Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ខុទ្ទកនិកាយេ

ធម្មបទ-អដ្ឋកថា

(បឋមោ ភាគោ)

គន្ថារម្ភកថា

១។

មហាមោហតមោនទ្ធេ, លោកេ លោកន្តទស្សិនា;

យេន សទ្ធម្មបជ្ជោតោ, ជាលិតោ ជលិតិទ្ធិនា។

២។

តស្ស បាទេ នមស្សិត្វា, សម្ពុទ្ធស្ស សិរីមតោ;

សទ្ធម្មញ្ចស្ស បូជេត្វា, កត្វា សង្ឃស្ស ចញ្ជលិំ។

៣។

តំ តំ ការណមាគម្ម, ធម្មាធម្មេសុ កោវិទោ;

សម្បត្តសទ្ធម្មបទោ, សត្ថា ធម្មបទំ សុភំ។

៣៍

ទេវេសិ ករុណាវេក-សមុស្សាហិតយាគមោ;

ឃំ វេ ទេចយត្យស្សាតំ, បីតិបរិយោជ្ជចន្ទតិ៍

៤៍

បរមត្ថាកតា តស្ស, តិបុណា អត្ថចណ្ណតា;

ឃា តប្តួបណ្ណិតិបរិប្បតិបកាសាឃ សណ្ឋិតា៍

៥៍

ត សាធយតិ មេសាតំ, សត្តាតំ ហិតសម្បទំ;

អមេព្យច តាយ សាធេយ្យ, សព្វលោកស្ស សា ហិតំ៍

៦៍

ឆ្កតិ អាសីសយាមេតត, ឥមេត្តត សមធារិតា;

ក្យារកស្សមេបតាហំ, មេឆមេទត ឥទមេចតសា៍

៧៍

សន្ដុយដ្ឋិតិកាមេយត , សព្ពត្ថំ អភិឃាចិមេតា;

តំ ការំ អតិចិត្តារ-កតត្ថា ចចតព្ពយំ៍

៩.

បហាយាទោបយិត្វាត , ពត្តិកាសំ យតោទយិ;

កាឆាតិ ញ្ញាណតបចំ, យំ ពត្ត ត ចិកាចិពំ.

១០.

គោចល់ ពំ ចិកាចេត្វា, សេនំ ពមេច អត្តេពា;

កាសត្តទេត កាសិស្សំ, អាចហេត្តា ចិកាចិតំ;

យតោសា បីតិបាមោជ្ជំ, អត្តឆន្ទុបតិស្សិពត្តិ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១. យមកវគ្គោ

១. ចក្ខុបាលត្ថេរវត្ថុ

១.

“មនោបុព្ពង្គមា ធម្មា, មនោសេដ្ឋា មនោមយា;

មនសា ចេ បទុដ្ឋេន, ភាសតិ វា ករោតិ វា;

តតោ នំ ទុក្ខមន្វេតិ, ចក្កំវ វហតោ បទ”ន្តិ. –

អយំ ធម្មទេសនា កត្ថ ភាសិតាតិ? សាវត្ថិយំ. កំ អារព្ភាតិ? ចក្ខុបាលត្ថេរំ.

សាវត្ថិយំ កិរ មហាសុវណ្ណោ នាម កុដុម្ពិកោ អហោសិ អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ មហាភោគោ អបុត្តកោ. សោ ឯកទិវសំ ន្ហានតិត្ថំ ន្ហត្វា ន្ហត្វា អាគច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ សម្បន្នបត្តសាខំ ឯកំ វនប្បតិំ ទិស្វា “អយំ មហេសក្ខាយ ទេវតាយ បរិគ្គហិតោ ភវិស្សតី”តិ តស្ស ហេដ្ឋាភាគំ សោធាបេត្វា បាការបរិក្ខេបំ ការាបេត្វា វាលុកំ ឱកិរាបេត្វា ធជបដាកំ ឧស្សាបេត្វា វនប្បតិំ អលង្ករិត្វា អញ្ជលិំ ករិត្វា “សចេ បុត្តំ វា ធីតរំ វា លភេយ្យំ, តុម្ហាកំ មហាសក្ការំ ករិស្សាមី”តិ បត្ថនំ កត្វា បក្កាមិ.

អថស្ស ន ចិរស្សេវ ភរិយាយ កុច្ឆិយំ គព្ភោ បតិដ្ឋាសិ. សា គព្ភស្ស បតិដ្ឋិតភាវំ ញត្វា តស្ស អារោចេសិ. សោ តស្សា គព្ភស្ស បរិហារមទាសិ. សា ទសមាសច្ចយេន បុត្តំ វិជាយិ. តំ នាមគ្គហណទិវសេ សេដ្ឋិ អត្តនា បាលិតំ វនប្បតិំ និស្សាយ លទ្ធត្តា តស្ស បាលោតិ នាមំ អកាសិ. សា អបរភាគេ អញ្ញម្បិ បុត្តំ លភិ. តស្ស ចូឡបាលោតិ នាមំ កត្វា ឥតរស្ស មហាបាលោតិ នាមំ អកាសិ. តេ វយប្បត្តេ ឃរពន្ធនេន ពន្ធិំសុ. អបរភាគេ មាតាបិតរោ កាលមកំសុ. សព្ពម្បិ វិភវំ ឥតរេយេវ វិចារិំសុ.

តស្មិំ សមយេ សត្ថា បវត្តិតវរធម្មចក្កោ អនុបុព្ពេនាគន្ត្វា អនាថបិណ្ឌិកេន មហាសេដ្ឋិនា ចតុបណ្ណាសកោដិធនំ វិស្សជ្ជេត្វា ការិតេ ជេតវនមហាវិហារេ វិហរតិ មហាជនំ សគ្គមគ្គេ ច មោក្ខមគ្គេ ច បតិដ្ឋាបយមានោ. តថាគតោ ហិ មាតិបក្ខតោ អសីតិយា, បិតិបក្ខតោ អសីតិយាតិ ទ្វេអសីតិញាតិកុលសហស្សេហិ ការិតេ និគ្រោធមហាវិហារេ ឯកមេវ វស្សាវាសំ វសិ, អនាថបិណ្ឌិកេន ការិតេ ជេតវនមហាវិហារេ ឯកូនវីសតិវស្សានិ, វិសាខាយ សត្តវីសតិកោដិធនបរិច្ចាគេន ការិតេ បុព្ពារាមេ ឆព្ពស្សានីតិ ទ្វិន្នំ

កុលានំ គុណមហន្តតំ បដិច្ច សាវត្ថិំ និស្សាយ បញ្ចវីសតិវស្សានិ វស្សាវាសំ វសិ។ អនាថបិណ្ឌិកោបិ វិសាខាបិ មហាឧបាសិកា និពទ្ធំ ទិវសស្ស ទ្វេ វារេ តថាគតស្ស ឧបដ្ឋានំ គច្ឆន្តិ, គច្ឆន្តា ច “ទហរសាមណេរា នោ ហត្ថេ ឱលោកេស្សន្តី”តិ តុច្ឆហត្ថា ន គតបុព្វា។ បុរេភត្តំ គច្ឆន្តា ខាទនីយភោជនីយាទីនិ គហេត្វាវ គច្ឆន្តិ, បច្ឆាភត្តំ គច្ឆន្តា បញ្ច ភេសជ្ជានិ អដ្ឋ ច បានានិ។ និវេសនេសុ បន តេសំ ទ្វិន្នំ ទ្វិន្នំ ភិក្ខុសហស្សានំ និច្ចំ បញ្ញត្តាសនានេវ ហោន្តិ។ អន្នបានភេសជ្ជេសុ យោ យំ ឥច្ឆតិ, តស្ស តំ យថិច្ឆិតមេវ សម្បជ្ជតិ។ តេសុ អនាថបិណ្ឌិកេន ឯកទិវសម្បិ សត្ថា បញ្ហំ ន បុច្ឆិតបុព្វោ។ សោ កិរ “តថាគតោ ពុទ្ធសុខុមាលោ ខត្តិយសុខុមាលោ, ‘ពហូបការោ មេ, គហបតី’តិ មយ្ហំ ធម្មំ ទេសេន្តោ កិលមេយ្យា”តិ សត្ថរិ អធិមត្តសិនេហេន បញ្ហំ ន បុច្ឆតិ។ សត្ថា បន តស្មិំ និសិន្នមត្តេយេវ “អយំ សេដ្ឋិ មំ អរក្ខិតព្វដ្ឋានេ រក្ខតិ។ អហញ្ហិ កប្បសតសហស្សាធិកានិ ចត្តារិ អសង្ខ្យេយ្យានិ អលង្កតបដិយត្តំ អត្តនោ សីសំ ឆិន្ទិត្វា អក្ខីនិ ឧប្បាដេត្វា ហទយមំសំ ឧប្បាដេត្វា បាណសមំ បុត្តទារំ បរិច្ចជិត្វា បារមិយោ បូរេន្តោ បរេសំ ធម្មទេសនត្ថមេវ បូរេសិំ។ ឯស មំ អរក្ខិតព្វដ្ឋានេ រក្ខតី”តិ ឯកំ ធម្មទេសនំ កថេតិយេវ។

តទា សាវត្ថិយំ សត្ត មនុស្សកោដិយោ វសន្តិ។ តេសុ សត្ថុ ធម្មកថំ សុត្វា បញ្ចកោដិមត្តា មនុស្សា អរិយសាវកា ជាតា, ទ្វេកោដិមត្តា មនុស្សា បុថុជ្ជនា។ តេសុ អរិយសាវកានំ ទ្វេយេវ កិច្ចានិ អហេសុំ – បុរេភត្តំ ទានំ ទេន្តិ, បច្ឆាភត្តំ គន្ធមាលាទិហត្ថា វត្ថភេសជ្ជបានកាទីនិ គាហាបេត្វា ធម្មស្សវនត្ថាយ គច្ឆន្តិ។ អថេកទិវសំ មហាបាលោ អរិយសាវកេ គន្ធមាលាទិហត្ថេ វិហារំ គច្ឆន្តេ ទិស្វា “អយំ មហាជនោ កុហិំ គច្ឆតី”តិ បុច្ឆិត្វា “ធម្មស្សវនាយា”តិ សុត្វា “អហម្បិ គមិស្សាមី”តិ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា បរិសបរិយន្តេ និសីទិ។

ពុទ្ធា ច នាម ធម្មំ ទេសេន្តា សរណសីលបព្ពជ្ជាទីនំ ឧបនិស្សយំ ឱលោកេត្វា អជ្ឈាសយវសេន ធម្មំ ទេសេន្តិ, តស្មា តំ ទិវសំ សត្ថា តស្ស ឧបនិស្សយំ ឱលោកេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ អនុបុព្ពិកថំ កថេសិ។ សេយ្យថិទំ – ទានកថំ, សីលកថំ, សគ្គកថំ, កាមានំ អាទីនវំ, ឱការំ សំកិលេសំ, នេក្ខម្មេ អានិសំសំ បកាសេសិ។ តំ សុត្វា មហាបាលោ កុដុម្ពិកោ ចិន្តេសិ – “បរលោកំ គច្ឆន្តំ បុត្តធីតរោ វា ភាតរោ វា ភោគា វា នានុគច្ឆន្តិ, សរីរម្បិ អត្តនា សទ្ធិំ ន គច្ឆតិ, កិំ មេ ឃរាវាសេន បព្ពជិស្សាមី”តិ។ សោ ទេសនាបរិយោសានេ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិ។ អថ នំ សត្ថា – “អត្ថិ តេ កោចិ អាបុច្ឆិតព្វយុត្តកោ ញាតី”តិ អាហ។ “កនិដ្ឋភាតា មេ អត្ថិ, ភន្តេ”តិ។ “តេន ហិ តំ អាបុច្ឆាហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា គេហំ គន្ត្វា កនិដ្ឋំ បក្កោសាបេត្វា – “តាត, យំ មយ្ហំ ឥមស្មិំ គេហេ សវិញ្ញាណកម្បិ អវិញ្ញាណកម្បិ ធនំ កិញ្ចិ អត្ថិ, សព្ពំ តំ តវ ភារោ, បដិបជ្ជាហិ ន”ន្តិ។ “តុម្ហេ បន កិំ ករិស្សថា”តិ អាហ។ “អហំ សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិស្សាមី”តិ។ “កិំ កថេសិ ភាតិក, ត្វំ មេ មាតរិ មតាយ មាតា វិយ, បិតរិ មតេ បិតា វិយ លទ្ធោ, គេហេ តេ មហាវិភវោ, សក្កា គេហំ អជ្ឈាវសន្តេហេវ បុញ្ញានិ កាតុំ, មា ឯវំ ករិត្ថា”តិ។ “តាត, អហំ សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា ឃរាវាសេ វសិតុំ ន សក្កោមិ។ សត្ថារា ហិ អតិសណ្ហសុខុមំ តិលក្ខណំ អារោបេត្វា អាទិមជ្ឈបរិយោសានកល្យាណោ ធម្មោ ទេសិតោ, ន សក្កា សោ អគារមជ្ឈេ វសន្តេន បូរេតុំ, បព្ពជិស្សាមិ, តាតា”តិ។ “ភាតិក, តរុណាយេវ តាវ តុម្ហេ, មហល្លកកាលេ បព្ពជិស្សថា”តិ។ “តាត, មហល្លកស្ស ហិ អត្តនោ ហត្ថបាទាបិ អនស្សវា ហោន្តិ, ន អត្តនោ វសេ វត្តន្តិ, កិមង្គ បន ញាតកា, ស្វាហំ តវ កថំ ន ករោមិ, សមណបដិបត្តិំយេវ បូរេស្សាមិ”។

“ជរាជជ្ជរិតា ហោន្តិ, ហត្ថបាទា អនស្សវា;

យស្ស សោ វិហតត្ថាមោ, កថំ ធម្មំ ចរិស្សតី”តិ។ –

បព្ពជិស្សាមេវាហំ, តាតាតិ តស្ស វិរវន្តស្សេវ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិត្វា លទ្ធបព្ពជ្ជូបសម្បទោ អាចរិយុបជ្ឈាយានំ សន្តិកេ បញ្ច វស្សានិ វសិត្វា វុត្ថវស្សោ បវារេត្វា សត្ថារមុបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា បុច្ឆិ – “ភន្តេ, ឥមស្មិំ សាសនេ កតិ ធុរានី”តិ? “គន្ថធុរំ, វិបស្សនាធុរន្តិ ទ្វេយេវ ធុរានិ ភិក្ខូ”តិ។ “កតមំ បន, ភន្តេ, គន្ថធុរំ, កតមំ វិបស្សនាធុរ”ន្តិ? “អត្តនោ បញ្ញានុរូបេន ឯកំ វា ទ្វេ វា និកាយេ សកលំ វា បន តេបិដកំ ពុទ្ធវចនំ ឧគ្គណ្ហិត្វា តស្ស ធារណំ, កថនំ, វាចនន្តិ ឥទំ គន្ថធុរំ នាម, សល្លហុកវុត្តិនោ បន បន្តសេនាសនាភិរតស្ស អត្តភាវេ ខយវយំ បដ្ឋបេត្វា សាតច្ចកិរិយវសេន វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តគ្គហណន្តិ ឥទំ វិបស្សនាធុរំ នាមា”តិ។ “ភន្តេ, អហំ មហល្លកកាលេ បព្ពជិតោ គន្ថធុរំ បូរេតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, វិបស្សនាធុរំ បន បូរេស្សាមិ, កម្មដ្ឋានំ មេ កថេថា”តិ។ អថស្ស សត្ថា យាវ អរហត្តំ កម្មដ្ឋានំ កថេសិ។

សោ សត្ថារំ វន្ទិត្វា អត្តនា សហគាមិនោ ភិក្ខូ បរិយេសន្តោ សដ្ឋិ ភិក្ខូ លភិត្វា តេហិ សទ្ធិំ និក្ខមិត្វា វីសយោជនសតមគ្គំ គន្ត្វា ឯកំ មហន្តំ បច្ចន្តគាមំ បត្វា តត្ថ សបរិវារោ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ មនុស្សា វត្តសម្បន្នេ ភិក្ខូ ទិស្វាវ បសន្នចិត្តា អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា និសីទាបេត្វា បណីតេនាហារេន បរិវិសិត្វា, “ភន្តេ, កុហិំ អយ្យា គច្ឆន្តី”តិ បុច្ឆិត្វា “យថាផាសុកដ្ឋានំ ឧបាសកា”តិ វុត្តេ បណ្ឌិតា មនុស្សា “វស្សាវាសំ សេនាសនំ បរិយេសន្តិ ភទន្តា”តិ ញត្វា, “ភន្តេ, សចេ អយ្យា ឥមំ តេមាសំ ឥធ វសេយ្យុំ, មយំ សរណេសុ បតិដ្ឋាយ សីលានិ គណ្ហេយ្យាមា”តិ អាហំសុ។ តេបិ “មយំ ឥមានិ កុលានិ និស្សាយ ភវនិស្សរណំ ករិស្សាមា”តិ អធិវាសេសុំ។

មនុស្សា តេសំ បដិញ្ញំ គហេត្វា វិហារំ បដិជគ្គិត្វា រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានានិ សម្បាទេត្វា អទំសុ។ តេ និពទ្ធំ តមេវ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តិ។ អថ នេ ឯកោ វេជ្ជោ ឧបសង្កមិត្វា, “ភន្តេ, ពហូនំ វសនដ្ឋានេ អផាសុកម្បិ នាម ហោតិ, តស្មិំ ឧប្បន្នេ មយ្ហំ កថេយ្យាថ, ភេសជ្ជំ ករិស្សាមី”តិ បវារេសិ។ ថេរោ វស្សូបនាយិកទិវសេ តេ ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា បុច្ឆិ, “អាវុសោ , ឥមំ តេមាសំ កតិហិ ឥរិយាបថេហិ វីតិនាមេស្សថា”តិ? “ចតូហិ, ភន្តេ”តិ។ “កិំ បនេតំ, អាវុសោ, បតិរូបំ, ននុ អប្បមត្តេហិ ភវិតព្ពំ”? “មយញ្ហិ ធរមានកស្ស ពុទ្ធស្ស សន្តិកា កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា អាគតា, ពុទ្ធា ច នាម ន សក្កា បមាទេន អារាធេតុំ, កល្យាណជ្ឈាសយេន តេ វោ អារាធេតព្ពា។ បមត្តស្ស ច នាម ចត្តារោ អបាយា សកគេហសទិសា, អប្បមត្តា ហោថាវុសោ”តិ។ “កិំ តុម្ហេ បន, ភន្តេ”តិ? “អហំ តីហិ ឥរិយាបថេហិ វីតិនាមេស្សាមិ, បិដ្ឋិំ ន បសារេស្សាមិ, អាវុសោ”តិ។ “សាធុ, ភន្តេ, អប្បមត្តា ហោថា”តិ។

អថ ថេរស្ស និទ្ទំ អនោក្កមន្តស្ស បឋមមាសេ អតិក្កន្តេ មជ្ឈិមមាសេ សម្បត្តេ អក្ខិរោគោ ឧប្បជ្ជិ។ ឆិទ្ទឃដតោ ឧទកធារា វិយ អក្ខីហិ អស្សុធារា បគ្ឃរន្តិ។ សោ សព្ពរត្តិំ សមណធម្មំ កត្វា អរុណុគ្គមនេ គព្ភំ បវិសិត្វា និសីទិ។ ភិក្ខូ ភិក្ខាចារវេលាយ ថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា,

“ភិក្ខាចារវេលា, ភន្តេ”តិ អាហំសុ។ “តេន ហិ, អាវុសោ, គណ្ហថ បត្តចីវរ”ន្តិ។ អត្តនោ បត្តចីវរំ គាហាបេត្វា និក្ខមិ។ ភិក្ខូ តស្ស អក្ខីហិ អស្សូនិ បគ្ឃរន្តេ ទិស្វា, “កិមេតំ, ភន្តេ”តិ បុច្ឆិំសុ។ “អក្ខីនិ មេ, អាវុសោ, វាតា វិជ្ឈន្តី”តិ។ “ននុ, ភន្តេ, វេជ្ជេន បវារិតម្ហា, តស្ស កថេមា”តិ។ “សាធាវុសោ”តិ តេ វេជ្ជស្ស កថយិំសុ។ សោ តេលំ បចិត្វា បេសេសិ។ ថេរោ នាសាយ តេលំ អាសិញ្ចន្តោ និសិន្នកោវ អាសិញ្ចិត្វា អន្តោគាមំ បាវិសិ។ វេជ្ជោ តំ ទិស្វា អាហ – “ភន្តេ, អយ្យស្ស កិរ អក្ខីនិ វាតោ វិជ្ឈតី”តិ? “អាម, ឧបាសកា”តិ។ “ភន្តេ, មយា តេលំ បចិត្វា បេសិតំ, នាសាយ វោ តេលំ អាសិត្ត”ន្តិ? “អាម, ឧបាសកា”តិ។ “ឥទានិ កីទិស”ន្តិ? “រុជ្ជតេវ ឧបាសកា”តិ។ វេជ្ជោ “មយា ឯកវារេនេវ វូបសមនសមត្ថំ តេលំ បហិតំ, កិំ នុ ខោ រោគោ ន វូបសន្តោ”តិ ចិន្តេត្វា, “ភន្តេ, និសីទិត្វា វោ តេលំ អាសិត្តំ, និបជ្ជិត្វា”តិ បុច្ឆិ។ ថេរោ តុណ្ហី អហោសិ, បុនប្បុនំ បុច្ឆិយមានោបិ ន កថេសិ។ សោ “វិហារំ គន្ត្វា ថេរស្ស វសនដ្ឋានំ ឱលោកេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា – “តេន ហិ, ភន្តេ, គច្ឆថា”តិ ថេរំ វិស្សជ្ជេត្វា វិហារំ គន្ត្វា ថេរស្ស វសនដ្ឋានំ ឱលោកេន្តោ ចង្កមននិសីទនដ្ឋានមេវ ទិស្វា សយនដ្ឋានំ អទិស្វា, “ភន្តេ, និសិន្នេហិ វោ អាសិត្តំ, និបន្នេហី”តិ បុច្ឆិ។ ថេរោ តុណ្ហី អហោសិ។ “មា, ភន្តេ, ឯវំ ករិត្ថ, សមណធម្មោ នាម សរីរេ យាបេន្តេ សក្កា កាតុំ, និបជ្ជិត្វា អាសិញ្ចថា”តិ បុនប្បុនំ យាចិ។ “គច្ឆ ត្វំ តាវ, អាវុសោ, មន្តេត្វា ជានិស្សាមី”តិ វេជ្ជំ ឧយ្យោជេសិ។ ថេរស្ស ច តត្ថ នេវ ញាតី, ន សាលោហិតា អត្ថិ, តេន សទ្ធិំ មន្តេយ្យ? ករជកាយេន បន សទ្ធិំ មន្តេន្តោ “វទេហិ តាវ, អាវុសោ បាលិត, ត្វំ កិំ អក្ខីនិ ឱលោកេស្សសិ, ឧទាហុ ពុទ្ធសាសនំ? អនមតគ្គស្មិញ្ហិ សំសារវដ្ដេ តវ អក្ខិកាណស្ស គណនា នាម នត្ថិ, អនេកានិ បន ពុទ្ធសតានិ ពុទ្ធសហស្សានិ អតីតានិ។ តេសុ តេ ឯកពុទ្ធោបិ ន បរិចិណ្ណោ, ឥទានិ ឥមំ អន្តោវស្សំ តយោ មាសេ ន និបជ្ជិស្សាមីតិ តេមាសំ និពទ្ធវីរិយំ ករិស្សាមិ។ តស្មា តេ ចក្ខូនិ នស្សន្តុ វា ភិជ្ជន្តុ វា, ពុទ្ធសាសនមេវ ធារេហិ, មា ចក្ខូនី”តិ ភូតកាយំ ឱវទន្តោ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

“ចក្ខូនិ ហាយន្តុ មមាយិតានិ,

សោតានិ ហាយន្តុ តថេវ កាយោ;

សព្ពម្បិទំ ហាយតុ ទេហនិស្សិតំ,

កិំ ការណា បាលិត ត្វំ បមជ្ជសិ។

“ចក្ខូនិ ជីរន្តុ មមាយិតានិ,

សោតានិ ជីរន្តុ តថេវ កាយោ;

សព្ពម្បិទំ ជីរតុ ទេហនិស្សិតំ,

កិំ ការណា បាលិត ត្វំ បមជ្ជសិ។

“ចក្ខូនិ ហីយន្តុ មមាយិតានិ,

សោតានិ ហីយន្តុ តថេវ កាយោ;

សព្ពម្បិទំ ហីយតុ ទេហនិស្សិតំ,

កិំ ការណា បាលិត ត្វំ បមជ្ជសី”តិ។

ឯវំ តីហិ គាថាហិ អត្តនោ ឱវាទំ ទត្វា និសិន្នកោវ នត្ថុកម្មំ កត្វា គាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ វេជ្ជោ តំ ទិស្វា “កិំ, ភន្តេ, នត្ថុកម្មំ កត”ន្តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ឧបាសកា”តិ។ “កីទិសំ, ភន្តេ”តិ? “ទុក្ខមេវ ឧបាសកា”តិ។ “និសីទិត្វា វោ, ភន្តេ, នត្ថុកម្មំ កតំ, និបជ្ជិត្វា”តិ។ ថេរោ តុណ្ហី អហោសិ, បុនប្បុនំ បុច្ឆិយមានោបិ ន កិញ្ចិ កថេសិ។ អថ នំ វេជ្ជោ, “ភន្តេ, តុម្ហេ សប្បាយំ ន ករោថ, អជ្ជតោ បដ្ឋាយ ‘អសុកេន មេ តេលំ បក្ក’ន្តិ មា វទិត្ថ, អហម្បិ ‘មយា វោ តេលំ បក្ក’ន្តិ ន វក្ខាមី”តិ អាហ។ សោ វេជ្ជេន បច្ចក្ខាតោ វិហារំ គន្ត្វា ត្វំ វេជ្ជេនាបិ បច្ចក្ខាតោសិ, ឥរិយាបថំ មា វិស្សជ្ជិ សមណាតិ។

“បដិក្ខិត្តោ តិកិច្ឆាយ, វេជ្ជេនាបិ វិវជ្ជិតោ;

និយតោ មច្ចុរាជស្ស, កិំ បាលិត បមជ្ជសី”តិ។ –

ឥមាយ គាថាយ អត្តានំ ឱវទិត្វា សមណធម្មំ អកាសិ។ អថស្ស មជ្ឈិមយាមេ អតិក្កន្តេ អបុព្ពំ អចរិមំ អក្ខីនិ ចេវ កិលេសា ច ភិជ្ជិំសុ។ សោ សុក្ខវិបស្សកោ អរហា ហុត្វា គព្ភំ បវិសិត្វា និសីទិ។

ភិក្ខូ ភិក្ខាចារវេលាយ អាគន្ត្វា “ភិក្ខាចារកាលោ, ភន្តេ”តិ អាហំសុ។ “កាលោ, អាវុសោ”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ “តេន ហិ គច្ឆថា”តិ។ “កិំ តុម្ហេ បន, ភន្តេ”តិ? “អក្ខីនិ មេ, អាវុសោ, បរិហីនានី”តិ។ តេ តស្ស អក្ខីនិ ឱលោកេត្វា អស្សុបុណ្ណនេត្តា ហុត្វា, “ភន្តេ, មា ចិន្តយិត្ថ, មយំ វោ បដិជគ្គិស្សាមា”តិ ថេរំ សមស្សាសេត្វា កត្តព្ពយុត្តកំ វត្តបដិវត្តំ កត្វា គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសិំសុ។ មនុស្សា ថេរំ អទិស្វា, “ភន្តេ, អម្ហាកំ អយ្យោ កុហិ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា តំ បវត្តិំ សុត្វា យាគុំ បេសេត្វា សយំ បិណ្ឌបាតមាទាយ គន្ត្វា ថេរំ វន្ទិត្វា បាទមូលេ បរិវត្តមានា រោទិត្វា, “ភន្តេ, មយំ វោ បដិជគ្គិស្សាម, តុម្ហេ មា ចិន្តយិត្ថា”តិ សមស្សាសេត្វា បក្កមិំសុ។

តតោ បដ្ឋាយ និពទ្ធំ យាគុភត្តំ វិហារេយេវ បេសេសិ។ ថេរោបិ សដ្ឋិ ភិក្ខូ និរន្តរំ ឱវទតិ។ តេ តស្សោវាទេ ឋត្វា ឧបកដ្ឋាយ បវារណាយ សព្វេវ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណឹសុ។ តេ វុដ្ឋវស្សា ច បន សត្ថារំ ទដ្ឋុកាមា ហុត្វា ថេរមាហំសុ, “ភន្តេ, សត្ថារំ ទដ្ឋុកាមម្ហា”តិ។ ថេរោ តេសំ វចនំ សុត្វា ចិន្តេសិ – “អហំ ទុព្ពលោ, អន្តរាមគ្គេ ច អមនុស្សបរិគ្គហិតា អដវី អត្ថិ, មយិ ឯតេហិ សទ្ធឹ គច្ឆន្តេ សព្វេ កិលមិស្សន្តិ, ភិក្ខម្បិ លភិតុំ ន សក្ខិស្សន្តិ, ឥមេ បុរេតរមេវ បេសេស្សាមី”តិ។ អថ តេ អាហ – “អាវុសោ, តុម្ហេ បុរតោ គច្ឆថា”តិ។ “តុម្ហេ បន ភន្តេ”តិ? “អហំ ទុព្ពលោ, អន្តរាមគ្គេ ច អមនុស្សបរិគ្គហិតា អដវី អត្ថិ, មយិ តុម្ហេហិ សទ្ធឹ គច្ឆន្តេ សព្វេ កិលមិស្សថ, តុម្ហេ បុរតោ គច្ឆថា”តិ។ “មា, ភន្តេ, ឯវំ ករិត្ថ, មយំ តុម្ហេហិ សទ្ធឹយេវ គមិស្សាមា”តិ។ “មា វោ, អាវុសោ, ឯវំ រុច្ចិត្ថ, ឯវំ សន្តេ មយ្ហំ អផាសុកំ ភវិស្សតិ, មយ្ហំ កនិដ្ឋោ បន តុម្ហេ ទិស្វា បុច្ឆិស្សតិ, អថស្ស មម ចក្ខូនំ បរិហីនភាវំ អារោចេយ្យាថ, សោ មយ្ហំ សន្តិកំ កញ្ចិទេវ បហិណិស្សតិ, តេន សទ្ធឹ អាគមិស្សាមិ, តុម្ហេ មម វចនេន ទសពលំ អសីតិមហាថេរេ ច វន្ទថា”តិ តេ ឧយ្យោជេសិ។

តេ ថេរំ ខមាបេត្វា អន្តោគាមំ បវិសឹសុ។ មនុស្សា តេ ទិស្វា និសីទាបេត្វា ភិក្ខំ ទត្វា “កិំ, ភន្តេ, អយ្យានំ គមនាការោ បញ្ញាយតី”តិ? “អាម, ឧបាសកា, សត្ថារំ ទដ្ឋុកាមម្ហា”តិ។ តេ បុនប្បុនំ យាចិត្វា តេសំ គមនច្ឆន្ទមេវ ញត្វា អនុគន្ត្វា បរិទេវិត្វា និវត្តឹសុ។ តេបិ អនុបុព្វេន ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារញ្ច អសីតិមហាថេរេ ច ថេរស្ស វចនេន វន្ទិត្វា បុនទិវសេ យត្ថ ថេរស្ស កនិដ្ឋោ វសតិ, តំ វីថឹ បិណ្ឌាយ បវិសឹសុ។ កុដុម្ពិកោ តេ សញ្ជានិត្វា និសីទាបេត្វា កតបដិសន្ថារោ “ភាតិកត្ថេរោ មេ, ភន្តេ, កុហិ”ន្តិ បុច្ឆិ។ អថស្ស តេ តំ បវត្តឹ អារោចេសុំ។ សោ តំ សុត្វាវ តេសំ បាទមូលេ បរិវត្តេត្វា រោទិត្វា បុច្ឆិ – “ឥទានិ, ភន្តេ, កិំ កាតព្ព”ន្តិ? “ថេរោ ឥតោ កស្សចិ អាគមនំ បច្ចាសីសតិ, តស្ស គតកាលេ តេន សទ្ធឹ អាគមិស្សតី”តិ។ “អយំ មេ, ភន្តេ, ភាគិនេយ្យោ បាលិតោ នាម, ឯតំ បេសេថា”តិ។ “ឯវំ បេសេតុំ ន សក្កា, មគ្គេ បរិបន្ថោ អត្ថិ, តំ បព្វាជេត្វា បេសេតុំ វដ្ដតី”តិ។ “ឯវំ កត្វា បេសេថ, ភន្តេ”តិ។ អថ នំ បព្វាជេត្វា អឌ្ឍមាសមត្តំ បត្តចីវរគ្គហណាទីនិ សិក្ខាបេត្វា មគ្គំ អាចិក្ខិត្វា បហិណឹសុ។

សោ អនុបុព្វេន តំ គាមំ បត្វា គាមទ្វារេ ឯកំ មហល្លកំ ទិស្វា, “ឥមំ គាមំ និស្សាយ កោចិ អារញ្ញកោ វិហារោ អត្ថី”តិ បុច្ឆិ។ “អត្ថិ, ភន្តេ”តិ។ “កោ នាម តត្ថ វសតី”តិ? “បាលិតត្ថេរោ នាម, ភន្តេ”តិ។ “មគ្គំ មេ អាចិក្ខថា”តិ។ “កោសិ ត្វំ, ភន្តេ”តិ? “ថេរស្ស ភាគិនេយ្យោម្ហី”តិ។ អថ នំ គហេត្វា វិហារំ នេសិ។ សោ ថេរំ វន្ទិត្វា អឌ្ឍមាសមត្តំ វត្តបដិវត្តំ កត្វា ថេរំ សម្មា បដិជគ្គិត្វា, “ភន្តេ, មាតុលកុដុម្ពិកោ មេ តុម្ហាកំ អាគមនំ បច្ចាសីសតិ, ឯថ, គច្ឆាមា”តិ អាហ។ “តេន ហិ ឥមំ មេ យដ្ឋិកោដឹ គណ្ហាហី”តិ។ សោ យដ្ឋិកោដឹ គហេត្វា ថេរេន សទ្ធឹ អន្តោគាមំ បាវិសិ។ មនុស្សា ថេរំ និសីទាបេត្វា “កិំ, ភន្តេ, គមនាការោ វិយ វោ បញ្ញាយតី”តិ បុច្ឆឹសុ។ “អាម, ឧបាសកា, គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិស្សាមី”តិ។ តេ នានប្បការេន យាចិត្វា អលភន្តា ថេរំ ឧយ្យោជេត្វា ឧបឌ្ឍបថំ គន្ត្វា រោទិត្វា និវត្តឹសុ។ សាមណេរោ ថេរំ យដ្ឋិកោដិយា អាទាយ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ អដវិយំ កដ្ឋនគរំ នាម ថេរេន ឧបនិស្សាយ វុត្ថបុព្វំ គាមំ សម្បាបុណិ, សោ គាមតោ និក្ខមិត្វា អរញ្ញេ គីតំ គាយិត្វា ទារូនិ ឧទ្ធរន្តិយា ឯកិស្សា ឥត្ថិយា គីតសទ្ទំ សុត្វា សរេ និមិត្តំ គណ្ហិ។ ឥត្ថិសទ្ទោ វិយ ហិ អញ្ញោ សទ្ទោ បុរិសានំ សកលសរីរំ ផរិត្វា ឋាតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ។ តេនាហ ភគវា –

“ນາຫໍ, ພິກ຺ຂເວ, ອຎ຺ຎໍ ເອກຣູປມ຺ປິ ສມນຸປສ຺ສາມິ, ຍໍ ເອວໍ ປຸຣິສສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ປຣິຍາທາຍ ຕິຏ຺ຐຕິ, ຍຖຍິທໍ, ພິກ຺ຂເວ, ອິຕ຺ຖິຣູປໍ”ຕິ (ອ. ນິ. ໑.

໑).

ສາມເຓເຣາ ຕຕ຺ຖ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຊ຺ເຄາມ ຈິສ຺ສເຊຕ຺ວາ “ຕິຏ຺ຐ ຕາວ, ພນ຺ເຕ, ກິຍ຺ຈິ ເມ ອຕ຺ຖີ”ຕິ ຕສ຺ສາ ສນ຺ຕິກໍ ຄເຕາ. ສາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕຸຓ຺ຫີ ອໂຫສິ. ເສາ ຕາຍ ສທ຺ທິ ສີລວິປຕ຺ຕິ ປາປຸຓິ. ເຖເຣາ ຈິນ຺ເຕສິ – “ພາລາເນຈ ເວເກາ ຄີຕສເທ຺ທາ ສຸມ຺ພິຕ຺ເວ. ເສາ ຈ ເຕາ ພາຕ຺ຕຍາ ສເທ຺ທາ

ລິທ຺ທິ, ສາມເຓເຣາປິ ຈິຣາຍຕິ, ເສາ ຕາຍ ສທ຺ທິ ສີລວິປຕ຺ຕິ ປເຕ຺ຕາ ພວິສ຺ສຕີ”ຕິ. ເສາປິ ອຕ຺ຕເນາ ກິຍ຺ຈິ ນິຏ຺ຐາເປຕ຺ວາ ອາຄຕ຺ເວາ “ຄຈ຺ຉາມ,

ພນ຺ເຕ”ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ເຖເຣາ ປຸຈ຺ຉິ – “ປິເຍາສິ ສາມເຓຣາ”ຕິ. ເສາ ຕຸຓ຺ຫີ ຫຸຕ຺ວາ ເຖເຣນ ປຸນປ຺ປຸນໍ ປຸເຈ຺ຉາປິ ນ ກິຍ຺ຈິ ກເຖສິ.

ອຖ ນໍ ເຖເຣາ ອາຫ – “ຕາທິເສນ ປາເປນ ມມ ສທ຺ທິໍ ເອກປຖຄມນກິຈ຺ຈໍ ນຕ຺ຖີ”ຕິ. ເສາ ສໍເວຄປ຺ປເຕ຺ຕາ ກາສາຍານິ ອປເນຕ຺ວາ

ຄິຫິນິຍາເມນ ປຣິທຫິຕ຺ວາ, “ພນ຺ເຕ, ອຫໍ ປຸເພ຺ພ ສາມເຓເຣາ, ອິທານິ ປນມ຺ຫິ ຊາເຕາ, ປພ຺ພຊິເຕາປິ ຈ ສຸຂໍ ນ ສທ຺ທາຍ ປພ຺ພຊິເຕາ,

ມຄ຺ຄປຣິປນ຺ຖກເພເຍນ ປພ຺ພຊິເຕາ, ເອຈ ຄຈ຺ຉາມາ”ຕິ ອາຫ. “ອາວຸເສາ, ຄິຫິປາເປາປິ ສມຓປາເປາປິ ປາເປາເຍວ, ຕ຺ວໍ ສມຓພາເວ ຕຸຕ຺ວາປິ

ສີລມຕ຺ຕໍ ປູເຣຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ, ຄິຫີ ຫຸຕ຺ວາ ກິໍ ນາມ ກລ຺ຍາຓໍ ກຣິສ຺ສສິ, ຕາທິເສນ ປາເປນ ມມ ສທ຺ທິໍ ເອກປຖຄມນກິຈ຺ຈໍ ນຕ຺ຖີ”ຕິ ອາຫ. “ພນ຺ເຕ,

ອມນຸສ຺ສປເທ຺ທາ ມເຄ຺ຄາ, ຕຸເມ຺ຫ ອຕ຺ຖາ ອປຣິຓາຍກາ, ກຖໍ ຣຸທ຺ຉ ຈລິສ຺ສຖາ”ຕິ? ອຖ ນໍ ເຖເຣາ, “ອາວຸເສາ, ຕ຺ວໍ ມາ ເອວໍ ຈິນ຺ຕຍິ, ຣຸທ຺ເທນ

ເມ ນິປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ມເຣນ຺ຕສ຺ສາປິ ອປຣາປໍ ປຣິວຕ຺ຕນ຺ຕສ຺ສາປິ ຕຍາ ສທ຺ທິໍ ຄມນໍ ນາມ ນຕ຺ຖີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຣຸຍາ ຄາຖາ ອພາສິ –

“ຫນ຺ທາຫໍ ຫຕຈກ຺ຂຸສ຺ມິ, ກນ຺ຕາຣທ຺ທານພາຄເຕາ;

ເສຍ຺ຍາເນາ ນ ຄຈ຺ຉາມິ, ນຕ຺ຖິ ພາເລ ສຫາຍຕາ.

“ຫນ຺ທາຫໍ ຫຕຈກ຺ຂຸສ຺ມິ, ກນ຺ຕາຣທ຺ທານພາຄເຕາ;

ມຣິສ຺ສາມິ ໂນ ຄມິສ຺ສາມິ, ນຕ຺ຖິ ພາເລ ສຫາຍຕາ”ຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣິຕເຣາ ສໍເວຄຊາເຕາ “ພາຣິຍໍ ວຕ ເມ ສາຫສິກໍ ອນນຸຈ຺ຉວິກໍ ກມ຺ມໍ ກຕ”ນ຺ຕິ ພາຫາ ປຄ຺ຄຍ຺ຫກນ຺ເທນ຺ຕາ ວນສຓ຺ທໍ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ຕຖາ

ປກ຺ກນ຺ເຕາວ ອໂຫສິ. ເຖຣສ຺ສາປິ ສີລເຕເຊນ ສຏ຺ເຐໂຍາຊນາຍາມໍ ປຓ຺ຓາສເຍາຊນວິຕ຺ຖຕໍ ປນ຺ນຣເຍາຊນພາຫລໍ ເອກຄ຺ຄຶຕຸພຸປຸປ຺ພຸຈຓ຺ຓ

ກິສີນຕຸຣ຺ຫກາເລສຸ ອຸຓ຺ຫຍຸຕ຺ຕຍຸຕປຄຕິກໍ ສກ຺ກສ຺ສ ເທວຣເຎ຺ຎາ ປຓ຺ຓກມ຺ພລສິລາສນໍ ອຸຓ຺ຫາກາຣໍ ທສ຺ເສສິ. ສເກ຺ກາ “ເກາ ນຸ ເຂາ ມໍ ຖານາ

ຈາເວຕຸກາເມາ”ຕິ ອຸປລິໂກເນ຺ຕາ ທິພ຺ເພນ ຈກ຺ຂຸນາ ເຖຣໍ ອທ຺ທສ. ເຕນາຫຸ ໂປຣາຓາ –

“ສຫສ຺ສເນເຕ຺ຕາ ເທວິນ຺ເທາ, ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸ ວິໂສທຍິ;

ឋិបកេហិ អហំ ឋិនេលិ, អាឌីចំ បរិសេឍមិ៑

“សហស្សតេទ្ធា ឥចចិន្តេ, ជិន្តចក្ខុ ចិសេឍមិ;

ឆយុកន្រេកា អហំ ឋិនេលិ, តិសិន្តេ សាសតេ នតោ”តិ៑

អធស្ស ឲតឥហោសិ – “សចាហំ ឲចន្នបស្ស ឋិបកេហិតោ ឆយុកន្រកស្ស អឃ្យស្ស សត្តិកំ ត កយិស្សាមិ, ឃុន្ត រេយ សតួនា ឋលេឃ្យ, កយិស្សាមិ តស្ស សត្តិក”ន្តិ៑ តតោ –

“សហស្សតេទ្ធា ឥចចិន្តេ, ឥចទន្តប្បិទិន្តទេរា;

តន្លេលត អាកន្តូត, ចក្ខុបិលមុឋិកមិ”៑ –

ឧបកន្តូ ច បត ថេរស្ស អចិក្ខទេ បឥសន្តមកាសិ៑ អធ តំ ថេរោ បុន្ឆិ – “កោ ឲសោ”តិ? “អហំ, ភន្តេ, អន្តិកោ”តិ៑ “កុហិំ ឃាសិ ឧបិសកា”តិ ? “សាចត្ថិយំ, ភន្តេ”តិ៑ “ឃាហិ, អាចុសោ”តិ៑ “អឃ្យោ បត, ភន្តេ, កុហិំ កយិស្សតី”តិ? “អហម្បិ តតេ្ថច កយិស្សាមី”តិ៑ “តេន ហិ ឲកតោច កន្តាយ, ភន្តេ”តិ៑ “អហំ, អាចុសោ, ក្ខន្តលិ, យឃា សត្តិ កន្តត្តស្ស តច ឋឋតោ្ថា កចិស្សតី”តិ៑ “យយិក្ខអក្ខាឃិកំ តត្ថិ, អហម្បិ អឃ្យេត សត្តិ កន្តន្តា ឥសសុ ឋុណ្ណាកិរិយចត្ថុសុ ឲកំ លភិស្សាមិ, ឲកតោច កន្តាយ, ភន្តេ”តិ៑ ថេរោ “ឲសោ សប្បុរិសោ កចិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា – “តេន ហិ សត្តិ កយិស្សាមិ, ឃដ្ឋិកោដិ កណ្ឌូឧបិសកា”តិ អាហ៑ សក្កោ តថា កត្វា បធចិ សត្ថិបន្តោ សាឃតត្យបយេឃ ឥឌតចតំ សម្ឋាបេសិ៑ ថេរោ សន្ថបលចាឌិសត្ថិ សុត្វា “កតេ្ថសោ សត្ថោ”តិ បុន្ឆិ៑ “សាចត្ថិយំ, ភន្តេ”តិ? “បុន្តេ យំ កយតកាលេ ចិនេត កយិយ្យា”តិ៑ “អហំ ឧក្ខុយក្កុ ឌាតាយិ, ភន្តេ”តិ៑ តស្មិំ លហេ ថេរោ “តាយំ យតុស្សោ, ឥចតា កចិស្សតី”តិ សល្លក្ខេសិ៑

“សហស្សតេទ្ធា ឥចចិន្តេ, ឥចទន្តប្បិទិន្តទេរា;

សន្តិបិត្វាត តំ យក្កុំ, ចិប្បំ សាចត្ថិយាកយី”តិ៑

សោ ថេរំ គេត្វា ថេរស្សេចត្ថាឃ កតិដ្ឋកុដុម្ពិកេត កាទិតំ បណ្ណសាលំ គេត្វា ឋលកេ តិសីឌាបេត្វា ឋិយសហាយកចណ្ណេត តស្ស សត្តិកំ កន្តា, “សម្ម, ក្ខញអបិលិ”តិ បក្កោសិ៑ “កិំ, សម្មា”តិ? “ថេរស្សាកតកាចំ ឌាតាសី”តិ? “ត ឌាតាយិ, កិំ បត ថេរោ អាកតោ”តិ? “អាយ, សម្ម, ព្ហុឌាតិ អហំ ចិហារំ កន្តា ថេរំ តឃា កាទិតបណ្ណសាលាយ តិសិន្នកំ ជិស្វា អាកតោម្ហី”តិ ចត្វា បក្កាមិ៑ កុដុម្ពិកោបិ ចិហារំ កន្តា ថេរំ ជិស្វា ឋិឥម្ពុលេ បរិចត្តន្តោ ទេរាជិត្វា “ព្ហុឥំ ជិស្វា អហំ, ភន្តេ, តុម្ហាកំ បន្តុឌិតុំ តាឌាសិ”ន្តិអាឌីតិ ចត្វា ឥក្ខ ឌាសឌាសេកោ កុឌិស្ស

កត្វា ថេរស្ស សន្តិកេ បព្ពាជេត្វា “អន្តោគាមតោ យាគុភត្តាទីនិ អាហរិត្វា ថេរំ ឧបដ្ឋហថា”តិ បដិយាទេសិ។ សាមណេរោ វត្តបដិវត្តំ កត្វា ថេរំ ឧបដ្ឋហិំសុ។

អថេកទិវសំ ទិសាវាសិនោ ភិក្ខូ “សត្ថារំ បស្សិស្សាមា”តិ ជេតវនំ អាគន្ត្វា តថាគតំ វន្ទិត្វា អសីតិមហាថេរេ ច, វន្ទិត្វា វិហារចារិកំ ចរន្តា ចក្ខុបាលត្ថេរស្ស វសនដ្ឋានំ បត្វា “ឥទម្បិ បស្សិស្សាមា”តិ សាយំ តទភិមុខា អហេសុំ។ តស្មិំ ខណេ មហាមេឃោ ឧដ្ឋហិ។ តេ “ឥទានិ អតិសាយន្ហោ, មេឃោ ច ឧដ្ឋិតោ, បាតោវ គន្ត្វា បស្សិស្សាមា”តិ និវត្តិំសុ។ ទេវោ បឋមយាមំ វស្សិត្វា មជ្ឈិមយាមេ វិគតោ។ ថេរោ អារទ្ធវីរិយោ អាចិណ្ណចង្កមនោ, តស្មា បច្ឆិមយាមេ ចង្កមនំ ឱតរិ។ តទា ច បន នវវុដ្ឋាយ ភូមិយា ពហូ ឥន្ទគោបកា ឧដ្ឋហិំសុ។ តេ ថេរេ ចង្កមន្តេ យេភុយ្យេន វិបជ្ជិំសុ។ អន្តេវាសិកា ថេរស្ស ចង្កមនដ្ឋានំ កាលស្សេវ ន សម្មជ្ជិំសុ។ ឥតរេ ភិក្ខូ “ថេរស្ស វសនដ្ឋានំ បស្សិស្សាមា”តិ អាគន្ត្វា ចង្កមនេ មតបាណកេ ទិស្វា “កោ ឥមស្មិំ ចង្កមតី”តិ បុច្ឆិំសុ។ “អម្ហាកំ ឧបជ្ឈាយោ, ភន្តេ”តិ។ តេ ឧជ្ឈាយិំសុ “បស្សថាវុសោ, សមណស្ស កម្មំ, សចក្ខុកកាលេ និបជ្ជិត្វា និទ្ទាយន្តោ កិញ្ចិ អកត្វា ឥទានិ ចក្ខុវិកលកាលេ ‘ចង្កមាមី’តិ ឯត្តកេ បាណកេ មារេសិ ‘អត្ថំ ករិស្សាមី’តិ អនត្ថំ ករោតី”តិ។

អថ តេ គន្ត្វា តថាគតស្ស អារោចេសុំ, “ភន្តេ, ចក្ខុបាលត្ថេរោ ‘ចង្កមាមី’តិ ពហូ បាណកេ មារេសី”តិ។ “កិំ បន សោ តុម្ហេហិ មារេន្តោ ទិដ្ឋោ”តិ? “ន ទិដ្ឋោ, ភន្តេ”តិ។ “យថេវ តុម្ហេ តំ ន បស្សថ, តថេវ សោបិ តេ បាណេ ន បស្សតិ។ ខីណាសវានំ មរណចេតនា នាម នត្ថិ, ភិក្ខវេ”តិ។ “ភន្តេ, អរហត្តស្ស ឧបនិស្សយេ សតិ កស្មា អន្ធោ ជាតោ”តិ? “អត្តនោ កតកម្មវសេន, ភិក្ខវេ”តិ។ “កិំ បន, ភន្តេ, តេន កត”ន្តិ? តេន ហិ, ភិក្ខវេ, សុណាថ –

អតីតេ ពារាណសិយំ កាសិរញ្ញោ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកោ វេជ្ជោ គាមនិគមេសុ ចរិត្វា វេជ្ជកម្មំ ករោន្តោ ឯកំ ចក្ខុទុព្ពលំ ឥត្ថិំ ទិស្វា បុច្ឆិ – “កិំ តេ អផាសុក”ន្តិ? “អក្ខីហិ ន បស្សាមី”តិ។ “ភេសជ្ជំ តេ ករិស្សាមី”តិ? “ករោហិ, សាមី”តិ។ “កិំ មេ ទស្សសី”តិ? “សចេ មេ អក្ខីនិ បាកតិកានិ កាតុំ សក្ខិស្សសិ, អហំ តេ សទ្ធិំ បុត្តធីតាហិ ទាសី ភវិស្សាមី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ ភេសជ្ជំ សំវិទហិ, ឯកភេសជ្ជេនេវ អក្ខីនិ បាកតិកានិ អហេសុំ។ សា ចិន្តេសិ – “អហមេតស្ស សបុត្តធីតា ទាសី ភវិស្សាមី”តិ បដិជានិំ, “ន ខោ បន មំ សណ្ហេន សម្មាចារេន សមុទាចរិស្សតិ, វញ្ចេស្សាមិ ន”ន្តិ។ សា វេជ្ជេនាគន្ត្វា “កីទិសំ, ភទ្ទេ”តិ បុដ្ឋា “បុព្ពេ មេ អក្ខីនិ ថោកំ រុជិំសុ, ឥទានិ បន អតិរេកតរំ រុជន្តី”តិ អាហ។ វេជ្ជោ “អយំ មំ វញ្ចេត្វា កិញ្ចិ អទាតុកាមា, ន មេ ឯតាយ ទិន្នាយ ភតិយា អត្ថោ, ឥទានេវ នំ អន្ធំ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា គេហំ គន្ត្វា ភរិយាយ ឯតមត្ថំ អាចិក្ខិ។ សា តុណ្ហី អហោសិ។ សោ ឯកំ ភេសជ្ជំ យោជេត្វា តស្សា សន្តិកំ គន្ត្វា “ភទ្ទេ, ឥមំ ភេសជ្ជំ អញ្ជេហី”តិ អញ្ជាបេសិ។ អថស្សា ទ្វេ អក្ខីនិ ទីបសិខា វិយ វិជ្ឈាយិំសុ។ សោ វេជ្ជោ ចក្ខុបាលោ អហោសិ។

ភិក្ខវេ, តទា មម បុត្តេន កតកម្មំ បច្ឆតោ បច្ឆតោ អនុពន្ធិ។ បាបកម្មញ្ហិ នាមេតំ ធុរំ វហតោ ពលិពទ្ទស្ស បទំ ចក្កំ វិយ អនុគច្ឆតីតិ ឥទំ វត្ថុំ កថេត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា បតិដ្ឋាបិតមត្តិកំ សាសនំ រាជមុទ្ទាយ លញ្ឆន្តោ វិយ ធម្មរាជា ឥមំ គាថមាហ –

១។

“មនោបុព្ពង្គមា ធម្មា, មនោសេដ្ឋា មនោមយា;

មនសា ចេ បទុដ្ឋេន, ភាសតិ វា ករោតិ វា;

តតោ នំ ទុក្ខមន្វេតិ, ចក្កំវ វហតោ បទ”ន្តិ។

តត្ថ មនោតិ កាមាវចរកុសលាទិភេទំ សព្ពម្បិ ចតុភូមិកចិត្តំ។ ឥមស្មិំ បន បទេ តទា តស្ស វេជ្ជស្ស ឧប្បន្នចិត្តវសេន និយមិយមានំ វវត្ថាបិយមានំ បរិច្ឆិជ្ជិយមានំ ទោមនស្សសហគតំ បដិឃសម្បយុត្តចិត្តមេវ លព្ភតិ។ បុព្ពង្គមាតិ តេន បឋមគាមិនា ហុត្វា សមន្នាគតា។ ធម្មាតិ គុណទេសនាបរិយត្តិនិស្សត្តនិជ្ជីវវសេន ចត្តារោ ធម្មា នាម។ តេសុ –

“ន ហិ ធម្មោ អធម្មោ ច, ឧភោ សមវិបាកិនោ;

អធម្មោ និរយំ នេតិ, ធម្មោ បាបេតិ សុគ្គតិ”ន្តិ។ (ថេរគា. ៣០៤; ជា. ១.១៥.៣៨៦) –

អយំ គុណធម្មោ នាម។ “ធម្មំ វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ អាទិកល្យាណ”ន្តិ (ម. និ. ៣.៤២០) អយំ ទេសនាធម្មោ នាម។ “ឥធ បន, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចេ កុលបុត្តា ធម្មំ បរិយាបុណន្តិ សុត្តំ គេយ្យ”ន្តិ (ម. និ. ១.២៣៩) អយំ បរិយត្តិធម្មោ នាម។ “តស្មិំ ខោ បន សមយេ ធម្មា ហោន្តិ, ខន្ធា ហោន្តី”តិ (ធ. ស. ១២១) អយំ និស្សត្តធម្មោ នាម, និជ្ជីវធម្មោតិបិ ឯសោ ឯវ។ តេសុ ឥមស្មិំ ឋានេ និស្សត្តនិជ្ជីវធម្មោ អធិប្បេតោ។ សោ អត្ថតោ តយោ អរូបិនោ ខន្ធា វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោតិ។ ឯតេ ហិ មនោ បុព្ពង្គមោ ឯតេសន្តិ មនោបុព្ពង្គមា នាម។

កថំ បនេតេហិ សទ្ធិំ ឯកវត្ថុកោ ឯការម្មណោ អបុព្ពំ អចរិមំ ឯកក្ខណេ ឧប្បជ្ជមានោ មនោ បុព្ពង្គមោ នាម ហោតីតិ? ឧប្បាទបច្ចយដ្ឋេន។ យថា ហិ ពហូសុ ឯកតោ គាមឃាតាទីនិ កម្មានិ ករោន្តេសុ “កោ ឯតេសំ បុព្ពង្គមោ”តិ វុត្តេ យោ នេសំ បច្ចយោ ហោតិ, យំ និស្សាយ តេ តំ កម្មំ ករោន្តិ, សោ ទត្តោ វា មិត្តោ វា តេសំ បុព្ពង្គមោតិ វុច្ចតិ, ឯវំសម្បទមិទំ វេទិតព្ពំ។ ឥតិ ឧប្បាទបច្ចយដ្ឋេន មនោ បុព្ពង្គមោ ឯតេសន្តិ មនោបុព្ពង្គមា។ ន ហិ តេ មនេ អនុប្បជ្ជន្តេ ឧប្បជ្ជិតុំ សក្កោន្តិ, មនោ បន ឯកច្ចេសុ ចេតសិកេសុ អនុប្បជ្ជន្តេសុបិ ឧប្បជ្ជតិយេវ។ អធិបតិវសេន បន មនោ សេដ្ឋោ ឯតេសន្តិ មនោសេដ្ឋា។ យថា ហិ ចោរាទីនំ ចោរជេដ្ឋកាទយោ អធិបតិនោ សេដ្ឋា។ តថា តេសម្បិ មនោ អធិបតិ មនោវ សេដ្ឋា។ យថា បន ទារុអាទីហិ និប្ផន្នានិ តានិ តានិ ភណ្ឌានិ ទារុមយាទីនិ នាម ហោន្តិ, តថា តេបិ មនតោ និប្ផន្នត្តា មនោមយា នាម។

បទុដ្ឋេនាតិ អាគន្តុកេហិ អភិជ្ឈាទីហិ ទោសេហិ បទុដ្ឋេន។ បកតិមនោ ហិ ភវង្គចិត្តំ, តំ អបទុដ្ឋំ។ យថា ហិ បសន្នំ ឧទកំ អាគន្តុកេហិ នីលាទីហិ ឧបក្កិលិដ្ឋំ នីលោទកាទិភេទំ ហោតិ, ន ច នវំ ឧទកំ, នាបិ បុរិមំ បសន្នឧទកមេវ, តថា តម្បិ អាគន្តុកេហិ អភិជ្ឈាទីហិ ទោសេហិ បទុដ្ឋំ ហោតិ, ន ច នវំ ចិត្តំ, នាបិ បុរិមំ ភវង្គចិត្តមេវ, តេនាហ ភគវា – “បភស្សរមិទំ, ភិក្ខវេ, ចិត្តំ, តញ្ច ខោ អាគន្តុកេហិ ឧបក្កិលេសេហិ ឧបក្កិលិដ្ឋ”ន្តិ (អ. និ. ១.៤៩)។ ឯវំ មនសា ចេ បទុដ្ឋេន, ភាសតិ វា ករោតិ វា សោ ភាសមានោ ចតុព្ពិធំ វចីទុច្ចរិតមេវ ភាសតិ, ករោន្តោ តិវិធំ កាយទុច្ចរិតមេវ ករោតិ, អភាសន្តោ អករោន្តោ តាយ អភិជ្ឈាទីហិ បទុដ្ឋមនតាយ តិវិធំ មនោទុច្ចរិតំ បូរេតិ។ ឯវមស្ស ទស អកុសលកម្មបថា បារិបូរិំ គច្ឆន្តិ។

តតោ នំ ទុក្ខមន្វេតីតិ តតោ តិវិធទុច្ចរិតតោ តំ បុគ្គលំ ទុក្ខំ អន្វេតិ, ទុច្ចរិតានុភាវេន ចតូសុ អបាយេសុ, មនុស្សេសុ វា តមត្តភាវំ គច្ឆន្តំ កាយវត្ថុកម្បិ ឥតរម្បីតិ ឥមិនា បរិយាយេន កាយិកចេតសិកំ វិបាកទុក្ខំ អនុគច្ឆតិ។ យថា កិំ? ចក្កំវ វហតោ បទន្តិ ធុរេ យុត្តស្ស ធុរំ វហតោ ពលិពទ្ទស្ស បទំ ចក្កំ វិយ។ យថា ហិ សោ ឯកម្បិ ទិវសំ ទ្វេបិ បញ្ចបិ ទសបិ អឌ្ឍមាសម្បិ មាសម្បិ វហន្តោ ចក្កំ និវត្តេតុំ ជហិតុំ ន សក្កោតិ , អថ ខ្វស្ស បុរតោ អភិក្កមន្តស្ស យុគំ គីវំ ពាធតិ, បច្ឆតោ បដិក្កមន្តស្ស ចក្កំ ឩរុមំសំ បដិហនតិ។ ឥមេហិ ទ្វីហិ អាការេហិ ពាធន្តំ ចក្កំ តស្ស បទានុបទិកំ ហោតិ; តថេវ មនសា បទុដ្ឋេន តីណិ ទុច្ចរិតានិ បូរេត្វា ឋិតំ បុគ្គលំ និរយាទីសុ តត្ថ តត្ថ គតគតដ្ឋានេ ទុច្ចរិតមូលកំ កាយិកម្បិ ចេតសិកម្បិ ទុក្ខមនុគច្ឆតីតិ។

គាថាបរិយោសានេ តិំសសហស្សា ភិក្ខូ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ សម្បត្តបរិសាយបិ ទេសនា សាត្ថិកា សផលា អហោសីតិ។

ចក្ខុបាលត្ថេរវត្ថុ បឋមំ

២. មដ្ឋកុណ្ឌលីវត្ថុ

២. មនោបុព្វង្គមាតិ ទុតិយគាថាបិ សាវត្ថិយំយេវ មដ្ឋកុណ្ឌលិំ អារព្ភ ភាសិតា។

សាវត្ថិយំ កិរ អទិន្នបុព្វកោ នាម ព្រាហ្មណោ អហោសិ។ តេន កស្សចិ កិញ្ចិ ន ទិន្នបុព្វំ, តេន តំ “អទិន្នបុព្វកោ”ត្វេវ សញ្ជានិំសុ។ តស្ស ឯកបុត្តកោ អហោសិ បិយោ មនាបោ។ អថស្ស បិឡន្ធនំ ការេតុកាមោ “សចេ សុវណ្ណការស្ស ការេស្សាមិ, វេតនំ ទាតព្វំ ភវិស្សតី”តិ សយមេវ សុវណ្ណំ កោដ្ដេត្វា មដ្ឋានិ កុណ្ឌលានិ កត្វា អទាសិ។ តេនស្ស បុត្តោ មដ្ឋកុណ្ឌលីត្វេវ បញ្ញាយិត្ថ។ តស្ស សោឡសវស្សកាលេ បណ្ឌុរោគោ ឧទបាទិ។ តស្ស មាតា បុត្តំ ឱលោកេត្វា, “ព្រាហ្មណ, បុត្តស្ស តេ រោគោ ឧប្បន្នោ, តិកិច្ឆាបេហិ ន”ន្តិ អាហ។ “ភោតិ សចេ វេជ្ជំ អានេស្សាមិ, ភត្តវេតនំ ទាតព្វំ ភវិស្សតិ; កិំ ត្វំ មម ធនច្ឆេទំ ន ឱលោកេស្សសី”តិ? “អថ នំ កិំ ករិស្សសិ, ព្រាហ្មណា”តិ? “យថា មេ ធនច្ឆេទោ ន ហោតិ, តថា ករិស្សាមី”តិ។ សោ វេជ្ជានំ សន្តិកំ គន្ត្វា “អសុករោគស្ស នាម តុម្ហេ កិំ ភេសជ្ជំ

ពនទាឆា”តិ បុច្ឆិ។ អញ្ញស្ស ទេវ ឃំ ចា ពំ ចា ទុក្ខពចាឌិ អាចិក្ខិ។ សោ ពយាហរិត្វា បុត្តស្ស គេហដ្ឋំ ពនទាតិ។ ពំ ពនទាត្ថស្សចស្ស ទោនេកា ឌាលចា អទេហាសិ, អទេពកិច្ឆកាចំ ឱបរិកបិ។ ព្រាហ្មណោ តស្ស ទុគ្គលកាចំ ឌាត្វា ឲកំ ទេចដ្ឋំ បទេក្កាសិ។ សោ ពំ ឌូទេលិទេកត្វាច “អយ្យាកំ ឲកំ កិច្ចំ អត្ថិ, អញ្ញា ទេចដ្ឋំ បទេក្កាសិត្វា តិកិច្ឆាទេបហី”តិ ពំ បហាយ តិក្កបិ។ ព្រាហ្មណោ តស្ស យទេលាសយឃំ ឌាត្វា “ព្គុយស្ស ឥស្សតត្វាយ អាកតា អទេត្តាទេកទេហ សាបទេពឃ្យំ បស្សិស្សត្តិ, ឌាហិ តំ ពរិស្សាមី”តិ បុត្តំ តីហរិត្វា ឌាហិអាឡព្គុទេក្ខ តិបជ្ជាទេបសិ។

ពំ ឌិចសំ ភកចា ឌាលចបច្ចូសសមយេ យហាពរុណាសមាបត្តិទោ វុដ្ឋាយ បុព្គព្ទុទេដ្ឋសុ ពតាឌិការទាតំ ឱស្សត្តក្កុសលមូលាតំ ទេចទេតឃ្យពាគ្គចាតំ ឥស្សតត្តំ ព្ទុដ្ឋចក្កុតា ទេលាកំ ទេចាទេលាទេកទេត្តា ឥសសហស្សចក្កចាឡាឲសុ ពាលាលឌាលំ បត្វាទិ។ យដ្ឋកុណ្ឌលី ឌាហិអាឡព្គុទេក្ខ តិបគ្គាការទេតេច តស្ស អទេត្តា បញ្ញាយិ។ សត្វា ពំ ឌិស្វា តស្ស អទេត្តាទេកហា តីហរិត្វា ពត្វ តិបជ្ជាបិតភាចំ ឌាត្វា “អត្ថិ ត្វ ទេលា យឃ្យាឲត្វ ពពបច្ចូទេយត អទេត្វា”តិ ឱបធារទេត្តា ព្គុឌំ អឌ្ឍស – អយំ យាលទេចា យយិ ចិត្តំ បសាទេត្វា កាលំ ពត្វា តាចតិសទេឥចទេលាទេក តិសទេយាជតិទេក ពតពចិយាទេត តិព្គត្តិស្សតិ, អច្ឆរាសហស្សបរិចារទោ ភចិស្សតិ, ព្រាហ្មណោបិ ពំ ឈាទេបត្វា ទោឥទេត្តា អាឡអាហទេត ចិឆរិស្សតិ។ ឥចបុទេត្តា តិកាចុតប្បយាលំ សដ្ឋិសពឌការាលក្កាទេបឌិយល្អិតំ អច្ឆរាសហស្សបរិចារំ អត្តភាចំ ឌូទេលិទេកត្វា “ទេពត ត្វ ទេលា ពទេមុត យឃា អយំ សិរិសយត្តិ លទ្ធា”តិ ឌូទេលិទេកត្វា យយិ ចិត្តប្បសាទេឥត លទ្ធភាចំ ឌាត្វា “អយំ ព្រាហ្មណោ ឆតទេច្ឆកទេយត យយ ទេកសដ្ឋយកត្វា ព្គុឌាតិ អាឡអាហតំ ពត្វា ទោឥតិ, ចិប្បការប្បត្តំ តំ ពរិស្សាមី”តិ បិតរិ ទោឥទេត្វ យដ្ឋកុណ្ឌលិចទេណ្ណត អាកត្វា អាឡអាហតស្សាចិទ្ធទេ តិបជ្ជិត្វា ទោឌិស្សតិ។ អថ តំ ព្រាហ្មណោ “ទេកាសិ ត្វ”ត្តិ បុច្ឆិស្សតិ។ “អហំ ទេព បុទេត្តា យដ្ឋកុណ្ឌលី”តិ អាចិក្ខិស្សតិ។ “កុហិំ តិព្គត្តោសី”តិ? “តាចតិសភចទេត”តិ។ “កិំ ពម្មំ ពត្វា”តិ វុទេត្ត យយិ ចិត្តប្បសាទេឥត តិព្គត្តភាចំ អាចិក្ខិស្សតិ។ ព្រាហ្មណោ “តុយ្ហំ ចិត្តំ បសាទេត្វា សទេគ្គ តិព្គត្តា ឥាម អត្ថិ”តិ មំ បុច្ឆិស្សតិ។ អថស្សាហំ “ឲត្តកាតិ សតាតិ ចា សហស្សាតិ ចា សតសហស្សាតិ ចាតិ ត សក្កា គលតា បរិច្ឆិត្តុ”ត្តិ ចត្វា ឆម្មបទេ កាថំ ភាសិស្សាមិ។ កាឆាបរិទេយាសាទេត ចតុរាសីតិយា បាលសហស្សាតំ ឆម្មាភិសមទេយា ភចិស្សតិ, យដ្ឋ កុណ្ឌលី ទេសាតាបទេត្តា ភចិស្សតិ។ តថា អឌិត្តបុព្គទេកា ព្រាហ្មណោ។ ព្គុតិ ព្គុយំ កុលបុត្តំ តិស្សាយ យហាឆម្មាភិសមទេយា ភចិស្សតីតិ ឌិស្វា បុតឌិចទេស ពតសរីរបឌិជគ្គទេតា យហាភិក្ខុសង្ឃបរិវុទោ សាចត្ថិ បិណ្ឌាយ បចិសិត្វា អតុបុទេព្គត ព្រាហ្មណស្ស ទេកហទ្វារំ ពទេតា។

តស្មិំ ខណេ យដ្ឋកុណ្ឌលី អទេត្តាទេកហាភិមុទេលា តិបទេត្តា ទេហាតិ។ អថស្ស សត្វា អត្តតោ អបស្សតភាចំ ឌាត្វា ឲកំ រស្មិំ ចិស្សជ្ជេសិ។ យាលទេចា “កិំ ឌូការសោ តាមេយសោ”តិ បរិចទេត្តត្វា តិបទេត្តាច សត្វារំ ឌិស្វា, “អត្ឋពាលបិតរំ តិស្សាយ ឲចទូបំ ព្គុដ្ឋំ ឱបសង្កមិត្វា កាយទេចឃ្យាចឌិកំ ចា កាតុំ ឥាតំ ចា ឥាតុំ ឆម្មំ ចា ទេសាតុំ តាលត្ថំ, ព្គុឌាតិ ទេយ ហត្វាបិ អតឆិបទេពយ្យា, អញ្ញា ពត្តព្គំ តត្ថិ”តិ យតទេយច បសាទេសិ។ សត្វា “អលំ ឲត្តទេកត ចិត្តប្បសាទេឥត ព្គុយស្សា”តិ បក្កាមិ។ សោ តថាគទេត ចក្ខុបថំ ចិជហន្តទេយច បសត្តយទេតា កាលំ ពត្វា សុត្តប្បព្ទុទេទ្ធា ចិយ ទេឥចទេលាទេក តិសទេយាជតិទេក ពតពចិយាទេត តិព្គត្តិ។

ព្រាហ្មណោបិស្ស សរីរំ ឈាទេបត្វា អាឡអាហទេត ទោឥតបរាយណោ អទេហាសិ, ទេឥចសិកំ អាឡអាហតំ ពត្វា ទោឥតិ – “ពហំ ឲកបុត្តក, ពហំ ឲកបុត្តកា”តិ។ ទេឥចបុទេត្តាបិ អត្តតោ សម្បត្តិំ ឌូទេលិទេកត្វា, “ទេពត ទេយ ពទេមុត លទ្ធា”តិ ឱបធារទេត្តា “សត្វទិ យទេតាបសាទេឥតា”តិ ឌាត្វា “អយំ ព្រាហ្មណោ យយ អថាសុកការទេល ទេកសដ្ឋយការទេត្វា ព្គុឌាតិ អាឡអាហតំ ពត្វា ទោឥតិ, ចិប្បការប្បត្តទេយច តំ កាតុំ

វដ្ដតី”តិ មដ្ឋកុណ្ឌលិវណ្ណេន អាគន្ត្វា អាឡាហនស្សាវិទូរេ ពាហា បគ្គយ្ហ រោទន្តោ អដ្ឋាសិ។ ព្រាហ្មណោ តំ ទិស្វា “អហំ តាវ បុត្តសោកេន រោទាមិ, ឯស កិមត្ថំ រោទតិ, បុច្ឆិស្សាមិ ន”ន្តិ បុច្ឆន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“អលង្កតោ មដ្ឋកុណ្ឌលី,

មាលធារី ហរិចន្ទនុស្សទោ;

ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទសិ,

វនមជ្ឈេ កិំ ទុក្ខិតោ តុវ”ន្តិ។ (វិ។ វ។ ១២០៧; បេ។ វ។ ១៨៦);

សោ មាណវោ អាហ –

“សោវណ្ណមយោ បភស្សរោ,

ឧប្បន្នោ រថបញ្ជរោ មម;

តស្ស ចក្កយុគំ ន វិន្ទាមិ,

តេន ទុក្ខេន ជហាមិ ជីវិត”ន្តិ។ (វ។ ១២០៨; បេ។ វ។ ១៨៧);

អថ តំ ព្រាហ្មណោ អាហ –

“សោវណ្ណមយំ មណិមយំ,

លោហិតកមយំ អថ រូបិយមយំ;

អាចិក្ខ មេ ភទ្ទ មាណវ,

ចក្កយុគំ បដិបាទយាមិ តេ”តិ. (វិ. វ. ១១០៨; បេ. វ. ១៥៥);

តំ សុត្វា មាណវោ “អយំ ព្រាហ្មណោ បុត្តស្ស ភេសជ្ជមកត្វា បុត្តបតិរូបកំ មំ ទិស្វា រោទន្តោ ‘សុវណ្ណាទិមយំ រថចក្កំ ករោហី’តិ វទតិ, ហោតុ តិកិច្ឆិស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា “កីវ មហន្តំ តេ ចក្កយុគំ ករិស្សាមី”តិ វត្វា “យាវ មហន្តំ អាកង្ខសិ, តាវ មហន្តំ ករិស្សាមី”តិ វុត្តេ “ចន្ទិមសុរិយេហិ មេ អត្ថោ, តេ មេ ទេហី”តិ យាចន្តោ អាហ –

“សោ មាណវោ តស្ស បាវទិ,

ចន្ទិមសុរិយា ឧភយេត្ថ ទិស្សរេ;

សោវណ្ណមយោ រថោ មម,

តេន ចក្កយុគេន សោភតី”តិ. (វិ. វ. ១១១០; បេ. វ. ១៥៨);

អថ នំ ព្រាហ្មណោ អាហ –

“ពាលោ ខោ ត្វំ អសិ មាណវ,

យោ ត្វំ បត្ថយសេ អបត្ថិយំ;

មញ្ញាមិ តុវំ មរិស្សសិ,

ន ហិ ត្វំ លច្ឆសិ ចន្ទិមសុរិយេ”តិ. (វិ. វ. ១១១១; បេ. វ. ១៦០);

អថ នំ មាណវោ អាហ –

“កិំ បន បញ្ញាយមានស្សត្ថាយ រោទន្តោ ពាលោ ហោតិ, ឧទាហុ អបញ្ញាយមានស្សត្ថាយា”តិ វត្វា –

“គមនាគមនម្បិ ទិស្សតិ,

ວຓ຺ຓຘາຕຸ ອຸຠຍຕ຺ຖ ວີຘິຍາ;

ເປເຕາ ກາລກເຕາ ນ ທິສ຺ສຕິ,

ເກາ ນິຘ ກນ຺ທຕໍ ພາລ຺ຍຕເຣາ”ຕິ. (ວິ. ວ. ໑໒໑໒; ເປ. ວ. ໑໘໑);

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ “ຍຸຕ຺ຕໍ ເອສ ວທຕີ”ຕິ ສລ຺ລເກ຺ຂຕ຺ວາ –

“ສຈ຺ຈໍ ເຂາ ວເທສິ ມາຓວ,

ອຫເມວ ກນ຺ທຕໍ ພາລ຺ຍຕເຣາ;

ຈນ຺ທໍ ວິຍ ທາຣເກາ ຣຸທໍ,

ເປຕໍ ກາລກຕາຠິປຕ຺ຖເຍ”ນ຺ຕິ. (ວິ. ວ. ໑໒໑໓; ເປ. ວ. ໑໘໒) –

ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ກຖາຍ ນິສ຺ເສາເກາ ຫຸຕ຺ວາ ມາຓວສ຺ສ ຖຸຕິໍ ກເຣານ຺ເຕາ ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສິ –

“ອາທິຕ຺ຕໍ ວຕ ມໍ ສນ຺ຕໍ, ຆຕສິຕ຺ຕໍວ ປາວກໍ;

ວາຣິນາ ວິຍ ໂອສິຎ຺ຈໍ, ສພ຺ພໍ ນິພ຺ພາປເຍ ທຣໍ.

“ອພ຺ພຫີ ວຕ ເມ ສລ຺ລໍ, ເສາກໍ ຫທຍນິສ຺ສິຕໍ;

ເຍາ ເມ ເສາກປເຣຕສ຺ສ, ປຸຕ຺ຕເສາກໍ ອປານຸທິ.

“ສ຺ວາຫໍ ອພ຺ພູຬ຺ຫສລ຺ເລາສ຺ມິ, ສີຕິຠູເຕາສ຺ມິ ນິພ຺ພຸເຕາ;

ន សោចាមិ ន រោទាមិ, តវ សុត្វាន មាណវា”តិ (វិ. វ. ១២១៣-១២១៤; ពេ. វ. ១៨២-១៨៣);

អថ នំ “កោ នាម ត្វ”ន្តិ បុច្ឆន្តោ –

“ទេវតានុសិ គន្ធព្វោ, អទុ សក្កោ បុរិន្ទទោ;

កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ, កថំ ជានេមុ តំ មយ”ន្តិ (វិ. វ. ១២១៥; ពេ. វ. ១៨៤) –

អាហ. អថស្ស មាណវោ –

“យញ្ច កន្ទសិ យញ្ច រោទសិ,

បុត្តំ អាឡាហនេ សយំ ទហិត្វា;

ស្វាហំ កុសលំ ករិត្វា កម្មំ,

តិទសានំ សហព្យតំ គតោ”តិ (វិ. វ. ១២១៦; ពេ. វ. ១៨៥) –

អាចិក្ខិ. អថ នំ ព្រាហ្មណោ អាហ –

“អប្បំ វា ពហុំ វា នាទ្ទសាម,

ទានំ ទទន្តស្ស សកេ អគារេ;

ឧបោសថកម្មំ វា តាទិសំ,

កេន កម្មេន គតោសិ ទេវលោក”ន្តិ (វិ. វ. ១២១៧; ពេ. វ. ១៨៦);

មាណវោ អាហ –

“អាពាធិកាហំ ទុក្ខិតា គិលានា,

អាតុររូបាម្ហិសកេ និវេសនេ;

ពុទ្ធំ វិគតរជំ វិតិណ្ណកង្ខំ,

អទ្ទក្ខិំ សុគតំ អនោមបញ្ញំ

“សាហំ មុទិតមនា បសន្នចិត្តា,

អញ្ជលិំ អកាសិំ តថាគតស្ស;

តាហំ កុសលំ ករិត្វាន កម្មំ,

តិទសានំ សហព្យតំ គតា”តិ៑ (វិ៑ វ៑ ១២២០-១២២១; បេ៑ វ៑ ១៩៩-២០០);

តស្មិំ ខណេយេវ ឧព្វាហុលាស្ស សកលសរីរំ បីតិយា បរិបូរិ៑ សា តំ បីតិំ បច្ចវេក្ខន្តា –

“អច្ឆរិយំ វត អព្ភុតំ វត,

អញ្ជលិកម្មស្ស អយមីទិសោ វិបាកោ;

អហម្បិ បមុទិតមនា បសន្នចិត្តា,

អជ្ជេវ ពុទ្ធំ សរណំ វជាមី”តិ៑ (វិ៑ វ៑ ១២២២; បេ៑ វ៑ ២០១) –

អាហ៑ អថ តំ យាណេវា –

“អជ្ជេវ ពុទ្ធំ សរណំ វជាហិ,

ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច បសន្នចិត្តោ;

តថេវ សិក្ខាបទានិ បញ្ច,

អខណ្ឌផុល្លានិ សមាទិយស្សុ.

បាណាតិបាតា វិរមស្សុ ខិប្បំ,

លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយស្សុ;

អមជ្ជបោ មា ច មុសា ភណាហិ,

សកេន ទារេន ច ហោហិ តុដ្ឋោ”តិ. (វិ. វ. ១២២៣-១២២៤; បេ. វ. ២០២-២០៣) –

អាហ . សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

“អត្ថកាមោសិ មេ យក្ខ, ហិតកាមោសិ ទេវតេ;

ករោមិ តុយ្ហំ វចនំ, ត្វំសិ អាចរិយោ មម.

“ឧបេមិ សរណំ ពុទ្ធំ, ធម្មញ្ចាបិ អនុត្តរំ;

សង្ឃញ្ច នរទេវស្ស, គច្ឆាមិ សរណំ អហំ.

“បាណាតិបាតា វិរមាមិ ខិប្បំ,

លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយាមិ;

អបជ្ជេបិ តោ ច យុវា ភណាមិ,

សគោន ទានេន ច ហោមិ ពុទ្ធោ”តិ។ (ចរិ॰ ច॰ ១១១៥-១១១៧; ថេ॰ ច॰ ១០៣-១០៩);

អថ តំ ទេវបុត្តា, “ព្រាហ្មណ, ទេវ លោកេ ចាតុំ ឆតំ អត្ថិ, សត្តារំ ឧបសង្កមិត្វា ទានំ ទេហិ, ឆព្ពំ សុណាហិ, បញ្ហាបុច្ឆាហី”តិ វត្វា ពលត្តិ អត្តនោ ឆាយំ។

ព្រាហ្មណោបិ លោកំ គន្ត្វា ព្រាហ្មណិំ អាមន្តេត្វា, “ភទ្ទេ, អហំ អជ្ជ សមណំ គោតមំ និមន្តេត្វា បញ្ហាបុច្ឆិស្សាមិ, សក្ការំ ករោហី”តិ វត្វា ចិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ នេវ អភិវាទេត្វា ន បដិសន្ថារំ កត្វា ឯកមន្តំ ឋិតោ, “ភោ គោតម, អធិវាសេហិ អជ្ជតនាយ ភត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេនា”តិ អាហ។ សត្ថា អធិវាសេសិ។ សោ សត្ថុ អធិវាសនំ វិទិត្វា វេគេនាគន្ត្វា សគេ និវេសនេ បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយញ្ច បដិយាទាបេសិ។ សត្ថា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ តស្ស គេហំ គន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិ។ ព្រាហ្មណោ សក្កច្ចំ បរិវិសិ, មហាជនោ សន្និបតិ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិកេន កិរ តថាគតេ និមន្តិតេ ទ្វេ ជនកាយា សន្និបតន្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកា “អជ្ជ សមណំ គោតមំ បញ្ហាបុច្ឆនាយ វិហេឋិយមានំ បស្សិស្សាមា”តិ សន្និបតន្តិ, សម្មាទិដ្ឋិកា “អជ្ជ ពុទ្ធវិសយំ ពុទ្ធលីឡ្ហំ បស្សិស្សាមា”តិ សន្និបតន្តិ។ អថ ខោ ព្រាហ្មណោ កតភត្តកិច្ចំ តថាគតមុបសង្កមិត្វា នីចាសនេ និសិន្នោ បញ្ហាបុច្ឆិ – “ភោ គោតម, តុម្ហាកំ ទានំ អទត្វា បុប្ផំ អកត្វា ឆព្ពំ អសុត្វា ឧបោសថវាសំ អវសិត្វា កេវលំ មនោបសាទមត្តេនេវ សគ្គេ និព្ពត្តា នាម ហោន្តី”តិ? “ព្រាហ្មណ, កស្មា មំ បុច្ឆសិ, ននុ តេ បុត្តេន មដ្ឋកុណ្ឌលិនា មយិ មនំ បសាទេត្វា អត្តនោ សគ្គេ និព្ពត្តភាវោ កថិតោ”តិ? “កទា, ភោ គោតមា”តិ? ននុ ត្វំ អជ្ជ សុសានំ គន្ត្វា កន្ទន្តោ អវិទូរេ ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទន្តំ ឯកំ មាណវំ ទិស្វា “អលង្កតោ មដ្ឋកុណ្ឌលី, មាលធារី ហរិចន្ទនុស្សទោ”តិ គាថាហិ ជនេហិ កថិតកថំ បកាសេន្តោ សត្ថា មដ្ឋកុណ្ឌលិវត្ថុំ កថេសិ។ តេនេវេតំ ពុទ្ធភាសិតំ នាម ជាតំ។

តំ កថេត្វា ច បន “ន ខោ, ព្រាហ្មណ, ឯកសតំ វា ន ទ្វេសតំ, អថ ខោ មយិ មនំ បសាទេត្វា សគ្គេ និព្ពត្តានំ គណនា នាម នត្ថី”តិ អាហ។ អថ មហាជនោ ន និព្ពេមតិកោ ហោតិ, អថស្ស អនិព្ពេមតិកភាវំ វិទិត្វា សត្ថា “មដ្ឋកុណ្ឌលិទេវបុត្តោ វិមានេនេវ សទ្ធិំ អាគច្ឆតូ”តិ អធិដ្ឋាសិ។ សោ តិគាវុតប្បមាណេន ទិព្ពាភរណបដិមណ្ឌិតេន អត្តភាវេន អាគន្ត្វា វិមានតោ ឱរុយ្ហ សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ អថ តំ សត្ថា “ត្វំ ឥមំ សម្បត្តិំ កិំ កម្មំ កត្វា បដិលភី”តិ បុច្ឆន្តោ –

“អភិក្កន្តេន វណ្ណេន, យា ត្វំ តិដ្ឋសិ ទេវតេ;

ឱភាសេន្តី ទិសា សព្ពា, ឱសធី វិយ តារកា;

បុច្ឆាយិ ពំ ទេច យហាត្យកាច, យត្យុស្សក្ខទោតា កិយកាសិ បុច្ឆា”ត្តិ៓ –

កាឆយាហ៓ “ទេចបុទេត្វា អឃំ ទេ, ភទន្ត, សយ្យត្តិ ត្យុទេយ្យ ចិត្តំ បសាទេត្វា លទ្ធា”តិ៓ “យឃិ ចិត្តំ បសាទេត្វា លទ្ធា ទេ”តិ? “អាយ, ភទន្ត”តិ៓ យហាឌទោ ទេចបុត្តំ ឌូទលិទេកត្វា “អឆ្ឆរិយា ចត, ទេភា, ត្យុទ្ធក្យោលា, អឌិត្តបុឌ្ឍកទ្រាហ្វលាស្ស តាយ បុទេត្វា អឆ្ឆា កិច្ចិ បុច្ឆា អកត្វា សត្វិ ចិត្តំ បសាទេត្វា ឲចទ្សបំ សយ្យត្តិ បឌិលភី”តិ ត្យុដ្ឋិ បទេចទេសិ៓

អឆ ទេតំ ក្យុសលិក្យុសលកយ្យកទទេលា យទេតាច បុញ្ញក្ខទេយា, យទេតាច ទេសដ្ឋោ៓ បសទេត្តត ហិ យទេតត គតំ គយ្ញំ ទេចទលិកំ យត្យុស្សទលិកំ កត្ឆិត្តំ បុក្កលំ លាឃាច ត ចិឌហតីតិ ត្លុដំ ចត្វុំ កទេឆត្វា អត្យុសត្ថិ ឈទេឌត្វា បតិដ្ឋាបិតយត្តិកំ សាសតំ ទាឌយុទ្ធាឃ លទ្ឋាទេត្វា ចិឃ ឆយ្យទាឌា ត្លុយំ កាឆយាហ –

១៓ “យទេតាបុញ្ញក្ខយា ឆយ្យា, យទេតាទេសដ្ឋោ យទេតាយឃា៓

យតសា ទេច បសទេត្តត, ភាសតិ ចា កទេទាតិ ចា;

តទេតា តំ ស្យុលយទេត្ថតិ, លាឃាច អតបាឃិតិ”តិ៓

តត្វ កិច្ចាបិ យទេតាតិ អចិទេសទេសត សព្លុយ្យិ ចត្យុក្សុយិកចិត្តំ ច្យុច្ចតិ, ត្លុយស្មិំ បត បទេឆ តិឃយិឃយាតំ ចចត្វាបិឃយាតំ បរិច្ឆិន្ទិឃយាតំ អដ្ឋចិឆំ កាយាចចទក្យុសលចិត្តំ លព្ភតិ៓ ចត្វចទេសត បតាហទិឃយាតំ តទេតាបិ ទេសាយតស្សសហកតំ ចាកាលាសយ្យឃ្យុត្តចិត្តទេយច លព្ភតិ៓ បុញ្ញក្ខយាតិ ទេតត បឆយកាយិតា ហុត្វា សយត្តាកតា៓ ឆយ្យាតិ ទេចឆតាឆទេឃា តទេឃា ពត្ថា៓ ឲទេត ហិ ក្លុប្យាឆបច្ចឃទេដ្ឋត ទេសាយតស្សសយ្យឃ្យុត្តយទេតា បុញ្ញក្ខទេយា ឲទេតាសត្តិ យទេតាបុញ្ញក្ខយា តាយ៓ ឃឆា ហិ ពាហ្យុស្យុ ឲកទេតា ហុត្វា យហាកិក្លុសឈ្ឈស្ស ចីចទេឆាតាឌីតិ ចា ក្លុឡអាទប្យុឌាឆយ្យស្សចតាឌីតិ ចា យាលិកត្ថសក្កាទកទលាឌីតិ ចា បុញ្ញាតិ កទេទាត្តស្យុ “ទេកា ឲទេតសំ បុញ្ញក្ខទេយា”តិ ច្យុទេត្ត ទេឃា ទេតសំ បច្ចទេឃា ទេហាតិ, ឃំ តិស្សាឃ ទេត តាតិ បុញ្ញាតិ កទេទាត្តិ, ទេសា តិទេស្សា ចា ចុទេស្សា ចា ទេតសំ បុញ្ញក្ខទេយាតិ ច្យុច្ចតិ, ឲចំសយ្យឆយិឆំ ទេចឌិតព្វា៓ ត្លុតិ ក្លុប្យាឆបច្ចឃទេដ្ឋត យទេតា បុញ្ញក្ខទេយា ឲទេតាសត្តិ យទេតាបុញ្ញក្ខយា៓ ត ហិ ទេត យទេត អត្យុប្បជ្ជទេត្ត ក្លុប្បជ្ជិតុំ សក្កោត្តិ, យទេតា បត ឲកទេច្ចស្យុ ទេចតសិកេស្យុ អត្យុប្បជ្ជទេត្តស្យុបិ ក្លុប្បជ្ជតិទេយច៓ ឲចំ អធិបតិចទេសត បត យទេតា ទេសដ្ឋោ ឲទេតាសត្តិ យទេតាទេសដ្ឋោ៓ ឃឆា ហិ កលាឌីតំ អធិបតិ បុរិទេសា កលាទេសដ្ឋោ ទេសលិទេសដ្ឋោតិ ច្យុច្ចតិ, តឆា ទេតសយ្យិ យទេតាច ទេសដ្ឋោ៓ ឃឆា បត ស្យុចណ្ណាឌីហិ តិប្ឫាឌិតាតិ កណ្ឌាតិ ស្យុចណ្ណយឃាឌីតិ តាយ ទេហាត្តិ, តឆា ឲទេតាបិ យតទេតា តិប្ឫត្តត្តា យទេតាយឃា តាយ៓

បសទេត្តតាតិ អតកិច្ចាឌីហិ ក្យុទេលាហិ បសទេត្តត៓ ភាសតិ ចា កទេទាតិ ចាតិ ឲចទ្សទេបត យទេតត ភាសទេត្តា ចត្យុត្ថិឆំ ចឌីស្យុចទិតទេយច ភាសតិ, កទេទាទេត្តា តិចិឆំ កាឃស្យុចទិតទេយច កទេទាតិ, អភាសទេត្តា អកទេទាទេត្តា តាឃ អតកិច្ចាឌីហិ បសត្តយាតសតាឃ តិចិឆំ យទេតាស្យុចទិតំ

ᨸᩪᩁᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩔ ᨴᩈ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᩣ ᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩴ ᩈᩩᨡᨾᨶ᩠ᩅᩮᨲᩦᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩥᩅᩥᨵᩈᩩᨧᩁᩥᨲᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᩋᨶ᩠ᩅᩮᨲᩥ᪨ ᩍᨵ ᨲᩮᨽᩪᨾᩥᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᨽᩪᨾᩥᨠᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᩩᨣᨲᩥᨽᩅᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ, ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᩈᩩᨡᩣᨶᩩᨽᩅᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᨠᩣᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩍᨲᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᨠᩣᨿᩥᨠᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩴ ᩅᩥᨸᩣᨠᩈᩩᨡᩴ ᩋᨶᩩᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨶ ᩅᩥᨩᩉᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᨠᩥᩴ? ᨨᩣᨿᩣᩅ ᩋᨶᨸᩣᨿᩥᨶᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨨᩣᨿᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩁᩦᩁᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ , ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᨲᩥ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, “ᩈᨱ᩠ᩉᩮᨶ ᩅᩣ ᨹᩁᩩᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨸᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩣᨸᩮᨲᩩᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩈᩁᩦᩁᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨴᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᩣᨶᩴ ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩈᨾᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᨠᩩᩈᩃᨾᩪᩃᨠᩴ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩴ ᨠᩣᨿᩥᨠᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩈᩩᨡᩴ ᨣᨲᨣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩋᨶᨸᩣᨿᩥᨶᩦ ᨨᩣᨿᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩅᩥᨩᩉᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨣᩣᨳᩣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨧᨲᩩᩁᩣᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᨸᩣᨱᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨾᨭ᩠ᨮᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩦᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ, ᨲᨳᩣ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩮᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩣᩅᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨽᩅᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᩈᨶᩮ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᩥᩁᩦᨲᩥ᪨

ᨾᨭ᩠ᨮᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩦᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ᪨

᪓᪨ ᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᨧ᩠ᨨᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨸᩥᨲᩩᨧ᩠ᨨᩣᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨠᩣᩃᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨳᩪᩃᩈᩁᩦᩁᩮᩣ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩥᨲᨸᨧ᩠ᨧᩣᨠᩮᩣᨭᩥᨲᩮᩉᩥ ᨧᩦᩅᩁᩮᩉᩥ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩅᩥᩉᩣᩁᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩣᩃᩣᨿᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩑᨠᩮᩣ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩣᨴᩈᨾ᩠ᨻᩣᩉᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩑᨠᩮᩣ ᨴᩉᩁᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ “ᨠᨲᩥᩅᩔᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩔᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨠᩣᩃᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣ ᨾᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩥᨶᩦᨲ, ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠ , ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩦᨧᩥᨠᨾ᩠ᨾᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ, ᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᨾᩣᨶᩮ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩴ ᨸᩉᩁᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨩᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨾᩴ ᨸᨶ ‘ᨠᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ’ᨲᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨳ, ᨾᩪᩃᨾᩮᩅ ᩅᩮᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩦ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨲᩥᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩦ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᨶᩮᩣ ᩋᩔᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᩁᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨲᩮᨸᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ “ᩑᩈ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᨠᩩᩃᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ “ᩍᨾᩮ ᨾᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨠᩉᩴ ᨸᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᩅᩥᩉᩣᩁᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩣᩃᩣᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᩍᨾᩮ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨲᩮ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᨶ ᨠᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᩅᩣ

អាបុច្ឆិត”ន្តិ។ “នាបុច្ឆិតំ ភន្តេ”តិ? “អាសនំ នីហរិត្វា អភិវាទេត្វា បានីយាហតំ កត”ន្តិ? “ន កតំ, ភន្តេ”តិ។ “តិស្ស មហល្លកភិក្ខូនំ វត្តំ ឯតំ វត្តំ កាតព្វំ, ឯតំ វត្តំ អករោន្តេន វិហារមជ្ឈេ និសីទិតុំ ន វដ្ដតិ, តវេវ ទោសោ, ឯតេ ភិក្ខូ ខមាបេហី”តិ? “ឯតេ មំ, ភន្តេ, អក្កោសិំសុ, នាហំ ឯតេ ខមាបេមី”តិ។ “តិស្ស មា ឯវំ ករិ, តវេវ ទោសោ, ខមាបេហិ នេ”តិ? “ន ខមាបេមិ, ភន្តេ”តិ។ អថ សត្ថា “ទុព្វចោ ឯស, ភន្តេ”តិ ភិក្ខូហិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ឯស ទុព្វចោ, បុព្វេបិ ឯស ទុព្វចោយេវា”តិ វត្វា “ឥទានិ តាវស្ស, ភន្តេ, ទុព្វចភាវោ អម្ហេហិ ញាតោ, អតីតេ ឯស កិំ អកាសី”តិ វុត្តេ “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, សុណាថា”តិ វត្វា អតីតមាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ពារាណសិរញ្ញោ រជ្ជំ ការេន្តេ ទេវិលោ នាម តាបសោ អដ្ឋ មាសេ ហិមវន្តេ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ ចត្តារោ មាសេ នគរមុបនិស្សាយ វសិតុកាមោ ហិមវន្តតោ អាគន្ត្វា នគរទ្វារេ ទារកេ ទិស្វា បុច្ឆិ – “ឥមំ នគរំ សម្បត្តបព្វជិតា កត្ថ វសន្តី”តិ? “កុម្ភការសាលាយំ, ភន្តេ”តិ។ តាបសោ កុម្ភការសាលំ គន្ត្វា ទ្វារេ ឋត្វា “សចេ តេ ភគ្គវ អគរុ, វសេយ្យាម ឯករត្តិំ សាលាយ”ន្តិ អាហ។ កុម្ភការោ “មយ្ហំ រត្តិំ សាលាយំ កិច្ចំ នត្ថិ, មហតី សាលា, យថាសុខំ វសថ, ភន្តេ”តិ សាលំ និយ្យាទេសិ។ តស្មិំ បវិសិត្វា និសិន្នេ អបរោបិ នារទោ នាម តាបសោ ហិមវន្តតោ អាគន្ត្វា កុម្ភការំ ឯករត្តិវាសំ យាចិ។ កុម្ភការោ “បឋមំ អាគតោ ឥមិនា សទ្ធិំ ឯកតោ វសិតុកាមោ ភវេយ្យ វា នោ វា, អត្តានំ បរិមោចេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “សចេ, ភន្តេ, បឋមំ ឧបគតោ រោចេស្សតិ, តស្ស រុចិយា វសថា”តិ អាហ។ សោ តមុបសង្កមិត្វា “សចេ តេ, អាចរិយ អគរុ, មយមេត្ថ ឯករត្តិំ វសេយ្យាមា”តិ យាចិ។ “មហតី សាលា, បវិសិត្វា ឯកមន្តេ វសាហី”តិ វុត្តេ បវិសិត្វា បុរេតរំ បវិដ្ឋស្ស ទេវិលស្ស អបរភាគេ និសីទិ។ ឧភោបិ សារណីយកថំ កថេត្វា និបជ្ជិំសុ។

សយនកាលេ នារទោ ទេវិលស្ស និបជ្ជនដ្ឋានញ្ច ទ្វារញ្ច សល្លក្ខេត្វា និបជ្ជិ។ សោ បន ទេវិលោ និបជ្ជមានោ អត្តនោ និបជ្ជនដ្ឋានេ អនិបជ្ជិត្វា ទ្វារមជ្ឈេ តិរិយំ និបជ្ជិ។ នារទោ រត្តិំ និក្ខមន្តោ តស្ស ជដាសុ អក្កមិ។ “កោ មំ អក្កមី”តិ ច វុត្តេ, “អាចរិយ, អហ”ន្តិ អាហ។ “កូដជដិល, អរញ្ញតោ អាគន្ត្វា មម ជដាសុ អក្កមសី”តិ។ “អាចរិយ, តុម្ហាកំ ឥធ និបន្នភាវំ ន ជានាមិ, ខមថ មេ”តិ វត្វា តស្ស កន្ទន្តស្សេវ ពហិ និក្ខមិ។ ឥតរោ “អយំ បវិសន្តោបិ មំ អក្កមេយ្យា”តិ បរិវត្តេត្វា បាទដ្ឋានេ សីសំ កត្វា និបជ្ជិ។ នារទោបិ បវិសន្តោ “បឋមម្បាហំ អាចរិយេ អបរទ្ធោ, ឥទានិស្ស បាទបស្សេន បវិសិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា អាគច្ឆន្តោ គីវាយ អក្កមិ។ “កោ ឯសោ”តិ ច វុត្តេ “អហំ, អាចរិយា”តិ វត្វា “កូដជដិល, បឋមំ មម ជដាសុ អក្កមិត្វា ឥទានិ គីវាយ អក្កមសិ, អភិសបិស្សាមិ ត”ន្តិ វុត្តេ, “អាចរិយ, មយ្ហំ ទោសោ នត្ថិ, អហំ តុម្ហាកំ ឯវំ និបន្នភាវំ ន ជានាមិ, ‘បឋមម្បិ មេ អបរទ្ធំ, ឥទានិ បាទបស្សេន បវិសិស្សាមី’តិ បវិដ្ឋោម្ហិ, ខមថ មេ”តិ អាហ។ “កូដជដិល, អភិសបិស្សាមិ ត”ន្តិ។ “មា ឯវំ ករិត្ថ អាចរិយា”តិ។ សោ តស្ស វចនំ អនាទិយិត្វា –

“សហស្សរំសី សតតេជោ, សុរិយោ តមវិនោទនោ;

បាតោទយន្តេ សុរិយេ, មុទ្ធា តេ ផលតុ សត្តធា”តិ –

តំ អភិសបិ ឯវ។ នារទោ, “អាចរិយ, មយ្ហំ ទោសោ នត្ថីតិ មម វទន្តស្សេវ តុម្ហេ អភិសបថ, យស្ស ទោសោ អត្ថិ, តស្ស មុទ្ធា ផលតុ, មា

និទ្ទោសស្សា”តិ វត្វា –

“សហស្សរំសី សតតេជោ, សុរិយោ តមវិនោទនោ;

បាតោទយន្តេ សុរិយេ, មុទ្ធា តេ ផលតុ សត្តធា”តិ។ –

អភិសបិ។ សោ បន មហានុភាវោ អតីតេ ចត្តាលីស, អនាគតេ ចត្តាលីសាតិ អសីតិកប្បេ អនុស្សរតិ។ តស្មា “កស្ស នុ ខោ ឧបរិ អភិសបោ បតិស្សតី”តិ ឧបធារេន្តោ “អាចរិយស្សា”តិ ញត្វា តស្មិំ អនុកម្បំ បដិច្ច ឥទ្ធិពលេន អរុណុគ្គមនំ និវារេសិ។

នាគរា អរុណេ អនុគ្គច្ឆន្តេ រាជទ្វារំ គន្ត្វា, “ទេវ, តុម្ហេ រជ្ជំ ការេន្តេ អរុណោ ន ឧដ្ឋហតិ, អរុណំ នោ ឧដ្ឋាបេហី”តិ កន្ទិំសុ។ រាជា អត្តនោ កាយកម្មាទីនិ ឱលោកេន្តោ កិញ្ចិ អយុត្តំ អទិស្វា “កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ ចិន្តេត្វា “បព្ពជិតានំ វិវាទេន ភវិតព្ព”ន្តិ បរិសង្កមានោ “កច្ចិ ឥមស្មិំ នគរេ បព្ពជិតា អត្ថី”តិ បុច្ឆិ។ “ហិយ្យោ សាយំ កុម្ភការសាលាយំ អាគតា អត្ថិ ទេវា”តិ វុត្តេ តំខណញ្ញេវ រាជា ឧក្កាហិ ធារិយមានាហិ តត្ថ គន្ត្វា នារទំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ អាហ –

“កម្មន្តា នប្បវត្តន្តិ, ជម្ពុទីបស្ស នារទ;

កេន លោកោ តមោភូតោ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។

នារទោ សព្ពំ តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិត្វា ឥមិនា ការណេន អហំ ឥមិនា អភិសបិតោ, អថាហំ “មយ្ហំ ទោសោ នត្ថិ, យស្ស ទោសោ អត្ថិ, តស្សេវ ឧបរិ អភិសបោ បតតូ”តិ វត្វា អភិសបិ។ អភិសបិត្វា ច បន “កស្ស នុ ខោ ឧបរិ អភិសបោ បតិស្សតី”តិ ឧបធារេន្តោ “សុរិយុគ្គមនវេលាយ អាចរិយស្ស មុទ្ធា សត្តធា ផលិស្សតី”តិ ទិស្វា ឯតស្មិំ អនុកម្បំ បដិច្ច អរុណស្ស ឧគ្គមនំ ន ទេមី”តិ។ “កថំ បន អស្ស, ភន្តេ, អន្តរាយោ ន ភវេយ្យា”តិ។ “សចេ មំ ខមាបេយ្យ, ន ភវេយ្យា”តិ។ “តេន ហិ ខមាបេហី”តិ វុត្តេ “ឯសោ, មហារាជ, មំ ជដាសុ ច គីវាយ ច អគ្គហិ, តាហំ ឯតំ កូដជដិលំ ខមាបេមី”តិ។ “ខមាបេហិ, ភន្តេ, មា ឯវំ ករិត្ថា”តិ។ “ន ខមាបេមី”តិ។ “មុទ្ធា តេ សត្តធា ផលិស្សតី”តិ វុត្តេបិ ន ខមាបេតិយេវ។ អថ នំ រាជា “ន ត្វំ អត្តនោ រុចិយា ខមាបេស្សសី”តិ ហត្ថបាទគីវាសុ គាហាបេត្វា នារទស្ស បាទមូលេ ឱនមាបេសិ។ នារទោបិ “ឧដ្ឋេហិ, អាចរិយ, ខមាមិ តេ”តិ វត្វា, “មហារាជ, នាយំ យថាមនេន ខមាបេតិ, នគរស្ស អវិទូរេ ឯកោ សរោ អត្ថិ, តត្ថ នំ សីសេ មត្តិកាបិណ្ឌំ កត្វា គលប្បមាណេ ឧទកេ ឋបាបេហី”តិ អាហ។ រាជា តថា ការេសិ។ នារទោ ទេវលំ អាមន្តេត្វា, “អាចរិយ, មយា ឥទ្ធិយា វិស្សដ្ឋាយ សុរិយសន្តាបេ ឧដ្ឋហន្តេ ឧទកេ និមុជ្ជិត្វា អញ្ញេន តិត្ថេន ឧត្តរិត្វា គច្ឆេយ្យាសី”តិ អាហ។ “តស្ស សុរិយរំសីហិ សម្ផុដ្ឋមត្តាវ មត្តិកាបិណ្ឌោ សត្តធា ផលិ, សោ និមុជ្ជិត្វា អញ្ញេន តិត្ថេន បលាយី”តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “តទា, ភិក្ខវេ, រាជា អានន្ទោ អហោសិ, ទេវិលោ តិស្សោ, នារទោ អហមេវាតិ ឯវំ តទាបេស ទុព្ពចោយេវា”តិ វត្វា តិស្សត្ថេរំ អាមន្តេត្វា, “តិស្ស, ភិក្ខុនោ នាម ‘អសុកេនាហំ អក្កុដ្ឋោ, អសុកេន បហដោ, អសុកេន ជិតោ, អសុកោ មេ ភណ្ឌំ អហាសី’តិ ចិន្តេន្តស្ស វេរំ នាម ន វូបសម្មតិ, ឯវំ បន អនុបនយ្ហន្តស្សេវ ឧបសម្មតី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

៣។

“អក្កោច្ឆិ មំ អវធិ មំ, អជិនិ មំ អហាសិ មេ;

យេ ច តំ ឧបនយ្ហន្តិ, វេរំ តេសំ ន សម្មតិ។

៤។

“អក្កោច្ឆិ មំ អវធិ មំ, អជិនិ មំ អហាសិ មេ;

យេ ច តំ នុបនយ្ហន្តិ, វេរំ តេសូបសម្មតី”តិ។

តត្ថ អក្កោច្ឆីតិ អក្កោសិ។ អវធីតិ បហរិ។ អជិនីតិ កូដសក្ខិឱតារណេន វា វាទបដិវាទេន វា ករណុត្តរិយករណេន វា អជេសិ។ អហាសិ មេតិ មម សន្តកំ បត្តាទីសុ កិញ្ចិទេវ អវហរិ។ យេ ច តន្តិ យេ កេចិ ទេវតា វា មនុស្សា វា គហដ្ឋា វា បព្ពជិតា វា តំ “អក្កោច្ឆិ ម”ន្តិអាទិវត្ថុកំ កោធំ សកដធុរំ វិយ នទ្ធិនា បូតិមច្ឆាទីនិ វិយ ច កុសាទីហិ បុនប្បុនំ វេឋេត្វា ឧបនយ្ហន្តិ, តេសំ សកិំ ឧប្បន្នំ វេរំ ន សម្មតីតិ វូបសម្មតិ។ យេ ច តំ នុបនយ្ហន្តីតិ អសតិយា អមនសិការវសេន វា កម្មបច្ចវេក្ខណាទិវសេន វា យេ តំ អក្កោសាទិវត្ថុកំ កោធំ តយាបិ កោចិ និទ្ទោសោ បុរិមភវេ អក្កុដ្ឋោ ភវិស្សតិ, បហដោ ភវិស្សតិ, កូដសក្ខិំ ឱតារេត្វា ជិតោ ភវិស្សតិ, កស្សចិ តេ បសយ្ហ កិញ្ចិ អច្ឆិន្នំ ភវិស្សតិ, តស្មា និទ្ទោសោ ហុត្វាបិ អក្កោសាទីនិ បាបុណាសីតិ ឯវំ ន ឧបនយ្ហន្តិ។ តេសុ បមាទេន ឧប្បន្នម្បិ វេរំ ឥមិនា អនុបនយ្ហនេន និរិន្ធនោ វិយ ជាតវេទោ ឧបសម្មតីតិ។

ទេសនាបរិយោសានេ សតសហស្សភិក្ខូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ។ ធម្មទេសនា មហាជនស្ស សាត្ថិកា អហោសិ។ ទុព្ពចោបិ សុព្ពចោយេវ ជាតោតិ។

តិស្សត្ថេរវត្ថុ តតិយំ។

៣៎ កាញអយក្លិតិចត្ថុ

ត ហិ ខេវេតាតិ ក្ខុយំ ឆយ្ខុខេយត់ សត្ថា ខេតចខេត ចិហរេន្តោ អញ្ញាតរំ ចញ្ញាត្តិ អារព្ភ កខេធសិ៎

ឲខេកា កិរ ក្ងុម្ពិកបុខេត្តា បិតរិ កាលកខេត ខលខេត្ត ច ឈខេរ ច សព្ពកម្មានិ អត្តនាច កខេរាខេន្តា មាតរំ បដិជគ្គិ៎ អថស្ស មាតា "ក្យារិកំ ខេត, តាត, អាខេតស្សាមី"តិ អាហ៎ "អម្ម , មា ឲចំ ចខេទ, អហំ យាវជីវំ តុម្ហេ បដិជគ្គិស្សាមី"តិ៎ "តាត, ខលខេត្ត ច ឈខេរ ច កិច្ចំ តួខេមច កខេរាសិ, ខេតត មយ្ហំ ចិត្តសុខំ តាម ត ខេហាតិ, អាខេតស្សាមី"តិ៎ ខេសា បុនប្បុនំ បដិក្ខិបិត្វា តុណ្ហី អខេហាសិ៎ សា ឲកំ ក្យុលំ កត្តកាយា ខេកហា គិក្ខមិ៎ អថ នំ បុខេត្តា "កតរំ ក្យុលំ កច្ឆថា"តិ បុច្ឆិត្វា "អមុកក្យុលំ តាមា"តិ ខុខេត្ត តត្ថ កមនំ បដិខេសខេធត្វា អត្តខេនា អភិរុចិតំ ក្យុលំ អាចិក្ខិ៎ សា តត្ថ កន្ត្វា ក្យារិកំ ចាខេរត្វា ឌិចសំ ចចត្វខេបត្វា តំ អាខេតត្វា តស្ស ឈខេរ អកាសិ៎ សា ចញ្ញា អខេហាសិ៎ អថ នំ មាតា, បុត្ត, ត្វំ អត្តខេនា រុចិយា ក្យារិកំ អាណាខេបសិ, សា ខ្ពុជាតិ ចញ្ញា ខាតា, អបុត្តកញ្ចា តាម ក្យុលំ ចិតស្សតិ , បខេចណី ត ឈជិ យតិ, ខេតត អញ្ញា ខេត ក្យារិកំ អាខេតមីតិ៎ ខេតត "អលំ, អម្មា"តិ ខុច្ចុមាតាបិ បុនប្បុនំ កខេធសិ៎ ចញ្ញាត្តិ តំ កថំ សុត្វា "បុត្តា តាម មាតាបិតុន្នំ ចចនំ អតិក្កមិតុំ ត សខេក្កាន្តិ, ខ្ពុជាតិ អញ្ញា ចិជាយិនិំ ខ្ពុត្តិំ អាខេតត្វា មំ ជាសិខេកាខេកត ក្ខុជ្ជិស្សតិ៎ យំនូតាហំ សយខេមច ឲកំ ក្យារិកំ អាខេតយ្យ"ន្តិ ចិខេន្តត្វា ឲកំ ក្យុលំ កន្ត្វា តស្សត្ថាយ ក្យារិកំ ចាខេរត្វា "កិំ តាខេមតំ, អម្ម, ចខេទសី"តិ ខេតហិ បដិក្ខិត្តា "អហំ ចញ្ញា, អបុត្តកំ តាម ក្យុលំ ចិតស្សតិ, តុម្ហាកំ បត ធីតា បុត្តំ ចា ធីតរំ ចា លភិត្វា ក្ងុម្ពិកស្ស សាមិនី កចិស្សតិ, មយ្ហំសាមិកស្ស នំ ខេទថា"តិ យាចិត្វា សម្បដិច្ឆាខេបត្វា អាខេតត្វា សាមិកស្ស ឈខេរ អកាសិ៎

អថស្សា ឲតខេទហាសិ – "សចាយំ បុត្តំ ចា ធីតរំ ចា លភិស្សតិ, អយខេមច ក្ងុម្ពស្ស សាមិនី កចិស្សតិ៎ យថា ជារកំ ត លភតិ, តខេថច នំ កាតុំ ចដ្ដតី"តិ៎ អថ នំ សា អាហ – "អម្ម, យជា ខេត ក្ញច្ឆិយំ កព្ភខេា បតិដ្ឋាតិ, អថ ខេម អាខេរាខេចយ្យាសី"តិ៎ សា "សាធូ"តិ បដិស្សុណិត្វា កព្ភខេ បតិដ្ឋិខេត តស្សា អាខេរាខេចសិ៎ ខ្ពុតរិស្សា បត សា សយខេមច និច្ចំ យាគុភត្តំ ខេទតិ, អថស្សា អាហារខេរតខេច សទ្ធិំ កព្ភបាតខេភសជ្ជមទាសិ, កព្ភខេា បតិ៎ ទុតិយម្បិ កព្ភខេ បតិដ្ឋិខេត អាខេរាខេចសិ , ខ្ពុតរា ទុតិយម្បិ តខេថច បាខេតសិ៎ អថ នំ បដិចិស្សកិត្ថិខេយា បុច្ឆិំសុ – "កច្ចិ ខេត សបត្តិ អន្តរាយំ កខេរាតី"តិ? សា តមត្ថំ អាខេរាខេចត្វា "អន្ធពាខេល, កស្មា ឲចមកាសិ, អយំ តច ខ្ពុស្សរិយកខេយត កព្ភស្ស បាតនខេភសជ្ជំ ខេយាខេជត្វា ខេទតិ, ខេតត ខេត កព្ភខេា បតតិ, មា បុត ឲចមកត្ថា"តិ ខុត្តា តតិយចាខេរ ត កខេធសិ៎ អថ សា ខ្ពុតរិស្សា ខ្ពុទរំ ឌិស្វា "កស្មា មយ្ហំកព្ភស្ស បតិដ្ឋិតភាវំ ត កខេធសី"តិ ចត្វា "ត្វំ មំ អាខេតត្វា ចខេញ្ចត្វា ខេទ្វ ចាខេរ កព្ភំ បាខេតសិ, កិមត្ថំ តុម្ហំកខេធមី"តិ ខុខេត្ត "តដ្ឋា ជាតិម្ហី"តិ ចិខេន្តត្វា តស្សា បមាទំ ឲ្យខេលាខេកន្តី បរិណខេត កព្ភខេ ឲ្យកាសំ លភិត្វា ខេភសជ្ជំ ខេយាខេជត្វា អទាសិ៎ កព្ភខេា បរិណតត្តា បតិតុំ អសខេក្កាខេន្តា តិរិយំ តិបតិ, ពទា ខេចទនា ឧប្បជ្ជិ, ជីចិតសំសយំ បាបុណិ៎ សា "តាសិតម្ហិ តយា, តួខេមច មំ អាខេតត្វា តួខេមច តខេយាបិ ចាខេរ ជារខេក តាខេសសិ, ខ្ពុជាតិ អហម្បិ តស្សាមិ, ខ្ពុខេតា ជាតិ ចុតា យក្ខិនី ហុត្វា តច ជារខេក ខាជិតុំ សមត្ថា ហុត្វា តិព្វខេត្តយ្យ"ន្តិ បត្ថនំ បដ្ឋខេបត្វា កាលំ កត្វា តស្មិំខេមច ខេកខេហ មជ្ជារី ហុត្វា តិព្វត្តិ៎ ខ្ពុតរម្បិ សាមិខេកា កខេហត្វា "តយា ខេម ក្យុលូបខេច្ឆខេទា កខេតា"តិ កប្បរជណ្ណុកាទីហិ សុខេបាថិតំ ខេបាខេថសិ៎ សា ខេតខេតចាពាខេធត កាលំ កត្វា តខេត្ថច ក្យក្កុជី ហុត្វា តិព្វត្តា៎

ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩦ ᨶ ᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᩋᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ, ᨻᩥᩊᩣᩁᩦ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩥ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨲᩥᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨡᩣᨴᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩦ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨲᨿᩮᩣ ᩅᩣᩁᩮ ᨾᨾ ᩋᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᨾ᩠ᨸᩥ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᩈᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨲᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨴᩦᨸᩥᨶᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩣ ᨾᩥᨣᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᩅᩥᨩᩣᨲᨠᩣᩃᩮ ᨴᩦᨸᩥᨶᩦ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᩅᩣᩁᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨡᩣᨴᩥ᪨ ᨾᩥᨣᩦ ᨾᩁᨱᨠᩣᩃᩮ “ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᨾ᩠ᨸᩥ ᨡᩣᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩍᨲᩮᩣ ᨴᩣᨶᩥ ᨧᩩᨲᩣ ᩑᨲᩴ ᩈᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩦᨸᩥᨶᩦᨸᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨠᩩᩃᨵᩦᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨣᩣᨾᨠᩮ ᨸᨲᩥᨠᩩᩃᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ, ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨧ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ᪨ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦᨸᩥ ᨲᩔᩣ ᨸᩥᨿᩈᩉᩣᨿᩥᨠᩣᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨾᩮ ᩈᩉᩣᨿᩥᨠᩣ”ᨲᩥ “ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᨻ᩠ᨽᩮ ᩅᩥᨩᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩅᩥᨩᩣᨲᩣ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨵᩦᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩔᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩦ ᩅᩥᨿ ᨴᩣᩁᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩣ᪨ ᨸᩩᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᩣᩁᩮᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨡᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲᩥᨿᩅᩣᩁᩮ ᩍᨲᩁᩣ ᨣᩁᩩᨽᩣᩁᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩈᩣᨾᩥ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩑᨠᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᨾᨾ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᨾ ᨠᩩᩃᨣᩮᩉᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨠᩩᩃᨣᩮᩉᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ᪨

ᨲᨴᩣ ᩈᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᩏᨴᨠᩅᩣᩁᩴ ᨣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩮᩔᩅᨱᩔ ᩉᩥ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩥᨿᩮᩣ ᩅᩣᩁᩮᨶ ᩋᨶᩮᩣᨲᨲ᩠ᨲᨴᩉᨲᩮᩣ ᩈᩦᩈᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿ ᩏᨴᨠᨾᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩣ ᨧᨲᩩᨾᩣᩈᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣᩈᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶᨸᩥ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨸᩁᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩥᨿᩮᩣ ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᨠᩣᨿᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨸᨶ ᩏᨴᨠᩅᩣᩁᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩣᩅ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨲᩴ ᨥᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨾᩮ ᩈᩉᩣᨿᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨶᩴ ᨸᩔᩥᩔᩈᩥ, ᨲᩔᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨩᩣᨲᨩᩣᨲᨴᩣᩁᨠᩮ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩩᩃᨣᩮᩉᩴ ᨣᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ “ᨿᨲ᩠ᨳ ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩩ, ᨶ ᨾᩮ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩮᨣᩅᩮᨣᩈᨾᩩᩔᩣᩉᩥᨲᨾᩣᨶᩈᩣ ᨶᨣᩁᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩦ ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩣᨸᩥ ᨶᩣᨾᨣ᩠ᨣᩉᨱᨴᩥᩅᩈᩮ ᨲᩴ ᨴᩣᩁᨠᩴ ᨶ᩠ᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩈᩣᨾᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᨠᨥᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾᩣᨴᩣᨿ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᨾᨩ᩠ᨫᩮᨣᨲᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨿᩣ ᨶ᩠ᩉᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨳᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩣᨿᨾᩣᨶᩣ ᨮᩥᨲᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩥᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩈᩣᨾᩥ, ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩑᩉᩥ, ᩋᨿᩴ ᩈᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ, ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩑᩉᩥ, ᩋᨿᩴ ᩈᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ”ᨲᩥ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᨲᩔ ᩋᩣᨣᨾᨶᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩦ ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᩁᩥᩈᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨸᩣᨴᨸᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨾᨿᩣ ᩑᩈ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᩋᨵᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩩᨾᨶᨴᩮᩅᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩥᨿᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨣᨧ᩠ᨨ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨲᩴ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩥᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩣ “ᩋᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩑᨲᩩ, ᨾᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᨾᨠᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ “ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ, ᩈᨧᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨾᩣᨴᩥᩈᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩦᨽᩣᩅᩴ ᨶᩣᨣᨾᩥᩔᨳ, ᩋᩉᩥᨶᨠᩩᩃᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᨧ᩠ᨨᨹᨶ᩠ᨴᨶᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᩣᨠᩮᩣᩃᩪᨠᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨠᨸ᩠ᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨠᩴ ᩅᩮᩣ ᩅᩮᩁᩴ ᩋᨽᩅᩥᩔ , ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩮᩁᩴ ᨸᨭᩥᩅᩮᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳ᪨ ᩅᩮᩁᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᩅᩮᩁᩮᨶ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᩅᩮᩁᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ន ហិ វេរេន វេរានិ, សម្មន្តីធ កុទាចនំ;

អវេរេន ច សម្មន្តិ, ឯស ធម្មោ សនន្តនោ”តិ។

តត្ថ ន ហិ វេរេនាតិ យថា ហិ ខេឡសិង្ឃាណិកាទីហិ អសុចីហិ មក្ខិតំ ឋានំ តេហេវ អសុចីហិ ធោវន្តា សុទ្ធំ និគ្គន្ធំ កាតុំ ន សក្កោន្តិ, អថ ខោ តំ ឋានំ ភិយ្យោសោមត្តាយ អសុទ្ធតរញ្ចេវ ទុគ្គន្ធតរញ្ច ហោតិ; ឯវមេវ អក្កោសន្តំ បច្ចក្កោសន្តោ បហរន្តំ បដិបហរន្តោ វេរេន វេរំ វូបសមេតុំ ន សក្កោតិ, អថ ខោ ភិយ្យោ ភិយ្យោ វេរមេវ ករោតិ។ ឥតិ វេរានិ នាម វេរេន កិស្មិញ្ចិ កាលេ ន សម្មន្តិ, អថ ខោ វឌ្ឍន្តិយេវ។ អវេរេន ច សម្មន្តីតិ យថា បន តានិ ខេឡាទីនិ អសុចីនិ វិប្បសន្នេន ឧទកេន ធោវិយមានានិ នស្សន្តិ, តំ ឋានំ សុទ្ធំ ហោតិ សុគន្ធំ; ឯវមេវ អវេរេន ខន្តិមេត្តោទកេន យោនិសោ មនសិការេន បច្ចវេក្ខណេន វេរានិ វូបសម្មន្តិ បដិប្បស្សម្ភន្តិ អភាវំ គច្ឆន្តិ។ ឯស ធម្មោ សនន្តនោតិ ឯស អវេរេន វេរូបសមនសង្ខាតោ បោរាណកោ ធម្មោ; សព្ពេសំ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធខីណាសវានំ គតមគ្គោតិ។

គាថាបរិយោសានេ យក្ខិនី សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ សម្បត្តបរិសាយបិ ទេសនា សាត្ថិកា អហោសិ។

សត្ថា តំ ឥត្ថិំ អាហ – “ឯតិស្សា តវ បុត្តំ ទេហី”តិ។ “ភាយាមិ, ភន្តេ”តិ។ “មា ភាយិ, នត្ថិ តេ ឯតំ និស្សាយ បរិបន្ថោ”តិ អាហ។ សា តស្សា បុត្តមទាសិ។ សា តំ ចុម្ពិត្វា អាលិង្គេត្វា បុន មាតុយេវ ទត្វា រោទិតុំ អារភិ។ អថ នំ សត្ថា “កិមេត”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ភន្តេ, អហំ បុព្ពេ យថា វា តថា វា ជីវិកំ កប្បេន្តីបិ កុច្ឆិបូរំ នាលត្ថំ, ឥទានិ កថំ ជីវិស្សាមី”តិ។ អថ នំ សត្ថា “មា ចិន្តយី”តិ សមស្សាសេត្វា តំ ឥត្ថិមាហ – “ឥមំ នេត្វា អត្តនោ គេហេ និវាសាបេត្វា អគ្គយាគុភត្តេហិ បដិជគ្គាហី”តិ។ សា តំ នេត្វា បិដ្ឋិវំសេ បតិដ្ឋាបេត្វា អគ្គយាគុភត្តេហិ បដិជគ្គិ, តស្សា វីហិបហរណកាលេ មុសលគ្គេន មុទ្ធំ បហរន្តំ វិយ ឧបដ្ឋាសិ។ សា សហាយិកំ អាមន្តេត្វា “ឥមស្មិំ ឋានេ វសិតុំ ន សក្កោមិ, អញ្ញត្ថ មំ បតិដ្ឋាបេហី”តិ វត្វា មុសលសាលាយ ឧទកចាដិយំ ឧទ្ធនេ និទ្ធមនកោដិយំ សង្ការកូដេ គាមទ្វារេ ចាតិ ឯវំ សព្ពដ្ឋានេសុ បតិដ្ឋាបិតាបិ “ឥធ មេ មុសលេន សីសំ ភិន្ទន្តំ វិយ ឧបដ្ឋាតិ, ឥធ ទារកា ឧច្ឆិដ្ឋោទកំ ឱតារេន្តិ, ឥធ សុនខា និបជ្ជន្តិ, ឥធ ទារកា អសុចិំ ករោន្តិ, ឥធ កចវរំ ឆឌ្ឌេន្តិ, ឥធ គាមទារកា លក្ខយោគ្គំ ករោន្តី”តិ សព្ពានិ តានិ បដិក្ខិបិ។ អថ នំ ពហិគាមេ វិវិត្តោកាសេ បតិដ្ឋាបេត្វា តត្ថ តស្សា អគ្គយាគុភត្តាទីនិ ហរិត្វា បដិជគ្គិ។ សា យក្ខិនី ឯវំ ចិន្តេសិ – “អយំ មេ សហាយិកា ឥទានិ ពហូបការា, ហន្ទាហំ កិញ្ចិ បដិគុណំ ករោមី”តិ។ សា “ឥមស្មិំ សំវច្ឆរេ សុព្ពុដ្ឋិកា ភវិស្សតិ, ថលដ្ឋានេ សស្សំ ករោហិ, ឥមស្មិំ សំវច្ឆរេ ទុព្ពុដ្ឋិកា ភវិស្សតិ, និន្នដ្ឋានេសុយេវ សស្សំ ករោហី”តិ សហាយិកាយ អារោចេតិ។ សេសជនេហិ កតសស្សំ អតិឱទកេន វា អនោទកេន វា នស្សតិ, តស្សា អតិវិយ សម្បជ្ជតិ។ អថ នំ សេសជនា, “អម្ម, តយា កតសស្សំ នេវ អច្ចោទកេន, ន អនុទកេន នស្សតិ, សុព្ពុដ្ឋិទុព្ពុដ្ឋិភាវំ ញត្វា កម្មំ ករោសិ, កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ បុច្ឆិំសុ។ “អម្ហាកំ សហាយិកា យក្ខិនី សុព្ពុដ្ឋិទុព្ពុដ្ឋិភាវំ អាចិក្ខតិ, មយំ តស្សា វចនេន ថលេសុ និន្នេសុ សស្សានិ ករោម, តេន នោ សម្បជ្ជតិ។ កិំ ន បស្សថ? និពទ្ធំ អម្ហាកំ គេហតោ យាគុភត្តាទីនិ ហរិយមានានិ, តានិ ឯតិស្សា ហរីយន្តិ, តុម្ហេបិ ឯតិស្សា អគ្គយាគុភត្តាទីនិ ហរថ, តុម្ហាកម្បិ កម្មន្តេ ឱលោកេស្សតី”តិ។ អថស្សា សកលនគរវាសិនោ សក្ការំ ករិំសុ។

សាបិ តទា បដ្ឋាយ សទ្ធឹ កុម្មុត្តេ ឃុលេកេត្តិ លាភគ្គប្បត្តា អហោសិ មហាបរិវារា។ សា អបរភាគេ អដ្ឋ សលាកភត្តានិ បដ្ឋបេសិ។ តានិ យាវជ្ជកាលា ទីយន្តិយេវាតិ។

កាឡយក្ខិនីវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥. កោសម្ពកវត្ថុ

បរេ ច ន វិជានន្តីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសម្ពកេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

កោសម្ពិយញ្ហិ ឃោសិតារាមេ បញ្ចសតបញ្ចសតបរិវារា ទ្វេ ភិក្ខូ វិហរិំសុ វិនយធរោ ច ធម្មកថិកោ ច។ តេសុ ធម្មកថិកោ ឯកទិវសំ សរីរវលញ្ជំ កត្វា ឧទកកោដ្ឋកេ អាចមនឧទកាវសេសំ ភាជនេ ឋបេត្វា និក្ខមិ។ បច្ឆា វិនយធរោ តត្ថ បវិដ្ឋោ តំ ឧទកំ ទិស្វា និក្ខមិត្វា ឥតរំ បុច្ឆិ, “អាវុសោ, តយា ឧទកំ ឋបិត”ន្តិ? “អាម, អាវុសោ”តិ។ “កិំ បនេត្ថ អាបត្តិភាវំ ន ជានាសី”តិ? “អាម, ន ជានាមី”តិ។ “ហោតិ, អាវុសោ, ឯត្ថ អាបត្តី”តិ។ “តេន ហិ បដិករិស្សាមិ ន”ន្តិ។ “សចេ បន តេ, អាវុសោ, អសញ្ចិច្ច អសតិយា កតំ, នត្ថិ អាបត្តី”តិ។ សោ តស្សា អាបត្តិយា អនាបត្តិទិដ្ឋិ អហោសិ។ វិនយធរោបិ អត្តនោ និស្សិតកានំ “អយំ ធម្មកថិកោ អាបត្តិំ អាបជ្ជមានោបិ ន ជានាតី”តិ អារោចេសិ។ តេ តស្ស និស្សិតកេ ទិស្វា “តុម្ហាកំ ឧបជ្ឈាយោ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វាបិ អាបត្តិភាវំ ន ជានាតី”តិ អាហំសុ។ តេ គន្ត្វា អត្តនោ ឧបជ្ឈាយស្ស អារោចេសុំ។ សោ ឯវមាហ – “អយំ វិនយធរោ បុព្ពេ អនាបត្តីតិ វត្វា ឥទានិ អាបត្តីតិ វទតិ, មុសាវាទី ឯសោ”តិ។ តេ គន្ត្វា “តុម្ហាកំ ឧបជ្ឈាយោ មុសាវាទី”តិ អាហំសុ។ តេ ឯវំ អញ្ញមញ្ញំ កលហំ វឌ្ឍយិំសុ។ តតោ វិនយធរោ ឱកាសំ លភិត្វា ធម្មកថិកស្ស អាបត្តិយា អទស្សនេ ឧក្ខេបនីយកម្មមកាសិ។ តទា បដ្ឋាយ តេសំ បច្ចយទាយកា ឧបដ្ឋាកាបិ ទ្វេ កោដ្ឋាសា អហេសុំ, ឱវាទបដិគ្គាហកា ភិក្ខុនិយោបិ អារក្ខទេវតាបិ តាសំ សន្ទិដ្ឋសម្ភត្តា អាកាសដ្ឋទេវតាបីតិ យាវ ព្រហ្មលោកា សព្វេបិ បុថុជ្ជនា ទ្វេ បក្ខា អហេសុំ។ ចាតុមហារាជិកំ អាទិំ កត្វា យាវ អកនិដ្ឋភវនា បន ឯកកោលាហលំ អគមាសិ។

អថេកោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តថាគតមុបសង្កមិត្វា ឧក្ខេបកានំ វិនយធរអន្តេវាសិកានំ “ធម្មិកេនាយំ វិនយកម្មេន ឧក្ខិត្តោ”តិ លទ្ធិំ, ឧក្ខិត្តានុវត្តកានំ ធម្មកថិកអន្តេវាសិកានំ បន “អធម្មិកេន កម្មេន ឧក្ខិត្តោ”តិ លទ្ធិំ, ឧក្ខេបកេហិ វារិយមានានម្បិ ច តេសំ តំ អនុបរិវារេត្វា វិចរណភាវញ្ច អារោចេសិ។ ភគវា “សមគ្គា កិរ ហោន្តូ”តិ ទ្វេ វារេ បេសេត្វា “ន ឥច្ឆន្តិ, ភន្តេ, សមគ្គា ភវិតុ”ន្តិ សុត្វា តតិយវារេ “ភិន្នោ ភិក្ខុសង្ឃោ, ភិន្នោ ភិក្ខុសង្ឃោ”តិ តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា ឧក្ខេបកានំ ឧក្ខេបនេ, ឥតរេសញ្ច អាបត្តិយា អទស្សនេ អាទីនវំ កថេត្វា បុន តេសំ តត្ថេវ ឯកសីមាយំ ឧបោសថាទីនិ អនុជានិត្វា ភត្តគ្គាទីសុ ភណ្ឌនជាតានំ “អាសនន្តរិកាយ និសីទិតព្ព”ន្តិ (មហាវ. ៤៥៦) ភត្តគ្គេ វត្តំ បញ្ញបេត្វា “ឥទានិបិ ភណ្ឌនជាតា វិហរន្តី”តិ សុត្វា តត្ថ គន្ត្វា “អលំ, ភិក្ខវេ, មា ភណ្ឌន”ន្តិអាទីនិ វត្វា, “ភិក្ខវេ, ភណ្ឌនកលហវិគ្គហវិវាទា នាមេតេ អនត្ថការកា។ កលហំ និស្សាយ ហិ លដុកិកាបិ សកុណិកា ហត្ថិនាគំ ជីវិតក្ខយំ បាបេសី”តិ លដុកិកជាតកំ (ជា. ១.៥.៣៩ អាទយោ) កថេត្វា, “ភិក្ខវេ, សមគ្គា ហោថ, មា វិវទថ។ វិវាទំ និស្សាយ ហិ អនេកសតសហស្សា

វដ្ដកាបិ ជីវិតក្ខយំ បត្តា”តិ វដ្ដកជាតកំ (ជា· ១·១·១១៨) កថេសិ· ឯកម្បិ តេសុ ភគវតោ វចនំ អនាទិយន្តេសុ អញ្ញតរេន ធម្មវាទិនា តថាគតស្ស វិហេសំ អនិច្ឆន្តេន “អាគមេតុ, ភន្តេ ភគវា, ធម្មសាមិ, អប្បោស្សុក្កោ, ភន្តេ ភគវា, ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ អនុយុត្តោ វិហរតុ, មយមេតេន ភណ្ឌនេន កលហេន វិគ្គហេន វិវាទេន បញ្ញាយិស្សាមា”តិ (មហាវ· ៤៥៧; ម· និ· ៣·២៣៦) វុត្តេ អតីតំ អាហរិ –

ភូតបុព្វំ, ភិក្ខវេ, ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ នាម កាសិរាជា អហោសិ· ព្រហ្មទត្តេន ទីឃីតិស្ស កោសលរញ្ញោ រជ្ជំ អច្ឆិន្ទិត្វា អញ្ញាតកវេសេន វសន្តស្ស បិតុ មារិតភាវញ្ចេវ ទីឃាវុកុមារេន អត្តនោ ជីវិតេ ទិន្នេ តតោ បដ្ឋាយ តេសំ សមគ្គភាវញ្ច កថេត្វា “តេសញ្ហិ នាម, ភិក្ខវេ, រាជូនំ អាទិន្នទណ្ឌានំ អាទិន្នសត្ថានំ ឯវរូបំ ខន្តិសោរច្ចំ ភវិស្សតិ· ឥធ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, សោភេថ, យំ តុម្ហេ ឯវំ ស្វាក្ខាតេ ធម្មវិនយេ បព្វជិតា សមានា ខមា ច ភវេយ្យាថ សោរតា ចា”តិ ឱវទិត្វាបិ នេវ តេ សមគ្គេ កាតុំ អសក្ខិ· សោ តាយ អាកិណ្ណវិហារតាយ ឧក្កណ្ឋិតោ “អហំ ខោ ឥទានិ អាកិណ្ណោ ទុក្ខំ វិហរាមិ, ឥមេ ច ភិក្ខូ មម វចនំ ន ករោន្តិ· យំនូនាហំ ឯកកោវ គណម្ហា វូបកដ្ឋោ វិហរេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេត្វា កោសម្ពិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អនបលោកេត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ ឯកកោវ អត្តនោ បត្តចីវរមាទាយ ពាលកលោណកគាមំ គន្ត្វា តត្ថ អាយស្មតោ ភគុត្ថេរស្ស ឯកចារិកវត្តំ កថេត្វា បាចីនវំសមិគទាយេ តិណ្ណំ កុលបុត្តានំ សាមគ្គិរសានិសំសំ កថេត្វា យេន បាលិលេយ្យកំ អត្ថិ, តទវសរិ· តត្រ សុទំ ភគវា បាលិលេយ្យកំ ឧបនិស្សាយ រក្ខិតវនសណ្ឌេ ភទ្ទសាលមូលេ បាលិលេយ្យកេន ហត្ថិនា ឧបដ្ឋិយមានោ ផាសុកំ វស្សាវាសំ វសិ·

កោសម្ពិវាសិនោបិ ខោ ឧបាសកា វិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ អបស្សន្តា “កុហិំ, ភន្តេ, សត្ថា”តិ បុច្ឆិត្វា “បាលិលេយ្យកវនសណ្ឌំ គតោ”តិ· “កិំ ការណា”តិ? “អម្ហេ សមគ្គេ កាតុំ វាយមិ, មយំ បន ន សមគ្គា អហុម្ហា”តិ· “កិំ, ភន្តេ, តុម្ហេ សត្ថុ សន្តិកេ បព្វជិត្វា តស្មិំ សាមគ្គិំ ករោន្តេ សមគ្គា នាហុវត្ថា”តិ? “ឯវមាវុសោ”តិ· “មនុស្សា “ឥមេ សត្ថុ សន្តិកេ បព្វជិត្វា តស្មិំ សាមគ្គិំ ករោន្តេបិ សមគ្គា ន ជាតា, មយំ ឥមេ និស្សាយ សត្ថារំ ទដ្ឋុំ ន លភិម្ហា, ឥមេសំ នេវ អាសនំ ទស្សាម, ន អភិវាទនាទីនិ ករិស្សាមា”តិ តតោ បដ្ឋាយ តេសំ សាមីចិមត្តម្បិ ន ករិំសុ· តេ អប្បាហារតាយ សុស្សមានា កតិបាហេនេវ ឧជុកា ហុត្វា អញ្ញមញ្ញំ អច្ចយំ ទេសេត្វា ខមាបេត្វា “ឧបាសកា មយំ សមគ្គា ជាតា, តុម្ហេបិ នោ បុរិមសទិសា ហោថា”តិ អាហំសុ· “ខមាបិតោ បន វោ, ភន្តេ, សត្ថា”តិ· “ន ខមាបិតោ, អាវុសោ”តិ· “តេន ហិ សត្ថារំ ខមាបេថ, សត្ថុ ខមាបិតកាលេ មយម្បិ តុម្ហាកំ បុរិមសទិសា ភវិស្សាមា”តិ· តេ អន្តោវស្សភាវេន សត្ថុ សន្តិកំ គន្តុំ អវិសហន្តា ទុក្ខេន តំ អន្តោវស្សំ វីតិនាមេសុំ· សត្ថា បន តេន ហត្ថិនា ឧបដ្ឋិយមានោ សុខំ វសិ· សោបិ ហិ ហត្ថិនាគោ គណំ បហាយ ផាសុវិហារត្ថាយេវ តំ វនសណ្ឌំ បាវិសិ·

យថាហ – “អហំ ខោ អាកិណ្ណោ វិហរាមិ ហត្ថីហិ ហត្ថិនីហិ ហត្ថិកលភេហិ ហត្ថិច្ឆាបេហិ, ឆិន្នគ្គានិ ចេវ តិណានិ ខាទាមិ, ឱភគ្គោភគ្គញ្ច មេ សាខាភង្គំ ខាទន្តិ, អាវិលានិ ច បានីយានិ បិវាមិ, ឱគាហា ច មេ ឧត្តិណ្ណស្ស ហត្ថិនិយោ កាយំ ឧបនិឃំសន្តិយោ គច្ឆន្តិ, យំនូនាហំ ឯកោវ គណម្ហា វូបកដ្ឋោ វិហរេយ្យ”ន្តិ (មហាវ· ៤៦៧; ឧទា· ៣៥)· អថ ខោ សោ ហត្ថិនាគោ យូថា អបក្កម្ម យេន បាលិលេយ្យកំ រក្ខិតវនសណ្ឌំ ភទ្ទសាលមូលំ, យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ, ឧបសង្កមិត្វា បន ភគវន្តំ វន្ទិត្វា ឱលោកេន្តោ អញ្ញំ កិញ្ចិ អទិស្វា

ភទ្ទសាលមូលំ បាទេនេវ បហរន្តោ តច្ឆេត្វា សោណ្ឌាយ សាខំ គហេត្វា សម្មជ្ជិ។ តតោ បដ្ឋាយ សោណ្ឌាយ ឃដំ គហេត្វា បានីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបេតិ, ឧណ្ហោទកេន អត្ថេ សតិ ឧណ្ហោទកំ បដិយាទេតិ។ កថំ? ហត្ថេន កដ្ឋានិ ឃំសិត្វា អគ្គិំ សមុដ្ឋាបេតិ, តត្ថ ទារូនិ បក្ខិបន្តោ អគ្គិំ ជាលេត្វា តត្ថ បាសាណេ បក្ខិបិត្វា បចិត្វា ទារុទណ្ឌកេន បវដ្ដេត្វា បរិច្ឆិន្នាយ ខុទ្ទកសោណ្ឌិកាយ ខិបតិ, តតោ ហត្ថំ ឱតារេត្វា ឧទកស្ស តត្តភាវំ ជានិត្វា គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទតិ។ សត្ថា “ឧណ្ហោទកំ តេ តាបិតំ បាលិលេយ្យកា”តិ វត្វា តត្ថ គន្ត្វា ន្ហាយតិ។ អថស្ស នានាវិធានិ ផលានិ អាហរិត្វា ទេតិ។ យទា បន សត្ថា គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសតិ, តទា សត្ថុ បត្តចីវរមាទាយ កុម្ភេ បតិដ្ឋបេត្វា សត្ថារា សទ្ធិំយេវ គច្ឆតិ។ សត្ថា គាមូបចារំ បត្វា “បាលិលេយ្យក ឥតោ បដ្ឋាយ តយា គន្តុំ ន សក្កា, អាហរ មេ បត្តចីវរ”ន្តិ អាហរាបេត្វា គាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ សោបិ យាវ សត្ថុ និក្ខមនា តត្ថេវ ឋត្វា អាគមនកាលេ បច្ចុគ្គមនំ កត្វា បុរិមនយេនេវ បត្តចីវរំ គហេត្វា វសនដ្ឋានេ ឱតារេត្វា វត្តំ ទស្សេត្វា សាខាយ ពីជតិ, រត្តិំ វាឡមិគបរិបន្ថនិវារណត្ថំ មហន្តំ ទណ្ឌំ សោណ្ឌាយ គហេត្វា “សត្ថារំ រក្ខិស្សាមី”តិ យាវ អរុណុគ្គមនា វនសណ្ឌស្ស អន្តរន្តរេន វិចរតិ, តតោ បដ្ឋាយេវ កិរ សោ វនសណ្ឌោ បាលិលេយ្យករក្ខិតវនសណ្ឌោ នាម ជាតោ។ អរុណេ ឧគ្គតេ មុខធោវនុទកំ អាទិំ កត្វា តេនេវុបាយេន សព្ពវត្តានិ ករោតិ។

អថេកោ មក្កដោ តំ ហត្ថិំ ឧដ្ឋាយ សមុដ្ឋាយ ទិវសេ ទិវសេ តថាគតស្ស អាភិសមាចារិកំ ករោន្តំ ទិស្វា “អហម្បិ កិញ្ចិទេវ ករិស្សាមី”តិ វិចរន្តោ ឯកទិវសំ និម្មក្ខិកំ ទណ្ឌកមធុំ ទិស្វា ទណ្ឌកំ ភញ្ជិត្វា ទណ្ឌកេនេវ សទ្ធិំ មធុបដលំ សត្ថុ សន្តិកំ អាហរិត្វា កទលិបត្តំ ឆិន្ទិត្វា តត្ថ ឋបេត្វា អទាសិ។ សត្ថា គណ្ហិ។ មក្កដោ “ករិស្សតិ នុ ខោ បរិភោគំ ន ករិស្សតី”តិ ឱលោកេន្តោ គហេត្វា និសិន្នំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ”តិ ចិន្តេត្វា ទណ្ឌកោដិំ គហេត្វា បរិវត្តេត្វា ឧបធារេន្តោ អណ្ឌកានិ ទិស្វា តានិ សណិកំ អបនេត្វា បុន អទាសិ។ សត្ថា បរិភោគមកាសិ។ សោ តុដ្ឋមានសោ តំ តំ សាខំ គហេត្វា នច្ចន្តោវ អដ្ឋាសិ។ អថស្ស គហិតសាខាបិ អក្កន្តសាខាបិ ភិជ្ជិំសុ។ សោ ឯកស្មិំ ខាណុមត្ថកេ បតិត្វា និព្ពិទ្ធគត្តោ សត្ថរិ បសន្នេនេវ ចិត្តេន កាលំ កត្វា តាវតិំសភវនេ តិំសយោជនិកេ កនកវិមានេ និព្វត្តិ, អច្ឆរាសហស្សបរិវារោ មក្កដទេវបុត្តោ នាម អហោសិ។

តថាគតស្ស តត្ថ ហត្ថិនាគេន ឧបដ្ឋិយមានស្ស វសនភាវោ សកលជម្ពុទីបេ បាកដោ អហោសិ។ សាវត្ថិនគរតោ “អនាថបិណ្ឌិកោ វិសាខា ច មហាឧបាសិកា”តិឯវមាទីនិ មហាកុលានិ អានន្ទត្ថេរស្ស សាសនំ បហិណិំសុ “សត្ថារំ នោ, ភន្តេ, ទស្សេថា”តិ។ ទិសាវាសិនោបិ បញ្ចសតា ភិក្ខូ វុដ្ឋវស្សា អានន្ទត្ថេរំ ឧបសង្កមិត្វា “ចិរស្សុតា នោ, អាវុសោ អានន្ទ, ភគវតោ សម្មុខា ធម្មី កថា, សាធុ មយំ, អាវុសោ អានន្ទ, លភេយ្យាម ភគវតោ សម្មុខា ធម្មិំ កថំ សវនាយា”តិ យាចិំសុ។ ថេរោ តេ ភិក្ខូ អាទាយ តត្ថ គន្ត្វា “តេមាសំ ឯកវិហារិនោ តថាគតស្ស សន្តិកំ ឯត្តកេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ ឧបសង្កមិតុំ អយុត្ត”ន្តិ ចិន្តេត្វា តេ ភិក្ខូ ពហិ ឋបេត្វា ឯកកោវ សត្ថារំ ឧបសង្កមិ។ បាលិលេយ្យកោ តំ ទិស្វា ទណ្ឌមាទាយ បក្ខន្ទិ។ សត្ថា ឱលោកេត្វា អបេហិ “អបេហិ បាលិលេយ្យក, មា និវារយិ, ពុទ្ធុបដ្ឋាកោ ឯសោ”តិ អាហ។ សោ តត្ថេវ ទណ្ឌំ ឆឌ្ឌេត្វា បត្តចីវរបដិគ្គហណំ អាបុច្ឆិ។ ថេរោ នាទាសិ។ នាគោ “សចេ ឧគ្គហិតវត្តោ ភវិស្សតិ, សត្ថុ និសីទនបាសាណផលកេ អត្តនោ បរិក្ខារំ ន ឋបេស្សតី”តិ ចិន្តេសិ។ ថេរោ បត្តចីវរំ ភូមិយំ ឋបេសិ។ វត្តសម្បន្នា ហិ គរូនំ អាសនេ វា សយនេ វា អត្តនោ បរិក្ខារំ ន ឋបេន្តិ។

ថេរោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ សត្ថា “អានន្ទ, កុតោ អាគតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា បញ្ចសតេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ អាគតភាវំ សុត្វា “កហំ បនេតេ”តិ វត្វា “តុម្ហាកំ ចិត្តំ អជានន្តោ ពហិ ឋបេត្វា អាគតោម្ហី”តិ វុត្តេ “បក្កោសាហិ នេ”តិ អាហ។ ថេរោ តថា អកាសិ។ តេ ភិក្ខូ អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ សត្ថា តេហិ សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា តេហិ ភិក្ខូហិ, “ភន្តេ ភគវា, ហិ ពុទ្ធសុខុមាលោ ចេវ ខត្តិយសុខុមាលោ ច, តុម្ហេហិ តេមាសំ ឯកកេហិ តិដ្ឋន្តេហិ និសីទន្តេហិ ច ទុក្ករំ កតំ, វត្តបដិវត្តការកោបិ មុខោទកាទិទាយកោបិ នាហោសិ មញ្ញេ”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, បាលិលេយ្យកហត្ថិនា មម សព្ពកិច្ចានិ កតានិ។ ឯវរូបញ្ហិ សហាយំ លភន្តេន ឯកតោ វសិតុំ យុត្តំ, អលភន្តស្ស ឯកចារិកភាវោវ សេយ្យោ”តិ វត្វា ឥមា នាគវគ្គេ តិស្សោ គាថា អភាសិ –

“សចេ លភេថ និបកំ សហាយំ,

សទ្ធិំចរំ សាធុវិហារិ ធីរំ;

អភិភុយ្យ សព្ពានិ បរិស្សយានិ,

ចរេយ្យ តេនត្តមនោ សតីមា។

“នោ ចេ លភេថ និបកំ សហាយំ,

សទ្ធិំចរំ សាធុវិហារិ ធីរំ;

រាជាវ រដ្ឋំ វិជិតំ បហាយ,

ឯកោ ចរេ មាតង្គរញ្ញេវ នាគោ។

“ឯកស្ស ចរិតំ សេយ្យោ,

នត្ថិ ពាលេ សហាយតា;

ឯកោ ចរេ ន ច បាបានិ កយិរា,

อเปฺปาสุ่กฺกา ยาตฏฺฐเรฏฺฐฉ ภาเกา”ติฯ (ยหาฉฯ ๓๔๓; ยฯ ติฯ ๑ฯ๑๑๖; ฉฯ ปฯ ๑๑๕-๑๑๐; ยุฯ ติฯ ๓๖-๓๔);

กาฉาปริเยาสาเน ปญฺหฺสตาปิ เต ภิกฺขู อรหตฺตํ ปติฏฺฐหิํสุฯ อาภฏฺฐเตฺตเราปิ อภาฉปิณฺฑิกาฉีหิ เปยิตสาสติ อาเราเจตฺวา, “ภนฺเต, อภาฉปิณฺฑิกปฺปมุขา เต ปญฺหา อริยสาตกเกาฐิเยา ตุยฺหํ อากยติ ปญฺหาสึสตฺตี”ติ อาหฯ สตฺถา “เตภ หิ กเฒฺยาหิ ปตฺตฉีเจร”ตฺติ ปตฺตฉีเจริ กาหาเรตฺวา ภิกฺขุยิฯ ภาเกา กตฺตฺวา กตเยฺกู ติริยํ อฏฺฐาสิฯ “กิํ กเราติ, ภนฺเต, ภาเกา”ติ? “ตุยฺหํ, ภิกฺขเว, ภิกฺขู ฉาตุํ ปญฺหาสึสติ, ฉีฆรตฺตํ เตา ปภาฌํ ยฌฺฌุปการเกา, ภาสฺส ธิตฺตํ เกาเปตุํ ฉฏฺฐติ, ภิจตฺตฉ, ภิกฺขเว”ติ สตฺถา ภิกฺขู กเหตฺวา ภิจตฺติฯ หตฺฐีปิ ฉภสฌฺฌํ ปธิสิตฺวา ปภสภเอลิยลิฉีติ ภาภาฆลิภิ นิหริตฺวา ราสิํ กตฺวา ปุภฉีเจเส ภิกฺขูภิ อฐาสิฯ ปญฺหฺสตา ภิกฺขู สฏฺฐาติ เตเปตุํ ภาสภิกฺขุฯ กตฺตกิจฺจปริเยาสาเน สตฺถา ปตฺตฉีเจริ กาเหตฺวา ภิกฺขุยิฯ ภาเกา ภิกฺขูภิ อตฺตรตฺตเรภ กตฺวา สตฺถุ ปุรเตา ติริยํ อฏฺฐาสิฯ “กิํ กเราติ, ภนฺเต, ภาเกา”ติ? “อยํ ตฺยาภิกฺขเว, ตุเยฺหฺ ปเสตฺวา ยํ ภิจเตฺตตุกาเยา”ติฯ อถ ภํ สตฺถา “ปาลิเลยฺยก, ฐฺานํ ปภ ยย อภิจตฺตฺกายติ, ภจ ฐฺายิภา อตฺตภาเวต ฌาภํ ธา ชิปสฺสฺภํ ธา ยคฺคผลํ ธา ภตฺติ, ติฏฺฐ ตฺว”ตฺติ อาหฯ ภํ สุตฺวา ภาเกา ยุเข เสาณฺฑํ ปกฺขิปิตฺวา เราเฉตฺวา ปจฺฉเตา ปจฺฉเตา อคยาสิฯ เสา หิ สตฺถารํ ภิจเตฺตตุํ ลภเนฺตา เตเนฉ ภิยาเยภ ยาฉฉีธํ ปฐิชคฺเคยฺย, สตฺถา ปภ ภํ กายฺปธาเร ปตฺวา “ปาลิเลยฺยก ฐฺเตา ปฏฺฐาย ภจ อภูยิ, ยภุสฺสาธาเรสา สปริปเนฺถา, ติฏฺฐ ตฺว”ตฺติ อาหฯ เสา เราเฉยาเนภา ภเตฺต ฉตฺวา สตฺถริ ธกฺขุปถํ ชิฌหเนฺต หฉเยภ ผลิเตภ กาลํ กตฺวา สตฺถริ ปสาเฉภ ภาวติํสภเธเภ ติํสเยาฌภิเภ กภกชิยาเน อจฺฉราสหสฺสยเชฺฌภิฐฺฐตฺติ, ปาลิเลยฺยกเฉปุเตฺตาเตฺวเยสฺส ภายํ อเหาสิฯ

สตฺถาปิ อนุปุเพฺพภ เฉตฉติ อคยาสิฯ เกาสมฺพกา ภิกฺขู “สตฺถา กิร สาฉตฺถิํ อาคเตา”ติ สุตฺวา สตฺถารํ ขยาเปตุํ ตตฺถ อคยํสุฯ เกาสลราชา “เต กิร เกาสมฺพกา ภณฺฑภการกา ภิกฺขู อาคจฺฉนฺตี”ติ สุตฺวา สตฺถารํ อุปสงฺกยิตฺวา “อหํ, ภนฺเต, เตสํ ยย ชิชิตํ ปธิสิตุํ ภ ฉสฺสายี”ติ อาหฯ “ยหาราช, สีลวนฺตา เอเต ภิกฺขู, เกวลํ อญฺญยญฺญํ ชิวาเฉภ ยย ฉจภํ ภ คณฺหิํสุ, คฺฉาติ ยํ ขยาเปตุํ อาคจฺฉนฺติ, อาคจฺฉนฺตุ ยหาราชา”ติฯ อภาฉปิณฺฑิเกาปิ “อหํ, ภนฺเต, เตสํ ชิหาเร ปธิสิตุํ ภ ฉสฺสายี”ติ ฉตฺวา ตเถฉ ภคเตา ปฏิกฺขิเตฺตา ตุณฺหี อเหาสิฯ สาฉตฺถิยํ อนุปฺปตฺตานํ ปภ เตสํ ภคธา เอกยเนฺต ชิชิตฺตํ การาเปตฺวา เสภาสติ ฉาเปสิฯ อเญฺญ ภิกฺขู เตหิ สทฺธิํ เนฉ เอกเตา ภิสีฉนฺติ, ภ ติฏฺฐนฺติ, อาคตาคตา สตฺถารํ ปุจฺฉนฺติ – “กตเยเต, ภนฺเต, ภณฺฑภการกา เกาสมฺพกา ภิกฺขู”ติ? สตฺถา “เอเต”ติ ฉเสฺสติฯ “เอเต กิร เต, เอเต กิร เต”ติ อาคตาคเตหิ องฺคุลิกา ฉสฺสิยยาภา ลชฺชาย สีสํ อุกฺขิปิตุํ อสกฺโกนฺตา ภคเธา ปาเฉยูเล ภิปชฺชิตฺวา ภคธนฺตํ ขยาเปสุํฯ สตฺถา “ภาริยํ เธา, ภิกฺขเว, กตํ, ตุเยฺหหิ ภาย ยาฉิสสฺส พุทฺธสฺส สตฺติเก ปพฺพชิตฺวา ยยิ สายคฺคิ กเรเนฺต ยย ฉจภํ ภ กริตฺถ, เปาราณกปณฺฑิตาปิ ฉชฺฌปฺปตฺตานํ ยาตาปิตูนํ ฌฺธาฉํ สุตฺวา เตหิ ชีชิตา เธาเราปิยยาเภสุปิ ภํ อภิกฺกยิตฺวา ปจฺฉา ฉฺเวสุ รเฏฺฐสุ รชฺเช การยิํสู”ติ ฉตฺวา ปุภเฉฉ เกาสมฺพิกชาตกํ (ชาฯ ๑ฯ๔ฯ๑๐ อาเฉยา) กเถตฺวา “เอฉํ, ภิกฺขเว, ฉีฆาจุกุยาเรา ยาตาปิตูสุ ชีชิตา เธาเราปิยยาเภสุปิ เตสํ ฌฺธาฉํ อภิกฺกยิตฺวา ปจฺฉา (ภาหฺฉตฺตสฺส ธีตรํ ลภิตฺวา ฉฺเวสุ กาสิเกาสลรเฏฺฐสุ รชฺเช กาเรสิ, ตุเยฺหหิ ปภ ยย ฉจภํ อกเราเนฺตหิ ภาริยํ กตํ”ตฺติ ฉตฺวา ฐฺยํ กาถยาห –

“បេរ ច ត ចិឌាតត្តិ, យឃេយត្ត ឃយាយេឋ;

េឃ ច ថត្ត ចិឌាតត្តិ, ថេថា ឋយ្ថត្តិ េយឆកា”តិ។

ថត្ត បេរតិ បល្ហិេថ ឆេបត្វា ថេថា អេឡ្លា កល្ហតកាេរកា បេរ តាយ។ េថ ថត្ត ឋឈ្ឈូយេឡ្យេកាលិហលំ កេទាត្តា “យឃំ ឃយាយេឋ ង្កបរយាយ ចិតឃ្សាយ ឋថថំ ឋយិថំ យក្ខុឋត្តិកំ កដ្ឋាយា”តិ ត ចិឌាតត្តិ។ េឃ ច ថត្ត ចិឌាតត្តីតិ េឃ ថត្ត បល្ហិថា “យឃំ យក្ខុឋត្តិកំ កដ្ឋាយា”តិ ចិឌាតត្តិ។ ថេថា ឋយ្ថត្តិ េយឆកាតិ ៧ចញាំេថ ឌាតត្តា េឃាតិេឋាយតឋិកាទំ ង្កប្យាេឆត្វា េយឆកាតំ ពលហាតំ ក្មបឋយាឃ បឋិបឌ្ឋត្តិ។ អឆ េតឋំ ថាឃ បឋិបត្តិឃា េថ េយឆកា ឋយ្ថត្តីតិ។ អឆ ចា បេរ ចាតិ បុេឡ្ល យឃា “យា, កិក្លេច, កល្ហត”ត្តិអាឌីតិ ចត្វា ឌ្ឋចឌិឃយាតាបិ យយ ឌ្ឋចាឆឃ្ស អបឋិក្កហលាត អតិក្កយេតត អយាយកា បេរ តាយ។ “យឃំ លក្ខាឌិចេឋត យិដ្ឋាកាហំ កេហត្វា ៧ត្ត ឋឈ្ឈូយេឡ្យឃយាយេឋ កល្ហតាឌីតំ ចុឌ្ឋឃា ចាឃយាយា”តិ ត ចិឌាតត្តិ។ ឌ្ឋេឆាតិ បត េឃាតិេឋា បក្ខុេចក្លយាតា ថត្ត ថុយ្យាតំ អត្តុេ េឃ ច បល្ហិថបុរិឋា “បុេឡ្ល យឃំ លក្ខាឌិចេឋត ចាឃយត្តា អេឃាតិេឋា បឋិបត្តា”តិ ចិឌាតត្តិ, ថេថា េថឋំ ឋត្តិកា េថ បល្ហិថបុរិេឋ តិឃ្សាឃ ឌ្ឋេយ ឆាតិ ពលហឋន្ថាថា េយឆកា ឋយ្ថត្តីតិ អឃេយត្ត អេត្វាតិ។

កាចាបរិេឃាឋាេត ឋយ្សត្តកិក្លុ េឋាថាបត្តិផលិឌីឃុ បតិដ្ឋុហិឃ្ស៊ុតិ។

េកាឋណ្ឌាកចត្ត បឌ្ឋាយំ។

៩។ យហាកាឡអេត្វេចត្ត

ឃុកាតុបឃ្សិត្តិ ឌ្ឋយំ ឆយ្ថេឆេឋតំ ឋត្វា េឋថាឡ្យតកាទំ ង្កបតិឃ្សាឃ ឃិឋបិចេត ចិហេត្តា ក្មាឡអកាឡអយហាកាឡ៧ អារេត្ត កេឆឃិ។

េឋថាឡ្យតកាេចាឃិេតា ហិ ក្មាឡអកាឡឌ្ឋ, យឌ្ឋិយកាឡឌ្ឋ, យហាកាឡឌ្ឋតិ ថេឃា កាថេទា ក្យុឌ្ឋិកា។ េថឃុ េឌដ្ឋកតិដ្ឋា ឌិឋាឃុ ចិចរិត្វា បញ្ចាហិ ឋកដឋេថហិ កល្ហំ អាហេត្តិ, យឌ្ឋិយកាឡឌ្ឋ អាកថំ ចិក្កិណាតិ។ អេឆកប្បិ ឋយេឃ េថ ង្កេកាបិ កាថេទា បញ្ចាហិ ឋកដឋេថហិ តាតាកល្ហំ កេហត្វា ឋាចត្តិំ កត្តា ឋាចត្តិឃា ច េឌថចតឃ្ស ច អត្តុេ ឋកដិតិ េយាចឃិឃុ។ េថឃុ យហាកាឡឌ្ឋ ឋាឃត្សុយេឃ យាលិកត្តាឌិហេត្ត ឋាចត្តិចាឃិេតា អរិឃឋាចេក ឆយ្ថឃ្សចតាឃ កដ្ឋេត្ត ឌិឃ្វា “ក្សុហិ ឌ្ឋេយ កដ្ឋត្តី”តិ បុដ្ឋិត្វា ថយត្តំ ឃុត្វា “អហយ្បិ កយិឃ្សាយី”តិ ចិេត្តត្វា កតិដ្ឋំ អាយេត្តត្វា, “ថាថ, េថឃុ ឋកេដឃុ អប្បយេត្តា េហាហិ, អហំ ឆយ្ថំ េឋាថុំ កដ្ឋាយី”តិ ចត្វា កត្វា ថចាកថំ ចត្តិត្វា បរិឋបរិឃេត្ត តិឃិឌិ។ ឋត្វា ថំ ឌិឃ្វា ថឃ្ស អឌ្ឋាឋឃចេឋត អតុបុត្តិំ កថំ កេឆេត្តា ក្ខក្លក្ខុឃុត្តាឌិចេឋត (យ។ តិ។ ១។១៩១ អាឆេឃា) អេតកបរិឃាេឃត កាយាតំ អាឌីតចំ ឌ្ឋកាទំ ឋកិេលឋញ្ចា កេឆឃិ។ ថំ ឃុត្វា យហាកាឡឌ្ឋ “ឋត្ថា កិរ បហាឃ កត្តត្ថំ,

បរលៅក៌ កន្ត្តិ តេច កោកា, ត ខាតាកា ច អត្យកន្ត្តិ, កិ ទេ ឈរាចារេត បត្តខិស្សាមី”តិ ចិត្តេត្វា យហាឌេត សត្វាទ៌ ចត្ថិត្វា បក្កត្តេ សត្វាទ៌ បត្តឌ្ជំ ឃាចិត្វា សត្វាទា “តត្វិ ទេត ទេកាចិ អបលៅកេតទេត្តា”តិ ចុទេត្វា, “កតិរេដ្ឋា ទេ, កទេត្តា, អត្ថិ”តិ ចត្វា ទេតត ហិ “អបលៅកេកហិ ត”ត្តិ ចុទេត្វា, “សាត្ស, កទេត្តា”តិ ចត្វា កត្តា កតិរេដ្ឋ បទេក្កាសារបត្វា, “តាត, ត្ថយំ សត្តា សាបទេតយ្យំ បដិបត្តាហិ”តិ អាហ៑ “ត្យទេយ្យេត កិ កទិស្សច កាតិកា”តិ? “អហំ សត្វ សត្តិកេ បត្តខិស្សាមី”តិ៑ ទេសា តំ តាតប្យការេហិ ឃាចិត្វា តិចទេត្តត្យំ អសទេក្កាទេត្តា “សាត្ស, សាមិ, ឃចា អត្តាសយំ កទោចា”តិ អាហ៑ យហាកាត្យឌ្ឍ កត្តា សត្វ សត្តិកេ បត្តខិ៑ “អហំ កាតិក៌ កទេហត្វាច ដ្ឋបត្តខិស្សាមី”តិ ក្មត្យអកាត្យឌ្ឍបិ បត្តខិ៑ អបទេកាទេក យហាកាត្យឌ្ឍ ដ្ឋបសយ្យក៌ លកិត្វា សត្វាទ៌ ដ្ឋបសក្កយិត្វា សាសេត ត្សទាតិ បុត្តិត្វា សត្វាទា ត្ថិស្ស ត្សទេស្ស កធិទេតស្ស “អហំ, កទេត្តា, យហល្លកកាទេល បត្តខិតត្វា កត្តត្សទ៌ ប្ទុទេត្យំ ត សក្កិស្សាមិ, ចិបស្សតាត្សទ៌ បត ប្ទុទេស្សាមី”តិ ឃាច អទេហត្វា កយដ្ឋាត៌ កចាទេបត្វា ទេសាសាតិកត្សតក្កុំ សយាកាឃ បឍយឃាយាតិក្កទេត្តា សទេត្តាស្ស តិត្ថំ ឌ្ឍក្កទេត្តាស្ស ស្សសាត៌ កត្តា បត្តសកាទេល សទេត្តាស្ស អតុត្ថិទេតស្សទេឃច ចិហាទ៌ អាកត្តិតិ៑

អទេឆកា ស្សសាតទេកាបិកា កាលិ តាយ លេចសាហិកា ទេឆទេស្ស ចិតដ្ឋាត៌ តិសិត្តដ្ឋាត៌ ចក្កយិតដ្ឋាតត្បា ចិស្វា “ទេកា ត្យ ទេលា ត្ថសាកត្តិតិ, បរិក្កហិត្យស្សាមិ ត”ត្តិ បរិក្កហិត្យំ អសទេក្កាត្តិ ឲ្យកខិចសំ ស្សសាតក្យដិកាឃទេយច ឌីបំ ឌាទេលត្វា បុត្តឌឹតទេរា អាឥាឃ កត្តា ឲ្យកយទេត្តា តិលិឃយាតា យត្ថិយឃាទេយ ទេឆទ៌ អាកត្តិត្តិ ចិស្វា កត្តា ចត្ថិត្វា, “អទេយ្យា, ទេតា, កទេត្តា, ត្ថយស្ស៊ិ ឍាទេត ចិហទេតី”តិ អាហ៑ “អាយ, ដ្ឋបិសិទេក”តិ៑ “កទេត្តា, ស្សសាទេត ចិហទេត្តហិ តាយ ចត្តិ ដ្ឋក្កហិត្យំ ចដ្ឋតី”តិ៑ ទេឆទេរា “កិ បត យយំ តឃា កធិតចទេត្តា ចត្តិស្សាយា”តិ អចត្វា “កិ កាត្យំ ចដ្ឋតិ ដ្ឋបិសិទេក”តិ អាហ៑ “កទេត្តា, ទេសាសាតិទេកហិ តាយ ស្សសាទេត ចសតកាទេចា ស្សសាតទេកាបកាតត្បា ចិហាទេរ យហាទេឆទេស្ស ច កាយទេកាឌកស្ស ច កទេឆត្យំ ចដ្ឋតី”តិ៑ “ទេឆទេរា កិ ការណា”តិ? “កតកយ្យា ទេចារា ឆតសាយិទេកហិ បតាត្យបក៌ អត្យតាដ្ឋា ស្សសាទេត កល្លក៌ លេដ្ឋត្វា បលិឃត្តិ, អឆ យត្យស្សា ទេសាសាតិកាត៌ បរិបត្តិ កទោត្តិ, ឲ្យទេតសំ បត កធិទេត ‘យយំ ត្ថយស្ស កដ្ឋត្តស្ស ឲ្យត្តក៌ តាយ កាលំ ឲ្យត្វ ចសតកាចំ ឌាតាយ, អទេចាទេរា ឲ្យទេសា’តិ ដ្ឋបដ្ឋចំ តិចាទេត្តិ៑ តស្វា ឲ្យទេតសំ កទេឆត្យំ ចដ្ឋតី”តិ៑

“ទេឆទេរា អត្តា កិ កាតត្តា”ត្តិ? “កទេត្តា, ស្សសាទេត ចសទេត្តត តាយ អទេយ្យត យត្តយំសតិលបិដ្ឋទេតលក្យត្យអាឌឹតិ ចទេឌ្ឍតត្តាតិ, ចិចា ត តិដ្ឋាឃិតត្តំ, ក្យសិទេតត ត កចិតត្តំ, អាទេដ្ឋចីទិទេឃត កចិតត្តំ, អសទេឥត អយាឃាចិតា ហ្យត្វា កល្យាលាត្តាសទេឃត កចិតត្តំ, សាយំ សទេត្តាស្ស ស្សទេត្តាស្ស ចិហាទេតា អាកត្តត្តំ, បត្តសកាទេល សទេត្តាស្ស អតុត្ថិទេតស្សទេឃច ចិហាទ៌ កត្តត្តំ៑ សទេច, កទេត្តា, អទេយ្យា ត្ថយស្ស៊ិ ឍាទេត ឲ្យចំ ចិហទេត្តា បត្តខិតកិត្តំ យត្វក៌ បិទេបត្យំ សក្កិស្សតិ, សទេច យតសទិទ៌ អាទេតត្វា លេដ្ឋត្តិ, អហំ កត្តលក្យដៅកាទ៌ អាទេរាទេបត្វា កត្តយាលិឌឹហិ សក្កាទ៌ កត្វា សទិទកិត្តំ កទិស្សាមិ៑ ទេតា ទេច សក្កិស្សតិ, ចិតក៌ អាទេរាទេបត្វា អក្កិ ឌាទេលត្វា សក្កតា អាកត្តិត្វា តាហិ លិបិត្វា ឋទេស្សតា ទេកាទេដ្ឋត្វា លល្លាលល្លិក៌ លិត្ថិត្វា អក្កិយិត្យសក្កិបិត្វា ឍសាទេបស្សាមី”តិ អាហ៑ អឆ តំ ទេឆទេរា “សាត្ស កទេដ្ឋ, ឲ្យក៌ បត ទ្វបិទេយ្យលំ ចិស្វា យឃំ្យកទេឆយ្យាសី”តិ អាហ៑ សា “សាត្ស”តិ បត្តទេស្សាសិ៑ ទេឆទេរា ឃចាត្តាសទេឃត ស្សសាទេត សយលាឥយំ កទោតិ៑ ក្មត្យអកាត្យអទេត្វទេរា បត ដ្ឋដ្ឋាឃ សយដ្ឋាឃ ឈរាចាសំ ចិទេត្តតិ, បុត្តឌាទ៌ អត្យស្សទេតិ៑ “កាតិទេកា ទេយ អតិកាទិយំ កយំ កទោតី”តិ ចិទេត្តតិ៑

អទេឆកា ក្យលឌឹតា តំយ្យហ្យត្តសយដ្ឋិទេតត ត្យាឌិតា សាឃត្យាយទេឃ អយិលិតា អកិលត្តា កាលយកាសិ៑ តទេយត៌ ខាតាកាឥទេឃា

ᨴᩣᩁᩩᨲᩮᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩣᨿᩴ ᩈᩩᩈᩣᨶᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩈᩣᨶᨣᩮᩣᨸᩥᨠᩣᨿ “ᩍᨾᩴ ᨫᩣᨸᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨽᨲᩥᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ· ᩈᩣ ᨲᩔᩣ ᨸᩣᩁᩩᨲᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨸᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲᩴ ᨸᩦᨱᩥᨲᨸᩦᨱᩥᨲᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, “ᩍᨾᩴ ᩋᨿ᩠ᨿᩔ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨳ ᩋᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ· ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩁᩩᨸᨶᩴ ᨶᩦᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨴᨲᩃᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᨠᩮᩈᨣ᩠ᨣᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲᩥᨸᩦᨱᩥᨲᨾᩮᨲᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᩣᩃᩣᩉᩥ ᨣᩉᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᩅ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ· ᩈᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ· ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ· ᨩᩣᩃᩣᨿ ᨸᩉᨭᨸᩉᨭᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨻᩁᨣᩣᩅᩥᨿᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᩁᩦᩁᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨸᩣᨴᩣ ᨶᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᩥᩴᩈᩩ, ᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨭᩥᨠᩩᨭᩥᩴᩈᩩ, ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᩃᩃᩣᨭᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ· ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᩍᨴᩴ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᨠᩁᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨡᨿᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨿᩴ ᨸᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨿᩅᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩔᨾᩣᨶᩮᩣ –

“ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᩅᨲ ᩈᩘ᩠ᨡᩣᩁᩣ, ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩅᨿᨵᨾ᩠ᨾᩥᨶᩮᩣ;

ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩪᨸᩈᨾᩮᩣ ᩈᩩᨡᩮᩣ”ᨲᩥ· (ᨴᩦ· ᨶᩥ· ᪂·᪂᪂᪁, ᪂᪇᪂; ᩈᩴ· ᨶᩥ· ᪁·᪁᪈᪆; ᪂·᪁᪄᪃; ᨩᩣ· ᪁·᪁·᪉᪅) –

ᨣᩣᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩉ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ·

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨧᩁᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩮᨲᨻ᩠ᨿᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᩴᩈᨸᩣᩅᨶᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ· ᨧᩪᩊᨠᩣᩃᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ “ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨠᩥᩁ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩥᩴᩈᨸᩣᩅᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩣᨸᨿᩥᩴᩈᩩ· ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᩋᨸᩁᩥᨧᩥᨱ᩠ᨱᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩋᩣᩈᨶᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩑᨠᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨸᨮᨾᨲᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ· ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨲᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ, ᩅᩣᨾᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩏᨽᩮᩣᩈᩩ ᨸᩔᩮᩈᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ· ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨠᩣᩃᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨧᩪᩊᨠᩣᩃ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩈᨶᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ ᨧᩪᩊᨠᩣᩃᩴ ᨸᩮᩈᩮᩈᩥ· ᨲᩔ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨣᩮᩉᨩᨶᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᩁᩥᩉᩣᩈᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩦᨧᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᩈᩘ᩠ᨥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᩈᩘ᩠ᨥᨶᩅᨠᩔ ᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ· ᩍᨲᩁᩮᩣ “ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳ, ᨶᩦᨧᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᩏᨸᩁᩥ ᨾᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨳ, ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᩏᨸᩁᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨳ, ᨶᩦᨧᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ· ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᩈᩥ, ᨠᩥᩴ ᨲᩅ ᩋᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩴ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ, ᨠᩮᨶ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨵᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᨶᨸᩣᩁᩩᨸᨶᩴ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨲᨠᩣᨶᩥ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩈᩮ ᨧ ᨾᩣᩃᩣᨧᩩᨾ᩠ᨻᨭᨠᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨣᨧ᩠ᨨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩋᩣᨶᩮᩉᩥ, ᨾᨿᩴ ᩋᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨸᩉᩥᨱᩥᩴᩈᩩ· ᨶ ᨧᩥᩁᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨽᩣᩅᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩔᩥᨠᩮᩣᩅ ᩏᨸ᩠ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᨩ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ ᨶᩥᩁᩣᩈᩘ᩠ᨠᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸ᩠ᨸᨾᩩᨡᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ· ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨸᨶ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨾᩉᩣᨠᩣᩃᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ “ᩍᨾᩣᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᨾᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ· ᨲᨴᩣ ᨸᨶ ᩋᩣᩈᨶᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ· ᨲᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸ᩠ᨸᨾᩩᨡᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨴᩴᩈᩩ· ᨧᩪᩊᨠᩣᩃᩔ ᨸᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨽᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ, ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨠᩣᩃᩔ ᨧᨲᩔᩮᩣ, ᨾᩉᩣᨠᩣᩃᩔ ᨸᨶ ᩋᨭ᩠ᨮ· ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨸᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᨾᨠᩴᩈᩩ, ᨻᩉᩥ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨣᨾᩴᩈᩩ· ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩁᩥ· ᨲᩔ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨲᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ,

មហាកាឡញ្ច អយ្យកំ អនុមោទនំ កត្វា អាគមិស្សតិ, តុម្ហេ បុរតោ គច្ឆថា”តិ វទិំសុ. សត្ថា “សាធូ”តិ វត្វា បុរតោ អគមាសិ. គាមទ្វារំ បត្វា ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយិំសុ “កិំ នាមេតំ សត្ថារា កតំ, ជានិត្វា នុ ខោ កតំ, ឧទាហុ អជានិត្វា. ហិយ្យោ ចូឡកាឡស្ស បុរតោ គតត្តា បព្ពជ្ជន្តរាយោ ជាតោ, អជ្ជ អញ្ញស្ស បុរតោ គតត្តា អន្តរាយោ នាហោសិ. ឥទានិ មហាកាឡំ ឋបេត្វា អាគតោ, សីលវា ខោ បន ភិក្ខុ អាចារសម្បន្នោ, ករិស្សតិ នុ ខោ តស្ស បព្ពជ្ជន្តរាយ”ន្តិ. សត្ថា តេសំ វចនំ សុត្វា និវត្តិត្វា ឋិតោ “កិំ កថេថ, ភិក្ខវេ”តិ បុច្ឆិ. តេ តមត្ថំ អារោចេសុំ. “កិំ បន តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ចូឡកាឡំ វិយ មហាកាឡំ សល្លក្ខេថា”តិ? “អាម, ភន្តេ”. តស្ស ហិ ទ្វេ បជាបតិយោ, ឥមស្ស អដ្ឋ. “អដ្ឋហិ បរិក្ខិបិត្វា គហិតោ កិំ ករិស្សតិ, ភន្តេ”តិ? សត្ថា “មា, ភិក្ខវេ, ឯវំ អវចុត្ថ, ចូឡកាឡោ ឧដ្ឋាយ សមុដ្ឋាយ សុភារម្មណពហុលោ វិហរតិ, បបាតេ ឋិតោ ទុព្ពលរុក្ខសទិសោ. មយ្ហំ បន បុត្តោ មហាកាឡោ អសុភានុបស្សី វិហរតិ, ឃនសេលបព្ពតោ វិយ អចលោ”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

៧.

“សុភានុបស្សឹ វិហរន្តំ, ឥន្ទ្រិយេសុ អសំវុតំ;

ភោជនម្ហិ ចាមត្តញ្ញុំ, កុសីតំ ហីនវីរិយំ;

តំ វេ បសហតិ មារោ, វាតោ រុក្ខំវ ទុព្ពលំ.

៨.

“អសុភានុបស្សឹ វិហរន្តំ, ឥន្ទ្រិយេសុ សុសំវុតំ;

ភោជនម្ហិ ច មត្តញ្ញុំ, សទ្ធំ អារទ្ធវីរិយំ;

តំ វេ នប្បសហតី មារោ, វាតោ សេលំវ បព្ពត”ន្តិ.

តត្ថ សុភានុបស្សិន្តិ សុភំ អនុបស្សន្តំ, ឥដ្ឋារម្មណេ មានសំ វិស្សជ្ជេត្វា វិហរន្តន្តិ អត្ថោ. យោ ហិ បុគ្គលោ និមិត្តគ្គាហំ អនុព្យញ្ជនគ្គាហំ គណ្ហន្តោ “នខា សោភនា”តិ គណ្ហាតិ, “អង្គុលិយោ សោភនា”តិ គណ្ហាតិ, “ហត្ថបាទា, ជង្ឃា, ឩរុ, កដិ, ឧទរំ, ថនា, គីវា, ឱដ្ឋា, ទន្តា, មុខំ, នាសា, អក្ខីនិ, កណ្ណា, ភមុកា, នលាដំ, កេសា, សោភនា”តិ គណ្ហាតិ, “កេសា, លោមា, នខា, ទន្តា, តចោ, សោភនា”តិ គណ្ហាតិ, វណ្ណោ សុភោ, សណ្ឋានំ សុភន្តិ, អយំ សុភានុបស្សី នាម. ឯវំ តំ សុភានុបស្សឹ វិហរន្តំ. ឥន្ទ្រិយេសូតិ ចក្ខាទីសុ ឆសុ

ឥន្ទ្រិយេសុ អសំវុតន្តិ ចក្ខុទ្វារាទីនិ អរក្ខន្តំ បរិយេសនមត្តា បដិគ្គហណមត្តា បរិភោគមត្តាតិ ឥមិស្សា មត្តាយ អជាននតោ អមត្តញ្ញុំ អបិច បច្ចវេក្ខណមត្តា វិស្សជ្ជនមត្តាតិ ឥមិស្សាបិ មត្តាយ អជាននតោ អមត្តញ្ញុំ, ឥទំ ភោជនំ ធម្មិកំ, ឥទំ អធម្មិកន្តិបិ អជានន្តំ កាមព្យាបាទវិហិំសាវិតក្កវសិតាយ កុសីតំ ហីនវីរិយន្តិ និព្ពីរិយំ ចតូសុ ឥរិយាបថេសុ វីរិយករណរហិតំ បសហតីតិ អភិភវតិ អជ្ឈោត្ថរតិ វាតោ រុក្ខំ ទុព្ពលន្តិ ពលវវាតោ ឆិន្នតដេ ជាតំ ទុព្ពលរុក្ខំ វិយ យថា ហិ សោ វាតោ តស្ស ទុព្ពលរុក្ខស្ស បុប្ផផលបល្លវាទីនិបិ បាតេតិ, ខុទ្ទកសាខាបិ ភញ្ជតិ, មហាសាខាបិ ភញ្ជតិ, សមូលកម្បិ តំ រុក្ខំ ឧប្បាដេត្វា ឧទ្ធំមូលំ អធោសាខំ កត្វា គច្ឆតិ, ឯវមេវ ឯវរូបំ បុគ្គលំ អន្តោ ឧប្បន្នោ កិលេសមារោ បសហតិ, ពលវវាតោ ទុព្ពលរុក្ខស្ស បុប្ផផលបល្លវាទិបាតនំ វិយ ខុទ្ទានុខុទ្ទកាបត្តិអាបជ្ជនម្បិ ករោតិ, ខុទ្ទកសាខាភញ្ជនំ វិយ និស្សគ្គិយាទិអាបត្តិអាបជ្ជនម្បិ ករោតិ, មហាសាខាភញ្ជនំ វិយ តេរសសង្ឃាទិសេសាបត្តិអាបជ្ជនម្បិ ករោតិ, ឧប្បាដេត្វា ឧទ្ធំ, មូលំ អធោសាខំ កត្វា បាតនំ វិយ បារាជិកាបត្តិអាបជ្ជនម្បិ ករោតិ, ស្វាក្ខាតសាសនា នីហរិត្វា កតិបាហេនេវ គិហិភាវំ បាបេតីតិ ឯវំ ឯវរូបំ បុគ្គលំ កិលេសមារោ អត្តនោ វសេ វត្តេតីតិ អត្ថោ

អសុភានុបស្សិន្តិ ទសសុ អសុភេសុ អញ្ញតរំ អសុភំ បស្សន្តំ បដិកូលមនសិការេ យុត្តំ កេសេ អសុភតោ បស្សន្តំ លោមេ នខេ ទន្តេ តចំ វណ្ណំ សណ្ឋានំ អសុភតោ បស្សន្តំ ឥន្ទ្រិយេសូតិ ឆសុ ឥន្ទ្រិយេសុ សុសំវុតន្តិ និមិត្តាទិគ្គាហរហិតំ បិហិតទ្វារំ អមត្តញ្ញុតាបដិក្ខេបេន ភោជនម្ហិ ច មត្តញ្ញុំ សទ្ធន្តិ កម្មស្ស ចេវ ផលស្ស ច សទ្ទហនលក្ខណាយ លោកិយាយ សទ្ធាយ ចេវ តីសុ វត្ថូសុ អវេច្ចប្បសាទសង្ខាតាយ លោកុត្តរសទ្ធាយ ច សមន្នាគតំ អារទ្ធវីរិយន្តិ បគ្គហិតវីរិយំ បរិបុណ្ណវីរិយំ តំ វេតិ ឯវរូបំ តំ បុគ្គលំ យថា ទុព្ពលវាតោ សេលំ បហរន្តោ ឯកគ្ឃនំ សេលំ ចាលេតុំ ន សក្កោតិ, តថា អព្ភន្តរេ ឧប្បជ្ជមានោបិ ទុព្ពលកិលេសមារោ ន បសហតិ, ខោភេតុំ វា ចាលេតុំ វា ន សក្កោតីតិ អត្ថោ

តាបិ ខោ តស្ស បុរាណទុតិយិកាយោ ថេរំ បរិវារេត្វា "ត្វំ កំ អាបុច្ឆិត្វា បព្ពជិតោ, ឥទានិ គិហី ភវិស្សសិ ន ភវិស្សសី"តិអាទីនិ វត្វា កាសាវំ នីហរិតុកាមា អហេសុំ ថេរោ តាសំ អាការំ សល្លក្ខេត្វា និសិន្នាសនា វុដ្ឋាយ ឥទ្ធិយា ឧប្បតិត្វា កូដាគារកណ្ណិកំ ទ្វិធា ភិន្ទិត្វា អាកាសេនាគន្ត្វា សត្ថរិ កថា បរិយោសានេ បត្តេយេវ សត្ថុ សុវណ្ណវណ្ណំ សរីរំ អភិត្ថវន្តោ អាកាសតោ ឱតរិត្វា តថាគតស្ស បាទេ វន្ទិ

កថាបរិយោសានេ សម្បត្តភិក្ខូ សោតាបត្តិផលាទីសុ បតិដ្ឋហិំសូតិ

មហាកាឡត្ថេរវត្ថុ ឆដ្ឋំ

៧. ទេវទត្តវត្ថុ

អនិក្កសាវោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ រាជគហេ ទេវទត្តស្ស កាសាវលាភំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ ទ្វេ អគ្គសាវកា បញ្ចសតេ បញ្ចសតេ អត្តនោ អត្តនោ បរិវារេ អាទាយ សត្ថារំ អាបុច្ឆិត្វា ជេតវនតោ រាជគហំ អគមំសុ។ រាជគហវាសិនោ ទ្វេបិ តយោបិ ពហូបិ ឯកតោ ហុត្វា អាគន្តុកទានំ អទំសុ។ អថេកទិវសំ អាយស្មា សារិបុត្តោ អនុមោទនំ ករោន្តោ “ឧបាសកា ឯកោ សយំ ទានំ ទេតិ, បរំ ន សមាទបេតិ, សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ ភោគសម្បទំ លភតិ, នោ បរិវារសម្បទំ។ ឯកោ សយំ ន ទេតិ, បរំ សមាទបេតិ, សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ បរិវារសម្បទំ លភតិ, នោ ភោគសម្បទំ។ ឯកោ សយម្បិ ន ទេតិ, បរម្បិ ន សមាទបេតិ, សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ កញ្ជិកបត្តម្បិ កុច្ឆិបូរំ ន លភតិ, អនាថោ ហោតិ និប្បច្ចយោ។ ឯកោ សយម្បិ ទេតិ, បរម្បិ សមាទបេតិ, សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ អត្តភាវសតេបិ អត្តភាវសហស្សេបិ អត្តភាវសតសហស្សេបិ ភោគសម្បទញ្ចេវ បរិវារសម្បទញ្ច លភតី”តិ ឯវំ ធម្មំ ទេសេសិ។

តមេកោ បណ្ឌិតបុរិសោ ឥទំ សុត្វា “អច្ឆរិយា វត ភោ, អព្ភុតា វត ភោ ធម្មទេសនា, សុការណំ កថិតំ, មយា ឥមាសំ ទ្វិន្នំ សម្បត្តីនំ និប្ផាទកំ កម្មំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា – “ភន្តេ, ស្វេ មយ្ហំ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ ថេរំ និមន្តេសិ។ “កិត្តកេហិ តេ ភិក្ខូហិ អត្ថោ ឧបាសកា”តិ។ “កិត្តកា បន វោ, ភន្តេ, បរិវារា”តិ? “សហស្សមត្តា ឧបាសកា”តិ។ “សព្ពេហិ សទ្ធិំ ស្វេ ភិក្ខំ គណ្ហថ, ភន្តេ”តិ។ “ថេរោ អធិវាសេសិ”។ ឧបាសកោ នគរវីថិយំ ចរន្តោ – “អម្មា, តាតា, មយា ភិក្ខុសហស្សំ និមន្តិតំ, តុម្ហេ កិត្តកានំ ភិក្ខូនំ ទាតុំ សក្ខិស្សថ, តុម្ហេ កិត្តកាន”ន្តិ សមាទបេសិ។ មនុស្សា អត្តនោ អត្តនោ បហោនកនិយាមេន – “មយំ ទសន្នំ ទស្សាម, មយំ វីសតិយា, មយំ សតស្សា”តិ អាហំសុ។ ឧបាសកោ – “តេន ហិ ឯកស្មិំ ឋានេ សមាគមំ កត្វា ឯកតោវ បរិវិសិស្សាម , សព្ពេ តិលតណ្ឌុលសប្បិមធុផាណិតាទីនិ សមាហរថា”តិ ឯកស្មិំ ឋានេ សមាហរាបេសិ។

អថស្ស ឯកោ កុដុម្ពិកោ សតសហស្សគ្ឃនិកំ គន្ធកាសាវវត្ថំ ទត្វា – “សចេ តេ ទានវត្តំ នប្បហោតិ, ឥទំ វិស្សជ្ជេត្វា យំ ឩនំ, តំ បូរេយ្យាសិ។ សចេ បហោតិ, យស្សិច្ឆសិ, តស្ស ភិក្ខុនោ ទទេយ្យាសី”តិ អាហ។ តទា តស្ស សព្ពំ ទានវត្តំ បហោសិ, កិញ្ចិ ឩនំ នាម នាហោសិ។ សោ មនុស្សេ បុច្ឆិ – “ឥទំ, អយ្យា, កាសាវំ ឯកេន កុដុម្ពិកេន ឯវំ វត្វា ទិន្នំ អតិរេកំ ជាតំ, កស្ស នំ ទេមា”តិ។ ឯកច្ចេ “សារិបុត្តត្ថេរស្សា”តិ អាហំសុ។ ឯកច្ចេ “ថេរោ សស្សបាកសមយេ អាគន្ត្វា គមនសីលោ, ទេវទត្តោ អម្ហាកំ មង្គលាមង្គលេសុ សហាយោ ឧទកមណិកោ វិយ និច្ចំ បតិដ្ឋិតោ, តស្ស នំ ទេមា”តិ អាហំសុ។ សម្ពហុលិកាយ កថាយបិ “ទេវទត្តស្ស ទាតព្ព”ន្តិ វត្តារោ ពហុតរា អហេសុំ, អថ នំ ទេវទត្តស្ស អទំសុ។ សោ តំ ឆិន្ទិត្វា សិព្ពិត្វា រជិត្វា និវាសេត្វា បារុបិត្វា វិចរតិ។ តំ ទិស្វា មនុស្សា “នយិទំ ទេវទត្តស្ស អនុច្ឆវិកំ, សារិបុត្តត្ថេរស្ស អនុច្ឆវិកំ។ ទេវទត្តោ អត្តនោ អននុច្ឆវិកំ និវាសេត្វា បារុបិត្វា វិចរតី”តិ វទិំសុ។ អថេកោ ទិសាវាសិកោ ភិក្ខុ រាជគហតោ សាវត្ថិំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា កតបដិសន្ថារោ សត្ថារា ទ្វិន្នំ អគ្គសាវកានំ ផាសុភាវំ បុច្ឆិតោ អាទិតោ បដ្ឋាយ សព្ពំ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ សត្ថា “ន ខោ ភិក្ខុ ឥទានេវេសោ អត្តនោ អននុច្ឆវិកំ វត្ថំ និវាសេតិ, បុព្ពេបិ និវាសេសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ –

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩅᩣᩈᩦ ᩑᨠᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᩁᨠᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᩮ ᨧ ᨶᨡᩮ ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᩦᨶᩥ ᨧ ᨳᩪᩃᨾᩴᩈᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩋᨶᩮᨠᩈᩉᩔᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩮᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᨣᨾᨶᩣᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨩᨱ᩠ᨱᩩᨠᩮᩉᩥ ᨶᩥᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᩁᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ – “ᩋᩉᩴ ᩍᨾᩮ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᨾᩣᩁᩮᨾᩥ, ᩍᨾᩮ ᨧ ᨣᨾᨶᩣᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ – “ᨠᩣᩈᩣᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨾᨿᩣᨸᩥ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨠᩣᩈᩣᩅᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨩᩣᨲᩔᩁᩮ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩔ ᨲᩦᩁᩮ ᨮᨸᩥᨲᩮᩈᩩ ᨠᩣᩈᩣᩅᩮᩈᩩ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨳᩮᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩦᨶᩴ ᨣᨾᨶᩣᨣᨾᨶᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩈᩴ ᨸᩣᩁᩩᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᨲᩥ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ – “ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᩴ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨶᩥᨡᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᨿᩪᨳᨸᨲᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣᨸᩥ ᩈᩮᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩥᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨠᩩᩉᩥᩴ ᩍᨾᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨣᨲᩣ, ᨾᨶ᩠ᨴᩣ ᨩᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾ, ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᨠᩩᩉᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᩴ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨣᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩁᩥᨸᨶ᩠ᨳᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨠᩣᩈᩣᩅᩴ ᨸᩣᩁᩩᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨸᩁᩥᨸᨶ᩠ᨳᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩮᩈᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᩅᩥᩃᨾ᩠ᨻᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩮᩈᩉᨲ᩠ᨳᩦᩈᩩ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩈᩩ ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩴᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩈᨲᩥᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ “ᩍᨾᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨲᨿᩣ ᨶᩣᩈᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩃᩦᨿᩥ᪨ ᩋᨳ “ᨶᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᩮᩣᨳᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩔᩥᨲᩴ ᨠᩣᩈᩣᩅᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ – “ᩈᨧᩣᩉᩴ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩩᩔᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩋᨶᩮᨠᩈᩉᩔᩮᩈᩩ ᨾᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩈᩩ ᩃᨩ᩠ᨩᩣ ᨶᩣᨾ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ – “ᨲᨿᩣ ᨾᩮ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨬᩣᨲᨠᩣ ᨶᩣᩈᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩋᩣᨾ, ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᨽᩣᩁᩥᨿᨠᨾ᩠ᨾᨾᨠᩣᩈᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨶᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩁᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᩣᩁᩥᨿᩴ ᨲᨿᩣ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨸᩥ ᨶᩴ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨠᩈᩣᩅᩮᩣ ᨠᩣᩈᩣᩅᩴ...ᨸᩮ... ᩈ ᩅᩮ ᨠᩣᩈᩣᩅᨾᩁᩉᨲᩦ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ – “ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩮ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨲᨴᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᩁᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩔ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᨠᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩣᨣᩮᩣ ᩋᩉᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨶᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨵᩣᩁᩮᩈᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪉᪨

“ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨠᩈᩣᩅᩮᩣ ᨠᩣᩈᩣᩅᩴ, ᨿᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩁᩥᨴᩉᩥᩔᨲᩥ;

ᩋᨸᩮᨲᩮᩣ ᨴᨾᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ, ᨶ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᩈᩣᩅᨾᩁᩉᨲᩥ᪨

᪁᪀᪨

“យោ ច វន្តកសាវស្ស, សីលេសុ សុសមាហិតោ;

ឧបេតោ ទមសច្ចេន, ស វេ កាសាវមរហតី”តិ។

ឆទ្ទន្តជាតកេនាបិ (ជា. ១.១៩.១១១-១១៣) ច អយមត្ថោ ទីបេតព្ពោ។

តត្ថ អនិក្កសាវោតិ រាគាទីហិ កសាវេហិ សកសាវោ។ បរិទហិស្សតីតិ និវាសនបារុបនអត្ថរណវសេន បរិភុញ្ជិស្សតិ។ បរិធស្សតីតិបិ បាឋោ។ អបេតោ ទមសច្ចេនាតិ ឥន្ទ្រិយទមេន ចេវ បរមត្ថសច្ចបក្ខិកេន វចីសច្ចេន ច អបេតោ, វិយុត្តោ បរិច្ចត្តោតិ អត្ថោ។ ន សោតិ សោ ឯវរូបោ បុគ្គលោ កាសាវំ បរិទហិតុំ នារហតិ។ វន្តកសាវស្សាតិ ចតូហិ មគ្គេហិ វន្តកសាវោ ឆឌ្ឌិតកសាវោ បហីនកសាវោ អស្ស។ សីលេសូតិ ចតុបារិសុទ្ធិសីលេសុ។ សុសមាហិតោតិ សុដ្ឋុ សមាហិតោ សុដ្ឋិតោ។ ឧបេតោតិ ឥន្ទ្រិយទមេន ចេវ វុត្តប្បការេន ច សច្ចេន ឧបគតោ។ ស វេតិ សោ ឯវរូបោ បុគ្គលោ តំ គន្ធកាសាវវត្ថំ អរហតីតិ។

គាថាបរិយោសានេ សោ ទិសាវាសិកោ ភិក្ខុ សោតាបន្នោ អហោសិ, អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ។ ទេសនា មហាជនស្ស សាត្ថិកា អហោសីតិ។

ទេវទត្តវត្ថុ សត្តមំ។

៨. សារិបុត្តត្ថេរវត្ថុ

អសារេ សារមតិនោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អគ្គសាវកេហិ និវេទិតំ សញ្ចយស្ស អនាគមនំ អារព្ភ កថេសិ។

តត្រាយំ អនុបុព្ពិកថា – អយញ្ហិ អម្ហាកំ សត្ថា ឥតោ កប្បសតសហស្សាធិកានំ ចតុន្នំ អសង្ខ្យេយ្យានំ មត្ថកេ អមរវតី នាម នគរេ សុមេធោ នាម ព្រាហ្មណកុមារោ ហុត្វា សព្ពសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ បត្វា មាតាបិតូនំ អច្ចយេន អនេកកោដិសង្ខ្យំ ធនំ បរិច្ចជិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ហិមវន្តេ វសន្តោ ឈានាភិញ្ញា និព្ពត្តេត្វា អាកាសេន គច្ឆន្តោ ទីបង្ករទសពលស្ស សុទស្សនវិហារតោ រម្មនគរំ បវិសន្តស្ស មគ្គំ សោធយមានំ ជនំ ទិស្វា សយម្បិ ឯកំ បទេសំ គហេត្វា មគ្គំ សោធេតិ។ តស្មិំ អសោធិតេយេវ អាគតស្ស សត្ថុនោ អត្តានំ សេតុំ កត្វា កលលេ អជិនចម្មំ អត្ថរិត្វា “សត្ថា សសាវកសង្ឃោ កលលំ អនក្កមិត្វា មំ អក្កមន្តោ គច្ឆតូ”តិ និបន្នោ។ សត្ថាបិ នំ ទិស្វាវ “ពុទ្ធង្កុរោ ឯស, អនាគតេ កប្បសតសហស្សាធិកានំ ចតុន្នំ អសង្ខ្យេយ្យានំ បរិយោសានេ គោតមោ នាម ពុទ្ធោ ភវិស្សតី”តិ ព្យាកតោ។ តស្ស សត្ថុនោ អបរភាគេ “កោណ្ឌញ្ញោ មង្គលោ សុមនោ រេវតោ សោភិតោ អនោមទស្សី បទុមោ នារទោ បទុមុត្តរោ

សុមេធោ សុជាតោ បិយទស្សី អត្ថទស្សី ធម្មទស្សី សិទ្ធត្ថោ តិស្សោ ផុស្សោ វិបស្សី សិខី វេស្សភូ កកុសន្ធោ កោណាគមនោ កស្សបោ”តិ លោកំ ឱភាសេត្វា ឧប្បន្នានំ ឥមេសម្បិ ចតុវីសតិយា ពុទ្ធានំ សន្តិកេ លទ្ធព្យាករណោ, “ទស បារមិយោ, ទស ឧបបារមិយោ, ទស បរមត្ថបារមិយោ”តិ សមត្តិំស បារមិយោ បូរេត្វា វេស្សន្តរត្តភាវេ ឋិតោ បថវិកម្បនានិ មហាទានានិ ទត្វា បុត្តទារំ បរិច្ចជិត្វា អាយុបរិយោសានេ តុសិតបុរេ និព្ពត្តិត្វា តត្ថ យាវតាយុកំ ឋត្វា ទស សហស្សចក្កវាឡទេវតាហិ សន្និបតិត្វា –

“កាលោ ទេវ មហាវីរ, ឧប្បជ្ជ មាតុកុច្ឆិយំ;

សទេវកំ តារយន្តោ, ពុជ្ឈស្សុ អមតំ បទន្តិ” (ពុ. វំ. ១.៦៧) –

វុត្តេ –

“កាលំ ទេសញ្ច ទីបញ្ច, កុលំ មាតរមេវ ច;

ឥមេ បញ្ច វិលោកេត្វា, ឧប្បជ្ជតិ មហាយសោ”តិ. –

បញ្ច មហាវិលោកនានិ វិលោកេត្វា តតោ ចុតោ សក្យរាជកុលេ បដិសន្ធិំ គហេត្វា ទសមាសច្ចយេន មាតុកុច្ឆិតោ វិជាយិ. សោឡសវស្សកាលេ តត្ថ មហាសម្បត្តិយា បរិហរិយមានោ អនុក្កមេន ភទ្រយោព្ពនំ បត្វា តិណ្ណំ ឧតូនំ អនុច្ឆវិកេសុ តីសុ បាសាទេសុ ទេវលោកសិរិំ វិយ រជ្ជសិរិំ អនុភវន្តោ ឧយ្យានកីឡាយ គមនសមយេ អនុក្កមេន ជិណ្ណព្យាធិមតសង្ខាតេ តយោ ទេវទូតេ ទិស្វា សញ្ជាតសំវេគោ និវត្តិត្វា ចតុត្ថវារេ បព្វជិតំ ទិស្វា, “សាធុ បព្វជ្ជា”តិ បព្វជ្ជាយ រុចិំ ឧប្បាទេត្វា ឧយ្យានំ គន្ត្វា តត្ថ ទិវសំ ខេបេត្វា មង្គលបោក្ខរណីតីរេ និសិន្នោ កប្បកវេសំ គហេត្វា អាគតេន វិស្សកម្មេន ទេវបុត្តេន អលង្កតបដិយត្តោ រាហុលកុមារស្ស ជាតសាសនំ សុត្វា បុត្តសិនេហស្ស ពលវភាវំ ញត្វា, “យាវ ឥទំ ពន្ធនំ ន វឌ្ឍតិ, តាវទេវ នំ ឆិន្ទិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា សាយំ នគរំ បវិសន្តោ –

“និព្ពុតា នូន សា មាតា, និព្ពុតោ នូន សោ បិតា;

និព្ពុតា នូន សា នារី, យស្សាយំ ឦទិសោ បតី”តិ. –

កិសាគោតមិយា នាម បិតុច្ឆាធីតាយ ភាសិតំ ឥមំ គាថំ សុត្វា, “អហំ ឥមាយ និព្ពុតបទំ សាវិតោ”តិ មុត្តាហារំ ឱមុញ្ចិត្វា តស្សា បេសេត្វា អត្តនោ ភវនំ បវិសិត្វា សិរិសយនេ និសិន្នោ និទ្ទូបគតានំ នាដកិត្ថីនំ វិប្បការំ ទិស្វា និព្ពិន្នហទយោ ឆន្នំ ឧដ្ឋាបេត្វា

គណ្ឋិកំ អាហរាបេត្វា តំ អាទុឃ្យាឞន្តសហារយោ ឥសសហស្សចក្កចាឡអឥចតាហិ បរិច្ចុតោ យហាកិតិក្លុយតំ តិក្លុយិត្វា អតេវាយាតឌឹតឹរេ

បព្ពុឌិត្វា អត្តក្កយេត រាឌកហំ កត្វា តត្ថ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បណ្ឌចបព្ពុតបព្ភារេ តិសិតេ្តា យកឆរញ្ញា ររឌ្ឌេត តិយត្តិយយាតោ តំ បដិក្លុបិត្វា

សព្ពញ្ញុតំ បត្វា អត្តតោ ចិឌិតំ អាកយតត្វាយ តេតត កហិតបដិញ្ញោ អាឡអារញ្ញា ក្ដកញ្ចា ក្ដុបសក្កយិត្វា តេតរំ សត្តិកោ អតិកតចិរេយរំ

អតលក្កុរិត្វា លព្ពស្សាតិ យហាបឆាតំ បតហិត្វា ចិសាលបុណ្ណយឌិចរេ បិតោតាច ឃុឌាតាយ ឌិត្ថបិយរំ បរិក្ខុឌ្ជិត្វា តេតរញ្ញរាយ តឌិយា

ឃុចណ្ណុបិតិំ បចារេហត្វា តេតរញ្ញរាយ តឌិយា តឹរេ យហាចតរហេណ្ឌ ភាគាសយាបត្តិហិ ឌិចរកាក់ ឌឹតិភាេយត្វា សាយតត្យបយេយ

សោាត្តិតេយត ឌិត្ថំ តិលំ កេហត្វា កាឡឲត តាកោរាឌេត អភិត្តុតគុណោ តោឆិយណ្ឌំ អាទុឃ្យាតិលាតិ សត្តុិត្វា “ត តាចិយំ បល្លក្កំ ភិត្តិស្សាមិ,

ឃាច មេ អត្ថុបិដាយ អាសវេចហិ ចិត្តំ ត យុច្ចិស្សតិ”តិ បដិញ្ញុំ កត្វា បុរត្វាភិមុខោ តិសិឌិត្វា ឃុរិយេ អតត្តង្គមិតេយេច យាទពល់

ចិឆយិត្វា បឋមយាមេ បុរេព្ពុតិចាសញាណំ, មជ្ឈិមយាមេ ទុត្យបបិតញាណំ បត្វា បច្ឆិមយាមាចសាតេ បច្ចយាកាេរ ញាណំ ឌ្ហុតារេត្វា

អទុល្ហក្កយតេ ឥសពាលចត្ថុចេសារឌ្ឍាឌិសព្ពុល្អពបដិមណ្ឌិតំ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ បដិចិជ្ជិត្វា សត្តសត្តាហំ តោឆិយណ្ឌេ ឌឹតិភាេយត្វា អដ្ឋមេ

សត្តាហេ អឌបិលតិេគ្រាធមូលេ តិសិតេ្តា ធម្មកម្ភីរតាបច្ចចេក្ខុណេឃត អប្បោស្សុក្កតំ អាបន្នយាតោ

ឥសសហស្សចក្កចាឡអយហាព្រហ្មុបរិចារេត សហម្បតិព្រហ្មុនា អាយាចិតធម្មឌេសតោ ឰុទ្ធចក្ខុនា លោកំ ចេរាលោកេត្វា ព្រហ្មុនោ

អជ្ឈេសតំ អធិចាសេត្វា, “កស្ស ត្ នោ អហំ បឋមំ ធម្មំ ឌេសេយ្យ”ន្តិ ឌ្ហលោកេន្តោ អាឡអារុឌកាតំ កាលកតភាចំ ញាត្វា បញ្ចចក្គិយាតំ

ភិក្ខុតំ ពហ្វបការតំ អត្តុស្សរិត្វា ដ្ឋាយាសតា កាសិបុរំ កច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ ក្ដុបកេត សទ្ធិំ មន្តេត្វា អាសាឡហិបុណ្ណមឌិចរេ ឰសិបតេត

មិកដាយេ បញ្ចចក្គិយាតំ ចសតដ្ឋាតំ បត្វា តេ អតត្តុច្ឆចិកោត សមុទាចារេត សមុទាចរេន្តេ សញ្ញាបេត្វា អញ្ញាតកោណ្ឌញ្ញប្បមុខេ

អដ្ឋារស ព្រហ្មុកោដិយោ អយតបិតំ បិយេន្តោ ធម្មចក្កំ បចត្តេត្វា បចត្តិតចរធម្មចក្កោ បញ្ចមិយំ បក្ខស្ស សព្ពេបិ តេ ភិក្ខូ អរហត្តេ

បតិដ្ឋាបេត្វា តំ ឌិចសមេច យសកុលបុត្តស្ស ក្ដុបតិស្សយសម្បត្តិំ ឌិស្វា តំ រត្តិភាគេ តិព្ពិត្តិត្វា កេហំ បហាយ តិក្ខន្តំ ឌិស្វា, “ឲហិ យសា”តិ

បក្កោសិត្វា តស្មិំយេច រត្តិភាគេ សោាតាបត្តិផលំ បិបេត្វា បុតឌិចរេ អរហត្តំ បិបេត្វា អបរេបិ តស្ស សហាយកេ ចតុបណ្ណាស ឌេតេ

ឲហិភិក្ខុបព្ពុជ្ជាយ បព្ពាជេត្វា អរហត្តំ បិបេសិ។

ឲចំ លោកេ ឲកសដ្ឋិយា អរហន្តេសុ ឌាតេសុ ចុដ្ឋចស្សោ បចារេត្វា, “ចរឆ, ភិក្ខុចេ, ចារិក”ន្តិ សដ្ឋិំ ភិក្ខូ ឌិសាសុ បេសេត្វា សយំ

ក្ដុរុចេលំ កច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ កប្បាសិកចតសណ្ឌេ តិំស ឌេតេ ភទ្ទចក្គិយកុមារេ ចិតេសិ។ តេសុ សព្ពបច្ឆិមកោ សោាតាបន្តោ សព្ពុត្តមោ

អតាកាមី អហោសិ។ តេ សព្ពេបិ ឲហិភិក្ខុភាចេតេច បព្ពាជេត្វា ឌិសាសុ បេសេត្វា សយំ ក្ដុរុចេលំ កត្វា អឌ្ឍុឌ្ឍាតិ បាដិហារិយសហស្សាតិ

ឌស្សេត្វា ក្ដុរុចេលកស្សបាឌយោ សហស្សឌដិលបរិចារេ តេភាតិកឌដិលេ ចិតេត្វា ឲហិភិក្ខុភាចេតេច បព្ពាជេត្វា កយាសីសេ

តិសីដាបេត្វា អាឌិត្តបរិយាយឌេសតាយ (មហាច។ ៥៤; សំ។ តិ។ ៤។២៣) អរហត្តេ បតិដ្ឋាបេត្វា តេតត អរហន្តសហស្សេត បរិច្ចុតោ

“ពិម្ពិសាររញ្ញោ ឌិន្នំ បដិញ្ញុំ មោចេស្សាមី”តិ រាឌកហតកុបចារេ លដ្ឋិចត្ត្យាតំ កត្វា, “សត្ថា កិរ អាកតោ”តិ សុត្វា ត្វាឆសតហុតេហិ

ព្រាហ្មណកហបតិកេហិ សទ្ធិំ អាកតស្ស រញ្ញោ មធុរធម្មកថំ កថេន្តោ រាឌាតំ ឲកាឆសហិ តហុតេហិ សទ្ធិំ សោាតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាបេត្វា

ឲកតហុតំ សរណេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា បុតឌិចរេ សក្កេត ឌេចរាឌេត យាណចកចណ្ណំ កេហត្វា អភិត្តុតគុណោ រាឌកហតកាំ បចិសិត្វា

រាឌតិចេសតេ កតភត្តកិច្ចោ ចេឡុចតារាមំ បដិក្គហេត្វា តត្ថេច ចាសំ កប្បេសិ។ តត្ថ តំ សារិបុត្តមោគ្គល្លាតា ក្ដុបសក្កមិំសុ។

តត្រាយំ អនុបុព្វិកថា – អនុប្បន្នេយេវ ហិ ពុទ្ធេ រាជគហតោ អវិទូរេ ឧបតិស្សគាមោ កោលិតគាមោតិ ទ្វេ ព្រាហ្មណគាមា អហេសុំ។ តេសុ ឧបតិស្សគាមេ សារិយា នាម ព្រាហ្មណិយា គព្ភស្ស បតិដ្ឋិតទិវសេយេវ កោលិតគាមេ មោគ្គលិយា នាម ព្រាហ្មណិយាបិ គព្ភោ បតិដ្ឋាសិ។ តានិ កិរ ទ្វេបិ កុលានិ យាវ សត្តមា កុលបរិវដ្ដា អាពទ្ធបដិពទ្ធសហាយកានេវ អហេសុំ, តាសំ ទ្វិន្នម្បិ ឯកទិវសេយេវ គព្ភបរិហារំ អទំសុ។ តា ឧភោបិ ទសមាសច្ចយេន បុត្តេ វិជាយិំសុ។ នាមគ្គហណទិវសេ សារិយា ព្រាហ្មណិយា បុត្តស្ស ឧបតិស្សគាមេ ជេដ្ឋកុលស្ស បុត្តត្តា ឧបតិស្សោតិ នាមំ ករិំសុ , ឥតរស្ស កោលិតគាមេ ជេដ្ឋកុលស្ស បុត្តត្តា កោលិតោតិ នាមំ ករិំសុ។ តេ ឧភោបិ វុឌ្ឍិមន្វាយ សព្វសិប្បានំ បារំ អគមំសុ។ ឧបតិស្សមាណវស្ស កីឡនត្ថាយ នទិំ វា ឧយ្យានំ វា គមនកាលេ បញ្ច សុវណ្ណសិវិកាសតានិ បរិវារានិ ហោន្តិ, កោលិតមាណវស្ស បញ្ច អាជញ្ញយុត្តរថសតានិ។ ទ្វេបិ ជនា បញ្ចបញ្ចមាណវកសតបរិវារា ហោន្តិ។ រាជគហេ ច អនុសំវច្ឆរំ គិរគ្គសមជ្ជោ នាម អហោសិ។ តេសំ ទ្វិន្នម្បិ ឯកដ្ឋានេយេវ មញ្ចំ ពន្ធន្តិ។ ទ្វេបិ ឯកតោ និសីទិត្វា សមជ្ជំ បស្សន្តា ហសិតព្ពដ្ឋានេ ហសន្តិ, សំវេគដ្ឋានេ សំវិជន្តិ, ទាយំ ទាតុំ យុត្តដ្ឋានេ ទាយំ ទេន្តិ។ តេសំ ឥមិនាវ និយាមេន ឯកទិវសំ សមជ្ជំ បស្សន្តានំ បរិបាកគតត្តា ញាណស្ស បុរិមទិវសេសុ វិយ ហសិតព្ពដ្ឋានេ ហាសោ វា សំវេគដ្ឋានេ សំវេគោ វា ទាតុំ យុត្តដ្ឋានេ ទាយំ វា នាហោសិ ។ ទ្វេបិ បន ជនា ឯវំ ចិន្តយិំសុ – “កិមេត្ថ ឱលោកេតព្វំ អត្ថិ, សព្វេបិមេ អប្បត្តេ វស្សសតេ អប្បណ្ណត្តិកភាវំ គមិស្សន្តិ, អម្ហេហិ បន ឯកំ មោក្ខធម្មំ បរិយេសិតុំ វដ្ដតី”តិ អារម្មណំ គហេត្វា និសីទិំសុ។ តតោ កោលិតោ ឧបតិស្សំ អាហ – “សម្ម ឧបតិស្ស, ន ត្វំ អញ្ញេសុ ទិវសេសុ វិយ ហដ្ឋបហដ្ឋោ, ឥទានិ អនត្តមនធាតុកោសិ, កិំ តេ សល្លក្ខិត”ន្តិ? “សម្ម កោលិត, ឯតេសំ ឱលោកនេ សារោ នត្ថិ , និរត្ថកមេតំ, អត្តនោ មោក្ខធម្មំ គវេសិតុំ វដ្ដតី”តិ ឥទំ ចិន្តយន្តោ និសិន្នោម្ហិ ត្វំ បន កស្មា អនត្តមនោសីតិ? សោបិ តថេវ អាហ។ អថស្ស អត្តនា សទ្ធិំ ឯកជ្ឈាសយតំ ញត្វា ឧបតិស្សោ អាហ – “អម្ហាកំ ឧភិន្នម្បិ សុចិន្តិតំ, មោក្ខធម្មំ បន គវេសន្តេហិ ឯកា បព្ពជ្ជា លទ្ធុំ វដ្ដតិ។ កស្ស សន្តិកេ បព្ពជាមា”តិ?

តេន ខោ បន សមយេន សញ្ចយោ នាម បរិព្ពាជកោ រាជគហេ បដិវសតិ មហតិយា បរិព្ពាជកបរិសាយ សទ្ធិំ។ តេ “តស្ស សន្តិកេ បព្ពជិស្សាមា”តិ បញ្ចមាណវកសតានិ “សិវិកាយោ ច រថេ ច គហេត្វា គច្ឆថា”តិ ឧយ្យោជេត្វា ឯកតោ សិវិកាយ ឯកតោ រថេ គន្ត្វា សញ្ចយស្ស សន្តិកេ បព្ពជិំសុ។ តេសំ បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ សញ្ចយោ អតិរេកលាភគ្គយសគ្គប្បត្តោ អហោសិ។ តេ កតិបាហេនេវ សព្វំ សញ្ចយស្ស សមយំ បរិគ្គហេត្វា, “អាចរិយ, តុម្ហាកំ ជាននសមយោ ឯត្តកោវ, ឧទាហុ ឧត្តរិម្បិ អត្ថី”តិ បុច្ឆិំសុ។ “ឯត្តកោវ សព្វំ តុម្ហេហិ ញាត”ន្តិ វុត្តេ ចិន្តយិំសុ – “ឯវំ សតិ ឥមស្ស សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយវាសោ និរត្ថកោ, មយំ យំ មោក្ខធម្មំ គវេសិតុំ និក្ខន្តា, សោ ឥមស្ស សន្តិកេ ឧប្បាទេតុំ ន សក្កា, មហា ខោ បន ជម្ពុទីបោ, គាមនិគមរាជធានិយោ ចរន្តា អទ្ធា មោក្ខធម្មទេសកំ ឯកំ អាចរិយំ លភិស្សាមា”តិ។ តតោ បដ្ឋាយ, “យត្ថ យត្ថ បណ្ឌិតា សមណព្រាហ្មណា អត្ថី”តិ សុណន្តិ, តត្ថ តត្ថ គន្ត្វា សាកច្ឆំ ករោន្តិ។ តេហិ បុដ្ឋំ បញ្ហំ អញ្ញេ កថេតុំ ន សក្កោន្តិ, តេ បន តេសំ បញ្ហំ វិស្សជ្ជេន្តិ។ ឯវំ សកលជម្ពុទីបំ បរិគ្គណ្ហិត្វា និវត្តិត្វា សកដ្ឋានមេវ អាគន្ត្វា, “សម្ម កោលិត, អម្ហេសុ យោ បឋមំ អមតំ អធិគច្ឆតិ, សោ ឥតរស្ស អារោចេតូ”តិ កតិកំ អកំសុ។

ឯវំ តេសុ កតិកំ កត្វា វិហរន្តេសុ សត្ថា វុត្តានុក្កមេន រាជគហំ បត្វា វេឡុវនំ បដិគ្គហេត្វា វេឡុវនេ វិហរតិ។ តទា “ចរថ, ភិក្ខវេ, ចារិកំ ពហុជនហិតាយា”តិ រតនត្តយគុណប្បកាសនត្ថំ ឧយ្យោជិតានំ ឯកសដ្ឋិយា អរហន្តានំ អន្តរេ បញ្ចវគ្គិយានំ អព្ភន្តរោ

អស្សជិត្ថេរោ បដិនិវត្តិត្វា រាជគហំ អាគតោ, បុនទិវសេ បាតោវ បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ តស្មិំ សមយេ ឧបតិស្សបរិព្វាជកោបិ បាតោវ ភត្តកិច្ចំ កត្វា បរិព្វាជការាមំ គច្ឆន្តោ ថេរំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – “មយា ឯវរូបោ បព្វជិតោ នាម ន ទិដ្ឋបុព្វោយេវ, យេ លោកេ អរហន្តោ វា អរហត្តមគ្គំ វា សមាបន្នា, អយំ តេសំ ភិក្ខូនំ អញ្ញតរោ, យំនូនាហំ ឥមំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆេយ្យំ – ‘កំសិ ត្វំ, អាវុសោ, ឧទ្ទិស្ស បព្វជិតោ, កោ វា តេ សត្ថា, កស្ស វា ត្វំ ធម្មំ រោចេសី’”តិ? អថស្ស ឯតទហោសិ – “អកាលោ ខោ ឥមំ ភិក្ខុំ បញ្ហបុច្ឆិតុំ, អន្តរឃរំ បវិដ្ឋោ បិណ្ឌាយ ចរតិ, យំនូនាហំ ឥមំ ភិក្ខុំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធេយ្យំ, អត្ថិកេហិ ឧបញ្ញាតំ មគ្គ”ន្តិ។ សោ ថេរំ លទ្ធបិណ្ឌបាតំ អញ្ញតរំ ឱកាសំ គច្ឆន្តំ ទិស្វា និសីទិតុកាមតញ្ចស្ស ញត្វា អត្តនោ បរិព្វាជកបីឋកំ បញ្ញាបេត្វា អទាសិ, សោ ភត្តកិច្ចបរិយោសានេបិស្ស អត្តនោ កុណ្ឌិកាយ ឧទកំ អទាសិ។

ឯវំ អាចរិយវត្តំ កត្វា កតភត្តកិច្ចេន ថេរេន សទ្ធិំ មធុរបដិសន្ថារំ កត្វា ឯវមាហ – “វិប្បសន្នានិ ខោ តេ, អាវុសោ, ឥន្ទ្រិយានិ, បរិសុទ្ធោ ឆវិវណ្ណោ បរិយោទាតោ, កំសិ ត្វំ, អាវុសោ, ឧទ្ទិស្ស បព្វជិតោ, កោ វា តេ សត្ថា, កស្ស វា ត្វំ ធម្មំ រោចេសី”តិ បុច្ឆិ។ ថេរោ ចិន្តេសិ – “ឥមេ បរិព្វាជកា នាម សាសនស្ស បដិបក្ខភូតា, ឥមស្ស សាសនស្ស គម្ភីរតំ ទស្សេស្សាមី”តិ។ អត្តនោ នវកភាវំ ទស្សេន្តោ អាហ – “អហំ ខោ, អាវុសោ, នវោ អចិរបព្វជិតោ, អធុនាគតោ ឥមំ ធម្មវិនយំ, ន តាវាហំ សក្ខិស្សាមិ វិត្ថារេន ធម្មំ ទេសេតុ”ន្តិ។ បរិព្វាជកោ – “អហំ ឧបតិស្សោ នាម, ត្វំ យថាសត្តិយា អប្បំ វា ពហុំ វា វទ, ឯតំ នយសតេន នយសហស្សេន បដិវិជ្ឈិតុំ មយ្ហំ ភារោ”តិ ចិន្តេត្វា អាហ –

“អប្បំ វា ពហុំ វា ភាសស្សុ, អត្ថំយេវ មេ ព្រូហិ;

អត្ថេនេវ មេ អត្ថោ, កិំ កាហសិ ព្យញ្ជនំ ពហុ”ន្តិ។ (មហាវ។ ៦០);

ឯវំ វុត្តេ ថេរោ – “យេ ធម្មា ហេតុប្បភវា”តិ (មហាវ។ ៦០; អប។ ថេរ ១.១.២៨៦) គាថមាហ។ បរិព្វាជកោ បឋមបទទ្វយមេវ សុត្វា សហស្សនយបដិមណ្ឌិតេ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, ឥតរំ បទទ្វយំ សោតាបន្នកាលេ និដ្ឋាបេសិ។ សោ សោតាបន្នោ ហុត្វា ឧបរិវិសេសេ អប្បវត្តន្តេ “ភវិស្សតិ ឯត្ថ ការណ”ន្តិ សល្លក្ខេត្វា ថេរំ អាហ – “ភន្តេ, មា ឧបរិ ធម្មទេសនំ វឌ្ឍយិត្ថ, ឯត្តកមេវ ហោតុ, កុហិំ អម្ហាកំ សត្ថា វសតី”តិ? “វេឡុវនេ, អាវុសោ”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, តុម្ហេ បុរតោ យាថ, មយ្ហំ ឯកោ សហាយកោ អត្ថិ, អម្ហេហិ ច អញ្ញមញ្ញំ កតិកា កតា ‘អម្ហេសុ យោ បឋមំ អមតំ អធិគច្ឆតិ, សោ ឥតរស្ស អារោចេតូ’តិ។ អហំ តំ បដិញ្ញំ មោចេត្វា សហាយកំ គហេត្វា តុម្ហាកំ គតមគ្គេនេវ សត្ថុ សន្តិកំ អាគមិស្សាមី”តិ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន ថេរស្ស បាទេសុ និបតិត្វា តិក្ខត្តុំ បទក្ខិណំ កត្វា ថេរំ ឧយ្យោជេត្វា បរិព្វាជការាមាភិមុខោ អគមាសិ”។

អថ ខោ កោលិតបរិព្វាជកោ តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា, “អជ្ជ មយ្ហំ សហាយកស្ស មុខវណ្ណោ ន អញ្ញទិវសេសុ វិយ, អទ្ធា តេន អមតំ អធិគតំ ភវិស្សតី”តិ អមតាធិគមំ បុច្ឆិ។ សោបិស្ស “អាមាវុសោ, អមតំ អធិគត”ន្តិ បដិជានិត្វា តមេវ គាថំ អភាសិ។

គាថាបរិយោសានេ កោលិតោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិត្វា អាហ – “កុហិំ កិរ, សម្ម, អម្ហាកំ សត្ថា វសតី”តិ? “វេឡុវនេ កិរ, សម្ម, ឯវំ នោ អាចរិយេន អស្សជិត្ថេរេន កថិត”ន្តិ។ “តេន ហិ, សម្ម, អាយាម, សត្ថារំ បស្សិស្សាមា”តិ។ សារិបុត្តត្ថេរោ ច នាមេស សទាបិ អាចរិយបូជកោ, តស្មា សហាយំ ឯវមាហ – “សម្ម, អម្ហេហិ អធិគតំ អមតំ អម្ហាកំ អាចរិយស្ស សញ្ចយបរិព្ពាជកស្សាបិ កថេស្សាម, ពុជ្ឈមានោ បដិវិជ្ឈិស្សតិ, អប្បដិវិជ្ឈន្តោ អម្ហាកំ សទ្ទហិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គមិស្សតិ, ពុទ្ធានំ ទេសនំ សុត្វា មគ្គផលបដិវេធំ ករិស្សតី”តិ។ តតោ ទ្វេបិ ជនា សញ្ចយស្ស សន្តិកំ អគមិំសុ។

សញ្ចយោ តេ ទិស្វាវ – “កិំ, តាតា, កោចិ វោ អមតមគ្គទេសកោ លទ្ធោ”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, អាចរិយ, លទ្ធោ, ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បន្នោ, ធម្មោ លោកេ ឧប្បន្នោ, សង្ឃោ លោកេ ឧប្បន្នោ, តុម្ហេ តុច្ឆេ អសារេ វិចរថ, តស្មា ឯថ, សត្ថុ សន្តិកំ គមិស្សាមា”តិ។ “គច្ឆថ តុម្ហេ, នាហំ សក្ខិស្សាមី”តិ ។ “កិំ ការណា”តិ? “អហំ មហាជនស្ស អាចរិយោ ហុត្វា វិចរិំ, វិចរន្តស្ស មេ អន្តេវាសិកវាសោ ចាដិយា ឧទកសេចនំ វិយ ហោតិ, ន សក្ខិស្សាមហំ អន្តេវាសិកវាសំ វសិតុ”ន្តិ។ “មា ឯវំ ករិត្ថ, អាចរិយា”តិ។ “ហោតុ, តាតា, គច្ឆថ តុម្ហេ, នាហំ សក្ខិស្សាមី”តិ។ អាចរិយ, លោកេ ពុទ្ធស្ស ឧប្បន្នកាលតោ បដ្ឋាយ មហាជនោ គន្ធមាលាទិហត្ថោ គន្ត្វា តមេវ បូជេស្សតិ, មយម្បិ តត្ថេវ គមិស្សាម។ “តុម្ហេ កិំ ករិស្សថា”តិ? “តាតា, កិំ នុ ខោ ឥមស្មិំ លោកេ ទន្ធា ពហូ, ឧទាហុ បណ្ឌិតា”តិ។ “ទន្ធា, អាចរិយ, ពហូ, បណ្ឌិតា ច នាម កតិបយា ឯវ ហោន្តី”តិ។ “តេន ហិ, តាតា, បណ្ឌិតា បណ្ឌិតស្ស សមណស្ស គោតមស្ស សន្តិកំ គមិស្សន្តិ, ទន្ធា ទន្ធស្ស មម សន្តិកំ អាគមិស្សន្តិ , គច្ឆថ តុម្ហេ, នាហំ គមិស្សាមី”តិ។ តេ “បញ្ញាយិស្សថ តុម្ហេ, អាចរិយា”តិ បក្កមិំសុ។ តេសុ គច្ឆន្តេសុ សញ្ចយស្ស បរិសា ភិជ្ជិ, តស្មិំ ខណេ អារាមោ តុច្ឆោ អហោសិ។ សោ តុច្ឆំ អារាមំ ទិស្វា ឧណ្ហំ លោហិតំ ឆឌ្ឌេសិ។ តេហិបិ សទ្ធិំ គច្ឆន្តេសុ បញ្ចសុ បរិព្ពាជកសតេសុ សញ្ចយស្ស អឌ្ឍតេយ្យសតានិ និវត្តិំសុ, អថ តេ អត្តនោ អន្តេវាសិកេហិ អឌ្ឍតេយ្យេហិ បរិព្ពាជកសតេហិ សទ្ធិំ វេឡុវនំ អគមិំសុ។

សត្ថា ចតុបរិសមជ្ឈេ និសិន្នោ ធម្មំ ទេសេន្តោ តេ ទូរតោវ ទិស្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ឯតេ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សហាយកា អាគច្ឆន្តិ កោលិតោ ច ឧបតិស្សោ ច, ឯតំ មេ សាវកយុគំ ភវិស្សតិ អគ្គំ ភទ្ទយុគ”ន្តិ។ តេ សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ, និសីទិត្វា ច បន ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “លភេយ្យាម មយំ, ភន្តេ, ភគវតោ សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ, លភេយ្យាម ឧបសម្បទ”ន្តិ។ “ឯថ, ភិក្ខវោ”តិ ភគវា អវោច – “ស្វាក្ខាតោ ធម្មោ, ចរថ ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយា”តិ។ សព្ពេបិ ឥទ្ធិមយបត្តចីវរធរា សដ្ឋិវស្សិកត្ថេរា វិយ អហេសុំ។

អថ នេសំ បរិសាយ ចរិតវសេន សត្ថា ធម្មទេសនំ វឌ្ឍេសិ។ ឋបេត្វា ទ្វេ អគ្គសាវកេ អវសេសា អរហត្តំ បាបុណិំសុ, អគ្គសាវកានំ បន ឧបរិមគ្គត្តយកិច្ចំ ន និដ្ឋាសិ។ កិំ ការណា? សាវកបារមីញាណស្ស មហន្តតាយ។ អថាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ បព្ពជិតទិវសតោ សត្តមេ ទិវសេ មគធរដ្ឋេ កល្លវាលគាមកំ ឧបនិស្សាយ វិហរន្តោ ថិនមិទ្ធេ ឱក្កមន្តេ សត្ថារា សំវេជិតោ ថិនមិទ្ធំ វិនោទេត្វា តថាគតេន ទិន្នំ ធាតុកម្មដ្ឋានំ សុណន្តោវ ឧបរិមគ្គត្តយកិច្ចំ និដ្ឋាបេត្វា សាវកបារមីញាណស្ស មត្ថកំ បត្តោ។ សារិបុត្តត្ថេរោបិ បព្ពជិតទិវសតោ អឌ្ឍមាសំ អតិក្កមិត្វា សត្ថារា សទ្ធិំ តមេវ រាជគហំ ឧបនិស្សាយ សូករខតលេណេ វិហរន្តោ អត្តនោ ភាគិនេយ្យស្ស ទីឃនខបរិព្ពាជកស្ស វេទនាបរិគ្គហសុត្តន្តេ ទេសិយមានេ សុត្តានុសារេន ញាណំ បេសេត្វា បរស្ស វឌ្ឍិតភត្តំ បរិភុញ្ជន្តោ វិយ

សាវកបារមីញាណស្ស មត្ថកំ បត្វា។ ននុ ធាយ្មា មហាបញ្ញោ, អថ កស្មា មហាមោគ្គល្លានតោ ចិរតរេន សាវកបារមីញាណំ បាបុណីតិ? បរិកម្មមហន្តតាយ។ យថា ហិ ទុគ្គតមនុស្សា យត្ថ កត្ថចិ គន្តុកាមា ខិប្បមេវ និក្ខមន្តិ, រាជូនំ បន ហត្ថិវាហនកប្បនាទិ មហន្តំ បរិកម្មំ លទ្ធុំ វដ្ដតិ, ឯវំសម្បទមិទំ វេទិតព្ពំ។

តំ ទិវសញ្ញេវ បន សត្ថា វឌ្ឍមានកច្ឆាយាយ វេឡុវនេ សាវកសន្និបាតំ កត្វា ទ្វិន្នំ ថេរានំ អគ្គសាវកដ្ឋានំ ទត្វា បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិ។ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយិំសុ – “សត្ថា មុខោលោកនេន ភិក្ខូ ទេតិ, អគ្គសាវកដ្ឋានំ ទេន្តេន នាម បឋមំ បព្ពជិតានំ បញ្ចវគ្គិយានំ ទាតុំ វដ្ដតិ, ឯតេ អនោលោកេន្តេន យសថេរប្បមុខានំ បញ្ចបណ្ណាសភិក្ខូនំ ទាតុំ វដ្ដតិ, ឯតេ អនោលោកេន្តេន ភទ្ទវគ្គិយានំ តិំសជនានំ, ឯតេ អនោលោកេន្តេន ឧរុវេលកស្សបាទីនំ តេភាតិកានំ, ឯតេ បន ឯត្តកេ មហាថេរេ បហាយ សព្ពបច្ឆា បព្ពជិតានំ អគ្គសាវកដ្ឋានំ ទេន្តេន មុខំ ឱលោកេត្វា ទិន្ន”ន្តិ។ សត្ថា, “កិំ កថេថ, ភិក្ខវេ”តិ បុច្ឆិត្វា, “ឥទំ នាមា”តិ វុត្តេ “នាហំ, ភិក្ខវេ, មុខំ ឱលោកេត្វា ភិក្ខូ ទេមិ, ឯតេសំ បន អត្តនា អត្តនា បត្ថិតបត្ថិតមេវ ទេមិ។ អញ្ញាតកោណ្ឌញ្ញោ ហិ ឯកស្មិំ សស្សេ នវ វារេ អគ្គសស្សទានានិ ទទន្តោ អគ្គសាវកដ្ឋានំ បត្ថេត្វា នាទាសិ, អគ្គធម្មំ បន អរហត្តំ សព្ពបឋមំ បដិវិជ្ឈិតុំ បត្ថេត្វា អទាសី”តិ។ “កទា បន ភន្តេ”តិ? “សុណិស្សថ, ភិក្ខវេ”តិ។ “អាម, ភន្តេ”តិ, ភគវា អតីតំ អាហរិ –

ភិក្ខវេ , ឥតោ ឯកនវុតិកប្បេ វិបស្សី នាម ភគវា លោកេ ឧទបាទិ។ តទា មហាកាឡោ ចូឡកាឡោតិ ទ្វេ ភាតិកា កុដុម្ពិកា មហន្តំ សាលិក្ខេត្តំ វបាបេសុំ។ អថេកទិវសំ ចូឡកាឡោ សាលិក្ខេត្តំ គន្ត្វា ឯកំ សាលិគព្ភំ ផាលេត្វា ខាទិ, តំ អតិមធុរំ អហោសិ។ សោ ពុទ្ធប្បមុខស្ស សង្ឃស្ស សាលិគព្ភទានំ នាម ទាតុកាមោ ហុត្វា ជេដ្ឋភាតិកំ ឧបសង្កមិត្វា, “ភាតិក, សាលិគព្ភំ ផាលេត្វា ពុទ្ធានំ អនុច្ឆវិកំ កត្វា បចាបេត្វា ទានំ ទេមា”តិ អាហ។ “កិំ វទេសិ, តាត, សាលិគព្ភំ ផាលេត្វា ទានំ នាម នេវ អតីតេ ភូតបុព្ពំ, ន អនាគតេបិ ភវិស្សតិ, មា សស្សំ នាសយី”តិ; វុត្តោបិ សោ បុនប្បុនំ យាចិយេវ។ អថ នំ ភាតា, “តេន ហិ សាលិក្ខេត្តំ ទ្វេ កោដ្ឋាសេ កត្វា មម កោដ្ឋាសំ អនាមសិត្វា អត្តនោ កោដ្ឋាសេ ខេត្តេ យំ ឥច្ឆសិ, តំ ករោហី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ ខេត្តំ វិភជិត្វា ពហូ មនុស្សេ ហត្ថកម្មំ យាចិត្វា សាលិគព្ភំ ផាលេត្វា និរុទកេន ខីរេន បចាបេត្វា សប្បិមធុសក្ខរាទីហិ យោជេត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទានំ ទត្វា ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ – “ឥទំ, ភន្តេ, មម អគ្គទានំ អគ្គធម្មស្ស សព្ពបឋមំ បដិវេធាយ សំវត្តតូ”តិ អាហ។ សត្ថា “ឯវំ ហោតូ”តិ អនុមោទនមកាសិ។

សោ ខេត្តំ គន្ត្វា ឱលោកេន្តោ សកលក្ខេត្តំ កណ្ណិកពទ្ធេហិ វិយ សាលិសីសេហិ សញ្ឆន្នំ ទិស្វា បញ្ចវិធបីតិំ បដិលភិត្វា, “លាភា វត មេ”តិ ចិន្តេត្វា បុថុកកាលេ បុថុកគ្គំ នាម អទាសិ, គាមវាសីហិ សទ្ធិំ អគ្គសស្សទានំ នាម អទាសិ, លាយនេ លាយនគ្គំ, វេណិករណេ វេណគ្គំ, កលាបាទីសុ កលាបគ្គំ, ខលគ្គំ, ខលភណ្ឌគ្គំ, កោដ្ឋគ្គន្តិ ឯវំ ឯកសស្សេ នវ វារេ អគ្គទានំ អទាសិ។ តស្ស សព្ពវារេសុ គហិតគហិតដ្ឋានំ បរិបូរិ, សស្សំ អតិរេកំ ឧដ្ឋានសម្បន្នំ អហោសិ។ ធម្មោ ហិ នាមេស អត្តានំ រក្ខន្តំ រក្ខតិ។ តេនាហ ភគវា –

“ធម្មោ ហវេ រក្ខតិ ធម្មចារិំ,

ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩈᩩᨡᨾᩣᩅᩉᩣᨲᩥ;

ᩑᩈᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮ,

ᨶ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦ”ᨲᩥ. (ᨳᩮᩁᨣᩤ. ᪃᪀᪃; ᨩᩤ. ᪁.᪁᪀.᪁᪀᪂) –

“ᩑᩅᨾᩮᩈ ᩅᩥᨷᩔᩦᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩃᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨮᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨧ ᨧᩥᩁᩮᨶ ᩋᨣ᩠ᨣᨹᩃᩣᨶᩥ ᩋᨹᩣᩈᩥ. ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩈᨲᩈᩉᩔᨠᨷ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨷᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩃᩮᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨷᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿᩮᩅ ᨷᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨴᨷᩮᩈᩥ. ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᩣ ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨲᨾᩮᩅ ᨾᨿᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ, ᨶᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩩᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩃᩦᩊᩮᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩈᩦ”ᨲᩥ.

“ᨿᩈᨠᩩᩃᨷᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨸᨾᩩᨡᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨩᨶᩣ ᨠᩥᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ? “ᩑᨲᩮᨷᩥ ᩑᨠᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩁᨽᩣᨣᩮ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩈᩉᩣᨿᨠᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᨻᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩣᨳᨾᨲᩈᩁᩦᩁᩣᨶᩥ ᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨧᩁᩥᩴᩈᩩ. ᨲᩮ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨠᩣᩃᨠᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ‘ᨫᩣᨷᩮᩔᩣᨾᩣ’ᨲᩥ ᩈᩩᩈᩣᨶᩴ ᩉᩁᩥᩴᩈᩩ. ᨲᩮᩈᩩ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨩᨶᩮ ‘ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨫᩣᨷᩮᨳᩣ’ᨲᩥ ᩈᩩᩈᩣᨶᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᩣ ᨣᩣᨾᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ. ᨿᩈᨴᩣᩁᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩈᩪᩃᩮᩉᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩈᩩᨽᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᩥ, ᩈᩮᩣ ᩍᨲᩁᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨩᨶᩣᨶᩴ – ‘ᨷᩔᨳ, ᨽᩮᩣ, ᩍᨾᩴ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩈ᩠ᨲᨧᨾ᩠ᨾᩴ, ᨠᨻᩁᨠᩣᩁᩪᨷᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᩈᩩᨧᩥᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᩈᩥ. ᨲᩮᨷᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᩩᨽᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᩥᩴᩈᩩ. ᨲᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᨷᩥ ᨩᨶᩣ ᨣᩣᨾᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᩈᩉᩣᨿᨠᩣᨶᩴ ᨠᨳᨿᩥᩴᩈᩩ. ᨿᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᨴᩣᩁᨠᩮᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᨶᨬ᩠ᨧ ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᨧ ᨠᨳᩮᩈᩥ. ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᩋᩈᩩᨽᩴ ᨽᩣᩅᨿᩥᩴᩈᩩ. ᩍᨴᨾᩮᨲᩮᩈᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᨾ᩠ᨾᩴ. ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨿᩈᩔ ᩍᨲ᩠ᨳᩣᨣᩣᩁᩮ ᩈᩩᩈᩣᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ, ᨲᩣᨿ ᨧ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨵᩥᨣᨾᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ. ᩑᩅᩴ ᩍᨾᩮᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨲᨾᩮᩅ ᩃᨽᩥᩴᩈᩩ. ᨶᩣᩉᩴ ᨾᩩᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩃᩦᩊᩮᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ.

“ᨽᨴ᩠ᨴᩅᨣ᩠ᨣᩥᨿᩈᩉᩣᨿᨠᩣ ᨷᨶ ᨠᩥᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ? “ᩑᨲᩮᨷᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩁᨽᩣᨣᩮ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨲᩥᩴᩈ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᨯᩥᩃᩮᩣᩅᩣᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᩅᩔᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ. ᩑᩅᩴ ᩍᨾᩮᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨲᨾᩮᩅ ᩃᨽᩥᩴᩈᩩ. ᨶᩣᩉᩴ ᨾᩩᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩃᩦᩊᩮᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ.

“ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨷᩣᨴᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᨠᩥᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ? “ᨲᩮᨷᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ. ᩍᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨶᩅᩩᨲᩥᨠᨷ᩠ᨸᩮ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨧ ᨹᩩᩔᩮᩣ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ. ᨹᩩᩔᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨾᩉᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩥᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨮᨾᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ – ‘ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨮᨾᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩮᩣ, ᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩮᩣ’ᨲᩥ ᨲᩮ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ‘ᨾᨾᩮᩅ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᨾᨾᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᨾᨾᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ, ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩔ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔᩣ’ᨲᩥ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩏᨴᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᩣᨴᩮᩈᩩ ᨶᩥᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ‘ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᩮ

តចុតិចស្សសហស្សបរិយាលស្ស អាឃុតោ កោដិយំ តិសិដិត្វា តិដ្ឋាឃតការលោ ចិឃ អញ្ញោសំ គោហជ្វារំ អាគន្ត្វា ឃាចាហំ ឌីចាមិ, តាច

មេ ចត្តារោ បច្ចយេ អធិចារេសថា’តិ បដិញ្ញំ គហេត្វា តិពទ្ធំ ព្យុទ្ធបដ្ឋាតំ គរោតិ។ ទេញ្ញា បត អបរេបិ តទោ បុត្តា អហេសុំ។ តេសុ

ខេដ្ឋស្ស បញ្ច ឃោឃេសតាតិ បរិចារាតិ, មជ្ឈិមស្ស តីណិ, គតិដ្ឋស្ស ទ្វេ។ សោ ‘មឃម្បិ កាតិកំ គោរខេស្សាមា’តិ បិតរំ ឱ្ពកាសំ ឃាចិត្វា

អលកមាតា បុតប្បតំ ឃាចន្តាបិ អលកិត្វា បច្ចន្ត្តា ព្យុបិទោ តស្ស ទ្វុបសមត្វាឃ បេសិតា បច្ចត្តំ ទ្វុបសមេត្វា បិត្យុ សត្តិកំ អាគមិស្សុ។ អឆ

តេ បិតា អាលិង្គិត្វា សីសេ ឆ្វឡិត្វា, ‘ចរំ ចោ, តាតា, ឥម្ពី’តិ អាហ។

“សោ ‘សាធុ ទេចា’តិ ចរំ គហិតកំ គត្វា បុត គតិបិហច្ចយេត បិតរោ ‘គហ្យុ, តាតា, ចរ’ន្តិ ទុត្វា, “ទេច, អយ្យាកំ អញ្ញោត គោតចិ អត្វោ

តត្ថិ, ឥទោតា បដ្ឋាឃ មយំ កាតិកំ គោរខេស្សាម, ឥមំ តោ ចរំ ទេហី”តិ អាហំសុ។ ‘ត ទេមិ, តាតា’តិ។ ‘តិច្ចកាលំ អទេទន្តា សត្ត សំចច្ឆរាតិ

ទេឆ, ទេចា’តិ។ ‘ត ទេមិ, តាតា’តិ។ ‘តេត ហិ ល បញ្ច ចត្តារិ តីណិ ទ្វេ ឯកំ សំចច្ឆរំ ទេឆ, ទេចា’តិ។ ‘ត ទេមិ, តាតា’តិ។ ‘តេត ហិ,

ទេច, សត្ត មាសេ ទេឆា’តិ។ ‘ល មាសេ បញ្ច មាសេ ចត្តារោ មាសេ តយោ មាសេ ទេឆ, ទេចា’តិ។ ‘ត ទេមិ, តាតា’តិ។ ‘ហោតុ, ទេច,

ឯកេកស្ស តោ ឯកេកំ មាសំ គត្វា តយោ មាសេ ទេឆា’តិ។ ‘សាធុ, តាតា, តេត ហិ តយោ មាសេ គោរខេឆា’តិ អាហ។ តេ តុដ្ឋា

រាជាតំ ចន្ទិត្វា សគដ្ឋាតមេច គតា។ តេសំ បត តិណ្ណម្បិ ឯកោច គោដ្ឋាគារិកោ, ឯកោច អាឃុត្តកោ, តស្ស ច្ចាឃសតហុតា

បុរិសបរិចារា។ តេ តេ បក្កោសាបេត្វា , ‘មយំ ឥមំ តេមាសំ ឥស សីលាតិ គហេត្វា ទ្វេ កាសាចាតិ តិចាសេត្វា សត្វោរា សហចាសំ

ចសិស្សាម, ត្យុមេ្យាត្តកំ តាម ឌាតចត្តំ គហេត្វា ទេចសិកំ តចុតិសហស្សាតំ ភិក្ខូតំ ឃោឆសហស្សស្ស ច សត្តំ លាឌតីយខោជតីយំ

បចទេត្តឃ្យាឆ។ មយតោ្យាត្តទោតា បដ្ឋាឃ ត គិញ្ចិ ចក្ខាមា’តិ ចជិសុ។

“តេ តយោបិ ជតា បរិចារសហស្សំ គហេត្វា ឥស សីលាតិ សមាឌាយ កាសាយចត្ថាតិ តិចាសេត្វា ចិហារេមេច ចសិសុ។

គោដ្ឋាគារិកោ ច អាឃុត្តកោ ច ឯកតោ ហុត្វា តិណ្ណំ ភាតិកាតំ គោដ្ឋាគារេហិ ចារេត ចារេត ឌាតចត្តំ គហេត្វា ឌាតំ ទេត្តិ,

គម្មការាតំ បត បុត្តា ឃាគុភត្តាឌីតំ អត្វាឃ រោទត្តិ។ តេ តេសំ ភិក្ខុសង្ឃេ អគតេយេច ឃាគុភត្តាឌីតិ ទេត្តិ។ ភិក្ខុសង្ឃស្ស

ភត្តកិច្ចាចសាតេ កិញ្ចិ អតិរេកំ ត ភូតបុព្វំ។ តេ ‘អបរភាគេ ឌារកាតំ ទេមា’តិ អត្តតាបិ គហេត្វា លាជិសុ។ មត្សញ្ញា អាហារំ ឌិស្វា

អធិចាសេតុំ តាសក្ខិសុ។ តេ បត ចត្យុរាសីតិសហស្សា អហេសុំ។ តេ សង្ឃស្ស ឌិត្នឌាតចត្តំ លាឌិត្វា កាយស្ស ភេឌា បរំ មរណា បេត្តិចិសមេ

តិព្វត្តិសុ។ តេកាតិកា បត បុរិសសហស្សេត សទ្ធិំ កាលំ គត្វា ទេចលោគេ តិព្វត្តិត្វា ទេចលោកា មត្យុស្សលោកំ, មត្យុស្សលោកា ទេចលោកំ

សំសរត្តា ទ្វេតចុតិកប្បេ ខេបេសុំ។ ‘ឯចំ តេ តយោ ភាតរោ អរហត្តំ បត្តេត្វា តទា គល្យាណកម្មំ គរិំសុ។ តេ អត្តតា បត្តិតមេច លភិំសុ។

តាហំ មុលំ ឱ្ពលោគេត្វា ឥម្ពី’”តិ។

តទា បត តេសំ អាឃុត្តកោ ពិម្ពិសារោ រាជា អហោសិ, គោដ្ឋាគារិកោ ចិសាខោ ឧបាសកោ។ តយោ រាជកុមារា តយោ ជដិលា

អហេសុំ។ តេសំ គម្មការា តទា បេតេសុ តិព្វត្តិត្វា សុគតិទុគ្គតិចសេត សំសរត្តា ឥមស្មិំ គប្បេ ចត្តារិ ព្យុទ្ធន្តរាតិ បេតលោគេយេច

តិព្វត្តិសុ។ តេ ឥមស្មិំ គប្បេ សព្វបឋមំ ឧប្បត្តំ ចត្តាលីសចស្សសហស្សាយុកំ គកុសន្ធំ ភគចន្តំ ឧបសង្កមិត្វា, “អយ្យាកំ អាហារំ លភតកាលំ

អាចិក្ខថា”តិ បុច្ឆិំសុ។ សោ “មម តាច កាលេ ត លភិស្សថ, មម បច្ឆតោ មហាបឋចិយា ឃោជតមត្តំ អភិរុឡ្ហាយ គោណាគមតោ តាម

ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨡᩮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩏᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨲᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ “ᨾᨾ ᨠᩣᩃᩮ ᨶ ᩃᨽᩥᩔᨳ, ᨾᨾ ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨷᨳᩅᩥᨿᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣᨿ ᨠᩔᨷᩮᩤ ᨶᩣᨾ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨡᩮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩏᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨲᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ “ᨾᨾ ᨠᩣᩃᩮ ᨶ ᩃᨽᩥᩔᨳ, ᨾᨾ ᨷᨶ ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨷᨳᩅᩥᨿᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣᨿ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨬᩣᨲᨠᩮᩣ ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩥᩈᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᩤᨷᩮᩔᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᩃᨽᩥᩔᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩑᨠᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩈ᩠ᩅᩮᨴᩥᩅᩈᩈᨴᩥᩈᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮ ᩏᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩥᩈᩣᩁᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨮᨾᨴᩥᩅᩈᩴ ᨴᩣᨶᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᨣᩮ ᨽᩮᩁᩅᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩔᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩍᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨶᩅᩩᨲᩥᨠᨷ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨹᩩᩔᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩃᩮ ᩑᨲᩮ ᨲᩅ ᨬᩣᨲᨠᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨴᩣᨶᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩮᨲᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᨠᩩᩈᨶ᩠ᨵᩣᨴᨿᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨲᩅ ᨴᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᩈᩦᩈᨾᩣᨶᩣ ᩉᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨲᨿᩣ ᨴᩣᨶᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩣ ᩑᩅᨾᨠᩴᩈᩪ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨷᨶ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩥᨷᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩃᨽᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨸᨾᩩᨡᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩍᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᩮᨲᩣᨶᩴ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩋᨶ᩠ᨶᨷᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩪ”ᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᨲᨳᩮᩅ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨶᨣ᩠ᨣᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩔᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶᨣ᩠ᨣᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩔᨿᩥᩴᩈᩪ”ᨲᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ “ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨲᩮ ᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣᨷᩥ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨸᨾᩩᨡᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨧᩦᩅᩁᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩍᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᩮᨲᩣᨶᩴ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩪ”ᨲᩥ ᨷᩤᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᨷᩮᨲᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩅᩥᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᩈᨱ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨲᩥᩁᩮᩣᨠᩩᨭ᩠ᨭᩮᩈᩩ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨡᩩ᪨ ᨷᩣ᪨ ᪗᪨᪑; ᨷᩮ᪨ ᩅ᪨ ᪑᪔) ᨲᩥᩁᩮᩣᨠᩩᨭ᩠ᨭᩣᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨧᨲᩩᩁᩣᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᨷᩣᨱᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᨽᩣᨲᩥᨠᨩᨭᩥᩃᩣᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩣ ᨷᨶ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ”ᨲᩥ? “ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᨽᩣᩅᩣᨿ ᨷᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ”᪨ ᩍᨲᩮᩣ ᨠᨷ᩠ᨸᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨵᩥᨠᩔ ᩉᩥ ᨠᨷ᩠ᨸᩣᨶᩴ ᩋᩈᩘ᩠ᨡ᩠ᨿᩮᨿ᩠ᨿᩔ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨾᩉᩣᩈᩣᩃᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶᩣᨾᩮᨶ ᩈᩁᨴᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᩮᩣ ᨣᩉᨷᨲᩥᨾᩉᩣᩈᩣᩃᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶᩣᨾᩮᨶ ᩈᩥᩁᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩥᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩏᨽᩮᩣᨷᩥ ᩈᩉᨷᩴᩈᩩᨠᩦᩊᩥᨠᩣ ᩈᩉᩣᨿᨠᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩁᨴᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨷᩥᨲᩩ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨠᩩᩃᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨾᩉᩣᨵᨶᩴ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩁᩉᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩋᩉᩴ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨾᩮᩅ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ᪨ ᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨾᩁᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᨵᩩᩅᩴ, ᨾᨿᩣ ᩑᨠᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨵᨾ᩠ᨾᨣᩅᩮᩈᨶᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩉᩣᨿᨠᩴ ᩏᨷᩈᩘ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩈᨾ᩠ᨾ ᩈᩥᩁᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶ, ᩋᩉᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᩅᩮᩈᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩈᩥ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨲ᩠ᩅᩴᨿᩮᩅ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩉᩣᨿᩮ ᩅᩣ ᨬᩣᨲᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨠᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩁᨲᨶᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᨣᩣᩁᩴ ᩅᩥᩅᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨷᨱᨴ᩠ᨵᩥᨠᩅᨱᩥᨷ᩠ᨷᨠᨿᩣᨧᨠᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᨷᩣᨴᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᩈᩥᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥ᪨ ᨲᩔ ᩑᨠᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᨿᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩩᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣ ᨧᨲᩩᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥᩈᩉᩔᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨩᨭᩥᩃᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᨧ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨩᨭᩥᩃᩣᨶᩴ ᨠᩈᩥᨱᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᨲᩮᨷᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨧ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩᩴ᪨

តេន សមយេន អនោមទស្សី នាម សម្មាសម្ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បជ្ជិ។ នគរំ ចន្ទវតី នាម អហោសិ, បិតា យសវា នាម ខត្តិយោ, មាតា យសោធរា នាម ទេវី, ពោធិ អជ្ជុនរុក្ខោ, និសភោ ច អនោមោ ច ទ្វេ អគ្គសាវកា, វរុណោ នាម ឧបដ្ឋាកោ, សុន្ទរា ច សុមនា ច ទ្វេ អគ្គសាវិកា អហេសុំ។ អាយុ វស្សសតសហស្សំ អហោសិ, សរីរំ អដ្ឋបណ្ណាសហត្ថុព្ពេធំ , សរីរប្បភា ទ្វាទសយោជនានិ ផរិ, ភិក្ខុសតសហស្សបរិវារោ អហោសិ។ សោ ឯកទិវសំ បច្ចូសកាលេ មហាករុណាសមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ លោកំ វោលោកេន្តោ សរទតាបសំ ទិស្វា, “អជ្ជ មយ្ហំ សរទតាបសស្ស សន្តិកំ គតបច្ចយេន ធម្មទេសនា ច មហតី ភវិស្សតិ, សោ ច អគ្គសាវកដ្ឋានំ បត្ថេស្សតិ, តស្ស សហាយកោ សិរិវឌ្ឍនកុដុម្ពិកោ ទុតិយសាវកដ្ឋានំ, ទេសនាបរិយោសានេ ចស្ស បរិវារា ចតុសហស្សមត្តា ជដិលា អរហត្តំ បាបុណិស្សន្តិ, មយា តត្ថ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ អត្តនោ បត្តចីវរមាទាយ អញ្ញំ កញ្ចិ អនាមន្តេត្វា សីហោ វិយ ឯកចរោ ហុត្វា សរទតាបសស្ស អន្តេវាសិកេសុ ផលាផលត្ថាយ គតេសុ “ពុទ្ធភាវំ មេ ជានាតូ”តិ អធិដ្ឋហិត្វា បស្សន្តស្សេវ សរទតាបសស្ស អាកាសតោ ឱតរិត្វា បថវិយំ បតិដ្ឋាសិ។ សរទតាបសោ ពុទ្ធានុភាវញ្ចេវ សរីរនិប្ផត្តិញ្ចស្ស ទិស្វា លក្ខណមន្តេ សម្មសិត្វា “ឥមេហិ លក្ខណេហិ សមន្នាគតោ នាម អគារមជ្ឈេ វសន្តោ រាជា ហោតិ ចក្កវត្តី, បព្ពជន្តោ លោកេ វិវដច្ឆទោ សព្ពញ្ញុពុទ្ធោ ហោតិ។ អយំ បុរិសោ និស្សំសយំ ពុទ្ធោ”តិ ជានិត្វា បច្ចុគ្គមនំ កត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា អគ្គាសនំ បញ្ញាបេត្វា អទាសិ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អគ្គាសនេ។ សរទតាបសោបិ អត្តនោ អនុច្ឆវិកំ អាសនំ គហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។

តស្មិំ សមយេ ចតុសហស្សមត្តា ជដិលា បណីតបណីតានិ ឱជវន្តានិ ផលាផលានិ គហេត្វា អាចរិយស្ស សន្តិកំ សម្បត្តា ពុទ្ធានញ្ចេវ អាចរិយស្ស ច និសិន្នាសនំ ឱលោកេត្វា អាហំសុ – “អាចរិយ , មយំ ‘ឥមស្មិំ លោកេ តុម្ហេហិ មហន្តតរោ នត្ថី’តិ វិចរាម, អយំ បន បុរិសោ តុម្ហេហិ មហន្តតរោ មញ្ញេ”តិ? “តាតា, កិំ វទេថ, សាសបេន សទ្ធិំ អដ្ឋសដ្ឋិយោជនសតសហស្សុព្ពេធំ សិនេរុំ សមំ កាតុំ ឥច្ឆថ, សព្ពញ្ញុពុទ្ធេន សទ្ធិំ មយ្ហំ ឧបមំ មា ករិត្ថ បុត្តកា”តិ។ អថ តេ តាបសា, “សចាយំ ឥត្តរសត្តោ អភវិស្ស, អម្ហាកំ អាចរិយោ ន ឯវរូបំ ឧបមំ អាហរេយ្យ, យាវ មហា វតាយំ បុរិសោ”តិ សព្ពេវ បាទេសុ និបតិត្វា សិរសា វន្ទិំសុ។ អថ នេ អាចរិយោ អាហ – “តាតា, អម្ហាកំ ពុទ្ធានំ អនុច្ឆវិកោ ទេយ្យធម្មោ នត្ថិ, សត្ថា ច ភិក្ខាចារវេលាយំ ឥធាគតោ, មយំ យថាពលំ ទេយ្យធម្មំ ទស្សាម, តុម្ហេហិ យំ យំ បណីតំ ផលាផលំ, តំ តំ អាហរថា”តិ អាហរាបេត្វា ហត្ថេ ធោវិត្វា សយំ តថាគតស្ស បត្តេ បតិដ្ឋាបេសិ។ សត្ថារា ផលាផលេ បដិគ្គហិតមត្តេ ទេវតា ទិព្ពោជំ បក្ខិបិំសុ។ តាបសោ ឧទកម្បិ សយមេវ បរិស្សាវេត្វា អទាសិ។ តតោ ភត្តកិច្ចំ កត្វា និសិន្នេ សត្ថរិ សព្ពេ អន្តេវាសិកេ បក្កោសិត្វា សត្ថុ សន្តិកេ សារណីយកថំ កថេន្តោ និសីទិ។ សត្ថា “ទ្វេ អគ្គសាវកា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ អាគច្ឆន្តូ”តិ ចិន្តេសិ។ តេ សត្ថុ ចិត្តំ ញាត្វា សតសហស្សខីណាសវបរិវារា អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។

តតោ សរទតាបសោ អន្តេវាសិកេ អាមន្តេសិ – “តាតា, ពុទ្ធានំ និសិន្នាសនម្បិ នីចំ, សមណសតសហស្សានម្បិ អាសនំ នត្ថិ, អជ្ជ តុម្ហេហិ ឧឡារំ ពុទ្ធសក្ការំ កាតុំ វដ្ដតិ, បព្ពតបាទតោ វណ្ណគន្ធសម្បន្នានិ បុប្ផានិ អាហរថា”តិ។ កថនកាលោ បបញ្ចោ វិយ ហោតិ, ឥទ្ធិមន្តានំ បន ឥទ្ធិវិសយោ អចិន្តេយ្យោតិ មុហុត្តមត្តេនេវ តេ តាបសា វណ្ណគន្ធសម្បន្នានិ បុប្ផានិ អាហរិត្វា ពុទ្ធានំ យោជនប្បមាណំ បុប្ផាសនំ បញ្ញាបេសុំ។ ឧភិន្នំ អគ្គសាវកានំ តិគាវុតំ, សេសភិក្ខូនំ អឌ្ឍយោជនិកាទិភេទំ, សង្ឃនវកស្ស ឧសភមត្តំ

អហោសិ “កថំ ឥមស្មិំ អស្សមបទេ តាវ មហន្តានិ អាសនានិ បញ្ញត្តានី”តិ ន ចិន្តេតព្ពំ។ ពុទ្ធវិសយោ ហេស។ ឯវំ បញ្ញត្តេសុ អាសនេសុ សរទតាបសោ តថាគតស្ស បុរតោ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ ឋិតោ, “ភន្តេ, មយ្ហំ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ ឥមំ បុប្ផាសនំ អភិរុហថា”តិ អាហ។ តេន វុត្តំ –

“នានាបុប្ផញ្ច គន្ធញ្ច, សម្បាទេត្វាន ឯកតោ;

បុប្ផាសនំ បញ្ញាបេត្វា, ឥទំ វចនមព្រវិំ។

“ឥទំ មេ អាសនំ វីរ, បញ្ញត្តំ តវនុច្ឆវិំ;

មម ចិត្តំ បសាទេន្តោ, និសីទ បុប្ផមាសនេ។

“សត្តរត្តិន្ទិវំ ពុទ្ធោ, និសីទិ បុប្ផមាសនេ;

មម ចិត្តំ បសាទេត្វា, ហាសយិត្វា សទេវកេ”តិ។

ឯវំ និសិន្នេ សត្ថរិ ទ្វេ អគ្គសាវកា សេសភិក្ខូ ច អត្តនោ អត្តនោ បត្តាសនេ និសីទិំសុ។ សរទតាបសោ មហន្តំ បុប្ផច្ឆត្តំ គហេត្វា តថាគតស្ស មត្ថកេ ធារេន្តោ អដ្ឋាសិ។ សត្ថា “ជដិលានំ អយំ សក្ការោ មហប្ផលោ ហោតូ”តិ និរោធសមាបត្តិំ សមាបជ្ជិ។ សត្ថុ សមាបន្នភាវំ ញត្វា ទ្វេ អគ្គសាវកាបិ សេសភិក្ខូបិ សមាបត្តិំ សមាបជ្ជិំសុ។ តថាគតេ សត្តាហំ និរោធសមាបត្តិំ សមាបជ្ជិត្វា និសិន្នេ អន្តេវាសិកា ភិក្ខាចារកាលេ សម្បត្តេ វនមូលផលាផលំ បរិភុញ្ជិត្វា សេសកាលេ ពុទ្ធានំ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ តិដ្ឋន្តិ។ សរទតាបសោ បន ភិក្ខាចារម្បិ អគន្ត្វា បុប្ផច្ឆត្តំ គហិតនិយាមេនេវ សត្តាហំ បីតិសុខេន វីតិនាមេសិ។ សត្ថា និរោធតោ វុដ្ឋាយ ទក្ខិណបស្សេ និសិន្នំ បឋមអគ្គសាវកំ និសភត្ថេរំ អាមន្តេសិ – “និសភ, សក្ការការកានំ តាបសានំ បុប្ផាសនានុមោទនំ ករោហី”តិ។ ថេរោ ចក្កវត្តិរញ្ញោ សន្តិកា បដិលទ្ធមហាលាភោ មហាយោធោ វិយ តុដ្ឋមានសោ សាវកបារមិញាណេ ឋត្វា បុប្ផាសនានុមោទនំ អារភិ។ តស្ស ទេសនាវសានេ ទុតិយសាវកំ អាមន្តេសិ – “ត្វម្បិ ភិក្ខុ ធម្មំ ទេសេហី”តិ។ អនោមត្ថេរោ តេបិដកំ ពុទ្ធវចនំ សម្មសិត្វា ធម្មំ កថេសិ។ ទ្វិន្នំ អគ្គសាវកានំ ទេសនាយ ឯកស្សាបិ អភិសមយោ នាហោសិ។ អថ សត្ថា អបរិមាណេ ពុទ្ធវិសយេ ឋត្វា ធម្មទេសនំ អារភិ។ ទេសនាបរិយោសានេ ឋបេត្វា សរទតាបសំ សព្ពេបិ ចតុវីសតិសហស្សជដិលា អរហត្តំ បាបុណិំសុ, សត្ថា “ឯថ, ភិក្ខវោ”តិ ហត្ថំ បសារេសិ។ តេសំ តាវទេវ កេសមស្សុ អន្តរធាយិ, អដ្ឋបរិក្ខារា កាយេ បដិមុក្កាវ អហេសុំ។

សរទតាបសោ “កស្មា អរហត្តំ ន បត្តោ”តិ? វិក្ខិត្តចិត្តត្តា។ សោ កិរ ពុទ្ធានំ ទុតិយាសនេ និសីទិត្វា សាវកបារមិញាណេ ឋត្វា ធម្មំ

ទេសយតោ អគ្គសាវកស្ស ធម្មទេសនំ សោតុំ អារទ្ធកាលតោ បដ្ឋាយ, “អហោ វតាហម្បិ អនាគតេ ឧប្បជ្ជនកពុទ្ធស្ស សាសនេ ឥមិនា សាវកេន បដិលទ្ធដ្ឋានំ លភេយ្យ”ន្តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេសិ។ សោ តេន បរិវិតក្កេន អគ្គផលបដិវេធំ កាតុំ នាសក្ខិ។ តថាគតំ បន វន្ទិត្វា សម្មុខេ ឋត្វា អាហ – “ភន្តេ, តុម្ហាកំ អនន្តរាសនេ និសិន្នោ ភិក្ខុ តុម្ហាកំ សាសនេ កោ នាម ហោតី”តិ? “មយា បវត្តិតំ ធម្មចក្កំ អនុបវត្តេន្តោ សាវកបារមីញាណស្ស កោដិប្បត្តោ សោឡស បញ្ញា បដិវិជ្ឈិត្វា ឋិតោ មយ្ហំសាសនេ អគ្គសាវកោ និសភោ នាម ឯសោ”តិ។ “ភន្តេ, យ្វាយំ មយា សត្តាហំ បុប្ផច្ឆត្តំ ធារេន្តេន សក្ការោ កតោ, អហំ ឥមស្ស ផលេន អញ្ញំ សក្កត្តំ វា ព្រហ្មត្តំ វា ន បត្ថេមិ, អនាគតេ បន អយំ និសភត្ថេរោ វិយ ឯកស្ស ពុទ្ធស្ស អគ្គសាវកោ ភវេយ្យ”ន្តិ បត្ថនំ អកាសិ។ សត្ថា “សមិជ្ឈិស្សតិ នុ ខោ ឥមស្ស បុរិសស្ស បត្ថនា”តិ អនាគតំសញាណំ បេសេត្វា ឱលោកេន្តោ កប្បសតសហស្សាធិកំ ឯកំ អសង្ខេយ្យំ អតិក្កមិត្វា សមិជ្ឈនភាវំ អទ្ទស។ ទិស្វាន សរទតាបសំ អាហ – “ន តេ អយំ បត្ថនា មោឃា ភវិស្សតិ, អនាគតេ បន កប្បសតសហស្សាធិកំ ឯកំ អសង្ខេយ្យំ អតិក្កមិត្វា គោតមោ នាម ពុទ្ធោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ, តស្ស មាតា មហាមាយា នាម ទេវី ភវិស្សតិ, បិតា សុទ្ធោទនោ នាម មហារាជា, បុត្តោ រាហុលោ នាម, ឧបដ្ឋាកោ អានន្ទោ នាម, ទុតិយអគ្គសាវកោ មោគ្គល្លានោ នាម, ត្វំ បនស្ស បឋមអគ្គសាវកោ ធម្មសេនាបតិ សារិបុត្តោ នាម ភវិស្សសី”តិ ។ ឯវំ តាបសំ ព្យាករិត្វា ធម្មកថំ កថេត្វា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អាកាសំ បក្ខន្ទិ។

សរទតាបសោបិ អន្តេវាសិកត្ថេរានំ សន្តិកំ គន្ត្វា សហាយកស្ស សិរិវឌ្ឍកុដុម្ពិកស្ស សាសនំ បេសេសិ, “ភន្តេ, មម សហាយកស្ស វទេថ, សហាយកេន តេ សរទតាបសេន អនោមទស្សីពុទ្ធស្ស បាទមូលេ អនាគតេ ឧប្បជ្ជនកស្ស គោតមពុទ្ធស្ស សាសនេ បឋមអគ្គសាវកដ្ឋានំ បត្ថិតំ, ត្វំ ទុតិយអគ្គសាវកដ្ឋានំ បត្ថេហី”តិ។ ឯវញ្ច បន វត្វា ថេរេហិ បុរេតរមេវ ឯកបស្សេន គន្ត្វា សិរិវឌ្ឍស្ស និវេសនទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ សិរិវឌ្ឍោ “ចិរស្សំ វត មេ អយ្យោ អាគតោ”តិ អាសនេ និសីទាបេត្វា អត្តនា នីចាសនេ និសិន្នោ, “អន្តេវាសិកបរិសា បន វោ, ភន្តេ, ន បញ្ញាយតី”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, សម្ម, អម្ហាកំ អស្សមំ អនោមទស្សី ពុទ្ធោ អាគតោ, មយំ តស្ស អត្តនោ ពលេន សក្ការំ អករិម្ហ, សត្ថា សព្ពេសំ ធម្មំ ទេសេសិ, ទេសនាបរិយោសានេ ឋបេត្វា មំ សេសា អរហត្តំ បត្វា បព្វជិំសុ។ អហំ សត្ថុ បឋមអគ្គសាវកំ និសភត្ថេរំ ទិស្វា អនាគតេ ឧប្បជ្ជនកស្ស គោតមពុទ្ធស្ស នាម សាសនេ បឋមអគ្គសាវកដ្ឋានំ បត្ថេសិំ, ត្វម្បិ តស្ស សាសនេ ទុតិយអគ្គសាវកដ្ឋានំ បត្ថេហី”តិ។ “មយ្ហំ ពុទ្ធេហិ សទ្ធិំ បរិចយោ នត្ថិ, ភន្តេ”តិ។ “ពុទ្ធេហិ សទ្ធិំ កថនំ មយ្ហំ ភារោ ហោតុ, ត្វំ មហន្តំ សក្ការំ សជ្ជេហី”តិ។

សិរិវឌ្ឍោ តស្ស វចនំ សុត្វា អត្តនោ និវេសនទ្វារេ រាជមានេន អដ្ឋករីសមត្តំ ឋានំ សមតលំ ការេត្វា វាលុកំ ឱកិរិត្វា លាជបញ្ចមានិ បុប្ផានិ វិកិរិត្វា នីលុប្បលច្ឆទនំ មណ្ឌបំ ការេត្វា ពុទ្ធាសនំ បញ្ញាបេត្វា សេសភិក្ខូនម្បិ អាសនានិ បដិយាទេត្វា មហន្តំ សក្ការសម្មានំ សជ្ជេត្វា ពុទ្ធានំ និមន្តនត្ថាយ សរទតាបសស្ស សញ្ញំ អទាសិ។ តាបសោ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ គហេត្វា តស្ស និវេសនំ អគមាសិ។ សិរិវឌ្ឍោបិ បច្ចុគ្គមនំ កត្វា តថាគតស្ស ហត្ថតោ បត្តំ គហេត្វា មណ្ឌបំ បវេសេត្វា បញ្ញត្តាសនេសុ និសិន្នស្ស ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទក្ខិណោទកំ ទត្វា បណីតេន ភោជនេន បរិវិសិត្វា ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ មហារហេហិ វត្ថេហិ អច្ឆាទេត្វា, “ភន្តេ, នាយំ អារម្ភោ អប្បមត្តកដ្ឋានត្ថាយ, ឥមិនាវ និយាមេន សត្តាហំ អនុកម្បំ ករោថា”តិ អាហ។ សត្ថា អធិវាសេសិ។ សោ តេនេវ និយាមេន សត្តាហំ មហាទានំ បវត្តេត្វា ភគវន្តំ វន្ទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ ឋិតោ អាហ – “ភន្តេ, មម សហាយោ

សរទតាបសោ យស្ស សត្ថុស្ស បឋមអគ្គសាវកោ ភវេយ្យ”ន្តិ បត្ថេសិ, អហម្បិ “តស្សេវ ទុតិយអគ្គសាវកោ ភវេយ្យ”ន្តិ បត្ថេមី”តិ។

សត្ថា អនាគតំ ឱលោកេន្តោ តស្ស បត្ថនាយ សមិជ្ឈនភាវំ ទិស្វា ព្យាកាសិ – “ត្វំ ឥតោ កប្បសតសហស្សាធិកំ អសង្ខេយ្យំ អតិក្កមិត្វា គោតមពុទ្ធស្ស ទុតិយអគ្គសាវកោ ភវិស្សសី”តិ។ ពុទ្ធានំ ព្យាករណំ សុត្វា សិរិវឌ្ឍនោ ហដ្ឋបហដ្ឋោ អហោសិ។ សត្ថាបិ ភត្តានុមោទនំ កត្វា សបរិវារោ វិហារមេវ គតោ។ “អហំ, ភិក្ខវេ, មម បុត្តេហិ តទា បត្ថិតបត្ថនា។ តេ យថាបត្ថិតមេវ លភិំសុ។ នាហំ មុខំ ឱលោកេត្វា ទេមី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ ទ្វេ អគ្គសាវកា ភគវន្តំ វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, មយំ អគារិកភូតា សហាយា គិរគ្គសមជ្ជំ ទស្សនាយ គតា”តិ យាវ អស្សជិត្ថេរស្ស សន្តិកា សោតាបត្តិផលបដិវេធា សព្វំ បវត្តិំ អារោចេត្វា, “តេ មយំ, ភន្តេ, អាចរិយស្ស សញ្ចយស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ តុម្ហាកំ បាទមូលេ អានេតុកាមា តស្ស លទ្ធិយា និស្សារភាវំ កថេត្វា ឥធាគមនេ អានិសំសំ កថយិម្ហា។ សោ ឥទានិ មយ្ហំ អន្តេវាសិកវាសោ នាម ចាដិយា ឧទកញ្ចនភាវប្បត្តិសទិសោ, ន សក្ខិស្សាមិ អន្តេវាសិកវាសំ វសិតុ”ន្តិ វត្វា, “អាចរិយ, ឥទានិ មហាជនោ គន្ធមាលាទិហត្ថោ គន្ត្វា សត្ថារមេវ បូជេស្សតិ, តុម្ហេ កថំ ភវិស្សថា”តិ វុត្តេ “កិំ បន ឥមស្មិំ លោកេ បណ្ឌិតា ពហូ, ឧទាហុ ទន្ធា”តិ? “ទន្ធា”តិ កថិតេ “តេន ហិ បណ្ឌិតា បណ្ឌិតស្ស សមណស្ស គោតមស្ស សន្តិកំ គមិស្សន្តិ, ទន្ធា ទន្ធស្ស មម សន្តិកំ អាគមិស្សន្តិ, គច្ឆថ តុម្ហេ”តិ វត្វា “អាគន្តុំ ន ឥច្ឆិ, ភន្តេ”តិ។ តំ សុត្វា សត្ថា, “ភិក្ខវេ, សញ្ចយោ អត្តនោ មិច្ឆាទិដ្ឋិតាយ អសារំ សារោតិ, សារញ្ច អសារោតិ គណ្ហិ។ តុម្ហេ បន អត្តនោ បណ្ឌិតតាយ សារញ្ច សារតោ, អសារញ្ច អសារតោ ញត្វា អសារំ បហាយ សារមេវ គណ្ហិត្ថា”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១១។

“អសារេ សារមតិនោ, សារេ ចាសារទស្សិនោ;

តេ សារំ នាធិគច្ឆន្តិ, មិច្ឆាសង្កប្បគោចរា។

១២។

“សារញ្ច សារតោ ញត្វា, អសារញ្ច អសារតោ;

តេ សារំ អធិគច្ឆន្តិ, សម្មាសង្កប្បគោចរា”តិ។

តត្ថ អសារេ សារមតិនោតិ ចត្តារោ បច្ចយា, ទសវត្ថុកា មិច្ឆាទិដ្ឋិ, តស្សា ឧបនិស្សយភូតា ធម្មទេសនាតិ អយំ អសារោ នាម, តស្មិំ

ᩈᩣᩁᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩣᩁᩮ ᨧᩣᩈᩣᩁᨴᩔᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨴᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᨲᩔᩣ ᩏᨸᨶᩥᩔᨿᨽᩪᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ “ᨶᩣᨿᩴ ᩈᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩈᩣᩁᨴᩔᩥᨶᩮᩣ᪨ ᨲᩮ ᩈᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᨸᨶ ᨲᩴ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣ ᨠᩣᨾᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᨣᩮᩣᨧᩁᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩈᩣᩁᩴ, ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᩣᩁᩴ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᩣᩁᩴ, ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᩣᩁᩴ, ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩈᩣᩁᩴ, “ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᩈᩣᩁᩴ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨶᩣᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣᩁᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩦᩃᩈᩣᩁᩣᨴᩥᩈᩣᩁᩴ “ᩈᩣᩁᩮᩣ ᩋᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᩋᩈᩣᩁᩴ “ᩋᩈᩣᩁᩮᩣ ᩋᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩮ ᩈᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩔᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᨣᩮᩣᨧᩁᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᩈᩣᩁᩴ ᩋᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨣᩣᨳᩣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ᪨

ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ᪨

᪙᪨ ᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨿᨳᩣᩋᨣᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᨶ᩠ᨴᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩉᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩅᩁᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ – “ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩮ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨴᨶᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩮᨶ ᨸᩮᩈᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᩉᩔᩈᩉᩔᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩣᨶᩴ ᨴᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩪᨲᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩊᩩᨴᩣᨿᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶ ᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩦᩈᨲᩥᩈᩉᩔᨡᩦᨱᩣᩈᩅᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨠᨸᩥᩃᨸᩩᩁᩴ ᨶᩦᨲᩮᩣ ᨬᩣᨲᩥᩈᨾᩣᨣᨾᩮ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᩅᩔᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᨩᩣᨲᨠᩴ (ᨩᩣ᪨ ᪒᪨᪒᪒᪨᪑᪖᪕᪕ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, “ᩏᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨶᨸ᩠ᨸᨾᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪑᪖᪘) ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩮ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪑᪖᪙) ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨾᩉᩣᨸᨩᩣᨸᨲᩥᩴ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ, ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩈᨠᨴᩣᨣᩣᨾᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨸᨶ ᩁᩣᩉᩩᩃᨾᩣᨲᩩᨣᩩᨱᨠᨳᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨧᨶ᩠ᨴᨠᩥᨶ᩠ᨶᩁᩦᨩᩣᨲᨠᩴ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪔᪨᪑᪘ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮ ᨶᨶ᩠ᨴᨠᩩᨾᩣᩁᩔ ᩋᨽᩥᩈᩮᨠᨣᩮᩉᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨶᩅᩥᩅᩣᩉᨾᨦ᩠ᨣᩃᩮᩈᩩ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᨠᩩᨾᩣᩁᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᩈᨶᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᨠᩩᨾᩣᩁᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᨣᩣᩁᩅᩮᨶ “ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨠᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᨶ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩈᩮᩣᨸᩣᨶᩈᩦᩈᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨮᩣᨶᩮ ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣ “ᩈᩮᩣᨸᩣᨶᨸᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣ “ᩁᩣᨩᨦ᩠ᨣᨱᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨣᩣᩁᩅᩮᨶ “ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ᪨ “ᩍᨵ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᨲᩥ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨩᨶᨸᨴᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩥᨿᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨿᩥᩴᩈᩩ – “ᩋᨿ᩠ᨿᩮ, ᨽᨣᩅᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨲᩴ ᩅᩥᨶᩣ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᩏᨴᨠᨻᩥᨶ᩠ᨴᩪᩉᩥ ᨸᨣ᩠ᨥᩁᨶ᩠ᨲᩮᩉᩮᩅ ᩋᨯ᩠ᨰᩩᩃ᩠ᩃᩥᨡᩥᨲᩮᩉᩥ ᨠᩮᩈᩮᩉᩥ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨲᩩᩅᨭᩴ ᨡᩮᩣ, ᩋᨿ᩠ᨿᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩴ ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᨲᩔ ᩉᨴᨿᩮ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨿ ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨲᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩈᩥ ᨶᨶ᩠ᨴᩣ”ᨲᩥᩋᩣᩉ᪨

សោ ពុទ្ធគារវេន “ន បព្ពជិស្សាមី”តិ អវត្វា, “អាម, បព្ពជិស្សាមី”តិ អាហ។ សត្ថា “តេន ហិ នន្ទំ បព្ពាជេថា”តិ អាហ។ សត្ថា កបិលបុរំ គន្ត្វា តតិយទិវសេ នន្ទំ បព្ពាជេសិ។

សត្តមេ ទិវសេ រាហុលមាតា កុមារំ អលង្ករិត្វា ភគវតោ សន្តិកំ បេសេសិ – “បស្ស, តាត, ឯតំ វីសតិសហស្សសមណបរិវុតំ សុវណ្ណវណ្ណំ ព្រហ្មរូបិវណ្ណំ សមណំ, អយំ តេ បិតា, ឯតស្ស មហន្តា និធិកុម្ភិយោ អហេសុំ។ ត្យាស្ស និក្ខមនតោ បដ្ឋាយ ន បស្សាម, គច្ឆ នំ ទាយជ្ជំ យាចស្សុ – ‘អហំ , តាត, កុមារោ, អភិសេកំ បត្វា ចក្កវត្តី ភវិស្សាមិ, ធនេន មេ អត្ថោ, ធនំ មេ ទេហិ។ សាមិកោ ហិ បុត្តោ បិតុសន្តកស្សា’”តិ។ កុមារោ ភគវតោ សន្តិកំ គន្ត្វាវ បិតុសិនេហំ បដិលភិត្វា ហដ្ឋចិត្តោ “សុខា តេ, សមណ, ឆាយា”តិ វត្វា អញ្ញម្បិ ពហុំ អត្តនោ អនុរូបំ វទន្តោ អដ្ឋាសិ។ ភគវា កតភត្តកិច្ចោ អនុមោទនំ កត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ កុមារោបិ “ទាយជ្ជំ មេ, សមណ, ទេហិ, ទាយជ្ជំ មេ, សមណ, ទេហី”តិ ភគវន្តំ អនុពន្ធិ។ ភគវាបិ កុមារំ ន និវត្តាបេសិ។ បរិជនោបិ ភគវតា សទ្ធិំ គច្ឆន្តំ និវត្តេតុំ នាសក្ខិ។ ឥតិ សោ ភគវតា សទ្ធិំ អារាមមេវ អគមាសិ។

តតោ ភគវា ចិន្តេសិ – “យំ អយំ បិតុសន្តកំ ធនំ ឥច្ឆតិ, តំ វដ្ដានុគតំ សវិឃាតំ, ហន្ទស្ស ពោធិមណ្ឌេ បដិលទ្ធំ សត្តវិធំ អរិយធនំ ទេមិ, លោកុត្តរទាយជ្ជស្ស នំ សាមិកំ ករោមី”តិ។ អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ អាមន្តេសិ – “តេន ហិ ត្វំ, សារិបុត្ត, រាហុលកុមារំ បព្ពាជេហី”តិ។ ថេរោ កុមារំ បព្ពាជេសិ។ បព្ពជិតេ ច បន កុមារេ រញ្ញោ អធិមត្តំ ទុក្ខំ ឧប្បជ្ជិ។ តំ អធិវាសេតុំ អសក្កោន្តោ ភគវតោ និវេទេត្វា, “សាធុ, ភន្តេ, អយ្យា, មាតាបិតូហិ អននុញ្ញាតំ បុត្តំ ន បព្ពាជេយ្យុ”ន្តិ វរំ យាចិ។ ភគវា តស្ស តំ វរំ ទត្វា បុនេកទិវសំ រាជនិវេសនេ កតបាតរាសោ ឯកមន្តំ និសិន្នេន រញ្ញា, “ភន្តេ, តុម្ហាកំ ទុក្ករការិកកាលេ ឯកា ទេវតា មំ ឧបសង្កមិត្វា, ‘បុត្តោ តេ កាលកតោ’តិ អាហ។ អហំ តស្សា វចនំ អសទ្ទហន្តោ ‘ន មយ្ហំ បុត្តោ ពោធិំ អប្បត្វា កាលំ ករោតី’តិ បដិក្ខិបិ”ន្តិ វុត្តេ – “ឥទានិ កិំ សទ្ទហិស្សថ, បុព្ពេបិ អដ្ឋិកានិ ទស្សេត្វា, ‘បុត្តោ តេ មតោ’តិ វុត្តេ ន សទ្ទហិត្ថា”តិ ឥមិស្សា អត្ថុប្បត្តិយា មហាធម្មបាលជាតកំ (ជា។ ១។ ១០។៩២ អាទយោ) កថេសិ។ កថាបរិយោសានេ រាជា អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ។ ឥតិ ភគវា បិតរំ តីសុ ផលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ បុនទេវ រាជគហំ គន្ត្វា តទា អនាថបិណ្ឌិកេន សាវត្ថិំ អាគមនត្ថាយ គហិតបដិញ្ញោ និដ្ឋិតេ ជេតវនេ វិហារេ តត្ថ គន្ត្វា វាសំ កប្បេសិ។

ឯវំ សត្ថរិ ជេតវនេ វិហរន្តេ អាយស្មា នន្ទោ ឧក្កណ្ឋិត្វា ភិក្ខូនំ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ – “អនភិរតោ អហំ, អាវុសោ, ព្រហ្មចរិយំ ចរាមិ, ន សក្កោមិ ព្រហ្មចរិយំ សន្ធារេតុំ, សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សាមី”តិ។ ភគវា តំ បវត្តិំ សុត្វា អាយស្មន្តំ នន្ទំ បក្កោសាបេត្វា ឯតទវោច – “សច្ចំ កិរ ត្វំ, នន្ទ, សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ ឯវំ អារោចេសិ – ‘អនភិរតោ, អាវុសោ, ព្រហ្មចរិយំ ចរាមិ, ន សក្កោមិ ព្រហ្មចរិយំ សន្ធារេតុំ, សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សាមី’”តិ? “ឯវំ, ភន្តេ”តិ។ “កិស្ស បន ត្វំ, នន្ទ, អនភិរតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរសិ, ន សក្កោសិ ព្រហ្មចរិយំ សន្ធារេតុំ, សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សសី”តិ? “សាកិយានី មំ, ភន្តេ, ជនបទកល្យាណី ឃរា និក្ខមន្តស្ស ឧបឌ្ឍុល្លិខិតេហិ កេសេហិ អបលោកេត្វា មំ ឯតទវោច – ‘តុវដំ ខោ, អយ្យបុត្ត, អាគច្ឆេយ្យាសី’តិ, សោ ខោ អហំ, ភន្តេ, តំ អនុស្សរមានោ អនភិរតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរាមិ, ន សក្កោមិ ព្រហ្មចរិយំ សន្ធារេតុំ, សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សាមី”តិ។

អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ នន្ទំ ពាហាយំ គហេត្វា ឥទ្ធិពលេន តាវតិំសទេវលោកំ អានេន្តោ អន្តរាមគ្គេ ឯកស្មិំ ឈាមក្ខេត្តេ ឈាមខាណុកេ និសិន្នំ ឆិន្នកណ្ណនាសនង្គុដ្ឋំ ឯកំ បលុដ្ឋមក្កដិំ ទស្សេត្វា តាវតិំសភវនេ សក្កស្ស ទេវរញ្ញោ ឧបដ្ឋានំ អាគតានិ កកុដបាទានិ បញ្ច អច្ឆរាសតានិ ទស្សេសិ។ កកុដបាទានីតិ រត្តវណ្ណតាយ បារេវតបាទសទិសបាទានិ។ ទស្សេត្វា ច បនាហ – "តំ កិំ មញ្ញសិ, នន្ទ, កតមា នុ ខោ អភិរូបតរា វា ទស្សនីយតរា វា បាសាទិកតរា វា សាកិយានី វា ជនបទកល្យាណី, ឥមានិ វា បញ្ច អច្ឆរាសតានិ កកុដបាទានី"តិ? តំ សុត្វា អាហ – "សេយ្យថាបិ សា, ភន្តេ, ឆិន្នកណ្ណនាសនង្គុដ្ឋា បលុដ្ឋមក្កដី, ឯវមេវ ខោ, ភន្តេ, សាកិយានី ជនបទកល្យាណី, ឥមេសំ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ ឧបនិធាយ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ, កលម្បិ ន ឧបេតិ, កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ។ អថ ខោ ឥមានេវ បញ្ច អច្ឆរាសតានិ អភិរូបតរានិ ចេវ ទស្សនីយតរានិ ច បាសាទិកតរានិ ចា"តិ។ "អភិរម, នន្ទ, អភិរម, នន្ទ, អហំ តេ បាដិភោគោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ បដិលាភាយ កកុដបាទាន"ន្តិ។ "សចេ មេ, ភន្តេ ភគវា, បាដិភោគោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ បដិលាភាយ កកុដបាទានំ, អភិរមិស្សាមហំ, ភន្តេ, ភគវតិ ព្រហ្មចរិយេ"តិ។

អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ នន្ទំ គហេត្វា តត្ថ អន្តរហិតោ ជេតវនេយេវ បាតុរហោសិ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខូ, "អាយស្មា កិរ នន្ទោ ភគវតោ មាតុច្ឆាបុត្តោ អច្ឆរានំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ។ ភគវា កិរស្ស បាដិភោគោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ បដិលាភាយ កកុដបាទាន"ន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មតោ នន្ទស្ស សហាយកា ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ នន្ទំ ភតកវាទេន ច ឧបក្កីតកវាទេន ច សមុទាចរន្តិ, "ភតកោ កិរាយស្មា នន្ទោ, ឧបក្កីតកោ កិរាយស្មា នន្ទោ, អច្ឆរានំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ។ ភគវា កិរស្ស បាដិភោគោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ បដិលាភាយ កកុដបាទាន"ន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មា នន្ទោ សហាយកានំ ភិក្ខូនំ ភតកវាទេន ច ឧបក្កីតកវាទេន ច អដ្ដីយមានោ ហរាយមានោ ជិគុច្ឆមានោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ ន ចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជន្តិ, តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ, "ខីណា ជាតិ, វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយំ, នាបរំ ឥត្ថត្តាយា"តិ អព្ភញ្ញាសិ។ អញ្ញតរោ ច ខោ បនាយស្មា នន្ទោ អរហតំ អហោសិ។

អថេកា ទេវតា រត្តិភាគេ សកលំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា អារោចេសិ – "អាយស្មា, ភន្តេ, នន្ទោ ភគវតោ មាតុច្ឆាបុត្តោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតី"តិ។ ភគវតោបិ ខោ ញាណំ ឧទបាទិ "នន្ទោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតី"តិ។ សោបាយស្មា នន្ទោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯតទវោច – "យំ មេ, ភន្តេ, ភគវា បាដិភោគោ បញ្ចន្នំ អច្ឆរាសតានំ បដិលាភាយ កកុដបាទានំ, មុញ្ចាមហំ, ភន្តេ, ភគវន្តំ ឯតស្មា បដិស្សវា"តិ។ "មយាបិ ខោ តេ, នន្ទ, ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតោ 'នន្ទោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតី'តិ។ ទេវតាបិ មេ ឯតមត្ថំ អារោចេសិ – 'អាយស្មា, ភន្តេ, នន្ទោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតី'តិ។ យទេវ ខោ តេ, នន្ទ, អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្តំ,

អថាហំ មុត្តោ ឯតស្មា បដិស្សវា”តិ។ អថ ខោ សត្ថា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

“យស្ស និត្តិណ្ណោ បង្កោ, មទ្ទិតោ កាមកណ្ដកោ;

មោហក្ខយំ អនុប្បត្តោ, សុខទុក្ខេសុ ន វេធតី ស ភិក្ខូ”តិ។ (ឧទា។ ២២);

អថេកទិវសំ ភិក្ខូ តំ អាយស្មន្តំ នន្ទំ បុច្ឆិំសុ – “អាវុសោ នន្ទ, បុព្ពេ ត្វំ ‘ឧក្កណ្ឋិតោម្ហី’តិ វទេសិ, ឥទានិ តេ កថ”ន្តិ? “នត្ថិ មេ, អាវុសោ, គិហិភាវាយ អាលយោ”តិ។ តំ សុត្វា ភិក្ខូ – “អភូតំ អាយស្មា នន្ទោ កថេតិ, អញ្ញំ ព្យាករោតិ, អតីតទិវសេសុ ‘ឧក្កណ្ឋិតោម្ហី’ន្តិ វត្វា ឥទានិ ‘នត្ថិ មេ គិហិភាវាយ អាលយោ’តិ កថេតី”តិ គន្ត្វា សត្ថុនោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ សត្ថា “ភិក្ខវេ, អតីតទិវសេសុ នន្ទស្ស អត្តភាវោ ទុច្ឆន្នគេហសទិសោ អហោសិ, ឥទានិ សុច្ឆន្នគេហសទិសោ ជាតោ។ អយញ្ហិ ទិព្ពច្ឆរាយោ ទិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ បព្ពជិតកិច្ចស្ស មត្ថកំ បាបេតុំ វាយមន្តោ តំ កិច្ចំ បត្តោ”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៣។

“យថា អគារំ ទុច្ឆន្នំ, វុដ្ឋី សមតិវិជ្ឈតិ;

ឯវំ អភាវិតំ ចិត្តំ, រាគោ សមតិវិជ្ឈតិ។

១៤។

“យថា អគារំ សុច្ឆន្នំ, វុដ្ឋី ន សមតិវិជ្ឈតិ;

ឯវំ សុភាវិតំ ចិត្តំ, រាគោ ន សមតិវិជ្ឈតី”តិ។

តត្ថ អគារន្តិ យំកិញ្ចិ គេហំ។ ទុច្ឆន្នន្តិ វិរឡច្ឆន្នំ ឆិទ្ទាវឆិទ្ទំ។ សមតិវិជ្ឈតីតិ វស្សវុដ្ឋិ វិនិវិជ្ឈតិ។ អភាវិតន្តិ តំ អគារំ វុដ្ឋិ វិយ ភាវនាយ រហិតត្តា អភាវិតំ ចិត្តំ រាគោ សមតិ វិជ្ឈតិ។ ន កេវលំ រាគោវ, ទោសមោហមានាទយោ សព្ពកិលេសា តថារូបំ ចិត្តំ អតិវិជ្ឈន្តិយេវ។ សុភាវិតន្តិ សមថវិបស្សនាភាវនាហិ សុភាវិតំ។ ឯវរូបំ ចិត្តំ សុច្ឆន្នំ គេហំ វុដ្ឋិ វិយ រាគាទយោ កិលេសា អតិវិជ្ឈិតុំ ន សក្កោន្តីតិ។

គាថាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ។ មហាជនស្ស ទេសនា សាត្ថិកា អហោសិ។

អថ ខោ ភិក្ខុ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ, “អាវុសោ, ពុទ្ធា នាម អច្ឆរិយា, ជនបទកល្យាណិំ និស្សាយ ឧក្កណ្ឋិតោ នាមាយស្មា នន្ទោ សត្ថារា ទេវច្ឆរា អាមិសំ កត្វា វិនីតោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា – “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា, “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ , បុព្ពេបេស មយា មាតុគាមេន បលោភេត្វា វិនីតោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ –

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពារាណសិវាសី កប្បកោ នាម វាណិជោ អហោសិ។ តស្សេកោ គទ្រភោ កុម្ភភារំ វហតិ, ឯកទិវសេន សត្ត យោជនានិ គច្ឆតិ។ សោ ឯកស្មិំ សមយេ គទ្រភភារេន សទ្ធិំ តក្កសិលំ គន្ត្វា យាវ ភណ្ឌស្ស វិស្សជ្ជនំ, តាវ គទ្រភំ ចរិតុំ វិស្សជ្ជេសិ។ អថស្ស សោ គទ្រភោ បរិខាបិដ្ឋេ ចរមានោ ឯកំ គទ្រភិំ ទិស្វា ឧបសង្កមិ។ សា តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ ករោន្តី អាហ – “កុតោ អាគតោសី”តិ? “ពារាណសិតោ”តិ។ “កេន កម្មេនា”តិ? “វាណិជកម្មេនា”តិ។ “កិត្តកំ ភារំ វហសី”តិ ? “កុម្ភភារ”ន្តិ? “ឯត្តកំ ភារំ វហន្តោ កតិ យោជនានិ គច្ឆសី”តិ? “សត្ត យោជនានី”តិ។ “គតគតដ្ឋានេ តេ កាចិ បាទបរិកម្មបិដ្ឋិបរិកម្មការិកា អត្ថី”តិ? “នត្ថី”តិ។ “ឯវំ សន្តេ មហាទុក្ខំ នាម អនុភោសី”តិ? “កិញ្ចាបិ ហិ តិរច្ឆានគតានំ បាទបរិកម្មាទិការិកា នាម នត្ថិ, កាមគុណសំយោជនត្ថាយ បន ឯវរូបំ កថំ កថេសិ”? សោ តស្សា កថាយ ឧក្កណ្ឋិ។ វាណិជោបិ ភណ្ឌំ វិស្សជ្ជេត្វា តស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា – “ឯហិ, តាត, គមិស្សាមា”តិ អាហ។ “គច្ឆថ តុម្ហេ, អហំ ន គមិស្សាមី”តិ។ អថ នំ បុនប្បុនំ យាចិត្វា, “អតិច្ឆន្តិ បរិភាសេត្វា នំ នេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

“បតោទំ តេ ករិស្សាមិ, សាឡសង្គុលិកណ្ដកំ;

សញ្ឆិន្ទិស្សាមិ តេ កាយំ, ឯវំ ជានាហិ គទ្រភា”តិ។

តំ សុត្វា គទ្រភោ “ឯវំ សន្តេ អហម្បិ តេ កត្តព្វំ ជានិស្សាមី”តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

“បតោទំ មេ ករិស្សសិ, សោឡសង្គុលិកណ្ដកំ;

បុរតោ បតិដ្ឋហិត្វាន, ឧទ្ធរិត្វាន បច្ឆតោ;

ទន្តំ តេ បាតយិស្សាមិ, ឯវំ ជានាហិ កប្បកា”តិ។

តំ សុត្វា វាណិជោ – “កេន នុ ខោ ការណេន ឯស ឯវំ វទតី”តិ ចិន្តេត្វា, ឥតោ ចិតោ ច ឱលោកេន្តោ តំ គទ្រភិំ ទិស្វា, “ឥមាយេស ឯវំ សិក្ខាបិតោ ភវិស្សតិ, ‘ឯវរូបំ នាម តេ គទ្រភិំ អានេស្សាមី’តិ មាតុគាមេន តំ បលោភេត្វា នេស្សាមី”តិ គាថមាហ –

“ចតុប្បទិំ សង្ខមុខិំ, នារិំ សព្ពង្គសោភិនិំ;

ភរិយំ តេ អានយិស្សាមិ, ឯវំ ជានាហិ គ្រភា”តិ។

តំ សុត្វា តុដ្ឋចិត្តោ គ្រភោ ឥមំ គាថមាហ –

“ចតុប្បទិំ សង្ខមុខិំ, នារិំ សព្ពង្គសោភិនិំ;

ភរិយំ មេ អានយិស្សសិ, ឯវំ ជានាហិ ពប្បុះ;

ពប្បុះ កិំ មេ្យ ករិស្សាមិ, មោជនានិ ចតុក្កសា”តិ។

អថ តំ ពប្បុះពៅ, “តេន ហិ ហោតូ”តិ គហេត្វា សកដ្ឋានំ អគមាសិ។ សោ គតិបីឡិតច្ចយេន តំ អាហ – “តត្រ យំ តុមេ្ហ ភរិយំ តេ អានយិស្សាមី’តិ អវោចុត្ថា”តិ? “អាម, ទុត្តំ, តាហំ អត្តនោ គតំ កិត្តិស្សាមិ, ភរិយំ តេ អានេស្សាមិ, ខេតតំ បន តុម្ហាឧកកស្សច នស្សាមិ, តុម្ហាកេតតំ ទុតិយស្ស បហោតុ ចា យា ចា, តូខេច ជានេយ្យាសិ។ ស្រកិត្តំ បន ខេចា សំចាសមត្ថាយ ឃុត្វា ចិជាមិស្សត្តិ, តេហិបិ ពាហុហិ សទ្ធិំ តុម្ហាតំ បហោតុ ចា យា ចា, តូខេច ជានេយ្យាសី”តិ។ គ្រភោ តស្មិំ កាលេ អត្តនោ អភិបត្តិ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា, “តទា, ភិក្ខវេ, គ្រភី ជតុបចកល្យាណី អហោសិ, គ្រភោ ភទ្ទោ, ចាលិខោ អហមេវ។ ឧបំ បុទ្ធេបេស មហា មាតុការេមត បលោកេត្វា ចិតីតោ”តិ ជាតកំ សមោធានេសីតិ។

ភទ្ទវគ្គោ តតិយោ។

១០។ ទុក្ខស្មកាទិកជាតកំ

ឥទំ សោចេតីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទុក្ខស្មកាទិកំ ឯកំ បុរិសំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ បញ្ញាបណ្ណាយ ចស្សាតិ ស្មករេ ចសិត្វា លាភេត្តា ច ចិក្កិណេត្តា ច ជីចិកំ កប្បេសិ។ ឈាតកាលេ សកខេត ជីហិ អាភាម ជតុបភំ គត្តា ឧកតាឡីពុឡខេត្វាឡីពុឡមេត្តត កាយស្មករមេចិតខេក កិលិត្វា សកដំ បូរេត្វា អាគត្តា បច្ឆាតិខេចសខេត ចជំ ចិឃ ឧកំ ជាតំ បរិក្ខិបិត្វា

តត្ថេវ តេសំ និវាបំ រោបេត្វា, តេសុ នានាគច្ឆេ ច សរីរវលញ្ជេ ច ខាទិត្វា វឌ្ឍិតេសុ យំ យំ មារេតុកាមោ ហោតិ, តំ តំ អាឡានេ និច្ចលំ ពន្ធិត្វា សរីរស្ស ឧទ្ធុមាយិត្វា ពហលភាវត្ថំ ចតុរស្សមុគ្គរេន បោថេត្វា, “ពហលមំសោ ជាតោ”តិ ញត្វា មុខំ វិវរិត្វា អន្តរេ ទណ្ឌកំ ទត្វា លោហថាលិយា បក្កុថិតំ ឧណ្ហោទកំ មុខេ អាសិញ្ចតិ។ តំ កុច្ឆិំ បវិសិត្វា បក្កុថិតំ ករីសំ អាទាយ អធោភាគេន និក្ខមតិ, យាវ ថោកម្បិ ករីសំ អត្ថិ, តាវ អាវិលំ ហុត្វា និក្ខមតិ, សុទ្ធេ ឧទកេ អច្ឆំ អនាវិលំ ហុត្វា និក្ខមតិ។ អថស្ស អវសេសំ ឧទកំ បិដ្ឋិយំ អាសិញ្ចតិ។ តំ កាឡចម្មំ ឧប្បាដេត្វា គច្ឆតិ។ តតោ តិណុក្កាយ លោមានិ ឈាបេត្វា តិណ្ហេន អសិនា សីសំ ឆិន្ទតិ។ បគ្ឃរិតំ លោហិតំ ភាជនេន បដិគ្គហេត្វា មំសំ លោហិតេន មទ្ទិត្វា បចិត្វា បុត្តទារមជ្ឈេ និសិន្នោ ខាទិត្វា សេសំ វិក្កិណាតិ។ តស្ស ឥមិនាវ និយាមេន ជីវិកំ កប្បេន្តស្ស បញ្ចបណ្ណាស វស្សានិ អតិក្កន្តានិ។ តថាគតេ ធុរវិហារេ វសន្តេ ឯកទិវសម្បិ បុប្ផមុដ្ឋិមត្តេន បូជា វា កដច្ឆុមត្តំ ភិក្ខាទានំ វា អញ្ញំ វា កិញ្ចិ បុញ្ញំ នាម នាហោសិ។ អថស្ស សរីរេ រោគោ ឧប្បជ្ជិ, ជីវន្តស្សេវ អវីចិមហានិរយសន្តាបោ ឧបដ្ឋហិ។ អវីចិសន្តាបោ នាម យោជនសតេ ឋត្វា ឱលោកេន្តស្ស អក្ខីនិ ភិជ្ជនសមត្ថោ បរិឡាហោ ហោតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“តស្ស អយោមយា ភូមិ, ជលិតា តេជសា យុតា;

សមន្តា យោជនសតំ, ផរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្ពទា”តិ។ (ម॰ និ॰ ៣.២៥០; អ॰ និ॰ ៣.៣៦);

នាគសេនត្ថេរេន បនស្ស បកតិអគ្គិតោ អធិមត្តតាយ អយំ ឧបមា វុត្តា – “យថា, មហារាជ, កូដាគារមត្តោបិ បាសាណោ នេរយិកគ្គិម្ហិ បក្ខិត្តោ ខណេន វិលយំ គច្ឆតិ, និព្ពត្តសត្តា បន តត្ថ កម្មពលេន មាតុកុច្ឆិគតា វិយ ន វិលីយន្តី”តិ (មិ॰ ប॰ ៤.៦.៦)។ តស្ស តស្មិំ សន្តាបេ ឧបដ្ឋិតេ កម្មសរិក្ខកោ អាការោ ឧប្បជ្ជិ។ គេហមជ្ឈេយេវ សូកររវំ រវិត្វា ជណ្ណុកេហិ វិចរន្តោ បុរត្ថិមវត្ថុម្បិ បច្ឆិមវត្ថុម្បិ គច្ឆតិ។ អថស្ស គេហមានុសកា តំ ទឡ្ហំ គហេត្វា មុខំ បិទហន្តិ។ កម្មវិបាកោ នាម ន សក្កា កេនចិ បដិពាហិតុំ។ សោ វិរវន្តោវ ឥតោ ចិតោ ច វិចរតិ។ សមន្តា សត្តសុ ឃរេសុ មនុស្សា និទ្ទំ ន លភន្តិ។ មរណភយតជ្ជិតស្ស បន ពហិនិក្ខមនំ និវារេតុំ អសក្កោន្តា សព្ពេ គេហជនា យថា អន្តោឋិតោ ពហិ វិចរិតុំ ន សក្កោតិ, តថា គេហទ្វារានិ ថកេត្វា ពហិគេហំ បរិវារេត្វា រក្ខន្តា អច្ឆន្តិ។ ឥតរោ អន្តោគេហេយេវ និរយសន្តាបេន វិរវន្តោ ឥតោ ចិតោ ច វិចរតិ។ ឯវំ សត្តទិវសានិ វិចរិត្វា អដ្ឋមេ ទិវសេ កាលំ កត្វា អវីចិមហានិរយេ និព្ពត្តិ។ អវីចិមហានិរយោ ទេវទូតសុត្តេន (ម॰ និ॰ ៣.២៦១ អាទយោ; អ॰ និ॰ ៣.៣៦) វណ្ណេតព្ពោ។

ភិក្ខូ តស្ស ឃរទ្វារេន គច្ឆន្តា តំ សទ្ទំ សុត្វា, “សូករសទ្ទោ”តិ សញ្ញិនោ ហុត្វា វិហារំ គន្ត្វា សត្ថុ សន្តិកេ និសិន្នា ឯវមាហំសុ – “ភន្តេ, ចុន្ទសូករិកស្ស គេហទ្វារំ បិទហិត្វា សូករានំ មារិយមានានំ អជ្ជ សត្តមោ ទិវសោ, គេហេ កាចិ មង្គលកិរិយា ភវិស្សតិ មញ្ញេ។ ឯត្តកំ កាលំ, ភន្តេ, សូករេ មារេន្តស្ស ឯកម្បិ មេត្តចិត្តំ វា ការុញ្ញំ វា នត្ថិ, ន វត ឯតោ ឯវរូបោ កក្ខឡោ ផរុសោ សត្តោ ទិដ្ឋបុព្ពោ”តិ។ សត្ថា – “ន, ភិក្ខវេ, សោ ឥមេ សត្តទិវសេ សូករេ មារេតិ, កម្មសរិក្ខកំ បនស្ស វិបាកំ ឧប្បន្នំ, ជីវន្តស្សេវ អវីចិមហានិរយសន្តាបោ ឧបដ្ឋាសិ។ សោ តេន សន្តាបេន សត្ត ទិវសានិ សូករវំ រវន្តោ អន្តោនិវេសនេ វិចរិត្វា អជ្ជ កាលំ កត្វា អវីចិម្ហិ និព្ពត្តោ”តិ វត្វា,

“ភន្តេ, ឥធ លោកេ ឯវំ សោចិត្វា បុន គន្ត្វា សោចនដ្ឋានេយេវ និព្ពត្តោ”តិ វុត្តេ, “អាម, ភិក្ខវេ, បមត្តា នាម គហដ្ឋា វា ហោន្តុ បព្ពជិតា វា, ឧភយត្ថ សោចន្តិយេវា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៥។

“ឥធ សោចតិ បេច្ច សោចតិ,

បាបការី ឧភយត្ថ សោចតិ;

សោ សោចតិ សោ វិហញ្ញតិ,

ទិស្វា កម្មកិលិដ្ឋមត្តនោ”តិ។

តត្ថ បាបការីតិ នានប្បការស្ស បាបកម្មស្ស ការកោ បុគ្គលោ “អកតំ វត មេ កល្យាណំ, កតំ បាប”ន្តិ មរណសមយេ ឥធ សោចតិ, ឥទមស្ស កម្មសោចនំ។ វិបាកំ អនុភវន្តោ បន បេច្ច សោចតិ។ ឥទមស្ស បរលោកេ វិបាកសោចនំ។ ឯវំ សោ ឧភយត្ថ សោចតិយេវ។ តេនេវ ការណេន ជីវមានកោយេវ សោ ចុន្ទសូករិកោបិ សោចតិ។ ទិស្វា កម្មកិលិដ្ឋន្តិ អត្តនោ កិលិដ្ឋកម្មំ បស្សិត្វា នានប្បការំ វិលបន្តោ វិហញ្ញតីតិ។

គាថាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបន្នាទយោ អហេសុំ។ មហាជនស្ស សាត្ថិកា ធម្មទេសនា ជាតាតិ។

ចុន្ទសូករិកវត្ថុ ទសមំ។

១១។ ធម្មិកឧបាសកវត្ថុ

ឥធ មោទតីតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ធម្មិកឧបាសកំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយំ កិរ បញ្ចសតា ធម្មិកឧបាសកា នាម អហេសុំ។ តេសុ ឯកេកស្ស បញ្ច បញ្ច ឧបាសកសតានិ បរិវារា។ យោ តេសំ ជេដ្ឋកោ, តស្ស សត្ត បុត្តា សត្ត ធីតរោ។ តេសុ ឯកេកស្ស ឯកេកា សលាកយាគុ សលាកភត្តំ បក្ខិកភត្តំ និមន្តនភត្តំ ឧបោសថិកភត្តំ អាគន្តុកភត្តំ សង្ឃភត្តំ វស្សាវាសិកំ អហោសិ។ តេបិ សព្ពេវ អនុជាតបុត្តា នាម អហេសុំ។ ឥតិ ចុទ្ទសន្នំ បុត្តានំ ភរិយាយ ឧបាសកស្សាតិ សោឡស

ឞលិកឃាក្យអាឌីតិ បចត្តត្ថិ៍ ឰតិ ឞេរា ឞបុត្តគារេរា ឞឹលចា កល្យាណឆយ្ញោ គាតឞំចិកាករេតា អេហាឞិ៍ អឆឞ្ស អបរកាេក េរាេកា ៥ប្បុន្ថិ, អាឃុឞក្លារេរា បរិហាឃិ៍ ឞេរា ឆយ៉ុ ឞេរាឭការេយា “អដ្ឋ ចា េយ ឞេរាឭអឞ ចា កិក្ល េបេឞឆា”តិ ឞត្តុ ឞត្តិក៍ បហិលិ៍ ឞត្វា េបេឞឞិ៍ េត កត្តា តឞ្ស យត្នុ បរិចារេត្វា បញ្ញារេត្តឞុ អាឞេតឞុ គិឞិត្តា៍ “ករត្ត, អឃ្យាគ៌ េយ គឞ្សគ៌ ក្សលូក៌ កចិឞ្សតិ, កុត្តរលិយិញ្ញក៌ េយ ឞុត្តំ ឞត្លាឃឆា”តិ ចុេត្ត “កតាទ៌ ឞុត្តំ ឞេរាឭការេយា ៥បិឞកា”តិ? “ឞត្តាឭត្តាគ៌ អចិឌហិត៌ ឞតិបដ្ឋាគឞុត្ត”ត្តិ ចុេត្ត – “ឲកាឃេតា អឃំ, កិក្លេច, យេក្កា ឞត្តាគ៌ ចិឞុត្ថិឃា”តិ (ឌឹ៍ គិ៍ ៧៍៧លិ៧; ឃ៍ គិ៍ ៧៍១០៩) ឞុត្តត្តំ បដ្ឋេបឞុ៍ តឞ្ហ៊ិ ឈេលា ឈហិ េឌចេលិេកហិ ឞត្តាលក្ការបឌិយល្ហិតា ឞហឞ្សឞិត្តចឃុត្តា ឌិឃឌ្ឍេឃាឌតឞតិកា ឈ រឆា អាកយិឞុ៍ េតឞុ ផិតា េឌចតា “អយ្យាក៌ េឌចេលិក៌ េតឞ្សាយ, អយ្យាក៌ េឌចេលិក៌ េតឞ្សាយ, អយ្កុរា យត្តិកកាឌត៌ កិត្ថិត្វា ឞុចណ្ណកាឌត៌ កណ្យុត្តា ចិឃ អយ្យាក៌ េឌចេលិេក អកិរយិត៌ ឰឆ គិត្តាត្តាហិ, អយ្យាក៌ េឌចេលិេក អកិរយិត៌ ឰឆ គិត្តាត្តាហី”តិ ចឌិឞុ៍ ៥បិឞេកា ឆយុឞ្សចគត្តរាឃំ អគិត្ថេត្តា – “អាកេយឆ អាកេយឆា”តិ អាហ៍ កិក្ល “អេយព្ភារេរតី”តិ ឞត្តាឃ តុលហ៊ីអេហឞុ៍

អឆឞ្ស បុត្តឌឹតេរា “អយ្យាក៌ បិតា បុេត្ត ឆយុឞ្សចគេត អតិេត្តា អេហាឞិ, ឰគាគិ បគ កិក្ល បេក្កាឞារេបត្វា ឞត្លាឃំ ការេត្វា ឞឃេយច ចារេតិ, យរលាឞ្ស អកាឃគកឞេត្តា គាយ គត្ថិ”តិ ចិរចិឞុ៍ កិក្ល “ឰគាគិ អេគាកាេរា”តិ ៥ដ្ឋាឃាឞតា បក្កយិឞុ៍ ៥បិឞេកា េឆាក៌ ឌិតិគារេយត្វា ឞតិ បឌិលកិត្វា បុេត្ត បុត្ថិ – “កឞ្មា កត្តឆា”តិ? “តាត, តុេយព្ភកិក្ល បេក្កាឞារេបត្វា ឆយ៉ុ ឞុលាត្តា ឞឃេយច ចារឃិត្វ, អឆ យឃំ ‘យរលាឞ្ស អកាឃគកឞេត្តា គាយ គត្ថិ’តិ កត្ថិយា”តិ ៍ “អឃ្យា បគ កុហិ”ត្តិ? “‘អេគាកាេរា’តិ ៥ដ្ឋាឃាឞតា បក្កត្តា, តាតា”តិ៍ “គាហំ, អេឃ្យហិ ឞត្ថិ កេឆមិ”តិ ចុេត្ត “អឆ េពាគ ឞត្ថិ កេឆឆា”តិ៍ “ឈហិ េឌចេលិេកហិ េឌចតា ឈ រេឆ អលត្កាទិត្វា អាគាឃ អាកាេឞ ឋត្វា ‘អយ្យាហិ េឌចេលិេក អកិរេយ, អយ្យាក៌ េឌចេលិេក អកិរយា’តិ ឞត្ថិ កេរាត្តិ, តាហិ ឞត្ថិ កេឆមិ”តិ៍ “កុហិ, តាត, រឆា, គ យឃំ បឞ្សាយា”តិ? “អត្ថិ បគ យឃំ្យាកត្ថិតាគិ បុបក្យាគី”តិ? “អត្ថិ, តាតា”តិ៍ “កតេរា េឌចេលិេកា រេយាលីេឃា”តិ? “ឞត្តេតាឌិឞត្តាគ៌ តុត្ថយាតាបិតុគត្ថា ចឞិតដ្ឋាគ៌ តុឞិតកចគ៌ រេយាលីឃំ, តាតា”តិ៍ “េតគ ហិ ‘តុឞិតកចគេតា អាកតេរេឆ លក្កត្ថុ’តិ បុបក្យគាយំ លិបឆា”តិ៍ េត លិបិឞុ៍ ត៌ រេឆឝុេរ លក្កិត្វា អាកាេឞ ឋលយ្ថិ៍ យហាឌេគា តេឌច បឞ្សតិ, រេធំ គ បឞ្សតិ៍ ៥បិឞេកា “បឞ្សេឆត៌ បុបក្យគាយ”ត្តិ ចត្វា, “អាយ, បឞ្សាយា”តិ ចុេត្ត – “ឲត៌ តុឞិតកចគេតា អាកតេរេឆ ឋលយ្ថតិ, អហំ តុឞិតកចគ៌ កត្ថាមិ , តុេយព្ភា ចិត្តឃិត្វ, យេយ ឞត្តិេក គិត្តាត្តិតុកាយា ហុត្វា យឃា កតគិឃាេយេគច បុត្តាគិ កេរាឆា”តិ ចត្វា កាលំ កត្វា រេឆ បតិដ្ឋាឞិ៍

តាចេឌចឞ្ស តិកាចុតប្បយាេលា ឞដ្ឋិឞកេដការាលក្ការបឌិយល្ហិេតា អត្តការេចា គិត្តាត្តិ, អត្ថរាឞហឞ្ស៊ំ បរិចារេរឞិ, បត្តុឌិឞតិេឃាឌគិក៌ កគកចិយាគ៌ បិតុរេហាឞិ៍ េតបិ កិក្ល ចិហារ៌ អគុប្បេត្ត ឞត្វា បុត្ថិ – “ឞុតា, កិក្លេច, ៥បិឞេកគ ឆយុេឌឞតា”តិ? “អាយ, ករត្ត, អត្តរាេឃច បគ ‘អាកេយឆា’តិ ចារេរឞិ៍ អឆឞ្ស បុត្តឌឹតេរា កត្ថិឞុ ៍ យឃំ ‘ឰគាគិ អេគាកាេរា’តិ ៥ដ្ឋាឃាឞតា គិក្ខត្តា”តិ៍ “គ េឞា, កិក្លេច, តុេយត្តិ ឞត្ថិ កេឆឞិ, ឈហិ េឌចេលិេកហិ េឌចតា ឈ រេឆ អលត្កាទិត្វា អាហរិត្វា ត៌ ៥បិឞក៌ បេក្កាឞិឞុ៍ េឞា ឆយុេឌឞគាឃ អត្តរាឃំ អគិត្ថេត្តា តាហិ ឞត្ថិ កេឆមី”តិ៍ “ឲចំ, ករត្ត”តិ៍ “ឲចំ, កិក្លេច”តិ៍ “ឰគាគិ កុហិ គិត្តាេត្តា”តិ?
“តុឞិតកចេគ, កិក្លេច”តិ៍ “ករត្ត, ឰគាគិ ឰឆ ញាតិយេត្ឍេយាគយាេគា ចិចរិត្វា ឰគាេគច កត្តា បុគ េយាគដ្ឋាេគេឃច គិត្តាេត្តា”តិ៍ “អាយ, កិក្លេច, អប្បយត្តា ហិ កហដ្ឋា ចា បត្តឌិតា ចា ឞត្តត្វ េយាគត្តិេឃចា”តិ ចត្វា ឰយំ កាឆយាហ –

“ឥធ មោទតិ បេច្ច មោទតិ,

កតបុញ្ញោ ឧភយត្ថ មោទតិ;

សោ មោទតិ សោ បមោទតិ,

ទិស្វា កម្មវិសុទ្ធិមត្តនោ”តិ។

តត្ថ កតបុញ្ញោតិ នានប្បការស្ស កុសលស្ស ការកោ បុគ្គលោ “អកតំ វត មេ បាបំ, កតំ មេ កល្យាណ”ន្តិ ឥធ កម្មមោទនេន, បេច្ច វិបាកមោទនេន មោទតិ។ ឯវំ ឧភយត្ថ មោទតិ នាម។ កម្មវិសុទ្ធិន្តិ ធម្មិកោបាសកោបិ អត្តនោ កម្មវិសុទ្ធិំ បុញ្ញកម្មសម្បត្តិំ ទិស្វា កាលកិរិយតោ បុព្ពេ ឥធលោកេបិ មោទតិ, កាលំ កត្វា ឥទានិ បរលោកេបិ អតិមោទតិយេវាតិ។

គាថាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបន្នាទយោ អហេសុំ មហាជនស្ស សាត្ថិកា ធម្មទេសនា ជាតាតិ។

ធម្មិកោបាសកវត្ថុ ឯកាទសមំ។

១២. ទេវទត្តវត្ថុ

ឥធ តប្បតីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។

ទេវទត្តស្ស វត្ថុ បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ យាវ បថវិប្បវេសនា ទេវទត្តំ អារព្ភ ភាសិតានិ សព្ពានិ ជាតកានិ វិត្ថារេត្វា កថិតំ។ អយំ បនេត្ថ សង្ខេបោ – សត្ថរិ អនុបិយំ នាម មល្លានំ និគមោ អត្ថិ។ តំ និស្សាយ អនុបិយម្ពវនេ វិហរន្តេយេវ តថាគតស្ស លក្ខណបដិគ្គហណទិវសេយេវ អសីតិសហស្សេហិ ញាតិកុលេហិ “រាជា វា ហោតុ, ពុទ្ធោ វា, ខត្តិយបរិវារោវ វិចរិស្សតី”តិ អសីតិសហស្សបុត្តា បដិញ្ញាតា។ តេសុ យេភុយ្យេន បព្ពជិតេសុ ភទ្ទិយំ នាម រាជានំ, អនុរុទ្ធំ, អានន្ទំ, ភគុំ, កិមិលំ, ទេវទត្តន្តិ ឥមេ ឆ សក្យេ អបព្ពជន្តេ ទិស្វា, “មយំ អត្តនោ បុត្តេ បព្ពាជេម, ឥមេ ឆ សក្យា ន ញាតកា មញ្ញេ, កស្មា ន បព្ពជន្តី”តិ? កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ អថ ខោ មហានាមោ សក្កោ អនុរុទ្ធំ ឧបសង្កមិត្វា, “តាត, អម្ហាកំ កុលា បព្ពជិតោ នត្ថិ, ត្វំ វា បព្ពជ, អហំ វា បព្ពជិស្សាមី”តិ អាហ។

សោ បន សុខុមាលោ ហោតិ សម្បន្នភោគោ, “នត្ថី”តិ វចនម្បិ តេន ន សុតបុព្វំ។ ឯកទិវសញ្ហិ តេសុ ឆសុ ខត្តិយេសុ គុឡកីឡំ កីឡន្តេសុ អនុរុទ្ធោ បូវេន បរាជិតោ បូវត្ថាយ បហិណិ, អថស្ស មាតា បូវេ សជ្ជេត្វា បហិណិ។ តេ ខាទិត្វា បុន កីឡិំសុ។ បុនប្បុនំ តស្សេវ បរាជយោ ហោតិ។ មាតា បនស្ស បហិតេ បហិតេ តិក្ខត្តុំ បូវេ បហិណិត្វា ចតុត្ថវារេ “បូវា នត្ថី”តិ បហិណិ។ សោ “នត្ថី”តិ វចនស្ស អសុតបុព្វត្តា “ឯសាបេកា បូវវិកតិ ភវិស្សតី”តិ មញ្ញមានោ “នត្ថិបូវំ មេ អាហរថា”តិ បេសេសិ។ មាតា បនស្ស “នត្ថិបូវំ កិរ, អយ្យេ, ទេថា”តិ វុត្តេ, “មម បុត្តេន ‘នត្ថី’តិ បទំ ន សុតបុព្វំ, ឧបាយេន បន នំ ឯតមត្ថំ ជានាបេស្សាមី”តិ តុច្ឆំ សុវណ្ណបាតិំ អញ្ញាយ សុវណ្ណបាតិយា បដិកុជ្ជិត្វា បេសេសិ។ នគរបរិគ្គាហិកា ទេវតា ចិន្តេសុំ – “អនុរុទ្ធសក្យេន អន្នភារកាលេ អត្តនោ ភាគភត្តំ ឧបរិដ្ឋបច្ចេកពុទ្ធស្ស ទត្វា “‘នត្ថី’តិ មេ វចនស្ស សវនំ មា ហោតុ, ភោជនុប្បត្តិដ្ឋានជាននំ មា ‘ហោតូ’តិ បត្ថនា កតា, សចាយំ តុច្ឆបាតិំ បស្សិស្សតិ, ទេវសមាគមំ បវិសិតុំ ន លភិស្សាម, សីសម្បិ នោ សត្តធា ផលេយ្យា”តិ។ អថ នំ បាតិំ ទិព្ពបូវេហិ បុណ្ណំ អកំសុ។ តស្សា គុឡមណ្ឌលេ ឋបេត្វា ឧគ្ឃាដិតមត្តាយ បូវគន្ធោ សកលនគរេ ឆាទេត្វា ឋិតោ។ បូវខណ្ឌំ មុខេ ឋបិតមត្តមេវ សត្តរសហរណីសហស្សានិ អនុផរិ។

សោ ចិន្តេសិ – “នាហំ មាតុ បិយោ, ឯត្តកំ មេ កាលំ ឥមំ នត្ថិបូវំ នាម ន បចិ, ឥតោ បដ្ឋាយ អញ្ញំ បូវំ នាម ន ខាទិស្សាមី”តិ, សោ គេហំ គន្ត្វា មាតរំ បុច្ឆិ – “អម្ម , តុម្ហាកំ អហំ បិយោ, អប្បិយោ”តិ? “តាត, ឯកក្ខិនោ អក្ខិ វិយ ច ហទយំ វិយ ច អតិវិយ បិយោ មេ អហោសី”តិ។ “អថ កស្មា ឯត្តកំ កាលំ មយ្ហំ នត្ថិ បូវំ ន បចិត្ថ, អម្មា”តិ? សា ចូឡុបដ្ឋាកំ បុច្ឆិ – “អត្ថិ កិញ្ចិ បាតិយំ, តាតា”តិ? “បរិបុណ្ណា, អយ្យេ, បាតិ បូវេហិ, ឯវរូបិ បូវា នាម មេ ន ទិដ្ឋបុព្វា”តិ អារោចេសិ។ សា ចិន្តេសិ – “មយ្ហំ បុត្តោ បុញ្ញវា កតាភិនីហារោ ភវិស្សតិ, ទេវតាហិ បាតិំ បូរេត្វា បូវា បហិតា ភវិស្សន្តី”តិ។ “អថ នំ បុត្តោ, អម្ម, ឥតោ បដ្ឋាយាហំ អញ្ញំ បូវំ នាម ន ខាទិស្សាមិ, នត្ថិបូវមេវ បចេយ្យាសី”តិ។ សាបិស្ស តតោ បដ្ឋាយ “បូវំ ខាទិតុកាមោម្ហី”តិ វុត្តេ តុច្ឆបាតិមេវ អញ្ញាយ បាតិយា បដិកុជ្ជិត្វា បេសេសិ។ យាវ អគារមជ្ឈេ វសិ, តាវស្ស ទេវតាវ បូវេ បហិណិំសុ។

សោ ឯត្តកម្បិ អជានន្តោ បព្ពជ្ជំ នាម កិំ ជានិស្សតិ? តស្មា “កា ឯសា បព្ពជ្ជា នាមា”តិ ភាតរំ បុច្ឆិត្វា “ឱហារិតកេសមស្សុនា កាសាយនិវត្ថេន កដ្ឋត្ថរកេ វា បិទលមញ្ចកេ វា និបជ្ជិត្វា បិណ្ឌាយ ចរន្តេន វិហរិតព្ពំ, ឯសា បព្ពជ្ជា នាមា”តិ វុត្តេ, “ភាតិក, អហំ សុខុមាលោ, នាហំ សក្ខិស្សាមិ បព្ពជិតុ”ន្តិ អាហ។ “តេន ហិ, តាត, កម្មន្តំ ឧគ្គហេត្វា ឃរាវាសំ វស។ ន ហិ សក្កា អម្ហេសុ ឯកេន អបព្ពជិតុ”ន្តិ។ អថ នំ “កោ ឯស កម្មន្តោ នាមា”តិ បុច្ឆិ។ “ភត្តុដ្ឋានដ្ឋានម្បិ អជានន្តោ កុលបុត្តោ កម្មន្តំ នាម កិំ ជានិស្សតី”តិ? ឯកទិវសញ្ហិ តិណ្ណំ ខត្តិយានំ កថា ឧទបាទិ – “ភត្តំ នាម កុហិំ ឧដ្ឋហតី”តិ? កិមិលោ អាហ – “កោដ្ឋេ ឧដ្ឋហតី”តិ។ អថ នំ ភទ្ទិយោ “ត្វំ ភត្តស្ស ឧដ្ឋានដ្ឋានំ ន ជានាសិ, ភត្តំ នាម ឧក្ខលិយំ ឧដ្ឋហតី”តិ អាហ។ អនុរុទ្ធោ “តុម្ហេ ទ្វេបិ ន ជានាថ, ភត្តំ នាម រតនមកុឡាយ សុវណ្ណបាតិយំ ឧដ្ឋហតី”តិ អាហ។

តេសុ កិរ ឯកទិវសំ កិមិលោ កោដ្ឋតោ វីហី ឱតារិយមានេ ទិស្វា, “ឯតេ កោដ្ឋេយេវ ជាតា”តិ សញ្ញី អហោសិ។ ភទ្ទិយោ ឯកទិវសំ ឧក្ខលិតោ ភត្តំ វឌ្ឍិយមានំ ទិស្វា “ឧក្ខលិយញ្ញេវ ឧប្បន្ន”ន្តិ សញ្ញី អហោសិ។ អនុរុទ្ធេន បន នេវ វីហី កោដ្ដេន្តា, ន ភត្តំ បចន្តា, ន

វឌ្ឍេន្តា ទិដ្ឋបុព្វា, វឌ្ឍេត្វា បន បុរតោ ឋបិតមេវ បស្សតិ។ សោ ភុញ្ជិតុកាមកាលេ “ភត្តំ បាតិយំ ឧដ្ឋហតី”តិ សញ្ញមកាសិ។ ឯវំ តយោបិ តេ កត្តព្វាកត្តព្វំ ន ជានន្តិ។ តេនាយំ “កោ ឯស កម្មន្តោ នាមា”តិ បុច្ឆិត្វា, “បឋមំ ខេត្តំ កសាបេតព្ព”ន្តិអាទីនិ សំវច្ឆរេ សំវច្ឆរេ កត្តព្វំ កិច្ចំ សុត្វា, “កទា កម្មន្តានំ អន្តោ បញ្ញាយិស្សតិ, កទា មយំ អប្បោស្សុក្កា ភោគេ ភុញ្ជិស្សាមា”តិ វត្វា កម្មន្តានំ អបរិយន្តតាយ អក្ខាតាយ “តេន ហិ ត្វញ្ញេវ ឃរាវាសំ វស, ន មយ្ហំ ឯតេនត្ថោ”តិ មាតរំ ឧបសង្កមិត្វា, “អនុជានាហិ មំ, អម្ម, បព្វជិស្សាមី”តិ វត្វា តាយ នានប្បការេហិ តិក្ខត្តុំ បដិក្ខិបិត្វា, “សចេ តេ សហាយកោ ភទ្ទិយរាជា បព្វជិស្សតិ, តេន សទ្ធិំ បព្វជាហី”តិ វុត្តោ តំ ឧបសង្កមិត្វា, “មម ខោ, សម្ម, បព្វជ្ជា តវ បដិពទ្ធា”តិ វត្វា តំ នានប្បការេហិ សញ្ញាបេត្វា សត្តមេ ទិវសេ អត្តនា សទ្ធិំ បព្វជនត្ថាយ បដិញ្ញំ គណ្ហិ។

តតោ ភទ្ទិយោ សក្យរាជា អនុរុទ្ធោ អានន្ទោ ភគុ កិមិលោ ទេវទត្តោតិ ឆ ខត្តិយា ឧបាលិកប្បកសត្តមា ទេវា វិយ ទិព្វសម្បត្តិំ សត្តាហំ សម្បត្តិំ អនុភវិត្វា ឧយ្យានំ គច្ឆន្តា វិយ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ និក្ខមិត្វា បរវិសយំ បត្វា រាជាណាយ សេនំ និវត្តាបេត្វា បរវិសយំ ឱក្កមិំសុ។ តត្ថ ឆ ខត្តិយា អត្តនោ អត្តនោ អាភរណានិ ឱមុញ្ចិត្វា ភណ្ឌិកំ កត្វា, “ហន្ទ ភណេ, ឧបាលិ, និវត្តស្សុ, អលំ តេ ឯត្តកំ ជីវិកាយា”តិ តស្ស អទំសុ។ សោ តេសំ បាទមូលេ បរិវត្តិត្វា បរិទេវិត្វា តេសំ អាណំ អតិក្កមិតុំ អសក្កោន្តោ ឧដ្ឋាយ តំ គហេត្វា និវត្តិ។ តេសំ ទ្វិធា ជាតកាលេ, វនំ អារោទនប្បត្តំ វិយ បថវីកម្បនាការប្បត្តំ វិយ អហោសិ។ ឧបាលិ កប្បកោបិ ថោកំ គន្ត្វា និវត្តិត្វា “ចណ្ឌា ខោ សាកិយា, ‘ឥមិនា កុមារា និប្បាតិតា’តិ ឃាតេយ្យុម្បិ មំ។ ឥមេ ហិ នាម សក្យកុមារា ឯវរូបំ សម្បត្តិំ បហាយ ឥមានិ អនគ្ឃានិ អាភរណានិ ខេឡបិណ្ឌំ វិយ ឆឌ្ឌេត្វា បព្វជិស្សន្តិ, កិមង្គំ បនាហ”ន្តិ ភណ្ឌិកំ មោចេត្វា តានិ អាភរណានិ រុក្ខេ លគ្គេត្វា “អត្ថិកា គណ្ហន្តូ”តិ វត្វា តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា តេហិ “កស្មា និវត្តោសី”តិ បុដ្ឋោ តមត្ថំ អារោចេសិ។ អថ នំ តេ អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា, “មយំ, ភន្តេ, សាកិយា នាម មាននិស្សិតា, អយំ អម្ហាកំ ទីឃរត្តំ បរិចារកោ, ឥមំ បឋមតរំ បព្វាជេថ, មយមស្ស អភិវាទនាទីនិ ករិស្សាម, ឯវំ នោ មានោ និម្មទាយិស្សតី”តិ វត្វា តំ បឋមតរំ បព្វាជេត្វា បច្ឆា សយំ បព្វជិំសុ។ តេសុ អាយស្មា ភទ្ទិយោ តេនេវ អន្តរវស្សេន តេវិជ្ជោ អហោសិ។ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ទិព្វចក្ខុកោ ហុត្វា បច្ឆា មហាវិតក្កសុត្តំ (អ· និ· ៨·៣០) សុត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ អាយស្មា អានន្ទោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ ភគុត្ថេរោ ច កិមិលត្ថេរោ ច អបរភាគេ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ ទេវទត្តោ បោថុជ្ជនិកំ ឥទ្ធិំ បត្តោ។

អបរភាគេ សត្ថរិ កោសម្ពិយំ វិហរន្តេ សបរិវារស្ស តថាគតស្ស មហន្តោ លាភសក្ការោ និព្វត្តិ។ វត្ថភេសជ្ជាទិហត្ថា មនុស្សា វិហារំ បវិសិត្វា “កុហិំ សត្ថា, កុហិំ សារិបុត្តត្ថេរោ, កុហិំ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ, កុហិំ មហាកស្សបត្ថេរោ, កុហិំ ភទ្ទិយត្ថេរោ, កុហិំ អនុរុទ្ធត្ថេរោ, កុហិំ អានន្ទត្ថេរោ, កុហិំ ភគុត្ថេរោ, កុហិំ កិមិលត្ថេរោ”តិ អសីតិមហាសាវកានំ និសិន្នដ្ឋានំ ឱលោកេន្តា វិចរន្តិ។ “ទេវទត្តត្ថេរោ កុហិំ និសិន្នោ វា, ឋិតោ វា”តិ បុច្ឆន្តា នាម នត្ថិ។ សោ ចិន្តេសិ – “អហម្បិ ឯតេហិ សទ្ធិំយេវ បព្វជិតោ, ឯតេបិ ខត្តិយបព្វជិតា, អហម្បិ ខត្តិយបព្វជិតោ, លាភសក្ការហត្ថា មនុស្សា ឯតេយេវ បរិយេសន្តិ, មម នាមំ គហេតាបិ នត្ថិ។ កេន នុ ខោ សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា កំ បសាទេត្វា មម លាភសក្ការំ និព្វត្តេយ្យ”ន្តិ។ អថស្ស ឯតទហោសិ – “អយំ ខោ រាជា ពិម្ពិសារោ បឋមទស្សនេនេវ ឯកាទសហិ នហុតេហិ សទ្ធិំ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋិតោ, ន សក្កា ឯតេន សទ្ធិំ ឯកតោ ភវិតុំ, កោសលរញ្ញាបិ សទ្ធិំ ន

សក្កា ភវិតុំ។ អយំ ខោ បន រញ្ញោ បុត្តោ អជាតសត្តុ កុមារោ កស្សចិ គុណាគុណេ ន ជានាតិ, ឯតេន សទ្ធិំ ឯកតោ ភវិស្សាមី”តិ។ សោ កោសម្ពិតោ រាជគហំ គន្ត្វា កុមារកវណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វា ចត្តារោ អាសីវិសេ ចតូសុ ហត្ថបាទេសុ ឯកំ គីវាយ បិលន្ធិត្វា ឯកំ សីសេ ចុម្ពដកំ កត្វា ឯកំ ឯកំសំ ករិត្វា ឥមាយ អហិមេខលាយ អាកាសតោ ឱរុយ្ហ អជាតសត្តុស្ស ឧច្ឆង្គេ និសីទិត្វា តេន ភីតេន “កោសិ ត្វ”ន្តិ វុត្តេ “អហំ ទេវទត្តោ”តិ វត្វា តស្ស ភយវិនោទនត្ថំ តំ អត្តភាវំ បដិសំហរិត្វា សង្ឃាដិបត្តចីវរធរោ បុរតោ ឋត្វា តំ បសាទេត្វា លាភសក្ការំ និព្វត្តេសិ។ សោ លាភសក្ការាភិភូតោ “អហំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហរិស្សាមី”តិ បាបកំ ចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា សហ ចិត្តុប្បាទេន ឥទ្ធិតោ បរិហាយិត្វា សត្ថារំ វេឡុវនវិហារេ សរាជិកាយ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេន្តំ វន្ទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា អញ្ជលឹ បគ្គយ្ហ – “ភគវា, ភន្តេ, ឯតរហិ ជិណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ, អប្បោស្សុក្កោ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ អនុយុញ្ជតុ, អហំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហរិស្សាមិ, និយ្យាទេថ មេ ភិក្ខុសង្ឃ”ន្តិ វត្វា សត្ថារា ខេឡាសកវាទេន អបសាទេត្វា បដិក្ខិត្តោ អនត្តមនោ ឥទំ បឋមំ តថាគតេ អាឃាតំ ពន្ធិត្វា បក្កាមិ។

អថស្ស ភគវា រាជគហេ បកាសនីយកម្មំ ការេសិ។ សោ “បរិច្ចត្តោ ទានិ អហំ សមណេន គោតមេន, ឥទានិស្ស អនត្ថំ ករិស្សាមី”តិ អជាតសត្តុំ ឧបសង្កមិត្វា, “បុព្វេ ខោ, កុមារ, មនុស្សា ទីឃាយុកា, ឯតរហិ អប្បាយុកា។ ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ, យំ ត្វំ កុមារោវ សមានោ កាលំ ករេយ្យាសិ, តេន ហិ ត្វំ, កុមារ, បិតរំ ហន្ត្វា រាជា ហោហិ, អហំ ភគវន្តំ ហន្ត្វា ពុទ្ធោ ភវិស្សាមី”តិ វត្វា តស្មិំ រជ្ជេ បតិដ្ឋិតេ តថាគតស្ស វធាយ បុរិសេ បយោជេត្វា តេសុ សោតាបត្តិផលំ បត្វា និវត្តេសុ សយំ គិជ្ឈកូដបព្វតំ អភិរុហិត្វា, “អហមេវ សមណំ គោតមំ ជីវិតា វោរោបេស្សាមី”តិ សិលំ បវិជ្ឈិត្វា រុហិរុប្បាទកកម្មំ កត្វា ឥមិនាបិ ឧបាយេន មារេតុំ អសក្កោន្តោ បុន នាឡាគិរិំ វិស្សជ្ជាបេសិ។ តស្មិំ អាគច្ឆន្តេ អានន្ទត្ថេរោ អត្តនោ ជីវិតំ សត្ថុ បរិច្ចជិត្វា បុរតោ អដ្ឋាសិ។ សត្ថា នាគំ ទមេត្វា នគរា និក្ខមិត្វា វិហារំ គន្ត្វា អនេកសហស្សេហិ ឧបាសកេហិ អភិហដំ មហាទានំ បរិភុញ្ជិត្វា តស្មិំ ទិវសេ សន្និបតិតានំ អដ្ឋារសកោដិសង្ខាតានំ រាជគហវាសីនំ អនុបុព្វិំ កថំ កថេត្វា ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ ជាតោ “អហោ អាយស្មា អានន្ទោ មហាគុណោ, តថារូបេ នាម ហត្ថិនាគេ អាគច្ឆន្តេ អត្តនោ ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា សត្ថុ បុរតោវ អដ្ឋាសី”តិ ថេរស្ស គុណកថំ សុត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបេស មយា អត្ថាយ ជីវិតំ បរិច្ចជិយេវា”តិ វត្វា ភិក្ខូហិ យាចិតោ ចុល្លហំស (ជា. ១.១៥.១៣៣ អាទយោ; ២.២១.១ អាទយោ) – មហាហំស (ជា. ២.២១.៨៩ អាទយោ) – កក្កដកជាតកានិ (ជា. ១.៣.៤៩ អាទយោ) កថេសិ។ ទេវទត្តស្សាបិ កម្មំ នេវ បាកដំ, តថា រញ្ញោ មារាបិតត្តា, ន វធកានំ បយោជិតត្តា ន សិលាយ បវិទ្ធត្តា បាកដំ អហោសិ, យថា នាឡាគិរិហត្ថិនោ វិស្សជ្ជិតត្តា។ តទា ហិ មហាជនោ “រាជាបិ ទេវទត្តេនេវ មារាបិតោ, វធកាបិ បយោជិតា, សិលាបិ បវិទ្ធា, ឥទានិ បន តេន នាឡាគិរិ វិស្សជ្ជាបិតោ, ឯវរូបំ នាម បាបំ គហេត្វា រាជា វិចរតី”តិ កោលាហលមកាសិ។

រាជា មហាជនស្ស កថំ សុត្វា បញ្ច ថាលិបាកសតានិ នីហរាបេត្វា ន បុន តស្សុបដ្ឋានំ អគមាសិ, នាគរាបិស្ស កុលំ ឧបគតស្ស ភិក្ខាមត្តម្បិ ន អទំសុ។ សោ បរិហីនលាភសក្ការោ កោហញ្ញេន ជីវិតុកាមោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ច វត្ថូនិ យាចិត្វា ភគវតា “អលំ, ទេវទត្ត, យោ ឥច្ឆតិ, សោ អារញ្ញកោ ហោតូ”តិ បដិក្ខិត្តោ កស្សាវុសោ, វចនំ សោភនំ, កិំ តថាគតស្ស ឧទាហុ មម, អហញ្ហិ ឧក្កដ្ឋវសេន ឯវំ វទាមិ, “សាធុ, ភន្តេ, ភិក្ខូ យាវជីវំ អារញ្ញកា អស្សុ, បិណ្ឌបាតិកា, បំសុកូលិកា, រុក្ខមូលិកា, មច្ឆមំសំ ន ខាទេយ្យុ”ន្តិ “យោ ទុក្ខា មុច្ចិតុកាមោ, សោ មយា សទ្ធិំ អាគច្ឆតូ”តិ វត្វា បក្កាមិ។ តស្ស វចនំ សុត្វា ឯកច្ចេ នវបព្វជិតា មន្ទពុទ្ធិនោ “កល្យាណំ

ទេវទត្តោ អាហ, ឯតេន សទ្ធិំ ភិន្ទិស្សាមា”តិ តេន សទ្ធិំ ឯកតោ អហេសុំ។ ឥតិ សោ បញ្ចសតេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ តេហិ បញ្ចហិ វត្ថូហិ លូខប្បសន្នំ ជនំ សញ្ញាបេន្តោ កុលេសុ វិញ្ញាបេត្វា វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តោ សង្ឃភេទាយ បរក្កមិ។ សោ ភគវតា, “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ទេវទត្ត, សង្ឃភេទាយ បរក្កមសិ ចក្កភេទាយា”តិ បុដ្ឋោ “សច្ចំ ភគវា”តិ វត្វា, “គរុកោ ខោ, ទេវទត្ត, សង្ឃភេទោ”តិអាទីហិ ឱវទិតោបិ សត្ថុ វចនំ អនាទិយិត្វា បក្កន្តោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ ទិស្វា, “អជ្ជតគ្គេ ទានាហំ, អាវុសោ អានន្ទ, អញ្ញត្រេវ ភគវតា, អញ្ញត្រ, ភិក្ខុសង្ឃា ឧបោសថំ ករិស្សាមិ, សង្ឃកម្មំ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ ថេរោ តមត្ថំ ភគវតោ អារោចេសិ។ តំ វិទិត្វា សត្ថា ឧប្បន្នធម្មសំវេគោ ហុត្វា, “ទេវទត្តោ សទេវកស្ស លោកស្ស អនត្ថនិស្សិតំ អត្តនោ អវីចិម្ហិ បច្ចនកកម្មំ ករោតី”តិ ចិន្តេត្វា –

“សុករានិ អសាធូនិ, អត្តនោ អហិតានិ ច;

យំ វេ ហិតញ្ច សាធុញ្ច, តំ វេ បរមទុក្ករ”ន្តិ (ធ។ ប។ ១៦៣) –

ឥមំ គាថំ វត្វា បុន ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

“សុករំ សាធុនា សាធុ, សាធុ បាបេន ទុក្ករំ;

បាបំ បាបេន សុករំ, បាបមរិយេហិ ទុក្ករ”ន្តិ (ឧទា។ ៤៨; ចូឡវ។ ៣៤៣);

អថ ខោ ទេវទត្តោ ឧបោសថទិវសេ អត្តនោ បរិសាយ សទ្ធិំ ឯកមន្តំ និសីទិត្វា, “យស្សិមានិ បញ្ច វត្ថូនិ រុច្ចន្តិ , សោ សលាកំ គណ្ហតូ”តិ វត្វា បញ្ចសតេហិ វជ្ជិបុត្តកេហិ នវកេហិ អប្បកតញ្ញូហិ សលាកាយ គហិតាយ សង្ឃំ ភិន្ទិត្វា តេ ភិក្ខូ អាទាយ គយាសីសំ អគមាសិ។ តស្ស តត្ថ គតភាវំ សុត្វា សត្ថា តេសំ ភិក្ខូនំ អានយនត្ថាយ ទ្វេ អគ្គសាវកេ បេសេសិ។ តេ តត្ថ គន្ត្វា អាទេសនាបាដិហារិយានុសាសនិយា ចេវ ឥទ្ធិបាដិហារិយានុសាសនិយា ច អនុសាសន្តា តេ អមតំ បាយេត្វា អាទាយ អាកាសេន អាគមិំសុ។ កោកាលិកោបិ ខោ “ឧដ្ឋេហិ, អាវុសោ ទេវទត្ត, នីតា តេ ភិក្ខូ សារិបុត្តមោគ្គល្លានេហិ, ននុ ត្វំ មយា វុត្តោ ‘មា, អាវុសោ, សារិបុត្តមោគ្គល្លានេ វិស្សាសី’តិ បាបិច្ឆា សារិបុត្តមោគ្គល្លានា, បាបិកានំ ឥច្ឆានំ វសំ គតា”តិ វត្វា ជណ្ណុកេន ហទយេ បហរិ, តស្ស តត្ថេវ ឧណ្ហលោហិតំ មុខតោ ឧគ្គញ្ឆិ។ អាយស្មន្តំ បន សារិបុត្តំ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតំ អាកាសេន អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ភិក្ខូ អាហំសុ – “ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ គមនកាលេ អត្តទុតិយោ គតោ, ឥទានិ មហាបរិវារោ អាគច្ឆន្តោ សោភតី”តិ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ សារិបុត្តោ សោភតិ, បុព្វេ តិរច្ឆានយោនិយំ និព្វត្តកាលេបិ មយ្ហំ បុត្តោ មម សន្តិកំ អាគច្ឆន្តោ សោភិយេវា”តិ វត្វា –

“ហោតិ សីលវតំ អត្ថោ, បដិសន្ថារវុត្តិនំ;

លក្ខណំ បស្ស អាយន្តំ, ញាតិសង្ឃបុរក្ខតំ;

អថ បស្សសិមំ កាឡំ, សុវិហីនំវ ញាតិភី”តិ. (ជា. ១.១.១១) –

ឥទំ ជាតកំ កថេសិ. បុន ភិក្ខូហិ, “ភន្តេ, ទេវទត្តោ កិរ ទ្វេ អគ្គសាវកេ ឧភោសុ បស្សេសុ និសីទាបេត្វា ‘ពុទ្ធលីឡ្ហាយ ធម្មំ ទេសេស្សាមី’តិ តុម្ហាកំ អនុកិរិយំ ករោតី”តិ វុត្តេ, “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស មម អនុកិរិយំ កាតុំ វាយមិ, ន បន សក្ខិ”តិ វត្វា –

“អបិ វីរក បស្សេសិ, សកុណំ មញ្ជុភាណកំ;

មយូរគីវសង្កាសំ, បតិំ មយ្ហំ សវិដ្ឋកំ.

“ឧទកថលចរស្ស បក្ខិនោ,

និច្ចំ អាមកមច្ឆភោជិនោ;

តស្សានុករំ សវិដ្ឋកោ,

សេវាលេ បលិគុណ្ឋិតោ មតោ”តិ. (ជា. ១.២.១០៤-១០៥) –

អាទិកា ជាតកំ វត្វា អបរាបរេសុបិ ទិវសេសុ តថារូបមេវ កថំ អារព្ភ –

“អចារិ វតាយំ វិតុទំ វនានិ,

កដ្ឋង្គរុក្ខេសុ អសារកេសុ;

អថាសទា ខទិរំ ជាតសារំ,

យត្ថព្ភិទា គរុឡ្ហ ឧត្តមង្គ”ន្តិ. (ជា. ១.២.១២០);

“លសី ច តេ និប្ផលិកា, មត្ថកោ ច បទាលិតោ;

សព្ពា តេ ផាសុកា ភគ្គា, អជ្ជ ខោ ត្វំ វិរោចសី”តិ. (ជា. ១.១.១៣២) –

ឯវមាទីនិ ជាតកានិ កថេសិ. បុន “អកតញ្ញូ ទេវទត្តោ”តិ កថំ អារព្ភ –

“អករម្ហស តេ កិច្ចំ, យំ ពលំ អហុវម្ហស;

មិគរាជ នមោ ត្យត្ថុ, អបិ កិញ្ចិ លភាមសេ.

“មម លោហិតភក្ខស្ស, និច្ចំ លុទ្ទានិ កុព្ពតោ;

ទន្តន្តរគតោ សន្តោ, តំ ពហុំ យម្បិ ជីវសី”តិ. (ជា. ១.៣.២៩-២០) –

អាទីនិ ជាតកានិ កថេសិ. បុន វធាយ បរិសក្កនស្ស អារព្ភ –

“ញាតមេតំ កុរុង្គស្ស, យំ ត្វំ សេបណ្ណិ សិយ្យសិ;

អញ្ញំ សេបណ្ណិ គច្ឆាមិ, ន មេ តេ រុច្ចតេ ផល”ន្តិ. (ជា. ១.១.២១) –

អាទីនិ ជាតកានិ កថេសិ. បុនទិវសេ “ឧភតោ បរិហីនោ ទេវទត្តោ លាភសក្ការតោ ច សាមញ្ញតោ ចា”តិ កថាសុ បវត្តមានាសុ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ទេវទត្តោ បរិហីនោ, បុព្ពេបិ បរិហីនោយេវា”តិ វត្វា –

“អក្ខី ភិន្នា បដោ នដ្ឋោ, សខិគេហេ ច ភណ្ឌនំ;

ឧភតោ បទុដ្ឋា កម្មន្តា, ឧទកម្ហិ ថលម្ហិ ចា”តិ. (ជា. ១.១.១៣៩) –

អាទីនិ ជាតកានិ កថេសិ. ឯវំ រាជគហេ វិហរន្តោវ ទេវទត្តំ អារព្ភ ពហូនិ ជាតកានិ កថេត្វា រាជគហតោ សាវត្ថិំ គន្ត្វា ជេតវនេ

ចិហារេន ចារំ កេប្បសិ៍ ដេចដេត្តាបិ ពេលា តច យាសេ កិលិនេតា បន្ធិរេយ ការេល សត្តាទំ ដ្ដេការេយា ហុត្វា អត្តនោ សាចេក អាហ –

“អហំ សត្តាទំ ដ្ដេការេយា, ត់ ពេយ ដេស្សុឆា”តិ៍ “ត្វំ សេយត្តការេល សត្តារា សន្ធិ ចេចរិ ហុត្វា អចរិ, ត យសំ តត្ត នេតស្សាយា”តិ ចុទេត្ត, “យា ឞំ តារសេឆ, យឃា សត្តរិ អាឈារេតា កេតា, សត្ត បត យឃិ ពេកសក្កុយេត្តាបិ អាឈារេតា តត្តិ”៍ សេរា ហិ កកចា –

“ចឆេក ដេចដេត្តយិ្យាចារេរ អក្ដុលិយាលេក;

ឆតបិរេល រាហុរេល ច, សត្ត្តត្ត សេយាតសេរា”តិ៍ (អប៍ ឆេរ ១៍១៍៤៥៥; ឞិ៍ ប៍ ៩៍៩៍៤) –

“ដេស្សុឆ ពេយ កកចត្ត”ត្តិ បុតប្យុតំ ឃាចិ៍ អឆ តំ ពេត យញ្ញាពេកតាដាឃ តិក្លូយិសុ៍ តស្ស អាកាយតំ សុត្វា កិក្ល សត្ត អារេរាចេសុំ – “កេត្ត, ដេចដេត្តា កិរ តុយក្រាំ ដេស្សុតត្តាឃ អាកឆ្នាតិ”តិ៍ “ត, កិក្លូចេ, សេរា ពេតត្តភារចេត ឞំ បស្សិតុំ លកិស្សតិ”តិ៍ ដេចដេត្តា កិរ បញ្ញាត្តិ ចត្តត់ អាឃាចិតការលេតា បដ្ឋាឃ បុត ញ្ញុំ ដ្ឋ ត លកតិ, អសំ ឆយូតា៍ “អសុកដ្ឋាតញ្ញា អសុកដ្ឋាតញ្ញា អាកេតា, កេត្ត”តិ៍ “ឃំ ញ្ញូឆ្នតិ, ត់ កេរាត្យ, ត សេរា ឞំ បស្សិតុំ លកិស្សតិ”តិ៍ “កេត្ត, ញ្ញូរេតា ឃោដតយត្ត អាកេតា, អឆ្ឆឃោដត់, កាចុត់, ដេតចតេបិក្លូរសឹសឹបំ អាកេតា, កេត្ត”តិ៍ “សេចបិ អេត្តាដេតចត់ បចិសតិ, តេច ឞំ បស្សិតុំ លកិស្សតិ”តិ៍ ដេចដេត្ត កេហត្វា អាកតា ដេតចតេបិក្លូរសឹតិរេរ យញ្ញុំ ញ្ញូតារេត្វា បេិក្លូរសឹ ត្យាឃិតុំ ញ្ញូតាទិ៍សុ៍ ដេចដេត្តាបិ ពេលា យញ្ញុំតា ចុដ្ឋាឃ ដ្ឋេកា បិរេដ ក្លុយិសំ ឆេបត្វា តិសឹតិ៍ បិដា បឆចិ បចិសិស៊ុ ៍ សេរា អត្តក្ករេយត ឃាច ពេកាប្បកា, ឃាច ដេល្ហុកា, ឃាច កដិពេតា, ឃាច ឆតេតា, ឃាច កិចេតា បចិសិត្វា ហត្តុកដ្ឋិកស្ស ក្លុយិសំ បចិដ្ឋការេល –

“ញ្ញូរេយហិ អដ្ឋិហិ តយក្កុបុក្កុលិ,

ដេចាតិដេចំ តរេដយូសារេចិ;

សយត្តូចក្លុំ សតបុញ្ញាលក្លូលំ,

បិរេណហិ ញ្ញុំ សរេលំ ដ្ឋេបឃិ”តិ៍ (ឞិ៍ ប៍ ៣៍១៍១) –

ញ្ញូឞំ កាឆយាហ៍ ញ្ញូដំ កិរ ដាតំ ឌិស្វា តឆាកេតា ដេចដត្ត បញ្ញារេដសិ៍ សេចេ ហិ ត សេរា បញ្ញុឌិស្ស, កិហិ ហុត្វា កយូញ្ញា ការិយំ អកាទិស្ស, អាឃតិ៍ កចតិស្សរលាបច្ចយំ កាតុំ ត សក្លិស្ស, បញ្ញុឌិត្វា ច បត កិញ្ញាបិ កយុំ ការិយំ ការិស្សតិ, អាឃតិ៍ កចតិស្សរលាបច្ចយំ កាតុំ សក្លិស្សតីតិ ត់ សត្វា បញ្ញារេដសិ៍ សេរា ហិ ញ្ញូរេតា សតសហស្សកប្បយត្តេក អដ្ឋិស្សរេរា តាយ បរេច្ចកញ្ញុរេឆ្ក កចិស្សតិ, សេរា បឆចិ បចិសិត្វា អឞិចិឞិ្យតិញ្ញុត្តិ៍ តិច្ចរេល ញ្ញុរេឆ្ក អបរេញ្ញុការេចត បត តិច្ចរេលិច ហុត្វា បច្ចតុតិ ឃោដតសតិរេក អេត្តា អឞិចិឞិ្យឃោដតសតុរេញ្ញាឆយេចស្ស

ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ· ᩈᩦᩈᩴ ᨿᩣᩅ ᨠᨱ᩠ᨱᩈᨠ᩠ᨡᩃᩥᨲᩮᩣ ᩏᨷᩁᩥ ᩋᨿᨠᨷᩃ᩠ᩃᩴ ᨷᩤᩅᩥᩈᩥ, ᨷᩤᨴᩣ ᨿᩣᩅ ᨣᩮᩣᨷ᩠ᨹᨠᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨿᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᨾᩉᩣᨲᩣᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨷᩁᩥᨾᩣᨱᩴ ᩋᨿᩈᩪᩃᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾᨩ᩠ᨫᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩁᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᩤᩅᩥᩈᩥ, ᩋᨷᩁᩴ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨷᩔᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᨾᨷᩔᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᩤᩅᩥᩈᩥ, ᩋᨷᩁᩴ ᩏᨷᩁᩥ ᨠᨷᩃ᩠ᩃᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩮᩣᨽᩣᨣᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨿᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩤᩅᩥᩈᩥ· ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᩮᩣᩅ ᨷᨧ᩠ᨧᨲᩥ·

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩈᩩᩴ· ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨾᨿᩥ ᩋᨷᩁᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩤᩅᩥᩈᩥ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩁᩣᨩᨠᩣᩃᩮ ᨾᨣ᩠ᨣᨾᩪᩊ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᩈᨾᩔᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩮᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩤᨷᩥᨲᩔ ᨷᩩᨶ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨴᨶ᩠ᨲᩮ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨴᨶ᩠ᨲᩮ ᨾᩪᩃᩮᩉᩥ ᩈᩉ ᨴᨶ᩠ᨲᩮ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩥᨿᩅᩣᩁᩮ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨷᨳᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨲᩔ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᩴ ᨴᩦᨷᩮᨲᩩᩴ –

“ᩋᨠᨲᨬ᩠ᨬᩩᩔ ᨷᩮᩣᩈᩔ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᩥᩅᩁᨴᩔᩥᨶᩮᩣ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᩮ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨴᨩ᩠ᨩᩣ, ᨶᩮᩅ ᨶᩴ ᩋᨽᩥᩁᩣᨵᨿᩮ”ᨲᩥ· (ᨩᩣ· ᪑·᪑·᪗᪒; ᪑·᪙·᪑᪐᪗) –

ᩍᨴᩴ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨿ ᨡᨶ᩠ᨲᩥᩅᩣᨴᩥᨠᩣᩃᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᩋᨷᩁᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩃᩣᨻᩩᩁᩣᨩᨽᩪᨲᩔ ᨲᩔ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᩴ ᨴᩦᨷᩮᨲᩩᩴ ᨡᨶ᩠ᨲᩥᩅᩣᨴᩥᨩᩣᨲᨠᨬ᩠ᨧ (ᨩᩣ· ᪑·᪔·᪔᪙ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ), ᨧᩪᩊᨵᨾ᩠ᨾᨷᩤᩃᨠᩣᩃᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᩋᨷᩁᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨷᨲᩣᨷᩁᩣᨩᨽᩪᨲᩔ ᨲᩔ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᩴ ᨴᩦᨷᩮᨲᩩᩴ ᨧᩪᩊᨵᨾ᩠ᨾᨷᩤᩃᨩᩣᨲᨠᨬ᩠ᨧ (ᨩᩣ· ᪑·᪕·᪔᪔ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨠᨳᩮᩈᩥ·

ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨷᨶ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᩉᨭ᩠ᨮᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨵᨩᨷᨭᩣᨠᨠᨴᩃᩥᨿᩮᩣ ᩏᩔᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨥᨭᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩃᩣᨽᩣ ᩅᨲ ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨨᨱᩴ ᩋᨶᩩᨽᩮᩣᨲᩥ· ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ· ᨽᨣᩅᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᨾᨲᩮ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨲᩩᩔᨲᩥ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨲᩩᩔᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨩᨶᩔ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨿᩮ ᨧᨱ᩠ᨯᩮ ᨹᩁᩩᩈᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨷᩥᨦ᩠ᨣᩃᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᨲᩮ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᩴ ᨴᩦᨷᩮᨲᩩᩴ –

“ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨩᨶᩮᩣ ᩉᩥᩴᩈᩥᨲᩮᩣ ᨷᩥᨦ᩠ᨣᩃᩮᨶ,

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᨲᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩅᩮᨴᨿᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨷᩥᨿᩮᩣ ᨶᩩ ᨲᩮ ᩋᩣᩈᩥ ᩋᨠᨱ᩠ᩉᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣ,

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩩᩅᩴ ᩁᩮᩣᨴᩈᩥ ᨴ᩠ᩅᩤᩁᨷᩤᩃ·

“ត ខេ បិយោ អាសិ អកាល្យាតខេត្តា,

ភាឃាបិ បច្ចាកាយភាឃ ពស្ស;

ឡូខេពា កខេពា ហិខេឃ្យ យច្ចុខាត់,

ខេសា ហិសិខេពា អាខេតឃ្យ បុត ឡូឆា”ពិ៍ (ឌា៍ ១៍៧៍១៤៩-១៥០) –

ឡូត់ បិក្ខុលឌាពក់ កខេឆសិ៍ កិក្ខូ សព្វាទំ បុច្ឆិសុ – “ឡូឌាតិ, ភខេត្ត, ខេឌចឌខេត្តា ក្យហិ តិឡ្វខេត្តា”ពិ? “អឌឹឌិយហាតិខខេឃ, កិក្ខូខេច”ពិ៍ “ភខេត្ត, ឡូឆ ពប្យខេត្តា ចិតទិព្វា បុត កត្តា ពប្យតដ្ឋាខេតខេឃច តិឡ្វខេត្តា”ពិ៍ “អាយ, កិក្ខូខេច, បឡ្វខឹពា ចា ខេហាត្ត កហដ្ឋា ចា, បយាឌចិហាទិខេតា ដ្ឋកឃត្វ ពប្យត្តិខេឃចា”ពិ ចព្វា ឡូយំ កាឆយាហ –

១លិ៍

“ឡូឆ ពប្យតិ ខេបច្ច ពប្យតិ, បិបកាទី ដ្ឋកឃត្វ ពប្យតិ;

បិបំ ខេយ កពត្តិ ពប្យតិ, កិខេឃ្យា ពប្យតិ ទុក្កតិ កខេតា”ពិ៍

ពត្វ ឡូឆ ពប្យតីតិ ឡូឆ កប្ចពប្យខេតត ខេឌាយតស្សយខេត្តត ពប្យតិ៍ ខេបច្ចាតិ បខេលិខេក បត ចិបិកពប្យខេតត អតិឌាទុខេលាត អបិឃឌុខេក្ខត ពប្យតិ៍ បិបកាទីតិ តាតប្យកាខេស្ស បិបស្ស កត្តា៍ ដ្ឋកឃត្វាតិ ឡូយិតា ចុត្តប្យកាខេទត ពប្យខេតត ដ្ឋកឃត្វ ពប្យតិ តាយ៍ បិបំ ខេយតិ ខេសា ហិ កប្ចពប្យខេតត កប្យខេត្តា “បិបំ ខេយ កព”ត្តិ ពប្យតិ៍ ពំ អប្យយត្តក់ ពប្យត់, ចិបិកពប្យខេតត បត ពប្យខេត្តា កិខេឃ្យា ពប្យតិ ទុក្កតិ៍ កខេពា អតិឋទុខេសត ពប្យខេតត អតិចិឃ ពប្យតីតិ៍

កាឆាបរិខេយាសាខេត ឧហ្ស ខេសាពាបត្តាឌខេយា អខេហស៊ុ៍ ខេឌសតា យហាឌតស្ស សាព្វិកា ឌាពាតិ៍

ខេឌចឌត្វចត្វ ក្តាឌសមិ៍

១៧៍ សុមតាខេឌឹចត្វ

ឰឆតត្ថតីតិ ឰមំ ឆមូឌេឆសតំ សត្វា ឌេតចឆេត ចិហឧឌេត្តា ស្វបតាឌេចិ អាឧទ្ក ពឌេឆសិ៑

សាចត្ថិឃត្យាឌេចសិកំ អតាឆបិល្ខិកស្ស ឧកេហ ឌេថ្ល កិក្លូសហស្សាតិ ក្សូជត្ថិ, តឆា ចិសាឍាឃ យហាក្ខបិសិកាឃ៑ សាចត្ថិឃំ ឌេឃា ឌេឃា ទាតំ ទាត្យកាឌេយា ឌេហាតិ, ឌេសា ឌេសា ឌេតសំ ក្ខកិត្ត ឰកាសំ លកិត្វាច ពឌេទាតិ៑ កិំ ការណា? "ត្យយ្យាកំ ទាតក្កុ អតាឆបិល្ខិឌេកា ចា ចិសាឍា ចា អាកតា"តិ បុដ្ឋិត្វា, "តាកតា"តិ ចុឌេត្ត សតសហស្សំ ចិស្សឌេជ្ជត្វា ពតទាតយ្យិ "កិំ ទាតំ តាឌេយត"ត្តិ កឧហត្តិ៑ ក្ខឌេកាបិ ហិ ឌេត កិក្លូសឈ្ជស្ស រុចិត្យា អត្ឋចិពកិច្ចាតិ ច អតិចិឃ ឌាតត្ថិ, ឌេតស្ ចិចាឌេឧត្តស្ កិក្ល ចិត្ត្តស្ងបំ ក្សូជត្តិ៑ តស្វា សឌេត្ត ទាតំ ទាត្យកាយា ឌេត ពឌេហត្វាច ពឆ្ឋត្តិ៑ ឰតិ ឌេត អត្តឌេតា អត្តឌេតា ឈឌេឧ កិក្ល បឧិចិសិតុំ ត លកត្តិ៑ តឌេតា ចិសាឍា, "ឌេកា ត្ ឌេឍា យយ ផាឌេត ផត្វា កិក្លូសឈ្ជំ បឧិចិសិស្សតី"តិ ក្ខបឆាឌេឧត្តិ បុត្តស្ស ឌឹតឧំ ចិស្វា តំ អត្តឌេតា ផាឌេត ផឌេបសិ៑ សា តស្សា តិឌេចសឌេត កិក្លូសឈ្ជំ បឧិចិសតិ៑ អតាឆបិល្ខិឌេកាបិ យហាស្កត្ថំ តាយ ឌេឌ្ឌ្ជឌឹតឧំ ផឌេបសិ៑ សា កិក្លូតំ ឌេចឃ្យាចត្តំ ពឌេទាត្តិ ឆមុំ ស្វុលត្តិ ឌេសាតាបត្ត ហុត្វា បតិក្យុលំ អកយាសិ៑ តឌេតា ត្វូឃអស្កត្ថំ ផឌេបសិ៑ សាបិ តឌេឆច ពឌេទាត្តិ ឌេសាតាបត្ត ហុត្វា បតិក្យុលំ កតា៑ អឆ ស្វុយតឌេចិ តាយ ពតិដ្ឋឌឹតឧំ ផឌេបសិ៑ សា បត ឆមុំ ស្វុត្វា សកទាកាយិចលំ បត្វា ក្យុយាឧិកាច ហុត្វា តឆាក្ខឌេបត អឋាស្ឌេកត អាត្យុរា អាហាឧ្យបឌេច្ឆទំ ពត្វា បិតឧំ ឌដ្ឋកាយា ហុត្វា បឌេក្កាសាឌេបសិ៑ ឌេសា ឲកស្វុំ ទាតឌេក្កុ តស្សា សាឧសំ ស្វុត្វាច អាកត្វា, "កិំ, អមូ ស្វុយឌេត"តិ អាហ៑ សាបិ តំ អាហ – "កិំ, តាត ពតិដ្ឋកាតិកា"តិ? "ចិលបសិ អយ្យា"តិ? "ត ចិលបាមិ, ពតិដ្ឋកាតិកា"តិ៑ "កាឃសិ, អយ្យា"តិ? "ត កាឃាមិ, ពតិដ្ឋកាតិកា"តិ៑ ឲត្តកំ ចត្វាឌេឃច បត សា កាលយកាសិ៑ ឌេសា ឌេសាតាបឌេត្តាបិ សមាឌេតា ឌេសដ្ឋឌឹតឧិ ក្ខប្បត្តឌេសាកំ អធិចាឌេសតុំ អសឌេក្កាឌេត្តា ឌឹត្យ សឧីឧកិច្ចំ ពាឌេឧត្វា ឌេរាឌេត្តា សត្ថុ សត្តិកំ កត្វា, "កិំ, កហបតិ, ទុក្ខី ទុម្មតា អស្សុមុខោ ឌេរាឌមាឌេតា អាកឌេតាសី"តិ ចុឌេត្ត, "ឌឹតា ឌេយ, កឌេត្ត, ស្វុយតឌេចិ កាលកតា"តិ អាហ៑ "អឆ កស្វា ឌេសាចសិ, តត្ សឌេត្តាសំ ឲកំសិកំ យឧណ"ត្តិ? "ជាតាឌេយតំ, កឌេត្ត, ឲចរូបិ តាយ ឌេយ ហិឧិឰត្តប្បសយ្យត្ត ឌឹតា, សា យឧណកាឌេល សតិំ បច្ចុបដ្ឋាឌេបតុំ អសឌេក្កាត្តិ ចិលបមាតា យតា, ឌេតត ឌេយ អតប្បកំ ឌេទាមតស្សំ ក្ខប្បជ្ជតី"តិ៑ "កិំ បត តាឃ ពធិតំ យហាឌេសដ្ឋី"តិ? "អហំ តំ, កឌេត្ត, 'អមូ, ស្វុយឌេត'តិ អាមឌេត្តសិ៑ អឆ មំ អាហ – 'កិំ, តាត, ពតិដ្ឋកាតិកា'តិ? 'ចិលបសិ, អយ្យា'តិ? 'ត ចិលបាមិ, ពតិដ្ឋកាតិកា'តិ៑ 'កាឃសិ, អយ្យា'តិ? 'ត កាឃាមិ ពតិដ្ឋកាតិកា'តិ៑ ឲត្តកំ ចត្វា កាលយកាសី"តិ៑ អឆ តំ កកចា អាហ – "ត ឌេត យហាឌេសដ្ឋី ឌឹតា ចិលបតី"តិ៑ "អឆ កស្វា កឌេត្ត ឲចយាហា"តិ? "ពតិដ្ឋត្តាឌេឃច ៑ ឌឹតា ហិ ឌេត, កហបតិ, យក្កុចឌេលហិ តឃា យហល្លិកា៑ ត្វត្យា ឌេសាតាបឌេត្តា, ឌឹតា បត ឌេត សកទាកាយិតី៑ សា យក្កុចឌេលហិ តឃា យហល្លិកត្តា តំ ឲចយាហា"តិ៑ "ឲចំ, កឌេត្ត"តិ? "ឲចំ, កហបតី"តិ៑ "ឰទាតិ ក្យុហិំ តិព្វត្តា, កឌេត្ត"តិ? "ត្យុសិតកចឌេត, កហបតី"តិ៑ "កឌេត្ត, យយ ឌឹតា ឰឆ ឧាតតកាតំ អត្តឌេឧ តត្ថយាតា ចិចឧិត្វា ឰឌេតា កត្វាបិ តត្ថតដ្ឋាឌេតឌេឃច តិព្វត្តា"តិ៑ អឆ តំ សត្វា "អាម, កហបតិ, អប្បយត្តា តាម កហដ្ឋា ចា បព្វជិតា ចា ឰឆ ឌេលាឌេក ច បឧឌេលាឌេក ច តត្ថត្តិឌេឃចា"តិ ចត្វា ឰមំ កាឆមាហ –

១ប៑

"ឰឆ តត្ថតិ ឌេបច្ច តត្ថតិ, ពតបុឌេញ្ញា ក្ខកឃត្ថ តត្ថតិ;

បុញ្ញំ មេ កតន្តិ តន្ទតិ, កិមេឃ្យា តន្ទតិ ឃុក្កតិ កមេតា”តិ។

តត្ថ ឰដាតិ ឰឌ លោកេ កម្ពុតន្ទុតេត តន្ទតិ។ ប្រេច្ចាតិ បរលោកេ ចិបាកតន្ទុតេត តន្ទតិ។ កតបុញ្ញោតិ តាតប្បការស្ស បុញ្ញស្ស កត្តា។ ឧភយត្ថាតិ ឰឌ “កតំ មេ ក្សលំ, អកតំ មេ បាប”ន្តិ តន្ទតិ, បរត្ថ ចិបាកំ អតុភចន្តោ តន្ទតិ។ បុញ្ញំ មេតិ ឰឌ តន្ទន្តោ បត “បុញ្ញំ មេ កត”ន្តិ សោមនស្សមត្តមេច កម្ពុតន្ទុតំ ឧបាទាយ តន្ទតិ។ កិមេឃ្យាតិ ចិបាកតន្ទុតេត បត ឃុកតិ កមេតា សត្តបញ្ញាសចស្សកោដិមេយា សដ្ឋិចស្សសតសហស្សានិ ជិព្ពសម្បត្តិ អតុភចន្តោ តុសិតបុមេ អតិចិយ តន្ទតីតិ។

កាឆាបរិមេយាសាមេ ពហូ មោតាបន្នាឌមេយា អមេហសុំ។ ឞហាដតស្ស សាត្ថិកា ឆម្ពុឌេសតា ជាតាតិ។

ឃុមតាផេចឹចត្ថុ នេតេសមំ។

១៣។ ទ្វេសហាយកភិក្ខុចត្ថុ

ពាហុម្បិ ចេតិ ឰមំ ឆម្ពុឌេសតំ សត្ថា ជេតចមេ ចិហរន្តោ ទ្វេ សហាយមេក អារព្ភ កមេឆសិ។

សាចត្ថិចាសិនោ ហិ ទ្វេ ក្សលបុត្តា សហាយកា ចិហារំ កន្ត្វា សត្ថុ ឆម្ពុឌេសតំ ឃុត្វា កាមេ បហាយ សាសនេ ឧរំ ឌត្វា បព្ពជិត្វា បញ្ច ចស្សានិ អាចរិយុបជ្ឈាយានំ សន្តិកេ ចសិត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា សាសមេ ធុរំ បុច្ឆិត្វា ចិបស្សនាធុរញ្ច កន្ថធុរញ្ច ចិត្ថារមេតា ឃុត្វា ឯមេកា តាច “អហំ, ភន្តេ, មហល្លកកាលេ បព្ពជិមេតា ត សក្ខិស្សាមិ កន្ថធុរំ បូមេតុំ, ចិបស្សនាធុរំ បត បូមេស្សាមី”តិ យាច អរហត្តា ចិបស្សនាធុរំ កថាមេបត្វា ឃដេន្តោ ចាយមន្តោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ។ ឰតមេរា បត “អហំ កន្ថធុរំ បូមេស្សាមី”តិ អនុក្កមេត តេបិដកំ តុទ្ធចចនំ ឧក្កណ្ហិត្វា កតកតដ្ឋានេ ឆម្ពុំ កមេឆតិ, សរភញ្ញំ ភណតិ, បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ ឆម្ពុំ ចាមេចន្តោ ចិចរតិ។ អដ្ឋារសន្នំ មហាគណានំ អាចរិមេយា អមេហាសិ។ ភិក្ខូ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ កមេហត្វា ឰតរស្ស ថេរស្ស ចសនដ្ឋានំ កន្ត្វា តស្ស ឱចាទេ ឋត្វា អរហត្តំ បត្វា ថេរំ ចន្ទិត្វា, “សត្ថារំ ឌដ្ឋុកាមម្ហា”តិ ចទន្តិ។ ថេមេរា “កច្ឆថ, អាចុមេសា, មម ចចមេនត សត្ថារំ ចន្ទិត្វា អសីតិ មហាមេថេរ ចន្ទថ, សហាយកមេត្ថរម្បិ មេ ‘អម្ហាកំ អាចរិមេយា តុមេម្ហ ចន្ទតី’តិ ចទថា”តិ មេបមេសតិ។ មេត ភិក្ខូ ចិហារំ កន្ត្វា សត្ថារញ្ចេច អសីតិ មហាមេថេរ ច ចន្ទិត្វា កន្ត្វាមេត្ថរស្ស សន្តិកំ កន្ត្វា, “ភន្តេ, អម្ហាកំ អាចរិមេយា តុមេម្ហ ចន្ទតី”តិ ចទន្តិ។ ឰតមេរត ច “មេកា តាម មេសា”តិ ចុមេត្តេ, “តុម្ហាកំ សហាយកភិក្ខុ, ភន្តេ”តិ ចទន្តិ។ ឯចំ មេថេរ បុនប្បុនំ សាសនំ បហិណន្តេ មេសា ភិក្ខុ មេថាកំ កាលំ សហិត្វា អបរភាមេក សហិតុំ អសក្កោន្តោ “អម្ហាកំ អាចរិមេយា តុមេម្ហ ចន្ទតី”តិ ចុមេត្តេ, “មេកា ឯមេសា”តិ ចត្វា “តុម្ហាកំ សហាយកភិក្ខូ”តិ ចុមេត្តេ, “កិំ បត តុមេមហិ តស្ស សន្តិកេ ឧក្កហិតំ, កិំ ឌីឃនិកាយាឌីសុ អញ្ញតមេរា និកាមេយា, កិំ តីសុ បិដមេកសុ ឯកំ បិដក”ន្តិ ចត្វា “ចតុប្បទិកម្បិ កាថំ ត ជានាតិ, បំសុក្សលំ កមេហត្វា បព្ពជិតកាមេលមេយច អរញ្ញំ បចិដ្ឋោ, ពហូ ចត អន្តេចាសិកេ លភិ, តស្ស អាកតកាមេល មយា បញ្ហំ បុច្ឆិតុំ ចដ្តី”តិ

ចិន្តេសិ។

អថ អបរភាគេ ថេរោ សត្ថារំ ទដ្ឋុំ អាគតោ។ សហាយកស្ស ថេរស្ស សន្តិកេ បត្តចីវរំ ឋបេត្វា គន្ត្វា សត្ថារញ្ច អសីតិ មហាថេរេ ច វន្ទិត្វា សហាយកស្ស វសនដ្ឋានំ បច្ចាគមិ។ អថស្ស សោ វត្តំ ការេត្វា សមប្បមាណំ អាសនំ គហេត្វា, “បញ្ហំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ និសីទិ។ តស្មិំ ខណេ សត្ថា “ឯស ឯវរូបំ មម បុត្តំ វិហេឋេត្វា និរយេ និព្ពត្តេយ្យា”តិ តស្មិំ អនុកម្បាយ វិហារចារិកំ ចរន្តោ វិយ តេសំ និសិន្នដ្ឋានំ គន្ត្វា បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសីទិ។ តត្ថ តត្ថ និសីទន្តា ហិ ភិក្ខូ ពុទ្ធាសនំ បញ្ញាបេត្វាវ និសីទន្តិ។ តេន សត្ថា បកតិបញ្ញត្តេយេវ អាសនេ និសីទិ។ និសជ្ជ ខោ បន គន្ថិកភិក្ខុំ បឋមជ្ឈានេ បញ្ហំ បុច្ឆិត្វា តស្មិំ អកថិតេ ទុតិយជ្ឈានំ អាទិំ កត្វា អដ្ឋសុបិ សមាបត្តីសុ រូបារូបេសុ ច បញ្ហំ បុច្ឆិ។ គន្ថិកត្ថេរោ ឯកម្បិ កថេតុំ នាសក្ខិ។ ឥតរោ តំ សព្វំ កថេសិ។ អថ នំ សោតាបត្តិមគ្គេ បញ្ហំ បុច្ឆិ។ គន្ថិកត្ថេរោ កថេតុំ នាសក្ខិ។ តតោ ខីណាសវត្ថេរំ បុច្ឆិ។ ថេរោ កថេសិ។ សត្ថា “សាធុ សាធុ, ភិក្ខូ”តិ អភិនន្ទិត្វា សេសមគ្គេសុបិ បដិបាដិយា បញ្ហំ បុច្ឆិ។ គន្ថិកោ ឯកម្បិ កថេតុំ នាសក្ខិ, ខីណាសវោ បុច្ឆិតំ បុច្ឆិតំ កថេសិ។ សត្ថា ចតូសុបិ ឋានេសុ តស្ស សាធុការំ អទាសិ។ តំ សុត្វា ភុម្មទេវេ អាទិំ កត្វា យាវ ព្រហ្មលោកា សព្វា ទេវតា ចេវ នាគសុបណ្ណា ច សាធុការំ អទំសុ។ តំ សាធុការំ សុត្វា តស្ស អន្តេវាសិកា ចេវ សទ្ធិវិហារិកា ច សត្ថារំ ឧជ្ឈាយិំសុ – “កិំ នាមេតំ សត្ថារា កតំ, កិញ្ចិ អជានន្តស្ស មហល្លកត្ថេរស្ស ចតូសុ ឋានេសុ សាធុការំ អទាសិ, អម្ហាកំ បនាចរិយស្ស សព្វបរិយត្តិធរស្ស បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ បាមោក្ខស្ស បសំសាមត្តម្បិ ន ករី”តិ។ អថ តេ សត្ថា “កិំ នាមេតំ, ភិក្ខវេ, កថេថា”តិ បុច្ឆិត្វា តស្មិំ អត្ថេ អារោចិតេ, “ភិក្ខវេ, តុម្ហាកំ អាចរិយោ មម សាសនេ ភតិយា គាវោ រក្ខណសទិសោ, មយ្ហំ បន បុត្តោ យថារុចិយា បញ្ច គោរសេ បរិភុញ្ជនកសាមិកសទិសោ”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៩។

“ពហុម្បិ ចេ សំហិត ភាសមានោ,

ន តក្ករោ ហោតិ នរោ បមត្តោ;

គោបោវ គាវោ គណយំ បរេសំ,

ន ភាគវា សាមញ្ញស្ស ហោតិ។

២០។

“អប្បម្បិ ចេ សំហិត ភាសមានោ,

ធម្មស្ស ហោតិ អនុធម្មចារី;

រាគញ្ច ទោសញ្ច បហាយ មោហំ,

សម្មប្បជានោ សុវិមុត្តចិត្តោ។

“អនុបាទិយានោ ឥធ វា ហុរំ វា,

ស ភាគវា សាមញ្ញស្ស ហោតី”តិ។

តត្ថ សំហិតន្តិ តេបិដកស្ស ពុទ្ធវចនស្សេតំ នាមំ។ តំ អាចរិយេ ឧបដ្ឋហិត្វា ឧគ្គណ្ហិត្វា ពហុម្បិ បរេសំ ភាសមានោ វាចេន្តោ តំ ធម្មំ សុត្វា យំ ការកេន បុគ្គលេន កត្តព្ពំ, តក្ករោ ន ហោតិ។ កុក្កុដស្ស បក្ខបហរណមត្តម្បិ អនិច្ចាទិវសេន យោនិសោ មនសិការំ នប្បវត្តេតិ។ ឯសោ យថា នាម ទិវសំ ភតិយា គាវោ រក្ខន្តោ គោបោ បាតោវ គណេត្វា សម្បដិច្ឆិត្វា សាយំ គណេត្វា សាមិកានំ និយ្យាទេត្វា ទិវសភតិមត្តំ គណ្ហាតិ, យថារុចិយា បន បញ្ច គោរសេ បរិភុញ្ជិតុំ ន លភតិ, ឯវមេវ កេវលំ អន្តេវាសិកានំ សន្តិកា វត្តបដិវត្តករណមត្តស្ស ភាគី ហោតិ, សាមញ្ញស្ស បន ភាគី ន ហោតិ។ យថា បន តេហិ និយ្យាទិតានំ គុន្នំ គោរសំ សាមិកាវ បរិភុញ្ជន្តិ, តថា តេន កថិតំ ធម្មំ សុត្វា ការកបុគ្គលា យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជិត្វា កេចិ បឋមជ្ឈានាទីនិ បាបុណន្តិ, កេចិ វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា មគ្គផលានិ បាបុណន្តិ, គោសាមិកា គោរសស្សេវ សាមញ្ញស្ស ភាគិនោ ហោន្តិ។

ឥតិ សត្ថា សីលសម្បន្នស្ស ពហុស្សុតស្ស បមាទវិហារិនោ អនិច្ចាទិវសេន យោនិសោ មនសិការេ បមត្តស្ស ភិក្ខុនោ វសេន បឋមំ គាថំ កថេសិ, ន ទុស្សីលស្ស។ ទុតិយគាថា បន អប្បស្សុតស្សបិ យោនិសោ មនសិការេ កម្មំ ករោន្តស្ស ការកបុគ្គលស្ស វសេន កថិតា។

តត្ថ អប្បម្បិ ចេតិ ថោកំ ឯកវគ្គទ្វិវគ្គមត្តម្បិ។ ធម្មស្ស ហោតិ អនុធម្មចារីតិ អត្ថមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ នវលោកុត្តរធម្មស្ស អនុរូបំ ធម្មំ បុព្ពភាគបដិបទាសង្ខាតំ ចតុបារិសុទ្ធិសីលធុតង្គអសុភកម្មដ្ឋានាទិភេទំ ចរន្តោ អនុធម្មចារី ហោតិ។ សោ “អជ្ជ អជ្ជេវា”តិ បដិវេធំ អាកង្ខន្តោ ចរតិ។ សោ ឥមាយ សម្មាបដិបត្តិយា រាគញ្ច ទោសញ្ច បហាយ មោហំ សម្មា ហេតុនា នយេន បរិជានិតព្ពេ ធម្មេ បរិជានន្តោ តទង្គវិក្ខម្ភនសមុច្ឆេទបដិប្បស្សទ្ធិនិស្សរណវិមុត្តីហិ វសេន សុវិមុត្តចិត្តោ, អនុបាទិយានោ ឥធ វា ហុរំ វាតិ ឥធលោកបរលោកបរិយាបន្នា វា អជ្ឈត្តិកពាហិរា វា ខន្ធាយតនធាតុយោ ចតូហិ ឧបាទានេហិ អនុបាទិយន្តោ មហាខីណាសវោ មគ្គសង្ខាតស្ស សាមញ្ញស្ស វសេន អាគតស្ស ផលសាមញ្ញស្ស ចេវ បញ្ចអសេក្ខធម្មក្ខន្ធស្ស ច ភាគវា ហោតីតិ រតនកូដេន វិយ អគារស្ស អរហត្តេន ទេសនាយ កូដំ គណ្ហិ។

កាឆាបរិឃោឃាភេ ពាហ្វ ឃោហាបភ្អាឝឃោ អហេឃ្យ៍ ឝេឃភា យហាឌភឃ្យ ឃាត្លិកា ឌាហាហិ៍

ឆ្ងេឃហាឃកអិក្ឞឆព្ទ ឆ្ង្គឃយិ៍

ឃយកឆក្កឆល្លភា ភិឌ្ខិហា៍

បឆេយា ឆេក្កា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪒᪨ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨴᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪑᪨ ᩈᩣᨾᩣᩅᨲᩦᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨴᩮᩣᩋᨾᨲᨷᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨠᩮᩣᩈᨾ᩠ᨻᩥᩴ ᩏᨷᨶᩥᩔᩣᨿ ᨥᩮᩣᩈᩥᨲᩣᩁᩣᨾᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᨾᩣᩅᨲᩥᨷ᩠ᨷᨾᩩᨡᩣᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩈᨲᩣᨶᩴ, ᨾᩣᨣᨱ᩠ᨯᩥᨿᨷ᩠ᨷᨾᩩᨡᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩈᨲᩣᨶᩴ ᨾᩁᨱᨻ᩠ᨿᩈᨶᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᩁᩣᨿᩴ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩦᨠᨳᩣ – ᩋᨲᩦᨲᩮ ᩋᩃ᩠ᩃᨠᨷ᩠ᨷᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩋᩃ᩠ᩃᨠᨷ᩠ᨷᩁᩣᨩᩣ ᨶᩣᨾ, ᩅᩮᨮᨴᩦᨷᨠᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᩮᨮᨴᩦᨷᨠᩁᩣᨩᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴᩉᩁᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩉᩣᨿᨠᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩣᨧᩁᩥᨿᨠᩩᩃᩮ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᩥᨲᩪᨶᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᩔᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩣᨾᩮᨶ ᨴᩈᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩮ ᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮ ᨠᩣᩃᩮᨶ ᨠᩣᩃᩴ ᩈᨾᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ ᨩᩣᨿᨾᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨩᩦᨿᨾᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨾᩦᨿᨾᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩣᨶᩩᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᩥᩴ ᨶᩮᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᨶ, ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩣᨶᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᩈᩥᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ – “ᨾᨿᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣ, ᨶ ᨩᩦᩅᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩮ ᨾᨿᩴ ᩑᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩈᨴᩥᩈᩣ ᩉᩮᩣᨾ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩈᩥᩔᩣᨾ᪨ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩅᩈ, ᩋᩉᩴ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩅᩈᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᩋᨶ᩠ᩅᨯ᩠ᨰᨾᩣᩈᩴ ᨷᨶ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩮ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩮᩈᩴ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – “ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩮᩣ ᨣᨱᩈᩘᨣᨱᩥᨠᩣᩅ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨷᨶ ᨲᩅ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨩᩣᩃᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᩋᩉᩴ ᨾᨾ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨩᩣᩃᩮᩔᩣᨾᩥ, ᨲᩣᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳ ᩋᨷᩁᨽᩣᨣᩮ ᩅᩮᨮᨴᩦᨷᨠᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᨾᩣᩈᩮ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᩅ ᩍᨲᩁᩮᩣ “ᩈᩉᩣᨿᨠᩮᩣ ᨾᩮ ᨠᩣᩃᨠᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣᨷᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩮᩅᩈᩥᩁᩥᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩏᨷᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨲᨷᨧᩁᩥᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨾ ᩈᩉᩣᨿᨠᩴ ᨷᩔᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩅᩥᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩥᨠᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨾᨣ᩠ᨣᩥᨠᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨴᩪᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ ᨠᩥᩴ ᨷᨶ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩑᨠᨠᩮᩣᩅ ᩅᩈᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨷᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩮ ᩑᨠᩮᩣ ᩈᩉᩣᨿᨠᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩉᩥᩴ ᩈᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩅᩈᨲᩥ, ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩮ ᨷᨶ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨶ ᨩᩣᩃᩮᨲᩥ, ᨾᨲᩮᩣ ᨶᩪᨶ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩑᩅᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ? “ᩑᩅᨾᩣᩅᩩᩈᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᩉᩴ ᩈᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩉᩥᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ‘ᩋᨿ᩠ᨿᩴ ᨷᩔᩥᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ ᨷᩩᨶ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥᩋᨷᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩏᨷᨴ᩠ᨴᩅᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨠᩥᩃᨾᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨲᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᩈᨾ᩠ᨾᨩ᩠ᨩᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩃᨱ᩠ᨯᩴ ᨷᩣᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᩣᨴᩮᩉᩥ ᨡᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩴᩈᩩᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᩃᨱ᩠ᨯᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩴᩈᩩᩴ ᩈᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩃᨾᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨷᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᩣᨣᨾᨶᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨳᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾᩣᩅᩩᩈᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᩣᨣᨾᨶᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩣᨷᩈᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᨶ᩠ᨲᩅᩦᨱᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᨶ᩠ᨲᨾᨶ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᨶ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩴ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩮ

វុត្តេ និវត្តិត្វា ឱលោកេតុម្បិ អសក្កោន្តា ហត្ថី បលាយន្តិ, ឥមំ តន្តិំ បហរិត្វា ឥមស្មិំ មន្តេ វុត្តេ និវត្តិត្វា បច្ឆតោ ឱលោកេន្តា ឱលោកេន្តា បលាយន្តិ, ឥមំ តន្តិំ បហរិត្វា ឥមស្មិំ មន្តេ វុត្តេ ហត្ថិយូថបតិ បិដ្ឋិំ ឧបនាមេន្តោ អាគច្ឆតី”តិ អាចិក្ខិត្វា, “យំ វោ រុច្ចតិ, តំ ករេយ្យាថា”តិ វត្វា តាបសំ វន្ទិត្វា បក្កាមិ។ តាបសោ បលាយនមន្តំ វត្វា បលាយនតន្តិំ បហរិត្វា ហត្ថី បលាបេត្វា វសិ។

តស្មិំ សមយេ កោសម្ពិយំ បរន្តបោ នាម រាជា ហោតិ។ សោ ឯកទិវសំ គព្ភិនិយា ទេវិយា សទ្ធិំ ពាលសូរិយាតបំ តប្បមានោ អព្ភោកាសតលេ និសីទិ។ ទេវី រញ្ញោ បារុបនំ សតសហស្សគ្ឃនិកំ រត្តកម្ពលំ បារុបិត្វា និសិន្នា រញ្ញា សទ្ធិំ សល្លបមានា រញ្ញោ អង្គុលិតោ សតសហស្សគ្ឃនិកំ រាជមុទ្ទិកំ នីហរិត្វា អត្តនោ អង្គុលិយំ បិឡន្ធិ។ តស្មិំ សមយេ ហត្ថិលិង្គសកុណោ អាកាសេន គច្ឆន្តោ ទេវិំ រត្តកម្ពលបារុបនំ ទេវិំ ទិស្វា “មំសបេសី”តិ សញ្ញាយ បក្ខេ វិស្សជ្ជេត្វា ឱតរិ។ រាជា តស្ស ឱតរណសទ្ទេន ភីតោ ឧដ្ឋាយ អន្តោនិវេសនំ បាវិសិ។ ទេវី គរុគព្ភតាយ ចេវ ភីរុកជាតិកតាយ ច វេគេន គន្តុំ នាសក្ខិ។ អថ នំ សោ សកុណោ អជ្ឈប្បត្តោ នខបញ្ជរេ និសីទាបេត្វា អាកាសំ បក្ខន្ទិ។ តេ កិរ សកុណា បញ្ចន្នំ ហត្ថីនំ ពលំ ធារេន្តិ។ តស្មា អាកាសេន នេត្វា យថារុចិតដ្ឋានេ និសីទិត្វា មំសំ ខាទន្តិ។ សាបិ តេន នីយមានា មរណភយភីតា ចិន្តេសិ – “សចាហំ វិរវិស្សាមិ, មនុស្សសទ្ទោ នាម តិរច្ឆានគតានំ ឧព្ពេជនីយោ, តំ សុត្វា មំ ឆឌ្ឌេស្សតិ។ ឯវំ សន្តេ សហ គព្ភេន ជីវិតក្ខយំ បាបុណិស្សាមិ, យត្ថ បន នំ និសីទិត្វា មំ ខាទិតុំ អារភិស្សតិ, តត្រ នំ សទ្ទំ កត្វា បលាបេស្សាមី”តិ។ សា អត្តនោ បណ្ឌិតតាយ អធិវាសេសិ។

តទា ច ហិមវន្តបទេសេ ឯកំ វឌ្ឍិត្វា មណ្ឌបាការេន ឋិតោ ឯកោ មហានិគ្រោធោ ហោតិ។ សោ សកុណោ មិគរូបាទីនិ តត្ថ នេត្វា ខាទតិ, តស្មា តម្បិ តត្ថេវ នេត្វា វិដបព្ភន្តរេ ឋបេត្វា អាគតមគ្គំ ឱលោកេសិ។ អាគតមគ្គោលោកនំ កិរ តេសំ ធម្មតា។ តស្មិំ ខណេ ទេវី, “ឥទានិ ឥមំ បលាបេតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា ឧភោ ហត្ថេ ឧក្ខិបិត្វា បាណិសទ្ទញ្ច មុខសទ្ទញ្ច កត្វា តំ បលាបេសិ។ អថស្សា សូរិយត្ថង្គមនកាលេ កម្មជវាតា ចលិំសុ។ សព្ពទិសាសុ គជ្ជន្តោ មហាមេឃោ ឧដ្ឋហិ។ សុខុមាលាយ រាជមហេសិយា “មា ភាយិ, អយ្យេ”តិ វទន្តស្សាបិ អលភមានាយ ទុក្ខប្បត្តាយ សព្ពរត្តិំ និទ្ទា នាម នាហោសិ។ វិភាតាយ បន រត្តិយា វលាហកវិគមោ ច អរុណុគ្គមនញ្ច តស្សា កម្មជវាតចលនញ្ច ឯកក្ខណេយេវ អហោសិ។ សា មេឃោតុញ្ច បព្វតោតុញ្ច អរុណោតុញ្ច គហេត្វា ជាតត្តា បុត្តស្ស ឧទេនោតិ នាមំ អកាសិ។

អល្លកប្បតាបសស្សាបិ តតោ អវិទូរេ វសនដ្ឋានំ ហោតិ។ សោ បកតិយាវ វស្សទិវសេ សីតភយេន ផលាផលត្ថាយ វនំ ន បវិសតិ, តំ រុក្ខមូលំ គន្ត្វា សកុណេហិ ខាទិតមំសានំ អដ្ឋិំ អាហរិត្វា កោដ្ដេត្វា រសំ កត្វា បិវតិ។ តស្មា តំ ទិវសំ “អដ្ឋិំ អាហរិស្សាមី”តិ តត្ថ គន្ត្វា រុក្ខមូលេ អដ្ឋិំ បរិយេសន្តោ ឧបរិ ទារកសទ្ទំ សុត្វា ឧល្លោកេន្តោ ទេវិំ ទិស្វា “កាសិ ត្វ”ន្តិ វត្វា “មានុសិត្ថិម្ហី”តិ។ “កថំ អាគតាសី”តិ? “ហត្ថិលិង្គសកុណេនានីតាម្ហី”តិ វុត្តេ “ឱតរាហី”តិ អាហ។ “ជាតិសម្ភេទតោ ភាយាមិ, អយ្យា”តិ។ “កាសិ ត្វ”ន្តិ? “ខត្តិយាម្ហី”តិ។ “អហម្បិ ខត្តិយោយេវា”តិ។ “តេន ហិ ខត្តិយមាយំ កថេហី”តិ។ សោ ខត្តិយមាយំ កថេសិ។ “តេន ហិ អារុយ្ហ បុត្តំ មេ ឱតារេហី”តិ។ សោ ឯកេន បស្សេន អភិរុហនមគ្គំ កត្វា អភិរុហិត្វា ទារកំ គណ្ហិ, “មា មំ ហត្ថេន ឆុបី”តិ ច វុត្តេ តំ អច្ឆុបិត្វាវ ទារកំ ឱតារេសិ។ ទេវីបិ ឱតរិ។ អថ នំ អស្សមបទំ នេត្វា សីលភេទំ អកត្វាវ អនុកម្បាយ បដិជគ្គិ, និម្មក្ខិកមធុំ អាហរិត្វា សយំជាតសាលិ

អាហរិត្វា យាគុំ បចិត្វា អទាសិ។ ឯវំ តស្មិំ បដិជគ្គន្តេ សា អបរភាគេ ចិន្តេសិ – “អហំ នេវ អាគតមគ្គំ ជានាមិ, ន គមនមគ្គំ ជានាមិ, ឥមិនាបិ មេ សទ្ធិំ ចិរស្សាវសមត្តម្បិ នត្ថិ។ សចេ បនាយំ អម្ហេ បហាយ កត្ថចិ គមិស្សតិ, ឯកិកាបិ ឥធេវ មរណំ បាបុណិស្សាមិ, យំកិញ្ចិ កត្វា ឥមស្ស សីលំ ភិន្ទិត្វា យថា មំ ន មុញ្ចតិ, តថា តំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ។ អថ នំ ឥត្ថិកុត្តប្បយោគទស្សនេន បលោភេត្វា សីលវិនាសំ បាបេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ ទ្វេបិ សមគ្គវាសំ វសិំសុ។

អថេកទិវសំ តាបសោ នក្ខត្តយោគំ ឱលោកេន្តោ ព្រហ្មទត្តស្ស នក្ខត្តមិលាយនំ ទិស្វា “ភទ្ទេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តរាជា មតោ”តិ អាហ។ “កស្មា, អយ្យ, ឯវំ វទេសិ? កិំ តេ តេន សទ្ធិំ អាឃាតោ អត្ថី”តិ? “នត្ថិ, ភទ្ទេ, នក្ខត្តមិលាយនស្ស ទិស្វា ឯវំ វទាមី”តិ, សា បរោទិ។ អថ នំ “កស្មា រោទសី”តិ បុច្ឆិត្វា តាយ តស្ស អត្តនោ សាមិកភាវេ អក្ខាតេ អាហ – “មា, ភទ្ទេ, រោទិ, ជាតស្ស នាម និយតោ មច្ចូ”តិ។ “ជានាមិ, អយ្យា”តិ វុត្តេ “អថ កស្មា រោទសី”តិ? “បុត្តោ មេ កុលសន្តកស្ស រជ្ជស្ស អនុច្ឆវិកោ, ‘សចេ តត្រ អភវិស្ស, សេតច្ឆត្តំ ឧស្សាបយិស្ស។ ឥទានិ មហាជានិកោ វត ជាតោ’តិ សោកេន រោទាមិ, អយ្យា”តិ។ “ហោតុ, ភទ្ទេ, មា ចិន្តយិ, សចស្ស រជ្ជំ បត្ថេសិ, អហមស្ស រជ្ជលភនាការំ ករិស្សាមី”តិ។ អថស្ស ហត្ថិកន្តវីណញ្ច ហត្ថិកន្តមន្តេ ច អទាសិ។ តទា អនេកានិ ហត្ថិសហស្សានិ អាគន្ត្វា វដរុក្ខមូលេ និសីទន្តិ។ អថ នំ អាហ – “ហត្ថីសុ អនាគតេសុយេវ រុក្ខំ អភិរុហិត្វា តេសុ អាគតេសុ ឥមំ មន្តំ វត្វា ឥមំ តន្តិំ បហរ, សព្ពេ និវត្តិត្វា ឱលោកេតុម្បិ អសក្កោន្តា បលាយិស្សន្តិ, អថ ឱតរិត្វា អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ។ សោ តថា កត្វា អាគន្ត្វា តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ អថ នំ ទុតិយទិវសេ អាហ – “អជ្ជ ឥមំ មន្តំ វត្វា ឥមំ តន្តិំ បហរេយ្យាសិ , សព្ពេ និវត្តិត្វា ឱលោកេត្វា បលាយិស្សន្តី”តិ។ តទាបិ តថា កត្វា អារោចេសិ ។ អថ នំ តតិយទិវសេ អាហ – “អជ្ជ ឥមំ មន្តំ វត្វា ឥមំ តន្តិំ បហរេយ្យាសិ, យូថបតិ បិដ្ឋិំ ឧបនាមេន្តោ អាគមិស្សតី”តិ។ តទាបិ តថា កត្វា អារោចេសិ។

អថស្ស មាតរំ អាមន្តេត្វា, “ភទ្ទេ, បុត្តស្ស តេ សាសនំ ទេហិ, ឥតោវ គន្ត្វា រាជា ភវិស្សតី”តិ អាហ។ សា បុត្តំ អាមន្តេត្វា, “តាត, ត្វំ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តរញ្ញោ បុត្តោ, មំ សគព្ភំ ហត្ថិលិង្គសកុណោ អានេសី”តិ វត្វា សេនាបតិអាទីនំ នាមានិ អាចិក្ខិត្វា “អសទ្ទហន្តានំ ឥមំ បិតុ បារុបនកម្ពលញ្ច បិឡន្ធនមុទ្ទិកញ្ច ទស្សេយ្យាសី”តិ វត្វា ឧយ្យោជេសិ។ កុមារោ តាបសំ “ឥទានិ កិំ ករោមី”តិ អាហ។ “រុក្ខស្ស ហេដ្ឋិមសាខាយ និសីទិត្វា ឥមំ មន្តំ វត្វា ឥមំ តន្តិំ បហរ, ជេដ្ឋកហត្ថី តេ បិដ្ឋិំ ឧបនាមេត្វា ឧបសង្កមិស្សតិ, តស្ស បិដ្ឋិយំ និសិន្នោវ រដ្ឋំ គន្ត្វា រជ្ជំ គណ្ហាហី”តិ។ សោ មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា តថា កត្វា អាគតស្ស ហត្ថិនោ បិដ្ឋិយំ និសីទិត្វា កណ្ណេ មន្តយិ – “អហំ ពារាណសិរញ្ញោ បុត្តោ, បេត្តិកំ មេ រជ្ជំ គហេត្វា ទេហិ សាមី”តិ។ សោ តំ សុត្វា “អនេកានិ ហត្ថិសហស្សានិ សន្និបតន្តូ”តិ ហត្ថិរវំ រវិ, អនេកានិ ហត្ថិសហស្សានិ សន្និបតិំសុ។ បុន “ជិណ្ណា ហត្ថី បដិក្កមន្តូ”តិ ហត្ថិរវំ រវិ, ជិណ្ណា ហត្ថី បដិក្កមិំសុ។ បុន “អតិតរុណា ហត្ថី និវត្តន្តូ”តិ ហត្ថិរវំ រវិ, តេបិ និវត្តិំសុ។ សោ អនេកេហិ យូថហត្ថិសហស្សេហេវ បរិវុតោ បច្ចន្តគាមំ បត្វា “អហំ រញ្ញោ បុត្តោ, សម្បត្តិំ បត្ថយមានា មយា សទ្ធិំ អាគច្ឆន្តូ”តិ អាហ។ “តតោ បដ្ឋាយ មនុស្សានំ សង្គហំ ករោន្តោ គន្ត្វា នគរំ បរិវារេត្វា ‘យុទ្ធំ វា មេ ទេតុ, រជ្ជំ វា’”តិ សាសនំ បេសេសិ។ នាគរា អាហំសុ – “មយំ ទ្វេបិ ន ទស្សាម។ អម្ហាកំទេវី គព្ភិនី ហត្ថិលិង្គសកុណេន នីតា, តស្សា អត្ថិភាវំ វា នត្ថិភាវំ វា មយំ ន ជានាម។ យាវ តស្សា បវត្តិំ ន សុណាម។ តាវ នេវ យុទ្ធំ ទស្សាម, ន រជ្ជ”ន្តិ។ តទា កិរ តំ បវេណិរជ្ជំ អហោសិ។ តតោ កុមារោ “អហំ តស្សា បុត្តោ”តិ វត្វា សេនាបតិអាទីនំ នាមានិ កថេត្វា តថាបិ អសទ្ទហន្តានំ កម្ពលញ្ច មុទ្ទិកញ្ច

ទស្សេសិ។ តេ កម្ពលញ្ច យដ្ឋិកញ្ច សញ្ជានិត្វា និក្ខន្តា ហុត្វា បាទេ វន្ទិត្វា តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចិំសុ។ អយំ តាវ ឧទេនស្ស ឧប្បត្តិ។

អល្លកប្បរដ្ឋេ បន ទុព្ភិក្ខេ ជីវិតុំ អសក្កោន្តោ ឯកោ កោតុហលិកោ នាម មនុស្សោ កាបិំ នាម តរុណបុត្តកំ កាឡិំ នាម ភរិយញ្ច អាទាយ “កោសម្ពិំ គន្ត្វា ជីវិស្សាមី”តិ បាថេយ្យំ គហេត្វា និក្ខមិ។ “អហិវាតរោគេន មហាជនេ មរន្តេ និក្ខមី”តិបិ វទន្តិយេវ។ តេ គច្ឆន្តា បាថេយ្យេ បរិក្ខីណេ ឆាតាភិភូតា ទារកំ វហិតុំ នាសក្ខិំសុ។ អថ សាមិកោ បជាបតិំ អាហ – “ភទ្ទេ, មយំ ជីវន្តា បុន បុត្តំ លភិស្សាម, ឆឌ្ឌេត្វា នំ គច្ឆាមា”តិ។ មាតុ ហទយំ នាម មុទុកំ ហោតិ។ តស្មា សា អាហ – “នាហំ ជីវន្តមេវ បុត្តំ ឆឌ្ឌេតុំ សក្ខិស្សាមី”តិ។ “អថ កិំ ករោមា”តិ? “វារេន នំ វហាមា”តិ។ មាតា អត្តនោ វារេ បុប្ផទាមំ វិយ នំ ឧក្ខិបិត្វា ឧរេ និបជ្ជាបេត្វា អង្កេន វហិត្វា បិតុនោ ទេតិ។ តស្ស តំ គហេត្វា គមនកាលេ ឆាតកតោបិ ពលវតរា វេទនា ឧប្បជ្ជិ។ សោ បុនប្បុនំ អាហ – “ភទ្ទេ, មយំ ជីវន្តា បុត្តំ លភិស្សាម, ឆឌ្ឌេម ន”ន្តិ។ សាបិ បុនប្បុនំ បដិក្ខិបិត្វា បដិវចនំ នាទាសិ។ ទារកោ វារេន បរិវត្តិយមានោ កិលន្តោ បិតុ ហត្ថេ និទ្ទាយិ។ សោ តស្ស និទ្ទាយនភាវំ ញត្វា មាតរំ បុរតោ កត្វា ឯកស្ស គច្ឆស្ស ហេដ្ឋា បណ្ណសន្ថរេ តំ និបជ្ជាបេត្វា បាយាសិ។ មាតា និវត្តិត្វា ឱលោកេន្តី បុត្តំ អទិស្វា, “សាមិ, កុហិំ មេ បុត្តោ”តិ បុច្ឆិ។ “ឯកស្ស មេ គច្ឆស្ស ហេដ្ឋា និបជ្ជាបិតោ”តិ។ “សាមិ, មា មំ នាសយិ, បុត្តំ វិនា ជីវិតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, អានេហិ មេ បុត្ត”ន្តិ ឧរំ បហរិត្វា បរិទេវិ។ អថ នំ និវត្តិត្វា អានេសិ។ បុត្តោបិ អន្តរាមគ្គេ មតោ ហោតិ។ ឥតិ សោ ឯត្តកេ ឋានេ បុត្តំ ឆឌ្ឌេត្វា តស្ស និស្សន្ទេន ភវត្តេ សត្ត វារេ ឆឌ្ឌិតោ។ “បាបកម្មំ នាមេតំ អប្បក”ន្តិ ន អវមញ្ញិតព្ពំ។

តេ គន្ត្វា ឯកំ គោបាលកុលំ បាបុណិំសុ។ តំ ទិវសញ្ច គោបាលកស្ស ធេនុមង្គលំ ហោតិ។ គោបាលកស្ស គេហេ និពទ្ធំ ឯកោ បច្ចេកពុទ្ធោ ភុញ្ជតិ។ សោ តំ ភោជេត្វា មង្គលមកាសិ។ ពហុ បាយាសោ បដិយត្តោ ហោតិ។ គោបាលកោ តេ អាគតេ ទិស្វា, “កុតោ អាគតត្ថា”តិ បុច្ឆិត្វា សព្ពំ បវត្តិំ សុត្វា មុទុជាតិកោ កុលបុត្តោ តេសុ អនុកម្បំ កត្វា ពហុកេន សប្បិនា បាយាសំ ទាបេសិ។ ភរិយា “សាមិ, តយិ ជីវន្តេ អហម្បិ ជីវាមិ នាម, ទីឃរត្តំ ឩនោទរោសិ, យាវទត្ថំ ភុញ្ជាហី”តិ សប្បិញ្ច ទធិញ្ច តទភិមុខញ្ញេវ កត្វា អត្តនា មន្ទសប្បិនា ថោកមេវ ភុញ្ជិ។ ឥតរោ ពហុំ ភុញ្ជិត្វា សត្តដ្ឋទិវសេ ឆាតតាយ អាហារតណ្ហំ ឆិន្ទិតុំ នាសក្ខិ។ គោបាលកោ តេសំ បាយាសំ ទាបេត្វា សយំ ភុញ្ជិតុំ អារភិ។ កោតុហលិកោ តំ ឱលោកេន្តោ និសីទិត្វា ហេដ្ឋាបីឋេ និបន្នាយ សុនខិយា គោបាលកេន ឆឌ្ឌេត្វា ទិយ្យមានំ បាយាសបិណ្ឌំ ទិស្វា “បុញ្ញា វតាយំ សុនខី, និពទ្ធំ ឯវរូបំ ភោជនំ លភតី”តិ ចិន្តេសិ។ សោ រត្តិភាគេ តំ បាយាសំ ជីរាបេតុំ អសក្កោន្តោ កាលំ កត្វា តស្សា សុនខិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ។

អថស្ស ភរិយា សរីរកិច្ចំ កត្វា តស្មិំយេវ គេហេ ភតិំ កត្វា តណ្ឌុលនាឡិំ លភិត្វា បចិត្វា បច្ចេកពុទ្ធស្ស បត្តេ បតិដ្ឋាបេត្វា, “ទាសស្ស តេ បាបុណាតូ”តិ វត្វា ចិន្តេសិ – “មយា ឋានេ វសិតុំ វដ្ដតិ, និពទ្ធំ, អយ្យោ, ឥធាគច្ឆតិ, ទេយ្យធម្មោ ហោតុ វា, មា វា, ទេវសិកំ វន្តី វេយ្យាវច្ចំ ករោន្តី ចិត្តំ បសាទេន្តី ពហុំ បុញ្ញំ បសវិស្សាមី”តិ។ សា តត្ថេវ ភតិំ ករោន្តី វសិ។ សាបិ សុនខី ឆដ្ឋេ វា សត្តមេ វា មាសេ ឯកមេវ កុក្កុរំ វិជាយិ។ គោបាលកោ តស្ស ឯកធេនុយា ខីរំ ទាបេសិ។ សោ ន ចិរស្សេវ វឌ្ឍិ។ អថស្ស បច្ចេកពុទ្ធោ ភុញ្ជន្តោ និពទ្ធំ ឯកំ ភត្តបិណ្ឌំ ទេតិ។ សោ ភត្តបិណ្ឌំ និស្សាយ បច្ចេកពុទ្ធេ សិនេហមកាសិ។ គោបាលកោបិ និពទ្ធំ ទ្វេ វារេ បច្ចេកពុទ្ធស្សុបដ្ឋានំ យាតិ។ គច្ឆន្តោបិ អន្តរាមគ្គេ វាឡមិគដ្ឋានេ ទណ្ឌេន គច្ឆេ ច ភូមិញ្ច បហរិត្វា “សុសូ”តិ តិក្ខត្តុំ សទ្ទំ កត្វា វាឡមិគេ បលាបេតិ។

សុនខោបិ តេន សទ្ធិំ គច្ឆតិ។

សោ ឯកទិវសំ បច្ចេកពុទ្ធំ អាហ – “ភន្តេ, យទា មេ ឱកាសោ ន ភវិស្សតិ, តទា ឥមំ សុនខំ បេសេស្សាមិ, តេន សញ្ញាណេន អាគច្ឆេយ្យាថា”តិ។ តតោ បដ្ឋាយ អនោកាសទិវសេ, “គច្ឆ, តាត, អយ្យំ អានេហី”តិ សុនខំ បេសេសិ។ សោ ឯកវចនេនេវ បក្ខន្ទិត្វា សាមិកស្ស គច្ឆបោឋនកុម្ភិបោឋនដ្ឋានេ តិក្ខត្តុំ ភុស្សិត្វា តេន សទ្ទេន វាឡមិគានំ បលាតភាវំ ញត្វា បាតោវ សរីរបដិជគ្គនំ កត្វា បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា និសិន្នស្ស បច្ចេកពុទ្ធស្ស វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា បណ្ណសាលទ្វារេ តិក្ខត្តុំ ភុស្សិត្វា អត្តនោ អាគតភាវំ ជានាបេត្វា ឯកមន្តេ និបជ្ជតិ, បច្ចេកពុទ្ធេ វេលំ សល្លក្ខេត្វា និក្ខន្តេ ភុស្សន្តោ បុរតោ គច្ឆតិ។ អន្តរន្តរា បច្ចេកពុទ្ធោ តំ វីមំសន្តោ អញ្ញំ មគ្គំ បដិបជ្ជតិ។ អថស្ស បុរតោ តិរិយំ ឋត្វា ភុស្សិត្វា ឥតរមគ្គមេវ នំ អារោបេតិ។ អថេកទិវសំ អញ្ញំ មគ្គំ បដិបជ្ជិត្វា តេន បុរតោ តិរិយំ ឋត្វា វារិយមានោបិ អនិវត្តិត្វា សុនខំ បាទេន បហរិត្វា បាយាសិ។ សុនខោ តស្ស អនិវត្តនភាវំ ញត្វា និវាសនកណ្ណំ ឌំសិត្វា អាកឌ្ឍន្តោ ឥតរមគ្គមេវ នំ អារោបេសិ។ ឯវំ សោ តស្មិំ ពលវសិនេហំ ឧប្បាទេសិ។

តតោ អបរភាគេ បច្ចេកពុទ្ធស្ស ចីវរំ ជីរិ។ អថស្ស គោបាលកោ ចីវរវត្ថានិ អទាសិ។ តមេនំ បច្ចេកពុទ្ធោ អាហ – “អាវុសោ, ចីវរំ នាម ឯកកេន កាតុំ ទុក្ករំ, ផាសុកដ្ឋានំ គន្ត្វា ការេស្សាមី”តិ។ “ឥធេវ, ភន្តេ, ករោថា”តិ។ “ន សក្កា, អាវុសោ”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, មា ចិរំ ពហិ វសិត្ថា”តិ។ សុនខោ តេសំ កថំ សុណន្តោវ អដ្ឋាសិ, បច្ចេកពុទ្ធោបិ “តិដ្ឋ, ឧបាសកា”តិ គោបាលកំ និវត្តាបេត្វា វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា គន្ធមាទនាភិមុខោ បាយាសិ។ សុនខស្ស តំ អាកាសេន គច្ឆន្តំ ទិស្វា ភុក្ករិត្វា ឋិតស្ស តស្មិំ ចក្ខុបថំ វិជហន្តេ ហទយំ ផលិត្វា មតោ។ តិរច្ឆានា កិរ នាមេតេ ឧជុជាតិកា ហោន្តិ អកុដិលា។ មនុស្សា បន អញ្ញំ ហទយេន ចិន្តេន្តិ, អញ្ញំ មុខេន កថេន្តិ។ តេនេវាហ – “គហនញ្ហេតំ, ភន្តេ, យទិទំ មនុស្សា, ឧត្តានកញ្ហេតំ, ភន្តេ, យទិទំ បសវោ”តិ (ម។ និ។ ២។៣)។

ឥតិ សោ តាយ ឧជុចិត្តតាយ អកុដិលតាយ កាលំ កត្វា តាវតិំសភវនេ និព្ពត្តិត្វា អច្ឆរាសហស្សបរិវុតោ មហាសម្បត្តិំ អនុភោសិ។ តស្ស កណ្ណមូលេ មន្តយន្តស្ស សទ្ទោ សោឡសយោជនដ្ឋានំ ផរតិ, បកតិកថាសទ្ទោ បន សកលំ ទសយោជនសហស្សំ ទេវនគរំ ឆាទេតិ។ តេនេវស្ស “ឃោសកទេវបុត្តោ”តិ នាមំ អហោសិ។ “កិស្ស បនេស និស្សន្ទោ”តិ។ បច្ចេកពុទ្ធេ បេមេន ភុក្ករណស្ស និស្សន្ទោ។ សោ តត្ថ ន ចិរំ ឋត្វា ចវិ។ ទេវលោកតោ ហិ ទេវបុត្តា អាយុក្ខយេន បុញ្ញក្ខយេន អាហារក្ខយេន កោបេនាតិ ចតូហិ ការណេហិ ចវន្តិ។

តត្ថ យេន ពហុំ បុញ្ញកម្មំ កតំ ហោតិ, សោ ទេវលោកេ ឧប្បជ្ជិត្វា យាវតាយុកំ ឋត្វា ឧបរូបរិ និព្ពត្តតិ។ ឯវំ អាយុក្ខយេន ចវតិ នាម។ យេន បរិត្តំ បុញ្ញំ កតំ ហោតិ, តស្ស រាជកោដ្ឋាគារេ បក្ខិត្តំ តិចតុនាឡិមត្តំ ធញ្ញំ វិយ អន្តរាវ តំ បុញ្ញំ ខីយតិ, អន្តរាវ កាលំ ករោតិ ។ ឯវំ បុញ្ញក្ខយេន ចវតិ នាម។ អបរោបិ កាមគុណេ បរិភុញ្ជមានោ សតិសម្មោសេន អាហារំ អបរិភុញ្ជិត្វា កិលន្តកាយោ កាលំ ករោតិ។ ឯវំ អាហារក្ខយេន ចវតិ នាម។ អបរោបិ បរស្ស សម្បត្តិំ អសហន្តោ កុជ្ឈិត្វា កាលំ ករោតិ។ ឯវំ កោបេន ចវតិ នាម។

អយំ បន កាមគុណេ បរិភុញ្ជន្តោ មុដ្ឋស្សតិ ហុត្វា អាហារក្ខយេន ចវិ, ចវិត្វា ច បន កោសម្ពិយំ នគរសោភិនិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ

សាបិ ឌាតកិចេស “កិំ ខតា”ន្តិ ធាសិំ បុច្ឆិត្វា, “បុទេត្តា, អម្ម”តិ ចុទេត្ត – “ហន្ទ, ទេ, ទ្ពយំ ធាទកំ កត្តទសុទេប្យ អាទេទាទេបត្វា សព្ពាទក្ទេដ លទេទ្ធហី”តិ លទ្ធាទេបសិំ តកាទទេសាកិតិទេយា ហិ ឌីតទំ បដិឌក្កន្តិ, ត បុត្តំ ឌីតទា ហិ តាសំ បទេចលី ឈដីឃតិំ ធាទកំ កាកាបិ សុតឈាបិ

បរិចាទេទត្វា តិសឹដិំសុំ បទេច្ចកព្យុទេទ្ធ សិទេតហប្យកចស្ស ក្ទក្កទលាស្ស តិស្សទេត្តត ខុទេកាបិ ឪបកត្តុំ ត ចិសហិំ តស្មិំ ឈទេលា ខុទេកា យត្ទុទេស្ស្យា ធាហិ

តិក្លទេត្តា តំ កាកសុតឈសត្តិបិតំ ឌិស្វា, “កិំ ត្ទុ ទេលា ខុតា”ន្តិ កត្វា ធាទកំ ឌិស្វា បុត្តសិទេតហំ បដិលកិត្វា “បុទេត្តា ទេយ លទេទ្ធា”តិ ទេកហំ ទេតសិំ

តធា ទេកាសប្ពកទេសដ្ឋិ ទាឌកុលំ កច្ឆទេត្តា ទាឌតិទេចសតទេតា អាកច្ឆត្តិំ បុទេទាហិតំ ឌិស្វា, “កិំ, អាចរិយ, អជ្ជ ទេត តិធិកទលាតក្លត្តទេយាទេកា

ឌូទេលិកិទេតា”តិ បុច្ឆិំ “អាយ, យហាទេសដ្ឋិ, អយ្យាកំ កិំ អញ្ញា កិច្ចត្តិ? ឌតបធស្ស កិំ កចិស្សតី”តិ? “អញ្ញា តត្ថិ, ទ្ពយស្មិំ បត តកទេទ អជ្ជ

ឌាតធាទទេកា ទេឌដ្ឋកទេសដ្ឋិ កចិស្សតី”តិំ តធា ទេសដ្ឋិទេតា កទិយា កទុកត្ថា ទេហាតិំ តស្វា ទេសា សឹឈំ ទេកហំ បុរិសំ ទេបទេសសិ – “កច្ឆ ករេលា,

ឌាតាហិ តំ ចិឌាតា ចា, ទេតា ចា”តិំ “ត ចិឌាឃតី”តិ សុត្វា ទាឌាតំ ឌិស្វាច ទេចទេកត ទេកហំ កត្វា កាឡត្តំ តាយ ធាសិំ បទេក្កាសិត្វា

សហស្សំ ឌត្វា, “កច្ឆ ទេ, ទ្ពយស្មិំ តកទេទ ឪបធាទេទត្វា សហស្សំ ឌត្វា អជ្ជ ឌាតធាទកំ កហិត្វា ខុហី”តិំ សា ឪបធាទេទត្តិំ តំ ទេកហំ កត្វា ធាទកំ

ឌិស្វា, “អយំ ធាទទេកា កធា ឌាទេតា”តិ កហបតានិំ បុច្ឆិត្វា “អជ្ជ ឌាទេតា”តិ ចុទេត្ត, “ទ្ពយំ យយ្ហាទេធហី”តិ ខុកាកហាបណំ អាឌិំ កត្វា មុលំ

ចទេឌ្ឍត្តិំ សហស្សំ ឌត្វា តំ អាទេតត្វា ទេសដ្ឋិទេតា ធស្សេសិំ ទេសដ្ឋិ “សទេច ទេយ ឌីតា ចិឌាឃិស្សតិ, តាឃ តំ សដ្ឋិ តិទេចទេសត្វា ទេសដ្ឋិដ្ឋាតស្ស

សាមិកំ ករិស្សាមិំ សទេច ទេយ បុទេត្តា ចិឌាឃិស្សតិ, យាទេស្សាមិ ត”ន្តិ ចិទេត្តត្វា តំ ទេកទេហ កាទេទសិំ

អធស្ស កទិយា កតិបាហច្ចទេយត បុត្តំ ចិឌាឃិំ ទេសដ្ឋិ “ទ្ពយស្មិំ អសតិ យយ បុទេត្តាច ទេសដ្ឋិដ្ឋាតំ លភិស្សតិ, ទ្ពធាទេតច តំ យាទេទត្តំ ចដ្ឋតី”តិ

ចិទេត្តត្វា កាឡត្តំ អាមទេត្តត្វា, “កច្ឆ, ទេ, ចឌទេតា ក្ទត្តំ តិក្លមតទេចលាយ ចឌទ្វាទេយទេ្ពាទ្ពយំ ពិរិយំ តិបជ្ជាទេបហិ, កាចិទេយា តំ យដ្ឋិត្វា

យាទេទស្សត្តិ, យដ្ឋិតាយដ្ឋិតកាចំ បតស្ស ឌាត្វា ខុហី”តិ អាហំ សា កត្វា ទេកាបិលទេកត ចឌទ្វាទេទ ចិចដយទេត្តទេយច តំ តធា តិបជ្ជាទេបសិំ

ទេកាកលាទេឌដ្ឋទេកា ឪសទេកា អញ្ញាស្មិំ កាទេល សព្ពបច្ឆា តិក្លយទេត្តាបិ តំ ឌិចសំ សព្ពបឋយំ តិក្លយិត្វា ធាទកំ ចត្ទុត្តុំ បិធាតំ អត្តទេទ កត្វា អដ្ឋាសិំ

អទេតកសតកាចិទេយា ឪសកស្ស ទេជ្ជ បស្សាតិ ឈសត្តិទេយា តិក្លមិំសុំ ទេកាបិលទេកាបិ “អយំ ឪសទេកា បុទេព្វ សព្ពបច្ឆា តិក្លយតិ, អជ្ជ បត

សព្ពបឋយំ តិក្លយិត្វា ចឌទ្វាទេយទេ្ពាតិច្ចលិទេច ឌិទេតា, កិំ ត្ទុ ទេលា ខុតា”ន្តិ ចិទេត្តត្វា កត្វា តស្ស ទេហដ្ឋា តិបត្តុំ ធាទកំ ឌិស្វា បុត្តសិទេតហំ

បដិលកិត្វា, “បុទេត្តា ទេយ លទេទ្ធា”តិ ទេកហំ ទេតសិំ

កាឡត្ថា កត្វា ទេសដ្ឋិតា បុច្ឆិតា តយត្តំ អាទេទាទេចត្វា, “កច្ឆ, តំ បុត សហស្សំ ឌត្វា អាទេតហី”តិ ចុត្តា សហស្សំ ឌត្វា បុត អាទេតត្វា អធាសិំ

អធ តំ អាហ – “អម្ម, កាឡត្ថ ទ្ពយស្មិំ តកទេទ បញ្ចា សកដសតាតិ បច្ចុសកាទេល ឧដ្ឋាយ ចាលិជ្ជាយ កច្ឆត្តិ, ត្វំ ទ្ពយំ ទេតត្វា ចក្កយទេក្កេ

តិបជ្ជាទេបហិ, ទេកាណា ចា តំ យដ្ឋិស្សត្តិ, ចក្កា ចា លិត្ឌិស្សត្តិ, បចត្តិំ ចស្ស ឌាត្វាច អាកទេច្ឆយ្យាសី”តិំ សា តំ ទេតត្វា ចក្កយទេក្កេ តិបជ្ជាទេបសិំ

តធា សាកដិកទេជដ្ឋទេកា បុរទេតា អទេហាសិំ អធស្ស ទេកាណា តំ ធាតំ បត្វា ស្ទុរំ លទេទ្ធសុំ, បុតប្បុតំ អាទេទាទេបត្វា បិឌិយាតាបិ បុរទេតា

ត កច្ឆិំសុំ ខុចំ តស្ស ទេតហិ សដ្ឋិ ចាឃយត្តទេស្សច អទ្ទុលំ ឪដ្ឋហិំ ទេសា “កិំ តាទេយតំ ទេកាណា កច្ឆិំសុ”តិ យក្កំ ឌូទេលិទេកាទេត្តា ធាទកំ ឌិស្វា,

“តារិយំ ចត ទេយ កម្ម”ន្តិ ចិទេត្តត្វា, “បុទេត្តា ទេយ លទេទ្ធា”តិ តុដ្ឋយាតទេសា តំ ទេកហំ ទេតសិំ

កាឡត្ថា កត្វា ទេសដ្ឋិតា បុច្ឆិតា តំ បចត្តិំ អាចិក្ខិត្វា, “កច្ឆ, តំ បុត សហស្សំ ឌត្វា អាទេតហី”តិ ចុត្តា តធា អកាសិំ អធ តំ ទេសា អាហ –

“ឥទានិ តំ អាមកសុសានំ នេត្វា គច្ឆន្តរេ និបជ្ជាបេហិ, តត្ថ សុនខាទីហិ វា ខាទិតោ, អមនុស្សេហិ វា បហដោ មរិស្សតិ, មតាមតភាវញ្ចស្ស ជានិត្វា ច អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ។ សា តំ នេត្វា តត្ថ និបជ្ជាបេត្វា ឯកមន្តេ អដ្ឋាសិ។ តំ សុនខា វា កាកា វា អមនុស្សា វា ឧបសង្កមិតុំ នាសក្ខិំសុ។ “ននុ ចស្ស នេវ មាតា ន បិតា ន ភាតិកាទីសុ កោចិ រក្ខិតា នាម អត្ថិ, កោ តំ រក្ខតី”តិ? សុនខកាលេ បច្ចេកពុទ្ធេ សិនេហេន បវត្តិតកុក្កុរវស្សិតមត្តមេវ តំ រក្ខតិ។ អថេកោ អជបាលកោ អនេកសហស្សា អជា គោចរំ នេន្តោ សុសានបស្សេន គច្ឆតិ។ ឯកា អជា បណ្ណានិ ខាទមានា គច្ឆន្តរំ បវិដ្ឋា ទារកំ ទិស្វា ជណ្ណុកេហិ ឋត្វា ទារកស្ស ថនំ អទាសិ, អជបាលកេន “ហេ ហេ”តិ សទ្ទេ កតេបិ ន និក្ខមិ។ សោ “យដ្ឋិយា នំ បហរិត្វា នីហរិស្សាមី”តិ គច្ឆន្តរំ បវិដ្ឋោ ជណ្ណុកេហិ ឋត្វា ទារកំ ខីរំ បាយន្តិំ អជិំ ទិស្វា ទារកេ បុត្តសិនេហំ បដិលភិត្វា, “បុត្តោ មេ លទ្ធោ”តិ អាទាយ បក្កាមិ។

កាឡី គន្ត្វា សេដ្ឋិនា បុច្ឆិតា តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិត្វា, “គច្ឆ, តំ បុន សហស្សំ ទត្វា អានេហី”តិ វុត្តា តថា អកាសិ។ អថ នំ អាហ – “អម្ម កាឡិ, ឥមំ អាទាយ ចោរបបាតបព្ពតំ អភិរុហិត្វា បបាតេ ខិប, បព្ពតកុច្ឆិយំ បដិហញ្ញមានោ ខណ្ឌាខណ្ឌិកោ ហុត្វា ភូមិយំ បតិស្សតិ, មតាមតភាវញ្ចស្ស ញត្វា អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ។ សា តំ តត្ថ នេត្វា បព្ពតមត្ថកេ ឋត្វា ខិបិ។ តំ ខោ បន បព្ពតកុច្ឆិំ និស្សាយ មហាវេឡុគុម្ពោ បព្ពតានុសារេនេវ វឌ្ឍិ, តស្ស មត្ថកំ ឃនជាតោ ជិញ្ជុកគុម្ពោ អវត្ថរិ។ ទារកោ បតន្តោ កោជវេ វិយ តស្មិំ បតិ។ តំ ទិវសញ្ច នឡការជេដ្ឋកស្ស វេឡុពលិ បត្តោ ហោតិ។ សោ បុត្តេន សទ្ធិំ គន្ត្វា តំ វេឡុគុម្ពំ ឆិន្ទិតុំ អារភិ។ តស្មិំ ចលន្តេ ទារកោ សទ្ទមកាសិ។ សោ “ទារកសទ្ទោ វិយា”តិ ឯកេន បស្សេន អភិរុហិត្វា តំ ទិស្វា, “បុត្តោ មេ លទ្ធោ”តិ តុដ្ឋចិត្តោ អាទាយ គតោ។

កាឡី សេដ្ឋិស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តេន បុច្ឆិតា តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិត្វា, “គច្ឆ, នំ បុន សហស្សំ ទត្វា អានេហី”តិ វុត្តា តថា អកាសិ។ សេដ្ឋិនោ ឥទញ្ចិទញ្ច ករោន្តស្សេវ ទារកោ វឌ្ឍិតោ។ “ឃោសកោ”ត្វេវស្ស នាមំ អហោសិ។ សោ សេដ្ឋិនោ អក្ខិម្ហិ កណ្ដកោ វិយ ខាយិ, ឧជុកំ តំ ឱលោកេតុម្បិ ន វិសហតិ។ អថស្ស មារណូបាយំ ចិន្តេន្តោ អត្តនោ សហាយកស្ស កុម្ភការស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា, “កទា ត្វំ អាវាបំ អាលិម្បេស្សសី”តិ បុច្ឆិត្វា – “ស្វេ”តិ វុត្តេ, “តេន ហិ ឥទំ សហស្សំ គហេត្វា មម ឯកំ កម្មំ ករោហី”តិ អាហ។ “កិំ, សាមី”តិ? “ឯកោ មេ អវជាតបុត្តោ អត្ថិ, តំ តវ សន្តិកំ បេសេស្សាមិ, អថ នំ គហេត្វា គព្ភំ បវេសេត្វា តិណ្ហាយ វាសិយា ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ ឆិន្ទិត្វា ចាដិយំ បក្ខិបិត្វា អាវាបេ បចេយ្យាសិ, ឥទំ តេ សហស្សំ សច្ចការសទិសំ។ ឧត្តរិំ បន តេ កត្តព្ពយុត្តកំ បច្ឆា ករិស្សាមី”តិ។ កុម្ភការោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ សេដ្ឋិ បុនទិវសេ ឃោសកំ បក្កោសិត្វា, “ហិយ្យោ មយា កុម្ភការោ ឯកំ កម្មំ អាណត្តោ, ឯហិ, ត្វំ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឯវំ វទេហិ – ‘ហិយ្យោ កិរ មេ បិតរា អាណត្តំ កម្មំ និប្ផាទេហី’”តិ បហិណិ។ សោ “សាធូ”តិ អគមាសិ។ តំ តត្ថ គច្ឆន្តំ ឥតរោ សេដ្ឋិនោ បុត្តោ ទារកេហិ សទ្ធិំ គុឡកីឡំ កីឡន្តោ ទិស្វា តំ បក្កោសិត្វា, “កុហិំ គច្ឆសិ ភាតិកា”តិ បុច្ឆិត្វា “បិតុ សាសនំ គហេត្វា កុម្ភការស្ស សន្តិក”ន្តិ វុត្តេ “អហំ តត្ថ គមិស្សាមិ។ ឥមេ មំ ទារកា ពហុំ លក្ខំ ជិនិំសុ, តំ មេ បដិជិនិត្វា ទេហី”តិ អាហ។ “អហំ បិតុ ភាយាមី”តិ។ “មា ភាយិ, ភាតិក, អហំ តំ សាសនំ ហរិស្សាមិ។ ពហូហិ ជិតោ, យាវាហំ អាគច្ឆាមិ, តាវ មេ លក្ខំ បដិជិនា”តិ។

ឃោសកោ កិរ គុឡកីឡាយ ឆេកោ, តេន តំ ឯវំ និពន្ធិ។ សោបិ តំ “តេន ហិ គន្ត្វា កុម្ភការំ វទេហិ – ‘បិតរា កិរ មេ ហិយ្យោ

ឯកំ កម្មំ អាណត្តំ, តំ និប្ផាទេហី”’តិ វត្វា ឧយ្យោជេសិ។ សោ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តថា អវច។ អថ នំ កុម្ភការោ សេដ្ឋិនា វុត្តនិយាមេនេវ មារេត្វា អាវាបេ ខិបិ។ ឃោសកោបិ ទិវសភាគំ គុឡំ កីឡិត្វា សាយន្ហសមយេ គេហំ គន្ត្វា “កិំ, តាត, ន គតោសី”តិ វុត្តេ អត្តនោ អគតការណញ្ច កនិដ្ឋស្ស គតការណញ្ច អារោចេសិ។ តំ សុត្វា សេដ្ឋិ “អហ ធី”តិ មហាវិរវំ វិរវិត្វា សកលសរីរេ បក្កុថិតលោហិតោ វិយ ហុត្វា, “អម្ភោ, កុម្ភការ, មា មំ នាសយិ, មា មំ នាសយី”តិ ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទន្តោ តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ កុម្ភការោ តំ តថា អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា, “សាមិ, មា សទ្ទំ ករិ, កម្មំ តេ និប្ផន្ន”ន្តិ អាហ។ សោ បព្ពតេន វិយ មហន្តេន សោកេន អវត្ថដោ ហុត្វា អនប្បកំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេសិ។ យថា តំ អប្បទុដ្ឋស្ស បទុស្សមានោ។ តេនាហ ភគវា –

“យោ ទណ្ឌេន អទណ្ឌេសុ, អប្បទុដ្ឋេសុ ទុស្សតិ;

ទសន្នមញ្ញតរំ ឋានំ, ខិប្បមេវ និគច្ឆតិ។

“វេទនំ ផរុសំ ជានិំ, សរីរស្ស ច ភេទនំ;

គរុកំ វាបិ អាពាធំ, ចិត្តក្ខេបញ្ច បាបុណេ។

“រាជតោ វា ឧបសគ្គំ, អព្ភក្ខានញ្ច ទារុណំ;

បរិក្ខយញ្ច ញាតីនំ, ភោគានញ្ច បភង្គុរំ។

“អថ វាស្ស អគារានិ, អគ្គិ ឌហតិ បាវកោ;

កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ, និរយំ សោបបជ្ជតី”តិ។ (ធ។ ប។ ១៣៧-១៤០);

ឯវំ សន្តេបិ បុន តំ សេដ្ឋិ ឧជុកំ ឱលោកេតុំ ន សក្កោតិ។ “កិន្តិ នំ មារេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេន្តោ, “មម គាមសតេ អាយុត្តកស្ស សន្តិកំ បេសេត្វា មារេស្សាមី”តិ ឧបាយំ ទិស្វា, “អយំ មេ អវជាតបុត្តោ, ឥមំ មារេត្វា វច្ចកូបេ ខិបតុ, ឯវំ កតេ អហំ មាតុលស្ស កត្តព្ពយុត្តកំ ជានិស្សាមី”តិ តស្ស បណ្ណំ លិខិត្វា, “តាត ឃោសក, អម្ហាកំ គាមសតេ អាយុត្តកោ អត្ថិ, ឥមំ បណ្ណំ ហរិត្វា តស្ស ទេហី”តិ វត្វា បណ្ណំ តស្ស ទុស្សន្តេ ពន្ធិ។ សោ បន អក្ខរសមយំ ន ជានាតិ។ ទហរកាលតោ បដ្ឋាយ ហិ តំ មារេតុកាមោវ សេដ្ឋិ មារេតុំ នាសក្ខិ, កិំ អក្ខរសមយំ សិក្ខាបេស្សតិ? ឥតិ សោ អត្តនោ មរណបណ្ណមេវ ទុស្សន្តេ ពន្ធិត្វា និក្ខមន្តោ អាហ – “បាថេយ្យំ មេ, តាត, នត្ថី”តិ។ “បាថេយ្យេន តេ កម្មំ នត្ថិ, អន្តរាមគ្គេ ‘អសុកគាមេ នាម មម សហាយកោ សេដ្ឋិ អត្ថិ, តស្ស ឃរេ បាតរាសំ កត្វា បុរតោ គច្ឆាហី”’តិ។

ເສາ “ສາທຸ”ຕິ ປິຕຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຕິກ຺ຂຸເຕ຺ຕາ ຕໍ ກາຍໍ ປຕ຺ວາ ເສຕ຺ຖິສ຺ສ ຜໍ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເສຕ຺ຖິຄາມໍ ປສ຺ສິ· “ຕ຺ວໍ ກຸເຕາ ອາຄເຕາສີ”ຕິ ຈ ວຸເຕ຺ຕ, “ອເນ຺ຕ຺ວາຕການເຕາ”ຕິ ອາຫ· “ກສ຺ສ ປຸເຕ຺ຕາສີ”ຕິ? “ຕຸມ຺ຫາກໍ ສຫາຍກເສຕ຺ຖິເນາ, ອຍ຺ຍາ”ຕິ· “ຕ຺ວໍສິ ເຄາສເກາ ນາມາ”ຕິ? “ອາມ, ອຍ຺ຍາ”ຕິ· ຕສ຺ສ ສຫ ທສ຺ສເນເນວ ຕສ຺ມິໍ ປຸຕ຺ຕສິເນໂຫ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ· ເສຕ຺ຖິເນາ ປເນກາ ທີຕາ ອຕ຺ຖິ ປນ຺ນຣສສາລສວສ຺ສຸເທ຺ທສິກາ ອພິຣູປາ ປາສາທິກາ, ຕໍ ຣກ຺ຂິຕຸໍ ເອກເມວ ເປສນກາຣິກໍ ທາສິໍ ທຕ຺ວາ ສຕ຺ຕພູມິກສ຺ສ ປາສາທສ຺ສ ອຸປຣິມຕເລ ສິຣິຄພ຺ເພ ວສາເປນ຺ຕິ· ເສຕ຺ຖິທີຕາ ຕສ຺ມິໍ ຂເນ ຕໍ ທາສິໍ ອນ຺ຕຣາປນໍ ເປເສສິ· ອຖ ນໍ ເສຕ຺ຖິ ທາຍາ ທິສ຺ວາ, “ກຫິໍ ຄຈ຺ຉສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ, “ອຍ຺ຍທີຕາຍ ເປສເນນາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ “ອິເຕາ ຕາວ ເອຫິ, ຕິຕ຺ຖຕຸ ເປສນໍ, ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ເມ ປີຖກໍ ອຕ຺ຖ຺ຣິຕ຺ວາ ປາເທ ເທາວິຕ຺ວາ ເຕລໍ ມກ຺ເຂຕ຺ວາ ສຍນໍ ອຕ຺ຖ຺ຣິຕ຺ວາ ເທຫິ, ປຈ຺ຉາ ເປສນໍ ກຣິສ຺ສສີ”ຕິ ອາຫ· ສາ ຕຖາ ອກາສິ·

ອຖ ນໍ ຈິເຣນາຄຕໍ ເສຕ຺ຖິທີຕາ ສນ຺ເຕຊ຺ເຊສິ· ອຖ ນໍ ສາ ອາຫ – “ມາ ເມ ກຸຊ຺ຊິ ເສຕ຺ຖິປຸເຕ຺ຕາ ເຄາສເກາ ອາຄເຕາ, ຕສ຺ສ ປາທເທາວນາທີນິ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ກຕ຺ວາ ອາຄຕາມ຺ຫີ”ຕິ· ເສຕ຺ຖິທີຕາຍ “ເສຕ຺ຖິປຸເຕ຺ຕາ ເຄາສເກາ”ຕິ ນາມໍ ສຸຕ຺ວາວ ເປມໍ ຈ ຊີວິຕໍ ຈ ອຍິຊ຺ຊິ ອາຫຈ຺ຈ ຊິຕໍ ເກາຫລກາລສ຺ສ ອັຕ຺ຕເພາ ຕສ຺ສ ປຖາປຕີ ຫຸຕ຺ວາ ຕາສຸ ສາມິເກາຊຕໍ ປເຣຈ຺ຈກປຸຕ຺ຕສ຺ສ ອທາສິ, ຕສ຺ມາຕຖາເຣຕາກທ຺ວາ ສາມິໍ ເສຕ຺ຖິເຄາສ ຕິຕ຺ຖຕາ ສາຕິ ຕໍ ເສາ ປຸຕ຺ຕສິເນໂຫ ອເນ຺ຕ຺ວາທິຕ຺ວາ ກຖິຕໍ ເຕຕາຫ ກກຈາ –

“ປຸເພ຺ພວ ສນ຺ນິວາເສນ, ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນຫິເຕນ ວາ;

ເອວໍ ຕໍ ຊາຍເຕ ເປມໍ, ອຸປ຺ປລໍວ ຍເທາທເກ”ຕິ· (ຊາ· ໑·໒·໑໗໔);

ອຖ ນໍ ປຸຈ຺ຉິ – “ກຫິໍ ເສາ, ອຍ຺ຍາ”ຕິ? “ສຍເນ ນິປນ຺ເນາ ນິທ຺ທາຍຕີ”ຕິ· “ອຕ຺ຖິ ປນສ຺ສ ຫເຕ຺ຖ ກິຍ຺ຈີ”ຕິ? “ທຸສ຺ສເນ຺ຕ ປັນ຺ນໍ ອຕ຺ຖີ”ຕິ· ສາ “ກິໍ ປັນ຺ນໍ ນຸ ເຂາ ເອຕ”ນ຺ຕິ ຕສ຺ມິໍ ນິທ຺ທາຍເນ຺ຕ ມາຕາປິຕູນໍ ອຍ຺ຍາວິຫິຕຕາຍ ອປສ຺ສນ຺ຕານໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຕສ຺ສິໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ປັນ຺ນໍ ເມາເຈຕ຺ວາ ອາທາຍ ອຕ຺ຕເນາ ຄຸພ຺ພໍ ປວິສິຕ຺ວາ ທ຺ວາຣໍ ປິທາຍ ວາຕປານໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ອກ຺ຂຣສເມຍ ກຸສລຕາຍ ປັນ຺ນໍ ວາເຈຕ຺ວາ, “ອເຫາ ວຕ ພາເລາ, ອຕ຺ຕເນາ ມຣນປັນ຺ນໍ ທຸສ຺ສເນ຺ຕ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ວິຈຣຕິ, ສເຈ ມຍາ ນ ທິຕ຺ຖໍ ອສ຺ສ, ນຕ຺ຖິສ຺ສ ຊີວິຕ”ນ຺ຕິ ຕໍ ປັນ຺ນໍ ຟາເລຕ຺ວາ ເສຕ຺ຖິສ຺ສ ວຈເນນ ອປຣໍ ປັນ຺ນໍ ລິຂິ – “ອຍໍ ມມ ປຸເຕ຺ຕາ ເຄາສເກາ ນາມ, ອາຍຕນເຕາ ປັນ຺ນາກາຣໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ມມ຺ຍສ຺ສ ຊນປທເສຕ຺ຖິເນາ ທີຕຣາ ສທ຺ທິໍ ມງ຺ຄລໍ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ຈສນ຺ຕິກາມສ຺ສ ມເຊ຺ຊ຺ທິຄ຺ຄາມກໍ ເຄຫໍ ກາເຣຕ຺ວາ ປາກາຣປຣິກ຺ເຂເປນ ເຈວ ປຸຣິສຄຸຕ຺ຕິຍາ ຈ ສຸສໍວິຫິຕາຣກ຺ຂໍ ກເຣາຕຸ, ມຍ຺ຫຸ໌ຈ ‘ອິທຍ຺ຈິທຍ຺ຈ ມຍາ ກຕ’ນ຺ຕິ ສາສນໍ ເປເສຕຸ, ເອວໍ ກເຕ ອຫໍ ຕາຕຸລສ຺ສ ກຕ຺ຕັພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ປຈ຺ຉາ ຊານິສ຺ສາມີ”ຕິ, ລິຂິຕ຺ວາ ຈ ປນ ສຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອາທາຍ ທຸສ຺ສເນ຺ຕເຍວສ຺ສ ພນ຺ທິ·

ເສາ ທິວສພາກໍ ນິທ຺ທາຍິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຖາຍ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ· ປຸນທິວເສ ປາເຕາວ ຕໍ ກາຍໍ ກຕ຺ວາ ອາທຸຕ຺ຕກໍ ກາຍກິຈ຺ຈໍ ກເຣາຕ຺ເຕຍເມວ ປສ຺ສິ· ເສາ ຕໍ ທິສ຺ວາ, “ກິໍ, ຕາຕາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ· “ປິຕຣາ ເມ ຕຸມ຺ຫາກໍ ປັນ຺ນໍ ເປສິຕ”ນ຺ຕິ· “ກິໍ ປັນ຺ນໍ, ຕາຕ, ອາຫຣາ”ຕິ ປັນ຺ນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວາເຈຕ຺ວາ ຕຸຕ຺ຖມານເສາ “ປສ຺ສຖ, ເພາ, ມມ ສາມິເກາ ມຍິ ສິເນຫໍ ກຕ຺ວາ ເຊຕ຺ຖປຸຕ຺ຕສ຺ສ ເມ ມງ຺ຄລໍ ກເຣາຖາ”ຕິ ມມ ສຕ຺ຖິກໍ ປຫິນິ· “ສີຄໍ ທາຣຸອາທີນິ ອາຫຣຖາ”ຕິ ຄຫປຕິເກ ວຕ຺ວາ ກາຍມງ຺ຄລຸຕ຺ຕປກາຣໍ ເຄຫໍ ກາຣາເປຕ຺ວາ ກາຍນເຕາ ປັນ຺ນາກາຣໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ຊນປທເສຕ຺ຖິເນາ ສນ຺ຕິກາ ທີຕຣໍ

អានេត្វា មង្គលំ កត្វា សេដ្ឋិស្ស សាសនំ បហិណិ “ម្ដុនត្តីនត្ត យថា កត”ន្តិ។

តំ សុត្វា សេដ្ឋិនោ “យំ ការេមិ, តំ ន ហោតិ; យំ ន ការេមិ, តទេវ ហោតី”តិ មហន្តំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជិ។ បុត្តសោកេន សទ្ធិំ សោ សោកោ ឯកតោ ហុត្វា កុច្ឆិរោគំ ឧប្បាទេត្វា អតិសារំ ជនេសិ។ សេដ្ឋិធីតាបិ “សចេ កោចិ សេដ្ឋិនោ សន្តិកា អាគច្ឆតិ, មម អកថេត្វា សេដ្ឋិបុត្តស្ស បឋមតរំ មា កថយិត្ថា”តិ ជនេ អាណាបេសិ។ សេដ្ឋិបិ ខោ “ទានិ តំ ទុដ្ឋបុត្តំ មម សាបតេយ្យស្ស សាមិកំ ន ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឯកំ អាយុត្តកំ អាហ – “មាតុល, បុត្តំ មេ ទដ្ឋុកាមោម្ហិ, ឯកំ បាទមូលិកំ បេសេត្វា មម បុត្តំ បក្កោសាបេហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ វត្វា បណ្ណំ ទត្វា ឯកំ បុរិសំ បេសេសិ។ សេដ្ឋិធីតាបិ តស្ស អាគន្ត្វា ទ្វារេ ឋិតភាវំ សុត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា, “កិំ, តាតា”តិ បុច្ឆិ។ សោ អាហ – “សេដ្ឋិ គិលានោ, បុត្តំ បស្សិតុំ បក្កោសាបេសិ, អយ្យេ”តិ។ “កិំ, តាត, ពលវា, ទុព្ពលោ”តិ? “ពលវា តាវ, អាហារំ ភុញ្ជតិយេវ, អយ្យេ”តិ។ សា សេដ្ឋិបុត្តំ អជានាបេត្វាវ តស្ស និវេសនញ្ច បរិព្ពយញ្ច ទាបេត្វា “មយា បេសិតកាលេ គមិស្សសិ, អច្ឆស្សុ តាវា”តិ អាហ។ សេដ្ឋិ បុន អាយុត្តកំ អវច, “កិំ, មាតុល, ន តេ មម បុត្តស្ស សន្តិកំ បហិត”ន្តិ? “បហិតំ, សាមិ, គតបុរិសោ ន តាវ ឯតី”តិ។ “តេន ហិ បុន អបរំ បេសេហី”តិ។ សោ បេសេសិ។ សេដ្ឋិធីតា តស្មិម្បិ តថេវ បដិបជ្ជិ។ អថ សេដ្ឋិនោ រោគោ ពលវា ជាតោ, ឯកំ ភាជនំ បវិសតិ, ឯកំ និក្ខមតិ។ បុន សេដ្ឋិ អាយុត្តកំ បុច្ឆិ – “កិំ, មាតុល, ន តេ មម បុត្តស្ស សន្តិកំ បហិត”ន្តិ? “បហិតំ, សាមិ, គតបុរិសោ ន តាវ ឯតី”តិ។ “តេន ហិ បុន អបរំ បេសេហី”តិ។ សោ បេសេសិ។ សេដ្ឋិធីតា តតិយវារេ អាគតម្បិ តំ បវត្តិំ បុច្ឆិ។ សោ “ពាឡ្ហគិលានោ, អយ្យេ, សេដ្ឋិ អាហារំ បច្ឆិន្ទិត្វា មច្ចុបរាយណោ ជាតោ, ឯកំ ភាជនំ និក្ខមតិ, ឯកំ បវិសតី”តិ អាហ។ សេដ្ឋិធីតា “ឥទានិ គន្តុំ កាលោ”តិ សេដ្ឋិបុត្តស្ស “បិតា តេ កិរ គិលានោ”តិ អារោចេត្វា “កិំ វទេសិ ភទ្ទេ”តិ វុត្តេ “អផាសុកមស្ស, សាមី”តិ អាហ។ “ឥទានិ កិំ កាតព្វ”ន្តិ។ សាមិ? “គាមសតតោ ឧដ្ឋានកបណ្ណាការំ អាទាយ គន្ត្វា បស្សិស្សាម ន”ន្តិ។ សា “សាធូ”តិ បណ្ណាការំ អាហរាបេត្វា សកដេហិ អាទាយ បក្កាមិ។

អថ នំ សា “បិតា តេ ទុព្ពលោ, ឯត្តកំ បណ្ណាការំ គហេត្វា គច្ឆន្តានំ បបញ្ចោ ភវិស្សតិ, ឯតំ និវត្តាបេហី”តិ វត្វា តំ សទ្ធិំ អត្តនោ កុលគេហំ បេសេត្វា បុន តំ អាហ – “សាមិ, ត្វំ អត្តនោ បិតុ បាទបស្សេ តិដ្ឋេយ្យាសិ, អហំ ឧស្សីសកបស្សេ ឋស្សាមី”តិ។ គេហំ បវិសមានាយេវ ច “គេហស្ស បុរតោ ច បច្ឆតោ ច អារក្ខំ គណ្ហថា”តិ អត្តនោ បុរិសេ អាណាបេសិ។ បវិដ្ឋកាលេ បន សេដ្ឋិបុត្តោ បិតុ បាទបស្សេ អដ្ឋាសិ, ឥតរា ឧស្សីសកបស្សេ។

តស្មិំ ខណេ សេដ្ឋិ ឧត្តានកោ និបន្នោ ហោតិ។ អាយុត្តកោ បន តស្ស បាទេ បរិមជ្ជន្តោ “បុត្តោ តេ, សាមិ, អាគតោ”តិ អាហ។ “កហំ សោ”តិ? “ឯស បាទមូលេ ឋិតោ”តិ។ អថ នំ ទិស្វា អាយកម្មិកំ បក្កោសាបេត្វា, “មម គេហេ កិត្តកំ ធន”ន្តិ បុច្ឆិ។ “សាមិ, ធនស្សេវ ចត្តាលីសកោដិយោ, ឧបភោគបរិភោគភណ្ឌានិ បន វនគាមក្ខេត្តទ្វិបទចតុប្បទយានវាហនានិ ឯត្តកា ឯត្តកា បរិច្ឆេទា”តិ វុត្តេ, “អហំ ឯត្តកំ ធនំ មម បុត្តស្ស ឃោសកស្ស ន ទេមី”តិ វត្តុកាមោ “ទេមី”តិ អាហ។ តំ សុត្វា សេដ្ឋិធីតា “អយំ បុន កថេន្តោ អញ្ញំ កិញ្ចិ កថេយ្យា”តិ ចិន្តេត្វា សោកាតុរា វិយ កេសេ វិកិរិត្វា រោទមានា “កិំ នាមេតំ, តាត, វទេថ, ឥទម្បិ នាម វោ វចនំ សុណាម, អលក្ខិកា វតម្ហា”តិ វត្វា មត្ថកេន នំ ឧរមជ្ឈេ បហរន្តី បតិត្វា យថា បុន វត្តុំ ន សក្កោតិ, តថាស្ស ឧរមជ្ឈេ មត្ថកេន

ឈំសេត្តឹ អាគោរាគតំ ឥទេស្សសិ៑ សេដ្ឋិ តំឃលគេញ្ញាច ការយការសិ៑ "សេដ្ឋិ យតោ"តិ កត្វា ក្ខតោតស្ស ទគេញ្ញា អាគោរាចឃិស្ស៑ រាជា តស្ស សទឹទកិច្ចំ ការាបេត្វា, "អត្ថិ បតស្ស បុត្តោ ចា ធីតា ចា"តិ បុច្ឆិ៑ "អត្ថិ, ទេច, ឈោសកោ តាម តស្ស បុត្តោ, សព្ពំ សាបតេយ្យំ តស្ស តិឃ្យាគេត្វាច យតោ, ទេចា"តិ៑

រាជា អបរភាគេ សេដ្ឋិបុត្តំ បក្កោសាបេសិ៑ តស្មិំ ខ្ណេ ខិចសេ ទេចោ ចស្សិ៑ រាជង្គណេ តត្ថ តត្ថ ក្ខគំ សណ្ឋាតិ៑ សេដ្ឋិបុត្តោ "រាជានំ បស្សិស្សាមី"តិ ឋាយាសិ៑ រាជា ចាតបានំ ខិចទិត្វា តំ អាកច្ឆន្តំ ឱ្លោកេន្តោ រាជង្គណេ ក្ខគំ លង្ឃិត្វា អាកច្ឆន្តំ ទិស្វា អាកន្ត្វា ចន្ទិត្វា ឋិតំ "ត្វំ ឈោសកោ តាម, តាតា"តិ បុច្ឆិត្វា "អាម, ទេចា"តិ ចុត្តេ "បិតា មេ យតោតិ មា សោចិ, តច បេត្តិកំ សេដ្ឋិដ្ឋានំ តុយ្ហមេច ទស្សាមី"តិ តំ សមស្សាសេត្វា "កច្ឆ, តាតា"តិ ក្ខយ្យាជេសិ៑ រាជា កច្ឆន្តញ្ច តំ ឱ្លោកេន្តោច អដ្ឋាសិ៑ សោ អាកមតកាលេ លង្ឃិតំ ក្ខគំ កមតកាលេ ឱ្តរិត្វា សណិកំ អកមាសិ៑ អថ តំ រាជា តតោច បក្កោសាបេត្វា, "កិំ តុ ខោ, តាត, ត្វំ មម សន្តិកំ អាកច្ឆន្តោ ក្ខគំ លង្ឃិត្វា អាកមុ កច្ឆន្តោ ឱ្តរិត្វា សណិកំ កច្ឆសី"តិ បុច្ឆិ៑ "អាម, ទេច, អហំ តស្មិំ ខណេ កុមារកោ, កីឡអកការកោ តាម, សោ ខ្ពាតិ បត មេ ទេចេត ធាតន្តុទំ បដិស្សុតំ៑ តស្មា មយា បុព្វេ អចរិត្វា ខ្ពាតិ សន្តិំសិន្តេត ហុត្វា ចរិតុំ ចដ្ដតី"តិ៑ តំ សុត្វា រាជា "ធីតិមាយំ បុរិសោ, ខ្ពាតេតចស្ស ធាតន្តុទំ ទស្សាមី"តិ បិតរា ភុត្តំ ភោកំ ទត្វា សព្ពសតេត សេដ្ឋិដ្ឋានំ អទាសិ៑

សោ រថេ ឋត្វា តករំ បទក្ខិណំ អកាសិ៑ ឱ្លោកិតោលោកិតដ្ឋានំ កម្បតិ៑ សេដ្ឋិធីតា កាឡិខ្ពាសិយា សទ្ធិំ មន្តយមាតា តិសិន្នា "អម្ម កាឡិខ្ព, បុត្តស្ស តេ ឲត្តិកា សម្បត្តិ មំ តិស្សាយ ក្ខប្បន្នា"តិ អាហ៑ "កិំ ការណា, អម្មា"តិ? "អយមិទ្យាអត្តតោ យទណបណ្ណំ ក្ស្សតេ ខាគិត្វា អម្បាកំ ឈរំ អាកតោ, អថស្ស មយា តំ បណ្ណំ ខារេត្វា មយា សទ្ធិំ មង្គលករណត្ថាយ អញ្ញំ បណ្ណំ លិខិត្វា ឲត្តកំ កាលំ តត្ថ អារក្ខោ កតោ"តិ៑ "អម្ម, ត្វំ ឲត្តកំ បស្សសិ, ខ្ពាមំ បត សេដ្ឋិ ធហរកាលតោ បដ្ឋាយ មារេតុការមោ មារេតុំ តាសក្ខិ, ទោចលំ ខ្ពាមំ តិស្សាយ ខាហុំ ធតំ លិឃិ"តិ៑ "អម្ម, អតិភារិយំ ចត សេដ្ឋិតា កត"ន្តិ៑ តករំ បទក្ខិណំ កត្វា គេហំ បចិសន្តំ បត តំ ទិស្វា, "អយំ ឲត្តិកា សម្បត្តិ មំ តិស្សាយ ក្ខប្បន្នា"តិ ហសិតំ អកាសិ៑ អថ តំ សេដ្ឋិបុត្តោ ទិស្វា, "កិំ ការណា ហសី"តិ បុច្ឆិ៑ "ឯកំ ការណំ តិស្សាយា"តិ៑ "កថេហិ ត"ន្តិ? "សា ត កថេសិ"៑ សោ "សចេ ត កថេស្សសិ, ខ្ទិធា តំ លិន្ទិស្សាមី"តិ តជ្ជេត្វា អសិំ តិក្កឌ្ឍិ៑ សា "អយំ ឲត្តិកា សម្បត្តិ តយា មំ តិស្សាយ លទ្ធាតិ ខិន្តេត្វា ហសិត"ន្តិ អាហ៑ "យទិ មម បិតរា អត្តតោ សន្តកំ មយ្ហំតិយ្យាទិតំ, ត្វំ ឲត្ថ កិំ ហោសី"តិ? សោ កិរ ឲត្តកំ កាលំ កិញ្ចិ ត ជាតាតិ, តេតស្សា ចចនំ ត សទ្ទហិ៑ អថស្ស សា "តុម្បាកំ បិតរា មរណបណ្ណំ ឥត្វា បេសិតា, តុម្បេ មយា ខ្ពាឥញ្ចិឥញ្ច កត្វា រក្ខិតា"តិ សព្ពំ កថេសិ៑ "ត្វំ អក្ខតំ កថេសី"តិ អសទ្ទហន្តោ "មាតរំ កាឡិខ្ពំ បុច្ឆិស្សាមី"តិ ខិន្តេត្វា "ឯចំ កិរ, អម្មា"តិ៑ "អាម, តាត, ធហរកាលតោ បដ្ឋាយ តំ មារេតុការមោ មារេតុំ អសក្កោន្តោ តំ តិស្សាយ ខាហុំ ធតំ លិឃិ, សត្តសុ ធាតេសុ ត្វំ មរណតោ មុត្តោ, ខ្ពាតំ ភោកកាមតោ អាកមុ សព្ពសតេត សទ្ធិំ សេដ្ឋិដ្ឋានំ បត្តោ"តិ៑ សោ តំ សុត្វា "ភារិយំ ចត កម្មំ, ឲចរូបា មរណា មុត្តស្ស មម បមាទជីវិតំ ជីចិតុំ អយុត្តំ, អប្បមត្តោ ភចិស្សាមី"តិ ខិន្តេត្វា ទេចសិកំ សហស្សំ ចិស្សជ្ជេត្វា អទ្ធិកកបណាទីនំ ទានំ បដ្ឋបេសិ៑ មិត្តោ តាមស្ស កុដុម្ពិកោ ទានព្យាចដោ អហោសិ៑ អយំ ឈោសកសេដ្ឋិតោ ក្ខប្បត្តិ៑

តស្មិំ បត កាលេ ភទ្ទចតីតករេ ភទ្ទចតិយសេដ្ឋិ តាម ឈោសកសេដ្ឋិតោ អទិដ្ឋបុព្ពសហាយកោ អហោសិ៑ ភទ្ទចតីតករតោ អាកតានំ

វាណិជានំ សន្តិកេ ឃោសកសេដ្ឋិ ភទ្ទវតិយសេដ្ឋិនោ សម្បត្តិញ្ច វយប្បទេសញ្ច សុត្វា តេន សទ្ធិំ សហាយកភាវំ ឥច្ឆន្តោ បណ្ណាការំ បេសេសិ។ ភទ្ទវតិយសេដ្ឋិបិ កោសម្ពិតោ អាគតានំ វាណិជានំ សន្តិកេ ឃោសកសេដ្ឋិនោ សម្បត្តិញ្ច វយប្បទេសញ្ច សុត្វា តេន សទ្ធិំ សហាយកភាវំ ឥច្ឆន្តោ បណ្ណាការំ បេសេសិ។ ឯវំ តេ អញ្ញមញ្ញំ អទិដ្ឋបុព្ពសហាយកា ហុត្វា វសិំសុ។ អបរភាគេ ភទ្ទវតិយសេដ្ឋិនោ គេហេ អហិវាតរោគោ បតិតោ។ តស្មិំ បតិតេ បឋមំ មក្ខិកា មរន្តិ, តតោ អនុក្កមេនេវ កីដា មូសិកា កុក្កុដា សូករា គាវោ ទាសី ទាសា សព្ពបច្ឆា ឃរមានុសកាបិ មរន្តិ។ តេសុ យេ ភិត្តិំ ភិន្ទិត្វា បលាយន្តិ, តេ ជីវិតំ លភន្តិ, តទា បន សេដ្ឋិ ច ភរិយា ច ធីតា ចស្ស តថា បលាយិត្វា ឃោសកសេដ្ឋិំ បស្សិតុំ បត្ថេន្តា កោសម្ពិមគ្គំ បដិបជ្ជិំសុ។ តេ អន្តរាមគ្គេយេវ ខីណបាថេយ្យា វាតាតបេន ចេវ ខុប្បិបាសាហិ ច កិលន្តសរីរា កិច្ឆេន កោសម្ពិំ បត្វា ឧទកផាសុកដ្ឋានេ ន្ហត្វា នគរទ្វារេ ឯកំ សាលំ បវិសិំសុ។

តតោ សេដ្ឋិ ភរិយំ អាហ – “ភទ្ទេ, ឥមិនា និយាមេន គច្ឆន្តា វិជាតមាតុយាបិ អមនាបា ហោន្តិ, សហាយកោ កិរ មេ អទ្ធិកកបណាទីនំ ទេវសិកំ សហស្សំ វិស្សជ្ជេត្វា ទានំ ទាបេសិ។ តត្ថ ធីតរំ បេសេត្វា អាហារំ អាហរាបេត្វា ឯកាហំ ទ្វីហំ ឥធេវ សរីរំ សន្តប្បេត្វា សហាយកំ បស្សិស្សាមា”តិ។ សា “សាធុ, សាមី”តិ។ តេ សាលាយមេវ វសិំសុ។ បុនទិវសេ កាលេ អារោចិតេ កបណទ្ធិកាទីសុ អាហារត្ថាយ គច្ឆន្តេសុ មាតាបិតរោ, “អម្ម, គន្ត្វា អម្ហាកំ អាហារំ អាហរា”តិ ធីតរំ បេសយិំសុ។ មហាភោគកុលស្ស ធីតា វិបត្តិយា អច្ឆិន្នលជ្ជិតាយ អលជ្ជមានា បាតិំ គហេត្វា កបណជនេន សទ្ធិំ អាហារត្ថាយ គន្ត្វា “កតិ បដិវីសេ គណ្ហិស្សសិ, អម្មា”តិ បុដ្ឋា ច បន “តយោ”តិ អាហ។ អថស្សា តយោ បដិវីសេ អទាសិ។ តាយ ភត្តេ អាហដេ តយោបិ ឯកតោ ភុញ្ជិតុំ និសីទិំសុ។

អថ មាតាធីតរោ សេដ្ឋិំ អាហំសុ – “សាមិ, វិបត្តិ នាម មហាកុលានម្បិ ឧប្បជ្ជតិ, មា អម្ហេ ឱលោកេត្វា ភុញ្ជ, មា ចិន្តយី”តិ។ ឯវំ តំ នានប្បការេហិ យាចិត្វា ភោជេសុំ។ សោ ភុញ្ជិត្វា អាហារំ ជីរាបេតុំ អសក្កោន្តោ អរុណេ ឧគ្គច្ឆន្តេ កាលមកាសិ។ មាតាធីតរោ នានប្បការេហិ បរិទេវិត្វា រោទិំសុ។ កុមារិកា បុនទិវសេ រោទមានា អាហារត្ថាយ គន្ត្វា, “កតិ បដិវីសេ គណ្ហិស្សសី”តិ វុត្តា, “ទ្វេ”តិ វត្វា អាហារំ អាហរិត្វា មាតរំ យាចិត្វា ភោជេសិ។ សាបិ តាយ យាចិយមានា ភុញ្ជិត្វា អាហារំ ជីរាបេតុំ អសក្កោន្តី តំ ទិវសមេវ កាលមកាសិ។ កុមារិកា ឯកិកាវ រោទិត្វា បរិទេវិត្វា តាយ ទុក្ខុប្បត្តិយា អតិវិយ សញ្ជាតខុទាទុក្ខា បុនទិវសេ យាចកេហិ សទ្ធិំ រោទន្តី អាហារត្ថាយ គន្ត្វា, “កតិ បដិវីសេ គណ្ហិស្សសិ, អម្មា”តិ វុត្តា “ឯក”ន្តិ អាហ។ មិត្តកុដុម្ពិកោ តំ តយោ ទិវសេ ភត្តំ គណ្ហន្តិំ សញ្ជានាតិ, តេន តំ “អបេហិ នស្ស, វសលិ, អជ្ជ តវ កុច្ឆិប្បមាណំ អញ្ញាសី”តិ អាហ។ ហិរោត្តប្បសម្បន្នា កុលធីតា បច្ចោរស្មិំ សត្តិប្បហារំ វិយ វណេ ខារោទកសេចនំ វិយ ច បត្វា “កិំ, សាមី”តិ អាហ។ “តយា បុរេ តយោ កោដ្ឋាសា គហិតា, ហិយ្យោ ទ្វេ, អជ្ជ ឯកំ គណ្ហាសិ។ អជ្ជ តេ អត្តនោ កុច្ឆិប្បមាណំ ញាត”ន្តិ។ “មា មំ, សាមិ, ‘អត្តនោវ អត្ថាយ គណ្ហី’តិ មញ្ញិត្ថា”តិ។ “អថ កស្មា ឯវំ គណ្ហី”តិ? “បុរេ តយោ ជនា អហុម្ហ, សាមិ, ហិយ្យោ ទ្វេ, អជ្ជ ឯកិកាវ ជាតាម្ហី”តិ។ សោ “កេន ការណេនា”តិ បុច្ឆិត្វា អាទិតោ បដ្ឋាយ តាយ កថិតំ សព្ពំ បវត្តិំ សុត្វា អស្សូនិ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តោ សញ្ជាតពលវទោមនស្សោ ហុត្វា, “អម្ម, ឯវំ សន្តេ មា ចិន្តយិ, ត្វំ ភទ្ទវតិយសេដ្ឋិនោ ធីតា អជ្ជកាលតោ បដ្ឋាយ មម ធីតា នាមា”តិ វត្វា សីសេ ចុម្ពិត្វា ឃរំ នេត្វា អត្តនោ ជេដ្ឋធីតុដ្ឋានេ ឋបេសិ។

សា ទានគ្គេ ឧច្ចាសទ្ទំ មហាសទ្ទំ សុត្វា, “តាត, កស្មា ឥមំ ជនំ និស្សទ្ទំ កត្វា ទានំ ន ទេថា”តិ អាហ។ “ន សក្កា កាតុំ, អម្មា”តិ។ “សក្កា, តាតា”តិ។ “កថំ សក្កា, អម្មា”តិ? “តាត ទានគ្គំ បរិក្ខិបិត្វា ឯកេកស្សេវ បវេសនប្បមាណេន ទ្វេ ទ្វារានិ យោជេត្វា, ‘ឯកេន ទ្វារេន បវិសិត្វា ឯកេន និក្ខមថា’តិ វទេថ, ឯវំ និស្សទ្ទា ហុត្វាវ គណ្ហិស្សន្តី”តិ។ សោ តំ សុត្វា, “ភទ្ទកោវ, អម្ម, ឧបាយោ”តិ តថា ការេសិ។ សាបិ បុព្វេ សាមា នាម។ វតិយា បន ការិតត្តា សាមាវតី នាម ជាតា។ តតោ បដ្ឋាយ ទានគ្គេ កោលាហលំ បច្ឆិជ្ជិ។ ឃោសកសេដ្ឋិ បុព្វេ តំ សទ្ទំ សុណន្តោ “មយ្ហំ ទានគ្គេ សទ្ទោ”តិ តុស្សតិ។ ទ្វីហតីហំ បន សទ្ទំ អស្សុណន្តោ មិត្តកុដុម្ពិកំ អត្តនោ ឧបដ្ឋាកំ អាគតំ បុច្ឆិ – “ទីយតិ កបណទ្ធិកាទីនំ ទាន”ន្តិ? “អាម, សាមី”តិ។ “អថ កិំ ទ្វីហតីហំ សទ្ទោ ន សុយ្យតី”តិ? “យថា និស្សទ្ទា ហុត្វា គណ្ហន្តិ, តថា មេ ឧបាយោ កតោ”តិ។ “អថ បុព្វេវ កស្មា នាកាសី”តិ? “អជាននតាយ, សាមី”តិ។ “ឥទានិ កថំ តេ ញាតោ”តិ? “ធីតរា មេ អក្ខាតោ, សាមី”តិ។ “មយ្ហំ អវិទិតា “តវ ធីតា នាម អត្ថី”តិ។ សោ អហិវាតរោគប្បវត្តិតោ បដ្ឋាយ សព្ពំ ភទ្ទវតិយសេដ្ឋិនោ បវត្តិំ អាចិក្ខិត្វា តស្សា អត្តនោ ជេដ្ឋធីតុដ្ឋានេ ឋបិតភាវំ អារោចេសិ។ អថ នំ សេដ្ឋិ “ឯវំ សន្តេ មម កស្មា ន កថេសិ, មម សហាយកស្ស ធីតា មម ធីតា នាមា”តិ តំ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆិ – “អម្ម, សេដ្ឋិនោ ធីតាសី”តិ? “អាម, តាតា”តិ។ “តេន ហិ មា ចិន្តយិ, ត្វំ មម ធីតាសី”តិ តំ សីសេ ចុម្ពិត្វា បរិវារត្ថាយ តស្សា បញ្ច ឥត្ថិសតានិ ទត្វា តំ អត្តនោ ជេដ្ឋធីតុដ្ឋានេ ឋបេសិ។

អថេកទិវសំ តស្មិំ នគរេ នក្ខត្តំ សង្ឃុដ្ឋំ ហោតិ។ តស្មិំ បន នក្ខត្តេ ពហិ អនិក្ខមនកា កុលធីតរោបិ អត្តនោ បរិវារេន សទ្ធិំ បទសាវ នទិំ គន្ត្វា ន្ហាយន្តិ។ តស្មា តំ ទិវសំ សាមាវតីបិ បញ្ចហិ ឥត្ថិសតេហិ បរិវារិតា រាជង្គណេនេវ ន្ហាយិតុំ អគមាសិ។ ឧទេនោ សីហបញ្ជរេ ឋិតោ តំ ទិស្វា “កស្សិមា នាដកិត្ថិយោ”តិ បុច្ឆិ។ “ន កស្សចិ នាដកិត្ថិយោ, ទេវា”តិ។ “អថ កស្ស ធីតរោ”តិ? “ឃោសកសេដ្ឋិនោ ធីតា ទេវ, សាមាវតី នាមេសា”តិ។ សោ ទិស្វាវ ឧប្បន្នសិនេហោ សេដ្ឋិនោ សាសនំ បហិណិ – “ធីតរំ កិរ មេ បេសេតូ”តិ។ “ន បេសេមិ, ទេវា”តិ។ “មា កិរ ឯវំ ករោតុ, បេសេតុយេវា”តិ។ “មយំ គហបតិកា នាម កុមារិកានំ បោសេត្វា វិហេឋេត្វា កឌ្ឍនកយេន ន ទេម, ទេវា”តិ។ រាជា កុជ្ឈិត្វា គេហំ លញ្ឆាបេត្វា សេដ្ឋិញ្ច សេដ្ឋិភរិយញ្ច ហត្ថេ គហេត្វា ពហិ ការាបេសិ។ សាមាវតី, ន្ហាយិត្វា អាគន្ត្វា គេហំ បវិសិតុំ ឱកាសំ អលភន្តី, “កិំ ឥទំ, តាតា”តិ បុច្ឆិ។ “អម្ម, រាជា តវ ការណា បហិណិ។ អថ ‘ន មយំ ទស្សាមា’តិ វុត្តេ ឃរំ លញ្ឆាបេត្វា អម្ហេ ពហិ ការាបេសី”តិ។ “តាត, ភារិយំ វោ កម្មំ កតំ, រញ្ញា នាម បហិតេ ‘ន, ទេមា’តិ អវត្វា ‘សចេ មេ ធីតរំ សបរិវារំ គណ្ហតុ, ទេមា’តិ វត្តព្ពំ ភវេយ្យ, តាតា”តិ។ “សាធុ, អម្ម, តវ រុចិយា សតិ ឯវំ ករិស្សាមី”តិ រញ្ញោ តថា សាសនំ បហិណិ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តំ សបរិវារំ អានេត្វា អភិសិញ្ចិត្វា អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេសិ។ សេសា តស្សាយេវ បរិវារិត្ថិយោ អហេសុំ។ អយំ សាមាវតិយា ឧប្បត្តិ។

ឧទេនស្ស បន អបរាបិ វាសុលទត្តា នាម ទេវី អហោសិ ចណ្ឌបជ្ជោតស្ស ធីតា។ ឧជ្ជេនិយញ្ហិ ចណ្ឌបជ្ជោតោ នាម រាជា អហោសិ។ សោ ឯកទិវសំ ឧយ្យានតោ អាគច្ឆន្តោ អត្តនោ សម្បត្តិំ ឱលោកេត្វា, “អត្ថិ នុ ខោ អញ្ញស្សាបិ កស្សចិ ឯវរូបា សម្បត្តី”តិ វត្វា តំ សុត្វា មនុស្សេហិ “កិំ សម្បត្តិ នាមេសា, កោសម្ពិយំ ឧទេនស្ស រញ្ញោ អតិមហតី សម្បត្តី”តិ វុត្តេ រាជា អាហ – “តេន ហិ គណ្ហិស្សាម ន”ន្តិ? “ន សក្កា សោ គហេតុ”ន្តិ។ “កិញ្ចិ កត្វា គណ្ហិស្សាមេវា”តិ? “ន សក្កា ទេវា”តិ។ “កិំ ការណា”តិ? “សោ ហត្ថិកន្តំ នាម សិប្បំ ជានាតិ, មន្តំ បរិវត្តេត្វា ហត្ថិកន្តវីណំ វាទេន្តោ នាគេ បលាបេតិបិ គណ្ហាតិបិ។ ហត្ថិវាហនសម្បន្នោ តេន សទិសោ នាម នត្ថី”តិ។ “ន សក្កា មយា

ᩈᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩈᨧᩮ ᨲᩮ, ᨴᩮᩅ, ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨿᩴ ᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨴᩣᩁᩩᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣᩈᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᩮᩈᩮᩉᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩅᩣᩉᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᩔᩅᩣᩉᨶᩴ ᩅᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩪᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩮᩣ ᩏᨷᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᨴᩣᩁᩩᨾᨿᩴ ᨿᨶ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩥ ᨷᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩣᩉᩥ ᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩅᩥᨩᩥᨲᩮ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩁᨲᩦᩁᩮ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᩣ ᩋᨷᩁᩣᨷᩁᩴ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩃᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᩅᨶᨧᩁᨠᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ – “ᨴᩮᩅ, ᨾᨿᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᨲᩮᩣ ᨠᩮᩃᩣᩈᨠᩪᨭᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴᨿᩮᩅ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩮᩣ ᩅᩁᩅᩣᩁᨱᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩏᨴᩮᨶᩮᩣ ᨲᨾᩮᩅ ᨾᨣ᩠ᨣᨴᩮᩈᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩈᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᪨ ᨲᩔ ᩋᩣᨣᨾᨶᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩁᨷᩩᩁᩥᩈᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨱ᩠ᨯᨷᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨲᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨽᩮᩣᩈᩩ ᨷᩔᩮᩈᩩ ᨻᩃᨠᩣᨿᩴ ᨷᨿᩮᩣᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩏᨴᩮᨶᩮᩣ ᨲᩔᩣᨣᨾᨶᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᩥ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨾᨶᩩᩔᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨷᩃᩣᨷᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨠᨭ᩠ᨮᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩦᨱᩴ ᩅᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩔᩁᩴ ᩋᩔᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨷᩃᩣᨿᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩣᨣᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩔᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩃᨠᩣᨿᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᩒᩉᩦᨿᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩑᨠᨠᩮᩣᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩏᨽᩮᩣᩈᩩ ᨷᩔᩮᩈᩩ ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᨱ᩠ᨯᨷᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩔ ᨷᩩᩁᩥᩈᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳᩔ ᨻᩃᨠᩣᨿᩮᩣ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩴ ᨣᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩥᨶᨣᩁᩮ ᨡᨶ᩠ᨵᩣᩅᩣᩁᩴ ᨶᩥᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩥ᪨

ᨧᨱ᩠ᨯᨷᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩮᩣᨷᩥ ᩏᨴᩮᨶᩴ ᨩᩦᩅᨣ᩠ᨣᩣᩉᨾᩮᩅ ᨣᩣᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᩮᩣᩁᨣᩮᩉᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨷᩥᨴᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨩᨿᨷᩣᨶᩴ ᨷᩥᩅᩥ᪨ ᩏᨴᩮᨶᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨠᩮ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨠᩉᩴ ᩅᩮᩣ, ᨲᩣᨲ, ᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ? “‘ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ’ᨲᩥ ᨩᨿᨷᩣᨶᩴ ᨷᩥᩅᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩣ ᨶᩣᨾᩮᩈᩣ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩔ ᩅᩥᨿ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᨶᨶᩩ ᨷᨭᩥᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨾᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨿᨷᩣᨶᩴ ᨠᩥᩁ ᨷᩥᩅᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨠᩴ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩋᩣᨾ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ ᨲᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩥ ᨠᩥᩁ ᨲᩮ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᩔᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ ᨴᩔᩣᨾᩥ, ᨣᩉᨱᩈᨾᨿᩮ ᨾᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨷᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᩔᩈᩥ, ᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮ ᨶ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩁᩣᨩᩣᨱᩴ ᨲᩮ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ, ᩈᩁᩦᩁᩔ ᨾᩮ ᨷᩉᩩᩔᩁᩮᩣ, ᨶ ᨷᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔ ᩈᩪᩁᨣᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩍᨾᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨩᩣᨶᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨾᨾ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᩑᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩉᩴ ᨲᩔᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩋᩣᩉ – “ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩔᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᩣᨾ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨥᩁᩮ ᩑᨠᩣ ᨡᩩᨩ᩠ᨩᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩔᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩣᨱᩥᨿᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨻᩉᩥᩈᩣᨱᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩣᨧᩮᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨡᩩᨩ᩠ᨩᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᨷᩦᨮᩈᨷ᩠ᨷᩥ ᩅᩣ, ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨿᩣ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᩅᩣᩈᩩᩃᨴᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩉ – “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩑᨠᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᨠᩩᨭ᩠ᨮᩦ ᩋᨶᨣ᩠ᨥᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨩᩣᨶᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ᪨ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩣᨱᩥᨿᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉ, ᩈᩮᩣ ᨻᩉᩥᩈᩣᨱᩥᨿᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩣᨧᩮᩔᨲᩥ᪨ ᨲᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩋᩉᩴ ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᨠᩁᨱᨽᨿᩮᨶ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᨡᩩᨩ᩠ᨩᩴ, ᩏᨴᩮᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᨠᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩣᨱᩥᨿᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨻᩉᩥ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᩅᨧᩴ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᩴ “ᩋᩁᩮ ᨡᩩᨩ᩠ᨩᩮ ᩋᨲᩥᨻᩉᩃᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨷᩮᩣᩃᩮ ᨲᩮ ᨾᩩᨡᩴ, ᩑᩅᩴ ᨶᩣᨾ ᩅᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᩈᩣ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩮ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩈᨦ᩠ᨡᨠᩩᨭ᩠ᨮᩥ ᨠᩥᩴ ᩅᨴᩮᩈᩥ, ᨠᩥᩴ ᨾᩣᨴᩥᩈᩣ ᨡᩩᨩ᩠ᨩᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ? ᩈᩣᨱᩥᨠᨱ᩠ᨱᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩮᩣᩈᩥ ᨲ᩠ᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ

ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩦᨲᩣ ᨧᩣᩈᩩᩃᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩣᨿᩣᩉ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨸᩥᨲᩣ ᨾᩮ ᨲᩴ ᨿᨥ᩠ᨿᩣᨠᨳᩮᨲ᩠ᨲᩣ ‘ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩣ’ᨲᩥ ᨠᨳᩮᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨿᨥ᩠ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨱᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩉᩮᨠᩣᨸᩥ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᩣᩁᩃᩣᨽᩮᨶ ᨠᨳᩥᨲᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᩅᩦᨳᩥᨿᩴ ᨿᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᨶ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨧ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨧ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣᨸᩥ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ – “ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩈᩥ, ᩋᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ? “ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩥ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᨳᩣ ᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᨶ ᨽᩣᨲᩩᨠᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᨿᨥ᩠ᨿᩣᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨽᩅᩥᩔᩈᩥ, ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨾᩮ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᨧᩮ ᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᨧᩮᨲᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩔᨧ, ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩥ ᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲ”ᨲ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ “ᩈᩣᨵᩩ, ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᩥᨲᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨸ᩠ᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᨶ ᨲᩣᩅ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᨲ, ᩈᩥᨸ᩠ᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨠᩥᩴ, ᩋᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩑᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩑᨠᩴ ᨧᩣᩉᨲᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨠᩥᩴ, ᩋᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ? “ᨲᩣᨲ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᩥᩁ ᨲᩣᩁᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨸᨶᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩑᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩮ ᨧ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩮ ᨧ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᨠᩣᩃᩮ ᩑᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩑᨠᩴ ᨧᩣᩉᨲᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨽᩥᩁᩩᨧᩥᨲᩴ ᩑᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨧᩣᩉᨲᩣᨶᩥ ᩋᨠᩮᩉᩥᩈᩩ᪨ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᩦ ᨽᩣᨿ ᨣᩁᩩᩊ᩠ᩉᨠᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨥᩮᩣᩈᩮᨲᩣᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨠᩣᩁᨠᩣ ᨽᩣᨿ ᨴᩣᩈᩣ ᩈᨯ᩠ᨰᩥᩴ ᨥᩮᩣᩈᩮᨲᩣᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨧᩮᩃᨠᨯ᩠ᨰᩥᩴ ᨧ ᨿᩩᨻ᩠ᨻᨶᨠᩣᩃᩮ ᨧᩣᨲᩥ ᨽᩮᩅ ᩋᩔᩣ ᨥᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨽᩣᨬ᩠ᨬᩣᨠᩥᩁᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥ ᨧᩦᩅᩁᩥ ᨥᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩣ ᨠᩥᩁ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩑᨠᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨻᩉᩥᨶᨣᩁᩴ ᨣᨲᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨵᩮᩣᨲᩮᨶ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨶᨣᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨿᩣᨴᩥᩈᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩮᩈᩮᨶ ᩏᨸᩈᩘᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨸᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩃᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨾᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᩃᨽᨶᨠᩣᨠᩣᩁᩴ ᨠᩁᩦ”ᨲᩥ? “ᩑᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨸᩅᩥᩈᨳ, ᨴᩣᩈᩣᨲᩥ ᨶ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᩣᩅᩴ ᨸᩩᨶ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩉᩥ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿ, ᨸᩩᨶ ᩈᩣ ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᩴ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᩊᩥᩴ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩈᨶᨠᩮᩊᩥᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩋᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮ ᨿᩣᨴᩥᩈᩣ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩣᨿᩥ᪨ ᩋᨳ ᩈᩣ ᨷᩩᨶᩁᩣ ᨿᨳᩣᨵᩮᩣᨲᩮᨶᩮᩅ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨸᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩃᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᩅᩈᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩋᨿ᩠ᨿᩣ, ᨿᨳᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᩋᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨧᨴᨲᩥ, ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᨲᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᩮ ᨽᨲ᩠ᨲᩔ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᩈᩪᩁᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᩋᨽᩥᩈᩉᨶ᩠ᨲᩦ “ᨳᩮᩣᨠᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨲᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩴ ᩋᩣᩉ – “ᨲᩣᨲ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨲᨿᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨲᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᩦᨥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨴᩮᨳᩣ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᩅᨧᨶᩮᨶᩮᩅ ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨ ᩈᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨽᩮᩣᨩᨶᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩴ ᩈᩦᨥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᩔ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᩉᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᨾ᩠ᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩅᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ‘ᩅᩮᩃᩣ ᩏᨸᨠᨭ᩠ᨮᩣ’ᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᩋᨲᩥᩈᩦᨥᩮᨶ ᨩᩅᩮᨶ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨧ ᨣᨲᩮᩣ ᨧ, ᩑᨲᩔ ᨾᩮ ᨩᩅᩔ ᨹᩃᩮᨶ ᨥᩮᩣᩈᩮᨲᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩣᨶᩥ ᨿᩣᨶᩣᨶᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩩ, ᩏᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩮ ᨴᩦᨸᩥᩈᩮᩣ ᨧ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩈᩪᩁᩥᨿᩁᩴᩈᩥᨿᩮᩣ ᨽᩅᨲᩩ, ᩑᨲᩔ ᨾᩮ ᨾᩉᩣᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩈᩪᩁᩥᨿᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ

មេ បិណ្ឌបាតេ សាមិកា បត្តិ ទិន្នា, តស្សា មេ និស្សន្ទេន តុម្ហេហិ ទិដ្ឋធម្មស្ស ភាគី ហោមី”តិ អាហ· បច្ចេកពុទ្ធោ “ឯវំ ហោតូ”តិ វត្វា –

“ឥច្ឆិតំ បត្ថិតំ តុយ្ហំ សព្ពមេវ សមិជ្ឈតុ;

សព្ពេ បូរេន្តុ សង្កប្បា, ចន្ទោ បន្នរសោ យថា· (ទី· និ· អដ្ឋ· ១·៩៥ បុព្ពូបនិស្សយសម្បត្តិកថា; អ· និ· អដ្ឋ· ១·១· ១៩១);

“ឥច្ឆិតំ បត្ថិតំ តុយ្ហំ ខិប្បមេវ សមិជ្ឈតុ;

សព្ពេ បូរេន្តុ សង្កប្បា, មណិ ជោតិរសោ យថា”តិ· –

អនុមោទនំ អកាសិ· បច្ចេកពុទ្ធានំ កិរ ឥមា ច ទ្វេ គាថា អនុមោទនគាថា នាម ហោន្តិ· តត្ថ ជោតិរសោតិ សព្ពកាមទទំ មណិរតនំ វុច្ចតិ· ឥទំ តស្ស បុព្ពចរិតំ· សោ ឯតរហិ ចណ្ឌបជ្ជោតោ អហោសិ· តស្ស ច កម្មស្ស និស្សន្ទេន ឥមានិ បញ្ច វាហនានិ និព្ពត្តិំសុ· អថេកទិវសំ រាជា ឧយ្យានកីឡាយ និក្ខមិ· ឧទេនោ “អជ្ជ បលាយិតព្ព”ន្តិ មហន្តមហន្តេ ចម្មបសិព្ពកេ ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស បូរេត្វា កណេរុកាបិដ្ឋេ ឋបេត្វា វាសុលទត្តំ អាទាយ បលាយិ· អន្តេបុរបាលកា បលាយន្តំ តំ ទិស្វា គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសុំ· រាជា “សីឃំ គណ្ហថា”តិ ពលំ បហិណិ· ឧទេនោ ពលស្ស បក្ខន្តភាវំ ញត្វា កហាបណបសិព្ពកំ មោចេត្វា បាតេសិ, មនុស្សា កហាបណេ ឧច្ចិនិត្វា បុន បក្ខន្តិំសុ· ឥតរោ សុវណ្ណបសិព្ពកំ មោចេត្វា បាតេត្វា តេសំ សុវណ្ណលោភេន បបញ្ចំ ករោន្តានញ្ញេវ ពហិ និវុដ្ឋំ អត្តនោ ខន្ធាវារំ បាបុណិ· អថ នំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាវ អត្តនោ ពលកាយោ បរិវារេត្វា នគរំ បវេសេសិ· សោ បត្វាវ វាសុលទត្តំ អភិសិញ្ចិត្វា អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេសីតិ· អយំ វាសុលទត្តាយ ឧប្បត្តិ·

អបរា បន មាគណ្ឌិយា នាម រញ្ញោ សន្តិកា អគ្គមហេសិដ្ឋានំ លភិ· សា កិរ កុរុរដ្ឋេ មាគណ្ឌិយព្រាហ្មណស្ស ធីតា· មាតាបិស្សា មាគណ្ឌិយាយេវ នាមំ· ចូឡបិតាបិស្សា មាគណ្ឌិយោវ, សា អភិរូបា អហោសិ ទេវច្ឆរបដិភាគា· បិតា បនស្សា អនុច្ឆវិកំ សាមិកំ អលភន្តោ មហន្តេហិ មហន្តេហិ កុលេហិ យាចិតោបិ “ន មយ្ហំ ធីតុ តុម្ហេ អនុច្ឆវិកា”តិ តជ្ជេត្វា ឧយ្យោជេសិ· អថេកទិវសំ សត្ថា បច្ចូសសមយេ លោកំ វោលោកេន្តោ មាគណ្ឌិយព្រាហ្មណស្ស សបជាបតិកស្ស អនាគាមិផលូបនិស្សយំ ទិស្វា អត្តនោ បត្តចីវរមាទាយ តស្ស ពហិនិគមេ អគ្គិបរិចរណដ្ឋានំ អគមាសិ· សោ តថាគតស្ស រូបសោភគ្គប្បត្តំ អត្តភាវំ ឱលោកេត្វា, “ឥមស្មិំ លោកេ ឥមិនា បុរិសេន សទិសោ អញ្ញោ បុរិសោ នាម នត្ថិ, អយំ មយ្ហំ ធីតុ អនុច្ឆវិកោ, ឥមស្ស បោសាបនត្ថាយ ធីតរំ ទស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា, “សមណ, ឯកា មេ ធីតា អត្ថិ, អហំ ឯត្តកំ កាលំ តស្សា អនុច្ឆវិកំ បុរិសំ ន បស្សាមិ, តុម្ហេវ តស្សា អនុច្ឆវិកា, សា ច តុម្ហាកញ្ញេវ អនុច្ឆវិកា· តុម្ហាកញ្ច បាទបរិចារិកា, តស្សា ច ភត្តា លទ្ធុំ វដ្ដតិ, តំ វោ អហំ ទស្សាមិ, យាវ មមាគមនា ឥធេវ តិដ្ឋថា”តិ អាហ· សត្ថា កិញ្ចិ អវត្វា តុណ្ហី អហោសិ· ព្រាហ្មណោ វេគេន ឃរំ គន្ត្វា, “ភោតិ, ភោតិ ធីតុ មេ អនុច្ឆវិកោ បុរិសោ ទិដ្ឋោ, សីឃំ សីឃំ នំ អលង្ករោហី”តិ តំ អលង្ការាបេត្វា សទ្ធិំ ព្រាហ្មណិយា អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ បាយាសិ· សកលនគរំ សង្ខុភិ· អយំ “ឯត្តកំ កាលំ មយ្ហំ ធីតុ

អនុច្ឆវិកោ នត្ថី”តិ កស្សចិ អទត្វា “អជ្ជ មេ ធីតុ អនុច្ឆវិកោ ទិដ្ឋោ”តិ កិរ វទេតិ, “កីទិសោ នុ ខោ សោ បុរិសោ, បស្សិស្សាម ន”ន្តិ មហាជនោ តេនេវ សទ្ធិំ និក្ខមិ។

តស្មិំ ធីតរំ គហេត្វា អាគច្ឆន្តេ សត្ថា តេន ឋិតដ្ឋានេ អដ្ឋត្វា តត្ថ បទចេតិយំ ទស្សេត្វា គន្ត្វា អញ្ញស្មិំ ឋានេ អដ្ឋាសិ។ ពុទ្ធានញ្ហិ បទចេតិយំ អធិដ្ឋហិត្វា អក្កន្តដ្ឋានេយេវ បញ្ញាយតិ, ន អញ្ញត្ថ។ យេសមត្ថាយ អធិដ្ឋិតំ ហោតិ, តេយេវ នំ បស្សន្តិ។ តេសំ បន អទស្សនករណត្ថំ ហត្ថិអាទយោ វា អក្កមន្តុ, មហាមេឃោ វា បវស្សតុ, វេរម្ភវាតា វា បហរន្តុ, ន តំ កោចិ មក្ខេតុំ សក្កោតិ។ អថ ព្រាហ្មណី ព្រាហ្មណំ អាហ – “កហំ សោ បុរិសោ”តិ។ “‘ឥមស្មិំ ឋានេ តិដ្ឋាហី’តិ តំ អវចំ, កហំ នុ ខោ សោ គតោ”តិ ឥតោ ចិតោ ឱលោកេន្តោ បទចេតិយំ ទិស្វា “អយមស្ស បទវឡញ្ជោ”តិ អាហ។ ព្រាហ្មណី លក្ខណមន្តានំ តិណ្ណំ វេទានំ បគុណតាយ លក្ខណមន្តេ បរិវត្តេត្វា បទលក្ខណំ ឧបធារេត្វា, “ន យិទំ, ព្រាហ្មណ, បញ្ចកាមគុណសេវិនោ បទ”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“រត្តស្ស ហិ ឧក្កុដិកំ បទំ ភវេ,

ទុដ្ឋស្ស ហោតិ សហសានុបីឡិតំ;

មូឡ្ហស្ស ហោតិ អវកឌ្ឍិតំ បទំ,

វិវដ្ដច្ឆទស្ស ឥទមីទិសំ បទ”ន្តិ។ (អ។ និ។ អដ្ឋ។ ១។១។១៩០-១៩១; វិសុទ្ធិ។ ១។៣៥);

អថ នំ ព្រាហ្មណោ ឯវមាហ – “ភោតិ ត្វំ ឧទកបាតិយំ កុម្ភិលំ, គេហមជ្ឈេ ច បន ចោរំ វិយ មន្តេ បស្សនសីលា, តុណ្ហី ហោហី”តិ។ “ព្រាហ្មណ, យំ ឥច្ឆសិ, តំ វទេហិ, នយិទំ បញ្ចកាមគុណសេវិនោ បទ”ន្តិ។ តតោ ឥតោ ចិតោ ច ឱលោកេន្តោ សត្ថារំ ទិស្វា, “អយំ សោ បុរិសោ”តិ វត្វា ព្រាហ្មណោ គន្ត្វា, “សមណ, ធីតរំ មេ តវ បោសាបនត្ថាយ ទេមី”តិ អាហ។ សត្ថា “ធីតរា តេ មយ្ហំអត្ថោ អត្ថិ វា នត្ថិ វា”តិ អវត្វាវ, “ព្រាហ្មណ, ឯកំ តេ ការណំ កថេមី”តិ វត្វា, “កថេហិ សមណា”តិ វុត្តេ មហាភិនិក្ខមនតោ បដ្ឋាយ យាវ អជបាលនិគ្រោធមូលា មារេន អនុពទ្ធភាវំ អជបាលនិគ្រោធមូលេ ច បន “អតីតោ ទានិ មេ ឯស វិសយ”ន្តិ តស្ស សោកាតុរស្ស សោកវូបសមនត្ថំ អាគតាហិ មារធីតាហិ កុមារិកវណ្ណាទិវសេន បលោភិតំ បលោភនំ អាចិក្ខិត្វា, “តទាបិ មយ្ហំ ឆន្ទោ នាហោសី”តិ វត្វា –

“ទិស្វាន តណ្ហំ អរតិំ រគញ្ច,

នាហោសិ ឆន្ទោ អបិ មេថុនស្មិំ;

កិមេវិទំ មុត្តករីសបុណ្ណំ,

បាទាបិ នំ សម្ផុសិតុំ ន ឥច្ឆេ”តិ។ (អ។ និ។ អដ្ឋ។ ១។១។១៩០-១៩១; សុ។ និ។ ៨៤១) –

ឥមំ គាថមាហ។ គាថាបរិយោសានេ ព្រាហ្មណោ ច ព្រាហ្មណី ច អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ។ មាគណ្ឌិយាបិ ខោ “សចស្ស មយា អនត្ថោ នត្ថិ, អនត្ថិកភាវោវ វត្តព្វោ, អយំ បន មំ មុត្តករីសបុណ្ណំ ករោតិ, បាទាបិ នំ សម្ផុសិតុំ ន ឥច្ឆេតិ, ហោតុ, អត្តនោ ជាតិកុលបទេសភោគយសវយសម្បត្តិំ អាគម្ម តថារូបំ ភត្តារំ លភិត្វា សមណស្ស គោតមស្ស កត្តព្វយុត្តកំ ជានិស្សាមី”តិ សមណេ អាឃាតំ ពន្ធិ។ “កិំ បន សត្ថា តាយ អត្តនិ អាឃាតុប្បត្តិំ ជានាតិ, នោ”តិ? “ជានាតិយេវ។ ជានន្តោ កស្មា គាថមាហា”តិ? ឥតរេសំ ទ្វិន្នំ វសេន។ ពុទ្ធា ហិ អាឃាតំ អគណេត្វា មគ្គផលាធិគមារហានំ វសេន ធម្មំ ទេសេន្តិយេវ។ មាតាបិតរោ តំ នេត្វា ចូឡមាគណ្ឌិយំ កនិដ្ឋំ បដិច្ឆាបេត្វា បព្វជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ ចូឡមាគណ្ឌិយោបិ ចិន្តេសិ – “មម ធីតា ឱមកសត្តស្ស ន អនុច្ឆវិកា, ឯកស្ស រញ្ញោវ អនុច្ឆវិកា”តិ។ តំ អាទាយ កោសម្ពិំ គន្ត្វា សព្វាលង្ការេហិ អលង្ករិត្វា, “ឥមំ ឥត្ថិរតនំ ទេវស្ស អនុច្ឆវិក”ន្តិ ឧទេនស្ស រញ្ញោ អទាសិ។ សោ តំ ទិស្វាវ ឧប្បន្នពលវសិនេហោ អភិសេកំ កត្វា បញ្ចមាតុគាមសតបរិវារំ ទត្វា អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេសិ។ អយំ មាគណ្ឌិយាយ ឧប្បត្តិ។

ឧទេនស្ស ទិយឌ្ឍសហស្សនាដកិត្ថិបរិវារា តិស្សោ អគ្គមហេសិយោ អហេសុំ។ តស្មិំ ខោ បន សមយេ ឃោសកសេដ្ឋិ កុក្កុដសេដ្ឋិ បាវារិកសេដ្ឋីតិ កោសម្ពិយំ តយោ សេដ្ឋិនោ ហោន្តិ។ តេ ឧបកដ្ឋាយ វស្សូបនាយិកាយ បញ្ចសតតាបសេ ហិមវន្តតោ អាគន្ត្វា នគរេ ភិក្ខាយ ចរន្តេ ទិស្វា បសីទិត្វា និសីទាបេត្វា ភោជេត្វា បដិញ្ញំ គហេត្វា ចត្តារោ មាសេ អត្តនោ សន្តិកេ វសាបេត្វា បុន វស្សារត្តេ អាគមនត្ថាយ បដិជានាបេត្វា ឧយ្យោជេសុំ។ តាបសាបិ តតោ បដ្ឋាយ អដ្ឋ មាសេ ហិមវន្តេ វសិត្វា ចត្តារោ មាសេ តេសំ សន្តិកេ វសិំសុ។ តេ អបរភាគេ ហិមវន្តតោ អាគច្ឆន្តា អរញ្ញាយតនេ ឯកំ មហានិគ្រោធំ ទិស្វា តស្ស មូលេ និសីទិំសុ។ តេសុ ជេដ្ឋកតាបសោ ចិន្តេសិ – “ឥមស្មិំ រុក្ខេ អធិវត្ថា ទេវតា ឱរមត្តិកា ន ភវិស្សតិ, មហេសក្ខេនេត្ថ ទេវរាជេន ភវិតព្វំ , សាធុ វត សចាយំ ឥមស្ស ឥសិគណស្ស បានីយំ ទទេយ្យា”តិ។ សោបិ បានីយំ អទាសិ។ តាបសោ ន្ហានោទកំ ចិន្តេសិ, តម្បិ អទាសិ។ តតោ ភោជនំ ចិន្តេសិ, តម្បិ អទាសិ។ អថ នេសំ ឯតទហោសិ – “អយំ ទេវរាជា អម្ហេហិ ចិន្តិតំ ចិន្តិតំ សព្វំ ទេតិ, អហោ វត នំ បស្សេយ្យាមា”តិ។ សោ រុក្ខក្ខន្ធំ បទាលេត្វា អត្តានំ ទស្សេសិ។ អថ នំ តាបសា, “ទេវរាជ, មហតី តេ សម្បត្តិ, កិំ នុ ខោ កត្វា អយំ តេ លទ្ធា”តិ បុច្ឆិំសុ។ “មា បុច្ឆថ, អយ្យា”តិ។ “អាចិក្ខ, ទេវរាជា”តិ។ សោ អត្តនា កតកម្មស្ស បរិត្តកត្តា លជ្ជមានោ កថេតុំ ន វិសហិ។ តេហិ បុនប្បុនំ និប្បីឡិយមានោ បន “តេន ហិ សុណាថា”តិ វត្វា កថេសិ។

សោ កិរេសោ ទុគ្គតមនុស្សោ ហុត្វា ភតិំ បរិយេសន្តោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស សន្តិកេ ភតិកម្មំ លភិត្វា តំ និស្សាយ ជីវិកំ កប្បេសិ។ អថេកស្មិំ ឧបោសថទិវសេ សម្បត្តេ អនាថបិណ្ឌិកោ វិហារតោ អាគន្ត្វា បុច្ឆិ – “តស្ស ភតិកស្ស អជ្ជុបោសថទិវសភាវោ កេនចិ កថិតោ”តិ? “ន

កថិតោ, សាមី”តិ។ “តេន ហិស្ស សាយមាសំ បចថា”តិ។ អថស្ស បេត្វានតំ បចិំសុ។ សោ ទិវសំ អរញ្ញេ កម្មំ កត្វា សាយំ អាគន្ត្វា ភត្តេ វឌ្ឍេត្វា ទិន្នេ “ឆាតោម្ហី”តិ សហសា អភុញ្ជិត្វាវ “អញ្ញេសុ ទិវសេសុ ឥមស្មិំ គេហេ ‘ភត្តំ ទេថ, សូបំ ទេថ, ព្យញ្ជនំ ទេថា’តិ មហាកោលាហលំ អហោសិ, អជ្ជ តេ សព្ពេ និស្សទ្ទា និបជ្ជិំសុ, មយ្ហេវ ឯកស្សាហារំ វឌ្ឍយិំសុ, កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ ចិន្តេត្វា បុច្ឆិ – “អវសេសា ភុញ្ជិំសុ, ន ភុញ្ជិំសូ”តិ? “ន ភុញ្ជិំសុ, តាតា”តិ។ “កិំ ការណា”តិ? ឥមស្មិំ គេហេ ឧបោសថទិវសេសុ សាយមាសំ ន ភុញ្ជន្តិ, សព្ពេវ ឧបោសថិកា ហោន្តិ។ អន្តមសោ ថនបាយិនោបិ ទារកេ មុខំ វិក្ខាលាបេត្វា ចតុមធុរំ មុខេ បក្ខិបាបេត្វា មហាសេដ្ឋិ ឧបោសថិកេ ការេតិ។ គន្ធតេលប្បទីបេ ជាលេន្ត ខុទ្ទកមហល្លកទារកា សយនគតា ទ្វត្តិំសាការំ សជ្ឈាយន្តិ។ តុម្ហាបន ឧបោសថទិវសភាវំ កថេតុំ សតិ ន ការិយា តស្មា តវេវ ភត្តំ បក្កំ, នំ ភុញ្ជស្សូតិ។ សចេ ឥទានិ ឧបោសថិកេន ភវិតុំ វដ្ដតិ, អហម្បិ ភវេយ្យន្តិ។ “ឥទំ សេដ្ឋិ ជានាតី”តិ។ “តេន ហិ តំ បុច្ឆថា”តិ។ តេ គន្ត្វា សេដ្ឋិំ បុច្ឆិំសុ។ សោ ឯវមាហ – “ឥទានិ បន អភុញ្ជិត្វា មុខំ វិក្ខាលេត្វា ឧបោសថង្គានិ អធិដ្ឋហន្តោ ឧបឌ្ឍុបោសថកម្មំ លភិស្សតី”តិ។ ឥតរោ តំ សុត្វា តថា អកាសិ។

តស្ស សកលទិវសំ កម្មំ កត្វា ឆាតស្ស សរីរេ វាតា កុប្បិំសុ។ សោ យោត្តេន ឧទរំ ពន្ធិត្វា យោត្តកោដិយំ គហេត្វា បរិវត្តតិ។ សេដ្ឋិ តំ បវត្តិំ សុត្វា ឧក្កាហិ ធារិយមានាហិ ចតុមធុរំ គាហាបេត្វា តស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា, “កិំ, តាតា”តិ បុច្ឆិ។ “សាមិ, វាតា មេ កុប្បិតា”តិ។ “តេន ហិ ឧដ្ឋាយ ឥទំ ភេសជ្ជំ ខាទាហី”តិ។ “តុម្ហេហិ ខាទថ, សាមី”តិ។ “អម្ហាកំ អផាសុកំ នត្ថិ, ត្វំ ខាទាហី”តិ។ “សាមិ, អហំ ឧបោសថកម្មំ ករោន្តោ សកលំ កាតុំ នាសក្ខិំ, ឧបឌ្ឍកម្មម្បិ មេ វិកលំ មា អហោសី”តិ ន ឥច្ឆិ។ “មា ឯវំ ករិ, តាតា”តិ វុច្ចមានោបិ អនិច្ឆិត្វា អរុណេ ឧដ្ឋហន្តេ មិលាតមាលា វិយ កាលំ កត្វា តស្មិំ និគ្រោធរុក្ខេ ទេវតា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ តស្មា ឥមមត្ថំ កថេត្វា “សោ សេដ្ឋិ ពុទ្ធមាមកោ, ធម្មមាមកោ, សង្ឃមាមកោ, តំ និស្សាយ កតស្ស ឧបឌ្ឍុបោសថកម្មស្ស និស្សន្ទេនេសា សម្បត្តិ មយា លទ្ធា”តិ អាហ។

“ពុទ្ធោ”តិ វចនំ សុត្វាវ បញ្ចសតា តាបសា ឧដ្ឋាយ ទេវតាយ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ “ពុទ្ធោតិ វទេសិ, ពុទ្ធោតិ វទេសី”តិ បុច្ឆិត្វា, “ពុទ្ធោតិ វទាមិ, ពុទ្ធោតិ វទាមី”តិ តិក្ខត្តុំ បដិជានាបេត្វា “ឃោសោបិ ខោ ឯសោ ទុល្លភោ លោកស្មិ”ន្តិ ឧទានំ ឧទានេត្វា “ទេវតេ អនេកេសុ កប្បសតសហស្សេសុ អសុតបុព្ពំ សទ្ទំ តយា សុណាបិតម្ហា”តិ អាហំសុ។ អថ អន្តេវាសិកា អាចរិយំ ឯតទវោចុំ – “តេន ហិ សត្ថុ សន្តិកំ គច្ឆាមា”តិ។ “តាតា, តយោ សេដ្ឋិនោ អម្ហាកំ ពហុបការា, ស្វេ តេសំ និវេសនេ ភិក្ខំ គហេត្វា តេសម្បិ អាចិក្ខិត្វា គមិស្សាម, អធិវាសេថ, តាតា”តិ។ តេ អធិវាសយិំសុ។ បុនទិវសេ សេដ្ឋិនោ យាគុភត្តំ សម្បាទេត្វា អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា “អជ្ជ នោ អយ្យានំ អាគមនទិវសោ”តិ ញត្វា បច្ចុគ្គមនំ កត្វា តេ អាទាយ និវេសនំ គន្ត្វា និសីទាបេត្វា ភិក្ខំ អទំសុ។ តេ កតភត្តកិច្ចា មហាសេដ្ឋិនោ “មយំ គមិស្សាមា”តិ វទិំសុ។ “កត្ថ, ភន្តេ, តុម្ហេហិ ចត្តារោ វស្សិកេ មាសេ អម្ហាកំ គហិតាវ បដិញ្ញា, ឥទានិ កុហិំ គច្ឆថា”តិ? “លោកេ កិរ ពុទ្ធោ ឧប្បន្នោ, ធម្មោ ឧប្បន្នោ, សង្ឃោ ឧប្បន្នោ, តស្មា សត្ថុ សន្តិកំ គមិស្សាមា”តិ។ “កិំ បន តស្ស សត្ថុនោ សន្តិកំ តុម្ហាកញ្ញេវ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ? “អញ្ញេសម្បិ អវារិតំ, អាវុសោ”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, អាគមេថ, មយម្បិ គមនបរិច្ឆិន្ទំ កត្វា គច្ឆាមា”តិ។ “តុម្ហេសុ បរិច្ឆិន្ទ ករោន្តេសុ អម្ហាកំ បបញ្ចោ ហោតិ, មយំ បុរេតរំ គច្ឆាម, តុម្ហេ បច្ឆា អាគច្ឆេយ្យាថា”តិ វត្វា តេ បុរេតរំ គន្ត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទិស្វា អភិត្ថវិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ អថ នេសំ សត្ថា អនុបុព្ពិំ កថំ កថេត្វា ធម្មំ ទេសេសិ។ ទេសនាបរិយោសានេ សព្ពេបិ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិត្វា “ឯថ, ភិក្ខវោ”តិ វចនសមនន្តរមេវ ឥទ្ធិមយបត្តចីវរធរា ឯហិភិក្ខូ អហេសុំ។

តេបិ ខោ តយោ សេដ្ឋិនោ បញ្ចហិ បញ្ចហិ សកដសតេហិ ភត្តច្ឆាទនសប្បិមធុផាណិតាទីនិ ទានូបករណានិ អាទាយ សាវត្ថិំ បត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ធម្មកថំ សុត្វា កថាបរិយោសានេ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាយ អឌ្ឍមាសមត្តម្បិ ទានំ ទទមានា សត្ថុ សន្តិកេ វសិត្វា កោសម្ពិំ អាគមនត្ថាយ សត្ថារំ យាចិត្វា សត្ថារា បដិញ្ញំ ទទន្តេន "សុញ្ញាគារេ ខោ គហបតយោ តថាគតា អភិរមន្តី"តិ វុត្តេ, "អញ្ញាតំ, ភន្តេ, អម្ហេហិ បហិតសាសនេន អាគន្តុំ វដ្ដតី"តិ វត្វា កោសម្ពិំ គន្ត្វា ឃោសកសេដ្ឋិ ឃោសិតារាមំ, កុក្កុដសេដ្ឋិ កុក្កុដារាមំ, បាវារិកសេដ្ឋិ បាវារិការាមន្តិ តយោ វិហារេ ការេត្វា សត្ថុ អាគមនត្ថាយ សាសនំ បហិណិំសុ។ សត្ថា តេសំ សាសនំ សុត្វា តត្ថ អគមាសិ។ តេ បច្ចុគ្គន្ត្វា សត្ថារំ វិហារំ បវេសេត្វា វារេន វារេន បដិជគ្គន្តិ។ សត្ថា ទេវសិកំ ឯកេកស្មិំ វិហារេ វសតិ។ យស្ស វិហារេ វុត្ថោ ហោតិ, តស្សេវ ឃរទ្វារេ បិណ្ឌាយ ចរតិ។ តេសំ បន តិណ្ណំ សេដ្ឋីនំ ឧបដ្ឋាកោ សុមនោ នាម មាលាការោ អហោសិ។ សោ តេ សេដ្ឋិនោ ឯវមាហ – "អហំ តុម្ហាកំ ទីឃរត្តំ ឧបការកោ, សត្ថារំ ភោជេតុកាមោម្ហិ, មយ្ហម្បិ ឯកទិវសំ សត្ថារំ ទេថា"តិ។ "តេន ហិ ភណេ ស្វេ ភោជេហី"តិ។ "សាធុ, សាមី"តិ សោ សត្ថារំ និមន្តេត្វា សក្ការំ បដិយាទេសិ។

តទា រាជា សាមាវតិយា ទេវសិកំ បុប្ផមូលេ អដ្ឋ កហាបណេ ទេតិ។ តស្សា ខុជ្ជុត្តរា នាម ទាសី សុមនមាលាការស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា និពទ្ធំ បុប្ផានិ គណ្ហាតិ។ អថ នំ តស្មិំ ទិវសេ អាគតំ មាលាការោ អាហ – "មយា សត្ថា និមន្តិតោ, អជ្ជ បុប្ផេហិ សត្ថារំ បូជេស្សាមិ, តិដ្ឋ តាវ, ត្វំ បរិវេសនាយ សហាយិកា ហុត្វា ធម្មំ សុត្វា អវសេសានិ បុប្ផានិ គហេត្វា គមិស្សសី"តិ ។ សា "សាធូ"តិ អធិវាសេសិ។ សុមនោ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិវិសិត្វា អនុមោទនករណត្ថាយ បត្តំ អគ្គហេសិ។ សត្ថា អនុមោទនធម្មទេសនំ អារភិ។ ខុជ្ជុត្តរាបិ សត្ថុ ធម្មំ សុណន្តីយេវ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ សា អញ្ញេសុ ទិវសេសុ ចត្តារោ កហាបណេ អត្តនោ គហេត្វា ចតូហិ បុប្ផានិ គហេត្វា គច្ឆតិ, តំ ទិវសំ អដ្ឋហិបិ បុប្ផានិ គហេត្វា គតា។ អថ នំ សាមាវតី អាហ – "កិំ នុ ខោ, អម្ម, អជ្ជ អម្ហាកំ រញ្ញា ទ្វិគុណំ បុប្ផមូលំ ទិន្ន"ន្តិ? "នោ, អយ្យេ"តិ។ "អថ កស្មា ពហូនិ បុប្ផានី"តិ? "អញ្ញេសុ ទិវសេសុ អហំ ចត្តារោ កហាបណេ អត្តនោ គហេត្វា ចតូហិ បុប្ផានិ អាហរាមី"តិ។ "អជ្ជ កស្មា ន គណ្ហី"តិ? "សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ធម្មកថំ សុត្វា ធម្មស្ស អធិគតត្តា"តិ។ អថ នំ "អរេ, ទុដ្ឋទាសិ ឯត្តកំ កាលំ តយា គហិតកហាបណេ មេ ទេហី"តិ អតជ្ជេត្វា, "អម្ម, តយា បិវិតំ អមតំ អម្ហេបិ បាយេហី"តិ វត្វា "តេន ហិ មំ ន្ហាបេហី"តិ វុត្តេ សោឡសហិ គន្ធោទកឃដេហិ ន្ហាបេត្វា ទ្វេ មដ្ឋសាដកេ ទាបេសិ។ សា ឯកំ និវាសេត្វា ឯកំ ឯកំសំ បារុបិត្វា អាសនំ បញ្ញាបេត្វា ឯកំ វីជនិំ អាហរាបេត្វា អាសនេ និសីទិត្វា វិចិត្តវីជនិំ អាទាយ បញ្ច មាតុគាមសតានិ អាមន្តេត្វា តាសំ សត្ថារា ទេសិតនិយាមេនេវ ធម្មំ ទេសេសិ។ តស្សា ធម្មកថំ សុត្វា តា សព្ពាបិ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ។

តា សព្ពាបិ ខុជ្ជុត្តរំ វន្ទិត្វា, "អម្ម , អជ្ជតោ បដ្ឋាយ ត្វំ កិលិដ្ឋកម្មំ មា ករិ, អម្ហាកំ មាតុដ្ឋានេ ច អាចរិយដ្ឋានេ ច ឋត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារា ទេសិតំ ធម្មំ សុត្វា អម្ហាកំ កថេហី"តិ វទិំសុ។ សា តថា ករោន្តី អបរភាគេ តិបិដកធរា ជាតា។ អថ នំ សត្ថា "ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវិកានំ ឧបាសិកានំ ពហុស្សុតានំ ធម្មកថិកានំ យទិទំ ខុជ្ជុត្តរា"តិ ឯតទគ្គេ ឋបេសិ។ តាបិ ខោ បញ្ចសតា ឥត្ថិយោ តំ ឯវមាហំសុ – "អម្ម, សត្ថារំ ទដ្ឋុកាមាម្ហា, តំ នោ ទស្សេហិ, គន្ធមាលាទីហិ តំ បូជេស្សាមា"តិ។ "អយ្យេ, រាជកុលំ នាម ភារិយំ, តុម្ហេ គហេត្វា ពហិ គន្តុំ ន សក្កា"តិ។ "អម្ម, នោ មា នាសេហិ, ទស្សេហេវ អម្ហាកំ សត្ថារ"ន្តិ។ "តេន ហិ តុម្ហាកំ វសនគព្ភេសុ ភិត្តីសុ យត្តកេន

ᩒᩃᩮᩤᨠᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩦᨶᩴ ᨥᩁᨴ᩠ᩅᩤᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨮᨲ᩠ᩅᩤ ᩒᩃᩮᩤᨠᩮᨳ ᨧᩮᩅ, ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨧ ᨸᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨶ᩠ᨴᨳ, ᨸᩪᨩᩮᨳ ᨧᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩒᩃᩮᩤᨠᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᩴᩈᩩ ᨧᩮᩅ ᨸᩪᨩᩮᩈᩩᨬ᩠ᨧ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨾᩣᨣᨶ᩠ᨴᩥᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩣᩈᩣᨴᨲᩃᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᨾᩣᨶᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩈᩩ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ, “ᩍᨴᩴ ᨠᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩤ, ᨲᩣᩉᩥ ᨲᩔᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥ ᩋᩣᨥᩣᨲᨻᨴ᩠ᨵᨽᩣᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩦᩉᩥ “ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨾᨿᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨮᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨸᩔᩣᨾ ᨧᩮᩅ ᨸᩪᨩᩮᨾ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩍᨾᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᩈᨾᨱᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥᩔ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩍᨾᩣᨸᩥ ᨲᩔ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨠᩣ, ᩍᨾᩣᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ – “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᩣᨾᩣᩅᨲᩥᨾᩥᩔᩥᨠᩣᨶᩴ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩤ ᨸᨲ᩠ᨳᨶᩤ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩮᨶᩮᩅ ᨲᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨾᩣᩁᩮᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᨶ ᨲᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩥ᪨ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩥ ᩑᩅ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩑᩅᩴ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩋᩈᨴ᩠ᨴᩉᨶ᩠ᨲᩴ “ᩈᨧᩮ ᨾᩮ ᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩈᩥ, ᨲᩣᩈᩴ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᩏᨸᨵᩣᩁᩮᩉᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩈᩩ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ, “ᩍᨴᩴ ᨠᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩤ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩮ ᨲᩣᩈᩴ ᩋᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩤ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩤᩅ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩣᨶᩥ ᨸᩥᨴᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨻ᩠ᨻᨣᨻ᩠ᨽᩮᩈᩩ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨨᩥᨴ᩠ᨴᨠᩅᩣᨲᨸᩣᨶᩣᨶᩥ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨨᩥᨴ᩠ᨴᨠᩅᩣᨲᨸᩣᨶᩣᨶᩥ ᨠᩥᩁ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ᪨ ᨾᩣᨣᨶ᩠ᨴᩥᨿᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩤ, “ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔᩮᩅ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨶᩣᨣᩁᩣᨶᩴ ᩃᨬ᩠ᨩᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩤ, “ᩈᨾᨱᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᨣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩣᩈᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩮᩉᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩃᩣᨸᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᨲᩦᩈᩩ ᩁᨲᨶᩮᩈᩩ ᩋᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᨣᩁᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩤ , “ᨧᩮᩣᩁᩮᩣᩈᩥ , ᨻᩣᩃᩮᩣᩈᩥ, ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩒᨭ᩠ᨮᩮᩣᩈᩥ, ᨣᩮᩣᨱᩮᩣᩈᩥ, ᨣᨴ᩠ᩕᨽᩮᩣᩈᩥ, ᨶᩮᩁᨿᩥᨠᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩩᨣᨲᩥ, ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᨿᩮᩅ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᩣᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ ᨴᩈᩉᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩅᨲ᩠ᨳᩪᩉᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩍᨾᩮ ᨶᩣᨣᩁᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᩍᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩩᩉᩥᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᨣᩁᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨸᩩᨶ ᨠᨲ᩠ᨳ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩣ”ᨲᩥ? “ᨲᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᨣᩁᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ? “ᨲᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᨣᩁᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩑᩅᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩪᨸᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨠᩮ ᨸᨶ ᨲᩮ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨴᩣᩈᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᩮ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᩉᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩈᨦ᩠ᨣᩤᨾᩴ ᩒᨲᩥᨱ᩠ᨱᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᨴᩥᩈᩮᩣ, ᩈᨦ᩠ᨣᩤᨾᩴ ᩒᨲᩥᨱ᩠ᨱᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩮᩣ ᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨴᩥᩈᩣᩉᩥ ᩋᩣᨣᨲᩮ ᩈᩁᩮ ᩈᩉᩥᨲᩩᩴ ᨽᩣᩁᩮᩣ, ᨲᨳᩮᩅ ᨻᩉᩪᩉᩥ ᨴᩩᩔᩦᩃᩮᩉᩥ ᨠᨳᩥᨲᨠᨳᩣᨶᩴ ᩈᩉᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨽᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩤᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᩋᩉᩴ ᨶᩣᨣᩮᩣᩅ ᩈᨦ᩠ᨣᩤᨾᩮ, ᨧᩣᨸᨲᩮᩣ ᨸᨲᩥᨲᩴ ᩈᩁᩴ;

ᩋᨲᩥᩅᩣᨠ᩠ᨿᩴ ᨲᩥᨲᩥᨠ᩠ᨡᩥᩔᩴ, ᨴᩩᩔᩦᩃᩮᩣ ᩉᩥ ᨻᩉᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ᪨

“ᨴᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩥᨲᩥᩴ, ᨴᨶ᩠ᨲᩴ ᩁᩣᨩᩣᨽᩥᩁᩪᩉᨲᩥ;

ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ, ᨿᩮᩣᨲᩥᩅᩤᨠ᩠ᨿᩴ ᨲᩥᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ.

“ᩅᩁᨾᩔᨲᩁᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᩤ, ᩋᩣᨩᩣᨶᩦᨿᩣ ᨧ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᩣ;

ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩣ ᨧ ᨾᩉᩣᨶᩣᨣᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ. (ᨵ. ᨸ. ᪑᪑᪐-᪑᪑᪑);

ᨴᨾᩩᨠᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᩑᩅᩴ ᨴᨾᩩᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ, ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᩑᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨠ᩠ᨠᩣᩈᩥᩔᨲᩥ, ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨶᩩᩃ᩠ᩉᩥᨿᨠᨧᩥᩔᨲᩥ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩏᨸᨭ᩠ᨮ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩉᩮᨲᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ. ᨾᩣᨲᩩᩃᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩃᩥᨷᩮᨲᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ, “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨾᨿᩣ ᩑᨲᩔ ᩏᨷᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨠᩣ, ᩑᨲᩣᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨬᩣᨱᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩩᩁᩣᨸᩥᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩪᩊᨸᩥᨲᩩ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᨷᩉᩥᨱᩥ “ᩋᩉᩴ ᨴᩮᩅ ᨠᩥᩁ ᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩣᨲᩩᨣᩥᩃᩣᨶᩮ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᩈᩦᩅᩥᨠᩣᨣᩥᩃᩣᨶᩮ ᨧ ᨠᩮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩩ, ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᩈᩮᩣᨷᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᩃᩮ ᨶᩥᩅᩮᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᨷᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᩋᨷᨧ᩠ᨧᩮᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨴᩮᩴ ᩋᨩ᩠ᨩ ᩈᩦᩅᩥᨠᩣᨣᩥᩃᩣᨶᩮ ᨷᩉᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿ, ‘ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨷᩥᨲᩁᩮ’”ᨲᩥ. ᨧᩪᩊᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨠᩔ ᨧ “ᨾᨾ ᩅᨧᨶᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩃᨬ᩠ᨩᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ. ᨾᩣᨲᩩᩃᩮᩣ ᨿᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᩅᩮᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨷᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᨷᩣᨵᩴ ᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᩈᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᨷᩥᨲᩁᩣ ᨧᩪᩊᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨠᩴ ᨷᩉᩥᨱᩥ – “ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨲᩣᨲ, ᨾᨾ ᨧᩪᩊᨷᩥᨲᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨩ᩠ᨩ ᩈᩦᩅᩥᨠᩣᨣᩥᩃᩣᨶᩮ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨴᩮᩅ, ᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨷᨱ᩠ᨱᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨷᩉᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩁᩣᨩᩣ “ᨠᩥᩔᩮᨲᩮᩣ ᩅᨲ ᨽᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨠᩮᨱ᩠ᨱᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣ, ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨷᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᨾᩣᨲᩩᩃᩮᩣ, “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᩣᨾᩣᨧᩥᨷ᩠ᨷᨾᩩᨡᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᩣ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨷᩥᨠᩣ ᨧᩥᩅᩁᨲᩥ, ᨲᩣᩈᩴ ᨷᩮᩈᩮᩉᩥ, ᨲᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩁᩣᨩᩣ “ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨲᩣᩈᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩔ ᨠᩥᩁ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ. ᨧᩪᩊᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨠᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩩ ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩉᩥ “ᨾᨿᩴ ᨷᩥᩊᩣᨲᩥᨷᩥᩊᩥᨲᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ. ᨾᩣᨲᩩᩃᩮᩣ “ᩋᩥᨴᩴ ᨴᩮᩅ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨷᨩᩣᨲᩥ ᨲᩣᩈᩴ ᨷᩥᩊᩣᨲᩥᨷᩥᩊᩥᨲᩔ ᨠᩁᨱᩴ ᩅᩤ ᩋᨠᩁᨱᩴ ᩅᩤ ᨩᩣᨶᩥᩔᩈᩥ, ‘ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩮᩈᩮᨳᩣ’ᨲᩥ ᩅᨴᩮᩉᩥ ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩁᩣᨩᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ. ᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨲᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᨣᩥᩃᩣᨶᩮ ᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩔ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨲᨣᩥᩃᩣᨶᩮ ᨲᩣᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨷᩥᨲᩣᨾ ᨠᩥᩁ ᨣᩥᩃᩣᨶᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨷᩉᩥᨱᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᨲᩣ, “ᩈᩣᨾᩥ, ᩋᩣᩉᩁ, ᨷᩥᨲᩣᨾ ᨽᩣᩁ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨾᩥᩴᩈᩩ. ᩈᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨠᩥᩴ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ, “ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᩈᨳᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᨷᨭᩥᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᨣᨾᩥᩴᩈᩩ”ᨲᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ. ᨾᩣᨲᩩᩃᩮᩣ “ᨷᩔ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨶ ᨲᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩈᩣᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩋᨵᩥᩅᩤᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩪᨲᩮᩣᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᨾᩣᨲᩩᩃᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ.

ᨲᨴᩤ ᨷᨶ ᩁᩣᨩᩣ “ᩈᩣᨾᩣᩅᨲᩥᨿᩣ ᩅᩤᩈᩩᩃᨴᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨾᩣᨲᩩᩃᩥᨿᩣᨿ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᨲᩥᩔᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩑᨲᩣᩈᩴ ᨷᩣᩈᩣᨴᨲᩃᩮ ᩅᩣᩁᩮᨶ ᩅᩣᩁᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲᩥ. ᩋᨳ ᨶᩴ “ᩈ᩠ᩅᩮ ᩅᩤ ᨷᩁᩈᩩᩅᩮ ᩅᩤ ᩈᩣᨾᩣᩅᨲᩥᨿᩣ ᨷᩣᩈᩣᨴᨲᩃᩴ ᨣᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩩᩃᩥᨿᩣ ᨧᩪᩊᨷᩥᨲᩩ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᨷᩉᩥᨱᩥ –

“ᩋᨠᩮᨶ ᨠᩥᩁ ᨴᩣᨴᩣ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩴ ᨷᩮᩈᩮᨳᩣ”ᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ. ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᨾᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᨶ᩠ᨲᩅᩦᨱᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᩮ ᩑᨠᩴ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ. ᨾᩣᨲᩩᩃᩥᨿᩣ ᨲᩮᨶ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨷ᩠ᨷᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨾᩣᩃᩣᨣᩩᩊᩮᨶ ᨷᩥᨴᩉᩥ. ᩈᨷ᩠ᨷᩮᩣ

ຊິ່ງຫຕີຫັ ອເຕ້ຖາຊີຕາຍເຍຈ ອເທາສີ່ ຢາກລິ່ຍາ ຣເຊຼາ ກຍຕຂີຈເນ “ອຊູ ຄຕຣີຍ້ງິຕິງຍາ ປີນາຂໍ ກຍິຍ້ສິ ເຂຈາ”ຕິ ປຸຣີຕຼາ “ນາຍາຈຕິຍາ”ຕິ ຈຸເຕູ, “ອຊູ ຍຍາ, ຍທາຣາຊ, ອຍຄາເປີ ນຸປິເຄາ ຂີເງ້າ່ ຄ ນກາ ຕຕູ ກຄູ, ເຂຈາ”ຕິ? “ກຊາເຍຈາ”ຕີ່ ນາ ຍາຈ ຕຕິຍັ ຈາເຣຕຼາ, “ໂຈ ນເຕູ ອທຍິ ຕຸເຍທີ ນຊິ່ ກຍິຍ້າຍິ, ເຂຈາ”ຕິ ຈຕຼາ ຄິຈຕູຍຍາຄາປີ ອຄີຈຕູຕຼາ, “ຄ ຂາຄາຍິ, ກີ ກຈິຍ້ຕິ ເຂຈາ”ຕິ ຣເຊຼາ ນຊິ່ເຍຈ ອກຍາສີ່

ຣາຂາ ນາຍາຈຕິຍິຍ້ງິກາທິ ຂີຄ້າຄິ ຈຕູປຸປຸກາຄ້າກຣຕາຄິ ລາເຣຕຼາ ນຸເກາຂຄ ກຸຊີຕູຼາ ຊີຕັ ງຍີ້ນເກ ຜເປຕຼາ ນຍເຄ ຄິປຊີ່ ຢາກລິ່ຍາ ອປຣາປຣ໌ ຊິຈຣຕີ ຊິຍ ທູຕຼາ ຊີຕາລິເງ້ເຕາ ປຸປຸກຸຍູອໍ ອປເຄສີ່ ນເປຸາ ຊິ່ງຫຕີຫັ ຄິຣາທາເຣາ ເຕຄ ລິເງ້ຄ ຄິກູຍິຕຼາ ປຍ້ນເຕຼາ ຜຕັ ຄຕຼາ ນຍຄປິເງ້ ຄິປຊີ່ ຢາກລິ່ຍາ ຕໍ ຂິຫຼາ, “ຊີ ຊີ, ເຂຈ, ນເປຸາ”ຕິ ຍທານຊັ່ ຄຕຼາ ຣາຂາຄຊຼາ ຕາ ຈ ອເກາານຕີ, “ອຍັ ອຄ້ຊາລຣາຂາ ອລກູເກາ ຍຍຸາຈຈຄ ຄ ນຸຕາຕິ, ຊຼຍາປີ ຄິຍ້ງີຣີກາ ຊຸຊີຄີຕາ, ກີ ຄາຍ ຣເຊຼາ ນຕູກາ ຄ ລຄຕູ, ກີ ຄຸ ຕຸເຍຊຼາຍສີ່ ຍເຕເຍຈ ນຸຕໍ ຂີຈິຍ້ຈ, ຂີຈເຕູ ຊຸກູ ຂີຈຈ, ‘ອຊູ ຍຍາ ປີປນຸປິເຄາ ຂີເງ້າ, ນາຍາຈຕິຍາ ປີນາຂໍ ກຄູ ຄ ຈເງ້ຕີ’ຕິ ຈາເຣຕູຍາປີ ເຍ ຈຈຄ ຄ ນຸຕສິ, ເຂຈາ”ຕິ ອາທ່ ຣາຂາ ນປຸໍ ຂິຫຼາ ຍເຣຕາກຍຕຊີ່ເຕາ “ໂຈຣຸປຍິ ຄາຍ ຊຼຍາ ຄຣີຍ້ຕູ, ອເທາ ປີປີ, ອຫັ ຊຼຍາຍັ ປີປກາຈ ອາຊິກູຕູຍາປີ ຊຼຍິຍ້າ ຈຈຄ ຄ ນເງ້ທິ, ປຜຍໍ ອຕູເຄາ ກຊຸເນຸ ລິເງ້າຄິ ຄຕຼາ ຄິນິຄ້າ, ປຸຄ ຍຍາ ເປນິເຕ ກຸກຸເຂ ປຂີປທິຕິນຸ, ອຊູ ນຍເຄ ນປຸໍ ຊິຍ້ຊີ່ນຸ”ຕິ ເກາເລຄ ນຍຸຊູລີເຕາ ຊິຍ ອເທາສີ່

ນາຍາຈຕີປີ ປຊຼາຄູ ຊຼຕູິນຕາຄໍ ຊູຈາຂໍ ອຂາສີ – “ອຍໍ, ອຍຸາກໍ ອຊຼາ ປຂີນຣຕັ ຄຕູ, ຄຣີເຄ້ ຈ ເຂຊິຍາ ຈ ອຕູຄິ ຈ ນຍເຍຈ ເຍຕູຊີຕູ ປຈເຕູຊ, ຍາ ຄຍ້ຊີ ເກາປໍ ຄຣີຕູ”ຕີ່ ຣາຂາ ນທຍ້ຈາຍໍ ນິກູລຄຸ ອາຂາຍ ຂີຍັ ເປີເຊຕຼາ ຊິນປີຕໍ ນຣ໌ ນຄ້ຍິຕຼາ ນາຍາຈຕີ ຊຸເຣ ຄຕຼາ ນຊຼາ ຕາ ປຂີປີຂີຍາ ຜປີເປຕຼາ ນາຍາຈຕິຍາ ງເຣ ນຣ໌ ຊິຍ້ເຊູສີ່ ເນາ ຕຍ້າ ເຍຕູາຄຸກາເຈຄ ປຂີຄິຈຕູຕຼາ ອາກຕຍກູາກິຍຸເຕາຈ ທູຕຼາ ຣເຊຼາ ທຂຍັ ປຊິນເຕຼາ ຊິຍ ອເງ້າສີ່ ຣາຂາ ຊິເຕູສິ – “ຍຍາ ລິເຕູາ ນເຣາ ນິລຍິ ຊິຄິຊິຊີຕູາ ກຊູຕິ, ອາກາເນ ປຂີທຄຄກເງ້າຄໍ ຄຕູ, ອຊ ຈ ປເຄນ ຄິຈຕູຕຼາ ຍຍ ທຂຍາກິຍຸເຕາ ຂາເຕາ, ອຍຊີກູາຄາຍ ຄິຍ້ເຕູາ ຄິຊີເຈາ ນເຣາປີ ໂຕຕິຍ້າ ກຸຕັ ຂາຄາຕິ, ອຫັ ຍຄຸຍ້ກຸເຕາປີ ຄ ຂາຄາຍີ”ຕິ, ເນາ ລຄຸ ລເຊູຕຼາ ອຊູລີ ປກູຍາາຍາຈຕິຍາ ປີເຂຍຸເລ ງກູຂີກໍ ຄິສີຂີຕຼາ ຊຼຍໍ ກາຊຍາທ –

“ນຍູຍາຍິ ປຍຸຍາຍິ, ນຊຼາ ຍຸຍາຕູ ເຍ ຂີນາ;

ນາຍາຈຕີ ຍໍ ຕາຍຍຸ້, ຕູຊຼາ ເຍ ນຣຕັ ກຈາ”ຕີ່

ນາ ຕຍ້ ຈຈຄ ນຸຕຼາ, “ນາຊຸ, ເຂຈ, ຍໍ ນຣຕັ ກຊາ”ຕິ ອຈຕຼາ, “ຍຍຫັ, ຍທາຣາຊ, ນຣຕັ ກຕາ, ຕເຍຈ ຕູຍິ ນຣຕັ ກຊາທີ”ຕິ ຊຼຂໍ ຈຕຼາ ນາຍາຈຕີ ນຍູານຍູຄ້ນາຊິກາ –

“ᨿᩣ ᨾᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩣ;

ᩑᩈ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩑᩈ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ;

ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨ ᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᨾᩮ ᩈᩁᨱᩴ ᨽᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ –

ᩋᩣᩉ ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩍᨴᩣᨶᩣᩉᩴ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨲᩁᩴ ᨽᩣᨿᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ᩑᩈ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨸᨾᩩᨿ᩠ᩉᩣᨾᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨾᩩᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩮ ᨴᩥᩈᩣ;

ᩈᩣᨾᩣᩅᨲᩥ ᨾᩴ ᨲᩣᨿᩔᩩ, ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᨾᩮ ᩈᩁᨱᩴ ᨽᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩣ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᨬ᩠ᨧ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᩅᩁᨬ᩠ᨧ ᨲᩮ ᨴᨾ᩠ᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᩅᩁᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸ᩠ᨸᨾᩩᨡᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩣᩅᨲᩥᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩏᨭ᩠ᨮᩮᩉᩥ, ᩅᩁᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩍᨾᩴ ᨸᨶ ᨾᩮ ᩅᩁᩴ ᨴᩮᩉᩥ, ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ, ᨿᨳᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᩈᩣᨾᩣᩅᨲᩥᨾᩥᩔᩥᨠᩣ ‘ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᩥᩔᩣᨾᩣ’ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩑᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨾᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᩈᩦᩈᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩣᨶᩥ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᩣᨸᩥ ᨴᩮᩅᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨳᩮᩁᩴ ᩈᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩴ ᨽᩮᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨳᩮᩁᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᩈᨦ᩠ᨣᩈᨲᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᩪᨩᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ ᪨ ᩑᨠᩮᨠᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᩈᨦ᩠ᨣᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᨲᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᨲᩣᨶᩥ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩥ᪨

ᨲᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨠᩩᩉᩥᩴ ᩅᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᩈᨦ᩠ᨣᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨿ᩠ᨿᩔ ᨶᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨣᩉᩥᨲᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨣᩉᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨳᩮᩁᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩉᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᩈᨦ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨽᩣᩅᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩉᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨽᩣᩅᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨳᩮᩁᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᨽᩣᩅᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨻᩉᩪ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨲᩥᨻᩉᩪᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᩉᩥ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᨳᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᩉᩮᩣᨶᨠᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᩣᨶᩥ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨧᩦᩅᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨴᩔᩣᨾᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨲᩁᨧᩦᩅᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᨴᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨲᩁᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᩣᨶᩥ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨸᩩᩁᩣᨱᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᩣᨶᩥ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨽᩪᨾᨲ᩠ᨳᩁᨱᩣᨶᩥ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨸᩩᩁᩣᨱᨽᩪᨾᨲ᩠ᨳᩁᨱᩣᨶᩥ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨸᩣᨴᨸᩩᨬ᩠ᨨᨶᩣᨶᩥ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨸᩩᩁᩣᨱᨸᩣᨴᨸᩩᨬ᩠ᨨᨶᩣᨶᩥ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨡᨱ᩠ᨯᩣᨡᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩃᩥᨾ᩠ᨸᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᨶ ᨶᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨸᩁᩣᨶᩥᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩅᨲ᩠ᨳᩈᨲᩣᨶᩥ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ

ថេរស្ស បាទមូលេ ឋបាបេសិ។ ថេរោ កិរ បញ្ចសតគ្ឃនកានេវ វត្ថានិ បញ្ចសតការេន បាទមូលេ ឋបេត្វា ទិន្នានិ បញ្ចសតក្ខត្តុំ លភិ, សហស្សគ្ឃនកានិ សហស្សការេន បាទមូលេ ឋបេត្វា ទិន្នានិ សហស្សក្ខត្តុំ លភិ, សតសហស្សគ្ឃនកានិ សតសហស្សការេន បាទមូលេ ឋបេត្វា ទិន្នានិ សតសហស្សក្ខត្តុំ លភិ។ ឯកំ ទ្វេ តីណិ ចត្តារិ បញ្ច ទសាតិអាទិនា នយេន លទ្ធានំ បន គណនា នាម នត្ថិ។ តថាគតេ កិរ បរិនិព្ពុតេ ថេរោ សកលជម្ពុទីបំ វិចរិត្វា សព្ពវិហារេសុ ភិក្ខូនំ អត្តនោ សន្តកានេវ បត្តចីវរានិ អទាសិ។

តទា មាគន្ទិយាបិ “យទហំ ករោមិ។ តំ តថា អហុត្វា អញ្ញថាវ ហោតិ, ឥទានិ កិំ នុ ខោ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា, “អត្ថេសោ ឧបាយោ”តិ រញ្ញោ ឧយ្យានកីឡំ គច្ឆន្តេ ចូឡបិតុ សាសនំ បហិណិ – “សាមាវតិយា បាសាទំ គន្ត្វា, ទុស្សកោដ្ឋាគារានិ ច តេលកោដ្ឋាគារានិ ច វិវរាបេត្វា, ទុស្សានិ តេលចាដីសុ តេមេត្វា តេមេត្វា ថម្ភេ វេឋេត្វា តា សព្ពាបិ ឯកតោ កត្វា ទ្វារំ បិទហិត្វា ពហិ យន្តកំ ទត្វា ទណ្ឌទីបិកាហិ គេហេ អគ្គិំ ទទមានោ ឱតរិត្វា គច្ឆតូ”តិ។ សោ បាសាទំ អភិរុយ្ហ កោដ្ឋាគារានិ វិវរិត្វា វត្ថានិ តេលចាដីសុ តេមេត្វា តេមេត្វា ថម្ភេ វេឋេតុំ អារភិ។ អថ នំ សាមាវតិប្បមុខា ឥត្ថិយោ “កិំ ឯតំ, ចូឡបិតា”តិ វទន្តិយោ ឧបសង្កមិំសុ។ “អម្មា, រាជា ទឡ្ហិកម្មត្ថាយ ឥមេ ថម្ភេ តេលបិលោតិកាហិ វេឋាបេតិ, រាជគេហេ នាម សុយុត្តំ ទុយុត្តំ ទុជ្ជានំ, មា មេ សន្តិកេ ហោថ, អម្មា”តិ ឯវំ វត្វា តា អាគតា គព្ភេសុ បវេសេត្វា ទ្វារានិ បិទហិត្វា ពហិ យន្តកំ ទត្វា អាទិតោ បដ្ឋាយ អគ្គិំ ទេន្តោ ឱតរិ។ សាមាវតី តាសំ ឱវាទំ អទាសិ – “អម្ហាកំ អនមតគ្គេ សំសារេ វិចរន្តីនំ ឯវមេវ អគ្គិនា ឈាមអត្តភាវានំ បរិច្ឆេទោ ពុទ្ធញាណេនាបិ ន សុករោ, អប្បមត្តា ហោថា”តិ។ តា គេហេ ឈាយន្តេ វេទនាបរិគ្គហកម្មដ្ឋានំ មនសិករោន្តិយោ កាចិ ទុតិយផលំ, កាចិ តតិយផលំ បាបុណិំសុ។ តេន វុត្តំ – “អថ ខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិំសុ, ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ, ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – ‘ឥធ, ភន្តេ, រញ្ញោ ឧទេនស្ស ឧយ្យានគតស្ស អន្តេបុរំ ទឌ្ឍំ, បញ្ច ច ឥត្ថិសតានិ កាលកតានិ សាមាវតិប្បមុខានិ។ តាសំ, ភន្តេ, ឧបាសិកានំ កា គតិ, កោ អភិសម្បរាយោ’តិ? សន្តេត្ថ, ភិក្ខវេ, ឧបាសិកាយោ សោតាបន្នា , សន្តិ សកទាគាមិនិយោ, សន្តិ អនាគាមិនិយោ, សព្ពា តា, ភិក្ខវេ , ឧបាសិកាយោ អនិប្ផលា កាលកតា”តិ។ អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

“មោហសម្ពន្ធនោ លោកោ, ភព្ពរូបោវ ទិស្សតិ;

ឧបធិពន្ធនោ ពាលោ, តមសា បរិវារិតោ;

សស្សតោរិវ ខាយតិ, បស្សតោ នត្ថិ កិញ្ចន”ន្តិ។ (ឧទា. ៧០);

ឯវញ្ច បន វត្វា, “ភិក្ខវេ, សត្តា នាម វដ្ដេ វិចរន្តា និច្ចកាលំ អប្បមត្តា ហុត្វា បុញ្ញកម្មមេវ ន ករោន្តិ, បមាទិនោ ហុត្វា បាបកម្មម្បិ ករោន្តិ។ តស្មា វដ្ដេ វិចរន្តា សុខម្បិ ទុក្ខម្បិ អនុភវន្តី”តិ ធម្មំ ទេសេសិ។

រាជា “នាយាចតិយា កេហំ កិរ ទាយតី”តិ សុត្វា ទេវេកាមជ្ឈត្តាបិ អនេទ្ធ សព្បាបុលិតុំ តាសក្កិំ អាគន្ត្វា បន កេហំ តិដ្ឋាវេទេន្តា ឧប្បន្នពលទេវាយតស្សា អយច្ចកលបរិចុទោ តិសីទិត្វា នាយាចតិយា ក្យេល អនុស្សរេន្តា, “កស្ស នុ ខោ ឰេទំ កម្ម”ន្តិ ចិន្តេត្វា –
“យាកល្លិឃាយ ការិតំ កចិស្សតី”តិ ញាត្វា, “តាវេសត្វា បុច្ឆិយមានា ន កថេស្សតិ, សលិកំ ឧបរិយេន បុច្ឆិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា អយច្ចេ អាហ
– “អយ្យា, អហំ ឰេតា បុទ្ទេ ឧដ្ឋាយ សមុដ្ឋាយ អាសក្កិតបរិសក្កិតោតាច ហោមិ, នាយាចតី ទេ តិដ្ឋំ ឲ្យតារេមេច កេចសតិ, ឰេតាតិ បន ទេ
ចិត្តំ តិដ្ឋាតំ កចិស្សតិ, សុទេលន ច ចសិតុំ លកិស្សាមី”តិ, តេ “កោន នុ ខោ, ទេច, ឰេតំ កតា”ន្តិ អាហំសុ “យមិ សិនេនហេន កោនចិ កតំ
កចិស្សតី”តិ យាកល្លិឃាបិ សមឹប ឋិតា តំ សុត្វា, “នាទេញ្ញា កោចិ កាតុំ សក្កិស្សតិ, យឃា កតំ, ទេច, អហំ ក្ខុអបិតទំ អាលាវេបត្វា
កាវេរសិ”ន្តិ អាហ “តំ ចេបត្វា អទេញ្ញា យមិ សិនេនហោ សេត្វា នាយ នត្ថិ, បសនេ្ហា សិ, ចទំ តេ ចមិ, អត្តនោ ញាតិកលំ
បក្កោសាបេហី”តិ សា ញាតកាតំ សាសតំ បហិលិ – “រាជា ទេ បសនេ្ហា ចទំ ទេតិ, សីឃំ អាកច្ឆន្តូ”តិ រាជា អាកតាកតានំ យហន្តំ
សក្កាទំ ការេសិ តំ ឋិត្វា តស្សា អទេញ្ញាតកាបិ លញ្ជំ ទត្វា “យមំ យាកល្លិឃាយ ញាតកា”តិ អាកច្ឆិំសុ រាជា តេ សទ្ទេ កាហាបេត្វា
រាជង្គណេ តាកិប្បមាណេ អាចាទេ ពលាបេត្វា តេ តត្ថ តិសីទាបេត្វា បំសុហិ ប្បូរេត្វា ឧបរិ បលិលេ ចិកិរាបេត្វា អក្កិំ ទាបេសិ
ចម្មស្ស ទដ្ឋកាលេ អយតក្កលេន កសាបេត្វា ពណ្ឌាពណ្ឌំ ហិរាហិទំ ការេសិ យាកល្លិឃាយ សរិរតោបិ តិលិលោន សទេត្ថន
ឈតឈដ្ឋាតនុ ឃំសំ ឧប្បាទេត្វា តេលកបិលំ ឧទ្ធតំ អាទេរាបេត្វា ប្ទេច ចិឃ បចាបេត្វា តយេច ពាទាបេសិ

ធម្មសកាយម្បិ កិក្ខូ កចំ សមុដ្ឋាបេសុំ, “អតន្តច្ឆិចិកំ ចត, អាចុសោ, ឲចទ្ទុបិយ សទ្ធាយ បសន្នាយ ឧបរិសិកាយ ឲចទ្ទុបំ យទេល”ន្តិ សត្ថា
អាគន្ត្វា, “កាយ នុត្ថ, កិក្ខទេ, ឲតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា, “ឰេយាយ នាយា”តិ វុត្តេ “កិក្ខទេ, ឰេយស្មិំ អត្តភាវេច
នាយាចតិប្បយុតានំ ឰេត្តីនំ ឲតំ អយុត្តំ សព្បត្តំ បុទ្ទេ កតកម្មស្ស បន យុត្តរេច ឲតាហិ លទ្ធ”ន្តិ ចត្វា, “កិំ, ភន្តេ, ឲតាហិ បុទ្ទេ កតំ, តំ
អាចិក្ខថា”តិ តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ –

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ រាជគេហេ និពទ្ធំ អដ្ឋ បច្ចេកពុទ្ធា ភុញ្ជន្តិ បញ្ចសតា ឰេត្តិយោ តេ ឧបដ្ឋហន្តិ តេសុ សត្ត
បច្ចេកពុទ្ធា ហិមវន្តំ កច្ឆន្តិ, ឲកោ ននីតីទេ ឲកំ តិលាកហនំ អត្ថិ, តត្ថ ឈានំ សមាបជ្ជិត្វា តិសីទិ អថេកទិចសំ រាជា បច្ចេកពុទ្ធេសុ
កតេសុ តា ឰេត្តិយោ អាទាយ ននិយំ ឧទកកីឡំ កីឡិតុំ កតោ តត្ថ តា ឰេត្តិយោ ទិចសកាកំ ឧទកេ កីឡិត្វា ឧត្តរិត្វា សីតបីឡិតា
អក្កិំ ចិសិទ្ធេតុកាមា “អម្ហាកំ អក្កិកទលដ្ឋានំ ឲលោកេថា”តិ អបរាបរំ ចិចរន្តិយោ តំ តិលាកហនំ ឋិស្វា, “តិលរាសី”តិ សញ្ញាយ តំ
បរិចារេត្វា ឋិតា អក្កិំ អទំសុ តិណេសុ ទាយិត្វា បតន្តេសុ បច្ចេកពុទ្ធំ ឋិស្វា, “នដ្ឋាម្ហា, អម្ហាកំ រញ្ញោ បច្ចេកពុទ្ធោ ទាយតិ, រាជា
ញាត្វា អម្ហេ នាសេស្សតិ, សុទទ្ធំ នំ ករិស្សាមា”តិ សញ្ញា តា ឰេត្តិយោ ឰេតោ ចិតោ ច ទារូនិ អាហរិត្វា តស្ស ឧបរិ ទារុរាសិំ ករិំសុ
មហាទារុរាសិ អហោសិ អថ នំ អាលិម្បេត្វា, “ឰេទានិ ទាយិស្សតី”តិ បក្កមិំសុ តា បឋមំ អសញ្ចេតនិកា ហុត្វា កម្មុនា ន ពជ្ឈិំសុ, ឰេទានិ
បច្ឆា សញ្ចេតនាយ កម្មុនា ពជ្ឈិំសុ បច្ចេកពុទ្ធំ បន អន្តោសមាបត្តិយំ សកដសហស្សេហិ ទារូនិ អាហរិត្វា អាលិម្បេន្តាបិ ឧស្មាការមត្តម្បិ
កហេតុំ ន សក្កោន្តិ តស្មា សោ សត្តមេ ទិចសេ ឧដ្ឋាយ យថាសុខំ អកមាសិ តា តស្ស កម្មស្ស កតត្តា ពហូនិ ចស្សសតសហស្សានិ តិរយេ
បច្ចិត្វា តស្សេច កម្មស្ស ចិបាកាចសេសេន អត្តភាវសតេ ឰេមិនាច តិយាមេន កេហេ ទាយមានេ ទាយិំសុ ឰេទំ ឲតាសំ បុទ្ទេកម្ម

ឧចំ ចុត្តេ ភិក្ខូ សត្ថារំ បដិបុច្ឆិំសុ – "ឲុជ្ជុត្តរា បន, ករន្តេ, កេន កម្មេន ឲុជ្ជា ខាតា, កេន កម្មេន យហាបញ្ញា, កេន កម្មេន សោតាបត្តិផលំ អធិកតា, កេន កម្មេន បរេសំ បេសនការិកា ខាតា"តិ? ភិក្ខវេ, តស្សេវ រញ្ញោ ពារាណសិយំ រជ្ជំ ការេតកាលេ ឯវ្វេវ បច្ចេកពុទ្ធោ ធោកំ ឲុជ្ជធាតុកោ អហោសិ។ អថេកា ឧបដ្ឋាយិកា ខត្តិ កយ្ហលំ បិរុបិត្វា សុចណ្ណសរកំ កហេត្វា, "អយ្យានំ បច្ចេកពុទ្ធា ឧចច្ចា ឧចច្ចា ចិចរតី"តិ ឲុជ្ជា ហុត្វា តស្ស ចិចរណាការំ ឌស្សេសិ។ តស្ស និស្សន្ទេន ឲុជ្ជា ខាតា។ តេ បន បច្ចេកពុទ្ធេ បឋយទិចសេ រាជគេហេ និសីទាបេត្វា បត្តេ កាហាបេត្វា បិយាសស្ស បូរេត្វា ឌាបេសិ។ ឧណ្ហបិយាសស្ស បូរេ បត្តេ បច្ចេកពុទ្ធា បរិចត្តេត្វា បរិចត្តេត្វា កណ្ហន្តិ។ សា ខត្តិ តេ តថា ករោន្តេ ឌិស្វា អត្តនោ សន្តកានិ អដ្ឋ ឌន្តចលយានិ ឌត្វា, "ខ្ពស ឋបេត្វា កណ្ហថា"តិ អាហ។ តេសុ តថា កត្វា តំ ឱលោកេត្វា ចិតេសុ តេសំ អធិប្បាយំ ពាត្វា, "តត្ថិ, ករន្តេ, អយ្យានំ ឧតេហិ អត្ថោ។ ពុយ្យាកន្តេញ្ញេច ឧតានិ បរិច្ចត្តានិ, កហេត្វា កច្ឆថា"តិ អាហ។ តេ កហេត្វា តន្ទមូលកបព្ភារំ អកយំសុ។ អជ្ជតនាបិ តានិ ចលយានិ អរោកានេច។ សា តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទេន ខ្ពបានិ តិបិដកធរា យហាបញ្ញា ខាតា។ បច្ចេកពុទ្ធានំ កតឹតាបដ្ឋានស្ស និស្សន្ទេន បន សោតាបត្តិផលំ បត្តា។ ខ្ពឌយស្សា ពុទ្ធន្តរេ បុព្ពកម្មំ។

កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ បន ឧកា ពារាណសិសេដ្ឋិនោ ធីតា ចន្ទយាតកច្ឆាយាយ អាឌាសំ កហេត្វា អត្តានំ អលង្ករោន្តី និសីទិ។ អថស្សា ចិស្សាសិកា ឧកា លីណាសថា ភិក្ខុនី តំ ឌដ្ឋុំ អកមាសិ។ ភិក្ខុនីយោ ហិ លីណាសថាបិ សាយតហ្សមយេ ឧបដ្ឋាកកុលានិ ឌដ្ឋុកាមា ហោន្តិ។ តស្មិំ បន ខណេ សេដ្ឋិធីតាយ សន្តិកេ កាចិ បេសនការិកា តត្ថិ, សា "ចន្ទាមិ, អយ្យេ, ឧតំ តាច មេ បសាធនបេឡំ កហេត្វា ឌេថា"តិ អាហ។ ថេរី ចិន្តេសិ – "សចស្សា ខ្ពមំ កហេត្វា ត ឌស្សាមិ, មយិ អាឃាតំ កត្វា តិរយេ និព្ពត្តិស្សតិ។ សចេ បន ឌស្សាមិ, បរស្ស បេសនការិកា ហុត្វា និព្ពត្តិស្សតិ។ តិរយសន្តាបតោ ខោ បន បរស្ស បេសនករណមេច សេយ្យោ"តិ។ "សា អតុកម្បំ បដិច្ច តំ កហេត្វា តស្សា អឌាសិ។ តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទេន បរេសំ បេសនការិកា ខាតា"តិ។

អថ បុនេកទិចសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ "សាមាចតិប្បមុខា បញ្ចសតា ខ្ពត្តិយោ គេហេ អគ្គិនា ឈាយិំសុ, មាគណ្ឌិយាយ ញាតកា ឧបរិ បលិលគ្គិ ឌត្វា អយតង្គលេហិ ភិន្នា, មាគណ្ឌិយា បក្កធិតតេលេ បក្កា, កេ នុ ខោ ឯត្ថ ជីចន្តិ តាម, កេ យតា តាមា"តិ។ សត្ថា អាកន្ត្វា, "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា, "ខ្ពមាយ តាមា"តិ ចុត្តេ, "ភិក្ខវេ, យេ កេចិ បយត្តា, តេ ចស្សសតំ ជីចន្តាបិ យតា ឯវ តាម។ យេ អប្បយត្តា, តេ យតាបិ ជីចន្តិ ឯវ។ តស្មា មាគណ្ឌិយា ជីចន្តីបិ យតា ឯវ តាម, សាមាចតិប្បមុខា បញ្ចសតា ខ្ពត្តិយោ យតាបិ ជីចន្តិ ឯវ តាម។ ត ហិ, ភិក្ខវេ, អប្បយត្តា យរន្តិ តាមា"តិ ចត្វា ខ្ពមា កាថា អភាសិ –

១៧។

"អប្បមាទោ អមតបទំ, បមាទោ មច្ចុនោ បទំ;

អប្បមត្តា ត មីយន្តិ, យេ បមត្តា យថា មតា។

២២។

“ឯតំ វិសេសតោ ញត្វា, អប្បមាទម្ហិ បណ្ឌិតា;

អប្បមាទេ បមោទន្តិ, អរិយានំ គោចរេ រតា។

២៣។

“តេ ឈាយិនោ សាតតិកា, និច្ចំ ទឡ្ហបរក្កមា;

ផុសន្តិ ធីរា និព្ពានំ, យោគក្ខេមំ អនុត្តរំ”ន្តិ។

តត្ថ អប្បមាទោតិ បទំ មហន្តំ អត្ថំ ទីបេតិ, មហន្តំ អត្ថំ គហេត្វា តិដ្ឋតិ។ សកលម្បិ ហិ តេបិដកំ ពុទ្ធវចនំ អាហរិត្វា កថិយមានំ អប្បមាទបទមេវ ឱតរតិ។ តេន វុត្តំ –

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, យានិ កានិចិ ជង្គលានំ បាណានំ បទជាតានិ, សព្ពានិ តានិ ហត្ថិបទេ សមោធានំ គច្ឆន្តិ, ហត្ថិបទំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ មហន្តត្តេន។ ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យេ កេចិ កុសលា ធម្មា, សព្ពេ តេ អប្បមាទមូលកា អប្បមាទសមោសរណា, អប្បមាទោ តេសំ ធម្មានំ អគ្គមក្ខាយតី”តិ (សំ។ និ។ ៥។១៣០)។

សោ បនេស អត្ថតោ សតិយា អវិប្បវាសោ នាម។ និច្ចំ ឧបដ្ឋិតាយ សតិយា ចេតំ នាមំ។ អមតបទន្តិ អមតំ វុច្ចតិ និព្ពានំ។ តញ្ហិ អជាតត្តា ន ជីយតិ ន មីយតិ, តស្មា អមតន្តិ វុច្ចតិ។ បជ្ជន្តិ ឥមិនាតិ បទំ, អមតំ បាបុណន្តីតិ អត្ថោ។ អមតស្ស បទំ អមតបទំ, អមតស្ស អធិគមូបាយោតិ វុត្តំ ហោតិ, បមាទោតិ បមជ្ជនភាវោ, មុដ្ឋស្សតិសង្ខាតស្ស សតិយា វោសគ្គស្សេតំ នាមំ។ មច្ចុនោតិ មរណស្ស។ បទន្តិ ឧបាយោ មគ្គោ។ បមត្តោ ហិ ជាតិំ នាតិវត្តតិ, ជាតោ ជីយតិ ចេវ មីយតិ ចាតិ បមាទោ មច្ចុនោ បទំ នាម ហោតិ, មរណំ ឧបេតិ។ អប្បមត្តា ន មីយន្តីតិ សតិយា សមន្នាគតា ហិ អប្បមត្តា ន មរន្តិ។ អជរា អមរា ហោន្តីតិ ន សល្លក្ខេតព្ពំ។ ន ហិ កោចិ សត្តោ អជរោ អមរោ នាម អត្ថិ, បមត្តស្ស បន វដ្ដំ នាម អបរិច្ឆិន្នំ, អប្បមត្តស្ស បរិច្ឆិន្នំ។ តស្មា បមត្តា ជាតិអាទីហិ អបរិមុត្តត្តា ជីវន្តាបិ មតា ឯវ នាម។ អប្បមត្តា បន អប្បមាទលក្ខណំ វឌ្ឍេត្វា ខិប្បំ មគ្គផលានិ សច្ឆិកត្វា ទុតិយតតិយអត្តភាវេសុ ន និព្ពត្តន្តិ។ តស្មា តេ ជីវន្តាបិ មតាបិ ន មីយន្តិយេវ នាម។ យេ បមត្តា យថា មតាតិ យេ បន សត្តា បមត្តា, តេ បមាទមរណេន មតត្តា, យថា ហិ ជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទេន មតា ទារុក្ខន្ធសទិសា អបគតវិញ្ញាណា , តថេវ ហោន្តិ។ តេសម្បិ ហិ មតានំ វិយ គហដ្ឋានំ តាវ “ទានំ ទស្សាម,

សីលំ រក្ខិស្សាម, ឧបោសថកម្មំ ករិស្សាមា”តិ ឯកចិត្តម្បិ ន ឧប្បជ្ជតិ, បព្ពជិតានម្បិ “អាចរិយុបជ្ឈាយវត្តាទីនិ បូរេស្សាម, ធុតង្គានិ សមាទិយិស្សាម, ភាវនំ វឌ្ឍេស្សាមា”តិ ន ឧប្បជ្ជតីតិ មតេន តេ កិំ នានាករណាវ ហោន្តិ។ តេន វុត្តំ – “យេ បមត្តា យថា មតា”តិ។

ឯតំ វិសេសតោ ញត្វាតិ បមត្តស្ស វដ្ដតោ និស្សរណំ នត្ថិ, អប្បមត្តស្ស អត្ថីតិ ឯវំ វិសេសតោ ជានិត្វា។ កេ បនេតំ វិសេសំ ជានន្តីតិ? អប្បមាទម្ហិ បណ្ឌិតាតិ យេ បណ្ឌិតា មេធាវិនោ សប្បញ្ញា អត្តនោ អប្បមាទេ ឋត្វា អប្បមាទំ វឌ្ឍេន្តិ, តេ ឯវំ វិសេសការណំ ជានន្តិ។ អប្បមាទេ បមោទន្តីតិ តេ ឯវំ ជានិត្វា តស្មិំ អត្តនោ អប្បមាទេ បមោទន្តិ, បហដ្ឋមុខា តុដ្ឋបហដ្ឋា ហោន្តិ។ អរិយានំ គោចរេ រតាតិ តេ ឯវំ អប្បមាទេ បមោទន្តា តំ អប្បមាទំ វឌ្ឍេត្វា អរិយានំ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធពុទ្ធសាវកានំ គោចរសង្ខាតេ ចតុសតិបដ្ឋានាទិភេទេ សត្តតិំស ពោធិបក្ខិយធម្មេ នវវិធលោកុត្តរធម្មេ ច រតា និរតា, អភិរតា ហោន្តីតិ អត្ថោ។

តេ ឈាយិនោតិ តេ អប្បមត្តា បណ្ឌិតា អដ្ឋសមាបត្តិសង្ខាតេន អារម្មណូបនិជ្ឈានេន វិបស្សនាមគ្គផលសង្ខាតេន លក្ខណូបនិជ្ឈានេន ចាតិ ទុវិធេនបិ ឈានេន ឈាយិនោ។ សាតតិកាតិ អភិនិក្ខមនកាលតោ បដ្ឋាយ យាវ អរហត្តមគ្គា សតតំ បវត្តកាយិកចេតសិកវីរិយា។ និច្ចំ ទឡ្ហបរក្កមាតិ យំ តំ បុរិសថាមេន បុរិសវីរិយេន បុរិសបរក្កមេន បត្តព្ពំ, ន តំ អបាបុណិត្វា វីរិយស្ស ឱសានំ ករិស្សាមីតិ ឯវរូបេន វីរិយេន អន្តរា អនោសក្កិត្វា និច្ចប្បវត្តេន ទឡ្ហបរក្កមេន សមន្នាគតា។ ផុសន្តីតិ ឯត្ថ ទ្វេ ផុសនា ញាណផុសនា ច, វិបាកផុសនា ច។ តត្ថ ចត្តារោ មគ្គា ញាណផុសនា នាម, ចត្តារិ ផលានិ វិបាកផុសនា នាម។ តេសុ ឥធ វិបាកផុសនា អធិប្បេតា។ អរិយផលេន និព្ពានំ សច្ឆិករោន្តា ធីរា បណ្ឌិតា តាយ វិបាកផុសនាយ ផុសន្តិ, និព្ពានំ សច្ឆិករោន្តិ។ យោគក្ខេមំ អនុត្តរន្តិ យេ ចត្តារោ យោគា មហាជនំ វដ្ដេ ឱសីទាបេន្តិ, តេហិ ខេមំ និព្ភយំ សព្ពេហិ លោកិយលោកុត្តរធម្មេហិ សេដ្ឋត្តា អនុត្តរន្តិ។

ទេសនាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ។ ទេសនា មហាជនស្ស សាត្ថិកា ជាតាតិ។

សាមាវតីវត្ថុ បឋមំ។

២។ កុម្ភឃោសកសេដ្ឋិវត្ថុ

ឧដ្ឋានវតោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ កុម្ភឃោសកំ អារព្ភ កថេសិ។ រាជគហនគរស្មិញ្ហិ រាជគហសេដ្ឋិនោ គេហេ អហិវាតរោគោ ឧប្បជ្ជិ, តស្មិំ ឧប្បន្នេ មក្ខិកា អាទិំ កត្វា យាវ គាវា បឋមំ តិរច្ឆានគតា មរន្តិ, តតោ ទាសកម្មករា, សព្ពបច្ឆា គេហសាមិកា, តស្មា សោ រោគោ សព្ពបច្ឆា សេដ្ឋិញ្ច ជាយញ្ច គណ្ហិ។ តេ រោគេន ផុដ្ឋា បុត្តំ សន្តិកេ ឋិតំ ឱលោកេត្វា អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ តំ អាហំសុ – “តាត, ឥមស្មិំ កិរ រោគេ ឧប្បន្នេ ភិត្តិំ ភិន្ទិត្វា បលាយន្តាវ ជីវិតំ លភន្តិ, ត្វំ អម្ហេ អនោលោកេត្វា បលាយិត្វា ជីវន្តោ បុនាគន្ត្វា អម្ហាកំ អសុកដ្ឋានេ នាម ចត្តាលីស ធនកោដិយោ និទហិត្វា ឋបិតា, តា ឧទ្ធរិត្វា ជីវិកំ កប្បេយ្យាសី”តិ។ សោ តេសំ

ចនត៌ សុត្វា ទុជយាទេតា យាតាបិតរោ ចត្តិត្វា យទលាកឃកឹទេតា កិត្តិ កិត្តិត្វា បលិឃិត្វា បត្តតកោហត៌ កត្វា ក្វាគេរ ចស្សាតិ តត្ថ ចសិត្វា យាតាបិតុចរតក្ខាត៌ បច្ចាកញ្ញិ៑

អឆ ត៌ ជហទកាទេល កត្វា បទ្វុហទេកសយស្សុកាទេល អាកតត្វា ត ទេកាឩ សញ្ញាតិ៑ ទេសា យាតាបិតុហិ ជិត្តសញ្ញាចទេរត ឆតក្ខាត៌ កត្វា ឆតស្ស អទោកកាច៌ ញាត្វា ចិទេត្តសិ – "យំ ត ទេកាឩ សញ្ញាតាតិ, សចាហំ ឆត៌ ក្ខុទិត្វា ចលញ្ញិស្សាមិ, 'ឲុទេកត ទ្យុកទេតត តិជិ ក្ខុទេជី'តិ យំ កទេហត្វា ចិទេហទេឃ្យុ, ឃំត្វុតាហំ កតិ កត្វា ឌឹទេចឃ្យ"ត្តិ៑ អទេឆក៌ បិទេលិតិក៌ តិចាទេសត្វា, "អត្ថិ ទេកាឩ កតទេកត អត្ថិទេកា"តិ បុច្ឆទេត្តា កតាកឌឹឌិ បិបុហិ៑ អឆ ត៌ កតាកា ជិក្វា, "សទេច អយ្យាក៌ ឲុក៌ កម្ម៌ កទិស្សសិ, កត្តទេចតត៌ ទេត ជស្សាយា"តិ អាហំសុ៑ "កឹ កម្ម៌ តាយា"តិ?
"បទេឌាឆតទេចាជតកម្ម៌៑ សទេច ក្ខុស្សហសិ, បិទេតាច ក្ខុក្ខាឃ 'តាតា, ក្ខុហច, សកឌីតិ សត្តឃ្យុឆ, ទេកាទេលា ទេឃាទេឌច, ហត្ថិអស្សាត៌ តិលាត្វាឃ កយតទេចលិ; អយ្យា, ត្យុទេយត្វិ ក្ខុហច, ឃាក៌ បចច, កត្ថ បចចា'តិ ចិចទិត្វា អាទេទាទេចហី"តិ៑ ទេសា "សាធុ"តិ សយ្យជិត្តិ៑ អឆស្ស ចសតត្វាឃ ឲុក៌ ឈរទ៌ អជិសុ៑ ទេសា ទេឌចសិក៌ ត៌ កម្ម៌ អកាសិ៑

អឆស្ស ឲុកជិចសំ ទោឌា ពិម្ពិសាទេរា សក្ខុយទេស្សាសិ៑ ទេសា បត សត្តាទេចត្ត្យ អទេហាសិ៑ តស្វា "យហាឆតស្ស បុទិសទេស្សស សទេក្ខា"តិ អាហ៑ អឆស្ស សត្តិកេ ជិតា ឲុកា បរិចារិកា "ទោឌា ឃំ ចា ត៌ ចា ត កទេឆស្សតិ, ត្វាជំ យឃា ញាត៌ ចក្ខុតី"តិ ចិទេត្តត្វា – "កច្ឆ, តាត, ឲុត៌ ឌាតាហី"តិ ឲុក៌ បុទិសំ បហិណិ៑ ទេសា ទេចទេកត កត្វា ត៌ ជិក្វា អាកត្វា, "ឲុទេកា កតកាត៌ កតិកាទេកា កបលាយតុទេស្សា ឲុទេសា"តិ អាទេទាទេចសិ៑ ទោឌា តស្ស ចចត៌ សុត្វា ត្យុញ្ញហុត្វា ទុតិឃជិចទេសបិ តតិឃជិចទេសបិ ត៌ តស្ស សក្ខុ សុត្វា តទេឆច អាហ៑ សាបិ បរិចារិកា តទេឆច ចិទេត្តត្វា បុតប្បុត៌ ទេបទេសត្វា, "កបលាយតុទេស្សា ឲុទេសា"តិ ទុទេត្តុ ចិទេត្តសិ – "ទោឌា 'កបលាយតុទេស្សា ឲុទេសា'តិ ចចត៌ សុត្វាបិ ត សក្ខុហតិ, បុតប្បុត៌ 'យហាឆតស្ស បុទិសទេស្សស សទេក្ខា'តិ ចជតិ, កចិតត្តទេយត្ថ កាទេលាត, ឃចាទេសកាចទេតា ឲុត៌ ញាត៌ ចក្ខុតី"តិ៑ សា ទោឌាត៌ អាហ, "ទេជច , អហំ សហស្សំ លកយាតា ឌឹតទ៌ អាជាឃ កត្វា ឲុត៌ ឆត៌ ទោឌកុលំ បទេចទេសស្សាមី"តិ៑ ទោឌា តស្សា សហស្សំ ជាទេបសិ៑

សា ត៌ កទេហត្វា ឌឹតទ៌ ឲុក៌ យលិតឆាតុក៌ ចត្ថំ តិចាសាទេបត្វា តាឃ សទ្ធិំ ទោឌទេកហទេតា តិក្ខមិត្វា យក្កបជិបត្ថា ចិឃ កតាកឌឹឌិ កត្វា ឲុក៌ ឈរទ៌ បចិសិត្វា, "អយ្យ, យឃំ យក្កបជិបត្ថា, ឲុកាហត្ថ៌ហំ ត្វាឆ ចិស្សមិត្វា កមិស្សាយា"តិ អាហ៑ "អយ្យ, ឧាហ្វុតិ ឈទេយាតុសកាតិ, ត សក្កា ត្វាឆ ចសិតុំ, ឲុត៌ កម្ពុឆាយាសកស្ស ទេកហំ តុច្ឆំ, តត្ថ កច្ឆា"តិ៑ សា តត្ថ កត្វា, "សាមិ, យឃំ យក្កបជិបត្ថកា, ឲុកាហត្ថ៌ហំ ត្វាឆ ចសិស្សាយា"តិ ចត្វា ទេតត បុតប្បុត៌ បជិក្ខិត្តាបិ, "សាមិ, អទេជ្ជកឌិចសយត្ថ ចសិត្វា បិទេតាច កមិស្សាយា"តិ តិក្ខមិត៌ ត ឥច្ឆិ៑ សា តទេត្ថច ចសិត្វា បុតឌិចទេស តស្ស អរញ្ញកយតទេចលិឃ, "សាមិ, តច តិចាប៌ ជត្វា ឃាហិ , អាហារ៑ ទេត បចិស្សាមី"តិ ចត្វា, "អលំ, អយ្យ, អហទេយច បចិត្វា ក្ញ្ញិស្សាមី"តិ ទុទេត្តុ បុតប្បុត៌ តិតត្តិត្វា ទេតត ជិទេត្ត កហិតយត្តកាទេឃច កត្វា អត្តទោបលាទេតា កាឌតាតិ ទេចច បរិសុទ្ធតណ្ឌុលិឌឹតិ ច អាហរាបត្វា ទោឌកុលេ បចតតិឃាទេយត សុបរិសុទ្ធិ ឮជត៌, សាធុរសាតិ ច ទេទ្ធ តីហិ សុបញ្ញញ្ញតាតិ បចិត្វា តស្ស អទេញ្ញទេតា អាកតស្ស អជាសិ៑ អឆ ត៌ ក្ញ្ញិត្វា យុទុចិត្តត៌ អាបត្ត ញាត្វា, "សាមិ, កិលត្តយ្យាឲុកាហត្ថ៌ហំ ត្វាទេឆច ទេហាយា"តិ អាហ៑ ទេសា "សាធុ"តិ សយ្យជិត្តិ៑

អថស្ស សាយម្បិ បុតឌិចេសបិ យឆុរកត្តុំ បឌិត្វា អឆាសិ។ អថ យុត្យុធិត្តតំ តស្ស ញាត្វា “សាមិ, កតិបាហំ ឮរេឆច ចសិស្សាមា”តិ។ តត្ថ ចសមាភា តិលិលោភ សេត្តភ តស្ស យញ្ចាចាលំ ទេហដ្ឋាអដតិយំ តហំ តហំ លិត្តិ។ យទេញ្ចា តស្មិំ អាកត្តា តិសិត្តុយទេត្តយេច ទេហដ្ឋា ឌ្វូលម្ពិ។ សេរា “កស្មា អយំ យទេញ្ចា ឲចំ លិខ្ចិត្វា គទេតា”តិ អាហ។ “សាមិ, ឆហទឆារទេក ចាទេរតំ ភ សទេក្កាមិ, ឲទេត្តច សត្តិបតត្តី”តិ។ “អម្ម, ឮគំ ទេម ទ្យក្លុ តុទេយ្រ្តិស្សាមា ញាតំ។ អហចិញ្ញ្យបុទេត្ត កត្តធិ កទ្ធទេត្តា ទ្វារំ បិឆហិត្វា កទ្ធាមិ”តិ។ “កិំ កទេរាមិ, តាត, ចាទេរតំ ភ សទេក្កាមី”តិ។ សា ឮមិភាច តិមារេយភ ទេក្ខ តទេយា ឌិចទេស លិត្តិត្វា ទេតភ វុឌ្ឍាឃិត្វា លិឃិត្វា ចុច្ចមាភាបិ តទេឆច ចត្វា បុភ ឲកំ ទេក្ខ ឧទ្ធុទេក ឆទេបត្វា ទេសទេស លិត្តិ។ តំ ឌិចសំ តស្មិំ តិសិត្តុយទេត្តយេច សត្តាំ ចាលំ ក្ឫមិយំ បតិ, ឃឹសំ ឌណ្ហុទេកហិ សទ្ធិំ ឲកទេតា អទេហាសិ, ទេសា វុដ្ឋាយ, “កិំ កទេរាមិ, ឮឆាតិ កុហិ កមិស្សាមិ, តិបឌ្ឍភយញ្ចាស្សបិ តុទេយ្រ្តិ អសាមិទេកា ចិយ កទេតាមី”តិ អាហ។ “តាត, កិំ កទេរាមិ, បដិចិស្សកឆារទេក ចាទេរតំ ភ សទេក្កាមិ, ទេហាតុ, មា ចិត្តយិ, ឮមាយ ភាយ ទេចលិយ កុហិ កមិស្សសី”តិ ធីតរំ អាមទេត្តត្វា, “អម្ម, តច ភាតិកស្ស តិបឌ្ឍទេភាកាសំ កទេរាហី”តិ អាហ។ សា ឲកបទេស្ស សមិត្វា “ឮឆាកទ្ធ, សាមី”តិ អាហ។ ឮតទេរាបិ តំ “កទ្ធ, តាត, ភកិតិយា សទ្ធិំ តិបឌ្ឍា”តិ ចទេឆសិ។ ទេសា តាយ សទ្ធិំ ឲកយទេញ្ចា តិបឌ្ឌិត្វា តំ ឌិចសទេញ្ញាច សត្តុចំ អកាសិ, កុមារិកា បទេរាឌិ។ អថ តំ មាតា បុច្ឆិ – “កិំ, អម្ម, ទេរាឆសី”តិ? “អម្ម, ឮគំ ភាយ ញាត”ត្តិ។ “ទេហាតុ, អម្ម, កិំ សក្កា កាតុំ, តយាបិ ឲកំ ភត្តារំ ឮមិភាទេបកំ បិឆបរិចារិកំ លទ្ធុំ ចដ្ដតី”តិ តំ ញាមាតរំ អកាសិ។ ទេត សមក្កចាសំ ចសិំសុ។

សា កតិបាហច្ចទេយភ រទេញ្ញា សារសតំ ទេបទេសសិ – “ភតាកចិឌិយំ លលំ កទេរាត្តុ។ មស្ស បភ ឈទេរ លទេលា ភ កទីយតិ, តស្ស ឲត្តទេកា ភាយ ឆទេណ្ឌាតិ ទេឈាសតំ កាទេរតុ”តិ។ រាជា តថា កាទេរសិ។ អថ តំ សស្សុ អាហ – “តាត, ភតាកចិឌិយំ រាជាណាយ លទេលា កត្តទេត្តា ញាទេតា, កិំ កទេរាមា”តិ? “អម្ម, អហំ ភតិ កទេរាទេត្តាបិ ឌីចិតុំ ភ សទេក្កាមិ, កិំ ករិស្សាមី”តិ? “តាត, ឈរាចាសំ ចសត្តា ភាយ ឮលម្បិ កលត្តិ, រទេញ្ញា អាណា អកាតុំ ភ លត្តា។ ឮលទេតា ភាយ ទេយភ ទេកភធិ វូបិទេយភ មុច្ចិតុំ សក្កា, កទ្ធ, កុទេតាធិ ឲកំ ចា ទេក្ខ ចា កហាបទេណ អាហរា”តិ អាហ។ ទេសា វុឌ្ឍាមទេត្តា លឹមទេត្តា កត្វា ចត្តាលីសទេកាឌិឆភដ្ឋាភទេតា ឲកទេមច កហាបណំ អាហរិ។ សា តំ កហាបណំ រទេញ្ញា ទេបទេសត្វា អត្តទេភា កហាបទេណភ លលំ កត្វា បុភ កតិបាហច្ចទេយភ តទេឆច សារសតំ បហិណិ។ បុភ រាជា តទេឆច “លលំ កទេរាត្តុ, អកទេរាត្តាតំ ឲត្តទេកា ឆទេណ្ឌា”តិ អាណាទេបសិ។ បុភបិ ទេសា តាយ តទេឆច ចត្វា តិប្បីឡិយមាទេភា កត្វា តទេយា កហាបទេណ អាហរិ។ សា ទេតបិ កហាបទេណ រទេញ្ញា ទេបទេសត្វា បុភ កតិបាហច្ចទេយភ តទេឆច សារសតំ បហិណិ – “ឮឆាតិ បុរិទេស ទេបទេសត្វា ឮមំ បទេក្កាសាទេបតុ”តិ។ រាជា ទេបទេសសិ។ បុរិសា កត្វា, “កុម្ភទេឈាសទេកា ភាយ កតទេរា”តិ បុច្ឆិត្វា បរិទេយសត្តា តំ ឌិស្វា “ឲហិ, ទេភា រាជា, តំ បទេក្កាសតី”តិ អាហំសុ។ ទេសា ភីទេតា “ភ មំ រាជា ញាភាតី”តិអាឌីតិ ចត្វា កត្តុំ ភ ឮច្ឆិ។ អថ តំ ញាលក្កាទេភ ហត្ថាឌីសុ កទេហត្វា អាកឌ្ឍិំសុ។ សា ឮត្តិ ទេត ឌិស្វា, “អទេរ, ទុត្តិតីតា, តុទេយ្រ្តិមយ ញាមាតរំ ហត្ថាឌីសុ កទេហតុំ អភត្តច្ឆចិកា”តិ តជ្ជេត្វា, “ឲហិ, តាត, មា ភាយិ, រាជាតំ ឌិស្វា តច ហត្ថាឌិកាហកាតំ ហទេត្តទេយច លិត្តារេបស្សាមី”តិ ធីតរំ អាឆាយ បុរទេតា ហុត្វា រាជទេកហំ បត្វា ទេចសំ បរិចទេត្តត្វា សត្តាលត្តារបដិមណ្ឌិតា ឲកមត្តំ អដ្ឋាសិ។ ឮតទេរម្បិ បរិកឌ្ឍិត្វា អាភមិំសុទេយច។

អថ តំ ចត្តិត្វា ឋិតំ រាជា អាហ – “ត្វំ កុម្ភទេឈាសទេកា ភាមា”តិ? “អាម, ទេឆចា”តិ ។ “កិំ ការណា មហាឆតំ ចទេញ្ចាត្វា លាឆសី”តិ ? “កុទេតា ទេម, ទេឆច, ឆតំ ភតិ កត្វា ឌីចត្តស្សា”តិ? “មា ឲចំ ករិ, កិំ អទេម្រ្តិចទេញ្ចាសី”តិ? “ភ ចទេញ្ចាមិ, ទេឆច, តត្ថិ ទេម ឆភ”ត្តិ។ អថស្ស រាជា

តេ កហាបណេ ទស្សេត្វា, “ឥមេ កស្ស កហាបណា”តិ អាហ។ សោ សញ្ជានិត្វា, “អហោ ពាលិយ្យកធិ ត្យ លោ ឥមេ រញ្ញោ ហត្ថំ បត្តា”តិ ញត្វា ឥតោ ចិតោ ច ឱលោកេន្តា តា ទ្វេបិ បដិយល្ហិតបសាធនា គព្ភទ្វារមូលេ ឋិតា ទិស្វា, “ការិយំ វតិទំ កម្មំ, ឥមាហិ រញ្ញា បយោជិតាហិ ភវិតព្ព”ន្តិ ចិន្តេសិ។ អថ នំ រាជា “វទេហិ, ភោ, កស្មា ឯវំ ករោសី”តិ អាហ។ “និស្សយោ មេ នត្ថិ, ទេវា”តិ។ “មាទិសោ និស្សយោ កចិតុំ ន វដ្ដតី”តិ។ “កល្យាណំ, ទេវ, សចេ មេ ទេវោ អវស្សយោ ហោតី”តិ។ “ហោមិ, ភោ, កិត្តកំ តេ ធន”ន្តិ? “ចត្តាលីសកោដិយោ, ទេវា”តិ។ “កិំ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ? “សកដានិ ទេវា”តិ? រាជា អនេកសតានិ សកដានិ យោជាបេត្វា បហិណិត្វា តំ ធនំ អាហរាបេត្វា រាជង្គណេ រាសិំ ការាបេត្វា រាជគហវាសិនោ សន្និបាតាបេត្វា, “អត្ថិ កស្សចិ ឥមស្មិំ នគរេ ‘ឯត្តកំ ធន’ន្តិ បុច្ឆិត្វា “នត្ថិ, ទេវា”តិ។ “កិំ បនស្ស កាតុំ វដ្ដតី”តិ? “សក្ការំ, ទេវា”តិ វុត្តេ មហន្តេន សក្ការេន តំ សេដ្ឋិដ្ឋានេ ឋបេត្វា ធីតរំ តស្សេវ ទត្វា តេន សទ្ធិំ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា “ភន្តេ, បស្សថិមំ បុរិសំ, ឯវរូបោ ធិតិមា នាម នត្ថិ, ចត្តាលីសកោដិវិភវោ ហោន្តោបិ ឧប្បិលាវិតាការំ វា អស្មិមានមត្តំ វា ន ករោតិ, កបណោ វិយ បិលោតិកំ និវាសេត្វា ភតកវីថិយំ ភតិំ កត្វា ជីវន្តោ មយា ឥមិនា នាម ឧបាយេន ញាតោ។ ជានិត្វា ច បន បក្កោសាបេត្វា សធនភាវំ សម្បដិច្ឆាបេត្វា តំ ធនំ អាហរាបេត្វា សេដ្ឋិដ្ឋានេ ឋបិតោ, ធីតា ចស្ស មយា ទិន្នា។ ភន្តេ, មយា ច ឯវរូបោ ធិតិមា ន ទិដ្ឋបុព្វោ”តិ អាហ។

តំ សុត្វា សត្ថា “ឯវំ ជីវន្តស្ស ជីវិកំ ធម្មិកជីវិកំ នាម, មហារាជ, ចោរិកាទិកម្មំ បន ឥធលោកេ ចេវ បីឡេតិ ហិំសតិ, បរលោកេ ច, តតោនិទានំ សុខំ នាម នត្ថិ។ បុរិសស្ស ហិ ធនបរិក្ខីណកាលេ កសិំ វា កម្មំ វា កត្វា ជីវិកមេវ ធម្មិកជីវិកំ នាម។ ឯវរូបស្ស ហិ វីរិយសម្បន្នស្ស សតិសម្បន្នស្ស កាយវាចាហិ បរិសុទ្ធកម្មស្ស បញ្ញាយ និសម្មការិនោ កាយាទីហិ សញ្ញតស្ស ធម្មជីវិកំ ជីវន្តស្ស សតិអវិប្បវាសេ ឋិតស្ស ឥស្សរិយំ វឌ្ឍតិយេវា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៣។

“ឧដ្ឋានវតោ សតីមតោ,

សុចិកម្មស្ស និសម្មការិនោ;

សញ្ញតស្ស ធម្មជីវិនោ,

អប្បមត្តស្ស យសោភិវឌ្ឍតី”តិ។

តត្ថ ឧដ្ឋានវតោតិ ឧដ្ឋានវីរិយវន្តស្ស។ សតីមតោតិ សតិសម្បន្នស្ស។ សុចិកម្មស្សាតិ និទ្ទោសេហិ និរបរាធេហិ កាយកម្មាទីហិ សមន្នាគតស្ស។ និសម្មការិនោតិ ឯវញ្ចេ ភវិស្សតិ, ឯវំ ករិស្សាមីតិ វា, ឥមស្មិំ កម្មេ ឯវំ កតេ ឥទំ នាម ភវិស្សតីតិ វា ឯវំ និទានំ

សល្លក្ខេត្វា ទេវោ កតិកិច្ឆន្តំ ចិរយ សន្តាកម្មានិ តិសារេយត្វា ឧបឆាទេត្វា កទេវាត្តស្ស សន្តោតស្សាតិ កាឃាឌីហិ សន្តោតស្ស តិដ្ឋិច្ឆស្ស ឆម្មឌីចិតេភាតិ អកាទិកស្ស ឥលិក្យាជាឌីតិ ចេឌ្ឌត្វា កសិកោរេក្លាឌីហិ, អភកាទិកស្ស ចេឌ្ឌកម្មក្ខតកម្មាឌីតិ ចេឌ្ឌត្វា ឆេម្មត សេយត កិក្លាចទិឃាឃ ឌីចិកំ កេបាត្តស្ស អប្បយត្តស្សាតិ អចិប្បចុត្តសតិតោ ឃសេវាកិចន្តីតិ ត្ថស្សទិឃកោកសេប្បត្តសន្ថានតោ ចេច កិត្តិចណ្ណកលាតសន្ថានតោ ច ឃសោ អកិចន្តីតិ។

កាឆាបទិឃោវាសេតេ ក្យុម្ភឃោសកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ អញ្ញោបិ ពហូ សោតាបត្តិផលាឌីតិ បាបុណិំសុ។ ឧចិ យហាឌតស្ស សាត្ថិកា ឆម្មទេសតា ឌាតាតិ។

ក្យុម្ភឃោសកសេដ្ឋិវត្ថុ ទុតិយំ។

១. ក្ខេមអបត្តកទេវទេវត្ថុ

ឧដ្ឋានេតបាយាឌេតាតិ ត្ថមំ ឆម្មទេសតំ សត្ថា វេឡុវេនេ ចិហេន្តោ ក្ខេមអបត្តកទេវត្ថំ អារព្ភ កថេសិ។

រាជគហេ កិរ ឆតសេដ្ឋិកុលស្ស ឌីតា ចឃប្បត្តកាលេ មាតាបិតូហិ សត្តក្ខុមិកស្ស បិសាទស្ស ឧបរិមតលេ អតិចិឃ រក្ខិយមានា ឃោព្ពតមឆមត្តតាឃ បុរិសលោលា ហុត្វា អត្តនោ ឌាសេសោតេច សទ្ធិំ សន្ថវំ កត្វា, “អញ្ញោបិ មេ ត្ថជំ កម្មំ ឌានេយ្យុ”ន្តិ ភីតា ឧចមាហ – “អមេហាំ ត្ថមស្មិំ ឌានេ ត សក្កា ចសិតុំ។ សចេ មេ មាតាបិតរោ ត្ថមំ ទោសំ ឌានិស្សន្តិ, ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ មំ ករិស្សន្តិ។ ចិទេសំ កន្ត្វា ចសិស្សាមា”តិ។ ទេ ហត្ថសារំ កហេត្វា អក្កទ្វារេន តិក្ខមិត្វា, “ឃត្ថ ចា តត្ថ ចា អញ្ញោហិ អឌានតដ្ឋានំ កន្ត្វា ចសិស្សាមា”តិ ឧភោបិ អកមំសុ។ ទេ តសំ ឧកស្មិំ ឌានេ ចសន្តានំ សំចាសមន្វាឃ តស្សា កុច្ឆិស្មិំ កព្ភោ បតិដ្ឋាសិ។ សា កព្ភបរិបាកំ អាកម្ម ទេតេ សទ្ធិំ មន្តេសិ, “កព្ភោ មេ បរិបាកំ កតោ, ញាតិពន្ធុចិរហិតេ ដានេ កព្ភចុដ្ឋានំ ភាម ឧភិន្នម្បិ អមា្បកំ ទុក្ខាចហំ, កុលកេហមេច កច្ឆាមា”តិ។ សោ “សចាហំ តត្ថ កមិស្សាមិ, ឌីចិតំ មេ តត្ថី”តិ ភយេត “អជ្ជ កច្ឆាម, ស្វេ កច្ឆាមា”តិ ឌិចសេ អតិក្កាមេសិ។ សា ចិន្តេសិ – “អយំ ពាលោ អត្តនោ ទោសមហត្តតាឃ កន្តុំ ត ឧស្សហតិ, មាតាបិតរោ ភាម ឧកន្តហិតាច, អយំ កច្ឆតុ ចា, មា ចា, អហំ កមិស្សាមី”តិ។ សា តស្មិំ កេហា តិក្ខន្តេ កេហបរិក្ខារំ បដិសាមេត្វា អត្តនោ កុលឃរំ កតភាចំ អតន្តរកេហចាសីតំ អារោចេត្វា មក្កំ បដិបជ្ជិ។

សោបិ ឃរំ អាកន្ត្វា តំ អទិស្វា បដិចិស្សកេ បុច្ឆិត្វា, “សា កុលឃរំ កតា”តិ សុត្វា ចេកេត អនុពន្ធិត្វា អន្តរាមគ្គេ សម្បាបុណិ។ តស្សាបិ តត្ថេច កព្ភចុដ្ឋានំ អហោសិ។ សោ “កិំ ត្ថជំ, ភទ្ទេ”តិ បុច្ឆិ។ “សាមិ, មេ ឧកោ បុត្តោ ឌាតោ”តិ។ “ត្ថឆាតិ កិំ ករិស្សាមា”តិ? “ឃស្សត្ថាឃ មយំ កុលឃរំ កច្ឆេយ្យាម, តំ កម្មំ អន្តរាមគ្គេច តិប្ផន្នំ, តត្ថ កន្ត្វា កិំ ករិស្សាម, តិចត្តិស្សាមា”តិ ទ្វេបិ ឧកចិត្តា ហុត្វា តិចត្តិំសុ។ តស្ស ច ឌារកស្ស បន្ថេ ឌាតត្តា បន្ថកោតិ ភាមំ ករិំសុ។ តស្សា តចិរស្សេច អបរោបិ កព្ភោ បតិដ្ឋហិ។ សព្ពំ បុរិមតយេតេច ចិត្ថារេតព្ពំ។ តស្សាបិ ឌារកស្ស បន្ថេ ឌាតត្តា បឋមឌាតស្ស មហាបន្ថកោតិ ភាមំ កត្វា ត្ថតរស្ស ក្ខេមអបន្ថកោតិ ភាមំ ករិំសុ។ ទេ ទ្វេបិ ឌារកេ

ກເທត្វា អត្តនោ ចរកដ្ឋានមេវ ດតា៎ ទេតំ តត្ថ ចរន្តាតំ យហាបត្តកានទោ អទ្ដ្ឋា ຂារទេ "ក្ខត្យអបិតា យហាបិតាតិ, អឃ្យទោកា អឃ្យិកា"តិ ច ចេតន្ត ទ្យុត្វា យាតទិ ប្លុន្ធិ – "អយ្យ, អទ្ដ្ឋា ຂារកា 'អឃ្យទោកា អឃ្យិកា'តិបិ, 'យហាបិតា ក្ខត្យអបិតា'តិបិ ចេត្តិ, ពន្ធិ អយ្យាកទ្ដ្ឋាច ចាកតកា តត្វិ"តិ? "អាម, តាត, អយ្យាកំ ញត្វ ចាកតកា តត្វិ៎ ទាឌាកហកាទេ បត ទោ ឆតទេវ្និ តាយ អឃ្យទោកា, តត្វ អយ្យាកំ ពហ្វ ចាកតកា"តិ៎ "កស្ទា តត្វ ត កន្ទច, អយ្យា"តិ? ឃា អត្តនោ អកយតកាទហំ ប្លុត្តឃ្យ អកទេត្វា ប្លុទេត្តឃ្យ ប្លុតប្យុតំ ពទេទេត្តឃ្យ ឃាយិកំ អាហ – "ខ្លទយ ຂារកា យំ អតិចិយ កិលទេយត្តិ, កិ ទោ យាតាបិតទោ ឌិស្វា យំទំ ហាឌិឃ្យត្តិ, ញហិ, ຂារកាតំ អឃ្យកក្យលំ

ដទេឃ្យឃ្យាយា"តិ? "អហំ ឃយុ្ហ កចិតំ ត ឃក្លិឃ្យាយិ, ទេ បត តឃិឃ្យាយី"តិ៎ "ឃាគុ ទេឃត ពោតចិ ខ្លុបិទេឃត ຂារកាតំ អឃ្យកក្យលទេវ ຂដ្ឋិ ចដ្ឋិតី"តិ៎ ទេ្ហបិ ឌតា ຂារទេ អាឌាយ អត្យប្លុទេ្ហត ទាឌាកហំ បត្វា តកទេ្ហារទេ ញកិឃ្យា ឃាលិយ បចិទិត្វា ຂារកយាតា ទេ្ហ ຂារទេ ពទេត្វា អត្តនោ អាកតកាចំ យាតាបិត្យតំ អាទេទាចាទេបឃិ៎ ទេ តំ ឃាឃតំ ឃុត្វា, "ឃំឃាទេ ចិចទេត្តាតំ ត ប្លុទេត្តា ត ឆិតា ក្ខុតប្លុត្តា តាយ តត្វិ, ទេ អយ្យាកំ យហាបទាឆិកា, ត ឃក្កា ទេតហិ អយ្យាកំ ចក្កុបទេ ឌាតុំ, ញត្តកំ តាយ ឆតំ កទេត្វា ទេ្ហបិ ឌតា ចាយ្យុកដ្ឋាតំ កត្ហា ឌឹចត្យ, ຂារទេ បត ខ្លុឆ ទេបទេឃត្វ"តិ ឆតំ ឌត្វា ក្ខុតំ បិទេហឃ្យុ៎

ទេតហិ ទេបឃិតំ ឆតំ កទេត្វា ຂារទេ អាកតក្ខតាតទេ្ហាច ហទេត្វ ឌត្វា បហិហិឃ្យុ៎ ຂារកា អឃ្យកក្យទេល ចដ្ឋិត្វិ៎ ទេតឃ្យ ក្ខត្យអបត្តកា អតិទេហទោ, យហាបត្តកា បត អឃ្យទោកត ឃន្ធិ ដឃពាលឃ្យ ឆយុកទំ ទេឃាតុំ កន្ហតិ៎ តឃ្យ តិន្ហិ ឃត្វ ឃត្តិកំ កន្ហតិឃ្យ បត្តដ្ឋាយ ទិត្វិ តយិ៎ ទេឃា អឃ្យកំ អាហ – "ឃទេច យំ អត្យដាទេតឃ្យាច, អហំ បត្តាទេឃ្យ"ត្តិ៎ "កិ ចទេឃិ, តាត, ឃកលឃ្យ ទេលិកឃ្យបិ ទេយ បត្តដ្ឋាទេតា តច បត្តដ្ឋា កទ្ធិកា៎ ឃទេច ឃក្កាទិ បត្តដាហិ"តិ៎ តំ ឃត្វ ឃត្តិកំ ទេតត្វា, "កិ, កហបតិ, ຂារទោ ទេ លទេ្ហា"តិ ឆ្យទេត្វ, "អាម, ភទេន្ត, អយំ ទេយ តត្តា ត្យយ្យាកំ ឃត្តិកោ បត្តឌិត្យការេយា"តិ អាហ៎ ឃត្វា អត្តាតទិ បិណ្ឌបិតចាទិកំ កិក្វ "ខ្លយំ ຂារកំ បត្តាទេឆហិ"តិ អាណាទេបឃិ៎ ទេចទេទា តឃ្យ តចបត្តកកយុដ្ឋាតំ អាចិក្ខិត្វា បត្តាទេឃិ៎ ទេឃា ពាហុំ ត្យដ្ឋចចតំ ខ្លុកាហិត្វា បទិប្លុណ្ណចឃ្យា ខ្លុបឃយ្យដំ លកិត្វា

ទេឃាតិទេឃាយតឃិកាទេត កយុដ្ឋាតំ ពទេទាទេត្តា អទេហត្តំ បិប្លុហិ៎ ទេឃា ឆឃាតឃ្យទេលត ចលឃ្យទេលត ចិតិតាទេយទេត្តា ចិទេត្តឃិ – "ឃក្កា ត្យ ទេលា ខ្លដំ ឃ្យលំ ក្ខត្យអបត្តកឃ្យ ຂាត្យ"ត្តិ! តទេតា អឃ្យកទេវ្និឃ្យ ឃត្តិកំ កត្ហា ញចយាហ – "យហាទេវ្និ, ឃទេច អត្យដាទេតឃ្យាច, អហំ ក្ខត្យអបត្តកំ បត្តាទេឃ្យ"ត្តិ៎ "បត្តាទេឆ, ភទេន្ត"តិ៎ ទេវ្និ កិទ ឃាឃទេត ច ឃ្យប្យទេត្តា, "កាតទឆិតាឃ ទេចា ញទេត ឃ្យត្តា"តិ ប្លុន្ធិឃយាទេតា ច "បលិតឆិតាឃា"តិ ចត្វំ លទ្ធតិ, តស្វា ឃ្យទេលទេតច ទេតឃំ បត្តដ្ឋំ អត្យដាតិ៎ ទេចទេទា ក្ខត្យអបត្តកំ បត្តាទេត្វា ឃឹទេលឃ្យ បតិដ្ឋាទេបឃិ៎ ទេឃា បត្តឌិត្វាច ដទេន្ហា អទេហាឃិ៎

"បន្ទំ ឃថា ទេកាកតដំ ឃ្យកន្តិ,

បិទេតា ឃិឃា ចុល្លយចិតាកន្តិ;

អគ្គិទេឃំ បឃ្យ ចិទេទាចយាតំ,

តបន្តមាទិច្ចមិវន្តលិក្ខេ”តិ. (សំ. និ. ១.១២៣; អ. និ. ៥.១៩៥) –

ឥមំ ឯកំ គាថំ ចតូហិ មាសេហិ ឧគ្គណ្ហិតុំ នាសក្ខិ. សោ កិរ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ បព្ពជិត្វា បញ្ញវា ហុត្វា អញ្ញតរស្ស ទន្ធភិក្ខុនោ ឧទ្ទេសគ្គហណកាលេ បរិហាសកេឡិំ អកាសិ. សោ ភិក្ខុ តេន បរិហាសេន លជ្ជិតោ នេវ ឧទ្ទេសំ គណ្ហិ, ន សជ្ឈាយមកាសិ. តេន កម្មេន អយំ បព្ពជិត្វាវ ទន្ធោ ជាតោ, គហិតគហិតំ បទំ ឧបរូបរិបទំ គណ្ហន្តស្ស នស្សតិ. តស្ស ឥមមេវ គាថំ ឧគ្គហេតុំ វាយមន្តស្ស ចត្តារោ មាសា អតិក្កន្តា. អថ នំ មហាបន្ថកោ អាហ, “ចូឡបន្ថក, ត្វំ ឥមស្មិំ សាសនេ អភព្ពោ, ចតូហិ មាសេហិ ឯកំ គាថម្បិ គហេតុំ ន សក្កោសិ, បព្ពជិតកិច្ចំ បន កថំ មត្ថកំ បាបេស្សសិ, និក្ខម ឥតោ”តិ វិហារា និក្ខាមេសិ. ចូឡបន្ថកោ ពុទ្ធសាសនេ សិនេហេន គិហិភាវំ ន បត្ថេតិ.

តស្មិំ កាលេ មហាបន្ថកោ ភត្តុទ្ទេសកោ អហោសិ. ជីវកោ កោមារភច្ចោ ពហុំ គន្ធមាលំ អាទាយ អត្តនោ អម្ពវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ បូជេត្វា ធម្មំ សុត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ទសពលំ វន្ទិត្វា មហាបន្ថកំ ឧបសង្កមិត្វា, “កិត្តកា , ភន្តេ, សត្ថុ សន្តិកេ ភិក្ខូ”តិ បុច្ឆិ. “បញ្ចមត្តានិ ភិក្ខុសតានី”តិ. “ស្វេ, ភន្តេ, ពុទ្ធប្បមុខានិ បញ្ច ភិក្ខុសតានិ អាទាយ អម្ហាកំ និវេសនេ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ. “ឧបាសក, ចូឡបន្ថកោ នាម ភិក្ខុ ទន្ធោ អវិរូឡ្ហិធម្មោ, តំ ឋបេត្វា សេសានំ និមន្តនំ សម្បដិច្ឆាមី”តិ ថេរោ អាហ. តំ សុត្វា ចូឡបន្ថកោ ចិន្តេសិ – “ថេរោ ឯត្តកានំ ភិក្ខូនំ និមន្តនំ សម្បដិច្ឆន្តោ មំ ពាហិរំ កត្វា សម្បដិច្ឆតិ, និស្សំសយំ មយ្ហំ ភាតិកស្ស មយិ ចិត្តំ ភិន្នំ ភវិស្សតិ, កិំ ទានិ មយ្ហំ ឥមិនា សាសនេន, គិហី ហុត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ករោន្តោ ជីវិស្សាមី”តិ? សោ បុនទិវសេ បាតោវ គិហី ភវិស្សាមីតិ បាយាសិ.

សត្ថា បច្ចូសកាលេយេវ លោកំ ឱលោកេន្តោ ឥមំ ការណំ ទិស្វា បឋមតរំ គន្ត្វា ចូឡបន្ថកស្ស គមនមគ្គេ ទ្វារកោដ្ឋកេ ចង្កមន្តោ អដ្ឋាសិ. ចូឡបន្ថកោ គច្ឆន្តោ សត្ថារំ ទិស្វា ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ. អថ នំ សត្ថា “កុហិំ បន ត្វំ, ចូឡបន្ថក, ឥមាយ វេលាយ គច្ឆសី”តិ អាហ. “ភាតា មេ, ភន្តេ, និក្កឌ្ឍតិ, តេនាហំ វិព្ភមិតុំ គច្ឆាមី”តិ. “ចូឡបន្ថក, តវ បព្ពជ្ជា នាម មម សន្តកា, ភាតរា និក្កឌ្ឍិតោ កស្មា មម សន្តិកំ នាគញ្ឆិ, ឯហិ, កិំ តេ គិហិភាវេន, មម សន្តិកេ ភវិស្សសី”តិ ចក្កង្កិតតលេន បាណិនា តំ សិរសិ បរាមសិត្វា អាទាយ គន្ត្វា គន្ធកុដិប្បមុខេ និសីទាបេត្វា, “ចូឡបន្ថក, បុរត្ថាភិមុខោ ហុត្វា ឥមំ បិលោតិកំ ‘រជោហរណំ រជោហរណ’ន្តិ បរិមជ្ជន្តោ ឥធេវ ហោហី”តិ ឥទ្ធិយា អភិសង្ខតំ បរិសុទ្ធំ បិលោតិកំ ទត្វា កាលេ អារោចិតេ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ ជីវកស្ស គេហំ គន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិ. ចូឡបន្ថកោបិ សូរិយំ ឱលោកេន្តោ តំ បិលោតិកំ “រជោហរណំ រជោហរណ”ន្តិ បរិមជ្ជន្តោ និសីទិ. តស្ស តំ បិលោតិកខណ្ឌំ បរិមជ្ជន្តស្ស កិលិដ្ឋំ អហោសិ. តតោ ចិន្តេសិ – “ឥទំ បិលោតិកខណ្ឌំ អតិវិយ បរិសុទ្ធំ, ឥមំ បន អត្តភាវំ និស្សាយ បុរិមបកតិំ វិជហិត្វា ឯវំ កិលិដ្ឋំ ជាតំ, អនិច្ចា វត សង្ខារា”តិ ខយវយំ បដ្ឋបេន្តោ វិបស្សនំ វឌ្ឍេសិ. សត្ថា “ចូឡបន្ថកស្ស ចិត្តំ វិបស្សនំ អារូឡ្ហ”ន្តិ ញត្វា, “ចូឡបន្ថក, ត្វំ បិលោតិកខណ្ឌមេវ សំកិលិដ្ឋំ ‘រជំ រជ’ន្តិ មា សញ្ញំ ករិ, អព្ភន្តរេ បន តេ រាគរជាទយោ អត្ថិ, តេ ហរាហី”តិ វត្វា ឱភាសំ វិស្សជ្ជេត្វា បុរតោ និសិន្នោ វិយ បញ្ញាយមានរូបោ ហុត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

“រាគោ រជោ ន ច បន រេណុ វុច្ចតិ,

រាគស្សេតំ អធិវចនំ រជោតិ;

ឯតំ រជ្ជំ វិប្បជហិត្វ ភិក្ខវោ,

វិហរន្តិ តេ វិគតរជស្ស សាសនេ។

“ទោសោ រជោ ន ច បន រេណុ វុច្ចតិ,

ទោសស្សេតំ អធិវចនំ រជោតិ;

ឯតំ រជំ វិប្បជហិត្វ ភិក្ខវោ,

វិហរន្តិ តេ វិគតរជស្ស សាសនេ។

“មោហោ រជោ ន ច បន រេណុ វុច្ចតិ,

មោហស្សេតំ អធិវចនំ រជោតិ;

ឯតំ រជំ វិប្បជហិត្វ ភិក្ខវោ,

វិហរន្តិ តេ វិគតរជស្ស សាសនេ”តិ។ (មហានិ។ ២០៩);

គាថាបរិយោសានេ ចូឡបន្ថកោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ។ សហ បដិសម្ភិទាហិយេវស្ស តីណិ បិដកានិ អាគមិំសុ។

សោ កិរ បុព្ពេ រាជា ហុត្វា នគរំ បទក្ខិណំ ករោន្តោ នលាដតោ សេទេ មុច្ចន្តេ បរិសុទ្ធេន សាដកេន នលាដន្តំ បុញ្ឆិ, សាដកោ កិលិដ្ឋោ អហោសិ។ សោ “ឥមំ សរីរំ និស្សាយ ឯវរូបោបិ បរិសុទ្ធោ សាដកោ បកតិំ ជហិត្វា កិលិដ្ឋោ ជាតោ, អនិច្ចា វត សង្ខារា”តិ អនិច្ចសញ្ញំ បដិលភិ។ តេន ការណេនស្ស រជោហរណមេវ បច្ចយោ ជាតោ។

ជីវកោបិ ខោ កោមារភច្ចោ ទសពលស្ស ទក្ខិណោទកំ ឧបនាមេសិ។ សត្ថា “ននុ, ជីវក, វិហារេ ភិក្ខូ អត្ថី”តិ ហត្ថេន បត្តំ បិទហិ។

យហាបត្តកោ “ភន្ត, ភន្តេ, ចិហារេ ភិក្ខុ នត្ថី”តិ អាហ។ សត្ថា “អត្ថិ, ឌីចកា”តិ អាហ។ ឌីចកោ “តេន ហិ ភន្តេ គច្ឆ, ចិហារេ ភិក្ខូនំ អត្ថិកាចំ ចា នត្ថិកាចំ ចា ញត្វាន ជានាហី”តិ បុរិសំ បេសេសិ។ តស្មិំ ខណេ ធម្មអបត្តកោ “យឃំ្យាកាតិកោ ‘ចិហារេ ភិក្ខូ នត្ថី’តិ ភណតិ, ចិហារេ ភិក្ខូនំ អត្ថិកាចយស្ស បកាសេស្សាមី”តិ សកលំ អម្ពចនំ ភិក្ខូនញ្ញាច បូរេសិ។ ឲកច្ចេ ភិក្ខូ ឌីចរកម្មំ ករោន្តិ, ឲកច្ចេ រជនកម្មំ ករោន្តិ, ឲកច្ចេ សជ្ឈាយំ ករោន្តិ។ ឲចំ អញ្ញាមញ្ញាអសទិសំ ភិក្ខុសហស្សំ មាបេសិ។ សោ បុរិសោ ចិហារេ ពហូ ភិក្ខូ ទិស្វា និចត្តិត្វា, “អយ្យ, សកលំ អម្ពចនំ ភិក្ខូហិ បរិបុណ្ណ”ន្តិ ឌីចកស្ស អារោចេសិ។ ថេរោបិ តោ តត្ថេច –

“សហស្សក្ខត្តុមត្តានំ, និម្មិនិត្វាន បត្តកោ;

និសីទម្ពចនេ រម្មេ, យាច កាលប្បចេទនា”តិ។

អថ សត្ថា តំ បុរិសំ អាហ – “ចិហារំ គន្ត្វា ‘សត្ថា ធម្មអបត្តកំ នាម បក្កោសតី’តិ ចទេហី”តិ។ តេន គន្ត្វា តថា ចុត្តេ, “អហំ ធម្មអបត្តកោ, អហំ ធម្មអបត្តកោ”តិ មុខសហស្សំ ឧដ្ឋហិ។ សោ បុរិសោ បុន គន្ត្វា, “សព្ពេបិ កិរ, ភន្តេ, ធម្មអបត្តកាយេច នាមា”តិ អាហ។ “តេន ហិ គន្ត្វា យោ ‘អហំ ធម្មអបត្តកោ’តិ បឋមំ ចទតិ, តំ ហត្ថេ គហេត្វា អចសេសា អន្តរធាយិស្សន្តី”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ តាចទេច សហស្សមត្តា ភិក្ខូ អន្តរធាយិំសុ។ ថេរោបិ តេន បុរិសេន សទ្ធិំ អគមាសិ។ សត្ថា ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ ឌីចកំ អាមន្តេសិ – “ឌីចក, ធម្មអបត្តកស្ស បត្តំ គណ្ហាហិ, អយំ តេ អនុមោទនំ ករិស្សតី”តិ។ ឌីចកោ តថា អកាសិ។ ថេរោ សីហនាទំ នទន្តោ តរុណសីហោ ចិយ តីហិ បិដកេហិ សង្គហេត្វា អនុមោទនមកាសិ។ សត្ថា ឧដ្ឋាយាសនា ភិក្ខុសង្ឃបរិចុតោ ចិហារំ គន្ត្វា ភិក្ខូហិ ចត្តេ ឧស្សិតេ គន្ធកុដិប្បមុខេ ឋត្វា ភិក្ខុសង្ឃស្ស សុគតោចាទំ ទត្វា កម្មដ្ឋានំ កថេត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ ឧយ្យោជេត្វា សុរភិគន្ធចាសិតំ គន្ធកុដិំ បចិសិត្វា ទក្ខិណេន បស្សេន សីហសេយ្យំ ឧបគតោ។ អថ សាយន្ហសមយេ ភិក្ខូ ឥតោ ចិតោ ច សមោសរិត្វា រត្តកម្ពលសាណិយា បរិក្ខិត្តា ចិយ និសីទិត្វា សត្ថុ គុណកថំ អារភិំសុ, “អាចុសោ, យហាបត្តកោ ធម្មអបត្តកស្ស អជ្ឈាសយំ អជានន្តោ ចត្តុហិ មាសេហិ ឲកំ គាថំ ឧគ្គណ្ហាបេតុំ ន សក្កោតិ, ‘ទន្ធោ អយ’ន្តិ ចិហារា និក្កឌ្ឍិ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ បន អត្តនោ អនុត្តរធម្មរាជតាយ ឲកស្មិំយេចស្ស អន្តរភត្តេ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ អទាសិ, តីណិ បិដកានិ សហ បដិសម្ភិទាហិយេច អាគតានិ, អហោ ពុទ្ធានំ ពលំ នាម មហន្ត”ន្តិ។

អថ ភគចា ធម្មសភាយំ ឥមំ កថាបចត្តិំ ញត្វា, “អជ្ជ មយា គន្តុំ ចដ្ដតី”តិ ពុទ្ធសេយ្យាយ ឧដ្ឋាយ សុរត្តទុបដ្ដំ និចាសេត្វា ចិជ្ជុលតំ ចិយ កាយពន្ធនំ ពន្ធិត្វា រត្តកម្ពលសទិសំ សុគតមហាឌីចរំ បារុបិត្វា សុរភិគន្ធកុដិតោ និក្ខម្ម មត្តចរចារណសីហចិជម្ភិតចិលាសេន អនន្តាយ ពុទ្ធលីឡាយ ធម្មសភំ គន្ត្វា អលង្កតមណ្ឌលមាឡមជ្ឈេ សុបញ្ញត្តចរពុទ្ធាសនំ អភិរុយ្ហ ឆព្ពណ្ណពុទ្ធរំសិយោ ចិស្សជ្ជេន្តោ អណ្ណចកុច្ឆិំ ខោភយមានោ យុគន្ធរមត្ថកេ ពាលសូរិយោ ចិយ អាសនមជ្ឈេ និសីទិ។ សម្មាសម្ពុទ្ធេ បន អាគតមត្តេ ភិក្ខុសង្ឃោ កថំ បច្ឆិន្ទិត្វា តុណ្ហី អហោសិ។ សត្ថា មុទុកេន មេត្តចិត្តេន បរិសំ ឱលោកេត្វា, “អយំ បរិសា អតិចិយ សោភតិ, ឲកស្សាបិ ហត្ថកុក្កុច្ចំ ចា បាទកុក្កុច្ចំ ចា ឧក្កាសិតសទ្ទោ ចា ខិបិតសទ្ទោ ចា នត្ថិ, សព្ពេបិ ឥមេ ពុទ្ធគារចេន សគារចា, ពុទ្ធតេជេន តជ្ជិតា។ មយិ អាយុកប្បម្បិ អកថេត្វា និសិន្នេ បឋមំ កថំ សមុដ្ឋាបេត្វា ន កថេស្សន្តិ។ កថាសមុដ្ឋាបនចត្តំ នាម មយាច ជានិតព្ពំ, អហមេច បឋមំ កថេស្សាមី”តិ មធុរេន

ព្រហ្មស្សរេន ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា, “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា, កា ច បន វោ អន្តរាកថា វិប្បកតា”តិ បុច្ឆិត្វា, “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ន, ភិក្ខវេ, ចូឡបន្ថកោ ឥទានេវ ទន្ធោ, បុព្ពេបិ ទន្ធោយេវ។ ន កេវលញ្ចស្សាហំ ឥទានេវ អវស្សយោ ជាតោ, បុព្ពេបិ អវស្សយោ អហោសិំយេវ។ បុព្ពេ បនាហំ ឯតំ លោកិយកុដុម្ពស្ស សាមិកំ អកាសិំ, ឥទានិ លោកុត្តរកុដុម្ពស្សា”តិ វត្វា តមត្ថំ វិត្ថារតោ សោតុកាមេហិ ភិក្ខូហិ អាយាចិតោ អតីតំ អាហរិ –

“អតីតេ, ភិក្ខវេ, ពារាណសិនគរវាសី ឯកោ មាណវោ តក្កសិលំ គន្ត្វា សិប្បុគ្គហណត្ថាយ ទិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស ធម្មន្តេវាសិកោ ហុត្វា បញ្ចន្នំ មាណវសតានំ អន្តរេ អតិវិយ អាចរិយស្ស ឧបការកោ អហោសិ, បាទបរិកម្មាទីនិ សព្ពកិច្ចានិ ករោតិ។ ទន្ធតាយ បន កិញ្ចិ ឧគ្គហេតុំ ន សក្កោតិ។ អាចរិយោ “អយំ មម ពហូបការោ, សិក្ខាបេស្សាមិ ន”ន្តិ វាយមន្តោបិ កិញ្ចិ សិក្ខាបេតុំ ន សក្កោតិ។ សោ ចិរំ វសិត្វា ឯកគាថម្បិ ឧគ្គហេតុំ អសក្កោន្តោ ឧក្កណ្ឋិត្វា “គមិស្សាមី”តិ អាចរិយំ អាបុច្ឆិ។ អាចរិយោ ចិន្តេសិ – “អយំ មយ្ហំ ឧបការកោ, បណ្ឌិតភាវមស្ស បច្ចាសីសាមិ, ន នំ កាតុំ សក្កោមិ , អវស្សំ មយា ឥមស្ស បច្ចុបការោ កាតព្ពោ, ឯកមស្ស មន្តំ ពន្ធិត្វា ទស្សាមី”តិ។ សោ តំ អរញ្ញំ នេត្វា “ឃដ្ដេសិ ឃដ្ដេសិ, កិំ ការណា ឃដ្ដេសិ? អហម្បិ តំ ជានាមិ ជានាមី”តិ ឥមំ មន្តំ ពន្ធិត្វា ឧគ្គណ្ហាបេន្តោ អនេកសតក្ខត្តុំ បរិវត្តាបេត្វា, “បញ្ញាយតិ តេ”តិ បុច្ឆិត្វា, “អាម, បញ្ញាយតី”តិ វុត្តេ “ទន្ធេន នាម វាយាមំ កត្វា បគុណំ កតំ សិប្បំ ន បលាយតី”តិ ចិន្តេត្វា មគ្គបរិព្ពយំ ទត្វា, “គច្ឆ, ឥមំ មន្តំ និស្សាយ ជីវិស្សសិ, អបលាយនត្ថាយ បនស្ស និច្ចំ សជ្ឈាយំ ករេយ្យាសី”តិ វត្វា តំ ឧយ្យោជេសិ។ អថស្ស មាតា ពារាណសិយំ សម្បត្តកាលេ “បុត្តោ មេ សិប្បំ សិក្ខិត្វា អាគតោ”តិ មហាសក្ការសម្មានំ អកាសិ។

តទា ពារាណសិរាជា “អត្ថិ នុ ខោ មេ កាយកម្មាទីសុ កោចិ ទោសោ”តិ បច្ចវេក្ខន្តោ អត្តនោ អរុច្ចនកំ កិញ្ចិ កម្មំ អទិស្វា “អត្តនោ វជ្ជំ នាម អត្តនោ ន បញ្ញាយតិ, បរេសំ បញ្ញាយតិ, នាគរានំ បរិគ្គណ្ហិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា សាយំ អញ្ញាតកវេសេន និក្ខមិត្វា, “សាយមាសំ ភុញ្ជិត្វា និសិន្នមនុស្សានំ កថាសល្លាបោ នាម នានប្បការកោ ហោតិ, ‘សចាហំ អធម្មេន រជ្ជំ ការេមិ, បាបេន អធម្មិកេន រញ្ញា ទណ្ឌពលិអាទីហិ ហតម្ហា’តិ វក្ខន្តិ។ ‘សចេ ធម្មេន រជ្ជំ ការេមិ, ទីឃាយុកោ ហោតុ នោ រាជា’តិអាទីនិ វត្វា មម គុណំ កថេស្សន្តី”តិ តេសំ តេសំ គេហានំ ភិត្តិអនុសារេនេវ វិចរតិ។

តស្មិំ ខណេ ឧមង្គចោរា ទ្វិន្នំ គេហានំ អន្តរេ ឧមង្គំ ភិន្ទន្តិ ឯកេនេវ ឧមង្គេន ទ្វេ គេហានិ បវិសនត្ថាយ។ រាជា តេ ទិស្វា គេហច្ឆាយាយ អដ្ឋាសិ។ តេសំ ឧមង្គំ ភិន្ទិត្វា គេហំ បវិសិត្វា ភណ្ឌកំ ឱលោកិតកាលេ មាណវោ បពុជ្ឈិត្វា តំ មន្តំ សជ្ឈាយន្តោ “ឃដ្ដេសិ ឃដ្ដេសិ, កិំ ការណា ឃដ្ដេសិ? អហម្បិ តំ ជានាមិ ជានាមី”តិ អាហ។ តេ តំ សុត្វា, “ឥមិនា កិរម្ហា ញាតា, ឥទានិ នោ នាសេស្សតី”តិ និវត្ថវត្ថានិបិ ឆឌ្ឌេត្វា ភីតា សម្មុខសម្មុខដ្ឋានេនេវ បលាយិំសុ។ រាជា តេ បលាយន្តេ ទិស្វា ឥតរស្ស ច មន្តសជ្ឈាយនសទ្ទំ សុត្វា គេហញ្ច ឱលោកេត្វា នាគរានំ បរិគ្គណ្ហិត្វា និវេសនំ បាវិសិ។ សោ វិភាតាយ បន រត្តិយា បាតោវ ឯកំ បុរិសំ បក្កោសិត្វា អាហ – “គច្ឆ ភណេ, អសុកវីថិយំ នាម យស្មិំ គេហេ ឧមង្គោ ភិន្នោ, តត្ថ តក្កសិលតោ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាគតមាណវោ អត្ថិ, តំ អានេហី”តិ។ សោ គន្ត្វា “រាជា តំ បក្កោសតី”តិ វត្វា មាណវំ អានេសិ។ អថ នំ រាជា អាហ – “ត្វំ, តាត, តក្កសិលតោ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាគតមាណវោ”តិ? “អាម, ទេវា”តិ។ “អម្ហាកម្បិ តំ សិប្បំ ទេហី”តិ។ “សាធុ, ទេវ, សមានាសនេ និសីទិត្វា គណ្ហាហី”តិ។ រាជាបិ តថា

កត្វា យដ្ឋិំ គហេត្វា "អយំ មេ អាចរិយភាគោ"តិ សហស្សំ អទាសិ។

តទា សេនកបតិ ទេព្ពា កប្បក់ អាហ – "កទា ទេព្ពា យស្សំ ករិស្សសី"តិ? "ស្វេ ចា បទុស្សេ ចា"តិ។ សោ តស្ស សហស្សំ ទត្វា "កិញ្ចិ មេ អត្ថិ"តិ ចត្វា, "កិំ, សាមី"តិ ទុត្តេ "ទេព្ពា យស្សុកម្មំ ករោន្តោ ឋិយ ហុត្វា លុទំ អតិឋិយ បហំសិត្វា កលតាឡុត្ថំ ឈិន្ទ, តំ សេនកបតិ កថិស្សសិ, អហំ រាជា"តិ។ សោ "សាធុ"តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ទេព្ពា យស្សុកម្មករណកិចចេស ករោន្តោ ឧរេត យស្សំ តេទេមត្វា លុទំ បហំសិត្វា តលិដេត្ត កហេត្វា, "លុទោ ទោភាក់ កុឡុធាទោ, ឧកប្បហាទោតេច កលតាឡុត្ថំ ឈិន្ទិត្វា ចង្គតី"តិ បុត ឧកយត្តិ ធត្វា លុទំ បហំសិ។ តស្មិំ ឈណេ រាជា អត្តនោ យត្តិ សរិត្វា សញ្ញាយំ ករោន្តោ "ឈដ្ឋេសិ ឈដ្ឋេសិ, កិំ ការណា ឈដ្ឋេសិ? អហម្បិ តំ ជាតាមិ ជាតាមី"តិ អាហ។ ត្យាបិតស្ស តលិដេតោ សេនា យុទ្ធិស្សុ។ សោ "ជាតាតិ មម ការណំ រាជា"តិ ភីតោ លុទំ ក្សុមិយំ លិបិត្វា បាទមូលេ វុរេត តិបជ្ជិ។ រាជានោ តាម ធេណា ទេហាត្តិ, ទេត តំ ឧចមាហ – "អទេ, ទុដ្ឋ, ត្យាបិត, 'ន មំ រាជា ជាតាតី'តិ សញ្ញំ ករោសី"តិ។ "អភយំ មេ ទេហិ, ទេវា"តិ។ "ទេហាតុ, មា ភាយិ, កថេហី"តិ។ សេនកបតិ មេ, ទេវ, សហស្សំ ទត្វា, "ទេព្ពា យស្សំ ករោន្តោ ឋិយ កលតាឡុត្ថំ ឈិន្ទ, អហំ រាជា ហុត្វា តំ សេនកបតិំ ករិស្សាមី"តិ អាហាតិ។ រាជា តំ សុត្វា "អាចរិយំ មេ និស្សាយ ជីវិតំ លទ្ធ"ន្តិ ចិន្តេត្វា សេនកបតិំ បក្កោសាបេត្វា, "អម្ភោ, សេនកបតិ, កិំ តាម តយា មម សន្តិកា ន លទ្ធំ, ឥទានិ តំ ទដ្ឋុំ ន សក្កោមិ, មម រដ្ឋា និក្ខមាហី"តិ តំ រដ្ឋា បព្វាជេត្វា អាចរិយំ បក្កោសាបេត្វា, "អាចរិយ, តំ និស្សាយ មយា ជីវិតំ លទ្ធ"ន្តិ ចត្វា មហន្តំ សក្ការំ ករិត្វា តស្ស សេនកបតិដ្ឋានំ អទាសិ។ "សោ តទា ធម្មអបត្តកោ អហោសិ, សត្ថា ឋិសាបរិយោសក្ខោ អាចរិយោ"តិ។

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា, "ឧចំ, ភិក្ខវេ, បុព្ពេបិ ធម្មអបត្តកោ ឯតន្តេយេច អហោសិ, តទាបិស្សាហំ អចស្សយោ ហុត្វា តំ លោកិយកុដុម្ពេ បតិដ្ឋាបេសិ"ន្តិ ចត្វា បុត ឧកឋិចសំ "អហោ សត្ថា ធម្មអបត្តកស្ស អចស្សយោ ជាតោ"តិ កថាយ សមុដ្ឋិតាយ ធម្មអសមុដ្ឋាតកេ អតីតចត្ថុំ កថេត្វា –

"អប្បកោតាបិ មេធាវី, បាភតេន ឋិចក្ខណោ;

សមុដ្ឋាបេតិ អត្តានំ, អណុំ អគ្គិំច សន្ធម"ន្តិ។ (ជា។ ១។១។៤) –

កាថំ ចត្វា, "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវាហំ ឥមស្ស អចស្សយោ ជាតោ, បុព្ពេបិ អចស្សយោ អហោសិំយេច។ បុព្ពេ បនាហំ ឥមំ លោកិយកុដុម្ពស្ស សាមិកំ អកាសិំ, ឥទានិ លោកុត្តរកុដុម្ពស្ស។ តទា ហិ ធម្មអន្តេចាសិកោ ធម្មអបត្តកោ អហោសិ, ធម្មអសមុដ្ឋ បត បណ្ឌិតោ ឥទ្ធិត្វា តក្កត្តកោចិទោ អហមេចា"តិ ជាតកំ សមោធានេសិ។

បុនេកឋិចសំ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ, "អាវុសោ, ធម្មអបត្តកោ ឥធាហិ មាទសហិ ឥធាប្បាតំ កាថំ កហេតុំ អសក្កោន្តោបិ ឋិរិយំ អនោស្សជ្ជិត្វាច អរហត្តេ បតិដ្ឋិតោ, ឥទានិ លោកុត្តរធម្មកុដុម្ពស្ស សាមិកោ ជាតោ"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា, "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឥតរហិ

ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨾ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨽᩣᨣᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪨

“ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶᨸ᩠ᨸᨾᩣᨴᩮᨶ , ᩈᩴᨿᨾᩮᨶ ᨴᨾᩮᨶ ᨧ;

ᨴᩦᨸᩴ ᨠᨿᩥᩁᩣᨳ ᨾᩮᨵᩣᩅᩦ, ᨿᩴ ᩋᩮᩣᨥᩮᩣ ᨶᩣᨽᩥᨠᩦᩁᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩦᨸᩴ ᨠᨿᩥᩁᩣᨳᩣᨲᩥ ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ, ᩈᨲᩥᨿᩣ ᩋᩅᩥᨸ᩠ᨸᩅᩣᩈᩈᩘ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨴᩮᨶ, ᨧᨲᩩᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᩦᩃᩈᩘ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᩈᩴᨿᨾᩮᨶ, ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨴᨾᩮᨶ ᨧᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩮᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨩᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨾᩮᨵᩣᩅᩦ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩥᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮ ᩈᩴᩈᩣᩁᩈᩣᨣᩁᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩪᨲᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨹᩃᩴ ᨴᩦᨸᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᩦᨴᩥᩈᩴ? ᨿᩴ ᩋᩮᩣᨥᩮᩣ ᨶᩣᨽᩥᨠᩦᩁᨲᩦᨲᩥ ᨿᩴ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᩣᨸᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣᨥᩮᩣ ᩋᨽᩥᨠᩥᩁᩥᨲᩩᩴ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩮᩣᨥᩮᨶ ᩋᨽᩥᨠᩥᩁᩥᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨣᩣᨳᩣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨩᩣᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨧᩪᩊᨸᨶ᩠ᨳᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ᪨

᪓᪨ ᨻᩣᩃᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩈᩘ᩠ᨥᩩᨭ᩠ᨮᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨸᨾᩣᨴᨾᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩣᩃᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩉᩥ ᩈᨾᨿᩮ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨻᩣᩃᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᩘ᩠ᨥᩩᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩮ ᨻᩣᩃᩣ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩮᨵᩥᨶᩮᩣ ᨩᨶᩣ ᨨᩣᩁᩥᨠᩣᨿ ᨧᩮᩅ ᨣᩮᩣᨾᨿᩮᨶ ᨧ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩋᩈᨻ᩠ᨽᩴ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨬᩣᨲᩥᩴ ᩅᩣ ᩈᩉᩣᨿᩴ ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩃᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᨻ᩠ᨽᩴ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩈᨻ᩠ᨽᩴ ᩈᩮᩣᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨿᨳᩣᨻᩃᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᩴ ᩅᩣ ᨸᩣᨴᩴ ᩅᩣ ᨠᩉᩣᨸᨱᩴ ᩅᩣ ᨸᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᩮᩈᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨴᩤ ᨸᨶ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩮᩣᨭᩥᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩣ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᨸᩉᩥᨱᩥᩴᩈᩩ – “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣ ᨣᩣᨾᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨿᩮᩅ ᨿᩣᨣᩩᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᩴᩅᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨥᩁᩣ ᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩥᨲᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸ᩠ᨸᨾᩩᨡᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ

និសិន្នា, “ភន្តេ, អតិទុក្ខេន នោ សត្ត ទិវសានិ អតិក្កន្តានិ, ពាលានំ អសព្ភានិ សុណន្តានំ កណ្ណា ភិជ្ជនាការប្បត្តា ហោន្តិ, កោចិ កស្សចិ ន លជ្ជតិ, តេន មយំ តុម្ហាកំ អន្តោនគរំ បវិសិតុំ នាសក្ខិម្ហ គេហតោ ន និក្ខមិម្ហា”តិ អាហំសុ។ សត្ថា តេសំ កថំ សុត្វា, “ពាលានំ ទុម្មេធានំ កិរិយា នាម ឯវរូបា ហោតិ, មេធាវិនោ បន ធនសារំ វិយ អប្បមាទំ រក្ខិត្វា អមតមហានិព្ពានសម្បត្តិំ បាបុណន្តី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

២៦។

“បមាទមនុយុញ្ជន្តិ, ពាលា ទុម្មេធិនោ ជនា;

អប្បមាទញ្ច មេធាវី, ធនំ សេដ្ឋំវ រក្ខតិ។

២៧។

“មា បមាទមនុយុញ្ជេថ, មា កាមរតិសន្ថវំ;

អប្បមត្តោ ហិ ឈាយន្តោ, បប្បោតិ វិបុលំ សុខ”ន្តិ។

តត្ថ ពាលាតិ ពាលេយ្យន សមន្នាគតា ឥធលោកបរលោកត្ថំ អជានន្តា។ ទុម្មេធិនោតិ និប្បញ្ញា។ តេ បមាទេ អាទីនវំ អបស្សន្តា បមាទំ អនុយុញ្ជន្តិ បវត្តេន្តិ, បមាទេន កាលំ វីតិនាមេន្តិ។ មេធាវីតិ ធម្មោជបញ្ញាយ សមន្នាគតោ បន បណ្ឌិតោ កុលវំសាគតំ សេដ្ឋំ ឧត្តមំ សត្តរតនធនំ វិយ អប្បមាទំ រក្ខតិ។ យថា ហិ ឧត្តមំ ធនំ និស្សាយ “កាមគុណសម្បត្តិំ បាបុណិស្សាម, បុត្តទារំ បោសេស្សាម, បរលោកគមនមគ្គំ សោធេស្សាមា”តិ ធនេ អានិសំសំ បស្សន្តា តំ រក្ខន្តិ, ឯវំ បណ្ឌិតោបិ អប្បមត្តោ “បឋមជ្ឈានាទីនិ បដិលភិស្សាមិ, មគ្គផលាទីនិ បាបុណិស្សាមិ, តិស្សោ វិជ្ជា, ឆ អភិញ្ញា សម្បាទេស្សាមី”តិ អប្បមាទេ អានិសំសំ បស្សន្តោ ធនំ សេដ្ឋំវ អប្បមាទំ រក្ខតីតិ អត្ថោ។ មា បមាទន្តិ តស្មា តុម្ហេ មា បមាទមនុយុញ្ជេថ មា បមាទេន កាលំ វីតិនាមយិត្ថ។ មា កាមរតិសន្ថវន្តិ វត្ថុកាមកិលេសកាមេសុ រតិសង្ខាតំ តណ្ហាសន្ថវម្បិ មា អនុយុញ្ជេថ មា ចិន្តយិត្ថ មា បដិលភិត្ថ។ អប្បមត្តោ ហីតិ ឧបដ្ឋិតស្សតិតាយ ហិ អប្បមត្តោ ឈាយន្តោ បុគ្គលោ វិបុលំ ឧឡារំ និព្ពានសុខំ បាបុណាតីតិ។

គាថាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបត្តាទយោ អហេសុំ។ មហាជនស្ស សាត្ថិកា ធម្មទេសនា ជាតាតិ។

ពាលនក្ខត្តសង្ឃុដ្ឋវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៣។ មហាកស្សបត្ថេរវត្ថុ

បមាទំអប្បមាទេនាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ មហាកស្សបត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ ទិវសេ ថេរោ បិប្ផលិគុហាយំ វិហរន្តោ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ អាលោកំ វឌ្ឍេត្វា បមត្តេ ច អប្បមត្តេ ច ឧទកបថវីបព្វតាទីសុ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ច សត្តេ ទិព្វេន ចក្ខុនា ឱលោកេន្តោ និសីទិ។ សត្ថា វេឡុវនេ និសិន្នកោវ “កេន នុ ខោ អជ្ជ មម បុត្តោ កស្សបោ វិហរតី”តិ ទិព្វេន ចក្ខុនា ឧបធារេន្តោ “សត្តានំ ចុតូបបាតំ ឱលោកេន្តោ វិហរតី”តិ ញត្វា “សត្តានំ ចុតូបបាតោ នាម ពុទ្ធញាណេនាបិ អបរិច្ឆិន្នោ, មាតុកុច្ឆិយំ បដិសន្ធិំ គហេត្វា មាតាបិតរោ អជានាបេត្វា ចវនសត្តានំ បរិច្ឆេទោ កាតុំ ន សក្កា, តេ ជានិតុំ តវ អវិសយោ, កស្សប, អប្បមត្តកោ តវ វិសយោ, សព្ពសោ បន ចវន្តេ ច ឧបបជ្ជន្តេ ច ជានិតុំ បស្សិតុំ ពុទ្ធានមេវ វិសយោ”តិ វត្វា ឱភាសំ ផរិត្វា សម្មុខេ និសិន្នោ វិយ ហុត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៨។

“បមាទំ អប្បមាទេន, យទា នុទតិ បណ្ឌិតោ;

បញ្ញាបាសាទមារុយ្ហ, អសោកោ សោកិនិំ បជំ;

បព្វតដ្ឋោវ ភូមដ្ឋេ, ធីរោ ពាលេ អវេក្ខតី”តិ។

តត្ថ នុទតីតិ យថា នាម បោក្ខរណិំ បវិសន្តំ នវោទកំ បុរាណោទកំ ខោភេត្វា តស្សោកាសំ អទត្វា តំ អត្តនោ មត្ថកមត្ថកេន បលាយន្តំ នុទតិ នីហរតិ, ឯវមេវ បណ្ឌិតោ អប្បមាទលក្ខណំ ព្រូហេន្តោ បមាទស្សោកាសំ អទត្វា យទា អប្បមាទវេគេន តំ នុទតិ នីហរតិ, អថ សោ បនុន្នបមាទោ អច្ចុគ្គតដ្ឋេន បរិសុទ្ធំ ទិព្វចក្ខុសង្ខាតំ បញ្ញាបាសាទំ តស្ស អនុច្ឆវិកំ បដិបទំ បូរេន្តោ តាយ បដិបទាយ និស្សេណិយា បាសាទំ វិយ អារុយ្ហ បហីនសោកសល្លតាយ អសោកោ, អប្បហីនសោកសល្លតាយ សោកិនិំ បជំ សត្តនិកាយំ ចវមានញ្ចេវ ឧបបជ្ជមានញ្ច ទិព្វចក្ខុនា អវេក្ខតិ បស្សតិ។ យថា កិំ? បព្វតដ្ឋោវ ភូមដ្ឋេតិ បព្វតមុទ្ធនិ ឋិតោ ភូមិយំ ឋិតេ, ឧបរិបាសាទេ វា បន ឋិតោ បាសាទបរិវេណេ ឋិតេ អកិលមន្តោ អវេក្ខតិ, តថា សោបិ ធីរោ បណ្ឌិតោ មហាខីណាសវោ អសមុច្ឆិន្នវដ្ដពីជេ ពាលេ ចវន្តេ ច ឧបបជ្ជន្តេ ច អកិលមន្តោ អវេក្ខតីតិ។

គាថាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ សច្ឆិករិំសូតិ។

មហាកស្សបត្ថេរវត្ថុ បញ្ចមំ

៩។ បមត្តាបមត្តទ្វេសហាយកវត្ថុ

អប្បមត្តោបមត្តេសូតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទ្វេ សហាយកេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

តេ កិរ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា អរញ្ញកវិហារំ បវិសិំសុ។ តេសុ ឯកោ កិរ កាលស្សេវ ទារូនិ អាហរិត្វា អង្គារកបល្លិំ សជ្ជេត្វា ទហរសាមណេរេហិ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បឋមយាមំ វិសិព្ពយមានោ និសីទតិ។ ឯកោ អប្បមត្តោ សមណធម្មំ ករោន្តោ ឥតរំ ឱវទតិ, “អាវុសោ, មា ឯវំ ករិ, បមត្តស្ស ហិ ចត្តារោ អបាយា សកឃរសទិសា។ ពុទ្ធា នាម សាឋេយ្យេន អារាធេតុំ ន សក្កា”តិ។ សោ តស្សោវាទំ ន សុណាតិ។ ឥតរោ “នាយំ វចនក្ខមោ”តិ តំ អវត្វា អប្បមត្តោវ សមណធម្មមកាសិ។ អលសត្ថេរោបិ បឋមយាមេ វិសិព្ពេត្វា ឥតរស្ស ចង្កមិត្វា គព្ភំ បវិដ្ឋកាលេ បវិសិត្វា, “មហាកុសីត, ត្វំ និបជ្ជិត្វា សយនត្ថាយ អរញ្ញំ បវិដ្ឋោសិ, កិំ ពុទ្ធានំ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា ឧដ្ឋាយ សមណធម្មំ កាតុំ ន វដ្ដតី”តិ វត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានំ បវិសិត្វា និបជ្ជិត្វា សុបតិ។ ឥតរោបិ មជ្ឈិមយាមេ វិស្សមិត្វា បច្ឆិមយាមេ បច្ចុដ្ឋាយ សមណធម្មំ ករោតិ។ សោ ឯវំ អប្បមត្តោ វិហរន្តោ ន ចិរស្សេវ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ។ ឥតរោ បមាទេនេវ កាលំ វីតិនាមេសិ។ តេ វុត្ថវស្សា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ សត្ថា តេហិ សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា, “កច្ចិ, ភិក្ខវេ, អប្បមត្តា សមណធម្មំ ករិត្ថ, កច្ចិ វោ បព្ពជិតកិច្ចំ មត្ថកំ បត្ត”ន្តិ បុច្ឆិ។ បឋមំ បមត្តោ ភិក្ខុ អាហ – “កុតោ, ភន្តេ, ឯតស្ស អប្បមាទោ, គតកាលតោ បដ្ឋាយ និបជ្ជិត្វា និទ្ទាយន្តោ កាលំ វីតិនាមេសី”តិ។ “ត្វំ បន ភិក្ខូ”តិ។ “អហំ, ភន្តេ, កាលស្សេវ ទារូនិ អាហរិត្វា អង្គារកបល្លិំ សជ្ជេត្វា បឋមយាមេ វិសិព្ពេន្តោ និសីទិត្វា អនិទ្ទាយន្តោវ កាលំ វីតិនាមេសិ”ន្តិ។ អថ នំ សត្ថា “ត្វំ បមត្តោ កាលំ វីតិនាមេត្វា ‘អប្បមត្តោម្ហី’តិ វទសិ, អប្បមត្តំ បន បមត្តំ ករោសី”តិ អាហ។ បុន បមាទេ ទោសេ, អប្បមាទេ អានិសំសេ បកាសេត្វា, “ត្វំ មម បុត្តស្ស សន្តិកេ ជវច្ឆិន្នោ ទុព្ពលស្សោ វិយ, ឯស បន តវ សន្តិកេ សីឃជវស្សោ វិយា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៨។

“អប្បមត្តោ បមត្តេសុ, សុត្តេសុ ពហុជាគរោ;

អពលស្សំវ សីឃស្សោ, ហិត្វា យាតិ សុមេធសោ”តិ។

តត្ថ អប្បមត្តោតិ សតិវេបុល្លប្បត្តតាយ អប្បមាទសម្បន្នោ ខីណាសវោ។ បមត្តេសូតិ សតិវោស្សគ្គេ ឋិតេសុ សត្តេសុ។ សុត្តេសូតិ សតិជាគរិយាភាវេន សព្ពិរិយាបថេសុ និទ្ទាយន្តេសុ។ ពហុជាគរោតិ មហន្តេ សតិវេបុល្លេ ជាគរិយេ ឋិតោ។ អពលស្សំវាតិ កុណ្ឋបាទំ

ឆិន្នជវំ ទុព្ពលស្សំ សីឃជវោ សិន្ធវាជានីយោ វិយ។ សុមេធសោតិ ឧត្តមបញ្ញោ។ តថារូបំ បុគ្គលំ អាគមេនបិ អធិគមេនបិ ហិត្វា យាតិ។ មន្ទបញ្ញស្មិញ្ហិ ឯកំ សុត្តំ គហេតុំ វាយមន្តេយេវ សុមេធសោ ឯកំ វគ្គំ គណ្ហាតិ, ឯវំ តាវ អាគមេន ហិត្វា យាតិ។ មន្ទបញ្ញេ បន រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានានិ កាតុំ វាយមន្តេយេវ កម្មដ្ឋានំ ឧគ្គហេត្វា សជ្ឈាយន្តេយេវ ច សុមេធសោ បុព្ពភាគេបិ បរេន កតំ រត្តិដ្ឋានំ វា ទិវាដ្ឋានំ វា បវិសិត្វា កម្មដ្ឋានំ សម្មសន្តោ សព្ពកិលេសេ ខេបេត្វា នេវ លោកុត្តរធម្មេ ហត្ថគតេ ករោតិ, ឯវំ អធិគមេនបិ ហិត្វា យាតិ។ វដ្ដេ បន តំ ហិត្វា ឆឌ្ឌេត្វា វដ្ដតោ និស្សរន្តោ យាតិយេវាតិ។

ទេសនាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

បមត្តាបមត្តទ្វេសហាយកវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧. មឃវត្ថុ

អប្បមាទេន មឃវាតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេសាលិំ ឧបនិស្សាយ កូដាគារសាលាយំ វិហរន្តោ សក្កំ ទេវរាជានំ អារព្ភ កថេសិ។

វេសាលិយញ្ហិ មហាលិ នាម លិច្ឆវី វសតិ, សោ តថាគតស្ស សក្កបញ្ហសុត្តន្តទេសនំ (ទី. និ. ២.២៣៣ អាទយោ) សុត្វា “សម្មាសម្ពុទ្ធោ សក្កសម្បត្តិំ មហតិំ កត្វា កថេសិ, ‘ទិស្វា នុ ខោ កថេសិ, ឧទាហុ អទិស្វា។ ជានាតិ នុ ខោ សក្កំ, ឧទាហុ នោ’តិ បុច្ឆិស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេសិ។ អថ ខោ, មហាលិ, លិច្ឆវី យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ, ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ, ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ, មហាលិ, លិច្ឆវី ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ទិដ្ឋោ ខោ, ភន្តេ, ភគវតា សក្កោ ទេវានមិន្ទោ”តិ? “ទិដ្ឋោ ខោ មេ , មហាលិ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ”តិ។ “សោ ហិ នូន, ភន្តេ, សក្កបតិរូបកោ ភវិស្សតិ ។ ទុទ្ទសោ ហិ, ភន្តេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ”តិ។ “សក្កញ្ច ខ្វាហំ, មហាលិ, បជានាមិ សក្កករណេ ច ធម្មេ, យេសំ ធម្មានំ សមាទិន្នត្តា សក្កោ សក្កត្តំ អជ្ឈគា, តញ្ច បជានាមិ”។

សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ បុព្វេ មនុស្សភូតោ សមានោ មឃោ នាម មាណវោ អហោសិ, តស្មា “មឃវា”តិ វុច្ចតិ។

សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ បុព្វេ មនុស្សភូតោ សមានោ បុរេ ទានំ អទាសិ, តស្មា “បុរិន្ទទោ”តិ វុច្ចតិ។

សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ បុព្វេ មនុស្សភូតោ សមានោ សក្កច្ចំ ទានំ អទាសិ, តស្មា “សក្កោ”តិ វុច្ចតិ។

សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ បុព្វេ មនុស្សភូតោ សមានោ អាវសថំ អទាសិ, តស្មា “វាសវោ”តិ វុច្ចតិ។

សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ សហស្សម្បិ អត្ថំ មុហុត្តេន ចិន្តេតិ, តស្មា “សហស្សក្ខោ”តិ វុច្ចតិ។

សក្កស្ស, មហាលិ, ទេវានមិន្ទស្ស សុជា នាម អសុរកញ្ញា, បជាបតិ, តស្មា “សុជម្បតី”តិ វុច្ចតិ។

សក្កោ, មហាលិ, ទេវានមិន្ទោ ទេវានំ តាវតិំសានំ ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ ការេតិ, តស្មា “ទេវានមិន្ទោ”តិ វុច្ចតិ។

សក្កស្ស, មហាលិ, ទេវានមិន្ទស្ស បុព្ពេ មនុស្សភូតស្ស សត្ត វតបទានិ សមត្តានិ សមាទិន្នានិ អហេសុំ, យេសំ សមាទិន្នត្តា សក្កោ សក្កត្តំ អជ្ឈគា។ កតមានិ សត្ត វតបទានិ? យាវជីវំ មាតាបេត្តិភរោ អស្សំ, យាវជីវំ កុលេ ជេដ្ឋាបចាយី អស្សំ, យាវជីវំ សណ្ហវាចោ អស្សំ, យាវជីវំ អបិសុណវាចោ អស្សំ, យាវជីវំ វិគតមលមច្ឆេរេន ចេតសា អគារំ អជ្ឈាវសេយ្យំ, មុត្តចាគោ បយតបាណិ វោស្សគ្គរតោ យាចយោគោ ទានសំវិភាគរតោ អស្សំ។ យាវជីវំ សច្ចវាចោ អស្សំ, យាវជីវំ អក្កោធនោ អស្សំ, “សចេបិ មេ កោធោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, ខិប្បមេវ នំ បដិវិនេយ្យ”ន្តិ។ សក្កស្ស, មហាលិ, ទេវានមិន្ទស្ស បុព្ពេ មនុស្សភូតស្ស ឥមានិ សត្ត វតបទានិ សមត្តានិ សមាទិន្នានិ អហេសុំ, យេសំ សមាទិន្នត្តា សក្កោ សក្កត្តំ អជ្ឈគាតិ។

“មាតាបេត្តិភរំ ជន្តុំ, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិនំ;

សណ្ហំ សខិលសម្ភាសំ, បេសុណេយ្យប្បហាយិនំ។

“មច្ឆេរវិនយេ យុត្តំ, សច្ចំ កោធាភិភុំ នរំ;

តំ វេ ទេវា តាវតិំសា, អាហុ សប្បុរិសោ ឥតី”តិ។ (សំ។ និ។ ១។២៥៧) –

ឥទំ, មហាលិ, សក្កេន មឃមាណវកាលេ កតកម្មន្តិ វត្វា បុន តេន “កថំ, ភន្តេ, មឃមាណវោ បដិបជ្ជី”តិ? តស្ស បដិបត្តិំ វិត្ថារតោ សោតុកាមេន បុដ្ឋោ “តេន ហិ, មហាលិ, សុណាហី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ –

អតីតេ មគធរដ្ឋេ មចលគាមេ មឃោ នាម មាណវោ គាមកម្មករណដ្ឋានំ គន្ត្វា អត្តនោ ឋិតដ្ឋានំ បាទន្តេន បំសុំ វិយូហិត្វា រមណីយំ កត្វា អដ្ឋាសិ។ អបរោ តំ ពាហុនា បហរិត្វា តតោ អបនេត្វា សយំ តត្ថ អដ្ឋាសិ។ សោ តស្ស អកុជ្ឈិត្វាវ អញ្ញំ ឋានំ រមណីយំ កត្វា ឋិតោ។ តតោបិ នំ អញ្ញោ អាគន្ត្វា ពាហុនា បហរិត្វា អបនេត្វា សយំ អដ្ឋាសិ។ សោ តស្សបិ អកុជ្ឈិត្វាវ អញ្ញំ ឋានំ រមណីយំ កត្វា ឋិតោ, ឥតិ តំ គេហតោ និក្ខន្តា និក្ខន្តា បុរិសា ពាហុនា បហរិត្វា ឋិតឋិតដ្ឋានតោ អបនេសុំ។ សោ “សព្ពេបេតេ មំ និស្សាយ សុខិតា ជាតា, ឥមិនា កម្មេន មយ្ហំ សុខទាយកេន បុញ្ញកម្មេន ភវិតព្ព”ន្តិ ចិន្តេត្វា, បុនទិវសេ កុទាលំ អាទាយ ខលមណ្ឌលមត្តំ ឋានំ រមណីយំ

អកាសិ៑ សត្ថា គន្ត្វា តេត្វច អដ្ឋិស្ស៑ អឆ តេនំ ឃឹតវាសនេន អក្កិ ពត្វា អជាសិ, កិយញ្ញាលេ វ្កេកំ៑ តទេតា “រយលឹឃំ ជាតិ តាយ សត្ថានំ

បិឃំ, ពស្សជិ អប្បិឃំ តាយ តត្តិ, ត្ថុទេតា បដ្ឋាឃ យឃា យក្កិ នយំ ពនេរានេត្តត ចិចទិតំ្យ ចដ្ឋតី”តិ ចិន្តេត្វា, បិនេតាច តិក្ខិយិត្វា, យក្កិ នយំ

ពនេរានេត្តា លិត្តិត្វា, ហទិតត្ថាឃុត្តកា វុក្ខូសាលា ហនេន្តា ចិចនេតិ៑ អឆ តំ អបនេរា ឌិស្វា អាហ – “ភន្តេ, កិំ ពនេរាសឹ”តិ? “យឃិព្ភាសក្កាយិតំ យក្កិ

ពនេរាយិ, ភន្តេ”តិ៑ “នេតត ហិ អហយ្បិ នេត សហានេឃា នេហាយី”តិ៑ “នេហាហិ, ភន្តេ, សនេក្កា តាយ ជាហ្វតយ្បិ យតានេបិ ស្សុលជាហ្វនេលិ”តិ៑ តទេតា

បដ្ឋាឃ នេត្ត ឌតា អនេហស្សុំ៑ នេត ឌិស្វា តនេឆច បុដ្ឋិត្វា ច ស្សុត្វា ច អបនេរាបិ នេតនំ សហានេឃា ជានេតា, ឲចំ អបនេរាបិ អបនេរាបីតិ សត្ថាបិ

នេតត្តិស ឌតា ជាតា៑ នេត សត្ថាបិ ក្សុកាលឹឌិហត្វា យក្កិ នយំ ពនេរាត្តា ឲពនេឃាឌតត្វិនេឃាឌតយត្តដ្ឋាតិ ពន្តិ៑

នេត ឌិស្វា កាយនេកាឌនេកា ចិន្តេសិ – “ត្ថុនេយ យត្សុស្សា អនេឃានេក ឃុត្តា, សនេច ត្ថុនេយ អនេទ្ធានេតា យឆ្ឋយំសាឌីតិ ចា អាហនេរឃ្យ៑ ស្សុទំ ចា ពត្វា

បិនេចឃ្យ, អន្តិ ចា តាឌិនំ ពយិ ពនេរឃ្យ, អហយ្បិ កិក្ខិ កិក្ខិ លនេកឃ្យ”ត្តិ៑ អឆ នេត បនេក្កាសានេបត្វា បុដ្ឋិ – “កិ ពនេរាត្តា ចិចនេចា”តិ?

“សក្កយក្កិ, សាយី”តិ៑ “ឃនេរាចានំ ចសនេត្តហិ តាយ ឲចំ ពាតំ្យ ត ចដ្ឋតិ, អនេទ្ធានេតា យឆ្ឋយំសាឌីតិ អាហទិតំ្យ, ស្សុទំ ពត្វា បិតំ្យ, តាតប្យកានេរ ច

ពយ្វនេត្ត ពាតំ្យ ចដ្ឋតី”តិ៑ នេត តស្ស ចចតំ បដិក្ខិបិស្សុ, ឲចំ បុតប្យុតំ ចុច្ចិយាតាបិ បដិក្ខិបិស្សុនេឃច៑ នេសា ពុដ្ឋិត្វា “តានេសស្សាយិ នេត”តិ រនេទ្ធា

សត្តិកំ ពត្ថា, “នេចានេរ នេត, នេឌច, ចក្កជាត្ថនេតត ចិចនេរនេត្ត បស្សាយី”តិ ចត្វា, “ពដ្ឋ, នេត ពនេហត្វា អានេតហឹ”តិ ចុនេត្ត តឆា ពត្វា សត្ថា នេត

ជាត្តិត្វា អានេតត្វា រនេទ្ធា ឌនេស្សសិ៑ រាឌា អឌឹយំសិត្វាច “ហត្ថិតា យត្តានេបឆា”តិ អាណានេបសិ៑ យនេឈា នេសសាតំ ឈុចាឌយឌាសិ – “ភន្តេ,

ឌនេបត្វា នេយត្ត អនេទ្ធា អយញ្ញាកំ អចស្សនេឃា តត្តិ, តុនេយញ្ញាកត្តិជិ នេកាបំ អពត្វា រនេទ្ធា ច កាយនេកាឌនេក ច យត្តតហត្ថិយិញ្ច អត្ថតិ ច

នេយត្តចិនេត្តត សយចិត្តាច នេហាឆា”តិ៑ នេត តឆា ពទិស្សុ៑ អឆ តេនំ នេយត្តាត្សុកានេចត ហត្ថិ វ្ហុប្យសដ្ឋយិតុយ្បិ ត ចិសហិ៑ រាឌា តយត្តិ ស្សុត្វា ជាហ្វ

យត្សុស្ស ឌិស្វា យត្ថិតំ្យ ត ចិសហិស្សតិ? “ពដ្ឋច, នេត កិលនេឌ្ឋត បដិដ្ឋានេឌត្វា យត្តានេបឆា”តិ អាហ៑ នេត កិលនេឌ្ឋត បដិដ្ឋានេឌត្វា យត្តិតំ្យ

នេបសិឃយានេតាបិ ហត្ថិ ទ្វនេរតាច បដិក្ខិយិ៑

រាឌា តំ បចត្តិ ស្សុត្វា “ពានេរលោនេតត្ត កចិតត្ថា”ត្តិ នេត បនេក្កាសានេបត្វា បុដ្ឋិ – “តាតា, យំ តិស្សាឃ តុនេយញ្ញាកំ ត លកឆា”តិ? “កិ តានេយតំ,

នេឌចា”តិ? “តុនេយញ្ញាកំរ ចក្កជាត្ថនេតត នេចារា ហុត្វា អនេទ្ធា ចិចនេចា”តិ? “នេពា ឲចយាហ, នេឌចា”តិ? “កាយនេកាឌនេកា, តាតា”តិ៑ “ត យឃំ,

នេឌច, នេចារា, យឃំ បត អត្តនេតា សក្កយក្កិ នេសានេឆត្តា ត្ថុឌក្ខិឌក្ខិ ពនេរាយ, កាយនេកាឌនេកា អនេយញ្ញាក្សុសលកិទិឃាឃ តិនេឃានេឌត្វា

អត្តនេតា ចចតំ អពនេរានេត្ត តានេសត្សុកានេយា ពុដ្ឋិត្វា ឲចយាហា”តិ៑ អឆ រាឌា នេតនំ ពធំ ស្សុត្វា នេសាយតស្សប្យនេត្តា ហុត្វា, “តាតា, អឃំ

តិនេទ្ធានេតា តុយញ្ញាកំ ក្សុនេណ ឌាតាតិ, អហំ យត្សុស្សក្សុនេតា ឌាតិតំ្យ តាសក្ខិ, ណយឆ នេយ”តិ៑ ឲចត្ថុ បត ចត្វា សបុត្តជាទំ កាយនេកាឌកំ នេតនំ

ជានំ, ហត្ថិ អានេរាហតិឃំ, តត្ថុ កាយំ ឃឆាស្សុលំ បទិនេកាកំ ពត្វា អជាសិ៑ នេត “ត្ថុនេឆច នេតា ពតបុទ្ធាស្សាតិនំនេសា ឌិនេដ្ឋា”តិ

កិនេឃ្យានេសាយត្តាឃ បសត្ថយាតសា ហុត្វា តំ ហត្ថិ ចានេរត ចានេរត អកិទុឃ្យាពន្តា យត្ថឃិស្សុ “ត្ថុជាតិ អនេយត្តិ អតិនេរកតទំ បុទ្ធិ កាតត្ថំ, កិ

ពនេរាយ? ចតុយហាបនេឆ ឆាចទំ ពត្វា យហាឌតស្ស ចិស្សយតសាលំ ពរិស្សាយា”តិ៑ នេត ចដ្ឋកិ បនេក្កាសានេបត្វា សាលំ បដ្ឋនេបស្សុំ៑

យាតុការនេយស្សុ បត ចិកតដ្ឋត្តតាឃ តស្សា សាលិឃ យាតុកាយាតំ បត្តិ តាឌំស្សុ៑

យឈស្ស បត នេពនេហ តត្ថា, ចិត្តា, ស្សុឌយ្យា, ស្សុឌាតិ ចតនេស្សា ត្ថុត្តិនេឃា នេហាត្តិ៑ តាស្សុ ស្សុឌយ្យា ចដ្ឋកិតា សត្តិ ឲពនេតា ហុត្វា, “ភាតិក,

ឆ្ពយិស្សា សាលិយ យំ ឧដ្ឋិកំ កទេរាហី”តិ ចត្វា លដ្ឋា អភាសិ៍ ទេសា “សាធុ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា បជេយទេច កល្លិកត្វាយ ទុក្ល សុក្លាទេបត្វា តទេច្ឆត្វា ចិន្តិត្វា កល្លិកំ តិដ្ឋាទេបត្វា, “សុឆយ្វា ភាយ អយំ សាលិ”តិ អក្លុទាតិ លិន្ទិត្វា ចទេត្វត បលិទេចទេជត្វា ជទេបសិ៍ អថ ទេត ចឆ្លុកី សាលិ តិដ្ឋាទេបត្វា កល្លិកាទេរាបភឌិចទេស “អទេហា, អយ្យា, ឲ្កំ កទេលីឃំ ភ សទិយ្យ”តិ អាហ៍ “កិ ភាយ, ទេភា”តិ? “កល្លិក”ន្តិ៍ “ទេហាត្យ តំ អាហទិស្សាយា”តិ៍ “ឆ្ពភាតិ លិភ្ពុទ្ធទេក្លូត កាត្យំ ភ សក្កា, បុទេឆ្លាទេឃច តំ លិន្ទិត្វា តទេច្ឆត្វា ចិន្តិត្វា ជបិតាកល្លិកា លង្កំ ចដ្ឋតី”តិ៍ “ឆ្ពភាតិ កិំ កាតត្ថា”ន្តិ? “សទេច កស្សចិ ទេកទេហ តិដ្ឋាទេបត្វា ជបិតា ចិក្កាឃិកកល្លិកា អត្ថិ, សា បទិទេឃសិតព្វា”តិ៍ ទេត បទិទេឃសន្តា សុឆយ្វាយ ទេកទេហ ឌិដ្ឋា សហស្សំ ឆត្វាបិ ឡូទេលភ ភ លភិំសុ៍ “សទេច យំ សាលិយ បត្តំ កទេរាថ, ឆស្សាមី”តិ ចុទេត្ត បភ “យយំ យាត្យកាយាភំ បត្តំ ភ ឆយ្វា”តិ អាហំសុ៍

អថ ទេត ចឆ្លុកី អាហ – “អយ្យា, តុទេយ្ហាំ កទេឆឆ, ជទេបត្វា ព្រាហ្មទេលិកំ អញ្ញា យាត្យកាយទេហិតដ្ឋាភំ ភាយ ភត្ថិ, កល្យាភ កល្លិកំ៍ ឲ្ចំ សទេត្ត អយ្យាកំ កយ្យំ តិដ្ឋំ កយិស្សតី”តិ៍ ទេត “សាធុ”តិ កល្លិកំ កទេហត្វា សាលិ តិដ្ឋាទេបត្វា តិឆា ចិភឌិំសុ៍ ឲ្កស្មិំ ទេកាដ្ឋាទេស ឆ្ពស្សទាភំ ចសភដ្ឋាភំ កាទិំសុ, ឲ្កស្មិំ ទុក្កតាភំ, ឲ្កស្មិំ កិលិភាភំ៍ ទេតត្តិំស ឌភា ទេតត្តិំស ផលកាតិ បញ្ញាទេបត្វា ហត្ថិស្ស សញ្ញាំ អទំសុ – “អាកត្វទេកា អាកត្វា ឃស្ស អត្តតាផលទេក តិសីឆតិ, តំ កទេហត្វា ផលកសាយិកទេស្សច ទេកទេហ បតិដ្ឋទេបហិ, តស្ស បិឌបទិកយ្វបិដ្ឋិបទិកយ្វបិតិឃតាឌតិឃទេភាឌតិឃសឃភាតិ សព្ពាតិ ផលកសាយិកទេស្សច ភាទេរា ភចិស្សតី”តិ៍ ហត្ថិ អាកតាកតំ កទេហត្វា ផលកសាយិកទេស្សច ឈទេំ ទេភតិ៍ ទេសា តស្ស តំ ឌិចសំ កត្តព្វំ កទេរាតិ៍ យទេឈា សាលិយ អចិន្ទុទេទ ទេកាចិព្វអាទេទុក្ល ទេទាទេបត្វា តស្ស ឡូទេល បិសាលផលកំ អត្វទិ៍ សាលិ បចិដ្ឋបចិដ្ឋា ឌភា កល្លិកំ ឌូទេលិទេកត្វា អក្លុទាតិ ចាទេចត្វា, “សុឆយ្វា ភាទេយសា សាលិ”តិ ចឆត្តិ៍ ទេតត្តិំសឌភាភំ ភាយំ ភ បញ្ញាយតិ៍ ភត្ថា ចិន្តេសិ – “ឆ្ពទេយ សាលិ កទេរាន្តា អទេយ្យអបត្តិកា កាទិំសុ, សុឆយ្វា បភ អត្តទេភា ឲ្យត្តតាយ កល្លិកំ កត្វា បត្តិកា ឌាតា, យឃាបិ កិឡ្ហិ កាត្យំ ចដ្ឋតិ, កិំ ត្យ ទេខា កទិស្សាមី”តិ? អថស្សា ឲ្តាឌទេហាសិ – “សាលិ អាកតាកតាភំ បិតិឃទេឡ្ហាច ភាយ្វភាឌកឡ្ហា លង្កំ ចដ្ឋតិ, ទេបិក្លុទលិំ តលាទេបស្សាមី”តិ៍ សា ទេបិក្លុទលិំ កាទេរសិ៍ ចិត្តា ចិន្តេសិ – “សុឆយ្វាយ កល្លិកា ឌិន្នា, ភត្ថាយ ទេបិក្លុទលិំ កាទិតា, យឃាបិ កិឡ្ហិ កាត្យំ ចដ្ឋតិ, កិំ ត្យ ទេខា កទិស្សាមី”តិ? អថស្សា ឲ្តាឌទេហាសិ – “សាលិ អាកតាកទេតហិ បិតិឃំ បិចិត្វា ភឡ្ហា កយភកាទេលបិ យាលិ បិលន្ទិត្វា កត្យំ ចដ្ឋតិ, បុប្ផារាយំ កាទាទេបស្សាមី”តិ៍ សា ទយលីឃំ បុប្ផារាយំ កាទេរសិ៍ ទេឃក្យទេយ្យភ តស្មិំ អារាទេយ “អសុទេកា ភាយ បុប្ផុបកផល្ទុបកទុទេក្លា ភត្ថី”តិ ភាទេហាសិ៍

សុឌា បភ “អហំ យឈស្ស យាត្យលឌីតា ទេចច បិឌបទិចាទិកា ច, ឲ្ទេតភ កតំ កយ្យំ យឃ្យទេយច, យឃា កតំ ឲ្តទេស្សចា”តិ ចិន្តេត្វា, កិឡ្ហិ អកត្វា អត្តភាចទេយច យណ្ណយាភា កាលំ ឌីតិភាទេយសិ៍ យទេឈាបិ យាតាបិត្យូបដ្ឋាភំ ក្យទេល ទេជដ្ឋាបចាយភកយ្យំ សច្ចចាចំ អផទុសចាចំ អបិ, សុលចាចំ យទេច្ឆទចិភយំ អទេក្កាឆភត្តិ ឆ្ពយាតិ សត្ត ចតបភាតិ បូទេទត្វា –

“យាតាទេបត្តិភទំ ឌត្ត្យំ, ក្យទេល ទេជដ្ឋាបចាឃិភំ;

សណ្ហំសលិលសម្មានំ, ទេបសុទេលាឃ្យប្យហាឃិភំ៍

“មច្ឆេរវិនយេ យុត្តំ, សច្ចំ កោធាភិភុំ នរំ;

តំ វេ ទេវា តាវតិំសា, អាហុ ‘សប្បុរិសោ’ឥតី”តិ. (សំ. និ. ១.២៥៧) –

ឯវំ បសំសិយការំ អាបជ្ជិត្វា ជីវិតបរិយោសានេ តាវតិំសភវនេ សក្កោ ទេវរាជា ហុត្វា និព្វត្តិ, តេបិស្ស សហាយកា តត្ថេវ និព្វត្តិំសុ, វឌ្ឍកី វិស្សកម្មទេវបុត្តោ ហុត្វា និព្វត្តិ. តទា តាវតិំសភវនេ អសុរា វសន្តិ. តេ “អភិនវា ទេវបុត្តា និព្វត្តា”តិ ទិព្វបានំ សជ្ជយិំសុ. សក្កោ អត្តនោ បរិសាយ កស្សចិ អបិវនត្ថាយ សញ្ញមទាសិ. អសុរា ទិព្វបានំ បិវិត្វា មជ្ជិំសុ. សក្កោ “កិំ មេ ឥមេហិ សាធារណេន រជ្ជេនា”តិ អត្តនោ បរិសាយ សញ្ញំ ទត្វា តេ បាទេសុ គាហាបេត្វា មហាសមុទ្ទេ ខិបាបេសិ. តេ អវំសិរា សមុទ្ទេ បតិំសុ. អថ នេសំ បុញ្ញានុភាវេន សិនេរុនោ ហេដ្ឋិមតលេ អសុរវិមានំ នាម និព្វត្តិ, ចិត្តបាដលិ នាម និព្វត្តិ.

ទេវាសុរសង្គាមេ បន អសុរេសុ បរាជិតេសុ ទសយោជនសហស្សំ តាវតិំសទេវនគរំ នាម និព្វត្តិ. តស្ស បន នគរស្ស បាចីនបច្ឆិមទ្វារានំ អន្តរា ទសយោជនសហស្សំ ហោតិ, តថា ទក្ខិណុត្តរទ្វារានំ. តំ ខោ បន នគរំ ទ្វារសហស្សយុត្តំ អហោសិ អារាមបោក្ខរណិបដិមណ្ឌិតំ. តស្ស មជ្ឈេ សាលាយ និស្សន្ទេន តិយោជនសតុព្វេធេហិ ធជេហិ បដិមណ្ឌិតោ សត្តរតនមយោ សត្តយោជនសតុព្វេធោ វេជយន្តោ នាម បាសាទោ ឧគ្គច្ឆិ. សុវណ្ណយដ្ឋីសុ មណិធជា អហេសុំ, មណិយដ្ឋីសុ សុវណ្ណធជា; បវាឡយដ្ឋីសុ មុត្តធជា, មុត្តយដ្ឋីសុ បវាឡធជា; សត្តរតនមយាសុ យដ្ឋីសុ សត្តរតនធជា, មជ្ឈេឋិតោ ធជោ តិយោជនសតុព្វេធោ អហោសិ. ឥតិ សាលាយ និស្សន្ទេន យោជនសហស្សុព្វេធោ បាសាទោ សត្តរតនមយោវ ហុត្វា និព្វត្តិ, កោវិឡារស្ស និស្សន្ទេន សមន្តា តិយោជនបរិមណ្ឌលោ បារិច្ឆត្តកោ និព្វត្តិ, បាសាណផលកស្ស និស្សន្ទេន បារិច្ឆត្តកមូលេ ទីឃតោ សដ្ឋិយោជនា បុថុលតោ បណ្ណាសយោជនា ពហលតោ បន្នរសយោជនា ជយសុមនរត្តកម្ពលវណ្ណា បណ្ឌុកម្ពលសិលា និព្វត្តិ. តត្ថ និសិន្នកាលេ ឧបឌ្ឍកាយោ បវិសតិ, ឧដ្ឋិតកាលេ ឩនំ បរិបូរតិ.

ហត្ថី បន ឯរាវណោ នាម ទេវបុត្តោ ហុត្វា និព្វត្តិ. ទេវលោកស្មិញ្ហិ តិរច្ឆានគតា ន ហោន្តិ. តស្មា សោ ឧយ្យានកីឡាយ និក្ខមនកាលេ អត្តភាវំ វិជហិត្វា ទិយឌ្ឍយោជនសតិកោ ឯរាវណោ នាម ហត្ថី អហោសិ. សោ តេត្តិំសជនានំ អត្ថាយ តេត្តិំស កុម្ភេ មាបេសិ អាវដ្ដេន តិគាវុតអឌ្ឍយោជនប្បមាណេ, សព្ពេសំ មជ្ឈេ សក្កស្សត្ថាយ សុទស្សនំ នាម តិំសយោជនិកំ កុម្ភំ មាបេសិ. តស្ស ឧបរិ ទ្វាទសយោជនិកោ រតនមណ្ឌបោបិ ហោតិ. តត្ថ អន្តរន្តរា សត្តរតនមយា យោជនុព្វេធា ធជា ឧដ្ឋហន្តិ. បរិយន្តេ កិង្កិណិកជាលំ ឱលម្ពតិ. យស្ស មន្ទវាតេរិតស្ស បញ្ចង្គិកតូរិយសទ្ទសំមិស្សោ ទិព្វគីតសទ្ទោ វិយ រវោ និច្ឆរតិ. មណ្ឌបមជ្ឈេ សក្កស្សត្ថាយ យោជនិកោ មណិបល្លង្កោ បញ្ញត្តោ ហោតិ, តត្ថ សក្កោ និសីទតិ. តេត្តិំស ទេវបុត្តា អត្តនោ កុម្ភេ រតនបល្លង្កេ និសីទិំសុ. តេត្តិំសាយ កុម្ភានំ ឯកេកស្មិំ កុម្ភេ សត្ត សត្ត ទន្តេ មាបេសិ. តេសុ ឯកេកោ បណ្ណាសយោជនាយាមោ, ឯកេកស្មិញ្ច ទន្តេ សត្ត សត្ត បោក្ខរណិយោ ហោន្តិ, ឯកេកាយ បោក្ខរណិយា សត្ត សត្ត បទុមិនីគច្ឆានិ, ឯកេកស្មិំ គច្ឆេ សត្ត សត្ត បុប្ផានិ ហោន្តិ, ឯកេកស្មិំ បុប្ផេ សត្ត សត្ត បត្តានិ,

ឲេកាកស្មិំ បទេត្ត សត្ត សត្ត ទេចឹតទេរា តច្ឆត្តិ៍ ឲចំ សយត្តា បណ្ណាសទេឃាឌតចាតេស្ស ហត្ថិទេត្តស្សទេយច តដសយដ្ឋា ទេហាត្តិ៍ ឲចំ យហត្តិ ឃសំ អត្សុកចទេត្តា សទេក្កា ទេចចរាឌា ចិចទតិ៍

ស្សឆយ្ាបិ កាលំ កត្វា កត្វា តទេត្តច តិដ្ឋត្តិ៍ តស្សា ស្សឆយ្ា តាយ តច ទេឃាឌតសតិកា ទេចចសកា តិដ្ឋត្តិ៍ តទេតា ទេយហិឃតទំ កិទ អដ្ឋា ធាតំ តាយ តត្តិ , យាសស្ស អដ្ឋ ឌិចទេស ឆយ្ាស្សចតំ តទេត្តច ទេហាតិ៍ ឃាចឌ្ឍតតា អដ្ឋាតទំ ទេយហិឃំ ធាតំ ឌិស្វា, "ស្សឆយ្ា ទេចចសកា ចិឃា"តិ ចទត្តិ៍ តត្ថាបិ កាលំ កត្វា កត្វា តទេត្តច តិដ្ឋត្តិ, តស្សា បច្ចាទេឃាឌតសតិកា តត្ថា តាយ ទេបិក្ខទេហិ តិដ្ឋត្តិ៍ ចិត្វាបិ កាលំ កត្វា កត្វា តទេត្តច តិដ្ឋត្តិ , តស្សាបិ បច្ចាទេឃាឌតសតិកំ ចិត្តលតាចតំ តាយ តិដ្ឋត្តិ, តត្ថ ្តប្បត្តុប្បត្តិតិចិទេត្ត ទេចចបុទេត្ត ទេតត្វា ទេយាហឃយាតា ចិចទត្តិ៍ ស្សឌា បត កាលំ កត្វា ឲកិស្សា កិរិកត្តាឃ ឲកា ឥាកសក្សិកា ហុត្វា តិដ្ឋត្តិ៍ សទេក្កា អត្តទេតា បរិចាវិកា ឌ្ជទេលិទេកត្វា "ស្សឆយ្ា ឌ្ជទេឆច តិដ្ឋត្វា, តចា តត្ថា ច ចិត្វា ច, ស្សឌា ត្ ទេតា ក្សហិ តិដ្ឋត្វា"តិ ចិទេត្តទេត្តា តំ តត្ថ តិដ្ឋត្តំ ឌិស្វា, "ឥាលិ កិត្តិំ បុដ្ឋា អកត្វា ឌ្ជឌាតិ តិទេច្ឆាតទេយាតិឃំ តិដ្ឋត្វា, ឌ្ជឌាតិ បត តំ បុដ្ឋា កាទេទត្វា ឌ្ជឆាទេតត្វំ ចដ្ឋតី"តិ អត្តកាចំ ចិឌហិត្វា អដ្ឋាតាកទេចចទេសត តស្សា សត្តិកំ កត្វា, "កិំ កទោត្តិ ឌ្ជឆ ចិចទេសី"តិ បុច្ឆិ៍ "ទេកា បត ត្វំ, សាមី"តិ? "អហំ ទេត សាមិទេកា យទេឈា"តិ៍ "ក្សហិ តិដ្ឋទេត្តាសិ, សាមី"តិ? "អហំ តាចតិសទេចចទេលិទេក តិដ្ឋទេត្តា"៍ "តច សហាឃិកាតំ បត តិដ្ឋត្តដ្ឋាតំ ឌាតាសី"តិ? "ត ឌាតាមិ, សាមី"តិ៍ "តាបិ យទេយច សត្តិទេក តិដ្ឋត្វា, បស្សិស្សសិ តា សហាឃិកា"តិ៍ "កចាហំ តត្ថ កមិស្សាមី"តិ? សទេក្កា "អហំ តំ តត្ថ ទេតស្សាមី"តិ ចត្វា ហត្ថតទេល ធទេបត្វា ទេចចទេលិកំ ទេតត្វា តត្ថាឃ ទេបិក្ខទេហិឃា តីទេទ ចិស្សទេឌ្ជត្វា ឌ្ជតទាសំ តិស្សត្តិ អាទោទេចសិ – "ត្សយ្ាកំ សហាឃិកំ ស្សដំ បស្សិស្សចា"តិ៍ "ក្សហិ សា, ទេចចា"តិ ? "តត្ថាឃ ទេបិក្ខទេហិឃា តីទេទ ធិតា"តិ អាហ៍ តា តិស្សាបិ កត្វា, "អទេហា អយ្យាឃ ឲចទ្សបំ អត្តកាចយល្ឆតស្ស ចលំ, ឌ្ជឌាតិស្សា ត្សល្លំ បស្សច, បិទេឆ បស្សច, ឌណ្ឌា បស្សច, ទេសាកតិ ចតស្សា អត្តភាទេចា"តិ ទេកឡ្ហិំ កត្វា បក្កមិស្ស៍

បុត សទេក្កា តស្សា សត្តិកំ កត្វា, "ឌិដ្ឋា ទេត សហាឃិកា"តិ ចត្វា "ឌិដ្ឋា យំ ្តប្បទេល្លត្វា កតា, តទេត្តច យំ ទេតហី"តិ ចុទេត្ត តំ តទេត្តច ទេតត្វា ្តទេនទេក ចិស្សទេឌ្ជត្វា, "ឌិដ្ឋា ទេត តាសំ សយត្តី"តិ បុច្ឆិ៍ "ឌិដ្ឋា, ទេចចា"តិ? "តឃាបិ តត្ថ តិដ្ឋតត្ុបិឃំ កាតុំ ចដ្ឋតី"តិ៍ "កិំ កទោមិ, ទេចចា"តិ? "យឃា ឌិត្តំ ឌ្ជចាឌំ ទេក្ខិស្សសី"តិ៍ "ទេក្ខិស្សាមិ, ទេចចា"តិ៍ អថស្សា បច្ចា សីលាតិ ឌត្វា, "អប្បយត្តា ទេក្ខាហី"តិ ចត្វា បក្កាមិ៍ សា តទេតា បដ្ឋាឃ សយំយតយច្ចទេកទេយច បរិទេឃសិត្វា ឍាឌតិ៍ សទេក្កា កតិបាហច្ចទេយត តស្សា ចិមំសតត្វាឃ កត្វា, ចាលុកាបិដ្ឋេ យតយច្ចទេកា ចិឃ ហុត្វា ្តត្តាទេតា តិបដ្ឋិ៍ សា តំ ឌិស្វា "យតយច្ចទេកា"តិ សដ្ឋាឃ អក្កទេហសិ៍ យទេច្ឆា កិលតកាទេល តច្ឆដ្ឋំ ចាទេលសិ៍ សា "សឌីចយច្ចទេកា"តិ ្តទេនទេក ចិស្សទេឌ្ជសិ៍ ទេសា ទេឆាកំ ឌីតិតាទេយត្វា បុត តស្សា ស្សទេតា ្តត្តាទេតា ហុត្វា តិបដ្ឋិ៍ បុត សា "យតយច្ចទេកា"តិ សដ្ឋាឃ កទេហត្វា កិលតកាទេល អក្កតច្ឆដ្ឋំ ចាទេលសិ៍ តំ ឌិស្វា "សឌីចយទេច្ឆា"តិ ចិស្សទេឌ្ជសិ៍ ឲចំ តិក្ខត្តុំ ឌីមំសិត្វា "សាឆុកំ សីលំ ទេក្ខតី"តិ អត្តាតំ ឌាតាទេបត្វា "អហំ តច ឌីមំសតត្វាឃ អាកទេតា, សាឆុកំ សីលំ ទេក្ខសិ, ឲចំ ទេក្ខយាតា ត ចិទេទទេស្សច យយ សត្តិទេក តិដ្ឋត្តិស្សសិ, អប្បយត្តា ទេហាហី"តិ ចត្វា បក្កាមិ៍

សា តទេតា បដ្ឋាឃ បត សយំយតយច្ចិ លកតិ ចា, ត ចា៍ អលកយាតា កតិបាហច្ចទេយតទេច ស្សស្សិត្វា កាលំ កត្វា តស្ស សីលស្ស ចលេត ឥារាណសិឃំ ក្សម្ភការស្ស ឌីតា ហុត្វា តិដ្ឋត្តិ៍ អឆស្សា បត្តុទេសទេសាឡអសចស្សទេត្ថសិកកាទេល សទេក្កា "ក្សហិ ត្ ទេតា សា តិដ្ឋត្វា"តិ

អាចេជ្ជេត្តា ទិស្វា, “ព្ទាតិ យឃា តត្ថ កត្តុំ ចក្កតី”តិ ឲញ្ញអាលុកចណ្ណេត បញ្ញាយយាគេហិ បត្តហិ រតេហិ ឃាតកំ បូរេត្វា តំ បរិវេទេត្តា ពារាណសិ បចិសិត្វា, “អយុតាតា, ឲញ្ញអាលុកាតិ កណ្ហ កណ្ហា”តិ ភូរេល្លុរបេត្តា ចិឆិ បដិបទ្ធិ៍ យក្កុយាបាជិតិ កេហត្វា អាកេត បត “យូលេត ត ទេយី”តិ ចត្វា, “កចំ ទេសី”តិ ចុេត្ត, “សីលវក្តិកាយ ព្ទត្តិយា ទេយ្យិ”តិ អាហ៍ “សីលំ តាយ, បាយិ, កិចិសំ, កិំ កាញ្ញអំ, ភូកាហុ តិលិខិចណ្ណ”ត្តិ? “តុយេវ្សីលំ កិចិរ’ត្តិបិ ត ខាតាត, កិរេយច តំ រក្តិស្សច, សីលវក្តិកាយ បត ទស្សាយី”តិ៍ “បាយិ, ឲបា កុម្ភការស្ស ឆិតា ‘សីលំ រក្តាយី’តិ ចិចរតិ, ឲតិស្សា ទេហី”តិ៍ បាបិ តំ “តេត ហិ យឃ្យាទេហិ, បាយី”តិ អាហ៍ “កាសិ ត្វ”ត្តិ? “អហំ អចិខហិតបព្ចាសីលិ”តិ៍ “តុឃ្យេយរេចតាតិ យឃា អាតីតាតី”តិ ឃាតកំ បរិវេទេត្តា តស្សា ឈរំ កត្តា អទេញ្ញាហិ អតាហរិយំ កត្វា ឲញ្ញអាលុកចណ្ណេត ទេចទត្តិយំ ឆតំ ទត្វា អត្តាតំ ខាតារេបត្វា, “ព្ទត់ តេ ខីចិតចុត្តិយា ឆតំ, បព្ចាសីលិតិ អលល្ហាជិតិ កត្វា រក្តាហី”តិ ចត្វា បក្កាយិ៍

សាបិ តតោ ចចិត្វា អបុរកចេត អបុរទេដ្ឋកស្ស ឆិតា ហុត្វា បក្កស្ស ទេចរិឈេរ តិទ្ធាតិ៍ ទ្ធិបុ បត អត្តការេចបុ សីលស្ស បុរក្តិតត្វា អភិរូបិ អហោសិ បុចណ្ណចណ្ណា អបាឆារលាយ រូបសិរិយា បយត្តាកតា៍ ទេបចិត្តិអបុរិទេត្តា អាកតាកតាតំ អបុរាតំ “តុយេវ្សយ ឆិតុ អតុច្ឆចិកា ត ហោឆា”តិ តំ កស្សចិ អទត្វា, “យយ ឆិតា អត្តតាច អត្តតា អតុច្ឆចិកំ បាយិកំ កេហស្សតី”តិ អបុរទាលំ បត្តិបិតារេបត្វា, “តុយ្យាអតុច្ឆចិកំ បាយិកំ កណ្ហា”តិ តស្សា, ហទេត្វ បុប្ផទាយំ អជាសិ៍ តស្មិំ លេលា បទេក្កា តស្សា តិទ្ធាតុដ្ឋាតំ ឌូលេលិកេត្តា តំ បចត្តិ ពាត្វា, “ព្ទាតិ យឃា កត្តា តំ អារេតុំ ចដ្ដតី”តិ យហល្លកអបុរចណ្ណិ តិម្ពិតិត្វា កត្តា បរិបបរិយេត្ត អដ្ឋាសិ៍ បាបិ ព្ទតេតា ចិតេតា ច ឌូលេលិកេត្តិ តំ ជិដ្ឋយត្តាច បុព្ទាបត្តិចាបចេបត ភូប្បតេត្តត ពេបេយត យហោរឈេតច អទេញ្ញាត្តុដហទយា ហុត្វា, “ឲបោ ទេ បាយិកោ”តិ តស្ស ភូបរិ បុប្ផទាយំ ពិបិ៍ អបុរា “អយ្យាកំ រាជា ឲត្តកំ កាលំ ឆិតុ អតុច្ឆចិកំ អលកិត្វា ព្ទាតិ លកិ, អយយេចស្ស ឆិតុ បិតាយហតោ យហល្លកោ អតុច្ឆចិកោ”តិ លទ្ធយាតា អបក្កុយិំសុ៍ បទេក្កាបិ តំ ហទេត្វ កេហត្វា “បទេក្កាហយស្មី”តិ តជិត្វា អាកាសេប បក្កត្តិ៍ អបុរា “ចត្តិតយ្យា ខរបទេក្កា”តិ តំ អតុពាត្តិំសុ៍ យាតលិ, បញ្ញាហេកា ទេចទយត្តរចំ អាហរិត្វា អត្តរាយទេក្ក អដ្ឋាសិ៍ បទេក្កា តំ តត្ថ អារេរាបេត្វា ទេចតការាកិមូលេលា បិឃាសិ៍ អចស្ស សិប្បលិចតំ បយ្យត្តការេល រចបទ្ធិ ហុត្វា កីតា ករុញ្ញអបេតិតកា ចិរចិំសុ៍ តេតំ បទ្ធិ ហុត្វា បទេក្កា យាតលិ បុច្ឆិ – “កេ ឲទេត ចិរចត្តី”តិ? “ករុញ្ញអបេតិតកា, ទេចា”តិ៍ “កិំ ការណា”តិ? “រចបទ្ធិ ហុត្វា យរណភយេតា”តិ៍ “យំ ឲកំ តិស្សាយ ឲត្តកោ ជិខោ រចចេកោត ចិក្ខុល្លិតោ យា តស្សិ, តិចទេត្តហិ រច”ត្តិ៍ សេបិ សិត្តចបហស្សស្ស ទល្លកបញ្ញា ទត្វា រចំ តិចទេត្តសិ៍ តំ ទិស្វា អបុរា “ខរបទេក្កា អបុរបុរតោ បដ្ឋាយ បលិយេត្តា ព្ទាតិ រចំ តិចទេត្តសិ, អទ្ធា តេត ភូបត្តយុទ្ធា លទ្ធា កចិស្សតី”តិ តិចទេត្តត្វា អាកយតយទេក្កតេច អបុរបុរំ បចិសិត្វា បុត សីសំ ត ភូក្កិបិំសុ៍

បទេក្កាបិ បុរំ អបុរកញ្ញា ទេចតការំ តេត្វា អឌ្ឍតយ្យាតំ អច្ឆរាកោជិតំ ទេដ្ឋិកដ្ឋាទេត ធរេបសិ៍ បា បក្កិ ចរំ ឃាចិ – “យហារាជ, យយ ព្ទយស្មិ ទេចទេលិកេ យាតាបិតរោ ចា កាតិកកកិតិយោ ចា តត្ថិ, យត្ថ យត្ថ កច្ឆសិ, តត្ថ តត្ថ យំ កេហត្វាច កច្ឆយ្យាសី”តិ៍ សោ “បាឆ្ន”តិ តស្សា បដិញ្ញា អជាសិ៍ តតោ បដ្ឋាយ ចិត្តបិដលិយា បុប្ផិតាយ អបុរា “អយ្យាកំ តិទ្ធាតុដ្ឋាទេត ជិទ្ធាបរិច្ឆត្តកស្ស បុប្ផតការលិ”តិ ឃុទ្ធត្វាយ បក្កំ អភិរូហត្តិ៍ បទេក្កា ហេដ្ឋាបយុទ្ធ តាកាតំ អារក្ខ អជាសិ, តតោ បុបណ្ណាតំ, តតោ កុម្ភណ្ឌាតំ, តតោ យក្ខាតំ៍ តតោ ចតុត្ត យហារាជាតំ៍ បព្ទុបរិ បត ភូបឌ្ឍចតិចត្តតត្វាយ ទេចតការទ្វារេបុ ចជិរហត្វា ព្ទត្តបដិយា ធរេបសិ៍ អបុរា

នាកោងយោ ឌិតិត្វា អាកតាបិ ព្ពត្ថបជិយា ក្ខរតោ ជិរ្វា “ឞរក្កា តិក្ខរត្តា”តិ បលិឃត្តិ៝ ៙ចំ, យហាលិ, យឈោ យាឈរចា អប្បយាឝបជិបង៌ បជិបន្ថិ៝ ៙ចំ អប្បយត្តោ បរតឞ ៙ចទ្ទុបំ ព្ពយ្យទិឃំ បត្វា ខ្វឹប្ញ ឝេចលិរោក្ញ ទន្ថិ កោរទិ៝ អប្បយាឝោ នារយឞ ព្យ្ខ្ធាឌីហិ បឞតោ្ហ៝ អប្បយាឝញ៉ោតិយ្យាឃ ឞព្ពាឞយ្បិ លោកិយលោក្យត្តទោត់ ចិរឞឞាត់ អឝិករយា ហោតីតិ ចត្វា ព្ពុយំ កាឆយាហ –

៙០៝

“អប្បយាឝេត យឈចា, ឝេចាត់ ឞថ្ថតំ កតោ;

អប្បយាឝ៌ បងំឞត្តិ, បយាឝោ ករហិតោ ឞគា”តិ៝

តត្ថ អប្បយាឝេតាតិ យចលកោយ ក្ខយិប្បឞេឞឞោឝត់ អាឌិ៍ កត្វា កតោត អប្បយាឝេត៝ យឈចាតិ ព្ពុគាតិ “យឈចា”តិបព្ពារតោ យឈោ យាឈរចា ខ្វិត្ត ឝេចលោកាត់ ទាឝការចត ឝេចាត់ ឞថ្ថតំ កតោ៝ បងំឞត្តីតិ ព្យ្ខ្ធាឝោ បញ្ជិតា អប្បយាឝយច ចេាយត្តិ ចញ្ញាឃត្តិ៝ កិ ការណា? ឞព្ពាឞំ លោកិយលោក្យត្តទោត់ ចិរឞឞាត់ បជិលាភការណត្តា៝ បយាឝោ ករហិតោ ឞគាតិ បយាឝោ បត តេហិ អទិយហិ តិច្ចំ ករហិតោ តិត្តិតោ៝ កិ ការណា? ឞព្ពាចិបត្តីត់ ឞូលកាចតោ៝ យត្យុឞោកក្កំ ចា ហិ អបាយុប្បត្តិ ចា ឞព្ពា បយាឝឞូលិកាយចាតិ៝

កាចាបទិយោឝាតេ យហាលិ លិច្ឆិ ឞោតាបត្តិចលេ បតិដ្ឋហិ, ឞយ្យត្តបរិឞាឃបិ ពហុ ឞោតាបន្ថាឝយោ ឌាតាតិ៝

យឈចត្ថុ ឞត្តមំ៝

ប៍៝ អព្ពាតទកិក្ខចត្ថុ

អប្បយាឝរតោ កិក្ខូតិ ព្ពុយំ ឆយូឝេឞត់ ឞត្វា ឌេតចេត ចិហរត្តា អព្ពាតទ៌ កិក្ខុំ អារព្ភ កឆេឝិ៝

ឞោ កិរ ឞត្ថុ ឞត្តិកេ ឃាច អរហត្តា កម្មដ្ឋាត់ កតោបត្វា អរព្ពាំ បចិឞិត្វា ឈរដេត្តោ ចាឃយត្តោ អរហត្តំ បត្តុំ នាឞក្កិ៝ ឞោ “ចិរឞរត្វា កម្មដ្ឋាត់ កតោបឞ្សាមី”តិ តតោ តិក្ខមិត្វា ឞត្ថុ ឞត្តិកំ អាកច្ឆត្តោ អត្តទាយកក្កេ យហត្តំ ឝាចគ្គិ ដ្ឋិតំ ជិរ្វា ខេចកេត ៙កំ យព្ភុបព្ពតមត្ថកំ អភិទុឃ្យាតិឞិត្តោ អរព្ពាំ ឝឃ្យមាត់ អគ្គិំ ជិរ្វា អារឞ្ភណំ កហិ– “ឃចា អយំ អគ្គិ យហត្តាតិ ច ឲុទ្ធកាតិ ច ឧបាឝាតាតិ ឝហត្តោ កច្ឆតិ, ៙ចំ អរិយមគ្គញាណគ្គិនាបិ យហត្តាតិ ច ឲុទ្ធកាតិ ច ឞំយោឌតាតិ ឝហត្តេត កត្តព្វំ ភចិឞ្សតី”តិ៝ ឞត្វា កត្ធគុដិឃំ តិឞិត្តោច តឞ្ស ចិត្តាចារំ ញាត្វា, “៙ចមេច, កិក្ខុ, យហត្តាតិបិ ឲុទ្ធកាតិបិ ឧបាឝាតាតិ ចិឃ ព្ពុយំ ឞត្តាត់ អព្ពត្តរ ឧប្បដ្ឋយាតាតិ

អល៉ុំធុលិតិ និយ្យាតេតាតិ, តាតិ ទាលក្កិតា ឞាវេបត្វា អកឡ្យប្បត្តិកាតិ កាតុំ ចដ្ដតី”តិ ចត្វា ឱ្ឋកាយំ ចិស្សជ្ជេត្វា តស្ស ភិក្ខុនោ អភិមុខេ តិសិន្នោ ចិឃ បញ្ញាឃយាតោ ទ្ទាយំ ឱ្ឋការកាឆយាហ –

១៨៉

“អប្យាគរតោ ភិក្ខុ, បយាតេ ភឃគស្សិ ចា;

និយ្យាតេតំ អល៉ុំ ធុលំ, ឩភំ អគ្គិច កច្ឆតី”តិ៉

តត្ថ អប្យាគរតោតិ អប្យាគេ រតោ អភិរតោ, អប្យាគេត ចីតិភាវេយន្តោតិ អត្ថោ៉ បយាតេ ភឃគស្សិ ចាតិ តិរឃុប្បត្តិអាឌិកំ បយាតេ ភយំ ភយតោ បស្សន្តោ, តាសំ ចា ឧប្បត្តិតំ ម្ចុលត្វា បយាតំ ភយតោ បស្សន្តោ៉ និយ្យាតេតត្តិ ចក្ខុទ្រព្វត ឃដ្ឋិ យ្យាតេតំ ពាត្ចតំ បធាតំ ចវេដ្ដ ឱ្ឋសីទាបតឃយត្វំ ឌឃចិឆំ និយ្យាតេតំ៉ អល៉ុំ ធុលត្តិ យហត្តញ្ចា លុទ្ធកញ្ចា៉ ឌហំ អគ្គិច កច្ឆតីតិ ឃថា អយំ អគ្គិ ខុតំ យហត្តញ្ចា លុទ្ធកញ្ចា ឧប្បិទាតំ ឌហន្តោច កច្ឆតិ៉ ខុចមេវមេវា អប្យាគរតោ ភិក្ខុ អប្យាគាឌិកេតេត ទាលក្កិតា ខុតំ និយ្យាតេតំ ឌហន្តោ អកឡ្យប្បត្តិកំ កម្មវារន្តោ កច្ឆតីតិ អត្ថោ៉

កាថាបរិយោសានេត សោ ភិក្ខុ ឃថាតិសិន្នោច សព្ពនិយ្យាតេតាតិ ឞាវេបត្វា សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្វា អាកាសេតាកន្ត្វា តថាកតស្ស សុចណ្ណចណ្ណំ សរីរំ ថោមេយត្វា ចណ្ណេត្វា ចន្ទយាតោច បក្កាមីតិ៉

អញ្ញាតរភិក្ខុចត្ថុ អដ្ឋមំ៉

៩៉ តិកមចាសិតិស្សត្ថេរចត្ថុ

អប្យាគរតោតិ ឥមំ ធម្មទេសតំ សត្ថា ជេតចតេ ចិហរន្តោ តិកមចាសិតិស្សត្ថេរំ តាម អារព្ភ កថេសិ៉

ខុកោ្កិរិរ្យាសាចត្ថិតោ អចិទូរេ តិកមកាមេ ជាតសំចឌ្ឍោ ខុកោ កុលបុត្តោ សត្ថុ សាសតេ បព្ពជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ “តិកមចាសិតិស្សត្ថេរោ តាម អប្បិច្ឆោ សត្តុដ្ឋោ បចិចិត្តោ អារទ្ធចីរិយោ”តិ បញ្ញាឃិ៉ សោ តិពទ្ធំ ទាតិកាមេយេច បិណ្ឌាឃ ចិចរតិ៉ អតាថបិណ្ឌិកាឌីសុ យហាគាតាតិ កទ្ធរត្តេសុ, បសេតជិកោសលេ អសឌិសទាតំ កទ្ធរត្តេបិ សាចត្ថិំ តាកច្ឆតិ៉ ភិក្ខូ “អយំ តិកមចាសិតិស្សត្ថេរោ ឧដ្ឋាឃ សម្ចុដ្ឋាឃ ទាតិតិសំសដ្ឋោ ចិហរតិ, អតាថបិណ្ឌិកាឌីសុ យហាគាតាឌីតិ កទ្ធរត្តេសុ, បសេតជិកោសលេ អសឌិសទាតំ កទ្ធរត្តេបិ តេច អាកច្ឆតី”តិ កថំ សមុដ្ឋាបេត្វា សត្ថុ អារោចយិំសុ៉ សត្ថា តំ បក្កោសាបេត្វា, “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ខុចំ

ករោមី”តិ បុច្ឆិត្វា, “នត្ថិ, ភន្តេ, មយ្ហំ ញាតិសំសគ្គោ, អហំ ឯតេ មនុស្សេ និស្សាយ អជ្ឈោហរណីយមត្តំ អាហារំ លភាមិ លូខេ វា បណីតេ វា។ យាបនមត្តេ លទ្ធេ បុន កិំ អាហារបរិយេសនេនាតិ ន ករោមិ, ញាតីហិ បន មេ សំសគ្គោ នាម នត្ថិ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ សត្ថា បកតិយាបិ តស្ស អជ្ឈាសយំ ជានន្តោ – “សាធុ សាធុ, ភិក្ខូ”តិ តស្ស សាធុការំ ទត្វា, “អនច្ឆរិយំ ខោ បនេតំ ភិក្ខុ, យំ ត្វំ មាទិសំ អាចរិយំ លភិត្វា អប្បិច្ឆោ អហោសិ។ អយញ្ហិ អប្បិច្ឆតា នាម មម តន្តិ, មម បវេណី”តិ វត្វា ភិក្ខូហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ –

អតីតេ ហិមវន្តេ គង្គាតីរេ ឯកស្មិំ ឧទុម្ពរវនេ អនេកសហស្សា សុវា វសិំសុ។ តេស្វេកោ សុវរាជា អត្តនោ និវាសរុក្ខស្ស ផលេសុ ខីណេសុ យំ យទេវ អវសិដ្ឋំ ហោតិ អង្កុរោ វា បត្តំ វា តចោ វា, តំ តំ ខាទិត្វា គង្គាយំ បានីយំ បិវិត្វា បរមប្បិច្ឆោ សន្តុដ្ឋោ ហុត្វា អញ្ញត្ថ ន គច្ឆតិ។ តស្ស អប្បិច្ឆសន្តុដ្ឋភាវគុណេន សក្កស្ស ភវនំ កម្បិ។ សក្កោ អាវជ្ជមានោ តំ ទិស្វា តស្ស វីមំសនត្ថំ អត្តនោ អានុភាវេន តំ រុក្ខំ សុក្ខាបេសិ។ រុក្ខោ ខាណុកោ ហុត្វា ឆិទ្ទាវឆិទ្ទោ ហុត្វា វាតេ បហរន្តេ អាកោដិតោ វិយ សទ្ទំ និច្ឆារេន្តោ អដ្ឋាសិ។ តស្ស ឆិទ្ទេហិ ចុណ្ណានិ និក្ខមន្តិ។ សុវរាជា តានិ ខាទិត្វា គង្គាយំ បានីយំ បិវិត្វា អញ្ញត្ថ អគន្ត្វា វាតាតបំ អគណេត្វា ឧទុម្ពរខាណុមត្ថកេ និសីទតិ។ សក្កោ តស្ស បរមប្បិច្ឆភាវំ ញត្វា, “មិត្តធម្មគុណំ កថាបេត្វា វរមស្ស ទត្វា ឧទុម្ពរំ អមតផលំ ករិស្សាមី”តិ ឯកោ ហំសរាជា ហុត្វា សុជំ អសុរកញ្ញំ បុរតោ កត្វា ឧទុម្ពរវនំ គន្ត្វា អវិទូរេ ឯកស្ស រុក្ខស្ស សាខាយ និសីទិត្វា តេន សទ្ធិំ កថេន្តោ គាថមាហ –

“សន្តិ រុក្ខា ហរិបត្តា, ទុមានេកផលា ពហូ;

កស្មា នុ សុក្ខេ កោឡាបេ, សុវស្ស និរតោ មនោ”តិ។ (ជា។ ១។៩។១០);

សត្ថា សុវជាតកំ នវកនិបាតេ អាគតនយេនេវ វិត្ថារេត្វា អដ្ឋុប្បត្តិយេវ ហិ តត្ថ ច ឥធ ច នានា, សេសំ តាទិសមេវ។ សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា, “តទា សក្កោ អានន្ទោ អហោសិ, សុវរាជា អហមេវា”តិ វត្វា, “ឯវំ, ភិក្ខវេ, អប្បិច្ឆតា នាមេសា មម តន្តិ, មម បវេណី, អនច្ឆរិយា មម បុត្តស្ស និគមវាសិតិស្សស្ស មាទិសំ អាចរិយំ លភិត្វា អប្បិច្ឆតា, ភិក្ខុនា នាម និគមវាសិតិស្សេន វិយ អប្បិច្ឆេនេវ ភវិតព្ពំ។ ឯវរូបោ ហិ ភិក្ខុ អភព្ពោ សមថវិបស្សនាធម្មេហិ វា មគ្គផលេហិ វា បរិហានាយ, អញ្ញទត្ថុ និព្ពានស្សេវ សន្តិកេ ហោតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១១។

“អប្បមាទរតោ ភិក្ខុ, បមាទេ ភយទស្សិ វា;

អភព្ពោ បរិហានាយ, និព្ពានស្សេវ សន្តិកេ”តិ។

តត្ថ អភព្វោ បរិហានាយាតិ សោ ឯវរូបោ ភិក្ខុ សមថវិបស្សនាធម្មេហិ វា មគ្គផលេហិ វា បរិហានាយ អភព្វោ, នាបិ បត្តេហិ បរិហាយតិ, ន អប្បត្តានិ ន បាបុណាតិ។ និព្វានស្សេវ សន្តិកេតិ កិលេសបរិនិព្វានស្សបិ អនុបាទាបរិនិព្វានស្សាបិ សន្តិកេយេវាតិ។

គាថាបរិយោសានេ និគមវាសិតិស្សត្ថេរោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ។ អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបន្នាទយោ អហេសុំ។ មហាជនស្ស សាត្ថិកា ធម្មទេសនា ជាតាតិ។

និគមវាសិតិស្សត្ថេរវត្ថុ នវមំ។

អប្បមាទវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។ ទុតិយោ វគ្គោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣. ចិត្តវគ្គោ

១. មេឃិយត្ថេរវត្ថុ

ផន្ទនំ ចបលំ ចិត្តន្តិ ឥទំ សត្ថា ចាលិកាយំ វិហរន្តោ អាយស្មន្តំ មេឃិយំ អារព្ភ កថេសិ.

តស្ស វត្ថុ សកលំ មេឃិយសុត្តវសេន (ឧទា. ៣១) វេទិតព្ពំ. សត្ថា បន តីហិ វិតក្កេហិ អន្វាសត្តតាយ តស្មិំ អម្ពវនេ បធានំ អនុយុញ្ជិតុំ អសក្កុណិត្វា អាគតំ មេឃិយត្ថេរំ អាមន្តេត្វា, "អតិភារិយំ តេ, មេឃិយ, កតំ 'អាគមេហិ តាវ, មេឃិយ, ឯកកោម្ហិ យាវ អញ្ញោបិ កោចិ ភិក្ខុ អាគច្ឆតី'តិ យាចន្តំ មំ ឯកកំ បហាយ គច្ឆន្តេន ភិក្ខុនា នាម ឯវំ ចិត្តវសិកេន ភវិតុំ ន វដ្ដតិ, ចិត្តំ នាមេតំ លហុកំ, តំ អត្តនោ វសេ វត្តេតុំ វដ្ដតី"តិ វត្វា ឥមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៣៣.

"ផន្ទនំ ចបលំ ចិត្តំ, ទូរក្ខំ ទុន្និវារយំ;

ឧជុំ ករោតិ មេធាវី, ឧសុការោវ តេជនំ.

៣៤.

"វារិជោវ ថលេ ខិត្តោ, ឱកមោកតឧព្ភតោ;

បរិផន្ទតិទំ ចិត្តំ, មារធេយ្យំ បហាតវេ"តិ.

តត្ថ ផន្ទនន្តិ រូបាទីសុ អារម្មណេសុ វិប្ផន្ទមានំ. ចបលន្តិ ឯកិរិយាបថេន អសណ្ឋហន្តោ គាមទារកោ វិយ ឯកស្មិំ អារម្មណេ អសណ្ឋហនតោ ចបលំ. ចិត្តន្តិ វិញ្ញាណំ, ភូមិវត្ថារម្មណកិរិយាទិចិត្តតាយ បនេតំ "ចិត្ត"ន្តិ វុត្តំ. ទូរក្ខន្តិ កិដ្ឋសម្ពាធេ ឋានេ កិដ្ឋខាទកគោណំ វិយ ឯកេកស្មិំ សប្បាយារម្មណេយេវ ឋបនតោ ទូរក្ខំ. ទុន្និវារយំ. ឧសុការោវ តេជនន្តិ យថា នាម ឧសុការោ អរញ្ញតោ ឯកំ វង្កទណ្ឌកំ អាហរិត្វា និត្តចំ កត្វា កញ្ជិយតេលេន មក្ខេត្វា អង្គារកបល្លេ តាបេត្វា រុក្ខាលកេ ឧប្បីឡេត្វា និវង្កំ ឧជុំ វាលវិជ្ឈនយោគ្គំ ករោតិ, កត្វា ច បន រាជរាជមហាមត្តានំ សិប្បំ ទស្សេត្វា

មហន្តំ សក្ការសម្មានំ លភតិ, ឯវមេវ មេធាវី បណ្ឌិតោ វិញ្ញូ បុរិសោ ផន្ទនាទិសភាវមេតំ ចិត្តំ ធុតង្គារញ្ញវាសវសេន និត្តចំ អបគតច្ឆវិអាទិកកិលេសំ កត្វា សទ្ធាសិនេហេន តេមេត្វា កាយិកចេតសិកវីរិយេន តាបេត្វា សមថវិបស្សនាលកេ ឧប្បីឡេត្វា ឧជុំ អកុដិលំ និព្វិសេវនំ ករោតិ, កត្វា ច បន សង្ខារេ សម្មសិត្វា មហន្តំ អវិជ្ជាក្ខន្ធំ បទាលេត្វា, “តិស្សោ វិជ្ជា, ឆ អភិញ្ញា, នវ លោកុត្តរធម្មេ”តិ ឥមំ វិសេសំ ហត្ថគតំ កត្វា អគ្គទក្ខិណេយ្យភាវំ លភតិ។

វារិជោវាតិ មច្ឆោ វិយ, ថលេ ខិត្តោតិ ហត្ថេន វា បាទេន វា ជាលាទីនំ វា អញ្ញតរេន ថលេ ឆឌ្ឌិតោ។ ឱកមោកតឧព្ភតោតិ “ឱកបុណ្ណេហិ ចីវរេហី”តិ ឯត្ថ (មហាវ. ៣០៣) ឧទកំ ឱកំ, “ឱកំ បហាយ អនិកេតសារី”តិ ឯត្ថ (សុ. និ. ៨៥០) អាលយោ, ឯត្ថ ឧភយម្បិ លព្ភតិ។ “ឱកមោកតោ”តិ ហិ ឯត្ថ ឱកមោកតោតិ ឧទកសង្ខាតា អាលយាតិ អយមត្ថោ។ ឧព្ភតោតិ ឧទ្ធដោ។ បរិផន្ទតិទំ ចិត្តន្តិ យថា សោ ឧទកាលយតោ ឧព្ភតោ ថលេ ខិត្តោ មច្ឆោ ឧទកំ អលភន្តោ បរិផន្ទតិ, ឯវមិទំ បញ្ចកាមគុណាលយាភិរតំ ចិត្តំ តតោ ឧទ្ធរិត្វា មារធេយ្យសង្ខាតំ វដ្ដំ បហាតុំ វិបស្សនាកម្មដ្ឋានេ ខិត្តំ កាយិកចេតសិកវីរិយេន សន្តាបិយមានំ បរិផន្ទតិ, សណ្ឋាតុំ ន សក្កោតិ។ ឯវំ សន្តេបិ ធុរំ អនិក្ខិបិត្វា មេធាវី បុគ្គលោ តំ ឧជុំ កម្មនិយំ ករោតីតិ អត្ថោ។ អបរោ នយោ – ឥទំ មារធេយ្យំ កិលេសវដ្ដំ អវិជហិត្វា ឋិតំ ចិត្តំ សោ វារិជោ វិយ បរិផន្ទតិ, តស្មា មារធេយ្យំ បហាតវេ, យេន កិលេសវដ្ដសង្ខាតេន មារធេយ្យេន បរិផន្ទតិ, តំ បហាតព្ពន្តិ។

គាថាបរិយោសានេ មេឃិយត្ថេរោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋិតោ, អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបន្នាទយោ ជាតាតិ។

មេឃិយត្ថេរវត្ថុ បឋមំ។

២. អញ្ញតរភិក្ខុវត្ថុ

ទុន្និគ្គហស្ស លហុនោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

កោសលរញ្ញោ កិរ វិជិតេ បព្ពតបាទេ មាតិកគាមោ នាម ឯកោ ឃនវាសោ គាមោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ សដ្ឋិមត្តា ភិក្ខូ សត្ថុ សន្តិកេ យាវ អរហត្តា កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា តំ គាមំ គន្ត្វា បិណ្ឌាយ បវិសិំសុ។ អថ នេ យោ តស្ស គាមស្ស សាមិកោ មាតិកោ នាម, តស្ស មាតា ទិស្វា គេហេ និសីទាបេត្វា នានគ្គរសេន យាគុភត្តេន បរិវិសិត្វា, “ភន្តេ, កត្ថ គន្តុកាមា”តិ បុច្ឆិ។ “យថាផាសុកដ្ឋានំ មហាឧបាសិកេ”តិ។ សា “វស្សាវាសដ្ឋានំ, អយ្យា, បរិយេសន្តិ មញ្ញេ”តិ ញត្វា បាទមូលេ និបជ្ជិត្វា, “សចេ, អយ្យា, ឥមំ តេមាសំ ឥធ វសិស្សន្តិ, អហំ តីណិ សរណានិ, បញ្ច សីលានិ គហេត្វា ឧបោសថកម្មំ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ ភិក្ខូ “មយំ ឥមំ និស្សាយ ភិក្ខាយ អកិលមន្តា ភវនិស្សរណំ កាតុំ សក្ខិស្សាមា”តិ អធិវាសយិំសុ។ សា តេសំ វសនដ្ឋានំ វិហារំ បដិជគ្គិត្វា អទាសិ។

ទេ ពទេ្វច ចយន្តា ឲ្យពនិចយំ យត្ថិបតិត្វា អញ្ញាយញ្ញា ឰចជិយ្យុ, “អាចុទេយា, អទេយត្ថិ បយាឥចាទ៌ ចទិតំ្ស ត ចដ្ឋតិ៍ អយ្យាកាញ្ញាយកទេកហំ ចិឃ អដ្ឋ យហាតិទេឃា ចិចដ្ឋារាទេឃច, ឆទេយាតពញ្ចន្សរ្សុ ទេលា បត យត្តិទេព ពយ្ហដ្ឋាត៌ ពទេហត្វា យឃំ អាពតា, ញុន្តា ច ភាយ បគាតុបដិព៌ ចិចទេត្តតាបិ យទេផត អារារេឆតំ្ស ត យក្កា, ឃចាទ្ឍាយទេឃតេច អារារេឆតំ្ស យក្កា, អប្បយត្តា ទេហាឆ, ឌ្ហិ ឲ្យពដ្ឋាទេត ត ផាពត្ថំា, ត តិសិឌិពត្ថា, យាឃំ ទេលា បត ទេឆទ្ទបដ្ឋាតកាទេល បិទេតាច កិក្ខាចារកាទេល ឲ្យពទេតា កចិស្សាយ, ទេយយកាទេល ទេន្វ ឲ្យពទេតា ត កចិស្សាយ, អបិច ទេលា បត អចាយុទេពត កិក្ខុតា អាពត្តា ចិហារយទេព្ឋ្យឈល្លិយា បហតាឃ ឈល្លិយទ្ឋាឃ អាពត្តា តយ្យ ទេគយន្ថ ពទិស្សាយា”តិ៍

ទេតយុ ឲ្យចំ ពតិព៌ ពត្វា ចិហរទេត្តយុ ឲ្យពនិចយំ យា ន្ហបិយិកា យប្បិទេតលចាលិតាឌីតិ កាហារេបត្វា ងាយងាយិកយុ្កទាឌីហិ បទិចុតា យាឃតុប្បយទេឃ តំ ចិហារ៌ ពត្វា ចិហារយទេព្ឋ្យកិក្ខុ អជិន្វា, “ពហំ តុ ទេលា, អយ្យា, ពតា”តិ បុទិទេយ បុន្ធិត្វា, “អត្តទេតា អត្តទេតា ទេត្តិដ្ឋាតជិចាដ្ឋាទេតយុ តិយិត្តា កចិស្សន្តិ, អទេយ្យ”តិ ចុទេត្ត, “ពិ តុ ទេលា ពត្វា ឥដ្ឋំ យក្កិស្សាមិ”តិ អាហ៍ អឆ តំ កិក្ខុយឈ្ឍ្ស ពតិពចត្តំ ខាតតយតុស្សា អាហំយុ – “ឈល្លិយា បហតាឃ យត្ថិបតិស្សន្តិ, អទេយ្យ”តិ៍ យា ច ឈល្លិ បហទារេបយិ៍ កិក្ខុ ឈល្លិយដ្ឋិ យុត្វា, “ពយ្សចិ អចាយុព៌ កចិស្សតី”តិ យពយពដ្ឋាទេតហិ តិក្ខយិត្វា ចិហារយទេព្ឋ្យយត្ថិបតិយុ៍ ទេន្វបិ ខតា ឲ្យពយទេក្កុតាពតា តាយ តត្ថិ៍ ន្ហបិយិកា ឲ្យទេពពដ្ឋាតទេតា ឲ្យទេពពទេយច អាពច្ឆន្តិ ជិន្វា, “យយ បុទេត្តហិ អញ្ញាយញ្ញា ពលទេហា ពទេតា កចិស្សតី”តិ ចិទេត្តត្វា កិក្ខុយឈ្ឍ ចតិត្វា បុន្ធិ – “ពលហំ តុ ទេលា, កទេត្ត, ពទិត្វា”តិ? “ត ពទេរាយ, យហាន្ហបិយិទេព”តិ៍ “យទេច ទេចា, កទេត្ត, ពលទេហា តត្ថិ, អឆ ពយ្ហា ឃចា អយ្យាព៌ ទេពហំ អាពច្ឆន្តា យទេត្ត ឲ្យពទេតាច អាពច្ឆឆ, ឲ្យចំ អតាពត្តា ឲ្យទេពពដ្ឋាតទេតា ឲ្យទេពពាច អាពតា”តិ? “យហាន្ហបិយិទេព, ឲ្យទេពពយ្ហិ ផាទេត តិសិឌិត្វា យយលាឆយុំ ពទិយ្យា”តិ៍ “ទេពា ឲ្យយ , កទេត្ត, យយលាឆទេយ្ហា តាយា”តិ? “ន្ហត្តិយាពាទេរ យទ្ឋាឃំ ពទេរាយ, អត្តកាទេច ច លឃចឃំ បដ្ឋទេបយ, យហាន្ហបិយិទេព”តិ៍ “ពិ បត, កទេត្ត, ន្ហត្តិយាពាទេរ យទ្ឋាឃំ ពាតំ្ស, អត្តកាទេច ច លឃចឃំ បដ្ឋទេបតំ្ស ញុយ្យាពទេយច ចដ្ឋតិ, ន្ហគាហុ អយ្យាពយ្យិតិ, ពយ្សចិបិ អចាទិទេតា ឲ្យយ ឆទេយ្ហា, យហាន្ហបិយិទេព”តិ៍ “ទេតាត ហិ, កទេត្ត, យឃ្យាបិ ន្ហត្តិយាពាទ៌ ទេគឆ, អត្តកាទេច ច លឃចឃបដ្ឋបត៌ អាចិក្ខចា”តិ៍ “ទេតាត ហិ ន្ហក្កល្យាយហាន្ហបិយិទេព”តិ យត្ថា ន្ហក្កល្យាទេបយុ៍

យា តទេតា បដ្ឋាឃ ន្ហត្តិយាពាទេរ យទ្ឋាឃំ ពត្វា អត្តតិ លឃចឃំ បដ្ឋទេបត្វា ទេតហិ កិក្ខុហិ បុទេទតទេយច តទេឃា យទេក្ក, តីលិ ច ចលិតិ បិបុលិ៍ យទេក្កទេតច ចយ្សា ចតទេយ្សា បដិយម្ពិគា ទេលិពិឃអកិញ្ញា ច អាពយិយុ៍ យា យក្កចលយុលទេតា ចុដ្ឋាឃ ជិត្ថចក្ខុតា ឰទេលិទេពត្វា, “ពគា តុ ទេលា យយ បុទេត្តហិ អឃំ ឆទេយ្ហា អឌិពទេតា”តិ ន្ហបឆាទេទត្តិ យទេត្ថបិទេយ យទោកា យទេគាយា យទេយាហា ឈាតចិបស្សតាយត្តយ្យិ ទេតយំ តត្ថិ, “ពិ តុ ទេលា យឃ្យាបុត្តាត៌ អទេហត្តស្ស ន្ហបតិស្សទេឃា អត្ថិ, តត្ថី”តិ អាចទេខ្ជត្វា, “អត្ថី”តិ ជិន្វា, “ទេយតាយតយប្បាឃំ តុ ទេលា អត្ថិ, តត្ថី”តិ អាចទេខ្ជត្វា តយ្យិ ជិន្វា, “បុក្កលយប្បាឃំ តុ ទេលា លកត្តិ, ត លកត្តី”តិ អាចទេខ្ជយិ, បុក្កលយប្បាឃយ្យិ ជិន្វា, “អាហារយប្បាឃំ តុ ទេលា លកត្តិ, ត លកត្តី”តិ ន្ហបឆាទេទត្តិ “អាហារយប្បាឃំ ទេតយំ តត្ថី”តិ ជិន្វា តទេតា បដ្ឋាឃ តាតាចិធំ ឃាព៌្យ, អទេតពប្បកាទ៌ លខ្ជព៌, តាតក្កុរយញ្ញា ទេកាខត៌ យប្បាទេឥត្វា ទេពទេហ កិក្ខុ តិសិឌាទេបត្វា ឥក្ខិទេលាឥព៌ ឥត្វា, “កទេត្ត , ញុយ្យាព៌ ឃំ ឃំ ទុច្ចតិ, តំ តំ ពទេហត្វា បទិកុញ្ជចា”តិ តិយ្យាទេឥយិ៍ ទេត ឃចាទុចិ ឃាព៌្យអាឌីតិ ពទេហត្វា បទិកុញ្ជត្តិ៍ ទេតយំ យប្បាឃាហារ៌ លកត្តាត៌ ចិត្តំ ឲ្យពក្កំ អទេហាយិ៍

ទេត ឲ្យពទេក្កត ចិទេត្តត ចិបស្សត៌ ចឥ្ឍត្វា ត ចិរទេយ្សច យហ បដិយម្ពិគាហិ អទេហត្តំ បត្វា ចិត្តឃិយុ – “អទេហា យហាន្ហបិយិកា អយ្យាព៌ បតិដ្ឋា

ជាតា, សចេ មយំ សប្បាយាហារំ ន លភិស្សាម តតោ មគ្គផលបដិវេធោ អភវិស្ស, ឥទានិ វុដ្ឋវស្សា បវារេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គមិស្សាមា”តិ។ តេ “សត្ថារំ ទដ្ឋុកាមម្ហា”តិ មហាឧបាសិកំ អាបុច្ឆិំសុ។ “មហាឧបាសិកា សាធុ, អយ្យា”តិ។ តេ អនុគន្ត្វា បុនបិ, “ភន្តេ, អម្ហេ ឱលោកេយ្យាថា”តិ ពហូនិ បិយវចនានិ វត្វា បដិនិវត្តិ។ តេបិ ខោ ភិក្ខូ សាវត្ថិំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នា “កច្ចិ, ភិក្ខវេ, ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយំ, ន ច បិណ្ឌកេន កិលមិត្ថា”តិ វុត្តេ “ខមនីយំ, ភន្តេ, យាបនីយំ, ភន្តេ, បិណ្ឌកេន បន នេវ កិលមិម្ហ។ អម្ហាកញ្ហិ មាតិកមាតា នាមេកា ឧបាសិកា ចិត្តាចារំ ញត្វា, ‘អហោ វត នោ ឯវរូបំ នាម អាហារំ បដិយាទេយ្យា’តិ ចិន្តិតេ យថាចិន្តិតំ អាហារំ បដិយាទេត្វា អទាសី”តិ តស្សា គុណកថំ កថយិំសុ។

អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តស្សា គុណកថំ សុត្វា តត្ថ គន្តុកាមោ ហុត្វា សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា, “ភន្តេ, តំ គាមំ គមិស្សាមី”តិ សត្ថារំ អាបុច្ឆិត្វា ជេតវនតោ និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន តំ គាមំ បត្វា វិហារំ បវិសនទិវសេយេវ ចិន្តេសិ – “អយំ កិរ ឧបាសិកា ចិន្តិតចិន្តិតំ ជានាតិ, អហញ្ច មគ្គកិលន្តោ វិហារំ បដិជគ្គិតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, អហោ វត មេ វិហារបដិជគ្គកំ មនុស្សំ បេសេយ្យា”តិ។ ឧបាសិកា គេហេ និសិន្នាវ អាវជ្ជេន្តី តមត្ថំ ញត្វា, “គច្ឆ, វិហារំ បដិជគ្គិត្វា ឯហី”តិ មនុស្សំ បេសេសិ។ ឥតរោបិ បានីយំ បិវិតុកាមោ “អហោ វត មេ សក្ខរបានកំ កត្វា បេសេយ្យា”តិ ចិន្តេសិ។ ឧបាសិកា តម្បិ បេសេសិ។ សោ បុនទិវសេ “បាតោវ សិនិទ្ធយាគុំ មេ សឧត្តរិភង្គំ បេសេតូ”តិ ចិន្តេសិ។ ឧបាសិកា តថា អកាសិ។ សោ យាគុំ បិវិត្វា, “អហោ វត មេ ឯវរូបំ ខជ្ជកំ បេសេយ្យា”តិ ចិន្តេសិ។ ឧបាសិកា តម្បិ បេសេសិ។ សោ ចិន្តេសិ – “អយំ ឧបាសិកា មយា ចិន្តិតចិន្តិតំ បេសេសិ, អហំ ឯតំ ទដ្ឋុកាមោ, អហោ វត មេ នានគ្គរសភោជនំ គាហាបេត្វា សយមេវ អាគច្ឆេយ្យា”តិ។ ឧបាសិកា “មម បុត្តោ មំ ទដ្ឋុកាមោ, អាគមនំ មេ បច្ចាសីសតី”តិ ភោជនំ គាហាបេត្វា វិហារំ គន្ត្វា តស្ស អទាសិ។ សោ កតភត្តកិច្ចោ “មាតិកមាតា នាម ត្វំ, មហាឧបាសិកេ”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, តាតា”តិ។ “ត្វំ បរចិត្តំ ជានាសី”តិ? “កិំ មំ បុច្ឆសិ, តាតា”តិ? “មយា ចិន្តិតចិន្តិតំ សព្វមកាសិ, តេន តំ បុច្ឆាមី”តិ។ “បរចិត្តជានកភិក្ខូ ពហូ, តាតា”តិ? “នាហំ អញ្ញេ បុច្ឆាមិ, តុវំ បុច្ឆាមិ, ឧបាសិកេ”តិ។ ឯវំ សន្តេបិ ឧបាសិកា “បរចិត្តំ ជានាមី”តិ អវត្វា “បរចិត្តំ ជានន្តា នាម ឯវំ ករោន្តិ, បុត្តា”តិ អាហ។ សោ “ភារិយំ វតិទំ កម្មំ, បុថុជ្ជនា នាម សោភនម្បិ អសោភនម្បិ ចិន្តេន្តិ, សចាហំ កិញ្ចិ អយុត្តំ ចិន្តយិស្សាមិ, សហ ភណ្ឌកេន ចោរំ ចូឡាយ គហិតំ វិយ មំ វិប្បការំ បាបេស្សតិ, មយា ឥតោ បលាយិតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា, “ឧបាសិកេ, អហំ គមិស្សាមី”តិ អាហ។ “កហំ, អយ្យា”តិ? “សត្ថុ សន្តិកំ, ឧបាសិកេ”តិ។ “ឥធ វសថ តាវ, ភន្តេ”តិ។ “ន វសិស្សាមិ, ឧបាសិកេ, គមិស្សាមេវា”តិ និក្ខមិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ អគមាសិ។ អថ នំ សត្ថា “កិំ, ភិក្ខុ, ន ត្វំ តត្ថ វសសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ភន្តេ, ន សក្កា តត្ថ វសិតុ”ន្តិ។ “កិំ ការណា, ភិក្ខូ”តិ? “ភន្តេ, សា ឧបាសិកា ចិន្តិតចិន្តិតំ សព្វំ ជានាតិ, បុថុជ្ជនា ច នាម សោភនម្បិ អសោភនម្បិ ចិន្តេន្តិ, សចាហំ កិញ្ចិ អយុត្តំ ចិន្តេស្សាមិ, សហ ភណ្ឌកេន ចោរំ ចូឡាយ គហិតំ វិយ មំ វិប្បការំ បាបេស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា អាគតោម្ហី”តិ។ “ភិក្ខុ, តត្ថេវ តយា វសិតុំ វដ្ដតី”តិ។ “ន សក្កោមិ, ភន្តេ, នាហំ តត្ថ វសិស្សាមី”តិ។ “តេន ហិ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឯកមេវ រក្ខិតុំ សក្ខិស្សសី”តិ។ “កិំ, ភន្តេ”តិ? “តវ ចិត្តមេវ រក្ខ, ចិត្តំ នាមេតំ ទុរក្ខំ, ត្វំ អត្តនោ ចិត្តមេវ និគ្គណ្ហាហិ, មា អញ្ញំ កិញ្ចិ ចិន្តយិ, ចិត្តំ នាមេតំ ទុន្និគ្គហ”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៥.

“ទុន្និគ្គហស្ស លហុនោ, យត្ថកាមនិបាតិនោ;

ចិត្តស្ស ទមថោ សាធុ, ចិត្តំ ទន្តំ សុខាវហន្តិ។

តត្ថ ចិត្តំ នាមេតំ ទុក្ខេន និគ្គយ្ហតីតិ ទុន្និគ្គហំ។ លហុំ ឧប្បជ្ជតិ ច និរុជ្ឈតិ ចាតិ លហុ។ តស្ស ទុន្និគ្គហស្ស លហុនោ។ យត្ថកាមនិបាតិនោតិ យត្ថ កត្ថចិទេវ និបតនសីលស្ស។ ឯតញ្ហិ លភិតព្ពដ្ឋានំ វា អលភិតព្ពដ្ឋានំ វា យុត្តដ្ឋានំ វា អយុត្តដ្ឋានំ វា ន ជានាតិ, នេវ ជាតិំ ឱលោកេតិ, ន គោត្តំ, ន វយំ។ យត្ថ យត្ថ ឥច្ឆតិ, តត្ថ តត្ថេវ និបតតីតិ “យត្ថកាមនិបាតី”តិ វុច្ចតិ។ តស្ស ឯវរូបស្ស ចិត្តស្ស ទមថោ សាធុ ចតូហិ អរិយមគ្គេហិ ទន្តភាវោ យថា និព្ពិសេវនំ ហោតិ, តថា កតភាវោ សាធុ។ កិំ ការណា? ឥទញ្ហិ ចិត្តំ ទន្តំ សុខាវហំ និព្ពិសេវនំ កតំ មគ្គផលសុខំ បរមត្ថនិព្ពានសុខញ្ច អាវហតីតិ។

ទេសនាបរិយោសានេ សម្បត្តបរិសាយ ពហូ សោតាបន្នាទយោ អហេសុំ, មហាជនស្ស សាត្ថិកា ធម្មទេសនា ជាតាតិ។

សត្ថា តស្ស ភិក្ខុនោ ឥមំ ឱវាទំ ទត្វា, “គច្ឆ, ភិក្ខុ, អញ្ញំ កិញ្ចិ អចិន្តយិត្វា តត្ថេវ វសាហី”តិ បហិណិ។ សោ ភិក្ខុ សត្ថុ សន្តិកា ឱវាទំ លភិត្វា តត្ថ អគមាសិ។ កិញ្ចិ ពហិទ្ធា ចិន្តនំ នាម ន ចិន្តេសិ។ មហាឧបាសិកាបិ ទិព្ពេន ចក្ខុនា ឱលោកេន្តី ថេរំ ទិស្វា, “ឥទានិ ឱវាទទាយកំ អាចរិយំ លភិត្វា បុនាគតោ មម បុត្តោ”តិ អត្តនោ ញាណេនេវ បរិច្ឆិន្ទិត្វា តស្ស សប្បាយាហារំ បដិយាទេត្វា អទាសិ។ សោ សប្បាយភោជនំ សេវិត្វា កតិបាហេនេវ អរហត្តំ បត្វា មគ្គផលសុខេន វីតិនាមេន្តោ “អហោ មហាឧបាសិកា មយ្ហំ បតិដ្ឋា ជាតា, អហំ ឥមំ និស្សាយ ភវនិស្សរណំ បត្តោម្ហី”តិ ចិន្តេត្វា, “ឥមស្មិំ តាវ មេ អត្តភាវេ បតិដ្ឋា ជាតា, សំសារេ បន មេ សំសរន្តស្ស អញ្ញេសុបិ អត្តភាវេសុ អយំ បតិដ្ឋា ភូតបុព្ពា, នោ”តិ ឧបធារេន្តោ ឯកូនអត្តភាវសតំ អនុស្សរិ។ សាបិ ឯកូនអត្តភាវសតេ តស្ស បាទបរិចារិកា អញ្ញេសុ បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា តំ ជីវិតា វោរោបេសិ។ ថេរោ តស្សា ឯត្តកំ អគុណំ ទិស្វា, “អហោ អយំ មហាឧបាសិកា ភារិយំ កម្មំ អកាសី”តិ ចិន្តេសិ។

មហាឧបាសិកាបិ គេហេ និសិន្នាវ “កិំ នុ ខោ មយ្ហំ បុត្តស្ស បព្ពជិតកិច្ចំ មត្ថកំ បត្តំ, នោ”តិ ឧបធារយមានា តស្ស អរហត្តប្បត្តិំ ញត្វា ឧត្តរិ ឧបធារិយមានា, “មម បុត្តោ អរហត្តំ បត្វា អហោ វត មេ អយំ ឧបាសិកា មហតី បតិដ្ឋា ជាតា”តិ ចិន្តេត្វា, “អតីតេបិ នុ ខោ មេ អយំ បតិដ្ឋា ភូតបុព្ពា, នោ”តិ ឧបធារេន្តោ ឯកូនអត្តភាវសតំ អនុស្សរិ, “អហំ ខោ បន ឯកូនអត្តភាវសតេ អញ្ញេហិ សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា ឯតំ ជីវិតា វោរោបេសិំ, អយំ មេ ឯត្តកំ អគុណំ ទិស្វា ‘អហោ ភារិយំ កម្មំ កតំ ឧបាសិកាយា”តិ ចិន្តេសិ។ “អត្ថិ នុ ខោ ឯវំ សំសារេ សំសរន្តិយា មម បុត្តស្ស ឧបការោ កតបុព្ពោ”តិ ឧបធារយមានា តតោ ឧត្តរិំ សតមំ អត្តភាវំ អនុស្សរិត្វា សតមេ អត្តភាវេ មយា ឯតស្ស បាទបរិចារិកាយ ហុត្វា ឯតស្មិំ ជីវិតា វោរោបនដ្ឋានេ ជីវិតទានំ ទិន្នំ, អហោ មយា មម បុត្តស្ស មហាឧបការោ កតបុព្ពោ”តិ គេហេ និសិន្នាវ ឧត្តរិំ វិសេសេត្វា “ឧបធារេថា”តិ អាហ។ សោ ទិព្ពាយ សោតធាតុយា សទ្ទំ សុត្វា វិសេសេត្វា សតមំ អត្តភាវំ អនុស្សរិត្វា តត្ថ តាយ អត្តនោ ជីវិតស្ស ទិន្នភាវំ ទិស្វា, “អហោ មម ឥមាយ មហាឧបាសិកាយ ឧបការោ កតបុព្ពោ”តិ

អត្តយតោ ហុត្វា តស្សា តទេត្វច ចត្វសុ យក្កផលេសុ បតិញ្ញាពេត្វា អតុបាទិសេសាយ តិព្ពាតធាតុយា បរិតិព្ពាយីតិ។

អញ្ញាតទកិច្ចវត្ថុ ទុតិយំ។

១។ អញ្ញាតវិទាពញ្ញិតកិច្ចវត្ថុ

សុទ្ធសត្តិ ព្ទុយំ ឆយុទេឆសតំ សត្វា សាចត្ថិយំ ចិហរត្តោ អញ្ញាតទំ វុពញ្ញិតកិច្ចំ អារព្ភ កថេសិ។

សត្ថុទិ កិរ សាចត្ថិយំ ចិហរត្តេ ឯកោ សេដ្ឋិបុត្តោ អត្តតោ ពុលូបកត្ថេរំ វុបសង្កមិត្វា, "កត្តេ, អហំ ធុក្កា យុត្តិតុកាមោ, ឯកំ មេ ធុក្កតោ យុត្តកាមស្ស កថេថា"តិ អាហ។ "សាធាចុសោ, សចេសិ ធុក្កា យុត្តិតុកាមោ, សលិពកត្តំ ទេហិ, បក្ខិកកត្តំ ទេហិ, ចស្សាចាសិកំ ទេហិ, ចីចរាទយោ បច្ចយេ ទេហិ, អត្តតោ សាបតេយ្យំ តយោ កោដ្ឋាសេ កត្វា ឯកេកត កម្មត្តំ បយោជេហិ, ឯកេកត បុត្តទារំ បោសេហិ, ឯកំ ព្ទុទ្ធសាសតេ ទេហី"តិ អាហ។ សោ "សាធុ, កត្តេ"តិ វុត្តបដិបាដិយា សព្ពំ កត្វា បុត ថេរំ បុច្ឆិ – "តតោ វុត្តរិ អញ្ញំ កិំ ករោមិ, កត្តេ"តិ? "អាចុសោ, តីណិ សរណានិ គណ្ហាហិ បញ្ច សីលានិ គណ្ហាហី"តិ។ តានិបិ បដិគ្គហេត្វា តតោ វុត្តរិ បុច្ឆិ។ "តេត ហិ ទស សីលានិ គណ្ហាហី"តិ។ "សាធុ, កត្តេ"តិ គណ្ហិ។ សោ ឯចំ អតុបុព្ពេត បុញ្ញាកម្មស្ស កតត្តា អតុបុព្ពសេដ្ឋិបុត្តោ តាម ជាតោ។ តតោ "វុត្តរិបិ កត្តព្ពំ អត្ថិ, កត្តេ"តិ បុត បុច្ឆិត្វា, "តេត ហិ បព្ពជាហី"តិ វុត្តោ តិក្ខមិត្វា បព្ពជិ។ តស្សេកោ អាភិធម្មិកភិក្ខុ អាចរិយោ អហោសិ។ ឯកោ ចិតយធរោ វុបជ្ឈាយោ។ តស្ស លទ្ធុបសម្បទស្ស អាចរិយោ អត្តតោ សត្តិកំ អាគតកាលេ អភិធម្មេ បញ្ហំ កថេសិ – "ព្ទុទ្ធសាសតេ តាម ឥទំ កាតុំ ចដ្ដតិ, ឥទំ ត ចដ្ដតី"តិ។ វុបជ្ឈាយោបិស្ស អត្តតោ សត្តិកំ អាគតកាលេ ចិតយេ បញ្ហំ កថេសិ – "ព្ទុទ្ធសាសតេ តាម ឥទំ កាតុំ ចដ្ដតិ, ឥទំ ត ចដ្ដតិ, ឥទំ កប្បតិ, ឥទំ ត កប្បតី"តិ។ សោ ចិត្តេសិ – "អហោ ភារិយំ ឥទំ កម្មំ, អហំ ធុក្កា យុត្តិតុកាមោ បព្ពជិតោ, ឥធ ច មេ ហត្ថបសារណដ្ឋាតម្បិ ត បញ្ញាយតិ, គេហេ ឋត្វាច ធុក្កា យុត្តិតុំ សក្កា, មយា គិហិតា ភចិតុំ ចដ្ដតី"តិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ វុក្កណ្ឋិតោ អតភិរតោ ទ្វត្តិំសាការេ សជ្ឈាយំ ត ករោតិ, វុទ្ទេសំ ត គណ្ហាតិ, កិសោ លូខោ ធមតិសត្ថតគត្តោ អាលស្សិយាភិភូតោ កច្ឆុបរិកិណ្ណោ អហោសិ។

អថ តំ ធហរសាមណេរា, "អាចុសោ, កិំ ត្វំ ឋិតដ្ឋាតេ ឋិតោច តិសិត្តដ្ឋាតេ តិសិត្តោច អហោសិ, បណ្ឌុរោគាភិភូតោ កិសោ លូខោ ធមតិសត្ថតគត្តោ អាលស្សិយាភិភូតោ កច្ឆុបរិកិណ្ណោ, កិំ តេ កត"ត្តិ បុច្ឆិំសុ។ "វុក្កណ្ឋិតោម្ហិ, អាចុសោ"តិ។ "កិំ ការណា"តិ? សោ តំ បចត្តិំ អារោចេសិ។ តេ តស្ស អាចរិយុបជ្ឈាយាតំ អាចិក្ខិំសុ។ អាចរិយុបជ្ឈាយា តំ អាទាយ សត្ថុ សត្តិកំ អគមំសុ។ សត្ថា "កិំ, ភិក្ខវេ, អាគតត្ថា"តិ អាហ។ "កត្តេ, អយំ ភិក្ខុ តុម្ហាកំ សាសតេ វុក្កណ្ឋិតោ"តិ។ "ឯចំ កិរ ភិក្ខូ"តិ។ "អាម, កត្តេ"តិ។ "កិំ ការណា"តិ? "អហំ, កត្តេ, ធុក្កា យុត្តិតុកាមោច បព្ពជិតោ, តស្ស មេ អាចរិយោ អភិធម្មកថំ កថេសិ, វុបជ្ឈាយោ ចិតយកថំ កថេសិ, ស្វាហំ 'ឥធ មេ ហត្ថបសារណដ្ឋាតម្បិ តត្ថិ, គិហិតា ហុត្វា សក្កា ធុក្កា យុត្តិតុំ, គិហិ ភចិស្សាមី'តិ សត្តិដ្ឋាតមកាសិំ, កត្តេ"តិ។ "សចេ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឯកមេវ រក្ខិតុំ សក្ខិស្សសិ, អចសេសាតំ រក្ខតកិច្ចំ តត្ថី"តិ។ "កិំ, កត្តេ"តិ? "តច ចិត្តមេវ រក្ខិតុំ សក្ខិស្សសី"តិ។ "សក្ខិស្សាមិ, កត្តេ"តិ។ "តេត ហិ អត្តតោ

ចិត្តមេវ រក្ខាហិ, សក្កា ទុក្ខា មុច្ចិតុ”ន្តិ ឥមំ ឱវាទំ ទត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៦។

“សុទុទ្ទសំ សុនិបុណំ, យត្ថកាមនិបាតិនំ;

ចិត្តំ រក្ខេថ មេធាវី, ចិត្តំ គុត្តំ សុខាវហ”ន្តិ។

តត្ថ សុទុទ្ទសន្តិ សុដ្ឋុ ទុទ្ទសំ។ សុនិបុណន្តិ សុដ្ឋុ និបុណំ បរមសណ្ហំ យត្ថកាមនិបាតិនន្តិ ជាតិអាទីនិ អនោលោកេត្វា លភិតព្ពាលភិតព្ពយុត្តាយុត្តដ្ឋានេសុ យត្ថ កត្ថចិ និបតនសីលំ។ ចិត្តំ រក្ខេថ មេធាវីតិ អន្ធពាលោ ទុម្មេធោ អត្តនោ ចិត្តំ រក្ខិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, ចិត្តវសិកោ ហុត្វា អនយព្យសនំ បាបុណាតិ។ មេធាវី បន បណ្ឌិតោវ ចិត្តំ រក្ខិតុំ សក្កោតិ, តស្មា ត្វម្បិ ចិត្តមេវ គោបេហិ។ ឥទញ្ហិចិត្តំ គុត្តំ សុខាវហំ មគ្គផលនិព្ពានសុខានិ អាវហតីតិ។

ទេសនាបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលំ បាបុណិ, អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបន្នាទយោ អហេសុំ, ទេសនា មហាជនស្ស សាត្ថិកា អហោសីតិ។

អញ្ញតរឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុវត្ថុ តតិយំ។

៤។ សង្ឃរក្ខិតភាគិនេយ្យត្ថេរវត្ថុ

ទូរង្គមន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ សង្ឃរក្ខិតំ នាម ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយំ កិរេកោ កុលបុត្តោ សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា និក្ខមិត្វា បព្ពជិតោ លទ្ធូបសម្បទោ សង្ឃរក្ខិតត្ថេរោ នាម ហុត្វា កតិបាហេនេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ តស្ស កនិដ្ឋភគិនី បុត្តំ លភិត្វា ថេរស្ស នាមំ អកាសិ។ សោ ភាគិនេយ្យសង្ឃរក្ខិតោ នាម ហុត្វា វយប្បត្តោ ថេរស្សេវ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ អញ្ញតរស្មិំ គាមកាវាសេ វស្សំ ឧបគន្ត្វា, “ឯកំ សត្តហត្ថំ, ឯកំ អដ្ឋហត្ថ”ន្តិ ទ្វេ វស្សាវាសិកសាដកេ លភិត្វា អដ្ឋហត្ថំ “ឧបជ្ឈាយស្ស មេ ភវិស្សតី”តិ សល្លក្ខេត្វា “សត្តហត្ថំ មយ្ហំ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា វុដ្ឋវស្សោ “ឧបជ្ឈាយំ បស្សិស្សាមី”តិ អាគច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ អាគន្ត្វា ថេរេ វិហារំ អនាគតេយេវ វិហារំ បវិសិត្វា ថេរស្ស ទិវាដ្ឋានំ សម្មជ្ជិត្វា បាទោទកំ ឧបដ្ឋបេត្វា អាសនំ បញ្ញបេត្វា អាគមនមគ្គំ ឱលោកេន្តោ និសីទិ។ អថស្សាគមនភាវំ ទិស្វា បច្ចុគ្គមនំ កត្វា បត្តចីវរំ បដិគ្គហេត្វា, “និសីទថ, ភន្តេ”តិ ថេរំ និសីទាបេត្វា តាលវណ្ដំ អាទាយ វីជិត្វា បានីយំ ទត្វា បាទេ ធោវិត្វា តំ សាដកំ អានេត្វា

បាទមូលេ ឋបេត្វា, “ភន្តេ, ឥមំ បរិភុញ្ជថា”តិ វត្វា ភាគិនេយ្យោ អដ្ឋាសិ។

អថ នំ ថេរោ អាហ – “សង្ឃរក្ខិត, មយ្ហំ ចីវរំ បរិបុណ្ណំ, ត្វមេវ បរិភុញ្ជា”តិ។ “ភន្តេ, មយា លទ្ធកាលតោ បដ្ឋាយ ឥទំ តុម្ហាកមេវ សល្លក្ខិតំ, បរិភោគំ ករោថា”តិ។ “ហោតុ, សង្ឃរក្ខិត, បរិបុណ្ណំ មេ ចីវរំ, ត្វមេវ បរិភុញ្ជា”តិ។ “ភន្តេ, មា ឯវំ ករោថ, តុម្ហេហិ បរិភុត្តេ មយ្ហំ មហប្ផលំ ភវិស្សតី”តិ។ អថ នំ តស្ស បុនប្បុនំ កថេន្តស្សបិ ថេរោ ន ឥច្ឆិយេវ។

ឯវំ សោ ភាគិនេយ្យោ ឋិតកោវ ចិន្តេសិ – “អហំ ថេរស្ស គិហិកាលេ ភាគិនេយ្យោ, បព្ពជិតកាលេ សទ្ធិវិហារិកោ, ឯវម្បិ មយា សទ្ធិំ ឧបជ្ឈាយោ បរិភោគំ ន កត្តុកាមោ។ ឥមស្មិំ មយា សទ្ធិំ បរិភោគំ អករោន្តេ កិំ មេ សមណភាវេន, គិហី ភវិស្សាមី”តិ។ អថស្ស ឯតទហោសិ – “ទុស្សណ្ឋាបិតោ ឃរាវាសោ, កិំ នុ ខោ គន្ត្វា គិហិភូតោ ជីវិស្សាមី”តិ។ តតោ ចិន្តេសិ – “អដ្ឋហត្ថសាដកំ វិក្កិណិត្វា ឯកំ ឯឡកំ គណ្ហិស្សាមិ, ឯឡកា នាម ខិប្បំ វិជាយតិ, ស្វាហំ វិជាតំ វិជាតំ វិក្កិណិត្វា មូលំ ករិស្សាមិ, មូលេ ពហូ កត្វា ឯកំ បជាបតិំ អានេស្សាមិ, សា ឯកំ បុត្តំ វិជាយិស្សតិ។ អថស្ស មម មាតុលស្ស នាមំ កត្វា ចូឡយានកេ និសីទាបេត្វា មម បុត្តញ្ច ភរិយញ្ច អាទាយ មាតុលំ វន្ទិតុំ អាគមិស្សាមិ, អាគច្ឆន្តេ អន្តរាមគ្គេ មម ភរិយំ ឯវំ វក្ខាមិ – ‘អានេហិ តាវ មេ បុត្តំ វហិស្សាមី’តិ។ សា ‘កិំ តេ បុត្តេន, ឯហិ, ឥមំ យានកំ បាជេហី’តិ វត្វា បុត្តំ គហេត្វា, ‘អហំ នេស្សាមិ ន’ន្តិ នេត្វា សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តី ចក្កបថេ ឆឌ្ឌេស្សតិ។ អថស្ស សរីរំ អភិរុហិត្វា ចក្កំ គមិស្សតិ, អថ នំ ‘ត្វំ មម បុត្តំ នេតុំ អទាសិ, នំ សន្ធារេតុំ នាសក្ខិ, នាសិតោម្ហិ តយា’តិ វត្វា បតោទយដ្ឋិយា បិដ្ឋិយំ បហរិស្សាមី”តិ។

សោ ឯវំ ចិន្តេន្តោវ ឋត្វា ភាគិនេយ្យោ ថេរស្ស សីសេ តាលវណ្ដេន បហរិ។ ថេរោ “កិំ នុ ខោ អហំ សង្ឃរក្ខិតេន សីសេ បហតោ”តិ ឧបធារេន្តោ តេន ចិន្តិតចិន្តិតំ សព្ពំ ញត្វា, “សង្ឃរក្ខិត, មាតុគាមស្ស បហារំ ទាតុំ នាសក្ខិ, កោ ឯត្ថ មហល្លកត្ថេរស្ស ទោសោ”តិ អាហ។ សោ “អហោ នដ្ឋោម្ហិ, ញាតំ កិរ មេ ឧបជ្ឈាយេន ចិន្តិតចិន្តិតំ, កិំ មេ សមណភាវេនា”តិ តាលវណ្ដំ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិតុំ អារទ្ធោ។

អថ នំ ទហរា ច សាមណេរា ច អនុពន្ធិត្វា អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ អគមំសុ។ សត្ថា តេ ភិក្ខូ ទិស្វាវ “កិំ, ភិក្ខវេ, អាគតត្ថ, ឯកោ វោ ភិក្ខុ លទ្ធោ”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ភន្តេ, ឥមំ ទហរំ ឧក្កណ្ឋិត្វា បលាយន្តំ គហេត្វា តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគតម្ហា”តិ។ “ឯវំ កិរ ភិក្ខូ”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ “កិមត្ថំ តេ ភិក្ខុ ឯវំ ភារិយំ កម្មំ កតំ, ននុ ត្វំ អារទ្ធវីរិយស្ស ឯកស្ស ពុទ្ធស្ស បុត្តោ, មាទិសស្ស នាម ពុទ្ធស្ស សាសនេ បព្ពជិត្វា អត្តានំ ទមយិត្វា សោតាបន្នោតិ វា សកទាគាមីតិ វា អនាគាមីតិ វា អរហាតិ វា វទាបេតុំ នាសក្ខិ, កិមត្ថំ ឯវំ ភារិយំ កម្មំ អកាសី”តិ? “ឧក្កណ្ឋិតោម្ហិ, ភន្តេ”តិ។ “កិំ ការណា ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ? សោ វស្សាវាសិកសាដកានំ លទ្ធទិវសតោ បដ្ឋាយ យាវ ថេរស្ស តាលវណ្ដេន បហារា សព្ពំ តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា, “ឥមិនា ការណេន បលាតោម្ហិ, ភន្តេ”តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា “ឯហិ ភិក្ខុ, មា ចិន្តយិ, ចិត្តំ នាមេតំ ទូរេ ហោតុបិ អារម្មណំ សម្បដិច្ឆនកជាតិកំ, រាគទោសមោហពន្ធនា មុច្ចនត្ថាយ វាយមិតុំ វដ្ដតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ

–

ឱសិ។

“ទូរង្គមំ ឯកចរំ, អសរីរំ គុហាសយំ;

យេ ចិត្តំ សំយមេស្សន្តិ, មោក្ខន្តិ មារពន្ធនា”តិ។

តត្ថ ទូរង្គមន្តិ ចិត្តស្ស ហិ មក្កដសុត្តមត្តកម្បិ បុរត្ថិមាទិទិសាភាគេន គមនាគមនំ នាម នត្ថិ, ទូរេ សន្តម្បិ បន អារម្មណំ សម្បដិច្ឆតីតិ ទូរង្គមំ នាម ជាតំ។ សត្តដ្ឋចិត្តានិ បន ឯកតោ កណ្ណិកពទ្ធានិ ឯកក្ខណេ ឧប្បជ្ជិតុំ សមត្ថានិ នាម នត្ថិ។ ឧប្បត្តិកាលេ ឯកេកមេវ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ, តស្មិំ និរុទ្ធេ បុន ឯកេកមេវ ឧប្បជ្ជតីតិ ឯកចរំ នាម ជាតំ។ ចិត្តស្ស សរីរសណ្ឋានំ វា នីលាទិប្បការោ វណ្ណភេទោ វា នត្ថីតិ អសរីរំ នាម ជាតំ។ គុហា នាម ចតុមហាភូតគុហា, ឥទញ្ច ហទយរូបំ និស្សាយ បវត្តតីតិ គុហាសយំ នាម ជាតំ។ យេ ចិត្តន្តិ យេ កេចិ បុរិសា វា ឥត្ថិយោ វា គហដ្ឋា វា បព្ពជិតា វា អនុប្បជ្ជនកកិលេសស្ស ឧប្បជ្ជិតុំ អទេន្តា សតិសម្មោសេន ឧប្បន្នកិលេសំ បជហន្តា ចិត្តំ សំយមេស្សន្តិ សំយតំ អវិក្ខិត្តំ ករិស្សន្តិ។ មោក្ខន្តិ មារពន្ធនាតិ សព្ពេតេ កិលេសពន្ធនាភាវេន មារពន្ធនសង្ខាតា តេភូមកវដ្ដា មុច្ចិស្សន្តីតិ។

ទេសនាបរិយោសានេ ភាគិនេយ្យសង្ឃរក្ខិតត្ថេរោ សោតាបត្តិផលំ បាបុណិ, អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបន្នាទយោ ជាតា, មហាជនស្ស សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

សង្ឃរក្ខិតភាគិនេយ្យត្ថេរវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥. ចិត្តហត្ថត្ថេរវត្ថុ

អនវដ្ឋិតចិត្តស្សាតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ ចិត្តហត្ថត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកោ កិរ សាវត្ថិវាសី កុលបុត្តោ នដ្ឋគោណំ បរិយេសន្តោ អរញ្ញំ បវិសិត្វា មជ្ឈន្ហិកកាលេ គោណំ ទិស្វា គោយូថេ វិស្សជ្ជេត្វា, “អទ្ធា អយ្យានំ សន្តិកេ អាហារមត្តំ លភិស្សាមី”តិ ខុប្បិបាសាភិភូតោ វិហារំ បវិសិត្វា ភិក្ខូនំ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ តស្មិំ ខោ បន សមយេ ភិក្ខូនំ អវក្ការបាតិយំ ភុត្តាវសេសកំ ភត្តំ ហោតិ, តេ តំ ឆាតកបីឡិតំ ទិស្វា, “ឥតោ ភត្តំ គហេត្វា ភុញ្ជាហី”តិ វទិំសុ។ ពុទ្ធកាលេ ច បន អនេកសូបព្យញ្ជនំ ភត្តំ ឧប្បជ្ជតិ, សោ តតោ យាបនមត្តំ គហេត្វា ភុញ្ជិត្វា បានីយំ បិវិត្វា ហត្ថេ ធោវិត្វា ភិក្ខូ វន្ទិត្វា, “កិំ, ភន្តេ, អជ្ជ, អយ្យា, និមន្តនដ្ឋានំ អគមិំសូ”តិ បុច្ឆិ។ “នត្ថិ, ឧបាសក, ភិក្ខូ ឥមិនា នីហារេន និពទ្ធំ លភន្តី”តិ។ សោ “មយំ

ᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩥᩅᩴ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᩑᩅᩴ ᨾᨵᩩᩁᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩃᨽᩣᨾ, ᩍᨾᩮ ᨠᩥᩁ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨣᩥᩉᩥᨽᩣᩅᩮᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨿᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ "ᩈᩣᨵᩩ ᩏᨸᩣᩈᨠᩣ"ᨲᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩈᩩᩴ᪨

ᩈᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩪᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨳᩪᩃᩈᩁᩦᩁᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – "ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩮᨶ, ᨣᩥᩉᩦ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨻ᩠ᨽᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨣᩮᩉᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩮᨶᩮᩅ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨾᩥᩃᩣᨿᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ "ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ, ᩈᨾᨱᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩴ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨻ᩠ᨽᨾᩥ, ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩏᨸᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩮᨶᩮᩅ ᨸᩩᨶᨸᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨣᩥᩉᩥᨽᩣᩅᩮᨶ, ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨿᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩏᨸᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨸᩩᨶ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᨨᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ "ᩋᨿᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩥᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩁᨲᩦ"ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨

ᨲᩔᩮᩅᩴ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩴ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᩅᩣᩁᩮ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨠᩈᩥᨽᨱ᩠ᨯᨾᩣᨴᩣᨿ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩣᩈᩣᩅᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨲᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩈᩣᨭᨠᩮᩣ ᩋᨸᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᩩᨡᨲᩮᩣ ᨧ ᩃᩣᩃᩣ ᨸᨣ᩠ᨥᩁᨲᩥ, ᨶᩣᩈᩣ ᨥᩩᩁᩩᨥᩩᩁᩣᨿᨲᩥ, ᨾᩩᨡᩴ ᩅᩥᩅᨭᩴ, ᨴᨶ᩠ᨲᩮ ᨡᩣᨴᨲᩥ, ᩈᩣ ᨲᩔ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩈᩁᩦᩁᩴ ᩅᩥᨿ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ "ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩍᨴᨶ᩠ᨲᩥ" ᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ, "ᩋᩉᩴ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨽᩣᩅᩮ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩈᩣᩅᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᩁᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᨣᩮᩉᩮ ᨮᩥᨲᩣ ᩈᩔᩩ ᨲᩴ ᨲᨳᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, "ᩋᨿᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩈᩣᩅᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ"ᨲᩥ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᨾᩣᨶᩴ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ "ᨶᩪᨶ ᩍᨾᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩑᩈᩮᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ"ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩏᨭ᩠ᨮᩮᩉᩥ ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩥ, ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨲᩮ ᨲᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᨾᩣᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩮᩣ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩩᨿ᩠ᩉ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ "ᩋᨸᩮᩉᩥ ᩋᨸᩮᩉᩥ, ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨣᨾᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩮᨶᩮᩅ ᨸᩩᨶᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ "ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨿᩣᨧᩥ᪨ "ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩔᩣᨾ ᨾᨿᩴ ᨲᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲᩩᩴ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᨾᨱᨽᩣᩅᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨶᩥᩈᩣᨶᨸᩣᩈᩣᨱᩈᨴᩥᩈᩴ ᨲᩅ ᩈᩦᩈ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ "ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᩴ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩣᨿ ᩑᨠᩅᩣᩁᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨳᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᩴ ᩏᨸᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩮᨶᩮᩅ ᩈᩉ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨

ᨲᩮᨸᩥ ᨶᩴ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ – "ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳ, ᨲᩅ ᨣᨾᨶᩈᨾᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᨾᩮᩅ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᨲᩮ ᩅᩣᩁᩮ ᨧᩥᩁᩣᨿᩥᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ "ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᨠᩣᩃᩮ ᨣᨲᨾ᩠ᩉᩣ, ᩈᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨣᨾᨶᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨩᩣᨲᨾ᩠ᩉᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, "ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨶᩣᨾ ᩅᨴᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨽᩪᨲᩴ ᩅᨴᨲᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ "ᩋᩣᨾ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨶᩅᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶᨠᩣᩃᩮ ᨣᨾᨶᩣᨣᨾᨶᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩥᩔ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᨸᨬ᩠ᨧ ᨸᩉᩦᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

ឲ្យប៉ៈ

“អតចដ្ឋិតចិត្តស្ស, សទ្ធម្មំ អចិជាតតោ;

បរិប្លចបសាទស្ស, បញ្ញា ត បរិបូរតិៈ

ឲ្យដ៉ៈ

“អតចស្សុតចិត្តស្ស, អតត្វាហតចេតសោ;

បុញ្ញបាបបហីតស្ស, តត្ថិ ជាគរតោ ភយ”ន្តិៈ

តត្ថ អតចដ្ឋិតចិត្តស្សាតិ ចិត្តំ តាមយតំ កស្សចិ តិដាដ្ឋំ ចា ឆាចរំ ចា តត្ថិៈ យោ បត បុគ្គលោ អស្សបិដ្ឋេ ឆបិតកុម្ភណ្ឌំ ចិយ ច ធុសរាសិម្ហិ កោដ្ឋិតខាណុកោ ចិយ ច ខល្លាដសីសេ ឆបិតកទម្ពបុប្ផំ ចិយ ច ត កត្ថចិ សណ្ឋាតិ, កទាចិ ពុទ្ធសាចកោ ហោតិ, កទាចិ អាជីចកោ, កទាចិ តិគណ្ឋោ, កទាចិ តាបសោៈ ឯចរូបោ បុគ្គលោ អតចដ្ឋិតចិត្តោ តាមៈ តស្ស អតចដ្ឋិតចិត្តស្សៈ សទ្ធម្មំ អចិជាតតោតិ សត្តតិំសពោធិបក្ខិយធម្មភេទំ ឥមំ សទ្ធម្មំ អចិជាតត្តស្ស បរិត្តសទ្ធតាយ ចា ឧប្លចសទ្ធតាយ ចា បរិប្លចបសាទស្ស កាមាចចររូបាចចរាទិភេទា បញ្ញា ត បរិបូរតិៈ កាមាចចរាយបិ អបរិបូរយមាតាយ កុតោច រូបាចចរារូបាចចរលោកុត្តរបញ្ញា បរិបូរិស្សតីតិ ទីបេតិៈ អតចស្សុតចិត្តស្សាតិ រាគេត អតិត្តចិត្តស្សៈ អតត្វាហតចេតសោតិ “អាហតចិត្តោ ខិលជាតោ”តិ (ទីៈ តិៈ ឲ្យៈ ឲ្យ១ដ; ចិភៈ ដ៦១; មៈ តិៈ ១ៈ១ប៉ឪ) អាគតដ្ឋាតេ ទោសេត ចិត្តស្ស បហតភាចោ ចុត្តោ, ឥធ បត ទោសេត អប្បដិហតចិត្តស្សាតិ អត្ថោៈ បុញ្ញបាបបហីតស្សាតិ ចតុត្ថមគ្គេត បហីតបុញ្ញស្ស ចេច បហីតបាបស្ស ច ខីណាសចស្សៈ តត្ថិ ជាគរតោ ភយន្តិ ខីណាសចស្ស ជាគរត្តស្សេច អភយភាចោ កថិតោ ចិយៈ សោ បត សទ្ធាទីហិ បញ្ចហិ ជាគរធម្មេហិ សមន្នាគតត្តា ជាគរោ តាមៈ តស្មា តស្ស ជាគរត្តស្សាបិ អជាគរត្តស្សាបិ កិលេសភយំ តត្ថិ កិលេសាតំ អបច្ចាចត្តតតោៈ ត ហិ តំ កិលេសា អតុពត្ធន្តិ តេត តេត មគ្គេត បហីតាតំ កិលេសាតំ បុត អតុបគមតតោៈ តេតេចាហ – “សោតាបត្តិមគ្គេត យេ កិលេសា បហីតា, តេ កិលេសេ ត បុតេតិ ត បច្ចេតិ ត បច្ចាគច្ឆតិ, សកទាគាមិអតាគាមិអរហត្តមគ្គេត យេ កិលេសា បហីតា, តេ កិលេសេ ត បុតេតិ ត បច្ចេតិ ត បច្ចាគច្ឆតី”តិ (ចូឡនិៈ មេត្តគូមាណចបុច្ឆាតិទ្ទេស ឲ្យសី)ៈ

ទេសតា មហាជតស្ស សាត្ថិកា សផលា អហោសិៈ

អថេកទិចសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “ភារិយា ចតិមេ, អាចុសោ, កិលេសា តាម, ឯចរូបស្ស អរហត្តស្ស ឧបតិស្សាយសម្បន្នោ

កុលបុត្តោ កិលេសវសេន អាលោឡិតោ សត្តវារេ គិហី ហុត្វា សត្តវារេ បព្ពជិតោ”តិ។ សត្ថា តេសំ តំ កថាបវត្តិំ សុត្វា តង្ខណានុរូបេន គមនេន ធម្មសភំ គន្ត្វា ពុទ្ធាសនេ និសិន្នោ “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា, “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ ឯវមេវ, ភិក្ខវេ, កិលេសា នាម គរុកា, សចេ ឯតេ រូបិនោ ហុត្វា កត្ថចិ បក្ខិបិតុំ សក្កា ភវេយ្យុំ, ចក្កវាឡំ អតិសម្ពាធំ, ព្រហ្មលោកោ អតិនីចកោតិ ឱកាសោ នេសំ ន ភវេយ្យ, យាទិសម្បិ នាមេតេ បញ្ញាសម្បន្នំ បុរិសាជានីយំ អាលោឡេន្តិ, អវសេសេសុ កា កថា? “អហញ្ហិ អឌ្ឍនាឡិមត្តំ វរកចោរកំ កុណ្ឋកុទាលញ្ច និស្សាយ ឆ វារេ បព្ពជិត្វា ឧប្បព្ពជិតបុព្ពោ”តិ។ “កទា, ភន្តេ, កទា សុកតា”តិ? “សុណិស្សថ, ភិក្ខវេ”តិ។ “អាម, ភន្តេ”តិ។ “តេន ហិ សុណាថា”តិ អតីតំ អាហរិ –

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ កុទាលបណ្ឌិតោ នាម ពាហិរកបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អដ្ឋ មាសេ ហិមវន្តេ វសិត្វា វស្សារត្តសមយេ ភូមិយា តិន្តាយ “គេហេ មេ អឌ្ឍនាឡិមត្តា វរកចោរកា ច កុណ្ឋកុទាលកោ ច អត្ថិ, វរកចោរកពីជំ មា នស្សី”តិ ឧប្បព្ពជិត្វា ឯកំ ឋានំ កុទាលេន កសិត្វា តំ ពីជំ វបិត្វា វតិំ កត្វា បក្កកាលេ ឧទ្ធរិត្វា នាឡិមត្តពីជំ ឋបេត្វា សេសំ ខាទិ។ សោ “កិំ មេ ទានិ គេហេន, បុន អដ្ឋ មាសេ បព្ពជិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា និក្ខមិត្វា បព្ពជិ។ ឥមិនាវ នីហារេន នាឡិមត្តំ វរកចោរកញ្ច កុណ្ឋកុទាលញ្ច និស្សាយ សត្តវារេ គិហី ហុត្វា សត្តវារេ បព្ពជិត្វា សត្តមេ បន វារេ ចិន្តេសិ – “អហំ ឆ វារេ ឥមំ កុណ្ឋកុទាលំ និស្សាយ គិហី ហុត្វា បព្ពជិតោ, កត្ថចិទេវ នំ ឆឌ្ឌេស្សាមី”តិ។ សោ គង្គាយ តីរំ គន្ត្វា, “បតិតដ្ឋានំ បស្សន្តោ ឱតរិត្វា គណ្ហេយ្យំ, យថាស្ស បតិតដ្ឋានំ ន បស្សាមិ, តថា នំ ឆឌ្ឌេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា នាឡិមត្តពីជេ បិលោតិកាយ ពន្ធិត្វា បិលោតិកំ កុទាលផលេ ពន្ធិត្វា កុទាលំ អគ្គទណ្ឌកេ គហេត្វា គង្គាយ តីរេ ឋិតោ អក្ខីនិ និមីលេត្វា ឧបរិសីសេ តិក្ខត្តុំ អាវិញ្ជិត្វា គង្គាយំ ខិបិត្វា និវត្តិត្វា ឱលោកេន្តោ បតិតដ្ឋានំ អទិស្វា “ជិតំ មេ, ជិតំ មេ”តិ តិក្ខត្តុំ សទ្ទមកាសិ។

តស្មិំ ខណេ ពារាណសិរាជា បច្ចន្តំ វូបសមេត្វា អាគន្ត្វា នទីតីរេ ខន្ធាវារំ និវាសេត្វា ន្ហានត្ថាយ នទិំ ឱតិណ្ណោ តំ សទ្ទំ អស្សោសិ។ រាជូនញ្ច នាម “ជិតំ មេ”តិ សទ្ទោ អមនាបោ ហោតិ, សោ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា, “អហំ ឥទានិ អមិត្តមទ្ទនំ កត្វា ‘ជិតំ មេ’តិ អាគតោ, ត្វំ បន ‘ជិតំ មេ, ជិតំ មេ’តិ វិរវសិ, កិំ នាមេត”ន្តិ បុច្ឆិ។ កុទាលបណ្ឌិតោ “ត្វំ ពាហិរកចោរេ ជិនិ, តយា ជិតំ បុន អវជិតមេវ ហោតិ, មយា បន អជ្ឈត្តិកោ លោភចោរោ ជិតោ, សោ បុន មំ ន ជិនិស្សតិ, តស្សេវ ជយោ សាធូ”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“ន តំ ជិតំ សាធុ ជិតំ, យំ ជិតំ អវជីយតិ;

តំ ខោ ជិតំ សាធុ ជិតំ, យំ ជិតំ នាវជីយតី”តិ។ (ជា. ១.១.៧០);

តំ ខណេយេវ ច គង្គំ ឱលោកេន្តោ អាបោកសិណំ និព្ពត្តេត្វា អធិគតវិសេសោ អាកាសេ បល្លង្កេន និសីទិ។ រាជា មហាបុរិសស្ស ធម្មកថំ សុត្វា វន្ទិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិត្វា សទ្ធិំ ពលកាយេន បព្ពជិ។ យោជនមត្តា បរិសា អហោសិ។ អបរោបិ សាមន្តរាជា តស្ស បព្ពជិតភាវំ សុត្វា, “តស្ស រជ្ជំ គណ្ហិស្សាមី”តិ អាគន្ត្វា តថា សមិទ្ធំ នគរំ សុញ្ញំ ទិស្វា, “ឯវរូបំ នគរំ ឆឌ្ឌេត្វា បព្ពជិតោ រាជា ឱរកេ ឋានេ ន

បព្ពជិស្សតិ, យថាបិ បព្ពជិតុំ សក្កោតី"តិ ចិន្តេត្វា តត្ថ គន្ត្វា មហាបុរិសំ ឧបសង្កមិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិត្វា សបរិវារោ បព្ពជិ។ ឯតេនេវ នីហារេន សត្ត រាជានោ បព្ពជិំសុ។ សត្តយោជនិកោ អស្សមោ អហោសិ។ សត្ត រាជានោ ភោគេ ឆឌ្ឌេត្វា ឯត្តកំ ជនំ គហេត្វា បព្ពជិំសុ។ មហាបុរិសោ ព្រហ្មចរិយវាសំ វសិត្វា ព្រហ្មលោកូបគោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា, "អហំ, ភិក្ខវេ, តទា កុទ្ទាលបណ្ឌិតោ អហោសិំ, កិលេសា នាមេតេ ឯវំ ភារិយា"តិ អាហ។

ចិត្តហត្ថត្ថេរវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦. បញ្ចសតភិក្ខុវត្ថុ

កុម្ភូបមន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ អារទ្ធវិបស្សកេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយំ កិរ បញ្ចសតា ភិក្ខូ សត្ថុ សន្តិកេ យាវ អរហត្តា កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា, "សមណធម្មំ ករិស្សាមា"តិ យោជនសតមគ្គំ គន្ត្វា ឯកំ មហាគាមំ អគមំសុ។ អថ តេ មនុស្សា ទិស្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទាបេត្វា បណីតេហិ យាគុភត្តាទីហិ បរិវិសិត្វា, "កហំ, ភន្តេ, គច្ឆថា"តិ បុច្ឆិត្វា, "យថាផាសុកដ្ឋាន"ន្តិ វុត្តេ, "ភន្តេ, ឥមំ តេមាសំ ឥធេវ វសថ, មយម្បិ តុម្ហាកំ សន្តិកេ សរណេសុ បតិដ្ឋាយ បញ្ច សីលានិ រក្ខិស្សាមា"តិ យាចិត្វា តេសំ អធិវាសនំ វិទិត្វា, "អវិទូរេ ឋានេ មហន្តោ វនសណ្ឌោ អត្ថិ, ឯត្ថ វសថ, ភន្តេ"តិ វត្វា ឧយ្យោជេសុំ។ ភិក្ខូ តំ វនសណ្ឌំ បវិសិំសុ។ តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថា ទេវតា "សីលវន្តា, អយ្យា, ឥមំ វនសណ្ឌំ អនុប្បត្តា, អយុត្តំ ខោ បន អម្ហាកំ អយ្យេសុ ឥធ វសន្តេសុ បុត្តទារេ គហេត្វា រុក្ខេ អភិរុយ្ហ វសិតុ"ន្តិ រុក្ខតោ ឱតរិត្វា ភូមិយំ និសីទិត្វា ចិន្តយិំសុ, "អយ្យា, ឥមស្មិំ ឋានេ អជ្ជេករត្តិំ វសិត្វា អទ្ធា ស្វេ គមិស្សន្តី"តិ។ ភិក្ខូបិ បុនទិវសេ អន្តោគាមេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បុន តមេវ វនសណ្ឌំ អាគមិំសុ។ ទេវតា "ភិក្ខុសង្ឃោ ស្វាតនាយ កេនចិ និមន្តិតោ ភវិស្សតិ, តស្មា បុនាគច្ឆតិ, អជ្ជ គមនំ ន ភវិស្សតិ, ស្វេ គមិស្សតិ មញ្ញេ"តិ ឥមិនា ឧបាយេន អឌ្ឍមាសមត្តំ ភូមិយមេវ អច្ឆិំសុ។

តតោ ចិន្តយិំសុ – "ភទន្តា ឥមំ តេមាសំ ឥធេវ មញ្ញេ វសិស្សន្តិ, ឥធេវ ខោ បន ឥមេសុ វសន្តេសុ អម្ហាកំ រុក្ខេ អភិរុហិត្វា និសីទិតុម្បិ ន យុត្តំ, តេមាសំ បុត្តទារេ គហេត្វា ភូមិយំ និសីទនដ្ឋានម្បិ ទុក្ខំ, កិញ្ចិ កត្វា ឥមេ ភិក្ខូ បលាបេតុំ វដ្ដតី"តិ។ តា តេសុ តេសុ រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានេសុ ចេវ ចង្កមនកោដីសុ ច ឆិន្នសីសានិ កពន្ធានិ ទស្សេតុំ អមនុស្សសទ្ទញ្ច កាតុំ អារភិំសុ។ ភិក្ខូនំ ខិបិតកាសាទយោ រោគា បវត្តិំសុ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ "តុយ្ហំ អាវុសោ, កិំ រុជ្ជតី"តិ បុច្ឆន្តា, "មយ្ហំ ខិបិតរោគោ, មយ្ហំ កាសោ"តិ វត្វា, "អាវុសោ, អហំ អជ្ជ ចង្កមនកោដិយំ ឆិន្នសីសំ អទ្ទសំ, អហំ រត្តិដ្ឋានេ កពន្ធំ អទ្ទសំ , អហំ ទិវាដ្ឋានេ អមនុស្សសទ្ទំ អស្សោសិំ, បរិវជ្ជេតព្ពយុត្តកមិទំ ឋានំ, អម្ហាកំ ឥធ អផាសុកំ អហោសិ, សត្ថុ សន្តិកំ គមិស្សាមា"តិ និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។

អថ តេ វត្វា អាហ – “កិំ, ភិក្ខវេ, តស្មិំ ឋានេ វសិតុំ ន សក្ខិស្សថា”តិ? “អាម, ភន្តេ, អម្ហាកំ តស្មិំ ឋានេ វសន្តានំ ឧបទ្ទវន្តិ ភេរវារម្មណានិ ឧបដ្ឋហន្តិ, ឧបទ្ទវំ អផាសុកំ ហោតិ, តេន មយំ ‘វជ្ជេតព្ពមិទំ ឋាន’ន្តិ តំ ឆឌ្ឌេត្វា តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគតា”តិ។ “ភិក្ខវេ, តត្ថេវ តុម្ហាកំ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ។ “ន សក្កា, ភន្តេ”តិ។ “ភិក្ខវេ, តុម្ហេ អាវុធំ អគ្គហេត្វា គតា, ឥទានិ អាវុធំ គហេត្វា គច្ឆថា”តិ។ “កតរាវុធំ, ភន្តេ”តិ? វត្វា “អហំ អាវុធំ វោ ទស្សាមិ, មយា ទិន្នំ អាវុធំ គហេត្វា គច្ឆថា”តិ វត្វា –

“ករណីយមត្ថកុសលេន, យន្ត សន្តំ បទំ អភិសមេច្ច;

សក្កោ ឧជូ ច សុហុជូ ច, សុវចោ ចស្ស មុទុ អនតិមានី”តិ។ (ខុ. បា. ៩.១; សុ. និ. ១៤៣) –

សកលំ មេត្តសុត្តំ កថេត្វា, “ភិក្ខវេ, ឥមំ តុម្ហេ វិហារស្ស ពហិវនសណ្ឌតោ បដ្ឋាយ សជ្ឈាយន្តា អន្តោវិហារំ បវិសេយ្យាថា”តិ ឧយ្យោជេសិ។ តេ សត្ថារំ វន្ទិត្វា និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន តំ ឋានំ បត្វា ពហិវិហារេ គណសជ្ឈាយំ កត្វា សជ្ឈាយមានា វនសណ្ឌំ បវិសិំសុ។ សកលវនសណ្ឌេ ទេវតា មេត្តចិត្តំ បដិលភិត្វា តេសំ បច្ចុគ្គមនំ កត្វា បត្តចីវរបដិគ្គហណំ អាបុច្ឆិំសុ, ហត្ថបាទសម្ពាហនំ អាបុច្ឆិំសុ, តេសំ តត្ថ តត្ថ អារក្ខំ សំវិទហិំសុ, បក្កុថិតតេលំ វិយ សន្និសិន្នា អហេសុំ។ កត្ថចិ អមនុស្សសទ្ទោ នាម នាហោសិ។ តេសំ ភិក្ខូនំ ចិត្តំ ឯកគ្គំ អហោសិ។ តេ រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានេសុ និសីទិត្វា វិបស្សនាយ ចិត្តំ ឱតារេត្វា អន្តោ ខយវយំ បដ្ឋបេត្វា, “អយំ អត្តភាវោ នាម ភិជ្ជនកដ្ឋេន អថាវរដ្ឋេន កុលាលភាជនសទិសោ”តិ វិបស្សនំ វឌ្ឍយិំសុ។ សម្មាសម្ពុទ្ធោ គន្ធកុដិយំ និសិន្នោវ តេសំ វិបស្សនាយ អារទ្ធភាវំ ញត្វា តេ ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា, “ឯវមេវ, ភិក្ខវេ, អយំ អត្តភាវោ នាម ភិជ្ជនកដ្ឋេន អថាវរដ្ឋេន កុលាលភាជនសទិសោ ឯវា”តិ វត្វា ឱភាសំ ផរិត្វា យោជនសតេ ឋិតោបិ អភិមុខេ និសិន្នោ វិយ ឆព្ពណ្ណរំសិយោ វិស្សជ្ជេត្វា ទិស្សមានេន រូបេន ឥមំ គាថមាហ –

៣០។

“កុម្ភូបមំ កាយមិមំ វិទិត្វា, នគរូបមំ ចិត្តមិទំ ឋបេត្វា;

យោធេថ មារំ បញ្ញាវុធេន, ជិតញ្ច រក្ខេ អនិវេសនោ សិយា”តិ។

តត្ថ កុម្ភូបមន្តិ អពលទុព្ពលដ្ឋេន អនទ្ធនិយតាវកាលិកដ្ឋេន ឥមំ កេសាទិសមូហសង្ខាតំ កាយំ កុម្ភូបមំ កុលាលភាជនសទិសំ វិទិត្វា។ នគរូបមំ ចិត្តមិទំ ឋបេត្វាតិ នគរំ នាម ពហិទ្ធា ថិរំ ហោតិ, គម្ភីរបរិខំ បាការបរិក្ខិត្តំ ទ្វារដ្ដាលកយុត្តំ, អន្តោសុវិភត្តវីថិចតុក្កសិង្ឃាដកសម្បន្នំ អន្តរាបណំ, តំ “វិលុម្បិស្សាមា”តិ ពហិទ្ធា ចោរា អាគន្ត្វា បវិសិតុំ អសក្កោន្តា បព្ពតំ អាសជ្ជ

ᨸᨭᩥᩉᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨳᩥᩁᩴ ᨶᨣᩁᩈᨴᩥᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣᩁᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣᨵᩣᩁᩣᨴᩥᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣᩅᩩᨵᩮᨶ ᨧᩮᩣᩁᨣᨱᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨾᨿᩮᨶ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨾᨿᩮᨶ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩩᨵᩮᨶ ᨲᩴᨲᩴᨾᨣ᩠ᨣᩅᨩ᩠ᨫᨠᩥᩃᩮᩈᨿᩮᩣᨵᩮ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᨿᩮᩣᨵᩮ ᨿᩮᩣᨵᩮᨳ, ᨸᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨩᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨲᩥ ᨩᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᨲᩁᩩᨱᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩋᩣᩅᩣᩈᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩏᨲᩩᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᨽᩮᩣᨩᨶᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ᪨

ᩋᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᩃᨿᩮᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨿᩮᩣᨵᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩈᩦᩈᩮ ᨻᩃᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨨᩣᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᩥᨸᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩣᩉᩮ ᩅᩣ ᩈᩥᨳᩥᩃᩮ ᩋᩣᩅᩩᨵᩮ ᩅᩣ ᨸᨲᩥᨲᩮ ᨻᩃᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩅᩩᨵᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩁᩈᩮᨶᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᨲᩥ, ᩋᨩᩥᨲᩴ ᨩᩥᨶᩣᨲᩥ, ᨩᩥᨲᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᨧᩮ ᨻᩃᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩔᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᩔᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᩁᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᩑᩅᨾᩮᩅ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨸᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨲᩁᩩᨱᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩮᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᨿᩮᩣᨵᩮ ᨩᩥᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᩈᩮᩣ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨾᩮᩅ ᩋᩔᩣᨴᩮᨲᩥ, ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨲᩥ, ᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ, ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨶᩥᩅᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᩃᨿᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᩋᨦ᩠ᨣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨸᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨿᩮᩅ ᩈᩉ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨳᩮᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩣᩅ ᩋᩣᨣᨬ᩠ᨨᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨨᨭ᩠ᨮᩴ᪨

᪗᪨ ᨸᩪᨲᩥᨣᨲ᩠ᨲᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩋᨧᩥᩁᩴ ᩅᨲᨿᩴ ᨠᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩪᨲᩥᨣᨲ᩠ᨲᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩅᩣᩈᩦ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᩏᩁᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ, ᩃᨴ᩠ᨵᩪᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩮᩣ ᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᩣᩃᩮ ᨲᩔ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩈᩣᩈᨸᨾᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨸᩦᩊᨠᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨾᩩᨣ᩠ᨣᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩃᩣᨿᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩮᩣᩃᨭ᩠ᨮᩥᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᨾᩃᨠᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩮᩊᩩᩅᩈᩃᩣᨭᩩᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩮᩊᩩᩅᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨽᩥᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ, ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩴ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩣᩅᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨸᩪᨲᩥᨣᨲ᩠ᨲᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣᨲ᩠ᩅᩮᩅᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩦᨶᩥ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨶᩥᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨶᩥᩅᩣᩈᨶᨸᩣᩁᩩᨸᨶᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩴ ᨩᩣᩃᨸᩪᩅᩈᨴᩥᩈᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨨᨯ᩠ᨯᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨶᩣᨳᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨

ពុទ្ធានញ្ច នាម ទ្វេ វារេ លោកវោលោកនំ អវិជហិតំ ហោតិ។ បច្ចូសកាលេ លោកំ វោលោកេន្តា ចក្កវាឡមុខវដ្ដិតោ បដ្ឋាយ គន្ធកុដិអភិមុខំ ញាណំ កត្វា ឱលោកេន្តិ, សាយំ ឱលោកេន្តា គន្ធកុដិតោ បដ្ឋាយ ពហិទ្ធាភិមុខំ ញាណំ កត្វា ឱលោកេន្តិ។ តស្មិំ បន សមយេ ភគវតោ ញាណជាលស្ស អន្តោ បូតិគត្តតិស្សត្ថេរោ បញ្ញាយិ។ សត្ថា តស្ស ភិក្ខុនោ អរហត្តស្ស ឧបនិស្សយំ ទិស្វា, “អយំ សទ្ធិវិហារិកាទីហិ ឆឌ្ឌិតោ, ឥទានិស្ស មំ ឋបេត្វា អញ្ញំ បដិសរណំ នត្ថី”តិ គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា វិហារចារិកំ ចរមានោ វិយ អគ្គិសាលំ គន្ត្វា ឧក្ខលិំ ធោវិត្វា ឧទកំ ទត្វា ឧទ្ធនំ អារោបេត្វា ឧទកស្ស តត្តភាវំ អាគមយមានោ អគ្គិសាលាយមេវ អដ្ឋាសិ។ តត្តភាវំ ជានិត្វា គន្ត្វា តស្ស ភិក្ខុនោ និបន្នមញ្ចកោដិំ គណ្ហិ។ តទា ភិក្ខូ “អបេថ, ភន្តេ, មយំ គណ្ហិស្សាមា”តិ មញ្ចកំ គហេត្វា អគ្គិសាលំ អាហរិំសុ។ សត្ថា អម្ពណំ អាហរាបេត្វា ឧណ្ហោទកំ អាសិញ្ចិត្វា តេហិ ភិក្ខូហិ តស្ស បារុតំ គាហាបេត្វា ឧណ្ហោទកេ មទ្ទាបេត្វា មន្ទាតបេ វិស្សជ្ជាបេសិ។ អថស្ស សន្តិកេ ឋត្វា សរីរំ ឧណ្ហោទកេន តេមេត្វា ឃំសិត្វា ន្ហាបេសិ, តស្ស ន្ហានបរិយោសានេ បារុតំ សុក្ខិ។ អថ នំ តំ និវាសាបេត្វា និវត្ថកាសាវំ ឧទកេ មទ្ទាបេត្វា អាតបេ វិស្សជ្ជាបេសិ។ អថស្ស គត្តេ ឧទកេ ឆិន្នមត្តេ តម្បិ សុក្ខិ។ សោ ឯកំ កាសាវំ និវាសេត្វា ឯកំ បារុបិត្វា សល្លហុកសរីរោ ឯកគ្គចិត្តោ មញ្ចកេ និបជ្ជិ។ សត្ថា តស្ស ឧស្សីសកេ ឋត្វា, “ភិក្ខុ អយំ តវ កាយោ អបេតវិញ្ញាណោ និរុបការោ ហុត្វា កលិង្គរំ វិយ បថវិយំ សេស្សតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤១។

“អចិរំ វតយំ កាយោ, បថវិំ អធិសេស្សតិ;

ឆុឌ្ឌោ អបេតវិញ្ញាណោ, និរត្ថំវ កលិង្គរ”ន្តិ។

តត្ថ អចិរំ វតាតិ ភិក្ខុ ន ចិរស្សេវ អយំ កាយោ បថវិំ អធិសេស្សតិ, ឥមិស្សា បកតិសយនេន សយិតាយ បថវិយា ឧបរិ សយិស្សតិ។ ឆុឌ្ឌោតិ អបវិទ្ធោ, អបគតវិញ្ញាណតាយ តុច្ឆោ ហុត្វា សេស្សតីតិ ទស្សេតិ។ យថា កិំ? និរត្ថំវ កលិង្គរំ និរុបការំ និរត្ថកំ កដ្ឋខណ្ឌំ វិយ។ ទារុអត្ថិកា ហិ មនុស្សា អរញ្ញំ បវិសិត្វា ឧជុកំ ឧជុកសណ្ឋានេន វង្កំ វង្កសណ្ឋានេន ឆិន្ទិត្វា ទារុអត្ថំ ផរណកំ គណ្ហន្តិ, អវសេសំ បន សុសិរញ្ច បូតិកញ្ច អសារកញ្ច គណ្ឋិជាតញ្ច ឆិន្ទិត្វា តត្ថេវ ឆឌ្ឌេន្តិ។ អញ្ញេ ទារុអត្ថិកា អាគន្ត្វា តំ គហេតារោ នាម នត្ថិ, ឱលោកេត្វា អត្តនោ ឧបការកមេវ គណ្ហន្តិ, ឥតរំ បថវីគតមេវ ហោតិ។ តំ បន តេន តេន ឧបាយេន មញ្ចបដិបាទកំ វា បាទកឋលិកំ វា ផលកបីឋំ វា កាតុំ សក្កាបិ ភវេយ្យ។ ឥមស្មិំ បន អត្តភាវេ ទ្វត្តិំសាយ កោដ្ឋាសេសុ ឯកកោដ្ឋាសោបិ មញ្ចបដិបាទកាទិវសេន អញ្ញេន វា ឧបការភាវេន គយ្ហូបគោ នាម នត្ថិ, កេវលំ និរត្ថំវ កលិង្គរំ អយំ កាយោ អបគតវិញ្ញាណោ កតិបាហេនេវ បថវិយំ សេស្សតីតិ។

ទេសនាវសានេ បូតិគត្តតិស្សត្ថេរោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ, អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបន្នាទយោ អហេសុំ។ ថេរោបិ អរហត្តំ

បត្វាច បរិនិព្វាយិ។ សត្ថា តស្ស សរីរកិច្ចំ ការាបេត្វា ធាតុយោ គហេត្វា ចេតិយំ ការាបេសិ។ ភិក្ខូ សត្ថារំ បុច្ឆិំសុ – "ភន្តេ, បូតិគត្តតិស្សត្ថេរោ កុហិំ និព្វត្តោ"តិ។ "បរិនិព្វុតោ, ភិក្ខវេ"តិ។ "ភន្តេ, ឯវរូបស្ស បន អរហត្តូបនិស្សយសម្បន្នស្ស ភិក្ខុនោ កិំ ការណា គត្តំ បូតិកំ ជាតំ, កិំ ការណា អដ្ឋីនិ ភិន្នានិ, កិស្ស ការណំ អរហត្តស្ស ឧបនិស្សយភាវំ បត្ត"ន្តិ? "ភិក្ខវេ, សព្វមេតំ ឯតស្ស អត្តនា កតកម្មេនេវ និព្វត្ត"ន្តិ។ "កិំ បន តេន, ភន្តេ, កត"ន្តិ? "តេន ហិ, ភិក្ខវេ, សុណាថា"តិ អតីតំ អាហរិ –

អយំ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ សាកុណិកោ ហុត្វា ពហូ សកុណេ វធិត្វា ឥស្សរជនំ ឧបដ្ឋហិ។ តេសំ ទិន្នាវសេសេ វិក្កិណាតិ, "វិក្កិតាវសេសា មារេត្វា ឋបិតា បូតិកា ភវិស្សន្តី"តិ យថា ឧប្បតិតុំ ន សក្កោន្តិ, តថា តេសំ ជង្ឃដ្ឋីនិ ច បក្ខដ្ឋីនិ ច ភិន្ទិត្វា រាសិំ កត្វា ឋបេតិ, តេ បុនទិវសេ វិក្កិណាតិ។ អតិពហូនំ បន លទ្ធកាលេ អត្តនោបិ អត្ថាយ បចាបេតិ។ តស្សេកទិវសំ រសភោជនេ បក្កេ ឯកោ ខីណាសវោ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ គេហទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ សោ ថេរំ ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា, "មយា ពហូ បាណា មារេត្វា ខាទិតា, អយ្យោ ច មេ គេហទ្វារេ ឋិតោ, អន្តោគេហេ ច រសភោជនំ សំវិជ្ជតិ, បិណ្ឌបាតមស្ស ទស្សាមី"តិ តស្ស បត្តំ អាទាយ បូរេត្វា រសបិណ្ឌបាតំ ទត្វា ថេរំ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា, "ភន្តេ, តុម្ហេហិ ទិដ្ឋធម្មស្ស មត្ថកំ បាបុណេយ្យ"ន្តិ អាហ។ ថេរោ "ឯវំ ហោតូ"តិ អនុមោទនំ អកាសិ។ "ភិក្ខវេ, តទា កតកម្មវសេនេតំ តិស្សស្ស និប្ផន្នំ, សកុណានំ អដ្ឋិភេទនកម្មនិស្សន្ទេន តិស្សស្ស គត្តញ្ច បូតិកំ ជាតំ, អដ្ឋីនិ ច ភិន្នានិ, ខីណាសវស្ស រសបិណ្ឌបាតទាននិស្សន្ទេន អរហត្តំ បត្តោ"តិ។

បូតិគត្តតិស្សត្ថេរវត្ថុ នវមំ។

១០. នន្ទគោបាលកវត្ថុ

ទិសោ ទិសន្តិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា កោសលជនបទេ នន្ទគោបាលកំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយំ កិរ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិនោ នន្ទោ នាម គោបាលកោ គោយូថំ រក្ខតិ អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ មហាភោគោ។ សោ កិរ យថា កេណិយោ ជដិលោ បព្ពជ្ជាវេសេន, ឯវំ គោបាលកវេសេន រាជពលិំ បរិហរន្តោ អត្តនោ កុដុម្ពំ រក្ខតិ។ សោ កាលេន កាលំ បញ្ច គោរសេ អាទាយ អនាថបិណ្ឌិកស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា សត្ថារំ បស្សតិ, ធម្មំ សុណាតិ, អត្តនោ វសនដ្ឋានំ អាគមនត្ថាយ សត្ថារំ យាចតិ។ សត្ថា តស្ស ញាណបរិបាកំ អាគមយមានោ អាគន្ត្វា បរិបក្កភាវំ ញត្វា ឯកទិវសំ មហាភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ ចារិកំ ចរន្តោ មគ្គា ឱក្កម្ម តស្ស វសនដ្ឋានសាមន្តេ អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ និសីទិ។ នន្ទោ សត្ថុ សន្តិកំ អាគន្ត្វា វន្ទិត្វា បដិសន្ថារំ កត្វា សត្ថារំ និមន្តេត្វា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស បណីតំ បញ្ចគោរសទានំ អទាសិ។ សត្តមេ ទិវសេ សត្ថា អនុមោទនំ កត្វា ទានកថាទិភេទំ អនុបុព្ពិំ កថំ កថេសិ។ កថាបរិយោសានេ នន្ទគោបាលកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាយ សត្ថុ បត្តំ គហេត្វា សត្ថារំ អនុគច្ឆន្តោ ទូរំ គន្ត្វា, "តិដ្ឋ, ឧបាសកា"តិ និវត្តិយមានោ វន្ទិត្វា និវត្តិ។ អថ នំ ឯកោ លុទ្ទកោ វិជ្ឈិត្វា មារេសិ។ បច្ឆតោ អាគច្ឆន្តា ភិក្ខូ តំ ទិស្វា គន្ត្វា សត្ថារំ អាហំសុ – "នន្ទោ, ភន្តេ, គោបាលកោ តុម្ហាកំ ឥធាគតត្តា មហាទានំ ទត្វា អនុគន្ត្វា និវត្តេន្តោ មារិតោ, សចេ តុម្ហេ នាគមិស្សថ,

តាយ្យ យទណ៌ អកចិយ្យា”តិ៍ ឞត្វា , “កិក្លូទេច, យឃិ អាកេតបិ អតាកេតបិ តឞ្យ ចតេយ្យា ឌិឞា ចតេយ្យា អត្វឌិឞា ច កេ្ឋត្តឞ្យាបិ យទណេតា យុក្ខត្វបិខេឃា តាយ តត្ថិ៍ ឃតិ្យាតេច ខចាទា, ត ខចទិខតា កខទាត្តិ, ត៌ ឰខយ៌ ឞត្វាត៌ អខត្វាបេ្ឌ យិឆ្លាបលិហិត៌ ចិត្តខយច កខទាតិ”តិ ចត្វា ឰយ៌ កាឆយាហ –

៖១៍

“ឌិខឞា ឌិឞ៍ ឃ៌ ត៌ កឃិទា, ខចរី ចា បត ខចទិត៌;

យិឆ្លាបលិហិត៌ ចិត្តំ, បិបិខឃា ត៌ តខតា កខទ”តិ៍

តត្វ ឌិខឞា ឌិឞត្តិ ខចាខទា ខចាទ៌៍ “ឌិឞ្វា”តិ បិផខឞខឞា៍ ឃ៌ ត៌ កឃិទាតិ ឃ៌ ត៌ តឞ្យ អតឃញ្ញឞត៌ កខទឃ្យ៍ ទ្វតិឃបខេបិ ឲខឞច តខឃា៍ ឰគ៌ ទ្វត្តិ ខហាតិ – ឲខកា ឲកឞ្យ យិត្តទ្វត្កិ ខចាខទា បុត្តគាខខពត្តចត្វ ខកាយហិឞាឌិឞ្វ អបខ្ញខ្ញត្តា ឃឞ្យ អបខ្ញត្តិ, តយ្យិ តខឆច អត្តតិ អបខ្ញត្តិ ខចាទ៌ ឌិឞ្វា, ខចទិ ចា បត ខកតចិខេច កាទខណត ពគ្គខចទ៌ ខចទិ៍ ឌិឞ្វា អត្តខតា កក្លួឡអតាឃ គាទ្វលាតាឃ ឃ៌ ត៌ តឞ្យ អតឃញ្ញឞត៌ កខទឃ្យ, បុត្តគាទ៌ ចា បិឡឲឃ្យ, ខពត្តាឌិតិ ចា តាខឞឃ្យ, ឌិចិតា ចា បត ត៌ ខចាខទាខបឃ្យ, គឞឞ្វ អក្យឞលកយូបខឆឞ្វ យិឆ្លាផបិតត្វា យិឆ្លាបហិលិត៌ ចិត្តំ បិបិខឃា ត៌ តខតា កខទ ត៌ បុទិឞ៌ តខតា បិបតទ៌ កខទឃ្យ៍ ទ្វត្តប្យកាខទហិ, ឌិខឞា ឌិឞឞ្យ ចា ខចរី ខចទិខតា ចា ឰយឞ្វិខឃច អត្តកាខច ទ្វក្លិ ចា ឱ្យប្យាខេឃ្យ, ឌិចិតក្លឃ៌ ចា កខទឃ្យ៍ ឰគ៌ បត អក្យឞលកយូបខឆឞ្វ យិឆ្លាផបិត៌ ចិត្តំ ឌិខ្ឌច ឆខយូ អតឃញ្ញឞត៌ បិខបតិ, អត្តកាចឞតឞហឞ្យឞ្វបិ ចត្វឞ្វ អបិខឃឞ្វ លិបិត្វា ឞិឞ៌ ឱ្យក្លិបិត្យ ត ខេតិតិ៍

ខេឞតាបទិខឃាឞាខត ពហ្វ ខឞាតាបត្តិផលិឌិតិ បត្តា៍ យហាឌតឞ្យ ឞាត្តិកា ខេឞតា ឌាតា៍ ឱ្យបិឞខកត បត កចត្តខទ កតកយ៉ូ កិក្លូហិ ត បុដ្ឋិត៌, តឞ្វា ឞត្វាទា ត កឌិតត្តិ៍

តត្ថខកាបិលកចត្វ អដ្ឋយ៌៍

ឌ៍ ខឞាខទឃ្យតេ្វទចត្វ

តត៌ យាតា បិតា កឃិទាតិ ឰយ៌ ឆយូខេឞត៌ ឞត្វា ឞាចត្តិឃ៌ ខឌតចខត ចិហខខត្តា ខឞាខទឃ្យតេ្វទ៌ អាខឡ្ហ កខឆឞិ៍

ចត្វ ខឞាខទឃ្យតកខទ ឞយឌ្ឋិត៌, ឞាចត្តិឃ៌ តិដ្ឋាខបឞិ៍ ឞយូាឞឡួខេ្ឌ ឞាចត្តិឃ៌ ចិហខខត្ត ខឞាខទឃ្យតកខទ ខឞាខទឃ្យខឞឌ្ឋិបុខត្តា ឲខកត ឞហាឃខកត ឞឌ្ឋិ ឞ្វពឃាតខក តិឞិឌិត្វា យហខត្តត បទិចាខទត ត្យាតត្វាឃ តកទា តិក្លូយ៍ តឞ្វិ ពខណ យហាកច្ឆាឃតត្វខទា

សោរេយ្យនគរេ បិណ្ឌាយ បវិសិតុកាមោ ហុត្វា ពហិនគរេ សង្ឃាដិំ បារុបតិ។ ថេរស្ស ច សុវណ្ណវណ្ណំ សរីរំ។ សោរេយ្យសេដ្ឋិបុត្តោ តំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – “អហោ វត អយំ វា ថេរោ មម ភរិយា ភវេយ្យ, មម វា ភរិយាយ សរីរវណ្ណោ ឯតស្ស សរីរវណ្ណោ វិយ ភវេយ្យា”តិ។ តស្ស ចិត្តុប្បាទេនេវ បុរិសលិង្គំ អន្តរធាយិ, ឥត្ថិលិង្គំ បាតុរហោសិ។ សោ លជ្ជមានោ យានកា ឱរុយ្ហ បលាយិ។ បរិជនោ តំ អសញ្ជានន្តោ “កិមេត”ន្តិ អាហ។ សាបិ តក្កសិលមគ្គំ បដិបជ្ជិ។ សហាយកាបិស្សា ឥតោ ចិតោ ច វិចិនិត្វាបិ នាទ្ទសំសុ។ សព្វេ ន្ហាយិត្វា គេហំ អគមិំសុ។ “កហំ សេដ្ឋិបុត្តោ”តិ ច វុត្តេ, “ន្ហត្វា អាគតោ ភវិស្សតីតិ មញ្ញិម្ហា”តិ វទិំសុ។ អថស្ស មាតាបិតរោ តត្ថ តត្ថ បរិយេសិត្វា អបស្សន្តា រោទិត្វា បរិទេវិត្វា, “មតោ ភវិស្សតី”តិ មតកភត្តំ អទំសុ។ សា ឯកំ តក្កសិលគាមិំ សត្ថវាហំ ទិស្វា យានកស្ស បច្ឆតោ បច្ឆតោ អនុពន្ធិ។

អថ នំ មនុស្សា ទិស្វា, “អម្ហាកំ យានកស្ស បច្ឆតោ បច្ឆតោ អនុពន្ធតិ, មយំ ‘កស្សេសា ទារិកា’តិ តំ ន ជានាមា”តិ វទិំសុ។ សាបិ “តុម្ហេ អត្តនោ យានកំ បាជេថ, អហំ បទសា គមិស្សាមី”តិ គច្ឆន្តី អង្គុលិមុទ្ទិកំ ទត្វា ឯកស្មិំ យានកេ ឱកាសំ ការេសិ។ មនុស្សា ចិន្តយិំសុ – “តក្កសិលនគរេ អម្ហាកំ សេដ្ឋិបុត្តស្ស ភរិយា នត្ថិ, តស្ស អាចិក្ខិស្សាម, មហាបណ្ណាការោ នោ ភវិស្សតី”តិ។ តេ គេហំ គន្ត្វា, “សាមិ, អម្ហេហិ តុម្ហាកំ ឯកំ ឥត្ថិរតនំ អានីត”ន្តិ អាហំសុ។ សោ តំ សុត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា អត្តនោ វយានុរូបំ អភិរូបំ បាសាទិកំ ទិស្វា ឧប្បន្នសិនេហោ គេហេ អកាសិ។ បុរិសា ហិ ឥត្ថិយោ, ឥត្ថិយោ វា បុរិសា អនុប្បន្នបុព្វា នាម នត្ថិ។ បុរិសា ហិ បរេសំ ទារេសុ អតិចរិត្វា កាលំ កត្វា ពហូនិ វស្សសតសហស្សានិ និរយេ បច្ចិត្វា មនុស្សជាតិំ អាគច្ឆន្តា អត្តភាវសតេ ឥត្ថិភាវំ អាបជ្ជន្តិ។

អានន្ទត្ថេរោបិ កប្បសតសហស្សំ បូរិតបារមី អរិយសាវកោ សំសារេ សំសរន្តោ ឯកស្មិំ អត្តភាវេ កម្មារកុលេ និព្ពត្តោ បរទារកម្មំ កត្វា និរយេ បច្ចិត្វា បក្កាវសេសេន ចុទ្ទសសុ អត្តភាវេសុ បុរិសស្ស បាទបរិចារិកា ឥត្ថី អហោសិ, សត្តសុ អត្តភាវេសុ ពីជុទ្ធរណំ បាបុណិ។ ឥត្ថិយោ បន ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា ឥត្ថិភាវេ ឆន្ទំ វិរាជេត្វា, “ឥទំ នោ បុញ្ញំ បុរិសត្តភាវបដិលាភាយ សំវត្តតូ”តិ ចិត្តំ អធិដ្ឋហិត្វា កាលំ កត្វា បុរិសត្តភាវំ បដិលភន្តិ, បតិទេវតា ហុត្វា សាមិកេ សម្មាបដិបត្តិវសេនាបិ បុរិសត្តភាវំ បដិលភន្តេវ។

អយំ បន សេដ្ឋិបុត្តោ ថេរេ អយោនិសោ ចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា ឥមស្មិំយេវ អត្តភាវេ ឥត្ថិភាវំ បដិលភិ។ តក្កសិលាយំ សេដ្ឋិបុត្តេន សទ្ធិំ សំវាសមន្វាយ បន តស្សា កុច្ឆិយំ គព្ភោ បតិដ្ឋាសិ។ សា ទសមាសច្ចយេន បុត្តំ លភិត្វា តស្ស បទសា គមនកាលេ អបរម្បិ បុត្តំ បដិលភិ។ ឯវមស្សា កុច្ឆិយំ វុត្ថា ទ្វេ, សោរេយ្យនគរេ តំ បដិច្ច និព្ពត្តា ទ្វេតិ ចត្តារោ បុត្តា អហេសុំ។ តស្មិំ កាលេ សោរេយ្យនគរតោ តស្សា សហាយកោ សេដ្ឋិបុត្តោ បញ្ចហិ សកដសតេហិ តក្កសិលំ គន្ត្វា សុខយានកេ និសិន្នោ នគរំ បាវិសិ។ អថ នំ សា ឧបរិបាសាទតលេ វាតបានំ វិវរិត្វា អន្តរវីថិំ ឱលោកយមានា ឋិតា ទិស្វា សញ្ជានិត្វា ទាសិំ បេសេត្វា បក្កោសាបេត្វា មហាតលេ និសីទាបេត្វា មហន្តំ សក្ការសម្មានំ អកាសិ។ អថ នំ សោ អាហ – “ភទ្ទេ, ត្វំ ឥតោ បុព្ពេ អម្ហេហិ ន ទិដ្ឋបុព្ពា, អថ ច បន នោ មហន្តំ សក្ការំ ករោសិ, ជានាសិ ត្វំ អម្ហេ”តិ។ “អាម, សាមិ, ជានាមិ, ននុ តុម្ហេ សោរេយ្យនគរវាសិនោ”តិ? “អាម, ភទ្ទេ”តិ។ សា មាតាបិតូនញ្ច ភរិយាយ ច បុត្តានញ្ច អរោគភាវំ បុច្ឆិ។ ឥតរោ “អាម, ភទ្ទេ, អរោគា”តិ វត្វា “ជានាសិ ត្វំ ឯតេ”តិ អាហ។ “អាម សាមិ, ជានាមិ។ តេសំ ឯកោ បុត្តោ អត្ថិ, សោ កហំ, សាមី”តិ? “ភទ្ទេ, មា ឯតំ កថេហិ, មយំ តេន សទ្ធិំ ឯកទិវសំ សុខយានកេ និសីទិត្វា ន្ហាយិតុំ និក្ខន្តា នេវស្ស គតិំ ជានាម,

ຊ຺ຣເຕາ ຍິເຕາ ຣ ຍິຣຣິຕ຺ວາ ຕໍ ອຄິ຺ຈາ ຍາຕາປິຕຸສໍ ອາເຣາຣພິຍຢາ, ເຕປິສ຺ສ ເຣາຊິຕ຺ວາ ກຄິ຺ຕ຺ວາ ເປຕກິຣ຺ຈໍ ກິຣິ ສຸ”ຕິ˘ “ອຫໍ ເນາ, ນາຍີ”ຕິ˘

“ອເປຫິ, ກເຕ຺, ກໍ ກເຣສິ ຍພ຺ຍາສຫາເຍາ ເຣຣກຸຍາເຣາ ຍິຍ ໆເກາ ປຸຣິເນາ”ຕິ? “ເຫາຕຸ, ນາຍິ, ອຫໍ ເນາ”ຕິ˘ “ອຣ ຊ຺ຣໍ ກໍ ສາຍາ”ຕິ?

“ຕໍ ຊິຣນໍ ເຕ ອເຍ຺ຢາ ຍຫາກຈ຺ຣາຍສເຕ຺ວເຣາ ຊິເຣ຺ຈາ”ຕິ? “ອາຍ, ຊິເຣ຺ຈາ”ຕິ˘ ອຫໍ ອຍ຺ຢໍ ຍຫາກຈ຺ຣາຍສເຕ຺ວໍ ຊ຺ຣເລີເກຕ຺ວາ, “ອເຫາ ຣຕ

ອຍໍ ຣາ ເຣເຣາ ຍຍ ກຣິຍາ ກເຣຍ຺ຢ , ໆຕສ຺ສ ຣາ ນຣີຣເຣລ຺ລາ ຍິຍ ຍຍ ກຣິຍາຍ ນຣີຣເຣລ຺ລາ ກເຣຍ຺ຢາ”ຕິ ຍິເຣສ຺ນິ˘ ຍິສ຺ຕິຕກ຺ລເລາເຍຣ

ເຍ ປຸຣິນລິຄ຺ຄໍ ອສ຺ຕຣຊາຍິ, ຊ຺ຣຕິ຺ວລິຄ຺ຄໍ ປິຕຸກຣິ˘ ອຣາຫໍ ລຊ຺ຊຍາສາ ກສ຺ສຣິ ກິຊ຺ວິ ຣຕ຺ຕຸ ອນກ຺ກຸລິຕ຺ວາ ຕເຕາ ປລີຍິຕ຺ວາ ຊ຺ຣຊາກຕາ, ນາຍີຕິ˘

“ອເຫາ ຣຕ ເຕ ກາຣິຍໍ ກຍໍ ກຕໍ, ກຈ຺ວາ ຍພ຺ຍາສາຊິກ຺ລ, ອປິຣ ປສ ເຕ ເຣເຣາ ໝຍາປິເຕາ”ຕິ? “ສ ໝຍາປິເຕາ, ນາຍິ˘ ຊາສາມິ ປສ ຕຸໍ

ກຫໍ ເຣເຣາ”ຕິ? “ຊ຺ຣຍເຍຣ ສກາຣິ ງ຺ປສິສ຺ສາຍ ຍິຫເຣີ”ຕິ˘ “ນເຣ ປິລ຺ຈາຍ ຣເຣສ຺ຕາ ຊ຺ຣຊາກເຣ຺ຈຍ຺ຢ, ອຫໍ ຍຍ ອຍ຺ຢສ຺ສ ກິກ຺ລາຫາຣິ ຣເຣຍ຺ຢໍ,

ນາຍີ”ຕິ˘ “ເຕສ ຫິ ນີລໍ ນກ຺ກາຣິ ກເຣາຫິ, ອຍ຺ຢາກໍ ອຍ຺ຢໍ ໝຍາເປສ຺ສາຍາ”ຕິ ເນາ ເຣເຣສ຺ສ ຣນສເຈ຺ຈາສໍ ກສ຺ວາ ຣຄິ຺ຕ຺ວາ ໆກຍສ຺ຕຸ ສິນິເຣສ຺ຕາ,

“ກເຣສ຺ຕາ, ເນ຺ວ ຍພ຺ຍາກິກ຺ລ ກລຸຍາ”ຕິ ອາຫ˘ “ສສຸ ຕຸໍ, ເນເຣ຺ຈປຸຕ຺ຕ, ອາກສ຺ຕຸເກາສີ”ຕິ˘ “ກເຣສ຺ຕາ, ຍາ ອຍ຺ຢາກໍ ອາກສ຺ຕຸກກາຣໍ ປຸຣ຺ຈຣ, ເນ຺ວ ເຍ ກິກ຺ລ

ກລຸຍາ”ຕິ˘ ເຣເຣາ ອຊີຣາເນສິ, ເກເຫປິ ເຣເຣສ຺ສ ຍຫານກ຺ກາເຣາ ປຣິຍເຕ຺ຕາ˘ ເຣເຣາ ປຸສຊິຣເນ ຕໍ ເກຫຣ຺ວາຣິ ອກຍາສິ˘ ອຣ ສໍ

ສິນີຊາເປຕ຺ວາ ປລີເຕສາຫາເຣສ ປຣິວິສິຕ຺ວາ ເນເຣ຺ຈປຸເຕ຺ຕາ ຕໍ ຊ຺ຣຕິ຺ວ ກເຫຕ຺ວາ ເຣເຣສ຺ສ ປິເຣຍຸເລ ສິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ, “ກເຣສ຺ຕາ, ຍພ຺ຍາສຫາຍິກາຍ

ໝຍຣາ”ຕິ ອາຫ˘ “ກິເຍຕ”ສ຺ຕິ? “ອຍໍ, ກເຣສ຺ຕາ, ປຸເຣ຺ຕ ຍພ຺ຍາປິຍສຫາຍເກາ ຫຸຕ຺ວາ ຕຸເຍຍຊ຺ຣເລີເກຕ຺ວາ ໆຣໍ ສາຍ ຍິເຣສ຺ນິ, ອຣສ຺ສ ປຸຣິນລິຄ຺ຄໍ

ອສ຺ຕຣຊາຍິ, ຊ຺ຣຕິ຺ວລິຄ຺ຄໍ ປິຕຸກຣິ, ໝຍຣ, ກເຣສ຺ຕາ”ຕິ˘ “ເຕສ ຫິ ງ຺ຈຫຣ, ໝຍາປິ ເຣາ ອຫ”ສ຺ຕິ˘ ເຣເຣສ “ໝຍາປີ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕຍເຕ຺ຕເຍຣ ຊ຺ຣຕິ຺ວລິຄ຺ຄໍ

ອສ຺ຕຣຊາຍິ, ປຸຣິນລິຄ຺ຄໍ ປິຕຸກຣິ˘

ປຸຣິນລິເຄ຺ຄ ປິຕຸກ຺ສຕຍເຕ຺ຕເຍຣ ຕໍ ຕກ຺ກນິລີຍ ເນເຣ຺ຈປຸເຕ຺ຕາ ອາຫ – “ນຍ຺ຍ ນຫາຍກ, ຊ຺ຣເຍ ເຣ຺ວ ຊາຣເກາ ຕຣ ກຸຈ຺ຊິຍໍ ຈຸຕ຺ວຕ຺ຕາ ຍໍ ປຊິ຺ຈ

ສິຊ຺ຕຕຕາ ງ຺ກິສ຺ຕຍິເສາ ປຸຕ຺ຕາ ໆຣ, ຊ຺ຣເຊຣ ຣນິສ຺ສາຍ, ຍາ ງ຺ກກ຺ລີ”ຕິ˘ “ນຍ຺ຍ, ອຫໍ ໆເກາສຕ຺ຕກາເຣສ ປເຝຍໍ ປຸຣິເນາ ຫຸຕ຺ວາ ຊ຺ຣຕິ຺ວກາຣໍ ປຕ຺ວາ ປຸສ

ປຸຣິເນາ ຊາເຕາຕິ ຍິປ຺ຢກາຣປ຺ຢເຕ຺ຕາ, ປເຝຍໍ ຍໍ ປຊິ຺ຈ ເຣ຺ວ ປຸຕ຺ຕາ ສິຊ຺ຕຕ຺ຕາ, ຊ຺ຣຊາສິ ເຍ ກຸຈ຺ຊິເຕາ ເຣ຺ວ ປຸຕ຺ຕາ ສິກ຺ລຕ຺ຕາ, ຈາຫໍ ໆເກາສຕ຺ຕກາເຣສ

ຍິປ຺ຢກາຣປ຺ຢເຕ຺ຕາ, ປຸສ ‘ເກເຫ ຣນິສ຺ສຕີ’ຕິ ນຊ຺ຊາ ຍາ ກຣິ, ອຫໍ ຍຍ ອຍ຺ຢສ຺ສ ນສ຺ຕິເກ ປຊ຺ຊາຊິສ຺ສາຍິ˘ ຊ຺ຣເຍ ເຣ຺ວ ຊາຣເກາ ຕຣ ກາເຣາຕິ, ຊ຺ຣເຍສຸ

ຍາ ປຍຊີ”ຕິ ຣຕ຺ວາ ປຸເຕ຺ຕ ນີເຍ ປຣິຈຸຊິຕ຺ວາ ປຣິຍຊິຕ຺ວາ ງ຺ເຣ ສິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ປິຕຸ ສິຍ຺ຢາເຣຕ຺ວາ ສິກ຺ລຍິຕ຺ວາ ເຣເຣສ຺ສ ນສ຺ຕິເກ ປຊ຺ຊາຊ຺ຊ ຍາຣິ˘

ເຣເຣາປິ ສໍ ປຊ຺ຊາເຣຕ຺ວາ ງ຺ປນຍ຺ຢາເຣຕ຺ວາ ກລິ຺ຍາຣ ຣາຣິກໍ ຣເຣຍາເສາ ອສຸປຸເຣ຺ຕສ ນາຣຕິ຺ວ ອກຍາສິ˘ ຕສ຺ສ ເນາເຣຍ຺ຢເຕ຺ວເຣາຕິ ສາຍໍ

ອເຫາສິ˘ ຊສປເຣຣາສິເສາ ຕໍ ປຣຕິ຺ວ ຊາຕ຺ວາ ນຊ຺ກຸກິຕ຺ວາ ເກາຕຸຫລຊາຕາ ຕໍ ງ຺ປນກ຺ກຍິຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຊິສຸ – “ໆຣໍ ກິຣ, ກເຣສ຺ຕາ”ຕິ? “ອາຍ,

ອາຈຸເນາ”ຕິ˘ “ກເຣສ຺ຕາ, ໆຣຣຸປຍ຺ຢິ ກາຣເລໍ ສາຍ ເຫາຕີ”? “ຕຸຍ຺ຢາກໍ ກຸຈ຺ຊິຍໍ ກິຣ ເຣ຺ວ ປຸຕ຺ຕາ ສິຊ຺ຕຕ຺ຕາ, ຕຸເຍຍ຺ປຊິ຺ຈ ເຣ຺ວ ຊາຕາ, ເຕນໍ ເຣາ

ກຕເຣສຸ ຊລຣນິເສເຫາ ເຫາຕີ”ຕິ? “ກຸຈ຺ຊິຍໍ ຈຸຕ຺ວເກສຸ, ອາຈຸເນາ”ຕິ˘ ອາກຕາກຕາ ສິຊາຈ຺ລ ຕເຣຣ ປຸຈ຺ຊິສຸ˘

ເຣເຣາ “ກຸຈ຺ຊິຍໍ ຈຸຕ຺ວເກສຸ ໆຣ ນິເສເຫາ ຊລຣາ”ຕິ ປຸສປຸສໍ ກເຣເສ຺ຕາ ຫຣາຍຍາເສາ ໆເກາຣ ສິນີເຣຕິ, ໆເກາຣ ຕິເຈ຺ຈຕິ˘ ເນາ ໆຣໍ

ໆກຕ຺ວປເກຕາ ອຕ຺ຕກາເຣ ໝຍຣຍໍ ນຍເຈ຺ຈາເປຕ຺ວາ ນຫ ປຊິນຍິກ຺ຂາຫິ ອເຣຫຕ຺ຕຸ ປິປຸລີ˘ ອຣ ສໍ ອາກຕາກຕາ ປຸຈ຺ຊິສ຺ຕິ – “ກເຣສ຺ຕາ, ໆຣໍ ກິຣ ສາຍ

ອເຫາສີ”ຕິ? “ອາຍາຈຸເນາ”ຕິ˘ “ກຕເຣສຸ ນິເສເຫາ ຊລຣາ”ຕິ? “ຍພ຺ຍາກຕ຺ວຣິ ນິເສເຫາ ສາຍ ສຕີ຺”ຕິ˘ ກິກ຺ລ “ອຍໍ ອກຸຕໍ ກເຣສິ,

បុរិមទិវសេសុ ‘កុច្ឆិយំ វុត្ថបុត្តេសុ សិនេហោ ពលវា’តិ វត្វា ឥទានិ ‘មយ្ហំ កត្ថចិ សិនេហោ នត្ថី’តិ វទតិ, អញ្ញំ ព្យាករោតិ, ភន្តេ”តិ អាហំសុ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, មម បុត្តោ អញ្ញំ ព្យាករោតិ, មម បុត្តស្ស សម្មាបណិហិតេន ចិត្តេន មគ្គស្ស ទិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ ន កត្ថចិ សិនេហោ ជាតោ, យំ សម្បត្តិំ នេវ មាតា, ន បិតា កាតុំ សក្កោតិ, តំ ឥមេសំ សត្តានំ អព្ភន្តរេ បវត្តំ សម្មាបណិហិតំ ចិត្តមេវ ទេតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤៣។

“ន តំ មាតា បិតា កយិរា, អញ្ញេ វាបិ ច ញាតកា;

សម្មាបណិហិតំ ចិត្តំ, សេយ្យសោ នំ តតោ ករេ”តិ។

តត្ថ តន្តិ តំ ការណំ នេវ មាតា ករេយ្យ, ន បិតា, ន អញ្ញេ ញាតកា។ សម្មាបណិហិតន្តិ ទសសុ កុសលកម្មបថេសុ សម្មា ឋបិតំ។ សេយ្យសោ នំ តតោ ករេតិ តតោ ការណតោ សេយ្យសោ នំ វរតរំ ឧត្តរិតរំ ករេយ្យ, ករោតីតិ អត្ថោ។ មាតាបិតរោ ហិ បុត្តានំ ធនំ ទទមានា ឯកស្មិំយេវ អត្តភាវេ កម្មំ អកត្វា សុខេន ជីវិកកប្បនំ ធនំ ទាតុំ សក្កោន្តិ។ វិសាខាយ មាតាបិតរោបិ តាវ មហទ្ធនា មហាភោគា, តស្មា ឯកស្មិំយេវ អត្តភាវេ សុខេន ជីវិកកប្បនំ ធនំ អទំសុ។ ចតូសុ បន ទីបេសុ ចក្កវត្តិសិរិំ ទាតុំ សមត្ថា មាតាបិតរោបិ នាម បុត្តានំ នត្ថិ, បគេវ ទិព្ពសម្បត្តិំ វា បឋមជ្ឈានាទិសម្បត្តិំ វា, លោកុត្តរសម្បត្តិទានេ កថាវ នត្ថិ, សម្មាបណិហិតំ បន ចិត្តំ សព្ពម្បេតំ សម្បត្តិំ ទាតុំ សក្កោតិ។ តេន វុត្តំ “សេយ្យសោ នំ តតោ ករេ”តិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បត្តា។ ទេសនា មហាជនស្ស សាត្ថិកា ជាតាតិ។

សោរេយ្យត្ថេរវត្ថុ អដ្ឋមំ។

ចិត្តវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

តតិយោ វគ្គោ។

៤។ បុប្ផវគ្គោ

១។ បឋវីកថាបសុតបញ្ចសតភិក្ខុវត្ថុ

កោ ឥមំ បឋវិន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ បឋវីកថាបសុតេ បញ្ចសតេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

តេ កិរ ភគវតា សទ្ធឹ ជនបទចារិកំ ចរិត្វា ជេតវនំ អាគន្ត្វា សាយណ្ហសមយេ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិន្នា អត្តនា គតគតដ្ឋានេសុ "អមុកគាមតោ អមុកគាមគមនដ្ឋានេ សមំ វិសមំ កទ្ទមពហុលំ សក្ខរពហុលំ កាឡមត្តិកំ តម្ពមត្តិក"ន្តិ បឋវីកថំ កថេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា, "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា, "ភន្តេ, អម្ហេហិ វិចរិតដ្ឋានេ បឋវីកថាយា"តិ វុត្តេ, "ភិក្ខវេ, ឯសា ពាហិរបឋវី នាម, តុម្ហេហិ អជ្ឈត្តិកបឋវិយំ បរិកម្មំ កាតុំ វដ្ដតី"តិ វត្វា ឥមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៤៤។

"កោ ឥមំ បឋវឹ វិចេស្សតិ,

យមលោកញ្ច ឥមំ សទេវកំ;

កោ ធម្មបទំ សុទេសិតំ,

កុសលោ បុប្ផមិវ បចេស្សតិ។

៤៥។

"សេខោ បឋវឹ វិចេស្សតិ,

យមលោកញ្ច ឥមំ សទេវកំ;

សេខោ ធម្មបទំ សុទេសិតំ,

កុសលោ បុប្ផមិវ បចេស្សតី”តិ។

តត្ថ កោ ឥមន្តិ កោ ឥមំ អត្តភាវសង្ខាតំ បឋវឹ។ វិចេស្សតីតិ អត្តនោ ញាណេន វិជិនិស្សតិ វិជានិស្សតិ, បដិវិជ្ឈិស្សតិ, សច្ឆិករិស្សតីតិ អត្ថោ។ យមលោកញ្ចាតិ ចតុព្ពិធំ អបាយលោកញ្ច។ ឥមំ សទេវកន្តិ ឥមំ មនុស្សលោកញ្ច ទេវលោកេន សទ្ធិំ កោ វិចេស្សតិ វិជិនិស្សតិ វិជានិស្សតិ បដិវិជ្ឈិស្សតិ សច្ឆិករិស្សតីតិ បុច្ឆតិ។ កោ ធម្មបទំ សុទេសិតន្តិ យថាសភាវតោ កថិតត្តា សុទេសិតំ សត្តតិំសពោធិបក្ខិយធម្មសង្ខាតំ ធម្មបទំ កុសលោ មាលាការោ បុប្ផំ វិចិនន្តោ វិយ កោ បចេស្សតិ វិចិនិស្សតិ វិជានិស្សតិ ឧបបរិក្ខិស្សតិ បដិវិជ្ឈិស្សតិ, សច្ឆិករិស្សតីតិ អត្ថោ។ សេខោតិ អធិសីលសិក្ខា, អធិចិត្តសិក្ខា, អធិបញ្ញាសិក្ខាតិ ឥមា តិស្សោ សិក្ខា សិក្ខនតោ សោតាបត្តិមគ្គដ្ឋំ អាទិំ កត្វា យាវ អរហត្តមគ្គដ្ឋា សត្តវិធោ សេខោ ឥមំ អត្តភាវសង្ខាតំ បឋវឹ អរហត្តមគ្គេន តតោ ឆន្ទរាគំ អបកឌ្ឍន្តោ វិចេស្សតិ វិជិនិស្សតិ វិជានិស្សតិ បដិវិជ្ឈិស្សតិ សច្ឆិករិស្សតិ។ យមលោកញ្ចាតិ តំ យថាវុត្តប្បការំ យមលោកញ្ច ឥមំ មនុស្សលោកញ្ច សហ ទេវេហិ សទេវកំ ឯសេវ វិចេស្សតិ វិជិនិស្សតិ វិជានិស្សតិ បដិវិជ្ឈិស្សតិ សច្ឆិករិស្សតិ។ សេខោតិ ឯសេវ សត្តវិធោ សេខោ, យថា នាម កុសលោ មាលាការោ បុប្ផារាមំ បវិសិត្វា តរុណមកុឡានិ ច បាណកវិទ្ធានិ ច មិលាតានិ ច គណ្ឋិកជាតានិ ច បុប្ផានិ វជ្ជេត្វា សោភនានិ សុជាតសុជាតានេវ បុប្ផានិ វិចិនាតិ, ឯវមេវ ឥមំ សុកថិតំ សុទេសិតំ ពោធិបក្ខិយធម្មបទម្បិ បញ្ញាយ បចេស្សតិ វិចិនិស្សតិ ឧបបរិក្ខិស្សតិ បដិវិជ្ឈិស្សតិ សច្ឆិករិស្សតីតិ សត្ថា សយមេវ បញ្ហំ វិស្សជ្ជេសិ។

ទេសនាវសានេ បញ្ចសតាបិ ភិក្ខូ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ សម្បត្តបរិសាយបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

បញ្ចសតភិក្ខុវត្ថុ បឋមំ។

២. មរីចិកម្មដ្ឋានិកត្ថេរវត្ថុ

ផេណូបមន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ មរីចិកម្មដ្ឋានិកំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ភិក្ខុ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា, “សមណធម្មំ ករិស្សាមី”តិ អរញ្ញំ បវិសិត្វា ឃដេត្វា វាយមិត្វា អរហត្តំ បត្តុំ អសក្កោន្តោ “វិសេសេត្វា កម្មដ្ឋានំ កថាបេស្សាមី”តិ សត្ថុ សន្តិកំ អាគច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ មរីចិំ ទិស្វា, “យថា អយំ គិម្ហសមយេ ឧដ្ឋិតា មរីចិ ទូរេ ឋិតានំ រូបគតា វិយ បញ្ញាយតិ, សន្តិកំ អាគច្ឆន្តានំ នេវ បញ្ញាយតិ, អយំ អត្តភាវោបិ ឧប្បាទវយដ្ឋេន ឯវរូបោ”តិ មរីចិកម្មដ្ឋានំ ភាវេន្តោ អាគន្ត្វា មគ្គកិលន្តោ អចិរវតិយំ ន្ហាយិត្វា ឯកស្មិំ ចណ្ឌសោតតីរេ រុក្ខច្ឆាយាយ និសិន្នោ ឩមិវេគាភិឃាតេន ឧដ្ឋហិត្វា មហន្តេ មហន្តេ ផេណបិណ្ឌេ ភិជ្ជមានេ ទិស្វា, “អយំ អត្តភាវោបិ ឧប្បជ្ជិត្វា ភិជ្ជនដ្ឋេន ឯវរូបោយេវា”តិ អារម្មណំ អគ្គហេសិ។ សត្ថា គន្ធកុដិយំ និសិន្នោវ តំ ថេរំ ទិស្វា, “ឯវមេវ, ភិក្ខុ, ឯវរូបោវាយំ អត្តភាវោ ផេណបិណ្ឌោ វិយ មរីចិ វិយ

ឧប្បជ្ជននិរុជ្ឈនសភាវោ ឯវា"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤៦។

"ផេណូបមំ កាយមិមំ វិទិត្វា,

មរីចិធម្មំ អភិសម្ពុធានោ;

ឆេត្វាន មារស្ស បបុប្ផកានិ,

អទស្សនំ មច្ចុរាជស្ស គច្ឆេ"តិ។

តត្ថ ផេណូបមន្តិ ឥមំ កេសាទិសមូហសង្ខាតំ កាយំ អពលទុព្ពលដ្ឋេន អនទ្ធនិយតាវកាលិកដ្ឋេន ផេណបិណ្ឌសរិក្ខកោតិ វិទិត្វា។ មរីចិធម្មន្តិ យថា មរីចិ ទូរេ ឋិតានំ រូបគតា វិយ គយ្ហូបគា វិយ ហោតិ, សន្តិកេ ឧបគច្ឆន្តានំ រិត្តា តុច្ឆា អគយ្ហូបគា សម្បជ្ជតិ, ឯវមេវ ខណិកឥត្តរបច្ចុបដ្ឋានដ្ឋេន អយំ កាយោបិ មរីចិធម្មោតិ អភិសម្ពុធានោ ពុជ្ឈន្តោ, ជានន្តោតិ អត្ថោ។ មារស្ស បបុប្ផកានីតិ មារស្ស បបុប្ផកសង្ខាតានិ តេភូមកានិ វដ្ដានិ អរិយមគ្គេន ឆិន្ទិត្វា ខីណាសវោ ភិក្ខុ មច្ចុរាជស្ស អទស្សនំ អវិសយំ អមតមហានិព្ពានំ គច្ឆេយ្យាតិ។

គាថាបរិយោសានេ ថេរោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្វា សត្ថុ សុវណ្ណវណ្ណំ សរីរំ ថោមេន្តោ វណ្ណេន្តោ វន្ទន្តោវ អាគតោតិ។

មរីចិកម្មដ្ឋានិកត្ថេរវត្ថុ ទុតិយំ។

៣។ វិដដូភវត្ថុ

បុប្ផានិ ហេវ បចិនន្តន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ សបរិសំ មហោឃេន អជ្ឈោត្ថរិត្វា មារិតំ វិដដូភំ អារព្ភ កថេសិ។

តត្រាយំ អនុបុព្ពីកថា – សាវត្ថិយញ្ហិ មហាកោសលរញ្ញោ បុត្តោ បសេនទិកុមារោ នាម, វេសាលិយំ លិច្ឆវិរញ្ញោ បុត្តោ លិច្ឆវិកុមារោ មហាលិ នាម, កុសិនារាយំ មល្លរាជបុត្តោ ពន្ធុលោ នាមាតិ ឥមេ តយោ ទិសាបាមោក្ខស្សាចរិយស្ស សន្តិកេ សិប្បុគ្គហណត្ថំ តក្កសិលំ គន្ត្វា ពហិនគរេ សាលាយ សមាគតា អញ្ញមញ្ញស្ស អាគតការណញ្ច កុលញ្ច នាមញ្ច បុច្ឆិត្វា សហាយកា ហុត្វា

ឯកកោវ អាចរិយំ ឧបសង្កមិត្វា សិប្បំ សិក្ខន្តោ ន ចិរស្សេវ ឧគ្គហិតសិប្បោ អាចរិយំ អាបុច្ឆិត្វា ឯកកោវ និក្ខមិត្វា សកសកដ្ឋានានិ អាគមិំសុ។ តេសុ បរេសតជិក្យាខេរា បិតុ សិប្បំ ទស្សេត្វា បសន្នេន បិតរា រជ្ជេ អភិសិត្តោ។ មហាលិក្យាខេរា លិច្ឆវីនំ សិប្បំ ទស្សេន្តោ មហន្តេន ឧស្សាហេន ទស្សេសិ, តស្ស អគ្គិនិ តិដ្ឋិត្វា អាគមិំសុ។ លិច្ឆវិរាជានោ “អហោ វត អយ្យោ អាចរិយោ អគ្គិចិតាយំ បតេយ្យ, ន តំ បរិច្ចជិស្សាម, ឧបដ្ឋហិស្សាម ន”ន្តិ តស្ស សតសហស្សដ្ឋានកំ ឧកំ ភត្តំ អទំសុ។ សោ តំ គិស្សាយ បញ្ចសតេ លិច្ឆវិរាជបុត្តេ សិប្បំ សិក្ខាបេន្តោ វសិ។ ពន្ធុលក្យាខេរា សដ្ឋិ សដ្ឋិ វេឡុយោ គហេត្វា បន្នេឡអយសលាកំ បក្ខិបិត្វា សដ្ឋិកលាបេ ឧស្សាបេត្វា ឋបិតេ មល្លរាជកុលេហិ “ឥមេ ឆិន្ទតុ”តិ វុត្តោ អសីតិហត្ថំ អាកាសំ ឧល្លង្ឃិត្វា អសិនា ឆិន្ទន្តោ អគមាសិ។ សោ ឱសានកលាបេ អយសលាកាយ “កិរិ”តិ សទ្ទំ សុត្វា, “កិំ ឯត”ន្តិ បុច្ឆិត្វា សព្វកលាបេសុ អយសលាកានំ ឋបិតភាវំ ញត្វា អសិំ ឆឌ្ឌេត្វា រោទមានោ “មយ្ហំ ឯត្តកេសុ ញាតិសុហជ្ជេសុ ឯកោបិ សសិនេហោ ហុត្វា ឥមំ ការណំ នាចិក្ខិ។ សចេ ហិ អហំ ជានេយ្យំ, អយសលាកាយ សទ្ទំ អនុដ្ឋាបេន្តោវ ឆិន្ទេយ្យ”ន្តិ វត្វា, “សព្វេបិមេ មារេត្វា រជ្ជំ ករេយ្យ”ន្តិ មាតាបិតូនំ កថេសិ។ តេហិ “បវេណិរជ្ជំ នាម, តាត, ឥទំ ន លព្ភា ឯវំ កាតុ”ន្តិ នានប្បការេន វារិតោ “តេន ហិ មម សហាយកស្ស សន្តិកំ គមិស្សាមី”តិ សាវត្ថិំ អគមាសិ។

បសេនទិ កោសលោ រាជា តស្សាគមនំ សុត្វា បច្ចុគ្គន្ត្វា មហន្តេន សក្ការេន តំ នគរំ បវេសេត្វា សេនាបតិដ្ឋានេ ឋបេសិ។ សោ មាតាបិតរោ បក្កោសាបេត្វា តត្ថេវ វាសំ កប្បេសិ។ អថេកទិវសំ រាជា ឧបរិបាសាទេ ឋិតោ អន្តរវីថិំ ឱលោកយមានោ “អនាថបិណ្ឌិកស្ស ចូឡអនាថបិណ្ឌិកស្ស វិសាខាយ សុប្បវាសាយា”តិ ឯតេសំ គេហេ និច្ចំ ភត្តកិច្ចត្ថាយ គច្ឆន្តេ អនេកសហស្សេ ភិក្ខូ ទិស្វា, “កហំ, អយ្យា, គច្ឆន្តី”តិ បុច្ឆិត្វា, “ទេវ, អនាថបិណ្ឌិកស្ស គេហេ និច្ចភត្តសលាកភត្តគិលានភត្តាទីនំ អត្ថាយ ទេវសិកំ ទ្វេ ភិក្ខុសហស្សានិ គច្ឆន្តិ, ចូឡអនាថបិណ្ឌិកស្ស គេហេ បញ្ចសតានិ, តថា វិសាខាយ តថា សុប្បវាសាយា”តិ វុត្តេ សយម្បិ ភិក្ខុសង្ឃំ ឧបដ្ឋហិតុកាមោ វិហារំ គន្ត្វា ភិក្ខុសហស្សេន សទ្ធិំ សត្តាហំ និមន្តេត្វា សត្តាហំ សហត្ថា ទានំ ទត្វា សត្តមេ ទិវសេ សត្ថារំ វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, បញ្ចហិ មេ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ និពទ្ធំ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ អាហ។ “មហារាជ ពុទ្ធា នាម ឯកដ្ឋានេ និពទ្ធំ ភិក្ខំ ន គណ្ហន្តិ, ពហូ ជនា ពុទ្ធានំ អាគមនំ បច្ចាសីសន្តី”តិ។ “តេន ហិ ឯកំ ភិក្ខុំ និពទ្ធំ បេសេថា”តិ អាហ។ សត្ថា អានន្ទត្ថេរស្ស ភារំ អកាសិ។ រាជា ភិក្ខុសង្ឃេ អាគតេ បត្តំ គហេត្វា, “ឥមេ នាម បរិវិសន្តូ”តិ អវិចារេត្វាវ សត្តាហំ សយមេវ បរិវិសិត្វា អដ្ឋមេ ទិវសេ វិក្ខិត្តចិត្តោ បមជ្ជមកាសិ។ រាជកុលេ នាម អនាណត្តា អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា ភិក្ខូ និសីទាបេត្វា បរិវិសិតុំ ន លភន្តិ “ន មយំ ឥធ ឋាតុំ សក្ខិស្សាមា”តិ ពហូ ភិក្ខូ បក្កមិំសុ។ រាជា ទុតិយទិវសេបិ បមជ្ជិ, ទុតិយទិវសេបិ ពហូ ភិក្ខូ បក្កមិំសុ។ តតិយទិវសេបិ បមជ្ជិ, តទា អានន្ទត្ថេរំ ឯកកមេវ ឋបេត្វា អវសេសា បក្កមិំសុ។ បុញ្ញវន្តា នាម ការណវសិកា ហោន្តិ, កុលានំ បសាទំ រក្ខន្តិ។ តថាគតស្ស ច សារិបុត្តត្ថេរោ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោតិ ទ្វេ អគ្គសាវកា, ខេមា ឧប្បលវណ្ណាតិ ទ្វេ អគ្គសាវិកា, ឧបាសកេសុ ចិត្តោ, គហបតិ, ហត្ថកោ អាឡវកោតិ ទ្វេ អគ្គុបាសកា, ឧបាសិកាសុ វេឡុកណ្ដកី នន្ទមាតា, ខុជ្ជុត្តរាតិ ទ្វេ អគ្គុបាសិកា, ឥតិ ឥមេ អដ្ឋ ជនេ អាទិំ កត្វា ឋានន្តរបត្តា សព្វេបិ សាវកា ឯកទេសេន ទសន្នំ បារមីនំ បូរិតត្តា មហាបុញ្ញា អភិនីហារសម្បន្នា។ អានន្ទត្ថេរោបិ កប្បសតសហស្សំ បូរិតបារមី អភិនីហារសម្បន្នោ មហាបុញ្ញោ អត្តនោ ការណវសិកតាយ កុលស្ស បសាទំ រក្ខន្តោ អដ្ឋាសិ។ តំ ឯកកមេវ និសីទាបេត្វា បរិវិសិំសុ។

រាជា ភិក្ខូនំ គតកាលេ អាគន្ត្វា ខាទនីយភោជនីយានិ តថេវ ឋិតានិ ទិស្វា, “កិំ, អយ្យា, នាគមិំសូ”តិ បុច្ឆិត្វា, “អានន្ទត្ថេរោ

ᩑᨠᨠᩮᩣᩅ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨯ᩠ᨰᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨾᩮ ᨽᨲ᩠ᨲᨧ᩠ᨨᩮᨴᨶᨾᨠᩴᩈᩪ”ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨠᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᨿᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᨸᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩑᨠᨠᩮᩣᩅᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨸᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᨮᩥᨲᩣ, ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨾᨾ ᨣᩮᩉᩮ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨶ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᨾ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᩔᩣᩈᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮᨶ ᨶ ᨣᨲᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᩃᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨸᨣᨾᨶᨠᩣᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᩏᨸᨣᨾᨶᨠᩣᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩣᩉ –

“ᨶᩅᩉᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᨠᩩᩃᩴ ᩋᨶᩩᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨶᩣᩃᩴ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ, ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨶᩣᩃᩴ ᩏᨸᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ᪨ ᨠᨲᨾᩮᩉᩥ ᨶᩅᩉᩥ? ᨶ ᨾᨶᩣᨸᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨾᨶᩣᨸᩮᨶ ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨾᨶᩣᨸᩮᨶ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨶ᩠ᨲᨾᩔ ᨸᩁᩥᨣᩩᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨻᩉᩩᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᨱᩦᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩃᩪᨡᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ, ᨶ ᩏᨸᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩣᨿ, ᨽᩣᩈᩥᨲᨾᩔ ᨶ ᩈᩩᩔᩪᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩅᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᨠᩩᩃᩴ ᩋᨶᩩᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨶᩣᩃᩴ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ, ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨶᩣᩃᩴ ᩏᨸᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ᪨

“ᨶᩅᩉᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᨠᩩᩃᩴ ᩋᨶᩩᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᩃᩴ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ, ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᩃᩴ ᩏᨸᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ᪨ ᨠᨲᨾᩮᩉᩥ ᨶᩅᩉᩥ? ᨾᨶᩣᨸᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨶᩣᨸᩮᨶ ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨶᩣᨸᩮᨶ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨶ᩠ᨲᨾᩔ ᨶ ᨸᩁᩥᨣᩩᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨻᩉᩩᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨻᩉᩩᨠᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᨱᩦᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨱᩦᨲᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ, ᩏᨸᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩣᨿ, ᨽᩣᩈᩥᨲᨾᩔ ᩈᩩᩔᩪᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩅᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᨠᩩᩃᩴ ᩋᨶᩩᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᩃᩴ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ, ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᩃᩴ ᩏᨸᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪙᪨᪑᪗)᪨

ᩍᨲᩥ ᨡᩮᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᨾ ᩈᩣᩅᨠᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩅᩥᩔᩣᩈᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨣᨲᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᩋᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨿᨾᩣᨶᩣᨸᩥ ᨾᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᩅ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨ “ᨠᨴᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ –

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᩮᩈᩅᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥ᪨ ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨸᩩᩁᩥᩈᩈᨲᩣᨶᩥ ᩋᨶᩩᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩮᩈᩅᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨸᩈᩣᨵᨶᨠᨸ᩠ᨸᨠᩮᩣ ᨸᨶᩔ ᩋᨶᩩᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨠᩮᩈᩅᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨾᩣᩈᩮ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩔᩣᩁᨲ᩠ᨲᩈᨾᨿᩮ ᩃᩮᩣᨱᨾ᩠ᨻᩥᩃᩈᩮᩅᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩔᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩅᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᩅᩈᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨿᩴ ᩈᩣᨿᩴᨸᩣᨲᩴ ᩋᩔ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᩅᩈᩮᩈᩣ ᨲᩣᨸᩈᩣ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩴ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᨴ᩠ᨴᩣᨴᩦᩉᩥ ᩏᨻ᩠ᨻᩣᩊ᩠ᩉᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩋᩣᨧᩁᩥᨿ, ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨾ᩠ᩉᩣ, ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ “ᨠᩉᩴ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ? “ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ, ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᩣᨣᨲᨴᩥᩅᩈᩮᨿᩮᩅ ᩅᩔᩣᨶᩴ ᩍᨵ ᩅᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ “ᨠᨳᩴ ᨣᨾᩥᩔᨳ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ? “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᨾᨿᩴ ᩍᨵ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ, ᩍᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩔᩅᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩈᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᨠᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩒᩉᩦᨿᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, “ᨠᩉᩴ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨾ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨲᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᨠᩮᩣᨸᩥ ᨶ ᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩅᩣᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨸᩥ “ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩈᩴ ᨸᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ

អវិទូរេ ឋានេ វសិ. អបរភាគេ អាចរិយស្ស អន្តេវាសិកេ អនុស្សរន្តស្ស កុច្ឆិរោគោ ឧប្បជ្ជិ. រាជា វេជ្ជេហិ តិកិច្ឆាបេសិ, រោគោ ន វូបសម្មតិ. តាបសោ អាហ – “កិំ, មហារាជ, ឥច្ឆសិ មេ រោគវូបសម”ន្តិ? “ភន្តេ, សចាហំ សក្កុណេយ្យំ, ឥទានេវ វោ ផាសុកំ ករេយ្យ”ន្តិ. “មហារាជ, សចេ មេ ផាសុកំ ឥច្ឆសិ, មំ អន្តេវាសិកានំ សន្តិកំ បេសេហី”តិ. រាជា “សាធុ, ភន្តេ”តិ តំ មញ្ចកេ និបជ្ជាបេត្វា នារទអមច្ចប្បមុខេ ចត្តារោ អមច្ចេ “មម អយ្យស្ស បវត្តិំ ញត្វា, មយ្ហំ សាសនំ បហិណេយ្យាថា”តិ ឧយ្យោជេសិ. កប្បន្តេវាសិកោ អាចរិយស្ស អាគមនំ សុត្វា បច្ចុគ្គមនំ កត្វា ឥតរេ “កហ”ន្តិ វុត្តេ, “អសុកដ្ឋានេ កិរ វសន្តី”តិ អាហ. តេបិ អាចរិយស្សាគមនការណំ សុត្វា តត្ថេវ សមោសរិត្វា អាចរិយស្ស ឧណ្ហោទកំ ទត្វា ផលាផលំ អទំសុ. តំ ខណញ្ញេវ រោគោ វូបសម្មិ. សោ កតិបាហេនេវ សុវណ្ណវណ្ណោ អហោសិ. អថ នំ នារទោ បុច្ឆិ –

“មនុស្សិន្ទំ ជហិត្វាន, សព្ពកាមសមិទ្ធិនំ;

កថំ នុ ភគវា កេសី, កប្បស្ស រមតិ អស្សមេ.

“សាទូនិ រមណីយានិ, សន្តិ វក្ខា មនោរមា;

សុភាសិតានិ កប្បស្ស, នារទ រមយន្តិ មំ.

“សាលីនំ ឱទនំ ភុញ្ជេ, សុចិំ មំសូបសេចនំ;

កថំ សាមាកនីវារំ, អលោណំ ឆាទយន្តិ តំ.

“សាទុំ វា យទិ វាសាទុំ, អប្បំ វា យទិ វា ពហុំ;

វិស្សត្ថោ យត្ថ ភុញ្ជេយ្យ, វិស្សាសបរមា រសា”តិ. (ជា. ១.៣.១៥១-១៥៣);

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេន្តោ “តទា រាជា មោគ្គល្លានោ អហោសិ, នារទោ សារិបុត្តោ, កប្បន្តេវាសិកោ អានន្ទោ, កេសវតាបសោ អហមេវា”តិ វត្វា, “ឯវំ, មហារាជ, បុព្ពេបិ បណ្ឌិតា មរណន្តិកំ វេទនំ បត្វា វិស្សាសិកដ្ឋានំ គមិំសុ, មម ញាតកា មយ្ហំ សន្តិកេ វិស្សាសំ ន លភន្តិ មញ្ញេ”តិ អាហ. រាជា “ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ មយា វិស្សាសំ កាតុំ វដ្ដតិ, កិំ នុ ខោ ករិស្សាមីតិ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ញាតិធីតរំ មម គេហេ កាតុំ វដ្ដតិ, ឯវំ សន្តេ ‘ទហរា ច សាមណេរា ច សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ញាតិរាជា’តិ មម សន្តិកំ វិស្សត្ថា និពទ្ធំ អាគមិស្សន្តី”តិ ចិន្តេត្វា – “ឯកំ មេ ធីតរំ ទេន្តូ”តិ សាកិយានំ សន្តិកំ សាសនំ បេសេសិ “កតរស្ស សក្យស្ស ធីតា”តិ ច បុច្ឆិត្វា,

“ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩪᨲᩮ ᩋᩣᨱᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨴᩪᨲᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨠᩥᨿᩮ ᨴᩣᩁᩥᨠᩴ ᨿᩣᨧᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ, ᩈᨧᩮ ᨶ ᨴᩔᩣᨾ, ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᩔᨲᩥ ᨶᩮᩣ, ᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨠᩩᩃᩮᨶ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨾᩉᩣᨶᩣᨾᩮᩣ “ᨾᨾ ᨴᩣᩈᩥᨿᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨩᩣᨲᩣ ᩅᩣᩈᨽᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩣᨾ ᨵᩦᨲᩣ ᩁᩪᨷᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᨷ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᨴᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩪᨲᩮ ᩋᩣᩉ – “ᩈᩣᨵᩩ, ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩣᩁᩥᨠᩴ ᨴᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣ ᨠᩔ, ᨵᩦᨲᩣ”ᨲᩥ? “ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨧᩪᩊᨷᩥᨲᩩᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᩉᩣᨶᩣᨾᩔ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨵᩦᨲᩣ ᩅᩣᩈᨽᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩮ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ, ᩈᩣᨵᩩ, ᩈᩦᨥᩴ ᩋᩣᨶᩮᨳ, ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨶᩣᨾ ᨻᩉᩩᨾᩣᨿᩣ, ᨴᩣᩈᩥᨵᩦᨲᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩉᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨷᩥᨲᩁᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᨽᩣᨩᨶᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨴᩮᩅ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᨾᩉᩣᨶᩣᨾᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨽᩮᩣᨩᨶᨠᩣᩃᩮ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩪᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨾᩣᨶᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩈᨲᩣᨶᩴ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩋᨽᩥᩈᩥᨬ᩠ᨧᩥ᪨ ᩈᩣ ᨶ ᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᨶᩣᨾᨣ᩠ᨣᩉᨱᨴᩥᩅᩈᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᨴᩣᩁᨠᩔ ᩋᨿ᩠ᨿᩥᨠᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ “ᩈᨠ᩠ᨿᩁᩣᨩᨵᩦᨲᩣ ᩅᩣᩈᨽᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨲᩣ, ᨠᩥᨾᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩣ”ᨲᩥ? ᨲᩴ ᨷᨶ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨻᨵᩥᩁᨵᩣᨲᩩᨠᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᩥᨠᩣᨿ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩣᩈᨽᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨩᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨩᨶᩴ ᩋᨽᩥᨽᩅᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨷᨶ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩅᩃ᩠ᩃᨽᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨻᨵᩥᩁᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ “ᩅᩃ᩠ᩃᨽᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᨴᩩᩔᩩᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩥᨭᨭᩪᨽᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨴᩮᩅ, ᨠᩩᨾᩣᩁᩔ ᨠᩥᩁ ‘ᩅᩥᨭᨭᩪᨽᩮᩣ’ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᨠᩴ ᨶᩮᩣ ᨠᩩᩃᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨴᩉᩁᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᩁᩣᨩᩣ “ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᩮᨶᩣᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᨷᩁᩥᩉᩣᩁᩮᨶ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩔᩥᨠᨠᩣᩃᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩣᨶᩴ ᨾᩣᨲᩣᨾᩉᨠᩩᩃᨲᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩁᩪᨷᨠᩋᩔᩁᩪᨷᨠᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᩉᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩣᨶᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨾᩣᨲᩣᨾᩉᨠᩩᩃᨲᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᩉᩁᩦᨿᨲᩥ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ, ᨠᩥᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᩥᨾᩣᨲᩣ ᨶᩥᨷᩥᨲᩣ”ᨲᩥ? ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩣ, “ᨲᩣᨲ, ᨲᩅ ᩈᨠ᩠ᨿᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨾᩣᨲᩣᨾᩉᩣ ᨴᩪᩁᩮ ᨷᨶ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶ ᨷᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩔᩥᨠᨠᩣᩃᩮ, “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨲᩅ ᨾᩣᨲᩣᨾᩉᨠᩩᩃᩴ ᨷᩔᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩋᩃᩴ, ᨲᩣᨲ, ᨠᩥᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨷᩥ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᨿᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨾᩣᨲᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨷᩥᨲᩩ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᪨ ᩅᩣᩈᨽᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᩩᩁᩮᨲᩁᩴ ᨷᨱ᩠ᨱᩴ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ – “ᩋᩉᩴ ᩍᨵ ᩈᩩᨡᩴ ᩅᩈᩣᨾᩥ, ᨾᩣᩔ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᩣᨾᩥᨶᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨴᩔᨿᩥᩴᩈᩪ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣᨠᩥᨿᩣ ᩅᩥᨭᨭᩪᨽᩔ ᩋᩣᨣᨾᨶᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ”ᨲᩥ ᨲᩔ ᨴᩉᩁᨴᩉᩁᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᨩᨶᨷᨴᩴ ᨷᩉᩥᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨷᩥᩃᨷᩩᩁᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨳᩣᨣᩣᩁᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ “ᩋᨿᩴ ᨲᩮ, ᨲᩣᨲ, ᨾᩣᨲᩣᨾᩉᩮᩣ, ᩋᨿᩴ ᨾᩣᨲᩩᩃᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩣᨷᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩣᨠᩥᨿᩣ, “ᨲᩣᨲ, ᨲᩮ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᨩᨶᨷᨴᩴ ᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᨲᩥᨷᩣᩉᩴ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩣ ᨴᩣᩈᩦ ᩈᨶ᩠ᨳᩣᨣᩣᩁᩮ ᨲᩮᨶ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨹᩃᨠᩴ “ᩍᨴᩴ ᩅᩣᩈᨽᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨿ ᨴᩣᩈᩥᨿᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ

និសិន្នផលក”ន្តិ អក្កោសិត្វា បរិភាសិត្វា ខីរោទកេន ធោវតិ។ ឯកោ បុរិសោ អត្តនោ អាវុធំ បមុស្សិត្វា និវត្តិត្វា តំ គណ្ហន្តោ វិឌូឌភកុមារស្ស អក្កោសនសទ្ទំ សុត្វា តំ ការណំ បុច្ឆិត្វា, “វាសភខត្តិយា ទាសិយា កុច្ឆិម្ហិ មហានាមសក្កំ បដិច្ច ជាតា”តិ ញាត្វា ពលកាយស្ស កថេសិ។ “វាសភខត្តិយា កិរ ទាសិធីតា”តិ មហាកោលាហលំ អហោសិ។ តំ សុត្វា វិឌូឌភោ “ឯតេ តាវ មម និសិន្នផលកំ ខីរោទកេន ធោវន្តុ, អហំ បន រជ្ជេ បតិដ្ឋិតកាលេ ឯតេសំ គលលោហិតំ គហេត្វា មម និសិន្នផលកំ ធោវិស្សាមី”តិ ចិត្តំ បដ្ឋបេសិ។ តស្មិំ សាវត្ថិំ គតេ អមច្ចា តំ បវត្តិំ រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា “មយ្ហំ ទាសិធីតរំ អទំសូ”តិ សក្យានំ កុជ្ឈិត្វា វាសភខត្តិយាយ ច បុត្តស្ស ច ទិន្នបរិហារំ អច្ឆិន្ទិត្វា ទាសទាសីហិ លទ្ធព្ពមត្តមេវ ទាបេសិ។

តតោ កតិបាហច្ចយេន សត្ថា រាជនិវេសនំ គន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិ។ រាជា អាគន្ត្វា វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, តុម្ហាកំ កិរ ញាតកេហិ ទាសិធីតា មយ្ហំ ទិន្នា, តេនស្សា អហំ សបុត្តាយ បរិហារំ អច្ឆិន្ទិត្វា ទាសទាសីហិ លទ្ធព្ពមត្តមេវ ទាបេសិ”ន្តិ អាហ។ សត្ថា “អយុត្តំ, មហារាជ, សាកិយេហិ កតំ, ទទន្តេហិ នាម សមានជាតិកា ទាតព្ពា អស្ស, តំ បន , មហារាជ, វទាមិ, វាសភខត្តិយា ខត្តិយរាជធីតា ខត្តិយស្ស រញ្ញោ គេហេ អភិសេកំ លភិ, វិឌូឌភោបិ ខត្តិយរាជានមេវ បដិច្ច ជាតោ, មាតុគោត្តំ នាម កិំ ករិស្សតិ, បិតុគោត្តមេវ បមាណន្តិ។ បោរាណកបណ្ឌិតា ទលិទ្ទិត្ថិយា កដ្ឋហារិកាយ អគ្គមហេសិដ្ឋានំ អទំសុ, តស្សា ច កុច្ឆិម្ហិ ជាតកុមារោ ទ្វាទសយោជនិកាយ ពារាណសិយា រជ្ជំ បត្វា កដ្ឋវាហនរាជា នាម ជាតោ”តិ កដ្ឋហារិជាតកំ (ជា. ១.១.៧) កថេសិ។ រាជា ធម្មកថំ សុត្វា “បិតុគោត្តមេវ កិរ បមាណ”ន្តិ តុស្សិត្វា វាសភខត្តិយាយ ច បុត្តស្ស ច បកតិបរិហារមេវ ទាបេសិ។

ពន្ធុលសេនាបតិស្សបិ ខោ កុសិនារាយំ មល្លរាជធីតា មល្លិកា នាម ភរិយា ទីឃរត្តំ បុត្តំ ន វិជាយិ។ អថ នំ ពន្ធុលោ “អត្តនោ កុលឃរមេវ គច្ឆា”តិ វិស្សជ្ជេសិ។ សា “សត្ថារំ ទិស្វាវ គមិស្សាមី”តិ ជេតវនំ បវិសិត្វា តថាគតំ វន្ទិត្វា ឋិតា, “កហំ គច្ឆសី”តិ វុត្តា “សាមិកោ មំ ភន្តេ, កុលឃរំ បេសេតី” អាហ។ “កិំ ការណា”តិ? “វញ្ឈា កិរម្ហិ អបុត្តិកា”តិ។ “យទិ ឯវំ, គមនកិច្ចំ នត្ថិ, និវត្តស្សូ”តិ។ សា តុដ្ឋមានសា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និវេសនំ គន្ត្វា “កស្មា និវត្តាសី”តិ វុត្តា “ទសពលេន និវត្តិតាម្ហី”តិ អាហ ពន្ធុលោ “ទិដ្ឋំ ភវិស្សតិ ទីឃទស្សិនា ការណ”ន្តិ សល្លក្ខេសិ។ សា ន ចិរស្សេវ គព្ភំ បដិលភិត្វា ឧប្បន្នទោហឡា “ទោហឡោ មេ ឧប្បន្នោ”តិ អារោចេសិ។ “កិំ ទោហឡោ”តិ? “វេសាលិនគរេ គណរាជកុលានំ អភិសេកមង្គលបោក្ខរណិយំ ឱតរិត្វា ន្ហត្វា បានីយំ បាតុកាមាម្ហិ, សាមី”តិ។ ពន្ធុលោ “សាធូ”តិ វត្វា សហស្សថាមធនុំ គហេត្វា តំ រថំ អារោបេត្វា សាវត្ថិតោ និក្ខមិត្វា រថំ បាជេន្តោ មហាលិលិច្ឆវិនោ ទិន្នទ្វារេន វេសាលិំ បាវិសិ។ មហាលិលិច្ឆវិនោ ច ទ្វារសមីបេ ឯវ និវេសនំ ហោតិ។ សោ រថស្ស ឧម្មារេ បដិឃាតសទ្ទំ សុត្វាវ “ពន្ធុលស្ស រថសទ្ទោ ឯសោ, អជ្ជ លិច្ឆវីនំ ភយំ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ អាហ។

បោក្ខរណិយា អន្តោ ច ពហិ ច អារក្ខា ពលវតី, ឧបរិ លោហជាលំ បត្ថដំ, សកុណានម្បិ ឱកាសោ នត្ថិ។ ពន្ធុលសេនាបតិ បន រថា ឱតរិត្វា អារក្ខកេ មនុស្សេ វេត្តេន បហរន្តោ បលាបេត្វា លោហជាលំ ឆិន្ទិត្វា អន្តោបោក្ខរណិយំ ភរិយំ ន្ហាបេត្វា សយម្បិ ន្ហត្វា បុន តំ រថំ អារោបេត្វា នគរា និក្ខមិត្វា អាគតមគ្គេនេវ បាយាសិ។ តេ អារក្ខមនុស្សា លិច្ឆវិរាជូនំ អារោចេសុំ។ លិច្ឆវិរាជានោ កុជ្ឈិត្វា បញ្ច រថសតានិ អារុយ្ហ “ពន្ធុលមល្លំ គណ្ហិស្សាមា”តិ និក្ខមិំសុ។ តំ បវត្តិំ មហាលិស្ស អារោចេសុំ។ មហាលិ, “មា គមិត្ថ, សោ ហិ វោ សព្ពេ

ឈោទេតស្សតី”តិ អាហ. តេបិ “យំ កយិរាយ វុចា”តិ វទិំសុ. “ឯតំ ហិ តស្ស រថចក្កស្ស ឃាច ភាគិតោ បដ្ឋិ បដិច្ឆន្នានិ ជិណ្ណា តិចវេត្តព្យានិ, តតោ អតិចត្តត្តា បុរតោ អសតិសង្គំ ចិយ សុលិស្សេថ, តយោទាភា តិចវេត្តព្យានិ. តតោ អតិចត្តត្តា ឥយោភិ រថធុរេសុ លិង្គំ បស្សិស្សថ, តយោទាភា តិចវេត្តព្យានិ, បុរតោ យា កយិត្វា”តិ. តេ តស្ស ចចនេន អតិចត្តិត្វា តំ អត្ថុពន្ធិសុ វុចំ យល្លិកា ជិណ្ណា, “រថា, សាមិ, បញ្ញាយតី”តិ អាហ. “ឯតំ ហិ ឧកស្សេច រថស្ស បញ្ញាយនកាលេ យំ អាទេទេចយ្យាសី”តិ. សា យថា សទ្ធេ រថា ឧកោ ចិយ ហុត្វា បញ្ញាយិំសុ, តថា “ឧកយេច, សាមិ, រថសីសំ បញ្ញាយតី”តិ អាហ. ពាគ្គលេ “ឯតំ ហិ ឆ្លេយា រស្មិយោ កណ្ហាហី”តិ តស្សា រស្មិយោ ទត្វា រថេ ជិតោច ឆត្វ អាទេទេបសិ, រថចក្កំ ឃាច ភាគិតោ បដ្ឋិ បិចិសិ.

លិង្គចិតោ តំ ទាតំ ជិណ្ណាបិ ត តិចត្តិសុ. ឆ្លតទេទា ទោកំ កត្វា ខិយំ បេរិទេសិ, អសតិសង្គោ ចិយ អហោសិ. តេ តតោបិ ត តិចត្តិសុ, អត្ថុពន្ធា កច្ឆតេ្តច. ពាគ្គលេ រថេ ជិតកោច ឧកសទំ លិបិ, សោ បត្វាត្វំ រថសតាតំ រថសីសេ លិង្គំ កត្វា បត្វា រាជសតាតិ បរិកាទពន្ធតដ្ឋានេ ចិតិចិន្តិត្វា បចចិ បិចិសិ. តេ អត្តតោ បដិច្ឆភាចំ អជានិត្វា, “តិដ្ឋ, ទេ, តិដ្ឋ, ទេ”តិ ចទន្តា អត្ថុពន្ធិសុ វុចំ. ពាគ្គលេ រថំ ឋបេត្វា “តុម្ហេ យតកា, យតកេហិ សទ្ធិំ យឃ្យាយុទ្ធំ ភាយ ភត្វី”តិ អាហ. “យតកា ភាយ អយ្យាធិកា ត ហោន្តី”តិ. “ឯតំ ហិ សទ្ធាបន្និយស្ស បរិកាទំ យោទេថា”តិ. តេ យោទយិំសុ. សោ យុត្តយុត្ត វុច យទិត្វា បតិតោ. អថ តេ សទ្ធាបិ “តុម្ហេ ឧចន្ទបិ, អត្តតោ ឈទាតិ កត្វា សំចិឆាតត្តំ សំចិឆហិត្វា បុត្តទារំ អត្ថុសាសិត្វា សត្ថាហំ យោទេថា”តិ អាហ. តេ តថា កត្វា សទ្ធាបិ ខិចិតក្ខយំ បត្តា. ពាគ្គលេបិ យល្លិកំ សាចត្វិ អាទេតសិ. សា សោធុអសក្កត្តំ ឃយកោ ឃយកោ បុរេត្ត ចិជាយិ. សទ្ធាបិ ស្វេទា ទាយសយន្តា អហេសុំ, សទ្ធាសិប្បាតំ តិប្បត្តិ បិបុលិសុ. ឧកោកស្ស បុរិសសហស្សំ បរិចារទេទា អហោសិ. បិតរា សទ្ធិំ រាជតិចេសតំ កច្ឆតេ្តហិ តេហេច រាជក្កុលំ បរិបូរិ.

អថេកទិចសំ ចិតិច្ឆយេ កុដ្ឋប្បទាខិតា យត្ថុស្សា ពាគ្គលំ អាកច្ឆន្តំ ជិណ្ណា យហាចិទចំ ចិទចត្តា ចិតិច្ឆយអយច្ឆាតំ កុដ្ឋកទលំ តស្ស អាទេទេចសុំ. សោ ចិតិច្ឆយំ កត្វា តំ អដ្ឋំ ចិចាទេត្វា សាមិកយេច សាមិកំ អកាសិ. យហាជនោ យហាសក្ករំ សាធុការំ បចត្តេតិ. រាជា “កិំ ឆ្លត”ន្តិ បុច្ឆិត្វា តយត្ថំ សុត្វា តុស្សិត្វា សទ្ធាបិ តេ អយច្ឆេ ហារេត្វា ពាគ្គលស្សេច ចិតិច្ឆយំ តិយ្យាទេសិ. សោ តតោ បដ្ឋាយ សម្មា ចិតិច្ឆយិ. តតោ តេ បេរិរាណកចិតិច្ឆយិកា អយច្ឆា កិច្ឆិ លច្ឆា អលកត្តា អប្បលិកា ហុត្វា “ពាគ្គលេ រជ្ជំ បត្ថេតី”តិ រាជកុលេ បរិភិន្ទិសុ. រាជា តេសំ កថំ សទ្ទហិត្វា ចិត្តំ តិក្កហេតុំ ភាសក្កិ. “ឆ្លយិម្បិ ឆ្លទេច ឈាតិយយាទេ កទហា ទេ ស្វប្បខ្ញិស្សតី”តិ បុត ចិន្តេត្វា បយុត្តបុរិសេហិ បច្ចន្តំ បហារាបេត្វា ពាគ្គលំ បក្កោសាបេត្វា, “បច្ចន្តោ កិរ កុបិតោ, តច បុត្តេហិ សទ្ធិំ កត្វា, ចោរេ កណ្ហាហី”តិ បហិណិត្វា, “ឧទេត្វចស្ស ឆ្លត្តិសាយ បុត្តេហិ សទ្ធិំ សីសំ លិន្តិត្វា អាហទថា”តិ តេហិ សទ្ធិំ អញ្ញេបិ សយេត្វ យហាយោធេ បេសេសិ. តស្មិំ បច្ចន្តំ កច្ឆតេ្តយេច “សេភាបតិ កិរ អាកច្ឆតី”តិ បយុត្តចោរា បលាយិំសុ. សោ តំ បទេសំ អាចាសាបេត្វា សណ្ឋាបេត្វា តិចត្តិ.

អថស្ស ភកទតោ អចិទស្សេច ទាទេ តេ យោធា បុត្តេហិ សទ្ធិំ សីសំ លិន្តិសុ. តំ ខិចសំ យល្លិកាយ បញ្ចហិ កិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ ទ្វេ អក្កសាចកា តិយន្តិតា ហោន្តិ. អថស្សា បុត្តលេខាឧច “សាមិកស្ស តេ សទ្ធិំ បុត្តេហិ សីសំ លិន្ន”ន្តិ បណ្ណំ អាហរិត្វា អទំសុ. សា តំ បចត្តិំ ញាត្វា កស្សចិ កិញ្ចិ អចត្វា បណ្ណំ ឱច្ឆង្គេ ឋបេត្វា កិក្ខុសង្ឃមេច បរិចិសិ. អថស្សា បរិចារិកាយោ កិក្ខូតំ ភត្តំ ទត្វា សប្បិចាដិំ អាហរន្តិយោ ថេរានំ បុរតោ សប្បិចាដិំ កិន្ទិំសុ. ធម្មសេភាបតិ “ភេទតធម្មំ កិន្នំ, ត ចិន្តិតព្ព”ន្តិ អាហ. សា ឱច្ឆង្គតោ បណ្ណំ តីហរិត្វា “ឆ្លត្តិសាយ បុត្តេហិ សទ្ធិំ

បិតុសឹង ល៊ែត្តិ នេយ ខ្លមំ បណ្ហិ អាហទិ ស្ត, អហំ ខ្លគំ ស្តុត្វាបិ ត ចិនេត្តយិ, សប្បិចាជិ ឃា កិត្តាឃ កិ ចិត្តឃិស្សាយិ, កនេត្ត”តិ អាហ៎

ឆយ្ចុនេសតាបតិ “អតិយិត្តយតត្ថាតំ , យច្ចាតំ ខ្លឆ ឌិចិត”ត្តិអាឌិតិ (ស្ត៎ តិ៎ ៥៤០) ចត្វា ឆយុំ នេគនេសត្វា ដ្ឋុឃាសតា ចិហាទិ អកយាសិ៎ សាបិ

ខ្វត្តិស ស្តុលិសានេឃា បនេក្កាសានេបត្វា, “តុយ្យាតំ សាយិកា តិនេបរាឆា អត្តនេតា បុរិយកយុ្ចុចល៉ លកិស្ត , តុនេយ្យា នេសាចយិត្វ, យា បទិនេគចិត្វ, រនេត្ថា ដ្ឋបរិ យនេតាបនេគាសំ យា ពរិត្វា”តិ ខ្លចឌិ៎

រនេត្ថា ចរបុរិសា តំ ពខំ ស្តុត្វា កត្វា នេពសំ តិនេច្ហាសកាចំ រនេត្ថា ពឆឃិស្ត៎ រាឌា សំនេចកប្បនេត្វា តស្សា តិនេចសតំ កត្វា យល្លិកច្ចា ស្តុលិសានេឃា ចស្សា ឈយានេបត្វា យល្លិកាឃ ចទំ អឌាសិ៎ សា “ចនេរា កហិនេតា នេយ នេហាតុ”តិ ចត្វា តស្មិំ កនេត យតាកកត្តិ ឌត្វា តត្ថុា រាឌាតំ ដ្ឋបនេគ្គយិត្វា ចត្តិត្វា, “នេគច, តុនេយត្វា យឃ្យាចនេរា ឌិនេត្វា, យឃ្យា អនេត្ថាត អនេត្វា តត្វិ, ខ្វត្តិសាឃ នេយ ស្តុលិសាតំ យយច្ចា ក្យុលឈរកយតំ អតុឌាតាចា”តិ អាហ៎ រាឌា សយុជិត្ថិ៎ សា ខ្វត្តិស ស្តុលិសានេឃា ឃចាសកាតិ ក្យុលតិ នេបនេសសិ, សឃយិ ក្យុសិតារាតកនេរ អត្តនេតា ក្យុលឈទិ អកយាសិ៎

រាឌាបិ ពត្តុលនេសតាបតិនេតា កាកិនេតឃ្យុស្ស ឌឹឈការាឃតស្ស តាឃ នេសតាបតិដ្ឋាតំ អឌាសិ៎ នេសា បត “យាតុនេលិ នេយ ខ្លយិតា យាទិនេតា”តិ រនេត្ថា ខ្លតាទិ កនេចសនេត្វា ចិចនេតិ៎ រាឌាបិ តិនេបរាឆស្ស ពត្តុលស្ស យាទិតកាលនេតា បដ្ឋាឃ ចិប្បជិសាទិ ហុត្វា ចិត្តស្សាគំ ត លកតិ, រដ្ឋស្តុចំ តាតុនេកាតិ៎ តគា សត្វា សក្យាតំ នេយគាឮដ្ឋបំ តាឃ តិកបំ ដ្ឋបតិស្សាឃ ចិហនេតិ៎ រាឌា តត្វ កត្វា អារាយនេតា អចិគ្ខនេរ លត្ថាចាទិ តិចានេសត្វា, “យនេត្តត បរិចានេរត សត្វាទិ ចត្តិស្សាមិ”តិ ចិហាទិ កត្វា បត្ថារាឌាកក្យុឆកល្ហាតិ ឌឹឈការាឃតស្ស ឌត្វា ឲកនេកាច កត្តក្យុជិ បិចិសិ៎ សត្ថុំ ឆយ្ចុនេចតិឃស្តុត្តតិឃាយេត (ម៎ តិ៎ ១៎១៤៤ អាឌនេឃា) ឌឹនេបតត្ថុំ៎ តស្មិំ កត្តក្យុជិ បចិនេដ្ឋ ឌឹឈការាឃនេតា តាតិ បត្ថា រាឌកក្យុឆកល្ហាតិ កនេហត្វា ចិជឌុកំ រាឌាតំ ពត្វា រនេត្ថា ឲកំ អស្សំ ឲកច្ចា ដ្ឋបដ្ឋាតកាទិកំ យាតុកាយំ ឆនេបត្វា តិចនេត្តត្វា សាចត្តិ អកយាសិ៎

រាឌា សត្វារា សត្ថិ បិឃកចំ កនេចត្វា សត្វាទិ ចត្តិត្វា តិក្លុនេត្តា នេសតំ អជិស្វា តំ យាតុកាយំ បុឌ្ឋិត្វា តំ បចត្តិ ស្តុត្វា, “អហំ កាកិនេតឃ្យុ អាឌាឃ កត្វា, ចិជឌុកំ កនេហស្សាមិ”តិ រាឌកហតកាទិ កច្ឆនេត្តា ចិការនេល ខ្វានេរស្ត បិគហិនេតាស្ត តកាទិ បត្វា ឲកិស្សា សាលិឃ តិបឌ្ឋិត្វា ចាតាតនេបតិ កិលនេត្តា រត្តិការនេក តនេត្វច កាលយកាសិ៎ ចិកាតាឃ រត្តិឃា, “នេគច, នេការសលតទិត្ត អតានេចា ឌានេតាសឹ”តិ ចិប្បលបត្តិឃា តស្សា ខ្លត្តិឃា សត្វិ ស្តុត្វា រនេត្ថា អានេរាចេស្ត៎ នេសា យាតុលស្ស យហនេត្តត សក្កានេរត សទឹរកិច្ចំ ការនេសិ៎

ចិជឌុនេកាបិ រដ្ឋំ លកិត្វា តំ នេចទំ សរិត្វា “សនេត្ថបិ សាកិនេឃ យានេរស្សាមិ”តិ យហតិឃា នេសតាឃ តិក្លុមិ៎ តំ ឌិចសំ សត្វា បត្តសការនេល នេលិកំ នេចានេលិនេពនេត្តា ឌាតិសត្ថស្ស ចិតាសំ ឌិស្វា, “ឌាតិសត្ថហំ កាតុំ ចជ្ជតី”តិ ចិនេត្តត្វា បុត្តាលាបយនេឃ បិណ្ឌាឃ ចទិត្វា, បិណ្ឌបិតបជិក្កនេត្តា កត្តក្យុជិឃំ សឹហនេសឃ្យុំ កនេប្បត្វា, សាឃតុ្យាបយនេឃ អាកាកនេសត កត្វា, កបិលចត្វុសាឃនេត្ត ឲកស្មិំ កពានេរត្ថានេឃ រុក្លុមូនេល តិសីឌិ៎ តនេតា ចិជឌុកស្ស រដ្ឋំ សឹយាឃ យហនេត្តា សត្តត្ថានេឃា តិនេក្រានេឆា អត្តិ៎ ចិជឌុនេកា សត្វាទិ ឌិស្វា ដ្ឋបនេគ្គយិត្វា ចត្តិត្វា, “កនេត្ត, កិំ ការនេណា ឲចនេរុបិឃ ដ្ឋុណាចលិឃ ខ្លយស្មិំ កពានេរត្ថានេឃ រុក្លុមូនេល តិសីឌច, ឲតស្មិំ សត្តត្ថានេឃ តិនេក្រានេឆយូនេល តិសីឌច, កនេត្ត”តិ ចត្វា,

“ហោតុ, មហារាជ, ញាតកានំ ឆាយា នាម សីតលា”តិ វុត្តេ, “ញាតកានុគ្គហត្ថាយ សត្ថា អាគតោ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និវត្តិត្វា សាវត្ថិមេវ បច្ចាគមិ។ សត្ថាបិ ឧប្បតិត្វា ជេតវនមេវ គតោ។

រាជា សាកិយានំ ទោសំ សរិត្វា ទុតិយម្បិ និក្ខមិត្វា តថេវ សត្ថារំ បស្សិត្វា បុន និវត្តិ។ តតិយវារេបិ និក្ខមិត្វា តថេវ សត្ថារំ បស្សិត្វា បុន និវត្តិ។ ចតុត្ថវារេ បន តស្មិំ និក្ខន្តេ សត្ថា សាកិយានំ បុព្វកម្មំ ឱលោកេត្វា តេសំ នទិយំ វិសបក្ខិបនបាបកម្មស្ស អប្បដិពាហិយភាវំ ញត្វា ចតុត្ថវារេ នាគមាសិ។ វិដូឌភោ “សាកិយេ ឃាតេស្សាមី”តិ មហន្តេន ពលកាយេន និក្ខមិ។ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បន ញាតកា អសត្តឃាតកា នាម, អត្តនា មរន្តាបិ បរេសំ ជីវិតំ ន វោរោបេន្តិ។ តេ ចិន្តយិំសុ – “មយំ សុសិក្ខិតា កតហត្ថា កតុបាសនា មហិស្សាសា, ន ខោ បន សក្កា អម្ហេហិ បរំ ជីវិតា វោរោបេតុំ, អត្តនោ កម្មំ ទស្សេត្វា បលាបេស្សាមា”តិ តេ កតសន្នាហា និក្ខមិត្វា យុទ្ធំ អារភិំសុ។ តេហិ ខិត្តា សរា វិដូឌភស្ស បុរិសានំ អន្តរន្តរេន គច្ឆន្តិ, ផលកន្តរច្ឆិទ្ទន្តរាទីហិ និក្ខមន្តិ។ វិដូឌភោ ទិស្វា ននុ ភណេ “សាកិយា អសត្តឃាតកាម្ហា”តិ វទន្តិ, អថ ច បន មេ បុរិសេ នាសេន្តីតិ។

អថ នំ ឯកោ បុរិសោ អាហ – “កិំ សាមិ, និវត្តិត្វា ឱលោកេសី”តិ? “សាកិយា មេ បុរិសេ នាសេន្តី”តិ។ “តុម្ហាកំ កោចិ បុរិសោ មតោ នាម នត្ថិ, ឥង្ឃ តេ គណ្ហាបេថា”តិ។ គណ្ហាបេន្តោ ឯកស្សបិ វណំ ន បស្សិ។ សោ តតោ និវត្តិត្វា “យេ យេ បន ភណេ ‘សាកិយម្ហា’តិ ភណន្តិ, សព្វេ មារេថ, មាតាមហស្ស បន មហានាមសក្កស្ស សន្តិកេ ឋិតានំ ជីវិតំ ទេថា”តិ អាហ។ សាកិយា គហេតព្ពកាលំ អបស្សន្តា ឯកច្ចេ តិណំ ឌំសិត្វា, ឯកច្ចេ នឡំ គហេត្វា អដ្ឋំសុ។ “តុម្ហេ សាកិយា, នោ”តិ បុដ្ឋា យស្មា តេ មរន្តាបិ មុសាវាទំ ន ភណន្តិ, តស្មា តិណំ ឌំសិត្វា ឋិតា “នោ សាកោ, តិណ”ន្តិ វទន្តិ, នឡំ គហេត្វា ឋិតា “នោ សាកោ, នឡោ”តិ វទន្តិ។ យេ ច មហានាមស្ស សន្តិកេ ឋិតា, តេ ច ជីវិតំ លភិំសុ។ តេសុ តិណំ ឌំសិត្វា ឋិតា តិណសាកិយា នាម, នឡំ គហេត្វា ឋិតា នឡសាកិយា នាម ជាតាតិ, វិដូឌភោ អវសេសេ ខីរបកេបិ ទារកេ អវិស្សជ្ជេត្វា ឃាតាបេន្តោ លោហិតនទិំ បវត្តេត្វា តេសំ គលលោហិតេន ផលកំ ធោវាបេសិ។ ឯវំ សាកិយវំសោ វិដូឌភេន ឧបច្ឆិន្នោ។

សោ មហានាមសក្កំ គាហាបេត្វា និវត្តោ “បាតរាសវេលាយ បាតរាសំ ករិស្សាមី”តិ ឯកស្មិំ ឋានេ ឱតរិត្វា ភោជនេ ឧបនីតេ “ឯកតោវ ភុញ្ជិស្សាមា”តិ អយ្យកំ បក្កោសាបេសិ។ ខត្តិយា បន ជីវិតំ ចជន្តាបិ ទាសិបុត្តេហិ សទ្ធិំ ន ភុញ្ជន្តិ។ តស្មា មហានាមោ ឯកំ សរំ ឱលោកេត្វា “កិលិន្នគត្តោម្ហិ, ន្ហាយិស្សាមិ, តាតា”តិ អាហ។ “សាធុ, អយ្យក, ន្ហាយថា”តិ។ សោ “អយំ មំ ឯកតោ អភុញ្ជន្តំ ឃាតេស្សតិ, សយមេវ មេ មតំ សេយ្យោ”តិ កេសេ មុញ្ចិត្វា អគ្គេ គណ្ឋិំ កត្វា កេសេសុ បាទង្គុដ្ឋកេ បវេសេត្វា ឧទកេ និមុជ្ជិ។ តស្ស គុណតេជេន នាគភវនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ។ នាគរាជា “កិំ នុ ខោ”តិ ឧបធារេន្តោ តំ ញត្វា តស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា តំ អត្តនោ ផណេ និសីទាបេត្វា នាគភវនំ បវេសេសិ។ សោ ទ្វាទស វស្សានិ តត្ថេវ វសិ។ វិដូឌភោបិ “មយ្ហំអយ្យកោ ឥទានិ អាគមិស្សតិ, ឥទានិ អាគមិស្សតី”តិ អាគមយមានោវ និសីទិ។ តស្មិំ អតិចិរាយន្តេ សរំ វិចិនាបេត្វា ទីបាលោកេន បុរិសព្ភន្តរានិបិ ឱលោកេត្វា អទិស្វា “គតោ ភវិស្សតី”តិ បក្កាមិ។ សោ រត្តិភាគេ អចិរវតិំ បត្វា ខន្ធាវារំ និវាសេសិ។ ឯកច្ចេ អន្តោនទិយំ វាលុកាបុលិនេ និបជ្ជិំសុ , ឯកច្ចេ ថលេ, អន្តោនិបន្នេសុបិ បុព្វេ អកតបាបកម្មា អត្ថិ, ថលេនិបន្នេសុបិ បុព្វេ កតបាបកម្មា អត្ថិ, តេសំ និបន្នដ្ឋានេសុ កិបិល្លិកា

 វ្ហួហិស្ុ៍ ເຕ “ຍឃ្យាតិបត្ត្ហួ ានេត កិបិល្លិកា, ຍឃ្យាតិបត្ត្ហួ ានេត កិបិល្លិកា”ຕິ វ្ហួហិត្វា អកពបិបកយ្ហា វ្ហត្តទិត្វា ឆលេ តិបឌ្ឌឹស្ុ, កពបិបកយ្ហា ឌ្ហពទិត្វា ចាលុកាបុលិនេត តិបឌ្ឌឹស្ុ៍ ពស្ហិ ឈលេ ຍທາເຍເឈា វ្ហួហិត្វា ឈតចស្យ្ហ ចស្ស្ហិ៍ តនិឃា ឌ្ហេឈា អាកត្តា ចិដេក្ខក៌ សឌ្ហិ បទិសាឃ សយុត្ត្ហេយច បិເបសិ៍ សេត្ហា ពត្ហ ຍឆ្នកឆ្នបកក្លា អເທស្ុ៍

ຍທາឌេតា កឆ៌ សយុត្ហាເບសិ “សាកិឃាត៌ ຍេលា អឃុត្តិ, ‘ឲច៌ តាឃ ເកាເដ្ហត្វា ເកាເដ្ហត្វា សាកិឃា ຍាເຣតត្វា’ຕិ អតត្តហ្ចិកេຍត”ត្តិ៍ សត្វា ຕំ កឆ៌ ស្ុត្វា, “កិត្លេច, ត្លយ្ហិ អត្ហការេច កិត្យាបិ សាកិឃាត៌ ឲច៌ ຍេលា អឃុត្តិ, បុេត្លា កពបិបកយ្ហេចសេត បត ឃុត្តេຍេចពេហិ ឈត្ហ”ត្តិ អាທ៍ “កិ បត, កេត្ត, ឲេព បុេត្លា អកំស្ុ”ຕិ? សេត្ហា ឲកេពា ហុត្វា តនិឃំ ចិសំ បក្លិបិស្ុតិ៍ បុេតកនិចសំ ឆយ្ហុបកាឃំ កិត្លា កឆ៌ សយុត្ហាເບស្ុំ – “ចិដេក្ខកា ឲត្តេក សាកិេឃ ຍាເຣត្វា អាកត្ហេត្តា អត្តេតា ຍេតាេឆ ຍត្វកំ អប្យេត្តឈេច ឲត្តកំ ឌត៌ អាឆាឃ ຍທាសយុត្ត្ហ ຍឆ្នកឆ្នបកេក្លា ឌាេពា”ຕិ ៍ សត្វា អាកត្តា “កាឃ ត្ស្ហ, កិត្លេច, ឲពេហិ កឆាឃ សត្តិសិត្ហា”ຕិ បុដ្ឋិត្វា “ត្លយាឃ តាយា”ຕិ ចុេត្ត, “ត្លេຍសំ សត្វាត៌ ຍេតាេឆ ຍត្វកំ អប្យេត្តឈេច ຍត្ហទាឌា ស្ុត្តិ កាយំ អេត្ហ្យាត្វេត្តា ຍេທាឈេឈា ចិឃ ឌីចិពិត្លិឃំ លិត្តិត្វា ចត្យ្ហស្ុ អបិឃសយុត្ត្ហស្ុ តិយុត្តាេបពី”ຕិ ចត្វា ត្លយំ កាឆយាທ –

៣លិ៍

“បុបុបាតិ ເហេច បចិតត្តិ, ព្យាសត្តយតសំ តទំ;

ស្ុត្តិ កាយំ ຍេທាេឈាច, ຍត្ហ អាឆាឃ កត្ហពី”ຕិ៍

ពត្ហ ព្យាសត្តយតសំ តទត្តិ សយ្យេត្ត ចា អសយ្យេត្ត ចា លក្កយាតសំ៍ ត្លត៌ ចុត្តិ ເហាតិ – ឃឆា យាលិកាេទា បុបុបាេទាយំ បចិសិត្វា “បុបុបាតិ បចិតិស្សាយឹ”ຕិ ពេពា បុបុបាតិ កេហត្វា អត្លាយត្លា ចា កត្ហ បេត្វេត្តា សកេល បុបុបាេទយ ຍត៌ េបេສេຕិ, “ត្លេពា ចិេពា ឆ បុបុបាតិ បចិតិស្សាយឹ”ຕិ ពេពា បុបុបាតិ អក្កេហត្វា អត្លាត្វ ຍត៌ េបេສសិ, ពេយេច កត្ហ បចិតេត្តា បយាឆយាបត្តិ, ឲចេយេច ឲកេត្ហា បុបុបាេទាយសនិសំ បត្ហាកាយក្យាលយត្យ្ហឌ្ហពទិត្វា ຍេតាេយំ ទ្យប៌ លកិត្វា ຍេតាេយាត៌ សត្តកត្តសេចាេត្ហត្លាត៌ អត្លាពទំ បេត្វតិ៍ អេត្លា ເពស្ុ ចា អត្លាពទំ លកិត្វា អត្លាពទំ បេត្វតិ , ទ្យបេយេច ចា លកិត្វា អត្លា អបេត្វេត្តា ពេយេច អស្សាេឆតិ, សត្តាឌីស្ុ ចា អត្លាពទំ៍ ឲេសេច តេឃា េកាយហិសេកាសិកាេសពេត្តចត្តកាយតិកយឌតបកាឌីស្ុ, បត្លាខិពាតយ្យិ បទិេចលាចិហាេទបត្តឌីចទាឌីស្ុតិ ឲច៌ បត្ហាកាយក្យាលសត្លាពាតិ បុបុបាតិ ឲច បចិតត្តិ សយ្យេត្ត ចា អសយ្យេត្ត ចា កាយក្យេលា ព្យាសត្តយតសំ តទំ៍ ស្ុត្តិ កាយត្តិ កាយស្ស េកហកិត្តិអាឌីត៌ បត ស្ុបតចេសេត ស្ុបត៌ តាឃ តត្តិ, សត្វាត៌ បត ស្ុត្តបយត្តត៌ វ្ហបិឆាឃ ស្ុេត្តា តាឃ េហាតិ៍ ឲច៌ ស្ុត្តិ កាយំ េត្ហ ពីលិ េឃាឌតាតិ អាឃពាកឃ្យឹេទា ຍេທាេឈាច ຍត្ហ អាឆាឃ កត្ហតិ៍ ឃឆា េសា ຍេທាេឈា ត្លត្តិបុទិសេកាយហិសក្យក្កូឌាឌីស្ុ កិត្យិ អតចេសេសត្វា សត្តា ຕំ កាយំ សយុត្ហ បិេបត្វា ຍឆ្នកឆ្នបកក្លា កេទាតិ, ឲចេយេច ព្យាសត្តយតសំ តទំ ຍត្ហ អាឆាឃ ឌីចិពិត្លិឃយស្ស លិត្តិត្វា ចត្យ្ហស្ុ អបិឃសយុត្ត្ហស្ុ តិយុត្តាេបពីຕិ៍

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨩᩣᨲᩣᨲᩥ᪨

ᩅᩥᨯᩪᨯᨽᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨲᨲᩥᨿᩴ᪨

᪔᪨ ᨷᨲᩥᨷᩪᨩᩥᨠᨠᩩᨾᩣᩁᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᩉᩮᩅᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨲᩥᨷᩪᨩᩥᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩁ ᨾᩣᩃᨽᩣᩁᩦ ᨶᩣᨾ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩣᩈᩉᩔᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨴᩮᩅᨵᩦᨲᩁᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᨷᩣᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨷᨲᩥᨲᩣᨶᩥ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩣᩈᩩ ᩑᨠᩣ ᨴᩮᩅᨵᩦᨲᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩈᩣᨡᩣᨿᩮᩅ ᨧᩩᨲᩣ, ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨴᩦᨷᩈᩥᨡᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥ᪨ ᩈᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᩃᨣᩮᩉᩮ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩣᩃᩮ ᨩᩣᨲᩥᩔᩁᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᩣᩃᨽᩣᩁᩦᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩔᩁᨶ᩠ᨲᩦ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩪᨩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨽᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩔᨠᩣᩃᩮ ᨷᩁᨠᩩᩃᩴ ᨣᨲᩣᨷᩥ ᩈᩃᩣᨠᨽᨲ᩠ᨲᨷᨠ᩠ᨡᩥᨠᨽᨲ᩠ᨲᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩥ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩔᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ “ᩋᨿᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣ ᨷᩣᨲᩮᩣᩅ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨷᨲᩥᨾᩮᩅ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲᩦᨲᩥ ᨷᨲᩥᨷᩪᨩᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣᨷᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᩣᩈᨶᩈᩣᩃᩴ ᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨲᩥ, ᨷᩣᨶᩦᨿᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲᩥ, ᩋᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᨷᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩈᩃᩣᨠᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩣ, “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩍᨴᩣᨶᩥᨷᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘᨥᩔ ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣᨷᩥ ᩑᨠᩮᨶ ᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨷᨴᩅᩣᩁᩮ ᩃᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩮ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪑; ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑ ᨿᩮᩅᩣᨷᨶᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᨷᨭᩥᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᩈᩣ ᨴᩈᨾᩣᩈᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ᪨ ᨲᩔ ᨷᨴᩈᩣ ᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨷᩦᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨭᩥᩃᨽᩥ᪨

ᩈᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩪᨩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩣᨶᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩈᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨲᩴ ᨡᨱᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩁᩮᩣᨣᩮᨶ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩣᨷᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅ᪨ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨷᩣᨲᩮᩣᩅ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶ ᨴᩥᩔᩈᩥ, ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨧᩩᨲᩣᨾ᩠ᩉᩥ ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᩅᨴᩮᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ, ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨠᩩᩃᨣᩮᩉᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨮᩥᨲᩣᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨴᩈᨾᩣᩈᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᨾᩣᨲᩩ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩔᨠᩣᩃᩮ ᨷᩁᨠᩩᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨾ᩠ᩉᩥ, ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᩣᨿᩪ”ᨲᩥ? “ᩅᩔᩈᨲᨾᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᩣᨿᩩᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨾᨶᩩᩔᩣ ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᩃᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᩅᨴᩮᨳ, ᩈᩣᨾᩥ? ᩋᩈᨦ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩋᩣᨿᩩᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨩᩁᩣᨾᩁᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩣ, ᨾᨶᩩᩔᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨾᩣᩃᨽᩣᩁᩦᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᩉᩣᩈᩴᩅᩮᨣᩮᩣ ᩏᨴᨷᩣᨴᩥ “ᩅᩔᩈᨲᨾᨲ᩠ᨲᨾᩣᨿᩩᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨾᨶᩩᩔᩣ ᨠᩥᩁ ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨴᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ

ទុក្ខា មុច្ចិស្សន្តី”តិ? មនុស្សានំ បន វស្សសតំ តាវតិំសានំ ទេវានំ ឯកោ រត្តិន្ទិវោ, តាយ រត្តិយា តិំសរត្តិយោ មាសោ, តេន មាសេន ទ្វាទសមាសិកោ សំវច្ឆរោ, តេន សំវច្ឆរេន ទិព្ពវស្សសហស្សំ អាយុប្បមាណំ, តំ មនុស្សគណនាយ តិស្សោ វស្សកោដិយោ, សដ្ឋិ ច វស្សសតសហស្សានិ ហោន្តិ។ តស្មា តស្ស ទេវបុត្តស្ស ឯកទិវសោបិ នាតិក្កន្តោ មុហុត្តសទិសោវ កាលោ អហោសិ។ ឯវំ អប្បាយុកមនុស្សានំ បមាទោ នាម អតិវិយ អយុត្តោតិ។

បុនទិវសេ ភិក្ខូ គាមំ បវិដ្ឋា អាសនសាលំ អបដិជគ្គិតំ, អាសនានិ អបញ្ញត្តានិ, បានីយំ អនុបដ្ឋបិតំ ទិស្វា, “កហំ បតិបូជិកា”តិ អាហំសុ។ “ភន្តេ, កហំ តុម្ហេ ទក្ខិស្សថ, ហិយ្យោ អយ្យេសុ ភុញ្ជិត្វា គតេសុ សាយណ្ហសមយេ មតា”តិ។ តំ សុត្វា បុថុជ្ជនា ភិក្ខូ តស្សា ឧបការំ សរន្តា អស្សូនិ សន្ធារេតុំ នាសក្ខិំសុ។ ខីណាសវានំ ធម្មសំវេគោ ឧប្បជ្ជិ។ តេ ភត្តកិច្ចំ កត្វា វិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា បុច្ឆិំសុ – “ភន្តេ, បតិបូជិកា នាម ឧបាសិកា ឧដ្ឋាយ សមុដ្ឋាយ នានប្បការានិ បុញ្ញានិ កត្វា សាមិកមេវ បត្ថេសិ, សា ឥទានិ មតា, កហំ នុ ខោ និព្ពត្តា”តិ? “អត្តនោ សាមិកស្សេវ សន្តិកេ, ភិក្ខវេ”តិ។ “នត្ថិ, ភន្តេ, សាមិកស្ស សន្តិកេ”តិ។ “ន សា, ភិក្ខវេ, ឯតំ សាមិកំ បត្ថេតិ, តាវតិំសភវនេ តស្សា មាលភារីទេវបុត្តោ នាម សាមិកោ, សា តស្ស បុប្ផបិឡន្ធនដ្ឋានតោ ចវិត្វា បុន គន្ត្វា តស្សេវ សន្តិកេ និព្ពត្តា”តិ។ “ឯវំ កិរ, ភន្តេ”តិ។ “អាម, ភិក្ខវេ”តិ។ “អហោ បរិត្តំ, ភន្តេ, សត្តានំ ជីវិតំ, បាតោវ អម្ហេ បរិវិសិត្វា សាយំ ឧប្បន្នព្យាធិកា មតា”តិ។ អថ “អាម, ភិក្ខវេ, បរិត្តំ សត្តានំ ជីវិតំ នាម, តេនេវ ឥមេ សត្តេ វត្ថុកាមេហិ ចេវ កិលេសកាមេហិ ច អតិត្តេ ឯវ អន្តកោ អត្តនោ វសេ វត្តេត្វា កន្ទន្តេ បរិទេវន្តេ គហេត្វា គច្ឆតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤៨។

“បុប្ផានិ ហេវ បចិនន្តំ, ព្យាសត្តមនសំ នរំ;

អតិត្តំយេវ កាមេសុ, អន្តកោ កុរុតេ វសំ”ន្តិ។

តត្ថ បុប្ផានិ ហេវ បចិនន្តន្តិ បុប្ផារាមេ មាលាការោ នានាបុប្ផានិ វិយ អត្តភាវបដិពទ្ធានិ ចេវ ឧបករណបដិពទ្ធានិ ច កាមគុណបុប្ផានិ ឱចិនន្តមេវ។ ព្យាសត្តមនសំ នរន្តិ អសម្បត្តេសុ បត្ថនាវសេន, សម្បត្តេសុ គេធវសេន វិវិធេនាការេន អាសត្តចិត្តំ។ អតិត្តំយេវ កាមេសូតិ វត្ថុកាមកិលេសកាមេសុ បរិយេសនេនបិ បដិលាភេនបិ បរិភោគេនបិ និធានេនបិ អតិត្តំ ឯវ សមានំ។ អន្តកោ កុរុតេ វសន្តិ មរណសង្ខាតោ អន្តកោ កន្ទន្តំ បរិទេវន្តំ គហេត្វា គច្ឆន្តោ អត្តនោ វសំ បាបេតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បត្តា, ទេសនា មហាជនស្ស សាត្ថិកា ជាតាតិ។

បតិបូជិកកុមារិវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥ៈ មដ្ឋកុណ្ឌលីវត្ថុ

ឃឆាបិ ករយទោ បុប្ផត្តិ ញាម៉ំ ឆយុទេឝសត់ សត្វា សាចត្តិឃំ ចិហរន្តោ មដ្ឋកុណ្ឌលីមទេវបុត្តំ អារព្ភ កថេសិៈ តស្ស ចត្ថុ រាជាកទេហ សមុដ្ឋិតាៈ

រាជាកហតករស្ស កិរ អចិន្នុទេ សក្កាទ៌ គាម តិកទោយ អទោហាសិៈ តទេ្តកោ មដ្ឋកុណ្ឌលីទោយ គាម ទេវដ្ឋ អសីតិកោខិចិកទេចា បដិចសតិៈ ទេសា តិលទេក្កត ទោលតិត្ថុម្បិ បទេរសំ ត ទេតិ, ត អត្តតា បរិភុញ្ជាតិៈ ញាតិស្ស តំ ចិកចខាតំ ទេតច បុត្តឥារាឌីតំ, ត សយណទ្រោហ្វុលាត់ អត្តំ អតុទេកាតិ, ទេក្កួសបរិក្កហិតា ទេបក្កូទេលឹ ចិឃ អបរិទេកាកំ តិដ្ឋតិៈ សត្វា ឲកឌិចសំ បច្ចូសសមទេយ មហាកទុណាសមាបត្តិទោតា ចុដ្ឋាយ សកលទេលាកឆាតុឃំ ទេពាឆទេតយ្យាតត្តូទេច ឰទេលាកទេកន្តោ បញ្ចាចត្តាលីសទេយាឌតមត្តទេក ចសត្ថុស្ស ទេសដ្ឋិទេតា សបឌាបតិកស្ស ទេសាតាបត្តិផលស្ស ឧបតិស្សយំ អទ្ទសៈ តទេតា បុទិមចិចទេស បត ទេសា រាជាត់ ឧបដ្ឋាតុំ រាជទេពាហំ កត្វា រាជុបដ្ឋាត់ កត្វា អាកច្ឆន្តោ ឲកំ លាតន្តុត្តិ ឌតបទេមតុស្សំ កុម្ភាសបុទ៌ កបល្លកបុចំ លាឝត្តិ ឌិស្វា តត្ត បិបិសំ ឧប្បាទេត្វា អត្តទេតា ឃទ៌ កត្វា ចិទេត្តសិ – “សចាហំ កបល្លកបុចំ លាឌិតុកាទេយាមិក្វា ចក្កាមិ, ពាហុ មតុស្សា មឃា សដ្ឋិ លាឌិតុកាមា ភចិស្សត្តិ, ឲចំ ទេម ពាហុតិ តិលតណ្ឌុលសប្បិផាណិតាឌីតិ បរិក្ខយំ កមិស្សត្តិ, ត កស្សចិ កទេថស្សាមី”តិ តណ្ហាអឌិចាទេសន្តោ ចទតិៈ ទេសា កច្ឆន្តេ កច្ឆន្តេ កាទេល ឧប្បណ្ណុប្បណ្ណកខាទេតា ឆមតិសត្តុតាកទេត្វា ខាទេតាៈ តទេតា តណ្ហាអឌិចាទេសតំ អសទេក្កាទេន្តា កត្តុំ បចិសិត្វា មញ្ចទេក ឧបក្ខុហិត្វា តិបជ្ជិៈ ឲចំ កទេតាបិ ឆតហាតិកទេឃត ត កស្សចិ កិញ្ចិ កទេថសិៈ

អឆ តំ កទិយា ឧបសង្កមិត្វា បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជិត្វា, “កិំ ទេត, សាមិ, អផាសុកំ ខាត”ត្តិ បុច្ឆិៈ “ត ទេម កិញ្ចិ អផាសុកំ អត្ថិ”តិៈ “កិំ តុ ទេលា ទេត រាជា កុបិទេតា”តិ? “រាជាបិ ទេម ត កុប្បតី”តិៈ “អឆ កិំ ទេត បុត្តធីតាហិ ចា ឥាសកម្មករាឌីហិ ចា កិញ្ចិ អមតាបំ កតំ អត្ថិ”តិ? “ឲចរូបម្បិ តត្ថិ”តិៈ “កិស្មិញ្ចិ បត ទេត តណ្ហា អត្ថិ”តិ? ឲចំ ចុទេត្តបិ ឆតហាតិកទេឃត កិញ្ចិ អចត្វា តិស្សទេទ្ទាច តិបជ្ជិ, អឆ តំ កទិយា “កទេថហិ, សាមិ កិស្មិញ្ចិ ទេត តណ្ហា អត្ថិ”តិ អាហៈ ទេសា ចចតំ បរិកិលទេន្តោ ចិឃ “អត្ថិ ទេម តណ្ហា”តិ អាហៈ “កិំ តណ្ហា, សាមី”តិ? “កបល្លកបុចំ លាឌិតុកាទេមាមី”ហ្តិៈ “អឆ កិមត្ថំ ទេម ត កទេថសិ, កិំ ត្វំ ឥលិទេទ្ទាសិ, ញាឥាតិ សកលតិកមចាសីតំ បទេហាតទេក កបល្លកបុទេច បចិស្សាមី”តិៈ “កិំ ទេត ឲទេតហិ, អត្តទេតា កម្មំ កត្វា លាឌិស្សត្តិ”តិ? “ទេតត ហិ ឲកទេច្ឆចាសីតំ បទេហាតទេក បចិស្សាមី”តិៈ “ឌាតាមហំ តច មហទ្ធតកាច”ត្តិៈ “ញាមស្មិំ ទេកហសាមទេត្ត សទេព្ពសំ បទេហាតកំ កត្វា បចាមី”តិៈ “ឌាតាមហំ តច មហញ្ញាសមឃកាច”ត្តិៈ “ទេតត ហិ ទេត បុត្តឥារមត្តទេស្សច បទេហាតកំ កត្វា បចាមី”តិៈ “កិំ ទេត ឲទេតហី”តិ? “កិំ បត តុយ្ហញ្ញ មយ្ហញ្ញ បទេហាតកំ កត្វា បចាមី”តិ? “ត្វំ កិំ ករិស្សសី”តិ ? “ទេតត ហិ ឲកកទេស្សច ទេត បទេហាតកំ កត្វា បចាមី”តិៈ “ញាមស្មិំ ឝាទេត បចមាទេត ពាហុ បច្ចាសីសត្តិៈ សកលតណ្ឌុលេ ឆទេបត្វា កិត្តុតណ្ឌុលេ ច ឧទ្ធតកបល្លាតិ ច អាឥាយ ទេឆាកំ លីទេសប្បិមធុផាណិតញ្ច កទេហត្វា សត្តភូមិកស្ស បាសាឥស្ស ឧបរិមតលំ អារុយ្ហាបច, តត្ថាហំ ឲកទេកាច តិសីឌិត្វា លាឌិស្សាមី”តិៈ សា “សាធុ”តិ បដិស្សុណិត្វា កទេហតព្ពំ កាហាទេបត្វា បាសាឌំ អភិរុយ្ហាឥាសិទេយា ចិស្សជ្ជេត្វា ទេសដ្ឋិំ បទេក្កាសាទេបសិ, ទេសា អាឌិទេតា បដ្ឋាយ ឌ្វាទេតិ បិឌហន្តោ សព្ពឌ្វាទេរសុ សូចិឃដិកំ ឌត្វា សត្តមតលំ អភិរុហិត្វា តត្ថបិ ឌ្វារំ បិឌហិត្វា តិសីឌិៈ ករិយាបិស្ស ឧទ្ធទេត អគ្គិំ ខាទេលត្វា កបល្លំ អារោទេបត្វា បូទេច បចិតុំ អារភិៈ

អថ សត្ថា បាតោវ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរំ អាមន្តេសិ – “ឯសោ, មោគ្គល្លាន, រាជគហស្ស អវិទូរេ សក្ការនិគមេ មច្ឆរិយសេដ្ឋិ ‘កបល្លកបូវេ ខាទិស្សាមី’តិ អញ្ញេសំ ទស្សនភយេន សត្តភូមិកេ បាសាទេ កបល្លកបូវេ បចាបេតិ, ត្វំ តត្ថ គន្ត្វា សេដ្ឋិំ ទមេត្វា និព្ពិសេវនំ កត្វា ឧភោបិ ជាយម្បតិកេ បូវេ ច ខីរសប្បិមធុផាណិតាទីនិ ច គាហាបេត្វា អត្តនោ ពលេន ជេតវនំ អានេហិ, អជ្ជាហំ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ វិហារេ ឯវ និសីទិស្សាមិ, បូវេហេវ ភត្តកិច្ចំ ករិស្សាមី”តិ។

ថេរោ “សាធុ, ភន្តេ”តិ សត្ថុ វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា តាវទេវ ឥទ្ធិពលេន តំ និគមំ គន្ត្វា តស្ស បាសាទស្ស សីហបញ្ជរទ្វារេ សុនិវត្ថោ សុបារុតោ អាកាសេ ឯវ មណិរូបកំ វិយ អដ្ឋាសិ។ មហាសេដ្ឋិនោ ថេរំ ទិស្វាវ ហទយមំសំ កម្បិ។ សោ អហំ ឯវរូបានំយេវ ទស្សនភយេន ឥមំ ឋានំ អាគតោ, អយញ្ច កិរ អាកាសេនាគន្ត្វា វាតបានទ្វារេ ឋិតោតិ។ សោ គហេតព្ពគហណំ អបស្សន្តោ អគ្គិម្ហិ បក្ខិត្តលោណសក្ខរា វិយ តដតដាយន្តោ ឯវមាហ – “សមណ, អាកាសេ ឋត្វាបិ កិំ លភិស្សសិ, អាកាសេ អបទេ បទំ ទស្សេត្វា ចង្កមន្តោបិ នេវ លច្ឆសី”តិ។ ថេរោ តស្មិំ ឯវ ឋានេ អបរាបរំ ចង្កមិ។ សេដ្ឋិ “ចង្កមន្តោ កិំ លភិស្សសិ, អាកាសេ បល្លង្កេន និសីទន្តោបិ ន លភិស្សសិយេវា”តិ អាហ។ ថេរោ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា និសីទិ។ អថ នំ “អាកាសេ និសិន្នោ កិំ លភិស្សសិ, អាគន្ត្វា វាតបានស្ស ឧម្មារេ ឋិតោបិ ន លភិស្សសី”តិ អាហ។ ថេរោ ឧម្មារេ ឋិតោ។ “ឧម្មារេ ឋិតោបិ កិំ លភិស្សសិ, ធូមាយន្តោបិ ន លភិស្សសិ ឯវា”តិ អាហ។ ថេរោបិ ធូមាយិ។ សកលបាសាទោ ឯកធូមោ អហោសិ។ សេដ្ឋិនោ អក្ខីនិ សូចិយា វិជ្ឈនកាលោ វិយ អហោសិ, គេហជ្ឈាបនភយេន បន “ត្វំ បជ្ជលន្តោបិ ន លភិស្សសី”តិ អវត្វា “អយំ សមណោ សុដ្ឋុ លគ្គោ, អលទ្ធា ន គមិស្សតិ , ឯកមស្ស បូវំ ទាបេស្សាមី”តិ ភរិយំ អាហ – “ភទ្ទេ ឯកំ ខុទ្ទកបូវំ បចិត្វា សមណស្ស ទត្វា ឧយ្យោជេហិ ន”ន្តិ។ សា ថោកំ ឯវ បិដ្ឋំ កបល្លបាតិយំ បក្ខិបិ, មហាបូវោ ហុត្វា សកលបាតិំ បូរេត្វា ឧទ្ធុមាតោ ហុត្វា អដ្ឋាសិ។

សេដ្ឋិ តំ ទិស្វា “ពហុំ តយា បិដ្ឋំ គហិតំ ភវិស្សតី”តិ សយមេវ ទព្ពិកណ្ណេន ថោកំ បិដ្ឋំ គហេត្វា បក្ខិបិ, បូវោ បុរិមបូវតោ មហន្តតរោ ជាតោ ។ ឯវំ យំ យំ បចតិ, សោ សោ មហន្តមហន្តោវ ហោតិ។ សោ និព្ពិន្នោ ភរិយំ អាហ – “ភទ្ទេ, ឥមស្ស ឯកំ បូវំ ទេហី”តិ។ តស្សា បច្ឆិតោ ឯកំ បូវំ គណ្ហន្តិយា សព្ពេ ឯកាពទ្ធា អល្លីយិំសុ។ សា សេដ្ឋិំ អាហ – “សាមិ, សព្ពេ បូវា ឯកតោ លគ្គា, វិសុំ កាតុំ ន សក្កោមី”តិ។ “អហំ ករិស្សាមី”តិ សោបិ កាតុំ នាសក្ខិ។ ឧភោបិ ជនា កោដិយំ គហេត្វា កឌ្ឍន្តាបិ វិយោជេតុំ នាសក្ខិំសុ ឯវ ។ អថស្ស បូវេហិ សទ្ធិំ វាយមន្តស្សេវ សរីរតោ សេទា មុច្ចិំសុ, បិបាសា ឧបច្ឆិជ្ជិ។ តតោ ភរិយំ អាហ – “ភទ្ទេ, ន មេ បូវេហិ អត្ថោ, បច្ឆិយា សទ្ធិំយេវ ឥមស្ស ទេហី”តិ។ សា បច្ឆិំ អាទាយ ថេរំ ឧបសង្កមិត្វា អទាសិ។ ថេរោ ឧភិន្នម្បិ ធម្មំ ទេសេសិ, តិណ្ណំ រតនានំ គុណំ កថេសិ, “អត្ថិ ទិន្នំ, អត្ថិ យិដ្ឋ”ន្តិ ទានាទីនំ ផលំ គគនតលេ បុណ្ណចន្ទំ វិយ ទស្សេសិ។

តំ សុត្វា បសន្នចិត្តោ ហុត្វា សេដ្ឋិ “ភន្តេ, អាគន្ត្វា ឥមស្មិំ បល្លង្កេ និសីទិត្វា បរិភុញ្ជថា”តិ អាហ។ ថេរោ, “មហាសេដ្ឋិ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ ‘បូវេ ខាទិស្សាមី’តិ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ វិហារេ និសិន្នោ, តុម្ហាកំ រុចិយា សតិ អហំ វោ នេស្សាមិ, សេដ្ឋិភរិយំ បូវេ ច ខីរាទីនិ ច គណ្ហាបេថ, សត្ថុ សន្តិកំ គមិស្សាមា”តិ អាហ។ “កហំ បន, ភន្តេ, ឯតរហិ សត្ថា”តិ? “ឥតោ បញ្ចចត្តាលីសយោជនមត្ថកេ

ជេតវនវិហារេ, មហាសេដ្ឋី”តិ។ “ភន្តេ, កាលំ អនតិក្កមិត្វា ឯត្តកំ អទ្ធានំ កថំ គមិស្សាមា”តិ។ “មហាសេដ្ឋិ, តុម្ហាកំ រុចិយា សតិ អហំ អត្តនោ ឥទ្ធិពលេន នេស្សាមិ, តុម្ហាកំ បាសាទេ សោបានសីសំ អត្តនោ ឋានេ ឯវ ភវិស្សតិ, សោបានបរិយោសានំ បន ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ ភវិស្សតិ, ឧបរិបាសាទា ហេដ្ឋាបាសាទំ ឱតរណកាលមត្តេន ជេតវនំ នេស្សាមី”តិ។ សោ “សាធុ, ភន្តេ”តិ សម្បដិច្ឆិ។

ថេរោ សោបានសីសំ តត្ថេវ កត្វា “សោបានបាទមូលំ ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ ហោតូ”តិ អធិដ្ឋាសិ។ តថេវ អហោសិ។ ឯវំ ថេរោ សេដ្ឋិញ្ច សេដ្ឋិភរិយញ្ច ឧបរិបាសាទា ហេដ្ឋាបាសាទំ ឱតរណកាលតោ ខិប្បតរំ ជេតវនំ សម្បាបេសិ។ តេ ឧភោបិ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា កាលំ អារោចេសុំ។ សត្ថា ភត្តគ្គំ បវិសិត្វា បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសីទិ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន។ មហាសេដ្ឋិ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទក្ខិណោទកំ អទាសិ។ សេដ្ឋិភរិយា តថាគតស្ស បត្តេ បូវំ បតិដ្ឋាបេសិ។ សត្ថា អត្តនោ យាបនមត្តំ គណ្ហិ, បញ្ចសតា ភិក្ខូបិ យាបនមត្តំ គណ្ហិំសុ។ សេដ្ឋិ ខីរសប្បិមធុផាណិតាទីនិ ទទមានោ ន ខយំ អគមាសិ។ សត្ថា បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ ភត្តកិច្ចំ និដ្ឋាបេសិ។ មហាសេដ្ឋិបិ សទ្ធិំ ភរិយាយ យាវទត្ថំ ភុញ្ជិ, បូវានំ បរិយោសានមេវ ន បញ្ញាយតិ។ សកលវិហារេ ភិក្ខូនញ្ច វិឃាសាទានញ្ច ទិន្នេបិ បរិយន្តោ ន បញ្ញាយតេវ។ “ភន្តេ, បូវា បរិក្ខយំ ន គច្ឆន្តី”តិ ភគវតោ អារោចេសុំ។ “តេន ហិ ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ ឆឌ្ឌេថា”តិ។ អថ នេ ទ្វារកោដ្ឋកស្ស អវិទូរេ បព្ភារដ្ឋានេ ឆឌ្ឌយិំសុ។ យាវជ្ជតនាបិ តំ ឋានំ កបល្លកបូវបព្ភារោត្វេវ បញ្ញាយតិ។ មហាសេដ្ឋិ សហ ភរិយាយ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ភគវា អនុមោទនមកាសិ។ អនុមោទនាវសានេ ឧភោបិ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាយ សត្ថារំ វន្ទិត្វា ទ្វារកោដ្ឋកេ សោបានំ អារុយ្ហ អត្តនោ បាសាទេយេវ បតិដ្ឋហិំសុ។

តតោ បដ្ឋាយ សេដ្ឋិ អសីតិកោដិធនំ ពុទ្ធសាសនេយេវ វិកិរិ។ បុនទិវសេ សាយណ្ហសមយេ ធម្មសភាយំ សន្និសិន្នា ភិក្ខូ “បស្សថាវុសោ, មហាមោគ្គល្លានត្ថេរស្ស អានុភាវំ, អនុបហច្ច សទ្ធំ, អនុបហច្ច ភោគេ មច្ឆរិយសេដ្ឋិំ មុហុត្តេនេវ ទមេត្វា និវេសនំ គត្វា បូវេ គាហាបេត្វា ជេតវនំ អានេត្វា សត្ថុ សម្មុខំ កត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាបេសិ, អហោ មហានុភាវោ ថេរោ”តិ ថេរស្ស គុណំ កថេន្តា និសីទិំសុ។ សត្ថា ទិព្វាយ សោតធាតុយា តំ សុត្វា អាគន្ត្វា, “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា, “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, កុលទមកេន នាម ភិក្ខុនា អនុបហច្ច សទ្ធំ, អនុបហច្ច ភោគេ, កុលំ អកិលមេត្វា អវិហេឋេត្វា បុប្ផតោ រេណុំ គណ្ហន្តេន ភមរេន វិយ ឧបសង្កមិត្វា ពុទ្ធគុណំ ជានាបេតព្វំ, តាទិសោ មម បុត្តោ មោគ្គល្លានោ”តិ ថេរំ បសំសិត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤៩។

“យថាបិ ភមរោ បុប្ផំ, វណ្ណគន្ធមហេឋយំ;

បលេតិ រសមាទាយ, ឯវំ គាមេ មុនី ចរេ”តិ។

តត្ថ កយរោតិ ឃា កាធិ យឆ្កោរ ឌាតិ៉ បុប្ផត្តិ បុប្ផារោយ ធររត្តោ បុប្ផញ្ញា ចណ្ហញ្ញា កន្ទញ្ញា អរេហឍយត្តោ អចិតារេបត្តោ ចិធរតីតិ អរេត្ថា៉ បលេតីតិ ឲចំ ធរិត្វា ឃាចគត្ថំ រសំ បិចិត្វា អបរយ្យិ យឆ្កោរណត្ថាយ អាឌាយ បលេតិ, រេរោ ឲចំ ចកោហត់ អវន្សោកោរហត្វា ឲកស្មិំ រុក្ខស្សិរេរ តំ រឌយិស្សាកំ រសំ ឍរបត្វា អត្ថបុរេត្ថក យឆ្ករសំ យឆ្កំ ករោតិ, ត តស្ស បុប្ផារោយ ចិធរិតបច្ចយា បុប្ផំ ចា ចណ្ហាកន្ទំ ចាស្ស ចិកន្ធតិ, អឆ រោរា បត្តោ បិកតិករេយច រហាតិ៉ ឲចំ ការេយ យុតិ ធររតិ ឲចំ រេបរោរេបកោរេ អតាការិឃយុតិ កុលបឌិបិឌិ ឃា ការេយ កិក្ខ កណ្ហត្ថា ចិធរតីតិ អរេត្ថា៉ ត ហិ តស្ស ការេយ ធរណបច្ចយា កុលិតំ បទ្ធាហាតិ ចា រកាកហាតិ ចា រហាត្តិ៉ បទ្ធាបិ រកាកាបិ បិកតិកាច រហាត្តិ៉ ឲចំ ធរិត្វា ច បត តិក្ខយិត្វា រេបលយុតិ តាច តហិការេយ ក្ខកចាស្សុកដ្ឋារេត បឈ្ឍាដិ បញ្ញារេបត្វា តិបិរេត្តា អក្កកញ្ញាតចណបឌិច្ឆាគតបុត្តាយំស្សបយាឌិចរេបត បច្ចរេចក្កត្តោ បិណ្ហបាតំ បរិភុញ្ជិត្វា តឆាទុបំ ចតបណ្ណំ អត្ថបចិបិត្វា អជ្ឈត្តិកាយដ្ឋាតំ បយ្យបត្តោ ចត្តារោ យកោ, ចត្តារិ ច បាយញ្ញាចលិតិ ហត្ថកតារេតច ករោតិ៉ អរេបលយុតិ បត ជិដ្ឋឆយ្យស្សុលចិហារយត្យុញ្ញាតិ៉ អឃយស្ស កយរេត បទ្ធិ យឆ្កោរណបរិក្ខតា រេចឌិតញ្ញា៉ ក្ខឆ បត ឈិណាបរេចាច អធិរេប្បតា៉

ឌេបតាចបារេត តាហ្វ រេបាតាបត្តិឲលិឌីតិ បិបុហិល្វតិ៉

បត្វា ក្ខយំ ឆយ្យឌេបតំ ចត្វា ក្ខត្តរិបិ រេឆរស្ស កុលាំ បការេបតុំ “ភ, កិក្ខរេច, ក្ខឌារេតច រេយាក្កល្លារេតត យច្ឆរិឃរេបដ្ឋិ ឌយិរេតា, បុរេត្តាបិ តំ ឌរេយត្វា កយ្យុឲលបន្តុន្ទំ ឌាតាររេបបិ ឲចា”តិ ចត្វា ក្ខយយត្តំ បការេបត្តោ អតីតំ អាហរិត្វា –

“ក្ខរេកា លញ្ញា ក្ខរេកា កុលឹ, ក្ខរេកា ចិរេបយចក្កកា;

ក្ខកិត្តំ បិត្យអកា ឌាតា, តាហំ បស្សាយិ ក្ខល្លិប”ត្តិ៉ (ឌា៉ ១៉១៉លិប៉) –

ក្ខយំ ក្ខល្លិបឌាតកំ កឆេរសិតិ៉

យច្ឆរិឃរកាបិឃរេបដ្ឋិចត្ថ បញ្ចមំ៉

៩៉ បិរេចយ្យកាឌីចកចត្ថ

ត បររេបំ ចិរេលិយាតីតិ ក្ខយំ ឆយ្យឌេបតំ បត្វា បាចត្តិឃំ ចិហររត្តោ បិរេចឃ្យំ តាយ អាឌីចកំ អារេត្ថ កឆេបិ៉

បាចត្តិឃំ កិររេកា កហបតាតី បុត្តដ្ឋារេត ឍរបត្វា បិរេចឃ្យំ តាយ អាឌីចកំ បឌិឌក្កិ៉ តស្សាតត្តរឈរេស្ស យត្យុស្សា បត្វ ឆយ្យឌេបតំ ស្សុត្វា អាកត្ត្វា, “អរេហា អច្ឆរិយា ញាទ្ធាតំ ឆយ្យឌេបតា”តិ តាតប្បការេហិ ញាទ្ធក្ខណោ ចណ្ហត្តិ៉ បា ញាទ្ធាតំ កុណាកឆំ ស្សុត្វា ចិហារំ កត្ត្វា ឆយ្យំ

ເສາຕຸກາຍາ ອາຂີຈກສ຺ສ ໂອຕຍຕ຺ວ ກເຮຕ຺ວາ, “ກຣ຺ສ຺ສາຍິ ອຫໍ ຫຸຣ຺ລສຕ຺ຕິກໍ, ອຍ຺ຍາ”ຕິ ອາຫ. ເສາ “ຍາ ກຣ຺າຫີ”ຕິ ຄິຈາເຣຕ຺ວາ ຕໍ ບຸຄບ຺ຸຕ

ຍາຣຍາຄຍິ ຄິຈາເຣສິ ໂອຈ. ສາ “ອຍໍ ຍຍ ບິຫາເຣ ກຕ຺ວາ ຣຍຸ໌ ເສາຕຸ ຄ ເຣຕິ, ສຕ຺ວາເຣ ຄິຍເຕ຺ຕຕ຺ວາ ຣຸເຣຈ ຣຍຸ໌ ສຸຫິສ຺ສາຍີ”ຕິ

ສາຍຄຸບຍເຍ ບຸຕ຺ຕ ບເກ຺ກາສິຕ຺ວາ, “ກຣ຺, ຕາຕ, ສ຺ວາຕຄາຍ ສຕ຺ວາເຣ ຄິຍເຕ຺ຕຫີ”ຕິ ເບເສສິ. ເສາ ກຣ຺ເຕ຺ຕາ ບເຣຍຕເຣ ອາຂີຈກສ຺ສ ຈສຄຣ຺າຄ

ກຕ຺ວາ ຕໍ ຈຄ຺ຄິຕ຺ວາ ຄິສີຂີ. ອຈ ຄໍ ເສາ “ກຫໍ ກຣ຺ສີ”ຕິ ອາຫ. “ຍາຕຸ ຈຈເຄຄ ສຕ຺ວາເຣ ຄິຍເຕ຺ຕຕຸ ກຣ຺າຍີ”ຕິ ອາຫ. “ຍາ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕິກໍ

ກຣ຺າຫີ”ຕິ. “ອລໍ, ອຍ຺ຍ, ຍຍ ຍາຕຸ ກາຍາຍິ, ກຣ຺ສ຺ສາຍຫ”ຄ຺ຄິ. “ໂອຕສ຺ສ ກຕສກ຺ກາເຣ ຂ຺ເກາບິ ຕາຂິສ຺ສາຍ, ຍາ ກຣ຺າຫີ”ຕິ. “ອລໍ, ອຍ຺ຍ,

ຍາຕາ ເຍ ຕເຂ຺ຍສ຺ສຕີ”ຕິ. ເຕຄ ຫິ ກຣ຺, ກຕ຺ວາ ບຄ ຄິຍເຕ຺ຕຕ຺ວາ, “ອຍ຺ຍາກໍ ເກຫໍ ອສຸກຄ຺ຄາເຄ ຈາ ອສຸກບິຂິຍໍ ຈາ ອສຸກຍເກ຺ກຄ ຈາ ກຄ຺ຄຍາ”ຄ຺ຄິ

ຍາ ອາຈິກ຺ຂິ. “ສຄ຺ຄິເກ ຢິເຕາ ບິຍ ອເຍ຺ຍາຄ ຍເກ຺ກຄ ກຣ຺ເຕ຺ຕາ ບິຍ ບລິຍິຕ຺ວາ ໂອຫີ”ຕິ. ເສາ ອາຂີຈກສ຺ສ ຈຈຄໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ວ ສຄ຺ຄິກໍ ກຕ຺ວາ

ຄິຍເຕ຺ຕຕ຺ວາ ອາຂີຈເກາຄ ຕຸຕ຺ຕຄິຍາເຍເຄຈ ສຄ຺ຄ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສຄ຺ຄິກໍ ກຕ຺ວາ, “ກິ ເຕ ກຕ”ຄ຺ຄິ ບຸເຣ຺ຈ, “ສຄ຺ຄ ກຕໍ, ອຍ຺ຍາ”ຕິ ອາຫ. “ກຣ຺ກໍ ເຕ

ກຕໍ, ຕສ຺ສ ສກ຺ກາເຣ ຂ຺ເກາບິ ຕາຂິສ຺ສາຍາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ບຸຄຂິຈເຍ ອາຂີຈເກາ ບິເຕາຕຈ ຕໍ ເກຫໍ ອກຍາສິ. ຕໍ ກເຫຕ຺ວາ ບຣ຺າກຄຸເຣ

ຄິສີຂາເບສຸ.

ບຂິຈິສ຺ສກຍຄຸສ຺ສາ ຕໍ ເກຫໍ ອລ຺ລເກາຍເຍຄ ຂ຺ບລິຍິຕ຺ວາ ລິຂບຣ຺າຍາຄິ ບຸບ຺ຸາຄິ ບິກິເຣຕ຺ວາ ສຕ຺ວ ຄິສີຂຄຕ຺ວາຍ ຍຫາເຣຫໍ ອາສຄໍ

ບຣ຺າເຣເບສຸ. ຫຸເຣ຺ລຫິ ສຄ຺ຄ ອບຣິຍິຕຍຄຸສ຺ສາ ຫິ ອາສຄບຣ຺າຕ຺ຕິ ຄ ຂາຄຄ຺ຄິ, ຫຸຣ຺ລຄຕ຺ວ ຍເກ຺ເຄສເກາຄ ກິຣ຺ຄ ຄາຍ ຄຕ຺ຕ, ເຄາຂິຍ຺ເລ

ຄສສຫສ຺ສິເສາກຂາຕຸ ກເຍ຺ຍຕ຺ວາ ສເຍ຺ຍາຂີ ບຕ຺ຕຂີຈເສເຍຈ ຫິ ເຄສໍ “ອຍໍ ຍເກ຺ກາ ຄິເຣຍໍ ກຣ຺ຕິ, ອຍໍ ຕິເຣຣ຺າຄເຍາຄີ, ອຍໍ ເບຕ຺ຕິບິສຍໍ,

ອຍໍ ຍຄຸສ຺ສເລາກໍ, ອຍໍ ເຂຈເລາກໍ, ອຍໍ ອຍຕຍຫາຄິຣ຺າຄ”ຄ຺ຄິ ສເຍ຺າ ຍກ຺າ ອາຈິກ຺ຕາ. ກາຍຄິກາຍຂີຄໍ ບຄ ຍເກ຺ ຈຕ຺ຕຣ຺າເຍຈ ຄຕ຺ວິ. ຕສ຺ວາ

ສຕ຺ວາ ບິເຕາຕຈ ບຕ຺ຕຂີຈເຣຍາຂາຍ ຍຫາຂ຺ບິສິກາຍ ເກຫຄ຺ວາເຣ ກເຕາ. ສາ ເກຫາ ຄິກ຺ລຍິຕ຺ວາ ສຕ຺ວາເຣ ບຣ຺າບຕິຄ຺ຄິເຕຄ ຈຄ຺ຄິຕ຺ວາ

ອເຕ຺ຕາຄິເຈສຄໍ ບເຈເສຕ຺ວາ ອາສເຄ ຄິສີຂາເບຕ຺ວາ ຂກ຺ລິເຄາຂກໍ ຂຕ຺ວາ ບຫີເຕຄ ຕາຂຄີເຍຄ ເກາຂຄີເຍຄ ບຣິຈິສິ. ຂ຺ບິສິກາ

ກຕຄຕ຺ຕກິຈ຺ສ຺ສ ສຕ຺ວເຕາ ອຄຸເຍາຂຄໍ ກາເຣຕຸກາຍາ ບຕ຺ຕ ກຫິ຺ຍາ ສຕ຺ວາ ຍຂຸຣສ຺ສເຣຄ ອຄຸເຍາຂຄຂຍ຺ກຈໍ ອາເຣກີ. ຂ຺ບິສິກາ “ສາຂຸ, ສາຂຸ”ຕິ

ສາຂຸກາເຣ ຂຂຍາຄາ ຣຍຸ໌ ສຸຫິ. ອາຂີຈເກາບິ ບຣ຺າກຄຸເຣ ຄິສິເຕ຺ຕາຈ ຕສ຺ສາ ສາຂຸກາເຣ ຂຕ຺ວາ ຣຍຸ໌ ສຸຫຄ຺ຄິຍາ ສຄ຺ຄ ສຸຕ຺ວາ ສຄ຺ຄາເຣຕຸ ຄາຍສກ຺ຂິ.

“ຄ ຣຸຂາເຄສາ ຍຍ຺ຍ຺ຄ຺ຄິ ຄິກ຺ລຍິຕ຺ວາ “ຄຣ຺າສິ ກາຍ຺ອກລ຺ລິ, ໂອຕສ຺ສ ໂອຈໍ ສກ຺ກາເຣ ກເຣາຕີ”ຕິ ຄາຄບຸກາເຣຄ ຂ຺ບິສິກຍ຺ຍາ ສຕ຺ວາເຣຍ຺ຍາ ອເກ຺ກາສເຕ຺ຕາ

ບລິຍິ. ຂ຺ບິສິກາ ຕສ຺ສ ກຈາຍ ລຂີ຺ຕາ ອຍ຺ຍາຈຕ຺ຕ ກຕໍ ບິຕ຺ຕ ເຂສຄາຄຸສາເຣຄ ຂາກໍ ເບເສຕຸ ຄາສກ຺ຂິ. ອຈ ຄໍ ສຕ຺ວາ “ກິ ຂ຺ບິສິເກ ບິຕ຺ຕ

ເຂສຄາຄຸກຕໍ ກາຕຸ ຄ ສເກ຺ກາສີ”ຕິ? “ກເຕ຺ຕ, ໂອຕສ຺ສ ເຍ ກຈາຍ ບິຕ຺ຕ ອຍ຺ຍາຈຕ຺ຕ ຂ຺ບກຕ”ຄ຺ຄິ. ສຕ຺ວາ “ໂອຈຣຸບສ຺ສ ບິສກາກຂຄສ຺ສ ກຈິຕໍ ກຈໍ

ຄາຍ ອາຈຂ຺ຂີຕຸ ຄ ຈຂ຺ຕິ, ໂອຈຣຸບໍ ອສຍຄ຺າຫິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເຄາ ກຕາກຕເຍຈ ຂ຺ເລາກິຕຸ ຈຂ຺ຕີ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຣຸຍໍ ກາຈຍາຫ –

໒໐.

“ຄ ບເຣສໍ ບິເລາຍາຄິ, ຄ ບເຣສໍ ກຕາກຕໍ;

ອຕ຺ຕເຄາວ ອເວກ຺ເຂຍ຺ຍ, ກຕາຄິ ອກຕາຄິ ຈາ”ຕິ.

តត្ថ ន បរេសំ វិលោមានីតិ បរេសំ វិលោមានិ ផរុសានិ មម្មច្ឆេទកវចនានិ ន មនសិកាតព្ពានិ។ ន បរេសំ កតាកតន្តិ “អសុកោ ឧបាសកោ អស្សទ្ធោ អប្បសន្នោ, នាបិស្ស គេហេ កដច្ឆុភិក្ខាទីនិ ទិយ្យន្តិ, ន សលាកភត្តាទីនិ, ន ចីវរាទិបច្ចយទានំ ឯតស្ស អត្ថិ, តថា អសុកា ឧបាសិកា អស្សទ្ធា អប្បសន្នា, នាបិស្សា គេហេ កដច្ឆុភិក្ខាទីនិ ទិយ្យន្តិ, ន សលាកភត្តាទីនិ, ន ចីវរាទិបច្ចយទានំ ឯតិស្សា អត្ថិ, តថា អសុកោ ភិក្ខុ អស្សទ្ធោ អប្បសន្នោ, នាបិ ឧបជ្ឈាយវត្តំ ករោតិ, ន អាចរិយវត្តំ, ន អាគន្តុកវត្តំ, ន គមិកវត្តំ, ន ចេតិយង្គណវត្តំ, ន ឧបោសថាគារវត្តំ, ន ភោជនសាលាវត្តំ, ន ជន្តាឃរវត្តាទីនិ, នាបិស្ស កិញ្ចិ ធុតង្គំ អត្ថិ, ន ភាវនារាមតាយ ឧស្សាហមត្តម្បី”តិ ឯវំ បរេសំ កតាកតំ នាម ន ឱលោកេតព្ពំ។ អត្តនោវ អវេក្ខេយ្យាតិ “កថំ ភូតស្ស មេ រត្តិន្ទិវា វីតិវត្តន្តីតិ បព្ពជិតេន អភិណ្ហំ បច្ចវេក្ខិតព្ព”ន្តិ (អ॰ និ॰ ១០.៤៨) វុត្តំ ឱវាទំ អនុស្សរន្តោ សទ្ធាបព្ពជិតោ កុលបុត្តោ “កិំ នុ ខោ អហំ ‘អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា’តិ តិលក្ខណំ អារោបេត្វា យោគេ កម្មំ កាតុំ សក្ខិ , នាសក្ខិ”ន្តិ ឯវំ អត្តនោ កតាកតានិ ឱលោកេយ្យាតិ។

ទេសនាវសានេ សា ឧបាសិកា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋិតា, ទេសនា មហាជនស្ស សាត្ថិកា ជាតាតិ។

បាវេយ្យកាជីវកវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧. ឆត្តបាណិឧបាសកវត្ថុ

យថាបិ រុចិរំ បុប្ផន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ ឆត្តបាណិឧបាសកំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយញ្ហិ ឆត្តបាណិ នាម ឧបាសកោ តិបិដកធរោ អនាគាមី អហោសិ។ សោ បាតោវ ឧបោសថិកោ ហុត្វា សត្ថុ ឧបដ្ឋានំ អគមាសិ។ អនាគាមិអរិយសាវកានញ្ហិ សមាទានវសេន ឧបោសថកម្មំ នាម នត្ថិ, មគ្គេនេវ តេសំ ព្រហ្មចរិយញ្ច ឯកភត្តិកញ្ច អាគតំ។ តេនេវាហ – “ឃដិការោ ខោ, មហារាជ, កុម្ភការោ ឯកភត្តិកោ ព្រហ្មចារី សីលវា កល្យាណធម្មោ”តិ (ម॰ និ॰ ២.២៩៣)។ ឯវំ អនាគាមិនោ បកតិយាវ ឯកភត្តិកា ច ព្រហ្មចារិនោ ច ហោន្តិ។ សោបិ តថេវ ឧបោសថិកោ ហុត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ធម្មំ សុណន្តោ និសីទិ។ តស្មិំ សមយេ រាជា បសេនទិ កោសលោ សត្ថុ ឧបដ្ឋានំ អគមាសិ។ ឆត្តបាណិ ឧបាសកោ តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា “ឧដ្ឋាតព្ពំ នុ ខោ, នោ”តិ ចិន្តេត្វា – “អហំ អគ្គរាជស្ស សន្តិកេ និសិន្នោ, តស្ស មេ បទេសរាជានំ ទិស្វា ឧដ្ឋាតុំ ន យុត្តំ, រាជា ខោ បន មេ អនុដ្ឋហន្តស្ស កុជ្ឈិស្សតិ, ឯតស្មិំ កុជ្ឈន្តេបិ នេវ ឧដ្ឋហិស្សាមិ។ រាជានំ ទិស្វា ឧដ្ឋហន្តេន ហិ រាជា គរុកតោ ហោតិ, នោ សត្ថា, តស្មា នេវ ឧដ្ឋហិស្សាមី”តិ ន ឧដ្ឋហិ។ បណ្ឌិតបុរិសា នាម គរុតរានំ សន្តិកេ និសីទិត្វា អនុដ្ឋហន្តំ ទិស្វា ន កុជ្ឈន្តិ។ រាជា បន តំ អនុដ្ឋហន្តំ ទិស្វា កុបិតមានសោ សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ សត្ថា កុបិតភាវំ ញត្វា, “មហារាជ, អយំ ឆត្តបាណិ ឧបាសកោ បណ្ឌិតោ ទិដ្ឋធម្មោ តិបិដកធរោ អត្ថានត្ថកុសលោ”តិ ឧបាសកស្ស គុណំ កថេសិ។ រញ្ញោ តស្ស គុណកថំ សុណន្តស្សេវ ចិត្តំ មុទុកំ ជាតំ។

អថេកទិវសំ រាជា ឧបរិបាសាទេ ឋិតោ ឆត្តបាណិំ ឧបាសកំ កតភត្តកិច្ចំ ឆត្តមាទាយ ឧបាហនារុឡ្ហារាជង្គណេន គច្ឆន្តំ ទិស្វា បក្កោសាបេសិ។ សោ ឆត្តុបាហនំ អបនេត្វា រាជានមុបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ រាជា អាហ – “ភោ ឧបាសក, កិន្តេ ឆត្តុបាហនំ អបនីត”ន្តិ។ “‘រាជា បក្កោសតី’តិ សុត្វា អបនេត្វា អាគតោម្ហី”តិ។ “អជ្ជ អម្ហាកំ រាជភាវោ តុម្ហេហិ ញាតោ ភវិស្សតី”តិ។ “សទាបិ មយំ, ទេវ, តុម្ហាកំ រាជភាវំ ជានាមា”តិ។ “យទិ ឯវំ កស្មា បុរិមទិវសេ សត្ថុ សន្តិកេ និសិន្នោ មំ ទិស្វា ន ឧដ្ឋហី”តិ? “មហារាជ, អហំ អគ្គរាជស្ស សន្តិកេ និសិន្នោ, បទេសរាជានំ ទិស្វា ឧដ្ឋហន្តោ សត្ថរិ អគារវំ បវេទេយ្យំ, តស្មា ន ឧដ្ឋហិ”ន្តិ។ “ហោតុ, ភោ, តិដ្ឋតេតំ”។ “តុម្ហេ កិរ ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកានំ អត្ថានត្ថានំ កុសលា តិបិដកធរា អម្ហាកំ អន្តេបុរេ ធម្មំ វាចេថា”តិ។ “ន សក្កោមិ, ទេវា”តិ។ “កិំ ការណា”តិ? “រាជគេហំ នាម មហាសាវជ្ជំ, ទុយុត្តសុយុត្តកានិ គរុកានេត្ថ, ទេវា”តិ។ “មា ឯវំ វទេថ, ‘បុរិមទិវសេ មំ ទិស្វា ន ឧដ្ឋិតោម្ហី’តិ មា កុក្កុច្ចំ ករោថា”តិ។ “ទេវ, គិហីនំ វិចរណដ្ឋានំ នាម មហាសាវជ្ជំ, ឯកំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា ធម្មំ វាចាបេថា”តិ។ រាជា “សាធុ, ភោ, គច្ឆ តុម្ហេ”តិ តំ ឧយ្យោជេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារំ យាចិ, “ភន្តេ, មល្លិកា ច ទេវី វាសភខត្តិយា ច ធម្មំ បរិយាបុណិស្សាមាតិ វទន្តិ, បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ និពទ្ធំ មម គេហំ គន្ត្វា តាសំ ធម្មំ ឧទ្ទិសថា”តិ។ “ពុទ្ធានំ និពទ្ធំ ឯកដ្ឋានគមនំ នាម នត្ថិ, មហារាជា”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, អញ្ញំ ឯកំ ភិក្ខុំ ទេថា”តិ។ សត្ថា អានន្ទត្ថេរស្ស ភារមកាសិ។ ថេរោ និពទ្ធំ គន្ត្វា តាសំ ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសតិ។ តាសុ មល្លិកា សក្កច្ចំ គហេត្វា សជ្ឈាយិត្វា ឧទ្ទេសំ បដិច្ឆាបេសិ។ វាសភខត្តិយា បន នេវ សក្កច្ចំ គណ្ហាតិ, ន សជ្ឈាយតិ, ន ឧទ្ទេសំ បដិច្ឆាបេតុំ សក្កោតិ។

អថេកទិវសំ សត្ថា ថេរំ បុច្ឆិ – “កិមានន្ទ, ឧបាសិកា ធម្មំ បរិយាបុណន្តី”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ “កា សក្កច្ចំ គណ្ហាតី”តិ? “មល្លិកា, ភន្តេ, សក្កច្ចំ គណ្ហាតិ, សក្កច្ចំ សជ្ឈាយតិ, សក្កច្ចំ ឧទ្ទេសំ បដិច្ឆាបេតុំ សក្កោតិ។ តុម្ហាកំ បន ញាតិធីតា នេវ សក្កច្ចំ គណ្ហាតិ, ន សជ្ឈាយតិ, ន ឧទ្ទេសំ បដិច្ឆាបេតុំ សក្កោតី”តិ។ សត្ថា ថេរស្ស វចនំ សុត្វា, “អានន្ទ, មយា កថិតធម្មោ នាម សក្កច្ចមសុណន្តស្ស អគណ្ហន្តស្ស អសជ្ឈាយន្តស្ស អទេសេន្តស្ស វណ្ណវន្តំ អគន្ធកបុប្ផំ វិយ អផលោ ហោតិ, សក្កច្ចំ បន សវនាទីនិ ករោន្តស្ស មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោ”តិ វត្វា ឥមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៥១។

“យថាបិ រុចិរំ បុប្ផំ, វណ្ណវន្តំ អគន្ធកំ;

ឯវំ សុភាសិតា វាចា, អផលា ហោតិ អកុព្វតោ។

៥២។

“យថាបិ រុចិរំ បុប្ផំ, វណ្ណវន្តំ សគន្ធកំ;

ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩅᩣᨧᩣ, ᩈᨹᩃᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩩᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩩᨧᩥᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨽᨶᩴ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ, ᩋᨣᨶ᩠ᨵᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩁᩉᩥᨲᩴ ᨸᩃᩣᩈᨸᩩᨸ᩠ᨹᨣᩥᩁᩥᨠᨱ᩠ᨱᩥᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩅᩣᨧᩣᨲᩥ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩅᩣᨧᩣ ᨶᩣᨾ ᨲᩮᨸᩥᨭᨠᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨲᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨣᨶ᩠ᨵᨠᨸᩩᨸ᩠ᨹᩈᨴᩥᩈᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨸᨶ ᩋᨣᨶ᩠ᨵᨠᨸᩩᨸ᩠ᨹᩴ ᨿᩮᩣ ᨲᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨲᩔ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᨶ ᨹᩁᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩅᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᨶ ᩈᨾᩣᨧᩁᨲᩥ, ᨲᩔ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᩈᨾᩣᨧᩁᨶ᩠ᨲᩔ ᨿᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩋᨠᩩᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩣᨧᩣᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᨶ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥ ᩋᨹᩃᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩅᩣᨧᩣ, ᩋᨹᩃᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨠᩩᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨣᨶ᩠ᨵᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨾ᩠ᨸᨠᨶᩦᩃᩩᨸ᩠ᨸᩃᩣᨴᩦᩈᩩ᪨ ᩑᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨲᩴ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩴ ᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨹᩁᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨲᩮᨸᩥᨭᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᩈᩘᨡᩣᨲᩣ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩅᩣᨧᩣᨸᩥ᪨ ᨠᩩᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩅᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩣ ᩋᩔ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩈᨹᩃᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩩᨲᨣᨶ᩠ᨵᩅᩣᨧᩣᨣᨶ᩠ᨵᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨣᨶ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩋᩣᩅᩉᨶᨲᩮᩣ ᨾᩉᨸ᩠ᨹᩃᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᩉᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨩᩣᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨨᨲ᩠ᨲᨸᩣᨱᩥᩏᨸᩣᩈᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ᪨

᪙᪨ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨿᨳᩣᨸᩥ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩁᩣᩈᩥᨾ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩏᨸᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᩁᩣᨾᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩣᨡᩴ ᩏᨸᩣᩈᩥᨠᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩣ ᨠᩥᩁ ᩋᩘᨣᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨽᨴ᩠ᨴᩥᨿᨶᨣᩁᩮ ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨠᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨵᨶᨬ᩠ᨧᨿᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᨿᩣ ᩈᩩᨾᨶᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩔᩥᨠᨠᩣᩃᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩮᩃᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᨻᩮᩣᨵᨶᩮᨿ᩠ᨿᨻᨶ᩠ᨵᩅᩣᨶᩴ ᩏᨸᨶᩥᩔᨿᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘᨥᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨧᩁᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᨿᩮ ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨠᩮᩣ ᨣᩉᨸᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨣᩁᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᩣᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨾᩉᩣᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨠᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ, ᨧᨶ᩠ᨴᨸᨴᩩᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᨲᩔᩮᩅ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᨽᩁᩥᨿᩣ, ᨲᩔᩮᩅ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨶᨬ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᨲᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᩈᩩᨾᨶᨴᩮᩅᩦ ᨶᩣᨾ, ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨠᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᨴᩣᩈᩮᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ᪨ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᨬ᩠ᨧ ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨠᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨿᩮᩅ, ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩥᩈᩣᩁᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᩥᨩᩥᨲᩮ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩋᨾᩥᨲᨽᩮᩣᨣᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ – ᨩᩮᩣᨲᩥᨠᩮᩣ, ᨩᨭᩥᩃᩮᩣ, ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨠᩮᩣ, ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩮᩣ, ᨠᩣᨠᩅᩃᩥᨿᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨿᩴ ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨠᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨴᩈᨻᩃᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨵᨶᨬ᩠ᨧᨿᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᩅᩥᩈᩣᨡᩴ ᨴᩣᩁᩥᨠᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨲᩩᨿ᩠ᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩘᨣᩃᩴ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩘᨣᩃᩴ, ᨲᩅ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨴᩣᩁᩥᨠᩣᩈᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩁᨳᩈᨲᩣᨶᩥ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨴᩣᩈᩥᩈᨲᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩣ ᨴᩈᨻᩃᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ

បដិស្សុណិត្វា តថា អកាសិ។ ការណាការណេសុ បន កុសលត្តា យាវតិកា យានស្ស ភូមិ, យានេន គន្ត្វា យានា បច្ចោរោហិត្វា បត្តិកាវ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ អថស្សា ចរិយាវសេន សត្ថា ធម្មំ ទេសេសិ។ សា ទេសនាវសានេ បញ្ចហិ ទារិកាសតេហិ សទ្ធិំ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ មេណ្ឌកសេដ្ឋីបិ ខោ សត្ថារមុបសង្កមិត្វា ធម្មកថំ សុត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាយ ស្វាតនាយ និមន្តេត្វា បុនទិវសេ អត្តនោ និវេសនេ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិវិសិត្វា ឯតេនេវ ឧបាយេន អឌ្ឍមាសំ មហាទានមទាសិ។ សត្ថា ភទ្ទិយនគរេ យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា បក្កាមិ។

តេន ខោ បន សមយេន ពិម្ពិសារោ ច បសេនទិ កោសលោ ច អញ្ញមញ្ញំ ភគិនិបតិកា ហោន្តិ។ អថេកទិវសំ កោសលរាជា ចិន្តេសិ – “ពិម្ពិសារស្ស វិជិតេ បញ្ច អមិតភោគា មហាបុញ្ញា វសន្តិ, មយ្ហំ វិជិតេ ឯកោបិ តាទិសោ នត្ថិ, យំនូនាហំ ពិម្ពិសារស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឯកំ មហាបុញ្ញំ យាចេយ្យ”ន្តិ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា រញ្ញា កតបដិសន្ថារោ “កិំ ការណា អាគតត្ថា”តិ បុដ្ឋោ “‘តុម្ហាកំ វិជិតេ បញ្ច អមិតភោគា មហាបុញ្ញា វសន្តិ, តតោ ឯកំ គហេត្វា គមិស្សាមី’តិ អាគតោម្ហិ, តេសុ មេ ឯកំ ទេថា”តិ អាហ។ “មហាកុលានិ អម្ហេហិ ចាលេតុំ ន សក្កា”តិ អាហ។ “អហំ អលទ្ធា ន គមិស្សាមី”តិ អាហ។ រាជា អមច្ចេហិ សទ្ធិំ មន្តេត្វា “ជោតិកាទីនំ មហាកុលានំ ចាលនំ នាម មហាបថវិយា ចាលនសទិសំ, មេណ្ឌកមហាសេដ្ឋិស្ស បុត្តោ ធនញ្ចយសេដ្ឋិ នាម អត្ថិ, តេន សទ្ធិំ មន្តេត្វា បដិវចនំ តេ ទស្សាមី”តិ វត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា, “តាត, កោសលរាជា ‘ឯកំ ធនសេដ្ឋិំ គហេត្វា គមិស្សាមី’តិ វទតិ, ត្វំ តេន សទ្ធិំ គច្ឆាហី”តិ។ “តុម្ហេសុ បហិណន្តេសុ គមិស្សាមិ, ទេវា”តិ។ “តេន ហិ បរិវច្ឆំ កត្វា គច្ឆ, តាតា”តិ។ សោ អត្តនោ កត្តព្ពយុត្តកមកាសិ។ រាជាបិស្ស មហន្តំ សក្ការំ កត្វា, “ឥមំ អាទាយ គច្ឆថា”តិ បសេនទិរាជានំ ឧយ្យោជេសិ។ សោ តំ អាទាយ សព្ពត្ថ ឯករត្តិវាសេន គច្ឆន្តោ ឯកំ ផាសុកដ្ឋានំ បត្វា និវាសំ គណ្ហិំសុ។ អថ នំ ធនញ្ចយសេដ្ឋិ បុច្ឆិ – “ឥទំ កស្ស វិជិត”ន្តិ? “មយ្ហំ សេដ្ឋី”តិ។ “កីវ ទូរោ ឥតោ សាវត្ថី”តិ ? “សត្តយោជនមត្ថកេ”តិ។ “អន្តោនគរំ សម្ពាធំ, អម្ហាកំ បរិជនោ មហន្តោ, សចេ រោចេថ, ឥធេវ វសេយ្យាម, ទេវា”តិ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តស្មិំ ឋានេ នគរំ មាបេត្វា តស្ស ទត្វា អគមាសិ។ តស្មិំ បទេសេ សាយំ វសនដ្ឋានស្ស គហិតត្តា នគរស្ស សាកេតន្តេវ នាមំ អហោសិ។

សាវត្ថិយម្បិ ខោ មិគារសេដ្ឋិនោ បុត្តោ បុណ្ណវឌ្ឍនកុមារោ នាម វយប្បត្តោ អហោសិ។ អថ នំ មាតាបិតរោ វទិំសុ – “តាត, តវ រុច្ចនដ្ឋានេ ឯកំ ទារិកំ ឧបធារេហី”តិ។ “‘មយ្ហំ ឯវរូបាយ ភរិយាយ កិច្ចំ នត្ថី’តិ, បុត្ត, មា ឯវំ ករិ, កុលំ នាម អបុត្តកំ ន តិដ្ឋតី”តិ។ សោ បុនប្បុនំ វុច្ចមានោ “តេន ហិ បញ្ចកល្យាណសមន្នាគតំ ទារិកំ លភមានោ តុម្ហាកំ វចនំ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ “កានិ បនេតានិ បញ្ច កល្យាណានិ នាម, តាតា”តិ។ កេសកល្យាណំ, មំសកល្យាណំ, អដ្ឋិកល្យាណំ, ឆវិកល្យាណំ, វយកល្យាណន្តិ។ មហាបុញ្ញាយ ហិ ឥត្ថិយា កេសា មោរកលាបសទិសា ហុត្វា មុញ្ចិត្វា វិស្សដ្ឋា និវាសនន្តំ បហរិត្វា និវត្តិត្វា ឧទគ្គា តិដ្ឋន្តិ, ឥទំ កេសកល្យាណំ នាម, ទន្តាវរណំ ពិម្ពផលសទិសំ វណ្ណសម្បន្នំ សមំ ផុសិតំ ហោតិ , ឥទំ មំសកល្យាណំ នាម, ទន្តា សុក្កា សមា អវិរឡា ឧស្សាបេត្វា ឋបិតវជិរបន្តិ វិយ សមច្ឆិន្នសង្ខបន្តិ វិយ ច សោភន្តិ, ឥទំ អដ្ឋិកល្យាណំ នាម, កាឡិយា ចុណ្ណកាទីហិ អវិលិត្តោ ឯវ ឆវិវណ្ណោ សិនិទ្ធោ នីលុប្បលទាមសទិសោ ហោតិ, ឱទាតាយ ច កណិការបុប្ផទាមសទិសោ ហោតិ, ឥទំ ឆវិកល្យាណំ នាម, ទសក្ខត្តុំ វិជាតាបិ ខោ បន សកិំ វិជាតា វិយ អវិគតយោព្ពនាយេវ ហោតិ, ឥទំ វយកល្យាណំ នាម ហោតិ។ អថស្ស មាតាបិតរោ អដ្ឋុត្តរសតព្រាហ្មណេ និមន្តេត្វា ភោជេត្វា “បញ្ចកល្យាណសមន្នាគតា ឥត្ថិយោ នាម ហោន្តី”តិ បុច្ឆិំសុ។ “អាម, ហោន្តី”តិ។ “តេន ហិ ឯវរូបំ ទារិកំ

បរិវេណសិត្វំ អដ្ឋ ឌតា កន្លត្វា”តិ ពាហុំ ឆត់ ឥត្វា “អាកតកាលេ ទេចា កត្តព្ពំ ជាតិស្សាម, កន្លច, ឲចន្ទុបំ ឥាទិកំ បរិវេណសច, ឌិដ្ឋកាលេ ច ខ្លម់ បិលត្ថតំ ឥទេឃ្យាឆា”តិ សតសហស្សក្ឃត្តិកំ សុចណ្ណូមាល់ ឥត្វា ខ្ញូទេឃ្យាឌេសុំ៕

ទេត យហត្តយហត្តាតិ តកទាតិ កត្តា បរិវេណសយាតា បញ្ចកល្យាណសយក្ខាកតំ ឥាទិកំ អឌិស្វា តិចត្តិត្វា អាកន្លត្វា ចិចឯតក្លូត្តឌិចទេស សាទេកតំ អតុប្បត្តា – “អជ្ជ អយ្យាកំ កយុំ តិប្បន្ទ្រីស្សតី”តិ ចិត្តឃិំសុ៕ តស្មិំ បត តកទេទ អតុសំចន្លទំ ចិចឯតក្លូត្តំ តាយ ទេហាតិ៕ តឥា ពាហិ អតិក្លូយតក្យលិតិបិ បរិចាទេទត សឌ្ឍិ ទេកហា តិក្លូមិត្វា អប្បជិន្លទេត្ត សទីទេទត បឥសាច តឌីតីទំ កន្លត្តិ៕ តស្មិំ ឌិចទេស លត្តិឃយហាសាលិឌីតំ បុត្តាបិ “អត្តទេតា សយាតជាតិកំ យតាបំ ក្យលឥាទិកំ ឌិស្វា យាលិក្យញ្ឲត បរិក្លូបិស្សាមា”តិ តំ តំ យក្កុ តិស្សាយ តិដ្ឋត្តិ៕ ទេតបិ ទេលា ព្រាហ្មណា តឌីតីទេទ ឲកំ សាលំ បចិសិត្វា អដ្ឋំសុ៕ “តស្មិំ លទេល ចិសាលា បត្ថទសទេសាឡអសចស្សុទេឌ្ឋសិកា ហុត្វា សត្តាករលាបជិយល្លិតា បញ្ចហិ ក្យមាទិកាសទេតហិ បរិចុតា តឌិ កត្តា ត្យាឃិស្សាមី”តិ តំ បទេឥសំ បត្តា, អឆ ទេលា ទេយទេឈា ឋ្ឌហិត្វា បិចស្សិ៕ បញ្ចសតា ក្យមាទិកាទេឃា ទេចទេកត កត្តា សាលំ បចិសិំសុ៕ ព្រាហ្មណា ឌូទេលិទេកត្តា តាសុ ឲកាយបិ បញ្ចកល្យាលាសយក្ខាកតំ ត បស្សិំសុ៕ អឆ ចិសាលា បកតិកាយទេតទេតច សាលំ បិចិសិ, ចត្តាករលាតិ ទេតមិំសុ៕ ព្រាហ្មណា តស្សា ចត្តាទិ កល្យាលាតិ ឌិស្វា ឥទេត្ត បស្សិតុកាមា “អលសជាតិកា អយ្យាកំ ឌីតា, ឲតិស្សា សាមិទេកា កន្លីកាយត្តប្បិ ត លភិស្សតិ យទេត្ថា”តិ អត្ថាមត្ថា កថឃិំសុ៕ អឆ ទេត ចិសាលា អាហ – “កំ ចទេឥឆ តុទេយ្យ”តិ?
“តំ កទេឆយ, អយ្យា”តិ៕ យទុទេទា ហិ តស្សា សទេឌ្ឍ កំសតាឡអសទេទា ចិយ តិន្លទតិ៕ អឆ ទេត បុត យទុទសទេឌ្ឍត “កិំ ការលា កលឆា”តិ បុន្ឆិំ៕ “តច បរិចាទិត្តិទេឃា ចត្តាលក្ខាទេទ អទេតទេយត្វា ទេចទេកត សាលំ បចិដ្ឋា, តុឃ្យំឲត្តកំ ដាតំ ទេចទេកត អាកាយតយត្តប្បិ តត្តិ, ចត្តាករលាតិ ទេតទេយត្វា អាកតាសិ៕ តស្មា កទេឆយ, អយ្យា”តិ៕

“តាតា, ឲចំ មា ចទេឥឆ, អហំ ឲតាហិ ពលចតទា, ការលំ បត សល្លទេក្ខត្វា ឌទេចត តាកតាមី”តិ៕ “កិំ, អយ្យា”តិ? “តាតា, ចត្តាទេទា ឌតា ឌចមាតា ត ទេសាកត្តិ, អបទេម្បិ ការលំ អត្តិ”តិ៕ “កតទេម ចត្តាទេទា ឌតា ឌចមាតា ត ទេសាកត្តិ, អយ្យា”តិ? តាតា, អកិសិត្តទាជា តាច សត្តាករលាបជិយល្លិទេតា កន្លំ ពាត្តិត្វា ទាជក្ករេលា ឌចមាទេតា ត ទេសាកតិ, “កិំ អយំ ទាជា កហបតិទេកា ចិយ ឆាចតី”តិ អត្ថាឥត្ត ក្រទហំ លកតិ, សលិកំ កន្លទេត្តាច ទេសាកតិ៕ ទទេត្ថា យក្កលហត្តិបិ អលក្កទេតា ឌចមាទេតា ត ទេសាកតិ, ចាទលាលីឡអាឃ កន្លទេត្តាច ទេសាកតិ៕ បត្តាឌិទេតា ឌចមាទេតា ត ទេសាកតិ, “កិំ អយំ សយទេលា កិហី ចិយ ឆាចតី”តិ ទេកចលំ ក្រទហទេយច លកតិ, សមិតាកយទេតត បត ទេសាកតិ៕ ខ្លត្តិ ឌចមាតា ត ទេសាកតិ, “កិំ ឲសា ខ្លត្តិ បុរិទេសា ចិយ ឆាចតី”តិ ក្រទហិតត្តាច ទេហាតិ, “ខ្លទេយ ចត្តាទេទា ឌតា ឌចមាតា ត ទេសាកត្តិ, តាតា”តិ៕ “កតមំ បត អបទំ ការលំ, អយ្យា”តិ? “តាតា, មាតាបិតទេទា តាយ ឌីតទំ អក្កបញ្ចកាតិ សល្ឌាទេបត្វា ទេបិទេសត្តិ៕ មឃទ្យា ចិក្កិទេលាឃ្យកល្លំ តាយ, អទេយ្យសទេក្យលទេបសតត្តាឃ ទេបិទេសត្តិ៕ សទេច ឌចមាតាតំ តិចត្តក្យស្សកទេណ្ណូ ចា អក្កមិត្វា ក្ខមិយំ ចា បក្លូលិត្វា បតិតកាលេ ហទេត្តា ចា បិទេឥា ចា កិទេជ្ជឃ្យ, ក្យលទេស្សច កាទេទា កទេចឃ្យ, បសាឆតកល្លំ បត ទេម ទេតទេយត្វា សុស្សិស្សតិ៕ ខ្លមំ ការលំ សល្លទេក្ខត្វា ត ឆាចិតាមិ,តាតា”តិ៕

ព្រាហ្មណា តស្សា កឆតកាលេ ឥត្តសយប្បត្តិំ ឌិស្វា “ឲចន្ទុបិ ទេតា ឥត្តសយប្បត្តិ ឌិដ្ឋបុត្តា”តិ តស្សា សាធុការំ ឥត្វា, “អយ្យ, តុឃ្យំមេទេចសា អត្តន្លចិកា”តិ ចត្វា តំ សុចណ្ណូមាលំ បិលត្ថឃិំសុ៕ អឆ ទេត បុន្ឆិំ – “កតទេតកទេតា អាកតាត្ថ, តាតា”តិ? “សាចត្តិទេតា, អយ្យា”តិ៕

“សេដ្ឋិកុលំ កតរំ នាមា”តិ? “មិគារសេដ្ឋិ នាម, អម្មា”តិ។ “អយ្យបុត្តោ កោ នាមា”តិ? “បុណ្ណវឌ្ឍនកុមារោ នាម, អម្មា”តិ។ សា “សមានជាតិកំ នោ កុល”ន្តិ អធិវាសេត្វា បិតុ សាសនំ បហិណិ “អម្ហាកំ រថំ បេសេន្តូ”តិ ។ កិញ្ចាបិ ហិ សា អាគមនកាលេ បទសា អាគតា, សុវណ្ណមាលិយ បន បិលន្ធនកាលតោ បដ្ឋាយ តថា គន្តុំ ន លភតិ, ឥស្សរទារិកា រថាទីហិ គច្ឆន្តិ, ឥតរា បកតិយានកំ វា អភិរូហន្តិ, ឆត្តំ វា តាលបណ្ណំ វា ឧបរិ ធារេន្តិ, តស្មិម្បិ អសតិ និវត្ថសាដកស្ស ទសន្តំ ឧក្ខិបិត្វា អំសេ ខិបន្តា គច្ឆន្តិ ឯវំ។ តស្សា បន បិតា បញ្ចរថសតានិ បេសេសិ។ សា សបរិវារា រថំ អារុយ្ហាគតា។ ព្រាហ្មណាបិ ឯកតោវ អាគមិំសុ។ អថ តេ សេដ្ឋិ បុច្ឆិ – “កុតោ អាគតាត្ថា”តិ? “សាវត្ថិតោ មហាសេដ្ឋី”តិ។ “សេដ្ឋិ កតរោ នាមា”តិ? “មិគារសេដ្ឋិ នាមា”តិ។ “បុត្តោ កោ នាមា”តិ? “បុណ្ណវឌ្ឍនកុមារោ នាម មហាសេដ្ឋី”តិ។ “ធនំ កិត្តក”ន្តិ? “ចត្តាលីសកោដិយោ មហាសេដ្ឋី”តិ។ “ធនំ តាវ អម្ហាកំ ធនំ ឧបនិធាយ កាកណិកមត្តំ, ទារិកាយ បន អារក្ខមត្តាយ លទ្ធកាលតោ បដ្ឋាយ កិំ អញ្ញេន ការណេនា”តិ អធិវាសេសិ។ សោ តេសំ សក្ការំ កត្វា ឯកាហម្បិ វសាបេត្វា ឧយ្យោជេសិ។

តេ សាវត្ថិំ គន្ត្វា មិគារសេដ្ឋិស្ស “លទ្ធា នោ ទារិកា”តិ អារោចយិំសុ។ “កស្ស ធីតា”តិ? “ធនញ្ជយសេដ្ឋិនោ”តិ។ សោ “មហាកុលស្ស មេ ទារិកា លទ្ធា, ខិប្បមេវ នំ អានេតុំ វដ្ដតី”តិ តត្ថ គមនត្ថំ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា “‘មហាកុលំ ឯតំ មយា ពិម្ពិសារស្ស សន្តិកា អានេត្វា សាកេតេ និវេសិតំ, តស្ស សម្មានំ កាតុំ វដ្ដតី’តិ អហម្បិ អាគមិស្សាមី”តិ អាហ, សោ “សាធុ, ទេវា”តិ វត្វា ធនញ្ជយសេដ្ឋិនោ សាសនំ បេសេសិ – “មយិ អាគច្ឆន្តេ រាជាបិ អាគមិស្សតិ, មហន្តំ រាជពលំ ឯត្តកស្ស ជនស្ស កត្តព្ពយុត្តកំ កាតុំ សក្ខិស្សសិ, ន សក្ខិស្សសី”តិ? ឥតរោបិ “សចេបិ ទស រាជានោ អាគច្ឆន្តិ, អាគច្ឆន្តូ”តិ បដិសាសនំ បេសេសិ។ មិគារសេដ្ឋិ តាវ មហន្តេ នគរេ គេហគោបកមត្តំ ជនំ ឋបេត្វា សេសជនំ អាទាយ គន្ត្វា អឌ្ឍយោជនមត្តេ ឋានេ ឋត្វា “អាគតម្ហា”តិ សាសនំ បហិណិ។ ធនញ្ជយសេដ្ឋិ ពហុបណ្ណាការំ បេសេត្វា ធីតរា សទ្ធិំ មន្តេសិ, “អម្ម, សសុរោ កិរ តេ កោសលរញ្ញា សទ្ធិំ អាគតោ, តស្ស កតរំ គេហំ បដិជគ្គិតព្ពំ, រញ្ញោ កតរំ, ឧបរាជាទីនំ កតរានី”តិ? បណ្ឌិតា សេដ្ឋិធីតា វជិរគ្គតិខិណញាណា កប្បសតសហស្សំ បត្ថិតបត្ថនា អភិនីហារសម្បន្នា “សសុរស្ស មេ អសុកគេហំ បដិជគ្គថ, រញ្ញោ អសុកគេហំ, ឧបរាជាទីនំ អសុកានី”តិ វិចិនិត្វា ទាសកម្មករេ បក្កោសាបេត្វា “ឯត្តកា រញ្ញោ កត្តព្ពកិច្ចំ ករោថ, ឯត្តកា ឧបរាជាទីនំ, ហត្ថិអស្សាទយោបិ តុម្ហេយេវ បដិជគ្គថ, អស្សពន្ធាទយោបិ អាគន្ត្វា មង្គលឆណំ អនុភវិស្សន្តី”តិ សំវិទហិ។ “កិំ ការណា”? “‘មយំ វិសាខាយ មង្គលដ្ឋានំ គន្ត្វា ន កិញ្ចិ លភិម្ហ, អស្សរក្ខណាទីនិ ករោន្តា សុខំ ន វិចរិម្ហា’តិ កោចិ វត្តុំ មា លភិត្ថា”តិ។

តំ ទិវសមេវ វិសាខាយ បិតា បញ្ចសតេ សុវណ្ណការេ បក្កោសាបេត្វា “ធីតុ មេ មហាលតាបសាធនំ នាម ករោថា”តិ រត្តសុវណ្ណស្ស និក្ខសហស្សំ, តទនុរូបានិ ច រជតមណិមុត្តាបវាឡវជិរាទីនិ ទាបេសិ។ រាជា កតិបាហំ វសិត្វា ធនញ្ជយសេដ្ឋិស្ស សាសនំ បហិណិ “ន សក្កា សេដ្ឋិនា អម្ហាកំ ចិរំ បោសនំ កាតុំ, ទានិ ទារិកាយ គមនកាលំ ជានាតូ”តិ។ សោបិ រញ្ញោ សាសនំ បេសេសិ – “ឥទានិ វស្សកាលោ អាគតោ, ន សក្កា ចតុមាសំ វិចរិតុំ, តុម្ហាកំ ពលកាយស្ស យំ យំ លទ្ធុំ វដ្ដតិ, សព្ពំ តំ មម ភារោ, មយា បេសិតកាលេ ទេវោ គមិស្សតី”តិ។ តតោ បដ្ឋាយ សាកេតនគរំ និច្ចនក្ខត្តំ វិយ អហោសិ។ រាជានំ អាទិំ កត្វា សព្ពេសំ មាលាគន្ធវត្ថាទីនិ បដិយត្តានេវ ហោន្តិ។ តតោ តេ ជនា ចិន្តយិំសុ – “សេដ្ឋិ អម្ហាកមេវ សក្ការំ ករោតី”តិ, ឯវំ តយោ មាសា អតិក្កន្តា, បសាធនំ បន

តាវ ន និដ្ឋាតិ។ កម្មន្តាធិដ្ឋាយកា អាគន្ត្វា សេដ្ឋិនោ អារោចយិំសុ – “អញ្ញំ អសន្តំ នាម នត្ថិ, ពលកាយស្ស បន ភត្តបចនទារូនិ នប្បហោន្តី”តិ។ “គច្ឆថ, តាតា, ឥមស្មិំ នគរេ បរិជិណ្ណា ហត្ថិសាលាទយោ ចេវ បរិជិណ្ណកានិ ច គេហានិ គហេត្វា បចថា”តិ។ ឯវំ បចន្តានម្បិ អឌ្ឍមាសោ អតិក្កន្តោ។ តតោ បុនបិ “ទារូនិ នត្ថី”តិ អារោចយិំសុ។ “ឥមស្មិំ កាលេ ន សក្កា ទារូនិ លទ្ធុំ, ទុស្សកោដ្ឋាគារានិ វិវរិត្វា ថូលសាដកេហិ វដ្ដិយោ កត្វា តេលចាដីសុ តេមេត្វា ភត្តំ បចថា”តិ។ តេ អឌ្ឍមាសំ តថា អកំសុ។ ឯវំ ចត្តារោ មាសា អតិក្កន្តា, បសាធនម្បិ និដ្ឋិតំ។

តស្មិំ បសាធនេ ចតស្សោ វជិរនាឡិយោ ឧបយោគំ អគមំសុ, មុត្តានំ ឯកាទស នាឡិយោ, បវាឡស្ស ពាវីសតិ នាឡិយោ, មណីនំ តេត្តិំស នាឡិយោ។ ឥតិ ឯតេហិ ច អញ្ញេហិ ច រតនេហិ និដ្ឋានំ អគមាសិ។ អសុត្តមយំ បសាធនំ រជតេន សុត្តកិច្ចំ ករិំសុ។ តំ សីសេ បដិមុក្កំ បាទបិដ្ឋិំ គច្ឆតិ។ តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ មុទ្ទិកា យោជេត្វា កតា សុវណ្ណមយា កណ្ណិកា ហោតិ, រជតមយា បាសកា, មត្ថកមជ្ឈេ ឯកា មុទ្ទិកា, ទ្វីសុ កណ្ណបិដ្ឋីសុ ទ្វេ, គលវាដកេ ឯកា, ទ្វីសុ ជណ្ណូសុ ទ្វេ, ទ្វីសុ កប្បរេសុ ទ្វេ, ទ្វីសុ កដិបស្សេសុ ទ្វេតិ។ តស្មិំ ខោ បន បសាធនេ ឯកំ មោរំ ករិំសុ, តស្ស ទក្ខិណបក្ខេ រត្តសុវណ្ណមយានិ បញ្ច បត្តសតានិ អហេសុំ, វាមបក្ខេ បញ្ច បត្តសតានិ, តុណ្ឌំ បវាឡមយំ, អក្ខីនិ មណិមយានិ, តថា គីវា ច បិញ្ឆានិ ច, បត្តនាឡិយោ រជតមយា, តថា ជង្ឃាយោ។ សោ វិសាខាយ មត្ថកមជ្ឈេ បព្ពតកូដេ ឋត្វា នច្ចនមយូរោ វិយ ខាយតិ។ បត្តនាឡិសហស្សស្ស សទ្ទោ ទិព្ពសង្គីតំ វិយ បញ្ចង្គិកតូរិយឃោសោ វិយ ច បវត្តតិ។ សន្តិកំ ឧបគតាយេវ តស្ស អមោរភាវំ ជានន្តិ។ បសាធនំ នវកោដិអគ្ឃនកំ អហោសិ, សតសហស្សំ ហត្ថកម្មមូលំ ទីយិត្ថ។

“កិស្ស បន និស្សន្ទេន តាយេតំ បសាធនំ លទ្ធ”ន្តិ? សា កិរ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ វីសតិយា ភិក្ខុសហស្សានំ ចីវរសាដកំ ទត្វា សុត្តម្បិ សូចិយោបិ រជនម្បិ អត្តនោ សន្តកមេវ អទាសិ។ តស្ស ចីវរទានស្ស និស្សន្ទេន ឥមំ មហាលតាបសាធនំ លភិ។ ឥត្ថីនញ្ហិចីវរទានំ មហាលតាបសាធនភណ្ឌេន មត្ថកំ បប្បោតិ, បុរិសានំ ឥទ្ធិមយបត្តចីវរេនាតិ។ ឯវំ មហាសេដ្ឋិ ចតូហិ មាសេហិ ធីតុ បរិច្ឆទំ កត្វា តស្សា ទេយ្យធម្មំ ទទមានោ កហាបណបូរានិ បញ្ច សកដសតានិ អទាសិ, សុវណ្ណភាជនបូរានិ បញ្ច, រជតភាជនបូរានិ បញ្ច, តម្ពភាជនបូរានិ បញ្ច, បត្តុណ្ណវត្ថកោសេយ្យវត្ថបូរានិ បញ្ច, សប្បិបូរានិ បញ្ច, តេលបូរានិ បញ្ច, សាលិតណ្ឌុលបូរានិ បញ្ច, នង្គលផាលាទិឧបករណបូរានិ បញ្ចសកដសតានិ អទាសិ។ ឯវំ កិរស្ស អហោសិ – “មម ធីតុ គតដ្ឋានេ ‘អសុកេន នាម មេ អត្ថោ’តិ មា បរស្ស គេហទ្វារំ បហិណី”តិ។ តស្មា សព្ពូបករណានិ ទាបេសិ។ ឯកេកស្មិំ រថេ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតា តិស្សោ តិស្សោ វណ្ណទាសិយោ ឋបេត្វា បញ្ច រថសតានិ អទាសិ។ “ឯតំ ន្ហាបេន្តិយោ ភោជេន្តិយោ អលង្ករោន្តិយោ វិចរថា”តិ ទិយឌ្ឍសហស្សបរិចារិកាយោ អទាសិ។ អថស្ស ឯតទហោសិ – “មម ធីតុ គាវោ ទស្សាមី”តិ។ សោ បុរិសេ អាណាបេសិ – “គច្ឆថ ភណេ ចូឡវជស្ស ទ្វារំ វិវរិត្វា តីសុ គាវុតេសុ តិស្សោ ភេរិយោ គហេត្វា តិដ្ឋថ, បុថុលតោ ឧសភមត្តេ ឋានេ ឧភោសុ បស្សេសុ តិដ្ឋថ។ គាវីនំ គតកាលេ បន គន្តុំ មា អទត្ថ។ ឯវំ ឋិតកាលេ ភេរិសញ្ញំ ករេយ្យាថា”តិ។ តេ តថា អកំសុ។ តេ គាវីនំ វជតោ និក្ខមិត្វា គាវុតំ គតកាលេ ភេរិសញ្ញំ អកំសុ, បុន អឌ្ឍយោជនំ គតកាលេ អកំសុ។ បុនបិ តិគាវុតំ គតកាលេ ភេរិសញ្ញំ អកំសុ, បុថុលតោ គមនញ្ច និវារេសុំ។ ឯវំ ទីឃតោ តិគាវុតេ, បុថុលតោ ឧសភមត្តេ ឋានេ គាវិយោ អញ្ញមញ្ញំ និឃំសន្តិយោ អដ្ឋំសុ។

មហាសេដ្ឋិ “មម ធីតុ ឯត្តកា គាវោ អលំ, ទ្វារំ បិទហថា”តិ វជទ្វារំ បិទហាបេសិ។ ទ្វារស្មិំ បិទហិតេ វិសាខាយ បុញ្ញពលេន ពលវគាវោ ច ធេនុយោ ច ឧប្បតិត្វា ឧប្បតិត្វា និក្ខមឹសុ។ មនុស្សានំ វារេន្តានំ វារេន្តានមេវ សដ្ឋិសហស្សា ពលវគាវោ ច សដ្ឋិសហស្សា ធេនុយោ ច និក្ខន្តា, តត្តកា ពលវវច្ឆា តាសំ ធេនូនំ ឧសភា ឧប្បតិត្វា អនុពន្ធា អហេសុំ។ “កិស្ស បន និស្សន្ទេន ឯវំ គាវោ គតា”តិ? និវារេន្តានំ និវារេន្តានំ ទិន្នភាវស្ស។ សា កិរ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ កិកិស្ស រញ្ញោ សត្តន្នំ ធីតានំ កនិដ្ឋា សង្ឃទាសី នាម ហុត្វា វីសតិយា ភិក្ខុសហស្សានំ បញ្ចគោរសទានំ ទទមានា ថេរានម្បិ ទហរានម្បិ សាមណេរានម្បិ បត្តំ បិទហិត្វា, “អលំ, អល”ន្តិ និវារេន្តានម្បិ “ឥទំ មធុរំ, ឥទំ មនាប”ន្តិ អទាសិ។ ឯវំ តស្ស និស្សន្ទេន និវារិយមានាបិ គាវោ និក្ខមឹសុ។ សេដ្ឋិនោ ឯត្តកស្ស ធនស្ស ទិន្នកាលេ សេដ្ឋិភរិយា អាហ – “តុម្ហេហិ មយ្ហំ ធីតុ សព្ពំ សំវិហិតំ, វេយ្យាវច្ចករា បន ទាសទាសិយោ ន សំវិហិតា, កិំ ការណា”តិ? “មម ធីតរិ សសិនេហនិស្សិនេហានំ ជាននត្ថំ។ អហញ្ហិ តាយ សទ្ធិំ អាគច្ឆមានកេ គីវាយ គហេត្វា ន បហិណាមិ, យានំ អារុយ្ហ គមនកាលេយេវ ឯតាយ សទ្ធិំ គន្តុកាមា គច្ឆន្តុ, មា អគន្តុកាមាតិ វក្ខាមី”តិ អាហ។

អថ “ស្វេ មម ធីតា គមិស្សតី”តិ គព្ភេ និសិន្នោ ធីតរំ សមីបេ និសីទាបេត្វា, “អម្ម, បតិកុលេ វសន្តិយា នាម ឥមញ្ច ឥមញ្ច អាចារំ រក្ខិតុំ វដ្ដតី”តិ ឱវាទមទាសិ។ អយម្បិ មិគារសេដ្ឋិ អនន្តរគព្ភេ និសិន្នោ ធនញ្ចយសេដ្ឋិនោ ឱវាទំ អស្សោសិ។ សោបិ សេដ្ឋិ ធីតរំ ឯវំ ឱវទិ –

“អម្ម, សសុរកុលេ វសន្តិយា នាម អន្តោអគ្គិ ពហិ ន នីហរិតព្ពោ, ពហិអគ្គិ អន្តោ ន បវេសេតព្ពោ, ទទន្តស្សេវ ទាតព្ពំ, អទទន្តស្ស ន ទាតព្ពំ, ទទន្តស្សាបិ អទទន្តស្សាបិ ទាតព្ពំ, សុខំ និសីទិតព្ពំ, សុខំ ភុញ្ជិតព្ពំ, សុខំ និបជ្ជិតព្ពំ, អគ្គិ បរិចរិតព្ពោ, អន្តោទេវតា នមស្សិតព្ពា”តិ។

ឥមំ ទសវិធំ ឱវាទំ ទត្វា បុនទិវសេ សព្ពា សេណិយោ សន្និបាតេត្វា រាជសេនាយ មជ្ឈេ អដ្ឋ កុដុម្ពិកេ បាដិភោគេ គហេត្វា, “សចេ មេ គតដ្ឋានេ ធីតុ ទោសោ ឧប្បជ្ជតិ, តុម្ហេហិ សោធេតព្ពោ”តិ វត្វា នវកោដិអគ្ឃនកេន មហាលតាបសាធនេន ធីតរំ បសាធេត្វា ន្ហានចុណ្ណមូលកំ ចតុបណ្ណាសកោដិធនំ ទត្វា យានំ អារោបេត្វា សាកេតស្ស សាមន្តា អត្តនោ សន្តកេសុ អនុរាធបុរមត្តេសុ ចុទ្ទសសុ ភត្តគាមេសុ ភេរិំ ចរាបេសិ – “មម ធីតរា សទ្ធិំ គន្តុកាមា គច្ឆន្តូ”តិ។ តេ សទ្ទំ សុត្វាវ – “អម្ហាកំ អយ្យាយ គមនកាលេ កិំ អម្ហាកំ ឥធា”តិ ចុទ្ទស គាមកា កិញ្ចិ អសេសេត្វា និក្ខមឹសុ។ ធនញ្ចយសេដ្ឋិបិ រញ្ញោ ច មិគារសេដ្ឋិនោ ច សក្ការំ កត្វា ថោកំ អនុគន្ត្វា តេហិ សទ្ធិំ ធីតរំ ឧយ្យោជេសិ។

មិគារសេដ្ឋិបិ សព្ពបច្ឆតោ យានកេ និសីទិត្វា គច្ឆន្តោ ពលកាយំ ទិស្វា, “កេ នាមេតេ”តិ បុច្ឆិ។ “សុណិសាយ តេ វេយ្យាវច្ចករា ទាសិទាសា”តិ។ “ឯត្តកេ កោ បោសេស្ស”តិ? “បោថេត្វា នេ បលាបេថ, អបលាយន្តេ ឥតោ ចិតោ គណ្ហថា”តិ។ វិសាខា បន “អបេថ, មា វារេថ, ពលមេវ ពលស្ស ភត្តំ ទស្សតី”តិ អាហ។ សេដ្ឋិ ឯវំ វុត្តេបិ, “អម្ម, នត្ថិ អម្ហាកំ ឯតេហិ អត្ថោ, កោ ឯតេ បោសេស្សតី”តិ លេឌ្ឌុទណ្ឌាទីហិ បោថេត្វា បលាបេត្វា សេសកេ “អលំ អម្ហាកំ ឯត្តកេហី”តិ គហេត្វា បាយាសិ។ អថ វិសាខា សាវត្ថិនគរទ្វារំ

ນຍຸຕ໌ຕກາເລ ຈິເຕ້ສິ – "ປຈິ໌ຈຸຕ຺ຍາຕສຸ໌ ກຸ ເທາ ຄິສີທິຕ໌ວາ ປຕິນິຍຸ໌ຍາຍິ, ກຸຊາທຸ ຮເຮ ຊຕ໌ວາ"ຕິ. ອຮຍຸ໌ຍາ ໂຕຊເທາສິ – "ປຈິ໌ຈຸຕ຺ຍາເຕຕ ເຍ ປຕິນຕ໌ຕິຍາ ຍທາລຕາປນາຌຕສຸ໌ ຈິເນເນາ ຕ ປຕ໌ຍ໌າຍິຍຸ໌ຕີ"ຕິ. ນາ ນກາລຕກາຣຍຸ໌ ອຕ໌ຕາຕ໌ ຊຮຍຸ໌ຕ໌ຕີ ຮເຮ ຊຕ໌ວາ ຕກາຣ໌ ປິຈິນິ.

ນາຈຕ໌ຕິຈາສິເຕາ ຈິນາຕາຍ ນຍຸຕ໌ຕິ ຊິຍ໌ວາ, "ໂນາ ກິຣ ຈິນາຕາ ຕາຍ, ໂຈຮ໌ຣູປິ ອຍໍ ນຍຸຕ໌ຕິ ໂຕຕິຍຸ໌ຍາຈ ອຕ໌ຖຈິກາ"ຕິ ອາຫໍນຸ. ຂ຺ລຕິ ນາ ຍທານຍຸຕ໌ຕິຍາ ເນຊ໌ເຕາ ເກທໍ ປິຈິນິ. ກຕຂິຈເນ ຈຍຸ໌ຍາ ນກາລຕກາຣຈາສິເຕາ "ອຍຸ໌າກໍ ຌຕ຺ຍ໌າຍເນຊ໌ ອຕ໌ຕເຕາ ຕກາຣ໌ ນຍຸຕ໌ຕາຕ໌ ຍທານກ໌າຣ໌ ອກາສີ"ຕິ ຍຈານຕ໌ຕິ ຍຈາຕາລ໌ ປຕ໌ຕາກາຣ໌ ປຫິລິຫໍນຸ. ຈິນາຕາ ປຫິຕປຫິຕໍ ປຕ໌ຕາກາຣ໌ ຕຸສ໌ຸເຍຈ ຕກາເຣ ອຍ໌າຍເຍ໌ານຸ ຄຸເລນຸ ນຍ໌າຕ໌ຕກເຍຈ ຊາເປສິ. ຂ຺ລຕິ ນາ "ຂ຺ລຊໍ ຍຍຸ໌າຍາຕຸ ເຮຊ, ຂ຺ລຊໍ ຍຍຸ໌າປິຕຸ ເຮຊ, ຂ຺ລຊໍ ຍຍຸ໌າກາຕຸ ເຮຊ, ຂ຺ລຊໍ ຍຍຸ໌າກຄິຄິຍາ ເຮຊາ"ຕິ

ເຕນ ເຕນ ຈຍາຕູຣູປໍ ປິຍຈຈຕໍ ຈຕ໌ວາ ປຕ໌ຕາກາຣ໌ ເປເນຕ໌ຕິ ນກາລຕກາຣຈາສິເຕາ ຍາຕເກ ຈິຍ ອກາສິ. ອຮຍຸ໌ຍາ ຣຕ໌ຕິກາກນຍຕຕ໌ຕເຣ ອາຂຍ໌າຈຍຸ໌ອຈາຍ ກຕ໌ຕຈຸຊ໌າຕ໌ ອເທາສິ. ນາ ຊາສີຫິ ຊຕ໌ຕຸີປິກາ ກາທາເປຕ໌ວາ ຕຕ໌ຕ ກຕ໌ຕ ຈຍຸ໌ອຈໍ ກຸເຍຸ໌າຊເກາຕ ຕຸ໌າເປຕ໌ວາ ເຕເລຕ ຍຕ໌ຕາເປຕ໌ວາ ອຕ໌ຕເຕາ ຈນຕຊ໌າຕເຍຈ ອກຍາສິ.

ຍິກາເຣເນຊ໌ປິ ປຸຕ໌ຕຸນຸ ອາຈາຫຍຕ໌ຕລ໌ ກເຣາເຣຕ໌ຕາ ຊຸຣຈິທາເຣ ຈນຕ໌ຕຍຸ໌ ຕຊາກໍ ອຍຕນິກຣິຕ໌ວາ ຊີໂຍເຣຕ໌ຕໍ ຕກ໌ກນຍເທເກນຸ ປຕິຊ໌ເຕາຕ ເປເຍຕ ເຈາຂິຍາເຕາ "ຍຍຸ໌າອຍຸ໌າຕຍຸ໌ ນກ໌າຣ໌ ກຣິຍຸ໌າຍີ"ຕິ ໂກຂິຈນໍ ອເຕກນເຕານຸ ຕຈກາຂເຕນຸ ຄິຣຸຊກປິຍານໍ ປຈາເປຕ໌ວາ ປຕ໌ຍ໌ນເຕ ອເຈລເກ ຄິຍຕ໌ຕາເປຕ໌ວາ ອເຕ໌ຕາເກທໍ ປເຣເນຕ໌ວາ, "ອາກຕ໌ຕຸ ເຍ ນຸຫິນາ, ອເຣທເຕ໌ຕ ຈຕ໌ຕຸ"ຕິ ຈິນາຕາຍ ນາຍຕໍ ປຫິຫີ. ນາ "ອເຣທເຕ໌ຕາ"ຕິ ຈຈຕໍ ນຸຕ໌ວາ ເນາຕາປຕ໌ຕາ ອຣິຍນາຈິກາ ທຊ໌ຕຸຊ໌າ ທຸຕ໌ວາ ເຕນໍ ເກາຂຕຊ໌າຕ໌ ອາກຕ໌ຕາ ເຕ ຂຸເລີເກຕ໌ວາ, "ໂຈຮ໌ຣູປິ ທິເຣາຕຸປຸ໌ຈິເຣທິຕາ ອເຣທຕ໌ຕາ ຕາຍ ຕ ເທາຕ໌ຕິ, ກຸຍ໌າ ຍໍ ນນຸເຣາ ປເຕ໌ຕາຍາເປສີ"ຕິ, "ຊີ, ຊີ"ຕິ ເນຊ໌ ກຣທິຕ໌ວາ ອຕ໌ຕເຕາ ຈນຕຊ໌າຕເຍຈ ກຕາ. ອເຈລກາ ຕໍ ຊິຍ໌ວາ ນຕ໌ຕຸ ໂກຍຸ໌ທາເຣເຣຕຈ ເນຊ໌ ກຣທິນຸ – "ກິ ຕ໌ວໍ, ກທປຕິ, ອຍ໌າ ຕາລຕ໌ຕຸ, ນຍທາຍຸ໌ ເກາຕຍຍຸ໌ ນາຈິກໍ ຍທາກາຍຸ໌ອກາຕ໌ຕິ ຂ຺ລຊ ປເຣເນສິ, ເຈເກຕ ຕໍ ຂ຺ລຍຸ໌ວາ ເກທາ ຄິກ໌ກ຺ລຊາເປທີ"ຕິ. ເນາ "ຕ ນກ໌ກາ ຍຍາ ຂ຺ລເຍນໍ ຈຈຕຍເຕ໌ຕເຕຈ ຄິກ໌ກ຺ລຊາເປຕຸໍ, ຍທາກຸລຍຸ໌ ນາ ຊີຕາ"ຕິ ຈິເຕ໌ຕຕ໌ວາ, "ອຍຸ໌າ, ຊທຣາ ຕາຍ ຂາຄິຕ໌ວາ ຈາ ອຂາຄິຕ໌ວາ ຈາ ກເຣຍຸ໌ໍ, ຕຸເຍຸ໌າໜິຸ໌າເທາຈາ"ຕິ ເຕ ກຸເຍຸ໌າເຂຕ໌ວາ ນຍໍ ຍທາເຣເທ ອານເຕ ຄິສີທິຕ໌ວາ ນຸຈຕ໌ຕປິຕິຍໍ ຄິຣຸຊກໍ ຍຊຸປິຍານໍ ປຣິກຸຍ໌ຊີ.

ຕສຸ໌ ນຍເຍ ໂຕເກາ ປິຕ໌ຕປິຕິກເຕ໌ຕເຣາ ປິຕ໌ຕາຍ ຈຣເຣຕ໌ຕາ ຕໍ ຄິເຣຈນຕໍ ປິຈິນິ. ຈິນາຕາ ນນຸຣ໌ ຊີຂຍຍາຕາ ຊິຕາ ຕໍ ຊິຍ໌ວາ "ນນຸເຣຍຸ໌ ອາຈິກ໌ກ຺ລຕ໌ ອຍຸຕ໌ຕ"ຕ໌ຕີ ຍຈາ ເນາ ເຈຣ໌ ປຍຸ໌ຕິ, ໂຈຕ໌ ອປກຕ໌ຕາ ອຊ໌າສີ. ເນາ ປຕ ຂາເລີ ເຈຣ໌ ຊິຍ໌ວາປິ ອປຍຸ໌ເຕ໌ຕາ ຈິຍ ທຸຕ໌ວາ ອເຊາຍຸເທາ ກຸຍ໌າເທຈ. ຈິນາຕາ "ເຈຣ໌ ຊິຍ໌ວາປິ ເຍ ນນຸເຣາ ນຍ໌າ ຕ ກເຣາຕີ"ຕິ ຂາຕ໌ວາ, "ອຕິຈ໌ຈ, ກເຕ໌ຕ, ຍຍຸ໌ານນຸເຣາ ປຸຣາເຫ ຕາຊຕີ"ຕິ ອາທ. ເນາ ຄິເກ໌ຕຸຫິ ກຈິຕກາເລ ອຊິຈາເຣຕ໌ວາປິ "ປຸຣາເຫ ຕາຊຕີ"ຕິ ຈຸຕ໌ຕກ໌ຂເທເຍຈ ທຕ໌ຕຸ ອປເຕຕ໌ວາ, "ຂ຺ລຍໍ ປິຍານໍ ຂ຺ລເຕາ ຄີທເຣຊ, ໂຕໍ ຂ຺ລຍຸ໌ວາ ເກທາ ຄິກ໌ກ຺ລຊ, ອຍໍ ຍໍ ໂຈຮ໌ເຣປ ຍຕ໌ກລກາເລ ອນຸຈິຕາຊກໍ ຕາຍ ກເຣາຕີ"ຕິ ອາທ. ຕສຸ໌ ເທາ ປຕ ຄິເຣຈເນຕ ນເຍ໌ານປິ ຊານກຍຸ໌ກເຣາ ຈິນາຕາຍ ນຕ໌ຕກາຈ, ເກາ ຕໍ ທເຕ໌ຕ ຈາ ປິເຊ ຈາ ກຫິຍຸ໌ຍຸ໌ຕິ, ຍຸເຣາຕ ກເຈຕໍ ນຍເຕ໌ຕາປິ ຕຕ໌ຕິ. ຈິນາຕາ ນນຸເຣຍຸ໌ ກຈໍ ນຸຕ໌ວາ ອາທ –

"ຕາຕ, ຕ ໂຕຕ໌ຕເກເຕຈ ຍທໍ ຄິກ໌ລຍາຍ, ຕາທໍ ຕຸເຍຕ໌ຕິ ກຸເກາຕິຕ໌ຕເຕາ ກຸຍຸ໌ຊາສີ ຈິຍ ອາຄີຕາ, ຌເຣຍາຕກຍາຕາປິຕູຕໍ ຊີຕເຣາ ຕາຍ ຕ ໂຕຕ໌ຕເກເຕຈ ຄິກ໌ລຍຕ໌ຕີ, ໂຕເຕເຕຈ ເຍ ກາເຣເທາຕ ປິຕາ ຂ຺ລຊາກຍຕກາເລ ອຊ໌ ກຸຊ໌ຍຸ໌ຍຸເກ ປເຕ໌ຕາຍາເປຕ໌ວາ 'ນເຣຈ ເຍ ຊີຕຸ ເຮາເນາ ກຸປຍຸ໌ຕິ, ເນາເຌຍຸ໌າເຮາ'ຕິ ຈຕ໌ວາ ຍໍ ເຕນໍ ທເຕ໌ຕ ຊເປສິ, ເຕ ປເຕ໌ຕາຍາເປຕ໌ວາ ຍຍຸ໌າເຊາຍາເຊາຍໍ ເນາເຊາເປຈາ"ຕິ.

សេដ្ឋិ “កល្យាណំ ខុរោ ករេធតី”តិ អដ្ឋ ក្ញុដ្ឋិកេ បន្នោសាបេត្វា, “អយំ ធាទិកា យដ្ឋលកាលេ តិឞិជ្ជិត្វា ឞុចណ្ណបិតិយំ តិទ្វុណាបិយាសំ បទិក្ខញ្ញត្តំ យំ ‘អឞុជិឍានោកា’តិ ចជតី”តិ អាហ, “ត្ចយិឞ្យា ខោរសំ អាទេរាបេត្វា ត្ចយំ កេហតោ តិក្កឞ្ណថា”តិ។ “ខុចំ កិទ, អយ្យា”តិ។ តាហំ ខុចំ ចជាយិ, ខុកឞ្ចិ បន បិណ្ឌបិតិកេតូរេ ឈទន្ធារេ ជិតោ ឞឞុទោ ខេ អបេ្យាឆកំ យឆុបិយាសំ បទិក្ខញ្ញទេត្វា តំ ត យតឞិកទោតិ, អហំ “យឃ្យិាឞឞុទោ ត្ចយឞ្ចិ អត្តភាចេច បុញ្ញំ ត កទោតិ, បុទាណបុញ្ញរេយច ឍាជតី”តិ ជិទេត្តត្វា, “អតិឆ្ឆច, កទេត្ត, យឃ្យិាឞឞុទោ បុទាណំ ឍាជតី”តិ អចធំ, “ខុត្តួ ខេ កោ ខោរេបា”តិ? “អឃ្យ, ត្ចឆ ខោរេបា តត្តិ, អយ្យាកំ ឌីតា ឃុត្តិ ករេធតិ, តំ កឞ្ចា កញ្ញឞ្ចី”តិ? “អឃ្យា, ខុឞ តាច ខោរេបា យា ហោតុ, អយំ បន ខុកជិចសំ យន្ចិយិយារេ ធាឞីបទិចុតា បន្ទរេកហំ អាយាឞី”តិ។ “ខុចំ កិទ, អយ្យា”តិ។ “តាតា, តាហំ អន្ចេញ្ញត កាទរេណាត ពតា, ត្ចយឞ្ចិ បន កេហ អាឌាទេតឃ្យចញ្ញអចាឃ ចិឌាតាឃ បញ្ញាយិ អកត្វា តិឞិជិតំ តាយ អយុត្តំ”ត្តិ ឆណ្ណឌឹបិកា កាហារេបត្វា ខ្ចណ្យោឆកាឌីតិបិ កាហារេបត្វា ធាឞីហិ បន្ធិ កត្វា ចញ្ញអចាឃ ចិឌាតបទិហារំ ការោបេឞិ, “ខុត្តួ ខេ កោ ខោរេបា”តិ? “អឃ្យ, ត្ចឆ ខោរេបា តត្តិ, អយ្យាកំ ឌីតា តច កេហ ធាឞីហិបិ អកត្តព្ពយុត្តកំ កម្ពុំ ករោតិ, តំ កិ ខុត្តួ ខោរសំ បឞ្យឞី”តិ?

អឃ្យា, ត្ចឆាបិ តាច ខោរេបា យា ហោតុ, ត្ចយិឞ្យា បន បិតា ត្ចឆាបយតកាលេ ត្ចយំ ខ្ញុចឆន្ទោ ក្ញុរេឃ្យាបជិឆ្ចទេត្ត ជឞ ខ្ញុចារេជ អធាឞិ, តេតសំ អត្តិ ត ឌាតាយិ, តេតសំ ខេ អត្តិ ករេធតុ។ ត្ចយិឞ្យា បន បិតា “អន្ត្តាអក្កិ ពហិ ត តីហរិតព្ពោ”តិ អាហ, “ឞក្កោ ត្ុ តោ អយេត្ឋិ ខ្ចកតោ បជិចិឞ្យាកេកហាតំ អក្កិ អឆត្វា ចឞិតុ”ត្តិ? “ខុចំ កិទ, អយ្យា”តិ។ “តាតា, យឃ្យិាបិតា ត ខុតំ ឞត្ថាឃ ករេធឞិ។ ត្ចជំ បន ឞត្ថាឃ ករេធឞិ – ‘អយ្យ, តច ឞឞ្យុឞឞុទេឞាយិកាតំ អក្ញុណំ ជិស្វា ពហិ តឞ្ចិ តឞ្ចិ កេហ ឆត្វា យា ករេធឞិ។ ខុចទ្ទេបិ ហិ អក្កិឞជិរោ អក្កិ តាយ តត្តិ’”តិ។

អឃ្យា, ខុតំ តាច ខុចំ ហោតុ, ត្ចយិឞ្យា បន បិតា “ជាហិទេតោ អក្កិ ត អន្ត្តោ បរេចេរោតព្ពោ”តិ អាហ, “កិំ ឞក្កោ អយេត្ឋិ អន្ត្តោ អក្កិយិ្បា តិឞ្ញទោ ជាហិទេតោ អក្កិ អតាហទិតុ”ត្តិ? “ខុចំ កិទ, អយ្យា”តិ។ តាតា, យឃ្យិាបិតា ត ខុតំ ឞត្ថាឃ ករេធឞិ, ត្ចជំ បន ឞត្ថាឃ ករេធឞិ – ឞរេច បជិចិឞ្យាកេកេហឞុ ត្ចត្តិយោ ចា បុទិឞា ចា ឞឞ្យុឞឞុទេឞាយិកាតំ អក្ញុណំ ករេធត្តិ, តេហិ កឌិតំ អាហទិត្វា “អឞុកោ តាយ តុយ្យាកំ ខុចញ្ចា ខុចញ្ចា អក្ញុណំ ករេធតី”តិ បុត យា ករេធឃ្យាឞិ។ “ខុទេតត ហិ អក្កិតា ឞជិរោ អក្កិ តាយ តត្តិ”តិ។ ខុចំ ត្ចយឞ្ចិយ្បិ ការេណា ឞា តិឞ្ចាឞាច អទោហាឞិ។ ឃថា ច ខុត្តួ, ខុចំ ឞេឞេឞុបិ។

តេឞុ បន អឃយឌិប្បាយោ – ឃយ្បិ ហិ តឞ្យា បិតរា “ខេឃ ជេត្តិ, តេតសំខេឃច ធាតព្ពា”ត្តិ ចុត្តំ។ តំ “ឃាចិតកំ ខ្ចបកទណំ កេហត្វា ខេឃ បជិទេត្តិ, តេឞន្ញោច ធាតព្ពា”ត្តិ ឞត្ថាឃ ចុត្តំ។

“ខេឃ ត ជេត្តិ, តេតសំ ត ធាតព្ពា”ត្តិ ត្ចជយ្បិ ខេឃ ឃាចិតកំ កេហត្វា ត បជិទេត្តិ, តេតសំ ត ធាតព្ពាត្តិ ឞត្ថាឃ ចុត្តំ។

“ជជត្តឞ្យាបិអជជត្តឞ្យាបិ ធាតព្ពា”ត្តិ ត្ចជំ បន ជលិទ្ធេឞុ ឌាតាតិយិទេត្តឞុ ឞយ្យទេត្តឞុ តេ បជិធាតុំ ឞក្កោត្តុ ចា យា ចា, តេតសំ ធាតុំយេច

ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

“ᩈᩩᨡᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩈ᩠ᩈᩩᩈᩈᩩᩁᩈᩣᨾᩥᨠᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

“ᩈᩩᨡᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨷᨶ ᩈᩈ᩠ᩈᩩᩈᩈᩩᩁᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩉᩥ ᨷᩩᩁᩮᨲᩁᩴ ᩋᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᨿᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

“ᩈᩩᨡᩴ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩈ᩠ᩈᩩᩈᩈᩩᩁᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩉᩥ ᨷᩩᩁᩮᨲᩁᩴ ᩈᨿᨶᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨶ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᨿᩴ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

“ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨷᩁᩥᨧᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨷᨶ ᩈᩈ᩠ᩈᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩈᩩᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩣᨾᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᨿ ᩏᩁᨣᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩔᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

“ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨴᩮᩅᨲᩣ ᨶᨾᩈ᩠ᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩈ᩠ᩈᩩᨬ᩠ᨧ ᩈᩈᩩᩁᨬ᩠ᨧ ᩈᩣᨾᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨴᩈᩅᨧᨶᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᩅᨧᨶᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨵᩮᩣᨾᩩᨡᩮᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩥᨠᩣ “ᨠᩥᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨷᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨵᩦᨲᩩ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩣᩈᩴ ᩋᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨣᩮᩉᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩣᨷᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨲᩣᨲᩣ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩈᩩᩁᩔ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨷᨮᨾᨾᩮᩅ ᨣᨾᨶᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨷᩥᨲᩣ ᨷᨶ ᨾᩮ ᩋᩣᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨾᨾ ᨴᩮᩣᩈᩈᩮᩣᨵᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨾᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨮᨷᩮᩈᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨧ ᨾᩮ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩣᩈᨽᩣᩅᩮᩣ ᨬᩣᨲᩮᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨧ ᨾᩮ ᨣᨾᨶᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩣᩈᩥᨴᩣᩈᩮ “ᨿᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᨭᩥᨿᩣᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨱᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩥᨠᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨾᨿᩣ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩥᨲᩴ, ᨡᨾᩣᩉᩥ ᨾᩮ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨲᩣᨲ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨡᨾᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩣᩅ ᨡᨾᩣᨾᩥ, ᩋᩉᩴ ᨷᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᩈᨶᩮ ᩋᩅᩮᨧ᩠ᨧᨷ᩠ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩔ ᨠᩩᩃᩔ ᨵᩦᨲᩣ, ᨶ ᨾᨿᩴ ᩅᩥᨶᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᨾ, ᩈᨧᩮ ᨾᨾ ᩁᩩᨧᩥᨿᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᩣᨾᩥ, ᩅᩈᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨿᨳᩣᩁᩩᨧᩥᨿᩣ ᨲᩅ ᩈᨾᨱᩮ ᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᩅᩥᩈᩣᨡᩣ ᨴᩈᨻᩃᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᨶᨣ᩠ᨣᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨾᩥᨣᩣᩁᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨾᨶᨽᩣᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᩣᨴᨠᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨷᨭᩥᨿᩣᨴᩥᨲᩮᩣ, ᩈᩈᩩᩁᩮᩣ ᨾᩮ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩈᨻᩃᩴ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᨲᩪ”ᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨶᨣ᩠ᨣᩣ “ᨾᩣ ᨡᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩈᩩᨱ᩠ᩉᩣ ᨾᩮ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᨲᩪ”ᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᨷᩉᩥᨱᩥ᪨ ᩈᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨾᩩᨡᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ ᨷᩩᨶ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ – “ᩈᩈᩩᩁᩮᩣ ᨾᩮ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩩᨱᩣᨲᩪ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨣᨾᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᨣ᩠ᨣᩣ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥᩈᩣᨱᩥᨿᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨱᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨷᩩᩁᩮᨲᩁᨾᩮᩅᩔ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨱᩥᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩥᩈᩣᨱᩥᨿᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨻᩉᩥᩈᩣᨱᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴ, ᨷᩁᨠᩩᨭ᩠ᨭᩮ ᩅᩣ ᨷᩁᩈᩮᩃᩮ ᩅᩣ ᨷᩁᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩮ ᩅᩣ ᨷᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴ, ᩋᩉᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩥ ᨲᩴ ᨾᨾ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ

សារេចត្វា”ត្តិ យហាឌប្ញុំ លេន្ត្ត កេហត្វា ចារេលេត្តា ចិយ អយតចស្សំ ចេស្សេត្តា ចិយ ច ឆយុំ េឆេសេតុំ អតុបុត្តិំ ពឆំ អារកិ៍

សយ្ញាសយ្ញុេឆ្គ ច បត ឆយុំ េឆេសេត្ត បុរេតា ជំតាបិ បន្ធេតា ជំតាបិ ចក្កចាឰអសតំ ចក្កចាឰអសហស្សំ អតិក្កមិត្វា ជំតាបិ អកតិដ្ឋកចេត ជំតាបិ “សត្វា យមេព្ញាច ឍូេលិេពតិ, យឃ្សយច ឆយុំ េឆេសតី”តិ ចឆត្តិ៍ សត្វា ហិ តំ តំ ឍូេលិេពេត្តា ចិយ េតត េតត សដ្ធិ សល្លបេត្តា ចិយ ច អេហាសិ៍ ចត្ថុសយា កិរ ញុដ្ធា៍ ឃឆា ចេត្ថា ពកតយេព្ញជំេតា “យឃ្សូបរិ ចេត្ថា, យឃ្សូបរិ ចេត្ថា”តិ សព្ញសត្វាតំ លាឃតិ, ឲចេយច ឃត្វ ពត្វចិ ជំតាតំ អកិយុេល ជំតា ចិយ លាឃត្តិ៍ ព្ទាឆំ កិរ េតសំ អលក្កតឹសំ លិត្តិត្វា អញ្ញាតអក្លិតិ ក្ខប្បាេដត្វា ហឆឃមំសំ ក្ខប្បាេដត្វា បេស្ស គាសត្វាឃ ឌាលិសជំេស បុេត្ត ពល្យាខិតាសជំសា ឌឹតេរា យជ្ជិសជំសា បឌាបតិេឃា បរិច្ឆិខិត្វា ជិត្តគាតស្ស ឋលំ៍ មិការេសជ្ជិបិ េលា តឆាពេត ឆយុេឆសតំ ចិតិចេត្តេត្ត ពាហិសាលិឃំ តិសិេត្តាច សហស្ស តឃបជិយល្លិេត េសាតាបត្តិឋេល បតិដ្ឋាឃ អចលិឃ សដ្ធាឃ សមន្តាពេតា តឹសុ រតេតសុ តិក្កេព្ញា ហុត្វា សាលិពល្លិ ក្ខល្លិបិត្វា អាពត្វា សុល្យាឃ ឆតំ យុេលត កេហត្វា, “ត្វំ េយ អព្ញុេតា បដ្ឋាឃ យាតា”តិ តំ យាតុដ្ឋាេត ឆេបសិ៍ តេតា បដ្ឋាឃ មិការយាតា តាយ ឌាតា៍ បន្ធាកាេព បុត្តុំ លកិត្វាបិ មិការេទាតិស្ស តាយេពាសិ៍

យហាេសដ្ឋិ សុល្យាឃ ឆតំ ចិស្សេជ្ជត្វា ពត្វា កកចេតា ក្ខិសុ បិេឆសុ សិរសា តិបតិត្វា បិេឆ បិឈឹហិ ច បរិសព្ញាហេត្តា យុេលត ច បរិច្ឆុព្ញេត្តា “មិការេទា អហំ, កេត្ត, មិការេទា អហំ, កេត្ត”តិ តិក្កត្តុំ តាមំ សារេចត្វា, “អហំ, កេត្ត, ឲត្តពំ ពាលំ ឃត្វ តាយ ក្ខិត្តិ យហប្សលត្តិ ត ឌាតាយិ, ព្ទាតាតិ ច េយ សុលិសំ តិស្សាឃ ឆាតំ, សព្ញា អបិឃត្សក្ខា យុេត្តាយិក្សុលិសា េយ ព្ទាមំ េពហំ អាពច្ឆត្តិ យយ អត្វាឃ ហិតាឃ សុខាឃ អាពតា”តិ ចត្វា ព្ទាមំ ពាឆយាហ –

“េសាហំ អព្ញ បឌាតាយិ, ឃត្វ ជិត្តិ យហប្សលំ;

អត្វាឃ ចត េយ កត្ថា, សុលិសា ឈរេយាពតា”តិ៍

ចិសាលា បុតជិចសត្វាឃបិ សត្វាទំ តិមេត្តសិ៍ អឆស្សា បុតជិចេសបិ សស្សុ េសាតាបត្តិឋលំ បត្វា៍ តេតា បដ្ឋាឃ តំ េពហំ សារសតស្ស ចិចេជ្ជាទំ អេហាសិ៍ តេតា េសដ្ឋិ ចិេត្តសិ – “ពាហុបការា េយ សុលិសា បសត្តាការេយស្សា ពរិស្សាយិ, ឲតិស្សា ការិឃំ បសាឆតំ តិច្ឆកាលំ បសាេឆតុំ ត សក្កា, សល្លហុពយស្សា ជិចា ច រេត្តា ច សរិព្ញារិឃាបេឆសុ បសាឆតេយាក្កុ បសាឆតំ ពាេរស្សាមី”តិ សតសហស្សក្ខត្តពំ ឈតយដ្ឋពំ តាយ បសាឆតំ ពាេរត្វា តស្មិ តិដ្ឋិេត ញុដ្ធប្បមុខំ កិក្ខុសង្ឃំ តិមេត្តត្វា សក្កច្ចំ េកាេជត្វា ចិសាលំ េសាឰអសហិ ពេត្ធាឆពឈេដហិ ត្សាេបត្វា សត្វ សមុេល ឆេបត្វា បសាឆត្វា សត្វាទំ ចត្ថាេបសិ៍ សត្វា អតុេមាឆតំ ពត្វា ចិហារេមច ពេតា៍

ចិសាលាបិ តេតា បដ្ឋាឃ តាតាជឹតិ បុព្ញាតិ ពេរាត្តី សត្វ សត្តិកា អដ្ឋ ចេរ (យហាច៍ ១៥០) លកិត្វា ពកតតេល ចត្ថុេលា ចិយ បព្ញាឃយាតា បុត្តឆឹតាហិ ចុឌ្ឋិ បិបុលិ៍ តស្សា កិរ ឆស បុត្តា ឆស ឆឹតេរា ច អេហសុំ៍ េតសុ ឲេពពស្ស ឆស ឆស បុត្តា ឆស ឆស ឆឹតេរា អេហសុំ៍ េតសុ េតសុបិ ឲេពពស្ស ឆស ឆស បុត្តា ឆស ឆស ឆឹតេរា ចាតិ ឲចយស្សា បុត្តតត្តុបតត្តុសត្តាតចេសត បចត្វាតិ ចិសាឆិកាតិ

ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨲᩣᨶᩥ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨧ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉᩩ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᩣ –

“ᩅᩥᩈᩣᨡᩣ ᩅᩦᩈᨲᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨧᨲᩩᩁᩮᩣ ᩈᨲᩣ;

ᨸᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩉᩔᩣ, ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᩈᩩᨸᩣᨠᨭᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᩣᨿᩩ ᩅᩦᩈᩅᩔᩈᨲᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩦᩈᩮ ᩑᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩃᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩔᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩥᨠᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨶᨲ᩠ᨲᨸᨶᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, “ᨠᨲᨾᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ? ᨿᩮ ᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩥ, “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩩ, ᨣᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣᩅ ᨶᩮᩣ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ ᩈᩮᩣᨽᨲᩦ”ᨲᩥ, ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩮ ᨶᩴ ᨮᩥᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩥ, “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩩ, ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᩣᩅ ᨶᩮᩣ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ, ᩈᩮᩣᨽᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩈᩣ “ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᩈᩩ ᩋᩈᩩᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᨶ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩈᩮᩣᨽᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩦᨶᩴ ᨻᩃᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᩅᩥᩈᩣᨡᩣ ᨠᩥᩁ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩦᨶᩴ ᨻᩃᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨾᨶᩅᩮᩃᩣᨿ ᨻᩃᩴ ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᩈᩥ, ᩈᩮᩣ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨸᩃᩣᨿᩥᩴᩈᩩ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣ ᨶ ᨸᩁᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᩍᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ – “ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩥᩁ ᨲᩮ, ᩋᨿ᩠ᨿᩮ, ᨻᩃᩴ ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣ ᩍᨾᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, “ᨠᩥᩴ ᨸᩃᩣᨿᩥᨲᩮᨶ, ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨶᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩈᨧᩮ ᨶᩴ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩅᩥᨶᩔᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩦᩉᩥ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨸᨱᩣᨾᩮᩈᩥ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ, ᩁᩣᨩᨦ᩠ᨣᨱᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣᨸᩥ ᩈᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩣ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨶᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨

ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣ ᨾᩥᨣᩣᩁᨾᩣᨲᩣ ᨻᩉᩩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨻᩉᩩᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩁᩮᩣᨣᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩁᩮᩣᨣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨽᩥᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᨾ᩠ᨾᨲᩣ, ᨲᩣᩅᨲᨠᩮᩈᩩ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨶᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣᨸᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨾᩁᨱᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩮᩈᩩ ᨨᨱᩮᩈᩩ ᩅᩥᩈᩣᨡᩴ ᨸᨮᨾᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩏᩔᩅᨴᩥᩅᩈᩮ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮ ᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᨸᩈᩣᨵᩥᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩣᨿ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣᨸᩥ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩃᨲᩣᨸᩈᩣᨵᨶᩴ ᨸᩈᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨽᩁᨱᩣᨶᩥ ᩒᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᩈᨦ᩠ᨣᩮᨶ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩈᩥᨿᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩏᩔᩅᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨸᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩁᩣᨾᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩥᩈᩣᨡᩣᨸᩥ ᨾᩥᨣᩣᩁᨾᩣᨲᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨸᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣ ᨾᩥᨣᩣᩁᨾᩣᨲᩣ ᩋᩣᨽᩁᨱᩣᨶᩥ ᩒᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᩈᨦ᩠ᨣᩮᨶ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩈᩥᨿᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ ‘ᩉᨶ᩠ᨴ ᨩᩮ ᩍᨾᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦ’”ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪅᪀᪁)᪨

ᩈᩣ ᨠᩥᩁ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᨸᩈᩣᨵᨶᩴ ᩈᩦᩈᩮ ᨸᨭᩥᨾᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨿᩣᩅ ᨸᩣᨴᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲᩩᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩒᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶᩮᩅ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᨲ᩠ᨳᩥᨻᩃᨵᩁᩣᨿ ᨴᩣᩈᩥᨿᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᩑᩅ ᨠᩥᩁ ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ᪨

តេន តំ អាហ – “អម្ម, ឥមំ បសាធនំ គណ្ហ, សត្ថុសន្តិកា និវត្តនកាលេ បសាធេយ្យាសិ ន”ន្តិ។ តំ បន ទត្វា ឃនមដ្ឋកំ បសាធនំ បសាធេត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ធម្មំ អស្សោសិ, ធម្មស្សវនាវសានេ ភគវន្តំ វន្ទិត្វា ឧដ្ឋាយ បក្កាមិ។ សាបិស្សា ទាសី តំ បសាធនំ បមុដ្ឋា។ ធម្មំ សុត្វា បន បក្កន្តាយ បរិសាយ សចេ កិញ្ចិ បមុដ្ឋំ ហោតិ, តំ អានន្ទត្ថេរោ បដិសាមេតិ។ ឥតិ សោ តំ ទិវសំ មហាលតាបសាធនំ ទិស្វា សត្ថុ អារោចេសិ – “ភន្តេ, វិសាខា បសាធនំ បមុស្សិត្វា គតា”តិ។ “ឯកមន្តំ ឋបេហិ, អានន្ទា”តិ។ ថេរោ តំ ឧក្ខិបិត្វា សោបានបស្សេ លគ្គេត្វា ឋបេសិ។

វិសាខាបិ សុប្បិយាយ សទ្ធិំ “អាគន្តុកគមិកគិលានាទីនំ កត្តព្ពយុត្តកំ ជានិស្សាមី”តិ អន្តោវិហារេ វិចរិ។ តា បន ឧបាសិកាយោ អន្តោវិហារេ ទិស្វា សប្បិមធុតេលាទីហិ អត្ថិកា បកតិយាច ទហរា ច សាមណេរា ច ថាលកាទីនិ គហេត្វា ឧបសង្កមន្តិ។ តស្មិម្បិ ទិវសេ តថេវ ករិំសុ។ អថេកំ គិលានំ ភិក្ខុំ ទិស្វា សុប្បិយា (មហាវ. ២៨០) “កេនត្ថោ អយ្យស្សា”តិ បុច្ឆិត្វា “បដិច្ឆាទនីយេនា”តិ វុត្តេ ហោតុ, អយ្យ, បេសេស្សាមីតិ ទុតិយទិវសេ កប្បិយមំសំ អលភន្តី អត្តនោ ឩរុមំសេន កត្តព្ពកិច្ចំ កត្វា បុន សត្ថរិ បសន្នេន បាកតិកសរីរា ច អហោសិ។ វិសាខាបិ គិលានេ ច ទហរេ ច សាមណេរេ ច ឱលោកេត្វា អញ្ញេន ទ្វារេន និក្ខមិត្វា វិហារូបចារេ ឋិតា, “អម្ម, បសាធនំ អាហរ បសាធេស្សាមី”តិ អាហ។ តស្មិំ ខណេ សា ទាសី បមុស្សិត្វា និក្ខន្តភាវំ ញត្វា, “អយ្យេ, បមុដ្ឋាម្ហី”តិ អាហ។ “តេន ហិ គន្ត្វា គណ្ហិត្វា ឯហិ, សចេ បន មយ្ហំអយ្យេន អានន្ទត្ថេរេន ឧក្ខិបិត្វា អញ្ញស្មិំ ឋានេ ឋបិតំ ហោតិ, មា អាហរេយ្យាសិ, អយ្យស្សេវ តំ មយា បរិច្ចត្ត”ន្តិ។ ជានាតិ កិរ សា “កុលបុត្តានំ បមុដ្ឋភណ្ឌំ ថេរោ បដិសាមេតី”តិ; តស្មា ឯវមាហ។ ថេរោបិ តំ ទាសិំ ទិស្វាវ “កិមត្ថំ អាគតាសី”តិ បុច្ឆិត្វា, “អយ្យាយ មេ បសាធនំ បមុស្សិត្វា អាគតាម្ហី”តិ វុត្តេ, “ឯតស្មិំ មេ សោបានបស្សេ ឋបិតំ, គច្ឆ នំ គណ្ហាហី”តិ អាហ។ សា, “អយ្យ, តុម្ហាកំ ហត្ថេន អាមដ្ឋភណ្ឌំ មយ្ហំអយ្យាយ អនាហារិយំ គត”ន្តិ តុច្ឆហត្ថាវ គន្ត្វា, “កិំ, អម្មា”តិ វិសាខាយ បុដ្ឋា តមត្ថំ អារោចេសិ។ “អម្ម, នាហំ មម អយ្យេន អាមដ្ឋភណ្ឌំ បិលន្ធិស្សាមិ, បរិច្ចត្តំ មយា។ អយ្យានំ បន បដិជគ្គិតុំ ទុក្ខំ, តំ វិស្សជ្ជេត្វា កប្បិយភណ្ឌំ ឧបនេស្សាមិ, គច្ឆ, តំ អាហរាហី”តិ។ សា គន្ត្វា អាហរិ។ វិសាខា តំ អបិលន្ធិត្វាវ កម្មារេ បក្កោសាបេត្វា អគ្ឃាបេសិ។ តេហិ “នវ កោដិយោ អគ្ឃតិ, ហត្ថការាបនិយំ បនស្ស សតសហស្ស”ន្តិ វុត្តេ បសាធនំ យានេ ឋបេត្វា “តេន ហិ នំ វិក្កិណថា”តិ អាហ។ តត្តកំ ធនំ ទត្វា គណ្ហិតុំ ន កោចិ សក្ខិស្សតិ។ តញ្ហិ បសាធនំ បសាធេតុំ អនុច្ឆវិកា ឥត្ថិយោ នាម ទុល្លភា។ បថវិមណ្ឌលស្មិញ្ហិ តីសុយេវ ឥត្ថិយោ មហាលតាបសាធនំ លភិំសុ វិសាខា មហាឧបាសិកា, ពន្ធុលមល្លសេនាបតិស្ស ភរិយា, មល្លិកា, ពារាណសីសេដ្ឋិនោ ធីតាតិ។

តស្មា វិសាខា សយមេវ តស្ស មូលំ ទត្វា នវសតសហស្សាធិកា នវ កោដិយោ សកដេ អារោបេត្វា វិហារំ នេត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, មយ្ហំអយ្យេន អានន្ទត្ថេរេន មម បសាធនំ ហត្ថេន អាមដ្ឋំ, តេន អាមដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ ន សក្កា តំ មយា បិលន្ធិតុំ។ តំ បន វិស្សជ្ជេត្វា កប្បិយំ ឧបនេស្សាមីតិ វិក្កិណាបេន្តី អញ្ញំ តំ គណ្ហិតុំ សមត្ថំ អទិស្វា អហមេវ តស្ស មូលំ គាហាបេត្វា អាគតា, ចតូសុ បច្ចយេសុ កតរបច្ចយេន ឧបនេស្សាមិ, ភន្តេ”តិ។ បាចីនទ្វារេ សង្ឃស្ស វសនដ្ឋានំ កាតុំ តេ យុត្តំ វិសាខេតិ “យុត្តំ, ភន្តេ”តិ វិសាខា តុដ្ឋមានសា នវកោដីហិ ភូមិំ គណ្ហិ, អបរាហិ នវកោដីហិ វិហារំ កាតុំ អារភិ។

អថេកទិវសំ សត្ថា បច្ចូសសមយេ លោកំ វោលោកេន្តោ ទេវលោកា ចវិត្វា ភទ្ទិយនគរេ សេដ្ឋិកុលេ និព្ពត្តស្ស ភទ្ទិយស្ស នាម

សេដ្ឋិបុត្តស្ស ក្ដបតិស្សយសយ្យត្តិ ជិស្វា អតាឆបិណ្ឌិកស្ស គេហេ ភត្តកិច្ចំ កត្វា ក្ដត្តទក្ខាទាកិយុទោ អទេហាសិ៍ បគតិយា ហិ សត្ថា ចិសាខាយ គេហេ ភិក្ខំ គហេត្វា ឌក្ខិណទ្វារេទត តិក្ខមិត្វា ខេតចតេ ចសតិ៍ អតាឆបិណ្ឌិកស្ស គេហេ ភិក្ខំ គហេត្វា បាចីតទ្វារេទត តិក្ខមិត្វា បុព្ពារាមេ ចសតិ៍ ក្ដត្តទក្ខាទំ សក្ខាយ គច្ឆត្តិយេច ភគចត្តំ ជិស្វា, "ចារិកំ បក្កមិស្សតី"តិ ជាតត្តិ៍ ចិសាខាបិ តំ ជិចសំ "សត្ថា ក្ដត្តទក្ខាទាកិយុទោ គតោ"តិ សុត្វា ខេចគេត គត្វា ចត្ថិត្វា អាហ – "ចារិកំ គត្តកាមត្ថ, ភន្តេ"តិ? "អាម, ចិសាខេ"តិ៍ "ភន្តេ, ឲត្តកំ ធតំ បរិច្ចជិត្វា ត្យយ្យាតំ ចិហារំ ការេមិ, តិចត្តថ, ភន្តេ"តិ៍ "អតិចត្តកាមតំ ត្ចដំ ចិសាខេ"តិ៍ សា "អទ្ធា ខេហតុសយ្យត្តំ គដ្ឋិ បស្សិស្សតិ ភគចា"តិ ចិន្តេត្វា, "ខេតត ហិ, ភន្តេ, យយ្យាកតាកតចិជាតតកំ ឲកំ ភិក្ខុំ តិចត្តេត្វា គច្ឆថា"តិ អាហ៍ "យំ រុច្ចសិ, តស្ស បត្តំ គណ្ហចិសាខេ"តិ អាហ៍ សា កិញ្ចាបិ អាតត្ថត្ថេរំ បិយាយតិ, "យហាមោគ្គល្លាតត្ថេរោ ត្ចឥ្ធិយា, ឲតំ មេ តិស្សាយ កម្មំ លហុំ តិប្ឋជ្ជិស្សតី"តិ បត ចិន្តេត្វា ខេឆរស្ស បត្តំ គណ្ហិ ខេឆរោ សត្ថារំ ឲ្យលោកេសិ៍ សត្ថា "តច បរិចាទេ បញ្ចសតេ ភិក្ខូ គហេត្វា តិចត្ត ខេមាគ្គល្លាតា"តិ អាហ៍ ខេសា តថា អកាសិ៍ តស្សាតុភាខេត បញ្ញាសយោជតាតិបិ រុក្ខត្ថាយ ច បាសាណត្ថាយ ច គតា ខតុស្សា ខហេត្តេ ខហេត្តេ រុក្ខេ ច បាសាណេ ច គហេត្វា តំ ជិចសមេច អាគច្ឆត្តិ, តេច សកដេ រុក្ខបាសាណេ អាទោបេត្វា កិលមត្តិ, ត អក្ខោ ភិជ្ជតិ៍ ត ចិរស្សេច ទ្វេក្ខុមិកំ បាសាទំ ករិសុ៍ ខេដ្ឋាក្ខុមិយំ បញ្ច គព្ភសតាតិ, ក្ដបរិក្ខុមិយំ បញ្ច គព្ភសតាតីតិ គព្ភសហស្សបដិមណ្ឌិតោ បាសាទោ អទេហាសិ៍ អដ្ឋករីសេ បរិសុទ្ធេ ក្ខុមិភាគេ បាសាទំ ការាបេសិ, "សុទ្ធបាសាទោ បត ត សោភតី"តិ តំ បរិចាទេត្វា បញ្ច បធាតខេត្តកោហសតាតិ, បញ្ច ក្ខុឡអបាសាទសតាតិ, បញ្ច ជីឃមាឡអកសតាតិ ការាបេសិ៍

អថ សត្ថា តចហិ មាសេហិ ចារិកំ ចរិត្វា បុត សាចត្ថិំ អកមាសិ៍ ចិសាខាយបិ បាសាទេ កម្មំ តចហិ មាសេហិ តិដ្ឋិតំ៍ បាសាទក្ខុដំ ឃតកោដ្ដិតរត្តសុចណ្ណេតេច សដ្ឋិក្ដឧកឃដគណ្ហតកំ ការាបេសិ៍ "សត្ថា ខេតចតចិហារំ គច្ឆតី"តិ ច សុត្វា បច្ចុគ្គមតំ កត្វា សត្ថារំ អត្តខេតា ចិហារំ ខេត្វា បដិញ្ញំ គណ្ហិ "ភន្តេ, ត្ចមំ ចតុមាសំ ភិក្ខុសង្ឃំ គហេត្វា ត្ចខេធច ចសថ, បាសាទមហំ ករិស្សាមី"តិ៍ សត្ថា អធិចាសេសិ៍ សា តតោ បដ្ឋាយ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ចិហារេ ឲច ជាតំ ខេតិ៍ អថស្សា ឲកា សហាយិកា សតសហស្សគ្ឃតកំ ឲកំ ចត្ថំ អាទាយ អាគត្ត្វា, "សហាយិកេ អហំ ត្ចមំ ចត្ថំ តច បាសាទេ ក្ខុមត្ថរណសខេង្ខបេត អត្ថរិតុកាមា, អត្ថរណដ្ឋាតំ មេ អាចិក្ខថា"តិ អាហ៍ "សាឆុ សហាយិកេ, សចេ ត្យាហំ 'ឱកាសោ តត្ថិ'តិ ចក្ខាមិ, ត្វំ 'មេ ឱកាសំ អជាតុកាមា'តិ មញ្ញិស្សសិ, សយមេច បាសាទស្ស ទ្វេ ក្ខុមិយោ គព្ភសហស្សញ្ច ឲ្យលោកេត្វា អត្ថរណដ្ឋាតំ ជាតាហី"តិ អាហ៍ សា សតសហស្សគ្ឃតកំ ចត្ថំ គហេត្វា តត្ថ តត្ថ ចិចរត្តី តតោ អប្បតរមូលំ ចត្ថំ អជិស្វា "តាហំ ត្ចមស្មិំ បាសាទេ បុញ្ញភាគំ លភាមី"តិ ខោមតស្សប្បត្តា ឲកស្មិំ ឋាខេត ខោទត្តី អដ្ឋាសិ៍ អថ តំ អាតត្ថត្ថេរោ ជិស្វា, "កស្មា ខោទសី"តិ បុច្ឆិ៍ សា តមត្ថំ អារោចេសិ៍ ខេឆរោ "មា ចិត្តយិ, អហំ ខេត អត្ថរណដ្ឋាតំ អាចិក្ខិស្សាមី"តិ ចត្វា, "ខេសាបាតបាជមូខេល បាទធោចតដ្ឋាខេត ត្ចមំ បាទបុញ្ឆតកំ កត្វា អត្ថរាហិ, ភិក្ខូ បាខេទ ធោចិត្វា បឋមំ ឲត្ថ បាទំ បុញ្ឆិត្វា អត្តោ បចិសិស្សត្តិ, ឲចំ ខេត មហប្ផលំ ភចិស្សតី"តិ អាហ៍ ចិសាខាយ កិរេតំ អសល្លក្ខិតដ្ឋាតំ៍

ចិសាខា ចត្តារោ មាខេស អត្តោចិហារេ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ជាតំ អជាសិ, អចសាតជិចខេស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ចីចរសាដខេក អជាសិ៍ សង្ឃតចខេកត លទ្ធចីចរសាដកា សហស្សគ្ឃតកា ខេហាត្តិ៍ សខេព្ពសំ បត្តាតិ បូរេត្វា ខេភសជ្ជំ អជាសិ៍ ជាតបរិច្ចាខេគ តច ខេកាដិខេយា អកមំសុ៍ ត្ចតិ ចិហារស្ស ក្ខុមិគ្គហខេណ តច ខេកាដិខេយា, ចិហារស្ស ការាបខេត តច, ចិហារមខេហ តចាតិ សព្ពាបិ សត្តចីសតិ ខេកាដិខេយា សា

ញុង្គសារសេត បរិច្ឆេឌិៈ ញុត្តិការេច ឥត្វា ឃិច្ឆាឌិឌ្ឌិកស្ស េកេហ ចសយាតាឃ ឲចន្ទុេបិ យហាបរិច្ឆារេកា តាយ អញ្ញិាស្សា តត្តិៈ សា ចិហារេយហស្ស តិឌ្ឌិតឌិចេស ចឆ្លយាតកឆ្នាឃាឃ បុត្តតត្តបតត្តបរិចុតា “ឃំ ឃំ យឃា បុេទ្ធា បត្តិតំ, សទ្ធាេយច យត្តក់ បត្តា”ត្តិ ឋិឃាឆំ អតុបរិឃាឃត្តិ បញ្ចាហិ កាចាហិ យឆុរសេឆ្កត ញុយំ ក្ខកាតំ ក្ខកាេតសិ –

“កដាហំ ឋិឃាឆំ ទេមុំ, ហុឆាយត្តិកលេបតិ;

ចិហារដាតំ ឥស្សាមិ, សក្កេប្យា យឃ្យាប្នុរិេតាៈ

“កដាហំ យច្ចាបឹឥច្ចា, កិសិតិេឡាហតាតិ ច;

េសតាសតកល្លិ ឥស្សាមិ, សក្កេប្យា យឃ្យាប្នុរិេតាៈ

“កដាហំ សលិកកត្តិ, ហុឌិ យំស្នុបេសចតិ;

េកាឌតដាតំ ឥស្សាមិ, សក្កេប្យា យឃ្យាប្នុរិេតាៈ

“កដាហំ កាសិក់ ចត្តិ, េចាយកប្យាសិកាតិ ច;

ឌឹចរដាតំ ឥស្សាមិ, សក្កេប្យា យឃ្យាប្នុរិេតាៈ

“កដាហំ សប្បិតចតឹតំ, យឆុេតលច្ចា ឋាលិតំ;

េកសឌ្ឌដាតំ ឥស្សាមិ, សក្កេប្យា យឃ្យាប្នុរិេតា”តិៈ

កិក្កា តស្សា សត្តិ ហុត្វា សត្តា អាេទាចឃិហុ – “កេទ្ធា, អេយត្តិ ឲត្តេក អគ្គាេត ចិសាចាឃ កាឃតំ តាយ ត ឌិដ្ឋ បុត្តិ, សា អឌ្ឌ បុត្តតត្តបតត្តបរិចុតា កាឃយាតា ឋិឃាឆំ អតុបរិឃាឃតិ, កំ តុ ពស្សា បិត្តា ចា កុបិតំ, ក្ខកាហុ ក្ខខុត្តិកា ឌាតា”តិ? សត្តា “ត, កិក្កេច, យឃ្យាឌឹតា កាឃតិ, អត្តេតា បតស្សា អញ្ញាសេឃា បរិបុេណ្ណា, សា ‘បត្តិតបត្តតា េយ យត្តក់ បត្តា’តិ តុដ្ឋយាតសា ក្ខកាតំ ក្ខកាេតត្តិ ចិចរតី”តិ ចត្វា “កដា បត, កេទ្ធា, តាឃ បត្តតា បត្តិតា”តិ? “ហុលិស្សេឆ, កិក្កេច”តិៈ “ហុលិស្សាយ, កេទ្ធា”តិ ចុេត្តា អតឹតំ អាហរិ –

“ᩋᨲᩦᨲᩮ , ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨲᩮᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᩈᨲᩈᩉᩔᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨷᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᨲᩔ ᩅᩔᩈᨲᩈᩉᩔᩴ ᩋᩣᨿᩩ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᩈᨲᩈᩉᩔᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣ, ᨶᨣᩁᩴ ᩉᩴᩈᩅᨲᩦ ᨶᩣᨾ, ᨷᩥᨲᩣ ᩈᩩᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ, ᨾᩣᨲᩣ ᩈᩩᨩᩣᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨴᩮᩅᩦ, ᨲᩔ ᩋᨣ᩠ᨣᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨠᩣ ᩑᨠᩣ ᩏᨷᩣᩈᩥᨠᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᩁᩮ ᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩦ ᩈᩣᨿᩴᨷᩣᨲᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᩑᨠᩣ ᩈᩉᩣᨿᩥᨠᩣ ᨲᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩔᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᩔᩣᩈᩮᨶ ᨠᨳᨶᨬ᩠ᨧ ᩅᩃ᩠ᩃᨽᨽᩣᩅᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ‘ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩅᩃ᩠ᩃᨽᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ’ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ – ‘ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨿᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩥᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ’’’ᨲᩥ? “ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨠᨷ᩠ᨷᩈᨲᩈᩉᩔᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᩣᨾ, ᩃᨻ᩠ᨽᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩈᩉᩔᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩈᩣᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩈᩣᨭᨠᩮ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶᩣᩉᩴ ᩍᨾᩔ ᨴᩣᨶᩔ ᨹᩃᩮᨶ ᨴᩮᩅᩥᩔᩁᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨾᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨴᩥᩈᩔ ᨷᨶᩮᨠᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᩁᩮ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩥᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩈᨾᩥᨩ᩠ᨫᩥᩔᨲᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨷᨲ᩠ᨳᨶᩣ”ᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᩈᨲᩈᩉᩔᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᨷ᩠ᨷᩈᨲᩈᩉᩔᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣ ᨶᩣᨾ ᩏᨷᩣᩈᩥᨠᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᩁᩮ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩦᨶᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩔᩣ ᩈᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩈᩣ ᨿᩣᩅᨲᩣᨿᩩᨠᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩦ ᨠᩔᨷᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩃᩮ ᨠᩥᨠᩥᩔ ᨠᩣᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩴ ᨵᩦᨲᩣᨶᩴ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᨴᩣᩈᩦ ᨶᩣᨾ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲᩥᨠᩩᩃᩴ ᩋᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩉᩥ ᨽᨣᩥᨶᩦᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩔᨷᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨷᩣᨴᨾᩪᩃᩮᨷᩥ “ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨴᩥᩈᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨾᩣᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨷᨧ᩠ᨧᨿᨴᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨷᨶ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩦ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨠᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨵᨶᨬ᩠ᨧᨿᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᨵᩦᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, “ᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨵᩦᨲᩣ ᨣᩣᨿᨲᩥ, ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨲᨷᨲ᩠ᨳᨶᩣᨿ ᨷᨶ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᨶᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨨᩮᨠᩮᩣ ᨾᩣᩃᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨶᩣᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩁᩣᩈᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨶᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮ ᨾᩣᩃᩣᨣᩩᨱᩮ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣᨿ ᨶᩣᨶᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩣᨶᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨾᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪕᪓᪨

“ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩁᩣᩈᩥᨾ᩠ᩉᩣ, ᨠᨿᩥᩁᩣ ᨾᩣᩃᩣᨣᩩᨱᩮ ᨻᩉᩪ;

ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨲᩮᨶ ᨾᨧ᩠ᨧᩮᨶ, ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨻᩉᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩁᩣᩈᩥᨾ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩣᨶᩴ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩴ ᩁᩣᩈᩥᨾ᩠ᩉᩣ᪨ ᨠᨿᩥᩁᩣᨲᩥ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨾᩣᩃᩣᨣᩩᨱᩮ ᨻᩉᩪᨲᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣᩅᨱ᩠ᨭᩥᨠᨾᩣᩃᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩣ ᨶᩣᨶᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩣ

มาลาวิกติโย. มจฺเจนาติ มรณสภาวตาย “มจฺโจ”ติ ลทฺธนาเมน สตฺเตน จีวรทานาทิเภทํ พหุํ กุสลํ กตฺตพฺพํ. ตตฺถ ปุปฺผราสิมฺหาติ พหุปุปฺผคจฺฉโต. สเจ หิ อปฺปานิ ปุปฺผานิ โหนฺติ, มาลากาโร จ เฉโก เนว พหู มาลาคุเณ กาตุํ สกฺโกติ, อเฉโก ปน อปฺเปสุ พหูสุปิ ปุปฺเผสุ น สกฺโกติเยว. พหูสุ ปน ปุปฺเผสุ สติ เฉโก มาลากาโร ทกฺโข กุสโล พหู มาลาคุเณ กโรติ, เอวเมว สเจ เอกจฺจสฺส สทฺธา มนฺทา โหติ, โภคา จ พหู สํวิชฺชนฺติ, เนว สกฺโกติ พหูนิ กุสลานิ กาตุํ, มนฺทาย จ ปน สทฺธาย มนฺเทสุ จ ปน โภเคสุ น สกฺโกติ. อุฬาราย จ ปน สทฺธาย มนฺเทสุ จ โภเคสุ น สกฺโกติเยว. อุฬาราย จ ปน สทฺธาย อุฬาเรสุ จ โภเคสุ สติ สกฺโกติ. ตถารูปา จ วิสาขา อุปาสิกา. ตํ สนฺธาเยตํ วุตฺตํ – “ยถาปิ… เป… กตฺตพฺพํ กุสลํ พหุ”นฺติ.

เทสนาวสาเน พหู โสตาปนฺนาทโย อเหสุํ. มหาชนสฺส สาตฺถิกา ธมฺมเทสนา ชาตาติ.

วิสาขาวตฺถุ อฏฺฐมํ.

๙. อานนฺทตฺเถรปญฺหวตฺถุ

น ปุปฺผคนฺโธ ปฏิวาตเมตีติ อิมํ ธมฺมเทสนํ สตฺถา สาวตฺถิยํ วิหรนฺโต อานนฺทตฺเถรสฺส ปญฺหํ อารพฺภ กเถสิ.

เถโร กิร สายนฺหสมเย ปฏิสลฺลีโน จินฺเตสิ – “ภควตา มูลคนฺโธ, สารคนฺโธ, ปุปฺผคนฺโธติ ตโย อุตฺตมคนฺธา วุตฺตา, เตสํ อนุวาตเมว คนฺโธ คจฺฉติ, โน ปฏิวาตํ. อตฺถิ นุ โข ตํ คนฺธชาตํ, ยสฺส ปฏิวาตมฺปิ คนฺโธ คจฺฉตี”ติ. อถสฺส เอตทโหสิ – “กึ มยฺหํ อตฺตนา วินิจฺฉิเตน, สตฺถารํเยว ปุจฺฉิสฺสามี”ติ. โส สตฺถารํ อุปสงฺกมิตฺวา ปุจฺฉิ. เตน วุตฺตํ –

“อถ โข อายสฺมา อานนฺโท สายนฺหสมยํ ปฏิสลฺลานา วุฏฺฐิโต เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ , อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ, เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ –

“ตีณิมานิ, ภนฺเต, คนฺธชาตานิ, เยสํ อนุวาตํเยว คนฺโธ คจฺฉติ, โน ปฏิวาตํ. กตมานิ ตีณิ? มูลคนฺโธ, สารคนฺโธ, ปุปฺผคนฺโธ , อิมานิ โข, ภนฺเต, ตีณิ คนฺธชาตานิ. เยสํ อนุวาตํเยว คนฺโธ คจฺฉติ, โน ปฏิวาตํ. อตฺถิ นุ โข, ภนฺเต, กิญฺจิ คนฺธชาตํ ยสฺส อนุวาตมฺปิ คนฺโธ คจฺฉติ, ปฏิวาตมฺปิ คนฺโธ คจฺฉติ, อนุวาตปฏิวาตมฺปิ คนฺโธ คจฺฉตี”ติ? (อ. นิ. ๓.๘๐)

อถสฺส สตฺถา ปญฺหํ วิสฺสชฺเชนฺโต –

“ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᨩᩣᨲᩴ, ᨿᩔ ᩋᨶᩩᩅᩣᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨷᨭᩥᩅᩣᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩋᨶᩩᩅᩣᨲᨷᨭᩥᩅᩣᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᨲᨾᩴ ᨷᨶ ᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨣᨶ᩠ᨵᨩᩣᨲᩴ”? “ᨿᩔ ᩋᨶᩩᩅᩣᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨷᨭᩥᩅᩣᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩋᨶᩩᩅᩣᨲᨷᨭᩥᩅᩣᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ?

“ᩍᨵᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᩮ ᩅᩣ ᨶᩥᨣᨾᩮ ᩅᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩘᨥᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩣᨾᩮᩈᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩩᩁᩣᨾᩮᩁᨿᨾᨩ᩠ᨩᨷ᩠ᨷᨾᩣᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩦᩃᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᩅᩥᨣᨲᨾᩃᨾᨧ᩠ᨨᩮᩁᩮᨶ ᨧᩮᨲᩈᩣ ᩋᨣᩣᩁᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩅᩈᨲᩥ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨧᩣᨣᩮᩣ ᨷᨿᨲᨷᩣᨱᩥ ᩅᩮᩣᩔᨣ᩠ᨣᩁᨲᩮᩣ ᨿᩣᨧᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᨴᩣᨶᩈᩴᩅᩥᨽᩣᨣᩁᨲᩮᩣ᪨

“ᨲᩔ ᨴᩥᩈᩣᩈᩩ ᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ‘ᩋᨾᩩᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨣᩣᨾᩮ ᩅᩣ ᨶᩥᨣᨾᩮ ᩅᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩘᨥᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ…ᨷᩮ… ᨴᩣᨶᩈᩴᩅᩥᨽᩣᨣᩁᨲᩮᩣ’”ᨲᩥ᪨

“ᨴᩮᩅᨲᩣᨷᩥᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ‘ᩋᨾᩩᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨣᩣᨾᩮ ᩅᩣ ᨶᩥᨣᨾᩮ ᩅᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩘᨥᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ…ᨷᩮ… ᨴᩣᨶᩈᩴᩅᩥᨽᩣᨣᩁᨲᩮᩣ’”ᨲᩥ᪨ “ᩍᨴᩴ ᨡᩮᩣ ᨲᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨣᨶ᩠ᨵᨩᩣᨲᩴ, ᨿᩔ ᩋᨶᩩᩅᩣᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨷᨭᩥᩅᩣᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ , ᩋᨶᩩᩅᩣᨲᨷᨭᩥᩅᩣᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪈᪀) ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪅᪄᪨

“ᨶ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᨭᩥᩅᩣᨲᨾᩮᨲᩥ,

ᨶ ᨧᨶ᩠ᨴᨶᩴ ᨲᨣᩁᨾᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣ ᩅᩣ;

ᩈᨲᨬ᩠ᨧ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᨭᩥᩅᩣᨲᨾᩮᨲᩥ,

ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨷᩅᩣᨿᨲᩥ᪨ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪈᪀);

᪅᪅᪨

“ᨧᨶ᩠ᨴᨶᩴ ᨲᨣᩁᩴ ᩅᩣᨷᩥ, ᩏᨷ᩠ᨷᩃᩴ ᩋᨳ ᩅᩔᩥᨠᩦ;

ឯតេសំ គន្ធជាតានំ, សីលគន្ធោ អនុត្តរោ”តិ។

តត្ថ ន បុប្ផគន្ធោតិ តាវតិំសភវនេ បារិច្ឆត្តករុក្ខោ អាយាមតោ ច វិត្ថារតោ ច យោជនសតិកោ, តស្ស បុប្ផានំ អាភា បញ្ញាស យោជនានិ គច្ឆតិ, គន្ធោ យោជនសតំ, សោបិ អនុវាតមេវ គច្ឆតិ, បដិវាតំ បន អដ្ឋង្គុលមត្តម្បិ គន្តុំ ន សក្កោតិ, ឯវរូបោបិ ន បុប្ផគន្ធោ បដិវាតមេតិ។ ចន្ទនន្តិ ចន្ទនគន្ធោ។ តគរមល្លិកា វាតិ ឥមេសម្បិ គន្ធោ ឯវ អធិប្បេតោ។ សារគន្ធានំ អគ្គស្ស ហិ លោហិតចន្ទនស្សាបិ តគរស្សាបិ មល្លិកាយបិ អនុវាតមេវ វាយតិ, នោ បដិវាតំ។ សតញ្ច គន្ធោតិ សប្បុរិសានំ បន ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធសាវកានំ សីលគន្ធោ បដិវាតមេតិ។ កិំ ការណា? សព្វា ទិសា សប្បុរិសោ បវាយតិ យស្មា បន សប្បុរិសោ សីលគន្ធេន សព្វាបិ ទិសា អជ្ឈោត្ថរិត្វាវ គច្ឆតិ, តស្មា “តស្ស គន្ធោ ន បដិវាតមេតី”តិ ន វត្តព្វោ ។ តេន វុត្តំ “បដិវាតមេតី”តិ។ វស្សិកីតិ ជាតិសុមនា។ ឯតេសន្តិ ឥមេសំ ចន្ទនាទីនំ គន្ធជាតានំ គន្ធតោ សីលវន្តានំ សប្បុរិសានំ សីលគន្ធោវ អនុត្តរោ អសទិសោ អប្បដិភាគោតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បត្តា។ ទេសនា មហាជនស្ស សាត្ថិកា ជាតាតិ។

អានន្ទត្ថេរបញ្ហវត្ថុ នវមំ។

១០។ មហាកស្សបត្ថេរបិណ្ឌបាតទិន្នវត្ថុ

អប្បមត្តោអយំ គន្ធោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ មហាកស្សបត្ថេរស្ស បិណ្ឌបាតទានំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ ទិវសេ ថេរោ សត្តាហច្ចយេន និរោធា វុដ្ឋាយ “រាជគហេ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរិស្សាមី”តិ និក្ខមិ។ តស្មិំ បន សមយេ សក្កស្ស ទេវរញ្ញោ បរិចារិកា កកុដបាទិនិយោ បញ្ចសតា អច្ឆរាយោ “ថេរស្ស បិណ្ឌបាតំ ទស្សាមា”តិ ឧស្សាហជាតា បញ្ច បិណ្ឌបាតសតានិ សជ្ជេត្វា អាទាយ អន្តរាមគ្គេ ឋត្វា, “ភន្តេ, ឥមំ បិណ្ឌបាតំ គណ្ហថ, សង្គហំ នោ ករោថា”តិ វទិំសុ។ “គច្ឆថ តុម្ហេ,អហំ ទុគ្គតានំ សង្គហំ ករិស្សាមី”តិ។ “ភន្តេ, មា នោ នាសេថ, សង្គហំ នោ ករោថា”តិ។ ថេរោ ញត្វា បុន បដិក្ខិបិត្វា បុនបិ អបគន្តុំ អនិច្ឆមានា យាចន្តិយោ “អត្តនោ បមាណំ ន ជានាថ, អបគច្ឆថា”តិ អច្ឆរំ បហរិ។ តា ថេរស្ស អច្ឆរសទ្ទំ សុត្វា សន្តជ្ជិតា សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តិយោ បលាយិត្វា ទេវលោកមេវ គន្ត្វា, សក្កេន “កហំ គតាត្ថា”តិ បុដ្ឋា, “‘សមាបត្តិតោ វុដ្ឋិតស្ស ថេរស្ស បិណ្ឌបាតំ ទស្សាមា’តិ គតាម្ហា, ទេវា”តិ។ “ទិន្នោ បន វោ”តិ? “គណ្ហិតុំ ន ឥច្ឆតី”តិ។ “កិំ កថេសី”តិ? “‘ទុគ្គតានំ សង្គហំ ករិស្សាមី’តិ អាហ, ទេវា”តិ។ “តុម្ហេ កេនាការេន គតា”តិ។ “ឥមិនាវ, ទេវា”តិ។ សក្កោ “តុម្ហាទិសិយោ ថេរស្ស បិណ្ឌបាតំ កិំ ទស្សន្តី”តិ សយំ ទាតុកាមោ ហុត្វា, ជរាជិណ្ណោ មហល្លកោ ខណ្ឌទន្តោ បលិតកេសោ ឱភគ្គសរីរោ មហល្លកតន្តវាយោ ហុត្វា សុជម្បិ ទេវធីតរំ តថារូបមេវ មហល្លិកំ កត្វា ឯកំ បេសការវីថិំ មាបេត្វា តន្តំ បសារេន្តោ អច្ឆិ។

ថេរោបិ “ទុគ្គតានំ សង្គហំ ករិស្សាមី”តិ នគរាភិមុខោ គច្ឆន្តោ ពហិនគរេ ឯវ តំ វីថឹ ទិស្វា ឱលោកេន្តោ ទ្វេ ជនេ អទ្ទស។ តស្មិំ ខណេ សក្កោ តន្តំ បសារេតិ, សុជា តសរំ វដ្ដេតិ។ ថេរោ ចិន្តេសិ – “ឥមេ មហល្លកកាលេបិ កម្មំ ករោន្តិយេវ, ឥមស្មិំ នគរេ ឥមេហិ ទុគ្គតតរា នត្ថិ មញ្ញេ, ឥមេហិ ទិន្នំ ឧឡុង្កមត្តម្បិ សាកមត្តម្បិ គហេត្វា ឥមេសំ សង្គហំ ករិស្សាមី”តិ។ សោ តេសំ គេហាភិមុខោ អហោសិ។ សក្កោ តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា សុជំ អាហ – “ភទ្ទេ, មយ្ហំ អយ្យោ ឥតោ អាគច្ឆតិ, ត្វំ អបស្សន្តី វិយ តុណ្ហីភូតា និសីទ, ខណេន ថេរំ វញ្ចេត្វា បិណ្ឌបាតំ ទស្សាមា”តិ។ ថេរោ អាគន្ត្វា គេហទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ តេបិ អបស្សន្តា វិយ អត្តនោ កម្មមេវ ករោន្តា ថោកំ អាគមយិំសុ។

អថ សក្កោ “គេហទ្វារេ ឯកោ ថេរោ វិយ ឋិតោ, ឧបធារេហិ តាវា”តិ អាហ។ “គន្ត្វា ឧបធារេថ, សាមី”តិ។ សោ គេហា និក្ខមិត្វា ថេរំ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា ឧភោហិ ហត្ថេហិ ជណ្ណុកានិ ឱលម្ពិត្វា និត្ថុនន្តោ ឧដ្ឋាយ “កតរោ ថេរោ នុ ខោ អយ្យោ”តិ ថោកំ ឱសក្កិត្វា “អក្ខីនិ មេ ធូមាយន្តី”តិ វត្វា នលាដេ ហត្ថំ ឋបេត្វា ឧទ្ធំ ឱលោកេត្វា “អហោ ទុក្ខំ, អយ្យោ នោ មហាកស្សបត្ថេរោ ចិរស្សំ មេ កុដិទ្វារំ អាគតោ, អត្ថិ នុ ខោ កិញ្ចិ គេហេ”តិ អាហ។ សុជា ថោកំ អាកុលំ វិយ ហុត្វា “អត្ថិ, សាមី”តិ បដិវចនំ អទាសិ។ សក្កោ, “ភន្តេ, លូខំ វា បណីតំ វាតិ អចិន្តេត្វា សង្គហំ នោ ករោថា”តិ បត្តំ គណ្ហិ។ ថេរោ “ឯតេហិ ទិន្នំ សាកំ វា ហោតុ កុណ្ឌកមុដ្ឋិ វា, សង្គហំ នេសំ ករិស្សាមី”តិ បត្តំ អទាសិ។ សោ អន្តោឃរំ បវិសិត្វា ឃដិឱទនំ នាម ឃដិយា ឧទ្ធរិត្វា បត្តំ បូរេត្វា ថេរស្ស ហត្ថេ ឋបេសិ។ សោ អហោសិ បិណ្ឌបាតោ អនេកសូបព្យញ្ជនោ, សកលំ រាជគហនគរំ គន្ធេន អជ្ឈោត្ថរិ។

តទា ថេរោ ចិន្តេសិ – “អយំ បុរិសោ អប្បេសក្ខោ, បិណ្ឌបាតោ មហេសក្ខោ, សក្កស្ស ភោជនសទិសោ, កោ នុ ខោ ឯសោ”តិ។ អថ នំ “សក្កោ”តិ ញត្វា អាហ – “ភារិយំ តេ កម្មំ កតំ ទុគ្គតានំ សម្បត្តិំ វិលុម្បន្តេន, អជ្ជ មយ្ហំ ទានំ ទត្វា កោចិទេវ ទុគ្គតោ សេនាបតិដ្ឋានំ វា សេដ្ឋិដ្ឋានំ វា លភេយ្យា”តិ។ “មយា ទុគ្គតតរោ នត្ថិ, ភន្តេ”តិ។ “កិំ ការណា ត្វំ ទុគ្គតោ ទេវលោកេ រជ្ជសិរិំ អនុភវន្តោ”តិ? “ភន្តេ, ឯវំ នាមេតំ, មយា បន អនុប្បន្នេ ពុទ្ធេ កល្យាណកម្មំ កតំ, ពុទ្ធុប្បាទេ វត្តមានេ កល្យាណកម្មំ កត្វា ចូឡរថទេវបុត្តោ មហារថទេវបុត្តោ អនេកវណ្ណទេវបុត្តោតិ ឥមេ តយោ សមានទេវបុត្តា មម អាសន្នដ្ឋានេ និព្ពត្តា, មយា តេជវន្តតរា។ អហញ្ហិ តេសុ ទេវបុត្តេសុ ‘នក្ខត្តំ កីឡិស្សាមា’តិ បរិចារិកាយោ គហេត្វា អន្តរវីថិំ ឱតិណ្ណេសុ បលាយិត្វា គេហំ បវិសាមិ។ តេសញ្ហិ សរីរតោ តេជោ មម សរីរំ ឱត្ថរតិ, មម សរីរតោ តេជោ តេសំ សរីរំ ន ឱត្ថរតិ, ‘កោ មយា ទុគ្គតតរោ, ភន្តេ’តិ។ ‘ឯវំ សន្តេបិ ឥតោ បដ្ឋាយ មយ្ហំ ឯវំ វញ្ចេត្វា ទានំ មាទាសី’”តិ។ “វញ្ចេត្វា តុម្ហាកំ ទានេ ទិន្នេ មយ្ហំ កុសលំ អត្ថិ, ន អត្ថី”តិ? “អត្ថាវុសោ”តិ។ “ឯវំ សន្តេ កុសលកម្មករណំ នាម មយ្ហំ ភារោ, ភន្តេ”តិ។ សោ ឯវំ វត្វា ថេរំ វន្ទិត្វា សុជំ គហេត្វា ថេរំ បទក្ខិណំ កត្វា វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា “អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុប្បតិដ្ឋិត”ន្តិ ឧទានំ ឧទានេសិ។ តេន វុត្តំ –

“ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា មហាកស្សបោ បិប្ផលិគុហាយំ វិហរតិ, សត្តាហំ ឯកបល្លង្កេន និសិន្នោ ហោតិ អញ្ញតរំ សមាធិំ សមាបជ្ជិត្វា។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋាសិ។ អថ ខោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋិតស្ស ឯតទហោសិ – “យំនូនាហំ រាជគហំ

បិណ្ឌាយ បវិសេយ្យ”ន្តិ។

“តេន ខោ បន សមយេន បញ្ចមត្តានិ ទេវតាសតានិ ឧស្សុក្កំ អាបន្នានិ ហោន្តិ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស បិណ្ឌបាតបដិលាភាយ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ តានិ បញ្ចមត្តានិ ទេវតាសតានិ បដិក្ខិបិត្វា បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។

“តេន ខោ បន សមយេន សក្កោ ទេវានមិន្ទោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស បិណ្ឌបាតំ ទាតុកាមោ ហោតិ។ បេសការវណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វា តន្តំ វិនាតិ, សុជា អសុរកញ្ញា តសរំ បូរេតិ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ រាជគហេ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមានោ យេន សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ, អទ្ទសា ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ អាយស្មន្តំ មហាកស្សបំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ, ទិស្វា ឃរា និក្ខមិត្វា បច្ចុគ្គន្ត្វា ហត្ថតោ បត្តំ គហេត្វា ឃរំ បវិសិត្វា ឃដិយា ឱទនំ ឧទ្ធរិត្វា បត្តំ បូរេត្វា អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស អទាសិ។ សោ អហោសិ បិណ្ឌបាតោ អនេកសូបោ អនេកព្យញ្ជនោ អនេករសព្យញ្ជនោ។ អថ ខោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស ឯតទហោសិ – ‘កោ នុ ខោ អយំ សត្តោ, យស្សាយំ ឯវរូបោ ឥទ្ធានុភាវោ’តិ។ អថ ខោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស ឯតទហោសិ – ‘សក្កោ ខោ អយំ ទេវានមិន្ទោ’តិ វិទិត្វា សក្កំ ទេវានមិន្ទំ ឯតទវោច – ‘កតំ ខោ តេ ឥទំ, កោសិយ, មា បុនបិ ឯវរូបមកាសី’”តិ។ “អម្ហាកម្បិ, ភន្តេ កស្សប, បុញ្ញេន អត្ថោ, អម្ហាកម្បិ បុញ្ញេន ករណីយ”ន្តិ។

“អថ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ អាយស្មន្តំ មហាកស្សបំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ តិក្ខត្តុំ ឧទានំ ឧទានេសិ – ‘អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុប្បតិដ្ឋិតំ, អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុប្បតិដ្ឋិតំ, អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុប្បតិដ្ឋិត’”ន្តិ (ឧទា. ២៧)។

អថ ខោ ភគវា វិហារេ ឋិតោ ឯវ តស្ស តំ សទ្ទំ សុត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា – “បស្សថ, ភិក្ខវេ, សក្កំ ទេវានមិន្ទំ ឧទានំ ឧទានេត្វា អាកាសេន គច្ឆន្ត”ន្តិ អាហ។ “កិំ បន តេន កតំ, ភន្តេ”តិ? “វញ្ចេត្វា តេន មយ្ហំបុត្តស្ស កស្សបស្ស បិណ្ឌបាតោ ទិន្នោ, តំ ទត្វា តុដ្ឋមានសោ ឧទានំ ឧទានេន្តោ គច្ឆតី”តិ។ “ថេរស្ស បិណ្ឌបាតំ ទាតុំ វដ្ដតី”តិ កថំ, ភន្តេ, តេន ញាតន្តិ។ “ភិក្ខវេ, មម បុត្តេន សទិសំ នាម បិណ្ឌបាតិកំ ទេវាបិ មនុស្សាបិ បិហយន្តី”តិ វត្វា សយម្បិ ឧទានំ ឧទានេសិ”។ សុត្តេ បន ឯត្តកមេវ អាគតំ –

“អស្សោសិ ខោ ភគវា ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមានុសិកាយ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ តិក្ខត្តុំ ឧទានំ ឧទានេន្តស្ស “អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុប្បតិដ្ឋិតំ, អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុប្បតិដ្ឋិតំ, អហោ ទានំ បរមទានំ កស្សបេ សុប្បតិដ្ឋិត”ន្តិ (ឧទា. ២៧)។

អថ ខោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

“បិណ្ឌបាតិកស្ស ភិក្ខុនោ,

អត្តភរស្ស អនញ្ញបោសិនោ;

ទេវា បិហយន្តិ តាទិនោ,

ឧបសន្តស្ស សទា សតីមតោ”តិ។ (ឧទា. ២៧);

ឥមញ្ច បន ឧទានំ ឧទានេត្វា, “ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ មម បុត្តស្ស សីលគន្ធេន អាគន្ត្វា បិណ្ឌបាតំ អទាសី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ

–

៥៦.

“អប្បមត្តោ អយំ គន្ធោ, យ្វាយំ តគរចន្ទនី;

យោ ច សីលវតំ គន្ធោ, វាតិ ទេវេសុ ឧត្តមោ”តិ។

តត្ថ អប្បមត្តោតិ បរិត្តប្បមាណោ។ យោ ច សីលវតន្តិ យោ បន សីលវន្តានំ សីលគន្ធោ, សោ តគរំ វិយ លោហិតចន្ទនំ វិយ ច បរិត្តកោ ន ហោតិ, អតិវិយ ឧឡារោ វិប្ផារិតោ។ តេនេវ ការណេន វាតិ ទេវេសុ ឧត្តមោតិ បវរោ សេដ្ឋោ ហុត្វា ទេវេសុ ច មនុស្សេសុ ច សព្ពត្ថមេវ វាយតិ, ឱត្ថរន្តោ គច្ឆតីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បត្តា។ ទេសនា មហាជនស្ស សាត្ថិកា ជាតាតិ។

មហាកស្សបត្ថេរបិណ្ឌបាតទិន្នវត្ថុ ទសមំ។

១១. គោធិកត្ថេរបរិនិព្ពានវត្ថុ

តេសំ សម្បន្នសីលានន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា រាជគហំ ឧបនិស្សាយ វេឡុវនេ វិហរន្តោ គោធិកត្ថេរស្ស បរិនិព្ពានំ អារព្ភ កថេសិ។

ເສາ ຫິ ອາຍສ຺ມາ ອິສິຄິລິປເສ຺ສ ກາຬສິລາຍໍ ວິຫຣເນ຺ຕາ ອປ຺ປມເຕ຺ຕາ ອາຕາປີ ປຫິຕເຕ຺ຕາ ສາມາຍິກໍ ເຈເຕາວິມຸຕ຺ຕິໍ ຜຸສິຕ຺ວາ ເອກສ຺ສ ອນຸສ຺ສາຍິກສ຺ສ ເຣາຄສ຺ສ ວເສນ ຕເຕາ ປຣິຫາຍິ. ເສາ ທຸຕິຍມ຺ປິ ຕຕິຍມ຺ປິ ຉກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ຌານໍ ນິພ຺ພເຕ຺ເຕ຺ວາ ປຣິຫີເນາ, ສຕ຺ຕເມ ວາເຣ ອຸປ຺ປາເທ຺ຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – "ອຫໍ ຉກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ຌານາ ປຣິຫີເນາ, ປຣິຫີນຌ຺ຌານສ຺ສ ເຂາ ປນ ອນິຍຕາ ຄຕິ, ອິທາເນວ ສຕ຺ຖໍ ອາຫຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ເກເສາເຣາປນສຕ຺ຖກໍ ຄເຫ຺ຕ຺ວາ ຄລນາຬິໍ ຉິນ຺ທິຕຸໍ ມຎ຺ຈເກ ນິປຊ຺ຊິ. ມາເຣາ ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ຎຕ຺ວາ "ອຍໍ ພິກ຺ຂຸ ສຕ຺ຖໍ ອາຫຣິຕຸກາເມາ, ສຕ຺ຖໍ ອາຫຣນ຺ຕາ ເຂາ ປນ ຊີວິເຕ ນິຣເປກ຺ຂາ ເຫານ຺ຕິ, ເຕ ວິປສ຺ສນໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕມ຺ປິ ປາປຸຓນ຺ຕິ, ສຈາຫໍ ເອຕໍ ວາເຣສ຺ສາມິ, ນ ເມ ວຈນໍ ກຣິສ຺ສຕິ, ສຕ຺ຖາຣໍ ວາຣາເປສ຺ສາມີ"ຕິ ອຎ຺ຎາຕກເວເສນ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອວມາຫ –

"ມຫາວີຣ ມຫາປຎ຺ຎ, ອິທ຺ທິຍາ ຍສສາ ຊລ;

ສພ຺ພເວຣພຍາຕີຕ, ປາເທ ວນ຺ທາມິ ຈກ຺ຂຸມ.

"ສາວເກາ ເຕ ມຫາວີຣ, ມຣຓໍ ມຣຓາພິພູ;

ອາກງ຺ຂຕິ ເຈຕຍຕິ, ຕໍ ນິເສທ ຊຸຕິນ຺ທຣ.

"ກຖຎ຺ຫິ ພຄວາ ຕຸຍ຺ຫໍ, ສາວເກາ ສາສເນ ຣເຕາ;

ອປ຺ປຕ຺ຕມານເສາ ເສກ຺ເຂາ, ກາລໍ ກຍິຣາ ຊເນ ສຸຕາ"ຕິ. (ສໍ. ນິ. ໑.໑໕໙);

ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ເຖເຣນ ສຕ຺ຖໍ ອາຫຣິຕໍ ເຫາຕິ. ສຕ຺ຖາ "ມາເຣາ ອຍ"ນ຺ຕິ ວິທິຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

"ເອວຎ຺ຫິ ທີຣາ ກຸພ຺ພນ຺ຕິ, ນາວກງ຺ຂນ຺ຕິ ຊີວິຕໍ;

ສມູລໍ ຕຓ຺ຫມພ຺ພຸຍ຺ຫ, ເຄາທິເກາ ປຣິນິພ຺ພຸເຕາ"ຕິ. (ສໍ. ນິ. ໑.໑໕໙);

ອຖ ເຂາ ພຄວາ ສມ຺ພຫຸເລຫິ ພິກ຺ຂູຫິ ສທ຺ທິໍ ເຖຣສ຺ສ ສຕ຺ຖໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ນິປນ຺ນຏ຺ຐານໍ ອຄມາສິ. ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ມາເຣາ ປາປິມາ "ກຕ຺ຖ ນຸ ເຂາ ເຄາທິກສ຺ສ ປຏິສນ຺ທິວິຎ຺ຎາຓໍ ປຕິຏ຺ຐິຕ"ນ຺ຕິ ທູມຣາສິ ວິຍ ຕິມິຣປຸຎ຺ເຊາ ວິຍ ຈ ຫຸຕ຺ວາ ສພ຺ພທິສາສຸ ເຖຣສ຺ສ ວິຎ຺ຎາຓໍ ສມນ຺ເວສຕິ. ພຄວາ ຕໍ ທູມຕິມິຣພາວໍ ພິກ຺ຂູນໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ "ເອເສາ ເຂາ, ພິກ຺ຂເວ, ມາເຣາ ປາປິມາ ເຄາທິກສ຺ສ ກຸລປຸຕ຺ຕສ຺ສ ວິຎ຺ຎາຓໍ ສມນ຺ເວສຕິ 'ກຕ຺ຖ ເຄາທິກສ຺ສ

កុលបុត្តស្ស ចិញ្ញាណំ បតិដ្ឋិតន្តិ. អបតិដ្ឋិតេន ច, កិល្លេច, ចិញ្ញាណេន កោធនោ កុលបុត្តោ បរិតិញ្ញុតោ”តិ អាហ. យាវោបិ តស្ស ចិញ្ញាណដ្ឋានំ ឥដ្ឋំ អសន្តោសេត្វា កុយាវកចណ្ណោ ហុត្វា ទោលុចបណ្ឌុចិណំ អាភាយ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ –

“ឧដ្ឋំ អរេសា ច វីរិយំ, ជិសា អត្ថជិសា ឧហំ;

អត្ថំ ភាសិកជ្ជាយិ, កោធនោ សោ កុហិំ គតោ”តិ. (ឆ. គិ. ១.១៣៥);

អថ តំ សត្ថា អាហ –

“វេសា ឆីវោ ឆិតិសមុទ្ទោ, ឈាឃិ ឈាគវតោ សភា;

អវហារត្តំ អត្ថយុញ្ញា, ជីចិតំ អគិកាយយំ.

“វេត្វាន យជ្ជោនោ វេសនំ, អនាគន្ត្វា បុនប្បុច;

សមុល់ តណ្ហាសញ្ញាយ កោធនោ បរិតិញ្ញុតោ”តិ. (ឆ. គិ. ១.១៣៥);

ឧចំ ចុវេត្ត យាវោ បិបិយា ភកចត្តំ កាឆាយ អនុញ្ញាសិ –

“តស្ស វេសាកបវេតស្ស, ជីណា កដ្ឋា អភស្សច;

តវេតា វេសា ធុមុវោ ឃវង្គោ, តវេត្វចត្តុវឆាយឆា”តិ. (ឆ. គិ. ១.១៣៥);

សត្វាបិ “កិំ តេ, បិបិយ, កោធិកស្ស កុលបុត្តស្ស គិញ្ញាត្តដ្ឋានេន? តស្ស ហិ គិញ្ញាត្តដ្ឋានំ តុយ្ហំ ជីសានំ សតយ្ហិ សហស្សយ្ហិ ឥដ្ឋំ ន សក្កោតី”តិ ចត្វា ឥមំ គាថយាហ –

៥សិ.

“តេសំ សម្បន្នសីលានំ, អប្បមាទវិហារិនំ;

សម្មទញ្ញា វិមុត្តានំ, មារោ មគ្គំ ន វិន្ទតី”តិ។

តត្ថ តេសន្តិ យថា អប្បតិដ្ឋិតេន វិញ្ញាណេន គោធិកោ កុលបុត្តោ បរិនិព្ពុតោ, ឯវ ច ខោ បរិនិព្ពាយន្តិ, តេសំ សម្បន្នសីលានន្តិ បរិបុណ្ណសីលានំ។ អប្បមាទវិហារីនន្តិ សតិអវិប្បវាសសង្ខាតេន អប្បមាទេន វិហរន្តានំ។ សម្មទញ្ញា វិមុត្តានន្តិ ហេតុនា ការណេន ជានិត្វា “តទង្គវិមុត្តិយា, វិក្ខម្ភនវិមុត្តិយា, សមុច្ឆេទវិមុត្តិយា, បដិប្បស្សទ្ធិវិមុត្តិយា, និស្សរណវិមុត្តិយា”តិ ឥមាហិ បញ្ចហិ វិមុត្តីហិ វិមុត្តានំ។ មារោ មគ្គំ ន វិន្ទតីតិ ឯវរូបានំ មហាខីណាសវានំ សព្ពថាមេន មគ្គន្តោបិ មារោ គតមគ្គំ ន វិន្ទតិ ន លភតិ ន បស្សតីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បត្តា។ ទេសនា មហាជនស្ស សាត្ថិកា ជាតាតិ។

គោធិកត្ថេរបរិនិព្ពានវត្ថុ ឯកាទសមំ។

១២។ គរហទិន្នវត្ថុ

យថា សង្ការដ្ឋានស្មិន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ គរហទិន្នំ នាម និគណ្ឋសាវកំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយញ្ហិ សិរិគុត្តោ ច គរហទិន្នោ ចាតិ ទ្វេ សហាយកា អហេសុំ។ តេសុ សិរិគុត្តោ ឧបាសកោ ពុទ្ធសាវកោ, គរហទិន្នោ និគណ្ឋសាវកោ ។ តំ និគណ្ឋា អភិណ្ហំ ឯវំ វទន្តិ – “តវ សហាយកំ សិរិគុត្តំ ‘កិំ ត្វំ សមណំ គោតមំ ឧបសង្កមសិ, តស្ស សន្តិកេ កិំ លភិស្សសី’តិ វត្វា យថា អម្ហេ ឧបសង្កមិត្វា អម្ហាកំ ទេយ្យធម្មំ ទស្សតិ, កិំ ឯវំ ឱតារេតុំ ន វដ្ដតី”តិ។ គរហទិន្នោ តេសំ វចនំ សុត្វា អភិណ្ហំ គន្ត្វា ឋិតនិសិន្នដ្ឋានាទីសុ សិរិគុត្តំ ឯវំ វទតិ – “សម្ម, កិំ តេ សមណេន គោតមេន, តំ ឧបសង្កមិត្វា កិំ លភិស្សសិ, កិំ តេ មម, អយ្យេ, ឧបសង្កមិត្វា តេសំ ទានំ ទាតុំ ន វដ្ដតី”តិ? សិរិគុត្តោ តស្ស កថំ សុត្វាបិ ពហូ ទិវសេ តុណ្ហី ហុត្វា និព្ពិជ្ជិត្វា ឯកទិវសំ, “សម្ម, ត្វំ អភិណ្ហំ អាគន្ត្វា មំ ឋិតនិសិន្នដ្ឋានាទីសុ ឯវំ វទេសិ, ‘សមណំ គោតមំ ឧបសង្កមិត្វា កិំ លភិស្សសិ, មម, អយ្យេ, ឧបសង្កមិត្វា តេសំ ទានំ ទេហី’តិ, កថេហិ តាវ មេ, តវ, អយ្យា, កិំ ជានន្តី”តិ? “‘អហោ, សាមិ, មា ឯវំ វទ, មម អយ្យានំ អញ្ញាតំ នាម នត្ថិ, សព្ពំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ សព្ពំ កាយវចីមនោកម្មំ ឥទំ ភវិស្សតិ, ឥទំ ន ភវិស្សតី’តិ សព្ពំ ភព្ពាភព្ពំ ជានន្តី”តិ? “ឯវំ វទេសី”តិ។ “អាម, វទេមី”តិ។ “យទិ ឯវំ, អតិភារិយំ តេ កតំ, ឯត្តកំ កាលំ មយ្ហំ ឯតមត្ថំ អនាចិក្ខន្តេន, អជ្ជ មយា អយ្យានំ ញាណានុភាវោ ញាតោ, គច្ឆ, សម្ម, អយ្យេ, មម វចនេន និមន្តេហី”តិ។ សោ និគណ្ឋានំ សន្តិកំ គន្ត្វា តេ វន្ទិត្វា “មយ្ហំ សហាយកោ សិរិគុត្តោ ស្វាតនាយ តុម្ហេ និមន្តេតី”តិ អាហ។ “សិរិគុត្តេន សាមំ ត្វំ វុត្តោ”តិ? “អាម, អយ្យា”តិ។ តេ ហដ្ឋតុដ្ឋា ហុត្វា “និប្ផន្នំ នោ កិច្ចំ, សិរិគុត្តស្ស អម្ហេសុ បសន្នកាលតោ បដ្ឋាយ កា នាម សម្បត្តិ អម្ហាកំ ន ភវិស្សតី”តិ វទិំសុ។

សិរិគុត្តស្សាបិ យថត្ថំ និវេទេសុំ។ សោ តស្មិំ ទ្វិន្នំ គេហានំ អន្តរេ មហន្តំ ទីឃំ អាវាដំ ខណាបេត្វា គូថកលលស្ស បូរាបេសិ។ ពហិអាវាដេ ទ្វីសុ បរិយន្តេសុ តាលកេ កោដ្ដាបេត្វា តេសុ រជ្ជុយោ ពន្ធាបេត្វា អាសនានិ បុរិមបាទេ អាវាដស្ស បុរិមបស្សេ ឋបេត្វា បច្ឆិមបាទេ រជ្ជុកេសុ ឋបេសិ "ឯវំ និសិន្នកាលេ ឯវំ អវំសិរា បតិស្សន្តី"តិ យញ្ញាយនោ យថា អាវាដោ ន បញ្ញាយតិ, ឯវំ អាសនានំ ឧបរិ បច្ចត្ថរណានិ ទាបេសិ។ មហន្តា មហន្តា ចាដិយោ ឋបេត្វា កទលិបណ្ណេហិ ច សេតបិលោតិកាហិ ច មុខានិ ពន្ធាបេត្វា តា តុច្ឆា ឯវ គេហស្ស បច្ឆិមភាគេ ពហិ យាគុភត្តសិត្ថសប្បិតេលមធុផាណិតបូវចុណ្ណមក្ខិតា កត្វា ឋបេសិ។ គរហទិន្នោ បាតោវ តស្ស ឃរំ វេគេន គន្ត្វា, "អយ្យានំ សក្ការោ សជ្ជិតោ"តិ បុច្ឆិ។ "អាម, សម្ម, សជ្ជិតោ"តិ។ "កហំ បន ឯសោ"តិ។ "ឯតាសុ ចាដីសុ យាគុ, ឯតាសុ ភត្តំ, ឯតាសុ សប្បិផាណិតបូវាទីនិ បូរិតានិ, អាសនានិ បញ្ញត្តានី"តិ។ សោ "សាធូ"តិ វត្វា គតោ។ តស្ស គតកាលេ បញ្ចសតា និគណ្ឋា អាគមិំសុ។ សិរិគុត្តោ គេហា និក្ខមិត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន និគណ្ឋេ វន្ទិត្វា តេសំ បុរតោ អញ្ជលិ បគ្គយ្ហ ឋិតោ ឯវំ ចិន្តេសិ – "តុម្ហេ កិរ អតីតាទិភេទំ សព្វំ ជានាថ, ឯវំ តុម្ហាកំ ឧបដ្ឋាកេន មយ្ហំ កថិតំ។ សចេ សព្វំ តុម្ហេ ជានាថ, មយ្ហំ គេហំ មា បវិសិត្ថ។ មម គេហំ បវិដ្ឋានម្បិ វោ នេវ យាគុ អត្ថិ, ន ភត្តាទីនិ។ សចេ អជានិត្វា បវិសិស្សថ, គូថអាវាដេ វោ បាតេត្វា បោថេស្សាមី"តិ ឯវំ ចិន្តេត្វា បុរិសានំ សញ្ញំ អទាសិ។ ឯវំ តេសំ និសីទនកាលេ ញត្វា បច្ឆិមបស្សេ ឋត្វា អាសនានំ ឧបរិ បច្ចត្ថរណានិ អបនេយ្យាថ, មា តានិ អសុចិនា មក្ខិយិំសូតិ។

អថ និគណ្ឋេ "ឥតោ ឯថ, ភន្តេ"តិ អាហ។ និគណ្ឋា បវិសិត្វា បញ្ញត្តាសនេសុ និសីទិតុំ អារភិំសុ។ អថ នេ មនុស្សា វទិំសុ – "អាគមេថ, ភន្តេ, មា តាវ និសីទថា"តិ។ "កិំ ការណា"តិ? "អម្ហាកំ គេហំ បវិដ្ឋានំ អយ្យានំ វត្តំ ញត្វា និសីទិតុំ វដ្ដតី"តិ។ "កិំ កាតុំ វដ្ដតិ, អាវុសោ"តិ? "អត្តនោ អត្តនោ បត្តាសនមូលេសុ ឋត្វា សព្វេបិ ឯកប្បហារេនេវ និសីទិតុំ វដ្ដតី"តិ។ ឥទំ កិរស្ស អធិប្បាយោ – "ឯកស្មិំ អាវាដេ បតិតេ 'មា, អាវុសោ, អវសេសា អាសនេ និសីទន្តូ'តិ វត្តុំ មា លភន្តូ"តិ។ តេ "សាធូ"តិ វត្វា "ឥមេហិ កថិតកថំ អម្ហេហិ កាតុំ វដ្ដតី"តិ ចិន្តយិំសុ។ អថ សព្វេ អត្តនោ អត្តនោ បត្តាសនមូលេ បដិបាដិយា អដ្ឋំសុ។ អថ នេ, "ភន្តេ, សីឃំ ឯកប្បហារេនេវ និសីទថា"តិ វត្វា តេសំ និសិន្នភាវំ ញត្វា អាសនានំ ឧបរិ បច្ចត្ថរណានិ នីហរិំសុ។ និគណ្ឋា ឯកប្បហារេនេវ និសិន្នា, រជ្ជូនំ ឧបរិ ឋបិតា អាសនបាទា ភដ្ឋា, និគណ្ឋា អវំសិរា អាវាដេ បតិំសុ។ សិរិគុត្តោ តេសុ បតិតេសុ ទ្វារំ បិទហិត្វា តេ ឧត្តិណ្ណុត្តិណ្ណេ "អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ កស្មា ន ជានាថា"តិ ទណ្ឌេហិ បោថេត្វា "ឯត្តកំ ឯតេសំ វដ្ដិស្សតី"តិ ទ្វារំ វិវរាបេសិ។ តេ និក្ខមិត្វា បលាយិតុំ អារភិំសុ។ គមនមគ្គេ បន តេសំ សុធាបរិកម្មកតំ ភូមិំ បិច្ឆិលំ ការាបេសិ។ តេ តត្ថ អសណ្ឋហិត្វា បតិតេ បតិតេ បុន បោថាបេត្វា "អលំ ឯត្តកំ តុម្ហាក"ន្តិ ឧយ្យោជេសិ។ តេ "នាសិតម្ហាតយា, នាសិតម្ហាតយា"តិ កន្ទន្តា ឧបដ្ឋាកស្ស គេហទ្វារំ អគមំសុ។

គរហទិន្នោ តំ វិប្បការំ ទិស្វា កុទ្ធោ "នាសិតម្ហិ សិរិគុត្តេន, ហត្ថំ បសារេត្វា ចន្តន្តានំ សទេវកេ លោកេ យថារុចិយា ទាតុំ សមត្ថេ នាម បុញ្ញក្ខេត្តភូតេ មម, អយ្យេ , បោថាបេត្វា ព្យសនំ បាបេសី"តិ រាជកុលំ គន្ត្វា តស្ស កហាបណសហស្សំ ទណ្ឌំ ការេសិ។ អថស្ស រាជា សាសនំ បេសេសិ។ សោ គន្ត្វា រាជានំ វន្ទិត្វា, "ទេវ, ឧបបរិក្ខិត្វា ទណ្ឌំ គណ្ហថ, មា អនុបបរិក្ខិត្វា"តិ អាហ។ "ឧបបរិក្ខិត្វា គណ្ហិស្សាមី"តិ។ "សាធុ, ទេវា"តិ។ "តេន ហិ គណ្ហាហី"តិ។ "ទេវ, មយ្ហំ សហាយកោ និគណ្ឋសាវកោ មំ ឧបសង្កមិត្វា ឋិតនិសិន្នដ្ឋានាទីសុ អភិណ្ហំ ឯវំ

វទេសិ – “សម្ម, កិំ តេ សមណេន គោតមេន, តំ ឧបសង្កមិត្វា កិំ លភិស្សសី”តិ ឥទំ អាទិំ កត្វា សិរិគុត្តោ សត្ថុ តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា “ទេវ, សទេវ ឥមស្មិំ ការណេ ទណ្ឌំ ករោន្តំ យុត្តំ, ករោថា”តិ។ រាជា គរហទិន្នំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ តេ ឯវំ វុត្ត”ន្តិ អាហ។ “សច្ចំ, ទេវា”តិ។ ត្វំ ឯត្តកម្បិ អជានន្តោ សត្ថារោតិ គហេត្វា វិចរន្តោ “សព្ពំ ជានន្តី”តិ កិំ ការណា តថាគតសាវកស្ស ករោសិ។ “មយា អារោបិតទណ្ឌោ តុយ្ហមេវ ហោតូ”តិ ឯវំ ស្វេវ ទណ្ឌំ បាបេតោ, តស្សេវ កុលូបកា បោថេត្វា និហដា។

សោ តំ កុជ្ឈិត្វា តតោ បដ្ឋាយ អឌ្ឍមាសមត្តម្បិ សិរិគុត្តេន សទ្ធិំ អកថេត្វា ចិន្តេសិ – “ឥទំ ចិន្តិតំ មយ្ហំ អយុត្តំ, ឥមស្ស កុលូបកានម្បិ មយា ញាតំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ សិរិគុត្តំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – “សហាយ សិរិគុត្តា”តិ។ “កិំ, សម្មា”តិ? “ញាតិសុហជ្ជានំ នាម កលហោបិ ហោតិ វិវាទោបិ, កិំ ត្វំ កិញ្ចិ ន កថេសិ, កស្មា ឯវំ ករោសី”តិ? “សម្ម, តវ មយា សទ្ធិំ អកថេន្តោ ន កថេមី”តិ។ “យំ, សម្ម, កតំ, កតមេវ តំ ន មយំ មេត្តិំ ភិន្ទិស្សាមា”តិ។ តតោ បដ្ឋាយ ឧភោបិ ឯកដ្ឋានេ តិដ្ឋន្តិ និសីទន្តិ។ អថេកទិវសំ សិរិគុត្តោ គរហទិន្នំ អាហ – “កិំ តេ និគណ្ឋេហិ, តេ ឧបសង្កមិត្វា កិំ លភិស្សសិ, មម សត្ថារំ ឧបសង្កមិតុំ វា អយ្យានំ ទានំ ទាតុំ វា កិំ តេ ន វដ្ដតី”តិ? សោបិ ឯតមេវ បច្ចាសីសតិ, តេនស្ស កណ្ឌុវនដ្ឋានេ នខេន វិលេខិតំ វិយ អហោសិ។ សោ, “សិរិគុត្ត, តវ សត្ថា កិំ ជានាតី”តិ បុច្ឆិ។ “អម្ភោ, មា ឯវំ វទ, សត្ថុ មេ អជានិតព្ពំ នាម នត្ថិ, អតីតានាគតំ សព្ពំ ជានាតិ, សោឡសហាការេហិ សត្តានំ ចិត្តំ បរិច្ឆិន្ទតី”តិ។ “អហំ ឯវំ ន ជានាមិ, កស្មា មយ្ហំ ឥត្តកំ កាលំ ន កថេសិ, តេន ហិ ត្វំ គច្ឆ, តវ សត្ថារំ ស្វាតនាយ និមន្តេហិ, ភោជេស្សាមិ, បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ មម ភិក្ខំ គណ្ហិតុំ វទេហី”តិ។

សិរិគុត្តោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯវមាហ – “ភន្តេ, មម សហាយកោ គរហទិន្នោ តុម្ហេ និមន្តាបេតិ, បញ្ចហិ កិរ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ ស្វេ តស្ស ភិក្ខំ គណ្ហថ, បុរិមទិវសេ ខោ បន តស្ស កុលូបកានំ មយា វុត្តំ នាម កតំ, មយា កតស្ស បដិករណម្បិ ន ជានាមិ, តុម្ហាកំ សុទ្ធចិត្តេន ភិក្ខំ ទាតុកាមតម្បិ ន ជានាមិ, អាវជ្ជេត្វា យុត្តំ ចេ, អធិវាសេថ, នោ ចេ, មា អធិវាសយិត្ថា”តិ។ សត្ថា “កិំ នុ ខោ សោ អម្ហាកំ កាតុកាមោ”តិ អាវជ្ជេត្វា អទ្ទស “ទ្វិន្នំ គេហានំ អន្តរេ មហន្តំ អាវាដំ ខណាបេត្វា អសីតិសកដមត្តានិ ខទិរទារូនិ អាហរាបេត្វា បូរាបេត្វា អគ្គិំ ទត្វា អម្ហេ អង្គារអាវាដេ បាតេត្វា និគ្គហិតុកាមោ”តិ។ បុន អាវជ្ជេសិ – “កិំ នុ ខោ មម គមនបច្ចយា អត្ថោ អត្ថិ, នត្ថី”តិ។ តតោ ឥទំ អទ្ទស – “អហំ អង្គារអាវាដេ បាទំ បសារេស្សាមិ, តំ បដិច្ឆាទេត្វា ឋបិតកិលញ្ជំ អន្តរធាយិស្សតិ, អង្គារកាសុំ ភិន្ទិត្វា ចក្កមត្តំ មហាបទុមំ ឧដ្ឋហិស្សតិ, អថាហំ បទុមកណ្ណិកា អក្កមន្តោ អាសនេ និសីទិស្សាមិ, បញ្ចសតា ភិក្ខូបិ តថេវ គន្ត្វា និសីទិស្សន្តិ, មហាជនោ សន្និបតិស្សតិ, អហំ តស្មិំ សមាគមេ ទ្វីហិ គាថាហិ អនុមោទនំ ករិស្សាមិ, អនុមោទនបរិយោសានេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ ភវិស្សតិ, សិរិគុត្តោ ច គរហទិន្នោ ច សោតាបន្នា ភវិស្សន្តិ, អត្តនោ ច ធនរាសិំ សាសនេ វិកិរិស្សន្តិ, ឥមំ កុលបុត្តំ និស្សាយ មយា គន្តុំ វដ្ដតី”តិ ភិក្ខំ អធិវាសេសិ។

សិរិគុត្តោ គន្ត្វា សត្ថុ អធិវាសនំ គរហទិន្នស្ស អារោចេត្វា “លោកជេដ្ឋស្ស សក្ការំ ករោហី”តិ អាហ។ គរហទិន្នោ “ឥទានិស្ស កត្តព្ពយុត្តកំ ជានិស្សាមី”តិ ទ្វិន្នំ គេហានំ អន្តរេ មហន្តំ អាវាដំ ខណាបេត្វា អសីតិសកដមត្តានិ ខទិរទារូនិ អាហរាបេត្វា បូរាបេត្វា អគ្គិំ ទត្វា ខទិរង្គាររាសិំ ជោតាបេត្វា សព្ពរត្តិំ ធមាបេត្វា ខទិរង្គាររាសិំ ការាបេត្វា អាវាដមត្ថកេ ទុព្ពលទារូនិ ឋបាបេត្វា

កិលញ្ជេន បដិច្ឆាទេត្វា គោមយេន លិម្បាបេត្វា ឯកេន បស្សេន ទុព្ពលទណ្ឌកេ អត្ថរិត្វា គមនមគ្គំ ការេសិ, “ឯវំ អក្កន្តអក្កន្តកាលេ ទណ្ឌកេសុ ភគ្គេសុ បរិវដ្ដេត្វា អង្គារកាសុយំ បតិស្សន្តី”តិ មញ្ញមានោ គេហបច្ឆាភាគេ សិរិគុត្តេន ឋបិតនិយាមេនេវ ចាដិយោ ឋបាបេសិ, អាសនានិបិ តថេវ បញ្ញាបេសិ។ សិរិគុត្តោ បាតោវ តស្ស គេហំ គន្ត្វា “កតោ តេ, សម្ម, សក្ការោ”តិ អាហ។ “អាម, សម្មា”តិ។ “កហំ បន សោ”តិ? “ឯហិ, បស្សាមា”តិ សទ្ធិំ សិរិគុត្តេន ទស្សិតនយេនេវ ទស្សេសិ។ សិរិគុត្តោ “សាធុ, សម្មា”តិ អាហ។ មហាជនោ សន្និបតិ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិកេន ហិ និមន្តិតេ មហន្តោ សន្និបាតោ អហោសិ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិកាបិ “សមណស្ស គោតមស្ស វិប្បការំ បស្សិស្សាមា”តិ សន្និបតន្តិ, សម្មាទិដ្ឋិកាបិ “អជ្ជ សត្ថា មហាធម្មទេសនំ ទេសេស្សតិ, ពុទ្ធវិសយំ ពុទ្ធលីលំ ឧបធារេស្សាមា”តិ សន្និបតន្តិ។

បុនទិវសេ សត្ថា បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ គរហទិន្នស្ស គេហទ្វារំ អគមាសិ។ សោ គេហា និក្ខមិត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា បុរតោ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ ឋិតោ ចិន្តេសិ – “ភន្តេ, ‘តុម្ហេ កិរ អតីតានាគតំ សព្វំ ជានាថ, សត្តានំ សោឡសហាការេហិ ចិត្តំ បរិច្ឆិន្ទថា’តិ ឯវំ តុម្ហាកំ ឧបដ្ឋាកេន មយ្ហំ កថិតំ។ យទិ ជានាថ, មយ្ហំ គេហំ មា បវិសិត្ថ, បវិដ្ឋានញ្ច វោ នេវ យាគុ អត្ថិ, ន ភត្តាទីនិ, សព្វេ វោ បន តុម្ហេ អង្គារកាសុយំ បាតេត្វា និក្កុជ្ជិស្សាមី”តិ។ ឯវំ ចិន្តេត្វា សត្ថុ បត្តំ គហេត្វា “ឥតោ ឯថ ភគវា”តិ វត្វា, “ភន្តេ, អម្ហាកំ គេហំ អាគតានំ វត្តំ ញត្វា អាគន្តុំ វដ្ដតី”តិ អាហ។ “កិំ កាតុំ វដ្ដតិ, អាវុសោ”តិ? “ឯកេកស្ស បវិសិត្វា បុរតោ គន្ត្វា និសិន្នកាលេ បច្ឆា អញ្ញេន អាគន្តុំ វដ្ដតី”តិ។ ឯវំ កិរស្ស អហោសិ – “បុរតោ គច្ឆន្តំ អង្គារកាសុយំ បតិតំ ទិស្វា អវសេសា ន អាគច្ឆិស្សន្តិ, ឯកេកមេវ បាតេត្វា និក្កុជ្ជិស្សាមី”តិ។ សត្ថា “សាធូ”តិ វត្វា ឯកកោវ បាយាសិ។ គរហទិន្នោ អង្គារកាសុំ បត្វា អបសក្កិត្វា ឋិតោ “បុរតោ យាថ, ភន្តេ”តិ អាហ។ អថ សត្ថា អង្គារកាសុមត្ថកេ បាទំ បសារេសិ, កិលញ្ជំ អន្តរធាយិ, អង្គារកាសុំ ភិន្ទិត្វា ចក្កមត្តានិ បទុមានិ ឧដ្ឋហិំសុ។ សត្ថា បទុមកណ្ណិកា អក្កមន្តោ គន្ត្វា បញ្ញត្តេ ពុទ្ធាសនេ និសីទិ, ភិក្ខូបិ តថេវ គន្ត្វា និសីទិំសុ។ គរហទិន្នស្ស កាយតោ ឌាហោ ឧដ្ឋហិ។

សោ វេគេន គន្ត្វា សិរិគុត្តំ ឧបសង្កមិត្វា, “សាមិ, មេ តាណំ ហោហី”តិ អាហ។ “កិំ ឯត”ន្តិ? “បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ គេហេ យាគុ វា ភត្តាទីនិ វា នត្ថិ, កិំ នុ ខោ ករោមី”តិ? “កិំ បន តយា កត”ន្តិ អាហ។ អហំ ទ្វិន្នំ គេហានំ អន្តរេ មហន្តិំ អាវាដិំ អង្គារស្ស បូរំ ការេសិំ – “តត្ថ បតិត្វា និក្កុជ្ជិស្សន្តី”តិ។ “អថ តំ ភិន្ទិត្វា មហាបទុមានិ ឧដ្ឋហិំសុ, សព្វេ បទុមកណ្ណិកា អក្កមិត្វា គន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេសុ និសិន្នា, ឥទានិ កិំ ករោមិ, សាមី”តិ? “ននុ ត្វំ ឥទានេវ មយ្ហំ ‘ឯត្តកា ចាដិយោ, ឯត្តកា យាគុ, ឯត្តកានិ ភត្តាទីនី’តិ វទេស្សសី”តិ។ “មុសា តំ, សាមិ, តុច្ឆាវ ចាដិយោ”តិ។ ហោតុ, “គច្ឆ, តាសុ ចាដីសុ យាគុអាទីនិ ឱលោកេហី”តិ។ តំ ខណេយេវ តេន យាសុ ចាដីសុ “យាគូ”តិ វុត្តំ, តា យាគុយា បូរយិំសុ, យាសុ “ភត្តាទីនី”តិ វុត្តំ, តា ភត្តាទីនំ បរិបុណ្ណាវ អហេសុំ។ តំ សម្បត្តិំ ទិស្វាវ គរហទិន្នស្ស សរីរំ បីតិបាមោជ្ជេន បរិបូរិតំ, ចិត្តំ បសន្នំ។ សោ សក្កច្ចំ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិវិសិត្វា កតភត្តកិច្ចស្ស សត្ថុនោ អនុមោទនំ ការេតុកាមោ បត្តំ គណ្ហិ។ សត្ថា អនុមោទនំ ករោន្តោ “ឥមេ សត្តា បញ្ញាចក្ខុនោ អភាវេនេវ មម សាវកានំ ពុទ្ធសាសនស្ស គុណំ ន ជានន្តិ។ បញ្ញាចក្ខុវិរហិតា ហិ អន្ធា នាម, បញ្ញាវន្តោ សចក្ខុកា នាមា”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

"យថា សង្ការធានស្មិំ, ឧជ្ឈិតស្មិំ មហាបថេ;

បទុមំ តត្ថ ជាយេថ, សុចិគន្ធំ មនោរមំ។

៥៩។

"ឯវំ សង្ការភូតេសុ, អន្ធភូតេ បុថុជ្ជនេ;

អតិរោចតិ បញ្ញាយ, សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោ"តិ។

តត្ថ សង្ការធានស្មិន្តិ សង្ការដ្ឋានស្មិំ, កចវររាសិម្ហីតិ អត្ថោ។ ឧជ្ឈិតស្មិំ មហាបថេតិ មហាមគ្គេ ឆឌ្ឌិតស្មិំ។ សុចិគន្ធន្តិ សុរភិគន្ធំ។ មនោ ឯត្ថ រមតីតិ មនោរមំ។ សង្ការភូតេសូតិ សង្ការមិវ ភូតេសុ។ បុថុជ្ជនេតិ បុថូនំ កិលេសានំ ជននតោ ឯវំលទ្ធនាមេ លោកិយមហាជនេ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យថា នាម មហាបថេ ឆឌ្ឌិតេ សង្ការរាសិម្ហិ អសុចិជេគុច្ឆបដិក្កូលេបិ សុចិគន្ធំ បទុមំ ជាយេថ, តំ រាជរាជមហាមត្តាទីនំ មនោរមំ បិយំ មនាបំ ឧបរិមត្ថកេ បតិដ្ឋានារហមេវ ភវេយ្យ, ឯវមេវ សង្ការភូតេសុបិ បុថុជ្ជនេសុ ជាតោ និប្បញ្ញស្ស មហាជនស្ស អន្ធកស្ស អន្តរេ និព្ពត្តោបិ អត្តនោ បញ្ញាពលេន កាមេសុ អាទីនវំ, នេក្ខម្មេ ច អានិសំសំ ទិស្វា និក្ខមិត្វា បព្ពជិតោ បព្ពជ្ជាមត្តេនបិ, តតោ ឧត្តរិ សីលសមាធិបញ្ញាវិមុត្តិវិមុត្តិញាណទស្សនានិ អារាធេត្វាបិ អតិរោចតិ។ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោ ហិ ខីណាសវោ ភិក្ខុ អន្ធភូតេ បុថុជ្ជនេ អតិក្កមិត្វា រោចតិ វិរោចតិ សោភតីតិ។

ទេសនាវសានេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ។ គរហទិន្នោ ច សិរិគុត្តោ ច សោតាបត្តិផលំ បាបុណិំសុ។ តេ សព្ពំ អត្តនោ ធនំ ពុទ្ធសាសនេ វិប្បកិរិំសុ។ សត្ថា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារមេវ អគមាសិ។ ភិក្ខូ សាយន្ហសមយេ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – "អហោ អច្ឆរិយា ពុទ្ធគុណា នាម, តថារូបំ នាម ខទិរង្គាររាសិំ និព្ពាបេត្វា បទុមានិ ឧដ្ឋហិំសូ"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា, "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ – "អនច្ឆរិយំ, ភិក្ខវេ, យំ មម ឯតរហិ ពុទ្ធភូតស្ស អង្ការរាសិម្ហា បទុមានិ ឧដ្ឋិតានិ, អបរិបក្កេ ញាណេ ឋិតស្ស ពោធិសត្តភូតស្សាបិ មេ ឧដ្ឋហិំសូ"តិ វត្វា, "កទា, ភន្តេ, អាចិក្ខថ នោ"តិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិត្វា –

"កាមំ បតាមិ និរយំ, ឧទ្ធំបាទោ អវំសិរោ;

នានរិយំ ករិស្សាមិ, ហន្ទ បិណ្ឌំ បដិគ្គហា"តិ។ (ជា។ ១។១។៣០) –

ꨓꨴꨩꨝꨪ ꨤꨝꨪꨣꨆꨶꨩꨣꨎꨩꨓꨆꨪ ꨌꨪꨓꨵꨩꨯꨣꨓꨵꨩ ꨆꨯꨍꨧꨫꨓꨪ꩝

ꨆꨣꨨꨝꨪꨓꨴꨌꨓꨭ ꨓꨴꨩꨊꨢꨝꨪ꩝

ꨚꨭꨚꨢꨌꨆꨶꨌꨤꨶꨓꨩ ꨓꨪꨝꨪꨳꨓꨩ꩝

ꨌꨓꨭꨯꨓꨵꨩ ꨌꨯꨆꨶꨩ꩝

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៥។ ពាលវគ្គោ

១។ អញ្ញតរបុរិសវត្ថុ

ទីឃាជាគរតោ រត្តីតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បសេនទិកោសលញ្ច អញ្ញតរញ្ច បុរិសំ អារព្ភ កថេសិ។

រាជា កិរ បសេនទិ កោសលោ ឯកស្មិំ ឆណទិវសេ អលង្កតបដិយត្តំ សព្ពសេតំ ឯកំ បុណ្ឌរីកំ នាម ហត្ថិំ អភិរុយ្ហ មហន្តេន រាជានុភាវេន នគរំ បទក្ខិណំ ករោតិ។ ឧស្សារណាយ វត្តមានាយ លេឌ្ឌុទណ្ឌាទីហិ ពោថិយមានោ មហាជនោ បលាយន្តោ គីវំ បរិវត្តេត្វាបិ ឱលោកេតិយេវ។ រាជូនំ កិរ សុចិណ្ណផលស្សេតំ ផលំ។ អញ្ញតរស្សាបិ ទុគ្គតបុរិសស្ស ភរិយា សត្តភូមិកស្ស បាសាទស្ស ឧបរិតលេ ឋិតា ឯកំ វាតបានកវាដំ វិវរិត្វា រាជានំ ឱលោកេត្វាវ អបគច្ឆិ។ រញ្ញោ បុណ្ណចន្ទោ វលាហកន្តរំ បវិដ្ឋោ វិយ ឧបដ្ឋាសិ។ សោ តស្សា បដិពទ្ធចិត្តោ ហត្ថិក្ខន្ធតោ បតនាការប្បត្តោ វិយ ហុត្វា ខិប្បំ នគរំ បទក្ខិណំ កត្វា អន្តេបុរំ បវិសិត្វា ឯកំ វិស្សាសកំ អមច្ចំ អាហ – “អសុកដ្ឋានេ តេ មយា ឱលោកិតបាសាទោ ទិដ្ឋោ”តិ? “អាម, ទេវា”តិ។ “តត្ថេកំ ឥត្ថិំ អទ្ទសា”តិ? “អទ្ទសំ, ទេវា”តិ។ “គច្ឆ, តស្សា សសាមិកអសាមិកភាវំ ជានាហី”តិ។ សោ គន្ត្វា តស្សា សសាមិកភាវំ ញត្វា អាគន្ត្វា រញ្ញោ “សសាមិកា”តិ អារោចេសិ។ អថ រញ្ញា “តេន ហិ តស្សា សាមិកំ បក្កោសាហី”តិ វុត្តោ សោ គន្ត្វា, “ឯហិ, ភោ, រាជា តំ បក្កោសតី”តិ អាហ។ សោ “ភរិយំ មេ និស្សាយ ភយេន ឧប្បន្នេន ភវិតព្ព”ន្តិ ចិន្តេត្វា រញ្ញោ អាណំ បដិពាហិតុំ អសក្កោន្តោ គន្ត្វា រាជានំ វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ អថ នំ រាជា “មំ ឧបដ្ឋាហី”តិ អាហ។ “អលំ, ទេវ, អហំ អត្តនោ កម្មំ កត្វា តុម្ហាកំ សុង្កំ ទទាមិ, ឃរេមេវ មេ ជីវិកា ហោតូ”តិ។ “តវ សុង្កេន មយ្ហំ អត្ថោ នត្ថិ, អជ្ជតោ បដ្ឋាយ មំ ឧបដ្ឋាហី”តិ តស្ស ផលកញ្ច អាវុធញ្ច ទាបេសិ។ ឯវំ កិរស្ស អហោសិ – “កញ្ចិទេវស្ស ទោសំ អារោបេត្វា ឃាតេត្វា ភរិយំ គណ្ហិស្សាមី”តិ។ អថ នំ សោ មរណភយភីតោ អប្បមត្តោ ហុត្វា ឧបដ្ឋាសិ។

រាជា តស្ស ទោសំ អបស្សន្តោ កាមបរិឡាហេន ឌយ្ហន្តោ “ឯកមស្ស ទោសំ អារោបេត្វា រាជាណំ ករិស្សាមី”តិ បក្កោសាបេត្វា ឯវមាហ – “អម្ភោ ឥតោ យោជនមត្តេ នទិយា អសុកដ្ឋានំ នាម គន្ត្វា សាយំ មម ន្ហានវេលាយ កុមុទុប្បលានិ ចេវ អរុណវតីមត្តិកញ្ច អាហរ។ សចេ តស្មិំ ទិវសេ នាគច្ឆសិ, អាណំ តេ ករិស្សាមី”តិ។ សេវកោ កិរ ចតូហិបិ ទាសេហិ បតិកិដ្ឋតរោ។ ធនក្កីតាទយោ ហិ ទាសា “សីសំ មេ រុជ្ជតិ, បិដ្ឋិ មេ រុជ្ជតី”តិ វត្វា អច្ឆិតុំ លភន្តិយេវ។ សេវកស្ស បន តំ នត្ថិ, អាណត្តកម្មំ កាតុមេវ វដ្ដតិ។ តស្មា សោ “អវស្សំ មយា គន្តព្ពំ, កុមុទុប្បលេហិ សទ្ធិំ អរុណវតីមត្តិកា នាម នាគភវនេ ឧប្បជ្ជតិ, អហំ កុហិំ លភិស្សាមី”តិ ចិន្តេន្តោ មរណភយភីតោ វេគេន គេហំ គន្ត្វា, “ភទ្ទេ, និដ្ឋិតំ មេ ភត្ត”ន្តិ អាហ។ “ឧទ្ធនមត្ថកេ, សាមី”តិ។ សោ យាវ ភត្តំ ឱតរតិ, តាវ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តោ ឧឡុង្កេន កញ្ជិកំ អាហរាបេត្វា យថាលទ្ធេន ព្យញ្ជនេន សទ្ធិំ អល្លមេវ ភត្តំ បច្ឆិយំ ឱបីឡេត្វា អាទាយ យោជនិកំ មគ្គំ បក្ខន្ទោ, តស្ស គច្ឆន្តស្សេវ ភត្តំ បក្កំ អហោសិ។ សោ អនុច្ឆិដ្ឋំ កត្វាវ ថោកំ ភត្តំ អបនេត្វា ភុញ្ជន្តោ ឯកំ អទ្ធិកំ ទិស្វា “មយា អបនេត្វា ឋបិតំ ថោកំ អនុច្ឆិដ្ឋំ ភត្តមេវ អត្ថិ គហេត្វា ភុញ្ជ, សាមី”តិ។ សោ គហេត្វា ភុញ្ជិ។ ឥតរោបិ ភុញ្ជិត្វា ឯកំ ភត្តមុដ្ឋិំ ឧទកេ ខិបិត្វា មុខំ វិក្ខាលេត្វា មហន្តេន សទ្ទេន “ឥមស្មិំ

តឌីបនេស អសិចត្វា តាកា សុបណ្ណា នេចតា ច ចចតិ ទេយ សុលាត្ត, រាឌា យម្ហាអាលាំ កាតុកាមោ ‘កុម្ភុប្បលេហិ សទ្ធិំ អនុលោមតោយេវត្តិកំ អាហរា’តិ យំ អាណាបេសិ, អក្ខិកមនុស្សស្ស ច ទេយ កត្តំ ឌិត្តំ, តំ សហស្សាតិសំសំ, ក្ខនេក យច្ឆាតិ ឌិត្តំ, តំ សតាតិសំសំ ។ ឧត្តកំ បុណ្ណាមលំ ចុមហ្យាតំ បត្តិំ កត្វា ទេម្ហិ, យម្ហាកុម្ភុប្បលេហិ សទ្ធិំ អនុលោមតោយេវត្តិកំ អាហរថា”តិ តិក្ខត្តុំ អនុស្សានេសិ ។ តត្ថ អសិចនេត្វា តាកោរាឌា តំ សទ្ទំ សុត្វា យហល្លកេចេសេត តស្ស សត្តិកំ កត្វា “កិំ ចទេសិ”តិ អាហ ។ សោ បុនបិ តទេច ចត្វា “យម្ហាតំ បត្តិំ ទេហី”តិ ចុត្តេ, “ទេមី”តិ អាហ ។ បុនបិ “ទេហី”តិ ចុត្តេ, “ទេមិ, សាមី”តិ អាហ ។ ឧចំ សោ ទេ្វ តយោ ចារេ បត្តិំ អាហរាបេត្វា កុម្ភុប្បលេហិ សទ្ធិំ អនុលោមតោយេវត្តិកំ អទាសិ ។

រាឌា បត ចិន្តេសិ – “មនុស្សា តាម ពហុមាយា, សចេ សោ រត្តិ ក្ខបិនេមត លភេយ្យ, កិញ្ចិ ទេវ ត តិបជ្ជេយ្យា”តិ ។ សោ កាលស្សេច ទ្វារំ បិទហាបេត្វា មក្ខិកំ អត្តនោ សត្តិកំ អាហរាបេសិ ។ ព្ទាតរោបិ បុរិសោ រន្តេ្ញា តក្កនចេលិយមេចាកត្តា ទ្វារំ អលភន្តោ ទ្វារបិលំ បក្កោសេត្វា “ទ្វារំ ចិចរា”តិ អាហ ។ “ត សក្កា ចិចរិតុំ, រាឌា កាលស្សេច មក្ខិកំ ឥត្វា រាឌគេហំ អាហរាបេសី”តិ ។ សោ “រាឌទូតោ អហំ, ទ្វារំ ចិចរា”តិ ចត្វាបិ “ទ្វារំ អលភន្តោ តត្ថិ ទេវ ព្ទាតាតិ ឌីចិតំ ។ កិំ តុ ខោ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ទ្វារស្ស ក្ខបរិក្ខមោទេ មត្តិកាបិណ្ឌំ លិបិត្វា តស្សុបរិ បុប្ផាតិ លគ្គេត្វា មហាសទ្ទំ ករោតេ្តា, “អម្ហោ, តករចាសិនោ រន្តេ្ញា មយា អាលត្តិយា កតកាចំ ឌាតាថ, រាឌា មំ អការណេត ចិតាសេតុកាមោ”តិ តិក្ខត្តុំ ចិរចិត្វា “កត្ថ តុ ខោ គច្ឆិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “កិក្ខុ តាម មុទុហទយា, ចិហារំ គត្វា តិបជ្ជិស្សាមី”តិ សត្តិដ្ឋាតមកាសិ ។ ព្ទាទេ ហិ តាម សត្វា សុលិតកាលេ កិក្ខុំ អត្តិកាចម្បិ អឌាតិត្វា ទុក្ខាភិភូតកាលេ ចិហារំ គត្តុកាមា ហោត្តិ, តស្មា សោបិ “ទេ អត្ញ្ញា តាណំ តត្ថី”តិ ចិហារំ គត្វា ឧកស្មិំ ឋាសុកដ្ឋាតេ តិបជ្ជិ ។ អថ រន្តេ្ញាបិ តំ រត្តិំ តិទ្ទំ អលកត្តស្ស តំ ព្ទាត្តិំ អនុស្សរត្តស្ស កាមបរិឡាហោ ក្ខប្បជ្ជិ ។ សោ ចិន្តេសិ – “ចិកាតត្តោ្លនេមច តំ បុរិសំ ឃាតាបេត្វា តំ ព្ទាត្តិំ អានេស្សាមី”តិ ។

តស្មិំ ឍណេមច សត្តិមោរាឌតិកាយ លោហកុម្ភិយា តិព្ទាត្តា ចត្តារោ បុរិសា បក្កុចិតាយ ក្ខក្កលិយា តណ្ហុលិ ចិយ សមុទិចត្តកំ បត្វាយាតា តិសាយ ចស្សសហស្សេហិ ហេដ្ឋិមតលំ បត្វា អបរេហិ តិសាយ ចស្សសហស្សេហិ បុត មុខចដ្ឋិមំ បាបុណិត្វា ។ តេ សីសំ ក្ខក្ខិបិត្វា អញ្ញមញ្ញំ ឪលោកេត្វា ឧកេកំ កាថំ ចត្តុកាមា ចត្តុំ អសក្កោត្តា ឧកេកំ អក្ខរំ ចត្វា បរិចត្តិត្វា លោហកុម្ភិយេមច បចិដ្ឋា ។ រាឌា តិទ្ទំ អលកត្តោ មជ្ឈិមយាមសមនត្តរេ តំ សទ្ទំ សុត្វា ភីតោ ក្ខត្រស្តមាតសោ “កិំ តុ ខោ មម្ហំឌីចិតត្តរាមោ កចិស្សតិ, ក្ខទាហុ ទេ អគ្គមហេសិយា, ក្ខទាហុ ទេ រជ្ជេ ចិតស្សិស្សតី”តិ ចិន្តេតេ្តា សកលរត្តិំ អក្ខិតិ តិមីលេតុំ តាសក្ខិ ។ សោ អរុណុគ្គមតចេលិយ ឧច បុរោហិតំ បក្កោសាបេត្វា, “អាចរិយ, មយា មជ្ឈិមយាមសមនត្តរេ មហត្តា ភេរចសទ្ទា សុតា, ‘រជ្ជស្ស ចា អគ្គមហេសិយា ចា មម្ហំចា កស្ស អត្តរាមោ កចិស្សតី’តិ ត ឌាតាមិ, តេត ទេ ត្វំ បក្កោសាបិតោ”តិ អាហ ។ មហារាឌ, កិំ តេ សទ្ទា សុតាតិ? “អាចរិយ, ទុ-ព្ទតិ ស-ព្ទតិ ត-ព្ទតិ សោ-ព្ទតីតិ ព្ទាទេ សទ្ទេ អស្សោសិំ, ព្ទាទេមំ តិបត្តិំ ក្ខបធារេហី”តិ ។ ព្រាហ្មណស្ស មហាអន្ធការំ បចិដ្ឋស្ស ចិយ ត កិញ្ចិ បញ្ញាយតិ, “ត ឌាតាមី”តិ ចុត្តេ “បត លិកសក្ការោ ទេ បរិហាយិស្សតី”តិ កាយិត្វា “ភារិយំ, មហារាឌា”តិ អាហ ។ “កិំ, អាចរិយា”តិ? “ឌីចិតត្តរាមោ តេ បញ្ញាយតី”តិ ។ សោ ទ្វិគុណំ ភីតោ, “អាចរិយ, អត្ថិ កិញ្ចិ បត បដិឃាតការណ”ត្តិ អាហ ។ “អត្ថិ, មហារាឌ, មា ភាយិ, អហំ តយោ ទេទេ ឌាតាមី”តិ ។ “កិំ បត លទ្ធុំ ចដ្ដតី”តិ? “សព្ទាសតមញ្ញំ មជិត្វា ឌីចិតំ លភិស្សសិ, ទេចា”តិ ។ “កិំ លទ្ធុំ ចដ្ដតី”តិ? ហត្ថិសតំ អស្សសតំ ក្ខសភសតំ ទេតុសតំ អជសតំ ក្ខរព្ភសតំ កុក្កុដសតំ សូករសតំ ទារកសតំ ទារិកាសតត្តិ ឧចំ ឧកេកំ បិណជាតិំ សតំ សតំ កត្វា កណ្ហាបេត្តោ “សចេ មិគជាតិមេច កណ្ហាបេស្សាមិ, ‘អត្តនោ ខាទតីយមេច កណ្ហាបេតី’តិ ចក្ខត្តី”តិ ហត្ថិអស្សមនុស្សេបិ កណ្ហាបេតិ ។ រាឌា “មម ឌីចិតមេច

ມຍ຺ຫໍ ລາເຠາ”ຕິ ຈິເນ຺ຕຕ຺ວາ “ສພ຺ພປາເຓ ນີລໍ ຄຓ຺ຫາເປຖາ”ຕິ ອາຫ. ອາຓຕ຺ຕມນຸສ຺ສາ ອທິກຕຣໍ ກຣິໍສຸ. ວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ເຈຕໍ ເກາສລສໍຍຸເຕ຺ຕ –

“ເຕນ ເຂາ ປນ ສມເຍນ ຣເຎ຺ຎາ ປເສນທິສ຺ສ ເກາສລສ຺ສ ມຫາເຍ຺ຎາ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐິເຕາ ເຫາຕິ, ປຎ຺ຈ ຈ ອຸສພສຕານິ ປຎ຺ຈ ຈ ວຈ຺ຉຕຣສຕານິ ປຎ຺ຈ ຈ ວຈ຺ຉຕຣິສຕານິ ປຎ຺ຈ ຈ ອຊສຕານິ ປຎ຺ຈ ຈ ອຸຣພ຺ຠສຕານິ ຖູຓູປນີຕານິ ເຫານ຺ຕິ ຍເຎ຺ຎຕ຺ຖາຍ. ເຍປິສ຺ສ ເຕ ເຫານ຺ຕິ ທາສາຕິ ວາ ເປສ຺ສາຕິ ວາ ກມ຺ມກຣາຕິ ວາ, ເຕປິ ທຓ຺ຑຕຊ຺ຊິຕາ ຠຍຕຊ຺ຊິຕາ ອສ຺ສຸມຸຂາ ຣຸທມານາ ປຣິກມ຺ມານິ ກເຣານ຺ຕີ”ຕິ (ສໍ. ນິ. ໑.໑໒໐).

ມຫາຊເນາ ອຕ຺ຕເນາ ອຕ຺ຕເນາ ປຸຕ຺ຕຘີຕຸຎາຕີນໍ ອຕ຺ຖາຍ ປຣິເທວມາເນາ ມຫາສທ຺ທມກາສິ, ມຫາປຖວີອຸທ຺ຣີຍນສທ຺ເທາ ວິຍ ອເຫາສິ. ອຖ ມລ຺ລິກາ ເທວີ ຕໍ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ຣເຎ຺ຎາ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ກິໍ ນຸ ເຂາ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ອິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ອປາກຕິການິ, ກິລນ຺ຕຣູປານິ ວິຍ ປເຎ຺ຎາຍນ຺ຕີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ກິໍ ຕຸຍ຺ຫໍ, ມລ຺ລິເກ, ຕ຺ວໍ ມມ ກຓ຺ຓມູເລນ ອາສີວິສມ຺ປິ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ນ ຊານາສີ”ຕິ? “ກິໍ ປເນຕໍ, ເທວາ”ຕິ? “ຣຕ຺ຕິຠາເຄ ເມ ເອວຣູເປາ ນາມ ສທ຺ເທາ ສຸເຕາ, ສ຺ວາຫໍ ປຸເຣາຫິຕໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຊີວິຕນ຺ຕຣາເຍາ ເຕ ປເຎ຺ຎາຍຕິ, ສພ຺ພສຕຍເຎ຺ຎໍ ຍຊິຕ຺ວາ ຊີວິຕໍ ລຠິສ຺ສສີ”ຕິ ສຸຕ຺ວາ “ມມ ຊີວິຕເມວ ມຍ຺ຫໍ ລາເຠາ”ຕິ ສພ຺ເພ ປາເຓ ຄຓ຺ຫາເປສິນ຺ຕິ. ມລ຺ລິກາ ເທວີ, “ອນ຺ຘພາເລາສິ, ມຫາຣາຊ, ກິຎ຺ຈາປິ ມຫາຠກ຺ເຂາສິ, ອເນກສູປພ຺ຍຎ຺ຊນວິກຕິກໍ ເທາຓປາກໍ ເຠາຊນໍ ຠຸຎ຺ຊສິ, ທ຺ວີສຸ ຣເຏ຺ຐສຸ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ປເຎ຺ຎາ ປນ ເຕ ມນ຺ທາ”ຕິ ອາຫ. “ກສ຺ມາ ເອວໍ ວເທສິ, ເທວີ”ຕິ? “ກຫໍ ຕຍາ ອເຎ຺ຎສ຺ສ ມຣເຓນ ອເຎ຺ຎສ຺ສ ຊີວິຕລາເຠາ ທິເຏ຺ຐປຸເພ຺ພາ, ອນ຺ຘພາລສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ກຖໍ ຄເຫຕ຺ວາ ກສ຺ມາ ມຫາຊນສ຺ສ ອຸປຣິ ທຸກ຺ຂໍ ຂິປສິ, ຈຸຣວິຫາເຣ ສເທວກສ຺ສ ເລາກສ຺ສ ອຄ຺ຄປຸຄ຺ຄເລາ ອຕີຕານາຄເຕສຸ ອປ຺ປຏິຫຕຎາເຓາ ສຕ຺ຖາ ວສຕິ, ຕໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕສ຺ເສາວາທໍ ກເຣາຫີ”ຕິ. ວຸເຕ຺ຕ ຣາຊາ ສລ຺ລຫຸເກຫິ ຍາເນຫິ ມລ຺ລິກາຍ ສທ຺ຘິໍ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິເຕາ ກິຎ຺ຈິ ວຕ຺ຕຸໍ ອສເກ຺ກາເນ຺ຕາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ.

ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ “ຫນ຺ທ ກຸເຕາ ນຸ ຕ຺ວໍ, ມຫາຣາຊ, ອາຄຈ຺ຉສິ ທິວາ ທິວສ຺ສາ”ຕິ ປຖມຕຣໍ ອາລປິ. ເສາ ຕຸຓ຺ຫີຠູເຕາ ນິສີທິ. ຕເຕາ ມລ຺ລິກາ ຠຄວເຕາ ອາເຣາເຈສິ – “ຠນ຺ເຕ, ຣເຎ຺ຎາ ກິຣ ມຊ຺ຌິມຍາມສມນນ຺ຕເຣ ສທ຺ທາ ສຸຕາ. ອຖ ນໍ ປຸເຣາຫິຕສ຺ສ ອາເຣາເຈສິ. ປຸເຣາຫິເຕາ ‘ຊີວິຕນ຺ຕຣາເຍາ ເຕ ຠວິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ປຏິຆາຕຕ຺ຖາຍ ສພ຺ພສເຕນ ປາເຓ ຄເຫຕ຺ວາ ເຕສໍ ຄລເລາຫິເຕນ ຍເຎ຺ຎ ຍຊິເຕ ຊີວິຕໍ ລຠິສ຺ສສີ’ຕິ ອາຫ. ຣາຊາ ປາເຓ ຄຓ຺ຫາເປສິ, ເຕນາຍໍ ມຍາ ອິຘານີເຕາ”ຕິ. “ເອວໍ ກິຣ, ມຫາຣາຊາ”ຕິ? “ເອວໍ, ຠນ຺ເຕ”ຕິ. “ກິນ຺ຕິ ເຕ ສທ຺ທາ ສຸຕາ”ຕິ? ເສາ ອຕ຺ຕນາ ສຸຕນິຍາເມເນວ ອາຈິກ຺ຂິ. ຕຖາຄຕສ຺ສ ຕໍ ສຸຕ຺ວາວ ເອເກາຠາເສາ ອເຫາສິ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ ອາຫ – “ມາ ຠາຍິ, ມຫາຣາຊ, ຕວ ອນ຺ຕຣາເຍາ ນຕ຺ຖິ, ປາປກມ຺ມິເນາ ສຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕເນາ ທຸກ຺ຂໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ຕາ ເອວມາຫໍສູ”ຕິ. “ກິໍ ປນ, ຠນ຺ເຕ, ເຕຫິ ກຕ”ນ຺ຕິ? ອຖ ເຂາ ຠຄວາ ເຕສໍ ກມ຺ມໍ ອາຈິກ຺ຂິຕຸໍ “ເຕນ ຫິ, ມຫາຣາຊ, ສຸຓາຫີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ –

ອຕີເຕ ວີສຕິວສ຺ສສຫສ຺ສາຍຸເກສຸ ມນຸສ຺ເສສຸ ກສ຺ສເປາ ຠຄວາ ເລາເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ວີສຕິຍາ ຂີຓາສວສຫສ຺ເສຫິ ສທ຺ຘິໍ ຈາຣິກໍ ຈຣມາເນາ ພາຣາຓສິມຄມາສິ. ພາຣາຓສິວາສິເນາ ເທ຺ວປິ ຕເຍາປິ ພຫຸຕຣາປິ ເອກເຕາ ຫຸຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕຸກທານໍ ປວຕ຺ຕຍິໍສຸ. ຕທາ ພາຣາຓສິຍໍ ຈຕ຺ຕາລີສເກາຏິວິຠວາ ຈຕ຺ຕາເຣາ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ຕາ ສຫາຍກາ ອເຫສຸໍ. ເຕ ມນ຺ຕຍິໍສຸ – “ອມ຺ຫາກໍ ເຄເຫ ພຫຸຘນໍ, ເຕນ ກິໍ ກເຣາມາ”ຕິ? “ເອວຣູເປ ພຸເທ຺ທ ຈາຣິກໍ ຈຣມາເນ ທານໍ ທສ຺ສາມ, ສີລໍ ຣກ຺ຂິສ຺ສາມ, ປູຊໍ ກຣິສ຺ສາມາ”ຕິ ເອເກາປິ ອວຕ຺ວາ ເອເຕສຸ ເອເກາ ຕາວ ເອວມາຫ –

“ᨲᩥᩃᩥᩃᩣᩈᩩᩁᩴ ᨷᩥᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᨵᩩᩁᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨧᩁᩥᩔᩣᨾ, ᩍᨴᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨹᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨷᩁᩮᩣᨷᩥ ᩑᩅᨾᩣᩉ – “ᨴᩮᩅᩈᩥᨠᩴ ᨲᩥᩅᩔᩥᨠᨣᨶ᩠ᨵᩈᩣᩃᩥᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨶᨣ᩠ᨣᩁᩈᩮᩉᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨧᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨷᩁᩮᩣᨷᩥ ᩑᩅᨾᩣᩉ – “ᨶᩣᨶᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩴ ᨡᨩ᩠ᨩᨠᩅᩥᨠᨲᩥᩴ ᨷᨧᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨧᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨷᩁᩮᩣᨷᩥ ᩑᩅᨾᩣᩉ – “ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨾᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾ, ‘ᨵᨶᩴ ᨴᩔᩣᨾᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨵᨶᩮᨶ ᨷᩃᩮᩣᨽᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᨴᩣᩁᩥᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨲᩔ ᨠᨳᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨

ᨲᩮ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨽᩥᩁᩪᨷᩣᨶᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩦᨶᩴ ᨵᨶᩴ ᨷᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩦᩈᨲᩥᩅᩔᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨷᩁᨴᩣᩁᩥᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩮ ᩑᨠᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᩅᩈᩮᩈᩮᨶ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩣᨿ ᩃᩮᩣᩉᨠᩩᨾ᩠ᨽᩥᨿᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᩴᩈᩣᨿ ᩅᩔᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨲᩃᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨲᩥᩴᩈᩣᨿ ᩅᩔᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᩃᩮᩣᩉᨠᩩᨾ᩠ᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩃᩮᩣᩉᨠᩩᨾ᩠ᨽᩥᨾᩮᩅ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ᪨ “ᩅᨴᩮᩉᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨷᨮᨾᩴ ᨲᩮ ᨠᩥᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩩᨲᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᨴᩩ-ᩍᨲᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᨶ ᩋᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ –

“ᨴᩩᨩ᩠ᨩᩦᩅᩥᨲᨾᨩᩦᩅᩥᨾ᩠ᩉ ᨿᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨶ ᨴᨴᨾ᩠ᩉᩈᩮ;

ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᨽᩮᩣᨣᩮᩈᩩ, ᨴᩦᨷᩴ ᨶᩣᨠᨾ᩠ᩉ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪔᪨᪕᪓; ᨷᩮ᪨ ᩅ᪨ ᪘᪐᪔);

ᩋᨳ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨠᩥᩴ ᨲᩮ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩩᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩅᩴ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩅᩈᩮᩈᩴ ᨷᩁᩥᨷᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

“ᩈᨭ᩠ᨮᩥᩅᩔᩈᩉᩔᩣᨶᩥ, ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ;

ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩣᨶᩴ, ᨠᨴᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨

“ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨴᩥᩔᨲᩥ;

ᨲᨴᩣ ᩉᩥ ᨷᨠᨲᩴ ᨷᩣᨷᩴ, ᨾᨾ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᨬ᩠ᨧ ᨾᩣᩁᩥᩈᩣ᪨

“ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨶᩪᨶ ᩍᨲᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᩮᩣᨶᩥᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨶ ᨾᩣᨶᩩᩈᩥᩴ;

ᩅᨴᨬ᩠ᨬᩪ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨠᩣᩉᩣᨾᩥ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨻᩉᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪔᪨᪕᪔-᪕᪖; ᨷᩮ᪨ ᩅ᪨ ᪘᪐᪒, ᪘᪐᪓, ᪘᪐᪕) –

បដិបាដិយា ឋ្លយា កាឆា ចត្វា តាសំ អត្ថំ បកាសេត្វា “ឋ្លតិ សោ, មហារាជ, តេ ចត្តារោ ឌតា ឲ្យកេកំ កាធំ ចត្តកាយាបិ ចត្តំ អសក្កោន្តា ឲ្យកកសេច អក្ខរំ ចត្វា បុត លោហកុម្ភិយេច បវិដ្ឋា”តិ អាហ។

រញ្ញោ កិរ បសេតជិកោសលេត តស្ស សទ្ទស្ស សុតកាលតោ បដ្ឋាយ តេ ទេហដ្ឋា កស្សត្តិ ឲ្យច, អជ្ជាបិ ឲ្យកំ ចស្សសហស្សំ តាតិក្កមន្តិ។ រញ្ញោ តំ ជេសតំ សុត្វា មហាសំវេគោ ឧប្បជ្ជិ។ សោ “ភារិយំ ចតិជំ បរទារិកកម្មំ តាម, ឲ្យកំ កិរ ពុទ្ធន្តរំ តិរយេ បច្ចិត្វា តតោ ចុតា សដ្ឋិយោជតិកាយ លោហកុម្ភិយា តិព្វត្តិត្វា តត្ថ សដ្ឋិចស្សសហស្សាតិ បច្ចិត្វា ឲ្យចយ្បិ តេសំ ទុក្ខា មុច្ចតកាលោ ត បញ្ញាយតិ, អហម្បិ បរជារេ សិនេហំ កត្វា សព្វរត្តិំ តិទ្ទំ ត លភិំ, ឥជាតិ ឥតោ បដ្ឋាយ បរជារេ មាតសំ ត ពាត្តិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តថាគតំ អាហ – “ភន្តេ, អជ្ជ មេ រត្តិយា ជីឃភាវោ ញាតោ”តិ។ សោបិ បុរិសោ តទេច តិសិន្នោ តំ កថំ សុត្វា “លទ្ធំ មេ ពលចប្បច្ចយោ”តិ សត្ថារំ អាហ – “ភន្តេ, រញ្ញា តាច អជ្ជ រត្តិយា ជីឃភាវោ ញាតោ, អហំ បន ហិយ្យោ សមេច យោជនស្ស ជីឃភាវំ អញ្ញាសិ”ន្តិ។ សត្ថា ឧភិន្នម្បិ កថំ សំសន្ទិត្វា “ឲ្យកច្ចស្ស រត្តិ ជីឃា ហោតិ, ឲ្យកច្ចស្ស យោជតំ ជីឃំ ហោតិ, ពាលស្ស បន សំសារោ ជីឃោ ហោតី”តិ ចត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ កាថមាហ –

“ឌីឃា ឌាករតោ រត្តិ, ឌីឃំ សត្តស្ស យោជតំ;

ឌីឃោ ពាលិត សំសារោ, សទ្ធម្មំ អចិជាតត”ន្តិ។

តត្ថ ឌីឃាតិ រត្តិ តាមេយសា តិយាមមត្តាច, ជាករន្តស្ស បន ជីឃា ហោតិ, ទ្វិគុណតិគុណា ចិយ ហុត្វា ខាយតិ។ តស្សា ជីឃភាវំ អត្តាតំ មញ្ចបរាយណស្ស កត្តំ កត្វា ឃាច សូរិយុគ្គមតា សយ្ហិចត្តកំ សេយាសោ មហាកុម្ភីលោបិ, សុភោជតំ ភុញ្ជិត្វា ចិរិសយតេ សយាតោ កាយសោកីបិ ត ជាតាតិ, សព្ពរត្តិំ បន បធានំ បទហន្តោ យោគាចចរោ ច, ធម្មកថំ កថេន្តោ ធម្មកថិកោ ច, អាសតសមីបេ ចត្វា ធម្មំ សុណន្តោ ច, សីសរោកាជិច្ចុដ្ឋោ ចា ហត្ថបាជច្ឆេជតាជិ បត្តោ ចា ចេជតាភិភូតោ ច, រត្តិំ មគ្គបដិបន្តោ អទ្ធិកោ ច ជាតាតិ។ យោជតន្តិ យោជតម្បិ ចតុកាចុតមត្តមេច, សន្តស្ស បន កិលន្តស្ស ជីឃំ ហោតិ, ទ្វិគុណតិគុណំ ចិយ ខាយតិ។ សកលជិចសំ មគ្គំ កត្វា កិលន្តោ បដិបថំ អាកច្ឆន្តំ ជិស្វា “បុរតោ កាមោ កីចទូរោ”តិ បុច្ឆិត្វា “យោជត”ន្តិ ចុត្តេ ថោកំ កត្វា អបរម្បិ បុច្ឆិត្វា តេតាបិ “យោជត”ន្តិ ចុត្តេ បុត ថោកំ កត្វា អបរម្បិ បុច្ឆតិ។ សោបិ “យោជត”ន្តិ ចជតិ។ សោ បុច្ឆិតបុច្ឆិតា យោជតន្តេច ចជន្តិ, ជីឃំ ចតិជំ យោជតំ, ឲ្យកយោជតំ ទ្វេ តីណិ យោជតាតិ ចិយ មញ្ញោតិ។ ពាលាតន្តិ ឋ្លធលោកបរលោកត្ថំ បន អជាតន្តាតំ ពាលាតំ សំសារចដ្ដស្ស បរិយត្តំ កាតុំ អសក្កោន្តាតំ ឃំ សត្តតិំសពោធិបក្ខិយភេជំ សទ្ធម្មំ ញាត្វា សំសារស្ស អត្តំ ករោត្តិ, តំ សទ្ធម្មំ អចិជាតតំ សំសារោ ជីឃោ តាម ហោតិ។ សោ ហិ អត្តតោ ធម្មតាយ ឲ្យច ជីឃោ តាម។ ចុត្តម្បិ ចេតំ – “អតមតគ្គោយំ, ភិក្ខចេ, សំសារោ, បុព្ពា កោដិ ត

ປຎ຺ຎາຍຕີ”ຕິ (ສໍ. ນິ. ໒.໑໒໓). ພາລານໍ ປນ ປຣິຍນ຺ຕໍ ກາຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕານໍ ອຕິທີໂຄເຍວາຕິ.

ເທສນາວສາເນ ໂສ ປຸຣິໂສ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລໍ ປຕ຺ໂຕ, ອຎ຺ເຎປິ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປຕ຺ຕາ. ມຫາຊນສ຺ສ ສາຕ຺ຖິກາ ທມ຺ມເທສນາ ຊາຕາຕິ.

ຣາຊາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາເຍວ ເຕ ສເຕ຺ຕ ພນ຺ຘນາ ໂມເຈສິ. ຕຕ຺ຖ ອິຕ຺ຖິປຸຣິສາ ພນ຺ຘນາ ມຸຕ຺ຕາ ສີສໍ ນ຺ຫຕ຺ວາ ສການິ ເຄຫານິ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ຈິຣໍ ຊີວຕຸ ໂນ, ອຍ຺ຍາ, ມລ຺ລິກາ ເທວີ, ຍໍ ນິສ຺ສາຍ ຊີວິຕໍ ລຠິມ຺ຫາ”ຕິ ມລ຺ລິກາຍ ຄຸຓກຖໍ ກຖຍິໍສຸ. ສາຍນ຺ຫສມເຍ ຠິກ຺ຂູ ທມ຺ມສຠາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ – “ອໂຫ ປຓ຺ຑິຕາ ວຕາຍໍ, ມລ຺ລິກາ, ອຕ຺ຕໂນ ປຎ຺ຎໍ ນິສ຺ສາຍ ເອຕ຺ຕກສ຺ສ ຊນສ຺ສ ຊີວິຕທານໍ ອທາສີ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ ຄນ຺ຘກຸຏິຍໍ ນິສິນ຺ໂນວ ເຕສໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຄນ຺ຘກຸຏິໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ທມ຺ມສຠໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປຎ຺ຎຕ຺ຕວຣາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ, “ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ມລ຺ລິກາ, ອິທາເນວ ອຕ຺ຕໂນ ປຎ຺ຎໍ ນິສ຺ສາຍ ມຫາຊນສ຺ສ ຊີວິຕທານໍ ເທຕິ, ປຸພ຺ເພປິ ອທາສິເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ –

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ຣຎ຺ໂຎ ປຸຕ຺ໂຕ ເອກໍ ນິໂຄ຺ຣຘຣຸກ຺ຂໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ນິພ຺ພຕ຺ຕາຍ ເທວຕາຍ ອາຍາຈິ – “ສາມິ ເທວຣາຊ, ຕຸມສ຺ມິໍ ຊມ຺ພຸທີເປ ເອກສຕຣາຊາໂນ ເອກສຕອຄ຺ຄມເຫສິໂຍ, ສຈາຫໍ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ຊໍ ລຠິສ຺ສາມິ, ເອເຕສໍ ຄລໂລຫິເຕນ ພລິໍ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ. ໂສ ປິຕຣິ ກາລກເຕ ຣຊ຺ຊໍ ປຕ຺ວາ “ເທວຕາຍ ເມ ອານຸຠາເວນ ຣຊ຺ຊໍ ປຕ຺ຕໍ, ພລິມສ຺ສາ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ມຫຕິຍາ ເສນາຍ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເອກໍ ຣາຊານໍ ອຕ຺ຕໂນ ວເສ ວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ອປຣມ຺ປິ ອປຣມ຺ປີຕິ ສພ຺ເພ ຣາຊາໂນ ອຕ຺ຕໂນ ວເສ ກຕ຺ວາ ສທ຺ຘິໍ ອຄ຺ຄມເຫສີຫິ ອາທາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອຸຄ຺ຄເສນສ຺ສ ນາມ ສພ຺ພກນິຏ຺ຐສ຺ສ ຣຎ຺ໂຎ ທມ຺ມທິນ຺ນາ ນາມ ອຄ຺ຄມເຫສີ ຄຣຸຄພ຺ຠາ, ຕໍ ໂອຫາຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ເອຕ຺ຕການໍ ວິສປີຕກໍ ປາເຍຕ຺ວາ ມາເຣສ຺ສາມີ”ຕິ ຣຸກ຺ຂມູລໍ ໂສຘາເປສິ. ເທວຕາ ຈິນ຺ເຕສິ – “ອຍໍ ຣາຊາ ເອຕ຺ຕເກ ຣາຊາໂນ ຄເຫຕ຺ວາ ‘ຍໍ ນິສ຺ສາຍ ຄຫິຕາ ມຍາ’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ເຕສໍ ຄລໂລຫິເຕນ ມຍ຺ຫໍ ພລິໍ ກາຕຸກາໂມ, ສເຈ ປນາຍໍ ເອເຕ ຆາເຕສ຺ສຕິ, ຊມ຺ພຸທີເປ ຣາຊວໍໂສ ອຸປຈ຺ຉິຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ຣຸກ຺ຂມູເລປິ, ເມ ອສຸຈິ ຠວິສ຺ສຕິ, ສກ຺ຂິສ຺ສາມິ ນຸ ໂຂ ເອຕໍ ນິວາເຣຕຸ”ນ຺ຕິ. ສາ ອຸປຘາເຣນ຺ຕີ “ນາຫໍ ສກ຺ຂິສ຺ສາມີ”ຕິ ຎຕ຺ວາ ອຎ຺ຎມ຺ປິ ເທວຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ “ຕ຺ວໍ ສກ຺ຂິສ຺ສສີ”ຕິ ອາຫ. ຕາຍປິ ປຏິກ຺ຂິຕ຺ຕາ ອຎ຺ຎມ຺ປິ ອຎ຺ຎມ຺ປີຕິ ເອວໍ ສກລຈກ຺ກວາຬເທວຕາໂຍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຕາຫິປິ ປຏິກ຺ຂິຕ຺ຕາ ຈຕຸນ຺ນໍ ມຫາຣາຊູນໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ມຍໍ ນ ສກ຺ໂກມ, ອມ຺ຫາກໍ ປນ ຣາຊາ ອມ຺ເຫຫິ ປຸຎ຺ເຎນ ຈ ປຎ຺ຎາຍ ຈ ວິສິຏ຺ໂຐ, ຕໍ ປຸຈ຺ຉາ”ຕິ ເຕຫິປິ ປຏິກ຺ຂິຕ຺ຕກາເລ ສກ຺ກໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ, “ເທວ, ຕຸມ຺ເຫສຸ ອປ຺ໂປສ຺ສຸກ຺ກຕໍ ອາປນ຺ເນສຸ ຂຕ຺ຕິຍວໍໂສ ອຸປຈ຺ຉິຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ປຏິສຣຓໍ ໂຫຖາ”ຕິ ອາຫ. ສກ຺ໂກ “ອຫມ຺ປິ ນໍ ປຏິພາຫິຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສາມິ, ອຸປາຍໍ ປນ ເຕ ວກ຺ຂາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຸປາຍໍ ອາຈິກ຺ຂິ – “ຄຈ຺ຉ, ຕ຺ວໍ ຣຎ຺ໂຎ ປສ຺ສນ຺ຕສ຺ເສວ ຣຕ຺ຕວຕ຺ຖໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຣຸກ຺ຂໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຄມນາກາຣໍ ທສ຺ເສຫິ. ອຖ ຕໍ ຣາຊາ ‘ເທວຕາ ຄຈ຺ຉຕິ, ນິວຕ຺ຕາເປສ຺ສາມີ’ຕິ ນານປ຺ປກາເຣນ ຍາຈິສ຺ສຕິ. ອຖ ນໍ ວເທຍ຺ຍາສິ ‘ຕ຺ວໍ ເອກສຕຣາຊາໂນ ສທ຺ຘິໍ ອຄ຺ຄມເຫສີຫິ ອາເນຕ຺ວາ ເຕສໍ ຄລໂລຫິເຕນ ພລິໍ ກຣິສ຺ສາມີ’ຕິ ມໍ ອາຍາຈິຕ຺ວາ ອຸຄ຺ຄເສນສ຺ສ ຣຎ຺ໂຎ ເທວິໍ ໂອຫາຍ ອາຄໂຕ, ນາຫໍ ຕາທິສສ຺ສ ມຸສາວາທສ຺ສ ພລິໍ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉາມີ”ຕິ, “ເອວໍ ກິຣ ວຸຕ຺ເຕ ຣາຊາ ຕໍ ອາຓາເປສ຺ສຕິ, ສາ ຣຎ຺ໂຎ ທມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ເອຕ຺ຕກສ຺ສ ຊນສ຺ສ ຊີວິຕທານໍ ທສ຺ສຕີ”ຕິ. ອິມິນາ ກາຣເຓນ ສກ຺ໂກ ເທວຕາຍ ອິມໍ ອຸປາຍໍ ອາຈິກ຺ຂິ. ເທວຕາ ຕຖາ ອກາສິ.

រាជាបិ តំ អាណាបេសិ។ សា អាគន្ត្វា តេសំ រាជូនំ បរិយន្តេ ឋិតាបិ អត្តនោ រាជានមេវ វន្ទិ។ រាជា “មយិ សព្ពរាជជេដ្ឋកេ ឋិតេ អត្តនោ សាមិកំ វន្ទតី”តិ តស្សា កុជ្ឈិ។ អថ នំ សា អាហ – “កិំ មយ្ហំ តយិ បដិពទ្ធំ, អយំ បន មេ សាមិកោ ឥស្សរិយស្ស ទាយកោ, ឥមំ អវន្ទិត្វា កស្មា តំ វន្ទិស្សាមី”តិ? រុក្ខទេវតា បស្សន្តស្សេវ មហាជនស្ស “ឯវំ, ភន្តេ, ឯវំ, ភន្តេ”តិ វត្វា តំ បុប្ផមុដ្ឋិនា បូជេសិ។ បុន រាជា អាហ – “សចេ មំ ន វន្ទសិ, មយ្ហំ រជ្ជសិរិទាយិកំ ឯវំ មហានុភាវំ ទេវតំ កស្មា ន វន្ទសី”តិ? “មហារាជ, តយា អត្តនោ បុញ្ញេ ឋត្វា រាជានោ គហិតា, ន ទេវតាយ គហេត្វា ទិន្នា”តិ។ បុនបិ តំ ទេវតា “ឯវំ, ភន្តេ, ឯវំ, ភន្តេ”តិ វត្វា តថេវ បូជេសិ។ បុន សា រាជានំ អាហ – “ត្វំ ‘ទេវតាយ មេ ឯត្តកា រាជានោ គហេត្វា ទិន្នា’តិ វទេសិ, ឥទានិ តេ ទេវតាយ ឧបរិ វាមបស្សេ រុក្ខោ អគ្គិនា ឌឌ្ឍោ, សា តំ អគ្គិំ និព្ពាបេតុំ កស្មា នាសក្ខិ, យទិ ឯវំ មហានុភាវា”តិ។ បុនបិ តំ ទេវតា “ឯវំ, ភន្តេ, ឯវំ, ភន្តេ”តិ វត្វា តថេវ បូជេសិ។

សា កថយមានា ឋិតា រោទិ ចេវ ហសិ ច។ អថ នំ រាជា “កិំ ឧម្មត្តិកាសី”តិ អាហ។ “កស្មា ឯវំ វទេសិ”? “ន មាទិសិយោ ឧម្មត្តិកា ហោន្តី”តិ។ អថ “ត្វំ កិំ ការណា រោទសិ ចេវ ហសសិ ចា”តិ? “សុណាហិ, មហារាជ, អហញ្ហិ អតីតេ កុលធីតា ហុត្វា បតិកុលេ វសន្តី សាមិកស្ស សហាយកំ បាហុនកំ អាគតំ ទិស្វា តស្ស ភត្តំ បចិតុកាមា ‘មំសំ អាហរា’តិ ទាសិយា កហាបណំ ទត្វា តាយ មំសំ អលភិត្វា អាគតាយ ‘នត្ថិ មំស’ន្តិ វុត្តេ គេហស្ស បច្ឆិមភាគេ សយិតាយ ឯឡកាយ សីសំ ឆិន្ទិត្វា ភត្តំ សម្បាទេសិំ។ សាហំ ឯកិស្សាយ ឯឡកាយ សីសំ ឆិន្ទិត្វា និរយេ បច្ចិត្វា បក្កាវសេសេន តស្សា លោមគណនាយ សីសច្ឆេទំ បាបុណិំ, ‘ត្វំ ឯត្តកំ ជនំ វធិត្វា កទា ទុក្ខា មុច្ចិស្សសី’តិ ឯវមហំ តវ ទុក្ខំ អនុស្សរន្តី រោទិ”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“ឯកិស្សា កណ្ឋំ ឆេត្វាន, លោមគណនាយ បច្ចិសំ;

ពហូនំ កណ្ឋេ ឆេត្វាន, កថំ កាហសិ ខត្តិយា”តិ។

អថ “កស្មា ត្វំ ហសសី”តិ? “‘ឯតម្ហា ទុក្ខា មុត្តាម្ហី’តិ តុស្សិត្វា, មហារាជា”តិ។ បុនបិ តំ ទេវតា “ឯវំ, ភន្តេ, ឯវំ, ភន្តេ”តិ វត្វា បុប្ផមុដ្ឋិនា បូជេសិ។ រាជា “អហោ មេ ភារិយំ កតំ កម្មំ, អយំ កិរ ឯកំ ឯឡកំ វធិត្វា និរយេ បក្កាវសេសេន តស្សា លោមគណនាយ សីសច្ឆេទំ បាបុណិ, អហំ ឯត្តកំ ជនំ វធិត្វា កទា សោត្ថិំ បាបុណិស្សាមី”តិ សព្ពេ រាជានោ មោចេត្វា អត្តនោ មហល្លកតរេ វន្ទិត្វា ទហរទហរានំ អញ្ជលិំ បគ្គណ្ហាបេន្តោ ខមាបេត្វា សកសកដ្ឋានមេវ បហិណិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, ន ឥទានេវ, មល្លិកា ទេវី, អត្តនោ បញ្ញំ និស្សាយ មហាជនស្ស ជីវិតទានំ ទេតិ, បុព្ពេបិ អទាសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ សមោធានេសិ – “តទា ពារាណសិរាជា បសេនទិ កោសលោ អហោសិ, ធម្មទិន្នា, ទេវី មល្លិកា, រុក្ខទេវតា អហមេវា”តិ។ ឯវំ អតីតំ សមោធានេត្វា បុន ធម្មំ ទេសេន្តោ, “ភិក្ខវេ, បាណាតិបាតោ នាម ន កត្តព្ពយុត្តកោ។

បាណាតិបាតិនោ ហិ ទីឃរត្តំ សោចន្តី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អាហ –

“ឥធ សោចតិ បេច្ច សោចតិ,

បាបការី ឧភយត្ថ សោចតិ;

សោ សោចតិ សោ វិហញ្ញតិ,

ទិស្វា កម្មកិលិដ្ឋមត្តនោ”តិ. (ធ. ប. ១៥);

“ឯវំ ចេ សត្តា ជានេយ្យុំ, ទុក្ខាយំ ជាតិសម្ភវោ;

ន បាណោ បាណិនំ ហញ្ញេ, បាណឃាតី ហិ សោចតី”តិ. (ជា. ១.១.១៨);

អញ្ញតរបុរិសវត្ថុ បឋមំ.

២. មហាកស្សបត្ថេរសទ្ធិវិហារិកវត្ថុ

ចរញ្ចេ នាធិគច្ឆេយ្យាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ មហាកស្សបត្ថេរស្ស សទ្ធិវិហារិកំ អារព្ភ កថេសិ. ទេសនា រាជគហេ សមុដ្ឋិតា.

ថេរំ កិរ រាជគហំ និស្សាយ បិប្ផលិគុហាយំ វសន្តំ ទ្វេ សទ្ធិវិហារិកា ឧបដ្ឋហិំសុ. តេសុ ឯកោ សក្កច្ចំ វត្តំ ករោតិ, ឯកោ តេន កតំ កតំ អត្តនា កតំ វិយ ទស្សេន្តោ មុខោទកាទីនិ បដិយាទិតភាវំ ញត្វា, “ភន្តេ, មុខោទកាទីនិ តេ បដិយាទិតានិ, មុខំ ធោវថា”តិ វទតិ, បាទធោវនន្ហានោទកាទិកាលេបិ ឯវមេវ វទតិ. ឥតរោ ចិន្តេសិ – “អយំ និច្ចកាលំ មយា កតំ កតំ អត្តនា កតំ វិយ កត្វា ទស្សេតិ, ហោតុ, កត្តព្ពយុត្តកមស្ស ករិស្សាមី”តិ. តស្ស ភុញ្ជិត្វា សុបន្តស្សេវ ន្ហានោទកំ តាបេត្វា ឯកស្មិំ ឃដេ កត្វា បិដ្ឋិកោដ្ឋកេ ឋបេសិ, ឧទកតាបនភាជនេ បន នាឡិមត្តំ ឧទកំ សេសេត្វា ឧសុមំ មុញ្ចន្តំ ឋបេសិ. តំ ឥតរោ សាយន្ហសមយេ បដិពុជ្ឈិត្វា ឧសុមំ និក្ខន្តំ ទិស្វា “ឧទកំ តាបេត្វា កោដ្ឋកេ ឋបិតំ ភវិស្សតី”តិ វេគេន គន្ត្វា ថេរំ វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, កោដ្ឋកេ ឧទកំ ឋបិតំ, ន្ហាយថា”តិ វត្វា ថេរេន សទ្ធិំយេវ កោដ្ឋកំ បាវិសិ. ថេរោ ឧទកំ អបស្សន្តោ “កហំ ឧទកំ, អាវុសោ”តិ អាហ. ទហរោ អគ្គិសាលំ គន្ត្វា ភាជនេ ឧឡុង្កំ ឱតារេត្វា តុច្ឆភាវំ ញត្វា “បស្សថ ទុដ្ឋស្ស កម្មំ, តុច្ឆភាជនំ ឧទ្ធនេ អារោបេត្វា កុហិំ គតោ, អហំ ‘កោដ្ឋកេ ឧទក’ន្តិ សញ្ញាយ

អាទទាធសិ”ត្តិ ស្ត្វាយឥត្ថា ឈដ៑ អាគាឃ តិត្វំ អកយាសិ៑ ខ្លាតទោបិ បិដ្ឋិកោដ្ឋកតោ ស្កគាំ អាហរិត្វា កោដ្ឋកោ ធទបសិ៑

ឆេទោ ចិទត្ថុសិ – “អយំ ឥហទោ ‘ស្កគាំ ទយ តារបត្វា កោដ្ឋកោ ធបិតំ, ឲឆ, កទត្ថុ, ត្យាឃឆា’តិ ចត្វា ខ្លាគាតិ ស្ត្វាយឥត្ថា ឈដ៑ អាគាឃ តិត្វំ កដ្ឋតិ, កិ ត្យ តោ ឲត”ត្តិ ស្កបឆាទទត្ថា “ឲត្តកំ កាលំ ឲស ឥហទោ ខ្លយិតា ពតំ ចត្វំ អត្តតាច ពតំ ចិឃ បកាទសតី”តិ ឌាត្វា សាឃំ អាកត្វា តិសិត្តុស្ស ខ្លចាឥយឥាសិ, “អាចុរិយា, កិក្កុតា តាយ ‘អត្តតា ពតទយច ពត’ត្តិ ចត្វំ ចដ្ឋតិ, ទតា អកតំ, ត្វំ ខ្លគាទតច ‘កោដ្ឋកោ ស្កគាំ ធបិតំ, ត្យាឃឆ, កទត្ថុ’តិ ចត្វា យឃិ បចិសិត្វា ចិទតា ឈដ៑ អាគាឃ ស្ត្វាយឥត្ថា កដ្ឋសិ, បត្តខិតស្ស តាយ ឲចំ កាតុំ ត ចដ្ឋតី”តិ៑ ទសា “បស្សថ ឆេទស្ស ពយ្ហំ, ស្កកយត្តកំ តាយ តិស្សាឃ យំ ឲចំ ចទឥសី”តិ ក្ឌុត្វា បុតតិចទេ ឆេទទត សដ្ឋំ បិណ្ឌាឃ ត បវិចិសិ៑ ឆេទោ ខ្លាតទត សដ្ឋំ ឲគំ បឥេសំ អកយាសិ៑ ទសា តស្សិ កទត ឆេទស្ស ស្កបដ្ឋាកកុលំ កត្វា “ឆេទោ ពវំ, កទត្ថុ”តិ បុដ្ឋោ “ឆេទស្ស អចាសុកំ ឌាតំ, ចិហារទទឃច តិសិទត្តា”តិ អាហ៑ “កិ បត, កទត្ថុ, លទ្ធុំ ចដ្ឋតី”តិ? “ឲចទ្ធុំ កិទ តាយ អាហារំ ទឥឆា”តិ ចុទត្តុ ទោត ចុត្តតិឃាទយទតច សយ្យាទឥត្វា អដំសុ៑ ទសា អត្តទាយទក្កុច តំ កត្តំ ក្សិត្វា ចិហារំ កទតា៑ ឆេទោបិ កតដ្ឋាទត យហត្តំ ស្ងលុយចត្វំ លកិត្វា អត្តតា សដ្ឋំ កតឥហទស្ស អឥាសិ៑ ទសា តំ ទខិត្វា អត្តទតា តិចាសតបិទ្ធបតំ អកាសិ៑

ឆេទោ បុតតិចទេ តំ ស្កបដ្ឋាកកុលំ កត្វា, “កទត្ថុ, ‘ត្វាយ្ហាកំ កិទ អចាសុកំ ឌាត’ត្តិ អទេយ្យុំ ឥហទេត ចុត្តតិឃាទយទតច បដិឃាទឥត្វា អាហារោ ទបសិទតា, បទិក្សិត្វា ទចា ចាសុកំ ឌាត”ត្តិ ចុទត្តុ ត្យាលិអហេហាសិ៑ ចិហារំ បត កត្វា តំ ឥហារំ ចត្តិត្វា តិសិត្តុ ឲចយាហ –
“អាចុរិយោ, តឃា កិទ ហិទេយ្យា, ខ្លាកំ តាយ ពតំ, ខ្លាកំ បត្តខិតាតំ ត អត្តុច្ឆិកំ, ចិត្តាត្តិ កត្វា ក្សិត្វំ ត ចដ្ឋតី”តិ៑ ទសា ក្ឌុត្វា ឆេទទ អាឈាតំ ឌត្តិត្វា “បុទិយចិចទេ ស្កកយត្តំ តិស្សាឃ យំ យុសាចាឥ កត្វា អជ្ជ អត្តទតា ស្កបដ្ឋាកកុលេ កត្តយុដ្ឋិឃា ក្សត្តកាទលា យំ ‘ចិត្តាត្តិ កត្វា ក្សិត្វំ ត ចដ្ឋតី’តិ ចឥតិ, ចត្តយ្យិ ទោត អត្តទតា ស្កបដ្ឋាកទស្សច ចិត្តំ, អទហោ ឆេទស្ស ការិឃំ ពយ្ហំ, ឌាតិស្សាមិស្ស កត្តុត្តាឃុត្តក”ត្តិ បុតតិចទេ ឆេទ កាមំ បចិសទត្ថុ សឃំ ចិហារទ ខ្លហិឃិត្វា ឥល្ហំ កទហត្វា បរិទកាកកាឌតាតិ កិត្តិត្វា ឆេទស្ស បណ្ណសាលិឃ អគ្គិំ ឥត្វា ឃំ ត ឥសាឃតិ, តំ យុក្កទត បហទត្ថា កិត្តិត្វា តិក្ខមិត្វា បលាទតា៑ ទសា កាលំ កត្វា អឌីចិមហាតិរទយ តិត្តត្តិ៑

យហាឌទតា កតំ សមុដ្ឋាទបសិ – “ឆេទស្ស កិទ សដ្ឋិចិហារិកោ ខ្លចាឥយត្តំ អសហទត្តា ក្ឌុត្វា បណ្ណសាលំ ឥសាទបត្វា បលាទតា”តិ៑ អទឆកោ កិក្ខុ អបទកាទក ទាឌកហា តិក្ខមិត្វា សត្ថារំ ឥដ្ឋុកាទមា ឌេតចតំ កត្វា សត្ថារំ ចត្តិត្វា សត្ថារា បដិសត្ថារំ កត្វា “កុទតា អាកទតាសី”តិ បុដ្ឋោ “ទាឌកហទតា, កទត្ថុ”តិ អាហ៑ “មម បុត្តស្ស មហាកស្សបស្ស ឥមតីឃ”ត្តិ? “ឥមតីឃំ, កទត្ថុ, ឲទកា បត សដ្ឋិចិហារិកោ ខ្លចាឥយទត្តុត ក្ឌុត្វា បណ្ណសាលំ ឥសាទបត្វា បលាទតា”តិ៑ សត្ថា “ត ទសា ខ្លគាទតច ខ្លចាឥំ ស្សុត្វា ក្ឌុត្វា, បុទត្ថាបិ ក្ឌុត្វាឃច៑ ត ខ្លគាទតច កុដិំ ក្សទសតិ, បុទត្ថាបិ ក្សទសសិទឃចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ –

អតីទត ឌារាណសិឃំ ព្រហ្មឥទត្តុ ទជ្ជំ កាទទត្ថ ហិមចត្តុបឥេសេ ឲទកា សិដ្ឋិលសកុណោ កុលាចកំ កត្វា ចសិ៑ អទឆកទិចសំ ទេទច ចស្សទត្ថ ឲទកា យក្កុដោ សីតេត កយ្យមាទតា តំ បឥេសំ អកយាសិ៑ សិដ្ឋិទលា តំ ទិស្វា កាថយាហ –

“ᨾᨶᩩᩔᩔᩮᩅ ᨲᩮ ᩈᩦᩈᩴ, ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᨴᩣ ᨧ ᩅᩣᨶᩁ;

ᩋᨳ ᨠᩮᨶ ᨶᩩ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ, ᩋᨣᩣᩁᩴ ᨲᩮ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ. (ᨩᩣ. ᪑.᪓.᪖᪑);

ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨾᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᨴᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩣᨿ ᨸᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩈᩣ ᨾᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ᨾᨶᩩᩔᩔᩮᩅ ᨾᩮ ᩈᩦᩈᩴ, ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᨴᩣ ᨧ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩥᩃ;

ᨿᩣᩉᩩ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ, ᩈᩣ ᨾᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ. (ᨩᩣ. ᪑.᪓.᪖᪒);

ᩋᨳ ᨶᩴ “ᩑᩅᩁᩪᨸᩔ ᨲᩅ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨣᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩥᩃᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ –

“ᩋᨶᩅᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ , ᩃᩉᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨶᩮᩣ;

ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨴ᩠ᨵᩩᩅᩈᩦᩃᩔ, ᩈᩩᨡᨽᩣᩅᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ.

“ᩈᩮᩣ ᨠᩁᩔᩩ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩴ, ᩅᩦᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᩔᩩ ᩈᩦᩃᩥᨿᩴ;

ᩈᩦᨲᩅᩣᨲᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨱᩴ, ᨠᩁᩔᩩ ᨠᩩᨭᩅᩴ ᨠᨸᩦ”ᨲᩥ. (ᨩᩣ. ᪑.᪓.᪖᪓-᪖᪔);

ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣ “ᩋᨿᩴ ᨾᩴ ᩋᨶᩅᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩉᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᩴ ᩋᨴ᩠ᨵᩩᩅᩈᩦᩃᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩥᩔ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨠᩩᩃᩣᩅᨠᩴ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᩥᩁᩥ. ᩈᨠᩩᨱᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᩃᩣᩅᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲ ᩑᩅ ᩑᨠᩮᨶ ᨸᩔᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩣᨿᩥ.

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣ ᨠᩩᨭᩥᨴᩪᩈᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩥᩃᩈᨠᩩᨱᩮᩣ ᨠᩔᨸᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ. ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩅᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩑᩈ ᩒᩅᩤᨴᨠ᩠ᨡᨾᩮ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨭᩥᩴ ᨴᩪᩈᩮᩈᩥ, ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨠᩔᨸᩔ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᨶ ᨻᩣᩃᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩈᨶᨲᩮᩣ ᩑᨠᨠᩔᩮᩅ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ចរញ្ចេ នាធិគច្ឆេយ្យ, សេយ្យំ សទិសមត្តនោ;

ឯកចរិយំ ទឡ្ហំ កយិរា, នត្ថិ ពាលេ សហាយតា”តិ។

តត្ថ ចរន្តិ ឥរិយាបថចារំ អគ្គហេត្វា មនសាចារោ វេទិតព្វោ, កល្យាណមិត្តំ បរិយេសន្តោតិ អត្ថោ។ សេយ្យំ សទិសមត្តនោតិ អត្តនោ សីលសមាធិបញ្ញាគុណេហិ អធិកតរំ វា សទិសំ វា ន លភេយ្យ ចេ។ ឯកចរិយន្តិ ឯតេសុ ហិ សេយ្យំ លភមានោ សីលាទីហិ វឌ្ឍតិ, សទិសំ លភមានោ ន បរិហាយតិ, ហីនេន បន សទ្ធិំ ឯកតោ វសន្តោ ឯកតោ សម្ភោគបរិភោគំ ករោន្តោ សីលាទីហិ បរិហាយតិ។ តេន វុត្តំ – “ឯវរូបោ បុគ្គលោ ន សេវិតព្វោ ន ភជិតព្វោ ន បយិរុបាសិតព្វោ អញ្ញត្រ អនុទ្ទយា អញ្ញត្រ អនុកម្បាយា”តិ (បុ. ប. ១២១; អ. និ. ៣.២៦)។ តស្មា សចេ ការុញ្ញំ បដិច្ច “អយំ មំ និស្សាយ សីលាទីហិ វឌ្ឍិស្សតី”តិ តម្ហាបុគ្គលា កិញ្ចិ អបច្ចាសីសន្តោ តំ សង្គហិតុំ សក្កោតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ។ នោ ចេ សក្កោតិ, ឯកចរិយំ ទឡ្ហំ កយិរា ឯកីភាវមេវ ថិរំ កត្វា សព្វិរិយាបថេសុ ឯកកោវ វិហរេយ្យ។ កិំ ការណា? នត្ថិ ពាលេ សហាយតាតិ សហាយតា នាម ចូឡសីលំ មជ្ឈិមសីលំ មហាសីលំ ទស កថាវត្ថូនិ តេរស ធុតង្គគុណា វិបស្សនាគុណា ចត្តារោ មគ្គា ចត្តារិ ផលានិ តិស្សោ វិជ្ជា ឆ អភិញ្ញា។ អយំ សហាយតាគុណោ ពាលំ និស្សាយ នត្ថីតិ។

ទេសនាវសានេ អាគន្តុកោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលំ បត្វា, អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ, ទេសនា មហាជនស្ស សាត្ថិកា អហោសីតិ។

មហាកស្សបត្ថេរសទ្ធិវិហារិកវត្ថុ ទុតិយំ។

៣. អានន្ទសេដ្ឋិវត្ថុ

បុត្តា មត្ថីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ អានន្ទសេដ្ឋិំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយំ កិរ អានន្ទសេដ្ឋិ នាម ចត្តាលីសកោដិវិភវោ មហាមច្ឆរី អហោសិ។ សោ អន្វឌ្ឍមាសំ ញាតកេ សន្និបាតេត្វា បុត្តំ មូលសិរិំ នាម តីសុ វេលាសុ ឯវំ ឱវទតិ – “ឥមំ ចត្តាលីសកោដិធនំ ‘ពហុ’”តិ មា សញ្ញំ ករិ, វិជ្ជមានំ ធនំ ន ទាតព្វំ, នវំ ធនំ ឧប្បាទេតព្វំ។ ឯកេកម្បិ ហិ កហាបណំ វយំ ករោន្តស្ស បន ខីយតេវ។ តស្មា –

“អញ្ជនានំ ខយំ ទិស្វា, ឧបចិកានញ្ច អាចយំ;

មធូនញ្ច សមាហារំ, បណ្ឌិតោ ឃរមាវសេ”តិ។

សោ អបរេន សមយេន អត្តនោ បញ្ច មហានិធិយោ បុត្តស្ស អនាចិក្ខិត្វា ធននិស្សិតោ មច្ឆេរមលមលិនោ កាលំ កត្វា តស្សេវ នគរស្ស ឯកស្មិំ ទ្វារគាមកេ ចណ្ឌាលានំ កុលសហស្សំ បដិវសតិ។ តត្ថេកិស្សា ចណ្ឌាលិយា កុច្ឆិស្មិំ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ រាជា តស្ស កាលកិរិយំ សុត្វា បុត្តមស្ស មូលសិរិំ បក្កោសាបេត្វា សេដ្ឋិដ្ឋានេ ឋបេសិ។ តម្បិ ចណ្ឌាលកុលសហស្សំ ឯកតោវ ភតិយា កម្មំ កត្វា ជីវមានំ តស្ស បដិសន្ធិគ្គហណតោ បដ្ឋាយ នេវ ភតិំ លភតិ, ន យាបនមត្តតោ បរំ ភត្តបិណ្ឌម្បិ។ តេ “មយំ ឥទានិ កម្មំ ករោន្តាបិ បិណ្ឌភត្តម្បិ ន លភាម, អម្ហាកំ អន្តរេ កាឡកណ្ណិយា ភវិតព្ព”ន្តិ ទ្វេ កោដ្ឋាសា ហុត្វា យាវ តស្ស មាតាបិតរោ វិសុំ ហោន្តិ, តាវ វិភជិត្វា “ឥមស្មិំ កុលេ កាឡកណ្ណី ឧប្បន្នា”តិ តស្ស មាតរំ នីហរិំសុ។

សាបិ យាវស្សា សោ កុច្ឆិគតោ, តាវ យាបនមត្តម្បិ កិច្ឆេន លភិត្វា បុត្តំ វិជាយិ។ តស្ស ហត្ថា ច បាទា ច អក្ខីនិ ច កណ្ណា ច នាសា ច មុខញ្ច យថាឋានេ ន អហេសុំ។ សោ ឯវរូបេន អង្គវេកល្លេន សមន្នាគតោ បំសុបិសាចកោ វិយ អតិវិរូបោ អហោសិ។ ឯវំ សន្តេបិ នំ មាតា ន បរិច្ចជិ។ កុច្ឆិយំ វសិតបុត្តស្មិញ្ហិ សិនេហោ ពលវា ហោតិ។ សា តំ កិច្ឆេន បោសយមានា តំ អាទាយ គតទិវសេ កិញ្ចិ អលភិត្វា គេហេ កត្វា សយមេវ គតទិវសេ ភតិំ លភតិ។ អថ នំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ជីវិតុំ សមត្ថកាលេ សា កបាលកំ ហត្ថេ ឋបេត្វា, “តាត , មយំ តំ និស្សាយ មហាទុក្ខំ បត្តា, ឥទានិ ន សក្កោមិ តំ បោសេតុំ, ឥមស្មិំ នគរេ កបណទ្ធិកាទីនំ បដិយត្តភត្តានិ អត្ថិ, តត្ថ ភិក្ខាយ ចរិត្វា ជីវាហី”តិ តំ វិស្សជ្ជេសិ។ សោ ឃរបដិបាដិយា ចរន្តោ អានន្ទសេដ្ឋិកាលេ និវុត្ថគេហំ គន្ត្វា ជាតិស្សរោ ហុត្វា អត្តនោ គេហំ បាវិសិ។ តីសុ បន ទ្វារកោដ្ឋកេសុ ន កោចិ សល្លក្ខេសិ។ ចតុត្ថទ្វារកោដ្ឋកេ មូលសិរិសេដ្ឋិនោ បុត្តកា ទិស្វា ឧព្ពិគ្គហទយា បរោទិំសុ។ អថ នំ សេដ្ឋិបុរិសា “និក្ខម កាឡកណ្ណី”តិ បោថេត្វា នីហរិត្វា សង្ការដ្ឋានេ ខិបិំសុ។ សត្ថា អានន្ទត្ថេរេន បច្ឆាសមណេន បិណ្ឌាយ ចរន្តោ តំ ឋានំ បត្វា ថេរំ ឱលោកេត្វា ថេរេន បុដ្ឋោ តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិ។ ថេរោ មូលសិរិំ បក្កោសាបេសិ។ អថ មហាជនកាយោ សន្និបតិ។ សត្ថា មូលសិរិំ អាមន្តេត្វា “ជានាសិ ឯត”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “ន ជានាមី”តិ វុត្តេ, “បិតា តេ អានន្ទសេដ្ឋី”តិ វត្វា អសទ្ទហន្តំ “អានន្ទសេដ្ឋិ បុត្តស្ស តេ បញ្ច មហានិធិយោ អាចិក្ខាហី”តិ អាចិក្ខាបេត្វា សទ្ទហាបេសិ។ សោ សត្ថារំ សរណំ អគមាសិ។ តស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោ សត្ថា ឥមំ គាថមាហ –

៦២។

“បុត្តា មត្ថិ ធនម្មត្ថិ, ឥតិ ពាលោ វិហញ្ញតិ;

អត្តា ហិ អត្តនោ នត្ថិ, កុតោ បុត្តា កុតោ ធន”ន្តិ។

តត្ថ – បុត្តា មេ អត្ថិ, ធនំ មេ អត្ថិ, ឥតិ ពាលោ បុត្តតណ្ហាយ ចេវ ធនតណ្ហាយ ច ហញ្ញតិ វិហញ្ញតិ ទុក្ខិយតិ, “បុត្តា មេ

តស្សិំស្ម”តិ ចិហញ្ញាតិ, “តស្សន្តិ”តិ ចិហញ្ញាតិ, “តស្សិំស្សន្តិ”តិ ចិហញ្ញាតិ៍ ឆតេបិ ឲរេច តឃោ៍ ព្ទុតិ លហាកាទេហិ ចិហញ្ញាតិ៍ “បុទេត្ត បេិរេស្សាមី”តិ ទត្តិញ្ញា ឌិចា ច ឆលឌលបចាឌីសុ តាតប្យកាទេតា ចាឃយេត្តាបិ ចិហញ្ញាតិ, “ឆតំ ខ្លប្យាឌេស្សាមី”តិ កសិចាលិន្ទ្រាឌីតិ កទេរាត្តាបិ ចិហញ្ញាតេច៍ ឲចំ ចិហញ្ញាស្ស ច អត្តា ហិ អត្តតោ តត្ថិ តេត ចិឈាតេត ឌ្យក្លិតំ អត្តាតំ សុលិតំ កាតុំ អសក្កោត្តស្ស បចត្តិឃយិស្ស អត្តា ហិ អត្តតោ តត្ថិ, យទលយទ្បោ តិបត្តស្ស យាទលត្តិកាហិ ចេឌតាហិ អក្កិខាលិហិ ចិឃ បទិឆឃ្យាតស្ស លិន្ទ្រយាតេសុ សត្តិខាត្តតេសុ, កិន្ទ្រយាតេសុ អដ្ឌិសញ្ឈារដេសុ តិឃឹលេត្វា បទលិកំ ខ្លឹលេត្វា ព្ទឆលិកំ បស្សត្តស្សាបិ ឌិចេរ ឌិចេរ ខ្ទិក្លត្តុំ ត្យាបេត្វា តិក្លត្តុំ កោឌេត្វា កត្តយាលិឌីហិ អលង្កិទិត្វា ឃាចឌឹចំ បេិសិតោបិ សហាឃកាចេត ឌ្យក្លបទិត្តាលំ កាតុំ អសយត្តោតាឃ អត្តា ហិ អត្តតោ តត្ថិ៍ ក្យតោបុត្តា ក្យតោ ឆតំ បុត្តា ចា ឆតំ ចា តស្មិំ សមយេ កិយេច កទិស្សត្តិ, អាតត្ត្រសង្គិតោបិ កស្សចិ កិច្ចិ អឌេត្វា បុត្តស្សត្តាឃ ឆតំ សញ្ញបេត្វា បុទេត្តា ចា យទលយទ្បោ តិបត្តស្ស, ព្ទុឌាតិ ចា ព្ទុយំ ឌ្យក្លិ បត្តស្ស ក្យតោ បុត្តា ក្យតោ ឆតំ៍ បុត្តា ចា ឆតំ ចា តស្មិំ សមយេ កិំ ឌ្យក្លិ ហទិំសុ, កិំ ចា សុលំ ខ្លប្យាឌឃិំស្មុតិ៍

ឌេសតាចសាទេត ចត្យទាសីតិឃា បិលាសហស្សាតំ ឆម្យាភិសមេឃោ អហោសិ៍ ឌេសតា យហាឌតស្ស សាត្តិកា អហោសីតិ៍

អាតត្ត្រសង្គិចត្ថុ តតិយំ៍

៣៍ កណ្ឌិកេឌកចោរចត្ថុ

ឃោ ចាំលោតិ ព្ទុយំ ឆម្យេឌេសតំ សត្ថា ឌេតចេត ចិហទេត្តា កណ្ឌិកេឌកចោរេ អារព្ភ កេឆសិ៍

តេ កិរ ឌេ្វ សហាឃកា ឆម្យស្សចតត្តាឃ កច្ឆទេត្តត យហាឌតេត សទ្ធិំ ឌេតចតំ កត្វា ឲកោ ឆម្យកឆំ អសេស្សាសិ, ឲកោ អត្តតោ កឃ្យាបកំ ឋ្យលិកសិ៍ តេសុ ឲកោ ឆម្យំ សុលយាតោ សោតាបត្តិផលំ បិបុលិ, ព្ទុតទោ ឲកស្ស ឌ្យស្សត្តេ ខាត្ថំ បញ្ចាយាសកយត្តំ លភិ៍ តស្ស តំ កោហេ បិលាកត្តំ ខាតំ, ព្ទុតស្ស កោហេ ត បច្ចតិ៍ អច តំ សហាឃកចោរោ អត្តតោ ករិឃាឃ សទ្ធិំ ខ្លប្យណ្ហាឃយាតោ “តុំ អតិបណ្ឌិតតាឃ អត្តតោ កោហេ បិលាកត្តម្បិលយិ ត តិប្បាឌេសី”តិ អាហ៍ ព្ទុតទោ បត “ចាលកាចេតេច ចតាយំ អត្តតោ បណ្ឌិតកាចំ យញ្ញតី”តិ តំ បចត្តិំ សត្ថុ អារោចេតុំ ញាតីហិ សទ្ធិំ ឌេតចតំ កត្វា អាគោចេសិ៍ សត្ថា តស្ស ឆម្យំ ឌេសេត្តោ ព្ទុយំ កាចយាហ –

៦៣៍

“ឃោ ចាំលោ យញ្ញតិ ចាល្យំ, បណ្ឌិតោ ចាបិ តេត សោ;

ចាំលោ ច បណ្ឌិតយាតី, ស វេ ‘ចាំលោ’តិ ចុច្ចតី”តិ៍

តត្ថ យោ ពាលោតិ យោ អន្ធពាលោ អបណ្ឌិតោ សមានោ “ពាលោ អហ”ន្តិ អត្តនោ ពាល្យំ ពាលភាវំ មញ្ញតិ ជានាតិ. តេន សោតិ តេន ការណេន សោ បុគ្គលោ បណ្ឌិតោ វាបិ ហោតិ បណ្ឌិតសទិសោ វា. សោ ហិ “ពាលោ អហ”ន្តិ ជានមានោ អញ្ញំ បណ្ឌិតំ ឧបសង្កមន្តោ បយិរុបាសន្តោ តេន បណ្ឌិតភាវត្ថាយ ឱវទិយមានោ អនុសាសិយមានោ តំ ឱវាទំ គណ្ហិត្វា បណ្ឌិតោ វា ហោតិ បណ្ឌិតតរោ វា. ស ច ពាលោតិ យោ ច ពាលោ សមានោ “កោ អញ្ញោ មយា សទិសោ ពហុស្សុតោ វា ធម្មកថិកោ វា វិនយធរោ វា ធុតង្គធរោ វា អត្ថី”តិ ឯវំ បណ្ឌិតមានី ហោតិ. សោ អញ្ញំ បណ្ឌិតំ អនុបសង្កមន្តោ អបយិរុបាសន្តោ នេវ បរិយត្តិំ ឧគ្គណ្ហាតិ, ន បដិបត្តិំ បូរេតិ, ឯកន្តពាលភាវមេវ បាបុណាតិ. សោ គណ្ឋិភេទកចោរោ វិយ. តេន វុត្តំ “ស វេ ‘ពាលោ’តិ វុច្ចតី”តិ.

ទេសនាបរិយោសានេ ឧបាសកស្ស ញាតកេហិ សទ្ធិំ មហាជនោ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណីតិ.

គណ្ឋិភេទកចោរវត្ថុ ចតុត្ថំ.

៥. ឧទាយិត្ថេរវត្ថុ

យាវជីវម្បិ ចេ ពាលោតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧទាយិត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ.

សោ កិរ មហាថេរេសុ បដិក្កន្តេសុ ធម្មសភំ គន្ត្វា ធម្មាសនេ និសីទិ. អថ នំ ឯកទិវសំ អាគន្តុកា ភិក្ខូ ទិស្វា “អយំ ពហុស្សុតោ មហាថេរោ ភវិស្សតី”តិ មញ្ញមានា ខន្ធាទិបដិសំយុត្តំ បញ្ហំ បុច្ឆិត្វា កិញ្ចិ អជានមានំ “កោ ឯសោ, ពុទ្ធេហិ សទ្ធិំ ឯកវិហារេ វសមានោ ខន្ធធាតុអាយតនមត្តម្បិ ន ជានាតី”តិ គរហិត្វា តំ បវត្តិំ តថាគតស្ស អារោចេសុំ. សត្ថា តេសំ ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៦៤.

“យាវជីវម្បិ ចេ ពាលោ, បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ;

ន សោ ធម្មំ វិជានាតិ, ទព្ពី សូបរសំ យថា”តិ.

តស្សត្ថោ – ពាលោ នាមេស យាវជីវម្បិ បណ្ឌិតំ ឧបសង្កមន្តោ បយិរុបាសន្តោ “ឥទំ ពុទ្ធវចនំ, ឯត្តកំ ពុទ្ធវចន”ន្តិ ឯវំ បរិយត្តិធម្មំ វា “អយំ ចារោ, អយំ វិហារោ, អយំ អាចារោ, អយំ គោចរោ, ឥទំ សាវជ្ជំ, ឥទំ អនវជ្ជំ, ឥទំ សេវិតព្ពំ, ឥទំ ន សេវិតព្ពំ, ឥទំ បដិវិជ្ឈិតព្ពំ, ឥទំ សច្ឆិកាតព្ព”ន្តិ ឯវំ បដិបត្តិបដិវេធធម្មំ វា ន ជានាតិ. យថា កិំ? ទព្ពី សូបរសំ យថាតិ. យថា ហិ ទព្ពី យាវ

បរិក្ខយា នានប្បការាយ សូបវិកតិយា អន្តោវិចរមានាបិ “ឥទំ លោណិកំ, ឥទំ អលោណិកំ, ឥទំ តិត្តកំ, ឥទំ ខារិកំ, ឥទំ កដុកំ, ឥទំ អម្ពិលំ, ឥទំ អនម្ពិលំ, ឥទំ កសាវ”ន្តិ សូបរសំ ន ជានាតិ, ឯវមេវ ពាលោ យាវជីវម្បិ បណ្ឌិតំ បយិរុបាសមានោ បរិយត្តិប្បការំ ធម្មំ ន ជានាតីតិ។

ទេសនាវសានេ អាគន្តុកា ភិក្ខូ អាសវេហិ ចិត្តានិ វិមុច្ចិំសូតិ។

ឧទាយិត្ថេរវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦។ តិំសមត្តបាវេយ្យកភិក្ខុវត្ថុ

មុហុត្តមបិ ចេ វិញ្ញូតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ តិំសមត្តេ បាវេយ្យកេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

តេសញ្ហិ ភគវា ឥត្ថិំ បរិយេសន្តានំ កប្បាសិកវនសណ្ឌេ បឋមំ ធម្មំ ទេសេសិ។ តទា តេ សព្ពេវ ឯហិភិក្ខុភាវំ បត្វា ឥទ្ធិមយបត្តចីវរធរា ហុត្វា តេរស ធុតង្គានិ សមាទាយ វត្តមានា បុនបិ ទីឃស្ស អទ្ធុនោ អច្ចយេន សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា អនមតគ្គធម្មទេសនំ សុត្វា តស្មិំយេវ អាសនេ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ ភិក្ខូ “អហោ វតិមេហិ ភិក្ខូហិ ខិប្បមេវ ធម្មោ វិញ្ញាតោ”តិ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ សត្ថា តំ សុត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ឥមេ តិំសមត្តា សហាយកា ធុត្តា ហុត្វា តុណ្ឌិលជាតកេ (ជា· ១·៩·៥៥ អាទយោ) មហាតុណ្ឌិលស្ស ធម្មទេសនំ សុត្វាបិ ខិប្បមេវ ធម្មំ វិញ្ញាយ បញ្ច សីលានិ សមាទិយិំសុ, តេន តេនេវ ឧបនិស្សយេន ឥទានិបិ និសិន្នាសនេយេវ អរហត្តំ បត្តា”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៦៥។

“មុហុត្តមបិ ចេ វិញ្ញូ, បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ;

ខិប្បំ ធម្មំ វិជានាតិ, ជិវ្ហា សូបរសំ យថា”តិ។

តស្សត្ថោ – វិញ្ញូ បណ្ឌិតបុរិសោ មុហុត្តមបិ ចេ អញ្ញំ បណ្ឌិតំ បយិរុបាសតិ, សោ តស្ស សន្តិកេ ឧគ្គណ្ហន្តោ បរិបុច្ឆន្តោ ខិប្បមេវ បរិយត្តិធម្មំ វិជានាតិ។ តតោ កម្មដ្ឋានំ កថាបេត្វា បដិបត្តិយំ ឃដេន្តោ វាយមន្តោ យថា នាម អនុបហតជិវ្ហាបសាទោ បុរិសោ រសវិជាននត្ថំ ជិវ្ហគ្គេ ឋបេត្វា ឯវ លោណិកាទិភេទំ រសំ វិជានាតិ, ឯវំ បណ្ឌិតោ ខិប្បមេវ លោកុត្តរធម្មម្បិ វិជានាតីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ ភិក្ខូ អរហត្តំ បាបុណិំសូតិ។

តិំសមត្តបាវេយ្យកភិក្ខុវត្ថុ ទុតិយំ។

៣. សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិវត្ថុ

ចរន្តិ ពាលា ទុម្មេធាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិំ អារព្ភ កថេសិ។ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិវត្ថុ ឧទានេ (ឧទា. ៤៣) អាគតមេវ។

តទា ហិ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ បរិសបរិយន្តេ និសិន្នោ ភគវតោ ធម្មទេសនំ សុត្វា សោតាបត្តិផលំ បត្វា អត្តនា បដិលទ្ធគុណំ សត្ថុ អារោចេតុកាមោ បរិសមជ្ឈំ ឱគាហិតុំ អវិសហន្តោ មហាជនស្ស សត្ថារំ វន្ទិត្វា អនុគន្ត្វា និវត្តនកាលេ វិហារំ អគមាសិ។ តស្មិំ ខណេ សក្កោ ទេវរាជា “អយំ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិ អត្តនោ សត្ថុ សាសនេ បដិលទ្ធគុណំ បាកដំ កាតុកាមោ”តិ ញត្វា “វីមំសិស្សាមិ ន”ន្តិ គន្ត្វា អាកាសេ ឋិតោវ ឯតទវោច – “សុប្បពុទ្ធ, ត្វំ មនុស្សទលិទ្ទោ មនុស្សវរាកោ, អហំ តេ អបរិមិតំ ធនំ ទស្សាមិ, ‘ពុទ្ធោ ន ពុទ្ធោ, ធម្មោ ន ធម្មោ, សង្ឃោ ន សង្ឃោ, អលំ មេ ពុទ្ធេន, អលំ មេ ធម្មេន, អលំ មេ សង្ឃេនា’តិ វទេហី”តិ។ អថ នំ សោ អាហ – “កោសិ ត្វ”ន្តិ? “អហំ សក្កោ”តិ។ អន្ធពាល, អហិរិក, ត្វំ មយា សទ្ធិំ កថេតុំ ន យុត្តរូបោ, ត្វំ មំ “ទុគ្គតោ ទលិទ្ទោ កបណោ”តិ វទេសិ, នេវាហំ ទុគ្គតោ, ន ទលិទ្ទោ, សុខប្បត្តោ អហំ មហទ្ធនោ –

“សទ្ធាធនំ សីលធនំ, ហិរី ឱត្តប្បិយំ ធនំ;

សុតធនញ្ច ចាគោ ច, បញ្ញា វេ សត្តមំ ធនំ។

“យស្ស ឯតេ ធនា អត្ថិ, ឥត្ថិយា បុរិសស្ស វា;

‘អទលិទ្ទោ’តិ តំ អាហុ, អមោឃំ តស្ស ជីវិត”ន្តិ។ (អ. និ. ៧.៥-៦) –

ឥមានិ មេ សត្តវិធអរិយធនានិ សន្តិ, យេសញ្ហិ ឥមានិ សត្ត ធនានិ សន្តិ, ន តេ ពុទ្ធេហិ វា បច្ចេកពុទ្ធេហិ វា “ទលិទ្ទា”តិ វុច្ចន្តីតិ។ សក្កោ តស្ស កថំ សុត្វា តំ អន្តរាមគ្គេ ឱហាយ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សព្ពំ តំ វចនបដិវចនំ អារោចេសិ។ អថ នំ ភគវា អាហ – “ន ខោ, សក្ក, សក្កា តាទិសានំ សតេនបិ សហស្សេនបិ សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិំ ‘ពុទ្ធោ ន ពុទ្ធោ’តិ វា, ‘ធម្មោ ន ធម្មោ’តិ វា, ‘សង្ឃោ ន សង្ឃោ’តិ វា កថាបេតុ”ន្តិ។ សុប្បពុទ្ធោបិ ខោ កុដ្ឋិ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារា កតបដិសន្ថារោ សម្មោទមានោ អត្តនា បដិលទ្ធគុណំ អារោចេត្វា

ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ អថ តំ អចិរបក្កន្តំ គាវី តរុណវច្ឆា ជីវិតា វោរោបេសិ។

សា កិរ ឯកា យក្ខិនី បុក្កុសាតិកុលបុត្តំ, ពាហិយំ ទារុចីរិយំ, តម្ពទាឋិកចោរឃាតកំ, សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិន្តិ ឥមេសំ ចតុន្នំ ជនានំ អនេកសតេ អត្តភាវេ គាវី ហុត្វា ជីវិតា វោរោបេសិ។ តេ កិរ អតីតេ ចត្តារោ សេដ្ឋិបុត្តា ហុត្វា ឯកំ នគរសោភិនឹ គណិកំ ឧយ្យានំ នេត្វា ទិវសំ សម្បត្តិំ អនុភវិត្វា សាយន្ហសមយេ ឯវំ សម្មន្តយិំសុ – “ឥមស្មិំ ឋានេ អញ្ញោ នត្ថិ, ឥមិស្សា អម្ហេហិ ទិន្នំ កហាបណសហស្សញ្ចេវ សព្ពញ្ច បសាធនភណ្ឌំ គហេត្វា ឥមំ មារេត្វា គច្ឆាមា”តិ។ សា តេសំ កថំ សុត្វា “ឥមេ និល្លជ្ជា, មយា សទ្ធិំ អភិរមិត្វា ឥទានិ មំ មារេតុកាមា, ជានិស្សាមិ នេសំ កត្តព្ពយុត្តក”ន្តិ តេហិ មារិយមានា “អហំ យក្ខិនី ហុត្វា យថា មំ ឯតេ មារេន្តិ, ឯវមេវ តេ មារេតុំ សមត្ថា ភវេយ្យ”ន្តិ បត្ថនំ អកាសិ។ តស្ស និស្សន្ទេន ឥមេ មារេសិ។ សម្ពហុលា ភិក្ខូ តស្ស កាលកិរិយំ ភគវតោ អារោចេត្វា “តស្ស កា គតិ, កេន ច ការណេន កុដ្ឋិភាវំ បត្តោ”តិ បុច្ឆិំសុ។ សត្ថា សោតាបត្តិផលំ បត្វា តស្ស តាវតិំសភវនេ ឧប្បន្នភាវញ្ច តគរសិខិបច្ចេកពុទ្ធំ ទិស្វា និដ្ឋុភិត្វា អបសព្យំ កត្វា ចិររត្តំ និរយេ បច្ចិត្វា វិបាកាវសេសេន ឥទានិ កុដ្ឋិភាវប្បត្តិញ្ច ព្យាករិត្វា, “ភិក្ខវេ, ឥមេ សត្តា អត្តនាវ អត្តនោ កដុកវិបាកកម្មំ ករោន្តា វិចរន្តី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ឧត្តរិ ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៦៦។

“ចរន្តិ ពាលា ទុម្មេធា, អមិត្តេនេវ អត្តនា;

ករោន្តា បាបកំ កម្មំ, យំ ហោតិ កដុកប្ផល”ន្តិ។

តត្ថ ចរន្តីតិ ចតូហិ ឥរិយាបថេហិ អកុសលមេវ ករោន្តា វិចរន្តិ។ ពាលាតិ ឥធលោកត្ថញ្ច បរលោកត្ថញ្ច អជានន្តា ឥធ ពាលា នាម។ ទុម្មេធាតិ ទុប្បញ្ញា។ អមិត្តេនេវអត្តនាតិ អត្តនា អមិត្តភូតេន វិយ វេរិនា ហុត្វា។ កដុកប្ផលន្តិ តិខិណផលំ ទុក្ខផលន្តិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សុប្បពុទ្ធកុដ្ឋិវត្ថុ សត្តមំ។

៨. កស្សកវត្ថុ

ន តំ កម្មំ កតំ សាធូតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កស្សកំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ សាវត្ថិតោ អវិទូរេ ឯកំ ខេត្តំ កសតិ។ ចោរា និទ្ធមនេន នគរំ បវិសិត្វា ឯកស្មិំ អឌ្ឍកុលេ ឃរំ ភិន្ទិត្វា ពហុំ ហិរញ្ញសុវណ្ណំ គហេត្វា និទ្ធមនេនេវ និក្ខមិំសុ។ ឯកោ ចោរោ តេ វញ្ចេត្វា ឯកំ សហស្សត្ថវិកំ ឱវដ្ដិកាយ កត្វា តំ ខេត្តំ គន្ត្វា តេហិ សទ្ធិំ ភណ្ឌំ ភាជេត្វា អាទាយ គច្ឆន្តោ ឱវដ្ដិកតោ បតិតំ សហស្សត្ថវិកំ ន សល្លក្ខេសិ។ តំ ទិវសំ សត្ថា បច្ចូសសមយេ លោកំ វោលោកេន្តោ តំ កស្សកំ អត្តនោ ញាណជាលស្ស អន្តោបវិដ្ឋំ ទិស្វា "កិំ នុ ខោ ភវិស្សតី"តិ ឧបធារយមានោ ឥទំ អទ្ទស – "អយំ កស្សកោ បាតោវ កសិតុំ គមិស្សតិ, ភណ្ឌសាមិកា ចោរានំ អនុបទំ គន្ត្វា ឱវដ្ដិកតោ បតិតំ សហស្សត្ថវិកំ ទិស្វា ឯតំ គណ្ហិស្សន្តិ, មំ ឋបេត្វា តស្ស អញ្ញោ សក្ខិ នាម ន ភវិស្សតិ, សោតាបត្តិមគ្គស្ស ឧបនិស្សយោបិស្ស អត្ថិ, តត្ថ មយា គន្តុំ វដ្ដតី"តិ។ សោបិ កស្សកោ បាតោវ កសិតុំ គតោ។ សត្ថា អានន្ទត្ថេរេន បច្ឆាសមណេន តត្ថ អគមាសិ។ កស្សកោ សត្ថារំ ទិស្វា គន្ត្វា ភគវន្តំ វន្ទិត្វា បុន កសិតុំ អារភិ។ សត្ថា តេន សទ្ធិំ កិញ្ចិ អវត្វាវ សហស្សត្ថវិកាយ បតិតដ្ឋានំ គន្ត្វា តំ ទិស្វា អានន្ទត្ថេរំ អាហ – "បស្ស, អានន្ទ, អាសីវិសោ"តិ។ "បស្សាមិ, ភន្តេ, ឃោរវិសោ"តិ។

កស្សកោ តំ កថំ សុត្វា "មម វេលាយ វា អវេលាយ វា វិចរណដ្ឋានមេតំ, អាសីវិសោ កិរេត្ថ អត្ថី"តិ ចិន្តេត្វា សត្ថរិ ឯត្តកំ វត្វា បក្កន្តេ "មារេស្សាមិ ន"ន្តិ បតោទលដ្ឋិំ អាទាយ គតោ សហស្សត្ថវិកំ ទិស្វា "ឥមំ សន្ធាយ សត្ថារា កថិតំ ភវិស្សតី"តិ តំ អាទាយ និវត្តេត្វា, អញ្ញត្តតាយ ឯកមន្តេ ឋបេត្វា បំសុនា បដិច្ឆាទេត្វា បុន កសិតុំ អារភិ។ មនុស្សា ច វិភាតាយ រត្តិយា គេហេ ចោរេហិ កតកម្មំ ទិស្វា បទានុបទំ គច្ឆន្តា តំ ខេត្តំ គន្ត្វា តត្ថ ចោរេហិ ភណ្ឌស្ស ភាជិតដ្ឋានំ ទិស្វា កស្សកស្ស បទវលញ្ជំ អទ្ទសំសុ។ តេ តស្ស បទានុសារេន គន្ត្វា ថវិកាយ ឋបិតដ្ឋានំ ទិស្វា បំសុំ វិយូហិត្វា ថវិកំ អាទាយ "ត្វំ គេហំ វិលុម្បិត្វា ខេត្តំ កសមានោ វិយ វិចរសី"តិ តជ្ជេត្វា បោថេត្វា នេត្វា រញ្ញោ ទស្សយិំសុ។ រាជា តំ បវត្តិំ សុត្វា តស្ស វធំ អាណាបេសិ។ រាជបុរិសា តំ បច្ឆាពាហំ ពន្ធិត្វា កសាហិ តាឡេន្តា អាឃាតនំ នយិំសុ។ សោ កសាហិ តាឡិយមានោ អញ្ញំ កិញ្ចិ អវត្វា "បស្សានន្ទ, អាសីវិសោតិ, បស្សាមិ ភគវា ឃោរវិសោ"តិ វទន្តោ គច្ឆតិ។ អថ នំ រាជបុរិសា "ត្វំ សត្ថុ ចេវ អានន្ទត្ថេរស្ស ច កថំ កថេសិ, កិំ នាមេត"ន្តិ បុច្ឆិត្វា – "រាជានំ ទដ្ឋុំ លភមានោ កថេស្សាមី"តិ វុត្តេ រញ្ញោ សន្តិកំ នេត្វា រញ្ញោ តំ បវត្តិំ កថយិំសុ។ អថ នំ រាជា "កស្មា ឯវំ កថេសី"តិ បុច្ឆិ។ សោ "នាហំ, ទេវ, ចោរោ"តិ វត្វា កសនត្ថាយ និក្ខន្តកាលតោ បដ្ឋាយ សព្ពំ តំ បវត្តិំ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា តស្ស កថំ សុត្វា "អយំ ភណេ លោកេ អគ្គបុគ្គលំ សត្ថារំ សក្ខិំ អបទិសតិ, ន យុត្តំ ឯតស្ស ទោសំ អារោបេតុំ, អហមេត្ថ កត្តព្ពំ ជានិស្សាមី"តិ តំ អាទាយ សាយណ្ហសមយេ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារំ បុច្ឆិ – "កច្ចិ ភន្តេ តុម្ហេ អានន្ទត្ថេរេន សទ្ធិំ ឯតស្ស កស្សកស្ស កសនដ្ឋានំ គតា"តិ? "អាម, មហារាជា"តិ។ "កិំ វោ តត្ថ ទិដ្ឋ"ន្តិ? "សហស្សត្ថវិកា, មហារាជា"តិ។ "ទិស្វា កិំ អវោចុត្ថា"តិ? "ឥទំ នាម, មហារាជា"តិ។ "ភន្តេ, សចាយំ បុរិសោ តុម្ហាទិសំ អបទិសំ នាករិស្ស, ន ជីវិតំ អលភិស្ស, តុម្ហេហិ បន កថិតកថំ កថេត្វា តេន ជីវិតំ លទ្ធ"ន្តិ។ តំ សុត្វា សត្ថា "អាម, មហារាជ, អហម្បិ ឯត្តកមេវ វត្វា គតោ, បណ្ឌិតេន នាម យំ កម្មំ កត្វា បច្ឆានុតប្បំ ហោតិ, តំ ន កត្តព្ព"ន្តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៦៧។

“ន តំ កម្មំ កតំ សាធុ, យំ កត្វា អនុតប្បតិ;

យស្ស អស្សុមុខោ រោទំ, វិបាកំ បដិសេវតី”តិ។

តត្ថ ន តំ កម្មន្តិ យំ និរយាទីសុ និព្ពត្តនសមត្ថំ ទុក្ខុទ្រយំ កម្មំ កត្វា អនុស្សរន្តោ អនុស្សរិតានុស្សរិតក្ខណេ អនុតប្បតិ អនុសោចតិ, តំ កតំ ន សាធុ ន សុន្ទរំ និរត្ថកំ។ យស្ស អស្សុមុខោតិ យស្ស អស្សូហិ តិន្តមុខោ រោទន្តោ វិបាកំ អនុភោតីតិ។

ទេសនាវសានេ កស្សកោ ឧបាសកោ សោតាបត្តិផលំ បត្តោ, សម្បត្តបរិសាយបិ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

កស្សកវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩. សុមនមាលាការវត្ថុ

តញ្ច កម្មំ កតំ សាធូតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ សុមនំ នាម មាលាការំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ទេវសិកំ ពិម្ពិសាររាជានំ បាតោវ អដ្ឋហិ សុមនបុប្ផនាឡីហិ ឧបដ្ឋហន្តោ អដ្ឋ កហាបណេ លភតិ។ អថេកទិវសំ តស្មិំ បុប្ផានិ គហេត្វា នគរំ បវិដ្ឋមត្តេ ភគវា មហាភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ ឆព្ពណ្ណរំសិយោ វិស្សជ្ជេត្វា មហតា ពុទ្ធានុភាវេន មហតិយា ពុទ្ធលីឡាយ នគរំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ ភគវា ហិ ឯកទា ឆព្ពណ្ណរំសិយោ ចីវរេន បដិច្ឆាទេត្វា អញ្ញតរោ បិណ្ឌបាតិកោ វិយ ចរតិ តិំសយោជនមគ្គំ អង្គុលិមាលស្ស បច្ចុគ្គមនំ គច្ឆន្តោ វិយ, ឯកទា ឆព្ពណ្ណរំសិយោ វិស្សជ្ជេត្វា កបិលវត្ថុប្បវេសនាទីសុ វិយ។ តស្មិំបិ ទិវសេ សរីរតោ ឆព្ពណ្ណរំសិយោ វិស្សជ្ជេន្តោ មហន្តេន ពុទ្ធានុភាវេន មហតិយា ពុទ្ធលីឡាយ រាជគហំ បាវិសិ។ មាលាការោ ភគវតោ រតនគ្ឃិយសទិសំ អត្តភាវំ ទិស្វា ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណអសីតានុព្យញ្ជនសរីរសោភគ្គំ ឱលោកេត្វា បសន្នចិត្តោ “កិំ នុ ខោ សត្ថុ អធិការំ ករោមី”តិ ចិន្តេត្វា អញ្ញំ អបស្សន្តោ “ឥមេហិ បុប្ផេហិ ភគវន្តំ បូជេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា បុន ចិន្តេសិ – “ឥមានិ រញ្ញោ និពទ្ធុបដ្ឋានបុប្ផានិ, រាជា ឥមានិ អលភន្តោ មំ ពន្ធាបេយ្យ វា ឃាតាបេយ្យ វា រដ្ឋតោ វា បព្ពាជេយ្យ, កិំ នុ ខោ ករោមី”តិ? អថស្ស ឯតទហោសិ “រាជា មំ ឃាតេតុ វា ពន្ធតុ វា រដ្ឋតោ បព្ពាជេតុ វា, សោ ហិ មយ្ហំទទមានោបិ ឥមស្មិំ អត្តភាវេ ជីវិតមត្តំ ធនំ ទទេយ្យ, សត្ថុបូជា បន មេ អនេកាសុ កប្បកោដីសុ អលំ ហិតាយ ចេវ សុខាយ ចា”តិ អត្តនោ ជីវិតំ តថាគតស្ស បរិច្ចជិ។

សោ “យាវ មេ បសន្នំ ចិត្តំ ន បតិកុដតិ, តាវទេវ បូជំ ករិស្សាមី”តិ ហដ្ឋតុដ្ឋោ ឧទគ្គុទគ្គោ សត្ថារំ បូជេសិ។ កថំ? បឋមំ តាវ ទ្វេ បុប្ផមុដ្ឋិយោ តថាគតស្ស ឧបរិ ខិបិ, តា ឧបរិមត្ថកេ វិតានំ ហុត្វា អដ្ឋំសុ។ អបរា ទ្វេ មុដ្ឋិយោ ខិបិ, តា ទក្ខិណហត្ថបស្សេន

យាលិបេដ្ឋេត្ថត ឆ្លាតិត្វា អដ្ឋិ ឃុ៍ អបរា ឆ្វេ យដ្ឋិឃោ លិបិ, តា បិដ្ឋិបឆ្សេត ឆ្លាតិត្វា តឆេច អដ្ឋិ ឃុ៍ អបរា ឆ្វេ យដ្ឋិឃោ លិបិ, តា ចាយហត្ថបឆ្សេត ឆ្លាតិត្វា តឆេច អដ្ឋិ ឃុ៍ ឲចំ អដ្ឋ តាឰព្ទឃោ អដ្ឋ យដ្ឋិឃោ ហុត្វា ចត្យុ ដោតេឃុ តឆាកចំ បរិក្ខិបិឃុ៍ បុទទោ កយតត្វារយត្ថយេច អនេហាសិ៍ បុប្ឋាត់ ចល្លាតិ អនេត្តា អនេហឃុំ, បត្តាតិ ពាហិយុលាតិ៍ ភកចា ទដតបត្ថបរិក្ខិទេត្វា ចិឃ ហុត្វា បិឃាសិ៍ បុប្ឋាតិ អចិត្តកាតិបិ ឃចិត្តកំ តិឃ្សាឃ ឃចិត្តកាតិ ចិឃ អកិឌ្ឍិត្វា អបតិត្វា ឃត្វាទា ឃឌ្ឋិឃេច កច្ឆត្តិ, ឌិតឌិតដ្ឋាទេត តិដ្ឋត្តិ៍ ឃត្វ ឃទីទទោ ឃតឃហឃ្សចិន្តុលតា ចិឃ ទំឃិឃោ តិក្ខយិឃុ៍ បុទទោ ច បឆ្លទោ ច ឥក្ខិលាទោ ច ចាយទោ ច ឃឹឃយត្វកទោ ច តិទត្ថទំ តិក្ខត្ថទំឃឹឃុ ឲកាបិ ឃយ្ហឃយ្ហដ្ឋាទេតទេតច អបលិឃិត្វា ឃត្តាបិ ឃត្វាទំ តិក្ខត្វំ បឥក្ខិលំ កត្វា តទុលាតាលក្ខត្ឋប្យាយាលា ហុត្វា បុទទោ ឲច ឆាចត្តិ៍ ឃកលតកទំ ឃព្ហិកិ៍ អនេត្តាតកទេទ តច ទេកាដិឃោ, ពាហិតកទេទ តច ទេកាដិឃោតិ អដ្ឋាទឃឃុ ទេកាដិឃុ ឲទេកាបិ បុទិឃោ ចា ព្ទត្តិ ចា កិក្ខ កេហត្វា អតិក្ខទេត្តា តាយ តត្តិ៍ យហាឌទោ ឃឹហតាឌំ តឥទេត្តា ទេលុទេក្ខបឃហឃ្សាតិ កេទាទេត្តា ឃត្វ បុទទោតាច កច្ឆតិ៍ ឃត្វាបិ យាលិកាទឃ្ស ក្យុលំ បិតកដំ កាត្វំ តិកាទុតប្យាយាទោ តកទេទ ទេកទិចទលាយទេក្កទេតច អចទិ៍ យាលិកាទឃ្ស ឃកលឃទីទំ បញ្ចាចល្លាឃ ឃីតិឃោ បរិបុទិ៍

ឃោ ទេឆាកទេញ្ញាច តឆាកទេតត ឃឌ្ឋិ ចទិត្វា យទេតាឃិលិទទេឃ តិយុទេក្កា ចិឃ ពុឌ្ឍទេឃ្វិតំ អនេត្តា បចិទេដ្ឋា ឃត្វាទំ ទេឆាទេយត្វា ចត្តិត្វា ពុឆ្ឋបឆ្ឋិឃេច កេហត្វា ទេកហំ អកយាសិ៍ អឆ តំ ភទិឃោ បុឆ្ឋិ “កហំ បុប្ឋាតិ”តិ? “ឃត្វា ទេយ បុឌិទោ”តិ៍ “ទេញ្ញា ដាតិ កិំ កទិឃ្សឹ”តិ? “ទាឌា យំ ឈាទេតត្យុ ចា ទដ្ឋទោ ចា តឹហទេត្យុ, អហំ ឌីចិតំ បរិច្ចឌិត្វា ឃត្វាទំ បុទេដឃិ, ឃព្ទបុប្ឋាតិ អដ្ឋ យដ្ឋិឃោច អនេហឃុំ, ឲចទ្វបិ តាយ បុឌា ឌាតា៍ យហាឌទោ ក្កុដ្ឋិឃហឃ្សាតិ កេទាទេត្តា ឃត្វាទា ឃឌ្ឋិ ចទតិ, ឃោ ឲឃ យហាឌតឃ្ស ក្កុដ្ឋិឃទេដ្ឋ, តឃ្វិ ដោទេត ឲឃោ”តិ៍ អឆឃ្ស ភទិឃោ អត្ថពាលិតាឃ ឲចទ្វទេប បិដិហាទិឃេ បឃាឌំ តាយ អឌទេតត្វា តំ អទេក្កាឃិត្វា បរិភាឃិត្វា “ទាឌាទោ តាយ ចល្លា, ឃកិំ ក្យុទ្ឋ ហត្វបិតាឌិទេឆ្លឥទេតត ពាហុយ្យិ អតត្វំ កេទាត្តិ, តឃោ កតកទេយុត យឃ្យុឃ្សិ អតទេត្វា ឃិឃោ”តិ បុទេត្វ អាតាឃ ទាឌក្យុលំ កត្វា ទេញ្ញា បទេក្កាឃិត្វា “កិំ ឲត”ត្តិ បុឆ្ឋិតា អាហ – “យយ ឃាយិទេកា ពុយ្យាកំ ក្កបដ្ឋាតបុទេប្ឋហិ ឃត្វាទំ បុទេដត្វា ពុឆ្ឋហទេត្វា ឈទំ អាកត្វា ‘កហំ បុប្ឋាតិ’តិ យឃោ បុទេដ្ឋា ព្ទឌំ តាយ ចទេឥឃិ, អហំ តំ បរិភាឃិត្វា ‘ទាឌាទោ តាយ ចល្លា, ឃកិំ ក្យុទ្ឋ ហត្វបិតាឌិទេឆ្លឥទេតត ពាហុយ្យិ អតត្វំ កេទាត្តិ, តឃោ កតកទេយុត យឃ្យុឃ្សិ អតទេត្វា ឃិឃោ’តិ តំ លទេឌ្ឍត្វា ព្ទឆាកតា, ទេតត កតំ កយុំ ឃុកតំ ចា ទេហាត្យុ, ក្យក្កដំ ចា, តទេឃ្សទេចតំ, យឃោ តឃ្ស លឌ្ឋិតកាចំ ឌាតាហិ, ទេឥចា”តិ៍ ទាឌា បឲយឥឃ្សទេតទេតច ឃោតាបត្តិផលំ បទេត្វា ឃទេឌ្ឋ បឃទេត្ថ អទិឃឃាចទេកា ចិទេត្តឃិ –
“អទេហា អឃំ ព្ទត្តិ អត្ថពាលិ, ឲចទ្វទេប ក្យទេលា បឃាឌំ ត ក្កប្យាទេឥឃី”តិ៍ ឃោ ក្យុទេឌ្ឋ ចិឃ ហុត្វា, “អយុ, កិំ ចទេឥឃិ, យឃ្យុក្កបដ្ឋាតបុទេប្ឋហិ ទេតត បុឌា កតា”តិ? “អាយ, ទេឥចា”តិ៍ “ភទ្ឋកំ ទេត កតំ តំ លទេឌ្ឍត្តិឃោ, យយ បុទេប្ឋហិ បុឌាកាទឃ្ស អហំ កត្តព្ទឃុត្តកំ ឌាតិឃ្សាយី”តិ តំ ក្កទេឃ្យាទេដត្វា ទេចទេកត ឃត្វ ឃត្តិកំ កត្វា ចត្តិត្វា ឃត្វាទា ឃឌ្ឋិឃេច ចិចទិ៍

ឃត្វា ទេញ្ញា ចិត្តប្យឃាឌំ ពាត្វា ទេកទិចទលាចិធិឃោ តកទំ ចទិត្វា ទេញ្ញា ឈទេត្វាទំ អកយាសិ៍ ទាឌា បត្តំ កេហត្វា ឃត្វាទំ ទេកហំ បទេចទេឃត្យុកាទេយា អនេហាសិ៍ ឃត្វា បត ទាឌក្កុទេលាឃេច តិឃឹឥតាកាទំ ឥទេឃ្សឃិ ៍ ទាឌា តំ ពាត្វា “ឃឹលំ យល្លបំ កេទាឆា”តិ តក្ខលាទេញ្ញាច យល្លបំ កាទាទេបឃិ៍ តិឃឹឌិ ឃត្វា ឃឌ្ឋិ កិក្ខឃទេឈ្សត៍ កឃុា បត ឃត្វា ទាឌទេកហំ ត បិចិឃិ?

ເອຈັ ກິຣສ຺ສ ອເຫາສິ – “ສຈາຫໍ ອເນ຺ຕາ ປຈິສິຕ຺ວາ ນິສີເທຍ຺ຍໍ, ຍຫາຊເນາ ຍໍ ທຏ຺ຐຸໍ ນ ລເພຍ຺ຍ, ຍາລິກາຣສ຺ສ ຄຸເຓາ ປາກເຏາ ນ ຠເວຍ຺ຍ, ຣາຊງ຺ຄເຓ ປນ ຍໍ ນິສິນ຺ນໍ ຍຫາຊເນາ ທຏ຺ຐຸໍ ລຠິສ຺ສຕິ, ຍາລິກາຣສ຺ສ ຄຸເຓາ ປາກເຏາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ. ຄຸລຈຕ຺ຕາຕຎ຺ຎາຄຸລໍ ຎຕ຺ວາ ເອຈ ປາກຏໍ ກາຕຸໍ ສເກ຺ກາຕ຺ຕິ, ອຈເສສເຊເນາ ຄຸລຈຕ຺ຕານິ ຄຸລໍ ກເຈເນ຺ຕາ ຍນ຺ຕຣາຍຕິ. ຈຕ຺ຕາເຣາ ປຸປ຺ຜປຏໍ ຈຕ຺ຖິຍໍ ອຏ຺ຐໍສຸ. ຍຫາຊເນາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປຣິຈາເຣສິ. ຣາຊາ ຎຕ຺ວາ ປຍຸຕ຺ຕໍ ກິກ຺ກຸສຸຌ຺ຌປຓີເຕນາຫາເຣນ ປຣິວິສິ. ສຕ຺ຖາ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈາຈສາເນ ອນຸເຍາທນໍ ກຕ຺ວາ ປຸຣິຍເຍເຍນ ວຕ຺ຖິ ປຸປ຺ຜປເຏຫິ ປຣິກ຺ກິເຕ຺ຕາ ນີຫຣາຊໍ ນເຍນ຺ຕາ ຍຫາຊເນນ ປຣິວຸເຕາ ວິຫາຣໍ ອຄຍາສິ. ຣາຊາ ສຕ຺ຖາຣໍ ອນຸຄນ຺ຕ຺ວາ ນິວເຕຕ຺ວາ ຍາລິກາຣໍ ປເກ຺ກາສາເປຕ຺ວາ “ຍຍ ອາຫຣິຕປຸເປ຺ຜຫິ ກິຕ຺ຕິ ກຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປູເຊສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ຍາລິກາເຣາ “ຣາຊາ ຍໍ ໍຌາເປຕຸ ວາ ຣເຣ຺ຌຕາ ວາ ປຏ຺ຐາເປຕຸ ຍີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈິຊິຕ຺ວາ ປູເຊສິ ເທວາ”ຕິ ອາຫ. ຣາຊາ “ຕ຺ວໍ ຍຫາປຸຣິເສາ ນາຍາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຏ຺ຐ ຫຕ຺ຖີ ຈ ອເສ຺ສ ຈ ທາເສ ຈ ທາສິໂຍ ຈ ຍຫາປສາຍນານິ ຈ ອຏ຺ຐ ກຫາປຓສຫສ຺ສານິ ຈ ຣາຊຄຸລເຕາ ນີຫຣິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາລງ຺ກາຣປຏິຍຓ຺ຑິຕາ ອຏ຺ຐ ນາຣິໂຍ ຈ ອຏ຺ຐ ກາຍຈເຣ ຈາຕິ ຕ຺ວານໍ ສຕ຺ຕກໍ ນາຍ ທານໍ ອທາສິ.

ອານນ຺ທເຕ຺ຖເຣາ ຈິເນ຺ຕສິ – “ອຊ຺ຊ ປາເຕາຈ ປຏ຺ຐາຍ ນີຫນາທສຫສ຺ສານິ ເຈລ ເຈລຸເກ຺ຂປສຫສ຺ສານິ ຈ ປວຕ຺ຕິ, ເກາ ນຸ ເຂາ ຍາລິກາຣສ຺ສ ຈິປາເກາ”ຕິ? ເສາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປຸຈ຺ຉິ. ອຖ ຕໍ ສຕ຺ຖາ ອາຫ – “ອານນ຺ທ, ນາຍິກາ ຍາລິກາເຣນ ອປ຺ປຍຕ຺ຕກໍ ກມ຺ໍ ກຕ”ນ຺ຕິ ຍາ ສລ຺ລເກ຺ຂສິ, ອຍຎ຺ຎາຍຍ຺ຍາ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈິຊິຕ຺ວາ ປູຊໍ ອກາສິ. ເສາ ເອວໍ ຍຍິ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ –

“ກປ຺ປານິ ສຕສຫສ຺ສໍ, ທຸກ຺ຄຕິໍ ນ ຄຍິສ຺ສຕິ;

ທຕ຺ວາ ເທວຍນຸເສ຺ສສຸ, ຜລໍ ເອຕສ຺ສ ຄຍ຺ຍເຕາ;

ປຉາ ປເຈ຺ຈກສມ຺ພຸເທ຺ຘາ, ສຸຍເຕາ ນາຍ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ. –

ອາຫ. ສຕ຺ຖາ ປນ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄນ຺ຘກຸຏິປວິສນກາເລ ຕານິ ປຸປ຺ຜານິ ທ຺ວາຣເກາເຏ຺ຌເກ ປຕິສຸ. ສາຍນ຺ຫສຍເຍ ກິກ຺ຂຸ ທຍ຺ຍສກາຍໍ ກຖໍ ສຍຸຏ຺ຌາເປສຸໍ – “ອເຫາ ອຈ຺ຉຣິຍໍ ຍາລິກາຣສ຺ສ ກມ຺ໍ, ທຣມານກພຸທ຺ຘສ຺ສ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈິຊິຕ຺ວາ ປຸປ຺ຜປູຊໍ ກຕ຺ວາ ຕງ຺ຂເຓເຍ຺ຍວ ສຕ຺ຕກໍ ນາຍ ລກຕີ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ ຄນ຺ຘກຸຏິເຕາ ນິກ຺ຂຍິຕ຺ວາ ຕິສ຺ສໍ ກຍນາເນ ອຎ຺ຎາຕເຣນ ກຍເນນ ທຍ຺ຍສກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິຍາຍ ນາຍາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ, “ອາຍ, ກິກ຺ຂເວ, ຍຍ຺ຍ ກມ຺ໍສ຺ສ ກຕຕ຺ຕາ ປຉານຸຕປ຺ປໍ ນ ເຫາຕິ, ອນຸສ຺ສຣິຕານຸສ຺ສຣິຕກ຺ຂເຓ ເສາຍນສ຺ເສຍວ ຖບ຺ປຊ຺ຊຕິ, ເອວຣູປໍ ກມ຺ໍ ກຕ຺ຕຎ຺ຎໍເຍວາ”ຕິ ອນຸສນ຺ຘິ ຌເຕຕ຺ວາ ທມ຺ໍ ເທເສເນ຺ຕາ ອິຍໍ ຄາຖຍາຫ –

໙໒.

“ຕຎ຺ຈ ກມ຺ໍ ກຕໍ ສາຘຸ, ຍໍ ກຕ຺ວາ ນານຸຕປ຺ປຕິ;

ຍສ຺ສ ປຕີເຕາ ສຸມເນາ, ວິປາກໍ ປຏິເສວຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍໍ ກຕ຺ວາຕິ ຍໍ ເທວມນຸສ຺ສສມ຺ປຕ຺ຕີນຎ຺ເຈວ ນິພ຺ພານສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ຕກສມຕ຺ຖໍ ສຸຂຸທ຺ຣຍໍ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ນານຸຕປ຺ປຕິ, ອຖ ເຂາ ທິຏ຺ຐຘມ຺ເມເຍວ ອນຸສ຺ສຣິຕານຸສ຺ສຣິຕກ຺ຂເຓເຍວ ປີຕິເວເຄນ ປີເຕາ ເສາມນສ຺ສເວເຄນ ຈ ສຸມເນາ ຫຸຕ຺ວາ ອາຍຕິ ປີຕິເສາມນສ຺ສຊາເຕາ ຫຸຕ຺ວາ ວິປາກໍ ປຏິເສວຕິ, ຕໍ ກມ຺ມໍ ກຕໍ ສາຘຸ ຠທ຺ທກນ຺ຕິ.

ເທສນາວສາເນ ຈຕຸຣາສີຕິຍາ ປາຓສຫສ຺ສານໍ ຘມ຺ມາຠິສມເຍາ ອເຫາສີຕິ.

ສຸມນມາລາກາຣວຕ຺ຖຸ ນວມໍ.

໑໐. ອຸປ຺ປລວຓ຺ຓຕ຺ເຖຣີວຕ຺ຖຸ

ມຘຸວາ ມຎ຺ຎຕີຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ເຕາ ອຸປ຺ປລວຓ຺ຓຕ຺ເຖຣິໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ.

ສາ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣພຸທ຺ຘສ຺ສ ປາທມູເລ ປຕ຺ຖນໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສໍ ປຸຎ຺ຎານິ ກຸຣຸມານາ ເທເວສຸ ຈ ມນຸເສ຺ສສຸ ຈ ສໍສຣນ຺ຕີ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ເທວເລາກເຕາ ຈວິຕ຺ວາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ເສຏ຺ຐິກຸເລ ປຏິສນ຺ຘິໍ ຄຓ຺ຫິ. ນີລຸປ຺ປລຄພ຺ຠສມານວຓ຺ຓຕາຍ ຈສ຺ສາ ອຸປ຺ປລວຓ຺ຓາຕ຺ເວວ ນາມໍ ອກໍສຸ. ອຖສ຺ສາ ວຍປ຺ປຕ຺ຕກາເລ ສກລຊມ຺ພុທີເປ ຣາຊາເນາ ຈ ເສຏ຺ຐິເນາ ຈ ເສຏ຺ຐິສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ສາສນໍ ປຫិណິໍສຸ – “ຘີຕຣໍ ອມ຺ຫາກໍ ເທຕູ”ຕິ. ອປຫິຓນ຺ເຕາ ນາມ ນາເຫາສິ. ຕເຕາ ເສຏ຺ຐິ ຈິນ຺ເຕສິ – “ອຫໍ ສພ຺ເພສໍ ມນໍ ຄເຫຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສາມິ, ອຸປາຍໍ ປເນກໍ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ຘີຕຣໍ ປກ຺ເກາສາເປຕ຺ວາ, “ອມ຺ມ, ປພ຺ພຊິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສສີ”ຕິ ອາຫ. ຕສ຺ສາ ປច຺ຉິມຠວິກຕ຺ຕາ ຕໍ ວຈນໍ ສີເສ ອາສິຕ຺ຕສຕປາກເຕລໍ ວິຍ ອເຫາສິ. ຕສ຺ມາ ປິຕຣໍ “ປພ຺ພຊິສ຺ສາມິ, ຕາຕາ”ຕິ ອາຫ. ເສາ ຕສ຺ສາ ມຫນ຺ຕໍ ສກ຺ການໍ ກຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂຸນຸປສ຺ສຍໍ ເນຕ຺ວາ ປພ຺ພາເຊສິ. ຕສ຺ສາ ອຈິຣປພ຺ພຊິຕາຍ ເອວ ອຸເປາສຖາຄາເຣ ກາລວາເຣາ ປាປຸຓິ. ສາ ທີປໍ ຊາເລຕ຺ວາ ອຸເປາສຖາຄາຣໍ ສມ຺ມຊ຺ຊິຕ຺ວາ ທີປສິຂາຍ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ຐິຕາວ ປຸນប຺ປຸນໍ ໂອເລາກຍມານາ ເຕເຊາກສិຓາຣມ຺ມຓໍ ຌានໍ ນິພ຺ພເຕຕ຺ວາ ຕເທວ ປາທກໍ ກຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ ສທ຺ຘິໍ ປຏິສម຺ຠິທາຫិ ເຈវ ອຠិຎ຺ຎາຫິ ຈ.

ສາ ອປເຣນ ສມເຍນ ຊນປທຈາຣິກໍ ຈຣິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ອນ຺ຘວນໍ ປາວິສິ. ຕທາ ຠິກ຺ຂຸນີນໍ ອນ຺ຘវເນ ວາເສາ ອប຺ປຏិក຺ຂិຕ຺ເຕາ ເຫាຕិ. ອຖສ຺ສາ ຕຕ຺ຖ ກຸຏິກໍ ກຕ຺ວາ ມຎ຺ຈກໍ ປຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ສាຓິຍາ ປຣິກ຺ຂິປິໍສຸ. ສາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປວິສິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິ. ມາຕຸລປຸຕ຺ເຕາ ປນສ຺ສາ ນន຺ທມາຓເວາ ຄິຫິກາລເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ເຕາ. ເສາ ຕສ຺ສາ ອາຄຕຠາວໍ ສុຕ຺ວາ ເຖຣິຍາ ອາຄມນເຕາ ປຸເຣຕຣເມວ ອນ຺ຘវນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ກຸຏິກໍ ປວິສິຕ຺ວາ ເຫຏ຺ຐາມຎ຺ຈເກ ນິລີເນາ ເຖຣິຍາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ກຸຏິກໍ ປວິສິຕ຺ວາ ທ຺ວាຣໍ ປິຘາຍ ມຎ຺ຈເກ ນិສິນ຺ນມຕ຺ຕາຍ ພຫິ ອາຕປເຕາ ອາຄຕຕ຺ຕາ ຈກ຺ຂຸປເຖ ອນ຺ຘກາເຣ ອວິຄເຕເຍວ ເຫຏ຺ຐາມຎ຺ຈກເຕາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ມຎ຺ຈກໍ ອຠິຣຸຫិ. “ມາ ນສ຺ສິ ພາລ, ມາ ນສ຺ສິ ພາລາ”ຕິ ເຖຣິຍາ

ចារិយយាគោយេច អភិកចិត្វា អត្តតា បត្តិតកយ្ចំ កត្វា បឃោសិ៍ អឆស្ស អក្យាំ ឆាទេទុំ អសក្កោន្តិ ចិយ យហាបធឆី ទេ្វឆា ភិន្ទិ៍ ទេសា បឆចិ បចិទេ្ឋា កត្តា យហាអចីចិបិ្យច្ឆ ភិន្នត្តិ៍ ទេឆីបិ តយត្វំ ភិក្ខុតឹត់ អាទេទាទេចសិ៍ ភិក្ខុតិទេឃា ភិក្ខុត់ ឲតយត្វំ អាទេទាទេចសុំ៍ ភិក្ខុ ភកចទេតា អាទេទាចឃិស្ស៍ តំ ស្វត្វា សត្វា ភិក្ខុ អាយទេត្តត្វា, “ភិក្ខុទេច, ភិក្ខុភិក្ខុតី ្កបិសទិ៍កាបិសិកាស្ស ទេឃា ទេកាចិ ឆាទេលិ បិបកយ្ចំ កទោទេត្តា យច្ចុសក្កុទាគីសុ កិច្ចិ ទេច យច្ចុទេសំ តាគយាទេតា បុរិទេសា ចិយ តុ្ឌហទេ្ឋា ្កគក្កុគទេក្កា ចិយ កទោទាតី”តិ អត្ថុសន្ធិ ឈទេតុ្វា ឆយ្ចំ ទេគទេសទេត្តា ត្ថយំ កាឆយាហ –

៩៨៍

“យច្ចុចា យត្ថាតិ ឆាទេលិ, ឃាច បិបំ ត បច្ឆតិ;

ឃគា ច បច្ឆតិ បិបំ, ឆាទេលិ ច្ចុក្កុ តិកច្ឆតី”តិ៍

តត្វ យច្ចុចាតិ ឆាលស្ស ហិ បិបំ អក្យុសលកយ្ចំ កទោត្តស្ស តំ កយ្ចំ យច្ចុ ចិយ យច្ចុទេសំ ចិយ ត្ថូដ្ឋំ កត្តិ យតាបំ ចិយ ្កបដ្ឋាតិ៍ ត្ថតិ តំ ទេសា យច្ចុំច យត្ថាតិ៍ ឃាចាតិ ឃត្តកំ កាលំ៍ បិបំ ត បច្ឆតីតិ ឌិដ្ឋធទេម្ពុ ចា សយ្យទេយ ចា ចិបិកំ ត ទេគតិ, តាច តំ ឲចំ យត្ថាតិ៍ ឃគា ចាតិ ឃគា បតស្ស ឌិដ្ឋធទេម្ពុ ចា ចិចិធា កម្ពុការណា កឃិទេយាតស្ស, សយ្យទេយ ចា តិទេយាគីសុ យហាច្ចុក្កុ អត្ថុកចត្តស្ស តំ បិបំ បច្ឆតិ, អច ទេសា ឆាទេលិ ច្ចុក្កុ តិកច្ឆតិ ចិត្តតិ បដិលភតីតិ៍

ទេគសតាចសាទេត ឆាហ្វ ទេសាតាបត្តិផលាឌីតិ បិបុលាស្ស៍

អបទេទត បត សយទេយត ឆយ្ចុសភាឃំ យហាឌទេតា កច់ សយ្ឌោទេបសិ “ពីណាសចាបិ យទេត្តា កាយស្សល់ សាឌិយត្តិ, កាយំ ទេសចត្តិ, កិំ ត ទេសចិស្សត្តិ, ត ហិ ឲទេត ទេកាត្វអាបទ្រុក្កា, ត ច ចយ្ចិកា អល្លយំសទីទាច, តស្មា ឲទេតបិ កាយស្សល់ សាឌិយត្តិ, កាយំ ទេសចត្តី”តិ៍ សត្វា អាកត្វា “កាឃ ត្ថុត្វ, ភិក្ខុទេច, ឲតាទេហិ កចាឃ សត្តិសិត្តា”តិ បុឆ្ឆិត្វា “ត្ថយាឃ តាយា”តិ ចុទេត្តុ, “ត, ភិក្ខុទេច, ពីណាសចា កាយស្សល់ សាឌិយត្តិ, ត កាយំ ទេសចត្តិ៍ ឃឆា ហិ បច្ចុយបទេត្តុ បតិតំ ្កគកតិត្ថុ, ត ចិលិយ្យតិ, ត សណ្ឋាតិ, ចិតិចទេត្តត្វា បតទេតច, ឃឆា ច អាទេក្កេ សាសទេបិ ត ចិលិយ្យតិ, ត សណ្ឋាតិ, ចិតិចទេត្តត្វា បតទេតច, ឲចំ ពីណាសចស្ស ចិទេត្ត ច្ចុចិទេឆាបិ កាទេយា ត ចិលិយ្យតិ, ត សណ្ឋាតី”តិ អត្ថុសន្ធិ ឈទេតុ្វា ឆយ្ចំ ទេគទេសទេត្តា ត្ថយំ ទ្រាហ្វុណចទេក្កេ កាឆយាហ –

“ចារិ ទេបិក្ខុទេបទេត្តច, អាទេក្កេរិច សាសទេបិ;

ទេឃា ត លិយ្យតិ កាទេយសុ, តយហំ ទ្រូមិ ទ្រាហ្វុណ”ន្តិ៍ (ឆ៍ ប៍ ៣០១);

ឥមិស្សា អត្ថោ ព្រាហ្មណវគ្គេយេវ អាវិ ភវិស្សតិ។ សត្ថា បន រាជានំ បរេមតជិកោរលំ បវេណ្ណារាបេត្វា, “មហារាជ, ត្វម្បិ សាវតេ មេឆេវ កុលបុត្តា, ឯវំ កុលជីតរោបិ មហន្តំ ញាតិកលញ្ចំ ភោគក្ខន្ធញ្ច បហាយ បព្វជិត្វា អរញ្ញេ វិហរន្តិ។ តា ឯវំ វិហរមានា រាករត្តា បិបបុក្កលិ ឌុមាតាតិមាតចរេត វិហេចត្តិបិ, ព្រាហ្មណវិយត្តរាមម្បិ បវេបត្តិ, តស្មា កិច្ចកិរិយានំ អនេត្តាភរេ ចរិតព្វានំ ការាបេតុំ វដ្ដតី”តិ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ភតកស្ស ឯកបរស្ស កិច្ចកិរិយានំ ចរិតព្វានំ ការាបេសិ។ តទា បញ្ចាល កិច្ចកិរិយា អនេត្តាការេនេវ ចរន្តីតិ។

ក្បូលចណ្ណាវគ្គោ ទុតិយោ ទសមំ។

១០។ ឧព្ពុកវគ្គោ ចតុត្ថោ

យាវេ យាវេតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧព្ពុកំ អារព្ភ កថេសិ។

អតីតេ កិរ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ ពារាណសិំ ឯកោ កុដុម្ពិកោ ឯកស្ស ថេរស្ស វិហារំ កត្វា តំ តត្ថ វិហរន្តំ ចតូហិ បច្ចយេហិ ឧបដ្ឋហិ។ ថេរោ តស្ស គេហេ និច្ចំ ភុញ្ជតិ។ អថេកោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ ចីវរចារិកំ ចរន្តោ តស្ស គេហទ្វារំ បាបុណិ។ កុដុម្ពិកោ តំ ទិស្វា តស្ស ឥរិយាបថេ បសន្នោ គេហំ បវេសេត្វា សក្កច្ចំ បណីតេន ភោជនេន បរិវិសិត្វា, “ភន្តេ, ឥមំ សាដកំ រជិត្វា និវាសេយ្យាថា”តិ មហន្តំ សាដកំ ទត្វា, “ភន្តេ, កោសោ វោ ឥឈា, អម្ហាកំ គេហេ សាវរោបកត្វាយ ភាជនំ អាហរិស្សាមិ, សយកត្វាយ ច វោ មណ្ឌកំ កាហាបេត្វា អានេស្សាមី”តិ អាហ។ និពទ្ធំ គេហេ ភុញ្ជនេន្តោ កុលូបកោ កិច្ច តំ តស្ស សន្តិកំ ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា តាវក្លិ, “អយំ តំ មុហុត្តំ ទិដ្ឋកស្ស ឯវរូបំ សក្ការំ ករោតិ, និពទ្ធំ គេហេ ភុញ្ជន្តស្ស បន មយ្ហំ ករោតី”តិ ចិន្តេត្វា វិហារំ អគមាសិ។ ខីណាសវោបិ តេនេវ សទ្ធិំ គន្ត្វា កុដុម្ពិកេន ទិន្នសាដកំ រជិត្វា និវាសេសិ។ កុដុម្ពិកោបិ ភាជនំ អាទាយ គន្ត្វា ថេរស្ស គេហេ ឧបហារាបេត្វា មណ្ឌកំ អត្ថរាបេត្វា, “ភន្តេ, ត្វម្បិ ឯវ មណ្ឌកេ សយថា”តិ វត្វា ថេរម្បិ ថេរេ វន្ទិត្វា និវត្តេត្វា បក្កាមិ។

តេវាសិកោ តស្ស តំ សន្តិកំ គមនំ ឧស្សហមានំ អធិវាសេត្វា តាវក្លិ។ អថស្ស ថេរោ សាយំ ថេរស្ស និបជ្ជនំ គន្ត្វា ចតូហាការេហិ ថេរំ អវក្កាសិ, “អាវុសោ, អាគន្តុក កុដុម្ពិកស្ស តេ គេហេ ភត្តំ ភុញ្ជនតោ ចរតោ មិទ្ធំ ពាធិតំ, កុដុម្ពិកេន អានីតភាជនេន គេហេ សាវហារាបនតោ ចរតោ តាលវណ្ដេន គេហេ លុញ្ចាបេតុំ កុដុម្ពិកេន ទិន្នសាដកនិវាសនតោ ចរតោ ភវេក្ខ វិនវិតុំ, កុដុម្ពិកេន អានីតមណ្ឌកេ និបជ្ជនតោ ចរតោ ក្វាយំ និបជ្ជិតុ”ន្តិ។ ថេរោបិ “មា ឯវំ ពាលេហិ មំ និស្សាយ តស្សី”តិ និមន្តេត្វា អនាទិយិត្វា បាតោវ ឧដ្ឋាយ មហាសុខំ អគមាសិ។ តេវាសិកោបិ បាតោវ វិហារេ កត្តព្ពវត្តំ កត្វា កិច្ចាចាររេវលិយ “ពុទ្ធានម្បិ អាគន្តុកោ និទ្ទាយតិ, ឈាលិកាសទេ្ទន បពុជ្ឈេយ្យា”តិ សញ្ញាយ ភាមិនេ្ទនេវ ឈល្លិ បហរិត្វា កាយំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ កុដុម្ពិកោបិ សន្តិកំ គន្ត្វា ថេរានំ អាគមនមគ្គំ ឧលោកេន្តោ តេវាសិកំ ទិស្វា, “ភន្តេ, ថេរោ កុហិ”ន្តិ បុច្ឆិ។ អថ នំ តេវាសិកោ “មា, អាវុសោ, កិញ្ចិ អវច, តុម្ហា

ក្យុល្ទបកោ ហិឃ្យោ, តច តិក្ខូត្តុចេលិយ ឰចេរក់ បចិសិត្វា តិក្ខុំ ឰក្កេត្វា បរិតោច ក្ទ្ទោយ យប ចិហារសប្ទុជ្ជូតសង្ហ្យិ បរិតិយឈេបរិកោះតិយឈេប្ញ ក្ទេកសិញ្ចាតសង្ហ្យិ ឈល្ហិកសង្ហ្យិ កទោត្តស្ស ត ឌាតាតី”តិ អាហ៍ ក្យុទ្ធុន្តិកោ ចិតេត្តសិ – “តាឌិសាយ ច្លុទិយាបឆសព្យត្តិយា សបត្ថាកតស្ស ទេ អឃ្យស្ស ឃាច ច្លុបព្យាកាលិ តិក្ខាយត់ តាយ តត្វិ, យំ បត តស្ស សក្កាទំ កទោត្តំ ឌិស្វា អត្តា ច្លុយិតា កគេត្តត កិញ្ចិ ចុត្តំ កចិស្សតី”តិ៍ សោ អត្តតោ បល្លិតការេចត ចំ សក្កច្ចំ កោះតេត្វា តស្ស បត្តំ សាក្យក់ ឆោចិត្វា តាតក្កុរសកោះតស្ស ប្ញូតេត្វា, “កត្តេ, សេច ទេ អឃ្ជំ បស្សយ្យាឆ, ច្លុយស្ស បិល្ហបាតំ គតេឃ្យោឆា”តិ អាហ៍

ច្លុតទោ ចំ កតេត្វាច ចិតេត្តសិ – “សចេ សោ ឲចទ្ទបំ បិល្ហបាតំ ក្យុញ្ជិស្សតិ, ច្លុយស្ស៊ិយេច ផាតេ បលុទ្ធោ កចិស្សតី”តិ អត្តាយក្កេ ចំ បិល្ហបាតំ លេដ្ឋេត្វា ឆេទស្ស ចសតក្ខាត់ កត្តា ចំ តត្វ ឰខលិកេត្តោ ត អត្ថស៍ អឆ តំ ឲត្តកស្ស កយុស្ស កតត្តា ចឹសតិចស្សសហស្សានិ កតោបិ សយណឆខ្យេ ទក្ខិត្តំ តាសក្ខិ៍ អាយុបរិយោសាតេ បត កាលំ កត្វា អចិនិបិ ត្តិត្វា ឲក់ ព្យុទ្ធន្តរំ យហាក្បុខ្លិ អត្តកចិត្វា ច្លុយស្ស៊ិ ព្យុទ្ធ្យោងេ ទាឌកហតកទេ ឲកស្ស៊ិ ពាហ្វិក្ខបិតេ ក្យុលឈទេ តិព្វត្តិ៍ សោ បគសា កយតកាលតោ បត្វោយ តេច សយតេ សយិតុំ, ត កត្តិ ក្យុញ្ជិតុំ ច្លុន្ធតិ, អត្តតោ សទិរចលញ្ចូរយេច លាគតិ៍ “ទាលតាយ អឌាតតេត្តា កទោតី”តិ ចំ បេរិសយិស្វ៍ យហល្លកកាលេបិ ចត្តំ តិចាសេតុំ ត ច្លុន្ធតិ, តក្កោច ចិចេតិ, ក្យុយិឃំ សយតិ, អត្តតោ សទិរចលញ្ចូរយេច លាគតិ៍ អឆស្ស យាតាបិតទោ “តាឃំ ក្យុលឈទស្ស អត្តន្ធចិកោ, កោចលំ អលជ្ជតកោ អាឌិចកាត់ ឲស អត្តន្ធចិកោ”តិ ទោសំ សត្តិកំ តេត្វា “ច្លុយំ ទារក់ បត្ថាឌេឆា”តិ អធិស្វ៍ អឆ តំ ទោ បត្ថាឌេស៊ិ៍ បត្ថាឌេត្វា ច បត កលប្យាយាណា អាចាទេ ផេបត្វា ក្ខិត្តំ អំសក្យុដ់តំ ក្លុបទិ បគទាតិ គត្វា ទោសំ ក្លុបទិ តិសិឌិត្វា តាលក្ខិលេល្ហត កោសេ លុញ្ចិស្វ៍ អឆ តេ តស្ស យាតាបិតទោ ស្វាតតាយ តិយទេត្តត្វា បក្កយិស្វ៍

ប្យុតឌិចេស អាឌិចកា “ឲហិ, កាយំ បចិសិស្សាយា”តិ ចំ ចឌិស្វ៍ សោ “កន្ធូឆ ព្យុទេយ្យុអហំ ច្លុគេឆច កចិស្សាយី”តិ ត ច្លុន្ធិ៍ អឆ តំ ប្យុតប្យុត់ ចត្វា អតិន្ធយាត់ ឰហាយ អកយំស្វ៍ សោបិ ទោសំ កតកាចំ ពាត្វា ចក្ខុក្យុដិយា បគទំ ចិចទិត្វា ឰទ្ធឃ្យូកោហិ ហទេត្តហិ អាទេលិបំ អាទេលិបំ កត្វា ក្យុធំ លាគិ ៍ អាឌិចកា តស្ស អគេត្តាកាយតោ អាហារំ បហិលិស្វ៍ តយ្យិ ត ច្លុន្ធិ៍ ប្យុតប្យុត់ ចុន្ធុយាតេតាបិ “ត ទេ ច្លុយិតា អតេត្វ៍ លទេទ្ធា ទេ អាហារទោ”តិ អាហ៍ “កហំ លទេទ្ធា”តិ? “ច្លុគេឆច លទេទ្ធា”តិ៍ ឲចំ ក្យុតិទេយ តតិទេយ ចត្យុតេត្តបិ ឌិចេស ទោហិ ពាហ្យិ ចុន្ធុយាតេតា “អហំ ច្លុគេឆច កចិស្សាយី”តិ កាយំ កត្វា ត ច្លុន្ធិ៍ អាឌិចកា “អយំ ឌិចេស ឌិចេស តេច កាយំ បចិសិតុំ ច្លុន្ធតិ, ត អទេយ្យ បហិតាហារំ អាហរិតុំ ច្លុន្ធតិ, ‘ច្លុគេឆច ទេ លទេទ្ធា’តិ ចគតិ, កំ ត្យុ ខោ កទោតិ, បរិក្កហិស្សាយ ត”ត្តិ កាយំ បចិសត្តា ឲក់ ខេ្វ ឌតេ តស្ស បរិក្កហត្តំ ឰហាយ កយិស្វ៍ ទោ បន្ធូតោ កន្ធូត្តា ចិយ ហ្យុត្វា តិលិយិស្វ៍ សោបិ ទោសំ កតកាចំ ពាត្វា ប្យុរិយតេយតេច ចក្ខុក្យុដិ ឰទ្ធឃ្យាក្យុធំ លាគិ៍

ច្លុតទេ តស្ស កិរិយំ ឌិស្វា អាឌិចកាត់ អាទោចយិស្វ៍ ចំ ស្យុត្វា អាឌិចកា “អហោ ការិយំ កយុំ, សចេ សយណស្ស កោតយស្ស សាចកា ឌាតេយ្យុំ, ‘អាឌិចកា ក្យុធំ លាគយាតា ចិចេត្តី’តិ អយព្យាកំ អកិត្តិ បកាសេយ្យុំ, តាឃំ អយព្យាកំ អត្តន្ធចិកោ”តិ ចំ អត្តតោ សត្តិកា តិហទិស្វ៍ សោ ទោហិ តិហទិតោ យហាឌតស្ស ក្ខន្ធារកោលដ្ឋាតេ បត្វទិតោ ឲកោ បិដ្ឋិបិសាណោ អត្ថិ៍ តស្ស៊ិ យហត្តំ សោល្ហិ, បិដ្ឋិបិសាណំ តិស្សាយ យហាឌតស្ស ក្ខន្ធារកោលដ្ឋាត់ សោ តត្វ កត្តា ទត្តិ ក្យុធំ លាគិត្វា យហាឌតស្ស សទិរចលញ្ចូតត្វាយ អាកយតកាលេ ឲកោត ហទេត្តត បិសាណស្ស ឲក់ អត្តំ ឰលុព្ភ ឲក់ បរិធំ ក្ខក្ខិបិត្វា ឌល្ហុកោ ផេបត្វា ក្ខន្ធិចាតាកិយុតោ យុសំ ចិចទិត្វា តិដ្ឋតិ៍ យហាឌតោ ចំ ឌិស្វា

ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, កស្មា អយ្យោ ឯវំ វិចរិត្វា ឋិតោ”តិ បុច្ឆិ។ “អហំ ឆាតកល្លោ, អញ្ញោ មេ អាហារោ នត្ថី”តិ។ អថ “កស្មា ឥមំ បិណ្ឌំ ខណ្ឌេក គត្វា ឋិតោសិ, ភន្តេ”តិ? “អហំ ឧក្កុតេបិ ឃោរតេបិ, មយា ទ្វីហិ បិណ្ឌេហិ អត្តនា បច្ចិ ភយ្យតិ, តស្មា ឥមំ បិណ្ឌំ ឧក្កិបិត្វា ខណ្ឌេក ឋបេត្វា ឋិតោម្ហិ អហមេត្ថ ទត្តិក្ខិចំ ឋិតកោវ ជីវិតាសាយបិ, ន និសីទាមិ, ន និបជ្ជាមី”តិ។ មនុស្សា នាម មេយោបរោតា វវនមត្តមេវ សទ្ទហន្តិ, តស្មា “អហោ អច្ឆរិយំ, ឥវរូបាបិ នាម តបស្សិនោ ហោន្តិ, ន ខោ ឥវរូបា ឌិដ្ឋបុព្វា”តិ មេយោបរោតា អក្ខមាកមាសិនោ សង្ខិត្វា ឧបសង្កមិត្វា មាមេវ មាមេវ មហន្តំ សក្ការំ អភិហរន្តិ។ សោ “អហំ ឆាតមេវ ភក្ខាមិ, ន អញ្ញំ អាហារំ អញ្ញាតោ្យ មេ លាភត្តស្ស តបោ នស្សតី”តិ តេហិ អភិហដំ ន កិញ្ចិ ឲ្យច្ឆតិ។ មនុស្សា “មា នោ, ភន្តេ, នាសេថ, មយ្ហំ មេសត ឃោរតបេត បរិភោគេ គតេ អម្ហាកំ ជីវរត្តំ ហិរញ្ញ សុវណ្ណំ និចត្តតី”តិ បុនប្បុនំ យាចន្តិ។ តស្ស អញ្ញោ អាហារោ ន រុច្ចតិ។ មហាជនស្ស បន យាចនាយ ពិឡាលទេតោ ទេវហិ អាកតានិ សប្បិផាណិតាទីនិ កុសគ្គេន ជិវ្ហគ្គេ ឋបេត្វា “គច្ឆថ, អលំ ខោ ឲ្យត្តកំ ហិរញ្ញ សុវណ្ណ ចា”តិ ឧយ្យោជេសិ។ ឲ្យចំ សោ បញ្ចបញ្ញាស វស្សានិ នគ្គោ ឆ្វំ លាចន្តោ គោមេ លុញ្ចន្តោ ឆ្វមិយំ សយមានោ ជីវិតមេវសិ។

ពុទ្ធានម្បិ ខោ បច្ចូសកាលេ លោកវោលោកនំ អចិជហិតមេវ ហោតិ។ តស្មា ឲ្យកទិវសំ ភគវតោ បច្ចូសសមយេ លោកំ វោលោកេន្តស្ស អយំ ជម្ពុកាជីវកោ ញាណជាលស្ស អន្តោ បញ្ញាយិ។ សត្ថា “កឹ នុ ខោ ភវិស្សតី”តិ អាវជ្ជេត្វា តស្ស សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តស្សូបនិស្សយំ ទិស្វា “អហំ ឲ្យតំ អាទឹ គត្វា ឲ្យកំ គាថំ ភាសិស្សាមិ, គាថាវសានេ វតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ ភវិស្សតិ។ ឥមំ កុលបុត្តំ និស្សាយ មហាជនោ សោត្ថិភាវំ បាបុណិស្សតី”តិ ញត្វា បុនទិវសេ រាជគហេ បិណ្ឌាយ វរិត្វា បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ អានន្ទត្ថេរំ អាមន្តេសិ – “អានន្ទ, ជម្ពុកាជីវកស្ស សន្តិកំ គមិស្សាមី”តិ។ “ភន្តេ, កឹ តុម្ហេយេវ គមិស្សថា”តិ? “អាម, អហមេវា”តិ ឲ្យចំ វត្វា សត្ថា វឌ្ឍមានកច្ឆាយាយ តស្ស សន្តិកំ បាយាសិ។

ទេវតា ចិន្តយិំសុ – “សត្ថា សាយំ ជម្ពុកាជីវកស្ស សន្តិកំ គច្ឆតិ, សោ វ ទេគុច្ឆេ ឧច្ចារបស្សាវគូថកណ្ដកិលិដ្ឋេ បិដ្ឋិបាសាណេ វសតិ, ទេវំ វស្សាបេតុំ វដ្ដតី”តិ អត្តនោ អានុភាវេន តំ មុហុត្តំមេវ ទេវំ វស្សាបេសុំ។ បិដ្ឋិបាសាណោ សុចិ និម្មលោ អហោសិ។ អថស្ស ឧបរិ បញ្ចវណ្ណំ បុប្ផវស្សំ វស្សាបេសុំ។ សត្ថា សាយំ ជម្ពុកាជីវកស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “ជម្ពុកា”តិ សទ្ទមកាសិ។ ជម្ពុកោ “កោ នុ ខោ ឲ្យស, ទុដ្ឋោ មំ ជម្ពុកវាទេន វទតី”តិ ចិន្តេត្វា “កោ ឲ្យសោ”តិ អាហ។ “អហំ សមណោ”តិ។ “កឹ មហាសមណា”តិ? “អជ្ជ មេ ឲ្យករត្តឹ ឥធ វសនដ្ឋានំ ទេហី”តិ។ “នត្ថិ, មហាសមណ, ឥធម្ហាកំ វសនដ្ឋាន”ន្តិ។ “ជម្ពុក, មា ឲ្យចំ ករិ, ឲ្យករត្តឹ មេ វសនដ្ឋានំ ទេហិ, បព្ពជិតា នាម បព្ពជិតំ បត្ថេន្តិ, មនុស្សា មនុស្សំ, បសវោ បសវ”ន្តិ។ “កឹ បន ត្វំ បព្ពជិតោ”តិ? “អាម, បព្ពជិតោម្ហី”តិ។ “សចេ ត្វំ បព្ពជិតោ, កហំ តេ លាពុកំ, កហំ ធូមកដច្ឆុកោ, កហំ យញ្ញសុត្តក”ន្តិ? “‘អត្ថេតំ មយ្ហំ, ចិសុំ ចិសុំ បន គហេត្វា ចិចរណំ ទុក្ខ’ន្តិ អព្ភន្តរេនេវ គហេត្វា វរាមី”តិ។ សោ “វរិស្សសិ ត្វំ ឲ្យតំ អគ្គហេត្វា”តិ កុជ្ឈិ។ អថ នំ សត្ថា អាហ – “ហោតុ, ជម្ពុក, មា កុជ្ឈ វសនដ្ឋានំ មេ អាចិក្ខា”តិ។ “នត្ថិ, មហាសមណ, ឲ្យត្ថ វសនដ្ឋាន”ន្តិ។

សត្ថា តស្ស វសនដ្ឋានតោ អវិទូរេ ឲ្យកំ បព្ភារំ អត្ថិ, តំ និទ្ទិសន្តោ “ឲ្យតស្មិំ បព្ភារេ កោ វសតី”តិ អាហ។ “នត្ថិ កោចិ, មហាសមណា”តិ។ “ទេហិ ហិ ឲ្យតំ មយ្ហំ”តិ។ “ត្វំ ញាតោ ជានាហិ, មហាសមណា”តិ។ សត្ថា បព្ភារេ និសីទនំ បញ្ញាបេត្វា និសីទិ។ បឋមយាមេ វត្តារោ

យហារាឌារេតា ចតុក្កិឃំ ឧបោសកាឃំ កនេរាន្តា សត្តុ ក្ខុបដ្ឋានំ អាកមិស្ស។ ឌេព្វកោ ឲ្ជការឃំ ជិស្វា “រកោ ឲ្ជការេសា ភារេមេសា”តិ ចិន្តេសិ។ មន្ត្រិឃារេម សនេក្កា ឆេចរាឌា អាកមិ។ ឌេព្វកោ តម្បិ ជិស្វា “រកោ ភារេមេសា”តិ ចិន្តេសិ។ បន្ធិឃារេម ឲ្យកាឃ អក្ខុលិឃា ឲុក៌, ន្ទឹហិ ឆេ្ខ, ឌសហិ ឌស ចក្កូចាឲ្យអាតិ ឲ្ជការេសតំ សមេត្វា យហាព្រហ្មា សកលំ អនុញ្ញា ឧបោសកាឃំ កនេរាន្តា អាកមិ។ ឌេព្វកោ តម្បិ ជិស្វា “រកោ ត្រេលា ឲុរេសា”តិ ចិន្តេត្វា បរិតោចេ សត្តុ សក្តិក៌ កន្តា បដិសន្ថារំ កត្វា ឲ្យកមន្តំ ជិតោ សត្ថារំ បុន្ធិ – “យហាសមេឈ, តុមូ្ហាកំ សក្តិក៌ ចតេស្សា ជិសា ឲ្ជការេសន្តា រក អាកតា”តិ? “ចត្តារេរា យហារាឌារេតា”តិ។ “កឹ ការណា”តិ? “មំ ក្ខុបដ្ឋាតុ”ន្តិ។ “កឹ បន តុំ ចតូហិ យហារាឌេហិ ក្ខុត្តរិតនេរា”តិ? “អាម, ឌេព្វក, យហារាឌ្ជតម្បិ អតិរាឌា”តិ។ “មន្ត្រិឃារេម បន រកោ អាកេតា”តិ? “សនេក្កា ឆេចរាឌា, ឌេព្វកា”តិ។ “កឹ ការណា”តិ? “មំ ក្ខុបដ្ឋាតុមេចា”តិ។ “កឹ បន តុំ សក្កឆេចរាឌេតោបិ ក្ខុត្តរិតនេរា”តិ? “អាម, ឌេព្វក, សក្កតោបិ ក្ខុត្តរិតនេរាមិ្យឲុរេសា បន មឃ្យាកិលិតុបដ្ឋារេកា កម្បិយការកសាមរោសនិរេសា”តិ។ “បន្ធិឃារេម សកលំ អនុញ្ញា ឲ្ជការេសត្វា រកោ អាកេតា”តិ? “ឃំ រលិនេក ព្រាហ្មណាឌរេឃា លិបិត្វា បក្កលិត្វា ‘ភមេយា យហាព្រហ្មតោ’តិ ចឆត្តិ, រសា ឲុច យហាព្រហ្មា”តិ។ “កឹ បន តុំ យហាព្រហ្មតោបិ ក្ខុត្តរិតនេរា”តិ? “អាម, ឌេព្វក, អហត្យាព្រហ្មតាបិ អតិព្រហ្មា”តិ។ “អច្ឆរិឃារេមាសិ តុំ, យហាសមេឈ, មឃ្យាបន បញ្ហា បញ្ញាស ចស្សាតិ ន្តាឆ ចសត្តស្ស ឲុតោស្ស ឲុកោបិ មំ ក្ខុបដ្ឋាតុំ ភាកតាបុត្តោ។ អហត្យាឲុត្តុក៌ អដ្ឋានំ ចាតកន្ទោ ហុត្វា ជិតកោច ឌឹតិភារេមមិ, ន តាច រត មឃ្យា ក្ខុបដ្ឋានំ អាកតាបុន្តា”តិ។

អឆ តំ សត្ថា អាហ – ឌេព្វក, តុំ រលិកស្មិំ អឌ្ឍាលិំ យហាឌេតំ ចឆ្ចុឃមារេតា មម្បិ ចឆេ្ចុតុការេមា ឌារេតា, ភត្វ តុំ បច្ចុបញ្ញាស ចស្សាតិ ក្វចរេមច លាឌិ, ក្មមិឃំរេមច តិបន្ថិ, ភនេក្កា ហុត្វា ចិចទិ, តាលដ្ឋិលឆេល្ឌត រកនេស លុឆ្ចុ។ អឆ ច បន រលិកំ ចឆ្ចុនេន្តា “អហំ ចាតកន្ទោ, ឲុកបិរឆេត តិដ្ឋាមិ, ន តិសីជាមិ, ន តិបឌ្ជាមិ”តិ ចឆេសិ, “មមម្បិ ចឆេ្ចុតុការេមាសិ បុនេ្ថបិ តុំ បរិបិកំ លិមិកំ ជិដ្ឋិ តិស្សាឃ ឲុត្តកំ កាលំ ក្វឆកន្ទោ ក្មមិសរេឃា ភនេក្កា ចិចនេន្តា តាលដ្ឋិលឆេល្ឌត រកសលុឆ្ចុានំ បនេត្វា, ន្ទជាតិបិ បរិបិកំ លិមិកំ ជិដ្ឋិរេមច កណ្យាសី”តិ។ “កឹ បន មឃា កតំ, យហាសមេឈ”តិ? អឆស្ស សត្ថា បុនេ្ថ កតកម្មំ អាចិក្ខិ។ តស្ស សត្ថុទិ កនេឆន្តរេមច សំរេចរកា ក្ខុប្បន្ថិ, ហិនេរាត្តប្បំ ក្ខុបដ្ឋិតំ, រសា ក្ខក្កុជិរកា តិសីជិ។ អឆស្ស សត្ថា ក្ខុតកសាជិកំ លិបិត្វា អដាសិ។ រសា តំ តិចារេសត្វា សត្ថារំ ចន្ទិត្វា ឲុកមន្តំ តិសីជិ។ សត្ថាបិស្ស អត្យុបុត្តិំ កតំ កនេឆត្វា ឆម្មំ ឆេរេសសិ។ រសា ឆេសតាចសារេត សហ បដិសម្ភិជាហិ អរហត្តំ បត្វា សត្ថារំ ចន្ទិត្វា ក្ខដ្ឋាឃាសតា បព្ពឌ្ជុំ ក្ខុបសម្បជុំ ឃាចិ។ ឲុត្តាចតា តស្ស បុរិមកម្មំ បរិក្ខិលំ។ អឃត្យាលីណាសចមហារេឆរំ ចតូហិ អនេក្កានេសហិ អនេក្កាសិត្វា ឃាចាឃំ យហាបឆឌិ តិកាចុតាឆិកំ រេឃាឌេតំ ក្ខុស្សន្តា, តាច អឌិជិមិប្បន្ថិត្វា តត្តុ បក្កាចរេសរេសត បច្ចុបញ្ញាស ចស្សាតិ ន្តាមំ ចិប្បការំ បនេត្វា។ រេតស្ស តំ កម្មំ លីលំ។ ឌិសតិ បន ចស្សសហស្សាតិ ន្ទាមិតា កតស្ស សមណឆម្មស្ស ផលំ ភារេសតំ ត សក្កា។ តស្មា សត្ថា ឆក្កុលហត្ថំ បសារេត្វា “ឲុហិ, ភិក្ខុ, ចរ ព្រហ្មចរិឃំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិឃាឃា”តិ អាហ។ តាចរេឆចស្ស កិហិលិង្គំ អន្តរឆាឃិ អដ្ឋបរិក្ខាររេឆរា សដ្ឋិចស្សិកមហារេឆរា ចិឃ អរហាសិ។

អក្កមកឆចាសីតំ តស្ស សក្កានំ កនេហត្វា អាកតឌិចរេសា កិនេរស, តស្មា ក្ខុកឃរេដ្ឋចាសិនេតា សក្កានំ កនេហត្វា អាកតា តឆាកតំ ជិស្វា “កឹ ត្រេលា អមូ្ហាកំ អនេយ្យា ឌេព្វកោ មហា, ក្ខុទាហុ សមនេណា រកាតនេមា”តិ ចិន្តេត្វា “សនេច សមនេណា រកាតនេមា មហា ភនេចយ្យ, អឃំ សមណស្ស រកាតមស្ស សក្តិកំ កនេឆ្ឆយ្យ, ឌេព្វកាឌីចកស្ស បន មហត្តតាឃ សមនេណា រកាតនេមា ន្ទមស្ស សក្តិកំ អាកតោ”តិ ចិន្តឃិំសុ។ សត្ថា

ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᨸᩁᩥᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ, "ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨠ, ᨲᩅ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᨶᩴ ᨠᨦ᩠ᨡᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩣᩉᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ, ᩈᩮᩣ "ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᩈᩦᩈᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩣᩃᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩅᩮᩉᩣᩈᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨽᨣᩅᩣ, ᩈᩣᩅᨠᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨴ᩠ᩅᩥᨲᩣᩃᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩥᨲᩣᩃᨾᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩣᩃᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᩉᩣᩈᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ "ᩋᩉᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩤ ᨶᩣᨾ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩣ ᩋᨶᩮᩣᨾᨣᩩᨱᩣ"ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – "ᩋᨿᩴ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩋᩣᨶᩦᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨠᩩᩈᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᨣ᩠ᨣ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ 'ᨲᨸᨧᩁᨱᩴ ᨸᩪᩁᩮᨾᩦ'ᨲᩥ ᩍᨵ ᨶᩥᩅᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩈᨧᩮᨸᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ ᩅᩔᩈᨲᩴ ᨲᨸᨧᩁᨱᩴ ᨸᩪᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨿᩣ ᨧᩔ ᩍᨴᩤᨶᩥ ᨠᩣᩃᩴ ᩅᩤ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩤ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᨽᨲ᩠ᨲᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᩩᩈᩃᨧᩮᨲᨶᩣ, ᨲᩔᩣ ᨲᩴ ᨲᨸᨧᩁᨱᩴ ᩈᩮᩣᩊᩈᩥᩴ ᨠᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩦ"ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪇᪀᪨

"ᨾᩣᩈᩮ ᨾᩣᩈᩮ ᨠᩩᩈᨣ᩠ᨣᩮᨶ, ᨻᩤᩃᩮᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ;

ᨶ ᩈᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ, ᨠᩃᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩥ ᩈᩮᩣᩊᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩈᨧᩮ ᨻᩤᩃᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩣ ᨸᩁᩥᨻᩤᩉᩥᩁᩮᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩣᨿᨲᨶᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ "ᨲᨸᨧᩁᨱᩴ ᨸᩪᩁᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨾᩣᩈᩮ ᨾᩣᩈᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩩᩈᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩔᩈᨲᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ᪨ ᨶ ᩈᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ, ᨠᩃᩴ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩥ ᩈᩮᩣᩊᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨲᩩᩃᩥᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᩏᨸᩁᩥᨾᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩣ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣ᪨ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᩮᩣ ᨻᩤᩃᩮᩣ ᨠᩃᩴ ᨶ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩥ ᩈᩮᩣᩊᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩣ ᨧᩔ ᨲᨳᩣ ᨲᨸᨧᩁᨱᩴ ᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩔᩈᨲᩴ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᨿᩣ ᨧ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᩅᩤ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩤ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩑᨠᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᩩᩈᩃᨧᩮᨲᨶᩣ, ᨲᩔᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᩈᩣ ᨲᩣᩅ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᨶᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈᩥᩴ ᨠᩃᩴ ᨶ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᩴ ᨲᩔᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᨹᩃᩴ, ᨲᩴ ᩈᩮᩣᩊᩈ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨸᩩᨶ ᩈᩮᩣᩊᩈ ᩈᩮᩣᩊᩈ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩑᨠᩔ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩔ ᨿᩴ ᨹᩃᩴ, ᨲᨲᩮᩅ ᨲᩔ ᨻᩤᩃᩔ ᨲᨸᨧᩁᨱᨲᩮᩣ ᨾᩉᨸ᩠ᨹᩃᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨧᨲᩩᩁᩣᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᨸᩣᨱᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ᪨

ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᩴ᪨

᪁᪂᪨ ᩋᩉᩥᨸᩮᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ន ហិ បាបំ កតំ កម្មន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ អហិបេតំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិំ ហិ ទិវសេ ជដិលសហស្សស្ស អព្ភន្តរេ អាយស្មា លក្ខណត្ថេរោ ច មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ ច “រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរិស្សាមា”តិ គិជ្ឈកូដតោ ឱតរន្តិ។ តេសុ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ ឯកំ អហិបេតំ ទិស្វា សិតំ បាត្វាកាសិ។ អថ នំ លក្ខណត្ថេរោ “កស្មា, អាវុសោ, សិតំ បាតុករោសី”តិ សិតការណំ បុច្ឆិ។ “អកាលោ, អាវុសោ លក្ខណ, ឥមស្ស បញ្ហស្ស, ភគវតោ សន្តិកេ មំ បុច្ឆេយ្យាសី”តិ ថេរោ អាហ។ តេសុ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ភគវតោ សន្តិកំ គន្ត្វា និសិន្នេសុ លក្ខណត្ថេរោ បុច្ឆិ, “អាវុសោ, មោគ្គល្លាន ត្វំ គិជ្ឈកូដា ឱតរន្តោ សិតំ បាតុករិត្វា មយា សិតការណំ បុដ្ឋោ ‘ភគវតោ សន្តិកេ មំ បុច្ឆេយ្យាសី’តិ អវច, កថេហិ ទានិ តំ ការណ”ន្តិ។ ថេរោ អាហ – “អហំ, អាវុសោ, ឯកំ បេតំ ទិស្វា សិតំ បាត្វាកាសិំ។ តស្ស ឯវរូបោ អត្តភាវោ – មនុស្សសីសំ វិយ អស្ស សីសំ, អហិស្ស វិយ សេសោ អត្តភាវោ, អហិបេតោ នាមេស អាយាមតោ បញ្ចវីសតិយោជនិកោ, តស្ស សីសតោ ឧដ្ឋិតា អគ្គិជាលា យាវ នង្គុដ្ឋា គច្ឆន្តិ, នង្គុដ្ឋតោ ឧដ្ឋិតា អគ្គិជាលា យាវ សីសា, មជ្ឈេ សីសតោ ឧដ្ឋិតា ទ្វេ បស្សានិ គច្ឆន្តិ, ទ្វីហិ បស្សេហិ ឧដ្ឋិតា មជ្ឈេ ឱតរន្តី”តិ។ ទ្វិន្នំ កិរ បេតានំ អត្តភាវោ បញ្ចវីសតិយោជនិកោ, អវសេសានំ តិគាវុតប្បមាណោ។ ឥមស្ស ចេវ អហិបេតស្ស កាកបេតស្ស ច បញ្ចវីសតិយោជនិកោ។ តេសុ អយំ តាវ អហិបេតោ។ កាកបេតម្បិ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ គិជ្ឈកូដបព្វតេ បស្សិត្វា តស្ស បុព្វកម្មំ បុច្ឆន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“បញ្ចយោជនិកា ជិវ្ហា, សីសំ តេ នវយោជនំ;

កាយោ អច្ចុគ្គតោ តុយ្ហំ, បញ្ចវីសតិយោជនោ;

កិំ នុ កម្មំ ករិត្វាន, បត្តោសិ ទុក្ខមីទិស”ន្តិ។

អថស្ស បេតោ អាចិក្ខន្តោ –

“អហំ ភន្តេ មោគ្គល្លាន, កស្សបស្ស មហេសិនោ;

សង្ឃស្ស អាភតំ ភត្តំ, អាហារេសិំ យទិច្ឆក”ន្តិ –

គាថំ វត្វា អាហ – “ភន្តេ, កស្សបពុទ្ធកាលេ សម្ពហុលា ភិក្ខូ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសិំសុ,។ មនុស្សា ថេរេ ទិស្វា បសន្នមានសា អាសនសាលាយំ និសីទាបេត្វា បាទេ ធោវិត្វា តេលំ មក្ខេត្វា យាគុំ បាយេត្វា ខជ្ជកំ ទត្វា បិណ្ឌបាតកាលំ អាគមយមានា ធម្មំ សុណន្តា និសីទិំសុ។ ធម្មកថាវសានេ ថេរានំ បត្តេ អាទាយ អត្តនោ អត្តនោ គេហា នានគ្គរសភោជនស្ស បូរេត្វា អាហរិំសុ។ តទា អហំ កាកោ

ហុត្វា អាសនសាលាយ ឆទនបិដ្ឋេ និលីនោ តំ ទិស្វា ឯកេន គហិតបត្តតោ តិក្ខត្តុំ មុខំ បូរេត្វា តយោ កពឡេ អគ្គហេសិ។ តំ បន ភត្តំ នេវ សង្ឃស្ស សន្តកំ, ន សង្ឃស្ស និយមេត្វា ទិន្នំ, ន កិញ្ចិហិ គហិតាវសេសំ។ អត្តនោ អត្តនោ គេហំ នេត្វា មនុស្សេហិ ភុញ្ជិតព្ពំ, កេវលំ សង្ឃុទ្ទិស្ស អភិហដមត្តមេវ។ តតោ មយា តយោ កពឡា គហិតា, ឯត្តកំ មេ បុព្វកម្មំ, ស្វាហំ កាលំ កត្វា តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន អវីចិម្ហិ និព្ពត្តិត្វា តត្ថ បក្កាវសេសេន គិជ្ឈកូដេ កាកបេតោ ហុត្វា និព្ពត្តោ ឥមំ ទុក្ខំ បច្ចានុភោមី”តិ។ ឥទំ កាកបេតស្ស វត្ថុ។

ឥធ បន ថេរោ “អហិបេតំ ទិស្វា សិតំ បាត្វាកាសិ”ន្តិ អាហ។ អថស្ស សត្ថា សក្ខិ ហុត្វាបិ ឧដ្ឋាយ “សច្ចំ, ភិក្ខវេ, មោគ្គល្លានោ អាហ។ មយាបេស សម្ពោធិបត្តទិវសេយេវ ទិដ្ឋោ, អបិចាហំ ‘យេ មេ វចនំ ន សទ្ទហេយ្យុំ, តេសំ អហិតាយ ភវេយ្យា’តិ បរានុទ្ទយាយ ន កថេសិ”ន្តិ អាហ។ លក្ខណសំយុត្តេបិ (សំ· និ· ២·២០២ អាទយោ) ហិ មហាមោគ្គល្លានេន ទិដ្ឋកាលេយេវ សត្ថា តស្ស សក្ខិ ហុត្វា វិនីតវត្ថុនិ កថេសិ, ឥធាបិ តេន តថេវ កថិតំ។ តំ សុត្វា ភិក្ខូ តស្ស បុព្វកម្មំ បុច្ឆិំសុ។ សត្ថាបិ តេសំ កថេសិ –

អតីតេ កិរ ពារាណសិំ និស្សាយ នទីតីរេ បច្ចេកពុទ្ធស្ស បណ្ណសាលំ ករិំសុ។ សោ តត្ថ វិហរន្តោ និពទ្ធំ នគរេ បិណ្ឌាយ ចរតិ។ នាគរាបិ សាយំបាតំ គន្ធបុប្ផាទិហត្ថា បច្ចេកពុទ្ធស្សុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តិ។ ឯកោ ពារាណសិវាសី បុរិសោ តំ មគ្គំ និស្សាយ ខេត្តំ កសិ។ មហាជនោ សាយំបាតំ បច្ចេកពុទ្ធស្សុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ តំ ខេត្តំ មទ្ទន្តោ គច្ឆតិ។ កស្សកោ ច “មា មេ ខេត្តំ មទ្ទថា”តិ វារេន្តោបិ វារេតុំ នាសក្ខិ។ អថស្ស ឯតទហោសិ – “សចេ ឥមស្មិំ ឋានេ បច្ចេកពុទ្ធស្ស បណ្ណសាលា ន ភវេយ្យ, ន មេ ខេត្តំ មទ្ទេយ្យុ”ន្តិ។ សោ បច្ចេកពុទ្ធស្ស បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋកាលេ បរិភោគភាជនានិ ភិន្ទិត្វា បណ្ណសាលំ ឈាបេសិ។ បច្ចេកពុទ្ធោ តំ ឈាមំ ទិស្វា យថាសុខំ បក្កាមិ។ មហាជនោ គន្ធមាលំ អាទាយ អាគតោ ឈាមបណ្ណសាលំ ទិស្វា “កហំ នុ ខោ នោ អយ្យោ គតោ”តិ អាហ។ សោបិ មហាជនេនេវ សទ្ធិំ គតោ មហាជនមជ្ឈេ ឋិតកោវ ឯវមាហ – “មយា តស្ស បណ្ណសាលា ឈាបិតា”តិ។ អថ នំ “គណ្ហថ, ឥមំ បាបិមំ និស្សាយ មយំ បច្ចេកពុទ្ធំ ទដ្ឋុំ ន លភិម្ហា”តិ ទណ្ឌាទីហិ បោថេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេសុំ។ សោ អវីចិម្ហិ និព្ពត្តិត្វា យាវាយំ មហាបថវី យោជនមត្តំ ឧស្សន្នា, តាវ និរយេ បច្ចិត្វា បក្កាវសេសេន គិជ្ឈកូដេ អហិបេតោ ហុត្វា និព្ពត្តិ។ សត្ថា ឥទំ តស្ស បុព្វកម្មំ កថេត្វា, “ភិក្ខវេ, បាបកម្មំ នាមេតំ ខីរសទិសំ, យថា ខីរំ ទុយ្ហមានមេវ ន បរិណមតិ។ តថា កម្មំ ករិយមានមេវ ន វិបច្ចតិ។ យទា បន វិបច្ចតិ, តទា ឧបទ្ទវេន ទុក្ខេន សោចតី”តិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៧១។

“ន ហិ បាបំ កតំ កម្មំ, សជ្ជុខីរំវ មុច្ចតិ;

ឌហន្តំ ពាលមន្វេតិ, ភស្មច្ឆន្នោវ បាវកោ”តិ។

តត្ថ សជ្ជុខីរំ វាតិ តំ ខណំយេវ ធេនុយា ថនេហិ និក្ខន្តំ អច្ឆខីរំ ន មុច្ចតិ ន បរិណមតិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យថា ឥទំ សជ្ជុខីរំ តំ

ខណញ្ញេវ ន មុច្ចតិ ន បរិណមតិ ន បកតឹ ជហតិ។ យស្មឹ បន ភាជនេ ទុហិត្វា គហិតំ យាវ តត្ថ តក្កាទិអម្ពិលំ ន បក្ខិបតិ, យាវ ទធិភាជនាទិកំ អម្ពិលភាជនំ ន បាបុណាតិ, តាវ បកតឹ អវិជហិត្វា បច្ឆា ជហតិ, ឯវមេវ បាបកម្មម្បិ ករិយមានមេវ ន វិបច្ចតិ។ យទិ វិបច្ចេយ្យ, ន កោចិ បាបកម្មំ កាតុំ វិសហេយ្យ។ យាវ បន កុសលាភិនិព្ពត្តា ខន្ធា ធរន្តិ, តាវ នំ តេ រក្ខន្តិ។ តេសំ ភេទា អបាយេ និព្ពត្តក្ខន្ធេសុ វិបច្ចតិ, វិបច្ចមានញ្ច ឌហន្តំ ពាលមន្វេតិ។ "កឹ វិយា"តិ? "ភស្មច្ឆន្នោវ បាវកោ"តិ។ យថា ហិ ឆារិកាយ បដិច្ឆន្នោ វីតច្ចិតង្គារោ អក្កន្តោបិ ឆារិកាយ បដិច្ឆន្នត្តា ន តាវ ឌហតិ, ឆារិកំ បន តាបេត្វា ចម្មាទីនិ ឌហន្តោ យាវ មត្ថលុង្គា ឌហន្តោ គច្ឆតិ, ឯវមេវ បាបកម្មម្បិ យេន កតំ ហោតិ, តំ ពាលំ ទុតិយេ វា តតិយេ វា អត្តភាវេ និរយាទីសុ និព្ពត្តំ ឌហន្តំ អនុគច្ឆតីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបន្នាទយោ អហេសុន្តិ។

អហិបេតវត្ថុ ឯកាទសមំ។

១២. សដ្ឋិកូដបេតវត្ថុ

យាវទេវ អនត្ថាយាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ សដ្ឋិកូដបេតំ អារព្ភ កថេសិ។

បុរិមនយេនេវ ហិ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ លក្ខណត្ថេរេន សទ្ធឹ គិជ្ឈកូដា ឱរោហន្តោ អញ្ញតរស្មឹ បទេសេ សិតំ បាត្វាកាសិ។ ថេរេន សិតការណំ បុដ្ឋោ "ភគវតោ សន្តិកេ មំ បុច្ឆេយ្យាសី"តិ វត្វា បិណ្ឌាយ ចរិត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា និសិន្នកាលេ បុន បុដ្ឋោ អាហ – "អហំ, អាវុសោ, ឯកំ បេតំ អទ្ទសំ តិគាវុតប្បមាណេន អត្តភាវេន, តស្ស សដ្ឋិ អយកូដសហស្សានិ អាទិត្តានិ សម្បជ្ជលិតានិ ឧបរិមត្ថកេ បតិត្វា បតិត្វា ឧដ្ឋហន្តិ សីសំ ភិន្ទន្តិ, ភិន្នំ ភិន្នំ បុន សមុដ្ឋហតិ , ឥមិនា អត្តភាវេន យថា ឯវរូបេបិ អត្តភាវោ ន ទិដ្ឋបុព្វោ, អហំ តំ ទិស្វា សិតំ បាត្វាកាសិ"ន្តិ។ បេតវត្ថុស្មិម្បិ–

"សដ្ឋិ កូដសហស្សានិ, បរិបុណ្ណានិ សព្វសោ;

សីសេ តុយ្ហំ និបតន្តិ, វោភិន្ទន្តេវ មត្ថក"ន្តិ។ (បេ. វ. ៨០៨, ៨១០, ៨១២) អាទិ –

ឥមេវ បេតំ សន្ធាយ វុត្តំ។ សត្ថា ថេរស្ស កថំ សុត្វាវ, "ភិក្ខវេ, មយាបេស សត្តោ ពោធិមណ្ឌេ និសិន្នេនេវ ទិដ្ឋោ 'យេ ច បន មេ វចនំ ន សទ្ទហេយ្យុំ, តេសំ អហិតាយ ភវេយ្យា'តិ បរេសំ អនុកម្បាយ ន កថេសឹ, ឥទានិ បន មោគ្គល្លានស្ស សក្ខិ ហុត្វា កថេមី"តិ អាហ។ តំ សុត្វា ភិក្ខូ តស្ស បុព្វកម្មំ បុច្ឆឹសុ។ សត្ថាបិ តេសំ កថេសិ –

អតីតេ កិរ ពារាណសិយំ សាលិត្តកសិប្បេ និប្ផត្តិំ បត្តោ ឯកោ បីឋសប្បី អហោសិ។ សោ នគរទ្វារេ ឯកស្ស វដរុក្ខស្ស ហេដ្ឋា និសិន្នោ សក្ខរានិ ខិបិត្វា តស្ស បណ្ណានិ ឆិន្ទន្តោ "ហត្ថិរូបកំ នោ ទស្សេហិ, អស្សរូបកំ នោ ទស្សេហី"តិ គាមទារកេហិ វុច្ចមានោ ឥច្ឆិតិច្ឆិតានិ រូបានិ ទស្សេត្វា តេសំ សន្តិកា ខាទនីយាទីនិ លភតិ។ អថេកទិវសំ រាជា ឧយ្យានំ គច្ឆន្តោ តំ បទេសំ បាបុណិ។ ទារកា បីឋសប្បិំ បារោហន្តរេ កត្វា បលាយិំសុ។ រញ្ញោ ឋិតមជ្ឈន្ហិកេ រុក្ខមូលំ បវិដ្ឋស្ស ឆិទ្ទច្ឆិទ្ទច្ឆាយា សរីរំ ផរិ។ សោ "កិំ នុ ខោ ឯត"ន្តិ ឧទ្ធំ ឱលោកេន្តោ រុក្ខបណ្ណេសុ ហត្ថិរូបកាទីនិ ទិស្វា "កស្សេតំ កម្ម"ន្តិ បុច្ឆិត្វា "បីឋសប្បិនោ"តិ សុត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា អាហ – "មយ្ហំ បុរោហិតោ អតិមុខរោ អប្បមត្តកេបិ វុត្តេ ពហុំ ភណន្តោ មំ ឧបទ្ទវេតិ, សក្ខិស្សសិ តស្ស មុខេ នាឡិមត្តា អជលណ្ឌិកា ខិបិតុ"ន្តិ? "សក្ខិស្សាមិ, ទេវ, អជលណ្ឌិកា អាហរាបេត្វា បុរោហិតេន សទ្ធិំ តុម្ហេ អន្តោសាណិយំ និសីទថ, អហមេត្ថ កត្តព្ពំ ជានិស្សាមី"តិ។ អថ រាជា តថា ការេសិ។ ឥតរោបិ កត្តរិយគ្គេន សាណិយា ឆិទ្ទំ កត្វា បុរោហិតស្ស រញ្ញា សទ្ធិំ កថេន្តស្ស មុខេ វិវដមត្តេ ឯកេកំ អជលណ្ឌិកំ ខិបិ។ បុរោហិតោ មុខំ បវិដ្ឋំ បវិដ្ឋំ គិលិ។ បីឋសប្បី ខីណាសុ អជលណ្ឌិកាសុ សាណិំ ចាលេសិ។ រាជា តាយ សញ្ញាយ អជលណ្ឌិកានំ ខីណភាវំ ញត្វា អាហ – "អាចរិយ, អហំ តុម្ហេហិ សទ្ធិំ កថេន្តោ កថំ និត្ថរិតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, តុម្ហេ អតិមុខរតាយ នាឡិមត្តា អជលណ្ឌិកា គិលន្តាបិ តុណ្ហីភាវំ នាបជ្ជថា"តិ។ ព្រាហ្មណោ មង្កុភាវំ អាបជ្ជិត្វា តតោ បដ្ឋាយ មុខំ វិវរិត្វា រញ្ញា សទ្ធិំ សល្លបិតុំ នាសក្ខិ។ រាជា បីឋសប្បិគុណំ អនុស្សរិត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា "តំ និស្សាយ មេ សុខំ លទ្ធ"ន្តិ តុដ្ឋោ តស្ស សព្ពដ្ឋកំ នាម ធនំ ទត្វា នគរស្ស ចតូសុ ទិសាសុ ចត្តារោ គាមេ អទាសិ។ តំ បវត្តិំ វិទិត្វា រញ្ញោ អត្ថធម្មានុសាសកោ អមច្ចោ ឥមំ គាថមាហ –

"សាធុ ខោ សិប្បកំ នាម, អបិ យាទិស កីទិសំ;

បស្ស ខញ្ជប្បហារេន, លទ្ធា គាមា ចតុទ្ទិសា"តិ។ (ជា. ១.១.១០៧);

សោ បន អមច្ចោ តេន សមយេន អយមេវ ភគវា អហោសិ។ អថេកោ បុរិសោ បីឋសប្បិនា លទ្ធសម្បត្តិំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – "អយំ នាម បីឋសប្បី ហុត្វា ឥមំ សិប្បំ និស្សាយ មហាសម្បត្តិំ បត្តោ, មយាបេតំ សិក្ខិតុំ វដ្ដតី"តិ។ សោ តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា "ឥមំ មេ , អាចរិយ, សិប្បំ ទេថា"តិ អាហ។ "ន សក្កា, តាត, ទាតុ"ន្តិ។ សោ តេន បដិក្ខិត្តោ "ហោតុ, អារាធេស្សាមិ ន"ន្តិ តស្ស ហត្ថបាទបរិកម្មាទីនិ ករោន្តោ ចិរស្សំ តំ អារាធេត្វា បុនប្បុនំ យាចិ, បីឋសប្បី "អយំ មេ អតិវិយ ឧបការោ"តិ តំ បដិពាហិតុំ អសក្កោន្តោ សិប្បំ សិក្ខាបេត្វា "និប្ផន្នំ តេ, តាត, សិប្បំ, ឥទានិ កិំ ករិស្សសី"តិ អាហ។ "ពហិ គន្ត្វា សិប្បំ វីមំសិស្សាមី"តិ។ "កិំ ករិស្សសី"តិ? "គាវិំ វា មនុស្សំ វា បហរិត្វា មារេស្សាមី"តិ។ "តាត, គាវិំ មារេន្តស្ស សតំ ទណ្ឌោ ហោតិ មនុស្សំ មារេន្តស្ស សហស្សំ, ត្វំ សបុត្តទារោបិ តំ និត្ថរិតុំ ន សក្ខិស្សសិ, មា វិនស្ស, យម្ហិ បហដេ ទណ្ឌោ នត្ថិ, តាទិសំ និមាតាបិតិកំ កញ្ចិ ឧបធារេហី"តិ។ សោ "សាធូ"តិ សក្ខរា ឧច្ឆង្គេ កត្វា តាទិសំ ឧបធារយមានោ វិចរន្តោ គាវិំ ទិស្វា "អយំ សសាមិកា"តិ បហរិតុំ ន វិសហតិ, មនុស្សំ ទិស្វា "អយំ សមាតាបិតិកោ"តិ បហរិតុំ ន វិសហតិ។

តេន សមយេន សុនេត្តោ នាម បច្ចេកពុទ្ធោ តំ នគរំ និស្សាយ បណ្ណសាលាយំ វិហរតិ។ សោ តំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តំ នគរទ្វារន្តរេ ទិស្វា "អយំ និមាតាបិតិកោ, ឥមស្មិំ បហដេ ទណ្ឌោ នត្ថិ, ឥមំ បហរិត្វា សិប្បំ វីមំសិស្សាមី"តិ បច្ចេកពុទ្ធស្ស ទក្ខិណកណ្ណសោតំ សន្ធាយ សក្ខរំ

ຂິປິ. ສາ ທກ຺ຂິຓກຓ຺ຓໂສເຕນ ປວິສິຕ຺ວາ ວາເມນ ນິກ຺ຂມິ, ທຸກ຺ຂາ ເວທນາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ຠິກ຺ຂາຍ ຈຣິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ, ອາກາເສນ ປຓ຺ຓສາລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຣິນິພ຺ພາຍິ. ມນຸສ຺ສາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ເຘ ອນາຄຈ຺ຉນ຺ເຕ “ກິຎ຺ຈິ ອຜາສຸກໍ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ປຣິນິພ຺ພຸຕໍ ທິສ຺ວາ ໂຣທິໍສຸ ປຣິເທວິໍສຸ. ໂສປິ ມນຸສ຺ເສ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘໍ ສຎ຺ຊານິຕ຺ວາ “ອຍໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປວິສນ຺ໂຕ ທ຺ວາຣນ຺ຕເຣ ມມ ສມ຺ມຸຂີຠູໂຕ, ອຍໍ ອຕ຺ຕໂນ ສິປ຺ປໍ ວີມໍສນ຺ເຕນ ມຍາ ປຫຕີ”ຕິ ອາຫ. ມນຸສ຺ສາ “ມຍິກາ ກິຣ ປາປເກນ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ປຫໂຕ, ຄຓ຺ຫຖ ຄຓ຺ຫຖາ”ຕິ ເວເຄນ ຕເທວ ຕໍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປສຸໍ. ໂສ ອວີຈິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຍາວາຍໍ ມຫາປຖວີ ໂຍຊນມຕ຺ຕໍ ອຸສ຺ສນ຺ນາ, ຕາວ ປຈ຺ຈິຕ຺ວາ ວິປາກາວເສເສນ ຄິຊ຺ຌກູຏມຕ຺ຖເກ ສຏ຺ຐິກູຏເປໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ອິມໍ ປຸພ຺ພກມ຺ມໍ ກເຖຕ຺ວາ, “ຠິກ຺ຂເວ, ພາລສ຺ສ ນາມ ສິປ຺ປໍ ວາ ອິສ຺ສຣິຍໍ ວາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມານໍ ອນຕ຺ຖາຍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ. ພາໂລ ຫິ ສິປ຺ປໍ ວາ ອິສ຺ສຣິຍໍ ວາ ລຠິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອນຕ຺ຖເມວ ກໂຣຕີ”ຕິ ອນຸສນ຺ຘິໍ ຆເຏຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ.

໗໒.

“ຍາວເທວ ອນຕ຺ຖາຍ, ຎຕ຺ຕໍ ພາລສ຺ສ ຊາຍຕິ;

ຫນ຺ຕິ ພາລສ຺ສ ສຸກ຺ກໍສໍ, ມຸທ຺ຘມສ຺ສ ວິປາຕຍນ຺”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍາວເທວາຕິ ອວຘິປຣິຉ຺ເຉທນຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ. ຎຕ຺ຕນ຺ຕິ ຊານນຠາໂວ. ຍໍ ສິປ຺ປໍ ຊານາຕິ , ຍສ຺ມິໍ ວາ ອິສ຺ສຣິເຍ ຍເສ ສມ຺ປຕ຺ຕິຍໍ ຐິໂຕ ຊເນນ ຎາຍຕິ, ປາກໂຏ ໂຫຕິ, ຕສ຺ເສຕໍ ນາມໍ. ສິປ຺ປໍ ວາ ຫິ ອິສ຺ສຣິຍາທິຠາໂວ ວາ ພາລສ຺ສ ອນຕ຺ຖາເຍວ ຊາຍຕິ. ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ອນຕ຺ຖເມວ ກໂຣຕິ. ຫນ຺ຕີຕິ ວິນາເສຕິ. ສຸກ຺ກນ຺ຕິ ກຸສລໂກຏ຺ຐາສໍ, ພາລສ຺ສ ຫິ ສິປ຺ປໍ ວາ ອິສ຺ສຣິຍໍ ວາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມານໍ ກຸສລໂກຏ຺ຐາສໍ ຆາເຕນ຺ຕເມວ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ. ມຸທ຺ຘນ຺ຕິ ປຎ຺ຎາເຍຕໍ ນາມໍ. ວິປາຕຍນ຺ຕິ ວິທ຺ຘໍສຍມານໍ. ຕສ຺ສ ຫິ ຕໍ ສຸກ຺ກໍສໍ ຫນນ຺ຕໍ ປຎ຺ຎາສງ຺ຂາຕໍ ມຸທ຺ຘໍ ວິປາເຕນ຺ຕໍ ວິທ຺ຘໍເສນ຺ຕເມວ ຫນຕີຕິ.

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູ.

ສຏ຺ຐິກູຏເປຕວຕ຺ຖຸ ທ຺ວາທສມໍ.

໑໓. ຈິຕ຺ຕຄຫປຕິວຕ຺ຖຸ

ອສນ຺ຕໍ ຠາວນມິຈ຺ເຉຍ຺ຍາຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສຸຘມ຺ມຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ເທສນາ ມຈ຺ຉິກາສຓ຺ເຑ ອາຣຠິຕ຺ວາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ນິຏ຺ຐິຕາ.

មច្ឆិកាសណ្ឌនគរស្មិញ្ហិ ចិត្តោ នាម គហបតិ បញ្ចវគ្គិយានំ អព្ភន្តរំ មហានាមត្ថេរំ នាម បិណ្ឌាយ ចរមានំ ទិស្វា តស្ស ឥរិយាបថេ បសីទិត្វា បត្តំ អាទាយ គេហំ បវេសេត្វា ភោជេត្វា ភត្តកិច្ចាវសានេ ធម្មកថំ សុណន្តោ សោតាបត្តិផលំ បត្វា អចលសទ្ធោ ហុត្វា អម្ពាដកវនំ នាម អត្តនោ ឧយ្យានំ សង្ឃារាមំ កត្តុកាមោ ថេរស្ស ហត្ថេ ឧទកំ បាតេត្វា និយ្យាតេសិ។ តស្មិំ ខណេ “បតិដ្ឋិតំ ពុទ្ធសាសន”ន្តិ ឧទកបរិយន្តំ កត្វា មហាបថវី កម្បិ។ មហាសេដ្ឋិ ឧយ្យានេ មហាវិហារំ ការេត្វា សព្ពទិសាហិ អាគតានំ ភិក្ខូនំ វិវដទ្វារោ អហោសិ។ មច្ឆិកាសណ្ឌេ សុធម្មត្ថេរោ នាម នេវាសិកោ អហោសិ។

អបរេន សមយេន ចិត្តស្ស គុណកថំ សុត្វា ទ្វេ អគ្គសាវកា តស្ស សង្គហំ កត្តុកាមា មច្ឆិកាសណ្ឌំ អគមំសុ។ ចិត្តោ គហបតិ តេសំ អាគមនំ សុត្វា អឌ្ឍយោជនំ បច្ចុគ្គន្ត្វា តេ អាទាយ អត្តនោ វិហារំ បវេសេត្វា អាគន្តុកវត្តំ កត្វា, “ភន្តេ, ថោកំ ធម្មកថំ សោតុកាមោម្ហី”តិ ធម្មសេនាបតិំ យាចិ។ អថ នំ ថេរោ, “ឧបាសក, អទ្ធានេន អាគតាម្ហាកិលន្តរូបិ។ អបិច ថោកំ សុណាហី”តិ តស្ស ធម្មំ កថេសិ។ សោ ថេរស្ស ធម្មំ សុណន្តោវ អនាគាមិផលំ បាបុណិ។ សោ ទ្វេ អគ្គសាវកេ វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, ស្វេ ភិក្ខុសហស្សេន សទ្ធិំ មម គេហេ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ និមន្តេត្វា បច្ឆា នេវាសិកំ សុធម្មត្ថេរំ “តុម្ហេបិ, ភន្តេ, ស្វេ ថេរេហិ សទ្ធិំ អាគច្ឆេយ្យាថា”តិ និមន្តេសិ។ សោ “អយំ មំ បច្ឆា និមន្តេតី”តិ កុទ្ធោ បដិក្ខិបិត្វា បុនប្បុនំ យាចិយមានោបិ បដិក្ខិបិ ឯវ។ ឧបាសកោ “បញ្ញាយិស្សថ, ភន្តេ”តិ បក្កមិត្វា បុនទិវសេ អត្តនោ និវេសនេ មហាទានំ សជ្ជេសិ។ សុធម្មត្ថេរោបិ បច្ចូសកាលេយេវ “កីទិសោ នុ ខោ គហបតិនា អគ្គសាវកានំ សក្ការោ សជ្ជិតោ, ស្វេ គន្ត្វា បស្សិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា បាតោវ បត្តចីវរំ អាទាយ តស្ស គេហំ អគមាសិ។

សោ គហបតិនា “និសីទថ, ភន្តេ”តិ វុច្ចមានោបិ “នាហំ និសីទាមិ, បិណ្ឌាយ ចរិស្សាមី”តិ វត្វា អគ្គសាវកានំ បដិយាទិតំ សក្ការំ ឱលោកេត្វា គហបតិំ ជាតិយា ឃដ្ដេតុកាមោ “ឧឡារោ តេ, គហបតិ, សក្ការោ, អបិចេត្ថ ឯកញ្ញោច នត្ថី”តិ អាហ។ “កិំ, ភន្តេ”តិ? “តិលសំគុឡិកា, គហបតី”តិ វត្វា គហបតិនា កាកោបមាយ អបសាទិតោ កុជ្ឈិត្វា “ឯសោ តេ, គហបតិ, អាវាសោ, បក្កមិស្សាមហ”ន្តិ វត្វា យាវតតិយំ វារិយមានោបិ បក្កមិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា ចិត្តេន ច អត្តនា ច វុត្តវចនំ អារោចេសិ។ សត្ថា “តយា ឧបាសកោ សទ្ធោ បសន្នោ ហីនេន ខុំសិតោ”តិ តស្សេវ ទោសំ អារោបេត្វា បដិសារណីយកម្មំ ការាបេត្វា “គច្ឆ, ចិត្តគហបតិំ ខមាបេហី”តិ បេសេសិ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា, “គហបតិ, មយ្ហមេវ សោ ទោសោ, ខមាហិ មេ”តិ វត្វាបិ “នាហំ ខមាមី”តិ តេន បដិក្ខិត្តោ មង្កុភូតោ តំ ខមាបេតុំ នាសក្ខិ។ បុនទេវ សត្ថុ សន្តិកំ បច្ចាគមាសិ។ សត្ថា “នាយំ ឧបាសកោ ខមិស្សតី”តិ ជានន្តោបិ “មានថទ្ធោ ឯស, តិំសយោជនំ តាវ មគ្គំ គន្ត្វា បច្ចាគច្ឆតូ”តិ ខមនូបាយំ អនាចិក្ខិត្វាវ ឧយ្យោជេសិ។ អថស្ស បុនាគតកាលេ និហតមានស្ស អនុទូតំ ទត្វា “គច្ឆ, ឥមិនា សទ្ធិំ គន្ត្វា ឧបាសកំ ខមាបេហី”តិ វត្វា “សមណេន នាម ‘មយ្ហំ វិហារោ, មយ្ហំ និវាសដ្ឋានំ, មយ្ហំ ឧបាសកោ, មយ្ហំ ឧបាសិកា’តិ មានំ វា ឥស្សំ វា កាតុំ ន វដ្ដតិ។ ឯវំ ករោន្តស្ស ហិ ឥច្ឆាមានាទយោ កិលេសា វឌ្ឍន្តី”តិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

៧៣។

“ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᨶᨾᩥᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᨸᩩᩁᩮᨠ᩠ᨡᩣᩁᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩩ;

ᩋᩣᩅᩣᩈᩮᩈᩩ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ, ᨸᩪᨩᩣ ᨸᩁᨠᩩᩃᩮᩈᩩ ᨧ᪨

᪗᪓᪨

“ᨾᨾᩮᩅ ᨠᨲ ᨾᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩩ, ᨣᩥᩉᩦ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣ ᩏᨽᩮᩣ᪨

ᨾᨾᩮᩅᩣᨲᩥᩅᩈᩣ ᩋᩔᩩ, ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᨧᩥ;

ᩍᨲᩥ ᨻᩣᩃᩔ ᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ, ᩍᨧ᩠ᨨᩣ ᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨻᩣᩃᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩅᨶᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, “ᩋᩔᨴ᩠ᨵᩮᩣᩅ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ‘ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ’ᨲᩥ ᨾᩴ ᨩᨶᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩪ’ᨲᩥ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨸᩣᨸᩥᨧ᩠ᨨᨲᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ (ᩅᩥᨽ᪨ ᪘᪕᪑) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨻᩣᩃᩮᩣ “ᩋᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨴᩩᩔᩦᩃᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩔᩩᨲᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᩈᩦᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔᨲᩥ ᩋᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣᩅ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ‘ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲ ᨾᩴ ᨩᨶᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩈᩦᩃᩅᩣ, ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩣ, ᨸᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ, ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔᨲᩥ, ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ , ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣ’ᨲᩥ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨽᩣᩅᨶᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩮᨠ᩠ᨡᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩴ᪨ “ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲ ᨾᩴ ᩈᨠᩃᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩩ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩅᩣᩈᩮᩈᩪᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩮᩈᩩ ᨧ ᩋᩣᩅᩣᩈᩮᩈᩩ ᨿᩣᨶᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨸᨱᩦᨲᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩣᨶᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᨾ᩠ᨽᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᩅᩁᨲᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥᨾᩣᨶᩥ ᩃᩣᨾᨠᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᩋᨾᨶᩩᩔᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ ᨧ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩅᩣᩈᩮᩈᩩ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨸᩪᨩᩣ ᨸᩁᨠᩩᩃᩮᩈᩩ ᨧᩣᨲᩥ ᨶᩮᩅ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᨶᩴ ᨶ ᨬᩣᨲᨠᩣᨶᩴ ᨸᩁᩮᩈᩩᨿᩮᩅ ᨠᩩᩃᩮᩈᩩ “ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲᩥᨾᩮ ᨾᨿ᩠ᩉᨾᩮᩅ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨧᨲᩩᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᨸᩪᨩᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

ᨾᨾᩮᩅ ᨠᨲ ᨾᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩪᨲᩥ ᨿᩔ ᨧ ᨻᩣᩃᩔ “ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩣᨣᩣᩁᩣᨴᩥᨠᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨠᨲᩴ ᨶᩅᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨳᩮᩁᩮᨶ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨣᩥᩉᩦ ᨧ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣ ᨧ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨾᨾᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨠᨲᩴ ᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩪ”ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨾᨾᩮᩅᩣᨲᩥᩅᩈᩣ ᩋᩔᩪᨲᩥ “ᨣᩥᩉᩦ ᨧ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨾᨾᩮᩅ ᩅᩈᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩩ, ᩈᨠᨭᨣᩮᩣᨱᩅᩣᩈᩥᨹᩁᩈᩩᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ, ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨿᩣᨣᩩᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᩅᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩣ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩈᩩ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩈᩩ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩑᨠᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᨸᩥ ᨾᨾᩮᩅ ᩅᩈᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩩ, ᨾᨾᩮᩅ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩪ”ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᨻᩣᩃᩔᩣᨲᩥ ᨿᩔ ᨻᩣᩃᩔ ᩈᩣ ᨧ ᩍᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩔ ᨶᩮᩅ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣ, ᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᩣᨶᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨸᨶᩔ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣᨴᨿᩮ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩔ ᩏᨴᨠᩴ ᩅᩥᨿ ᨨᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨧᩮᩅ ᨶᩅᩅᩥᨵᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩦᨲᩥ᪨

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ.

សុធម្មត្ថេរោបិ ឥមំ ឱវាទំ សុត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បទក្ខិណំ កត្វា តេន អនុទូតេន ភិក្ខុនា សទ្ធិំ គន្ត្វា ឧបាសកស្ស ចក្ខុបថេ អាបត្តិំ បដិករិត្វា ឧបាសកំ ខមាបេសិ. សោ ឧបាសកេន "ខមាមហំ, ភន្តេ, សចេ មយ្ហំ ទោសោ អត្ថិ, ខមថ មេ"តិ បដិខមាបិតោ សត្ថារា ទិន្នេ ឱវាទេ ឋត្វា កតិបាហេនេវ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ. ឧបាសកោបិ ចិន្តេសិ – "មយា សត្ថារំ អទិស្វាវ សោតាបត្តិផលំ បត្តំ, អទិស្វា ឯវ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋិតោ, សត្ថារំ មេ ទដ្ឋុំ វដ្ដតី"តិ. សោ តិលតណ្ឌុលសប្បិផាណិតវត្ថច្ឆាទនាទីហិ បរិបូរានិ បញ្ច សកដសតានិ យោជាបេត្វា "សត្ថារំ ទដ្ឋុកាមា អាគច្ឆន្តុ, បិណ្ឌបាតាទីហិ ន កិលមិស្សន្តី"តិ ភិក្ខុសង្ឃស្ស អារោចាបេត្វា ភិក្ខុនីសង្ឃស្សាបិ ឧបាសកានម្បិ ឧបាសិកានម្បិ អារោចាបេសិ. តេន សទ្ធិំ បញ្ចសតា បញ្ចសតា ភិក្ខូ ច ភិក្ខុនិយោ ច ឧបាសកា ច ឧបាសិកាយោ ច និក្ខមិំសុ. សោ តេសញ្ច អត្តនោ បរិវារស្ស ចាតិ តិំសយោជនេ មគ្គេ យាគុភត្តាទីហិ កិញ្ចិ វេកល្លំ ន ហោតិ, តថា សំវិទហិ. តស្ស បន និក្ខន្តភាវំ ញត្វា យោជនេ យោជនេ ទេវតា ខន្ធាវារំ ពន្ធិត្វា ទិព្វេហិ យាគុខជ្ជកភត្តបានកាទីហិ តំ មហាជនំ ឧបដ្ឋហិំសុ, កស្សចិ កេនចិ វេកល្លំ ន ហោតិ. ឯវំ ទេវតាហិ ឧបដ្ឋិយមានោ ទេវសិកំ យោជនំ គន្ត្វា មាសេន សាវត្ថិំ បាបុណិ, បញ្ច សកដសតានិ យថាបូរិតានេវ អហេសុំ. ទេវតាហិ ចេវ មនុស្សេហិ ច អភិហដំ បណ្ណាការំ វិស្សជ្ជេន្តោវ អគមាសិ.

សត្ថា អានន្ទត្ថេរំ អាហ – "អានន្ទ, អជ្ជ វឌ្ឍមានកច្ឆាយាយ ចិត្តោ គហបតិ បញ្ចហិ ឧបាសកសតេហិ បរិវុតោ អាគន្ត្វា មំ វន្ទិស្សតី"តិ. "កិំ បន, ភន្តេ, តស្ស តុម្ហាកំ វន្ទនកាលេ កិញ្ចិ បាដិហារិយំ ភវិស្សតី"តិ? "ភវិស្សតិ, អានន្ទា"តិ. "កិំ, ភន្តេ"តិ? "តស្ស អាគន្ត្វា មំ វន្ទនកាលេ រាជមានេន អដ្ឋករីសមត្តេ បទេសេ ជណ្ណុកមត្តេន ឱធិនា បញ្ចវណ្ណានំ ទិព្វបុប្ផានំ វស្សំ វស្សិស្សតី"តិ. តំ កថំ សុត្វា នគរវាសិនោ "ឯវំ មហាបុញ្ញោ កិរ ចិត្តោ នាម គហបតិ អាគន្ត្វា អជ្ជ សត្ថារំ វន្ទិស្សតិ, ឯវរូបំ កិរ បាដិហារិយំ ភវិស្សតិ, មយម្បិ តំ មហាបុញ្ញំ ទដ្ឋុំ លភិស្សាមា"តិ បណ្ណាការំ អាទាយ មគ្គស្ស ឧភោសុ បស្សេសុ អដ្ឋំសុ. វិហារសមីបេ អាគតកាលេ បញ្ច ភិក្ខុសតានិ បឋមំ អាគមិំសុ. ចិត្តោ គហបតិ, "អយ្យា, តុម្ហេ បច្ឆតោ អាគច្ឆថា"តិ មហាឧបាសិកាយោ ឋបេត្វា បញ្ចហិ ឧបាសកសតេហិ បរិវុតោ សត្ថុ សន្តិកំ អគមាសិ. ពុទ្ធានំ សម្មុខដ្ឋានេ បន ឋិតា វា និសិន្នា វា ឥតោ វា ឯត្តោ វា ន ហោន្តិ, ពុទ្ធវីថិយា ទ្វីសុ បស្សេសុ និច្ចលាវ តិដ្ឋន្តិ. ចិត្តោ គហបតិ មហន្តំ ពុទ្ធវីថិំ ឱក្កមិ. តីណិ ផលានិ បត្តេន អរិយសាវកេន ឱលោកិតោលោកិតដ្ឋានំ កម្បិ. "ឯសោ កិរ ចិត្តោ គហបតី"តិ មហាជនោ ឱលោកេសិ. សោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ឆព្ពណ្ណានំ ពុទ្ធរស្មីនំ អន្តោ បវិសិត្វា ទ្វីសុ គោប្ផកេសុ សត្ថុ បាទេ គហេត្វា វន្ទិ. តំ ខណញ្ញេវ វុត្តប្បការំ បុប្ផវស្សំ វស្សិ, សាធុការសហស្សានិ បវត្តយិំសុ. សោ ឯកមាសំ សត្ថុ សន្តិកេ វសិ, វសមានោ ច សកលំ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ វិហារេយេវ និមន្តេត្វា មហាទានំ អទាសិ, អត្តនា សទ្ធិំ អាគតេបិ អន្តោវិហារេយេវ គហេត្វា បដិជគ្គិ. ឯកទិវសម្បិ អត្តនោ សកដេសុ កិញ្ចិ គហេតព្ពំ នាហោសិ, ទេវមនុស្សេហិ អាភតបណ្ណាការេនេវ ទានំ អទាសិ, សព្ពកិច្ចានិ អកាសិ. សោ សត្ថារំ វន្ទិត្វា អាហ – "ភន្តេ, អហំ 'តុម្ហាកំ ទានំ ទស្សាមី'តិ អាគច្ឆន្តោ មាសំ អន្តរាមគ្គេ អហោសិំ. ឥធេវ មេ មាសោ វីតិវត្តោ, មយា អាភតំ បណ្ណាការំ កិញ្ចិ គហេតុំ ន លភាមិ, ឯត្តកំ កាលំ ទេវមនុស្សេហិ អាភតបណ្ណាការេនេវ ទានំ អទាសិំ, សោហំ សចេបិ ឥធ

ນິຈ຺ຈໍ ວສິສ຺ສາມິ, ເຕນ ມມ ເທຍ຺ຍທມ຺ມໍ ທາຕຸໍ ລພິສ຺ສາມີ. ອຫໍ ສກຏານິ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຐສ຺ສາມິ, ປຏິວາທຍນ຺ຕຸ ເມ ອາໂຣຈາເປຖາ"ຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣໍ ອາຫ – "ອານນ຺ທ, ອຸປາສກສ຺ສ ເອກໍ ປເທສໍ ຕຸຈ຺ຉໍ ກາເຣຕ຺ວາ ເທຫີ"ຕິ. ເຖໂຣ ຕຖາ ອກາສິ. ກປ຺ປິຍກຸຏິ (ມຫາວ. ໑໘໓) ກິຣ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ຄຫປຕິໂນ ອນຸຎ຺ຎາຕາ. ອຸປາສໂກປິ ອຕ຺ຕນາ ສຘ຺ທິໍ ອາຄເຕຫິ ຕີຫິ ຊນສຫສ຺ເສຫິ ສຘ຺ທິໍ ຕຸຈ຺ຉກເຏຫິ ເອວ ມາສໍ ປຏິວສິ. ເທວມນຸສ຺ສາ ປູຊາຍ, "ອຍ຺ຍ, ຕຸມ຺ເຫ ຕຸຈ຺ຉສກເຏຫິ ຄມນກມ຺ມໍ ກຕ"ນ຺ຕິ ສຕ຺ຕຫິ ຣຕ຺ເນຫິ ສກຏານິ ປູເຣສຸໍ. ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ອານີຕປຓ຺ຓາກາເຣເນວ ມຫາຊນໍ ປຏິຊຄ຺ເຄນ຺ໂຕ ອຄມາສິ. ອານນ຺ທຕ຺ເຖໂຣ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອາຫ – "ພນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕປິ ມາເສນ ອາຄໂຕ, ອິທາປິ ມາສເມວ ວຸຕ຺ໂຖ, ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ເທວມນຸສ຺ເສຫິ ອພິຫຕປຓ຺ຓາກາເຣເນວ ມຫາທານໍ ອທາສິ, ອິທານິ ປຎ຺ຈ ສກຏສຕານິ ຕຸຈ຺ຉານິ ກຕ຺ວາ ມາເສນ ກິຣ ຄມິສ຺ສຕິ, ເທວມນຸສ຺ສາ ປນສ຺ສ ປູຊາຍ, 'ອຍ຺ຍ, ຕຸມ຺ເຫ ຕຸຈ຺ຉສກເຏຫິ ຄມນກມ຺ມໍ ກຕ'ນ຺ຕິ ປຎ຺ຈ ສກຏສຕານິ ສຕ຺ຕຣຕເນຫິ ປູເຣສ຺ສນ຺ຕິ. ໂສ ປນ ອຕ຺ຕໂນ ອານີຕປຓ຺ຓາກາເຣເນວ ກິຣ ມຫາຊນໍ ປຏິຊຄ຺ເຄນ຺ໂຕ ຄມິສ຺ສຕີ"ຕິ. "ກິໍ ປນ, ພນ຺ເຕ, ເອຕສ຺ສ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ເສວາຍໍ ສກ຺ກາໂຣ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ອຸທາຫຸ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສາປິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕີ"ຕິ? "ອານນ຺ທ, ມມ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສາປິ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສາປິ ເອຕສ຺ສ ອຸປ຺ປຊ຺ຊເຕວ. ອຍໍ ຫິ ອຸປາສໂກ ສຘ຺ໂທ ປສນ຺ໂນ ສີລສມ຺ປນ຺ໂນ, ເອວຣູໂປ ປຸຄ຺ຄໂລ ຍໍ ຍໍ ປເທສໍ ຠຊຕິ, ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ເຖວສ຺ສ ລາພສກ຺ກາໂຣ ນິພ຺ພຕ຺ຕຕີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ປກິຓ຺ຓກວຄ຺ເຄ ຄາຖມາຫ –

"ສຘ຺ໂທ ສີເລນ ສມ຺ປນ຺ໂນ, ຍໂສໂພຄສມປ຺ປິໂຕ;

ຍໍ ຍໍ ປເທສໍ ຠຊຕິ, ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ເຖວ ປູຊິໂຕ"ຕິ. (ທ. ປ. ໓໐໓);

ອຕ຺ໂຖ ປນສ຺ສາ ຕຕ຺ເຖວ ອາວິພວິສ຺ສຕິ.

ເອວໍ ວຸຕ຺ເຕ ອານນ຺ທຕ຺ເຖໂຣ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ປຸພ຺ພກມ຺ມໍ ປຸຈ຺ຉິ. ອຖສ຺ສ ສຕ຺ຖາ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ອາຫ –

ອານນ຺ທ, ອຍໍ ປທຸມຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ພຄວໂຕ ປາທມູເລ ກຕາພິນີຫາໂຣ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສໍ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ສໍສຣິຕ຺ວາ ກສ຺ສປພຸທ຺ທກາເລ ມິຄລຸທ຺ທກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຸຑ຺ຒິມນ຺ວາຍ ເອກທິວສໍ ເທເວ ວສ຺ສນ຺ເຕ ມິເຄ ມາຣຓຕ຺ຖາຍ ສຕ຺ຕິໍ ອາທາຍ ອຣຎ຺ຎໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມິເຄ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ເອກສ຺ມິໍ ອຄປພ຺ພາເຣ ສີສໍ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ເອກໍ ພິກ຺ຂຸໍ ທິສ຺ວາ "ເອໂສ, ອຍ຺ໂຍ, ສມຓທມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ນິສິນ຺ໂນ ພວິສ຺ສຕິ, ພຕ຺ຕມສ຺ສ ອາຫຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ເວເຄນ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ອຸທ຺ທເນ ມໍສໍ, ເອກສ຺ມິໍ ພຕ຺ຕໍ ປຈາເປຕ຺ວາ ອຎ຺ເຎ ປິຓ຺ຑປາຕຈາຣິເກ ພິກ຺ຂູ ທິສ຺ວາ ເຕສມ຺ປິ ປຕ຺ເຕ ອາທາຍ ປຎ຺ຎຕ຺ຕາສເນ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ພິກ຺ຂູ ສມ຺ປາເທຕ຺ວາ, "ອຍ຺ຍາ, ປຣິວິສຖາ"ຕິ ອຎ຺ຎໍ ອາຓາເປຕ຺ວາ ຕໍ ພຕ຺ຕໍ ປຸເຏ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອາທາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ນານາປຸປ຺ຜານິ ໂອຈິນິຕ຺ວາ ປຕ຺ຕປຸເຏ ກຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ນິສິນ຺ນຏ຺ຐານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ມຍ຺ຫໍ, ພນ຺ເຕ, ສງ຺ຄຫໍ ກໂຣຖາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປຕ຺ຕໍ ອາທາຍ ປູເຣຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ຐເປຕ຺ວາ ເຕຫິ ປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ກຕ຺ວາ "ຍຖາ ເມ ອຍໍ ຣສປິຓ຺ຑປາໂຕ ປຸປ຺ຜປູຊາຍ ສຘ຺ທິໍ ຈິຕ຺ຕໍ ໂຕເສສິ, ເອວໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕນິພ຺ພຕ຺ຕຏ຺ຐາເນ ປຓ຺ຓາກາຣສຫສ຺ສານິ ອາທາຍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕຸ, ມຍ຺ຫໍ ຈິຕ຺ຕໍ ໂຕເສນ຺ຕຸ, ປຎ຺ຈວຓ຺ຓກຸສຸມວສ຺ສຎ຺ຈ

វស្សតូ"តិ បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ. សោ យាវជីវំ កុសលំ កត្វា ទេវលោកេ និព្ពត្តិ, និព្ពត្តដ្ឋានេ ជណ្ណុកមត្តេន ឱធិនា ទិព្ពបុប្ផវស្សំ វស្សិ. ឥទានិបិស្ស ជាតទិវសេ ចេវ ឥធ ច អាគតស្ស បុប្ផវស្សវស្សនញ្ច បណ្ណាការាភិហារោ ច សត្តហិ រតនេហិ សកដបូរណញ្ច តស្សេវ កម្មស្ស និស្សន្ទោតិ.

ចិត្តគហបតិវត្ថុ ទុតិយំ.

១៣. វនវាសីតិស្សសាមណេរវត្ថុ

អញ្ញា ហិ លាភូបនិសាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ វនវាសិកតិស្សត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ. ទេសនា រាជគហេ សមុដ្ឋិតា.

សារីបុត្តត្ថេរស្ស កិរ បិតុ វង្គន្តព្រាហ្មណស្ស សហាយកោ មហាសេនព្រាហ្មណោ នាម រាជគហេ វសតិ. សារីបុត្តត្ថេរោ ឯកទិវសំ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ តស្មិំ អនុកម្បាយ តស្ស គេហទ្វារំ អគមាសិ. សោ បន បរិក្ខីណវិភវោ ទុគ្គតោ. សោ "មម បុត្តោ មយ្ហំ គេហទ្វារំ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ អាគតោ ភវិស្សតិ, អហញ្ចម្ហិ ទុគ្គតោ, មយ្ហំ ទុគ្គតភាវំ ន ជានាតិ មញ្ញេ, នត្ថិ មេ កោចិ ទេយ្យធម្មោ"តិ ថេរស្ស សម្មុខា ភវិតុំ អសក្កោន្តោ និលីយិ. ថេរោ អបរម្បិ ទិវសំ អគមាសិ, ព្រាហ្មណោ តថេវ និលីយិ. "កិញ្ចិទេវ លភិត្វា ទស្សាមី"តិ ចិន្តេន្តោបិ នាលភិ. អថេកទិវសំ ឯកស្មិំ ព្រាហ្មណវាចកេ ថូលសាដកេន សទ្ធិំ បាយសបាតិំ លភិត្វា អាទាយ គេហំ គន្ត្វាវ ថេរំ អនុស្សរិ, "ឥមំ បិណ្ឌបាតំ មយា ថេរស្ស ទាតុំ វដ្ដតី"តិ. ថេរោបិ តំ ខណំ ឈានំ សមាបជ្ជិត្វា សមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ តំ ព្រាហ្មណំ ទិស្វា "ព្រាហ្មណោ ទេយ្យធម្មំ លភិត្វា មម អាគមនំ បច្ចាសីសតិ, មយា តត្ថ គន្តុំ វដ្ដតី"តិ សង្ឃាដិំ បារុបិត្វា បត្តំ អាទាយ តស្ស គេហទ្វារេ ឋិតមេវ អត្តានំ ទស្សេសិ.

ព្រាហ្មណោ ថេរំ ទិស្វាវ ចិត្តំ បសីទិ. អថ នំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា បដិសន្ថារំ កត្វា អន្តោគេហេ និសីទាបេត្វា បាយសបាតិំ គហេត្វា ថេរស្ស បត្តេ អាកិរិ. ថេរោ ឧបឌ្ឍំ សម្បដិច្ឆិត្វា ហត្ថេន បត្តំ បិទហិ. អថ នំ ព្រាហ្មណោ អាហ – "ភន្តេ, ឯកបដិវីសមត្តោវ អយំ បាយសោ, បរលោកសង្គហំ មេ ករោថ, មា ឥធលោកសង្គហំ, និរវសេសមេវ ទាតុកាមោម្ហី"តិ សព្ពំ អាកិរិ. ថេរោ តត្ថេវ បរិភុញ្ជិ. អថស្ស ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ តម្បិ សាដកំ ទត្វា វន្ទិត្វា ឯវមាហ – "ភន្តេ, អហម្បិ តុម្ហេហិ ទិដ្ឋធម្មមេវ បាបុណេយ្យ"ន្តិ. ថេរោ "ឯវំ ហោតុ ព្រាហ្មណា"តិ តស្ស អនុមោទនំ កត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមន្តោ អនុបុព្ពេន ចារិកំ ចរន្តោ ជេតវនំ អគមាសិ. "ទុគ្គតកាលេ ចិត្តទានំ បន អតិវិយ តោសេតី"តិ ព្រាហ្មណោបិ តំ ទានំ ទត្វា បសន្នចិត្តោ សោមនស្សជាតោ ថេរេ អធិមត្តំ សិនេហមកាសិ. សោ ថេរេ សិនេហេនេវ កាលំ កត្វា សាវត្ថិយំ ថេរស្សុបដ្ឋាកកុលេ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ. តំខណេយេវ បនស្ស មាតា "កុច្ឆិម្ហិ មេ គព្ភោ បតិដ្ឋិតោ"តិ ញត្វា សាមិកស្ស អារោចេសិ. សោ តស្សា គព្ភបរិហារំ អទាសិ.

តស្សា អច្ចុណ្ហាតិសីតាតិអម្ពិលាតិលោណិកាទិបរិភោគេ វជ្ជេត្វា សុខេន គព្ភំ បរិហរិយមានាយ ឯវរូបោ ទោហឡោ ឧប្បជ្ជិ "អហោ វតាហំ

សារិបុត្តត្ថេរប្បមុខានិ បញ្ច ភិក្ខុសតានិ និមន្តេត្វា គេហេ និសីទាបេត្វា អសម្ភិន្នខីរបាយាសំ ទត្វា សយម្បិ កាសាយវត្ថានិ បរិទហិត្វា សុវណ្ណសរកំ អាទាយ អាសនបរិយន្តេ និសីទិត្វា ឯត្តកានំ ភិក្ខូនំ ឧច្ឆិដ្ឋបាយាសំ បរិភុញ្ជេយ្យ”ន្តិ. តស្សា កិរ ឯសា កាសាយវត្ថបរិទហនេ ទោហឡោ កុច្ឆិយំ បុត្តស្ស ពុទ្ធសាសនេ បព្វជ្ជាយ បុព្វនិមិត្តំ អហោសិ. អថស្សា ញាតកា “ធម្មិកោ នោ ធីតាយ ទោហឡោ”តិ សារិបុត្តត្ថេរំ សង្ឃត្ថេរំ កត្វា បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ អសម្ភិន្នខីរបាយាសំ អទំសុ. សាបិ ឯកំ កាសាវំ និវាសេត្វា ឯកំ បារុបិត្វា សុវណ្ណសរកំ គហេត្វា អាសនបរិយន្តេ និសិន្នា ឧច្ឆិដ្ឋបាយាសំ បរិភុញ្ជិ, ទោហឡោ បដិប្បស្សម្ភិ. តស្សា យាវ គព្ភវុដ្ឋានា អន្តរន្តរា កតមង្គលេសុបិ, ទសមាសច្ចយេន បុត្តំ វិជាតាយ កតមង្គលេសុបិ សារិបុត្តត្ថេរប្បមុខានំ បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ អប្បោទកមធុបាយាសមេវ អទំសុ. បុព្វេ កិរេស ទារកោ ព្រាហ្មណកាលេ ទិន្នបាយាសស្ស និស្សន្ទោ.

ជាតមង្គលទិវសេ បន តំ ទារកំ បាតោវ នហាបេត្វា មណ្ឌេត្វា សិរិសយនេ សតសហស្សគ្ឃនិកស្ស កម្ពលស្ស ឧបរិ និបជ្ជាបេសុំ. សោ តត្ថ និបន្នកោវ ថេរំ ឱលោកេត្វា “អយំ មេ បុត្តាចរិយោ, មយា ថេរំ និស្សាយ អយំ សម្បត្តិ លទ្ធា, មយា ឥមស្ស ឯកំ បរិច្ចាគំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ សិក្ខាបទគ្គហណត្ថាយ អានីយមានោ តំ កម្ពលំ ខុទ្ទអង្គុលិយា វេឋេត្វា អគ្គហេសិ. អថស្ស “អង្គុលិយំ កម្ពលោ លគ្គោ”តិ តេ តំ ហរិតុំ អារភិំសុ. សោ បរោទិ. ញាតកា “អបេថ, មា ទារកំ រោទាបេថា”តិ កម្ពលេនេវ សទ្ធិំ អានយិំសុ. សោ ថេរំ វន្ទនកាលេ កម្ពលតោ អង្គុលិំ អបកឌ្ឍិត្វា កម្ពលំ ថេរស្ស បាទមូលេ បាតេសិ. ញាតកា “ទហរកុមារេន អជានិត្វា កត”ន្តិ អវត្វា “បុត្តេន នោ ទិន្នំ, បរិច្ចត្តមេវ ហោតុ, ភន្តេ”តិ វត្វា, “ភន្តេ, សតសហស្សគ្ឃនិកេន កម្ពលេន បូជាការកស្ស តុម្ហាកំ ទាសស្ស សិក្ខាបទានិ ទេថា”តិ អាហំសុ. “កោ នាមោ អយំ ទារកោ”តិ? “ភន្តេ, អយ្យេន សមាននាមកោ , តិស្សា នាមេន ភវិស្សតី”តិ. ថេរោ កិរ គិហិកាលេ ឧបតិស្សមាណវោ នាម អហោសិ. មាតាបិស្ស ចិន្តេសិ – “ន មយា បុត្តស្ស អជ្ឈាសយោ ភិន្ទិតព្វោ”តិ. ឥតិ ទារកស្ស នាមករណមង្គលំ កត្វា បុន តស្ស អាហារបរិភោគមង្គលេបិ បុន តស្ស កណ្ណវិជ្ឈនមង្គលេបិ ទុស្សគ្គហណមង្គលេបិ ខុទ្ទអាកប្បនមង្គលេបិ សារិបុត្តត្ថេរប្បមុខានំ បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ អប្បោទកមធុបាយាសមេវ អទំសុ.

ទារកោ វុឌ្ឍិមន្វាយ សត្តវស្សិកកាលេ មាតរំ អាហ – “អម្ម, ថេរស្ស សន្តិកេ បព្វជិស្សាមី”តិ. “សាធុ, តាត, បុព្វេវាហំ ‘ន មយា បុត្តស្ស អជ្ឈាសយោ ភិន្ទិតព្វោ’តិ មនំ អកាសិំ, បព្វជ, បុត្តា”តិ ថេរំ និមន្តាបេត្វា តស្ស អាគតស្ស ភិក្ខំ ទត្វា, “ភន្តេ, តុម្ហាកំ ទាសោ ‘បព្វជិស្សាមី’តិ វទតិ, ឥមំ អាទាយ សាយំ វិហារំ អាគមិស្សាមា”តិ ថេរំ ឧយ្យោជេត្វា សាយន្ហសមយេ មហន្តេន សក្ការសម្មានេន បុត្តំ អាទាយ វិហារំ គន្ត្វា ថេរស្ស និយ្យាតេសិ. ថេរោ តេន សទ្ធិំ កថេសិ – “តិស្ស, បព្វជ្ជា នាម ទុក្ករា, ឧណ្ហេ សតិ សីតំ លភតិ, សីតេ សតិ ឧណ្ហំ លភតិ, បព្វជិតា កិច្ឆេន ជីវន្តិ, តុម្ហេ ច សុខុមាលា”តិ. “ភន្តេ, អហំ តុម្ហេហិ កថិតនិយាមេនេវ សព្វំ កាតុំ សក្ខិស្សាមី”តិ. ថេរោ “សាធូ”តិ វត្វា តស្ស បដិក្កូលមនសិការវសេន តចបញ្ចកកម្មដ្ឋានំ អាចិក្ខិត្វា តំ បព្វាជេសិ. សកលម្បិ ហិ ទ្វត្តិំសាការំ កថេតុំ វដ្ដតិយេវ. សព្វំ កថេតុំ អសក្កោន្តេន បន តចបញ្ចកកម្មដ្ឋានំ កថេតព្វមេវ. ឯតញ្ហិ កម្មដ្ឋានំ សព្វពុទ្ធានំ អវិជហិតមេវ. កេសាទីសុ ឯកេកកោដ្ឋាសេសុ អរហត្តំ បត្តានំ ភិក្ខូនម្បិ ភិក្ខុនីនម្បិ ឧបាសកានម្បិ ឧបាសិកានម្បិ បរិច្ឆេទោ នត្ថិ. អជានិត្វា ភិក្ខូ បន បព្វាជេន្តា អរហត្តូបនិស្សយំ នាសេន្តិ. តស្មា ថេរោ កម្មដ្ឋានំ អាចិក្ខិត្វា បព្វាជេត្វា ទសសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេសិ.

មាតាបិតរោ បុត្តស្ស បព្ពជិតសក្ការំ ករោន្តា សត្តាហំ វិហារេយេវ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស អប្បោទកបាយាសមេវ អទំសុ។ ភិក្ខូបិ “និពទ្ធំ អប្បោទកបាយាសំ បរិភុញ្ជិតុំ ន សក្កោមា”តិ ឧជ្ឈាយិំសុ។ តស្សបិ មាតាបិតរោ សត្តមេ ទិវសេ សាយំ គេហំ អគមិំសុ។ សាមណេរោ អដ្ឋមេ ទិវសេ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ សាវត្ថិវាសិនោ “សាមណេរោ កិរ អជ្ជ បិណ្ឌាយ បវិសិស្សតិ, សក្ការមស្ស ករិស្សាមា”តិ បញ្ចហិ សាដកសតេហិ ថវិកានិ កត្វា បញ្ច បិណ្ឌបាតសតានិ សជ្ជេត្វា អាទាយ បដិបថេ ឋត្វា អទំសុ, បុនទិវសេ វិហារស្ស ឧបវនំ អាគន្ត្វា អទំសុ។ ឯវំ សាមណេរោ ទ្វីហេវ ទិវសេហិ សាដកសហស្សេហិ សទ្ធិំ បិណ្ឌបាតសហស្សំ លភិត្វា ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទាបេសិ។ ព្រាហ្មណកាលេ ទិន្នឯកសាដកស្ស កិរេស និស្សន្ទោ។ អថស្ស ភិក្ខូ “បិណ្ឌបាតទាយកតិស្សោ”តិ នាមំ ករិំសុ។

បុនេកទិវសំ សាមណេរោ សីតកាលេ វិហារចារិកំ ចរន្តោ ភិក្ខូ តត្ថ តត្ថ អគ្គិសាលាទីសុ វិសិព្វេន្តេ ទិស្វា អាហ – “កិំ, ភន្តេ, វិសិព្វេន្តា និសិន្នត្ថា”តិ? “សីតំ នោ បីឡេតិ សាមណេរា”តិ។ “ភន្តេ, សីតកាលេ នាម កម្ពលំ បារុបិតុំ វដ្ដតិ។ សោ ហិ សីតំ បដិពាហិតុំ សមត្ថោ”តិ។ សាមណេរ “ត្វំ មហាបុញ្ញោ កម្ពលំ លភេយ្យាសិ, អម្ហាកំ កុតោ កម្ពលោ”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, កម្ពលត្ថិកា មយា សទ្ធិំ អាគច្ឆន្តូ”តិ សកលវិហារេ អារោចាបេសិ។ អថ ភិក្ខូ “សាមណេរេន សទ្ធិំ គន្ត្វា កម្ពលំ អាហរិស្សាមា”តិ សត្តវស្សិកសាមណេរំ និស្សាយ សហស្សមត្តា ភិក្ខូ និក្ខមិំសុ។ សោ “ឯត្តកានំ ភិក្ខូនំ កុតោ កម្ពលំ លភិស្សាមី”តិ ចិត្តម្បិ អនុប្បាទេត្វា តេ អាទាយ នគរាភិមុខោ បាយាសិ។ សុចិណ្ណស្ស ហិ ទានស្ស ឯវរូបោបិ អានុភាវោ ហោតិ។ សោ ពហិនគរេយេវ ឃរបដិបាដិយា ចរន្តោ បញ្ច កម្ពលសតានិ លភិត្វា អន្តោនគរំ បាវិសិ។ មនុស្សា ឥតោ ចិតោ ច កម្ពលេ អាហរន្តិ។

ឯកោ បន បុរិសោ អាបណទ្វារេន អាគច្ឆន្តោ បញ្ច កម្ពលសតានិ បសារេត្វា និសិន្នំ ឯកំ អាបណិកំ ទិស្វា អាហ – “អម្ភោ, ឯកោ សាមណេរោ កម្ពលេ សំហរន្តោ អាគច្ឆតិ, តវ កម្ពលេ បដិច្ឆាទេហី”តិ? “កិំ បន សោ ទិន្នកេ គណ្ហាតិ, ឧទាហុ អទិន្នកេ”តិ? “ទិន្នកេ គណ្ហាតី”តិ។ “ឯវំ សន្តេ សចេ ឥច្ឆាមិ, ទស្សាមិ, នោ ចេ, ន ទស្សាមិ, គច្ឆ ត្វ”ន្តិ ឧយ្យោជេសិ។ មច្ឆរិនោ ហិ អន្ធពាលា ឯវរូបេសុ ទានំ ទេមានេសុ មច្ឆរាយិត្វា អសទិសទានំ ទិស្វា មច្ឆរាយន្តោ កាឡោ (ធ. ប. ១៧៧) វិយ និរយេ និព្ពត្តន្តិ។ អាបណិកោ ចិន្តេសិ – “អយំ បុរិសោ អត្តនោ ធម្មតាយ អាគច្ឆមានោ ‘តវ កម្ពលេ បដិច្ឆាទេហី’តិ មំ អាហ។ ‘សចេបិ សោ ទិន្នកំ គណ្ហា’តិ, អហំ បន ‘មម សន្តកំ សចេ ឥច្ឆាមិ, ទស្សាមិ, នោ ចេ, ន ទស្សាមី’តិ អវចំ, ទិដ្ឋកំ បន អទេន្តស្ស លជ្ជា ឧប្បជ្ជតិ, អត្តនោ សន្តកំ បដិច្ឆាទេន្តស្ស ទោសោ នត្ថិ, ទ្វេសុ បញ្ចកម្ពលសតេសុ ទ្វេ កម្ពលានិ សតសហស្សគ្ឃនិកានិ, តានេវ បដិច្ឆាទេតុំ វដ្ដតី”តិ។ ទ្វេបិ កម្ពលេ ទសាយ ទសំ សម្ពន្ធិត្វា តេសំ អន្តរេ បក្ខិបិត្វា បដិច្ឆាទេសិ។ សាមណេរោបិ ភិក្ខុសហស្សេន សទ្ធិំ តំ បទេសំ បាបុណិ។ អាបណិកស្ស សាមណេរំ ទិស្វាវ បុត្តសិនេហោ ឧប្បជ្ជិ, សកលសរីរំ សិនេហេន បរិបុណ្ណំ អហោសិ។ សោ ចិន្តេសិ – “តិដ្ឋន្តុ កម្ពលានិ, ហទយមំសម្បិ ទាតុំ យុត្ត”ន្តិ។ តេ ទ្វេបិ កម្ពលេ នីហរិត្វា សាមណេរស្ស បាទមូលេ ឋបេត្វា វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, តយា ទិដ្ឋធម្មស្ស ភាគី អស្ស”ន្តិ អវច។ សោបិស្ស “ឯវំ ហោតូ”តិ អនុមោទនំ អកាសិ។

សាមណេរោ អន្តោនគរេបិ បញ្ច កម្ពលសតានិ លភិ។ ឯវំ ឯកទិវសេនេវ កម្ពលសហស្សំ លភិត្វា ភិក្ខុសហស្សស្ស អទាសិ។ អថស្ស កម្ពលទាយកតិស្សត្ថេរោតិ នាមំ ករិំសុ។ ឯវំ នាមករណទិវសេ ទិន្នកម្ពលោ សត្តវស្សិកកាលេ កម្ពលសហស្សគ្ឃនិកំ បាបុណិ។ ពុទ្ធសាសនស្មិំ

ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨬᩴ ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᩋᨸ᩠ᨸᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨻᩉᩩᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨻᩉᩩᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨻᩉᩩᨲᩁᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ –

“ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩮᩣᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘᨥᩮᩣ, ᨿᨳᩣᩁᩪᨸᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘᨥᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨻᩉᩩᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨻᩉᩩᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨻᩉᩩᨲᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪑᪓᪙) –

ᩑᩅᩴ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩣ ᩑᨠᨠᨾ᩠ᨻᩃᩔ ᨶᩥᩔᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩔᩥᨠᩮᩣᩅ ᨠᨾ᩠ᨻᩃᩈᩉᩔᩴ ᩃᨽᩥ᪨ ᨲᩔ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨬᩣᨲᩥᨴᩣᨿᨠᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩣᩈᩃ᩠ᩃᩣᨸᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨾᨿᩣ ᩍᨵ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨬᩣᨲᩥᨴᩣᨿᨠᩮᩈᩩ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨠᨳᩮᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᩑᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨳᩣᨸᨸᨬ᩠ᨧᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨿᩴᨶᩪᨶᩣᩉᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩅᩥᩈᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨳᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨾᩣᨴᩣᨿ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧᩮ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩈᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨬᩣᨲᨠᩣ ᨾᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩦᩈᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᨶ ᨣᩣᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨾᩉᩣᩏᨸᩣᩈᨠ , ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨴᩮᩈᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨾᩮ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩏᨸᩣᩈᨠᩔ ᨸᨶ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᩅ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩈᩥᨶᩮᩉᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᨶᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩉᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩥ ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨶᩣᨶᩣᨸᩩᨸ᩠ᨹᨹᩃᨸᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨸᨻ᩠ᨻᨲᨸᨴᩮᩈᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ, ᩏᨸᩣᩈᨠ, ᨠᩥᩴ ᨸᨴᩮᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᩋᨿᩴ ᩏᨸᩣᩈᨠ ᨠᩥᩴ ᨸᨴᩮᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥᩔ ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩣᨾᩣᨶᩥ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨹᩣᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩍᨵᩮᩅ ᩅᩈᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ”ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩉᩴ ᩅᨶᩅᩣᩈᩦᨲᩥᩔᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩏᨸᩣᩈᨠᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᩈ᩠ᩅᩮ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨣᩣᨾᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᩣᨾᨾᩮᩅ ᨣᨲᩮᩣ᪨ “ᩅᨶᩅᩣᩈᩦᨲᩥᩔᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᨿᩣᨣᩩᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᨭᩥᨿᩣᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩣ ᨸᨮᨾᨾᩮᩅ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᨴᩣᨿᨠᨲᩥᩔᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨻᩃᨴᩣᨿᨠᨲᩥᩔᩮᩣ ᩅᨶᩅᩣᩈᩦᨲᩥᩔᩮᩣᨲᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨶᩣᨾᩣᨶᩥ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩔᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨶᩣᨾᩣᨶᩥ ᩃᨽᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ ᨲᩴ ᨣᩣᨾᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩣ “ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨳ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩑᨠᨾᨶᩩᩔᩮᩣᨸᩥ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᩏᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨿᩣᨸᨶᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ ᩈᨠᩃᨣᩣᨾᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨲᩔ ᨸᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᩏᩁᩮᨶ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩈᩩ ᩍᨾᩴ ᨲᩮᨾᩣᩈᩴ ᩍᨵ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨾᨿᩴ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᩁᨱᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨾᩣᩈᩔ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾ, ᩍᨵ ᩅᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶᩮᩣ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩏᨸᨠᩣᩁᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥ᪨ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨧ “ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨳ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨳᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᨴ᩠ᩅᨿᨾᩮᩅ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨸᨮᨾᨾᩣᩈᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᨾᩣᩈᩴ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩥᨿᨾᩣᩈᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᩉ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᨸᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩅᩔᨠᩣᩃᩮ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩥᩔᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨣᨧ᩠ᨨ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨸᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ, “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶ, ᩋᩉᩴ ᨲᩥᩔᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨾᩉᩣᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶᩩᨸᩣᨿᩮᨶ

យហាកឃ្សបត្ថេរោ អត្ុរុទ្ធត្ថេរោ ុបាលិត្ថេរោ បុណ្ណត្ថេរោតិ សត្ថា យហាសាចកា បញ្ចហិ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ តិក្ខមិំសុ សត្ថាបិ យហាសាចកាតំ បរិចារា ចត្តាលីស ភិក្ខុសហស្សាតិ អហេសុំ តេ ឱសតិឃោឌតសតំ យក្កំ កត្វា កោចរកាយំ សយ្យត្តា សាយលោសស្ស តិតាទ្ធុបដ្ឋាកោ ុបាសកោ ទ្វារេឃេច ឱស្វា បច្ចុក្កត្វា ចត្តិំ

អច តំ សារិបុត្តត្ថេរោ បុច្ឆិ – “អត្ថិ ត្ុ តោ, ុបាសក, ត្ុយស្មិំ បទេសេ អារញ្ញកចិហារោ”តិ? “អត្ថិ, កត្តេ”តិ “សភិក្ខុកោ, អភិក្ខុកោ”តិ? “សភិក្ខុកោ, កត្តេ”តិ “កោ តាយា តត្ថ ចសតី”តិ? “ចតចាសីតិស្សា, កត្តេ”តិ “តេត ហិ យក្កំ តោ អាចិក្ខា”តិ “កោ ត្ុយ្យាកត្តេ”តិ? “យយំ សាយលោសស្ស សត្តិកំ អាកតា”តិ ុបាសកោ ឱ្ទេលិកោត្វា ឆយ្ុសេតាបតិ អាឌំ កត្វា សត្ថាបិ យហាសាចកេ សញ្ញាតិត្វា តិរត្តរំ បីតិឃា ឲុដ្ឋសរីរោ ហុត្វា “តិដ្ឋថ តាច, កត្តេ”តិ ចេកេត កាយំ បចិសិត្វា “ឲុតេ, អយ្យា, សារិបុត្តត្ថេរំ អាឌំ កត្វា អសីតិ យហាសាចកា អត្តតោ អត្តតោ បរិចារេហិ សទ្ធិំ សាយលោសស្ស សត្តិកំ អាកតា, យញ្ចបីឋបច្ចត្ថរណឌីបតេលាទីតិ កហេត្វា ចេកេត តិក្ខមថា”តិ ុឃោសេសិ យត្ុស្សា “តាចទេច យញ្ចាទីតិ កហេត្វា ថេរាតំ បតាត្ុបតិកា ហុត្វា ថេរេហិ សទ្ធិំយេច ចិហារំ បចិសិំសុ សាយលោសោ ភិក្ខុសង្ឃំ សញ្ញាតិត្វា កតិបឃាតំ យហាថេរាតំ បត្តចីចរាតិ បដិក្កហេត្វា ចត្តយកាសិ តស្ស ថេរាតំ ចសតដ្ឋាតំ សំចិទហត្តស្ស បត្តចីចរំ បដិសារយត្តស្សេច អត្ថការោ ឌាតា”តិ សារិបុត្តត្ថេរោ ុបាសកេ អាហ – “កច្ចិ, ុបាសកា, ត្ុយ្យាកំ អត្ថការោ ឌាតោ”តិ “កត្តេ, អន្ញ ឆយ្ុស្សចតឌិចសា, ត យយំ កយិស្សាយ, ឆយ្ុំ សុហិស្សាយ, ត្ុតោ បុត្តោ ឆយ្ុស្សចតយ្បិ តត្ថិ”តិ “តេត ហិ, សាយលោស, ឌីបំ ឌាលេត្វា ឆយ្ុស្សចតស្ស កាលំ ឈោសេហី”តិ សោ តថា អកាសិ អច តំ ថេរោ អាហ – “តិស្ស តច ុបដ្ឋាកា ‘ឆយ្ុំ សោត្ុកាយាយ្យា’តិ ចទត្តិ, កថេហិ តេសំ ឆយ្ុ”ត្តិ ុបាសកា ឲុកប្បហារេតេច ុដ្ឋាយ, “កត្តេ, អយ្យាកំ អយ្យោ ‘សុលិតា ហោថ, ទុក្ខា យុច្ចថា’តិ ត្ុយាតិ ទ្វេ បទាតិ ឆបេត្វា អញ្ញំ ឆយ្ុកថំ ត ឌាតាតិ , អយ្យាកំ អញ្ញំ ឆយ្ុកថិកំ ទេថា”តិ ចឌិំសុ “សាយលោសោ បត អរហត្តំ បត្វាបិ តេច តេសំ ឆយ្ុកថំ កថេសី”តិ

តទា បត តំ ុបញ្ញាឃោ, “សាយលោស, កថំ បត សុលិតា ហោត្តុ, ‘កថំ បត ទុក្ខា យុច្ចត្តុ’តិ ត្ុយេសំ តោ ទ្វិត្ុ បទាតំ អត្ថំ កថេហី”តិ អាហ សោ “សាធុ, កត្តេ”តិ ចិត្តពីឌតិំ កហេត្វា ឆយ្ុាសតំ អារុយ្ហបញ្ចហិ តិកាយេហិ អត្ថញ្ច ការណញ្ច អាកឌ្ឍិត្វា ឈតចស្សំ ចស្សេត្តោ ចាតុទ្ទីបកយហាយេឃោ ចិយ លត្ថសាតុអាឃតតតៅឌិបក្ខិយឆយ្ុ ចិកឌេត្តោ អរហត្តកូដេត ឆយ្ុកថំ កថេត្វា, “កត្តេ, ឲុថំ អរហត្តប្បត្តស្ស សុលំ ហោតិ, អរហត្តំ បត្តាឃេច ទុក្ខា យុច្ចតិ, សេសជតា ឌាតិទុក្ខាទីហិ ចេច តិរយទុក្ខាទីហិ ច ត បរិយុច្ចត្តី”តិ អាហ “សាធុ, សាយលោស, សុកថិតោ តេ បដិកាណោ, ត្ុទាតិ សរកញ្ញំ កណាហី”តិ សោ សរកញ្ញម្បិ កណិ អរុណោ ុក្កច្ឆត្តេ សាយលោសស្ស ុបដ្ឋាកយត្ុស្សា ទ្វេ កាកា អហេសុំ ឲុកច្ចេ “ត ចត តោ ត្ុតោ បុត្តោ ឲុចត្ុបេ កក្ខឡឱ ឱដ្ឋបុត្តោ ភថញ្ញុតាយ ឲុចត្ុំ ឆយ្ុកថំ ឌាតត្តោ ឲុត្តកំ កាលំ យាតាបិតុដ្ឋាតេ ឆត្វា ុបដ្ឋហត្តាតំ យត្ុស្សាតំ ឲុកយ្បិ ឆយ្ុបទំ ត កថេសី”តិ កុជ្ឈិំសុ ឲុកច្ចេ “លាភា ចត តោ, យេ យយំ ឲុចត្ុំ កត្តំ ក្ុណំ ចា អក្ុណំ ចា អឌាតត្តាបិ ុបដ្ឋហិយ្យ ត្ុទាតិ ច បតស្ស សត្តិកេ ឆយ្ុំ សោត្ុំ លភិយ្យា”តិ ត្ុស្សិំសុ

សយ្ុាសយ្ុទ្ធាបិ តំ ឌិចសំ បច្ចូសសយយេ លោកំ ចោលោកេត្តោ ចតចាសីតិស្សស្ស ុបដ្ឋាកេ អត្តតោ ញាណឌាលស្ស អត្តោ បចិដ្ឋេ ឱស្វា “កិំ ត្ុ តោ កចិស្សតី”តិ អាចជ្ជេត្តោ ត្ុយយត្ថំ ុបធារេសិ “ចតចាសីតិស្សសាយលោសស្ស ុបដ្ឋាកា ឲុកច្ចេ តុដ្ឋា, ឲុកច្ចេ កុទ្ធា, យយ្ហា

ບຸຕ຺ຕສ຺ສ ບຄ ນາຍເຫຣສ຺ສ ຄຸຫ຺ຫາ ຄິເຣຍກາກິເຄາ ກຕິສ຺ສຕິ, ເກຄ຺ຄາເຍຕ ຕຕ຺ວ ຍພາ, ຍພິ ເກຕ ນເຕ຺ຕບິ ເຕ ນາຍເຫເຣ ເຍຕ຺ຕຕິຕ຺ຕ ຄຕ຺ວາ ຮຸກ຺ຂາ ຍຸຕ຺ຕິສ຺ສຕີ”ຕິ· ເຕບິ ຍຄຸສ຺ສາ ກິກ຺ຂຸນຕ຺ຕ ຕິຍເຕ຺ຕຕ຺ຸວາ ກາຍໍ ເກຕ຺ວາ ຍຫ຺ຕຸໍ ຄາເຣຕ຺ວາ ພາກຸກຕ຺ຕາຕິຕິ ນຍ຺ຸຍາເຮຕ຺ວາ ອາຍຄາຕິ ບຕ຺ຕາເຣບຕ຺ວາ ນຕ຺ຕສ຺ສ ອາເກຍຄຍກ຺ຕິ ຢູເລິເກຕ຺ວາ ຄິນີຕິສຸ· ກິກ຺ຂຸບິ ນຕີເຣບຕິເຕກ຺ຄຸຕ ຄຕ຺ວາ ກິກ຺ຂາຕາເຣເຕລິພ ກາຍໍ ບິຕ຺ຕາພ ບຕິນຕ຺ຕາ ນາຍເຫເຣ ບຸຕ຺ຕິສຸ – “ກິ, ຕິສ຺ສ, ຕ຺ວໍ ອເຍຕ຺ຕິ ນຕ຺ຕິ ກຍິສ຺ສສິ, ຮຸຕາຫ ບຕ຺ຕາ”ຕິ? “ຍຍ ກຍຕເຣເຕລິພເຍຕ ກຍິສ຺ສາຍິ, ກຕ຺ຕຕ ຄຸເຍຢຸຣເຕ຺ຕ”ຕິ· ກິກ຺ຂຸ ບຕ຺ຕຕີເຣຍາຕາພ ບຕິນິສຸ·

ນຕ຺ວາ ເຕຕາຕຄສິ຺ເຍຕ ຕີເຕເຣ ບິເຣບິຕ຺ວາ ບຕ຺ຕຍາຕາພ ຊຸກຕ຺ຕິຕ຺ຕາເຫເຄຕ ເກຕ຺ວາ ກິກ຺ຂຸຄ ບຸເຣຕາ ຕິຕເຍຕ ອຕ຺ຕາຄ ຕເຣສ຺ສິ· “ນຍາຍຍຸເຕ຺ຕາ ອາເກເຕາ”ຕິ ນກລກາເຍາ ນຕ຺ຕກິຕ຺ວາ ຊຸກເກາລິເທເລີ ອເຫາສິ· ຍຄຸສ຺ສາ ຮຸເຄກຸຕິຕ຺ຕາ ຄຸຕ຺ຕຸບຸຍຸຕ ກິກ຺ຂຸນຕ຺ຕ ຄິນີຕາເຣບຕ຺ວາ ພາກຸ ຕຕ຺ວາ ຕຕ຺ຕິກ ອຕິສຸ· ນາຍເຫເຣາ ກເຕ຺ຕ ອຄິຕິເຕເຍຕ ອເຕ຺ຕາກາຍໍ ບິຕີຕິ· ກາຍຕາສິເຄາ ຄີທຣິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ນກ຺ຕຸ ກິກ຺ຂຸ ອຕິສຸ· ເນາ ພາບຄຍຕ຺ຕ ກເຫຕ຺ວາ ນຕ຺ວ ນຕ຺ຕິກ ເກຕ຺ວາ ບຕ຺ຕ ຮຸບຄາເຍສິ· ນຕ຺ວາ “ອາຫຣ, ຕິສ຺ສາ”ຕິ ຫຕ຺ວ ບນາເຣຕ຺ວາ ບຕ຺ຕ ກເຫຕ຺ວາ “ບສ຺ສ, ນາຣີບຸຕ຺ຕ, ຕຕ ນາຍເຫເຣສ຺ສ ບຕ຺ຕ”ຕ຺ຕິ ເຕເຣສ຺ສ ຕເສ຺ສສິ· ເຕເຣາ ນຕ຺ວ ຫຕ຺ວເຕາ ບຕ຺ຕ ກເຫຕ຺ວາ ນາຍເຫເຣສ຺ສ ຕຕ຺ວາ “ກຕ຺ຕ, ອຕ຺ຕເຄາ ບຕ຺ຕຕາເຄ ຄິນີຕິຕ຺ວາ ກຕ຺ຕຄິຕ຺ຕ ຄເຣາຫີ”ຕິ ອາຫ·

ກາຍຕາສິເຄາ ຄຸຕ຺ຕຸບຸຍຸຕ ກິກ຺ຂຸນຕ຺ຕ ບຣິຕິສິຕ຺ວາ ນຕ຺ວາເຣ ຕຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຄຸເຍາຕຄ ພາຕິສຸ· ນຕ຺ວາ ອຄຸເຍາຕຄ ຄເຣາເຣຕ຺ຕາ ຊຕຍາຫ – “ລິກາ ຕຕ ເຕາ ຮຸບິນກາ, ເພ ຄຸເຍຢອຕ຺ຕເຄາ ກຸລຸບຄ ນາຍເຫເຣ ຄິສ຺ສາພ ນາຣີບຸຕ຺ຕ ເຍາກຸລ຺ລາຄ ກສ຺ສບໍ ອຄຸຣຕ຺ຕິ ອສີຕິຍຫານາຕເກ ຕສ຺ສຄາພ ລກຕ, ອຫຍິ ຄຸຍາຄ ກຸລຸບກເຍຕ ຄິສ຺ສາພ ອາເກເຕາ, ຄຸຕ຺ຕສ຺ສຄຍິ ເຕາ ຍາຍໍ ຄິສ຺ສາເຍຕ ລຕ຺ຕ, ລິກາ ເຕາ, ພຸລຕ຺ຕ ເຕາ”ຕິ· ຍຄຸສ຺ສາ ຕິຕ຺ຕພິສຸ – “ອເຫາ ອຍຸາຄ ລິກາ, ຄຸຕ຺ຕາຄເຕ຺ຕາຕ ກິກ຺ຂຸນຕ຺ຕສ຺ສ ຕ ອານາຄຄນຍຕ຺ວ ອຍຸາຄ ອພຸ ຕສ຺ສຄາພ ລກາຍ, ເຕພຸເຕຍຸຕ຺ຕາສ຺ສ ຕາຕ ລກາຍາ”ຕິ ນາຍເຫເຣສ຺ສ ຄຸຫ຺ຫາ ຍຄຸສ຺ສາ ຄຸສ຺ສິສຸ· ຄຸຕ຺ຕາ ຍຄຸສ຺ສາ ກິເພຸາເນາຍຕ຺ຕາພ ບສີຕິສຸ· ອຄຸເຍາຕຄາຕນາເຣ ຕຫ຺ວ ເນາຕາບຕ຺ຕິຕລິຕີຄິ ບິບຸລິສຸ· ນຕ຺ວາ ຮຸຕ຺ຕາພານຄາ ບກ຺ກາຍິ· ຍຄຸສ຺ສາ ນຕ຺ວາເຣ ອຄຸກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຄິຕຕິສຸ· ນຕ຺ວາ ນາຍເຫເຣຄ ນຕ຺ຕ ນຍຕຸເຣຄ ກຕ຺ຕເຕ຺ຕາ , “ນາຍເຫຣ, ອພໍ ບເຕເນາ ເກາຄາເຍາ, ອພໍ ບເຕເນາ ເກາຄາເຍາ”ຕິ ບຸເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ຮຸບິນເກຄ ຕສ຺ສິຕບເຕເນ ບຸຕ຺ຕເຕ຺ຕາ ອກຍາສິ· ນາຍເຫເຣາບິ, “ກເຕ຺ຕ, ອພໍ ຕຸຕ຺ຕເຕ຺ຕາເຍາ, ອພໍ ຕຸຕ຺ຕເຕ຺ຕາເຍາ”ຕິ ອາຕິກ຺ຂຸຍາເຄາຕ ອກຍາສິ· ນຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຕນຄຕາຄ ກຕ຺ວາ ບຕ຺ຕຕຍຕ຺ຕຄ ອຄິຣຸຫິ· ຕຕ຺ວ ຕິຕາຄ ບຄ ຍຫານຍຸເຕ຺ຕາ ບຕ຺ຕາພຕິ· ນຕ຺ວາ ນາຍເຫເຣ ບຸຕ຺ຕິ – “ຕິສ຺ສ, ບຕ຺ຕຕຍຕ຺ເກ ຕິເຕາ ຕຸເຕາ ຕີເຕາ ຕ ຢູເລິເກຕ຺ວາ ກ ບສ຺ສສີ”ຕິ? “ຍຫານຍຸຕ຺ຕ, ກເຕ຺ຕ”ຕິ· “ຍຫານຍຸຕ຺ຕ ຄິສ຺ວາ ກ ຕິເຕ຺ຕສີ”ຕິ? “ຍຍ ຮຸກ຺ຂຸຕກາເລ ເຣາຄຕ຺ຕສ຺ສ ຕຄຸຫິ ຍຫານຍຸເຕ຺ຕຫິ ອຕິເຣກຕເຣຄ ອສ຺ສຸກາ ກຕິຕຕ຺ຕຕິ ຕຸຕິ, ກເຕ຺ຕ, ຕິເຕ຺ຕສີ”ຕ຺ຕິ· “ນາຕຸ ນາຕຸ, ຕິສ຺ສ, ຊຕເຍຕິ· ຊເກາກສ຺ສ ຫິ ນຕ຺ຕສ຺ສ ຮຸກ຺ຂຸຕກາເລ ບຕ຺ຕິຕອສ຺ສຸຄິ ຕຄຸຫິ ຍຫານຍຸເຕ຺ຕຫິ ອຕິເຣກຕຣາເຄຕາ”ຕິ· ຕຸເຕຍຸາ ບຄ ຕຕ຺ວາ ຕຸຍໍ ກາຕຍາຫ –

“ຕຄຸສຸ ນຍຸເຕ຺ຕສຸ ຊລໍ ບຣິຕ຺ຕກໍ,

ຕເຕາ ຕາຫຸ ອສ຺ສຸຊລໍ ອຄບຸາຄໍ;

ទុទេ្ធត ឋុដ្ឋស្ស តទស្ស ហោធតា,

កិំការណា សមុ្ម តុចំ បយជ្ជសី”តិ។

អថ តំ បុន បុច្ឆិ – “តិស្ស, កហំ ចរសី”តិ? “ភិក្ខុម្ហិ បក្កាទេ, ភន្តេ”តិ។ “តត្ថ បន ចរន្តោ កិំ ចិន្តេសី”តិ? “យថា យទន្តេន ភិក្ខុម្ហិ ផាទេន កតស្ស សរីរតិក្កេបស្ស បរិវេឌ្ឍោ ‘នត្ថី’តិ ចិន្តេសិំ, ភន្តេ”តិ។ “សាធុ សាធុ, តិស្ស, ឥទានិ តេ ភិក្ខុសង្ឃាតំ បឆចិយំ តិបដ្ឋិត្វា អយតដ្ឋាតំ នាយ នត្ថី”តិ ចត្វា –

“ឧបសាន្តអកតាយាតិ, សហស្សានិ ចតុទ្ទស;

អម្ហិ បទេនេ ទដ្ឋាតិ, នត្ថិ លោកេ អនាយតំ។

“ឃមិឞ្ឋុបុប្ពា ឆទេមា ច, អហិសា សំឃទេយា ទទេយា;

ឯតំ អរិយា សេចន្តិ, ឯតំ លោកេ អនាយត”ន្តិ។ (ឌា។ ១។ ៗ។ ១១-១១) –

ភិក្ខុ ទុកតិបិទេត ឧបសាន្តអកឌាតកំ កថេសិ។ ភិក្ខុ បឆចិយំ សរីរតិក្កេបំ កត្វា យទន្តេសុ សទេ្តសុ អយតបុព្ពបទេនេ យទន្តា នាយ នត្ថិ, អាគតុទេ្ធវសជិសា បន អយតបុព្ពបទេនេ បរិតិក្ខាឃន្តិ។

អាគតុទេ្ធទោ កិរ ចិរសចស្សតិកការេល អាយុសង្ខារំ ឱលោកេន្តោ បរិក្ខិណភាចំ ញាត្វា “ភិក្ខុទោ សត្តមេ ទិចសេ បរិតិក្ខាយិស្សាមី”តិ អារោចេសិ។ តំ បចត្តិំ សុត្វា ទោហិលីតជិយា ឧកឃតីរចាសិកេសុ មតុស្សេសុ ឱរិមតីរចាសិកា “យមំ ថេទស្ស ពហុបការា, អម្ហាកំ សន្តិកេ បរិតិក្ខាយិស្សតី”តិ ចជិសុ។ បរតីរចាសិកាបិ “យមំ ថេទស្ស ពហុបការា, អម្ហាកំ សន្តិកេ បរិតិក្ខាយិស្សតី”តិ ចជិសុ។ ថេទោ តេសំ ចចតំ សុត្វា “ឧកឃតីរចាសិនោ យមិស្សុបការា, ភិក្ខុ នាយ អនុបការាតិ ន សក្កា ចត្តុំ, សចាហំ ឱរិមតីរេ បរិតិក្ខាយិស្សាមិ, បរតីរចាសិនោ ឆាតុកាហណត្ថំ តេហិ សទ្ធិំ កលហំ ករិស្សន្តិ។ សចេ បរតីរេ បរិតិក្ខាយិស្សាមិ, ឱរិមតីរចាសិនោបិ តថា ករិស្សន្តិ, កលហោ ឧប្បជ្ជមានោបិ មំ និស្សាយេច ឧប្បជ្ជិស្សតិ, ចូបសមមានោបិ មំ និស្សាយេច ចូបសមិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា “ឱរិមតីរចាសិនោបិ យមិស្សុបការា, បរតីរចាសិនោបិ យមិស្សុបការា, អនុបការាបិ នាយ នត្ថិ, ឱរិមតីរចាសិនោ ឱរិមតីរេយេច សន្តិបតន្តុ, បរតីរចាសិនោបិ បរតីរេយេចា”តិ អាហ។ តតោ សត្តមេ ទិចសេ យន្ត្លោកជិយា សត្តតាលប្បមាណេ អាកាសេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា យហាជនស្ស ធម្មំ កថេត្វា “មម សរីរំ យន្ត្លោកិជ្ជិត្វា ឯកោ ភាគោ ឱរិមតីរេ បតតុ, ឯកោ ភាគោ បរតីរេ”តិ អធិដ្ឋាយ ឃថាតិសិន្នោច តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិ, ជាលា ឧដ្ឋហិំសុ។ សរីរំ យន្ត្លោកិជ្ជិត្វា ឯកោ ភាគោ ឱរិមតីរេ បតិ, ឯកោ ភាគោ បរតីរេ។

ពតោ យហាឌតោ បរិតេឆបិ, បឆចិក្ខត្រីឃតសត្ថា ចិឃ អាតេទាគតសត្ថា អតេហាសិ៍ សត្ថុ បរិតិត្ថាតេត អាតេទាគតសត្ថុតេពាបិ កាទុញ្ញាពតេទា អតេហាសិ៍ យត្សុ្យា ចត្តាតេទា យាតេស តេទាគត្តា បរិតេឆចត្តា “សត្ថុ បត្តឌិចទក្កាហតេក ពិដ្ឋតេត្ត សត្ថុ ជិពកាតេលិ ចិឃ តេតា អតេហាសិ, ត្ថុតាតិ តេតា សត្ថា បរិតិត្ថុតេពា”ពិ ចិប្យលបត្តា ចិទចត្តា ចិចទិ ស្វពិ៍

បុត សត្ថា សាយតេលាទំ បុច្ឆិ – “ពិស្ស, ត្ថុយស្មិ៍ ចតសតេល្ល ឌិបិអាឌិតំ សតេទ្ធុត កាឃសិ, ត កាឃសី”ពិ? “ត កាឃាយិ កកចា, អបិច តេលា បត តេយ ខុតេពសំ សទ្ធិំ ស្វត្វា ចតទពិ តាយ ដ្ឋប្យឌ្ឍុពី”ពិ ចត្វា សដ្ឋិយត្តាហិ កាឆាហិ ចតចល្លាតំ តាយ កតេឆសិ៍ អឆ តំ សត្វា “ពិស្សា”ពិ អាយតេត្តសិ៍ “កិ, កតេត្ត”ពិ? “យឃំ កន្ធាយ, ត្វំ កយិស្សសិ, តិចត្តិស្សសី”ពិ៍ “យឃ្យុក្ខបញ្ញាតេឃ យំ អាគាឃ កន្ធតេត្ត កយិស្សាយិ, តិចតេត្តតេត្ត តិចត្តិស្សាយិ , កតេត្ត”ពិ ៍ សត្វា កិក្ខុសទ្ឃេត សទ្ធិំ បក្កាយិ៍ សាយតេលាទស្ស បត តិចត្តិពុតេយច អញ្ញាសតេឃា, តេឆតេទា ពំ ឌាត្វា “ពិស្ស, សតេច តិចត្តិពុកាតេយា, តិចត្តា”ពិ អាហ៍ តេសា សត្វាទត្វា កិក្ខុសញ្ញ្ឍា ចត្តិត្វា តិចត្តិ៍ សត្វា តេឌពចតតេយច អកយាសិ៍

កិក្ខូតំ ឆយ្យុសកាឃំ កឆា ដ្ឋុគបិខិ – “អតេហា ចព ចតចាសីពិស្សសាយតេលាតេទា ក្ទុក្កាទំ កតេទាពិ, បខិសត្តិកូហលាតេពា បដ្ឋាឃស្ស ឌាពពកា សត្តសុ យក្កតេលសុ បត្ថាត្តំ កិក្ខុសពាតំ អតេប្យាគកយឆុបិឃសតេយច អតំសុ, បត្តាឌិពកាតេល អតេត្តាចិហាតេទ ពុទ្ធប្យយុលស្ស កិក្ខុសញ្ញ្ឍស្ស សត្ត ឌិចសាតិ អតេប្យាគកយឆុបិឃសតេយច អតំសុ៍ បត្តាឌិត្វា អដ្ឋតេយ ឌិចតេស អតេត្តាកាយំ បចិសតេត្តា ខ្វឹតេហច ឌិចតេសហិ សាគកសហតេស្សត សទ្ធិំ បិល្ឌុបិពសហស្សំ លកិ, បុតេតកឌិចសំ កប្បលសហស្សំ លកិ៍ ត្ថុពិស្ស ត្ថុឆ ចសតកាតេល យហាលិកសក្កាតេទា ដ្ឋប្យឌ្ឍិ, ត្ថុតាតិ ខុចទ្វុបំ លិកសក្កាទំ លតេឌ្ឍត្វា អទត្តាំ បចិសិត្វា យិស្សកាហាតេទត ឃាតេបពិ, ក្ទុក្កទកាតេទកា ចព ពិស្សសាយតេលាតេទា”ពិ៍ សត្វា អាកត្វា, “កាឃ ត្វត្វា, កិក្ខូតេច, ខុពទហិ កឆាឃ សត្តិសិត្នា”ពិ បុច្ឆិត្វា “ត្ថុយាឃ តាយា”ពិ ចុតេត្ត “អាយ, កិក្ខូតេច, លិក្ខុបតិសា តាតេយសា អញ្ញា, តិត្ថាតកាយិតិ បខិបគា អញ្ញា៍ ‘ខុចំ លិកំ លកិស្សាយិ’ពិ ហិ អាទត្តាកាឌិក្ទុពក្កសយាគាតចតេសត លិក្ខុបតិសំ ទល្លត្តស្ស កិក្ខូតេតា ចត្តាតេទា អបិឃា ចិចដត្វាទា ខុច ពិដ្ឋត្តិ, តិត្ថាតកាយិតិឃា បត បខិបគាឃ ដ្ឋប្យត្តំ លិកសក្កាទំ បហាឃ អទត្តាំ បចិសិត្វា ឈតេដតេត្តា ចាឃយតេត្តា អទហត្តំ កល្យាពី”ពិ អត្យុសត្តិ ឈតេដត្វា ឆយ្យំ តេគតេសតេត្តា ត្ថុយំ កាឆយាហ –

សិទ្ធំ៍

“អញ្ញា ហិ លិក្ខុបតិសា, អញ្ញា តិត្ថាតកាយិតិ;

ខុចតេយពំ អកិញ្ញាឃ, កិក្ខុ ពុទ្ធស្ស សាចតេកា;

សក្កាទំ តាកិតតេត្តឃ្យ, ចិតេចកយត្ស្វាហតេឃ”ពិ៍

ពត្ថ អញ្ញា ហិ លិក្ខុបតិសា, អញ្ញា តិត្ថាតកាយិតិពិ លិក្ខុបតិសា តាតេយសា អញ្ញា ខុច, អញ្ញា តិត្ថាតកាយិតិ បខិបគា៍ លិក្ខុប្យាគតេកត ហិ

កិល្ហតា ខេចាក់ អក្យុបលកយ៉ុ កាតុំ ចដ្ឋតិ, កាឃចក្កាឌិតិ កាតន្តាតិ ហោត្តិ៍ ឃប៉ិញ្យាកាលេ កាឃចក្កាឌិប្ញ កិច្ឆិ៍ កទេរាតិ, តគា លិទេកា ដ្ឋប្យជ្ជូតិ៍ ឋិឃឃឋិតិឃញ៉្យាចក្កុំ អកត្វា ដ្ឋក្ខុកខេយច ហត្តុំ ឌ្លតាទេត្វា ដ្ឋក្លិបត្តុប្ប ហទេត្វា យក្លិតយត្តូខេកាច ហោតិ, ចក្កុំ កត្វា ឌ្លតាទេត្វា ដ្ឋក្លិបត្តុប្ប បត ឋិឃឃឋិល្ហិ ដ្ឋន្ទូទេត្តាច តិក្លុយតិ, ឲចំ កាឃចក្កាឌិតិ កទេលាកាលេឃេច លិទេកា ដ្ឋប្យជ្ជូតិ៍ អឃំ អឆយ៉ិកា លិក្កុបតិប្បា តាយ៍ ដ្ឋបឆិឃយ្យគា ឌិចទឆាទលាំ ឆាំហុឃច្ចិ បទិចាទេរា អទេឡាចាទេឃាតិ ឲចទ្ធុបេហិ បត កាទេលាហិ ដ្ឋប្យទេត្វា លិទេកា ឆយ៉ិខេកា តាយ ហោតិ៍ តិក្តាតកាយិតិ៍ បដិបតំ ប្ញុទេទត្តូត បត កិល្ហតា កាឃចក្កាឌិតិ បហាតន្តាតិ៍ អតទេត្តិតេច អទេត្តិត ចិឃ, អយុទេកខេតច យុទេកត ចិឃ, អឆាឆិទេទតេច ឆាឆិទេត ចិឃ កចិតុំ ចដ្ឋតិ៍ អឃទេគត អយាខេឃត កចិតុំ ចដ្ឋតិ៍ ឲចទេយតត្តិ ឲតំ លិក្យុប្យាគតំ បដិបគប្ញា តិក្តាតកាយិតិ៍ បដិបគប្ញា ឲចំ ឆាត្វា ឃទេត្តាឃំ ឃក្ខូតាឃក្ខូតឆយ៉ាតំ ញុត្ដ្ឋតទេដ្ឋត ញុតូប្ប ឃចតទេត្តូ ខាតទេដ្ឋត ឌ្លចាគាត្យុឃាឃតិ៍ ចា ឃចតទេដ្ឋត ឃាចខេកា កិល្ហ អឆយ៉ិក់ ចតុបច្ឆឃឃក្កាទំ តាកិតទេត្តុឃ្យ, ត ខេចច ឆយ៉ិក់ បដិទេក្កាខេឃឃ្យ, កាឃចិទេចកាឌិក់ ចិទេចក់ អត្យុទ្វាហខេឃ៍ តត្ត កាឃចិទេចខេកាតិ កាឃប្ប ឲកឹកាខេចា៍ ឌិត្តចិទេចខេកាតិ អដ្ឋ ឃយាបត្តិខេឃា៍ ដ្ឋបឆិចិទេចខេកាតិ តិក្តាតំ៍ ខេតប្ញ កាឃចិទេចខេកា កលាឃក្កុលិក់ ចិទេតាខេគតិ, ឌិត្តចិទេចខេកា កិលេឃឃក្កុលិក់ ចិទេតាខេគតិ, ដ្ឋបឆិចិទេចខេកា ឃក្ខូទឃក្កុលិក់ ចិទេតាខេគតិ៍ កាឃចិទេចខេកា ឌិត្តចិទេចកប្ប បច្ឆខេឃា ហោតិ, ឌិត្តចិទេចខេកា ដ្ឋបឆិចិទេចកប្ប បច្ឆខេឃា ហោតិ៍ ចុត្តយ៉ិហេតំ –

“កាឃចិទេចខេកា ច ចិទេចកដ្ឋកាឃាតំ ខេតក្លុយាកិទតាតំ, ឌិត្តចិទេចខេកា ច បទិប្ញុត្តិឌិត្តាតំ បទេយខេចាគាតប្យត្តាតំ, ដ្ឋបឆិចិទេចខេកា ច តិទុបឆិតំ បុក្កលិតំ ចិឃក្ខូទកតាត”ត្តិ (យហាតិ៍ ១៥០)៍ –

ត្តាយំ តិចិឆយ៉ិ ចិទេចក់ ថ្វាទេហឃ្យ ចទេត្តុឃ្យ, ដ្ឋបឃយ្យជ្ជ ចិហទេឃ្យាតិ អទេត្វា៍

ខេគឃតាចឃាទេត ឆាហ្វុ ខេឃាតាបត្តិចលិឌិតិ ឋិបុហិប្ញុតិ៍

ចតចាឃឹតិប្បឃាយខេលាទចត្ត បត្តូទឃយំ៍

ឆាលចក្កចណ្ហតា តិដ្ឋិតា៍

បញ្ហាខេយា ចក្កា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩. បណ្ឌិតវគ្គោ

១. រាធត្ថេរវត្ថុ

និធីនំវ បវត្តារន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អាយស្មន្តំ រាធត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ គិហិកាលេ សាវត្ថិយំ ទុគ្គតព្រាហ្មណោ អហោសិ។ សោ “ភិក្ខូនំ សន្តិកេ ជីវិស្សាមី”តិ វិហារំ គន្ត្វា អប្បហរិតំ ករោន្តោ បរិវេណំ សម្មជ្ជន្តោ មុខធោវនាទីនិ ទេន្តោ វិហារេយេវ វសិ។ ភិក្ខូបិ តំ សង្គណ្ហិំសុ, បព្វាជេតុំ បន ន ឥច្ឆន្តិ។ សោ បព្វជ្ជំ អលភមានោ កិសោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ សត្ថា បច្ចូសកាលេ លោកំ វោលោកេន្តោ តំ ព្រាហ្មណំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ”តិ ឧបធារេន្តោ “អរហា ភវិស្សតី”តិ ញត្វា សាយន្ហសមយេ វិហារចារិកំ ចរន្តោ វិយ ព្រាហ្មណស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា, “ព្រាហ្មណ, កិំ ករោន្តោ វិចរសី”តិ អាហ។ “ភិក្ខូនំ វត្តបដិវត្តំ ករោន្តោ, ភន្តេ”តិ ។ “លភសិ បន នេសំ សន្តិកា សង្គហ”ន្តិ? “អាម, ភន្តេ, អាហារមត្តំ លភាមិ, ន បន មំ បព្វាជេន្តី”តិ។ សត្ថា ឯតស្មិំ និទានេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា តមត្ថំ បុច្ឆិត្វា, “ភិក្ខវេ, អត្ថិ កោចិ ឥមស្ស ព្រាហ្មណស្ស អធិការំ សរតី”តិ បុច្ឆិ។ សារិបុត្តត្ថេរោ “អហំ, ភន្តេ, សរាមិ, អយំ មេ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរន្តស្ស អត្តនោ អភិហដំ កដច្ឆុភិក្ខំ ទាបេសិ, ឥមមស្សាហំ អធិការំ សរាមី”តិ អាហ។ សោ សត្ថារា “កិំ បន តេ, សារិបុត្ត, ឯវំ កតូបការំ ទុក្ខតោ មោចេតុំ ន វដ្ដតី”តិ វុត្តេ, “សាធុ, ភន្តេ, បព្វាជេស្សាមី”តិ តំ ព្រាហ្មណំ បព្វាជេសិ។ តស្ស ភត្តគ្គេ អាសនបរិយន្តេ អាសនំ បាបុណាតិ, យាគុភត្តាទីហិបិ កិលមតិ។ ថេរោ តំ អាទាយ ចារិកំ បក្កាមិ, អភិណ្ហំ “ឥទំ តេ កត្តព្វំ, ឥទំ តេ ន កត្តព្វ”ន្តិ ឱវទតិ អនុសាសតិ។ សោ សុព្វចោ អហោសិ បទក្ខិណគ្គាហី។ តស្មា យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជមានោ កតិបាហេនេវ អរហត្តំ បាបុណិ។

ថេរោ តំ អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា និសីទិ។ អថ នំ សត្ថា បដិសន្ថារំ កត្វា អាហ – “សុព្វចោ នុ ខោ, សារិបុត្ត, តេ អន្តេវាសិកោ”តិ ។ “អាម, ភន្តេ, អតិវិយ សុព្វចោ, កិញ្ចិ ទោសំ វុច្ចមានោ ន កុជ្ឈតី”តិ។ “សារិបុត្ត , ឯវំ សុព្វចេ សទ្ធិវិហារិកេ លភន្តោ កិត្តកេ គណ្ហេយ្យាសី”តិ? “ភន្តេ, ពហុកេបិ គណ្ហេយ្យមេវា”តិ។ អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “សារិបុត្តត្ថេរោ កិរ កតញ្ញូ កតវេទី, អត្តនោ កតូបការំ សរិត្វា ទុគ្គតព្រាហ្មណំ បព្វាជេសិ។ ថេរោបិ ឱវាទក្ខមោ ឱវាទក្ខមមេវ លភី”តិ។ សត្ថា តេសំ កថំ សុត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបិ សារិបុត្តោ កតញ្ញូ កតវេទីយេវា”តិ វត្វា តមត្ថំ បកាសេន្តោ –

“អលីនចិត្តំ និស្សាយ, បហដ្ឋា មហតី ចមូ;

កោសលំ សេនាសន្តុដ្ឋំ, ជីវគ្គាហំ អគាហយិ។

“ឯវំ និស្សយសម្បន្នោ, ភិក្ខុ អារទ្ធវីរិយោ;

ភាវយំ កុសលំ ធម្មំ, យោគក្ខេមស្ស បត្តិយា;

បាបុណេ អនុបុព្ពេន, សព្ពសំយោជនក្ខយ”ន្តិ. (ជា. ១.២.១១-១២) –

ឥមំ ទុកនិបាតេ អលីនចិត្តជាតកំ វិត្ថារេត្វា កថេសិ. តទា កិរ វឌ្ឍកីហិ បាទស្ស អរោគករណភាវេន កតំ អត្តនោ ឧបការំ ញត្វា សព្ពសេតស្ស ហត្ថិបោតកស្ស ទាយកោ ឯកចារិកោ ហត្ថី សារិបុត្តត្ថេរោ អហោសីតិ. ឯវំ ថេរំ អារព្ភ ជាតកំ កថេត្វា រាធត្ថេរំ អារព្ភ, “ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា នាម រាធេន វិយ សុវចេន ភវិតព្ពំ, ទោសំ ទស្សេត្វា ឱវទិយមានេនបិ ន កុជ្ឈិតព្ពំ, ឱវាទទាយកោ បន និធិអាចិក្ខណកោ វិយ ទដ្ឋព្វោ”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៧៦.

“និធីនំវ បវត្តារំ, យំ បស្សេ វជ្ជទស្សិនំ;

និគ្គយ្ហវាទិំ មេធាវិំ, តាទិសំ បណ្ឌិតំ ភជេ;

តាទិសំ ភជមានស្ស, សេយ្យោ ហោតិ ន បាបិយោ”តិ.

តត្ថ និធីនន្តិ តត្ថ តត្ថ និទហិត្វា ឋបិតានំ ហិរញ្ញសុវណ្ណាទិបូរានំ និធិកុម្ភីនំ. បវត្តារន្តិ កិច្ឆជីវិកេ ទុគ្គតមនុស្សេ អនុកម្បំ កត្វា “ឯហិ, សុខេន ជីវនុបាយំ ទស្សេស្សាមី”តិ និធិដ្ឋានំ នេត្វា ហត្ថំ បសារេត្វា “ឥមំ គហេត្វា សុខេន ជីវា”តិ អាចិក្ខិតារំ វិយ. វជ្ជទស្សិនន្តិ ទ្វេ វជ្ជទស្សិនោ “ឥមិនា នំ អសារុប្បេន វា ខលិតេន វា សង្ឃមជ្ឈេ និគ្គណ្ហិស្សាមី”តិ រន្ធគវេសកោ ច, អញ្ញាតំ ញាបនត្ថាយ ញាតំ អនុគ្គហណត្ថាយ សីលាទីនមស្ស វុឌ្ឍិកាមតាយ តំ តំ វជ្ជំ ឱលោកេត្វា ឧល្លុម្បនសភាវសណ្ឋិតោ ច. អយំ ឥធ អធិប្បេតោ. យថា ហិ ទុគ្គតមនុស្សោ “ឥមំ គណ្ហាហី”តិ តជ្ជេត្វាបិ បោថេត្វាបិ និធិំ ទស្សេន្តេ កោបំ ន ករោតិ, បមុទិតោ ឯវ ហោតិ, ឯវមេវ ឯវរូបេ បុគ្គលេ អសារុប្បំ វា ខលិតំ វា ទិស្វា អាចិក្ខន្តេ កោបោ ន កាតព្វោ, តុដ្ឋេនេវ ភវិតព្វំ, “ភន្តេ, មហន្តំ វោ កតំ , មយ្ហំ អាចរិយុបជ្ឈាយដ្ឋានេ ឋត្វា ឱវទន្តេហិ បុនបិ មំ វទេយ្យាថា”តិ បវារេតព្វមេវ. និគ្គយ្ហវាទិន្តិ ឯកច្ចោ ហិ សទ្ធិវិហារិកាទីនំ អសារុប្បំ វា ខលិតំ វា ទិស្វា “អយំ មេ មុខោទកទានាទីហិ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋហតិ, សចេ នំ វក្ខាមិ, ន មំ ឧបដ្ឋហិស្សតិ, ឯវំ មេ បរិហានិ ភវិស្សតី”តិ វត្តុំ អវិសហន្តោ ន និគ្គយ្ហវាទី នាម ហោតិ. សោ ឥមស្មិំ សាសនេ កចវរំ អាកិរតិ. យោ បន តថារូបំ វជ្ជំ ទិស្វា វជ្ជានុរូបំ តជ្ជេន្តោ បណាមេន្តោ ទណ្ឌកម្មំ ករោន្តោ វិហារា នីហរន្តោ សិក្ខាបេតិ, អយំ និគ្គយ្ហវាទី នាម សេយ្យថាបិ

សម្មាសម្ពុទ្ធោ។ វុត្តញ្ហេតំ – “និគ្គយ្ហនិគ្គយ្ហាហំ, អានន្ទ, វក្ខាមិ, បវយ្ហបវយ្ហ អានន្ទ, វក្ខាមិ, យោ សារោ សោ ឋស្សតី”តិ (ម។ និ។ ៣។ ១៩៦)។ មេធាវិន្តិ ធម្មោជបញ្ញាយ សមន្នាគតំ។ តាទិសន្តិ ឯវរូបំ បណ្ឌិតំ ភជេយ្យ បយិរុបាសេយ្យ។ តាទិសញ្ហិ អាចរិយំ ភជមានស្ស អន្តេវាសិកស្ស សេយ្យោ ហោតិ, ន បាបិយោ វឌ្ឍិយេវ ហោតិ, នោ បរិហានីតិ។

ទេសនាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

រាធត្ថេរវត្ថុ បឋមំ។

២។ អស្សជិបុនព្ពសុកវត្ថុ

ឱវទេយ្យានុសាសេយ្យាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អស្សជិបុនព្ពសុកភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។ ទេសនា បន កីដាគិរិស្មិំ សមុដ្ឋិតា។

តេ កិរ ទ្វេ ភិក្ខូ កិញ្ចាបិ អគ្គសាវកានំ សទ្ធិវិហារិកា, អលជ្ជិនោ បន អហេសុំ បាបភិក្ខូ។ តេ បាបកេហិ អត្តនោ បរិវារេហិ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ កីដាគិរិស្មិំ វិហរន្តា “មាលាវច្ឆំ រោបេន្តិបិ រោបាបេន្តិបី”តិអាទិកំ (បារា។ ៤៣១; ចូឡវ។ ២១) នានប្បការំ អនាចារំ ករោន្តា កុលទូសកកម្មំ កត្វា តតោ ឧប្បន្នេហិ បច្ចយេហិ ជីវិកំ កប្បេន្តា តំ អាវាសំ បេសលានំ ភិក្ខូនំ អនាវាសំ អកំសុ។ សត្ថា តំ បវត្តិំ សុត្វា តេសំ បព្ពាជនីយកម្មករណត្ថាយ សបរិវារេ ទ្វេ អគ្គសាវកេ អាមន្តេត្វា “គច្ឆថ, សារិបុត្តា, តេសុ យេ តុម្ហាកំ វចនំ ន ករោន្តិ, តេសំ បព្ពាជនីយកម្មំ ករោថ, យេ បន ករោន្តិ, តេ ឱវទថ អនុសាសថ។ ឱវទន្តោ ហិ អនុសាសន្តោ អបណ្ឌិតានំយេវ អប្បិយោ ហោតិ អមនាបោ, បណ្ឌិតានំ បន បិយោ ហោតិ មនាបោ”តិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៧៧។

“ឱវទេយ្យានុសាសេយ្យ, អសព្ភា ច និវារយេ;

សតញ្ហិ សោ បិយោ ហោតិ, អសតំ ហោតិ អប្បិយោ”តិ។

តត្ថ ឱវទេយ្យាតិ ឧប្បន្នេ វត្ថុស្មិំ វទន្តោ ឱវទតិ នាម, អនុប្បន្នេ វត្ថុស្មិំ “អយសោបិ តេ សិយា”តិអាទិវសេន អនាគតំ ទស្សេន្តោ អនុសាសតិ នាម។ សម្មុខា វទន្តោ ឱវទតិ នាម, បរម្មុខា ទូតំ វា សាសនំ វា បេសេន្តោ អនុសាសតិ នាម។ សកិំ វទន្តោ ឱវទតិ នាម, បុនប្បុនំ វទន្តោ អនុសាសតិ នាម។ ឱវទន្តោ ឯវ វា អនុសាសតិ នាមាតិ ឯវំ ឱវទេយ្យ អនុសាសេយ្យ។ អសព្ភា ចាតិ អកុសលធម្មា ច

និវារេយ្យ, កុសលធម្មេ បតិដ្ឋាបេយ្យាតិ អត្ថោ។ សតញ្ហិ សោ បិយោ ហោតីតិ សោ ឯវរូបោ បុគ្គលោ ពុទ្ធាទីនំ សប្បុរិសានំ បិយោ ហោតិ។ យេ បន អទិដ្ឋធម្មា អវិតិណ្ណបរលោកា អាមិសចក្ខុកា ជីវិកត្ថាយ បព្ពជិតា, តេសំ អសតំ សោ ឱវាទកោ អនុសាសកោ, ‘‘ន ត្វំ អម្ហាកំ ឧបជ្ឈាយោ, ន អាចរិយោ, កស្មា អម្ហេ ឱវទសី’តិ ឯវំ មុខសត្តីហិ វិជ្ឈន្តានំ អប្បិយោ ហោតី’’តិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។ សារិបុត្តមោគ្គល្លានាបិ តត្ថ គន្ត្វា តេ ភិក្ខូ ឱវទិំសុ អនុសាសិំសុ។ តេសុ ឯកច្ចេ ឱវាទំ សម្បដិច្ឆិត្វា សម្មា វត្តិំសុ, ឯកច្ចេ វិព្ភមិំសុ, ឯកច្ចេ បព្ពាជនីយកម្មំ បាបុណិំសូតិ។

អស្សជិបុនព្វសុកវត្ថុ ទុតិយំ។

៣. ឆន្នត្ថេរវត្ថុ

ន ភជេ បាបកេ មិត្តេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឆន្នត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ អាយស្មា ‘‘អហំ អម្ហាកំ អយ្យបុត្តេន សទ្ធិំ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខមន្តោ តទា អញ្ញំ ឯកម្បិ ន បស្សាមិ, ឥទានិ បន ‘អហំ សារិបុត្តោ នាម, អហំ មោគ្គល្លានោ នាម, មយំ អគ្គសាវកាម្ហា’តិ វត្វា ឥមេ វិចរន្តី’’តិ ទ្វេ អគ្គសាវកេ អក្កោសតិ។ សត្ថា ភិក្ខូនំ សន្តិកា តំ បវត្តិំ សុត្វា ឆន្នត្ថេរំ បក្កោសាបេត្វា ឱវទតិ។ សោ តង្ខណំយេវ តុណ្ហី ហុត្វា បុន គន្ត្វា ថេរេ អក្កោសតិយេវ។ ឯវំ យាវតតិយំ អក្កោសន្តំ បក្កោសាបេត្វា សត្ថា ឱវទិត្វា ‘‘ឆន្ន, ទ្វេ អគ្គសាវកា នាម តុយ្ហំ កល្យាណមិត្តា ឧត្តមបុរិសា, ឯវរូបេ កល្យាណមិត្តេ សេវស្សុ ភជស្សូ’’តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៧៨។

‘‘ន ភជេ បាបកេ មិត្តេ, ន ភជេ បុរិសាធមេ;

ភជេថ មិត្តេ កល្យាណេ, ភជេថ បុរិសុត្តមេ’’តិ។

តស្សត្ថោ – កាយទុច្ចរិតាទិអកុសលកម្មាភិរតា បាបមិត្តា នាម។ សន្ធិច្ឆេទនាទិកេ ច ឯកវីសតិអនេសនាទិភេទេ ច អដ្ឋានេ និយោជកា បុរិសាធមា នាម, ឧភោបិ ច ឯតេ បាបមិត្តា ចេវ បុរិសាធមា ច, តេ ន ភជេយ្យ ន បយិរុបាសេយ្យ, វិបរីតា បន កល្យាណមិត្តា ចេវ សប្បុរិសា ច, តេ ភជេថ បយិរុបាសេថាតិ។

ទេសនាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ឆន្នត្ថេរោ បន តំ ឱវាទំ សុត្វាបិ បុរិមសទិសោវ ភិក្ខូ អក្កោសតិ បរិភាសតិ។ បុនបិ ភិក្ខូ អារោចេសុំ។ សត្ថា, “ភិក្ខវេ, មយិ ធរន្តេ ឆន្នំ សិក្ខាបេតុំ ន សក្ខិស្សថ, មយិ បន បរិនិព្ពុតេ សក្ខិស្សថា”តិ វត្វា បរិនិព្ពានកាលេ អាយស្មតា អានន្ទេន, “ភន្តេ, កថំ ឆន្នត្ថេរេ បដិបជ្ជិតព្ព”ន្តិ បុដ្ឋោ, “អានន្ទ, ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ ព្រហ្មទណ្ឌោ ទាតព្ពោ”តិ អាណាបេសិ។ សោ សត្ថរិ បរិនិព្ពុតេ អានន្ទត្ថេរេន អារោចិតំ ព្រហ្មទណ្ឌំ សុត្វា ទុក្ខី ទុម្មនោ តិក្ខត្តុំ មុច្ឆិតោ បតិត្វា “មា មំ, ភន្តេ, នាសយិត្ថា”តិ យាចិត្វា សម្មា វត្តំ បូរេន្តោ ន ចិរស្សេវ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណីតិ។

ឆន្នត្ថេរវត្ថុ តតិយំ។

៤។ មហាកប្បិនត្ថេរវត្ថុ

ធម្មបីតិសុខំ សេតីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មហាកប្បិនត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

តត្រាយំ អនុបុព្វីកថា – អតីតេ កិរ អាយស្មា មហាកប្បិនោ បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស បាទមូលេ កតាភិនីហារោ សំសារេ សំសរន្តោ ពារាណសិតោ អវិទូរេ ឯកស្មិំ បេសការគាមេ ជេដ្ឋកបេសការោ ហុត្វា និវសតិ។ តទា សហស្សមត្តា បច្ចេកពុទ្ធា អដ្ឋ មាសេ ហិមវន្តេ វសិត្វា វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ ជនបទេ វសន្តិ។ តេ ឯកទា ពារាណសិយា អវិទូរេ ឱតរិត្វា “សេនាសនករណត្ថាយ ហត្ថកម្មំ យាចថា”តិ រញ្ញោ សន្តិកំ អដ្ឋ បច្ចេកពុទ្ធេ បហិណិំសុ។ តទា បន រញ្ញោ វប្បមង្គលកាលោ ហោតិ។ សោ “បច្ចេកពុទ្ធា កិរ អាគតា”តិ សុត្វា តស្មិំ ខណេ និក្ខមិត្វា អាគតការណំ បុច្ឆិត្វា “អជ្ជ, ភន្តេ, ឱកាសោ នត្ថិ, ស្វេ អម្ហាកំ វប្បមង្គលំ, តតិយទិវសេ ករិស្សាមី”តិ វត្វា បច្ចេកពុទ្ធេ អនិមន្តេត្វាវ បាវិសិ។ បច្ចេកពុទ្ធា “អញ្ញត្ថ គមិស្សាមា”តិ បក្កមិំសុ។ តស្មិំ ខណេ ជេដ្ឋបេសការស្ស ភរិយា កេនចិទេវ ករណីយេន ពារាណសិំ គច្ឆន្តី តេ បច្ចេកពុទ្ធេ ទិស្វា វន្ទិត្វា “កិំ, ភន្តេ, អវេលាយ, អយ្យា, អាគតា”តិ បុច្ឆិត្វា អាទិតោ បដ្ឋាយ កថេសុំ។ តំ បវត្តិំ សុត្វា សទ្ធាសម្បន្នា ញាណសម្បន្នា ឥត្ថី “ស្វេ, ភន្តេ, អម្ហាកំ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ និមន្តេសិ។ “ពហុកា មយំ ភគិនី”តិ។ “កិត្តកា, ភន្តេ”តិ? “សហស្សមត្តា”តិ។ “ភន្តេ, ឥមស្មិំ គាមេ សហស្សបេសការា វសិមា ឯកេកោ ឯកេកស្ស ភិក្ខំ ទស្សតិ, ភិក្ខំ អធិវាសេថ, អហមេវ វោ វសនដ្ឋានម្បិ ការេស្សាមី”តិ អាហ។ បច្ចេកពុទ្ធា អធិវាសយិំសុ។

សា គាមំ បវិសិត្វា ឧគ្ឃោសេសិ – “អហំ សហស្សមត្តេ បច្ចេកពុទ្ធេ ទិស្វា និមន្តេសិំ, អយ្យានំ និសីទនដ្ឋានំ សំវិទហថ, យាគុភត្តាទីនិ សម្បាទេថា”តិ។ គាមមជ្ឈេ មណ្ឌបំ ការេត្វា អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា បុនទិវសេ បច្ចេកពុទ្ធេ និសីទាបេត្វា បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន បរិវិសិត្វា ភត្តកិច្ចាវសានេ តស្មិំ គាមេ សព្ពា ឥត្ថិយោ អាទាយ តាហិ សទ្ធិំ បច្ចេកពុទ្ធេ វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, តេមាសំ វសនត្ថាយ បដិញ្ញំ ទេថា”តិ តេសំ បដិញ្ញំ គហេត្វា បុន គាមេ ឧគ្ឃោសេសិ – “អម្មតាតា, ឯកេកកុលតោ ឯកេកោ បុរិសោ

ចរសុចាសិអាឌឹតិ កេហត្វា អទេ្ឋា បចិសិត្វា ឥឌ្ឋសម្ភាេទ អាហរិត្វា អយ្យាត់ ចសត្ថ្ថាត់ ពេទាតុ”តិៈ កាយចាសិតោ តយ្យាេយច ចចត់ សុត្វា ខុេពេកា ខុេពក់ ពត្វា សន្ធិ ទត្តិដ្ឋាតឌិចាដ្ឋាេតហិ បណ្ណសាលសហស្សំ ពាេទត្វា អត្តតោ អត្តតោ បណ្ណសាលិយំ ចស្សុបកេត បេច្ចកព្យុេទ្ធ “អហំ សក្កច្ចំ ប្ដបដ្ឋហិស្សាមិ, អហំ សក្កច្ចំ ប្ដបដ្ឋហិស្សាមី”តិ ប្ដបដ្ឋហិសុៈ ចស្សំចុដ្ឋកាេល “អត្តតោ អត្តតោ បណ្ណសាលិយ ចស្សំចុដ្ឋាត់ បេច្ចកព្យុទ្ធាត់ ឌីចទសាដេព សេឌ្ឍចា”តិ សយាឥេបត្វា ខុេពកស្ស សហស្សសហស្សម្ពុល់ ឌីចទំ ឥាេបសិៈ បេច្ចកព្យុទ្ធា ចុដ្ឋចស្សា អនុេមាឥត់ ពត្វា បក្កមិសុៈ

កាយចាសិតោបិ ឱ្ឌជំ បុញ្ញាកម្មំ ពត្វា ឱ្ឌេតា ចុតា តាចតិំសភេចេត តិព្ពត្តិត្វា កាលេឥចបុត្តា តាម អេហសុំៈ េត តត្ថ ឌិព្ពសម្បត្តិំ អនុភចិត្វា កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាេល ខាទាណសិយំ កុដុម្ពិកេកេហសុ តិព្ពត្តិសុៈ េដដ្ឋកេបសកាេទា េដដ្ឋកុដុម្ពិកស្ស បុេត្តា អេហាសិៈ កទិឃាបិស្ស េដដ្ឋកុដុម្ពិកេស្សច ឌឹតា អេហាសិៈ តា សព្វាបិ ចយប្បត្តា បទកុលំ ពច្ឆត្តិេឃា េតសំ េតសំេយច េពហាតិ អកមិំសុៈ អេឆកឌិចសំ ចិហាេទ ឥម្មស្សចត់ សុដ្ឋុំៈ “សត្ថា ឥម្មំ េឥសេស្សតី”តិ សុត្វា សេព្វាបិ េត កុដុម្ពិកា “ឥម្មំ េសាស្សាមា”តិ កទិឃាហិ សទ្ធិំ ចិហាទំ អកមិំសុៈ េតសំ ចិហាទមជ្ឈំបចិដ្ឋក្ខេណ ចស្សំ ប្ដដ្ឋហិៈ េឃសំ កុលុបកា ចា ខាតិសាមេណាទាឥេឃា ចា អត្ថិ, េត េតសំ បទិេចណាតិ បចិសិំសុៈ េត បត តចាទុបិត់ តត្ថិតាឃ ពត្ថិ, បចិសិតុំ អចិសហត្វា ចិហាទមជ្ឈេឃច អដ្ឋំសុៈ អេឆ េត េដដ្ឋកុដុម្ពិេកា អាហ – “បស្សេឆ អយ្យាកំ ចិប្បកាទំ, កុលបុេត្តហិ តាម ខុត្តេកេត លជ្ជិតុំ ឃុត្ត”ត្តិៈ “អយ្យ, កិំ បត ពេទាមា”តិ? “មយំ ចិស្សាសិកដ្ឋាតស្ស អភាេចត ឱ្ឌមំ ចិប្បកាទំ បត្តា, សេព្វ ឥត់ សំហរិត្វា បទិេចណំ ពេទាមា”តិៈ “សាធុ, អយ្យា”តិ េដដ្ឋេកា សហស្សំ អពាសិ, េសេសា បញ្ចបញ្ច សតាតិៈ ឱ្ឌត្ថិេឃា អឌ្ឍេតយ្យាតិ អឌ្ឍេតយ្យាតិ សតាតិៈ េត តំ ឥត់ សំហរិត្វា សហស្សកុដាការបទិចាទំ សត្ថុ ចសតត្ថាឃ មហាបទិេចណំ តាម អាទភិំសុៈ តចកម្មស្ស មហន្តតាឃ ឥេត អប្បេហាេន្ត បុេព្វ ឌិន្នឥតេតា បុត ប្ដបឌ្ឍបឌ្ឍំ អឌំសុៈ តិដ្ឋិេត បទិេចេណ ចិហាទមហំ ពេទាន្តា ព្យុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស សត្តាហំ មហាឥាត់ ឥត្វា ឌីសតិយា ភិក្ខុសហស្សាត់ ឌីចទាតិ សជ្ជិំសុៈ

េដដ្ឋកុដុម្ពិកស្ស បត កទិឃា សព្វេហិ សមាត់ អកត្វា អត្តតោ បញ្ញាឃ ឋិតា “អតិេទកតទំ ពត្វា សត្ថាទំ បូេឌស្សាមី”តិ អេតាឌបុប្ផចណ្ណក សហស្សម្ពុេលត សាដេកត សទ្ធិំ អេតាឌបុប្ផចេង្កាដក់ កេហត្វា អនុេមាឥតកាេល សត្ថាទំ អេតាឌបុេប្ផហិ បូេឌត្វា តំ សាដក់ សត្ថុ បាឥម្ពុេល ឥេបត្វា, “ភេន្ត, តិព្ពត្តតិព្ពត្តដ្ឋាេត អេតាឌបុប្ផចណ្ណំេយច េម សទីទំ េហាតុ, អេតាឌា ខុច ច េម តាមំ េហាតុ”តិ បត្ថតំ បដ្ឋេបសិៈ សត្ថា “ខុចំ េហាតុ”តិ អនុេមាឥតំ អកាសិៈ េត សព្វេបិ ឃាចតាយុកំ ឥត្វា តេតា ចុតា េឥចេលាេក តិព្ពត្តិត្វា ឱ្ឌមស្មិំ ព្យុទ្ធប្បាេឥ េឥចេលាកា ចចិត្វា េដដ្ឋកុដុម្ពិេកា កុក្កុដចតីភេកេទ ទាឌកុេល តិព្ពត្តិត្វា ចឃប្បេត្តា មហាកប្បិតទាឌា តាម អេហាសិ, េសសា អមច្ចកុេល តិព្ពត្តិំសុៈ េដដ្ឋកុដុម្ពិកស្ស កទិឃា មទ្ទទេដ្ឋ សាកលតកេទ ទាឌកុេល តិព្ពត្តិ, អេតាឌបុប្ផចណ្ណមេចស្សា សទីទំ អេហាសិ, អេតាឌាេត្វចស្សា តាមំ ពទិំសុៈ សា ចឃប្បត្តា មហាកប្បិតទេញ្ញា េពហំ ពត្វា អេតាឌាេឥឌី តាម អេហាសិៈ េសសិត្ថិេឃាបិ អមច្ចកុេលសុ តិព្ពត្តិត្វា ចឃប្បត្តា េតសំេយច អមច្ចបុត្តាត់ េពហាតិ អកមិំសុៈ េត សេព្វ ទេញ្ញា សម្បត្តិសឌិសំ សម្បត្តិំ អនុភចិំសុៈ ឃឌា ទាឌា សព្វាលង្ការបដិមណ្ឌិេតា ហត្ថិំ អភិរុហិត្វា ចិចទិ, តឌា េតបិ តេថច ចិចទត្តិៈ តស្មិំ អេស្សត ចា ទេថត ចា ចិចទេន្ត េតបិ តេថច ចិចទត្តិ? ខុចំ េត ខុកេតា ហុត្វា កតាត់ បុញ្ញាត់ អានុភាេចត ខុកេតាច សម្បត្តិំ អនុភចិំសុៈ ទេញ្ញា បត ពេលិ, ពលចាហេតា, បុេប្ផា, បុប្ផចាហេតា, សុបេត្តាតិ បញ្ច អស្សា េហាន្តិៈ ទាឌា េតសុ សុបត្តំ អស្សំ សយំ

អារោហតិ, ឡូតេរ ចត្តារោ អស្សារោហាតិ សាសនាហរណត្ថាយ អគាសិ៍ រាជា តេ បិតេតាច តេការេត្វា "កច្ឆ ត្វំ វា ពីណិ វា ឃោសនាតិ អាហិណ្ឌិត្វា ញុទ្ធស្ស វា ឆយុស្ស វា សញ្ញស្ស វា ឱ្បបត្តកាចំ ឆាត្វា បណ្ឌិតុលសាសនំ អាហរថា"តិ បេសេសិ៍ តេ ចតុហិ ទ្វារេហិ និក្ខមិត្វា ពីណិ ឃោសនាតិ អាហិណ្ឌិត្វា សាសនំ អលភិត្វា បច្ចាគច្ឆិំសុ៍

អនេកទិវសំ រាជា សុបត្តិ អស្សំ អារុយ្ហអយច្ចសហស្សបរិវុតោ ឱ្បាតិ គច្ឆន្តោ កិលត្តុរប បញ្ចសតចាលិឌកេ តរាទិ បជិសន្តេ ទិស្វា "ឡូរេប អង្គាតកិលត្តា, អង្គា ឡូរេបំ សត្តិកា ឲ្យកំ កង្កំ សាសនំ សោស្សាមី"តិ តេ បក្កោសាបេត្វា "កុតោ អាគច្ឆថា"តិ បុច្ឆិ៍ "អត្ថិ, ទេវ, ឡូតោ ជិនតិឃោសនសតបត្តុកេ សាចត្ថិ តាយ តរាទិ, តតោ អាគច្ឆាមា"តិ៍ "អត្ថិ បន តេ ឋានេ កិញ្ចិ សាសនំ ឱ្បបត្តុ"ន្តិ៍ "ទេវ, អញ្ញំ កិញ្ចិ នត្ថិ, សមុឡាសមុទ្ទា បន ឱ្បបន្នោ"តិ៍ រាជា តាវទេវ បញ្ចវណ្ណាយ បីតិយា ផុដ្ឋសរីរោ កិញ្ចិ សល្លក្ខេតុំ អសក្កោន្តោ មុហុត្តំ ជិតិតាយេត្វា, "តាតា, កិំ វទេថា"តិ បុច្ឆិ៍ "ញុទ្ធោ, ទេវ, ឱ្បបន្នោ"តិ៍ រាជា ទុតិយម្បិ តតិយម្បិ តថេវ ជិតិតាយេត្វា ចតុត្ថេ វារេ "កិំ វទេថ, តាតា"តិ បុច្ឆិត្វា "ញុទ្ធោ, ទេវ, ឱ្បបន្នោ"តិ វុត្តេ, "តាតា, តេ សតសហស្សំ ទទាមី"តិ វត្វា "អញ្ញម្បិ កិញ្ចិ សាសនំ អត្ថី"តិ បុច្ឆិ៍ "អត្ថិ, ទេវ, ឆយុ ឱ្បបន្នោ"តិ៍ រាជា តម្បិ សុត្វា បុរិមនយេនេវ តយោ វារេ ជិតិតាយេត្វា ចតុត្ថេ វារេ "ឆយុ ឱ្បបន្នោ"តិ វុត្តេ "ឥទាបិ តេ សតសហស្សំ ទម្មី"តិ វត្វា "អបរម្បិ សាសនំ អត្ថិ, តាតា"តិ បុច្ឆិ៍ "អត្ថិ, ទេវ, សញ្ញរតនំ ឱ្បបន្ន"ន្តិ៍ រាជា តម្បិ សុត្វា តយោ វារេ ជិតិតាយេត្វា ចតុត្ថេ វារេ "សញ្ញោ"តិ បទេ វុត្តេ "ឥទាបិ តេ សតសហស្សំ ទម្មី"តិ វត្វា អយច្ចសហស្សំ ឱ្លលោកេត្វា, "តាតា, កិំ ករិស្សថា"តិ បុច្ឆិ៍ "ទេវ, តុម្ហេ កិំ ករិស្សថា"តិ? "អហំ, តាតា, 'ញុទ្ធោ ឱ្បបន្នោ, ឆយុ ឱ្បបន្នោ, សញ្ញោ ឱ្បបន្នោ'តិ សុត្វា ន បុន និវត្តិស្សាមិ, សត្ថុ សន្តិកេ គន្ត្វា តស្ស សន្តិកេ បព្ពជិស្សាមី"តិ៍ "មយម្បិ, ទេវ , តុម្ហេហិ សទ្ធិំ បព្ពជិស្សាមា"តិ៍ រាជា សុវណ្ណបដេ អក្ខរានិ លិខាបេត្វា វាណិជកេ អាហ – "អនោជា តាយ ទេវី តុម្ហាកំ ពីណិ សតសហស្សានិ ទស្សតិ, ឲ្យវញ្ច បន តំ វទេយ្យាថ 'រជ្ជំ កិរ តេ ឡូស្សរិយំ ជិស្សដ្ឋំ, យថារុចិ សម្បត្តិំ បរិភុញ្ជាហី'តិ, សចេ បន តេ 'រាជា កហ'ន្តិ បុច្ឆតិ, 'សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិស្សាមីតិ វត្វា គតោ'តិ អារោចេយ្យាថា"តិ៍ អយច្ចាបិ អត្តនោ អត្តនោ ភរិយានំ តថេវ សាសនំ បហិណិំសុ ៍ រាជា វាណិជកេ ឱ្យយ្យាបេត្វា អស្សំ អភិរុយ្ហអយច្ចសហស្សបរិវុតោ តំ ខណំយេវ និក្ខមិ៍

សត្ថាបិ តំ ទិវសំ បច្ចូសកាលេ លោកំ វោលោកេន្តោ មហាកប្បិនរាជានំ សបរិវារំ ទិស្វា "អយំ មហាកប្បិនោ វាណិជកានំ សន្តិកា តិណ្ណំ រតនានំ ឱ្បបត្តកាចំ សុត្វា តេសំ វចនំ ពីហិ សតសហស្សេហិ បូជេត្វា រជ្ជំ បហាយ អយច្ចសហស្សេហិ បរិវុតោ មំ ឧទ្ទិស្ស បព្ពជិតុកាមោ ស្វេ និក្ខមិស្សតិ៍ សោ សបរិវារោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិស្សតិ, បច្ចុគ្គមនមស្ស ករិស្សាមី"តិ បុនទិវសេ វក្កវត្តី ជិយ ក្ខុទ្ទកកាយវេការំ បច្ចុគ្គច្ឆន្តោ សយមេវ បត្តចីវរំ គហេត្វា ជិសវោឃនសតំ មគ្គំ បច្ចុគ្គន្ត្វា ចន្ទភាគាយ តទិយា ពីរេ និគ្រោធរុក្ខមូលេ ឆព្ពណ្ណរស្មិយោ ជិស្សជ្ជេន្តោ និសីទិ៍ "រាជាបិ អាគច្ឆន្តោ ឲ្យកំ នទិំ បត្វា "កា នាមេសា"តិ បុច្ឆិ៍ "អបរច្ឆា នាម, ទេវា"តិ៍ "កិមស្សា បរិមាណំ, តាតា"តិ? "គម្ភីរតោ គាវុតំ, បុថុលតោ ទ្វេ គាវុតានិ, ទេវា"តិ៍ "អត្ថិ បនេត្ថ នាវា វា ឱ្យឡុម្ពោ វា"តិ? "នត្ថិ, ទេវា"តិ៍ "នាវាទីនិ ឱ្លលោកេន្តេ អម្ហេ ជាតិ ជរំ ឱ្បនេតិ, ជរា មរណំ៍ អហំ និព្ពេមតិកោ ហុត្វា ពីណិ រតនានិ ឧទ្ទិស្ស និក្ខន្តោ, តេសំ មេ អានុភាវេន ឥទំ ឧទកំ ឧទកំ ជិយ មា អហោសី"តិ តិណ្ណំ រតនានំ គុណំ អាវជ្ជេត្វា "ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ"តិ ញុទ្ធានុស្សតិ អនុស្សរន្តោ សបរិវារោ អស្សសហស្សេន ឱ្យទកបិដ្ឋិ៍ បក្ខន្ទិ៍ សិន្ធវា បិដ្ឋិបាសាណេ ជិយ បក្ខន្ទិំសុ៍ ខុរានំ

អក្កា គេច ទេមិស៊

នោ តំ ក្ខត្តទិត្វា បុរទេវា កន្ធទេត្វា អបទេមិ តងិ ជិន្វា “អយំ កា តាយា”តិ បុច្ឆិ៍ “តឹលចាហិតិ តាយ, ទេចា”តិ៍ “កិយស្សា បរិយាលា”ត្តិ? “កម្ពីទទេវាបិ បុត្ថុលទេវាបិ អឆ្ឈទេឃាឌតំ, ទេចា”តិ៍ នេវេំ បុរិយបឌឹបទេយច៍ តំ បត តងិ ជិន្វា “ក្ខាក្លាទេវា កកចតា ឆទេម្ពា”តិ ឆម្ពាត្ថស្សតិ អត្ថស្សទេត្វា បណ្ណត្តិ៍ តមិ អតិក្កមិត្វា កន្ធទេត្វា អបទេមិ តងិ ជិន្វា “អយំ កា តាយា”តិ បុច្ឆិ៍ “ចត្ថកាកា តាយ, ទេចា”តិ៍ “កិយស្សា បរិយាលា”ត្តិ? “កម្ពីទទេវាបិ បុត្ថុលទេវាបិ ទេឃាឌតំ, ទេចា”តិ៍ នេវេំ បុរិយបឌឹបទេយច៍ ត្ថុយំ បត តងិ ជិន្វា “ស្សុបជិបទេត្វា កកចទេវា ឃាចកបទេវ្ឋា”តិ បញ្ឋាត្ថស្សតិ អត្ថស្សទេត្វា បណ្ណត្តិ៍ តំ បត តងិ អតិក្កមិត្វា កន្ធទេត្វា បត្ថ បទីទទេវា តិក្ខត្វា លត្ថាល្លាទម្ពិទេឃា អឆ្ឈប៍ តិទេក្រាឆទុក្លស្ស ឃាលាចិជបបលិឃាតិ ទេឃាចណ្ណយឃាតិ ចិយ អទេហស៊ ទាឌា ចិទត្តិ – “អយំ បត ខ្ចកាទេឃា គេច ចត្ថស្ស, ត ឃុទិយស្ស, ត ទេចយាទក្រាហ្វតាកាស៊ុបណ្ណាឌឹតំ អឆ្ឆាតាទស្ស, អឆ្នា អហំ បត្វាទំ ក្ខឆ្ពិស្ស អាកច្ឆទេត្វា យហាទេកាតយត្ថទេឆ្កត ជិទេជ្ជា កចិស្សាយឹ”តិ៍ នេវា តាចទេចច អស្សបិជ្ជិទេវា ខ្ចតាទិត្វា ខ្ចតតាបទីទេវា ទម្ពិអត្ថឃាទេគ បត្វាទំ ក្ខបបក្ខមិត្វា យទេតាមិលិទទេវ តិមុឌ្ឍទេត្វា ចិយ ត្ថុឆ្ពិទម្ពិតំ អទេត្វា បចិសិត្វា បត្វាទំ ចត្តិត្វា ឲ្យកយត្តិ តិបឹងិ បត្ថិ អយច្ចបហស្សត, បត្វា តស្ស អត្ថបុត្តិ ពចំ ពទេចសិ៍ ទេឃបតាចឃាទេត ទាឌា បបទិចាទេវា ទេឃាតាបត្តិចលេ បតិជ្ជហិ៍ អច បទេត្តច ក្ខជ្ជហិត្វា បត្តត្ថិ ឃាជិស៊ បត្វា “អាកមិស្សតិ ត្ថ ទេវា ត្ថុទេយំ ក្បុលបុត្តាតំ ត្ថុឆ្ពិយបត្តឌឹចទ”ត្តិ ក្ខបឆាទទេត្វា “ត្ថុទេយ ក្បុលបុត្តា បទេច្ចកត្ថុឆ្ពបហស្សស្ស ឌឹចទបហស្សំ អជស៊, កស្សបបម្ពាបម្មត្ថកាលេ ឌឹបតិឃា តិក្ខុបហស្សាតមិ ឌឹបតិឌឹចទបហស្សាតិបិ អជស៊ អគច្ឆទិយំ ត្ថុទេយំ ត្ថុឆ្ពិយបត្តឌឹចទាកយត”ត្តិ ឌាត្វា ឆក្លុលាហត្វំ បឃាទេត្វា “ឲ្យច, កិក្លុទេចា, ចទច ក្រាហ្វចទិយំ បម្ពា ភុក្លស្ស អត្ថកិរិឃាឃា”តិ អាហ៍ ទេវ តាចទេចច អជ្ជបរិក្លាទឆទា ចស្សបជ្ជិកទេត្វា ចិយ ហុត្វា ទេចហាទំ អត្យាកត្វា បទេច្ចាទាហិត្វា បត្វាទំ ចត្តិត្វា តិបឹងិស៊

ទេវបិ ចាលិឌកា ទាឌក្បុល កត្វា ទត្ថា បហិតកាចំ អាទេវាចាទេបត្វា ទេចិយា “អាកច្ឆត្វា”តិ ត្ថុទេត្វ បចិសិត្វា ចត្តិត្វា ឲ្យកយត្តិ អជ្ជិស៊ អច គេត ទេចឹ បុច្ឆិ – “តាតា, កិំ ការណា អាកតាត្វា”តិ? “យឃំ ទត្ថា ត្បុយព្យាំ បត្តិកំ បហិតា, តិលិ កិទ គេវា បតាបហស្សាតិ ទេចា”តិ៍ “តាតា, អតិពាហ្វំ កលាច, កិំ ត្បុទេយត្ថិ ទត្ថា ពតំ, កិម្ពិ ទេចា ទាឌា បឃទេត្វា ឲ្យត្តកំ ឆតំ ឌាទេបសិ”តិ? “ទេចិ, ត អត្ថា កិញ្ចិ ពតំ, ទត្ថា បត ឲ្យកំ ឃាឃតំ អាទេវាចឃិយព្យាំ”តិ? “បក្កា បត, តាតា, យឃំព្យាអាទេវាចត្បា”ត្តិ៍ “បក្កា, ទេចឹ”តិ៍ “ទេវត ហិ, តាតា, ចទេចា”តិ៍ “ទេចិ ត្បុទេជ្ជា ទេលិទេក ក្ខបទេត្វា”តិ៍ ឃាបិ “តំ ស្សុត្វា បុរិយតទេឃគេច ឃឹតិឃា ឃុជ្ជបទីទា តិក្លត្តំ កិញ្ចិ អបល្លុទក្លត្វា ចត្បុទេត្វ ចាទេទ ‘ត្បុទេជ្ជា’តិ បងំ ស្សុត្វា, តាតា, ត្ថុយម្ពិ បទេ ទត្ថា កិំ ជិត្ត”ត្តិ? “បតាបហស្សំ, ទេចឹ”តិ៍ “តាតា , អគត្ថច្ឆិកំ ទត្ថា ពតំ ឲ្យចទ្ធុំ ឃាឃតំ ស្សុត្វា ត្បុយព្យាំ បតាបហស្សំ ឆឃទេគត៍ អហត្រាទេចា យយ ភុក្កតបណ្ណាកាទេទ តិលិ បតាបហស្សាតិ ឆម្ពិ, អបទេមិ ត្បុទេយត្ថិ ទត្ថា កិំ អាទេវាចិត”ត្តិ? ទេវ ត្ថុឆត្វិឆត្វាតិ ត្ថុតទាតិបិ ទេក្ខ ឃាឃតាតិ អាទេវាចឃិស៊ ទេចឹ បុរិយតទេឃគេច ឃឹតិឃា ឃុជ្ជបទីទា តិក្លត្តំ កិញ្ចិ អបល្លុទក្លត្វា ចត្បុទេត្វ ចាទេទ តទេចច ស្សុត្វា តិលិ តិលិ បតាបហស្សាតិ ឌាទេបសិ, ឲ្យចំ ទេវ បត្ថាតិបិ ក្ខាឆប បតាបហស្សាតិ លតិស៊

អច គេត ទេចឹ បុច្ឆិ – “ទាឌា កហំ, តាតា”តិ? ទេចិ, “បត្វាទំ ក្ខឆ្ពិស្ស ‘បត្តឌិស្សាឃឹ’តិ កទេវា”តិ៍ “យឃំព្យាទេវត កិំ ឃាឃតំ ជិត្ត”ត្តិ? “បត្តា កិទ ទេវត ត្បុយព្យាំ ត្ថុស្សទិយំ ចិស្សជ្ជិ, ត្បុទេយព្យាំទ ឃចាទុចិឃា បយត្តិ អត្ថកចចា”តិ៍ “អយច្ចា បត កហំ, តាតា”តិ? ទេវបិ “‘ទត្ថា បត្ថិទេឃច

បព្ពជិស្សាមា’តិ គតា, ភន្តេ”តិ។ សា តេន កថិយមានា បក្កោសាបេត្វា, អយ្យេ, តុម្ហាកំ សាមិកា “រញ្ញោ សន្តិកេ បព្ពជិស្សាមា”តិ គតា, “តុម្ហេ ករិស្សថា”តិ? “កិំ បន តេហិ អយ្យានំ សាសនំ បហិតំ, ភន្តេ”តិ? “តេហិ កិរ អត្តនោ សម្បត្តិ តុម្ហាកំ និស្សដ្ឋា, តុម្ហេ កិរ តំ សម្បត្តិំ យថារុចិ បរិភុញ្ជថា”តិ។ “តុម្ហេ បន, ភន្តេ, កិំ ករិស្សថា”តិ? “អយ្យេ, សោ តាវ រាជា សាសនំ សុត្វា មគ្គេ ឋិតកោវ តីហិ សតសហស្សេហិ តីណិ រតនានិ បូជេត្វា ខេឡបិណ្ឌំ វិយ សម្បត្តិំ បហាយ ‘បព្ពជិស្សាមី’តិ និក្ខន្តោ, មយា បន តិណ្ណំ រតនានំ សាសនំ សុត្វា តីណិ រតនានិ តេហិ សតសហស្សេហិ បូជិតានិ, ន ខោ បនេសា សម្បត្តិ នាម រញ្ញោ វន្តា, មយម្បិ វន្តោ វន្តំ កោ រញ្ញោ ខេឡបិណ្ឌំ ជាណុកេហិ បតិដ្ឋហិត្វា មុខេន គណ្ហិស្សតិ, ន មយ្ហំ សម្បត្តិយា អត្ថោ, អហម្បិ សត្ថារំ ឧទ្ទិស្ស គន្ត្វា បព្ពជិស្សាមី”តិ។ “ភន្តេ, មយម្បិ តុម្ហេហិ សទ្ធិំ បព្ពជិស្សាមា”តិ។ “សចេ សក្កោថ, សាធុ, អយ្យេ”តិ? “សក្កោម, ភន្តេ”តិ។ “សាធុ, អយ្យេ, តេន ហិ ឯថា”តិ រថសហស្សំ យោជាបេត្វា រថំ អារុយ្ហ និក្ខមិត្វា អន្តរាមគ្គេ បវត្តំ នទិំ ទិស្វា យថា រញ្ញា បុដ្ឋំ, តថេវ បុច្ឆិត្វា សព្ពបវត្តិំ សុត្វា “រញ្ញោ គមនមគ្គំ ឱលោកេថា”តិ វត្វា “សិន្ធវានំ បាទបលញ្ជំ ន បស្សាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “រាជា តីណិ រតនានិ ឧទ្ទិស្ស និក្ខន្តោ សច្ចកិរិយំ កត្វា គតោ ភវិស្សតិ។ អហម្បិ តីណិ រតនានិ ឧទ្ទិស្ស និក្ខន្តា, តេសមេវ អនុភាវេន ឧទកំ ឧទកំ វិយ មា អហោសី”តិ តីណិ រតនានិ អនុស្សរិត្វា រថសហស្សំ បេសេសិ។ ឧទកំ បិដ្ឋិបាសាណសទិសំ អហោសិ។ ចន្ទភាគំ អវគាហិត្វា ឋិតោ ឧទកំ រថាបិ ន តេមយិំសុ។ ឯវំ តេហិ ឧទកំ វិស្សជ្ជិតានិ គតេន ឧទកំ ឋិតំ។ សត្ថាបិ ឧបកដ្ឋា

អថ សត្ថា តស្សាគមនកាលេ យថា អត្តនោ សន្តិកេ និសិន្នា ភិក្ខូ ន បស្សន្តិ, ឯវមកាសិ។ សាបិ គន្ត្វា គន្ត្វា សត្ថុ សរីរតោ និក្ខន្តា ឆព្ពណ្ណរស្មិយោ ទិស្វា តថេវ និវត្តិត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ ឋិតា បុច្ឆិ – “ភន្តេ, មហាកប្បិនោ តុម្ហាកំ ឧទ្ទិស្ស និក្ខន្តោ អាគតោ ភវេយ្យ, កហំ សោ, អម្ហាកម្បិ តំ ទស្សេថា”តិ? “និសីទថ តាវ, ឥធេវ តំ បស្សិស្សថា”តិ។ តា តុដ្ឋាបិ តុដ្ឋចិត្តា “ឥធេវ កិរ និសិន្នា សាមិកេ បស្សិស្សាមា”តិ និសីទិំសុ។ សត្ថា តាសំ អនុបុព្ពិំ កថំ កថេសិ, អនោជាទេវី ទេសនាវសានេ សបរិវារា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ មហាកប្បិនត្ថេរោ តាសំ ធម្មទេសនំ សុណន្តោ សបរិវារោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិ។ តស្មិំ ខណេ សត្ថា តាសំ តេ ភិក្ខូ អរហត្តប្បត្តេ ទស្សេសិ។ តាសំ កិរ អាគតក្ខណេយេវ អត្តនោ សាមិកេ បព្ពជិតវេសេ ទិស្វា ចិត្តំ ឯកគ្គំ ន ភវេយ្យ, តេន មគ្គផលានិ បត្តុំ ន សក្កុណេយ្យុំ។ តស្មា អចលសទ្ធាយ បតិដ្ឋិតកាលេ តាសំ តេ ភិក្ខូ អរហត្តប្បត្តេយេវ ទស្សេសិ។

តាបិ តេ ទិស្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, តុម្ហាកំ តាវ បព្ពជិតកិច្ចំ មត្ថកំ បត្ត”ន្តិ វត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ ឋិតា បព្ពជ្ជំ យាចិំសុ។ ឯវំ កិរ វុត្តេ “សត្ថា ឧប្បលវណ្ណាយ អាគមនំ ចិន្តេសី”តិ ឯកច្ចេ វទន្តិ។ សត្ថា បន តា ឧបាសិកាយោ អាហ – “សាវត្ថិំ គន្ត្វា ភិក្ខុនិឧបស្សយេ បព្ពជេថា”តិ។ តា អនុបុព្ពេន ជនបទចារិកំ ចរមានា អន្តរាមគ្គេ មហាជនេន អភិហដសក្ការសម្មានា បទសាវ វីសយោជនសតិកំ គន្ត្វា ភិក្ខុនិឧបស្សយេ បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ សត្ថាបិ ភិក្ខុសហស្សំ អាទាយ អាកាសេនេវ ជេតវនំ អគមាសិ។ តត្រ សុទំ អាយស្មា មហាកប្បិនោ រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានាទីសុ “អហោ សុខំ, អហោ សុខ”ន្តិ ឧទានំ ឧទានេន្តោ វិចរតិ។ ភិក្ខូ ភគវតោ អារោចេសុំ – “ភន្តេ, មហាកប្បិនោ ‘អហោ សុខំ, អហោ សុខ’ន្តិ ឧទានំ ឧទានេន្តោ វិចរតិ, អត្តនោ កាមសុខំ រជ្ជសុខំ អារព្ភ កថេសិ មញ្ញេ”តិ។ សត្ថា តំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ, កប្បិន, កាមសុខំ រជ្ជសុខំ អារព្ភ ឧទានំ ឧទានេសី”តិ។ “ភគវា មេ, ភន្តេ, តំ អារព្ភ ឧទានភាវំ វា អនុទានភាវំ វា ជានាតី”តិ? សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, មម បុត្តោ កាមសុខំ រជ្ជសុខំ អារព្ភ ឧទានំ ឧទានេតិ, បុត្តស្ស បន មេ

ធម្មបីតិ នាម ធម្មរតិ នាម ឧប្បជ្ជតិ, សោ អមតមហានិព្ពានំ អារព្ភ ឯវំ ឧទានំ ឧទានេសី"តិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៧៩.

"ធម្មបីតិ សុខំ សេតិ, វិប្បសន្នេន ចេតសា;

អរិយប្បវេទិតេ ធម្មេ, សទា រមតិ បណ្ឌិតោ"តិ។

តត្ថ ធម្មបីតីតិ ធម្មបាយកោ, ធម្មំ បិវន្តោតិ អត្ថោ។ ធម្មោ ច នាមេស ន សក្កា ភាជនេន យាគុអាទីនិ វិយ បាតុំ? នវវិធំ បន លោកុត្តរធម្មំ នាមកាយេន ផុសន្តោ អារម្មណតោ សច្ឆិករោន្តោ បរិញ្ញាភិសមយាទីហិ ទុក្ខាទីនិ អរិយសច្ចានិ បដិវិជ្ឈន្តោ ធម្មំ បិវតិ នាម។ សុខំ សេតីតិ ទេសនាមត្តមេតំ, ចតូហិបិ ឥរិយាបថេហិ សុខំ វិហរតីតិ អត្ថោ។ វិប្បសន្នេនាតិ អនាវិលេន និរុបក្កិលេសេន។ អរិយប្បវេទិតេតិ ពុទ្ធាទីហិ អរិយេហិ បវេទិតេ សតិបដ្ឋានាទិភេទេ ពោធិបក្ខិយធម្មេ។ សទា រមតីតិ ឯវរូបោ ធម្មបីតិ វិប្បសន្នេន ចេតសា វិហរន្តោ បណ្ឌិតោ សទា រមតិ អភិរមតីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបន្នាទយោ អហេសុំ។

មហាកប្បិនត្ថេរវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥. បណ្ឌិតសាមណេរវត្ថុ

ឧទកញ្ហិ នយន្តីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បណ្ឌិតសាមណេរំ អារព្ភ កថេសិ។

អតីតេ កិរ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធោ វីសតិខីណាសវសហស្សបរិវារោ ពារាណសិំ អគមាសិ។ មនុស្សា អត្តនោ ពលំ សល្លក្ខេត្វា អដ្ឋបិ ទសបិ ឯកតោ ហុត្វា អាគន្តុកទានាទីនិ អទំសុ។ អថេកទិវសំ សត្ថា ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ ឯវំ អនុមោទនមកាសិ –

"ឧបាសកា ឥធ ឯកច្ចោ 'អត្តនោ សន្តកមេវ ទាតុំ វដ្ដតិ, កិំ បរេសំ សមាទបិតេនា'តិ អត្តនាវ ទានំ ទេតិ, បរំ ន សមាទបេតិ ។ សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ ភោគសម្បទំ លភតិ, នោ បរិវារសម្បទំ។ ឯកច្ចោ បរំ សមាទបេតិ, អត្តនា ន ទេតិ។ សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ បរិវារសម្បទំ លភតិ, នោ ភោគសម្បទំ។ ឯកច្ចោ អត្តនាបិ ន ទេតិ, បរម្បិ ន សមាទបេតិ។ សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ នេវ ភោគសម្បទំ

លភតិ, ន បរិវារសម្បទំ, វិឃាសាទោ ហុត្វា វិចរតិ ។ ឯកច្ចោ អត្តនា ច ទេតិ, បរេ ច សមាទបេតិ ។ សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ ភោគសម្បទម្បិ លភតិ បរិវារសម្បទម្បី”តិ ។

តំ សុត្វា សមីបេ ឋិតោ ឯកោ បណ្ឌិតបុរិសោ ចិន្តេសិ – “អហំ ទានិ តថា ករិស្សាមិ, យថា មេ ឧភោបិ សម្បត្តិយោ ភវិស្សន្តី”តិ ។ សោ សត្ថារំ វន្ទិត្វា អាហ – “ភន្តេ, ស្វាតនាយ មយ្ហំ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ ។ “កិត្តកេហិ តេ ភិក្ខូហិ អត្ថោ”តិ? “កិត្តកា បន វោ, ភន្តេ, បរិវារា”តិ? “វីសតិ ភិក្ខុសហស្សានី”តិ ។ “ភន្តេ, សព្ពេហិ សទ្ធិំ ស្វាតនាយ មយ្ហំ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ ។ សត្ថា អធិវាសេសិ ។ សោ គាមំ បវិសិត្វា, “អម្មតាតា, ស្វាតនាយ មយា ពុទ្ធប្បមុខោ ភិក្ខុសង្ឃោ និមន្តិតោ, តុម្ហេ យត្តកានំ ភិក្ខូនំ ទាតុំ សក្ខិស្សថ, តត្តកានំ ទានំ ទេថា”តិ អារោចេត្វា វិចរន្តោ អត្តនោ អត្តនោ ពលំ សល្លក្ខេត្វា “មយំ ទសន្នំ ទស្សាម, មយំ វីសតិយា, មយំ សតស្ស, មយំ បញ្ចសតាន”ន្តិ វុត្តេ សព្ពេសំ វចនំ អាទិតោ បដ្ឋាយ បណ្ណេ អារោបេសិ ។

តេន ច សមយេន តស្មិំ នគរេ អតិទុគ្គតភាវេន “មហាទុគ្គតោ”តិ បញ្ញាតោ ឯកោ បុរិសោ អត្ថិ ។ សោ តម្បិ សម្មុខាគតំ ទិស្វា, “សម្ម មហាទុគ្គត, មយា ស្វាតនាយ ពុទ្ធប្បមុខោ ភិក្ខុសង្ឃោ និមន្តិតោ, ស្វេ នគរវាសិនោ ទានំ ទស្សន្តិ, “ត្វំ កតិ ភិក្ខូ ភោជេស្សសី”តិ? “សាមិ, មយ្ហំ កិំ ភិក្ខូហិ, ភិក្ខូហិ នាម សធនានំ អត្ថោ, មយ្ហំ បន ស្វេ យាគុអត្ថាយ តណ្ឌុលនាឡិមត្តម្បិ នត្ថិ, អហំ ភតិំ កត្វា ជីវាមិ, កិំ មេ ភិក្ខូហី”តិ? សមាទបកេន នាម ព្យត្តេន ភវិតព្ពំ ។ តស្មា សោ តេន “នត្ថី”តិ វុត្តេបិ តុណ្ហី អហុត្វា ឯវមាហ – “សម្ម មហាទុគ្គត, ឥមស្មិំ នគរេ ពហូ ជនា សុភោជនំ ភុញ្ជិត្វា សុខុមវត្ថំ និវាសេត្វា នានាភរណបដិមណ្ឌិតា សិរិសយនេ សយមានា សម្បត្តិំ អនុភវន្តិ, ត្វំ បន ទិវសំ ភតិំ កត្វា កុច្ឆិបូរមត្តម្បិ ន លភសិ, ឯវំ សន្តេបិ ‘អហំ បុព្ពេ បុញ្ញំ អកតត្តា កិញ្ចិ ន លភាមី’តិ ន ជានាសី”តិ? “ជានាមិ, សាមី”តិ ។ “អថ កស្មា ឥទានិ បុញ្ញំ ន ករោសិ, ត្វំ យុវា ពលសម្បន្នោ, កិំ តយា ភតិំ កត្វាបិ យថាពលំ ទានំ ទាតុំ ន វដ្ដតី”តិ? សោ តស្មិំ កថេន្តេយេវ សំវេគប្បត្តោ ហុត្វា “មយ្ហម្បិ ឯកំ ភិក្ខុំ បណ្ណេ អារោបេហិ, កិញ្ចិទេវ ភតិំ កត្វា ឯកស្ស ភិក្ខុនោ ទស្សាមី”តិ អាហ ។ ឥតរោ “កិំ ឯកេន ភិក្ខុនា បណ្ណេ អារោបិតេនា”តិ ន អារោបេសិ ។ មហាទុគ្គតោបិ គេហំ គន្ត្វា ភរិយំ អាហ – “ភទ្ទេ, នគរវាសិនោ ស្វេ សង្ឃភត្តំ ករិស្សន្តិ, អហម្បិ សមាទបកេន ‘ឯកស្ស ភិក្ខុនោ ទេហី’តិ វុត្តោ, មយម្បិ ស្វេ ឯកស្ស ភិក្ខុនោ ទស្សាមា”តិ ។ អថស្ស ភរិយា “មយំ ទលិទ្ទា, កស្មា តយា សម្បដិច្ឆិត”ន្តិ អវត្វាវ, “សាមិ, ភទ្ទកំ តេ កតំ, មយំ បុព្ពេបិ កិញ្ចិ អទត្វា ឥទានិ ទុគ្គតា ជាតា, មយំ ឧភោបិ ភតិំ កត្វា ឯកស្ស ភិក្ខុនោ ទស្សាម, សាមី”តិ វត្វា ឧភោបិ គេហា និក្ខមិត្វា ភតិដ្ឋានំ អគមំសុ ។

មហាសេដ្ឋិ តំ ទិស្វា “កិំ, សម្ម មហាទុគ្គត, ភតិំ ករិស្សសី”តិ បុច្ឆិ ។ “អាម, អយ្យា”តិ ។ “កិំ ករិស្សសី”តិ? “យំ តុម្ហេ អាណាបេស្សថ, តំ ករិស្សាមី”តិ ។ “តេន ហិ មយំ ស្វេ ទ្វេ តីណិ ភិក្ខុសតានិ ភោជេស្សាម, ឯហិ, ទារូនិ ផាលេហី”តិ វាសិផរសុំ នីហរិត្វា ទាបេសិ ។ មហាទុគ្គតោ ទឡ្ហំ កច្ឆំ ពន្ធិត្វា មហុស្សាហប្បត្តោ វាសិំ បហាយ ផរសុំ គណ្ហន្តោ, ផរសុំ បហាយ វាសិំ គណ្ហន្តោ ទារូនិ ផាលេតិ ។ អថ នំ សេដ្ឋិ អាហ – “សម្ម, ត្វំ អជ្ជ អតិវិយ ឧស្សាហប្បត្តោ កម្មំ ករោសិ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ? “សាមិ, អហំ ស្វេ ឯកំ ភិក្ខុំ ភោជេស្សាមី”តិ ។ តំ សុត្វា សេដ្ឋិ បសន្នមានសោ ចិន្តេសិ – “អហោ ធម្មិកា ទុក្ករំ កតំ, ‘អហំ ទុគ្គតោ’តិ តុណ្ហីភាវំ អនាបជ្ជិត្វា ‘ភតិំ កត្វា ឯកំ ភិក្ខុំ ភោជេស្សាមី’តិ វទតី”តិ ។ សេដ្ឋិភរិយាបិ តស្ស ភរិយំ ទិស្វា, “អម្ម, កិំ កម្មំ ករិស្សសី”តិ បុច្ឆិត្វា “យំ តុម្ហេ អាណាបេស្សថ, តំ ករោមី”តិ វុត្តេ

ឧក្ខលិសាលំ បវេសេត្វា សូបព្យញ្ជនាទីនិ ឋបេសិ។ សា តុដ្ឋី វិយ តុដ្ឋបហដ្ឋា ជីហិ ភោរុទិ រេវ ឱរុណាតិ វ។ អជ្ជ តំ សេដ្ឋិភរិយា បុច្ឆិ – “អម្ម, ត្វំ អតិវិយ តុដ្ឋបហដ្ឋា កម្មំ ករោសិ, កិំ នុ ខោ ការណន្តិ? “អយ្យេ, ស្វេ មេ គេហំ ភតិយា កត្វា ឯកំ ភិក្ខុំ ភោជេស្សាមា”តិ។ តំ សុត្វា សេដ្ឋិភរិយាបិ តស្សា “អហោ វតាយំ ទុក្ករការិកា”តិ បសីទិ។ សេដ្ឋិ មហាទុគ្គតស្ស ជានុំ ឋាលិតការេន “អយំ តេ ភតី”តិ សាលីនំ វតស្សា នាឡិព្ពុយោ ជាបេត្វា “អយំ តេ តុដ្ឋិជាយោ”តិ អបរាបិ វតស្សា នាឡិព្ពុយោ ជាបេសិ។

សោ គេហំ គន្ត្វា ភរិយំ អាហ – “មយា ភតិំ កត្វា សាលី លទ្ធា, អយំ និចារេបិ ភវិស្សតិ, តយា លទ្ធាយ ភតិយា ជលិតេលកដុកភណ្ឌានិ គណ្ហាហី”តិ។ សេដ្ឋិភរិយាបិ បុន តស្សា ឯកំ សប្បិកេរាជិកញ្ច ជលិការតញ្ច កដុកភណ្ឌញ្ច សុទ្ធតណ្ឌុលនាឡិព្ពុយញ្ច ជាបេសិ។ ឋតិ ច ឧភិន្នម្បិ តវ តណ្ឌុលនាឡិព្ពុយោ អហេសុំ។ តេ “ទេយ្យធម្មោ នោ លទ្ធោ”តិ តុដ្ឋហដ្ឋា បាតោវ ឧដ្ឋហិំសុ។ ភរិយា មហាទុគ្គតំ អាហ –

“គច្ឆ, សាមិ, បណ្ណំ បរិយេសិត្វា អាហរា”តិ។ សោ អន្តរាបណេ បណ្ណំ អទិស្វា ភជីតិរំ គន្ត្វា “អជ្ជ អយ្យានំ ភោជនំ ជាតុំ លភិស្សាមី”តិ

បហដ្ឋមានសោ ការេន្តោ បណ្ណំ ឧច្ចិនតិ។ មហាជាលំ ខិបិត្វា ឋិតោ ភេវដ្ដោ “មហាទុគ្គតស្ស សទ្ទេន ភវិតព្ពន្តិ តំ បក្កោសិត្វា បុច្ឆិ –

“អតិវិយ តុដ្ឋចិត្តោ គាយសិ, កិំ នុ ខោ ការណន្តិ? “បណ្ណំ ឧច្ចិនាមិ, សម្មា”តិ។ “កិំ ករិស្សសី”តិ? “ឯកំ ភិក្ខុំ ភោជេស្សាមី”តិ។ “អហោ សុខិតោ, ភិក្ខុ, សោ តវ កិំ បណ្ណំ ខាទិស្សតី”តិ? “កិំ ករោមិ, សម្ម, អត្តនា លទ្ធបណ្ណេន ភោជេស្សាមី”តិ? “តេន ហិ ឯហី”តិ។ “កិំ ករោមិ,

សម្មា”តិ? “ឥមេ មច្ឆេ គហេត្វា បិណ្ឌកាតិ អឌ្ឍកាតិ កហាបណគ្ឃនកាតិ ច ឧទ្ធរាតិ ករោហី”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ នាគរានគរ

មច្ឆេ ភាតុវាសិនោ និមន្តិតនិមន្តិតានំ ភិក្ខូនំ អត្ថាយ ហរិំសុ។ តស្ស មច្ឆពន្ធនានិ ករោន្តស្សេវ ភិក្ខាចារវេលា បត្តា។ សោ វេលំ

សល្លក្ខេត្វា “គមិស្សាមហំ, សម្ម, អយំ ភិក្ខូនំ អាគមនវេលា”តិ អាហ។ “អត្ថិ បន កិញ្ចិ មច្ឆពន្ធន”ន្តិ? “នត្ថិ, សម្ម, សព្ពានិ ចីណានី”តិ។ “តេន

ហិ មយា អត្តនោ អត្ថាយ វាលុកាយ និខណិត្វា ចត្តារោ រោហិតមច្ឆា ឋបិតា, សចេ ភិក្ខុំ ភោជេតុកាមោសិ, ឥមេ គហេត្វា គច្ឆា”តិ

តេ មច្ឆេ តស្ស អទាសិ។

តំ ទិវសំ បន សត្ថា បច្ចូសកាលេ លោកំ វោលោកេន្តោ មហាទុគ្គតំ អត្តនោ ញាណជាលស្ស អន្តោ បវិដ្ឋំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ ភវិស្សតី”តិ

អាវជ្ជេន្តោ “មហាទុគ្គតោ ‘ឯកំ ភិក្ខុំ ភោជេស្សាមី’តិ ភរិយាយ សទ្ធិំ ហិយ្យោ ភតិំ អកាសិ, កតរំ នុ ខោ ភិក្ខុំ លភិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា

“មនុស្សា បណ្ណេ អាពន្ធិតសញ្ញាយ ភិក្ខូ គហេត្វា អត្តនោ អត្តនោ គេហំ នេស្សន្តិ, មហាទុគ្គតោ មំ ឋបេត្វា អញ្ញំ ភិក្ខុំ ន

លភិស្សតី”តិ ឧបធារេសិ។ ពុទ្ធា កិរ ទុគ្គតេសុ អនុកម្បំ ករោន្តិ។ តស្មា សត្ថា បាតោវ សរីរបដិជគ្គនំ កត្វា “មហាទុគ្គតំ សង្គណ្ហិស្សាមី”តិ

គន្ធកុដិំ បវិសិត្វា និសីទិ។ មហាទុគ្គតោបិ មច្ឆេ គហេត្វា គេហំ បវិសន្តោ សក្កស្ស បណ្ឌុកម្ពលសិលាសនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ។ សោ “កិំ នុ ខោ

ការណ”ន្តិ ឱលោកេន្តោ “ហិយ្យោ, មហាទុគ្គតោ ‘ឯកស្ស ភិក្ខុនោ ភិក្ខំ ទស្សាមី’តិ អត្តនោ ភរិយាយ សទ្ធិំ ភតិំ អកាសិ, កតរំ នុ ខោ ភិក្ខុំ

លភិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា “ភទ្ទវតស្ស អញ្ញោ ភិក្ខុ, សត្ថា បន មហាទុគ្គតស្ស សង្គហំ ករិស្សាមី”តិ គន្ធកុដិយំ និសិន្នោ។ មហាទុគ្គតោ អត្តនោ

ឧបកប្បនកំ យាគុភត្តំ បណ្ណសូបេយ្យម្បិ តថាគតស្ស ទទេយ្យ, “យំនូនាហំ មហាទុគ្គតស្ស គេហំ គន្ត្វា ភត្តការកកម្មំ ករេយ្យ”ន្តិ

អញ្ញាតកវេសេន តស្ស គេហសមីបំ គន្ត្វា “អត្ថិ នុ ខោ កស្សចិ កិញ្ចិ ភតិយា កាតព្ព”ន្តិ បុច្ឆិ។ មហាទុគ្គតោ តំ ទិស្វា អាហ – “សម្ម, កិំ

កម្មំ ករិស្សសី”តិ? “អហំ, សាមិ, សព្ពសិប្បិកោ, មយ្ហំ អជាននសិប្បំ នាម នត្ថិ, យាគុភត្តាទីនិបិ សម្បាទេតុំ ជានាមី”តិ។ “សម្ម, មយំ តវ

កម្មេន អត្ថិកា, តុយ្ហំ បន កិញ្ចិ ទាតព្ពំ ភតិំ ន បស្សាមា”តិ។ “កិំ បន តេ កាតព្ព”ន្តិ? “ឯកស្ស ភិក្ខុស្ស ភិក្ខំ ទាតុកាមោម្ហិ, តស្ស

ឃាក្យកត្តសំចិនាត់ ត្ថូត្ថាយឹ”តិ៍ “សទេច ហិក្កុស្ស ហិក្កិ ឥស្សសិ, ត ទេយ កតិឃា អទេត្វា, កិ យយ ប្ញុញ្ញា ត ចទ្ធតិ”តិ? “ឲចំ សទេត្ត សាទ្យ, សយ្ញូ, បចិសា”តិ៍ ទេសា តស្ស ទេកហំ បចិសិត្វា ទេតលតល្ហុលិឌឹតិ អាហទាទេបត្វា “កន្ថ, អត្តទេតា បត្តហិក្កិ អាទេតហឹ”តិ តំ ក្ខទេឃ្យាទេឌសិ៍ ឌាតទេចឃ្យាចឌិទេកាបិ បទេល្ណ អាទេទាបិតតិឃាទេយទេតច ទេតសំ ទេតសំ ទេកហាតិ ហិក្កុ បហិលិ៍

យហាទ្យក្កទេតា តស្ស សត្តិកំ កត្វា “យឃំ្យាបត្តហិក្កិ ទេឥហឹ”តិ អាហ៍ ទេសា តស្មិំ លទេលា សតិ លហិត្វា “អហំ តច ហិក្កិ បយុទេដ្ឋ”តិ អាហ៍ យហាទ្យក្កទេតា តិលិលាឃ សត្តិឃា ក្យន្ថិឃំ បហទេដា ចិឃ, “សាយិ, កស្វា យំ តាទេសសិ, អហំ តឃា ហិទេឃ្យា សយាឥបិទេតា ករិឃាឃ សត្តិ ឌិចសំ កតិ កត្វា អឌ្ឈ បិទេតាច បល្លត្វាឃ តឌឹតីទេ អាហិល្លិត្វា អាកទេតា, ទេឥហិ ទេយ ឲកំ ហិក្កុ”ត្តិ ឥាហា បក្កឃ្យាបទិទេឥចិ៍ យត្យុស្សា សត្ថិបតិត្វា “កិទេយតំ, យហាទ្យក្កតា”តិ ប្ញុន្ថិស្ុ៍ ទេសា តយត្វំ អាទេទាទេចសិ៍ ទេត ទេចឃ្យាចឌិកំ ប្ញុន្ថិស្ុ – “សត្វំ កិទ, សយ្ញូ, តឃា ឲស ‘កតិ កត្វា ឲកស្ស ហិក្កុស្ស ហិក្កិ ទេឥហឹ’តិ សយាឥបិទេតា”តិ? “អាយ , អយ្យា”តិ៍ “ការិឃំ ទេត កយ្ញំ កតំ, ទេឃា ត្វំ ឲត្តទេក ហិក្កុ សំចិឥហទេត្តា ឲតស្ស ឲកំ ហិក្កុ តាឥាសឹ”តិ៍ ទេសា ទេតសំ ចទេតត យក្ស្នទេតា តំ អាហ – “សយ្ញូ យហាទ្យក្កត, យា យំ តាសយិ, អហំ តច ការទេលា យហាចិទេហសំ បទេត្វា, យត្យុស្សា បទេល្ណ អាទេទាបិតតិឃាទេយត អត្តទេតា អត្តទេតា បត្តហិក្កុ តឃិសុ, អត្តទេតា ទេកទេហ តិសិត្ថហិក្កុ តឹហទិត្វា ទេឥទេត្តា តាយ តត្វិ, សត្វា បត យុលំ ទេឆាចិត្វា កត្តក្យុឌិឃទេយច តិសិទេត្នា, ទាឌឃុចទាឌទេសតាបតិអាទេឥឃា សត្វុ កត្តក្យុឌិទេតា ហិក្កុយត់ ឡូទេលិទេកត្វា តិសិត្នា សត្វុ បត្តំ កទេហត្វា ‘កយិស្សាយា’តិ៍ ត្យត្ថា តាយ ទ្យក្កទេត អត្យកយ្យំ កទេទាត្តិ, ត្វំ ចិហាទំ កត្វា ‘ទ្យក្កទេតាយិ្យកទេត្ត, យយ សក្កហំ កទេទាឆា’តិ សត្វាទំ ចត្ថុ, សទេច ទេត ប្ញុញ្ញា អត្វិ, អត្ថា លន្ថសឹ”តិ៍

ទេសា ចិហាទំ អកយាសិ៍ អច តំ អទេញ្ញាស្ុ ឌិចទេសស្ុ ចិហាទេទ ចិឈាសាឥកាទេចត ឌិដ្ឋត្វា ទាឌឃុចទាឌាឥទេឃា, “យហាទ្យក្កត, ត តាច កត្តកាទេលិ, កស្វា ត្វំ អាកន្ថសឹ”តិ អាហំសុ៍ ទេសា “ឌាតាយិ, សាយិ, ‘ត តាច កត្តកាទេលិ’តិ៍ សត្វាទំ បត ចត្តិត្វំ អាកន្ថាយឹ”តិ ចឥទេត្តា កត្តា កត្តក្យុឌិឃា ក្ខយុទេទ សឹសំ ឥទេបត្វា បត្វុបតិដ្ឋិទេតត ចត្តិត្វា, “កទេត្ត, ត្ថុយស្មិំ តកទេទ យឃា ទ្យក្កតតទេទា តត្វិ, អចស្សទេឃា ទេយ ទេហាច, កទេទាច ទេយ សក្កហ”ត្តិ អាហ៍ សត្វា កត្តក្យុឌិត្ថាទំ ចិចទិត្វា បត្តំ តឹហទិត្វា តស្ស ហទេត្វ ឥទេបសិ៍ ទេសា ចក្កចត្តិសិទិ បទេត្វា ចិឃ អទេហាសិ, ទាឌឃុចទាឌាឥទេឃា អញ្ញាយញ្ញាស្ស យុលាតិ ឡូទេលិកឃិស្ុ៍ សត្វាទា ឌិត្ថបត្តឌ្យាទេកាចិ ត្ថុស្សទិឃចទេសត កទេហត្វំ សយទេត្វា តាយ តត្វិ៍ ឲចំ បត ចឌិស្ុ, “សយ្ញូ យហាទ្យក្កត, សត្វុ បត្តំ អយ្យាកំ ទេឥហិ ឲត្តកំ តាយ ទេត ឆត់ ឥស្សាយ, ត្វំ ទ្យក្កទេតា ឆត់ កល្យាហិ, កិ ទេត បទេត្វកា”តិ? យហាទ្យក្កទេតា “ត កស្សចិ ឥស្សាយិ, ត ទេយ ឆទេតត អទេត្វា, សត្វាទំទេឃច ទេកាទេឥស្សាយឹ”តិ អាហ៍ អចទេសសា តំ ឃាចិត្វា បត្តំ អលហិត្វា តិចត្តិស្ុ៍ ទាឌា បត “យហាទ្យក្កទេតា ឆទេតត បទេលិហិឃយាទេតាបិ សត្វុ បត្តំ ត ទេឥតិ, សត្វាទា ច សយំ ឌិត្ថបត្តំ ទេកាចិ កទេហត្វំ ត សក្កាតិ, ត្ថុយស្ស ទេឃ្យឥទេយ្ថា តាយ កិត្តទេកា កចិស្សតិ, ត្ថុយិតា ទេឃ្យឥយ្ញូស្ស ឌិត្ថកាទេល សត្វាទំ អាឌាឃ ទេកហំ ទេតត្វា យឃំ្យាសយ្យាឌិតំ អាហាទំ ឥស្សាយឹ”តិ ចិទេត្តត្វា សត្វាទា សត្តិំទេឃច អកយាសិ៍ សទេក្កាបិ ទេឥចទាឌា ឃាក្យលឌ្ឍកកត្តស្សុបឃ្យបល្លាឌឹតិ សយ្យាទេឥត្វា សត្វុ តិសឹឥតាទេហំ អាសតំ បញ្ញាទេបត្វា តិសីឌិ៍

យហាទ្យក្កទេតា សត្វាទំ ទេតត្វា “បចិសច, កទេត្ត”តិ អាហ៍ ចសតទេកាហត្ថុាស្ស តឹចំ ទេហាតិ, អទេតាតទេតត បចិសិតុំ ត សក្កា៍ ត្យត្ថា ច តាយ ទេកហំ បចិសត្តា ត ឡូតយិត្វា បចិសត្តិ៍ ទេកហឥ្យាបចិសតកាទេល យហាបឆឹ ចា ទេហដ្ឋា ឡូកន្ថតិ, ទេកហំ ចា ក្ខន្ថ កន្ថតិ៍ ត្ថុឥំ ទេតសំ ឃុឌិត្តឌាតស្ស

ចល៉ បុន តិក្ខមិត្វា ពតកាលេ សន្តា បិពតិពនេយច ហេតិ៉ តម្ហា សត្វា ជិតកោច ពេហំ បចិសិត្វា សក្កេន បញ្ញាត្តាសនេ តិសីជិ៉ សត្ថុទិ តិសិន្នេ រាជា អាហ – “សមុ យហាទ្យក្កត, តយា អយក្កាំ យាចត្តាតមុ្បិ សត្ថុ បទេត្វា ត ជិន្នោ, បម្បាយ តាច, កឹជិនេសា ទេត សត្ថុ សក្កានេរា ពតោ”តិ? អឆម្បុ សក្កោ យាក្យចជ្ជកាឌីតិ ចិចទិត្វា ជម្បុសិ៉ តេស៉ំ ចាសពន្ថេ សកលតកាទ៌ លោជេត្វា អដ្ឋាសិ៉ រាជា យាក្យអាឌីតិ ឆ្លូលេរិពេត្វា កកចត្តិ អាហ – “កន្តេ, ‘អហំ យហាទ្យក្កតម្ប ទេយ្យធម្មោ កិត្តពោ កចិម្បតិ, ត្តូមិតា ទេយ្យធម្មុ ជិន្នេ សត្ថារ៌ ពេហំ តេត្វា អត្តតោ សយ្យាឌិតំ អាហារ៌ ជម្បាមី’តិ ចិន្តេត្វា អាពេតោ, យឃា ឲចទ្ធេបិ អាហារោ ត ជិដ្ឋបុខ្តោ, យឃិ ត្តូឆ ជិតេ យហាទ្យក្កតោ ពិលេយយ្យ, ពន្ធាយហ”ន្តិ សត្ថារ៌ ចន្ត្វា បក្កាមិ៉ សក្កោបិ សត្ថារ៌ យាក្យអាឌីតិ ជត្វា សក្កង្គ បរិចិសិ៉ សត្ថាបិ ពតកត្តពិច្ឆ្វា អត្តុមោទត៌ ពត្វា ដ្ឋាឃាសតា បក្កាមិ៉

សក្កោ យហាទ្យក្កតម្ប សង្គ្រា អជាសិ៉ សោ បត្តំ ពហេត្វា សត្ថារ៌ អត្តុកន្ថិ៉ សក្កោ តិចត្តិត្វា យហាទ្យក្កតម្ប ពេហទ្វារេ ជិតោ អាពាសំ ឆ្លូលេរិពសិ៉ តាចទេច អាពាសតោ សត្តទេតតចម្បំ ចម្បិត្វា តម្ប ពេហ សន្តកាឌតាតិ ប្ញូទេត្វា សកលំ ពេហំ ប្ញូទេសិ៉ តម្ប ពេហ ឆ្លពាសេា តាទេហាសិ៉ តម្ប កទិឃា ជារពេ ហទេត្វា ពហេត្វា តឹហទិត្វា ឌាហិ អដ្ឋាសិ៉ សោ សត្ថារ៌ អត្តុកន្ត្វា តិចទេត្វា ជារពេ ឌាហិ ជិស្វា “កឹ ត្តូជ”ន្តិ បុច្ឆិ៉ “សាមិ, សកលំ តោ ពេហំ សត្តហិ រតទេតហិ បុណ្ណំ, បចិសិតុំ ឆ្លពាសោ តត្ថិ”តិ៉ សោ “អទេ្ជច មេ ជាទេតត ចិបិទេពា ជិន្នោ”តិ ចិន្តេត្វា រទេ្ញា សត្តិកំ ពត្វា ចត្វិត្វា, “ពម្ហា អាពេតាសី”តិ ចុត្តេ អាហ –“ទេច, ពេហំ មេ សត្តហិ រតទេតហិ បុណ្ណំ, តំ ឆតំ ពណ្ហា”តិ៉ រាជា “អហោ ឲុទ្ធាត៌ ជិន្នជាត៌, អទេ្ជច យត្វាកំ បត្ត”ន្តិ ចិន្តេត្វា តំ អាហ – “កឹ ទេត លទ្ធុំ ចដ្ឋតី”តិ? “ឆតហទណ្ហឃ សកដសហម្បំ, ទេចា”តិ៉ រាជា សកដសហម្បំ បេសេត្វា ឆតំ អាហរាបេត្វា រាជទ្ធណេ ឆ្លពិរាបេសិ៉ តាលយមោណោ រាសិ អហោសិ៉ រាជា តពេទ សត្តិបិតាបេត្វា “ត្តូមហ្ហិ តពេទ អត្ថិ ពម្បចិ ឲត្តពំ ឆត”ន្តិ បុច្ឆិ៉ “តត្ថិ, ទេចា”តិ៉ “ឲចំ យហាឆតម្ប កឹ ពាតុំ ចដ្ឋតី”តិ? “សេដ្ឋិដ្ឋាត៌ ជាតុំ ចដ្ឋតិ, ទេចា”តិ៉ រាជា តម្ប យហាសក្ការ៌ ពត្វា សេដ្ឋិដ្ឋាត៌ ជាបេសិ៉

អឆម្បុ បុទ្ធោ ឲពម្ប សេដ្ឋិទេតា ពេហដ្ឋាត៌ អាចិក្ខិត្វា “ឲត្ត ជាទេត ពទ្ធ ហទាបេត្វា ពេហំ ដ្ឋាបេត្វា ចសាហី”តិ អាហ៉ តម្ប តំ ជាត៌ សោធេត្វា សមំ ពត្វា ក្ញមិឃា ឲត្តាមាតាឃ អត្តាមគ្គា អាហច្ច តិឌិក្យម្ពិយោ ដ្ឋហិស្យុ៉ តេត រទេ្ញា អារោចិតេ “តច បុទ្ធោត តិត្តាត្វា, ត្តូមេច ពណ្ហាហី”តិ អាហ៉ សោ ពេហំ ពារេត្វា សត្តាហំ ឲុទ្ធប្បមុខម្ប កិក្ខុសង្ឃម្ប យហាជាត៌ អជាសិ៉ តតោ បទមិ្ប យាចតាយុកំ តិដ្ឋទេត្វា បុញ្ញាតិ ពរិត្វា អាយុបរិយោសាទេ ទេចទេលាពេ តិត្តទេត្វា៉

ឲពំ ឲុទ្ធត្តារ៌ ជិត្តាសយត្តិ អត្តុកចិត្វា ត្តូមហ្ហិ ឲុទ្ធប្បាទេជ តទេតា ចុទេតា សាចត្ថិយំ សារិបុត្តទេត្ថេរម្បុបដ្ឋាកកុលេ សេដ្ឋិធីតុ ពុច្ឆិយំ បដិសន្ធឹ ពហ្វិ អឆម្បា យាតាបិតទេរា ពត្ថម្ប បតិដ្ឋិតភាចំ ជាត្វា ពត្ថបរិហារ៌ អជំស្យុ៉ តម្បា អបទេទ សមយេត ឲចទ្ធេបិ ទោហឡ្ហ ដ្ឋប្បជ្ជិ –
“អហោ ចតាហំ ឆម្មទេសតាបតី អាជឹ ពត្វា បញ្ចន្តំ កិក្ខុសតាត៌ ទោហិតមច្ឆរសេត ជាត៌ ជត្វា កាសាយាតិ ចត្វាតិ តិចាទេសត្វា អាសតបរិយទេត្ត តិសិន្នា តេស៉ំ កិក្ខុត៌ ដ្ឋច្ឆិដ្ឋកត្តំ បរិកុទេ្ជាយ្យ”ន្តិ៉ សា យាតាបិត្ឈត៌ អារោចេត្វា តថា អពាសិ, ទោហឡ្ហ បដិបម្បុម្ពិ៉ អឆម្បា តទេតា អបទេរស្បុបិ សត្តស្ប យង្គលេស្ប ទោហិតមច្ឆរសេតេច ឆម្មសេតាបតិត្ថេរប្បមុខាតិ បញ្ច កិក្ខុសតាតិ ទេភាជេសុំ៉ សត្តា តិម្បាកុមារម្ប ចត្ថុមិប្បត្តតិឃាមេតេច ទេចជិតត្ថា៉ អឃមម្ប បត យហាទ្យក្កតកាលេ ជិត្តម្ប ទោហិតមច្ឆរសជាតម្បេច តិម្បន្ទោ៉

តាយក្កហណឌិចនេស បតស្ស, “ភន្តេ, ឌារស្ស ឯសា និក្ខិបតាតិ ឯឆា”តិ យាចនា ចុទេត្ត ឆេនោ អាហ – “កោតាយេ អយំ ឌារកោ”តិ?
“ភន្តេ, ឡាយស្ស ឌារកស្ស ពុទ្ធិយំ បដិសន្តិក្កហណតោ បដ្ឋាយ ឡាយម្ហិ កេហ ឌញ្ញអា ឲញ្ញអម្ភុកាបិ បណ្ឌិតា ឌាតា, តស្មា នេ បុត្តស្ស
បណ្ឌិតោតេច្វេច តាយំ ភចិស្សតី”តិ៑ ឆេនោ និក្ខិបតាតិ អឌាសិ៑ ឌាតឌិចសតោ បដ្ឋាយ បតស្ស “តាហំ យម បុត្តស្ស អជ្ឈាសយំ កិត្តិស្សាមី”តិ
យាចា ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ៑ សោ សត្តចស្សិកកាលេ យាចនំ អាហ – “អម្ម, ឆេនស្ស សន្តិកេ បព្ពជិស្សាមី”តិ៑ “សាធុ, តាត, ‘អហំ តច អជ្ឈាសយំ ត
កិត្តិស្សាមិច្ចេច យតំ ឧប្បាទេសិ’”ត្តិ ចត្វា ឆេនំ តិមន្តេត្វា ភោជេត្វា, “ភន្តេ, ឌាសោ ឯសា បព្ពជិតុកាមោ, អហំ ឡាយំ សាយតញ្ញយមេឃ
ចិហារំ អានេស្សាមី”តិ ឆេនំ ឧយ្យោជេត្វា ឌាតកេ សន្និបាតាបេត្វា “យម បុត្តស្ស គិហិកាលេ កត្តព្ពសក្ការំ អជ្ជេច ករិស្សាមា”តិ មហន្តំ
សក្ការំ ការេត្វា តំ អាឌាយ ចិហារំ កត្វា “ឡាយំ, ភន្តេ, បព្ពាជេថា”តិ ឆេនស្ស អឌាសិ៑

ឆេនោ បព្ពជ្ជាយ ឌុក្ករភាវំ អាចិក្ខិត្វា “ករិស្សាមហំ, ភន្តេ, តុម្ហាកំ ឱចាទ”ន្តិ ចុទេត្ត “តេន ហិ ឲហី”តិ កេសេ តេមេត្វា
តចបញ្ចកកម្មដ្ឋានំ អាចិក្ខិត្វា បព្ពាជេសិ៑ យាតាបិតរោបិស្ស សត្តាហំ ចិហារេយេច ចសន្តា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស
នោហិតយឆ្នេសេតេច ឌានំ ឌត្វា សត្តមេ ឌិចសេ សាយំ កេហំ អកមំសុ៑ ឆេនោ អដ្ឋមេ ឌិចសេ អនេត្តាកាមំ កឆ្នេត្តា តំ អាឌាយ កឆ្នតិ,
ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ តាកមាសិ៑ កិំ ការណា? ត តាចស្ស បព្ពជិតេក្កហណាតិ ចា ឡុរិយាបថា ចា បាសាឌិកា ហោតិ, អបិច ចិហារេ
ឆេនស្ស កត្តព្ពចត្តំ អត្ថិ៑ ឆេនោ ហិ ភិក្ខុសង្ឃេ អនេត្តាកាមំ បចិដ្ឋេ សកលចិហារំ ចិចរេត្តា អសម្មដ្ឋដ្ឋានំ សម្មជ្ជិត្វា តុច្ឆភាជនេសុ
បានីយបរិភោជនីយានិ ឧបដ្ឋបេត្វា ទុត្តិក្ខិត្តានិ មញ្ចបីឋាឌីនិ បដិសាមេត្វា បច្ឆា កាមំ បចិសតិ៑ អបិច “អញ្ញាតិត្ថិយា តុច្ឆចិហារំ
បចិសិត្វា ‘បស្សថ សមណស្ស កោតមស្ស សាចកានំ តិសិន្នដ្ឋានានី’តិ ចត្តុំ យា លភិំសូ”តិ សកលចិហារំ បដិជគ្គិត្វា បច្ឆា កាមំ បចិសតិ៑
តស្មា តំ ឌិចសម្បិ សាយនេតេត បត្តចីចរំ កាហាបេត្វា ឌិចាតរំ បិណ្ឌាយ បាចិសិ៑

សាយនោតោ ឧបញ្ញាមេត សទ្ធិំ កឆ្នេត្តា អន្តរាមេក្កេ យាតិកំ ឌិស្វា, “ភន្តេ, ឡាឌំ កិំ តាយា”តិ បុច្ឆិ៑ “យាតិកា តាម, សាយនោតា”តិ៑ “ឡាយាឃ
កិំ ករោន្តី”តិ? “ឡាតោ ចិតោ ច ឧឌកំ អាហរិត្វា អត្តនោ សស្សកម្មំ សម្បាទេន្តី”តិ៑ “កិំ បត, ភន្តេ, ឧឌកស្ស ចិត្តំ អត្ថី”តិ ?
“តត្ថាចុសោ”តិ៑ “ឲចន្ទុំ អចិត្តកំ អត្តនោ ឡាឆ្និតដ្ឋានំ ហរន្តិ, ភន្តេ”តិ? “អាយាចុសោ”តិ៑ សោ ចិន្តេសិ – “សចេ ឲចន្ទុបម្បិ អចិត្តកំ
អត្តនោ ឡាឆ្និតិឆ្និតដ្ឋានំ ហរិត្វា កម្មំ ករោន្តិ, កស្មា សចិត្តកាបិ ចិត្តំ អត្តនោ ចសេ ចត្តេត្វា សមណធម្មំ កាតុំ ត សក្ខិស្សន្តី”តិ៑ អឆេសោ
បុរតោ កឆ្នេត្តា ឧសុការេ សរេឌណ្ឌកំ អគ្គិម្ហិ តាបេត្វា អក្ខិកោដិយា ឱលោកេត្វា ឧជុំ ករោន្តេ ឌិស្វា, “ឡាមេ, ភន្តេ, កេ តាយា”តិ
បុច្ឆិ៑ “ឧសុការា តាយាចុសោ”តិ៑ “កិំ បតេតេ ករោន្តី”តិ? “អគ្គិម្ហិ តាបេត្វា សរេឌណ្ឌកំ ឧជុំ ករោន្តី”តិ៑ “សចិត្តកា, ភន្តេ, ឲសោ”តិ?
“អចិត្តកា, អាចុសោ”តិ ៑ សោ ចិន្តេសិ – “សចេ អចិត្តកំ កហេត្វា អគ្គិម្ហិ តាបេត្វា ឧជុំ ករោន្តិ, កស្មា សចិត្តកាបិ អត្តនោ ចិត្តំ ចសេ
ចត្តេត្វា សមណធម្មំ កាតុំ ត សក្ខិស្សន្តី”តិ៑ អឆេសោ បុរតោ កឆ្នេត្តា ឌារុតិ អរនេមិតាភិអាឌីនិ តច្ឆន្តេ ឌិស្វា, “ភន្តេ, ឡាមេ កេ
តាយា”តិ បុច្ឆិ៑ “តច្ឆកា តាយាចុសោ”តិ៑ “កិំ បតេតេ ករោន្តី”តិ? “ឌារុតិ កហេត្វា យាតកាឌីតំ ចក្កាឌីនិ ករោន្តិ, អាចុសោ”តិ៑
“ឲតានិ បត សចិត្តកានិ, ភន្តេ”តិ? “អចិត្តកានិ, អាចុសោ”តិ៑ អឆស្ស ឲតឌហោសិ – “សចេ អចិត្តកានិ កដ្ឋកលិង្គរានិ កហេត្វា
ចក្កាឌីនិ ករោន្តិ, កស្មា សចិត្តកា អត្តនោ ចិត្តំ ចសេ ចត្តេត្វា សមណធម្មំ កាតុំ ត សក្ខិស្សន្តី”តិ៑ សោ ឡាយានិ ការណានិ ឌិស្វា, “ភន្តេ,
សចេ តុម្ហេ បត្តចីចរេ តុម្ហេ ញ្ញាណហញ្ញាថ, អហំ តិចត្តេយ្យ”ន្តិ៑ ឆេនោ “អយំ អឆុតា បព្ពជិតោ ឌហរសាយនោតោ មំ អត្ថុតត្តយាតោ

ឯវំ ចេតេតី”តិ ចិត្តំ អនុប្បាទេត្វាវ “អាហរ, សាមណេរា”តិ វត្វា អត្តនោ បត្តចីវរំ អគ្គហេសិ។

សាមណេរោបិ ឧបជ្ឈាយំ វន្ទិត្វា និវត្តេន្តោ, “ភន្តេ, មយ្ហំ អាហារំ អាហរន្តោ រោហិតមច្ឆរសេន អាហរេយ្យាថា”តិ អាហ។ “កហំ លភិស្សាមាវុសោ”តិ? “ភន្តេ, អត្តនោ បុញ្ញេន អលភន្តា មម បុញ្ញេន លភិស្សថា”តិ អាហ។ ថេរោ “ពហិ សាមណេរស្ស ឋិតស្ស និសិន្នកស្ស បរិបន្ថោបិ ភវេយ្យា”តិ កុញ្ចិកំ ទត្វា “មយ្ហំ វសនកោដ្ឋស្ស ទ្វារំ វិវរិត្វា អន្តោ បវិសិត្វា និសីទេយ្យាសី”តិ អាហ។ សោ តថា កត្វា អត្តនោ ករជកាយេ ញាណំ ឱតារេត្វា អត្តភាវំ សម្មសន្តោ និសីទិ។ អថស្ស គុណតេជេន សក្កស្ស អាសនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ។ សោ “កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ ឧបធារេន្តោ “បណ្ឌិតសាមណេរោ ឧបជ្ឈាយស្ស បត្តចីវរំ ទត្វា ‘សមណធម្មំ ករិស្សាមី’តិ និវត្តោ, មយាបិ តត្ថ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា ចត្តារោ មហារាជេ អាមន្តេត្វា “វិហារស្ស ឧបវនេ វសន្តេ សកុណេ បលាបេត្វា សមន្តតោ អារក្ខំ គណ្ហថា”តិ វត្វា ចន្ទទេវបុត្តំ “ចន្ទមណ្ឌលំ អាកឌ្ឍិត្វា គណ្ហាហី”តិ, សូរិយទេវបុត្តំ “សូរិយមណ្ឌលំ អាកឌ្ឍិត្វា គណ្ហាហី”តិ វត្វា សយំ គន្ត្វា អាវិញ្ឆនរជ្ជុដ្ឋានេ អារក្ខំ គហេត្វា អដ្ឋាសិ, វិហារេ បុរាណបណ្ណស្ស បតន្តស្សាបិ សទ្ទោ នាហោសិ, សាមណេរស្ស ចិត្តំ ឯកគ្គំ អហោសិ។ សោ អន្តោភត្តេយេវ អត្តភាវំ សម្មសិត្វា តីណិ ផលានិ បាបុណិ។

ថេរោបិ “សាមណេរោ វិហារេ និសិន្នោ, តស្ស ឧបកប្បនកំ ភោជនំ អមុកកុលេ នាម សក្កា លទ្ធុ”ន្តិ ឯកំ បេមការយុត្តំ ឧបដ្ឋាកកុលំ អគមាសិ។ តត្ថ ច មនុស្សា តំ ទិវសំ រោហិតមច្ឆេ លភិត្វា ថេរស្សេវ អាគមនំ ឱលោកេន្តា និសីទិំសុ។ តេ ថេរំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា , “ភន្តេ, ភទ្ទំ ខោ កតំ ឥធាគច្ឆន្តេហី”តិ អន្តោគេហំ បវេសេត្វា យាគុខជ្ជកាទីនិ ទត្វា រោហិតមច្ឆរសេន បិណ្ឌបាតំ អទំសុ។ ថេរោ ហរណាការំ ទស្សេសិ។ មនុស្សា “បរិភុញ្ជថ, ភន្តេ, ហរណកភត្តម្បិ លភិស្សថា”តិ វត្វា ថេរស្ស ភត្តកិច្ចាវសានេ បត្តំ រោហិតមច្ឆរសភោជនស្ស បូរេត្វា អទំសុ។ ថេរោ “សាមណេរោ មេ ឆាតោ”តិ សីឃំ អគមាសិ។ សត្ថាបិ តំ ទិវសំ កាលស្សេវ ភុញ្ជិត្វា វិហារំ គន្ត្វា ឯវំ អាវជ្ជេសិ – “បណ្ឌិតសាមណេរោ ឧបជ្ឈាយស្ស បត្តចីវរំ ទត្វា ‘សមណធម្មំ ករិស្សាមី’តិ និវត្តោ, និប្ផជ្ជិស្សតិ នុ ខោ អស្ស បព្ពជិតកិច្ច”ន្តិ ឧបធារេន្តោ តីណិ ផលានិ បត្តភាវំ ញត្វា “អរហត្តស្ស ឧបនិស្សយោ អត្ថិ, នត្ថី”តិ អាវជ្ជេន្តោ “អត្ថី”តិ ទិស្វា “បុរេភត្តមេវ អរហត្តំ បត្តុំ សក្ខិស្សតិ, ន សក្ខិស្សតី”តិ ឧបធារេន្តោ “សក្ខិស្សតី”តិ អញ្ញាសិ។ អថស្ស ឯតទហោសិ – “សារិបុត្តោ សាមណេរស្ស ភត្តំ អាទាយ សីឃំ អាគច្ឆតិ, អន្តរាយម្បិស្ស ករេយ្យ ទ្វារកោដ្ឋកេ អារក្ខំ គហេត្វា និសីទិស្សាមិ, អថ នំ បញ្ហេ បុច្ឆិស្សាមិ, តស្មិំ បញ្ហេ វិស្សជ្ជិយមានេ សាមណេរោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិស្សតី”តិ។ តតោ គន្ត្វា ទ្វារកោដ្ឋកេ ឋត្វា សម្បត្តំ ថេរំ ចត្តារោ បញ្ហេ បុច្ឆិ, បុដ្ឋំ បុដ្ឋំ បញ្ហំ វិស្សជ្ជេសិ។

តត្រិទំ បញ្ហាវិស្សជ្ជនំ – សត្ថា កិរ នំ អាហ – “សារិបុត្ត, កិំ តេ លទ្ធ”ន្តិ? “អាហារោ, ភន្តេ”តិ។ “អាហារោ នាម កិំ អាហរតិ, សារិបុត្តា”តិ? “វេទនំ, ភន្តេ”តិ។ “វេទនា កិំ អាហរតិ, សារិបុត្តា”តិ? “រូបំ, ភន្តេ”តិ។ “រូបំ បន កិំ អាហរតិ, សារិបុត្តា”តិ ? “ផស្សំ, ភន្តេ”តិ។ តត្រាយំ អធិប្បាយោ – “ជិឃច្ឆិតេន ហិ បរិភុត្តោ អាហារោ តស្ស ឆាតំ បដិហរិត្វា សុខំ វេទនំ អាហរតិ។ អាហារបរិភោគេន សុខិតស្ស សុខាយ វេទនាយ ឧប្បន្នាយ សរីរេ វណ្ណសម្បត្តិ ហោតិ។ ឯវំ វេទនា រូបំ អាហរតិ។ សុខិតោ បន អាហារជរូបេន ឧប្បន្នសុខសោមនស្សោ ‘ឥទានិ មេ អស្សាទោ ជាតោ’តិ និបជ្ជន្តោ វា និសីទន្តោ វា សុខសម្ផស្សំ បដិលភតី”តិ។

ឯវំ តេសុ ចតូសុ បញ្ហេសុ វិស្សជ្ជិតេសុ សាមណេរោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្តោ។ សត្ថាបិ ខោ អាហ – “គច្ឆ, សារិបុត្ត, តវ សាមណេរស្ស ភត្តំ ទេហី”តិ។ ថេរោ គន្ត្វា ទ្វារំ អាកោដេសិ។ សាមណេរោ និក្ខមិត្វា ថេរស្ស ហត្ថតោ បត្តំ គហេត្វា ឯកមន្តំ ឋបេត្វា តាលវណ្ដេន ថេរំ ពីជិ។ អថ នំ ថេរោ អាហ – “សាមណេរ, ភត្តកិច្ចំ ករោហី”តិ។ “តុម្ហេ បន, ភន្តេ”តិ។ “កតំ មយា ភត្តកិច្ចំ, ត្វំ ករោហី”តិ។ សត្តវស្សិកទារកោ បព្ពជិត្វា អដ្ឋមេ ទិវសេ តំ ខណំ វិកសិតបទុមុប្បលសទិសោ អរហត្តំ បត្តោ, បច្ចវេក្ខិតដ្ឋានំ បន បច្ចវេក្ខន្តោ និសីទិត្វា ភត្តកិច្ចមកាសិ។ តេន បត្តំ ធោវិត្វា បដិសាមិតកាលេ ចន្ទទេវបុត្តោ ចន្ទមណ្ឌលំ វិស្សជ្ជេសិ, សូរិយទេវបុត្តោ សូរិយមណ្ឌលំ។ ចត្តារោ មហារាជានោ ចតូសុ ទិសាសុ អារក្ខំ វិស្សជ្ជេសុំ, សក្កោ ទេវរាជា អាវិញ្ឆនកេ អារក្ខំ វិស្សជ្ជេសិ។ សូរិយោ មជ្ឈដ្ឋានតោ គលិត្វា គតោ។

ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយិំសុ, “ឆាយា អធិកប្បមាណា ជាតា, សូរិយោ មជ្ឈដ្ឋានតោ គលិត្វា គតោ, សាមណេរេន ច ឥទានេវ ភុត្តំ, កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ។ សត្ថា តំ បវត្តិំ ញត្វា អាគន្ត្វា បុច្ឆិ – “កិំ, ភិក្ខវេ, កថេថា”តិ? “ឥទំ នាម, ភន្តេ”តិ? “អាម, ភិក្ខវេ, បុញ្ញវតោ សមណស្ស ករណកាលេ ចន្ទទេវបុត្តោ ចន្ទមណ្ឌលំ, សូរិយទេវបុត្តោ សូរិយមណ្ឌលំ អាកឌ្ឍិត្វា គណ្ហិ, ចត្តារោ មហារាជានោ វិហារោបវនេ ចតូសុ ទិសាសុ អារក្ខំ គណ្ហិំសុ, សក្កោ ទេវរាជា អាវិញ្ឆនកេ អារក្ខំ គណ្ហិ, អហម្បិ ‘ពុទ្ធោម្ហី’តិ អប្បោស្សុក្កោ និសីទិតុំ នាលត្ថំ, គន្ត្វា ទ្វារកោដ្ឋកេ មម បុត្តស្ស អារក្ខំ អគ្គហេសិំ, នេត្តិកេ ច មាតិកាយ ឧទកំ ហរន្តេ, ឧសុការេ ច ឧសុំ ឧជុំ ករោន្តេ, តច្ឆកេ ច ទារូនិ តច្ឆន្តេ ទិស្វា ឯត្តកំ អារម្មណំ គហេត្វា បណ្ឌិតា អត្តានំ ទមេត្វា អរហត្តំ គណ្ហន្តិយេវា”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

ប័០។

“ឧទកញ្ហិ នយន្តិ នេត្តិកា, ឧសុការា នមយន្តិ តេជនំ;

ទារុំ នមយន្តិ តច្ឆកា, អត្តានំ ទមយន្តិ បណ្ឌិតា”តិ។

តត្ថ ឧទកន្តិ បថវិយា ថលដ្ឋានំ ខណិត្វា អាវាដដ្ឋានំ បូរេត្វា មាតិកំ វា កត្វា រុក្ខទោណិំ វា ឋបេត្វា អត្តនា ឥច្ឆិតិច្ឆិតដ្ឋានំ ឧទកំ នេន្តីតិ នេត្តិកា។ តេជនន្តិ កណ្ឌំ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – នេត្តិកា អត្តនោ រុចិយា ឧទកំ នយន្តិ, ឧសុការាបិ តាបេត្វា តេជនំ នមយន្តិ ឧជុំ ករោន្តិ។ តច្ឆកាបិ នេមិអាទីនំ អត្ថាយ តច្ឆន្តា ទារុំ នមយន្តិ អត្តនោ រុចិយា ឧជុំ វា វង្កំ វា ករោន្តិ។ ឯវំ ឯត្តកំ អារម្មណំ កត្វា បណ្ឌិតា សោតាបត្តិមគ្គាទីនិ ឧប្បាទេន្តា អត្តានំ ទមយន្តិ, អរហត្តប្បត្តា បន ឯកន្តទន្តា នាម ហោន្តីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

បណ្ឌិតសាមណេរវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦. លកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរវត្ថុ

សេលោ យថាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ លកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

បុថុជ្ជនា កិរ សាមណេរាទយោ ថេរំ ទិស្វា សីសេបិ កណ្ណេសុបិ នាសាយបិ គហេត្វា “កិំ, ចូឡបិត, សាសនេ ឧក្កណ្ឋសិ, អភិរមសី”តិ វទន្តិ។ ថេរោ តេសុ នេវ កុជ្ឈតិ, ន ទុស្សតិ។ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “បស្សថាវុសោ, លកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរំ ទិស្វា សាមណេរាទយោ ឯវញ្ចេវញ្ច វិហេឋេន្តិ, សោ តេសុ នេវ កុជ្ឈតិ, ន ទុស្សតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កិំ កថេថ, ភិក្ខវេ”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមំ នាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “អាម, ភិក្ខវេ, ខីណាសវា នាម នេវ កុជ្ឈន្តិ, ន ទុស្សន្តិ។ ឃនសេលសទិសា ហោន្តិ អចលា អកម្បិយា”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៨១.

“សេលោ យថា ឯកឃនោ, វាតេន ន សមីរតិ;

ឯវំ និន្ទាបសំសាសុ, ន សមិញ្ជន្តិ បណ្ឌិតា”តិ។

តត្ថ និន្ទាបសំសាសូតិ កិញ្ចាបិ ឥធ ទ្វេ លោកធម្មា វុត្តា, អត្ថោ បន អដ្ឋន្នម្បិ វសេន វេទិតព្វោ។ យថា ហិ ឯកឃនោ អសុសិរោ សេលោ បុរត្ថិមាទិភេទេន វាតេន ន សមីរតិ ន ឥញ្ជតិ ន ចលតិ, ឯវំ អដ្ឋសុបិ លោកធម្មេសុ អនុរោធវិរោធវសេន បណ្ឌិតា ន សមិញ្ជន្តិ, បដិឃវសេន វា អនុនយវសេន វា ន ចលន្តិ ន កម្បន្តិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

លកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧. កាណមាតុវត្ថុ

យថាបិ រហទោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កាណមាតរំ អារព្ភ កថេសិ. វត្ថុ វិនយេ (បាចិ. ២៣០) អាគតមេវ.

តទា បន កាណមាតរា អតុច្ឆហត្ថំ ធីតរំ បតិកុលំ បេសេតុំ បក្កេសុ បូវេសុ ចតុក្ខត្តុំ ចតុន្នំ ភិក្ខូនំ ទិន្នកាលេ សត្ថារា តស្មិំ វត្ថុស្មិំ សិក្ខាបទេ បញ្ញត្តេ កាណាយ សាមិកេន អញ្ញាយ បជាបតិយា អានីតាយ កាណា តំ បវត្តិំ សុត្វា “ឥមេហិ មេ ឃរាវាសោ នាសិតោ”តិ ទិដ្ឋទិដ្ឋេ ភិក្ខូ អក្កោសតិ បរិភាសតិ. ភិក្ខូ តំ វីថឹ បដិបជ្ជិតុំ ន វិសហិំសុ. សត្ថា តំ បវត្តិំ ញត្វា តត្ថ អគមាសិ. កាណមាតា សត្ថារំ វន្ទិត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទាបេត្វា យាគុខជ្ជកំ អទាសិ. សត្ថា កតបាតរាសោ “កហំ កាណា”តិ បុច្ឆិ. “ឯសា, ភន្តេ, តុម្ហេ ទិស្វា មង្កុភូតា រោទន្តី ឋិតា”តិ. “កិំ ការណា”តិ? “ឯសា, ភន្តេ, ភិក្ខូ អក្កោសតិ បរិភាសតិ, តស្មា តុម្ហេ ទិស្វា មង្កុភូតា រោទមានា ឋិតា”តិ. អថ នំ សត្ថា បក្កោសាបេត្វា – “កាណេ, កស្មា មំ ទិស្វា មង្កុភូតា និលីយិត្វា រោទសី”តិ. អថស្សា មាតា តាយ កតកិរិយំ អារោចេសិ. អថ នំ សត្ថា អាហ – “កិំ បន កាណមាតេ មម សាវកា តយា ទិន្នកំ គណ្ហិំសុ, អទិន្នក”ន្តិ? “ទិន្នកំ, ភន្តេ”តិ. “សចេ មម សាវកា បិណ្ឌាយ ចរន្តា តវ គេហទ្វារំ បត្តា តយា ទិន្នកំ គណ្ហិំសុ, កោ តេសំ ទោសោ”តិ? “នត្ថិ, ភន្តេ, អយ្យានំ ទោសោ”. “ឯតិស្សាយេវ ទោសោ”តិ. សត្ថា កាណំ អាហ – “កាណេ, មយ្ហំ កិរ សាវកា បិណ្ឌាយ ចរមានា តវ គេហទ្វារំ អាគតា, អថ តេសំ តវ មាតរា បូវា ទិន្នា, កោ នាមេត្ថ មម សាវកានំ ទោសោ”តិ? “នត្ថិ, ភន្តេ, អយ្យានំ ទោសោ, មយ្ហមេវ ទោសោ”តិ សត្ថារំ វន្ទិត្វា ខមាបេសិ.

អថស្សា សត្ថា អនុបុព្ពិំ កថំ កថេសិ, សា សោតាបត្តិផលំ បាបុណិ. សត្ថា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ គច្ឆន្តោ រាជង្គណេន បាយាសិ. រាជា ទិស្វា “សត្ថា វិយ ភណេ”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ទេវា”តិ វុត្តេ “គច្ឆ, មម អាគន្ត្វា វន្ទនភាវំ អារោចេថា”តិ បេសេត្វា រាជង្គណេ ឋិតំ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា “កហំ, ភន្តេ, គតាត្ថា”តិ បុច្ឆិ. “កាណមាតាយ គេហំ, មហារាជា”តិ. “កិំ ការណា, ភន្តេ”តិ? “កាណា កិរ ភិក្ខូ អក្កោសតិ បរិភាសតិ, តំការណា គតោម្ហី”តិ. “កិំ បន វោ, ភន្តេ, តស្សា អនក្កោសនភាវោ កតោ”តិ? “អាម, មហារាជ, ភិក្ខូនំ អនក្កោសិកា កតា, លោកុត្តរកុដុម្ពសាមិនី ច”តិ. “ហោតុ, ភន្តេ, តុម្ហេហិ សា លោកុត្តរកុដុម្ពសាមិនី កតា, អហំ បន នំ លោកិយកុដុម្ពសាមិនិំ ករិស្សាមី”តិ វត្វា រាជា សត្ថារំ វន្ទិត្វា បដិនិវត្តោ បដិច្ឆន្នមហាយោគ្គំ បហិណិត្វា កាណំ បក្កោសាបេត្វា សព្ពាភរណេហិ អលង្ករិត្វា ជេដ្ឋធីតុដ្ឋានេ ឋបេត្វា “មម ធីតរំ បោសេតុំ សមត្ថោ គណ្ហតូ”តិ អាហ. អថេកោ សព្ពត្ថកមហាមត្តោ “អហំ ទេវស្ស ធីតរំ បោសេស្សាមី”តិ តំ អត្តនោ គេហំ នេត្វា សព្ពំ ឥស្សរិយំ បដិច្ឆាបេត្វា “យថារុចិ បុញ្ញានិ ករោហី”តិ អាហ. តតោ បដ្ឋាយ កាណា ចតូសុ ទ្វារេសុ បុរិសេ ឋបេត្វា អត្តនា ឧបដ្ឋាតព្ពេ ភិក្ខូ ច ភិក្ខុនិយោ ច បរិយេសមានាបិ ន លភតិ. កាណាយ គេហទ្វារេ បដិយាទេត្វា ឋបិតំ ខាទនីយភោជនីយំ មហោឃោ វិយ បវត្តតិ. ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “បុព្ពេ, អាវុសោ, ចត្តារោ មហល្លកត្ថេរា កាណាយ វិប្បដិសារំ ករិំសុ, សា ឯវំ វិប្បដិសារិនី ហុត្វាបិ សត្ថារំ អាគម្ម សទ្ធាសម្បទំ លភិ. សត្ថារា បន តស្សា គេហទ្វារំ ភិក្ខូនំ ឧបសង្កមនភាវំ កតំ. ឥទានិ ឧបដ្ឋាតព្ពេ ភិក្ខូ វា ភិក្ខុនិយោ វា បរិយេសមានាបិ ន លភតិ, អហោ ពុទ្ធា នាម អច្ឆរិយគុណា”តិ. សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ តេហិ មហល្លកភិក្ខូហិ កាណាយ វិប្បដិសារោ កតោ, បុព្ពេបិ ករិំសុយេវ. ន ច ឥទានេវ មយា កាណា មម វចនការិកា កតា, បុព្ពេបិ កតាយេវា”តិ វត្វា តមត្ថំ សោតុកាមេហិ ភិក្ខូហិ យាចិតោ –

“ᨿᨲ᩠ᨳᩮᨠᩮᩣ ᩃᨽᨲᩮ ᨻᨻ᩠ᨻᩩ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩣᨿᨲᩥ;

ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨧ, ᩍᨴᩴ ᨲᩮ ᨻᨻ᩠ᨻᩩᨠᩣ ᨻᩥᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪨᪑᪓᪗) –

ᩍᨴᩴ ᨻᨻ᩠ᨻᩩᨩᩣᨲᨠᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᨴᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨻᩥᩊᩣᩁᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨾᩪᩈᩥᨠᩣ ᨠᩣᨱᩣ, ᨾᨱᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᩉᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩅᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨲᩦᨲᩮᨸᩥ ᨠᩣᨱᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᩣᩅᩥᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨾ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩩᨴᨠᩁᩉᨴᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪘᪒᪨

“ᨿᨳᩣᨸᩥ ᩁᩉᨴᩮᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮᩣ, ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨶᩣᩅᩥᩃᩮᩣ;

ᩑᩅᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩉᨴᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩥᨿᩣᨸᩥ ᩈᩮᨶᩣᨿ ᩒᨣᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶ ᩃᩩᩊᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᩏᨴᨠᨱ᩠ᨱᩅᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨶ ᨧᨲᩩᩁᩣᩈᩦᨲᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩈᩉᩔᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮᩣ ᨶᩦᩃᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩁᩉᨴᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩔ ᩉᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩈᩉᩔᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨮᩣᨶᩮ ᩏᨴᨠᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᩮᩉᩥ ᨧᩃᨲᩥ, ᩏᨸᩁᩥ ᨲᩣᩅᨲ᩠ᨲᨠᩮᨿᩮᩅ ᨮᩣᨶᩮ ᩏᨴᨠᩴ ᩅᩣᨲᩮᨶ ᨧᩃᨲᩥ, ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨧᨲᩩᨿᩮᩣᨩᨶᩈᩉᩔᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨮᩣᨶᩮ ᩏᨴᨠᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮᩣ ᩁᩉᨴᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩑᩅᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩦᨲᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩉᨴᩮᩣ ᩋᨶᩣᨠᩩᩃᨲᩣᨿ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩋᨧᩃᨲᩣᨿ ᩋᨶᩣᩅᩥᩃᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨾᨾ ᨴᩮᩈᨶᩣᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨾᨣ᩠ᨣᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨶᩥᩁᩩᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ, ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨶ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩅᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᨠᩣᨱᨾᩣᨲᩩᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ᪨

᪘᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩅᩮ ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩅᩮᩁᨬ᩠ᨩᩣᨿᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

បឆយទោឌិយញ្ញាកកចា ចេទញ្ជា កត្វា ចេទទេញ្ជាត ទ្រាហុលោត តិយត្តិតោ បញ្ចាហិ កិក្លុបតេហិ បង្គិ ចម្បំ ក្ខុបកឋ្ឋិ៍ ចេទទេញ្ជា ទ្រាហុលោ

យារាចង្គុតេត អាចង្គោ ឲកឌិចបយ្យិ បត្វាទ៑ អារត្ថុ បតិ ត ក្ខុប្យាទេឌសិ៍ ចេទទេញ្ជាបិ ក្យត្តិក្លា អទេហាសិ, កិក្លុ បត្តូទោហិទ៑ ចេទញ្ជា បិណ្ឌាយ

ចទិត្វា បិណ្ឌបាតំ អលកត្តា កិលមិស្សុ៍ តោសំ អម្បចាលិឌកា បត្វបត្វបុលកំ កិក្លុ បញ្ញាទេបសុំ៍ តោ កិលមទេត្ត ឌិវ្វា មហាទេយាក្កុលាតទេត្វទា

បឆទោចាឌ៑ ទេកាទេឌត្យកាទេយា, ក្ខត្តូរក្យុរុញ្ចា បិណ្ឌាយ បទេចទេសត្យកាទេយា អទេហាសិ, បត្វា តំ បឌិក្លុបិ៍ កិក្លុតំ ឲកឌិចបយ្យិ បិណ្ឌបាតំ អារត្ថុ

បរិត្តាទេសា តាទេហាសិ , ត្តច្ឆាចាទ៑ ចទេញ្ជត្វា ឲច ចិហទិ៍សុ៍ បត្វា តត្វ តោយាសំ ចសិត្វា ចេទញ្ជា ទ្រាហុលំ អបទេលិទេកត្វា តោត

កតបក្កាទេបម្ទុទេតា តំ បទទេលាស្សុ បតិដ្ឋាទេបត្វា តទេតា តិក្លុទេត្តា អត្យុបុទេត្តាត ចារិកំ ចទេយាទេតា ឲកស្ទុំ បមទេឃ បាចត្វិ បត្វា ទេឌតចទេត

ចិហាសិ, បាចត្វិចាសិទេតា បត្វុ អាកត្តូកកត្វាតិ កទិ៍សុ៍ តគា បត បញ្ចាបតមត្វា ចិឈាបាគា កិក្លុ តិម្បាឃ អទេត្តាចិហាទេទឃច ចបត្តិ៍

តោ កិក្លុតំ ក្យុត្តាចទេសបាតិ បលិតទេកាឌតាតិ ក្យុញ្ជិត្វា តិដ្ឋាឃិត្វា ក្ខដ្ឋាឃ តឌីតិទ៑ កត្វា តគត្តា ចក្កត្តា មលុមដ្ឋិ ឃុត្ថិ ឃុត្តត្តា កិច្ចអត្តា

អទេត្តាចិហាទេរបិ ពាហិចិហាទេរបិ អតាចាទេយច ចរត្តា ចិចទត្តិ៍ កិក្លុ ឆម្ទុបកាឃំ កធំ បមដ្ឋាទេបសុំ “បម្បាចាកុទេសា , ត្តទេម ចិឈាបាគា

ក្យត្តិក្លាកាទេល ចេទញ្ជាឃំ កញ្ចិ ចិកាទ៑ ត ឌទេម្បុសុំ, ត្តគាតិ បត ឲចទ្ធបិតិ បលិតទេកាឌតាតិ ក្យុញ្ជិត្វា អទេតកប្បកាទ៑ ចិកាទ៑ ឌទេម្បត្តា

ចិចទត្តិ៍ កិក្លុ បត ចេទញ្ជាឃម្បិ ក្ខុបបត្តទ្ធុបិ ចិហទិត្វា ត្តគាតិបិ ក្ខុបបត្តុបបត្តាច ចិហទត្តិ”តិ៍ បត្វា ឆម្ទុបកំ កត្វា, “កិក្លុទេច, កិំ កទេឆឆា”តិ

បុច្ឆិត្វា “ត្តធំ តាយា”តិ កុទេត្ត “បុទេត្តទេបទេត កក្រុកទេឃាតិឃំ តិត្តត្វា បញ្ចាបតា កក្រុកា ហុត្វា បញ្ចាបតាតំ អាឌាតឹឃសិត្តចាតំ

អល្លុរបមដ្ឋិកបាិតកបឹតាចទេសសំ ក្ខត្ឋិកបដំ ក្ខុគទេកត មដ្ឋិត្វា មកចិបិទេលិតិកាហិ បរិម្បាចិតត្វា ‘ចេទាទេលិគក’ត្តិ បញ្ចិកតំ អប្បេរសំ តិហីតំ

បិចិត្វា មឆុមត្វា ចិឃ តគត្តា ចិចទិ៍ ស្សុតិ ចត្វា –

“ចាទេលិគកំ អប្បេរសំ តិហីតំ,

បិត្វា មទេគា ឌាឃតិ កក្រុកាតំ;

ត្តមញ្ចា បិត្វាត រសំ បលិតំ,

មទេគា ត បញ្ញាឃតិ សិត្តចាតំ៍

“អប្យំ បិចិត្វាត តិហីតឌទេញ្ចា,

ទេសា មញ្ជតិ តោត ឌតិក្គ បុទេដ្ឋា;

ទេឆាទេឃម្យីលី ច កុលមិទ្ធឌាទេតា,

ᨶ ᨾᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩁᩈᩴ ᨷᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪒᪨᪙᪓);

ᩍᨴᩴ ᩅᩣᩃᩮᩣᨴᨠᨩᩣᨲᨠᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩅᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨷ᩠ᨷᩩᩁᩥᩈᩣ ᩃᩮᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨡᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶᨷᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨠᩣᩁᩣᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

ᨷᩢᩊ᪨

“ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩅᩮ ᩈᨷ᩠ᨷᩩᩁᩥᩈᩣ ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩥ,

ᨶ ᨠᩣᨾᨠᩣᨾᩣ ᩃᨷᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ;

ᩈᩩᨡᩮᨶ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨴᩩᨡᩮᨶ,

ᨶ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩅᨧᩴ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨴᩔᨿᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩈᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ᪨ ᩈᨷ᩠ᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨲᩥ ᩈᩩᨷᩩᩁᩥᩈᩣ᪨ ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᩮᨶ ᩋᨷᨠᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩣ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩴ ᩅᩥᨩᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩣᨾᨠᩣᨾᩣᨲᩥ ᨠᩣᨾᩮ ᨠᩣᨾᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨾᩉᩮᨲᩩ ᨠᩣᨾᨠᩣᩁᨱᩣ᪨ ᨶ ᩃᨷᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨾᩉᩮᨲᩩ ᨶᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩃᨷᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨷᩁᩴ ᩃᨷᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩮ ᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩍᨯ᩠ᨰᩣᨴᩣᩁᩮ ᨮᩥᨲᩣ “ᨠᩥᩴ, ᩏᨷᩣᩈᨠ, ᩈᩩᨡᩴ ᩅᩮᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩔ, ᩁᩣᨩᨧᩮᩣᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩥᨷᨴᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩩ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩏᨷᨴ᩠ᨴᩅᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨲᩮ ᩃᨷᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᨳᩣ ᨷᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᨾ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨶᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩏᨷᨴ᩠ᨴᩅᩮᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨶᩮᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨻᩉᩪᨲᩋᨶ᩠ᨶᨷᩣᨶᩴ, ᩍᨵᩮᩅ ᩅᩈᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨷᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᩍᨴᩴ ᩏᨽᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨴᩩᨡᩮᨶᩣᨲᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ, ᩋᨭ᩠ᨮᩉᩥ ᨷᨶ ᩃᩮᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᩏᨱ᩠ᨱᨲᩣᨠᩣᩁᩋᩮᩣᨱᨲᩣᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩅᨧᩴ ᩋᩣᨠᩣᩁᩴ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨶ ᨴᩔᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ᪨

᪙᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ត អត្តហេតុតិ ពួយំ ឆល្ងុខេយត់ យត្វា ខេតាចគេត ចិហេទរត្តា ឆល្ងីកតេ្វទំ អាទព្ព ពទេឆសិៈ

យាចត្តិយំ កិទេរកោ វ្ហិបិយរកោ ឆកខ្ចុត យខេយគ អកាទ់ អវ្ហ្លាចយតិៈ ខេយា បត្តខ៌តុការយា ហុត្វា ឲុតខ៌ចយំ កទិឃាឃ យត្តិ តិងិខ៌ត្វា ឃុលកផ់ ពខេឆខេត្តា អាហ – “កខេវ្ហ, ពួត្ថាយឃំ បត្តខ៌តុ”ត្តិៈ “ខេតាគ ហិ, ឃាយិ, អាកាខេយហិ តាច , ឃាចាឃំ ព្វត្ថិកតំ ជាទកំ ចិជាឃាយិ”តិៈ ខេយា អាកាខេយត្វា ជាទកឃ្ស បជយា កយគកាខេល ឃុគ តំ អាបុត្ថិត្វា “អាកាខេយហិ តាច, ឃាយិ, ឃាចាឃំ ចឃប្ឃខេត្តា ខេហាតិ”តិ ទុខេត្ត “កិ ខេយ ពួយាឃ អបខេលិកិតាឃ ចា អគបខេលិកិតាឃ ចា, អត្តគោ ទុក្ខតិឃ្សទណំ ពទិឃ្សាយិ”តិ តិក្កុយិត្វា បត្តខិៈ ខេយា ពយ្ហុខ្ចាត់ កខេហត្វា ឈខេជខេត្តា ចាឃយខេត្តា អត្តគោ បត្តខ៌តាកិច្ចំ តិខ្ចខេបត្វា ខេតាឃំ ជឃ្សតត្វាឃ ឃុគ យាចត្តិ កត្តា ឃុត្តឃ្ស ឆល្ងុពធ់ ពទេឆសិៈ ខេយាបិ តិក្កុយិត្វា បត្តខិ, បត្តខ៌ត្វា ច បគ គ ចិខេទឃ្សច អខេហត្តិ បិឃុលិៈ ឃុទាណទុតិឃិកាបិឃ្ស “ខេឃយំ អត្វាឃ អហំ ឈទាចាខេយ ចខេយឃ្សំ, ខេត វ្ហកោបិ បត្តខ៌តា, ពួជាតិ ខេយ កិ ឈទាចាខេយគ, បត្តខ៌ឃ្សាយិ”តិ តិក្កុយិត្វា បត្តខិ, បត្តខ៌ត្វា ច បគ គ ចិខេទឃ្សច អខេហត្តិ បិឃុលិៈ អខេឆកខ៌ចយំ ឆល្ងុយកាឃំ ពធំ យយ្ហុខេបឃ្ស – “អាទុខេយា, ឆល្ងីទ៌កាបិយរកោ អត្តគោ ឆខេល្ងុ បតិខ្ចិតត្វា តិក្កុយិត្វា បត្តខ៌ត្វា អខេហត្តិ បខេត្វា ឃុត្តជាទឃ្សាបិ បតិខ្ចា ជាខេតា”តិៈ យត្វា អាកត្តា “ពាឃ គុត្វ, កិក្កូខេច, ឲុតខេហិ ពធាឃ យត្តិយិគ្គា”តិ ឃុត្ថិត្វា ‘ពួយាឃ គាយា’”តិ ទុខេត្ត, “កិក្កូខេច, បល្ហិខេតគ គាយ ខេគច អត្តខេហតុ, គ បខេទហេតុ យយិត្តិ ពួត្ថិតត្ត្វា, ឆល្ងីខេកខេគច បគ ឆល្ងុបខ៌យខេទណគ កចិតត្វា”ត្តិ អគុយត្តិ ឈខេជត្វា ឆល្ងុំ ខេជខេយខេត្តា ពួយំ កាឆយាហ –

ប័ៜៈ

“គ អត្តហេតុ គ បទឃ្ស ខេហតុ,

គ ឃុត្តយិខេច្ឆ គ ឆគំ គ ទខ្ចុំ;

គ ពួខេច្ឆឃ្សំ អឆខេល្ងុគ យយិត្តិយត្តខេគា,

យ ឃឹលចា បត្តាចា ឆល្ងីខេកា ឃិឃា”តិៈ

តត្វ គ អត្តហេតុតិ បល្ហិខេតា គាយ អត្តហេតុ ចា បខេទហេតុ ចា បាបំ គ ពខេទាតិៈ គ ឃុត្តយិខេច្ឆតិ ឃុត្តំ ចា ឆគំ ចា ទខ្ចុំ ចា បាបពខេល្ងុគ គ ពួខេច្ឆឃ្សំ, ឲុតាតិបិ ពួច្ឆខេតា បាបពល្ងុំ គ ពខេទាតិខេឃចាតិ អខេត្វាៈ យយិត្តិយត្តខេគាតិ ឃា អត្តគោ យយិត្តិ, តឃ្សំ អឆខេល្ងុគ គ ពួខេច្ឆឃ្សំ,យយិត្តិកាទណាបិ បាបំ គ ពខេទាតីតិ អខេត្វាៈ យ ឃឹលចាតិ ខេឃា ឲុចទូខេបិ ឃុក្កខេលិ , ខេយា ឲុច ឃឹលចា ច បត្តាចា ច ឆល្ងីខេកាច ឃិឃា, គ អខេត្តាតិ អខេត្វាៈ

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ធម្មិកត្ថេរវត្ថុ នវមំ។

១០។ ធម្មស្សវនវត្ថុ

អប្បកា តេ មនុស្សេសូតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ធម្មស្សវនំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយំ កិរ ឯកវីថិវាសិនោ មនុស្សា សមគ្គា ហុត្វា វគ្គពន្ធនេន ទានំ ទត្វា សព្ពរត្តិំ ធម្មស្សវនំ ការេសុំ, សព្ពរត្តិំ បន ធម្មំ សោតុំ នាសក្ខិំសុ។ ឯកច្ចេ កាមរតិនិស្សិតា ហុត្វា, បុន គេហមេវ គតា, ឯកច្ចេ ទោសនិស្សិតា ហុត្វា, ឯកច្ចេ មាននិស្សិតា ហុត្វា, ឯកច្ចេ ថិនមិទ្ធសមង្គិនោ ហុត្វា តត្ថេវ និសីទិត្វា បចលាយន្តា សោតុំ នាសក្ខិំសុ។ បុនទិវសេ ភិក្ខូ តំ បវត្តិំ ញត្វា ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, ឥមេ សត្តា នាម យេភុយ្យេន ភវនិស្សិតា, ភវេសុ ឯវ លគ្គា វិហរន្តិ, បារគាមិនោ នាម អប្បកា”តិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អាហ –

៨៥។

“អប្បកា តេ មនុស្សេសុ, យេ ជនា បារគាមិនោ;

អថាយំ ឥតរា បជា, តីរមេវានុធាវតិ។

៨៦។

“យេ ច ខោ សម្មទក្ខាតេ, ធម្មេ ធម្មានុវត្តិនោ;

តេ ជនា បារមេស្សន្តិ, មច្ចុធេយ្យំ សុទុត្តរ”ន្តិ។

តត្ថ អប្បកាតិ ថោកា ន ពហូ។ បារគាមិនោតិ និព្ពានបារគាមិនោ។ អថាយំ ឥតរា បជាតិ យា បនាយំ អវសេសា បជា សក្កាយទិដ្ឋិតីរមេវ អនុធាវតិ, អយមេវ ពហុតរាតិ អត្ថោ។ សម្មទក្ខាតេតិ សម្មា អក្ខាតេ សុកថិតេ។ ធម្មេតិ ទេសនាធម្មេ។

ធម្មានុវត្តិនោតិ តំ ធម្មំ សុត្វា តទនុច្ឆវិកំ បដិបទំ បូរេត្វា មគ្គផលសច្ឆិករណេន ធម្មានុវត្តិនោ។ បារមេស្សន្តីតិ តេ ឯវរូបា ជនា និព្វានបារំ គមិស្សន្តិ។ មច្ចុធេយ្យន្តិ កិលេសមារសង្ខាតស្ស មច្ចុស្ស និវាសដ្ឋានភូតំ តេភូមិកវដ្ដំ។ សុទុត្តរន្តិ យេ ជនា ធម្មានុវត្តិនោ, តេ ឯវំ សុទុត្តរំ ទុរតិក្កមំ មារធេយ្យំ តរិត្វា អតិក្កមិត្វា និព្វានបារំ គមិស្សន្តីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ធម្មស្សវនវត្ថុ ទសមំ។

១១។ បញ្ចសតអាគន្តុកភិក្ខុវត្ថុ

កណ្ហំ ធម្មំ វិប្បហាយាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បញ្ចសតេ អាគន្តុកេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

កោសលរដ្ឋេ កិរ បញ្ចសតា ភិក្ខូ វស្សំ វសិត្វា វុដ្ឋវស្សា “សត្ថារំ បស្សិស្សាមា”តិ ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ សត្ថា តេសំ ចរិយបដិបក្ខំ និសាមេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

៨៧។

“កណ្ហំ ធម្មំ វិប្បហាយ, សុក្កំ ភាវេថ បណ្ឌិតោ;

ឱកា អនោកមាគម្ម, វិវេកេ យត្ថ ទូរមំ។

៨៨។

“តត្រាភិរតិមិច្ឆេយ្យ , ហិត្វា កាមេ អកិញ្ចនោ;

បរិយោទបេយ្យ អត្តានំ, ចិត្តក្លេសេហិ បណ្ឌិតោ។

៨៩។

“យេសំ សម្ពោធិយង្គេសុ, សម្មា ចិត្តំ សុភាវិតំ;

អាទានបដិនិស្សគ្គេ, អនុបាទាយ យេ រតា;

ខីណាសវា ជុតិមន្តោ, តេ លោកេ បរិនិព្ពុតា”តិ។

តត្ថ កណ្ហំ ធម្មន្តិ កាយទុច្ចរិតាទិភេទំ អកុសលំ ធម្មំ វិប្បហាយ ជហិត្វា។ សុក្កំ ភាវេថាតិ បណ្ឌិតោ ភិក្ខុ អភិនិក្ខមនតោ បដ្ឋាយ យាវ អរហត្តមគ្គា កាយសុចរិតាទិភេទំ សុក្កំ ធម្មំ ភាវេយ្យ។ កថំ? ឱកា អនោកមាគម្មាតិ ឱកំ វុច្ចតិ អាលយោ, អនោកំ វុច្ចតិ អនាលយោ, អាលយតោ និក្ខមិត្វា អនាលយសង្ខាតំ និព្ពានំ បដិច្ច អារព្ភ តំ បត្ថយមានោ ភាវេយ្យាតិ អត្ថោ។ តត្រាភិរតិមិច្ឆេយ្យាតិ យស្មិំ អនាលយសង្ខាតេ វិវេកេ និព្ពានេ ឥមេហិ សត្តេហិ ទុរភិរមំ, តត្រ អភិរតិំ ឥច្ឆេយ្យ។ ហិត្វា កាមេតិ វត្ថុកាមកិលេសកាមេ ហិត្វា អកិញ្ចនោ ហុត្វា វិវេកេ អភិរតិំ ឥច្ឆេយ្យាតិ អត្ថោ។ ចិត្តក្លេសេហីតិ បញ្ចហិ នីវរណេហិ, អត្តានំ បរិយោទបេយ្យ វោទាបេយ្យ, បរិសោធេយ្យាតិ អត្ថោ។ សម្ពោធិយង្គេសូតិ សម្ពោជ្ឈង្គេសុ។ សម្មា ចិត្តំ សុភាវិតន្តិ ហេតុនា នយេន ចិត្តំ សុដ្ឋុ ភាវិតំ វឌ្ឍិតំ។ អាទានបដិនិស្សគ្គេតិ អាទានំ វុច្ចតិ គហណំ, តស្ស បដិនិស្សគ្គសង្ខាតេ អគ្គហណេ ចតូហិ ឧបាទានេហិ កិញ្ចិ អនុបាទិយិត្វា យេ រតាតិ អត្ថោ។ ជុតិមន្តោតិ អានុភាវវន្តោ, អរហត្តមគ្គញាណជុតិយា ខន្ធាទិភេទេ ធម្មេ ជោតេត្វា ឋិតាតិ អត្ថោ។ តេ លោកេតិ ឥមស្មិំ ខន្ធាទិលោកេ បរិនិព្ពុតា នាម អរហត្តប្បត្តិតោ បដ្ឋាយ កិលេសវដ្ដស្ស ខេបិតត្តា សឧបាទិសេសេន, ចរិមចិត្តនិរោធេន ខន្ធវដ្ដស្ស ខេបិតត្តា អនុបាទិសេសេន ចាតិ ទ្វីហិ បរិនិព្ពានេហិ បរិនិព្ពុតា, អនុបាទានោ វិយ បទីបោ អបណ្ណត្តិកភាវំ គតាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

បញ្ញាសអាគន្តុកភិក្ខុវត្ថុ ឯកាទសមំ។

បណ្ឌិតវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឆដ្ឋោ វគ្គោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪗. ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪑. ᨩᩦᩅᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨣᨲᨴ᩠ᨵᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩦᩅᨠᨾ᩠ᨻᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᨠᩮᨶ ᨸᩩᨭᩛᨸᨬ᩠ᩉᩴᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ. ᨩᩦᩅᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ (ᨾᩉᩣᩅ. ᪓᪒᪖ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᨾᩮᩅ.

ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩥᨩ᩠ᨫᨠᩪᨭᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨴᩩᨭᩛᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ "ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨾᩣᩁᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩈᩥᩃᩴ ᨸᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥ. ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨠᩪᨭᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ. ᨲᨲᩮᩣ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩣ ᨸᨸᨭᩥᨠᩣ ᩌᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨸᩣᨴᩴ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩈᩥ, ᨻᩃᩅᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩩ. ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᨶᨿᩥᩴᩈᩩ. ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᨲᩮᩣᨸᩥ ᨩᩦᩅᨠᨾ᩠ᨻᩅᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ "ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩴ ᨶᩮᨳᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨩᩦᩅᨠᨾ᩠ᨻᩅᨶᩴ ᩋᨣᨾᩴᩈᩩ. ᨩᩦᩅᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨡᩥᨱᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – "ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᨿᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᨣᩁᩮ ᩑᨠᩔ ᨾᨶᩩᩔᩔ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᨲᩴ, ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᩌᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩍᨴᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨿᩣᩅ ᨾᨾᩣᨣᨾᨶᩣ ᨻᨴ᩠ᨵᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᨲᩥᨭᩛᨲᩪ"ᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩤᩁᨸᩥᨴᩉᨶᩅᩮᩃᩣᨿ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩤᩁᩴ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ. ᩋᨳᩔ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – "ᩋᩉᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᨽᩣᩁᩥᨿᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲᩴ, ᨿ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩔ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᩅᩥᨿ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨸᩣᨴᩮ ᨲᩥᨡᩥᨱᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᩴ, ᩋᨿᩴ ᨲᩔ ᨾᩮᩣᨧᨶᩅᩮᩃᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨾᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨸᩁᩥᩊᩣᩉᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩦ"ᨲᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩌᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩌᨾᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – "ᩌᨶᨶ᩠ᨴ, ᨩᩦᩅᨠᩮᩣ ᩈᩣᨿᩴ ᩌᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩤᩁᩴ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ, 'ᩋᨿᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩔ ᨾᩮᩣᨧᨶᩅᩮᩃᩣ'ᨲᩥ ᨸᨶ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ, ᨾᩮᩣᨧᩮᩉᩥ ᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ. ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨾᩮᩣᨧᩮᩈᩥ, ᩅᨱᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨨᩃ᩠ᩃᩥ ᩅᩥᨿ ᩋᨸᨣᨲᩮᩣ. ᨩᩦᩅᨠᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩋᩁᩩᨱᩮᨿᩮᩅ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩌᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨴᩁᩮᩣ ᨸᩁᩥᩊᩣᩉᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ"ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ. ᩈᨲ᩠ᨳᩣ "ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨡᩮᩣ, ᨩᩦᩅᨠ, ᨻᩮᩣᨵᩥᨾᨱ᩠ᨯᩮᨿᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᩁᩥᩊᩣᩉᩮᩣ ᩅᩪᨸᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ"ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪙᪐.

"ᨣᨲᨴ᩠ᨵᩥᨶᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩣᨠᩔ, ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᩥ;

ᩈᨻ᩠ᨻᨣᨶ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᩔ, ᨸᩁᩥᩊᩣᩉᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᨴ᩠ᨵᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨣᨲᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᩣᨾ. ᨲᩮᩈᩩ ᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᩍᨭ᩠ᨮᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᩋᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᩣᨿᩮᩅ, ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᨸᨴᩮᩈᩮ ᨣᨲᨴ᩠ᨵᩥ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩅᨭ᩠ᨭᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩣᨸᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩣᩅ ᩅᨭ᩠ᨭᩮ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᩋᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ ᩑᩅ. ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩅᨭ᩠ᨭᩔ

អខេបិតត្តា សោតាបន្នាទយោបិ អទ្ធិកា ឯវ, វដ្ដំ បន ខេបេត្វា ឋិតោ ខីណាសវោ គតទ្ធិ នាម ហោតិ។ តស្ស គតទ្ធិនោ។ វិសោកស្សាតិ វដ្ដមូលកស្ស សោកស្ស វិគតត្តា វិសោកស្ស។ វិប្បមុត្តស្ស សព្ពធីតិ សព្ពេសុ ខន្ធាទិធម្មេសុ វិប្បមុត្តស្ស, សព្ពគន្ថប្បហីនស្សាតិ ចតុព្ពិធម្បិ គន្ថំ បហីនត្តា សព្ពគន្ថប្បហីនស្ស។ បរិឡាហោ ន វិជ្ជតីតិ ទុវិធោ បរិឡាហោ កាយិកោ ចេតសិកោ ចាតិ។ តេសុ ខីណាសវស្ស សីតុណ្ហាទិវសេន ឧប្បន្នោ កាយិកបរិឡាហោ អនិព្ពុតោវ, តំ សន្ធាយ ជីវកោ បុច្ឆតិ។ សត្ថា បន ធម្មរាជតាយ ទេសនាវិលាសប្បត្តតាយ ចេតសិកបរិឡាហវសេន ទេសនំ និដ្ឋាបេន្តោ, "ជីវក, បរមត្ថេន ឯវរូបស្ស ខីណាសវស្ស បរិឡាហោ ន វិជ្ជតី"តិ អាហ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ជីវកបញ្ហវត្ថុ បឋមំ។

២. មហាកស្សបត្ថេរវត្ថុ

ឧយ្យុញ្ជន្តីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ មហាកស្សបត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ សត្ថា រាជគហេ វុដ្ឋវស្សោ "អឌ្ឍមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សាមី"តិ ភិក្ខូនំ អារោចាបេសិ។ វត្តំ កិរេតំ ពុទ្ធានំ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ ចារិកំ ចរិតុកាមានំ "ឯវំ ភិក្ខូ អត្តនោ បត្តបចនចីវររជនាទីនិ កត្វា សុខំ គមិស្សន្តី"តិ "ឥតោ អឌ្ឍមាសច្ចយេន ចារិកំ បក្កមិស្សាមី"តិ ភិក្ខូនំ អារោចាបនំ។ ភិក្ខូសុ បន អត្តនោ បត្តចីវរាទីនិ ករោន្តេសុ មហាកស្សបត្ថេរោបិ ចីវរានិ ធោវតិ។ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយិំសុ "ថេរោ កស្មា ចីវរានិ ធោវតិ, ឥមស្មិំ នគរេ អន្តោ ច ពហិ ច អដ្ឋារស មនុស្សកោដិយោ វសន្តិ។ តត្ថ យេ ថេរស្ស ន ញាតកា, តេ ឧបដ្ឋាកា, យេ ន ឧបដ្ឋាកា, តេ ញាតកា។ តេ ថេរស្ស ចតូហិ បច្ចយេហិ សម្មានសក្ការំ ករោន្តិ។ ឯត្តកំ ឧបការំ បហាយ កហំ គមិស្សតិ? សចេបិ គច្ឆេយ្យ, មាបមាទកន្ទរតោ បរំ ន គមិស្សតី"តិ។ សត្ថា កិរ យំ កន្ទរំ បត្វា និវត្តេតព្ពយុត្តកេ ភិក្ខូ "តុម្ហេ និវត្តថ, មា បមជ្ជិត្ថា"តិ វទតិ។ តំ "មាបមាទកន្ទរ"ន្តិ វុច្ចតិ, តំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ។

សត្ថាបិ ចារិកំ បក្កមន្តោ ចិន្តេសិ – "ឥមស្មិំ នគរេ អន្តោ ច ពហិ ច អដ្ឋារស មនុស្សកោដិយោ វសន្តិ។ មនុស្សានំ មង្គលាមង្គលដ្ឋានេសុ ភិក្ខូហិ គន្តព្ពំ ហោតិ, ន សក្កា វិហារំ តុច្ឆំ កាតុំ, កំ នុ ខោ និវត្តេស្សាមី"តិ? អថស្ស ឯតទហោសិ –"កស្សបស្ស ហេតេ មនុស្សា ញាតកា ច ឧបដ្ឋាកា ច, កស្សបំ និវត្តេតុំ វដ្ដតី"តិ។ សោ ថេរំ អាហ – "កស្សប, ន សក្កា វិហារំ តុច្ឆំ កាតុំ, មនុស្សានំ មង្គលាមង្គលដ្ឋានេសុ ភិក្ខូហិ អត្ថោ ហោតិ, ត្វំ អត្តនោ បរិសាយ សទ្ធិំ និវត្តស្សូ"តិ។ "សាធុ, ភន្តេ"តិ ថេរោ បរិសំ អាទាយ និវត្តិ។ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយិំសុ "ទិដ្ឋំ វោ, អាវុសោ, ននុ ឥទានេវ អវោចុម្ហ វុត្តំ 'មហាកស្សបោ កស្មា ចីវរានិ ធោវតិ, ន ឯសោ សត្ថារា សទ្ធិំ គមិស្សតី'តិ, យំ អវោចុម្ហ វុត្តំ, តថេវ ជាត"ន្តិ។ សត្ថា ភិក្ខូនំ កថំ សុត្វា និវត្តិត្វា ឋិតោ អាហ – "ភិក្ខវេ, កិំ នាមេតំ កថេថា"តិ? "មហាកស្សបត្ថេរំ អារព្ភ កថេម,

ភន្តេ”តិ អត្តនា គហិតនិយាមេនេវ សត្ថុ អារោចេសុំ· តំ សុត្វា សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, តុម្ហាកម្បិ ‘កុលេសុ ច បច្ចយេសុ ច លគ្គោ’តិ វទេថ, សោ ‘មម វចនំ ករិស្សាមី’តិ និវត្តោ· ឯសោ ហិ បុព្ពេ បត្ថនំ ករោន្តោយេវ ‘ចតូសុ បច្ចយេសុ អលគ្គោ ចន្ទូបមោ ហុត្វា កុលានិ ឧបសង្កមិតុំ សមត្ថោ ភវេយ្យ’ន្តិ បត្ថនំ អកាសិ· តេនស្ស កុលេ វា បច្ចយេ វា លគ្គោ, អហំ ចន្ទោបមប្បដិបទញ្ច (សំ· និ· ២·១៤៦) អរិយវំសប្បដិបទញ្ច កថេន្តោ មម បុត្តំ កស្សបំ អាទិំ កត្វា កថេសិ”ន្តិ អាហ·

ភិក្ខូ សត្ថារំ បុច្ឆិំសុ – “ភន្តេ, កទា បន ថេរេន បត្ថនា ឋបិតា”តិ? “សោតុកាមាត្ថ, ភិក្ខវេ”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ· សត្ថា តេសំ, “ភិក្ខវេ, ឥតោ កប្បសតសហស្សមត្ថកេ បទុមុត្តរោ នាម ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បជ្ជី”តិ វត្វា បទុមុត្តរបាទមូលេ តេន ឋបិតបត្ថនំ អាទិំ កត្វា សព្វំ ថេរស្ស បុព្ពចរិតំ កថេសិ· តំ ថេរបាឡិយំ (ថេរគា· ១០៥៤ អាទយោ) វិត្ថារិតមេវ· សត្ថា បន ឥមំ ថេរស្ស បុព្ពចរិតំ វិត្ថារេត្វា “ឥតិ ខោ, ភិក្ខវេ, អហំ ចន្ទោបមប្បដិបទញ្ច អរិយវំសប្បដិបទញ្ច មម បុត្តំ កស្សបំ អាទិំ កត្វា កថេសិំ, មម បុត្តស្ស កស្សបស្ស បច្ចយេសុ វា កុលេសុ វា វិហារេសុ វា បរិវេណេសុ វា លគ្គោ នាម នត្ថិ, បល្លលេ ឱតរិត្វា តត្ថ ចរិត្វា គច្ឆន្តោ រាជហំសោ វិយ កត្ថចិ អលគ្គោយេវ មម បុត្តោ”តិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៩១·

“ឧយ្យុញ្ជន្តិ សតីមន្តោ, ន និកេតេ រមន្តិ តេ;

ហំសាវ បល្លលំ ហិត្វា, ឱកមោកំ ជហន្តិ តេ”តិ·

តត្ថ ឧយ្យុញ្ជន្តិ សតីមន្តោតិ សតិវេបុល្លប្បត្តា ខីណាសវា អត្តនា បដិវិទ្ធគុណេសុ ឈានវិបស្សនាទីសុ អាវជ្ជនសមាបជ្ជនវុដ្ឋានាធិដ្ឋានបច្ចវេក្ខណាហិ យុញ្ជន្តិ ឃដេន្តិ· ន និកេតេ រមន្តិ តេតិ តេសំ អាលយេ រតិ នាម នត្ថិ· ហំសាវាតិ ទេសនាសីសមេតំ, អយំ បនេត្ថ អត្ថោ – យថា គោចរសម្បន្នេ បល្លលេ សកុណា អត្តនោ គោចរំ គហេត្វា គមនកាលេ “មម ឧទកំ, មម បទុមំ, មម ឧប្បលំ, មម កណ្ណិកា”តិ តស្មិំ ឋានេ កញ្ចិ អាលយំ អកត្វា អនបេក្ខាវ តំ ឋានំ បហាយ ឧប្បតិត្វា អាកាសេ កីឡមានា គច្ឆន្តិ; ឯវមេវ ខីណាសវា យត្ថ កត្ថចិ វិហរន្តាបិ កុលាទីសុ អលគ្គា ឯវ វិហរិត្វា គមនសមយេបិ តំ ឋានំ បហាយ គច្ឆន្តា “មម វិហារោ, មម បរិវេណំ, មមុបដ្ឋាកា”តិ អនាលយា អនបេក្ខាវ គច្ឆន្តិ· ឱកមោកន្តិ អាលយាលយំ, សព្វាលយេ បរិច្ចជន្តីតិ អត្ថោ·

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ·

មហាកស្សបត្ថេរវត្ថុ ទុតិយំ·

៧។ បេលដ្ឋសីសត្ថេរវត្ថុ

យេសំ សន្និចយោ នត្ថីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អាយស្មន្តំ បេលដ្ឋសីសំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរាយស្មា អន្តោគាមេ ឯកំ វីថិំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ភត្តកិច្ចំ កត្វា បុន អបរំ វីថិំ ចរិត្វា សុក្ខកូរំ អាទាយ វិហារំ ហរិត្វា បដិសាមេត្វា “និពទ្ធំ បិណ្ឌបាតបរិយេសនំ នាម ទុក្ខ”ន្តិ កតិបាហំ ឈានសុខេន វីតិនាមេត្វា អាហារេន អត្ថេ សតិ តំ បរិភុញ្ជតិ។ ភិក្ខូ ញត្វា ឧជ្ឈាយិត្វា ភគវតោ អារោចេសុំ។ សត្ថា ឯតស្មិំ និទានេ អាយតិំ សន្និធិការបរិវជ្ជនត្ថាយ ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេត្វាបិ ថេរេន បន អបញ្ញត្តេ សិក្ខាបទេ អប្បិច្ឆតំ និស្សាយ កតត្តា តស្ស ទោសាភាវំ បកាសេន្តោ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៩២។

“យេសំ សន្និចយោ នត្ថិ, យេ បរិញ្ញាតភោជនា;

សុញ្ញតោ អនិមិត្តោ ច, វិមោក្ខោ យេសំ គោចរោ;

អាកាសេវ សកុន្តានំ, គតិ តេសំ ទុរន្នយា”តិ។

តត្ថ សន្និចយោតិ ទ្វេ សន្និចយា – កម្មសន្និចយោ ច, បច្ចយសន្និចយោ ច។ តេសុ កុសលាកុសលកម្មំ កម្មសន្និចយោ នាម, ចត្តារោ បច្ចយា បច្ចយសន្និចយោ នាម។ តត្ថ វិហារេ វសន្តស្ស ភិក្ខុនោ ឯកំ គុឡបិណ្ឌំ, ចតុភាគមត្តំ សប្បិ, ឯកញ្ច តណ្ឌុលនាឡិំ ឋបេន្តស្ស បច្ចយសន្និចយោ នត្ថិ, តតោ ឧទ្ធំ ហោតិ។ យេសំ អយំ ទុវិធោបិ សន្និចយោ នត្ថិ។ បរិញ្ញាតភោជនាតិ តីហិ បរិញ្ញាហិ បរិញ្ញាតភោជនា។ យាគុអាទីនំ យាគុភាវាទិជាននំ ញាតបរិញ្ញា, អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញាវសេន បន ភោជនស្ស បរិជាននំ តីរណបរិញ្ញា, កពឡីការាហារេ ឆន្ទរាគាបកឌ្ឍនញាណំ បហានបរិញ្ញា។ ឥមាហិ តីហិ បរិញ្ញាហិ យេ បរិញ្ញាតភោជនា។ សុញ្ញតោ អនិមិត្តោ ចាតិ ឯត្ថ អប្បណិហិតវិមោក្ខោបិ គហិតោយេវ។ តីណិបិ ចេតានិ និព្ពានស្សេវ នាមានិ។ និព្ពានញ្ហិ រាគទោសមោហានំ អភាវេន សុញ្ញតំ, តេហិ ច វិមុត្តន្តិ សុញ្ញតោ វិមោក្ខោ, តថា រាគាទិនិមិត្តានំ អភាវេន អនិមិត្តំ, តេហិ ច វិមុត្តន្តិ អនិមិត្តោ វិមោក្ខោ, រាគាទិបណិធីនំ បន អភាវេន អប្បណិហិតំ , តេហិ ច វិមុត្តន្តិ អប្បណិហិតោ វិមោក្ខោតិ វុច្ចតិ។ ផលសមាបត្តិវសេន តំ អារម្មណំ កត្វា វិហរន្តានំ អយំ តិវិធោ វិមោក្ខោ យេសំ គោចរោ។ គតិ តេសំ ទុរន្នយាតិ យថា នាម អាកាសេន គតានំ សកុណានំ បទនិក្ខេបស្ស អទស្សនេន គតិ ទុរន្នយា ន សក្កា ញាតុំ, ឯវមេវ យេសំ អយំ ទុវិធោ សន្និចយោ នត្ថិ, ឥមាហិ ច តីហិ បរិញ្ញាហិ បរិញ្ញាតភោជនា, យេសញ្ច អយំ វុត្តប្បការោ វិមោក្ខោ គោចរោ, តេសំ តយោ ភវា, ចតស្សោ យោនិយោ, បញ្ច គតិយោ, សត្ត

វិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ, នវ សត្តាវាសាតិ ឥមេសុ បញ្ចសុ កោដ្ឋាសេសុ ឥមិនា នាម គតាតិ គមនស្ស អបញ្ញាយនតោ គតិ ទុរន្នយា ន សក្កា បញ្ញាបេតុន្តិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ពេលដ្ឋសីសត្ថេរវត្ថុ ទុតិយំ។

៣. អនុរុទ្ធត្ថេរវត្ថុ

យស្សាសវាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អនុរុទ្ធត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិំ ទិវសេ ថេរោ ជិណ្ណចីវរោ សង្ការកូដាទីសុ ចីវរំ បរិយេសតិ។ តស្ស ទេវតា តតិយេ អត្តភាវេ បុរាណទុតិយិកា តាវតិំសភវនេ ជាលិនី នាម ទេវធីតា អហោសិ។ សា ថេរំ ចោឡកានិ បរិយេសមានំ ទិស្វា ថេរស្ស អត្ថាយ តេរសហត្ថាយតានិ ចតុហត្ថវិត្ថតានិ តីណិ ទិព្ពទុស្សានិ គហេត្វា “សចាហំ ឥមានិ ឥមិនា នីហារេន ទស្សាមិ, ថេរោ ន គណ្ហិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា តស្ស ចោឡកានិ បរិយេសមានស្ស បុរតោ ឯកស្មិំ សង្ការកូដេ យថា តេសំ ទសន្តមត្តមេវ បញ្ញាយតិ, តថា ឋបេសិ។ ថេរោ តេន មគ្គេន ចោឡកបរិយេសមានោ ចរន្តោ តេសំ ទសន្តំ ទិស្វា តត្ថេវ គហេត្វា អាកឌ្ឍមានោ វុត្តប្បមាណានិ ទិព្ពទុស្សានិ ទិស្វា “ឧក្កដ្ឋបំសុកូលំ វត ឥទ”ន្តិ អាទាយ បក្កាមិ។ អថស្ស ចីវរករណទិវសេ សត្ថា បញ្ចសតភិក្ខុបរិវារោ វិហារំ គន្ត្វា និសីទិ, អសីតិមហាថេរាបិ តត្ថេវ និសីទិំសុ, ចីវរំ សិព្ពេតុំ មហាកស្សបត្ថេរោ មូលេ និសីទិ, សារិបុត្តត្ថេរោ មជ្ឈេ អានន្ទត្ថេរោ អគ្គេ, ភិក្ខុសង្ឃោ សុត្តំ វដ្ដេសិ, សត្ថា សូចិបាសេ អាវុណិ, មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ យេន យេន អត្ថោ, តំ តំ ឧបនេន្តោ វិចរិ។

ទេវធីតាបិ អន្តោគាមំ បវិសិត្វា “ភោន្តោ អយ្យស្ស នោ អនុរុទ្ធត្ថេរស្ស ចីវរំ ករោន្តោ សត្ថា អសីតិមហាសាវកបរិវុតោ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ វិហារេ និសីទិ, យាគុអាទីនិ អាទាយ វិហារំ គច្ឆថា”តិ ភិក្ខំ សមាទបេសិ។ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោបិ អន្តរាភត្តេ មហាជម្ពុបេសិំ អាហរិ, បញ្ចសតា ភិក្ខូ បរិភុញ្ជិតុំ នាសក្ខិំសុ។ សក្កោ ចីវរករណដ្ឋានេ ភូមិបរិភណ្ឌមកាសិ, ភូមិ អលត្តករសរញ្ជិតា វិយ អហោសិ។ ភិក្ខូហិ បរិភុត្តាវសេសានំ យាគុខជ្ជកភត្តានំ មហារាសិ អហោសិ។ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយិំសុ “ឯត្តកានំ ភិក្ខូនំ កិំ ឯវំ ពហុកេហិ យាគុអាទីហិ, ននុ នាម បមាណំ សល្លក្ខេត្វា ឯត្តកំ នាម អាហរថា”តិ ញាតកា ច ឧបដ្ឋាកា ច វត្តព្ពា សិយុំ, អនុរុទ្ធត្ថេរោ អត្តនោ ញាតិឧបដ្ឋាកានំ ពហុភាវំ ញាបេតុកាមោ មញ្ញេ”តិ, អថ នេ សត្ថា “កិំ, ភិក្ខវេ, កថេថា”តិ បុច្ឆិត្វា, “ភន្តេ, ឥទំ នាមា”តិ វុត្តេ “កិំ បន តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ‘ឥទំ អនុរុទ្ធេន អាហរាបិត’ន្តិ មញ្ញថា”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ “ន, ភិក្ខវេ, មម បុត្តោ អនុរុទ្ធោ ឯវរូបំ វទតិ។ ន ហិ ខីណាសវា បច្ចយបដិសំយុត្តំ កថំ កថេន្តិ, អយំ បន បិណ្ឌបាតោ ទេវតានុភាវេន និព្វត្តោ”តិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“យស្សាសវា បរិក្ខីណា, អាហារេ ច អនិស្សិតោ;

សុញ្ញតោ អនិមិត្តោ ច, វិមោក្ខោ យស្ស គោចរោ;

អាកាសេវ សកុន្តានំ, បទំ តស្ស ទុរន្នយ”ន្តិ។

តត្ថ យស្សាសវាតិ យស្ស ចត្តារោ អាសវា បរិក្ខីណា។ អាហារេ ច អនិស្សិតោតិ អាហារស្មិញ្ច តណ្ហាទិដ្ឋិនិស្សយេហិ អនិស្សិតោ។ បទំ តស្ស ទុរន្នយន្តិ យថា អាកាសេ គច្ឆន្តានំ សកុណានំ “ឥមស្មិំ ឋានេ បាទេហិ អក្កមិត្វា គតា, ឥទំ ឋានំ ឧរេន បហរិត្វា គតា, ឥទំ សីសេន, ឥទំ បក្ខេហី”តិ ន សក្កា ញាតុំ, ឯវមេវ ឯវរូបស្ស ភិក្ខុនោ “និរយបទេន វា គតោ, តិរច្ឆានយោនិបទេន វា”តិអាទិនា នយេន បទំ បញ្ញាបេតុំ នាម ន សក្កាតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិ ផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

អនុរុទ្ធត្ថេរវត្ថុ នវមំ។

១០. មហាកច្ចាយនត្ថេរវត្ថុ

យស្សិន្ទ្រិយានីតិ ឥទំ សត្ថា បុព្ពារាមេ វិហរន្តោ មហាកច្ចាយនត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ មហាបវារណាយ មិគារមាតុបាសាទស្ស ហេដ្ឋា មហាសាវកបរិវុតោ និសីទិ។ តស្មិំ សមយេ មហាកច្ចាយនត្ថេរោ អវន្តីសុ វិហរតិ។ សោ បនាយស្មា ទូរតោបិ អាគន្ត្វា ធម្មស្សវនំ បគ្គណ្ហាតិយេវ។ តស្មា មហាថេរា និសីទន្តា មហាកច្ចាយនត្ថេរស្ស អាសនំ ឋបេត្វា និសីទិំសុ។ សក្កោ ទេវរាជា ទ្វីហិ ទេវលោកេហិ ទេវបរិសាយ សទ្ធិំ អាគន្ត្វា ទិព្ពគន្ធមាលាទីហិ សត្ថារំ បូជេត្វា ឋិតោ មហាកច្ចាយនត្ថេរំ អទិស្វា “កិំ នុ ខោ មម, អយ្យោ, ន ទិស្សតិ, សាធុ ខោ បនស្ស សចេ អាគច្ឆេយ្យាតិ។ ថេរោបិ តំ ខណញ្ញេវ អាគន្ត្វា អត្តនោ អាសនេ និសិន្នមេវ អត្តានំ ទស្សេសិ។ សក្កោ ថេរំ ទិស្វា គោប្ផកេសុ ទឡ្ហំ គហេត្វា “សាធុ វត មម, អយ្យោ, អាគតោ, អហំ អយ្យស្ស អាគមនមេវ បច្ចាសីសាមី”តិ វត្វា ឧភោហិ ហត្ថេហិ បាទេ សម្ពាហិត្វា គន្ធមាលាទីហិ បូជេត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយិំសុ “សក្កោ មុខំ ឱលោកេត្វា សក្ការំ ករោតិ, អវសេសមហាសាវកានំ ឯវរូបំ សក្ការំ អកត្វា

មហាកច្ចាយនំ ទិស្វា ថេរំ គោប្ផកេសុ គហេត្វា ‘សាធុ វត មេ, អយ្យោ, អាគតោ, អហំ អយ្យស្ស អាគមនមេវ បច្ចាសីសាមី’តិ វត្វា ឧភោហិ ហត្ថេហិ បាទេ សម្ពាហិត្វា បូជេត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ ឋិតោ”តិ។ សត្ថា តេសំ តំ កថំ សុត្វា, “ភិក្ខវេ, មម បុត្តេន មហាកច្ចាយនេន សទិសា ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារា ភិក្ខូ ទេវានម្បិ មនុស្សានម្បិ បិយាយេវ”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៩៤។

“យស្សិន្ទ្រិយានិ សមថង្គតានិ,

អស្សា យថា សារថិនា សុទន្តា;

បហីនមានស្ស អនាសវស្ស,

ទេវាបិ តស្ស បិហយន្តិ តាទិនោ”តិ។

តស្សត្ថោ – យស្ស ភិក្ខុនោ ឆេកេន សារថិនា សុទន្តា អស្សា វិយ ឆ ឥន្ទ្រិយានិ សមថំ ទន្តភាវំ និព្ពិសេវនភាវំ គតានិ, តស្ស នវវិធំ មានំ បហាយ ឋិតត្តា បហីនមានស្ស ចតូហិ អាសវេហិ អភាវេន អនាសវស្ស។ តាទិនោតិ តាទិភាវសណ្ឋិតស្ស តថារូបស្ស ទេវាបិ បិហយន្តិ, មនុស្សាបិ ទស្សនញ្ច អាគមនញ្ច បត្ថេន្តិយេវាតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

មហាកច្ចាយនត្ថេរវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦។ សារិបុត្តត្ថេរវត្ថុ

បថវិសមោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ អាយស្មា សារិបុត្តោ វុដ្ឋវស្សោ ចារិកំ បក្កមិតុកាមោ សត្ថារំ អាបុច្ឆិត្វា វន្ទិត្វា អត្តនោ បរិវារេន សទ្ធិំ និក្ខមិ។ អញ្ញេបិ ពហូ ភិក្ខូ ថេរំ អនុគច្ឆិំសុ។ ថេរោ ច នាមគោត្តវសេន បញ្ញាយមានេ ភិក្ខូ នាមគោត្តវសេន កថេត្វា និវត្តាបេសិ។

អញ្ញតរោ នាមគោត្តវសេន អបាកដោ ភិក្ខុ ចិន្តេសិ – “អហោ វត មំ នាមគោត្តវសេន បគ្គណ្ហន្តោ កថេត្វា និវត្តាបេយ្យា”តិ។ ថេរោ មហាភិក្ខុសង្ឃស្ស អន្តរេ តំ ន សល្លក្ខេសិ។ សោ “អញ្ញេ វិយ ភិក្ខូ ន មំ បគ្គណ្ហាតី”តិ ថេរេ អាឃាតំ ពន្ធិ។ ថេរស្សាបិ សង្ឃាដិកណ្ណោ តស្ស ភិក្ខុនោ សរីរំ ផុសិ, តេនាបិ អាឃាតំ ពន្ធិយេវ។ សោ “ឥទានិ ថេរោ វិហារូបចារំ អតិក្កន្តោ ភវិស្សតី”តិ ញត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា “អាយស្មា មំ, ភន្តេ, សារិបុត្តោ តុម្ហាកំ អគ្គសាវកោម្ហីតិ កណ្ណសក្ខលិំ ភិន្ទន្តោ វិយ បហរិត្វា អខមាបេត្វាវ ចារិកំ បក្កន្តោ”តិ អាហ។ សត្ថា ថេរំ បក្កោសាបេសិ។

តស្មិំ ខណេ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ ច អានន្ទត្ថេរោ ច ចិន្តេសុំ – “អម្ហាកំ អគ្គជេដ្ឋភាតរោ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ អបហដភាវំ សត្ថា នោ ន ជានាតិ, សីហនាទំ បន នទាបេតុកាមោ ភវិស្សតីតិ បរិសំ សន្និបាតាបេស្សាមា”តិ។ តេ កុញ្ចិកហត្ថា បរិវេណទ្វារានិ វិវរិត្វា “អភិក្កមថាយស្មន្តោ , អភិក្កមថាយស្មន្តោ, ឥទានាយស្មា សារិបុត្តោ ភគវតោ សម្មុខា សីហនាទំ នទិស្សតី”តិ (អ. និ. ៩.១១) មហាភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតេសុំ។ ថេរោបិ អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសីទិ។ អថ នំ សត្ថា តមត្ថំ បុច្ឆិ។ ថេរោ “នាយំ ភិក្ខុ មយា បហដោ”តិ អវត្វាវ អត្តនោ គុណកថំ កថេន្តោ “យស្ស នូន, ភន្តេ, កាយេ កាយគតាសតិ អនុបដ្ឋិតា អស្ស, សោ ឥធ អញ្ញតរំ សព្រហ្មចារិំ អាសជ្ជ អប្បដិនិស្សជ្ជ ចារិកំ បក្កមេយ្យា”តិ វត្វា “សេយ្យថាបិ, ភន្តេ, បថវិយំ សុចិម្បិ និក្ខិបន្តិ, អសុចិម្បិ និក្ខិបន្តី”តិអាទិនា នយេន អត្តនោ បថវីសមចិត្តតញ្ច អាបោតេជោវាយោរជោហរណចណ្ឌាលកុមារឆិន្នវិសាណឧសភសមចិត្តតញ្ច អហិកុណបាទីហិ វិយ អត្តនោ កាយេន អដ្ដីយនញ្ច មេទកថាលិកា វិយ អត្តនោ កាយបរិហរណញ្ច បកាសេសិ។ ឥមាហិ ច បន នវហិ ឧបមាហិ ថេរេ អត្តនោ គុណេ កថេន្តេ នវសុបិ ឋានេសុ ឧទកបរិយន្តំ កត្វា មហាបថវី កម្បិ។ រជោហរណចណ្ឌាលកុមារកមេទកថាលិកោបមានំ បន អាហរណកាលេ បុថុជ្ជនា ភិក្ខូ អស្សូនិ សន្ធារេតុំ នាសក្ខិំសុ, ខីណាសវានំ ធម្មសំវេគោ ឧប្បជ្ជិ។

ថេរេ អត្តនោ គុណំ កថេន្តេយេវ អព្ភាចិក្ខនកស្ស ភិក្ខុនោ សកលសរីរេ ទាហោ ឧប្បជ្ជិ, សោ តាវទេវ ភគវតោ បាទេសុ បតិត្វា អត្តនោ អព្ភាចិក្ខនទោសំ បកាសេត្វា អច្ចយំ ទេសេសិ។ សត្ថា ថេរំ អាមន្តេត្វា, “សារិបុត្ត, ខម ឥមស្ស មោឃបុរិសស្ស, យាវស្ស សត្តធា មុទ្ធា ន ផលតី”តិ អាហ។ ថេរោ ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ“ខមាមហំ, ភន្តេ, តស្ស អាយស្មតោ, ខមតុ ច មេ សោ អាយស្មា, សចេ មយ្ហំ ទោសោ អត្ថី”តិ អាហ។ ភិក្ខូ កថយិំសុ “បស្សថ ទានាវុសោ, ថេរស្ស អនោបមគុណំ, ឯវរូបស្ស នាម មុសាវាទេន អព្ភាចិក្ខនកស្ស ភិក្ខុនោ ឧបរិ អប្បមត្តកម្បិ កោបំ វា ទោសំ វា អកត្វា សយមេវ ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ ខមាបេតី”តិ។ “សត្ថា តំ កថំ សុត្វា, ភិក្ខវេ, កិំ កថេថា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥទំ នាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ, “ន ភិក្ខវេ, សក្កា សារិបុត្តសទិសានំ កោបំ វា ទោសំ វា ឧប្បាទេតុំ , មហាបថវីសទិសំ, ភិក្ខវេ, ឥន្ទខីលសទិសំ បសន្នោទករហទសទិសញ្ច សារិបុត្តស្ស ចិត្ត”ន្តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៩៥.

“បថវិសមោ នោ វិរុជ្ឈតិ,

ឥន្ទខីលុបមោ តាទិ សុព្ពតោ;

រហទោវ អបេតកទ្ទមោ,

សំសារា ន ភវន្តិ តាទិនោ”តិ។

តស្សត្ថោ – ភិក្ខវេ, យថា នាម បថវិយំ សុចីនិ គន្ធមាលាទីនិបិ និក្ខិបន្តិ, អសុចីនិ មុត្តករីសាទីនិបិ និក្ខិបន្តិ, យថា នាម នគរទ្វារេ និខាតំ ឥន្ទខីលំ ទារកាទយោ ឱមុត្តេន្តិបិ ឩហទន្តិបិ, អបរេ បន តំ គន្ធមាលាទីហិ សក្ករោន្តិ។ តត្ថ បថវិយា ឥន្ទខីលស្ស ច នេវ អនុរោធោ ឧប្បជ្ជតិ, ន វិរោធោ; ឯវមេវ ខ្វាយំ ខីណាសវោ ភិក្ខុ អដ្ឋហិ លោកធម្មេហិ អកម្បិយភាវេន តាទិ, វតានំ សុន្ទរតាយ សុព្ពតោ។ សោ “ឥមេ មំ ចតូហិ បច្ចយេហិ សក្ករោន្តិ, ឥមេ បន ន សក្ករោន្តី”តិ សក្ការញ្ច អសក្ការញ្ច ករោន្តេសុ នេវ អនុរុជ្ឈតិ, នោ វិរុជ្ឈតិ, អថ ខោ បថវិសមោ ច ឥន្ទខីលុបមោ ឯវ ច ហោតិ។ យថា ច អបេតកទ្ទមោ រហទោ បសន្នោទកោ ហោតិ, ឯវំ អបេតកិលេសតាយ រាគកទ្ទមាទីហិ អកទ្ទមោ វិប្បសន្នោវ ហោតិ។ តាទិនោតិ តស្ស បន ឯវរូបស្ស សុគតិទុគ្គតីសុ សំសរណវសេន សំសារា នាម ន ហោន្តីតិ។

ទេសនាវសានេ នវ ភិក្ខុសហស្សានិ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិំសូតិ។

សារិបុត្តត្ថេរវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧។ កោសម្ពិវាសីតិស្សត្ថេរសាមណេរវត្ថុ

សន្តំ តស្ស មនំ ហោតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ តិស្សត្ថេរស្ស សាមណេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកោ កិរ កោសម្ពិវាសី កុលបុត្តោ សត្ថុ សាសនេ បព្ពជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ “កោសម្ពិវាសីតិស្សត្ថេរោ”តិ បញ្ញាយិ។ តស្ស កោសម្ពិយំ វុដ្ឋវស្សស្ស ឧបដ្ឋាកោ តិចីវរេន សទ្ធិំ សប្បិផាណិតំ អាហរិត្វា បាទមូលេ ឋបេសិ។ អថ នំ ថេរោ អាហ – “កិំ ឥទំ ឧបាសកា”តិ។ “ននុ មយា, ភន្តេ, តុម្ហេ វស្សំ វាសិតា, អម្ហាកញ្ច វិហារេ វុដ្ឋវស្សា ឥមំ លាភំ លភន្តិ, គណ្ហថ, ភន្តេ”តិ។ “ហោតុ, ឧបាសក, ន មយ្ហំ ឥមិនា អត្ថោ”តិ។ “កិំ ការណា, ភន្តេ”តិ? “មម សន្តិកេ កប្បិយការកោ សាមណេរោបិ នត្ថិ, អាវុសោ”តិ។ “សចេ, ភន្តេ, កប្បិយការកោ នត្ថិ, មម បុត្តោ អយ្យស្ស សន្តិកេ សាមណេរោ ភវិស្សតី”តិ។ ថេរោ អធិវាសេសិ។ ឧបាសកោ សត្តវស្សិកំ អត្តនោ បុត្តំ ថេរស្ស សន្តិកំ នេត្វា “ឥមំ បព្ពាជេថា”តិ អទាសិ។ អថស្ស ថេរោ កេសេ តេមេត្វា តចបញ្ចកកម្មដ្ឋានំ ទត្វា បព្ពាជេសិ ។ សោ ខុរគ្គេយេវ សហ

បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ។

ថេរោ តំ បព្វាជេត្វា អឌ្ឍមាសំ តត្ថ វសិត្វា "សត្ថារំ បស្សិស្សាមី"តិ សាមណេរំ ភណ្ឌកំ គាហាបេត្វា គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ ឯកំ វិហារំ បាវិសិ។ សាមណេរោ ឧបជ្ឈាយស្ស សេនាសនំ គហេត្វា បដិជគ្គិ។ តស្ស តំ បដិជគ្គន្តស្សេវ វិកាលោ ជាតោ, តេន អត្តនោ សេនាសនំ បដិជគ្គិតុំ នាសក្ខិ។ អថ នំ ឧបដ្ឋានវេលាយំ អាគន្ត្វា និសិន្នំ ថេរោ បុច្ឆិ – "សាមណេរ, អត្តនោ វសនដ្ឋានំ បដិជគ្គិត"ន្តិ? "ភន្តេ, បដិជគ្គិតុំ ឱកាសំ នាលត្ថ"ន្តិ។ "តេន ហិ មម វសនដ្ឋានេយេវ វស, ទុក្ខំ តេ អាគន្តុកដ្ឋានេ ពហិ វសិតុ"ន្តិ តំ គហេត្វាវ សេនាសនំ បាវិសិ។ ថេរោ បន បុថុជ្ជនោ និបន្នមត្តោវ និទ្ទំ ឱក្កមិ។ សាមណេរោ ចិន្តេសិ – "អជ្ជ មេ ឧបជ្ឈាយេន សទ្ធិំ តតិយោ ទិវសោ ឯកសេនាសនេ វសន្តស្ស, 'សចេ និបជ្ជិត្វា និទ្ទាយិស្សាមិ, ថេរោ សហសេយ្យំ អាបជ្ជេយ្យា'តិ និសិន្នកោវ វីតិនាមេស្សាមី"តិ ឧបជ្ឈាយស្ស មញ្ចកសមីបេ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា និសិន្នកោវ រត្តិំ វីតិនាមេសិ។ ថេរោ បច្ចូសកាលេ បច្ចុដ្ឋាយ "សាមណេរំ និក្ខមាបេតុំ វដ្ដតី"តិ មញ្ចកបស្សេ ឋបិតពីជនិំ គហេត្វា ពីជនិបត្តស្ស អគ្គេន សាមណេរស្ស កដសារកំ បហរិត្វា ពីជនិំ ឧទ្ធំ ខិបន្តោ "សាមណេរ, ពហិ និក្ខមា"តិ អាហ, ពីជនិបត្តទណ្ឌកោ អក្ខិម្ហិ បដិហញ្ញិ, តាវទេវ អក្ខិ ភិជ្ជិ។ សោ "កិំ, ភន្តេ"តិ វត្វា ឧដ្ឋាយ "ពហិ និក្ខមា"តិ វុត្តេ "អក្ខិ មេ, ភន្តេ, ភិន្ន"ន្តិ អវត្វា ឯកេន ហត្ថេន បដិច្ឆាទេត្វា និក្ខមិ។ វត្តករណកាលេ ច បន "អក្ខិ មេ ភិន្ន"ន្តិ តុណ្ហីអនិសីទិត្វា ឯកេន ហត្ថេន អក្ខិំ គហេត្វា ឯកេន ហត្ថេន មុដ្ឋិសម្មជ្ជនិំ អាទាយ វច្ចកុដិញ្ច មុខធោវនដ្ឋានញ្ច សម្មជ្ជិត្វា មុខធោវនោទកញ្ច ឋបេត្វា បរិវេណំ សម្មជ្ជិ។ សោ ឧបជ្ឈាយស្ស ទន្តកដ្ឋំ ទទមានោ ឯកេនេវ ហត្ថេន អទាសិ។

អថ នំ ឧបជ្ឈាយោ អាហ – "អសិក្ខិតោ វតាយំ សាមណេរោ, អាចរិយុបជ្ឈាយានំ ឯកេន ហត្ថេន ទន្តកដ្ឋំ ទាតុំ ន វដ្ដតី"តិ។ ជានាមហំ, ភន្តេ, "ន ឯវំ វដ្ដតី"តិ, ឯកោ បន មេ ហត្ថោ ន តុច្ឆោតិ។ "កិំ សាមណេរា"តិ? សោ អាទិតោ បដ្ឋាយ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ ថេរោ សុត្វាវ សំវិគ្គមានសោ "អហោ វត មយា ភារិយំ កម្មំ កត"ន្តិ វត្វា "ខមាហិ មេ, សប្បុរិស, នាហមេតំ ជានាមិ, អវស្សយោ មេ ហោហី"តិ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ សត្តវស្សិកទារកស្ស បាទមូលេ ឧក្កុដិកំ និសីទិ។ អថ នំ សាមណេរោ អាហ – "នាហំ, ភន្តេ, ឯតទត្ថាយ កថេសិំ, តុម្ហាកំ ចិត្តំ អនុរក្ខនត្ថ មយា ឯវំ វុត្តំ, នេវេត្ថ តុម្ហាកំ ទោសោ អត្ថិ, ន មយ្ហំ, វដ្ដស្សេវេសោ ទោសោ, មា ចិន្តយិត្ថ, មយា តុម្ហាកំ វិប្បដិសារំ រក្ខន្តេនេវ នារោចិត"ន្តិ។ ថេរោ សាមណេរេន អស្សាសិយមានោបិ អនស្សាសិត្វា ឧប្បន្នសំវេគោ សាមណេរស្ស ភណ្ឌកំ គហេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ បាយាសិ។ សត្ថាបិស្ស អាគមនំ ឱលោកេន្តោវ និសីទិ។ សោ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា សត្ថារា សទ្ធិំ បដិសម្មោទនំ កត្វា "ខមនីយំ តេ ភិក្ខុ, កិញ្ចិ អតិរេកំ អផាសុកំ អត្ថី"តិ បុដ្ឋោ អាហ – "ខមនីយំ, ភន្តេ, នត្ថិ មេ កិញ្ចិ អតិរេកំ អផាសុកំ, អបិច ខោ បន មេ អយំ ទហរសាមណេរោ វិយ អញ្ញោ អតិរេកគុណោ ន ទិដ្ឋបុព្វោ"តិ។ "កិំ បន ឯតេន កតំ ភិក្ខូ"តិ។ សោ អាទិតោ បដ្ឋាយ សព្វំ តំ បវត្តិំ កថេតោ អារោចេន្តោ អាហ – "ឯវំ, ភន្តេ, មយា ខមាបិយមានោ យំ ឯវំ វទេសិ 'នេវេត្ថ តុម្ហាកំ ទោសោ អត្ថិ, ន មយ្ហំ, វដ្ដស្សេវេសោ ទោសោ, តុម្ហេ មា ចិន្តយិត្ថា'តិ, ឯវំ មំ អស្សាសេសិយេវ, មយិ នេវ កោបំ, ន ទោសមកាសិ, ន មេ, ភន្តេ, ឯវរូបោ គុណសម្បន្នោ ទិដ្ឋបុព្វោ"តិ។ អថ នំ សត្ថា "ភិក្ខុ ខីណាសវា នាម ន កស្សចិ កុប្បន្តិ, ន ទុស្សន្តិ, សន្តិន្ទ្រិយា សន្តមានសាវ ហោន្តី"តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“សន្តំ តស្ស មនំ ហោតិ, សន្តា វាចា ច កម្ម ច;

សម្មទញ្ញា វិមុត្តស្ស, ឧបសន្តស្ស តាទិនោ”តិ.

តត្ថ សន្តំ តស្សាតិ តស្ស ខីណាសវស្ស អភិជ្ឈាទីនំ អភាវេន មនំ សន្តមេវ ហោតិ ឧបសន្តំ និព្វុតំ. តថា មុសាវាទាទីនំ អភាវេន វាចា ច បាណាតិបាតាទីនំ អភាវេន កាយកម្មញ្ច សន្តមេវ ហោតិ. សម្មទញ្ញា វិមុត្តស្សាតិ នយេន ហេតុនា ជានិត្វា បញ្ចហិ វិមុត្តីហិ វិមុត្តស្ស. ឧបសន្តស្សាតិ អព្ភន្តរេ រាគាទីនំ ឧបសន្តតាយ ឧបសន្តស្ស. តាទិនោតិ តថារូបស្ស គុណសម្បន្នស្សាតិ.

ទេសនាវសានេ កោសម្ពិវាសីតិស្សត្ថេរោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ. សេសមហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ.

កោសម្ពិវាសីតិស្សត្ថេរវត្ថុ សត្តមំ.

៨. សារិបុត្តត្ថេរវត្ថុ

អស្សទ្ធោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ.

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ តិំសមត្តា អារញ្ញិកា ភិក្ខូ សត្ថុ សន្តិកំ អាគន្ត្វា វន្ទិត្វា និសីទិំសុ. សត្ថា តេសំ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តស្សូបនិស្សយំ ទិស្វា សារិបុត្តត្ថេរំ អាមន្តេត្វា “សទ្ទហសិ ត្វំ, សារិបុត្ត, សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរិយោសាន”ន្តិ (សំ. និ. ៥.៥១៣) ឯវំ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ អារព្ភ បញ្ហំ បុច្ឆិ. ថេរោ “ន ខ្វាហំ, ភន្តេ, ឯត្ថ ភគវតោ សទ្ធាយ គច្ឆាមិ, សទ្ធិន្ទ្រិយំ…បេ… អមតបរិយោសានំ. យេសញ្ហេតំ, ភន្តេ, អញ្ញាតំ អស្ស អទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ឆិកតំ អផស្សិតំ បញ្ញាយ, តេ តត្ថ បរេសំ សទ្ធាយ គច្ឆេយ្យុំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ…បេ… អមតបរិយោសាន”ន្តិ (សំ. និ. ៥.៥១៣) ឯវំ តំ បញ្ហំ ព្យាកាសិ. តំ សុត្វា ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “សារិបុត្តត្ថេរោ មិច្ឆាគហណំ នេវ វិស្សជ្ជេសិ, អជ្ជាបិ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ន សទ្ទហតិយេវា”តិ. តំ សុត្វា សត្ថា “កិំ ភាសេថ, ភិក្ខវេ, វទេថ. អហញ្ហិ ‘បញ្ចិន្ទ្រិយានិ អភាវេត្វា សមថវិបស្សនំ អវឌ្ឍេត្វា មគ្គផលានិ សច្ឆិកាតុំ សមត្ថោ នាម អត្ថីតិ សទ្ទហសិ ត្វំ សារិបុត្តា’តិ បុច្ឆិំ. សោ ‘ឯវំ សច្ឆិករោន្តោ អត្ថីតិ ន សទ្ទហាមិ, ភន្តេ’តិ កថេសិ. ន ទិន្នស្ស វា កតស្ស វា ផលំ វិបាកំ ន សទ្ទហតិ, នាបិ ពុទ្ធាទីនំ គុណំ ន សទ្ទហតិ. ឯសោ បន អត្តនា បដិវិទ្ធេសុ ឈានវិបស្សនាមគ្គផលធម្មេសុ បរេសំ សទ្ធាយ ន គច្ឆតិ. តស្មា អនុបវជ្ជោ”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៩៧.

“អស្សទ្ធោ អកតញ្ញូ ច, សន្ធិច្ឆេទោ ច យោ នរោ,

ហតាវកាសោ វន្តាសោ, ស វេ ឧត្តមបោរិសោ”តិ។

តត្ថ – អត្តនា បដិវិទ្ធគុណំ បរស្ស កថាយ ន សទ្ទហតីតិ អស្សទ្ធោ។ អកតំ និព្ពានំ ជានាតីតិ អកតញ្ញូ, សច្ឆិកតនិព្ពានោតិ អត្ថោ។ វដ្ដសន្ធិំ, សំសារសន្ធិំ ឆិន្ទិត្វា ឋិតោតិ សន្ធិច្ឆេទោ។ កុសលាកុសលកម្មពីជស្ស ខីណត្តា និព្ពត្តនាវកាសោ ហតោ អស្សាតិ ហតាវកាសោ។ ចតូហិ មគ្គេហិ កត្តព្ពកិច្ចស្ស កតត្តា,សព្ពា អាសា ឥមិនា វន្តាតិ វន្តាសោ។ សោ ឯវរូបោ បដិវិទ្ធលោកុត្តរធម្មតាយ បុរិសេសុ ឧត្តមភាវំ បត្តោតិ បុរិសុត្តមោតិ។

ទេសនាវសានេ តេ អារញ្ញកា តិំសមត្តា ភិក្ខូ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ សេសជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

សារិបុត្តត្ថេរវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩. ខទិរវនិយរេវតត្ថេរវត្ថុ

គាមេ វាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ខទិរវនិយរេវតត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

អាយស្មា ហិ សារិបុត្តោ សត្តាសីតិកោដិធនំ បហាយ បព្ពជិត្វា ចាលិ, ឧបចាលិ, សីសូបចាលីតិ តិស្សោ កនិដ្ឋិយោ, ចុន្ទោ ឧបសេនោតិ ឥមេ ទ្វេ ច ភាតរោ បព្ពាជេសិ។ រេវតកុមារោ ឯកោវ គេហេ អវសិដ្ឋោ។ អថស្ស មាតា ចិន្តេសិ – “មម បុត្តោ ឧបតិស្សោ ឯត្តកំ ធនំ បហាយ បព្ពជិត្វា តិស្សោ ច កនិដ្ឋិយោ ទ្វេ ច ភាតរោ បព្ពាជេសិ, រេវតោ ឯកោវ អវសេសោ។ សចេ ឥមម្បិ បព្ពាជេស្សតិ, ឯត្តកំ នោ ធនំ នស្សិស្សតិ, កុលវំសោ បច្ឆិជ្ជិស្សតិ, ទហរកាលេយេវ នំ ឃរាវាសេន ពន្ធិស្សាមី”តិ។ សារិបុត្តត្ថេរោបិ បដិកច្ចេវ ភិក្ខូ អាណាបេសិ “សចេ, អាវុសោ, រេវតោ បព្ពជិតុកាមោ អាគច្ឆតិ, អាគតមេវ នំ បព្ពាជេយ្យាថ, មម មាតាបិតរោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកា, កិំ តេហិ អាបុច្ឆិតេហិ, អហមេវ តស្ស មាតា ច បិតា ចា”តិ។ មាតាបិស្ស រេវតកុមារំ សត្តវស្សិកមេវ ឃរពន្ធនេន ពន្ធិតុកាមា សមានជាតិកេ កុលេ កុមារិកំ វារេត្វា ទិវសំ វវត្ថបេត្វា កុមារំ មណ្ឌេត្វា បសាធេត្វា មហតា បរិវារេន សទ្ធិំ អាទាយ កុមារិកាយ ញាតិឃរំ អគមំសុ។ អថ តេសំ កតមង្គលានំ ឧភិន្នម្បិ ញាតកេសុ សន្និបតិតេសុ ឧទកបាតិយំ ហត្ថេ ឱតារេត្វា មង្គលានិ វត្វា កុមារិកាយ វុឌ្ឍិំ អាកង្ខមានា ញាតកា “តវ អយ្យិកាយ ទិដ្ឋធម្មំ បស្ស, អយ្យិកា វិយ ចិរំ ជីវ, អម្មា”តិ អាហំសុ។ រេវតកុមារោ “កោ នុ ខោ ឥមិស្សា អយ្យិកាយ ទិដ្ឋធម្មោ”តិ ចិន្តេត្វា “កតរា ឥមិស្សា អយ្យិកា”តិ បុច្ឆិ។ អថ នំ អាហំសុ, “តាត, កិំ ន បស្សសិ ឥមំ វីសវស្សសតិកំ

ខណ្ឌទន្តំ បលិតកេសំ វលិត្តចំ តិលកាហតគត្តំ គោបានសិវង្កំ, "ឯសា ឯតិស្សា អយ្យិកា"តិ។ "កិំ បន អយម្បិ ឯវរូបា ភវិស្សតី"តិ? "សចេ ជីវិស្សតិ, ភវិស្សតិ, តាតា"តិ។ សោ ចិន្តេសិ – "ឯវរូបម្បិ នាម សរីរំ ជរាយ ឥមំ វិប្បការំ បាបុណិស្សតិ, ឥមំ មេ ភាតរា ឧបតិស្សេន ទិដ្ឋំ ភវិស្សតិ, អជ្ជេវ មយា បលាយិត្វា បព្ពជិតុំ វដ្ដតី"តិ។ អថ នំ ញាតកា កុមារិកាយ សទ្ធិំ ឯកយានំ អារោបេត្វា អាទាយ បក្កមិំសុ។

សោ ថោកំ គន្ត្វា សរីរកិច្ចំ អបទិសិត្វា "ឋបេថ តាវ យានំ, ឱតរិត្វា អាគមិស្សាមី"តិ យានា ឱតរិត្វា ឯកស្មិំ គុម្ពេ ថោកំ បបញ្ចំ កត្វា អាគមាសិ។ បុនបិ ថោកំ គន្ត្វា តេនេវ អបទេសេន ឱតរិត្វា អភិរុហិ, បុនបិ តថេវ អកាសិ។ អថស្ស ញាតកា "អទ្ធា ឥមស្ស ឧទ្ធាតាតិ វត្តតី"តិ សល្លក្ខេត្វា នាតិទឡ្ហំ អារក្ខំ ករិំសុ។ សោ បុនបិ ថោកំ គន្ត្វា តេនេវ អបទេសេន ឱតរិត្វា "តុម្ហេ បាជេន្តា បុរតោ គច្ឆថ, មយំ បច្ឆតោ សណិកំ អាគមិស្សាមា"តិ វត្វា ឱតរិត្វា គុម្ពាភិមុខោ អគមាសិ។ ញាតកាបិស្ស "បច្ឆតោ អាគមិស្សតី"តិ សញ្ញាយ យានំ បាជេន្តា គមិំសុ។ សោបិ តតោ បលាយិត្វា ឯកស្មិំ បទេសេ តិំសមត្តា ភិក្ខូ វសន្តិ, តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា អាហ – "បព្ពាជេថ មំ, ភន្តេ"តិ។ "អាវុសោ, ត្វំ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតោ, មយំ តេ រាជបុត្តភាវំ វា អមច្ចបុត្តភាវំ វា ន ជានាម, កថំ បព្ពាជេស្សាមា"តិ? "តុម្ហេ មំ, ភន្តេ, ន ជានាថា"តិ? "ន ជានាមាវុសោ"តិ។ "អហំ ឧបតិស្សស្ស កនិដ្ឋភាតិកោ"តិ។ "កោ ឯស ឧបតិស្សោ នាមា"តិ? "ភន្តេ, ភទន្តា មម ភាតរំ 'សារិបុត្តោ'តិ វទន្តិ, តស្មា មយា 'ឧបតិស្សោ'តិ វុត្តេ ន ជានន្តី"តិ។ "កិំ បន ត្វំ សារិបុត្តត្ថេរស្ស កនិដ្ឋភាតិកោ"តិ? "អាម, ភន្តេ"តិ។ "តេន ហិ ឯហិ, ភាតរា តេ អនុញ្ញាតមេវា"តិ វត្វា ភិក្ខូ តស្ស អាភរណានិ ឱមុញ្ចាបេត្វា ឯកមន្តំ ឋបេត្វា តំ បព្ពាជេត្វា ថេរស្ស សាសនំ បហិណិំសុ។ ថេរោ តំ សុត្វា ភគវតោ អារោចេសិ – "ភន្តេ, 'អារញ្ញកភិក្ខូហិ កិរ រេវតោ បព្ពាជិតោ'តិ សាសនំ បហិណិំសុ, គន្ត្វា តំ បស្សិត្វា អាគមិស្សាមី"តិ។ សត្ថា "អធិវាសេហិ តាវ, សារិបុត្តា"តិ គន្តុំ ន អទាសិ។ ថេរោ បុន កតិបាហច្ចយេន សត្ថារំ អាបុច្ឆិ។ សត្ថា "អធិវាសេហិ តាវ, សារិបុត្ត, មយម្បិ អាគមិស្សាមា"តិ នេវ គន្តុំ អទាសិ។

រេវតត្ថេរោបិ "សចាហំ ឥធ វសិស្សាមិ, ញាតកា មំ អនុពន្ធិត្វា បក្កោសិស្សន្តី"តិ តេសំ ភិក្ខូនំ សន្តិកេ យាវ អរហត្តា កម្មដ្ឋានំ ឧគ្គណ្ហិត្វា បត្តចីវរមាទាយ ចារិកំ ចរមានោ តតោ តិំសយោជនិកេ ខទិរវនំ គន្ត្វា អន្តោវស្សេយេវ តេមាសព្ភន្តរេ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ។ ថេរោបិ បវារេត្វា សត្ថារំ បុន តត្ថ គមនត្ថាយ អាបុច្ឆិ។ សត្ថា "មយម្បិ គមិស្សាម, សារិបុត្តា"តិ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ និក្ខមិ។ ថោកំ គតកាលេ អានន្ទត្ថេរោ ទ្វេធាបថេ ឋត្វា សត្ថារំ អាហ – "ភន្តេ, រេវតស្ស សន្តិកំ គមនមគ្គេសុ អយំ បរិហារបថោ សដ្ឋិយោជនិកោ មនុស្សាវាសោ, អយំ ឧជុមគ្គោ តិំសយោជនិកោ អមនុស្សបរិគ្គហិតោ, កតរេន គច្ឆាមា"តិ។ "សីវលិ, បន, អានន្ទ, អម្ហេហិ សទ្ធិំ អាគតោ"តិ? "អាម, ភន្តេ"តិ។ "សចេ, សីវលិ, អាគតោ, ឧជុមគ្គមេវ គណ្ហាហី"តិ។ សត្ថា កិរ "អហំ តុម្ហាកំ យាគុភត្តំ ឧប្បាទេស្សាមិ, ឧជុមគ្គំ គណ្ហាហី"តិ អវត្វា "តេនំ តេនំ ជនានំ បុញ្ញស្ស វិបាកទានដ្ឋានំ ឯត"ន្តិ ញត្វា "សចេ, សីវលិ, អាគតោ, ឧជុមគ្គំ គណ្ហាហី"តិ អាហ។ សត្ថរិ បន តំ មគ្គំ បដិបន្នេ ទេវតា "អម្ហាកំ អយ្យស្ស សីវលិត្ថេរស្ស សក្ការំ ករិស្សាមា"តិ ចិន្តេត្វា ឯកេកយោជនេ វិហារេ ការេត្វា ឯកយោជនតោ ឧទ្ធំ គន្តុំ អទត្វា បាតោ ឧដ្ឋាយ ទិព្ពយាគុអាទីនិ គហេត្វា "អយ្យោ, នោ សីវលិត្ថេរោ កហំ និសិន្នោ"តិ វិចរន្តិ។ ថេរោ អត្តនោ អភិហដំ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទាបេសិ។ ឯវំ សត្ថា សបរិវារោ តិំសយោជនិកំ កន្តារំ សីវលិត្ថេរស្ស បុញ្ញំ អនុភវមានោ អាគមាសិ។ រេវតត្ថេរោបិ សត្ថុ អាគមនំ ញត្វា ភគវតោ គន្ធកុដិំ មាបេត្វា បញ្ច កូដាគារសតានិ, បញ្ច ចង្កមនសតានិ, បញ្ច រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានសតានិ ច មាបេសិ។ សត្ថា តស្ស សន្តិកេ មាសមត្តមេវ

ចសិ៍ ពស្ថិ ចសយាគោបិ សីចលិគ្ទេរស្សេច បុញ្ញា អត្យកចិ៍

ពត្ថ បត ឥច្ច យហល្លកកិក្ខុ សត្ថុ លឌីរចត់ បចិសកការេល ឲច់ ចិត្តឃិស្ - "អយំ កិក្ខុ ឲត្តក់ តចកយ៉ុ កគេរាគេត្តា កិ សក្កិស្សតិ សយលាឆយ៉ុ កាត៌ុ, សត្ថា 'សារិបុត្តស្ស កតិគេដ្ឋា'តិ យុគលាគេលិកតកិច្ចំ កគេរាគេត្តា ឲចគ្ទុបស្ស តចកយ៉ិកស្ស កិក្ខុស្ស សត្តិក់ អាកេតា"តិ៍ សត្ថាបិ ពំ ឌិចសំ បច្ចុសកាលេ គេលិក់ គេចាគេលិគេកត្វា គេព កិក្ខុ ឌិស្វា គេពសំ ចិត្តាចារំ អញ្ញាសិ៍ ពស្វា ពត្ថ យាសយត្តំ ចសិត្វា តិក្ខុយតឌិចគេស ឃឆា គេព កិក្ខុ អត្តគោ គេពលតាឡាញ្ញា ឧ្ទកពុ្យញ្ញា ឧ្ទបិហតាតិ ច បយុស្សត្តិ, ពឆា អឌិដ្ឋហិត្វា តិក្ខុយគេត្តា ចិហាគ្ទុបចារគេតា ឆាហិ តិក្ខត្តការេល ញ្ញាឌ្ឍ ចិស្សដ្ឋេសិ៍ អឆ គេព កិក្ខុ "យឃា ញ្ញាឥញ្ញាឥញ្ញា បយុដ្ឋំ , យឃាបិ បយុដ្ឋ"ត្តិ ឧ្ទគកាបិ តិចត្តិត្វា ពំ ឆាត់ អសល្លគេក្ខត្វា លឌីរគ្ទុក្ខកុលពកហិ ចិន្ទ្យាតា ចិចរិត្វា ឲកស្ថិ លឌីរគ្ទុគេក្ខ ឱ្ទលយ្ណត្តិ អត្តគោ កណ្ហក់ ឌិស្វា អាឥាឃ បក្កយិស្ ៍ សត្ថាបិ កិក្ខុសង្ឃំ អាឥាឃ បុត យាសយគេត្តគេតច សីចលិគ្ទេរស្ស បុញ្ញា អត្យកចយាគោ បឌិកត្តា បុត្តារាយំ បរិចិសិ៍

អឆ គេព យហល្លកកិក្ខុ បរិគេពាច យុត់ គេឆាចិត្វា "អាកត្តកកត្តកាឃិកាឃ ចិសាលាឃ ឈរំ ឃាកុំ បិចិស្សាយា"តិ កត្វា ឃាកុំ បិចិត្វា លឌ្ឍក់ លាឌិត្វា តិសីឌិស្ ៍ អឆ គេត ចិសាលា បុឆ្ឆិ – "ត្យុគេយត្ថិ, កគេត្ត, សត្ថារា សឌ្ឍិ គេរចពគេត្តរស្ស ចសតដ្ឋាត់ អាកយិត្វា"តិ៍ "អាយ, ឧ្ទបាសិគេកតិ, រយលឹឃំ, កគេត្ត, គេឆរស្ស ចសតដ្ឋាត"ត្តិ៍ "ក្យុគេតា ពស្ស រយលឹឃតា គេសពកលុកលឌីរគ្ទុក្ខកហត់ គេបពាត់ តិចាសតដ្ឋាតសឌឹសំ ឧ្ទបាសិគេក"តិ៍ អឆគេញ្ញា ឥច្ច ឥហរកិក្ខុ អាកយិស្ ៍ ឧ្ទបាសិកា គេពសយ្បិ ឃាក្យុលឌ្ឍក់ ឥត្វា ពគេឆច បឌិបុឆ្ឆិ ៍ គេព អាហំស្ – "ត សក្កា ឧ្ទបាសិគេក ចគេណ្ណតុំ, ស្ទុឥយ្ហុគេឥចសកាសឌិសំ ញ្ញាឌ្ឍឃា អកិសឌ្ឍតំ ចិឃ គេឆរស្ស ចសតដ្ឋាត"ត្តិ៍ ឧ្ទបាសិកា ចិគេត្តសិ – "បឆយំ អាកពា កិក្ខុ អញ្ញាឆា ចឌិស្, ញ្ញាគេយ អញ្ញាឆា ចឥត្តិ, បឆយំ អាកពា កិក្ខុ កិញ្ញាគេឥច បយុស្សិត្វា ញ្ញាឌ្ឍឃា ចិស្សដ្ឋការេល បឌិតិចត្តិត្វា កពា កចិស្សត្តិ, ញ្ញាគេយ បត ញ្ញាឌ្ឍឃា អកិសឌ្ឍរិត្វា តិយ៉ិពការេល កពា កចិស្សត្តិ"តិ អត្តគោ បណ្ឌិតកាគេចត ឲពយត្ថុ ឆាត្វា "សត្ថារំ អាកតការេល បុឆ្ឆិស្សាយិ"តិ អដ្ឋាសិ៍ ពគេតា យុហុត្តំគេឃច សត្ថា កិក្ខុសង្ឃបរិចុគេតា ចិសាលាឃ គេកហំ កត្វា បញ្ញាត្តាសគេត តិសីឌិ៍ សា ត្យុឌ្ឍប្បយុត់ កិក្ខុសង្ឃំ សក្កច្ចំ បរិចិសិត្វា កត្តកិច្ចាចសាគេត សត្ថារំ ចត្តិត្វា បឌិបុឆ្ឆិ – "កគេត្ត, ត្យុគេយត្ថិ សឌ្ឍិ កពកិក្ខុស្ ឲកគេច្ច គេរចពគេត្តរស្ស ចសតដ្ឋាត់ 'លឌីរកហត់ អរញ្ញា'ត្តិ ចឥត្តិ, ឲកគេច្ច 'រយលឹឃ'ត្តិ, កិ ត្យុ គេលា ឲព"ត្តិ? ពំ ស្យុត្វា សត្ថា "ឧ្ទបាសិគេក កាគេយា ចា គេហាត្យុ អរញ្ញា ចា, ឃស្ថិ ឆាគេត អរហគេត្តា ចិហរត្តិ, ពំ រយលឹឃគេយចា"តិ ចត្វា អត្យុសត្ថិ ឈគេដត្វា ឥយ៉ុ គេឥគេសគេត្តា ញ្ញាយំ កាឆយាហ –

៥ប៉៍

"កាគេយ ចា ឃឌិ ចាគេរញ្ញា, តិគេត្ត ចា ឃឌិ ចា ឆគេល;

ឃត្ថ អរហគេត្តា ចិហរត្តិ, ពំ ក្យុយិរាយគេលាឃ្យុក"ត្តិ៍

ពត្ថ កិញ្ញាបិ អរហគេត្តា កាយគេត្ត កាឃចិគេចក់ ត លកត្តិ, ចិត្តចិគេចក់ បត លកគេត្តច៍ គេពសញ្ញាឌិន្នបឌិកាកាតិបិ អារយ្យុលាតិ ចិត្តំ

ចារេលហំ ត សទេក្កាត្តិ៍ ឥស្ថា ការេយា ចា ទេហាត្យ អទេញ្ញាឌិតំ ចា អញ្ញាតាទំ, ឃត្ត អទេហទេត្តា ចិហទេត្តិ, តំ ក្ញុបិទាយលោឃ្យកត្តិ ទេសា ក្ញុបិបទេគទេសា ទេយលឹទេឃា ៩ចាតិ អទេត្តា៍

ទេគសតាចសាទេត ពាហ្វ ទេសាតាបត្តិថលិឌិតិ បិបុលិក្ញុតិ៍

អបទេទត សយទេឃត កិក្លា ពធំ សយដ្ឋាទេបសុំ – “អាច្ញុទេសា, ទេពត ត្យ ទេលា ការទេលាត អាឃស្ថា សឹចលិទេត្តទោ សត្តឌិចសសត្តយាសាឌិកាតិ សត្តចស្សាតិ យាត្យ ក្យន្តិឃំ ចសិ, ទេពត តិទទេឃ បន្តិ, ទេពត តិស្សទេត្តត លិកក្កឃសក្កបទេត្តា ឌាទេតា”តិ? សត្តា តំ ពធំ ស្យត្វា, “កិក្លទេច, កិំ ពទេឆឆា”តិ បុន្តិត្វា, “កទេត្ត, ត្លាគំ តាយា”តិ ច្ញុទេត្ត តស្សាឃស្វទេតា បុត្តាពយុំ ពទេឆទេត្តា អាហ –

កិក្លទេច , ត្លទេតា ៩ពតច្ញុតិពទេប្យ ចិបស្សឹ កកចា ទេលិទេព ដ្ឋប្យន្ទ្ធិត្វា ៩ពស្ថិ សយទេឃ ឌតបគចាទិកំ ចទិត្វា បិត្យ តកទំ បច្ឆាកយាសិ៍ ទាឌា ត្យន្តប្យប្យុលស្ស កិក្លសឈ្ឈស្ស អាកត្ត្យកគាតំ សទេឌ្ឍត្វា តាកទាតំ សាសតំ ទេបទេសសិ “អាកត្វា យឃិ្យាគាទេត សហាឃកា ទេហាត្វ”តិ៍ ទេត តឆា ពត្វា “ទេញ្ញា ឌិត្តគាតទេតា អតិទេកតទំ គស្សាយា”តិ សត្វាទំ តិយទេត្តត្វា បុតឌិចទេស គាតំ បឌិឃាទេគត្វា ទេញ្ញា សាសតំ បហិលិស្យុ៍ ទាឌា អាកត្វា ទេតសំ គាតំ ឌិស្វា “ត្លទេតា អឆិពតទំ គស្សាយឹ”តិ បុតឌិចសត្វាឃ សត្វាទំ តិយទេត្តសិ, ទេតច ទាឌា តាកទេទ បទាទេឌត្យំ សក្លិ, ត តាកទា ទាឌាតំ៍ តាកទា លទេដ្ឋ ចាទេទ “ទេស្វ គាតិ ឃឆា ‘ត្លយស្ថិ គាទេត ត្លាគំ តាយ តត្តឹ’តិ ត សក្កា ទេហាតិ ចត្វំ, ៩ចំ គាតំ គស្សាយា”តិ ចិទេត្តត្វា បុតឌិចទេស គាតំ បឌិឃាទេគត្វា “កិំ ត្យ ទេលា ៩ត្ត តត្តឹ”តិ ឌ្លទេលិទេពត្តា អល្លយគុទេយច ត អទ្ទសំស្យុ៍ បក្កយគុ បត ពាហំ អត្តិ៍ ទេត អល្លយគុស្សត្វាឃ ចត្វាស្យ តកទត្វាទេទស្យ ចត្តាទិ ពហាបលាសហស្សាតិ កាហាទេបត្វា បហិលិស្យុ៍ អទេឆទេកា ឌតបគយត្យទេស្សា កាយទេកាឌពំ បស្សិត្យំ អាកច្ឆទេត្តា អត្តទាយទេក្ក យគុបដល់ ឌិស្វា យក្លិកា បលិទេបត្វា សារំ លិត្តិត្វា សាលាគល្លទេពទេតច សត្តិ យគុបដល់ អាគាឃ “កាយទេកាឌពស្ស គស្សាយឹ”តិ តកទំ បាចិសិ៍ យគុអត្វាឃ កទេតា តំ ឌិស្វា, “អយ្យា, ចិក្កិលិឃំ យគុ”ត្តិ បុន្តិ៍ “ត ចិក្កិលិឃំ, សាយឹ”តិ៍ “ហត្ត, ត្លាយំ ពហាបលំ កទេហត្វា ទេគហឹ”តិ៍ ទេសា ចិទេត្តសិ – “ត្លាយំ យគុបដល់ បិទេយត្តយ្យិ ត អល្លុតិ, អឃំ បត ពហាបលំ ទេគតិ៍ ពាហ្យពហាបលទេកា យទេញ្ញា, យឃា ចទេឌ្ឍត្យំ ចដ្ឋតី”តិ៍ អឆ តំ “ត ទេគឹ”តិ អាហ, “ទេតត ហិ ទេគ្វ ពហាបទេលា កល្យាហឹ”តិ៍ “ឌ្វិហិបិ ត ទេគឹ”តិ៍ ៩ចំ តាច ចទេឌ្ឍសិ, ឃាច ទេសា “ទេតត ហិ ត្លាគំ សហស្សំ កល្យាហឹ”តិ កល្លិកំ ដ្ឋបទេតសិ៍

អឆ តំ ទេសា អាហ – “កិំ ត្យ ទេលា ត្វំ ដ្ឋយុត្តទេកា , ដ្ឋគាហ្យ ពហាបលាតំ ឆបទេតាកាសំ ត លកសិ, បិទេយ្យិ ត អល្លុតកំ យគុំ ‘សហស្សំ កទេហត្វា ទេគហឹ’តិ ចគសិ, ‘កិំ តាទេយត’”ត្តិ? ‘ឌាតាយហំ, ទេកា, ត្លាយិតា បត ទេយ ពយុំ អត្តិ, ទេតទេតចំ ចគាយឹ’តិ៍ “កិំ ពយុំ, សាយឹ”តិ? “អទេយត្តិ ចិបស្សឹត្យន្តស្ស អដ្ឋសដ្ឋិសយលាសហស្សបទិចាទស្ស យហាគាតំ សន្ទ្ធិតំ, តទេព្រកំ អល្លយគុទេយច តត្តិ, តស្ថា ៩ចំ កល្យាយឹ”តិ៍ ៩ចំ, សទេត្ត, តាហំ ឬ្លទេលត គស្សាយិ, សទេច “អហយ្យិ គាទេត បត្តិ លកិស្សាយិ, គស្សាយឹ”តិ៍ ទេសា កត្វា តាកទាតំ តយត្តំ អាទេទាទេចសិ៍ តាកទា តស្ស សទ្ធាឃ ពលចកាចំ ពាត្វា, “សាគុ, បត្តិទេកា ទេហាត្វ”តិ បឌិឌាតិស្យុ, ទេត ត្យន្តប្យប្យុលំ កិក្លសឈ្ឈ តិឹសីគាទេបត្វា ឃាក្យលឌ្ឈកំ គត្វា យហតិំ ស្យចល្លាបិតិំ អាហទាទេបត្វា យគុបដល់ បឹឡអាទេបសុំ៍ ទេតទេតច យត្យទេស្សត បល្លាកាទេត្វាឃ គឆិចាទទេកាបិ អាហទេជា អត្តិ, ទេសា តយ្យិ គឆិំ បិតិឃំ អាកិទិត្វា ទេតត យគុតា សំសត្តិត្វា ត្យន្តប្យប្យុលស្ស កិក្លសឈ្ឈស្ស អាឌិទេតា បដ្ឋាឃ អគាសិ៍ តំ ឃាចគត្វំ កល្យាត្តាតំ សទេត្តាសំ បិបុលិ ដ្ឋត្តទិយ្យិ អចសិដ្ឋំ

ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩅ᪨ “ᩑᨠᩴ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨾᨵᩩ ᨠᨳᩴ ᨲᩣᩅ ᨻᩉᩪᨶᩴ ᨸᩤᨸᩩᨱᩦ”ᨲᩥ ᨶ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨳᩣᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᩤᨸᩩᨱᩥ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᩥᩈᨿᩮᩣ ᨶ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩉᩥ “ᩋᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩦ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔᪨᪗᪗) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨾ᩠ᨾᩣᨴᩔᩮᩅ ᨽᩣᨣᩦ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩩᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩣ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩥᨲᩩ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᩤᨸᩩᨱᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩑᨠᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩈᩥ, ᨶᩣᨣᩁᩣᨸᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᨸᩉᩥᨱᩥᩴᩈᩩ “ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩅᩤ ᨶᩮᩣ ᨴᩮᨲᩩ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩤ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ “ᨶᩮᩅ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᩔᩣᨾ, ᨶ ᨿᩩᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩪᩊᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩁᩩᨴᨠᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩍᨲᩁᩮᩣᨸᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨾᩉᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨶᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᩈᩣᨵᩥᨠᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨶᨣᩁᩴ ᩏᨸᩁᩩᨶ᩠ᨵᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨾᩣᨲᩣ “ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻᩣᩃᩮᩣ ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᨲᩔ ‘ᨧᩪᩊᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨶᩥᨸᩥ ᨸᩥᨵᩣᨿ ᨶᨣᩁᩴ ᩁᩩᨶ᩠ᨵᨲᩪ’ᨲᩥ ᨠᨳᩮᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨶᩣᨣᩁᩣᨸᩥ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲᩩᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩍᨴᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩩᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅᩣᨿᩴ ᨸᨳᩅᩦ ᨿᩮᩣᨩᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᩔᨶ᩠ᨶᩣ, ᨲᩣᩅ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨶᩴ ᨸᩥᨴᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩑᩅ ᨾᩣᨲᩩ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᩈᩣᨵᩥᨠᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨴᩥᩅᩈᩣᨶᩥ ᨿᩮᩣᨶᩥᨾᩩᨡᩮ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩑᩅᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩦᩅᩃᩥ, ᨲᨴᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᩁᩩᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨶᩴ ᨸᩥᨴᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩑᩅ ᨾᩣᨲᩩ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᩅᩈᩥ᪨ ᨶᩅᨾᨵᩩᨶᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᩣᨽᨣ᩠ᨣᨿᩈᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨸᩩᨶᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ – “ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩔ ᩃᩣᨽᩮᩣ, ᩋᩉᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣ, ᨿᩮᨶ ᩑᨠᨠᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩣᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩪᨭᩣᨣᩣᩁᩈᨲᩣᨶᩥ ᨠᨲᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨾᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨶᩮᩅ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨶ ᨸᩣᨸᩴ, ᩏᨽᨿᨾᩔ ᨸᩉᩦᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ᨿᩮᩣᨵ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨸᩤᨸᨬ᩠ᨧ, ᩏᨽᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᨾᩩᨸᨧ᩠ᨧᨣᩤ;

ᩋᩈᩮᩣᨠᩴ ᩅᩥᩁᨩᩴ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪔᪑᪒);

ᨡᨴᩥᩁᩅᨶᩥᨿᩁᩮᩅᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶᩅᨾᩴ᪨

᪑᪐᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩍᨲ᩠ᨳᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩁᨾᨱᩦᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ឯកោ កិរ បិណ្ឌបាតិកោ ភិក្ខុ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា ឯកំ ជិណ្ណុយ្យានំ បវិសិត្វា សមណធម្មំ ករោតិ។ ឯកា នគរសោភិនី ឥត្ថី បុរិសេន សទ្ធិំ “អហំ អសុកដ្ឋានំ នាម គមិស្សាមិ, ត្វំ តត្ថ អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ សង្កេតំ កត្វា អគមាសិ។ សោ បុរិសោ នាគច្ឆិ។ សា តស្ស អាគមនមគ្គំ ឱលោកេន្តី តំ អទិស្វា ឧក្កណ្ឋិត្វា ឥតោ ចិតោ ច វិចរមានា តំ ឧយ្យានំ បវិសិត្វា ថេរំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា និសិន្នំ ទិស្វា ឥតោ ចិតោ ច ឱលោកយមានា អញ្ញំ កញ្ចិ អទិស្វា “អយម្បិ បុរិសោ ឯវ, ឥមស្ស ចិត្តំ បលោភេស្សាមី”តិ តស្ស បុរតោ ឋត្វា បុនប្បុនំ និវត្ថសាដកំ មោចេត្វា និវាសេតិ, កេសេ មុញ្ចិត្វា ពន្ធតិ, បាណិំ បហរិត្វា ហសតិ។ ថេរស្ស សំវេគោ ឧប្បជ្ជិត្វា សកលសរីរំ ផរិ។ សោ “កិំ នុ ខោ ឥទ”ន្តិ ចិន្តេសិ។ សត្ថាបិ “មម សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា ‘សមណធម្មំ ករិស្សាមី’តិ គតស្ស ភិក្ខុនោ កា នុ ខោ បវត្តី”តិ ឧបធារេន្តោ តំ ឥត្ថិំ ទិស្វា តស្សា អនាចារកិរិយំ, ថេរស្ស ច សំវេគុប្បត្តិំ ញត្វា គន្ធកុដិយំ និសិន្នោវ តេន សទ្ធិំ កថេសិ – “ភិក្ខុ, កាមគវេសកានំ អរមណដ្ឋានមេវ វីតរាគានំ រមណដ្ឋានំ ហោតី”តិ។ ឯវញ្ច បន វត្វា ឱភាសំ ផរិត្វា តស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៩៩។

“រមណីយានិ អរញ្ញានិ, យត្ថ ន រមតី ជនោ;

វីតរាគា រមិស្សន្តិ, ន តេ កាមគវេសិនោ”តិ។

តត្ថ អរញ្ញានីតិ បុប្ផិតតរុណវនសណ្ឌបដិមណ្ឌិតានិ វិមលសលិលសម្បន្នានិ អរញ្ញានិ នាម រមណីយានិ។ យត្ថាតិ យេសុ អរញ្ញេសុ វិកសិតេសុ បទុមវនេសុ គាមមក្ខិកា វិយ កាមគវេសកោ ជនោ ន រមតិ។ វីតរាគាតិ វិគតរាគា បន ភមរមធុករា វិយ បទុមវនេសុ តថារូបេសុ អរញ្ញេសុ រមិស្សន្តិ។ កិំ ការណា? ន តេ កាមបវេសិនោ, យស្មា តេ កាមគវេសិនោ ន ហោន្តីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ សោ ថេរោ យថានិសិន្នោវ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្វា អាកាសេនាគន្ត្វា ថុតិំ ករោន្តោ តថាគតស្ស បាទេ វន្ទិត្វា អគមាសីតិ។

អញ្ញតរិត្ថិវត្ថុ នវមំ។

អរហន្តវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សត្តមោ វគ្គោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៨. សហស្សវគ្គោ

១. តម្ពទាឋិកចោរឃាតកវត្ថុ

សហស្សមបិ ចេ វាចាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ តម្ពទាឋិកចោរឃាតកំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកូនបញ្ចសតា កិរ ចោរា គាមឃាតកាទីនិ ករោន្តា ជីវិកំ កប្បេសុំ។ អថេកោ បុរិសោ និព្ពិទ្ធបិង្គលោ តម្ពទាឋិកោ តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា “អហម្បិ តុម្ហេហិ សទ្ធិំ ជីវិស្សាមី”តិ អាហ។ អថ នំ ចោរជេដ្ឋកស្ស ទស្សេត្វា “អយម្បិ អម្ហាកំ សន្តិកេ វសិតុំ ឥច្ឆតី”តិ អាហំសុ។ អថ នំ ចោរជេដ្ឋកោ ឱលោកេត្វា “អយំ មាតុ ថនំ ឆិន្ទិត្វា បិតុ វា គលលោហិតំ នីហរិត្វា ខាទនសមត្ថោ អតិកក្ខឡោ”តិ ចិន្តេត្វា “នត្ថេតស្ស អម្ហាកំ សន្តិកេ វសនកិច្ច”ន្តិ បដិក្ខិបិ។ សោ ឯវំ បដិក្ខិត្តោបិ អាគន្ត្វា ឯកំ តស្សេវ អន្តេវាសិកំ ឧបដ្ឋហន្តោ អារាធេសិ។ សោ តំ អាទាយ ចោរជេដ្ឋកំ ឧបសង្កមិត្វា, “សាមិ, ភទ្ទកោ ឯស, អម្ហាកំ ឧបការកោ, សង្គណ្ហថ ន”ន្តិ យាចិត្វា ចោរជេដ្ឋកំ បដិច្ឆាបេសិ។ អថេកទិវសំ នាគរា រាជបុរិសេហិ សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា តេ ចោរេ គហេត្វា វិនិច្ឆយមហាមច្ចានំ សន្តិកំ នយិំសុ។ អមច្ចា តេសំ ផរសុនា សីសច្ឆេទំ អាណាបេសុំ។ តតោ “កោ នុ ខោ ឥមេ មារេស្សតី”តិ បរិយេសន្តា តេ មារេតុំ ឥច្ឆន្តំ កញ្ចិ អទិស្វា ចោរជេដ្ឋកំ អាហំសុ – “ត្វំ ឥមេ មារេត្វា ជីវិតញ្ចេវ លភិស្សសិ សក្ការញ្ច, មារេហិ នេ”តិ។ សោបិ អត្តានំ និស្សាយ វសិតត្តា តេ មារេតុំ ន ឥច្ឆិ។ ឯតេនុបាយេន ឯកូនបញ្ចសតេ បុច្ឆិំសុ, សព្ពេបិ ន ឥច្ឆិំសុ។ សព្ពបច្ឆា តំ និព្ពិទ្ធបិង្គលំ តម្ពទាឋិកំ បុច្ឆិំសុ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តេ សព្ពេបិ មារេត្វា ជីវិតញ្ចេវ សក្ការញ្ច លភិ។ ឯតេនុបាយេន នគរស្ស ទក្ខិណតោបិ បញ្ច ចោរសតានិ អានេត្វា អមច្ចានំ ទស្សេត្វា តេហិ តេសម្បិ សីសច្ឆេទេ អាណត្តេ ចោរជេដ្ឋកំ អាទិំ កត្វា បុច្ឆន្តា កញ្ចិ មារេតុំ ឥច្ឆន្តំ អទិស្វា “បុរិមទិវសេ ឯកោ បុរិសោ បញ្ចសតេ ចោរេ មារេសិ, កហំ នុ ខោ សោ”តិ។ “អសុកដ្ឋានេ អម្ហេហិ ទិដ្ឋោ”តិ វុត្តេ តំ បក្កោសាបេត្វា “ឥមេ មារេហិ, សក្ការំ លច្ឆសី”តិ អាណាបេសុំ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តេ សព្ពេបិ មារេត្វា សក្ការំ លភិ។ អថ នំ “ភទ្ទកោ អយំ បុរិសោ, និពទ្ធំ ចោរឃាតកមេវ ឯតំ ករិស្សាមា”តិ មន្តេត្វា តស្ស តំ ឋានន្តរំ ទត្វាវ សម្មានំ ករិំសុ។ សោ បច្ឆិមទិសតោបិ ឧត្តរទិសតោបិ អានីតេ បញ្ចសតេ បញ្ចសតេ ចោរេ ឃាតេសិយេវ។ ឯវំ ចតូហិ ទិសាហិ អានីតានិ ទ្វេ សហស្សានិ មារេត្វា តតោ បដ្ឋាយ ទេវសិកំ ឯកំ ទ្វេតិ អានីតេ តេ មនុស្សេ មារេត្វា បញ្ចបណ្ណាស វស្សានិ ចោរឃាតកកម្មំ អកាសិ។

សោ មហល្លកកាលេ ឯកប្បហារេនេវ សីសំ ឆិន្ទិតុំ ន សក្កោតិ, ទ្វេ តយោ វារេ បហរន្តោ មនុស្សេ កិលមេតិ។ នាគរា ចិន្តយិំសុ – “អញ្ញោបិ ចោរឃាតកោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ, អយំ អតិវិយ មនុស្សេ កិលមេតិ, កិំ ឥមិនា”តិ តស្ស តំ ឋានន្តរំ ហរិំសុ។ សោ បុព្ពេ ចោរឃាតកកម្មំ ករោន្តោ “អហតសាដកេ និវាសេតុំ, នវសប្បិនា សម្បាទិតំ ខីរយាគុំ បិវិតុំ, សុមនបុប្ផានិ បិឡន្ធិតុំ, គន្ធេ វិលិម្បិតុ”ន្តិ ឥមានិ ចត្តារិ ន លភិ។ សោ ឋានា ចាវិតទិវសេ “ខីរយាគុំ មេ បចថា”តិ វត្វា អហតវត្ថសុមនមាលាវិលេបនានិ គាហាបេត្វា នទិំ គន្ត្វា ន្ហត្វា អហតវត្ថានិ និវាសេត្វា មាលា បិឡន្ធិត្វា គន្ធេហិ អនុលិត្តគត្តោ គេហំ អាគន្ត្វា និសីទិ។ អថស្ស នវសប្បិនា សម្បាទិតំ ខីរយាគុំ

បុរតោ ឋបេត្វា ហត្ថធោវនោទកំ អាហរិំសុ។ តស្មិំ ខណេ សារិបុត្តត្ថេរោ សមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ “កត្ថ នុ ខោ អជ្ជ មយា គន្តព្ព”ន្តិ អត្តនោ ភិក្ខាចារំ ឱលោកេន្តោ តស្ស គេហេ ខីរយាគុំ ទិស្វា “ករិស្សតិ នុ ខោ មេ បុរិសោ សង្គហ”ន្តិ ឧបធារេន្តោ “មំ ទិស្វា មម សង្គហំ ករិស្សតិ, ករិត្វា ច បន មហាសម្បត្តិំ លភិស្សតិ អយំ កុលបុត្តោ”តិ ញត្វា ចីវរំ បារុបិត្វា បត្តំ អាទាយ តស្ស គេហទ្វារេ ឋិតមេវ អត្តានំ ទស្សេសិ។

សោ ថេរំ ទិស្វា បសន្នចិត្តោ ចិន្តេសិ – “មយា ចិរំ ចោរឃាតកកម្មំ កតំ, ពហូ មនុស្សា មារិតា, ឥទានិ មេ គេហេ ខីរយាគុ បដិយត្តា, ថេរោ អាគន្ត្វា មម គេហទ្វារេ ឋិតោ, ឥទានិ មយា អយ្យស្ស ទេយ្យធម្មំ ទាតុំ វដ្ដតី”តិ បុរតោ ឋបិតយាគុំ អបនេត្វា ថេរំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា អន្តោគេហេ និសីទាបេត្វា បត្តេ ខីរយាគុំ អាកិរិត្វា នវសប្បិំ អាសិញ្ចិត្វា ថេរំ ពីជយមានោ អដ្ឋាសិ។ អថស្ស ច ទីឃរត្តំ អលទ្ធបុព្ពតាយ ខីរយាគុំ បាតុំ ពលវអជ្ឈាសយោ អហោសិ។ ថេរោ តស្ស អជ្ឈាសយំ ញត្វា “ត្វំ, ឧបាសក, អត្តនោ យាគុំ បិវា”តិ អាហ។ សោ អញ្ញស្ស ហត្ថេ ពីជនិំ ទត្វា យាគុំ បិវិ។ ថេរោ ពីជយមានំ បុរិសំ “គច្ឆ, ឧបាសកមេវ ពីជាហី”តិ អាហ។ សោ ពីជិយមានោ កុច្ឆិបូរំ យាគុំ បិវិត្វា អាគន្ត្វា ថេរំ ពីជយមានោ ឋត្វា កតាហារកិច្ចស្ស ថេរស្ស បត្តំ អគ្គហេសិ។ ថេរោ តស្ស អនុមោទនំ អារភិ។ សោ អត្តនោ ចិត្តំ ថេរស្ស ធម្មទេសនានុគំ កាតុំ នាសក្ខិ។ ថេរោ សល្លក្ខេត្វា, “ឧបាសក, កស្មា ចិត្តំ ទេសនានុគំ កាតុំ ន សក្កោសី”តិ បុច្ឆិ។ “ភន្តេ, មយា ទីឃរត្តំ កក្ខឡកម្មំ កតំ, ពហូ មនុស្សា មារិតា, តមហំ អត្តនោ កម្មំ អនុស្សរន្តោ ចិត្តំ អយ្យស្ស ទេសនានុគំ កាតុំ នាសក្ខិ”ន្តិ។ ថេរោ “វញ្ចេស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា “កិំ បន ត្វំ អត្តនោ រុចិយា អកាសិ, អញ្ញេហិ ការិតោសី”តិ? “រាជា មំ ការេសិ, ភន្តេ”តិ។ “កិំ នុ ខោ តេ, ឧបាសក, ឯវំ សន្តេ អកុសលំ ហោតី”តិ? មន្ទធាតុកោ ឧបាសកោ ថេរេនេវំ វុត្តេ “នត្ថិ មយ្ហំ អកុសល”ន្តិ សញ្ញី ហុត្វា តេន ហិ, “ភន្តេ, ធម្មំ កថេថា”តិ។ សោ ថេរេ អនុមោទនំ ករោន្តេ ឯកគ្គចិត្តោ ហុត្វា ធម្មំ សុណន្តោ សោតាបត្តិមគ្គស្ស ឱរតោ អនុលោមិកំ ខន្តិំ និព្ពត្តេសិ។ ថេរោបិ អនុមោទនំ កត្វា បក្កាមិ។

ឧបាសកោ ថេរំ អនុគន្ត្វា និវត្តមានំ ឯកា យក្ខិនី ធេនុវេសេន អាគន្ត្វា ឧរេ បហរិត្វា មារេសិ។ សោ កាលំ កត្វា តុសិតបុរេ និព្ពត្តិ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “ចោរឃាតកោ បញ្ចបណ្ណាស វស្សានិ កក្ខឡកម្មំ កត្វា អជ្ជេវ តតោ មុត្តោ, អជ្ជេវ ថេរស្ស ភិក្ខំ ទត្វា អជ្ជេវ កាលំ កតោ, កហំ នុ ខោ និព្ពត្តោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, តុសិតបុរេ និព្ពត្តោ”តិ អាហ។ “កិំ, ភន្តេ, វទេថ, ឯត្តកំ កាលំ ឯត្តកេ មនុស្សេ ឃាតេត្វា តុសិតវិមានេ និព្ពត្តោ”តិ។ “អាម, ភិក្ខវេ, មហន្តោ តេន កល្យាណមិត្តោ លទ្ធោ, សោ សារិបុត្តស្ស ធម្មទេសនំ សុត្វា អនុលោមញាណំ និព្ពត្តេត្វា ឥតោ ចុតោ តុសិតវិមានេ និព្ពត្តោ”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“សុភាសិតំ សុណិត្វាន, នគរេ ចោរឃាតកោ;

អនុលោមខន្តិំ លទ្ធាន, មោទតី តិទិវំ គតោ”តិ។

“ភន្តេ, អនុមោទនកថា នាម ន ពហុកា, តេន កតំ អកុសលកម្មំ ពហុកំ, កថំ ឯត្តកេន វិសេសំ និព្ពត្តេសី”តិ. វុត្តេ “កិំ, ភិក្ខវេ, ‘មយា ទេសិតធម្មស្ស អប្បំ វា ពហុំ វា’តិ មា បមាណំ គណ្ហថ. ឯកបទាបិ ហិ អត្ថនិស្សិតា សេយ្យោវា”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១០០.

“សហស្សមបិ ចេ វាចា, អនត្ថបទសំហិតា;

ឯកំ អត្ថបទំ សេយ្យោ, យំ សុត្វា ឧបសម្មតី”តិ.

តត្ថ សហស្សមបីតិ បរិច្ឆេទវចនំ, ឯកំ សហស្សំ ទ្វេ សហស្សានីតិ ឯវំ សហស្សេន ចេបិ បរិច្ឆិន្នវាចា ហោន្តិ, តា ច បន អនត្ថបទសំហិតា អាកាសវណ្ណនាបព្ពតវណ្ណនាវនវណ្ណនាទីនិ បកាសកេហិ អនិយ្យានិកបទេហិ អនត្ថកេហិ បទេហិ សំហិតា យាវ ពហុកា ហោតិ, តាវ បាបិកា ឯវាតិ អត្ថោ. ឯកំ អត្ថបទន្តិ យំ បន “អយំ កាយោ, អយំ កាយគតាសតិ, តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា, កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន”ន្តិ ឯវរូបំ ឯកំ អត្ថបទំ សុត្វា រាគាទិវូបសមេន ឧបសម្មតិ, តំ អត្ថាវហំ ខន្ធាយតនធាតុឥន្ទ្រិយពលពោជ្ឈង្គសតិបដ្ឋានបរិទីបកំ ឯកម្បិ បទំ សេយ្យោ សេដ្ឋោតិ អត្ថោ.

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ.

តម្ពទាឋិកចោរឃាតកវត្ថុ បឋមំ.

២. ពាហិយទារុចីរិយត្ថេរវត្ថុ

សហស្សមបិ ចេ គាថាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទារុចីរិយត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ.

ឯកស្មិញ្ហិ កាលេ ពហូ មនុស្សា នាវាយ មហាសមុទ្ទំ បក្ខន្ទិត្វា អន្តោមហាសមុទ្ទេ ភិន្នាយ នាវាយ មច្ឆកច្ឆបភក្ខា អហេសុំ. ឯកោ បនេត្ថ ឯកំ ផលកំ គហេត្វា វាយមន្តោ សុប្បារកបដ្ដនតីរំ ឱក្កមិ, តស្ស និវាសនបារុបនំ នត្ថិ. សោ អញ្ញំ កិញ្ចិ អបស្សន្តោ សុក្ខកដ្ឋទណ្ឌកេ វាកេហិ បលិវេឋេត្វា និវាសនបារុបនំ កត្វា ទេវកុលតោ កបាលំ គហេត្វា សុប្បារកបដ្ដនំ អគមាសិ, មនុស្សា តំ ទិស្វា យាគុភត្តាទីនិ ទត្វា “អយំ ឯកោ អរហា”តិ សម្ភាវេសុំ. សោ វត្ថេសុ ឧបនីតេសុ “សចាហំ និវាសេស្សាមិ វា បារុបិស្សាមិ វា, លាភសក្ការោ មេ បរិហាយិស្សតី”តិ តានិ វត្ថានិ បដិក្ខិបិត្វា ទារុចីរានេវ បរិទហិ. អថស្ស ពហូហិ “អរហា អរហា”តិ វុច្ចមានស្ស ឯវំ ចេតសោ

ປຣິຈິຕເຄ຺ຄາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ “ເຍ ເຕ ເກຈິ ເລາເກ ອຣຫເນ຺ຕາ ວາ ອຣຫຕ຺ຕມຄ຺ຄໍ ວາ ສມາປນ຺ນາ, ອຫໍ ເຕສໍ ອຎ຺ຎຕເຣາ”ຕິ. ອຖສ຺ສ ປຸຣາຓສາເລາຫິຕາ ເທວຕາ ເອວໍ ຈິເນ຺ຕສິ.

ປຸຣາຓສາເລາຫິຕາຕິ ປຸເພ຺ພ ເອກເຕາ ກຕສມຓຘມ຺ມາ. ປຸເພ຺ພ ກິຣ ກສ຺ສປທສພລສ຺ສ ສາສເນ ເອາສກ຺ກມາເນ ສາມເຓຣາທີນໍ ວິປ຺ປກາຣໍ ທິສ຺ວາ ສຕ຺ຕ ຠິກ຺ຂູ ສໍເວຄປ຺ປຕ຺ຕາ “ຍາວ ສາສນສ຺ສ ອນ຺ຕຣຘານໍ ນ ເຫາຕິ, ຕາວ ອຕ຺ຕເນາ ປຕິຏ຺ຐໍ ກຣິສ຺ສາມາ”ຕິ ສຸວຓ຺ຓເຈຕິຍໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິຏ຺ຐາ ເອກໍ ປພ຺ພຕໍ ທິສ຺ວາ “ຊີວິເຕ ສາລຍາ ນິວຕ຺ຕນ຺ຕຸ, ນິຣາລຍາ ອິມໍ ປພ຺ພຕໍ ອຠິຣຸຫນ຺ຕູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ນິເສ຺ສຓິໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ສເພ຺ພປິ ຕໍ ອຠິຣຸຫິຕ຺ວາ ນິເສ຺ສຓິໍ ປາເຕຕ຺ວາ ສມຓຘມ຺ມໍ ກຣິໍສຸ. ເຕສຸ ສງ຺ຆເຕ຺ຖເຣາ ເອກຣຕ຺ຕາຕິກ຺ກເມເນວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ເສາ ອເນາຕຕ຺ຕທເຫ ນາຄລຕາທນ຺ຕກຏ຺ຐໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣກຸຣຸເຕາ ປິຓ຺ຑປາຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ອາຫ – “ອາວຸເສາ, ອິມໍ ທນ຺ຕກຏ຺ຐໍ ຂາທິຕ຺ວາ ມຸຂໍ ເຘາວິຕ຺ວາ ອິມໍ ປິຓ຺ຑປາຕໍ ປຣິຠຸຎ຺ຊຖາ”ຕິ. ກິໍ ປນ, ຠເນ຺ຕ, ອເມ຺ຫຫິ ເອວໍ ກຕິກາ ກຕາ “ເຍາ ປຐມໍ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓາຕິ, ເຕນາຠຕໍ ປິຓ຺ຑປາຕໍ ອວເສສາ ປຣິຠຸຎ຺ຊິສ຺ສນ຺ຕີ”ຕິ? “ເນາ ເຫຕໍ, ອາວຸເສາ”ຕິ. “ເຕນ ຫິ ສເຈ ມຍມ຺ປິ ຕຸເມ຺ຫ ວິຍ ວິເສສໍ ນິພ຺ພເຕ຺ຕສ຺ສາມ, ສຍໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ປຣິຠຸຎ຺ຊິສ຺ສາມາ”ຕິ ນ ອິຈ຺ຉິໍສຸ. ທຸຕິຍທິວເສ ທຸຕິຍເຕ຺ຖເຣາ ອນາຄາມິຜລໍ ປາປຸຓິ. ເສາປິ ຕເຖວ ປິຓ຺ຑປາຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອິຕເຣ ນິມເນ຺ຕສິ – “ກິໍ ປນ, ຠເນ຺ຕ, ອເມ຺ຫຫິ ເອວໍ ກຕິກາ ກຕາ ‘ມຫາເຖເຣນ ອາຠຕໍ ປິຓ຺ຑປາຕໍ ອຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ອນຸເຖເຣນ ອາຠຕໍ ຠຸຎ຺ຊິສ຺ສາມາ’”ຕິ? “ເນາ ເຫຕໍ, ອາວຸເສາ”ຕິ. “ເອວໍ ສເນ຺ຕ ຕຸເມ຺ຫ ວິຍ ມຍມ຺ປິ ວິເສສໍ ນິພ຺ພເຕ຺ຕຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ປຸຣິສກາເຣນ ຠຸຎ຺ຊິຕຸໍ ສເກ຺ການ຺ຕາ ຠຸຎ຺ຊິສ຺ສາມາ”ຕິ ນ ອິຈ຺ຉິໍສຸ. ເຕສຸ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປເຕ຺ຕາ ເຖເຣາ ປຣິນິພ຺ພາຍິ, ອນາຄາມີ ພ຺ຣຫ຺ມເລາເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ອິຕເຣ ປນ ປຎ຺ຈ ເຖຣາ ວິເສສໍ ນິພ຺ພເຕ຺ຕຕຸໍ ອສເກ຺ການ຺ຕາ ສຸສ຺ສິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ເທວເລາເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອິມສ຺ມິໍ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທ ຕເຕາ ຈວິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ກຸລເຄເຫສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕິໍສຸ. ເຕສຸ ເອເກາ ປຸກ຺ກຸສາຕິ ຣາຊາ (ມ. ນິ. ໓.໓໔໒) ອເຫາສິ, ເອເກາ ກຸມາຣກສ຺ສເປາ (ມ. ນິ. ໑.໒໔໙), ເອເກາ ທາຣຸຈີຣິເຍາ (ອຸທາ. ໑໐), ເອເກາ ທເພ຺ພາ ມລ຺ລປຸເຕ຺ຕາ (ປາຣາ. ໓໘໐; ອຸທາ. ໗໙) ເອເກາ ສຠິເຍາ ປຣິພ຺ພາຊເກາຕິ (ສຸ. ນິ. ສຠິຍສຸຕ຺ຕໍ). ຕຕ຺ຖ ເຍາ ພ຺ຣຫ຺ມເລາເກ ນິພ຺ພເຕ຺ຕາ ຠິກ຺ຂຸ ຕໍ ສນ຺ຘາເຍຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ “ປຸຣາຓສາເລາຫິຕາ ເທວຕາ”ຕິ.

ຕສ຺ສ ຫິ ພ຺ຣຫ຺ມຸເນາ ເອຕທເຫາສິ – “ອຍໍ ມຍາ ສທ຺ຘິໍ ນິເສ຺ສຓິໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ປພ຺ພຕໍ ອຠິຣຸຫິຕ຺ວາ ສມຓຘມ຺ມໍ ອກາສິ, ອິທານິ ອຍໍ ລທ຺ຘິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວິນເສ຺ສຍ຺ຍ, ສໍເວເຊສ຺ສາມິ ນ”ນ຺ຕິ. ອຖ ນໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເອວມາຫ – “ເນວ ເຂາ ຕ຺ວໍ, ພາຫິຍ, ອຣຫາ, ນາປິ ອຣຫຕ຺ຕມຄ຺ຄໍ ວາ ສມາປເນ຺ນາ, ສາປິ ເຕ ປຏິປທາ ນຕ຺ຖິ, ຍາຍ ຕ຺ວໍ ອຣຫາ ວາ ອສ຺ສ ອຣຫຕ຺ຕມຄ຺ຄໍ ວາ ສມາປເນ຺ນາ”ຕິ. ພາຫິເຍາ ອາກາເສ ຐຕ຺ວາ ກເຖນ຺ຕໍ ມຫາພ຺ຣຫ຺ມານໍ ເອາເລາເກຕ຺ວາ ຈິເນ຺ຕສິ – “ອເຫາ ຠາຣິຍໍ ກມ຺ມໍ ກຕໍ, ອຫໍ ‘ອຣຫເນ຺ຕາມ຺ຫີ’ຕິ ຈິເນ຺ຕສິໍ, ອຍຎ຺ຈ ມໍ ‘ນ ຕ຺ວໍ ອຣຫາ, ນາປິ ອຣຫຕ຺ຕມຄ຺ຄໍ ວາ ສມາປເນ຺ນາສີ’ຕິ ວທຕິ, ອຕ຺ຖິ ນຸ ເຂາ ເລາເກ ອເຎ຺ຎາ ອຣຫາ”ຕິ. ອຖ ນໍ ປຸຈ຺ຉິ – “ອຕ຺ຖິ ນຸ ເຂາ ເອຕຣຫິ ສເທວເກ ເລາເກ ອຣຫາ ວາ ອຣຫຕ຺ຕມຄ຺ຄໍ ວາ ສມາປເນ຺ນາ”ຕິ. ອຖສ຺ສ ເທວຕາ ອາຈິກ຺ຂິ – “ອຕ຺ຖິ, ພາຫິຍ, ອຸຕ຺ຕເຣສຸ ຊນປເທສຸ ສາວຕ຺ຖີ ນາມ ນຄຣໍ, ຕຕ຺ຖ ເສາ ຠຄວາ ເອຕຣຫິ ວິຫຣຕິ ອຣຫໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸເທ຺ຘາ. ເສາ ຫິ, ພາຫິຍ, ຠຄວາ ອຣຫາ ເຈວ ອຣຫຕ຺ຕາຍ ຈ ທມ຺ມໍ ເທເສຕີ”ຕິ.

ພາຫິເຍາ ຣຕ຺ຕິຠາເຄ ເທວຕາຍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ສໍວິຄ຺ຄມານເສາ ຕໍ ຂເຓເຍວ ສຸປ຺ປາຣກາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເອກຣຕ຺ຕິວາເສນ ສາວຕ຺ຖິໍ ອຄມາສິ, ສພ຺ພໍ ວີສເຍາຊນສຕິກໍ ມຄ຺ຄໍ ເອກຣຕ຺ຕິວາເສເນວ ອຄມາສິ. ຄຈ຺ຉເນ຺ຕາ ຈ ປນ ເທວຕານຸຠາເວນ ຄເຕາ. “ພຸທ຺ຘານຸຠາເວນາ”ຕິປິ ວທນ຺ຕິເຍວ. ຕສ຺ມິ

បន ខណេ សត្ថា សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋោ ហោតិ។ សោ ភុត្តបាតរាសេ កាយអាលសិយវិមោចនត្ថំ អព្ភោកាសេ ចង្កមន្តេ សម្ពហុលេ ភិក្ខូ “កហំ ឯតរហិ សត្ថា”តិ បុច្ឆិ។ ភិក្ខូ “ភគវា សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋោ”តិ វត្វា តំ បុច្ឆិំសុ – “ត្វំ បន កុតោ អាគតោសី”តិ? “សុប្បារកា អាគតោម្ហី”តិ។ “កទា និក្ខន្តោសី”តិ? “ហិយ្យោ សាយំ និក្ខន្តោម្ហី”តិ។ “ទូរតោសិ អាគតោ, និសីទ, តវ បាទេ ធោវិត្វា តេលេន មក្ខេត្វា ថោកំ វិស្សមាហិ, អាគតកាលេ សត្ថារំ ទក្ខិស្សសី”តិ។ “អហំ, ភន្តេ, សត្ថុ វា អត្តនោ វា ជីវិតន្តរាយំ ន ជានាមិ, ឯករត្តេនេវម្ហិ ក្វចិ អដ្ឋត្វា អនិសីទិត្វា វីសយោជនសតិកំ មគ្គំ អាគតោ, សត្ថារំ បស្សិត្វាវ វិស្សមិស្សាមី”តិ។ សោ ឯវំ វត្វា តរមានរូបោ សាវត្ថិំ បវិសិត្វា ភគវន្តំ អនោបមាយ ពុទ្ធសិរិយា បិណ្ឌាយ ចរន្តំ ទិស្វា “ចិរស្សំ វត មេ គោតមោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ទិដ្ឋោ”តិ ទិដ្ឋដ្ឋានតោ បដ្ឋាយ ឱនតសរីរោ គន្ត្វា អន្តរវីថិយំយេវ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា គោប្ផកេសុ ទឡ្ហំ គហេត្វា ឯវមាហ – “ទេសេតុ មេ, ភន្តេ, ភគវា ធម្មំ, ទេសេតុ សុគតោ ធម្មំ, យំ មមស្ស ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយា”តិ។ អថ នំ សត្ថា “អកាលោ ខោ តាវ, ពាហិយ, អន្តរឃរំ បវិដ្ឋម្ហាបិណ្ឌាយា”តិ បដិក្ខិបិ។

តំ សុត្វា ពាហិយោ, ភន្តេ, សំសារេ សំសរន្តេន កពឡីការាហារោ ន អលទ្ធបុព្វោ, តុម្ហាកំ វា មយ្ហំ វា ជីវិតន្តរាយំ ន ជានាមិ, ទេសេថ មេ ធម្មន្តិ។ សត្ថា ទុតិយម្បិ បដិក្ខិបិយេវ។ ឯវំ កិរស្ស អហោសិ – “ឥមស្ស មំ ទិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ សកលសរីរំ បីតិយា និរន្តរំ អជ្ឈោត្ថដំ ហោតិ, ពលវបីតិវេគោ ធម្មំ សុត្វាបិ ន សក្ខិស្សតិ បដិវិជ្ឈិតុំ, មជ្ឈត្តុបេក្ខាយ តាវ តិដ្ឋតុ, ឯករត្តេនេវ វីសយោជនសតិកំ មគ្គំ អាគតត្តា ទរថោបិស្ស ពលវា, សោបិ តាវ បដិប្បស្សម្ភតូ”តិ។ តស្មា ទ្វិក្ខត្តុំ បដិក្ខិបិត្វា តតិយំ យាចិតោ អន្តរវីថិយំ ឋិតោវ “តស្មាតិហ តេ, ពាហិយ, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ ‘ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ ភវិស្សតី’”តិអាទិនា (ឧទា. ១០) នយេន ធម្មំ ទេសេសិ។ សោ សត្ថុ ធម្មំ សុណន្តោយេវ សព្ពាសវេ ខេបេត្វា សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ។ តាវទេវ ច បន ភគវន្តំ បព្ពជ្ជំ យាចិ, “បរិបុណ្ណំ តេ បត្តចីវរ”ន្តិ បុដ្ឋោ “ន បរិបុណ្ណ”ន្តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា “តេន ហិ បត្តចីវរំ បរិយេសាហី”តិ វត្វា បក្កាមិ។

“សោ កិរ វីសតិ វស្សសហស្សានិ សមណធម្មំ ករោន្តោ ‘ភិក្ខុនា នាម អត្តនា បច្ចយេ លភិត្វា អញ្ញំ អនោលោកេត្វា សយមេវ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតី’តិ ឯកភិក្ខុស្សាបិ បត្តេន វា ចីវរេន វា សង្គហំ ន អកាសិ , តេនស្ស ឥទ្ធិមយបត្តចីវរំ ន ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ ញត្វា ឯហិភិក្ខុភាវេន បព្ពជ្ជំ ន អទាសិ។ តម្បិ បត្តចីវរំ បរិយេសមានមេវ ឯកា យក្ខិនី ធេនុរូបេន អាគន្ត្វា ឧរេ បហរិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេសិ។ សត្ថា បិណ្ឌាយ ចរិត្វា កតភត្តកិច្ចោ សម្ពហុលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ និក្ខន្តោ ពាហិយស្ស សរីរំ សង្ការដ្ឋានេ បតិតំ ទិស្វា ភិក្ខូ អាណាបេសិ, “ភិក្ខវេ, ឯកស្មិំ គេហទ្វារេ ឋត្វា មញ្ចកំ អាហរាបេត្វា ឥមំ សរីរំ នគរតោ នីហរិត្វា ឈាបេត្វា ថូបំ ករោថា”តិ។ ភិក្ខូ តថា ករិំសុ, កត្វា ច បន វិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា អត្តនា កតកិច្ចំ អារោចេត្វា តស្ស អភិសម្បរាយំ បុច្ឆិំសុ។ អថ នេសំ ភគវា តស្ស បរិនិព្ពុតភាវំ អាចិក្ខិត្វា “ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ ខិប្បាភិញ្ញានំ យទិទំ ពាហិយោ ទារុចីរិយោ”តិ (អ. និ. ១.២១៦) ឯតទគ្គេ ឋបេសិ។ អថ នំ ភិក្ខូ បុច្ឆិំសុ – “ភន្តេ, តុម្ហេ ‘ពាហិយោ អរហត្តំ បត្តោ’តិ វទេថ, កទា សោ អរហត្តំ បត្តោ”តិ? “មម ធម្មំ សុតកាលេ, ភិក្ខវេ”តិ។ “កទា បនស្ស, ភន្តេ, តុម្ហេហិ ធម្មោ កថិតោ”តិ? “បិណ្ឌាយ ចរន្តេន អន្តរវីថិយំ ឋត្វា”តិ។ “អប្បមត្តកោ ហិ, ភន្តេ, តុម្ហេហិ អន្តរវីថិយំ ឋត្វា កថិតធម្មោ កថំ សោ តាវត្តកេន វិសេសំ និព្ពត្តេសី”តិ, អថ នេ សត្ថា “កិំ, ភិក្ខវេ, មម ធម្មំ ‘អប្បំ វា ពហុំ វា’តិ មា បមាណំ គណ្ហថ។ អនេកានិបិ ហិ គាថាសហស្សានិ អនត្ថនិស្សិតានិ ន សេយ្យោ, អត្ថនិស្សិតំ បន ឯកម្បិ គាថាបទំ សេយ្យោ”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ

ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១០១។

“សហស្សមបិ ចេ គាថា, អនត្ថបទសំហិតា;

ឯកំ គាថាបទំ សេយ្យោ, យំ សុត្វា ឧបសម្មតី”តិ។

តត្ថ ឯកំ គាថាបទំ សេយ្យោតិ “អប្បមាទោ អមតបទំ...បេ... យថា មតា”តិ (ធ។ ប។ ២១) ឯវរូបា ឯកា គាថាបិ សេយ្យោតិ អត្ថោ។ សេសំ បុរិមនយេនេវ វេទិតព្វំ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ពាហិយទារុចីរិយត្ថេរវត្ថុ ទុតិយំ។

៣។ កុណ្ឌលកេសិត្ថេរីវត្ថុ

យោ ច គាថាសតំ ភាសេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កុណ្ឌលកេសិំ អារព្ភ កថេសិ។

រាជគហេ កិរ ឯកា សេដ្ឋិធីតា សោឡសវស្សុទ្ទេសិកា អភិរូបា អហោសិ ទស្សនីយា បាសាទិកា។ តស្មិញ្ច វយេ ឋិតា នារិយោ បុរិសជ្ឈាសយា ហោន្តិ បុរិសលោលា។ អថ នំ មាតាបិតរោ សត្តភូមិកស្ស បាសាទស្ស ឧបរិមតលេ សិរិគព្ភេ និវាសាបេសុំ។ ឯកមេវចស្សា ទាសិំ បរិចារិកំ អទំសុ។ អថេកំ កុលបុត្តំ ចោរកម្មំ ករោន្តំ គហេត្វា បច្ឆាពាហំ ពន្ធិត្វា ចតុក្កេ ចតុក្កេ កសាហិ បហរិត្វា អាឃាតនំ នយិំសុ។ សេដ្ឋិធីតា មហាជនស្ស សទ្ទំ សុត្វា “កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ បាសាទតលេ ឋត្វា ឱលោកេន្តី តំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា តំ បត្ថយមានា អាហារំ បដិក្ខិបិត្វា មញ្ចកេ និបជ្ជិ។ អថ នំ មាតា បុច្ឆិ – “កិំ ឥទំ, អម្មា”តិ? “សចេ ឯតំ ‘ចោរោ’តិ គហេត្វា និយ្យមានំ បុរិសំ លភិស្សាមិ, ជីវិស្សាមិ។ នោ ចេ លភិស្សាមិ, ជីវិតំ មេ នត្ថិ, ឥធេវ មរិស្សាមី”តិ។ “អម្ម, មា ឯវំ ករិ, អញ្ញំ តេ ជាតិយា ច គោត្តេន ច ភោគេន ច សទិសំ អញ្ញំ សាមិកំ លភិស្សសី”តិ។ “មយ្ហំ អញ្ញេន កិច្ចំ នត្ថិ, ឥមំ អលភមានា មរិស្សាមី”តិ។ មាតា ធីតរំ សញ្ញាបេតុំ អសក្កោន្តី បិតុនោ អារោចេសិ។ សោបិ នំ សញ្ញាបេតុំ អសក្កោន្តោ “កិំ សក្កា កាតុ”ន្តិ ចិន្តេត្វា តំ ចោរំ គហេត្វា គច្ឆន្តស្ស រាជបុរិសស្ស សហស្សភណ្ឌិកំ បេសេសិ – “ឥមំ គហេត្វា ឯតំ បុរិសំ មយ្ហំ ទេហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ កហាបណេ គហេត្វា តំ មុញ្ចិត្វា អញ្ញំ ឃាតេត្វា “មារិតោ, ទេវ, ចោរោ”តិ រញ្ញោ អារោចេសិ។ សេដ្ឋិបិ តស្ស ធីតរំ អទាសិ។

ສາ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ “ສາມິກໍ ອາຣາເຘສ຺ສາມີ”ຕິ ສພ຺ພາຠຣຓປຏິມຓ຺ຑິຕາ ສຍເມວ ຕສ຺ສ ຍາຄຸອາທີນິ ສໍວິທເຫຕິ, ໂຈໂຣ ກຕິປາຫຈ຺ຈເຍນ ຈິນ຺ເຕສິ – “ກທາ ນຸ ໂຂ ອິມໍ ມາເຣຕ຺ວາ ເອຕິສ຺ສາ ອາຠຣຓານິ ຄເຫຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ສຸຣາເຄເຫ ວິກ຺ກິຓິຕ຺ວາ ຂາທິຕຸໍ ລຠິສ຺ສາມີ”ຕິ? ໂສ “ອຕ຺ເຖໂກ ອຸປາໂຍ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອາຫາຣໍ ປຏິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ມຎ຺ຈເກ ນິປຊ຺ຊິ, ອຖ ນໍ ສາ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ “ກິໍ ເຕ, ສາມິ, ຣຸຊ຺ຊຕີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ· “ນ ກິຎ຺ຈິ ເມ, ຠທ຺ເທຕິ, ກິຎ຺ຈິ ປນ ເມ ມາຕາປິຕໂຣ ຕຸຍ຺ຫໍ ກຸທ຺ຘາ”ຕິ? “ນ ກຸທ຺ຘາ, ຠທ຺ເທ”ຕິ· ອຖ “ກິໍ ນາເມຕ”ນ຺ຕິ? “ຠທ຺ເທ, ອຫໍ ຕໍ ທິວສໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ນີຍມາໂນ ໂຈຣປປາເຕ ອທິວຕ຺ຖາຍ ເທວຕາຍ ພລິກມ຺ມໍ ປຏິສ຺ສຸຓິຕ຺ວາ ຊີວິຕໍ ລຠິໍ, ຕມ຺ປິ ມຍາ ຕສ຺ສາ ອານຸຠາເວນ ລທ຺ຘາ, ‘ຕໍ ເມ ເທວຕາຍ ພລິກມ຺ມໍ ຐປິຕ’ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕມິ, ຠທ຺ເທ”ຕິ· “ສາມິ, ມາ ຈິນ຺ຕຍິ, ກຣິສ຺ສາມິ ພລິກມ຺ມໍ, ວເທຫິ , ເກນຕ຺ໂຖ”ຕິ? “ອປ຺ໂປທກປາຍາເສນ ຈ ລາຊປຎ຺ຈມກປຸປ຺ເຜຫິ ຈາ”ຕິ· “ສາທຸ, ສາມິ, ອຫໍ ປຏິຍາເທສ຺ສາມີ”ຕິ ສາ ສພ຺ພໍ ພລິກມ຺ມໍ ປຏິຍາເທຕ຺ວາ “ເອຫິ, ສາມິ, ຄຈ຺ຉາມາ”ຕິ ອາຫ· “ເຕນ ຫິ, ຠທ຺ເທ, ຕວ ຎາຕເກ ນິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ມຫຄ຺ຆານິ ວຕ຺ຖາຠຣຓານິ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍ ອລງ຺ກໂຣຫິ, ຫສນ຺ຕາ ກີຬນ຺ຕາ ສຸຂໍ ຄມິສ຺ສາມາ”ຕິ· ສາ ຕຖາ ອກາສິ·

ອຖ ນໍ ໂສ ປພ຺ພຕປາທໍ ຄຕກາເລ ອາຫ – “ຠທ຺ເທ, ອິໂຕ ປຣໍ ທ຺ເວ ຊນາ ຄມິສ຺ສາມ, ເສສຊນໍ ຍານເກນ ສທ຺ຘິໍ ນິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ພລິກມ຺ມຠາຊນໍ ສຍໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫາຫີ”ຕິ· ສາ ຕຖາ ອກາສິ· ໂຈໂຣ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ໂຈຣປປາຕປພ຺ພຕໍ ອຠິຣຸຫິ· ຕສ຺ສ ຫິ ເອເກນ ປສ຺ເສນ ມນຸສ຺ສາ ອຠິຣຸຫນ຺ຕິ, ເອກໍ ປສ຺ສໍ ຉິນ຺ນປປາຕໍ· ປພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ຐິຕາ ເຕນ ປສ຺ເສນ ໂຈເຣ ປາເຕນ຺ຕິ· ເຕ ຂຓ຺ຑາຂຓ຺ຑິກາ ຫຸຕ຺ວາ ຠູມິຍໍ ປຕນ຺ຕິ· ຕສ຺ມາ “ໂຈຣປປາໂຕ”ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ· ສາ ຕສ຺ສ ປພ຺ພຕສ຺ສ ມຕ຺ຖເກ ຐຕ຺ວາ “ພລິກມ຺ມໍ ເຕ, ສາມິ, ກໂຣຫີ”ຕິ ອາຫ· ໂສ ຕຸຓ຺ຫີ ອໂຫສິ· ປຸນ ຕາຍ “ກສ຺ມາ, ສາມິ, ຕຸຓ຺ຫີຠູໂຕສີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕໍ ອາຫ – “ນ ເມ ພລິກມ຺ເມນ ອຕ຺ໂຖ, ວຎ຺ເຈຕ຺ວາ ປນ ຕໍ ອາທາຍ ອາຄໂຕມ຺ຫີ”ຕິ· “ກິໍ ກາຣຓາ, ສາມີ”ຕິ? “ຕໍ ມາເຣຕ຺ວາ ຕວ ອາຠຣຓານິ ຄເຫຕ຺ວາ ປລາຍນຕ຺ຖາຍາ”ຕິ· ສາ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິຕາ ອາຫ – “ສາມິ, ອຫຎ຺ຈ ອາຠຣຓານິ ຈ ຕວ ສນ຺ຕກາເນວ, ກສ຺ມາ ເອວໍ ວເທສີ”ຕິ? ໂສ, “ມາ ເອວໍ ກໂຣຫີ”ຕິ, ປຸນປ຺ປຸນໍ ຍາຈິຍມາໂນປິ “ມາເຣມິ ເອວາ”ຕິ ອາຫ· “ເອວໍ ສນ຺ເຕ ກິໍ ເມ ມມ ມຣເຓນ? ອິມານິ ອາຠຣຓານິ ຄເຫຕ຺ວາ ມຍ຺ຫໍ ຊີວິຕໍ ເທຫິ, ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ມໍ ‘ມຕາ’ຕິ ຘາເຣຫິ, ທາສີ ວາ ເຕ ຫຸຕ຺ວາ ກມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

“ອິມໍ ສຸວຓ຺ຓເກຍູຣໍ, ມຸຕ຺ຕາ ເວຬຸຣິຍາ ພຫູ;

ສພ຺ພໍ ຫຣສ຺ສຸ ຠທ຺ທນ຺ເຕ, ມໍ ຈ ທາສີຕິ ສາວຍາ”ຕິ· (ອປ· ເຖຣີ ໑·໒·໑໕);

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂຈໂຣ “ເອວໍ ກເຕ ຕ຺ວໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມາຕາປິຕູນໍ ອາຈິກ຺ຂິສ຺ສສິ, ມາເຣສ຺ສາມິເຍວ, ມາ ຕ຺ວໍ ພາຬ຺ຫໍ ປຣິເທວສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

“ມາ ພາຬ຺ຫໍ ປຣິເທເວສິ, ຂິປ຺ປໍ ພນ຺ຘາຫິ ຠຓ຺ຑິກໍ;

ນ ຕຸຍ຺ຫໍ ຊີວິຕໍ ອຕ຺ຖິ, ສພ຺ພໍ ຄຓ຺ຫາມິ ຠທ຺ເທ"ນ຺ຕິ –

ສາ ຈິນ຺ເຕສິ – "ອໂຫ ອິທໍ ກມ຺ມໍ ກາຣິຍໍ. ປຎ຺ຎາ ນາມ ນ ປຈິຕ຺ວາ ຂາທນຕ຺ຖາຍ ກຕາ, ອຖ ໂຂ ວິຈາຣຓຕ຺ຖາຍ ກຕາ, ຊານິສ຺ສາມິສ຺ສ ກຕ຺ຕພ຺ພ"ນ຺ຕິ, ອຖ ນໍ ອາຫ – "ສາມິ, ຍທາ ຕ຺ວໍ 'ໂຈໂຣ'ຕິ ຄເຫຕ຺ວາ ນີຍສິ, ຕທາຫໍ ມາຕາປິຕູນໍ ອາຈິກ຺ຂິໍ, ເຕ ສຫສ຺ສໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ຕໍ ອານຍາເປຕ຺ວາ ເຄເຫ ກຣິໍສຸ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອຫໍ ຕຸຍ຺ຫໍ ອຸປກາຣິກາ, ອຊ຺ຊ ເມ ສຸທິຏ຺ຐໍ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍ ວນ຺ທິຕຸໍ ເທຫີ"ຕິ. ໂສ "ສາທຸ, ຠທ຺ເທ, ສຸທິຏ຺ຐໍ ກຕ຺ວາ ວນ຺ທາຫີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປພ຺ພຕຄ຺ເຄ ອຏ຺ຐາສິ. ອຖ ນໍ ສາ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ຈຕູສຸ ຐາເນສຸ ວນ຺ທິຕ຺ວາ, "ສາມິ, ອິທໍ ເຕ ປຈ຺ຉິມທສ຺ສນໍ, ອິທານິ ຕຸຍ຺ຫໍ ວາ ມມ ທສ຺ສນໍ, ມຍ຺ຫໍ ວາ ຕວ ທສ຺ສນໍ ນຕ຺ຖີ"ຕິ ປຸຣໂຕ ຈ ປຈ຺ຉໂຕ ຈ ອາລິງ຺ຄິຕ຺ວາ ປມຕ຺ຕໍ ຫຸຕ຺ວາ ປພ຺ພຕຄ຺ເຄ ຐິຕໍ ປິຏ຺ຐິປສ຺ເສ ຐຕ຺ວາ ເອເກນ ຫຕ຺ເຖນ ຂນ຺ເຘ ຄເຫຕ຺ວາ ເອເກນ ປິຏ຺ຐິກຈ຺ຉາຍ ຄເຫຕ຺ວາ ປພ຺ພຕປປາເຕ ຂິປິ. ໂສ ປພ຺ພຕກຸຈ຺ຉິຍໍ ປຏິຫໂຕ ຂຓ຺ຑາຂຓ຺ຑິກໍ ຫຸຕ຺ວາ ຠູມິຍໍ ປຕິ. ໂຈຣປປາຕມຕ຺ຖເກ ອທິວຕ຺ຖາ ເທວຕາ ເຕສໍ ອຸຠິນ຺ນມ຺ປິ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ຕສ຺ສາ ອິຕ຺ຖິຍາ ສາທຸກາຣໍ ທຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

"ນ ຫິ ສພ຺ເພສຸ ຐາເນສຸ, ປຸຣິໂສ ໂຫຕິ ປຓ຺ຑິໂຕ;

ອິຕ຺ຖີປິ ປຓ຺ຑິຕາ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈກ຺ຂຓາ"ຕິ. (ອປ. ເຖຣີ ໒.໓.໓໑);

ສາປິ ໂຈຣໍ ປປາເຕ ຂິປິຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – "ສຈາຫໍ ເຄຫໍ ຄມິສ຺ສາມິ, 'ສາມິໂກ ເຕ ກຸຫິ'ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສນ຺ຕິ, ສຈາຫໍ ເອວໍ ປຸຏ຺ຐາ 'ມາຣິໂຕ ເມ'ຕິ ວກ຺ຂາມິ, 'ທຸພ຺ພິນີເຕ ສຫສ຺ສໍ ທຕ຺ວາ ຕໍ ອານຍາເປຕ຺ວາ ອິທານິ ນໍ ມາເຣສີ'ຕິ ມໍ ມຸຂສຕ຺ຕີຫິ ວິຊ຺ຌິສ຺ສນ຺ຕິ, 'ອາຠຣຓຕ຺ຖາຍ ໂສ ມໍ ມາເຣຕຸກາໂມ ອໂຫສີ'ຕິ ວຸຕ຺ເຕປິ ນ ສທ຺ທຫິສ຺ສນ຺ຕິ, ອລໍ ເມ ເຄເຫນາ"ຕິ ຕຕ຺ເຖວ ອາຠຣຓານິ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ວິຈຣນ຺ຕີ ເອກໍ ປຣິພ຺ພາຊການໍ ອສ຺ສມໍ ປຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ "ມຍ຺ຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ເທຖາ"ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ປພ຺ພາເຊສຸໍ. ສາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາວ ປຸຈ຺ຉິ – "ຠນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ກິໍ ອຸຕ຺ຕມ"ນ຺ຕິ? "ຠທ຺ເທ, ທສສຸ ວາ ກສິເຓສຸ ປຣິກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຌານໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕພ຺ພໍ , ວາທສຫສ຺ສໍ ວາ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕພ຺ພໍ, ອຍໍ ອມ຺ຫາກໍ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ອຸຕ຺ຕມຕ຺ໂຖ"ຕິ. "ຌານໍ ຕາວ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕຸໍ ອຫໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສາມິ, ວາທສຫສ຺ສໍ ປນ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມິ, ອຍ຺ຍາ"ຕິ. ອຖ ນໍ ເຕ ວາທສຫສ຺ສໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫາເປຕ຺ວາ "ອຸຄ຺ຄຫິຕໍ ເຕ ສິປ຺ປໍ, ອິທານິ ຕ຺ວໍ ຊມ຺ພຸທີປຕເລ ວິຈຣິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ສທ຺ຘິໍ ປຎ຺ຫໍ ກເຖຕຸໍ ສມຕ຺ຖໍ ປຣິເຍສາຫີ"ຕິ ຕສ຺ສາ ຫຕ຺ເຖ ຊມ຺ພຸສາຂໍ ທຕ຺ວາ ອຸຍ຺ໂຍເຊສຸໍ – "ຄຈ຺ຉ, ຠທ຺ເທ, ສເຈ ໂກຈິ ຄິຫິຠູໂຕ ຕຍາ ສທ຺ຘິໍ ປຎ຺ຫໍ ກເຖຕຸໍ ສກ຺ໂກຕິ, ຕສ຺ເສວ ປາທປຣິຈາຣິກາ ຠວາຫິ, ສເຈ ປພ຺ພຊິໂຕ ສກ຺ໂກຕິ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊາຫີ"ຕິ.

ສາ ນາເມນ ຊມ຺ພຸປຣິພ຺ພາຊິກາ ນາມ ຫຸຕ຺ວາ ຕໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ທິຏ຺ເຐ ທິຏ຺ເຐ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ຕີ ວິຈຣຕິ. ຕາຍ ສທ຺ຘິໍ ກເຖຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖ ນາມ ນາໂຫສິ. "ອິທານິ ຊມ຺ພຸປຣິພ຺ພາຊິກາ ອາຄຈ຺ຉຕີ"ຕິ ສຸຕ຺ວາວ ມນຸສ຺ສາ ປລາຍນ຺ຕິ. ສາ ຄາມໍ ວາ ນິຄມໍ ວາ ຠິກ຺ຂາຍ ປວິສນ຺ຕີ ຄາມທ຺ວາເຣ ວາລຸກຣາສິໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຊມ຺ພຸສາຂໍ ຐເປຕ຺ວາ "ມຍາ ສທ຺ຘິໍ ກເຖຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖ ຊມ຺ພຸສາຂໍ ມທ຺ທຕູ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຄາມໍ ປາວິສິ. ຕໍ ຐານໍ ອຸປສງ຺ກມິຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖ ນາມ ນາໂຫສິ. ສາປິ ມິລາຕາຍ ຊມ຺ພຸສາຂາຍ ອຎ຺ຎໍ ຊມ຺ພຸສາຂໍ ຄຓ຺ຫາຕິ, ອິມິນາ ນີຫາເຣນ ວິຈຣນ຺ຕີ ສາວຕ຺ຖິໍ ປຕ຺ວາ ຄາມທ຺ວາເຣ ວາລຸກຣາສິໍ ກຕ຺ວາ ຊມ຺ພຸສາຂໍ ຐເປຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ວຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂາຍ ປາວິສິ. ສມ຺ພຫຸລາ ຄາມທາຣກາ ຊມ຺ພຸສາຂໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ອຏ຺ຐໍສຸ. ຕທາ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ປິຓ຺ຑາຍ

ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᩈᩣᨡᩴ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᩍᨴᨶ᩠”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨴᩣᩁᨠᩣ ᨳᩮᩁᩔ ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨴᩣᩁᨠᩣ ᩍᨾᩴ ᩈᩣᨡᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᩣᨿᩣᨾ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᩉᩴ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨠᨳᩮᩔᩣᨾᩥ, ᨾᨴ᩠ᨴᨳ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨳᩮᩁᩔ ᨻᩃᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩩᩔᩣᩉᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᩈᩣᨡᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨠᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᨷᩁᩥᨽᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨾ ᨷᨬ᩠ᩉᩮᨶ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩮ ᩈᩣᨡᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᩋᨿ᩠ᨿᩮᨶᨾ᩠ᩉᩣᨾᨴ᩠ᨴᩣᨷᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨾᩮ ᩈᩣᨡᩣ ᨾᨴ᩠ᨴᩣᨷᩥᨲᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨽᨣᩥᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨾᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨠᨳᩮᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ ᨠᨳᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᨾᩣᨶᨠᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩩᩴ ᨳᩮᩁᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ, ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩩᨽᩥ᪨ “ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨱᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨶᩣᨣᩁᩣ ᨲᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴᨿᩮᩅ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨠᩣ ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩉ – “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ ᨲᩮ ᨷᨬ᩠ᩉᨶ᩠”ᨲᩥ᪨ “ᨷᩩᨧ᩠ᨨ, ᨽᨣᩥᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᩅᩣᨴᩈᩉᩔᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ, ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩑᩅ ᨲᩮ ᨷᨬ᩠ᩉᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ? “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩑᩅ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᨿᩣ ᨻᩉᩪ ᨷᨬ᩠ᩉᩣ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩣ, ᨾᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩑᨠᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾ, ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩔᩈᩥ ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᨩᩣᨶᨾᩣᨶᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩔᩣᨾᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨳ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᩑᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᨶ᩠”ᨲᩥ (ᨡᩩ᪨ ᨷᩣ᪨ ᪔.᪑) ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩣ “ᩑᩅᩴ ᨶᩣᨾᩮᩅ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠”ᨲᩥ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩦ “ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᨬ᩠ᩉᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᨽᨣᩥᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨾᨿ᩠ᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩴ ᨴᩮᨳ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᨧᩮ ᨾᩣᨴᩥᩈᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩥ, ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨾᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᨠᩮᩈᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩦ ᨶᩣᨾ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩥᨷᩣᩉᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶᩮᩅ ᩈᩉ ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ᪨

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩈᩩᩴ – “ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᨠᩮᩈᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩥᨿᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩴ ᨻᩉᩩᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᨬ᩠ᨧᩔᩣ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᨠᩮᨶ ᨠᩥᩁ ᨧᩮᩣᩁᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᩉᩣᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨿᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮ ‘ᩋᨷ᩠ᨷᩴ ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᩅᩣ’ᨲᩥ ᨷᨾᩣᨱᩴ ᨾᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨳ, ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨷᨴᩈᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᨷᨴᩴ ᨷᨶ ᩑᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣᩅ᪨ ᩋᩅᩈᩮᩈᨧᩮᩣᩁᩮ ᨩᩥᨶᨶ᩠ᨲᩔ ᨧ ᨩᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᨠᩥᩃᩮᩈᨧᩮᩣᩁᩮ ᨩᩥᨶᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨷᨶ ᨩᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪐᪒᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧ ᨣᩣᨳᩣᩈᨲᩴ ᨽᩣᩈᩮ, ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨷᨴᩈᩴᩉᩥᨲᩣ;

ᩑᨠᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨷᨴᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ᪨

᪑᪐᪓᪨

“ᨿᩮᩣ ᩈᩉᩔᩴ ᩈᩉᩔᩮᨶ, ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩮ ᨾᩣᨶᩩᩈᩮ ᨩᩥᨶᩮ;

ឯកញ្ច ជេយ្យមត្តានំ, ស វេ សង្គាមជុត្តមោ”តិ។

តត្ថ គាថាសតន្តិ យោ ច បុគ្គលោ សតបរិច្ឆេទា ពហូបិ គាថា ភាសេយ្យាតិ អត្ថោ។ អនត្ថបទសំហិតាតិ អាកាសវណ្ណនាទិវសេន អនត្ថកេហិ បទេហិ សំហិតា។ ធម្មបទន្តិ អត្ថសាធកំ ខន្ធាទិបដិសំយុត្តំ, “ចត្តារិមានិ បរិព្វាជកា ធម្មបទានិ។ កតមានិ ចត្តារិ? អនភិជ្ឈា បរិព្វាជកា ធម្មបទំ, អព្យាបាទោ បរិព្វាជកា ធម្មបទំ, សម្មាសតិ បរិព្វាជកា ធម្មបទំ , សម្មាសមាធិ បរិព្វាជកា ធម្មបទ”ន្តិ (អ។ និ។ ៤។៣០) ឯវំ វុត្តេសុ ចតូសុ ធម្មបទេសុ ឯកម្បិ ធម្មបទំ សេយ្យោ។ យោ សហស្សំ សហស្សេនាតិ យោ ឯកោ សង្គាមយោធោ សហស្សេន គុណិតំ សហស្សំ មានុសេ ឯកស្មិំ សង្គាមេ ជិនេយ្យ, ទសសតសហស្សំ ជិនិត្វា ជយំ អាហរេយ្យ, អយម្បិ សង្គាមជិតំ ឧត្តមោ បវរោ នាម ន ហោតិ។ ឯកញ្ច ជេយ្យមត្តានន្តិ យោ រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានេសុ អជ្ឈត្តិកកម្មដ្ឋានំ សម្មសន្តោ អត្តនោ លោភាទិកិលេសជយេន អត្តានំ ជិនេយ្យ ។ ស វេ សង្គាមជុត្តមោតិ សោ សង្គាមជិតំ ឧត្តមោ បវរោ សង្គាមសីសយោធោតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

កុណ្ឌលកេសិត្ថេរីវត្ថុ តតិយំ។

៤។ អនត្ថបុច្ឆកព្រាហ្មណវត្ថុ

អត្តា ហវេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អនត្ថបុច្ឆកំ ព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ព្រាហ្មណោ “កិំ នុ ខោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អត្ថមេវ ជានាតិ, ឧទាហុ អនត្ថម្បិ, បុច្ឆិស្សាមិ ន”ន្តិ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ – “ភន្តេ, តុម្ហេ អត្ថមេវ ជានាថ មញ្ញេ, នោ អនត្ថ”ន្តិ? “អត្ថញ្ចាហំ, ព្រាហ្មណ, ជានាមិ អនត្ថញ្ចា”តិ។ “តេន ហិ មេ អនត្ថំ កថេថា”តិ។ អថស្ស សត្ថា ឥមំ គាថមាហ –

“ឧស្សូរសេយ្យំ អាលស្យំ, ចណ្ឌិក្កំ ទីឃសោណ្ឌិយំ;

ឯកស្សទ្ធានគមនំ, បរទារូបសេវនំ;

ឯតំ ព្រាហ្មណ សេវស្សុ, អនត្ថំ តេ ភវិស្សតី”តិ។

តំ សុត្វា ព្រាហ្មណោ សាធុការមទាសិ “សាធុ សាធុ, គណាចរិយ, គណជេដ្ឋក, តុម្ហេ អត្ថញ្ញូ ជានាថ អនត្ថញ្ញូ”តិ។ “ឯវំ ភោ, ព្រាហ្មណ, អត្ថានត្ថជាននកោ នាម មយា សទិសោ នត្ថី”តិ។ អថស្ស សត្ថា អជ្ឈាសយំ ញត្វា, “ព្រាហ្មណ, កេន កម្មេន ជីវសី”តិ បុច្ឆិ។ “ជូតកម្មេន, ភោ គោតមា”តិ។ “កិំ បន តេ ជយោ ហោតិ បរាជយោ”តិ។ “ជយោបិ ហោតិ បរាជយោបី”តិ វុត្តេ, “ព្រាហ្មណ, អប្បមត្តកោ ឯស, បរេ ជិតន្តស្ស ជយោ នាម ន សេយ្យោ, យោ បន កិលេសជយេន អត្តានំ ជិនាតិ, តស្ស ជយោ សេយ្យោ, ន ហិ តំ ជយំ កោចិ អបជយំ កាតុំ សក្កោតី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

១០៤។

“អត្តា ហវេ ជិតំ សេយ្យោ, យា ចាយំ ឥតរា បជា;

អត្តទន្តស្ស បោសស្ស, និច្ចំ សញ្ញតចារិនោ។

១០៥។

“នេវ ទេវោ ន គន្ធព្ពោ, ន មារោ សហ ព្រហ្មុនា;

ជិតំ អបជិតំ កយិរា, តថារូបស្ស ជន្តុនោ”តិ។

តត្ថ ហវេតិ និបាតោ។ ជិតន្តិ លិង្គវិបល្លាសោ, អត្តនោ កិលេសជយេន អត្តា ជិតោ សេយ្យោតិ អត្ថោ។ យា ចាយំ ឥតរា បជាតិ យា បនាយំ អវសេសា បជា ជូតេន វា ធនហរណេន វា សង្គាមេន វា ពលាភិភវេន វា ជិតា ភវេយ្យ, តំ ជិនន្តេន យំ ជិតំ, ន តំ សេយ្យោតិ អត្ថោ។ កស្មា បន ឯតេន ជិតំ សេយ្យោ, ឥទំ ន សេយ្យោតិ? យស្មា អត្តទន្តស្ស…បេ… តថារូបស្ស ជន្តុនោតិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យស្មា ហិ ស្វាយំ និក្កិលេសតាយ អត្តទន្តោ បោសោ, តស្ស អត្តទន្តស្ស កាយាទីហិ និច្ចំ សញ្ញតចារិនោ ឯវរូបស្ស ឥមេហិ កាយសញ្ញមាទីហិ សញ្ញតស្ស ជន្តុនោ ទេវោ វា គន្ធព្ពោ វា មារោ វា ព្រហ្មុនា សហ ឧដ្ឋហិត្វា “អហមស្ស ជិតំ អបជិតំ ករិស្សាមិ, មគ្គភាវនាយ បហីនេ កិលេសេ បុន ឧប្បាទេស្សាមី”តិ ឃដេន្តោបិ វាយមន្តោបិ យថា ធនាទីហិ បរាជិតោ បច្ចត្ថិកោ ហុត្វា ឥតរេន ជិតំ បុន ជិនន្តោ អបជិតំ ករេយ្យ, “ឯវំ អបជិតំ កាតុំ នេវ សក្កុណេយ្យា”តិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

អនត្ថបុច្ឆកព្រាហ្មណវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៣។ សារិបុត្តត្ថេរស្ស មាតុលព្រាហ្មណវត្ថុ

មាសេមាសេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស មាតុលព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។

ថេរោ កិរ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា អាហ – “កិំ នុ ខោ, ព្រាហ្មណ, កិញ្ចិទេវ កុសលំ ករោសី”តិ? “ករោមិ, ភន្តេ”តិ។ “កិំ ករោសី”តិ? “មាសេ មាសេ សហស្សបរិច្ចាគេន ទានំ ទេមី”តិ។ “កស្ស ទេសី”តិ? “និគណ្ឋានំ, ភន្តេ”តិ។ “កិំ បត្ថយន្តោ”តិ? “ព្រហ្មលោកំ, ភន្តេ”តិ។ “កិំ បន ព្រហ្មលោកស្ស អយំ មគ្គោ”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ “កោ ឯវមាហា”តិ? “អាចរិយេហិ មេ កថិតំ, ភន្តេ”តិ។ “នេវ ត្វំ ព្រហ្មលោកស្ស មគ្គំ ជានាសិ, នាបិ តេ អាចរិយា, សត្ថាវ ឯកោ ជានាតិ, ឯហិ, ព្រាហ្មណ, ព្រហ្មលោកស្ស តេ មគ្គំ កថាបេស្សាមី”តិ តំ អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ នេត្វា, “ភន្តេ, អយំ ព្រាហ្មណោ ឯវមាហា”តិ, “តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា សាធុ ឯតស្ស ព្រហ្មលោកស្ស មគ្គំ កថេថា”តិ។ សត្ថា “ឯវំ កិរ, ព្រាហ្មណា”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភោ គោតមា”តិ វុត្តេ, “ព្រាហ្មណ, តយា ឯវំ ទទមានេន វស្សសតំ ទិន្នទានតោបិ មុហុត្តមត្តំ បសន្នចិត្តេន មម សាវកស្ស ឱលោកនំ វា កដច្ឆុភិក្ខាមត្តំ វា មហប្ផលតរ”ន្តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១០៦។

“មាសេ មាសេ សហស្សេន, យោ យជេថ សតំ សមំ;

ឯកញ្ច ភាវិតត្តានំ, មុហុត្តមបិ បូជយេ;

សាយេវ បូជនា សេយ្យោ, យញ្ចេ វស្សសតំ ហុត”ន្តិ។

តត្ថ សហស្សេនាតិ សហស្សបរិច្ចាគេន។ យោ យជេថ សតំ សមន្តិ យោ វស្សសតំ មាសេ មាសេ សហស្សំ បរិច្ចជន្តោ លោកិយមហាជនស្ស ទានំ ទទេយ្យ, ឯកញ្ច ភាវិតត្តានន្តិ យោ បន ឯកំ សីលាទិគុណវសេន វឌ្ឍិតអត្តានំ ហេដ្ឋិមកោដិយា សោតាបន្នំ, ឧបរិមកោដិយា ខីណាសវំ ឃរទ្វារំ សម្បត្តំ កដច្ឆុភិក្ខាទានវសេន វា យាបនមត្តអាហារទានវសេន វា ថូលសាដកទានេន វា បូជេយ្យ។ យំ ទានេន វស្សសតំ ហុតំ។ តតោ សាយេវ បូជនា សេយ្យោ។ សេដ្ឋា ឧត្តមាតិ អត្ថោតិ។

ទេសនាវសានេ សោ ព្រាហ្មណោ សោតាបត្តិផលំ បត្វា, អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សារិបុត្តត្ថេរស្ស មាតុលព្រាហ្មណវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩។ សារិបុត្តត្ថេរស្ស ភាគិនេយ្យវត្ថុ

យោ ច វស្សសតំ ជន្តូតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស ភាគិនេយ្យំ អារព្ភ កថេសិ។

ថេរោ កិរ តំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – “កិំ, ព្រាហ្មណ, កុសលំ ករោសី”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ “កិំ ករោសី”តិ? “មាសេ មាសេ បសុំ បសុំ ឃាតេត្វា អគ្គិំ បរិចរាមី”តិ។ “កិមត្ថំ ឯវំ ករោសី”តិ? “ព្រហ្មលោកមគ្គោ កិរេសោ”តិ។ “កេនេតំ កថិត”ន្តិ? “អាចរិយេហិ នោ, ភន្តេ”តិ។ “នេវ ត្វំ ព្រហ្មលោកស្ស មគ្គំ ជានាសិ, នាបិ តេ អាចរិយា, ឯហិ, សត្ថុ សន្តិកំ គមិស្សាមា”តិ តំ សត្ថុ សន្តិកំ នេត្វា តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា “ឥមស្ស, ភន្តេ, ព្រហ្មលោកស្ស មគ្គំ កថេថា”តិ អាហ។ សត្ថា “ឯវំ កិរា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឯវំ, ភោ គោតមា”តិ វុត្តេ, “ព្រាហ្មណ, វស្សសតម្បិ ឯវំ អគ្គិំ បរិចរន្តស្ស តស្ស អគ្គិបារិចរិយា មម សាវកស្ស តង្ខណមត្តំ បូជម្បិ ន បាបុណាតី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១០៧។

“យោ ច វស្សសតំ ជន្តុ, អគ្គិំ បរិចរេ វនេ;

ឯកញ្ច ភាវិតត្តានំ, មុហុត្តមបិ បូជយេ;

សាយេវ បូជនា សេយ្យោ, យញ្ចេ វស្សសតំ ហុត”ន្តិ។

តត្ថ ជន្តូតិ សត្តាធិវចនមេតំ។ អគ្គិំ បរិចរេ វនេតិ និយ្យានកាមតាយ វនំ បវិសិត្វាបិ តត្ថ អគ្គិំ បរិចរេយ្យ។ សេសំ បុរិមសទិសមេវាតិ។

ទេសនាវសានេ សោ ព្រាហ្មណោ សោតាបត្តិផលំ បាបុណិ, អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សារិបុត្តត្ថេរស្ស ភាគិនេយ្យវត្ថុ នវមំ។

៧។ សារិបុត្តត្ថេរស្ស សហាយកព្រាហ្មណវត្ថុ

យំកិញ្ចិ យិដ្ឋំ វាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស សហាយកព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។

តម្បិ ហិ ថេរោ ឧបសង្កមិត្វា “កិំ, ព្រាហ្មណ, កិញ្ចិ កុសលំ ករោសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ភន្តេ”តិ។ “កិំ ករោសី”តិ? “យិដ្ឋយាគំ យជាមី”តិ។ “តទា កិរ តំ យាគំ មហាបរិច្ចាគេន យជ”ន្តិ។ ឥតោ បរំ ថេរោ បុរិមតយោគេវ បុច្ឆិត្វា តំ សត្ថុ សន្តិកំ នេត្វា តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា “ឥមស្ស, ភន្តេ, ព្រហ្មលោកស្ស មគ្គំ ករោថា”តិ អាហ។ សត្ថា, “ព្រាហ្មណ, ឯវំ កិរា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឯវំ, ភោ គោតមា”តិ វុត្តេ, “ព្រាហ្មណ, តយា សំវច្ឆរំ យិដ្ឋយាគំ យជន្តេន លោកិយមហាជនស្ស ទិន្នទានំ បសន្នចិត្តេន មម សាវកានំ វន្ទិត្វា ឧប្បន្នកុសលចេតនាយ ចតុភាគមត្តម្បិ ន អគ្ឃតី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១០៨។

“យំ កិញ្ចិ យិដ្ឋំ វ ហុតំ វ លោកេ,

សំវច្ឆរំ យជេថ បុញ្ញបេក្ខោ;

សព្ពម្បិ តំ ន ចតុភាគមេតិ,

អភិវាទនា ឧជ្ជុគតេសុ សេយ្យោ”តិ។

តត្ថ យំ កិញ្ចីតិ អនវសេសបរិយាទានវចនមេតំ។ យិដ្ឋន្តិ យេភុយ្យេន មង្គលកិរិយាទិវសេសុ ទិន្នទានំ។ ហុតន្តិ អភិសង្ខរិត្វា កតំ បាហុនទានញ្ចេវ, កម្មញ្ច ផលញ្ច សទ្ទហិត្វា កតទានញ្ច។ សំវច្ឆរំ យជេថាតិ ឯកសំវច្ឆរំ និរន្តរមេវ វុត្តប្បការំ ទានំ សកលចក្កវាឡេបិ លោកិយមហាជនស្ស ទទេយ្យ។ បុញ្ញបេក្ខោតិ បុញ្ញំ ឥច្ឆន្តោ។ ឧជ្ជុគតេសូតិ ហេដ្ឋិមកោដិយា សោតាបន្នេសុ ឧបរិមកោដិយា ខីណាសវេសុ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – “ឯវរូបេសុ បសន្នចិត្តេន សរីរំ ឱនមិត្វា វន្ទន្តស្ស កុសលចេតនាយ យំ ផលំ, តតោ ចតុភាគម្បិ សព្ពំ តំ ទានំ ន អគ្ឃតិ, តស្មា ឧជុគតេសុ អភិវាទនមេវ សេយ្យោ”តិ។

ទេសនាវសានេ សោ ព្រាហ្មណោ សោតាបត្តិផលំ បត្តោ, អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សារិបុត្តត្ថេរស្ស សហាយកព្រាហ្មណវត្ថុ សត្តមំ។

᪘᪨ ᩋᩣᨿᩩᩅᨯ᩠ᨰᨶᨠᩩᨾᩣᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᨶᩈᩦᩃᩥᩔᩣᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᩦᨥᩃᨦ᩠ᨥᩥᨠᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨠᩩᨭᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᨴᩦᨥᩃᨦ᩠ᨥᩥᨠᨶᨣᩁᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨲᨸᩮᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣ “ᨸᩅᩮᨱᩥ ᨾᩮ ᨶᩔᩥᩔᨲᩥ, ᩅᩥᨻ᩠ᨽᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨠᨲᩴ ᨲᨸᩴ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩅᩈᨲᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᨠᩉᩣᨸᨱᩈᨲᩮᨶ ᨧ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨽᩁᩥᨿᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣ ᨸᨶᩔ ᩈᩉᩣᨿᨠᩮᩣ ᨸᩅᩣᩈᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᩮᩅ ᨲᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨣᨾᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᩣᨣᨲᨽᩣᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩈᩉᩣᨿᨠᩔ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩣᨲᩩ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᨲᩣᩅ ᩅᨶ᩠ᨴᩥ, ᨾᩣᨲᩣᨸᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩥᨲᩩ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩣ ᩉᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲᩮ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ “ᨠᩈ᩠ᨾᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲᩮ ‘ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩣ ᩉᩮᩣᨳᩣ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩔ ᩅᨶ᩠ᨴᨶᨠᩣᩃᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶ ᩅᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᩍᨾᩔ ᩑᨠᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨩᩦᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ? “ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ, ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ? “ᨶᩣᩉᩴ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᨩᩣᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ? “ᩈᨾᨱᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨸᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩥᨲᩮᩣ ᨽᩣᨿᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᨧᩮ ᨲᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩈᩥᨶᩮᩉᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨸᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩥᩴ ᩋᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᨲᩣᩅ ᩅᨶ᩠ᨴᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ, ᨸᨩᩣᨸᨲᩥᨿᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᨶᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᨲᩔᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨶ᩠ᨴᨶᨠᩣᩃᩮ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᩮᩈᩥ, ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨶᩪᨸᩣᨿᩴ ᨸᨶ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᨶ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨶᩪᨸᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ? “ᩈᨧᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩮᩉᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨸᩦᨮᩥᨠᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈ ᩅᩣ ᩋᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᨾᨾ ᩈᩣᩅᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᩁᩣᨸᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᩑᩅᨾᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩣ ᨶᩔᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᨾᨿᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᨶ ᩈᩣᩅᨠᩮ ᨠᨳᩴ ᩃᨽᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ? “ᨲᨿᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨠᨲᩮ ᩋᩉᩴ ᨾᨾ ᩈᩣᩅᨠᩮ ᨸᩉᩥᨱᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩣ”ᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩮᩉᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨸᩉᩥᨱᩥ, ᨲᩮ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ, ᨴᩣᩁᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩦᨮᩥᨠᩣᨿᩴ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᩈᩩᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩥᩅᩴ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᨱᩥᩴᩈᩩ, ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨬ᩠ᨨᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᨴᩮᩅᨲᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩅᩁᩩᨴ᩠ᨵᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩅᩮᩔᩅᨱᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩅᩁᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩍᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩍᨾᩴ ᨴᩣᩁᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩃᨽᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥ ᨸᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩮ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩣᩈᩩ ᨴᩮᩅᨲᩣᩈᩩ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲᩣᩈᩩ ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩈᨠ᩠ᨡᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩒᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᩅᩁᩩᨴ᩠ᨵᨠᩮᩣᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩮ ᩅᩦᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩅᩁᩩᨴ᩠ᨵᨠᩮᩣ ᨴᩣᩁᨠᩴ ᨶ ᩃᨽᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮ ᨸᨶ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᩁᩩᨱᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩣᩁᨠᩴ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩣᨸᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨸᨶ, ᨽᩮᩣ

គោតម, ទារកោ ជីវិស្សតី”តិ? “វីសវស្សសតំ, ព្រាហ្មណា”តិ. អថស្ស “អាយុវឌ្ឍនកុមារោ”តិ នាមំ ករិំសុ. សោ វុឌ្ឍិមន្វាយ បញ្ចហិ ឧបាសកសតេហិ បរិវុតោ វិចរិ. អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “បស្សថាវុសោ, អាយុវឌ្ឍនកុមារេន កិរ សត្តមេ ទិវសេ មរិតព្វំ អភវិស្ស, សោ ឥទានិ វីសវស្សសតាយុកោ ហុត្វា បញ្ចហិ ឧបាសកសតេហិ បរិវុតោ វិចរតិ, អត្ថិ មញ្ញេ ឥមេសំ សត្តានំ អាយុវឌ្ឍនការណ”ន្តិ. សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, ន កេវលំ អាយុវឌ្ឍនមេវ, ឥមេ បន សត្តា គុណវន្តេ វន្ទន្តា អភិវាទេន្តា ចតូហិ ការណេហិ វឌ្ឍន្តិ, បរិស្សយតោ មុច្ចន្តិ, យាវតាយុកមេវ តិដ្ឋន្តី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១០៩.

“អភិវាទនសីលិស្ស , និច្ចំ វុឌ្ឍាបចាយិនោ;

ចត្តារោ ធម្មា វឌ្ឍន្តិ, អាយុ វណ្ណោ សុខំ ពល”ន្តិ.

តត្ថ អភិវាទនសីលិស្សាតិ វន្ទនសីលិស្ស, អភិណ្ហំ វន្ទនកិច្ចប្បសុតស្សាតិ អត្ថោ. វុឌ្ឍាបចាយិនោតិ គិហិស្ស វា តទហុបព្ពជិតេ ទហរសាមណេរេបិ, បព្ពជិតស្ស វា បន បព្ពជ្ជាយ វា ឧបសម្បទាយ វា វុឌ្ឍតរេ គុណវុឌ្ឍេ អបចាយមានស្ស, អភិវាទនេន វា និច្ចំ បូជេន្តស្សាតិ អត្ថោ. ចត្តារោ ធម្មា វឌ្ឍន្តីតិ អាយុម្ហិ វឌ្ឍមានេ យត្តកំ កាលំ តំ វឌ្ឍតិ, តត្តកំ ឥតរេបិ វឌ្ឍន្តិយេវ. យេន ហិ បញ្ញាសវស្សអាយុសំវត្តនិកំ កុសលំ កតំ, បញ្ចវីសតិវស្សកាលេ ចស្ស ជីវិតន្តរាយោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, សោ អភិវាទនសីលតាយ បដិប្បស្សម្ភតិ, សោ យាវតាយុកមេវ តិដ្ឋតិ, វណ្ណាទយោបិស្ស អាយុនាវ សទ្ធិំ វឌ្ឍន្តិ. ឧត្តរិបិ ឯសេវ នយោ. អនន្តរាយេន បវត្តស្សាយុកោ វឌ្ឍនំ នាម នត្ថិ.

ទេសនាវសានេ អាយុវឌ្ឍនកុមារោ បញ្ចហិ ឧបាសកសតេហិ សទ្ធិំ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ.

អាយុវឌ្ឍនកុមារវត្ថុ អដ្ឋមំ.

៩. សំកិច្ចសាមណេរវត្ថុ

យោ ច វស្សសតំ ជីវេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សំកិច្ចសាមណេរំ អារព្ភ កថេសិ.

សាវត្ថិយំ កិរ តិំសមត្តា កុលបុត្តា សត្ថុ ធម្មកថំ សុត្វា សាសនេ ឧរំ ទត្វា បព្វជិំសុ។ តេ ឧបសម្បទាយ បញ្ចវស្សា ហុត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា គន្ថធុរំ វិបស្សនាធុរន្តិ ទ្វេ ធុរានីតិ សុត្វា “មយំ មហល្លកកាលេ បព្វជិតា”តិ គន្ថធុរេ ឧស្សាហំ អកត្វា វិបស្សនាធុរំ បូរេតុកាមា យាវ អរហត្តា កម្មដ្ឋានំ កថាបេត្វា, “ភន្តេ, ឯកំ អរញ្ញាយតនំ គមិស្សាមា”តិ សត្ថារំ អាបុច្ឆិំសុ។ សត្ថា “កតរំ ឋានំ គមិស្សថា”តិ បុដ្ឋា “អសុកំ នាមា”តិ វុត្តេ “តត្ថ វោ ឯកំ វិឃាសាទំ និស្សាយ ភយំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ, តញ្ច បន សំកិច្ចសាមណេរេ គតេ វូបសមិស្សតិ, អថ តេសំ បព្វជិតកិច្ចំ បារិបូរិំ គមិស្សតី”តិ អញ្ញាសិ។

សំកិច្ចសាមណេរោ នាម សារិបុត្តត្ថេរស្ស សាមណេរោ សត្តវស្សិកោ អហោសិ។ តស្ស កិរ មាតា សាវត្ថិយំ អឌ្ឍកុលស្ស ធីតា។ សា តស្មិំ កុច្ឆិគតេ ឯកេន ព្យាធិនា តង្ខណេញ្ញេវ កាលមកាសិ។ តស្សា ឈាបិយមានាយ ឋបេត្វា គព្ភមំសំ សេសំ ឈាយិ។ អថស្សា គព្ភមំសំ ចិតកតោ ឱតារេត្វា ទ្វីសុ តីសុ ឋានេសុ សូលេហិ វិជ្ឈិំសុ។ សូលកោដិ ទារកស្ស អក្ខិកោដិំ បហរិ។ ឯវំ គព្ភមំសំ វិជ្ឈិត្វា អង្គាររាសិម្ហិ បក្ខិបិត្វា អង្គារេហេវ បដិច្ឆាទេត្វា បក្កមិំសុ។ គព្ភមំសំ ឈាយិ, អង្គារមត្ថកេ បន សុវណ្ណពិម្ពសទិសោ ទារកោ បទុមគព្ភេ និបន្នោ វិយ អហោសិ។ បច្ឆិមភវិកស្ស សត្តស្ស ហិ សិនេរុនា ឱត្ថរិយមានស្សាបិ អរហត្តំ អប្បត្វា ជីវិតក្ខយោ នាម នត្ថិ។ បុនទិវសេ “ចិតកំ និព្វាបេស្សាមា”តិ អាគតា តថាឋិតំ ទារកំ ទិស្វា អច្ឆរិយព្ភុតចិត្តជាតា “កថញ្ហិ នាម ឯត្តកេសុ ទារូសុ និយ្យាមានេសុ សកលសរីរេ ឈាបិយមានេ ទារកោ ន ឈាយិ, កិំ នុ ខោ ភវិស្សតី”តិ ទារកំ អាទាយ អន្តោគាមំ គន្ត្វា នេមិត្តកេ បុច្ឆិំសុ។ នេមិត្តកា “សចេ អយំ ទារកោ អគារំ អជ្ឈាវសិស្សតិ, យាវ សត្តមា កុលបរិវដ្ដា ញាតកា ទុគ្គតា ភវិស្សន្តិ? សចេ បព្វជិស្សតិ, បញ្ចហិ សមណសតេហិ បរិវុតោ វិចរិស្សតី”តិ អាហំសុ។ តស្ស សង្កុនា អក្ខិកោដិយា ភិន្នត្តា សំកិច្ចន្តិ នាមំ ករិំសុ។ សោ អបរេន សមយេន សំកិច្ចោតិ បញ្ញាយិ។ អថ នំ ញាតកា “ហោតុ, វឌ្ឍិតកាលេ អម្ហាកំ អយ្យស្ស សារិបុត្តស្ស សន្តិកេ បព្វាជេស្សាមា”តិ បោសិំសុ។ សោ សត្តវស្សិកកាលេ “តវ មាតុកុច្ឆិយំ វសនកាលេ មាតា តេ កាលមកាសិ, តស្សា សរីរេ ឈាបិយមានេបិ ត្វំ ន ឈាយី”តិ កុមារកានំ កថំ សុត្វា “អហំ កិរ ឯវរូបា ភយា មុត្តោ, កិំ មេ ឃរាវាសេន, បព្វជិស្សាមី”តិ ញាតកានំ អារោចេសិ។ តេ “សាធុ, តាតា”តិ សារិបុត្តត្ថេរស្ស សន្តិកំ នេត្វា, “ភន្តេ, ឥមំ បព្វាជេថា”តិ អទំសុ។ ថេរោ តចបញ្ចកកម្មដ្ឋានំ ទត្វា បព្វាជេសិ។ សោ ខុរគ្គេយេវ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិ។ អយំ សំកិច្ចសាមណេរោ នាម។

សត្ថា “ឯតស្មិំ គតេ តំ ភយំ វូបសមិស្សតិ, អថ តេសំ បព្វជិតកិច្ចំ បារិបូរិំ គមិស្សតី”តិ ញត្វា, “ភិក្ខវេ, តុម្ហាកំ ជេដ្ឋភាតិកំ សារិបុត្តត្ថេរំ ឱលោកេត្វា គច្ឆថា”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ វត្វា ថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “កិំ, អាវុសោ”តិ វុត្តេ មយំ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា អរញ្ញំ បវិសិតុកាមា ហុត្វា អាបុច្ឆិម្ហា, អថ នោ សត្ថា ឯវមាហ – “តុម្ហាកំ ជេដ្ឋភាតិកំ ឱលោកេត្វា គច្ឆថា”តិ? “តេនម្ហា ឥធាគតា”តិ។ ថេរោ “សត្ថារា មយ្ហំ ឯកំ ការណំ ទិស្វា ឥធ បហិតា ភវិស្សន្តិ, កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ អាវជ្ជេន្តោ តមត្ថំ ញត្វា អាហ – “អត្ថិ បន វោ, អាវុសោ, សាមណេរោ”តិ? “នត្ថិ, អាវុសោ”តិ។ “សចេ នត្ថិ, ឥមំ សំកិច្ចសាមណេរំ គហេត្វា គច្ឆថា”តិ។ “អលំ, អាវុសោ, សាមណេរំ និស្សាយ នោ បលិពោធោ ភវិស្សតិ, កិំ អរញ្ញេ វសន្តានំ សាមណេរេនា”តិ? “នាវុសោ , ឥមំ និស្សាយ តុម្ហាកំ បលិពោធោ, អបិច ខោ បន តុម្ហេ និស្សាយ ឥមស្ស បលិពោធោ ភវិស្សតិ។ សត្ថាបិ តុម្ហេ មម សន្តិកំ បហិណន្តោ តុម្ហេហិ សទ្ធិំ សាមណេរស្ស បហិណនំ បច្ចាសីសន្តោ បហិណិ, ឥមំ គហេត្វា គច្ឆថា”តិ។ តេ “សាធូ”តិ អធិវាសេត្វា សាមណេរេន សទ្ធិំ ឯកតិំស ជនា

ᨳᩮᩁᩴ ᩋᨷᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩦᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᩑᨠᩴ ᩈᩉᩔᨠᩩᩃᩴ ᨣᩣᨾᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨

ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᨲ᩠ᨳ ᨣᨾᩥᩔᨳᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᨳᩣᨹᩣᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨿ᩠ᨿᩮᩈᩩ ᩍᨾᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩔᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩦᩃᩴ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨿᩣᨧᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨳᩮᩁᩣ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩋᨳ ᨲᩮᩈᩴ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨴᩥᩅᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᨧᨦ᩠ᨠᨾᨶᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩣᨿᩮᩣ ᩈᩴᩅᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᨿᩴ, ᩈ᩠ᩅᩮ ᨾᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᩔᩣᩉᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᨠᩴᩈᩩ᪨ ᨳᩮᩁᩣ ᩅᩔᩪᨷᨶᩣᨿᩥᨠᨴᩥᩅᩈᩮ ᨠᨲᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ, “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨵᩁᨾᩣᨶᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩋᩣᩁᩣᨵᩮᨲᩩᩴ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᩋᨷᩣᨿᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨶᩥ ᩅᩥᩅᨭᩣᨶᩮᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨷᩣᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨧᩣᩁᩅᩮᩃᩴ, ᩈᩣᨿᩴ ᨳᩮᩁᩪᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩮᩃᨬ᩠ᨧ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᨠᩣᩃᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩑᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾ, ᨿᩔ ᩋᨹᩣᩈᩩᨠᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨥᨱ᩠ᨭᩥᨿᩣ ᨷᩉᨭᩣᨿ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾ, ᩍᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᨣᩮ ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩈᨽᩣᨣᩮ ᩅᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩮᩈᩩ ᩑᩅᩴ ᨠᨲᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᩏᨷᨶᩥᩔᩣᨿ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩮᩈᩮ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᨷᩁᩴ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᩏᨷᨶᩥᩔᩣᨿ ᨩᩦᩅᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩣᨷᩥ ᨠᩣᩃᩮ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩑᨠᩥᩔᩣ ᨶᨴᩥᨿᩣ ᨲᩦᩁᩮ ᩅᩣᩃᩩᨠᨷᩩᩃᩥᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨳᩮᩁᩣ “ᨠᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩈᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩁᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩏᨷᩣᩈᨠ, ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨨᩣᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨷᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᩣᩉᩁ, ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨲᩮ ᨽᨲ᩠ᨲᨷᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᨴᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨷᨱ᩠ᨱᩮ ᩋᩣᩉᨭᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᩈᩪᨷᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩮᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨶᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᩑᨲᩮᩅ ᨠᩥᩁ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᨿᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᨠᩣᩃᩮ ᩋᩣᨣᨲᩔ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᨴᨾᩣᨶᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᩅᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᨷᩥ ᨲᨳᩣ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᨲᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨳᩮᩁᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨠᩥᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ, ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣ”ᨲᩥ? “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩏᨷᩣᩈᨠ, ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ, ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨴᩮᩅᩈᩥᨠᩴ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨾᨿᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᩴ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾ, ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩮᨶ, ᩍᨾᩮᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮᨿᩮᩅ ᨩᩦᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩮ ᩋᩣᩉ – “ᩋᩉᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᩏᨷᩣᩈᨠᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨵᩩᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩋᩣᩁᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨾᩣᩈᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧᩮ, ᩋᨿ᩠ᨿᩮ, ᩋᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨾᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅ ᨠᩥᩁᩔ ᨻᩣᩃ᩠ᨿᩣᨴᩥᨠᩴ ᨡᩃᩥᨲᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨

ᨲᩔ ᨷᨶ ᨣᨾᨶᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩑᨠᩣ ᩋᨭᩅᩦ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣᨶᩥ ᨧᩮᩣᩁᩣᨶᩥ “ᨿᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩋᨭᩅᩥᩴ ᨷᩅᩥᩈᨲᩥ, ᨲᩴ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨾᩴᩈᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᩣ ᨻᩃᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿ ᩋᩣᨿᩣᨧᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᨴᩥᩅᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨧᩮᩣᩁᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᩣᩁᩣᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᨾᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᩔ ᩋᨭᩅᩥᨾᨩ᩠ᨫᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᩊ᩠ᩉᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨱᩥᩈᩉᩥᨲᩮᨶ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩁᩪᨶᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩪᩃᩣᨶᩥ ᨲᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, “ᩈᩣᨾᩥ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩮᩅ ᩈᩪᨠᩁᩣ, ᨶ ᨾᩥᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩣ ᩍᨴᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨲᩴ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩅ ᨾᩴᩈᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿ ᨻᩃᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩁᨱᨽᨿᨲᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩏᨷᨠᩣᩁᩴ ᩋᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨾᩮᩅ ᩁᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – “ᩈᩣᨾᩥ, ᩋᩉᩴ

វិឃាសាទោ, ស្និទ្ធភត្តំ ភុញ្ជិត្វា ចង្កិតោ, វិឃាសាទោ តាយ កាយទឡ្ហិកោ, អយ្យា បន មេតា ឧទេតា និក្ខមិត្វា បច្ឆិតាបិ លក្ខិយាច, អសុកស្មិំ ឋានេ ឯកតិំស ភិក្ខូ ចរន្តិ, តេ មារេត្វា ពលិកម្មំ ករោម, អតិវិយ នោ ទេវតា តុស្សិស្សតី”តិ។ តំ សុត្វា ចោរា “ភន្តេ ឯស ចរេតិ, កិំ ព្វុមិកា កាយទឡ្ហិកា, លក្ខិមេ មារេត្វា ពលិកម្មំ ករិស្សាមា”តិ ចិន្តេត្វា “ឯហិ, តេសំ ចរន្តានំ ទស្សេហី”តិ តមេវ មគ្គទេសកំ កត្វា តំ ឋានំ បត្វា វិហារមជ្ឈេ ភិក្ខូ អទិស្វា “កហំ ភិក្ខូ”តិ តំ បុច្ឆិំសុ។ សោ ថេរ មាសេ ចសិតត្តា តេសំ កតិកវត្តំ ជានន្តោ ឯវមាហ – “អត្តនោ និវាសដ្ឋានេសុ និសិន្នា, ឯតំ ឃណ្ឌិំ បហរថ, ឃណ្ឌិសទ្ទេន សន្និបតិស្សន្តី”តិ។ ចោរជេដ្ឋកោ ឃណ្ឌិំ បហរិ។

ភិក្ខូ ឃណ្ឌិសទ្ទំ សុត្វា “អកាលេ ឃណ្ឌិ បហដា, កស្សចិ អផាសុកំ ភវិស្សតី”តិ អាគន្ត្វា វិហារមជ្ឈេ បញ្ញត្តបាសាណផលកេសុ និសីទិំសុ។ សង្ឃត្ថេរោ ចោរេ ឱលោកេត្វា បុច្ឆិ – “ឧបាសកា កេនាយំ ឃណ្ឌិ បហដា”តិ? ចោរជេដ្ឋកោ អាហ – “មយា, ភន្តេ”តិ។ “កិំ ការណា”តិ? “អម្ហេហិ អដវិទេវតាយ អាយាចិតំ អត្ថិ, តស្សា ពលិកម្មករណត្ថាយ ឯកំ ភិក្ខុំ គហេត្វា គមិស្សាមា”តិ។ តំ សុត្វា មហាថេរោ ភិក្ខូ អាហ – “អាវុសោ, ភាតិកានំ ឧប្បន្នកិច្ចំ នាម ជេដ្ឋភាតិកេន និត្ថរិតព្ពំ, អហំ អត្តនោ ជីវិតំ តុម្ហាកំ បរិច្ចជិត្វា ឥមេហិ សទ្ធិំ គមិស្សាមិ, មា សព្ពេសំ អន្តរាយោ ហោតុ, អប្បមត្តា សមណធម្មំ ករោថា”តិ។ អនុថេរោ អាហ – “ភន្តេ, ជេដ្ឋភាតុ កិច្ចំ នាម កនិដ្ឋស្ស ភារោ, អហំ គមិស្សាមិ, តុម្ហេ អប្បមត្តា ហោថា”តិ។ ឯតេនេវ ឧបាយេន “អហមេវ អហមេវា”តិ វត្វា បដិបាដិយា តិំសបិ ជនា ឧដ្ឋហិំសុ, ឯកំ វា តេសុ ឯកិស្សា មាតុយា បុត្តា, ន ឯកស្ស បិតុនោ, នាបិ វីតរាគា, អថ ច បន អញ្ញេសំ អត្ថាយ បដិបាដិយា ជីវិតំ បរិច្ចជិំសុ។ តេសុ ឯកោបិ “ត្វំ យាហី”តិ វត្តុំ សមត្ថោ នាម នាហោសិ។

សំកិច្ចសាមណេរោ តេសំ កថំ សុត្វា, “ភន្តេ, តុម្ហេ តិដ្ឋថ, អហំ តុម្ហាកំ ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា គមិស្សាមី”តិ អាហ។ តេ អាហំសុ – “អាវុសោ, មយំ សព្ពេ ឯកតោ មារិយមានាបិ តំ ឯកកំ ន វិស្សជ្ជេស្សាមា”តិ។ “កិំ ការណា, ភន្តេ”តិ? “អាវុសោ, ត្វំ ធម្មសេនាបតិសារិបុត្តត្ថេរស្ស សាមណេរោ, សចេ តំ វិស្សជ្ជេស្សាម, ‘សាមណេរំ មេ អាទាយ គន្ត្វា ចោរានំ និយ្យាទេសុ’ន្តិ ថេរោ នោ គរហិស្សតិ, តំ និន្ទំ និត្ថរិតុំ ន សក្ខិស្សាម, តេន តំ ន វិស្សជ្ជេស្សាមា”តិ។ “ភន្តេ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ តុម្ហេ មម ឧបជ្ឈាយស្ស សន្តិកំ បហិណន្តោបិ, មម ឧបជ្ឈាយោ មំ តុម្ហេហិ សទ្ធិំ បហិណន្តោបិ មមេវេតំ ការណំ ទិស្វា បហិណិ, តិដ្ឋថ តុម្ហេ, អហមេវ គមិស្សាមី”តិ សោ តិំស ភិក្ខូ វន្ទិត្វា “សចេ, ភន្តេ, មេ ទោសោ អត្ថិ, ខមថា”តិ វត្វា និក្ខមិ។ តទា ភិក្ខូនំ មហាសំវេគោ ឧប្បជ្ជិ, អក្ខីនិ អស្សុបុណ្ណានិ ហទយមំសំ បវេធិ។ មហាថេរោ ចោរេ អាហ –

“ឧបាសកា អយំ ទហរកោ តុម្ហេ អគ្គិំ ករោន្តេ, បលាសានិ ឆិន្ទន្តេ, បណ្ណានិ អត្ថរន្តេ ទិស្វា ភាយិស្សតិ, ឥមំ ឯកមន្តេ ឋបេត្វា តានិ កិច្ចានិ ករេយ្យាថា”តិ។ ចោរា សាមណេរំ អាទាយ គន្ត្វា ឯកមន្តេ ឋបេត្វា សព្ពកិច្ចានិ ករិំសុ។

កិច្ចបរិយោសានេ ចោរជេដ្ឋកោ អសិំ អព្ពាហិត្វា សាមណេរំ ឧបសង្កមិ។ សាមណេរោ និសីទមានោ ឈានំ សមាបជ្ជិត្វាវ និសីទិ។ ចោរជេដ្ឋកោ អសិំ បរិវត្តេត្វា សាមណេរស្ស ខន្ធេ បាតេសិ, អសិ នមិត្វា ធារាយ ធារំ បហរិ, សោ “ន សម្មា បហដ”ន្តិ មញ្ញមានោ បុន តំ ឧជុកំ កត្វា បហរិ។ អសិ តាលបណ្ណំ វិយ វេឋយមានោ ថរុមូលំ អគមាសិ។ សាមណេរោ ហិ ឥមស្មិំ កាលេ និរោធសមាបត្តិំ អប្បេត្វា និសិន្នោ ហោតិ, សោ បុន អសិំ គហេត្វា ឧជុកំ កត្វា ពាហុំ នាមេត្វា បហរិ។ អសិ ហិ វេឋិយមានោ ថរុមូលំ អគមាសិ។ ចោរជេដ្ឋកោ ទ្វិក្ខត្តុំ អសិ វិបជ្ជិតំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – “បុព្ពេ មេ អសិ សិលំ វា ខទិរខាណុំ វា

កឡេវរំ វិយ ទិស្សតិ, ធារាតិ ឯកវារំ នមិ, ឯកវារំ តាលបត្តវេឋកោ វិយ ជាតោ។ អយំ នាម អសិ អចេតនា ហុត្វាបិ ធម្មស្ស គុណំ ជានាតិ, អហំ សចេតនោបិ ន ជានាមី”តិ។ សោ អសិំ ភូមិយំ ខិបិត្វា តស្ស បាទមូលេ ឧរេន និបជ្ជិត្វា, “ភន្តេ, មយំ ធនការណា អដវិំ បវិដ្ឋាមហា, អម្ហេ ទូរតោវ ទិស្វា សហស្សមត្តាបិ មនុស្សា បវេធេន្តិ, ឯកទ្វិន្នំ កថា កថេតុំ ន សក្កោន្តិ, តវ បន សន្តាសមត្តម្បិ នត្ថិ, ឧក្កាមុខេ សុវណ្ណំ វិយ សុបុប្ផិតកណិការំ វិយ ច តេ មុខំ វិរោចតិ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ បុច្ឆន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“តស្ស តេ នត្ថិ ភីតត្តំ, ភិយ្យោ វណ្ណោ បសីទតិ;

កស្មា ន បរិទេវេសិ, ឯវរូបេ មហព្ភយេ”តិ។ (ថេរគា។ ៥០៩);

សាមណេរោ ឈានា វុដ្ឋាយ តស្ស វចនំ សុត្វា, “អាវុសោ គាមណិ, ខីណាសវស្ស អត្តភាវោ នាម សីសេ ឋបិតភារោ វិយ ហោតិ, សោ តស្មិំ ភិជ្ជន្តេ វា នស្សន្តេ វា តុស្សតេវ, ន ភាយតី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

“នត្ថិ ចេតសិកំ ទុក្ខំ, អនបេក្ខស្ស គាមណិ;

អតិក្កន្តា ភយា សព្ពេ, ខីណសំយោជនស្ស វេ។

“ខីណាយ ភវនេត្តិយា, ទិដ្ឋេ ធម្មេ យថាតថេ;

ន ភយំ មរណេ ហោតិ, ភារនិក្ខេបនេ យថា”តិ។ (ថេរគា។ ៥០៥-៥០៦);

សោ តស្ស កថំ សុត្វា បញ្ច ចោរសតានិ ឱលោកេត្វា អាហ – “តុម្ហេ កិំ ករិស្សថា”តិ? “តុម្ហេ បន, សាមី”តិ។ “មម តាវ, ភោ, ‘ឯវរូបំ បាដិហារិយំ ទិស្វា អគារមជ្ឈេ កិច្ចំ នត្ថិ, អយ្យស្ស សន្តិកេ បព្វជិស្សាមី’តិ។ មយម្បិ តថេវ ករិស្សាមា”តិ។ “សាធុ, តាតា”តិ តតោ បញ្ចសតាបិ ចោរា សាមណេរំ វន្ទិត្វា បព្វជ្ជំ យាចិំសុ។ សោ តេសំ អសិធារាហិ ឯវ កេសេ ចេវ វត្ថទសា ច ឆិន្ទិត្វា តម្ពមត្តិកាយ រជិត្វា តានិ កាសាយានិ អច្ឆាទាបេត្វា ទសសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា តេ អាទាយ គច្ឆន្តោ ចិន្តេសិ – “សចាហំ ថេរំ អទិស្វាវ គមិស្សាមិ, តេ សមណធម្មំ កាតុំ ន សក្ខិស្សន្តិ។ ចោរានញ្ហិ មំ គហេត្វា និក្ខន្តកាលតោ បដ្ឋាយ តេសុ ឯកោបិ អស្សូនិ សន្ធារេតុំ នាសក្ខិ, ‘មារិតោ នុ ខោ សាមណេរោ, នោ’តិ ចិន្តេន្តានំ កម្មដ្ឋានំ អភិមុខំ ន ភវិស្សតិ, តស្មា ទិស្វាវ នេ គមិស្សាមី”តិ។ សោ បញ្ចសតភិក្ខុបរិវារោ តត្ថ គន្ត្វា អត្តនោ ទស្សនេន បដិលទ្ធអស្សាសេហិ តេហិ “កិំ, សប្បុរិស, សំកិច្ច, លទ្ធំ តេ ជីវិត”ន្តិ វុត្តេ, “អាម, ភន្តេ, ឥមេ មំ មារេតុកាមា ហុត្វា មារេតុំ អសក្កោន្តា មម គុណេ បសីទិត្វា ធម្មំ សុត្វា បព្វជិតា, អហំ ‘តុម្ហេ អទិស្វាវ ន គមិស្សាមី’តិ អាគតោ, អប្បមត្តា សមណធម្មំ ករោថ, អហំ សត្ថុ សន្តិកំ គមិស្សាមី”តិ តេ ភិក្ខូ វន្ទិត្វា តតោ អាទាយ ឧបជ្ឈាយស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “កិំ

ສໍກິຈ຺ຈ, ອນ຺ເຕວາສິກາ ເຕ ລທ຺ທາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ, “ອາມ, ຠນ຺ເຕ”ຕິ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາໂຣເຈສິ. ເຖເຣນ “ຄຈ຺ຉ ສໍກິຈ຺ຈ, ສຕ຺ຖາຣໍ ປສ຺ສາຫີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ, “ສາທູ”ຕິ ເຖຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເຕ ອາທາຍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາປິ “ກິໍ ສໍກິຈ຺ຈ, ອນ຺ເຕວາສິກາ ເຕ ລທ຺ທາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ, “ອາມ, ຠນ຺ເຕ”ຕິ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາໂຣເຈສິ. ສຕ຺ຖາ “ເອວໍ ກິຣ, ຠິກ຺ຂເວ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ, “ອາມ, ຠນ຺ເຕ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ, “ຠິກ຺ຂເວ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ໂຈຣກມ຺ເມ ຐຕ຺ວາ ທຸສ຺ສີເລ ປຕິຏ຺ຐາຍ ວສ຺ສສຕໍ ຊີວນໂຕ ອິທານິ ສີເລ ປຕິຏ຺ຐາຍ ເອກທິວສມ຺ປິ ຊີວິຕໍ ເສຍ຺ໂຍ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອນຸສນ຺ທິໍ ຆເຏຕ຺ວາ ທມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໐.

“ໂຍ ຈ ວສ຺ສສຕໍ ຊີເວ, ທຸສ຺ສີໂລ ອສມາຫິໂຕ;

ເອກາຫໍ ຊີວິຕໍ ເສຍ຺ໂຍ, ສີລວນ຺ຕສ຺ສ ຌາຍິໂນ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທຸສ຺ສີໂລຕິ ນິສ຺ສີໂລ. ສີລວນ຺ຕສ຺ສາຕິ ທຸສ຺ສີລສ຺ສ ວສ຺ສສຕໍ ຊີວນໂຕ ສີລວນ຺ຕສ຺ສ ທ຺ວີຫິ ຌາເນຫິ ຌາຍິໂນ ເອກທິວສມ຺ປິ ເອກມຸຫຸຕ຺ຕມ຺ປິ ຊີວິຕໍ ເສຍ຺ໂຍ, ອຸຕ຺ຕມນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເທສນາວສາເນ ເຕ ປຎ຺ຈສຕາປິ ຠິກ຺ຂູ ສຫ ປຏິສມ຺ຠິທາຫິ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິໍສຸ, ສມ຺ປຕ຺ຕມຫາຊນສ຺ສາປິ ສາຕ຺ຖິກາ ເທສນາ ອໂຫສີຕິ.

ອປເຣນ ສມເຍນ ສໍກິຈ຺ໂຈ ອຸປສມ຺ປທໍ ລຠິຕ຺ວາ ທສວສ຺ໂສ ຫຸຕ຺ວາ ສາມເຓຣໍ ຄຓ຺ຫິ. ໂສ ປນ ຕສ຺ເສວ ຠາຄິເນຍ຺ໂຍ ອທິມຸຕ຺ຕສາມເຓໂຣ ນາມ. ອຖ ນໍ ເຖໂຣ ປຣິປຸຓ຺ຓວສ຺ສກາເລ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ອຸປສມ຺ປທໍ ເຕ ກຣິສ຺ສາມິ, ຄຈ຺ຉ, ຎາຕການໍ ສນ຺ຕິເກ ວສ຺ສປຣິມາຓໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ເອຫີ”ຕິ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິ. ໂສ ມາຕາປິຕູນໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ປຎ຺ຈສເຕຫິ ໂຈເຣຫິ ພລິກມ຺ມຕ຺ຖາຍ ມາຣິຍມາໂນ ເຕສໍ ທມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ເຕຫິ ເຕຫິ “ຕ຺ວໍ ເຕ ອິມສ຺ມິໍ ຐາເນ ອມ຺ຫາກໍ ອຕ຺ຖິຠາໂວ ກສ຺ສຈິ ນາໂຣເຈຕພ຺ໂພ”ຕິ ວິສ຺ສຏ຺ໂຐ ປຏິປເຖ ມາຕາປິຕໂຣ ອາຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ເຕນ ມຄ຺ເຄນ ປຏິປນ຺ນານມ຺ປິ ເຕສໍ ສຈ຺ຈມນຸຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ນາໂຣເຈສິ. ເຕສໍ ໂຈເຣຫິ ວິເຫຐິຍມານານໍ “ຕ຺ວມ຺ປິ ໂຈເຣຫິ ສທ຺ທິໍ ເອກໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ມຎ຺ເຎ, ອມ຺ຫາກໍ ນາໂຣເຈສີ”ຕິ ປຣິເທວນ຺ຕານໍ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ເຕ ມາຕາປິຕູນມ຺ປິ ອນາໂຣຈິຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ຕາ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິໍສຸ. ໂສປິ ສໍກິຈ຺ຈສາມເຓໂຣ ວິຍ ເຕ ສພ຺ເພ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ອຸປຊ຺ຌາຍສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອາເນຕ຺ວາ ເຕນ ເປສິໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາໂຣເຈສິ. ອຖ “ເອວໍ ກິຣ, ຠິກ຺ຂເວ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ, “ອາມ, ຠນ຺ເຕ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ປຸຣິມນເຍເນວ ອນຸສນ຺ທິໍ ຆເຏຕ຺ວາ ທມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

“ໂຍ ຈ ວສ຺ສສຕໍ ຊີເວ, ທຸສ຺ສີໂລ ອສມາຫິໂຕ;

ເອກາຫໍ ຊີວິຕໍ ເສຍ຺ໂຍ, ສີລວນ຺ຕສ຺ສ ຌາຍິໂນ”ຕິ.

ឥទម្បិ អធិមុត្តសាមណេរវត្ថុ ទុតិយមេវាតិ។

សំកិច្ចសាមណេរវត្ថុ នវមំ។

១០។ ខាណុកោណ្ឌញ្ញត្ថេរវត្ថុ

យោ ច វស្សសតំ ជីវេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ខាណុកោណ្ឌញ្ញត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ថេរោ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា អរញ្ញេ វិហរន្តោ អរហត្តំ បត្វា “សត្ថុ អារោចេស្សាមី”តិ តតោ អាគច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ កិលន្តោ មគ្គា ឱក្កម្ម ឯកស្មិំ បិដ្ឋិបាសាណេ និសិន្នោ សមាធិំ សមាបជ្ជិ។ អថេកំ គាមំ វិលុម្បិត្វា បញ្ចសតា ចោរា អត្តនោ ពលានុរូបំ ភណ្ឌិកំ ពន្ធិត្វា សីសេនាទាយ គច្ឆន្តា ទូរំ គន្ត្វា កិលន្តរូបា “ទូរំ អាគតម្ហា, ឥមស្មិំ បិដ្ឋិបាសាណេ វិស្សមិស្សាមា”តិ មគ្គា ឱក្កម្ម បិដ្ឋិបាសាណស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ថេរំ ទិស្វាបិ “ខាណុកោ អយ”ន្តិ សញ្ញិនោ អហេសុំ។ អថេកោ ចោរោ ថេរស្ស សីសេ ភណ្ឌិកំ ឋបេសិ, អបរោបិ តំ និស្សាយ ភណ្ឌិកំ ឋបេសិ។ ឯវំ បញ្ចសតាបិ ចោរា បញ្ចហិ ភណ្ឌិកសតេហិ ថេរំ បរិក្ខិបិត្វា សយម្បិ និសិន្នា និទ្ទាយិត្វា អរុណុគ្គមនកាលេ បដិពុជ្ឈិត្វា អត្តនោ អត្តនោ ភណ្ឌិកំ គណ្ហន្តា ថេរំ ទិស្វា “អមនុស្សោ”តិ សញ្ញាយ បលាយិតុំ អារភិំសុ។ អថ នេ ថេរោ អាហ – “មា ភាយិត្ថ ឧបាសកា, បព្ពជិតោ អហ”ន្តិ។ តេ ថេរស្ស បាទមូលេ និបជ្ជិត្វា “ខមថ, ភន្តេ, មយំ ខាណុកសញ្ញិនោ អហុម្ហា”តិ ថេរំ ខមាបេត្វា ចោរជេដ្ឋកោ “អហំ អយ្យស្ស សន្តិកេ បព្ពជិស្សាមី”តិ អាហ។ សេសា “មយម្បិ បព្ពជិស្សាមា”តិ វត្វា សព្ពេបិ ឯកច្ឆន្ទា ហុត្វា ថេរំ បព្ពជ្ជំ យាចិំសុ។ ថេរោ សំកិច្ចសាមណេរោ វិយ សព្ពេបិ តេ បព្ពាជេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ ខាណុកោណ្ឌញ្ញោតិ បញ្ញាយិ។ សោ តេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារា “កិំ, កោណ្ឌញ្ញ, អន្តេវាសិកា តេ លទ្ធា”តិ វុត្តេ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ សត្ថា “ឯវំ កិរ, ភិក្ខវេ”តិ បុច្ឆិត្វា, “អាម, ភន្តេ, ន នោ អញ្ញស្ស ឯវរូបោ អានុភាវោ ទិដ្ឋបុព្ពោ, តេនម្ហា បព្ពជិតា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, ឯវរូបេ ទុប្បញ្ញកម្មេ បតិដ្ឋាយ វស្សសតំ ជីវនតោ ឥទានិ វោ បញ្ញាសម្បទាយ វត្តមានានំ ឯកាហម្បិ ជីវិតំ សេយ្យោ”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១១១។

“យោ ច វស្សសតំ ជីវេ, ទុប្បញ្ញោ អសមាហិតោ;

ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ, បញ្ញវន្តស្ស ឈាយិនោ”តិ។

តត្ថ ទុប្បញ្ញោ និប្បញ្ញោ. បញ្ញាវន្តស្សាតិ សប្បញ្ញស្ស. សេសំ បុរិមនយេនេវាតិ.

ទេសនាវសានេ បញ្ចសតាបិ តេ ភិក្ខូ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិំសុ. សម្បត្តមហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ.

ខាណុកោណ្ឌញ្ញត្ថេរវត្ថុ ទសមំ.

១១. សប្បទាសត្ថេរវត្ថុ

យោ ច វស្សសតំ ជីវេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សប្បទាសត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ.

សាវត្ថិយំ កិរេកោ កុលបុត្តោ សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា បព្វជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ អបរេន សមយេន ឧក្កណ្ឋិត្វា “មាទិសស្ស កុលបុត្តស្ស គិហិភាវោ នាម អយុត្តោ, បព្វជ្ជាយ ឋត្វា មរណម្បិ មេ សេយ្យោ”តិ ចិន្តេត្វា អត្តនោ មរណូបាយំ ចិន្តេន្តោ វិចរតិ. អថេកទិវសំ បាតោវ កតភត្តកិច្ចា ភិក្ខូ វិហារំ គន្ត្វា អគ្គិសាលាយ សប្បំ ទិស្វា តំ ឯកស្មិំ កុដេ បក្ខិបិត្វា កុដំ បិទហិត្វា អាទាយ វិហារា និក្ខមិំសុ. ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុបិ កតភត្តកិច្ចោ អាគច្ឆន្តោ តេ ភិក្ខូ ទិស្វា “កិំ ឥទំ, អាវុសោ”តិ បុច្ឆិត្វា “សប្បោ, អាវុសោ”តិ វុត្តេ “ឥមិនា កិំ ករិស្សថា”តិ? “ឆឌ្ឌេស្សាម ន”ន្តិ. តេសំ វចនំ សុត្វា “ឥមិនា អត្តានំ ឌំសាបេត្វា មរិស្សាមី”តិ “អាហរថ, អហំ នំ ឆឌ្ឌេស្សាមី”តិ តេសំ ហត្ថតោ កុដំ គហេត្វា ឯកស្មិំ ឋានេ និសិន្នោ តេន សប្បេន អត្តានំ ឌំសាបេតិ, សប្បោ ឌំសិតុំ ន ឥច្ឆតិ. សោ កុដេ ហត្ថំ ឱតារេត្វា ឥតោ ចិតោ ច អាលោលេតិ, ឃោរសប្បស្ស មុខំ វិវរិត្វា អង្គុលិំ បក្ខិបតិ, នេវ នំ សប្បោ ឌំសិ. សោ “នាយំ អាសីវិសោ, ឃរសប្បោ ឯសោ”តិ តំ បហាយ វិហារំ អគមាសិ. អថ នំ ភិក្ខូ “ឆឌ្ឌិតោ តេ, អាវុសោ, សប្បោ”តិ អាហំសុ. “ន សោ, អាវុសោ, ឃោរសប្បោ, ឃរសប្បោ ឯសោ”តិ. “ឃោរសប្បោយេវាវុសោ, មហន្តំ ផណំ កត្វា សុសុយន្តោ ទុក្ខេន អម្ហេហិ គហិតោ, កិំ ការណា ឯវំ វទេសី”តិ អាហំសុ. “អហំ, អាវុសោ, តេន អត្តានំ ឌំសាបេន្តោបិ មុខេ អង្គុលិំ បក្ខិបេន្តោបិ នំ ឌំសាបេតុំ នាសក្ខិ”ន្តិ. តំ សុត្វា ភិក្ខូ តុណ្ហី អហេសុំ.

អថេកទិវសំ នហាបិតោ ទ្វេ តយោ ខុរេ អាទាយ វិហារំ គន្ត្វា ឯកំ ភូមិយំ ឋបេត្វា ឯកេន ភិក្ខូនំ កេសេ ឱហារេតិ. សោ ភូមិយំ ឋបិតំ ខុរំ គហេត្វា “ឥមិនា គីវំ ឆិន្ទិត្វា មរិស្សាមី”តិ ឯកស្មិំ រុក្ខេ គីវំ ឧបនិធាយ ខុរធារំ គលនាឡិយំ កត្វា ឋិតោ ឧបសម្បទាមាឡតោ បដ្ឋាយ អត្តនោ សីលំ អាវជ្ជេន្តោ វិមលចន្ទមណ្ឌលំ វិយ សុធោតមណិក្ខន្ធមិវ ច និម្មលំ សីលំ អទ្ទស. តស្ស តំ ឱលោកេន្តស្ស សកលសរីរំ ផរន្តី បីតិ ឧប្បជ្ជិ. សោ បីតិំ វិក្ខម្ភេត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេន្តោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្វា ខុរំ អាទាយ វិហារម្បាវិសិ. អថ នំ ភិក្ខូ “កហំ គតោសិ, អាវុសោ”តិ បុច្ឆិំសុ. “‘ឥមិនា ខុរេន គលនាឡិំ ឆិន្ទិត្វា មរិស្សាមី’តិ គតោម្ហិ អាវុសោ”តិ. អថ “កស្មា ន មតោសី”តិ? ឥទានិម្បិ សត្ថំ អាហរិតុំ អភព្វោ ជាតោ. អហញ្ហិ “ឥមិនា ខុរេន គលនាឡិំ ឆិន្ទិស្សាមី”តិ ញាណខុរេន សព្វកិលេសេ ឆិន្ទិន្តិ. ភិក្ខូ “អយំ អភូតេន អញ្ញំ ព្យាករោតី”តិ ភគវតោ អារោចេសុំ. ភគវា តេសំ កថំ សុត្វា អាហ – “ន, ភិក្ខវេ, ខីណាសវា នាម

សហត្ថា អត្តានំ ជីវិតា វោរោបេត្តី”តិ។ ភន្តេ, តុម្ហេឥមំ “ខីណាសវោ”តិ វទថ, ឯវំ អរហត្តូបនិស្សយសម្បន្នោ បនាយំ កស្មា ឧក្កណ្ឋតិ, កិមស្ស អរហត្តូបនិស្សយការណំ “កស្មា ឯសោ សប្បោ ឯតំ ន ឌំសតី”តិ? “ភិក្ខវេ, ឯសោ តាវ សប្បោ ឥមស្ស ឥតោ តតិយេ អត្តភាវេ ទាសោ អហោសិ, សោ អត្តនោ សាមិកស្ស សរីរំ ឌំសិតុំ ន វិសហតី”តិ។ ឯវំ តាវ នេសំ សត្ថា ឯកំ ការណំ អាចិក្ខិ។ តតោ បដ្ឋាយ ច សោ ភិក្ខុ សប្បទាសោ នាម ជាតោ។

កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ កិរេកោ កុលបុត្តោ សត្ថុ ធម្មកថំ សុត្វា ឧប្បន្នសំវេគោ បព្ពជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ អបរេន សមយេន អនភិរតិយា ឧប្បន្នាយ ឯកស្ស សហាយកស្ស ភិក្ខុនោ អារោចេសិ។ សោ តស្ស អភិណ្ហំ គិហិភាវេ អាទីនវំ កថេសិ។ តំ សុត្វា ឥតរោ សាសនេ អភិរមិត្វា បុព្ពេ អនភិរតកាលេ មលគ្គហិតេ សមណបរិក្ខារេ ឯកស្មិំ សោណ្ឌិតីរេ និម្មលេ ករោន្តោ និសីទិ។ សហាយកោបិស្ស សន្តិកេយេវ និសិន្នោ។ អថ នំ សោ ឯវមាហ – “អហំ, អាវុសោ, ឧប្បព្ពជន្តោ ឥមេ បរិក្ខារេ តុយ្ហំ ទាតុកាមោ អហោសិ”ន្តិ។ សោ លោភំ ឧប្បាទេត្វា ចិន្តេសិ – “ឥមិនា មយ្ហំបព្ពជិតេន វា ឧប្បព្ពជិតេន វា កោ អត្ថោ, ឥទានិ បរិក្ខារេ គណ្ហិស្សាមី”តិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ “កិំ ទានាវុសោ, អម្ហាកំ ជីវិតេន, យេ មយំ កបាលហត្ថា បរកុលេសុ ភិក្ខាយ ចរាម, បុត្តទារេហិ សទ្ធិំ អាលបសល្លាបំ ន ករោមា”តិអាទីនិ វទន្តោ គិហិភាវស្ស គុណំ កថេសិ។ សោ តស្ស កថំ សុត្វា បុន ឧក្កណ្ឋិតោ ហុត្វា ចិន្តេសិ – “អយំ មយា ‘ឧក្កណ្ឋិតោម្ហី’តិ វុត្តេ បឋមំ គិហិភាវេ អាទីនវំ កថេត្វា ឥទានិ អភិណ្ហំ គុណំ កថេតិ, ‘កិំ នុ ខោ ការណ’”ន្តិ ចិន្តេន្តោ “ឥមេសុ សមណបរិក្ខារេសុ លោភេនា”តិ ញត្វា សយមេវ អត្តនោ ចិត្តំ និវត្តេសិ។ ឯវមស្ស កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ ឯកស្ស ភិក្ខុនោ ឧក្កណ្ឋាបិតត្តា ឥទានិ អនភិរតិ ឧប្បន្នា។ យោ បន តេនេវ តទា វីសតិ វស្សសហស្សានិ សមណធម្មោ កតោ, ស្វាស្ស ឯតរហិ អរហត្តូបនិស្សយោ ជាតោតិ។

ឥមមត្ថំ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ សន្តិកា សុត្វា ឧត្តរិំ បុច្ឆិំសុ – “ភន្តេ, អយំ កិរ ភិក្ខុ ខុរធារំ គលនាឡិយំ កត្វា ឋិតោវ អរហត្តំ បាបុណាតិ, ឧប្បជ្ជិស្សតិ នុ ខោ ឯត្តកេន ខណេន អរហត្តមគ្គោ”តិ។ “អាម, ភិក្ខវេ, អារទ្ធវីរិយស្ស ភិក្ខុនោ បាទំ ឧក្ខិបិត្វា ភូមិយំ ឋបេន្តស្ស បាទេ ភូមិយំ អសម្បត្តេយេវ អរហត្តមគ្គោ ឧប្បជ្ជតិ។ កុសីតស្ស បុគ្គលស្ស ហិ វស្សសតំ ជីវនតោ អារទ្ធវីរិយស្ស ខណមត្តម្បិ ជីវិតំ សេយ្យោ”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១១២។

“យោ ច វស្សសតំ ជីវេ, កុសីតោ ហីនវីរិយោ;

ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ, វីរិយមារភតោ ទឡ្ហ”ន្តិ។

តត្ថ កុសីតោតិ កាមវិតក្កាទីហិ តីហិ វិតក្កេហិ វីតិនាមេន្តោ បុគ្គលោ។ ហីនវីរិយោតិ និព្ពីរិយោ។ វីរិយមារភតោ ទឡ្ហន្តិ ទុវិធជ្ឈានភិនិព្ពត្តនសមត្ថំ ថិរំ វីរិយំ អារភន្តស្ស។ សេសំ បុរិមសទិសមេវ។

ទេសនាចសានេត ពាហុ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ៍

សប្បាសេត្ថេរចត្ថុ ឧកាសមំ៍

១៧៍ បដិចារានេឆិចត្ថុ

យោ ច ចស្សបតំ ឌីចេតិ ពួមំ ឆមុទេសតំ សត្វា ខេតចនេ ចិហរន្តោ បដិចារំ ឆេទ្ទិ អារព្ភ កថេសិ៍

សា កិរ សាចត្ថិយំ ចត្តាលីសកោដិចិភចស្ស សេដ្ឋិនោ ធីតា អហោសិ អភិរូបា៍ តំ សោខ្សបចស្សដ្ឋេសិកកាលេ សត្តភូមិកស្ស បាសាទស្ស ឧបរិមតលេ ទក្ខន្តា ចសាបេសុំ៍ ឯចំ សន្តេបិ សា ឯកេត អត្តនោ ធ្វារាបដ្ឋនេក សន្ធិំ ចិប្បដិបន្នា៍ អថស្សា មាតាបិតរោ សមខាតិកកុលេ ឯកស្ស កុមារស្ស បដិស្សុណិត្វា ចិចាហឌិចសំ ធបេសុំ៍ តស្មិំ ឧបកដ្ឋេ សា តំ ធ្វារាបដ្ឋាកំ អាហ – “មំ កិរ អមុកកុលស្ស ទាយ ធស្សន្តិ, មមិ បតិកុលំ កតេ មម បណ្ណាការំ គហេត្វា អាគតោបិ តត្ថ បចេសតុំ ន លភិស្សសិ, សចេ តេ មយិ សិនេហោ អត្ថិ, ព្ពជាតេច មំ គហេត្វា ឧមត ចា ទេតត ចា បលាយស្សូ”តិ៍ “សោ សាធុ, ភទ្ទេ”តិ៍ “ទេតត ហិ អហំ ស្វេ បាតោច តការទ្ធារស្ស អមុកដ្ឋានេត ទាយ ធស្សាមិ, ត្វំ ឯកេត ឧបាយេត និក្ខមិត្វា តត្ថ អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ ចត្វា ទុតិយឌិចសេ សង្កេតដ្ឋានេត អដ្ឋាសិ៍ សាបិ បាតោច កិលិដ្ឋំ ចត្ថំ និចាសេត្វា កេសេ ចិក្កិរិត្វា កុណ្ឌកេត សរីរំ មក្ខិត្វា កុដំ អាទាយ ទាសីហិ សន្ធិំ កច្ឆន្តី ចិយ ឈរា និក្ខមិត្វា តំ ឋានំ អកមាសិ៍ សោ តំ អាទាយ ធូរំ កត្វា ឯកស្មិំ កាមេ និចាសំ កប្បេត្វា អរញ្ញេ ខេត្តំ កសិត្វា ទារុបណ្ណាទីនិ អាហរតិ៍ ព្ពតរោ កុដេត ឧទកំ អាហរិត្វា សហត្ថា កោដនបចនាទីនិ ករោន្តី អត្តនោ បាបស្ស ផលំ អនុភោតិ៍ អថស្សា កុច្ឆិយំ កព្ភោ បតិដ្ឋាសិ៍ សា បរិបុណ្ណកព្ភា “ព្ពធ មេ កោចិ ឧបការកោ នត្ថិ, មាតាបិតរោ ទាម បុត្តេសុ មុទុហទយា ហោន្តិ, តេសំ សន្តិកំ មំ នេហិ, តត្ថ មេ កព្ភវុដ្ឋានំ ភចិស្សតី”តិ សាមិកំ យាចិ៍ សោ “កិំ, ភទ្ទេ, កថេសិ, មំ ឌិស្វា តច មាតាបិតរោ ចិចិធា កម្មការណា ករេយ្យុំ, ន សក្កា មយា តត្ថ កន្តុ”ន្តិ បដិក្ខិបិ៍ សា បុនប្បុនំ យាចិត្វាបិ កមនំ អលភមានា តស្ស អរញ្ញំ កតកាលេ បដិចិស្សកេ អាមន្តេត្វា “សចេ សោ អាកត្វា មំ អបស្សន្តោ ‘កហំ កតា’តិ បុច្ឆិស្សតិ, មម អត្តនោ កុលឈរំ កតភាចំ អាចិក្ខេយ្យាថា”តិ ចត្វា កេហទ្វារំ បិធហិត្វា បក្កាមិ៍ សោបិ អាកន្ត្វា តំ អបស្សន្តោ បដិចិស្សកេ បុច្ឆិត្វា តំ បចត្តិំ សុត្វា “និចត្តេស្សាមិ ន”ន្តិ អនុពន្ធិត្វា តំ ឌិស្វា នានប្បការំ យាចិយមានោបិ និចត្តេតុំ នាសក្ខិ៍ អថស្សា ឯកស្មិំ ឋានេត កម្មជចាតា ចលិំសុ៍ សា ឯកំ កច្ឆន្តរំ បចិសិត្វា, “សាមិ, កម្មជចាតា មេ ចលិតា”តិ ចត្វា ភូមិយំ និបជ្ជិត្វា សម្បរិចត្តមានា កិច្ឆេត ទារកំ ចិជាយិត្វា “យស្សត្ថាយាហំ កុលឈរំ កច្ឆេយ្យំ, សោ អត្ថោ និប្ផន្នោ”តិ បុនទេច តេត សន្ធិំ កេហំ អាកន្ត្វា ចាសំ កប្បេសិ៍

តស្សា អបរេត សមយេត បុន កព្ភោ បតិដ្ឋហិ៍ សា បរិបុណ្ណកព្ភា ហុត្វា បុរិមនយេនេច សាមិកំ យាចិត្វា កមនំ អលភមានា បុត្តំ អង្កេនាទាយ តថេច បក្កមិត្វា ទេតត អនុពន្ធិត្វា “តិដ្ឋាហី”តិ ចុត្តេ និចត្តិតុំ ន ព្ពច្ឆិ៍ អថ នេសំ កច្ឆន្តានំ មហា អកាលមេឃោ ឧដ្ឋហិ

សមន្តា វិជ្ជុលតាហិ អាទិត្តំ វិយ មេឃត្ថនិតេហិ, ភិជ្ជមានំ វិយ ឧទកធារានិបាតនិរន្តរំ នភំ អហោសិ។ តស្មិំ ខណេ តស្សា កម្មជវាតា ចលិំសុ។ សា សាមិកំ អាមន្តេត្វា, “សាមិ, កម្មជវាតា មេ ចលិតា, ន សក្កោមិ សន្ធារេតុំ, អនោវស្សកដ្ឋានំ មេ ជានាហី”តិ អាហ។ សោ ហត្ថគតាយ វាសិយា ឥតោ ចិតោ ច ឧបធារេន្តោ ឯកស្មិំ វម្មិកមត្ថកេ ជាតំ គុម្ពំ ទិស្វា ឆិន្ទិតុំ អារភិ។ អថ នំ វម្មិកតោ និក្ខមិត្វា ឃោរវិសោ អាសីវិសោ ឌំសិ។ តង្ខណញ្ញេវស្ស សរីរំ អន្តោសមុដ្ឋិតាហិ អគ្គិជាលាហិ ឌយ្ហមានំ វិយ នីលវណ្ណំ ហុត្វា តត្ថេវ បតិ។ ឥតរាបិ មហាទុក្ខំ អនុភវមានា តស្ស អាគមនំ ឱលោកេន្តីបិ តំ អទិស្វាវ អបរម្បិ បុត្តំ វិជាយិ។ ទ្វេ ទារកា វាតវុដ្ឋិវេគំ អសហមានា មហាវិរវំ វិរវន្តិ។ សា ឧភោបិ តេ ឧរន្តរេ កត្វា ជណ្ណុកេហិ ចេវ ហត្ថេហិ ច ភូមិំ ឧប្បីឡេត្វា តថា ឋិតាវ រត្តិំ វីតិនាមេសិ។ សកលសរីរំ និល្លោហិតំ វិយ បណ្ឌុបលាសវណ្ណំ អហោសិ។ សា ឧដ្ឋិតេ អរុណេ មំសបេសិវណ្ណំ ឯកំ បុត្តំ អង្កេនាទាយ ឥតរំ អង្គុលិយា គហេត្វា “ឯហិ, តាត, បិតា តេ ឥតោ គតោ”តិ វត្វា សាមិកស្ស គតមគ្គេន គច្ឆន្តី តំ វម្មិកមត្ថកេ កាលំ កត្វា បតិតំ នីលវណ្ណំ ថទ្ធសរីរំ ទិស្វា “មំ និស្សាយ មម សាមិកោ បន្ថេ មតោ”តិ រោទន្តី បរិទេវន្តី បាយាសិ។

សា សកលរត្តិំ ទេវេន វុដ្ឋត្តា អចិរវតី នទី ជណ្ណុប្បមាណេន កដិប្បមាណេន ថនប្បមាណេន ឧទកេន បរិបុណ្ណំ ទិស្វា អត្តនោ មន្ទពុទ្ធិតាយ ទ្វីហិ ទារកេហិ សទ្ធិំ ឧទកំ ឱតរិតុំ អវិសហន្តី ជេដ្ឋបុត្តំ ឱរិមតីរេ ឋបេត្វា ឥតរំ អាទាយ បរតីរំ គន្ត្វា សាខាភង្គំ អត្ថរិត្វា និបជ្ជាបេត្វា “ឥតរស្ស សន្តិកំ គមិស្សាមី”តិ ពាលបុត្តកំ បហាយ ចជិតុំ អសក្កោន្តី បុនប្បុនំ និវត្តិត្វា ឱលោកយមានា បាយាសិ។ អថស្សា នទីមជ្ឈំ គតកាលេ ឯកោ សេនោ តំ កុមារំ ទិស្វា “មំសបេសី”តិ សញ្ញាយ អាកាសតោ ភស្សិ។ សា តំ បុត្តស្សត្ថាយ ភស្សន្តំ ទិស្វា ឧភោ ហត្ថេ ឧក្ខិបិត្វា “សុសុ”តិ តិក្ខត្តុំ មហាសទ្ទំ និច្ឆារេសិ។ សេនោ ទូរភាវេន តំ អសុត្វាវ កុមារកំ គហេត្វា វេហាសំ ឧប្បតិត្វា គតោ។ ឱរិមតីរេ ឋិតបុត្តោ មាតរំ ឧភោ ហត្ថេ ឧក្ខិបិត្វា មហាសទ្ទំ និច្ឆារយមានំ ទិស្វា “មំ វទតី”តិ សញ្ញាយ វេគេន ឧទកេ បតិ។ ឥតិស្សា ពាលបុត្តោ សេនេន ហដោ, ជេដ្ឋបុត្តោ ឧទកេន វុឡ្ហោ។

សា “ឯកោ មេ បុត្តោ សេនេន គហិតោ, ឯកោ ឧទកេន វុឡ្ហោ, បន្ថេ មេ បតិ មតោ”តិ រោទន្តី បរិទេវន្តី គច្ឆមានា សាវត្ថិតោ អាគច្ឆន្តំ ឯកំ បុរិសំ ទិស្វា បុច្ឆិ – “កត្ថ វាសិកោសិ, តាតា”តិ? “សាវត្ថិវាសិកោម្ហិ, អម្មា”តិ។ “សាវត្ថិនគរេ អសុកវីថិយំ ឯវរូបំ អសុកកុលំ នាម អត្ថិ, ជានាសិ, តាតា”តិ? “ជានាមិ, អម្ម, តំ បន មា បុច្ឆិ, សចេ អញ្ញំ ជានាសិ បុច្ឆា”តិ។ “អញ្ញេន មេ កម្មំ នត្ថិ, តមេវ បុច្ឆាមិ, តាតា”តិ។ “អម្ម, ត្វំ អត្តនោ អនាចិក្ខិតុំ ន ទេសិ, អជ្ជ តេ សព្វរត្តិំ ទេវោ វស្សន្តោ ទិដ្ឋោ”តិ។ “ទិដ្ឋោ មេ, តាត, មយ្ហមេវេសោ សព្វរត្តិំ វុដ្ឋោ, ន អញ្ញស្ស។ មយ្ហំ បន វុដ្ឋការណំ បច្ឆា តេ កថេស្សាមិ, ឯតស្មិំ តាវ មេ សេដ្ឋិគេហេ បវត្តិំ កថេហី”តិ។ “អម្ម, អជ្ជ រត្តិំ សេដ្ឋិញ្ច សេដ្ឋិភរិយញ្ច សេដ្ឋិបុត្តញ្ចាតិ តយោបិ ជនេ អវត្ថរមានំ គេហំ បតិ, តេ ឯកចិតកស្មិំ ឈាយន្តិ។ ឯស ធូមោ បញ្ញាយតិ, អម្មា”តិ។ សា តស្មិំ ខណេ និវត្ថវត្ថំ បតមានំ ន សញ្ជានិ, ឧម្មត្តិកភាវំ បត្វា យថាជាតាវ រោទន្តី បរិទេវន្តី –

“ឧភោ បុត្តា កាលកតា, បន្ថេ មយ្ហំ បតី មតោ;

មាតា បិតា ច ភាតា ច, ឯកចិតម្ហិ ឌយ្ហរេ”តិ។ (អប។ ថេរី ២។២។៤៩៨) –

វិលបន្តី បរិព្ភមិ។ មនុស្សា តំ ទិស្វា “ឧម្មត្តិកា ឧម្មត្តិកា”តិ កចវរំ គហេត្វា បំសុំ គហេត្វា មត្ថកេ ឱកិរន្តា លេឌ្ឌូហិ បហរន្តិ។ សត្ថា ជេតវនមហាវិហារេ អដ្ឋបរិសមជ្ឈេ និសីទិត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ តំ អាគច្ឆមានំ អទ្ទស កប្បសតសហស្សំ បូរិតបារមិំ អភិនីហារសម្បន្នំ។

សា កិរ បទុមុត្តរពុទ្ធកាលេ បទុមុត្តរសត្ថារា ឯកំ វិនយធរត្ថេរិំ ពាហាយ គហេត្វា នន្ទនវនេ ឋបេន្តំ វិយ ឯតទគ្គដ្ឋានេ ឋបិយមានំ ទិស្វា “អហម្បិ តុម្ហាទិសស្ស ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ វិនយធរត្ថេរីនំ អគ្គដ្ឋានំ លភេយ្យ”ន្តិ អធិការំ កត្វា បត្ថនំ ឋបេសិ។ បទុមុត្តរពុទ្ធោ អនាគតំសញាណំ បត្ថរិត្វា បត្ថនាយ សមិជ្ឈនភាវំ ញត្វា “អនាគតេ គោតមពុទ្ធស្ស នាម សាសនេ អយំ បដាចារា នាមេន វិនយធរត្ថេរីនំ អគ្គា ភវិស្សតី”តិ ព្យាកាសិ។ តំ ឯវំ បត្ថិតបត្ថនំ អភិនីហារសម្បន្នំ សត្ថា ទូរតោវ អាគច្ឆន្តិំ ទិស្វា “ឋបេត្វា មំ អញ្ញោ អវស្សយោ ភវិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថី”តិ ចិន្តេត្វា តំ យថា វិហារាភិមុខំ អាគច្ឆតិ, ឯវំ អកាសិ។ បរិសា តំ ទិស្វាវ “ឧម្មត្តិកាយ ឥតោ អាគន្តុំ មា អទត្ថា”តិ អាហ។ សត្ថា “អបេថ, មា នំ វារយិត្ថា”តិ វត្វា អវិទូរដ្ឋានំ អាគតកាលេ “សតិំ បដិលភ ភគិនី”តិ អាហ។ សា តំ ខណំយេវ ពុទ្ធានុភាវេន សតិំ បដិលភិ។ តស្មិំ កាលេ និវត្ថវត្ថស្ស បតិតភាវំ សល្លក្ខេត្វា ហិរោត្តប្បំ បច្ចុបដ្ឋបេត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិ។ អថស្សា ឯកោ បុរិសោ ឧត្តរសាដកំ ខិបិ។ សា តំ និវាសេត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា សុវណ្ណវណ្ណេសុ បាទេសុ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, អវស្សយោ មេ ហោថ, បតិដ្ឋា មេ ហោថ។ ឯកញ្ហិ មេ បុត្តំ សេនោ គណ្ហិ ឯកោ ឧទកេន វូឡ្ហោ, បន្ថេ មេ បតិ មតោ, មាតាបិតរោ ចេវ មេ ភាតា ច គេហេន អវត្ថដា ឯកចិតកស្មិំ ឈាយន្តី”តិ។

សត្ថា តស្សា វចនំ សុត្វា “បដាចារេ, មា ចិន្តយិ, តវ តាណំ សរណំ អវស្សយោ ភវិតុំ សមត្ថស្សេវ សន្តិកំ អាគតាសិ។ យថា ហិ តវ ឥទានិ ឯកោ បុត្តោ សេនេន គហិតោ, ឯកោ ឧទកេន វូឡ្ហោ, បន្ថេ បតិ មតោ, មាតាបិតរោ ចេវ ភាតា ច គេហេន អវត្ថដា; ឯវមេវ ឥមស្មិំ សំសារេ បុត្តាទីនំ មតកាលេ តវ រោទន្តិយា បគ្ឃរិតអស្សុ ចតុន្នំ មហាសមុទ្ទានំ ឧទកតោ ពហុតរ”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“ចតូសុ សមុទ្ទេសុ ជលំ បរិត្តកំ,

តតោ ពហុំ អស្សុជលំ អនប្បកំ;

ទុក្ខេន ផុដ្ឋស្ស នរស្ស សោចនា,

កិំ ការណា អម្ម តុវំ បមជ្ជសី”តិ។

ឯវំ សត្ថរិ អនមតគ្គបរិយាយំ កថេន្តេ តស្សា សរីរេ សោកោ តនុត្តំ អគមាសិ។ អថ នំ តនុភូតសោកំ ញត្វា បុន សត្ថា អាមន្តេត្វា

“ປຏາຈາເຣ ປຸຕ຺ຕາທໂຍ ຕາຍ ປຣໂລກໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສ ຕາຓໍ ວາ ເລຓໍ ວາ ສຣຓໍ ວາ ຠວິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ວິຊ຺ຊມານາປິ ເຕ ນ ສນ຺ຕິເຍວ, ປຓ຺ຑິເຕນ ປນ ສີລໍ ວິໂສເຘຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ນິພ຺ພານຄາມິມຄ຺ຄໍ ຂິປ຺ປເມວ ໂສເຘຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສິ –

“ນ ສນ຺ຕິ ປຸຕ຺ຕາ ຕາຓາຍ, ນ ປິຕາ ນາປິ ພນ຺ຘວາ;

ອນ຺ຕເກນາທິປນ຺ນສ຺ສ, ນຕ຺ຖິ ຎາຕີສຸ ຕາຓຕາ. (ຘ. ປ. ໒໘໘; ອປ. ເຖຣີ ໒.໒.໕໐໑);

“ເອຕມຕ຺ຖວສໍ ຎຕ຺ວາ, ປຓ຺ຑິໂຕ ສີລສໍວຸໂຕ;

ນິພ຺ພານຄມນໍ ມຄ຺ຄໍ, ຂິປ຺ປເມວ ວິໂສຘເຍ”ຕິ. (ຘ. ປ. ໒໘໙);

ເທສນາວສາເນ ປຏາຈາຣາ ມຫາປຖວິຍໍ ປໍສຸປຣິມາເຓ ກິເລເສ ຌາເປຕ຺ວາ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ, ອຎ຺ເຎປິ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ. ສາ ປນ ໂສຕາປນ຺ນາ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິ. ສຕ຺ຖາ ຕໍ ຠິກ຺ຂຸນີນໍ ສນ຺ຕິກໍ ປຫິຓິຕ຺ວາ ປພ຺ພາເຊສິ. ສາ ລທ຺ຘູປສມ຺ປທາ ປຏິຕາຈາຣຕ຺ຕາ ປຏາຈາຣາເຕ຺ວວ ປຎ຺ຎາຍິ. ສາ ເອກທິວສໍ ກຸເຏນ ອຸທກໍ ອາທາຍ ປາເທ ໂຘວນ຺ຕີ ອຸທກໍ ອາສິຎ຺ຈິ, ຕໍ ໂຖກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຉ຺ຉິຊ຺ຊິ. ທຸຕິຍວາເຣ ອາສິຕ຺ຕໍ ຕໂຕ ທູຣໍ ອຄມາສິ. ຕຕິຍວາເຣ ອາສິຕ຺ຕໍ ຕໂຕປິ ທູຣຕຣນ຺ຕິ. ສາ ຕເທວ ອາຣມ຺ມຓໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕໂຍ ວເຍ ປຣິຉ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ “ມຍາ ປຐມໍ ອາສິຕ຺ຕໍ ອຸທກໍ ວິຍ ອິເມ ສຕ຺ຕາ ປຐມວເຍປິ ມຣນ຺ຕິ, ຕໂຕ ທູຣໍ ຄຕໍ ທຸຕິຍວາເຣ ອາສິຕ຺ຕໍ ອຸທກໍ ວິຍ ມຊ຺ຌິມວເຍປິ ມຣນ຺ຕິ, ຕໂຕປິ ທູຣໍ ຄຕໍ ຕຕິຍວາເຣ ອາສິຕ຺ຕໍ ອຸທກໍ ວິຍ ປຉ຺ຉິມວເຍປິ ມຣນ຺ຕິເຍວາ”ຕິ ຈິນ຺ເຕສິ. ສຕ຺ຖາ ຄນ຺ຘກຸຏິຍໍ ນິສິນ຺ໂນວ ໂອພາສໍ ຜຣິຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ສມ຺ມຸເຂ ຐຕ຺ວາ ກເຖນ຺ໂຕ ວິຍ “ເອວເມຕໍ ປຏາຈາເຣ, ປຎ຺ຈນ຺ນມ຺ປິ ຂນ຺ຘານໍ ອຸທຍພ຺ພຍໍ ອປສ຺ສນ຺ຕສ຺ສ ວສ຺ສສຕໍ ຊີວນໂຕ ເຕສໍ ອຸທຍພ຺ພຍໍ ປສ຺ສນ຺ຕສ຺ສ ເອກາຫມ຺ປິ ເອກກ຺ຂຓມ຺ປິ ຊີວິຕໍ ເສຍ຺ໂຍ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອນຸສນ຺ຘິໍ ຆເຏຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ຄາຖມາຫ –

໑໑໓.

“ໂຍ ຈ ວສ຺ສສຕໍ ຊີເວ, ອປສ຺ສໍ ອຸທຍພ຺ພຍໍ;

ເອກາຫໍ ຊີວິຕໍ ເສຍ຺ໂຍ, ປສ຺ສໂຕ ອຸທຍພ຺ພຍ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອປສ຺ສໍ ອຸທຍພ຺ພຍນ຺ຕິ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ຂນ຺ຘານໍ ປຎ຺ຈວີສຕິຍາ ລກ຺ຂເຓຫິ ອຸທຍຎ຺ຈ ວຍຎ຺ຈ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ. ປສ຺ສໂຕ ອຸທຍພ຺ພຍນ຺ຕິ ເຕສໍ ອຸທຍຎ຺ຈ ວຍຎ຺ຈ ປສ຺ສນ຺ຕສ຺ສ. ອິຕຣສ຺ສ ຊີວິຕໂຕ ເອກາຫມ຺ປິ ຊີວິຕໍ ເສຍ຺ໂຍຕິ.

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨸᨭᩣᨧᩣᩁᩣ ᩈᩉ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨

ᨸᨭᩣᨧᩣᩁᩣᨳᩮᩁᩦᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨾᩴ᪨

᪑᪓᪨ ᨠᩥᩈᩣᨣᩮᩣᨲᨾᩦᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩔᩈᨲᩴ ᨩᩦᩅᩮᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩈᩣᨣᩮᩣᨲᨾᩥᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨠᩥᩁᩮᨠᩔ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᨣᩮᩉᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᩣ ᩑᩅ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩈᩮᩣᨠᩮᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨬ᩠ᨧᨠᩮ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᨲᩔᩮᨠᩮᩣ ᩈᩉᩣᨿᨠᩮᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᩣᨧᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨾᩣ ᩈᩮᩣᨧᩥ, ᩋᩉᩴ ᩑᨠᩴ ᩏᨸᩣᨿᩴ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ? ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨸᨱᩮ ᨠᩥᩃᨬ᩠ᨩᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨲᩮ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᩮ ᩁᩣᩈᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᩈᩦᨴ, ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨲᩮᩈᩩ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᨿᩮ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ – “ᩈᩮᩈᨩᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᨲᩮᩃᨾᨵᩩᨹᩣᨱᩥᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᩮ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ – “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ? ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᩴ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᨲᩥ “ᩈᩮᩈᨩᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᨲᩮᩃᨾᨵᩩᨹᩣᨱᩥᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᨶ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ “ᨠᩉᩴ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩍᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩋᩣᩉᩁ, ᨲᩣᩅ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨲᩅ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨸᨶ ᩈᨧᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩅ ᨣᩮᩉᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩴ ᨲᩔᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨿ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩊᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩅ ᨣᩮᩉᩮ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᨲᩔ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩊᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᨽᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᩏᨸᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨸᨱᩮ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᩮ ᩁᩣᩈᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨿᩮ ᨸᨶ ᨲᩴ ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᩈᩮᩈᨩᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᨲᩮᩃᨾᨵᩩᨹᩣᨱᩥᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᩮ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ? ᨲᩮᩈᩴ “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᨭᩥᩅᨧᨶᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩦ ᨶᩣᨾ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣ ᨠᩥᩈᩈᩁᩦᩁᨲᩣᨿ ᨠᩥᩈᩣᨣᩮᩣᨲᨾᩦᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣᨶᩣ ᨸᩁᩥᨩᩥᨱ᩠ᨱᨠᩩᩃᩔ ᨵᩦᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩑᨠᩮᨶ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩋᩣᨸᨱᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – “ᨠᩥᩴ, ᨲᩣᨲ, ᩈᩮᩈᨩᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᨲᩮᩃᨾᨵᩩᨹᩣᨱᩥᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᨠᩉᩴ, ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ? “ᨶᨶᩩ ‘ᨲ᩠ᩅᩴ ᨲᨴᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᩈᩦ’ᨲᩥ, ᩋᩣᩉᩁ, ᨲᩣᩅ ᨶᩴ, ᩋᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩪᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᨮᨸᩮᩈᩥ, ᨲᩴ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ “ᨠᨲᩁᩴ ᨲᩮ, ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨣᩮᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩈᩩᨠᩴ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩔᩣ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨶᩴ ᨸᨭᩥᩈᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᩋᨸᩁᩮᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᩈᩣ ᨴᩈᨾᩣᩈᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨴᩈᩣ ᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨠᩣᩃᨾᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᨸᩩᨻ᩠ᨻᨾᩁᨱᨲᩣᨿ ᨲᩴ ᨫᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᨶᩦᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᩮ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨾᨲᨠᩊᩮᩅᩁᩴ ᩋᨦ᩠ᨠᩮᨶᩣᨴᩣᨿ “ᩋᨸᩥ ᨶᩩ ᨾᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨩᩣᨶᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ ᨥᩁᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᩅᩥᨧᩁᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᨶᩩᩔᩣ, “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩏᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨩᩣᨲᩣ, ᨾᨲᨠᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ ᩅᩥᨧᩁᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ “ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨩᩣᨶᨶᨠᩴ

ລຠິສ຺ສາມີ”ຕິ ມຎ຺ຎມານາ ວິຈຣຕິ. ອຖ ນໍ ເອໂກ ປຓ຺ຑິຕປຸຣິໂສ ທິສ຺ວາ, “ອຍໍ ມມ ຘີຕາ ປຐມໍ ປຸຕ຺ຕກໍ ວິຊາຕາ ຠວິສ຺ສຕິ ອທິຏ຺ຐປຸພ຺ພມຣຓາ, ມຍາ ອິມິສ຺ສາ ອວສ຺ສເຍນ ຠວິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອາຫ – “ອມ຺ມ, ອຫໍ ເຠສຊ຺ຊໍ ນ ຊານາມິ, ເຠສຊ຺ຊຊານນກໍ ປນ ຊານາມີ”ຕິ. “ໂກ ຊານາຕິ, ຕາຕາ”ຕິ? “ສຕ຺ຖາ, ອມ຺ມ, ຊານາຕິ, ຄຈ຺ຉ, ຕໍ ປຸຉ຺ຉາຫີ”ຕິ. ສາ “ຄມິສ຺ສາມິ, ຕາຕ, ປຸຉ຺ຉິສ຺ສາມິ, ຕາຕາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ຐິຕາ ປຸຉ຺ຉິ – “ຕຸມ຺ເຫ ກິຣ ເມ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ເຠສຊ຺ຊໍ ຊານາຖ, ພນ຺ເຕ”ຕິ? “ອາມ, ຊານາມີ”ຕິ. “ກິໍ ລທ຺ທຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ? “ອຈ຺ຉຣກຄ຺ຫຓມຕ຺ຕໍ ສິທ຺ຘຕ຺ຖກໍ ລທ຺ທຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ. “ລຠິສ຺ສາມິ, ພນ຺ເຕ”. “ກສ຺ສ ປນ ເຄເຫ ລທ຺ທຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ? “ຍສ຺ສ ເຄເຫ ປຸຕ຺ໂຕ ວາ ຘີຕາ ວາ ນ ໂກຈິ ມຕປຸພ຺ໂພ”ຕິ. ສາ “ສາທຸ, ພນ຺ເຕ”ຕິ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ມຕປຸຕ຺ຕກໍ ອງ຺ເກນາທາຍ ອນ຺ໂຕຄາມໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປຐມເຄຫສ຺ສ ທ຺ວາເຣ ຐຕ຺ວາ “ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ອິມສ຺ມິໍ ເຄເຫ ສິທ຺ຘຕ຺ຖໂກ, ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ກິຣ ເມ ເຠສຊ຺ຊໍ ເອຕ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ “ອຕ຺ຖີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ເຕນ ຫິ ເທຖາ”ຕິ. ເຕຫິ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສິທ຺ຘຕ຺ຖເກສຸ ທິຍ຺ຍມາເນສຸ “ອິມສ຺ມິໍ ເຄເຫ ປຸຕ຺ໂຕ ວາ ຘີຕາ ວາ ມຕປຸພ຺ໂພ ໂກຈິ ນຕ຺ຖິ, ອມ຺ມາ”ຕິ ປຸຉ຺ຉິຕ຺ວາ “ກິໍ ກເຖສິ, ອມ຺ມ? ຊີວມານາ ຫິ ກຕິປຍາ, ມຕກາ ເອວ ພຫຸກາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ເຕນ ຫິ ຄຓ຺ຫຖ ໂວ ສິທ຺ຘຕ຺ຖເກ, ເນຕໍ ມມ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ເຠສຊ຺ຊ”ນ຺ຕິ ປຕິອທາສິ.

ສາ ອິມິນາ ນິຍາເມນ ອາທິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຕໍ ປຸຉ຺ຉນ຺ຕີ ວິຈຣິ. ສາ ເອກເຄເຫປິ ສິທ຺ຘຕ຺ຖກໍ ອລຠິຕ຺ວາ ສາຍນ຺ຫສມເຍ ຈິນ຺ເຕສິ – “ອໂຫ ຠາຣິຍໍ ກມ຺ມໍ, ອຫໍ ‘ມເມວ ປຸຕ຺ໂຕ ມໂຕ’ຕິ ສຎ຺ຎມກາສິໍ, ສກລຄາເມປິ ປນ ຊີວນ຺ເຕຫິ ມຕກາວ ພຫຸຕຣາ”ຕິ. ຕສ຺ສາ ເອວໍ ຈິນ຺ຕຍມານາຍ ປຸຕ຺ຕສິເນຫໍ ມຸທຸກຫທຍໍ ຖທ຺ທຠາວໍ ອຄມາສິ. ສາ ປຸຕ຺ຕໍ ອຣຎ຺ເຎ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ອຏ຺ຐາສິ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ “ລທ຺ທາ ເຕ ເອກຈ຺ຉຣມຕ຺ຕາ ສິທ຺ຘຕ຺ຖກາ”ຕິ ອາຫ. “ນ ລທ຺ທາ, ພນ຺ເຕ, ສກລຄາເມ ຊີວນ຺ເຕຫິ ມຕກາວ ພຫຸຕຣາ”ຕິ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ “ຕ຺ວໍ ‘ມເມວ ປຸຕ຺ໂຕ ມໂຕ’ຕິ ສລ຺ລກ຺ເຂສິ, ຘຸວທມ຺ໂມ ເອສ ສຕ຺ຕານໍ. ມຈ຺ຈຸຣາຊາ ຫິ ສພ຺ພສຕ຺ເຕ ອປຣິປຸຓ຺ຓຌ຺ຌາສເຍວ ມໂຫໂຆ ວິຍ ປຣິກຑ຺ຒມາໂນ ອປາຍສມຸທ຺ເທ ປກ຺ຂິປຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

“ຕໍ ປຸຕ຺ຕປສຸສມ຺ມຕ຺ຕໍ, ພ຺ຍາສຕ຺ຕມນສໍ ນຣໍ;

ສຸຕ຺ຕໍ ຄາມໍ ມໂຫໂຆວ, ມຈ຺ຈຸ ອາທາຍ ຄຈ຺ຉຕີ”ຕິ. (ຘ. ປ. ໒໘໗);

ຄາຖາປຣິໂຍສາເນ ກິສາໂຄຕມີ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ, ອຎ຺ເຎປິ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ.

ສາ ປນ ສຕ຺ຖາຣໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິ, ສຕ຺ຖາ ຕໍ ຠິກ຺ຂຸນີນໍ ສນ຺ຕິກໍ ເປເສຕ຺ວາ ປພ຺ພາເຊສິ. ສາ ລທ຺ຘູປສມ຺ປທາ ກິສາໂຄຕມີ ເຖຣີຕິ ປຎ຺ຎາຍິ. ສາ ເອກທິວສໍ ອຸໂປສຖາຄາເຣ ວາຣໍ ປຕ຺ວາ ທີປໍ ຊາເລຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນາ ທີປສິຂາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິໂຍ ຈ ນິຣຸຊ຺ຌນ຺ຕິໂຍ ຈ ທິສ຺ວາ “ເອວເມວ ສຕ຺ຕາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ ເຈວ ນິຣຸຊ຺ຌນ຺ຕິ ຈ, ນິພ຺ພານປ຺ປຕ຺ຕາ ເອວ ນ ປຎ຺ຎາຍນ຺ຕີ”ຕິ ອາຣມ຺ມຓໍ ອຄ຺ຄເຫສິ. ສຕ຺ຖາ ຄນ຺ຘກຸຏິຍໍ ນິສິນ຺ໂນວ ໂອຠາສໍ ຜຣິຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ສມ຺ມຸເຂ ນິສິນ຺ໂນ ວິຍ ກເຖນ຺ໂຕ “ເອວເມວ, ໂຄຕມິ, ສພ຺ເພ ສຕ຺ຕາ ທີປສິຂາ ວິຍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ ເຈວ ນິຣຸຊ຺ຌນ຺ຕິ ຈ, ນິພ຺ພານປ຺ປຕ຺ຕາ ເອວ ນ ປຎ຺ຎາຍນ຺ຕິ, ເອວໍ ນິພ຺ພານໍ ອປສ຺ສນ຺ຕານໍ ວສ຺ສສຕໍ ຊີວນໂຕ ນິພ຺ພານໍ ປສ຺ສນ຺ຕສ຺ສ ຂຓມຕ຺ຕມ຺ປິ ຊີວິຕໍ ເສຍ຺ໂຍ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອນຸສນ຺ຘິໍ ຆເຏຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

᪑᪑᪓᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩔᩈᨲᩴ ᨩᩦᩅᩮ, ᩋᨸᩔᩴ ᩋᨾᨲᩴ ᨸᨴᩴ;

ᩑᨠᩣᩉᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᨸᩔᨲᩮᩣ ᩋᨾᨲᩴ ᨸᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨾᨲᩴ ᨸᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩁᨱᩅᩥᩁᩉᩥᨲᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩴ, ᩋᨾᨲᨾᩉᩣᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨠᩥᩈᩣᨣᩮᩣᨲᨾᩦ ᨿᨳᩣᨮᩥᨲᩣᩅ ᩈᩉ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩦᨲᩥ᪨

ᨠᩥᩈᩣᨣᩮᩣᨲᨾᩦᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨲᩮᩁᩈᨾᩴ᪨

᪑᪓᪨ ᨻᩉᩩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩦᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩔᩈᨲᩴ ᨩᩦᩅᩮᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩉᩩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨳᩮᩁᩥᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨠᩥᩁᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᩃᩮ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨧ ᨵᩦᨲᩁᩮᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩮᩉᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᩈᩩᨡᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨸᩁᩮᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨸᩥᨲᩣ ᨠᩣᩃᨾᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩏᨸᩣᩈᩥᨠᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮ ᨾᨲᩮᨸᩥ ᨶ ᨲᩣᩅ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨽᨩᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᩥᨲᩁᩥ ᨾᨲᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩮᨶ, ᨠᩥᩴ ᨾᨿᩴ ᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩣ “ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩴ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩣᨸᨲᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣ “ᩋᩉᩮᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ, ‘ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮ’ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩮᩉᨾᩮᩅ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩈᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨽᩁᩥᨿᩣᨸᩥ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩅᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨵᩦᨲᩁᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨲᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᨶᩴ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩅᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᩋᩅᨾᩣᨶᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩮᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩩᨸᩔᨿᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨿᩣᨧᩥ᪨ ᨲᩣ ᨶᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩪᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩦᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥ᪨ ᩈᩣ “ᩋᩉᩴ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨠᩣᩃᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨾᩮ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ “ᩈᨻ᩠ᨻᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨸᩣᩈᩣᨴᩮ ᩑᨠᩴ ᨳᨾ᩠ᨽᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨧᨦ᩠ᨠᨾᨾᩣᨶᩣᨸᩥ “ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨾᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩅᩣ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩣ ᩈᩦᩈᩴ ᨸᨭᩥᩉᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, “ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᨵᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᨾᩣᨶᩣ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨠᩩᨭᩥᨿᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᩅ ᩒᨽᩣᩈᩴ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨻᩉᩩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨿᨳᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨶᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩔᩈᨲᩴ ᨩᩦᩅᨶᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩔ

ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨥᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪕᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩔᩈᨲᩴ ᨩᩦᩅᩮ, ᩋᨸᩔᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ;

ᩑᨠᩣᩉᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᨸᩔᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᨾ᩠ᨾᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩅᩅᩥᨵᩴ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨵᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨶ ᨸᩔᨲᩥ, ᨲᩔ ᩅᩔᩈᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨩᩦᩅᨶᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩔ ᩑᨠᩣᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨠᨠ᩠ᨡᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨣᩤᨳᩤᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩦ ᩈᩉ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩤᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩦᨲᩥ᪨

ᨻᩉᩩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩦᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈᨾᩴ᪨

ᩈᩉᩔᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩤ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩤ᪨

ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮᩤ ᩅᨣ᩠ᨣᩮᩤ᪨

ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ

ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨶᩥᨠᩣᨿᩮ

ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨴ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ

(ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᨽᩣᨣᩮᩣ)

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩។ បាបវគ្គោ

១។ ចូឡេកសាដកព្រាហ្មណវត្ថុ

អភិត្ថរេថ កល្យាណេតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ចូឡេកសាដកព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។

វិបស្សិទសពលស្ស កាលស្មិញ្ហិ មហាឯកសាដកព្រាហ្មណោ នាម អហោសិ, អយំ បន ឯតរហិ សាវត្ថិយំ ចូឡេកសាដកោ នាម។ តស្ស ហិ ឯកោ និវាសនសាដកោ អហោសិ, ព្រាហ្មណិយាបិ ឯកោ។ ឧភិន្នម្បិ ឯកមេវ បារុបនំ, ពហិ គមនកាលេ ព្រាហ្មណោ វា ព្រាហ្មណី វា តំ បារុបតិ។ អថេកទិវសំ វិហារេ ធម្មស្សវនេ ឃោសិតេ ព្រាហ្មណោ អាហ – "ភោតិ ធម្មស្សវនំ ឃោសិតំ, កិំ ទិវា ធម្មស្សវនំ គមិស្សសិ, ឧទាហុ រត្តិំ។ បារុបនស្ស ហិ អភាវេន ន សក្កា អម្ហេហិ ឯកតោ គន្តុ"ន្តិ។ ព្រាហ្មណី, "សាមិ, អហំ ទិវា គមិស្សាមី"តិ សាដកំ បារុបិត្វា អគមាសិ។ ព្រាហ្មណោ ទិវសភាគំ គេហេ វីតិនាមេត្វា រត្តិំ គន្ត្វា សត្ថុ បុរតោ និសិន្នោ ធម្មំ អស្សោសិ។ អថស្ស សរីរំ ផរមានា បញ្ចវណ្ណា បីតិ ឧប្បជ្ជិ។ សោ សត្ថារំ បូជេតុកាមោ ហុត្វា "សចេ ឥមំ សាដកំ ទស្សាមិ, នេវ ព្រាហ្មណិយា, ន មយ្ហំ បារុបនំ ភវិស្សតី"តិ ចិន្តេសិ។ អថស្ស មច្ឆេរចិត្តានំ សហស្សំ ឧប្បជ្ជិ, បុនេកំ សទ្ធាចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ។ តំ អភិភវិត្វា បុន មច្ឆេរសហស្សំ ឧប្បជ្ជិ។ ឥតិស្ស ពលវមច្ឆេរំ ពន្ធិត្វា គណ្ហន្តំ វិយ សទ្ធាចិត្តំ បដិពាហតិយេវ។ តស្ស "ទស្សាមិ, ន ទស្សាមី"តិ ចិន្តេន្តស្សេវ បឋមយាមោ អបគតោ, មជ្ឈិមយាមោ សម្បត្តោ។ តស្មិម្បិ ទាតុំ នាសក្ខិ។ បច្ឆិមយាមេ សម្បត្តេ សោ ចិន្តេសិ – "មម សទ្ធាចិត្តេន មច្ឆេរចិត្តេន ច សទ្ធិំ យុជ្ឈន្តស្សេវ ទ្វេ យាមា វីតិវត្តា, ឥទំ មម ឯត្តកំ មច្ឆេរចិត្តំ វឌ្ឍមានំ ចតូហិ អបាយេហិ សីសំ ឧក្ខិបិតុំ ន ទស្សតិ, ទស្សាមិ ន"ន្តិ។ សោ មច្ឆេរសហស្សំ អភិភវិត្វា សទ្ធាចិត្តំ បុរេចារិកំ កត្វា សាដកំ អាទាយ សត្ថុ បាទមូលេ ឋបេត្វា "ជិតំ មេ, ជិតំ មេ"តិ តិក្ខត្តុំ មហាសទ្ទមកាសិ។

រាជា បសេនទិ កោសលោ ធម្មំ សុណន្តោ តំ សទ្ទំ សុត្វា "បុច្ឆថ នំ, កិំ កិរ តេន ជិត"ន្តិ អាហ។ សោ រាជបុរិសេហិ បុច្ឆិតោ តមត្ថំ អារោចេសិ។ តំ សុត្វា រាជា "ទុក្ករំ កតំ ព្រាហ្មណេន, សង្គហមស្ស ករិស្សាមី"តិ ឯកំ សាដកយុគំ ទាបេសិ។ សោ តម្បិ តថាគតស្សេវ អទាសិ។ បុន រាជា ទ្វេ ចត្តារិ អដ្ឋ សោឡសាតិ ទិគុណំ កត្វា ទាបេសិ។ សោ តានិបិ តថាគតស្សេវ អទាសិ។ អថស្ស រាជា ទ្វត្តិំស យុគានិ ទាបេសិ។ ព្រាហ្មណោ "អត្តនោ អគ្គហេត្វា លទ្ធំ លទ្ធំ វិស្សជ្ជេសិយេវា"តិ វាទមោចនត្ថំ តតោ ឯកំ យុគំ អត្តនោ, ឯកំ ព្រាហ្មណិយាតិ ទ្វេ យុគានិ គហេត្វា តិំស យុគានិ តថាគតស្សេវ អទាសិ។ រាជា បន តស្មិំ សត្តក្ខត្តុម្បិ ទទន្តេ បុន ទាតុកាមោយេវ អហោសិ។ បុព្ពេ មហាឯកសាដកោ ចតុសដ្ឋិយា សាដកយុគេសុ ទ្វេ អគ្គហេសិ, អយំ បន ទ្វត្តិំសាយ លទ្ធកាលេ ទ្វេ អគ្គហេសិ។ រាជា បុរិសេ អាណាបេសិ – "ទុក្ករំ ភណេ ព្រាហ្មណេន កតំ, អន្តេបុរេ មម ទ្វេ កម្ពលានិ អាហរាបេយ្យាថា"តិ។ តេ តថា ករិំសុ។ រាជា សតសហស្សគ្ឃនកេ ទ្វេ កម្ពលេ ទាបេសិ។ ព្រាហ្មណោ "ន ឥមេ មម សរីរេ ឧបយោគំ អរហន្តិ, ពុទ្ធសាសនស្សេវ ឯតេ អនុច្ឆវិកា"តិ ឯកំ កម្ពលំ អន្តោគន្ធកុដិយំ សត្ថុ សយនស្ស ឧបរិ វិតានំ កត្វា ពន្ធិ, ឯកំ អត្តនោ ឃរេ និពទ្ធំ ភុញ្ជន្តស្ស ភិក្ខុនោ ភត្តកិច្ចដ្ឋានេ វិតានំ កត្វា ពន្ធិ។ រាជា សាយន្ហសមយេ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា តំ កម្ពលំ សញ្ជានិត្វា, "ភន្តេ, កេន បូជា កតា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឯកសាដកេនា"តិ វុត្តេ

“ព្រាហ្មណោ យយ បសាគ្គាេតេឃច បសិគតី”តិ ចត្វា “ចត្តារោ ហត្ថី ចត្តារោ អស្ស ចត្តារិ កហាបលសហស្សានិ ចតស្សា ឌុត្ថិយោ ចតស្សា ទាសិយោ ចត្តារោ បុរិសេ ចតុរោ កាយចេទ”តិ ឲចំ ឃាច សព្ទសតា ចត្តារិ ចត្តារិ កត្វា សព្ទចតុក្កំ តាយ អស្ស ទាបេសិ។

ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អហោ អច្ឆរិយំ ចូឡឯកសាដកស្ស កម្មំ, តំមុហុត្តញ្ញេច សព្ទចតុក្កំ លភិ, ខ្ពទានិ កតេតត កល្យាណកម្មំ អជ្ជេចច ចិបាកោ ជិតេត្វា”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឲតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ តាមា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, សចាយំ ឲកសាដកោ បឋមយាមេ មយ្ហំ ទាតុំ អសក្ខិស្ស, សព្ទសោឡសកំ អលភិស្ស។ សចេ មជ្ឈិមយាមេ អសក្ខិស្ស, សព្ទដ្ឋកំ អលភិស្ស ។ ពលចបច្ឆិមយាមេ ជិត្តត្វា បនេស សព្ទចតុក្កំ លភិ។ កល្យាណកម្មំ ករោន្តេន ហិ ឧប្បន្នំ ចិត្តំ អហាបេត្វា តង្ខណេញ្ញេច កាតព្ទំ។ ឥន្ធំ កតំ កុសលញ្ហិ សម្បត្តិំ ឥធយាតិ ឥន្ធេនេច ឥទាតិ, តស្មា ចិត្តុប្បាទសមនន្តរមេច កល្យាណកម្មំ កាតព្ទ”ន្តិ ចត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ កាថមាហ –

១១៦។

“អភិត្វរេថ កល្យាណេ, បាបា ចិត្តំ តិចារយេ;

ទន្ធញ្ហិ ករោតោ បុញ្ញំ, បាបស្មិំ រមតី មនោ”តិ។

តត្ថ អភិត្វរេថាតិ តុរិតតុរិតំ សីឃសីឃំ ករេយ្យាតិ អត្ថោ។ គិហិនា ហិ “សលាកភត្តាទីសុ កិញ្ចិទេច កុសលំ ករិស្សាមី”តិ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ មមា អញ្ញេ ខ្ពកាសំ ន លភន្តិ, ឲចំ “អហំ បុរេ, អហំ បុរេ”តិ តុរិតតុរិតមេច កាតព្ទំ។ បព្ទជិតេន ចា ឧបជ្ឈាយចត្តាទីនិ ករោន្តេន អញ្ញស្ស ខ្ពកាសំ អទត្វា “អហំ បុរេ, អហំ បុរេ”តិ តុរិតតុរិតមេច កាតព្ទំ។ បាបា ចិត្តន្តិ កាយទុច្ចរិតាទិបាបកម្មតោ ចា អកុសលចិត្តុប្បាទតោ ចា សព្ទថាមេត ចិត្តំ តិចារយេ។ ទន្ធញ្ហិ ករោតោតិ យោ បន “ទស្សាមិ, ត ទស្សាមិ សម្បជ្ជិស្សតិ នុ ខោ មេ, ត”តិ ឲចំ ចិក្កល្លយគ្គេន កច្ឆន្តោ ចិយ ទន្ធំ បុញ្ញំ ករោតិ, តស្ស ឲកសាដកស្ស ចិយ មច្ឆេរសហស្សំ បាបំ ខ្ពកាសំ លភតិ។ អថស្ស បាបស្មិំ រមតី មនោ, កុសលកម្មករណកាលេយេច ហិ ចិត្តំ កុសលេ រមតិ, តតោ មុច្ចិត្វា បាបនិន្នមេច ហោតីតិ។

កាថាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ចូឡឯកសាដកព្រាហ្មណចត្ថុ បឋមំ។

២។ សេយ្យសកត្ថេរចត្ថុ

បាបញ្ចបុរិសោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សេយ្យសកត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ ហិ លាឡុទាយិត្ថេរស្ស សទ្ធិវិហារិកោ, អត្តនោ អនភិរតិំ តស្ស អារោចេត្វា តេន បឋមសង្ឃាទិសេសកម្មេ សមាទបិតោ ឧប្បន្នុប្បន្នាយ អនភិរតិយា តំ កម្មមកាសិ (បារា· ២៣៤)។ សត្ថា តស្ស កិរិយំ សុត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា “ឯវំ កិរ ត្វំ ករោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កស្មា ភារិយំ កម្មំ អកាសិ, អននុច្ឆវិកំ មោឃបុរិសា”តិ នានប្បការតោ គរហិត្វា សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេត្វា “ឯវរូបញ្ហិ កម្មំ ទិដ្ឋធម្មេបិ សម្បរាយេបិ ទុក្ខសំវត្តនិកមេវ ហោតី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១១៧·

“បាបញ្ចេ បុរិសោ កយិរា, ន នំ កយិរា បុនប្បុនំ;

ន តម្ហិ ឆន្ទំ កយិរាថ, ទុក្ខោ បាបស្ស ឧច្ចយោ”តិ។

តស្សត្ថោ – សចេ បុរិសោ សកិំ បាបកម្មំ ករេយ្យ, តង្ខណេយេវ បច្ចវេក្ខិត្វា “ឥទំ អប្បតិរូបំ ឱឡារិក”ន្តិ ន នំ កយិរា បុនប្បុនំ។ យោបិ តម្ហិ ឆន្ទោ វា រុចិ វា ឧប្បជ្ជេយ្យ, តម្បិ វិនោទេត្វា ន កយិរាថេវ។ កិំ ការណា? ទុក្ខោ បាបស្ស ឧច្ចយោ។ បាបស្ស ហិ ឧច្ចយោ វុឌ្ឍិ ឥធលោកេបិ សម្បរាយេបិ ទុក្ខមេវ អាវហតីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សេយ្យសកត្ថេរវត្ថុ ទុតិយំ។

៣· លាជទេវធីតាវត្ថុ

បុញ្ញញ្ចេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ លាជទេវធីតរំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ រាជគហេ សមុដ្ឋិតំ។

អាយស្មា ហិ មហាកស្សបោ បិប្ផលិគុហាយំ វិហរន្តោ សមាបត្តិំ សមាបជ្ជិត្វា សត្តមេ ទិវសេ វុដ្ឋាយ ទិព្ពេន ចក្ខុនា ភិក្ខាចារដ្ឋានំ ឱលោកេន្តោ ឯកំ សាលិខេត្តបាលិកំ ឥត្ថិំ សាលិសីសានិ គហេត្វា លាជេ ភជ្ជមានំ ទិស្វា “សទ្ធា នុ ខោ, អស្សទ្ធា”តិ ឧបធារេន្តោ “សទ្ធា”តិ ញត្វា “សក្ខិស្សតិ នុ ខោ មេ សង្គហំ កាតុំ, នោ”តិ ឧបធារេន្តោ “វិសារទា កុលធីតា មម សង្គហំ ករិស្សតិ, ករិត្វា ច បន មហាសម្បត្តិំ លភិស្សតី”តិ ញត្វា ចីវរំ បារុបិត្វា បត្តមាទាយ សាលិខេត្តសមីបេ អដ្ឋាសិ។ កុលធីតា ថេរំ ទិស្វាវ បសន្នចិត្តា បញ្ចវណ្ណាយ

បីតិយា ផុដ្ឋសរីរា “តិដ្ឋថ, ភន្តេ”តិ វត្វា លាជេ អាទាយ វេគេន គន្ត្វា ថេរស្ស បត្តេ អាកិរិត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, តុម្ហេហិ ទិដ្ឋធម្មស្ស ភាគិនី អស្ស”ន្តិ បត្ថនំ អកាសិ។ ថេរោ “ឯវំ ហោតូ”តិ អនុមោទនមកាសិ។ សាបិ ថេរំ វន្ទិត្វា អត្តនោ ទិន្នទានំ អាវជ្ជមានា និវត្តិ។ តាយ ច បន កេទារបរិយន្តេន គមនមគ្គេ ឯកស្មិំ ពិលេ ឃោរវិសោ សប្បោ និបន្នោ។ សោ ថេរស្ស កាសាយបដិច្ឆន្នំ ជង្ឃំ ឌំសិតុំ នាសក្ខិ។ ឥតរា បន អាវជ្ជមានា និវត្តន្តី តំ បទេសំ បាបុណិ។ សប្បោ ពិលា និក្ខមិត្វា តំ ឌំសិត្វា តត្ថេវ បាតេសិ។ សា បសន្នចិត្តេន កាលំ កត្វា តាវតិំសភវនេ តិំសយោជនិកេ កនកវិមានេ សុត្តប្បពុទ្ធា វិយ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតេន តិគាវុតេន អត្តភាវេន និព្ពត្តិ។ សា ទ្វាទសយោជនិកំ ឯកំ ទិព្ពវត្ថំ និវាសេត្វា ឯកំ បារុបិត្វា អច្ឆរាសហស្សបរិវុតា បុញ្ញកម្មប្បកាសនត្ថាយ សុវណ្ណលាជភរិតេន សុវណ្ណសរកេន បដិមណ្ឌិតេ វិមានទ្វារេ ឋិតា អត្តនោ សម្បត្តិំ ឱលោកេត្វា “កិំ នុ ខោ មេ កត្វា អយំ សម្បត្តិ លទ្ធា”តិ ទិព្ពេន ចក្ខុនា ឧបធារេន្តី “អយ្យស្ស មេ មហាកស្សបត្ថេរស្ស ទិន្នលាជនិស្សន្ទេន សា លទ្ធា”តិ អញ្ញាសិ។

សា ឯវំ បរិត្តេន កម្មេន ឯវរូបំ សម្បត្តិំ លភិត្វា “ន ទានិ មយា បមជ្ជិតុំ វដ្ដតិ, អយ្យស្ស វត្តបដិវត្តំ កត្វា ឥមំ សម្បត្តិំ ថាវរំ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា បុនទិវសេ កនកមយំ សម្មជ្ជនិញ្ច កចវរឆឌ្ឌនកញ្ច អាទាយ គន្ត្វា ថេរស្ស បរិវេណំ សម្មជ្ជិត្វា បានីយបរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋបេសិ។ ថេរោ តំ ទិស្វា “កេនចិ ទហរេន វា សាមណេរេន វា វត្តំ កតំ ភវិស្សតី”តិ សល្លក្ខេសិ។ សា ទុតិយទិវសេបិ តថេវ អកាសិ, ថេរោបិ តថេវ សល្លក្ខេសិ។ តតិយទិវសេ បន ថេរោ តស្សា សម្មជ្ជនិសទ្ទំ សុត្វា តាលច្ឆិទ្ទាទីហិ ច បវិដ្ឋំ សរីរោភាសំ ទិស្វា ទ្វារំ វិវរិត្វា “កោ ឯស សម្មជ្ជតី”តិ បុច្ឆិ។ “អហំ, ភន្តេ, តុម្ហាកំ ឧបដ្ឋាយិកា លាជទេវធីតា”តិ។ “ននុ មយ្ហំ ឯវំនាមិកា ឧបដ្ឋាយិកា នាម នត្ថី”តិ។ “អហំ, ភន្តេ, សាលិខេត្តំ រក្ខមានា លាជេ ទត្វា បសន្នចិត្តា និវត្តន្តី សប្បេន ទដ្ឋា កាលំ កត្វា តាវតិំសទេវលោកេ ឧប្បន្នា, មយា អយ្យំ និស្សាយ អយំ សម្បត្តិ លទ្ធា, ឥទានិបិ តុម្ហាកំ វត្តបដិវត្តំ កត្វា ‘សម្បត្តិំ ថាវរំ ករិស្សាមី’តិ អាគតាម្ហិ, ភន្តេ”តិ។ “ហិយ្យោបិ បរេបិ តយាវេតំ ឋានំ សម្មជ្ជិតំ, តយាវ បានីយភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបិត”ន្តិ។ “អាម, ភន្តេ”តិ។ “អបេហិ ទេវធីតេ, តយា កតំ វត្តំ កតំវ ហោតុ, ឥតោ បដ្ឋាយ ឥមំ ឋានំ មា អាគមី”តិ។ “ភន្តេ, មា មំ នាសេថ, តុម្ហាកំ វត្តំ កត្វា សម្បត្តិំ មេ ថិរំ កាតុំ ទេថា”តិ។ “អបេហិ ទេវធីតេ, មា មំ អនាគតេ ចិត្តពីជនិំ គហេត្វា និសិន្នេហិ ធម្មកថិកេហិ ‘មហាកស្សបត្ថេរស្ស កិរ ឯកា ទេវធីតា អាគន្ត្វា វត្តបដិវត្តំ កត្វា បានីយបរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋបេសី’តិ វត្តព្ពតំ ករិ, ឥតោ បដ្ឋាយ ឥធ មា អាគមិ, បដិក្កមា”តិ។ សា “មា មំ, ភន្តេ, នាសេថា”តិ បុនប្បុនំ យាចិយេវ។ ថេរោ “នាយំ មម វចនំ សុណាតី”តិ ចិន្តេត្វា “តុវំ បមាណំ ន ជានាសី”តិ អច្ឆរំ បហរិ។ សា តត្ថ សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តី អាកាសេ ឧប្បតិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ “ភន្តេ, មយា លទ្ធសម្បត្តិំ មា នាសេថ, ថាវរំ កាតុំ ទេថា”តិ រោទន្តី អាកាសេ អដ្ឋាសិ។

សត្ថា ជេតវនេ គន្ធកុដិយំ និសិន្នោវ តស្សា រោទិតសទ្ទំ សុត្វា ឱភាសំ ផរិត្វា ទេវធីតាយ សម្មុខេ និសីទិត្វា កថេន្តោ វិយ “ទេវធីតេ មម បុត្តស្ស កស្សបស្ស សំវរករណមេវ ភារោ, បុញ្ញត្ថិកានំ បន ‘អយំ នោ អត្ថោ’តិ សល្លក្ខេត្វា បុញ្ញករណមេវ ភារោ។ បុញ្ញករណញ្ហិ ឥធ ចេវ សម្បរាយេ ច សុខមេវា”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“បុញ្ញញ្ចេ បុរិសោ កយិរា, កយិរា នំ បុនប្បុនំ;

តម្ហិ ឆន្ទំ កយិរាថ, សុខោ បុញ្ញស្ស ឧច្ចយោ”តិ។

តស្សត្ថោ – សចេ បុរិសោ បុញ្ញំ ករេយ្យ, “ឯកវារំ មេ បុញ្ញំ កតំ, អលំ ឯត្តាវតា”តិ អនោរមិត្វា បុនប្បុនំ ករោថេវ។ តស្ស អករណក្ខណេបិ តស្មិំ បុញ្ញេ ឆន្ទំ រុចិំ ឧស្សាហំ ករោថេវ។ កិំ ការណា? សុខោ បុញ្ញស្ស ឧច្ចយោ។ បុញ្ញស្ស ហិ ឧច្ចយោ វុឌ្ឍិ ឥធលោកបរលោកសុខាវហនតោ សុខោតិ។

ទេសនាវសានេ ទេវធីតា បញ្ចចត្តាលីសយោជនដ្ឋានេ ឋិតាវ សោតាបត្តិផលំ បាបុណីតិ។

លាជទេវធីតាវត្ថុ តតិយំ។

៤. អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋិវត្ថុ

បាបោបិ បស្សតី ភទ្រន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អនាថបិណ្ឌិកំ អារព្ភ កថេសិ។

អនាថបិណ្ឌិកោ ហិ វិហារមេវ ឧទ្ទិស្ស ចតុបណ្ណាសកោដិធនំ ពុទ្ធសាសនេ វិកិរិត្វា សត្ថរិ ជេតវនេ វិហរន្តេ ទេវសិកំ តីណិ មហាឧបដ្ឋានានិ គច្ឆតិ, គច្ឆន្តោ ច “កិំ នុ ខោ អាទាយ អាគតោតិ សាមណេរា វា ទហរា វា ហត្ថម្បិ មេ ឱលោកេយ្យុ”ន្តិ តុច្ឆហត្ថោ នាម ន គតបុព្វោ។ បាតោវ គច្ឆន្តោ យាគុំ គាហាបេត្វា គច្ឆតិ, កតបាតរាសោ សប្បិនវនីតាទីនិ ភេសជ្ជានិ។ សាយន្ហសមយេ មាលាគន្ធវិលេបនវត្ថាទីនិ គាហាបេត្វា គច្ឆតិ។ ឯវំ និច្ចកាលមេវ ទិវសេ ទិវសេ ទានំ ទត្វា សីលំ រក្ខតិ។ អបរភាគេ ធនំ បរិក្ខយំ គច្ឆតិ។ វោហារូបជីវិនោបិស្ស ហត្ថតោ អដ្ឋារសកោដិធនំ ឥណំ គណ្ហិំសុ, កុលសន្តកាបិស្ស អដ្ឋារសហិរញ្ញកោដិយោ នទីតីរេ និទហិត្វា ឋបិតា ឧទកេន វុឡ្ហេ កូលេ សមុទ្ទំ បវិសិំសុ។ ឯវមស្ស អនុបុព្វេន ធនំ បរិក្ខយំ អគមាសិ។ សោ ឯវំភូតោបិ សង្ឃស្ស ទានំ ទេតិយេវ, បណីតំ បន កត្វា ទាតុំ ន សក្កោតិ។

សោ ឯកទិវសំ សត្ថារា “ទីយតិ បន តេ, គហបតិ, កុលេ ទាន”ន្តិ វុត្តេ “ទីយតិ, ភន្តេ, តញ្ច ខោ កណាជកំ ពិលង្គទុតិយ”ន្តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា, “គហបតិ, ‘លូខំ ទានំ ទេមី’តិ មា ចិន្តយិ។ ចិត្តស្មិញ្ហិ បណីតេ ពុទ្ធាទីនំ ទិន្នទានំ លូខំ នាម នត្ថិ, អបិច ត្វំ អដ្ឋន្នំ អរិយបុគ្គលានំ ទានំ ទេសិ, អហំ បន វេលាមកាលេ សកលជម្ពុទីបំ ឧន្នង្គលំ កត្វា មហាទានំ បវត្តយមានោបិ តិសរណគតម្បិ កញ្ចិ នាលត្ថំ, ទក្ខិណេយ្យា

ភាយ ឲចំ ទុល្លកា៍ ពន្ធា ‘ល្ទុចំ ខេយ ខាត’ត្តិ យា ថិត្តឃឹ”តិ ចត្វា ខេលិយបុត្តយស្ស (អ៍ ឥ៍ ៥៍១០) កេឆសិ៍ អឆស្ស ទ្វារកោដ្ឋកេ អឆិចត្វា ខេចតា សត្ថុទិ ខេច សត្ថុសាចកោសុ ច ពេហំ បថិសន្តេសុ តោសំ តេខេត សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តី, “ឃឆា ព្ពុខេយ ព្ពុយំ ពេហំ ត បថិសន្តិ, ពឆា កហបតិ បរិកិត្តិស្សាយឹ”តិ តំ ចត្តុកាយាបិ ព្ពុស្សរការេល កិច្ចិ ចត្តុំ ភាយក្លិ, ព្ពុខាតិ “បភាឃំ ទុក្ករេតា កហិញ្ញុស្សតិ ខេយ ចខត”ត្តិ ទត្តិភារេក ខេសដ្ឋិស្ស សិទិកព្ភុំ បថិសិត្វា អាកាសេស អដ្ឋាសិ៍ អឆ ខេសដ្ឋិ តំ ឌិស្វា “កោ ឲខេសា”តិ អាហ៍ អហំ តេ យហាខេសដ្ឋិ ចតុត្ថទ្វារកោដ្ឋកេ អឆិចត្វា ខេចតា, តុឃិញ្ញព្វុចាខោភត្វាឃ អាកតាតិ៍ តេត ហិ ព្វុចខេហីតិ៍ យហាខេសដ្ឋិ ពឃា បង្ហិយកាលំ អខភាខេលិកេត្វាច សយហាស្ស កោតយស្ស សាសខេត ខាហំ ឆតំ ថិប្បកិណ្ណំ, ព្ពុខាតិ ទុក្ករេតា ហុត្វាបិ តំ ត យុញ្ញសិខេយច, ឲចំ ចត្តយាខេតា កតិបិខេហខេតច ឃាសច្ឆាខភយត្តយ្យិ ត លកិស្សសិ , កិ តេ សយខោត កោតខេយត, អតិបរិញ្ញាកខេតា ព្វុខយិត្វា កយ្យុខេត្ត បខឃាខេខន្តា កុដុម្ពំ សណ្ឋាខេបហីតិ៍ អយំ ខេយ ពឃា ថិត្តព្វុចាខោតិ៍ អាយ, ខេសដ្ឋីតិ៍ កន្ធ, ភាហំ តាឌិសិតំ សខេតតបិ សហខេស្សតបិ សតសហខេស្សតបិ សក្កា កខេយ្យតុំ, អឃុត្តំ តេ ទុត្តំ, កំ ពឃា យយ ពេខេហ ចសយាភាឃ, សីឈំ សីឈំ ខេយ ឈខេទា តិក្ខយាហីតិ៍ សា ខេសាតាបត្តស្ស អរិយសាចកស្ស ចចតំ សុត្វា ខាតុំ អសក្កោន្តី ខារខេក អាខាឃ តិក្ខយិ, តិក្ខយិត្វា ច បត អញ្ញាត្ថ ចសតដ្ឋាតំ អលភយាភា “ខេសដ្ឋិ ឈយាខេបត្វា ពខេត្វច ចសិស្សាយឹ”តិ ភករបរិគ្គាហកំ ខេចបុត្តំ ឧបសង្កយិត្វា អត្តភា កតាបរាធំ អាចិក្ខិត្វា “ឲហិ, យំ ខេសដ្ឋិស្ស សត្តិកំ ខេគត្វា ឈយាខេបត្វា ចសតដ្ឋាតំ ខារខេបហី”តិ អាហ៍ ខេសា “អឃុត្តំ ពឃា ទុត្តំ, ភាហំ ពស្ស សត្តិកំ កត្តុំ ឧស្សហាយឹ”តិ តំ បដិក្ខិបិ៍ សា ចតុត្ថំ យហារាខាតំ សត្តិកំ កត្វា តេហិបិ បដិក្ខិត្តា សក្កំ ខេចរាខាតំ ឧបសង្កយិត្វា តំ បចត្តិំ អាចិក្ខិត្វា, “អហំ, ខេច, ចសតដ្ឋាតំ អលភយាភា ខារខេក ហខេត្វត កេហត្វា អភាឆា ថិចរាយិ, ចសតដ្ឋាតំ ខេយ ខារខេបហី”តិ សុដ្ឋុតរំ ឃាចិ៍

អឆ តំ ខេសា “អហម្បិ ពច ការណា ខេសដ្ឋិំ ចត្តុំ ត សក្ខិស្សាយិ, ឲកំ បត តេ ឧបាយំ កខេឆស្សាយឹ”តិ អាហ៍ សាធុ, ខេច, កខេឆហីតិ៍ កន្ធ, ខេសដ្ឋិខេតា អាឃុត្តកខេចសំ កខេហត្វា ខេសដ្ឋិស្ស ហត្ថខេតា បណ្ណំ អាខេរាខេបត្វា ខេចាហារុបឌ្ឍិហិ កហិតំ អដ្ឋារសកោដិធតំ អត្តខេតា អាតុភាខេចត ខេសាខេឆត្វា ពុច្ឆកព្ភុខេ បូខេទត្វា យហាសយុទ្ទេ បថិដ្ឋំ អដ្ឋារសកោដិធតំ អត្ថិ, អញ្ញាម្បិ អសុកដ្ឋាខេត ភាយ អស្សាយិកំ អដ្ឋារសកោដិធតំ អត្ថិ, តំ សត្តំ សំហរិត្វា ពស្ស ពុច្ឆកព្ភុខេ បូខេទត្វា ខេល្ហកយ្យំ កត្វា ឈយាខេបហីតិ៍ សា “សាធុ, ខេចា”តិ ទុត្តភខេឃខេតច តំ សត្តំ កត្វា បុត ពស្ស សិទិកព្ភុំ ព្វុភាសឃយាភា អាកាសេស ឆត្វា “កោ ឲខេសា”តិ ទុខេត្ត អហំ តេ ចតុត្ថទ្វារកោដ្ឋកេ អឆិចត្វា អន្ធពាលខេចតា, យឃា អន្ធពាលតាឃ ឃំ ពុយ្យាកំ សត្តិកេ កថិតំ, តំ ខេយ ឈយឆ៍ សក្កស្ស ហិ ខេយ ចខេតត ចតុបណ្ណាសកោដិធតំ សំហរិត្វា ពុច្ឆកព្ភុបូរំ ខេល្ហកយ្យំ កតំ, ចសតដ្ឋាតំ អលភយាភា កិលយាយឹតិ៍ អភាឆបិណ្ឌិកោ ថិខេត្តសិ – “អយំ ខេចតា ‘ខេល្ហកយ្យញ្ញ ខេយ កតំ’ត្តិ ចឆតិ, អត្តខេតា ច ខោសំ បដិខាភាតិ, សយ្យាសម្ពុទ្ធស្ស តំ ខស្សស្សាយឹ”តិ៍ ខេសា តំ សត្ថុ សត្តិកំ ខេគត្វា តាឃ កតកយ្យំ សត្ថុ អាខេរាខេចសិ៍ ខេចតា សត្ថុ បិខេទសុ សិខេសា តិបតិត្វា, “ភខេន្ត, ឃំ យឃា អន្ធពាលតាឃ ពុយ្យាកំ គុណេ អខាតិត្វា បិបកំ ចចតំ ទុត្តំ, តំ ខេយ ឈយឆា”តិ សត្ថារំ ឈយាខេបត្វា យហាខេសដ្ឋិំ ឈយាខេបសិ៍ សត្ថា កល្យាណបិបកាតំ កម្មាតំ ថិបិកចខេសត ខេសដ្ឋិខេញ្ញច ខេចតញ្ញ ព្វុចខេទខេន្តា “ព្ពុឆ, កហបតិ, បិបបុគ្គខេលាបិ ឃាច បិបំ ត បច្ចតិ, តាច ភ(ទ្រ)យ្យិ បស្សតិ៍ ឃខា បភស្ស បិបំ បច្ចតិ, ពខា បិបខេយច បស្សតិ៍ ភទ្របុគ្គខេលាបិ ឃាច ភទ្រំ ត បច្ចតិ, តាច បិបិតិ បស្សតិ៍ ឃខា បភស្ស ភទ្រំ បច្ចតិ, ពខា ភទ្រខេយច បស្សតី”តិ ចត្វា អត្តសន្ធិំ ឈខេដត្វា ឆយ្យុំ ខេខខេសខេន្តា ព្ពុយា កាឆា អភាសិ –

១១៩។

“បាបោបិ បស្សតី ភទ្រំ, យាវ បាបំ ន បច្ចតិ;

យទា ច បច្ចតី បាបំ, អថ បាបោ បាបានិ បស្សតិ។

១២០។

“ភទ្រោបិ បស្សតី បាបំ, យាវ ភទ្រំ ន បច្ចតិ;

យទា ច បច្ចតី ភទ្រំ, អថ ភទ្រោ ភទ្រានិ បស្សតី”តិ។

តត្ថ បាបោបីតិ កាយទុច្ចរិតាទិនា បាបកម្មេន យុត្តបុគ្គលោ។ សោបិ ហិ បុរិមសុចរិតានុភាវេន និព្ពត្តំ សុខំ អនុភវមានោ ភទ្រម្បិ បស្សតិ។ យាវ បាបំ ន បច្ចតីតិ យាវស្ស តំ បាបកម្មំ ទិដ្ឋធម្មេ វា សម្បរាយេ វា វិបាកំ ន ទេតិ។ យទា បនស្ស តំ ទិដ្ឋធម្មេ វា សម្បរាយេ វា វិបាកំ ទេតិ, អថ ទិដ្ឋធម្មេ វិវិធា កម្មការណា, សម្បរាយេ ច អបាយទុក្ខំ អនុភវន្តោ សោ បាបោ បាបានិយេវ បស្សតិ។ ទុតិយគាថាយបិ កាយសុចរិតាទិនា ភទ្រកម្មេន យុត្តោ ភទ្រោ។ សោបិ ហិ បុរិមទុច្ចរិតានុភាវេន និព្ពត្តំ ទុក្ខំ អនុភវមានោ បាបំ បស្សតិ។ យាវ ភទ្រំ ន បច្ចតីតិ យាវស្ស តំ ភទ្រំ កម្មំ ទិដ្ឋធម្មេ វា សម្បរាយេ វា វិបាកំ ន ទេតិ។ យទា បន តំ វិបាកំ ទេតិ, អថ ទិដ្ឋធម្មេ លាភសក្ការាទិសុខំ, សម្បរាយេ ច ទិព្ពសម្បត្តិសុខំ អនុភវមានោ សោ ភទ្រោ ភទ្រានិយេវ បស្សតីតិ។

ទេសនាវសានេ សា ទេវតា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តបរិសាយបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋិវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥។ អសញ្ញតបរិក្ខារភិក្ខុវត្ថុ

មាវមញ្ញេថ បាបស្សាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ អសញ្ញតបរិក្ខារំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ យំ កិញ្ចិ មញ្ចបីឋាទិភេទំ បរិក្ខារំ ពហិ បរិភុញ្ជិត្វា តត្ថេវ ឆឌ្ឌេតិ។ បរិក្ខារោ វស្សេនបិ អាតបេនបិ ឧបចិកាទីហិបិ វិនស្សតិ។ សោ ភិក្ខូហិ “ននុ, អាវុសោ, បរិក្ខារោ នាម បដិសាមិតព្ពោ”តិ វុត្តោ “អប្បកំ មយា កតំ, អាវុសោ, ឯតំ, ន ឯតស្ស ចិត្តំ

ອຕ຺ທິ, ນ ປິຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຕເຄຍ ຄເຣທາຕິ໌ ກິກ຺ຂ ຕສ຺ສ ກິຣິຍັ ສຕ຺ຖ ອາເຣາເຈສຸ໌ ສຕ຺ວາ ຕັ ປເກ຺ກາສາເປຕ຺ວາ “ສຈ຺ຈັ ກິຣ ຕ຺ວັ ກິກ຺ຂ ອຸຈັ ຄເຣາສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ໌ ເສາ ສຕ຺ວາຣາ ປຸຈ຺ຉິເຕາປິ “ກິ ອຸຕັ ກເກຈາ ອປຸເກັ ຍຆາ ຄຕັ, ນ ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕ ອຕ຺ທິ, ນາສ຺ສ ປິຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ຕເຄຍ ອເຈຍຍ຺ຍາເຕ຺ຕາ ອາຫ໌ ອຄ ຕັ ສຕ຺ວາ “ກິກ຺ຂຫິ ອຸຈັ ຄາຕຸັ ນ ຈຣ຺ຕິ, ປິປກຍຸ໋ ນາຍ ‘ອປຸເກ’ນ຺ຕິ ນ ອເຈຍຍ຺ຍິຕຕ຺ຕາ໌ ອເຊ຺ຍາກາເຣ ຌປິຕວິຍາຈິຈເຣຍຸຣົ ກາຂຕັ ເຂເຈ ຈສ຺ສເຕ຺ຕ ກິຈ຺ຍາປິ ອຸກວິຕ຺ຕາ ນ ປຸຣຕິ, ປຸນປຸຕັ ຈສ຺ສເຕ຺ຕ ປນ ປຸເຣຕເຈ, ອຸຈເຍຈັ ປິປັ ຄເຣາເຕ຺ຕາ ປຸກ຺ຄເລີ ອຕຸປຸເຕ຺ຕນ ຍທຕ຺ຕ ປິປຣາສິ ຄເຣາຕີ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ອຕຸສຕ຺ຖິ ຆເຣຕ຺ວາ ຌຍຸ໋ ເຂເສເຕ຺ຕາ ຊຸປັ ກາຈຍາຫ –

໑໑໓໌

“ຍາຈຍເຍ຺ຍາຆ ປິປສ຺ສ, ນ ຍຕ຺ຖັ ອາກຍິສ຺ສຕິ;

ຂຸຣວິຕ຺ຕິປິເຕນ, ຂຸຣກຸຍຸກ຺ກາປິ ປຸຣຕິ;

ວີເລີ ປຸຣຕິ ປິປສ຺ສ, ເຈາກັ ເຈາກຍ຺ຸ ອາຈິນ”ນ຺ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ຍາຈຍເຍ຺ຍາຆາຕິ ນ ອຈຂາເນຍ຺ຍ໌ ປິປສ຺ສາຕິ ປິປັ໌ ນ ຍຕ຺ຖັ ອາກຍິສ຺ສຕີຕິ “ອປຸຍຕ຺ຕກັ ເຍ ປິປກັ ຄຕັ, ກຄາ ອຸຕັ ຈິປຈ຺ຈິສ຺ສຕີ”ຕິ ອຸຈັ ປິປັ ນາຈຂາເນຍ຺ຍາຕິ ອເຕ຺ຖາ໌ ຂຸຣກຸຍຸກ຺ກາປີຕິ ເຂເຈ ຈສ຺ສເຕ຺ຕ ຍຸຣົ ຈິຈຣິຕ຺ວາ ຌປິຕັ ຍັ ກິຈ຺ຈິ ກຸລິລກາຂຕັ ຍຄາ ຕັ ອຸເກກສ຺ສາປິ ຂຸຣກວິຕ຺ຕເຕາ ນິປິເຕນ ອຕຸປຸເຕ຺ຕນ ປຸຣຕິ, ອຸຈັ ວີລປຸກ຺ຄເລີ ເຈາກັ ເຈາກຍ຺ຸ ປິປັ ອາຈິນເຕ຺ຕາ ຄເຣາເຕ຺ຕາ ຈເຍ຺ຍເຕ຺ຕາ ປິປສ຺ສ ປຸຣຕິເຍຈາຕິ ອເຕ຺ຖາ໌

ເຂສນາຈສາເນ ວຫຸ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸນິສຸ໌ ສຕ຺ວາປິ “ອເຊ຺ຍາກາເຣ ເສຍຸ ສຕ຺ຖິຕ຺ວາ ປຕິປາກຕິກັ ອກເຣາເຕ຺ຕາ ຊຸປັ ນາຍ ອາປຕ຺ຕິຍາປຕ຺ຖີ”ຕິ (ປາຈິ໌ ໑໐໙-໑໑໐) ສິກ຺ຂາປທັ ປຍ຺ຍາເປສີຕິ໌

ອສຍ຺ຍາຕປຣິກ຺ຂາຣກິກ຺ຂຈຕ຺ຖຸ ປຕ຺ຖມັ໌

໙໌ ວິຍອາລປິຄເຣເຍ຺ຈິຈຕ຺ຖຸ

ຍາຈຍເຍ຺ຍາຆປຸຍ຺ຍສ຺ສາຕິ ຊຸປັ ຌຍຸ໋ເຂສຕັ ສຕ຺ວາ ເຊຕຈເນ ຈິຫເຣເຕ຺ຕາ ວິຍອາລປິຄເຣເຍ຺ຈີ ອາຣຕ຺ຖ ຄເຆສິ໌

ອຸກສິ໋ວິຍາສຍເຍ ສາຈຕ຺ຖິຈາສິເນາ ຈກ຺ກວຕ຺ຖເຕນ ວຸຕ຺ຖປຸຍຸຕສ຺ສ ກິກ຺ຂສຍ຺ຍສ຺ສ ຊາຕັ ເຂຕ຺ຕິ໌ ອເຆກຂີຈສັ ສຕ຺ວາ ອຕຸເຍາຂຕັ ຄເຣາເຕ຺ຕາ

ឥទមាហ –

“ឧបាសកា ឥធេកច្ចោ អត្តនាវ ទានំ ទេតិ, បរំ ន សមាទបេតិ។ សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ ភោគសម្បទំ លភតិ, នោ បរិវារសម្បទំ។ ឯកច្ចោ អត្តនា ទានំ ន ទេតិ, បរំ សមាទបេតិ។ សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ បរិវារសម្បទំ លភតិ, នោ ភោគសម្បទំ។ ឯកច្ចោ អត្តនា ច ន ទេតិ, បរញ្ច ន សមាទបេតិ។ សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ នេវ ភោគសម្បទំ លភតិ, ន បរិវារសម្បទំ, វិឃាសាទោ ហុត្វា វិចរតិ។ ឯកច្ចោ អត្តនា ច ទេតិ, បរញ្ច សមាទបេតិ។ សោ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ ភោគសម្បទញ្ចេវ លភតិ, បរិវារសម្បទញ្ចា”តិ។

អថេកោ បណ្ឌិតបុរិសោ តំ ធម្មទេសនំ សុត្វា “អហោ អច្ឆរិយមិទំ ការណំ, អហំ ទានិ ឧភយសម្បត្តិនិព្ពត្តកំ កម្មំ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា សត្ថារំ ឧដ្ឋាយ គមនកាលេ អាហ – “ភន្តេ, ស្វេ អម្ហាកំ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ។ កិត្តកេហិ បន តេ ភិក្ខូហិ អត្ថោតិ? សព្ពភិក្ខូហិ, ភន្តេតិ។ សត្ថា អធិវាសេសិ។ សោបិ គាមំ បវិសិត្វា, “អម្មតាតា, មយា ស្វាតនាយ ពុទ្ធប្បមុខោ ភិក្ខុសង្ឃោ និមន្តិតោ, យោ យត្តកានំ ភិក្ខូនំ សក្កោតិ, សោ តត្តកានំ យាគុអាទីនំ អត្ថាយ តណ្ឌុលាទីនិ ទេតុ, ឯកស្មិំ ឋានេ បចាបេត្វា ទានំ ទស្សាមា”តិ ឧគ្ឃោសេន្តោ វិចរិ។

អថ នំ ឯកោ សេដ្ឋិ អត្តនោ អាបណទ្វារំ សម្បត្តំ ទិស្វា “អយំ អត្តនោ បហោនកេ ភិក្ខូ អនិមន្តេត្វា បន សកលវិហារំ សមាទបេន្តោ វិចរតី”តិ កុជ្ឈិត្វា “តយា គហិតភាជនំ អាហរា”តិ តីហិ អង្គុលីហិ គហេត្វា ថោកេ តណ្ឌុលេ អទាសិ, តថា មុគ្គេ, តថា មាសេ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ ពិឡាលបទកសេដ្ឋិ នាម ជាតោ, សប្បិផាណិតាទីនិ ទេន្តោបិ កដច្ឆុំ កុដេ បក្ខិបិត្វា ឯកតោ កោណំ កត្វា ពិន្ទុំ ពិន្ទុំ បគ្ឃរាបេន្តោ ថោកថោកមេវ អទាសិ។ ឧបាសកោ អវសេសេហិ ទិន្នំ ឯកតោ កត្វា ឥមិនា ទិន្នំ វិសុំយេវ អគ្គហេសិ។ សោ សេដ្ឋិ តស្ស កិរិយំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ ឯស មយា ទិន្នំ វិសុំ គណ្ហាតី”តិ ចិន្តេត្វា តស្ស បច្ឆតោ បច្ឆតោ ឯកំ ចូឡុបដ្ឋាកំ បហិណិ “គច្ឆ, យំ ឯស ករោតិ, តំ ជានាហី”តិ។ សោ គន្ត្វា “សេដ្ឋិស្ស មហប្ផលំ ហោតូ”តិ យាគុភត្តបូវានំ អត្ថាយ ឯកំ ទ្វេ តណ្ឌុលេ បក្ខិបិត្វា មុគ្គមាសេបិ តេលផាណិតាទិពិន្ទូនិបិ សព្ពភាជនេសុ បក្ខិបិ។ ចូឡុបដ្ឋាកោ គន្ត្វា សេដ្ឋិស្ស អារោចេសិ ។ តំ សុត្វា សេដ្ឋិ ចិន្តេសិ – “សចេ មេ សោ បរិសមជ្ឈេ អវណ្ណំ ភាសិស្សតិ, មម នាមេ គហិតមត្តេយេវ នំ បហរិត្វា មារេស្សាមី”តិ និវាសនន្តរេ ឆុរិកំ ពន្ធិត្វា បុនទិវសេ គន្ត្វា ភត្តគ្គេ អដ្ឋាសិ។ សោ បុរិសោ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិវិសិត្វា ភគវន្តំ អាហ – “ភន្តេ, មយា មហាជនំ សមាទបេត្វា ឥមំ ទានំ ទិន្នំ, តត្ថ សមាទបិតមនុស្សា អត្តនោ អត្តនោ ពលេន ពហុម្បិ ថោកម្បិ តណ្ឌុលាទីនិ អទំសុ, តេសំ សព្ពេសំ មហប្ផលំ ហោតូ”តិ។ តំ សុត្វា សោ សេដ្ឋិ ចិន្តេសិ – “អហំ ‘អសុកេន នាម អច្ឆរាយ គហេត្វា តណ្ឌុលាទីនិ ទិន្នានី’តិ មម នាមេ គហិតមត្តេ នំ មារេស្សាមី’តិ អាគតោ, អយំ បន សព្ពសង្គាហិកំ កត្វា ‘យេហិបិ នាឡិអាទីហិ មិនិត្វា ទិន្នំ, យេហិបិ អច្ឆរាយ គហេត្វា ទិន្នំ, សព្ពេសំ មហប្ផលំ ហោតូ’តិ វទតិ។ សចាហំ ឯវរូបំ ន ខមាបេស្សាមិ, ទេវទណ្ឌោ មម មត្ថកេ បតិស្សតី”តិ។ សោ តស្ស បាទមូលេ និបជ្ជិត្វា “ខមាហិ មេ, សាមី”តិ អាហ។ “កិំ ឥទ”ន្តិ ច តេន វុត្តេ សព្ពំ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ តំ កិរិយំ ទិស្វា សត្ថា “កិំ ឥទ”ន្តិ ទានវេយ្យាវដិកំ បុច្ឆិ។ សោ អតីតទិវសតោ បដ្ឋាយ សព្ពំ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ អថ នំ សត្ថា “ឯវំ កិរ សេដ្ឋី”តិ បុច្ឆិត្វា, “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ, “ឧបាសក, បុញ្ញំ នាម ‘អប្បក’ន្តិ ន អវមញ្ញិតព្វំ, មាទិសស្ស ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទានំ ទត្វា ‘អប្បក’ន្តិ ន អវមញ្ញិតព្វំ។ បណ្ឌិតមនុស្សា ហិ បុញ្ញំ ករោន្តា វិវដភាជនំ វិយ ឧទកេន អនុក្កមេន បុញ្ញេន បូរន្តិយេវា”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

᪁᪂᪂᪨

“ᨾᩣᩅᨾᨬ᩠ᨬᩮᨳ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩔ, ᨶ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩥ;

ᩏᨴᨻᩥᨶ᩠ᨴᩩᨶᩥᨸᩣᨲᩮᨶ, ᩏᨴᨠᩩᨾ᩠ᨽᩮᩣᨸᩥ ᨸᩪᩁᨲᩥ;

ᨵᩦᩁᩮᩣ ᨸᩪᩁᨲᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩔ, ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨳᩮᩣᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᨧᩥᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨾᨶᩩᩔᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨸ᩠ᨸᨠᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨿᩣ ᨠᨲᩴ, ᨶ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨸᩣᨠᨴᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩉᩴ ᨾᩴ ᨸᩔᩥᩔᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᩅᩤ ᨲᩴ ᨠᩉᩴ ᨸᩔᩥᩔᩤᨾᩥ, ᨠᨴᩤ ᩑᨲᩴ ᩅᩥᨸᨧ᩠ᨧᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨾᩣᩅᨾᨬ᩠ᨬᩮᨳ ᨶ ᩋᩅᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩏᨴᨻᩥᨶ᩠ᨴᩩᨶᩥᨸᩣᨲᩮᨶ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩴ ᨠᩩᩃᩣᩃᨽᩣᨩᨶᩴ ᨸᩪᩁᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨵᩦᩁᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨳᩮᩣᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩔ ᨸᩪᩁᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩈᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ, ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᩈᩣᨿᨸᩥ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ᪨

ᨻᩥᩊᩣᩃᨸᩤᨴᨠᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨴᩈ᩠ᨾᩴ᪨

᪑᪑᪨ ᨾᩉᩣᨵᨶᩅᩣᨱᩥᨩᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣᩅᩣᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨵᨶᩅᩣᨱᩥᨩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᨲᩔ ᨠᩥᩁ ᩅᩣᨱᩥᨩᩔ ᨣᩮᩉᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨧᩮᩣᩁᩣ ᩒᨲᩣᩁᩴ ᨣᩅᩮᩈᨾᩣᨶᩣ ᩒᨲᩣᩁᩴ ᨶ ᩃᨽᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨸᩁᩮᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᨠᨭᩈᨲᩣᨶᩥ ᨽᨱ᩠ᨯᩔ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨸᩮᩈᩥ – “ᩋᩉᩴ ᩋᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩅᩣᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᨿᩮ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ, ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩣ, ᨲᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩩ, ᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨶ ᨠᩥᩃᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨸᩥ ᨧᩮᩣᩁᩣ “ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭᩅᩥᨿᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣᨸᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭᩅᩥᨾᩩᨡᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩤᨾᩮ ᩅᩤᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᨿᩮᩣᨸᩥ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨣᩮᩣᨱᩈᨠᨭᩤᨴᩦᨶᩥ ᩈᩴᩅᩥᨴᩉᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩮᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨧᩮᩣᩁᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨲᩥᨧᩥᩁᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮ “ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨲᩔ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᨴᩥᩅᩈᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩉᩦ”ᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨸᩉᩥᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨣᩤᨾᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᩑᨠᩴ ᩈᩉᩤᨿᨠᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨠᨴᩤ ᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᨴ᩠ᩅᩦᩉᨲᩦᩉᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨶ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳᩔ ᩈᩮᩣ “ᨾᨿᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨧᩮᩣᩁᩣ ᩑᨲᩔᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨭᩅᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨣᨧ᩠ᨨ, ᩈᩦᨥᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮ ᩅᩣᩁᩮᨾᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩅᩣᨱᩥᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨧᩮᩣᩁᩮᩉᩥ, ᩅᩣᨱᩥᨩᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩣᨱᩥᨩᩔ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ

ទស្សាមី”តិ សោ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “កទា គមិស្សថា”តិ បុច្ឆិត្វា “តតិយទិវសេ”តិ វុត្តេ មយ្ហំ វចនំ ករោថ, អដវិយំ កិរ តុម្ហាកំ អត្ថាយ បញ្ចសតា ចោរា ឋិតា, មា តាវ គមិត្ថាតិ។ ត្វំ កថំ ជានាសីតិ? តេសំ អន្តរេ មម សហាយោ អត្ថិ, តស្ស មេ កថាយ ញាតន្តិ។ “តេន ហិ ‘កិំ មេ ឯត្តោ គតេនា’តិ និវត្តិត្វា គេហមេវ គមិស្សាមី”តិ អាហ។ តស្មិំ ចិរាយន្តេ បុន តេហិ ចោរេហិ បេសិតោ បុរិសោ អាគន្ត្វា តំ សហាយកំ បុច្ឆិត្វា តំ បវត្តិំ សុត្វា “និវត្តិត្វា គេហមេវ កិរ គមិស្សតី”តិ គន្ត្វា ចោរានំ អារោចេសិ។ តំ សុត្វា ចោរា តតោ និក្ខមិត្វា ឥតរស្មិំ មគ្គេ អដ្ឋំសុ, តស្មិំ ចិរាយន្តេ បុនបិ តេ ចោរា តស្ស សន្តិកំ បុរិសំ បេសេសុំ។ សោ តេសំ តត្ថ ឋិតការណំ ញត្វា បុន វាណិជស្ស អារោចេសិ។ វាណិជោ “ឥធាបិ មេ វេកល្លំ នត្ថិ, ឯវំ សន្តេ នេវ ឯត្តោ គមិស្សាមិ, ន ឥតោ, ឥធេវ ភវិស្សាមី”តិ ភិក្ខូនំ សន្តិកំ គន្ត្វា អាហ – “ភន្តេ, ចោរា កិរ មំ វិលុម្បិតុកាមា មគ្គេ ឋិតា, ‘បុន និវត្តិស្សតី’តិ សុត្វា ឥតរស្មិំ មគ្គេ ឋិតា, អហំ ឯត្តោ វា ឥតោ វា អគន្ត្វា ថោកំ ឥធេវ ភវិស្សាមិ, ភទន្តា ឥធេវ វសិតុកាមា វសន្តុ, គន្តុកាមា អត្តនោ រុចិំ ករោន្តូ”តិ។ ភិក្ខូ “ឯវំ សន្តេ មយំ និវត្តិស្សាមា”តិ វាណិជំ អាបុច្ឆិត្វា បុនទេវ សាវត្ថិំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសីទិំសុ។ សត្ថា “កិំ, ភិក្ខវេ, មហាធនវាណិជេន សទ្ធិំ ន គមិត្ថា”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ, មហាធនវាណិជស្ស វិលុម្បនត្ថាយ ទ្វីសុបិ មគ្គេសុ ចោរា បរិយុដ្ឋិំសុ, តេន សោ តត្ថេវ ឋិតោ, មយំ បន តំ អាបុច្ឆិត្វា អាគតា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, មហាធនវាណិជោ ចោរានំ អត្ថិតាយ មគ្គំ បរិវជ្ជេតិ, ជីវិតុកាមោ វិយ បុរិសោ ហលាហលំ វិសំ បរិវជ្ជេតិ, ភិក្ខុនាបិ ‘តយោ ភវា ចោរេហិ បរិយុដ្ឋិតមគ្គសទិសា’តិ ញត្វា បាបំ បរិវជ្ជេតុំ វដ្ដតី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១២៣។

“វាណិជោវ ភយំ មគ្គំ, អប្បសត្ថោ មហទ្ធនោ;

វិសំ ជីវិតុកាមោវ, បាបានិ បរិវជ្ជយេ”តិ។

តត្ថ ភយន្តិ ភាយិតព្ពំ, ចោរេហិ បរិយុដ្ឋិតត្តា សប្បដិភយន្តិ អត្ថោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យថា មហាធនវាណិជោ អប្បសត្ថោ សប្បដិភយំ មគ្គំ, យថា ច ជីវិតុកាមោ ហលាហលំ វិសំ បរិវជ្ជេតិ, ឯវំ បណ្ឌិតោ ភិក្ខុ អប្បមត្តកានិបិ បាបានិ បរិវជ្ជេយ្យាតិ។

ទេសនាវសានេ តេ ភិក្ខូ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណិំសុ, សម្បត្តមហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

មហាធនវាណិជវត្ថុ សត្តមំ។

ប៉។ កុក្កុដមិត្តនេសាទវត្ថុ

បាណិម្ហិ ចេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ កុក្កុដមិត្តំ នាម នេសាទំ អារព្ភ កថេសិ។

រាជគហេ កិរ ឯកា សេដ្ឋិធីតា វយប្បត្តា សត្តភូមិកបាសាទស្ស ឧបរិ សិរិគព្ភេ អារក្ខណត្ថាយ ឯកំ បរិចារិកំ ទត្វា មាតាបិតូហិ វាសិយមានា ឯកទិវសំ សាយណ្ហសមយេ វាតបានេន អន្តរវីថិំ ឱលោកេន្តី បញ្ច បាសសតានិ បញ្ច សូលសតានិ អាទាយ មិគេ វធិត្វា ជីវមានំ ឯកំ កុក្កុដមិត្តំ នាម នេសាទំ បញ្ច មិគសតានិ វធិត្វា តេសំ មំសេន មហាសកដំ បូរេត្វា សកដធុរេ និសីទិត្វា មំសវិក្កិណនត្ថាយ នគរំ បវិសន្តំ ទិស្វា តស្មិំ បដិពទ្ធចិត្តា បរិចារិកាយ ហត្ថេ បណ្ណាការំ ទត្វា "គច្ឆ, ឯតស្ស បណ្ណាការំ ទត្វា គមនកាលំ ញត្វា ឯហី"តិ បេសេសិ។ សា គន្ត្វា តស្ស បណ្ណាការំ ទត្វា បុច្ឆិ – "កទា គមិស្សសី"តិ? សោ "អជ្ជ មំសំ វិក្កិណិត្វា បាតោវ អសុកទ្វារេន និក្ខមិត្វា គមិស្សាមី"តិ អាហ។ សា តេន កថិតកថំ សុត្វា អាគន្ត្វា តស្សា អារោចេសិ។ សេដ្ឋិធីតា អត្តនោ គហេតព្ពយុត្តកំ វត្ថាភរណជាតំ សំវិទហិត្វា បាតោវ មលិនវត្ថំ និវាសេត្វា កុដំ អាទាយ ទាសីហិ សទ្ធឹ ឧទកតិត្ថំ គច្ឆន្តី វិយ និក្ខមិត្វា តំ ឋានំ គន្ត្វា តស្សាគមនំ ឱលោកេន្តី អដ្ឋាសិ។ សោបិ បាតោវ សកដំ បាជេន្តោ និក្ខមិ។ សា តស្ស បច្ឆតោ បច្ឆតោ បាយាសិ។ សោ តំ ទិស្វា "អហំ តំ 'អសុកស្ស នាម ធីតា'តិ ន ជានាមិ, មា មំ អនុពន្ធិ, អម្មា"តិ អាហ។ "ន មំ ត្វំ បក្កោសសិ, អហំ អត្តនោ ធម្មតាយ អាគច្ឆាមិ, ត្វំ តុណ្ហីភូតោ អត្តនោ សកដំ បាជេហី"តិ។ សោ បុនប្បុនំ តំ និវារេតិយេវ។ អថ នំ សា អាហ – "សាមិ, សិរី នាម អត្តនោ សន្តិកំ អាគច្ឆន្តី និវារេតុំ ន វដ្ដតី"តិ។ សោ តស្សា និស្សំសយេន អាគមនការណំ ញត្វា តំ សកដំ អារោបេត្វា អគមាសិ។ តស្សា មាតាបិតរោ ឥតោ ចិតោ ច បរិយេសាបេត្វា អបស្សន្តា "មតា ភវិស្សតី"តិ មតកភត្តំ ករឹសុ។ សាបិ តេន សទ្ធឹ សំវាសមន្វាយ បដិបាដិយា សត្ត បុត្តេ វិជាយិត្វា តេ វយប្បត្តេ ឃរពន្ធនេន ពន្ធិ។

អថេកទិវសំ សត្ថា បច្ចូសសមយេ លោកំ វោលោកេន្តោ កុក្កុដមិត្តំ សបុត្តំ សសុណិសំ អត្តនោ ញាណជាលស្ស អន្តោ បវិដ្ឋំ ទិស្វា, "កិំ នុ ខោ ឯត"ន្តិ ឧបធារេន្តោ តេសំ បន្នរសន្នម្បិ សោតាបត្តិមគ្គស្ស ឧបនិស្សយំ ទិស្វា បាតោវ បត្តចីវរំ អាទាយ តស្ស បាសដ្ឋានំ អគមាសិ។ តំ ទិវសំ បាសេ ពទ្ធោ ឯកមិគោបិ នាហោសិ។ សត្ថា តស្ស បាសមូលេ បទវលញ្ជំ ទស្សេត្វា បុរតោ ឯកស្ស គុម្ពស្ស ហេដ្ឋា ឆាយាយំ និសីទិ។ កុក្កុដមិត្តោ បាតោវ ធនុំ អាទាយ បាសដ្ឋានំ គន្ត្វា អាទិតោ បដ្ឋាយ បាសេ ឱលោកយមានោ បាសេ ពទ្ធំ ឯកម្បិ មិគំ អទិស្វា សត្ថុ បទវលញ្ជំ អទ្ទស។ អថស្ស ឯតទហោសិ – "កោ មយ្ហំ ពទ្ធមិគេ មោចេន្តោ វិចរតី"តិ។ សោ សត្ថរិ អាឃាតំ ពន្ធិត្វា គច្ឆន្តោ គុម្ពមូលេ និសិន្នំ សត្ថារំ ទិស្វា, "ឥមិនា មម មិគា មោចិតា ភវិស្សន្តិ, មារេស្សាមិ ន"ន្តិ ធនុំ អាកឌ្ឍិ។ សត្ថា ធនុំ អាកឌ្ឍិតុំ អទាសិ, វិស្សជ្ជេតុំ បន នាទាសិ។ សោ នេវ វិស្សជ្ជេតុម្បិ ឱរោបេតុម្បិ អសក្កោន្តោ ផាសុកាហិ ភិជ្ជន្តីហិ វិយ មុខតោ ខេឡេន បគ្ឃរន្តេន កិលន្តរូបោ អដ្ឋាសិ។ អថស្ស បុត្តា គេហំ គន្ត្វា "បិតា នោ ចិរាយតិ, កិំ នុ ខោ ឯត"ន្តិ វត្វា "គច្ឆថ, តាតា, បិតុ សន្តិក"ន្តិ មាតរា បេសិតា ធនូនិ អាទាយ គន្ត្វា បិតរំ តថាឋិតំ ទិស្វា "អយំ នោ បិតុ បច្ចាមិត្តោ ភវិស្សតី"តិ សត្តបិ ជនា ធនូនិ អាកឌ្ឍិត្វា ពុទ្ធានុភាវេន យថា នេសំ បិតា ឋិតោ, តថេវ អដ្ឋំសុ។ អថ នេសំ មាតា "កិំ នុ ខោ មេ បុត្តាបិ ចិរាយន្តី"តិ វត្វា សត្តហិ សុណិសាហិ សទ្ធឹ គន្ត្វា តេ តថាឋិតេ ទិស្វា "កស្ស នុ ខោ ឥមេ ធនូនិ អាកឌ្ឍិត្វា ឋិតា"តិ ឱលោកេន្តី សត្ថារំ ទិស្វា ពាហា បគ្គយ្ហ – "មា មេ បិតរំ នាសេថ, មា មេ បិតរំ នាសេថា"តិ មហាសទ្ទមកាសិ។ កុក្កុដមិត្តោ តំ សទ្ទំ សុត្វា ចិន្តេសិ – "នដ្ឋោ វតម្ហិ, សសុរោ កិរ មេ ឯស, អហោ មយា ភារិយំ កម្មំ កត"ន្តិ។ បុត្តាបិស្ស "អយ្យកោ កិរ នោ ឯស, អហោ ភារិយំ កម្មំ កត"ន្តិ ចិន្តយឹសុ។ កុក្កុដមិត្តោ "អយំ មយ្ហំ សសុរោ មេ"តិ មេត្តចិត្តំ

ឧបដ្ឋបេសិ, បុត្តាបិស្ស “អយ្យកោ នោ”តិ មេត្តចិត្ត ឧបដ្ឋបេសុំ។ អថ តេ នេសំ មាតា សេដ្ឋិធីតា “ខិប្បំ ធនូនិ ឆឌ្ឌេត្វា បិតរំ មេ ខមាបេថា”តិ អាហ។

សត្ថា តេសំ មុទុចិត្តតំ ញត្វា ធនុំ ឱតារេតុំ អទាសិ។ តេ សព្ពេ សត្ថារំ វន្ទិត្វា “ខមថ នោ, ភន្តេ”តិ ខមាបេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ អថ នេសំ សត្ថា អនុបុព្ពិំ កថំ កថេសិ។ ទេសនាវសានេ កុក្កុដមិត្តោ សទ្ធិំ បុត្តេហិ ចេវ សុណិសាហិ ច អត្តបញ្ចទសមោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ។ សត្ថា បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ វិហារំ អគមាសិ។ អថ នំ អានន្ទត្ថេរោ បុច្ឆិ – “ភន្តេ, កហំ គមិត្ថា”តិ។ “កុក្កុដមិត្តស្ស សន្តិកំ, អានន្ទា”តិ។ “បាណាតិបាតកម្មស្ស តេ, ភន្តេ, អការកោ កតោ”តិ។ “អាមានន្ទ, សោ អត្តបញ្ចទសមោ អចលសទ្ធាយ បតិដ្ឋាយ តីសុ រតនេសុ និក្កង្ខោ ហុត្វា បាណាតិបាតកម្មស្ស អការកោ ជាតោ”តិ។ ភិក្ខូ អាហំសុ – “ននុ, ភន្តេ, ភរិយាបិស្ស អត្ថី”តិ។ “អាម, ភិក្ខវេ, សា កុលគេហេ កុមារិកា ហុត្វា សោតាបត្តិផលំ បត្តា”តិ។ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “កុក្កុដមិត្តស្ស កិរ ភរិយា កុមារិកាកាលេ ឯវ សោតាបត្តិផលំ បត្វា តស្ស គេហំ គន្ត្វា សត្ត បុត្តេ លភិ, សា ឯត្តកំ កាលំ សាមិកេន ‘ធនុំ អាហរ, សរេ អាហរ, សត្តិំ អាហរ, សូលំ អាហរ, ជាលំ អាហរា’តិ វុច្ចមានា តានិ អទាសិ។ សោបិ តាយ ទិន្នានិ អាទាយ គន្ត្វា បាណាតិបាតំ ករោតិ, កិំ នុ ខោ សោតាបន្នាបិ បាណាតិបាតំ ករោន្តី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ន, ភិក្ខវេ, សោតាបន្នា បាណាតិបាតំ ករោន្តិ, សា បន ‘សាមិកស្ស វចនំ ករោមី’តិ តថា អកាសិ។ ‘ឥទំ គហេត្វា ឯស គន្ត្វា បាណាតិបាតំ ករោតូ’តិ តស្សា ចិត្តំ នត្ថិ។ បាណិតលស្មិំ វណេ អសតិ វិសំ គណ្ហន្តស្ស តំ វិសំ អនុឌហិតុំ ន សក្កោតិ, ឯវមេវ អកុសលចេតនាយ អភាវេន បាបំ អករោន្តស្ស ធនុអាទីនិ នីហរិត្វា ទេន្តោបិ បាបំ នាម ន ហោតី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១២៤។

“បាណិម្ហិ ចេ វណោ នាស្ស, ហរេយ្យ បាណិនា វិសំ;

នាព្ពណំ វិសមន្វេតិ, នត្ថិ បាបំ អកុព្ពតោ”តិ។

តត្ថ នាស្សាតិ ន ភវេយ្យ។ ហរេយ្យាតិ ហរិតុំ សក្កុណេយ្យ។ កិំ ការណា? យស្មា នាព្ពណំ វិសមន្វេតិ អព្ពណញ្ហិបាណិំ វិសំ អនុគន្តុំ ន សក្កោតិ, ឯវមេវ ធនុអាទីនិ នីហរិត្វា ទេន្តស្សាបិ អកុសលចេតនាយ អភាវេន បាបំ អកុព្ពតោ បាបំ នាម នត្ថិ, អព្ពណំ បាណិំ វិសំ វិយ នាស្ស ចិត្តំ បាបំ អនុគច្ឆតីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

អបរេន សមយេន ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “កោ នុ ខោ កុក្កុដមិត្តស្ស សបុត្តស្ស សសុណិសស្ស សោតាបត្តិមគ្គស្ស ឧបនិស្សយោ, កេន ការណេន នេសាទកុលេ និព្ពត្តោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ , ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, ភិក្ខវេ, អតីតេ កស្សបទសពលស្ស ធាតុចេតិយំ បតិដ្ឋហន្តា ឯវមាហំសុ – “កិំ នុ ខោ ឥមស្ស ចេតិយស្ស មត្តិកា ភវិស្សតិ, កិំ ឧទក”ន្តិ។ អថ នេសំ ឯតទហោសិ – “ហរិតាលមនោសិលា មត្តិកា ភវិស្សតិ, តិលតេលំ ឧទក”ន្តិ។ តេ ហរិតាលមនោសិលា កោដ្ដេត្វា តិលតេលេន សំសន្ទិត្វា ឥដ្ឋកាយ ឃដេត្វា សុវណ្ណេន ខចិត្វា អន្តោ ចិនិំសុ, ពាហិរមុខេ បន ឯកគ្ឃនសុវណ្ណិដ្ឋកាវ អហេសុំ។ ឯកេកា សតសហស្សគ្ឃនិកា អហោសិ។ តេ យាវ ធាតុនិធានា ចេតិយេ និដ្ឋិតេ ចិន្តយិំសុ – “ធាតុនិធានកាលេ ពហុនា ធនេន អត្ថោ, កំ នុ ខោ ជេដ្ឋកំ ករោមា”តិ។

អថេកោ គាមវាសិកោ សេដ្ឋិ “អហំ ជេដ្ឋកោ ភវិស្សាមី”តិ ធាតុនិធានេ ឯកំ ហិរញ្ញកោដិំ បក្ខិបិ។ តំ ទិស្វា រដ្ឋវាសិនោ “អយំ នគរសេដ្ឋិ ធនមេវ សំហរតិ, ឯវរូបេ ចេតិយេ ជេដ្ឋកោ ភវិតុំ ន សក្កោតិ, គាមវាសី បន កោដិធនំ បក្ខិបិត្វា ជេដ្ឋកោ ជាតោ”តិ ឧជ្ឈាយិំសុ។ សោ តេសំ កថំ សុត្វា “អហំ ទ្វេ កោដិយោ ទត្វា ជេដ្ឋកោ ភវិស្សាមី”តិ ទ្វេ កោដិយោ អទាសិ។ ឥតរោ “អហមេវ ជេដ្ឋកោ ភវិស្សាមី”តិ តិស្សោ កោដិយោ អទាសិ។ ឯវំ វឌ្ឍេត្វា វឌ្ឍេត្វា នគរវាសី អដ្ឋ កោដិយោ អទាសិ។ គាមវាសិនោ បន គេហេ នវកោដិធនមេវ អត្ថិ, នគរវាសិនោ ចត្តាលីសកោដិធនំ។ តស្មា គាមវាសី ចិន្តេសិ – “សចាហំ នវ កោដិយោ ទស្សាមិ, អយំ ‘ទស កោដិយោ ទស្សាមី’តិ វក្ខតិ, អថ មេ និទ្ធនភាវោ បញ្ញាយិស្សតី”តិ។ សោ ឯវមាហ – “អហំ ឯត្តកញ្ច ធនំ ទស្សាមិ, សបុត្តទារោ ច ចេតិយស្ស ទាសោ ភវិស្សាមី”តិ សត្ត បុត្តេ សត្ត សុណិសាយោ ភរិយញ្ច គហេត្វា អត្តនា សទ្ធិំ ចេតិយស្ស និយ្យាតេសិ។ រដ្ឋវាសិនោ “ធនំ នាម សក្កា ឧប្បាទេតុំ, អយំ បន សបុត្តទារោ អត្តានំ និយ្យាតេសិ, អយមេវ ជេដ្ឋកោ ហោតូ”តិ តំ ជេដ្ឋកំ ករិំសុ។ ឥតិ តេ សោឡសបិ ជនា ចេតិយស្ស ទាសា អហេសុំ។ រដ្ឋវាសិនោ បន តេ ភុជិស្សេ អកំសុ។ ឯវំ សន្តេបិ ចេតិយមេវ បដិជគ្គិត្វា យាវតាយុកំ ឋត្វា តតោ ចុតា ទេវលោកេ និព្ពត្តិំសុ។ តេសុ ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ ទេវលោកេ វសន្តេសុ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ ភរិយា តតោ ចវិត្វា រាជគហេ សេដ្ឋិធីតា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ សា កុមារិកាវ ហុត្វា សោតាបត្តិផលំ បាបុណិ។ អទិដ្ឋសច្ចស្ស បន បដិសន្ធិ នាម ភារិយាតិ តស្សា សាមិកោ បុរិមត្តភាវតោ គន្ត្វា នេសាទកុលេ និព្ពត្តិ។ តស្ស សហ ទស្សនេនេវ សេដ្ឋិធីតាយ បុព្ពសិនេហោ អជ្ឈោត្ថរិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“បុព្ពេវ សន្និវាសេន, បច្ចុប្បន្នហិតេន វា;

ឯវំ តំ ជាយតេ បេមំ, ឧប្បលំវ យថោទកេ”តិ។ (ជា។ ១។២។១៧៤);

សា បុព្ពសិនេហេនេវ នេសាទកុលំ អគមាសិ។ បុត្តាបិស្សា ទេវលោកា ចវិត្វា តស្សា ឯវ កុច្ឆិស្មិំ បដិសន្ធិំ គណ្ហិំសុ, សុណិសាយោបិស្សា តត្ថ តត្ថ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តា តេសំយេវ គេហំ អគមំសុ។ ឯវំ តេ សព្ពេបិ តទា ចេតិយំ បដិជគ្គិត្វា តស្ស កម្មស្សានុភាវេន សោតាបត្តិផលំ បត្តាតិ។

កុក្កុដមិត្តនេសាទវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩។ កោកសុនខលុទ្ទកវត្ថុ

យោ អប្បទុដ្ឋស្សាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោកំ នាម សុនខលុទ្ទកំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ឯកទិវសំ បុព្ពណ្ហសមយេ ធនុំ អាទាយ សុនខបរិវុតោ អរញ្ញំ គច្ឆន្តោ អន្តរវីថិយំ ឯកំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តំ ភិក្ខុំ ទិស្វា កុជ្ឈិត្វា "កាឡកណ្ណិ មេ ទិដ្ឋោ, អជ្ជ កិញ្ចិ ន លភិស្សាមី"តិ ចិន្តេត្វា បក្កាមិ។ ថេរោបិ គាមេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា កតភត្តកិច្ចោ បុន វិហារំ បាយាសិ។ ឥតរោបិ អរញ្ញេ វិចរិត្វា កិញ្ចិ អលភិត្វា បច្ចាគច្ឆន្តោ បុន ថេរំ ទិស្វា "អជ្ជាហំ ឥមំ កាឡកណ្ណិំ ទិស្វា អរញ្ញំ គតោ កិញ្ចិ ន លភិំ, ឥទានិ មេ បុនបិ អភិមុខោ ជាតោ, សុនខេហិ តំ ខាទាបេស្សាមី"តិ សញ្ញំ ទត្វា សុនខេ វិស្សជ្ជេសិ។ ថេរោបិ "មា ឯវំ ករិ ឧបាសកា"តិ យាចិ។ សោ "អជ្ជាហំ តវ សម្មុខីភូតត្តា កិញ្ចិ នាលត្ថំ, បុនបិ មេ សម្មុខីភាវមាគតោសិ, ខាទាបេស្សាមេវ ត"ន្តិ វត្វា សុនខេ ឧយ្យោជេសិ។ ថេរោ វេគេន ឯកំ រុក្ខំ អភិរុហិត្វា បុរិសប្បមាណេ ឋានេ និសីទិ។ សុនខា រុក្ខំ បរិវារេសុំ។ លុទ្ទកោ គន្ត្វា "រុក្ខំ អភិរុហន្តោបិ មេ ន មោក្ខសី"តិ តំ សរតុណ្ឌេន បាទតលេ វិជ្ឈិ។ ថេរោ "មា ឯវំ ករោហី"តិ តំ យាចតេវ។ ឥតរោ តស្ស យាចនំ អនាទិយិត្វា បុនប្បុនំ វិជ្ឈតេវ។ ថេរោ ឯកស្មិំ បាទតលេ វិជ្ឈិយមានេ តំ ឧក្ខិបិត្វា ទុតិយំ បាទំ ឱលម្ពិត្វា តស្មិំ វិជ្ឈិយមានេ តម្បិ ឧក្ខិបតិ, ឯវមស្ស សោ យាចនំ អនាទិយិត្វាវ ទ្វេបិ បាទតលានិ វិជ្ឈតេវ។ ថេរស្ស សរីរំ ឧក្កាហិ អាទិត្តំ វិយ អហោសិ។ សោ វេទនាប្បត្តោ ហុត្វា សតិំ បច្ចុបដ្ឋាបេតុំ នាសក្ខិ, បារុតចីវរំ ភស្សន្តម្បិ ន សល្លក្ខេសិ។ តំ បតមានំ កោកំ សីសតោ បដ្ឋាយ បរិក្ខិបន្តមេវ បតិ។ សុនខា "ថេរោ បតិតោ"តិ សញ្ញាយ ចីវរន្តរំ បវិសិត្វា អត្តនោ សាមិកំ លុញ្ចិត្វា ខាទន្តា អដ្ឋិមត្តាវសេសំ ករិំសុ។ សុនខា ចីវរន្តរតោ និក្ខមិត្វា ពហិ អដ្ឋំសុ។

អថ នេសំ ថេរោ ឯកំ សុក្ខទណ្ឌកំ ភញ្ជិត្វា ខិបិ។ សុនខា ថេរំ ទិស្វា "សាមិកោវ អម្ហេហិ ខាទិតោ"តិ ញត្វា អរញ្ញំ បវិសិំសុ។ ថេរោ កុក្កុច្ចំ ឧប្បាទេសិ "មម ចីវរន្តរំ បវិសិត្វា ឯស នដ្ឋោ, អរោគំ នុ ខោ មេ សីល"ន្តិ។ សោ រុក្ខា ឱតរិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា អាទិតោ បដ្ឋាយ សព្ពំ តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា – "ភន្តេ, មម ចីវរំ និស្សាយ សោ ឧបាសកោ នដ្ឋោ, កច្ចិ មេ អរោគំ សីលំ, អត្ថិ មេ សមណភាវោ"តិ បុច្ឆិ។ សត្ថា តស្ស វចនំ សុត្វា "ភិក្ខុ អរោគំ តេ សីលំ, អត្ថិ តេ សមណភាវោ, សោ អប្បទុដ្ឋស្ស បទុស្សិត្វា វិនាសំ បត្តោ, ន កេវលញ្ច ឥទានេវ, អតីតេបិ អប្បទុដ្ឋានំ បទុស្សិត្វា វិនាសំ បត្តោយេវា"តិ វត្វា តមត្ថំ បកាសេន្តោ អតីតំ អាហរិ –

អតីតេ កិរេកោ វេជ្ជោ វេជ្ជកម្មត្ថាយ គាមំ វិចរិត្វា កិញ្ចិ កម្មំ អលភិត្វា ឆាតជ្ឈត្តោ និក្ខមិត្វា គាមទ្វារេ សម្ពហុលេ កុមារកេ កីឡន្តេ ទិស្វា "ឥមេ សប្បេន ឌំសាបេត្វា តិកិច្ឆិត្វា អាហារំ លភិស្សាមី"តិ ឯកស្មិំ រុក្ខពិលេ សីសំ នីហរិត្វា និបន្នំ សប្បំ ទស្សេត្វា, "អម្ភោ, កុមារកា ឯសោ សាឡិកបោតកោ, គណ្ហថ ន"ន្តិ អាហ។ អថេកោ កុមារកោ សប្បំ គីវាយំ ទឡ្ហំ គហេត្វា នីហរិត្វា តស្ស សប្បភាវំ ញត្វា វិរវន្តោ អវិទូរេ ឋិតស្ស វេជ្ជស្ស មត្ថកេ ខិបិ។ សប្បោ វេជ្ជស្ស ខន្ធដ្ឋិកំ បរិក្ខិបិត្វា ទឡ្ហំ ឌំសិត្វា តត្ថេវ ជីវិតក្ខយំ

ປິເປສິ, ເອວເມວ ໂກໂກ ສຸນຂລຸທ຺ທໂກ ປຸເພ຺ພປິ ອປ຺ປທ຺ຸຏ຺ຐສ຺ສ ປທຸສ຺ສິຕ຺ວາ ວິນາສໍ ປເຕ຺ຕາເຍວາຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອນຸສນ຺ຘິໍ ຆເຏຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໒໕.

“ໂຍ ອປ຺ປທ຺ຸຏ຺ຐສ຺ສ ນຣສ຺ສ ທຸສ຺ສຕິ, ສຸທ຺ຘສ຺ສ ໂປສສ຺ສ ອນງ຺ຄຓສ຺ສ;

ຕເມວ ພາລໍ ປເຈ຺ຈຕິ ປາປໍ, ສຸຂຸໂມ ຣໂຊ ປຏິວາຕໍວ ຂິຕ຺ໂຕ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອປ຺ປທ຺ຸຏ຺ຐສ຺ສາຕິ ອຕ຺ຕໂນ ວາ ສພ຺ພສຕ຺ຕານໍ ວາ ອທ຺ຸຏ຺ຐສ຺ສ. ນຣສ຺ສາຕິ ສຕ຺ຕສ຺ສ. ທຸສ຺ສຕີຕິ ອປຣຊ຺ຌຕິ. ສຸທ຺ຘສ຺ສາຕິ ນິຣປຣາຘສ຺ສ. ໂປສສ຺ສາຕິ ອິທມ຺ປິ ອປເຣນາກາເຣນ ສຕ຺ຕາຘິວຈນເມວ. ອນງ຺ຄຓສ຺ສາຕິ ນິກ຺ກິເລສສ຺ສ. ປເຈ຺ຈຕີຕິ ປຕິເອຕິ. ປຏິວາຕນ຺ຕິ ຍຖາ ເອເກນ ປຸຣິເສນ ປຏິວາເຕ ຐິຕໍ ປຫຣິຕຸກາມຕາຍ ຂິຕ຺ໂຕ ສຸຂຸໂມ ຣໂຊຕິ ຕເມວ ປຸຣິສໍ ປເຈ຺ຈຕິ, ຕເສ຺ສວ ອຸປຣິ ປຕຕິ, ເອວເມວ ໂຍ ປຸຄ຺ຄໂລ ອປທ຺ຸຏ຺ຐສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ປາຓິປ຺ປຫາຣາທີນິ ເທນ຺ໂຕ ປທຸສ຺ສຕິ, ຕເມວ ພາລໍ ທິເຏ຺ຐວ ຘເມ຺ມ, ສມ຺ປຣາເຍ ວາ ນິຣຍາທີສຸ ວິປເຈ຺ຈມານໍ ຕໍ ປາປໍ ວິປາກທຸກ຺ຂວເສນ ປເຈ຺ຈຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເທສນາວສາເນ ໂສ ພິກ຺ຂຸ ອຣຫເຕ຺ຕ ປຕິຏ຺ຐຫິ, ສມ຺ປຕ຺ຕປຣິສາຍປິ ສາຕ຺ຖິກາ ຘມ຺ມເທສນາ ອໂຫສີຕິ.

ໂກກສຸນຂລຸທ຺ທກວຕ຺ຖຸ ນວມໍ.

໑໐. ມຓິກາຣກຸລູປກຕິສ຺ສເຕ຺ຖຣວຕ຺ຖຸ

ຄພ຺ຠເມເກຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ມຓິກາຣກຸລູປກໍ ຕິສ຺ສເຕ຺ຖຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ.

ໂສ ກິຣ ເຖໂຣ ເອກສ຺ສ ມຓິກາຣສ຺ສ ກຸເລ ທ຺ວາທສ ວສ຺ສານິ ພຸຎ຺ຊິ. ຕສ຺ມິໍ ກຸເລ ຊຍມ຺ປຕິກາ ມາຕາປິຕຸຏ຺ຐາເນ ຐຕ຺ວາ ເຖຣໍ ປຏິຊຄ຺ຄິໍສຸ. ອເຖກທິວສໍ ໂສ ມຓິກາໂຣ ເຖຣສ຺ສ ປຸຣໂຕ ມໍສໍ ຈິນ຺ທນ຺ໂຕ ນິສິນ຺ໂນ ໂຫຕິ. ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ຣາຊາ ປເສນທິ ໂກສໂລ ເອກໍ ມຓິຣຕນໍ “ອິມໍ ໂຘວິຕ຺ວາ ວິຊ຺ຌິຕ຺ວາ ປຫິຓຕູ”ຕິ ເປເສສິ. ມຓິກາໂຣ ສໂລຫິເຕເນວ ຫເຕ຺ຖນ ຕໍ ປຏິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ເປຬາຍ ອຸປຣິ ຐເປຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖໂຘວນຕ຺ຖໍ ອນ຺ໂຕ ປາວິສິ. ຕສ຺ມິໍ ປນ ເຄເຫ ໂປສາວນິຍໂກຎ຺ຈສກຸໂຓ ອຕ຺ຖິ. ໂສ ໂລຫິຕຄນ຺ເຘນ ມໍສສຎ຺ຎາຍ ຕໍ ມຓິໍ ເຖຣສ຺ສ ປສ຺ສນ຺ຕເສ຺ສວ ຄິລິ. ມຓິກາໂຣ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມຓິໍ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ “ມຓິ ເກນ ຄຫິໂຕ”ຕິ ພຣິຍຎ຺ຈ ປຸຕ຺ຕເກ ຈ ປຏິປາຏິຍາ ປຸຉິ຺ຉຕ຺ວາ ເຕຫິ “ນ

គណ្ហាមា”តិ វុត្តេ “ថេរេន គហិតោ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា ភរិយាយ សទ្ធិំ មន្តេសិ – “ថេរេន មណិ គហិតោ ភវិស្សតី”តិ។ សា, សាមិ, មា ឯវំ អវច, ឯត្តកំ កាលំ មយា ថេរស្ស ន កិញ្ចិ វជ្ជំ ទិដ្ឋបុព្ពំ, ន សោ មណិំ គណ្ហាតីតិ។ មណិការោ ថេរំ បុច្ឆិ – “ភន្តេ, ឥមស្មិំ ឋានេ មណិរតនំ តុម្ហេហិ គហិត”ន្តិ។ ន គណ្ហាមិ, ឧបាសកាតិ។ ភន្តេ, ន ឥធ អញ្ញោ អត្ថិ, តុម្ហេហេវ គហិតោ ភវិស្សតិ, ទេហិ មេ មណិរតនន្តិ។ សោ តស្មិំ អសម្បដិច្ឆន្តេ បុន ភរិយំ អាហ – “ថេរេនេវ មណិ គហិតោ, បីឡេត្វា នំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ។ សា, សាមិ, មា នោ នាសយិ, វរំ អម្ហេហិ ទាសព្យំ ឧបគន្តុំ, ន ច ថេរំ ឯវរូបំ វត្តុន្តិ។ សោ “សព្ពេវ មយំ ទាសត្តំ ឧបគច្ឆន្តា មណិមូលំ ន អគ្ឃាមា”តិ រជ្ជុំ គហេត្វា ថេរស្ស សីសំ វេឋេត្វា ទណ្ឌេន ឃដ្ដេសិ។ ថេរស្ស សីសតោ ច កណ្ណនាសាហិ ច លោហិតំ បគ្ឃរិ, អក្ខីនិ និក្ខមនាការប្បត្តានិ អហេសុំ, សោ វេទនាបមត្តោ ភូមិយំ បតិ។ កោញ្ចោ លោហិតគន្ធេន អាគន្ត្វា លោហិតំ បិវិ។ អថ នំ មណិការោ ថេរេ ឧប្បន្នកោធវេគេន “ត្វំ កិំ ករោសី”តិ បាទេន បហរិត្វា ខិបិ។ សោ ឯកប្បហារេនេវ មរិត្វា ឧត្តានោ អហោសិ។

ថេរោ តំ ទិស្វា, ឧបាសក, សីសេ មេ វេឋនំ តាវ សិថិលំ កត្វា ឥមំ កោញ្ចំ ឱលោកេហិ “មតោ វា, នោ វា”តិ។ អថ នំ សោ អាហ – “ឯសោ វិយ ត្វម្បិ មរិស្សសី”តិ។ ឧបាសក, ឥមិនា សោ មណិ គិលិតោ, សចេ អយំ ន អមរិស្សា, ន តេ អហំ មរន្តោបិ មណិំ អាចិក្ខិស្សន្តិ។ សោ តស្ស ឧទរំ ផាលេត្វា មណិំ ទិស្វា បវេធេន្តោ សំវិគ្គមានសោ ថេរស្ស បាទមូលេ និបជ្ជិត្វា “ខមថ, មេ, ភន្តេ, អជានន្តេន មយា កត”ន្តិ អាហ។ ឧបាសក, នេវ តុយ្ហំ ទោសោ អត្ថិ, ន មយ្ហំ, វដ្ដស្សេវេស ទោសោ, ខមាមិ តេតិ។ ភន្តេ, សចេ មេ ខមថ, បកតិនិយាមេនេវ មេ គេហេ និសីទិត្វា ភិក្ខំ គណ្ហថាតិ។ “ឧបាសក, ន ទានាហំ ឥតោ បដ្ឋាយ បរេសំ គេហស្ស អន្តោឆទនំ បវិសិស្សាមិ, អន្តោគេហបវេសនស្សេវ ហិ អយំ ទោសោ, ឥតោ បដ្ឋាយ បាទេសុ អាវហន្តេសុ គេហទ្វារេ ឋិតោវ ភិក្ខំ គណ្ហិស្សាមី”តិ វត្វា ធុតង្គំ សមាទាយ ឥមំ គាថមាហ –

“បច្ចតិ មុនិនោ ភត្តំ, ថោកំ ថោកំ កុលេ កុលេ;

បិណ្ឌិកាយ ចរិស្សាមិ, អត្ថិ ជង្ឃពលំ មមា”តិ។ (ថេរគា។ ២៤៨) –

ឥទញ្ច បន វត្វា ថេរោ តេនេវ ព្យាធិនា ន ចិរស្សេវ បរិនិព្ពាយិ។ កោញ្ចោ មណិការស្ស ភរិយាយ កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ មណិការោ កាលំ កត្វា និរយេ និព្ពត្តិ។ មណិការស្ស ភរិយា ថេរេ មុទុចិត្តតាយ កាលំ កត្វា ទេវលោកេ និព្ពត្តិ។ ភិក្ខូ សត្ថារំ តេសំ អភិសម្បរាយំ បុច្ឆិំសុ។ សត្ថា, “ភិក្ខវេ, ឥធេកច្ចេ គព្ភេ និព្ពត្តន្តិ, ឯកច្ចេ បាបការិនោ និរយេ និព្ពត្តន្តិ, ឯកច្ចេ កតកល្យាណា ទេវលោកេ និព្ពត្តន្តិ, អនាសវា បន បរិនិព្ពាយន្តី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១២៦។

“គព្ភមេកេ ឧប្បជ្ជន្តិ, និរយំ បាបកម្មិនោ;

សគ្គំ សុគតិនោ យន្តិ, បរិនិព្ពន្តិ អនាសវា”តិ។

តត្ថ គព្ភន្តិ ឯត្ថ មនុស្សគព្ភោវ អធិប្បេតោ។ សេសមេត្ថ ឧត្តានត្ថមេវ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

មណិការកុលូបកតិស្សត្ថេរវត្ថុ ទសមំ។

១១. តយោជនវត្ថុ

នអន្តលិក្ខេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ តយោ ជនេ អារព្ភ កថេសិ។

សត្ថរិ កិរ ជេតវនេ វិហរន្តេ សម្ពហុលា ភិក្ខូ សត្ថុ ទស្សនត្ថាយ អាគច្ឆន្តា ឯកំ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសិំសុ។ គាមវាសិនោ តេ សម្បត្តេ អាទាយ អាសនសាលាយ និសីទាបេត្វា យាគុខជ្ជកំ ទត្វា បិណ្ឌបាតវេលំ អាគមយមានា ធម្មំ សុណន្តា និសីទិំសុ។ តស្មិំ ខណេ ភត្តំ បចិត្វា សូបព្យញ្ជនំ ធូបយមានាយ ឯកិស្សា ឥត្ថិយា ភាជនតោ អគ្គិជាលា ឧដ្ឋហិត្វា ឆទនំ គណ្ហិ។ តតោ ឯកំ តិណករឡំ ឧដ្ឋហិត្វា ជលមានំ អាកាសំ បក្ខន្ទិ។ តស្មិំ ខណេ ឯកោ កាកោ អាកាសេន គច្ឆន្តោ តត្ថ គីវំ បវេសេត្វា តិណវល្លិវេឋិតោ ឈាយិត្វា គាមមជ្ឈេ បតិ។ ភិក្ខូ តំ ទិស្វា “អហោ ភារិយំ កម្មំ, បស្សថាវុសោ, កាកេន បត្តំ វិប្បការំ, ឥមិនា កតកម្មំ អញ្ញត្រ សត្ថារា កោ ជានិស្សតិ, សត្ថារមស្ស កម្មំ បុច្ឆិស្សាមា”តិ ចិន្តេត្វា បក្កមិំសុ។

អបរេសម្បិ ភិក្ខូនំ សត្ថុ ទស្សនត្ថាយ នាវំ អភិរុយ្ហ គច្ឆន្តានំ នាវា សមុទ្ទេ និច្ចលា អដ្ឋាសិ។ មនុស្សា “កាឡកណ្ណិកា ឯត្ថ ភវិតព្ព”ន្តិ សលាកំ វិចារេសុំ។ នាវិកស្ស ច ភរិយា បឋមវយេ ឋិតា ទស្សនីយា បាសាទិកា, សលាកា តស្សា បាបុណិ។ “សលាកំ បុន វិចារេថា”តិ វត្វា យាវតតិយំ វិចារេសុំ, តិក្ខត្តុម្បិ តស្សា ឯវ បាបុណិ។ មនុស្សា “កិំ, សាមី”តិ នាវិកស្ស មុខំ ឱលោកេសុំ។ នាវិកោ “ន សក្កា ឯកិស្សា អត្ថាយ មហាជនំ នាសេតុំ, ឧទកេ នំ ខិបថា”តិ អាហ។ សា គហេត្វា ឧទកេ ខិបិយមានា មរណភយតជ្ជិតា វិរវំ អកាសិ។ តំ សុត្វា នាវិកោ “កោ អត្ថោ ឥមិស្សា អាភរណេហិ នដ្ឋេហិ, សព្ពាភរណានិ ឱមុញ្ចិត្វា ឯកំ បិលោតិកំ និវាសាបេត្វា ឆឌ្ឌេថ នំ, អហំ បនេតំ ឧទកបិដ្ឋេ ប្លវមានំ ទដ្ឋុំ ន សក្ខិស្សាមិ តស្មា យថា នំ អហំ ន បស្សាមិ, តថា ឯកំ វាលុកកុដំ គីវាយ ពន្ធិត្វា សមុទ្ទេ ខិបថា”តិ។ តេ តថា ករិំសុ។ តម្បិ បតិតដ្ឋានេយេវ មច្ឆកច្ឆបា វិលុម្បិំសុ។ ភិក្ខូ តំ បវត្តិំ ញត្វា “ឋបេត្វា សត្ថារំ កោ អញ្ញោ ឯតិស្សា ឥត្ថិយា កតកម្មំ ជានិស្សតិ, សត្ថារំ តស្សា កម្មំ បុច្ឆិស្សាមា”តិ ឥច្ឆិតដ្ឋានំ បត្វា នាវាតោ ឱរុយ្ហ បក្កមិំសុ។

អបរេបិ សត្ត ភិក្ខូ សត្ថុ ទស្សនត្ថាយ គច្ឆន្តា សាយំ ឯកំ វិហារំ បវិសិត្វា វសនដ្ឋានំ បុច្ឆិំសុ។ ឯកស្មិញ្ច លេណេ សត្ត មញ្ចា ហោន្តិ។ តេសំ តេនេវ លភិត្វា តត្ថ និបន្នានំ រត្តិភាគេ កូដាគារមត្តោ បាសាណោ បវដ្ដមានោ អាគន្ត្វា លេណទ្វារំ បិទហិ។ នេវាសិកា ភិក្ខូ “មយំ ឥមំ លេណំ អាគន្តុកភិក្ខូនំ បាបយិម្ហា, អយញ្ច មហាបាសាណោ លេណទ្វារំ បិទហន្តោ អដ្ឋាសិ, អបនេស្សាម ន”ន្តិ សមន្តា សត្តហិ គាមេហិ មនុស្សេ សន្និបាតេត្វា វាយមន្តាបិ ឋានា ចាលេតុំ នាសក្ខិំសុ។ អន្តោ បវិដ្ឋភិក្ខូបិ វាយមិំសុយេវ។ ឯវំ សន្តេបិ សត្តាហំ បាសាណំ ចាលេតុំ នាសក្ខិំសុ។ អាគន្តុកា សត្តាហំ ឆាតជ្ឈត្តា មហាទុក្ខំ អនុភវិំសុ។ សត្តមេ ទិវសេ បាសាណោ សយមេវ បវដ្ដិត្វា អបគតោ។ ភិក្ខូ និក្ខមិត្វា “អម្ហាកំ ឥមំ បាបំ អញ្ញត្រ សត្ថារា កោ ជានិស្សតិ, សត្ថារំ បុច្ឆិស្សាមា”តិ ចិន្តេត្វា បក្កមិំសុ។ តេ បុរិមេហិ សទ្ធិំ អន្តរាមគ្គេ សមាគន្ត្វា សព្ពេ ឯកតោវ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នា សត្ថារា កតបដិសន្ថារា អត្តនា អត្តនា ទិដ្ឋានុភូតានិ ការណានិ បដិបាដិយា បុច្ឆិំសុ។

សត្ថាបិ តេសំ បដិបាដិយា ឯវំ ព្យាកាសិ – “ភិក្ខវេ, សោ តាវ កាកោ អត្តនា កតកម្មមេវ អនុភោសិ។ អតីតកាលេ ហិ ពារាណសិយំ ឯកោ កស្សកោ អត្តនោ គោណំ ទមេន្តោ ទមេតុំ នាសក្ខិ។ សោ ហិស្ស គោណោ ថោកំ គន្ត្វា និបជ្ជិ, បោថេត្វា ឧដ្ឋាបិតោបិ ថោកំ គន្ត្វា បុនបិ តថេវ និបជ្ជិ។ សោ វាយមិត្វា តំ ទមេតុំ អសក្កោន្តោ កោធាភិភូតោ ហុត្វា ‘ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ សុខំ និបជ្ជិស្សសី’តិ បលាលបិណ្ឌំ វិយ ករោន្តោ បលាលេន តស្ស គីវំ បលិវេឋេត្វា អគ្គិមទាសិ, គោណោ តត្ថេវ ឈាយិត្វា មតោ។ តទា, ភិក្ខវេ, តេន កាកេន តំ បាបកម្មំ កតំ។ សោ តស្ស វិបាកេន ទីឃរត្តំ និរយេ បច្ចិត្វា វិបាកាវសេសេន សត្តក្ខត្តុំ កាកយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា ឯវមេវ អាកាសេ ឈាយិត្វា មតោ”តិ។

សាបិ, ភិក្ខវេ, ឥត្ថី អត្តនា កតកម្មមេវ អនុភោសិ។ សា ហិ អតីតេ ពារាណសិយំ ឯកស្ស គហបតិកស្ស ភរិយា ឧទកហរណកោដ្ដនបចនាទីនិ សព្ពកិច្ចានិ សហត្ថេនេវ អកាសិ។ តស្សា ឯកោ សុនខោ តំ គេហេ សព្ពកិច្ចានិ ករោន្តិំ ឱលោកេន្តោ និសីទតិ។ ខេត្តេ ភត្តំ ហរន្តិយា ទារុបណ្ណាទីនំ វា អត្ថាយ អរញ្ញំ គច្ឆន្តិយា តាយ សទ្ធិំយេវ គច្ឆតិ។ តំ ទិស្វា ទហរមនុស្សា “អម្ភោ និក្ខន្តោ សុនខលុទ្ទកោ, អជ្ជ មយំ មំសេន ភុញ្ជិស្សាមា”តិ ឧប្បណ្ឌេន្តិ។ សា តេសំ កថាយ មង្កុ ហុត្វា សុនខំ លេឌ្ឌុទណ្ឌាទីហិ បហរិត្វា បលាបេតិ, សុនខោ និវត្តិត្វា បុន អនុពន្ធតិ។ សោ កិរស្សា តតិយេ អត្តភាវេ ភត្តា អហោសិ, តស្មា សិនេហំ ឆិន្ទិតុំ ន សក្កោតិ។ កិញ្ចាបិ ហិ អនមតគ្គេ សំសារេ ជាយា វា បតិ វា អភូតបុព្ពា នាម នត្ថិ, អវិទូរេ បន អត្តភាវេ ញាតកេសុ អធិមត្តោ សិនេហោ ហោតិ, តស្មា សោ សុនខោ តំ វិជហិតុំ ន សក្កោតិ។ សា តស្ស កុជ្ឈិត្វា សាមិកស្ស យាគុំ ហរមានា រជ្ជុំ ឧច្ឆង្គេ ឋបេត្វា អគមាសិ, សុនខោ តាយេវ សទ្ធិំ គតោ។ សា សាមិកស្ស យាគុំ ទត្វា តុច្ឆកុដំ អាទាយ ឯកំ ឧទកដ្ឋានំ គន្ត្វា កុដំ វាលុកាយ បូរេត្វា សមីបេ ឱលោកេត្វា ឋិតស្ស សុនខស្ស សទ្ទមកាសិ។ សុនខោ “ចិរស្សំ វត មេ អជ្ជ មធុរកថា លទ្ធា”តិ នង្គុដ្ឋំ ចាលេន្តោ តំ ឧបសង្កមិ។ សា តំ គីវាយំ ទឡ្ហំ គហេត្វា ឯកាយ រជ្ជុកោដិយា កុដំ ពន្ធិត្វា ឯកំ រជ្ជុកោដិំ សុនខស្ស គីវាយំ ពន្ធិត្វា កុដំ ឧទកាភិមុខំ បវដ្ដេសិ។ សុនខោ កុដំ អនុពន្ធន្តោ ឧទកេ បតិត្វា តត្ថេវ កាលមកាសិ។ សា តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន ទីឃរត្តំ និរយេ បច្ចិត្វា វិបាកាវសេសេន អត្តភាវសតេ វាលុកកុដំ គីវាយំ ពន្ធិត្វា ឧទកេ បក្ខិត្តា កាលមកាសី”តិ។

តុម្ហេបិ, ភិក្ខវេ, អត្តនា កតកម្មេនេវ អនុភូតំ។ អតីតស្មិញ្ហិ ពារាណសិវាសិនោ សត្ត គោបាលកទារកា ឯកស្មិំ អដវិបទេសេ សត្តាហវារេន គាវិយោ វិចរន្តា ឯកទិវសំ គាវិយោ វិចារេត្វា អាគច្ឆន្តា ឯកំ មហាគោធំ ទិស្វា អនុពន្ធិំសុ។ គោធា បលាយិត្វា ឯកំ វម្មិកំ បាវិសិ។ តស្ស បន វម្មិកស្ស សត្ត ឆិទ្ទានិ, ទារកា “មយំ ទានិ គហេតុំ ន សក្ខិស្សាម, ស្វេ អាគន្ត្វា គណ្ហិស្សាមា”តិ ឯកេកោ ឯកេកំ សាខាភង្គមុដ្ឋិំ អាទាយ សត្តបិ ជនា សត្ត ឆិទ្ទានិ បិទហិត្វា បក្កមិំសុ។ តេ បុនទិវសេ តំ គោធំ អមនសិករិត្វា អញ្ញស្មិំ បទេសេ គាវិយោ វិចារេត្វា សត្តមេ ទិវសេ គាវិយោ អាទាយ គច្ឆន្តា តំ វម្មិកំ ទិស្វា សតិំ បដិលភិត្វា “កា នុ ខោ តស្សា គោធាយ បវត្តី”តិ អត្តនា អត្តនា បិទហិតានិ ឆិទ្ទានិ វិវរិំសុ។ គោធា ជីវិតេ និរាលយា ហុត្វា អដ្ឋិចម្មាវសេសា បវេធមានា និក្ខមិ។ តេ តំ ទិស្វា អនុកម្បំ កត្វា “មា នំ មារេថ, សត្តាហំ ឆិន្នភត្តា ជាតា”តិ តស្សា បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជិត្វា “សុខេន គច្ឆាហី”តិ វិស្សជ្ជេសុំ។ តេ គោធាយ អមារិតត្តា និរយេ តាវ ន បច្ចិំសុ។ តេ បន សត្ត ជនា ឯកតោ ហុត្វា ចុទ្ទសសុ អត្តភាវេសុ សត្ត សត្ត ទិវសានិ ឆិន្នភត្តា អហេសុំ។ តទា, ភិក្ខវេ, តុម្ហេ សត្តហិ គោបាលកេហិ ហុត្វា តំ កម្មំ កតត្ថ។ ឯវំ សត្ថា តេហិ បុដ្ឋបុដ្ឋំ បញ្ហំ ព្យាកាសិ។

អថេកោ ភិក្ខុ សត្ថារំ អាហ – “កិំ បន, ភន្តេ, បាបកម្មំ កត្វា អាកាសេ ឧប្បតិតស្សាបិ សមុទ្ទំ បក្ខន្តស្សាបិ បព្ពតន្តរំ បវិដ្ឋស្សាបិ មោក្ខោ នត្ថី”តិ។ សត្ថា “ឯវមេតំ, ភិក្ខវេ, អាកាសាទីសុបិ ឯកបទេសោបិ នត្ថិ, យត្ថ ឋិតោ បាបកម្មតោ មុច្ចេយ្យា”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ឥមំ ធម្មំ ទេសេន្តោ គាថមាហ –

១២៧។

“ន អន្តលិក្ខេ ន សមុទ្ទមជ្ឈេ ន បព្ពតានំ វិវរំ បវិស្ស;

ន វិជ្ជតី សោ ជគតិប្បទេសោ, យត្ថដ្ឋិតោ មុច្ចេយ្យ បាបកម្មា”តិ។

តត្ថ – សចេ ហិ កោចិ “ឥមិនា ឧបាយេន បាបកម្មតោ មុច្ចិស្សាមី”តិ អន្តលិក្ខេ វា និសីទេយ្យ, ចតុរាសីតិយោជនសហស្សគម្ភីរំ មហាសមុទ្ទំ វា បវិសេយ្យ, បព្ពតន្តរេ វា និសីទេយ្យ, នេវ បាបកម្មតោ មុច្ចេយ្យ។ បុរត្ថិមាទីសុ ជគតិបទេសេសុ បថវីភាគេសុ ន សោ វាលគ្គមត្តោបិ ឱកាសោ អត្ថិ, យត្ថ ឋិតោ បាបកម្មតោ មុច្ចិតុំ សក្កុណេយ្យាតិ។

ទេសនាវសានេ តេ ភិក្ខូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ, សម្បត្តមហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

តយោជនវត្ថុ ឯកាទសមំ។

១២។ សុប្បពុទ្ធសក្យវត្ថុ

នអន្តលិក្ខេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា និគ្រោធារាមេ វិហរន្តោ សុប្បពុទ្ធំ សក្កំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ “អយំ មម ធីតរំ ឆឌ្ឌេត្វា និក្ខន្តោ ច, មម បុត្តំ បព្វាជេត្វា តស្ស វេរិដ្ឋានេ ឋិតោ ចា”តិ ឥមេហិ ទ្វីហិ ការណេហិ សត្ថរិ អាឃាតំ ពន្ធិត្វា ឯកទិវសំ “ន ទានិស្ស និមន្តនដ្ឋានំ គន្ត្វា ភុញ្ជិតុំ ទស្សាមី”តិ គមនមគ្គំ បិទហិត្វា អន្តរវីថិយំ សុរំ បិវន្តោ និសីទិ។ អថស្ស សត្ថរិ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតេ តំ ឋានំ អាគតេ “សត្ថា អាគតោ”តិ អារោចេសុំ។ សោ អាហ – “បុរតោ គច្ឆាតិ តស្ស វទេថ, នាយំ មយា មហល្លកតរោ, នាស្ស មគ្គំ ទស្សាមី”តិ បុនប្បុនំ វុច្ចមានោបិ តថេវ វត្វា និសីទិ។ សត្ថា មាតុលស្ស សន្តិកា មគ្គំ អលភិត្វា តតោ និវត្តិ។ សោបិ ឯកំ ចរបុរិសំ បេសេសិ “គច្ឆ, តស្ស កថំ សុត្វា ឯហី”តិ។ សត្ថាបិ និវត្តន្តោ សិតំ កត្វា អានន្ទត្ថេរេន “កោ នុ ខោ, ភន្តេ, សិតស្ស បាតុកម្មស្ស បច្ចយោ”តិ បុដ្ឋោ អាហ – “បស្សសិ, អានន្ទ, សុប្បពុទ្ធ”ន្តិ។ “បស្សាមិ, ភន្តេ”តិ។ “ភារិយំ តេន កម្មំ កតំ មាទិសស្ស ពុទ្ធស្ស មគ្គំ អទេន្តេន, ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ ហេដ្ឋាបាសាទេ សោបានបាទមូលេ បថវិំ បវិសិស្សតី”តិ។ ចរបុរិសោ តំ កថំ សុត្វា សុប្បពុទ្ធស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “កិំ មម ភាគិនេយ្យេន និវត្តន្តេន វុត្ត”ន្តិ បុដ្ឋោ យថាសុតំ អារោចេសិ។ សោ តស្ស វចនំ សុត្វា “ន ទានិ មម ភាគិនេយ្យស្ស កថាយ ទោសោ អត្ថិ, អទ្ធា យំ សោ វទតិ, តំ តថេវ ហោតិ។ ឯវំ សន្តេបិ នំ ឥទានិ មុសាវាទេន និគ្គណ្ហិស្សាមិ។ សោ ហិ មំ ‘សត្តមេ ទិវសេ បថវិំ បវិសិស្សតី’តិ អនិយមេត្វា ‘ហេដ្ឋាបាសាទេ សោបានបាទមូលេ បថវិំ បវិសិស្សតី’”តិ អាហ។ “ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយាហំ តំ ឋានំ ន គមិស្សាមិ, អថ នំ តស្មិំ ឋានេ បថវិំ អបវិសិត្វា មុសាវាទេន និគ្គណ្ហិស្សាមី”តិ អត្តនោ ឧបភោគជាតំ សព្ពំ សត្តភូមិកបាសាទស្ស ឧបរិ អារោបេត្វា សោបានំ ហរាបេត្វា ទ្វារំ បិទហាបេត្វា ឯកេកស្មិំ ទ្វារេ ទ្វេ ទ្វេ មល្លេ ឋបេត្វា “សចាហំ បមាទេន ហេដ្ឋា ឱតរិតុកាមោ ហោមិ, និវារេយ្យាថ ម”ន្តិ វត្វា សត្តមេ បាសាទតលេ សិរិគព្ភេ និសីទិ។ សត្ថា តំ បវត្តិំ សុត្វា, “ភិក្ខវេ, សុប្បពុទ្ធោ ន កេវលំ បាសាទតលេ វេហាសំ ឧប្បតិត្វា អាកាសេ វា និសីទតុ, នាវាយ វា សមុទ្ទំ បក្ខន្ទតុ, បព្វតន្តរំ វា បវិសតុ, ពុទ្ធានំ កថាយ ទ្វិធាភាវោ នាម នត្ថិ, មយា វុត្តដ្ឋានេយេវ សោ បថវិំ បវិសិស្សតី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១៦៥។

“ន អន្តលិក្ខេ ន សមុទ្ទមជ្ឈេ ន បព្វតានំ វិវរំ បវិស្ស;

ន វិជ្ជតី សោ ជគតិប្បទេសោ, យត្ថដ្ឋិតំ នប្បសហេយ្យ មច្ចូ”តិ។

តត្ថ យត្ថ ឋិតំ នប្បសហេយ្យ, មច្ចូតិ យស្មិំ បទេសេ ឋិតំ មរណំ នប្បសហេយ្យ នាភិភវេយ្យ, វាលគ្គមត្តោបិ បថវិប្បទេសោ នត្ថិ។ សេសំ បុរិមសទិសមេវាតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សត្តមេ ទិវសេ សត្ថុ ភិក្ខាចារមគ្គស្ស និរុទ្ធវេលាយ ហេដ្ឋាបាសាទេ សុប្បពុទ្ធស្ស មង្គលស្សោ ឧទ្ទាមោ ហុត្វា តំ តំ ភិត្តិំ បហរិ។ សោ ឧបរិ និសិន្នោវស្ស សទ្ទំ សុត្វា “កិមេត”ន្តិ បុច្ឆិ។ “មង្គលស្សោ ឧទ្ទាមោ”តិ។ សោ បនស្សោ សុប្បពុទ្ធំ ទិស្វាវ សន្និសីទតិ។ អថ នំ សោ គណ្ហិតុកាមោ ហុត្វា និសិន្នដ្ឋានា ឧដ្ឋាយ ទ្វារាភិមុខោ អហោសិ, ទ្វារានិ សយមេវ វិវដានិ, សោបានំ សកដ្ឋានេយេវ ឋិតំ។ ទ្វារេ ឋិតា មល្លា តំ គីវាយំ គហេត្វា ហេដ្ឋាភិមុខំ ខិបិំសុ។ ឯតេនុបាយេន សត្តសុបិ តលេសុ ទ្វារានិ សយមេវ វិវដានិ, សោបានានិ យថាឋានេ ឋិតានិ។ តត្ថ តត្ថ មល្លា តំ គីវាយមេវ គហេត្វា ហេដ្ឋាភិមុខំ ខិបិំសុ។ អថ នំ ហេដ្ឋាបាសាទេ សោបានបាទមូលំ សម្បត្តមេវ មហាបថវី វិវរមានា ភិជ្ជិត្វា សម្បដិច្ឆិ, សោ គន្ត្វា អវីចិម្ហិ និព្ពត្តីតិ។

សុប្បពុទ្ធសក្យវត្ថុ ទសមំ។

បាបវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

នវមោ វគ្គោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១០។ ទណ្ឌវគ្គោ

១។ ឆព្ពគ្គិយភិក្ខុវត្ថុ

សព្ពេ តសន្តីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ សត្តរសវគ្គិយេហិ សេនាសនេ បដិជគ្គិតេ ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ "និក្ខមថ, មយំ មហល្លកតរា, អម្ហាកំ ឯតំ បាបុណាតី"តិ វត្វា តេហិ "ន មយំ ទស្សាម, អម្ហេហិ បឋមំ បដិជគ្គិត"ន្តិ វុត្តេ តេ ភិក្ខូ បហរិំសុ។ សត្តរសវគ្គិយា មរណភយតជ្ជិតា មហាវិរវំ វិរវិំសុ។ សត្ថា តេសំ សទ្ទំ សុត្វា "កិំ ឥទ"ន្តិ បុច្ឆិត្វា "ឥទំ នាមា"តិ អារោចិតេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥតោ បដ្ឋាយ ភិក្ខុនា នាម ឯវំ កាតព្ពំ, យោ ករោតិ, សោ ឥមំ នាម អាបត្តិំ អាបជ្ជតី"តិ បហារទានសិក្ខាបទំ (បាចិ។ ៤៤៩ អាទយោ) បញ្ញាបេត្វា, "ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា នាម 'យថា អហំ, តថេវ អញ្ញេបិ ទណ្ឌស្ស តសន្តិ, មច្ចុនោ ភាយន្តី'តិ ញត្វា បរោ ន បហរិតព្ពោ, ន ឃាតេតព្ពោ"តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១២៩។

"សព្ពេ តសន្តិ ទណ្ឌស្ស, សព្ពេ ភាយន្តិ មច្ចុនោ;

អត្តានំ ឧបមំ កត្វា, ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេ"តិ។

តត្ថ សព្ពេ តសន្តីតិ សព្ពេបិ សត្តា អត្តនិ ទណ្ឌេ បតន្តេ តស្ស ទណ្ឌស្ស តសន្តិ។ មច្ចុនោតិ មរណស្សាបិ ភាយន្តិយេវ។ ឥមិស្សា ច ទេសនាយ ញាតព្ពំ និរវសេសំ, អត្ថោ បន សាវសេសោ។ យថា ហិ រញ្ញា "សព្ពេ សន្និបតន្តូ"តិ ភេរិយា ចរាបិតាយបិ រាជមហាមត្តេ ឋបេត្វា សេសា សន្និបតន្តិ, ឯវមិទំ "សព្ពេ តសន្តី"តិ វុត្តេបិ ហត្ថាជានេយ្យោ អស្សាជានេយ្យោ ឧសភាជានេយ្យោ ខីណាសវោតិ ឥមេ ចត្តារោ ឋបេត្វា អវសេសាវ តសន្តីតិ វេទិតព្ពា។ ឥមេសុ ហិ ខីណាសវោ សក្កាយទិដ្ឋិយា បហីនត្តា មរណកសត្តំ អបស្សន្តោ ន ភាយតិ, ឥតរេ តយោ សក្កាយទិដ្ឋិយា ពលវត្តា អត្តនោ បដិបក្ខភូតំ សត្តំ អបស្សន្តា ន ភាយន្តីតិ។ ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេតិ យថា អហំ , ឯវំ អញ្ញេបិ សត្តាតិ នេវ បរំ បហរេយ្យ ន បហរាបេយ្យាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ឆព្ពគ្គិយភិក្ខុវត្ថុ បឋមំ

១. ឆព្ពគ្គិយភិក្ខុវត្ថុ

សព្ពេ តសន្តីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឆព្ពគ្គិយេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

តេយេវ ឯកស្មិំ សមយេ តេនេវ ការណេន បុរិមសិក្ខាបទេ សត្តរសវគ្គិយេ បហរិំសុ។ តេនេវ ការណេន តេសំ តលសត្តិកំ ឧគ្គិរិំសុ។ ឥធាបិ សត្ថា តេសំ សទ្ទំ សុត្វា “កិំ ឯត”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “ឥទំ នាមា”តិ អារោចិតេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥតោ បដ្ឋាយ ភិក្ខុនា នាម ឯវំ កត្តព្ពំ, យោ ករោតិ, សោ ឥមំ នាម អាបត្តិំ អាបជ្ជតី”តិ តលសត្តិកសិក្ខាបទំ (បាចិ. ៤៥៤ អាទយោ) បញ្ញាបេត្វា, “ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា នាម ‘យថា អហំ, តថេវ អញ្ញេបិ ទណ្ឌស្ស តសន្តិ, យថា ច មយ្ហំ, តថេវ តេសំ ជីវិតំ បិយ’ន្តិ ញត្វា បរោ ន បហរិតព្ពោ ន ឃាតេតព្ពោ”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១៣០។

“សព្ពេ តសន្តិ ទណ្ឌស្ស, សព្ពេសំ ជីវិតំ បិយំ;

អត្តានំ ឧបមំ កត្វា, ន ហនេយ្យ ន ឃាតយេ”តិ។

តត្ថ សព្ពេសំ ជីវិតំ បិយន្តិ ខីណាសវេ ឋបេត្វា សេសសត្តានំ ជីវិតំ បិយំ មធុរំ, ខីណាសវោ បន ជីវិតេ វា មរណេ វា ឧបេក្ខកោវ ហោតិ។ សេសំ បុរិមសទិសមេវាតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ឆព្ពគ្គិយភិក្ខុវត្ថុ ទុតិយំ។

២. សម្ពហុលកុមារកវត្ថុ

សុខកាមានិ ភូតានីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សម្ពហុលេ កុមារកេ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ សត្ថា សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តោ អន្តរាមគ្គេ សម្ពហុលេ កុមារកេ ឯកំ ឃរសប្បជាតិកំ អហិំ ទណ្ឌកេន បហរន្តេ ទិស្វា “កុមារកា កិំ ករោថា”តិ បុច្ឆិត្វា “អហិំ, ភន្តេ, ទណ្ឌកេន បហរាមា”តិ វុត្តេ “កិំ ការណា”តិ បុន បុច្ឆិត្វា “ឌំសនភយេន, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “តុម្ហេ ‘អត្តនោ សុខំ ករិស្សាមា’តិ ឥមំ បហរន្តា និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ សុខលាភិនោ ន ភវិស្សថ។ អត្តនោ សុខំ បត្ថេន្តេន ហិ បរំ បហរិតុំ ន វដ្ដតី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

១៣១។

“សុខកាមានិ ភូតានិ, យោ ទណ្ឌេន វិហិំសតិ;

អត្តនោ សុខមេសានោ, បេច្ច សោ ន លភតេ សុខំ។

១៣២។

“សុខកាមានិ ភូតានិ, យោ ទណ្ឌេន ន ហិំសតិ;

អត្តនោ សុខមេសានោ, បេច្ច សោ លភតេ សុខ”ន្តិ។

តត្ថ យោ ទណ្ឌេនាតិ យោ បុគ្គលោ ទណ្ឌេន វា លេឌ្ឌុអាទីហិ វា វិហេឋេតិ។ បេច្ច សោ ន លភតេ សុខន្តិ សោ បុគ្គលោ បរលោកេ មនុស្សសុខំ វា ទិព្ពសុខំ វា បរមត្ថភូតំ វា និព្ពានសុខំ ន លភតិ។ ទុតិយគាថាយ បេច្ច សោ លភតេតិ សោ បុគ្គលោ បរលោកេ វុត្តប្បការំ តិវិធម្បិ សុខំ លភតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ បញ្ចសតាបិ តេ កុមារកា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ។

សម្ពហុលកុមារកវត្ថុ នវមំ។

១០។ កោណ្ឌធានត្ថេរវត្ថុ

មាវោច ផរុសំ កញ្ចីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោណ្ឌធានត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

តស្ស កិរ បព្វជិតទិវសតោ បដ្ឋាយ ឯកំ ឥត្ថិរូបំ ថេរេន សទ្ធិំយេវ វិចរតិ។ តំ ថេរោ ន បស្សតិ, មហាជនោ បន បស្សតិ។ អន្តោគាមំ បិណ្ឌាយ ចរតោបិស្ស មនុស្សា ឯកំ ភិក្ខំ ទត្វា, “ភន្តេ, អយំ តុម្ហាកំ ហោតុ, អយំ បន តុម្ហាកំ សហាយិកាយា”តិ វត្វា ទុតិយម្បិ ទេន្តិ។

កិំ តស្ស បុព្វកម្មន្តិ? កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ កិរ ទ្វេ សហាយកា ភិក្ខូ ឯកមាតុកុច្ឆិតោ និក្ខន្តសទិសា អតិវិយ សមគ្គា អហេសុំ។ ទីឃាយុកពុទ្ធកាលេ ច អនុសំវច្ឆរំ វា អនុឆមាសំ វា ភិក្ខូ ឧបោសថត្ថាយ សន្និបតន្តិ។ តស្មា តេបិ “ឧបោសថគ្គំ គមិស្សាមា”តិ វសនដ្ឋានតោ និក្ខមិំសុ។ តេ ឯកា តាវតិំសកវនេ និព្ពត្តទេវតា ទិស្វា “ឥមេ ភិក្ខូ អតិវិយ សមគ្គា, សក្កា នុ ខោ ឥមេ ភិន្ទិតុ”ន្តិ ចិន្តេត្វា អត្តនោ ពាលតាយ ចិន្តិតសមនន្តរមេវ អាគន្ត្វា តេសុ ឯកេន, “អាវុសោ, មុហុត្តំ អាគមេហិ, សរីរកិច្ចេនម្ហិ អត្ថិកោ”តិ វុត្តោ សោ ទេវតា ឯកំ មនុស្សិត្ថិវណ្ណំ មាបេត្វា ថេរស្ស គច្ឆន្តំ បវិសិត្វា និក្ខមនកាលេ ឯកេន ហត្ថេន កេសកលាបំ, ឯកេន និវាសនំ សណ្ឋាបយមានា តស្ស បិដ្ឋិតោ និក្ខមិ។ សោ តំ ន បស្សតិ, តមាគមយមានោ បន បុរតោ ឋិតភិក្ខុ និវត្តិត្វា ឱលោកយមានោ តំ តថា កត្វា និក្ខមន្តំ បស្សិ។ សោ តេន ទិដ្ឋភាវំ ញត្វា អន្តរធាយិ។ ឥតរោ តំ ភិក្ខុំ អត្តនោ សន្តិកំ អាគតកាលេ អាហ – “អាវុសោ, សីលំ តេ ភិន្ន”ន្តិ។ “នត្ថាវុសោ, មយ្ហំ ឧបទ្ទវ”ន្តិ។ ឥទានេវ តេ មយា បច្ឆតោ និក្ខមមានា តរុណិត្ថី ទិដ្ឋា, ត្វំ “នត្ថិ មយ្ហំ ឧបទ្ទវ”ន្តិ កិំ វទេសី”តិ។ សោ អសនិយា មត្ថកេ អវត្ថដោ វិយ មា មំ, អាវុសោ, នាសេហិ, នត្ថិ មយ្ហំ ឧបទ្ទវន្តិ។ ឥតរោ “មយា សាមំ អក្ខីហិ ទិដ្ឋំ, កិំ តវ សទ្ទហិស្សាមី”តិ ទណ្ឌកោ វិយ ភិជ្ជិត្វា បក្កាមិ, ឧបោសថគ្គេបិ “នាហំ ឥមិនា សទ្ធិំ ឧបោសថំ ករិស្សាមី”តិ និសីទិ។ ឥតរោ “មយ្ហំ ភន្តេ, សីលេ អណុមត្តម្បិ កាឡកំ នត្ថី”តិ ភិក្ខូនំ កថេសិ។ សោបិ “មយា សាមំ ទិដ្ឋ”ន្តិ អាហ។ ទេវតា តំ តេន សទ្ធិំ ឧបោសថំ កាតុំ អនិច្ឆន្តំ ទិស្វា “ភារិយំ មយា កម្មំ កត”ន្តិ ចិន្តេត្វា – “ភន្តេ, មយ្ហំ អយ្យស្ស សីលភេទោ នត្ថិ, មយា បន វីមំសនវសេន តំ កតំ, ករោថ តេន សទ្ធិំ ឧបោសថ”ន្តិ អាហ។ សោ តស្សា អាកាសេ ឋត្វា កថេន្តិយា សទ្ទហិត្វា ឧបោសថំ អកាសិ, ន បន ថេរេ បុព្វេ វិយ មុទុចិត្តោ អហោសិ។ ឯត្តកំ ទេវតាយ បុព្វកម្មំ។

អាយុបរិយោសានេ បន តេ ថេរា យថាយុំ ទេវលោកេ និព្ពត្តិំសុ។ ទេវតា អវីចិម្ហិ និព្ពត្តិត្វា ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ តត្ថ បច្ចិត្វា ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សាវត្ថិយំ និព្ពត្តិត្វា វុឌ្ឍិមន្វាយ សាសនេ បព្វជិត្វា ឧបសម្បទំ លភិ។ តស្ស បព្វជិតទិវសតោ បដ្ឋាយ តំ ឥត្ថិរូបំ តថេវ បញ្ញាយិ។ តេនេវស្ស កោណ្ឌធានត្ថេរោតិ នាមំ ករិំសុ។ តំ តថាវិចរន្តំ ទិស្វា ភិក្ខូ អនាថបិណ្ឌិកំ អាហំសុ – “មហាសេដ្ឋិ, ត្វំ ទុស្សីលំ តវ វិហារា និហរ, ឥមំ និស្សាយ សេសភិក្ខូនំ អយសោ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ។ “កិំ បន, ភន្តេ, សត្ថា វិហារេ នត្ថី”តិ? “អត្ថិ ឧបាសកា”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, សត្ថាវ ជានិស្សតី”តិ។ ភិក្ខូ គន្ត្វា វិសាខាយបិ តថេវ កថេសុំ។ សាបិ តេសំ តថេវ បដិវចនំ អទាសិ។

ភិក្ខូបិ តេហិ អសម្បដិច្ឆិតវចនា រញ្ញោ អារោចេសុំ – “មហារាជ, កោណ្ឌធានត្ថេរោ ឯកំ ឥត្ថិំ គហេត្វា វិចរន្តោ សព្ពេសំ អយសំ ឧប្បាទេសិ, តំ តុម្ហាកំ វិជិតា នីហរថា”តិ។ “កហំ បន សោ, ភន្តេ”តិ? “វិហារេ, មហារាជា”តិ។ “កតរស្មិំ សេនាសនេ វិហរតី”តិ? “អសុកស្មិំ នាមា”តិ។ “តេន ហិ គច្ឆថ, អហំ តំ គណ្ហិស្សាមី”តិ សោ សាយន្ហសមយេ វិហារំ គន្ត្វា តំ សេនាសនំ បុរិសេហិ បរិក្ខិបាបេត្វា ថេរស្ស វសនដ្ឋានាភិមុខោ អគមាសិ។ ថេរោ មហាសទ្ទំ សុត្វា វិហារា និក្ខមិត្វា បមុខេ អដ្ឋាសិ។ តមស្ស ឥត្ថិរូបំ បិដ្ឋិបស្សេ ឋិតំ រាជា អទ្ទស។ ថេរោ រញ្ញោ អាគមនំ ញត្វា វិហារំ អភិរុហិត្វា និសីទិ។ រាជា ថេរំ ន វន្ទិ, តម្បិ ឥត្ថិំ នាទ្ទស។ សោ ទ្វារន្តរេបិ ហេដ្ឋាមញ្ចេបិ

ឱលោកេត្វា អទិស្វាវ ថេរំ អាហ – “ភន្តេ, ឥមស្មិំ ឋានេ ឯកំ ឥត្ថិំ អទ្ទសំ, កហំ សា”តិ? “ន បស្សាមិ, មហារាជា”តិ។ “ឥទានិ មយា តុម្ហាកំ បិដ្ឋិបស្សេ ឋិតា ទិដ្ឋា”តិ វុត្តេបិ “អហំ ន បស្សាមី”ច្ចេវាហ។ រាជា “កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ ចិន្តេត្វា, “ភន្តេ, ឥតោ តាវ និក្ខមថា”តិ អាហ។ ថេរេ និក្ខមិត្វា បមុខេ ឋិតេ បុន សា ថេរស្ស បិដ្ឋិបស្សេ អដ្ឋាសិ។ រាជា តំ ទិស្វា បុន ឧបរិតលំ អភិរុហិ, តស្ស អាគតភាវំ ញត្វា ថេរោ និសីទិ។ បុន រាជា តំ សព្ពដ្ឋានេសុ ឱលោកេត្វាបិ អទិស្វា, “ភន្តេ, កហំ សា ឥត្ថី”តិ បុន ថេរំ បុច្ឆិ។ នាហំ បស្សាមិ មហារាជាតិ។ “កិំ កថេថ, ភន្តេ, មយា ឥទានេវ តុម្ហាកំ បិដ្ឋិបស្សេ ឋិតា ទិដ្ឋា”តិ អាហ។ អាម, មហារាជ, មហាជនោបិ “មេ បច្ឆតោ បច្ឆតោ ឥត្ថី វិចរតី”តិ វទតិ, អហំ បន ន បស្សាមីតិ។ រាជា “បដិរូបកេន ភវិតព្ព”ន្តិ សល្លក្ខេត្វា បុន ថេរំ, “ភន្តេ, ឥតោ តាវ ឱតរថា”តិ វត្វា ថេរេ ឱតរិត្វា បមុខេ ឋិតេ បុន តំ តស្ស បិដ្ឋិបស្សេ ឋិតំ ទិស្វា ឧបរិតលំ អភិរុហិ។ បុន នាទ្ទស។ សោ បុន ថេរំ បុច្ឆិត្វា តេន “ន បស្សាមី”ច្ចេវ វុត្តេ “បដិរូបកេនេត”ន្តិ និដ្ឋំ គន្ត្វា ថេរំ អាហ – “ភន្តេ, ឯវរូបេ សំកិលេសេ តុម្ហាកំ បិដ្ឋិតោ វិចរន្តេ អញ្ញោ កោចិ តុម្ហាកំ ភិក្ខំ ន ទស្សតិ, និពទ្ធំ មម គេហំ បវិសថ, អហមេវ វោ ចតូហិ បច្ចយេហិ ឧបដ្ឋហិស្សាមី”តិ ថេរំ និមន្តេត្វា បក្កាមិ។

ភិក្ខូ “បស្សថាវុសោ, រញ្ញោ បាបកិរិយំ, ‘ឯតំ វិហារតោ នីហរា’តិ វុត្តោ អាគន្ត្វា ចតូហិ បច្ចយេហិ និមន្តេត្វា គតោ”តិ ឧជ្ឈាយិំសុ។ តម្បិ ថេរំ អាហំសុ – “អម្ភោ, ទុស្សីល, ឥទានិសិ រាជកោណ្ឌោ ជាតោ”តិ។ សោបិ បុព្ពេ ភិក្ខូ កិញ្ចិ វត្តុំ អសក្កោន្តោ “តុម្ហេ ទុស្សីលា, តុម្ហេ កោណ្ឌា, តុម្ហេ ឥត្ថី គហេត្វា វិចរថា”តិ អាហ។ តេ គន្ត្វា សត្ថុ អារោចេសុំ – “ភន្តេ, កោណ្ឌធានត្ថេរោ អម្ហេហិ ‘ទុស្សីលោ’តិអាទីនិ វត្វា អក្កោសតី”តិ។ សត្ថា តំ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឯវំ វទេសី”តិ? “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ។ “កិំ ការណា”តិ? “មយា សទ្ធិំ កថិតការណា”តិ។ “តុម្ហេ ភិក្ខវេ, ឥមិនា សទ្ធិំ កស្មា កថេថា”តិ។ “ឥមស្ស បច្ឆតោ ឥត្ថិំ វិចរន្តិំ ទិស្វា, ភន្តេ”តិ។ “ឥមេ កិរ តយា សទ្ធិំ ឥត្ថិំ វិចរន្តិំ ទិស្វា វទន្តិ, ត្វំ កស្មា កថេសិ , ឯតេ តាវ ទិស្វា កថេន្តិ។ ត្វំ អទិស្វាវ ឥមេហិ សទ្ធិំ កស្មា កថេសិ, ននុ បុព្ពេ តវេវ បាបិកំ ទិដ្ឋិំ និស្សាយ ឥទំ ជាតំ, ឥទានិ កស្មា បុន បាបិកំ ទិដ្ឋិំ គណ្ហាសី”តិ។ ភិក្ខូ “កិំ បន, ភន្តេ, ឥមិនា បុព្ពេ កត”ន្តិ បុច្ឆិំសុ។ អថ នេសំ សត្ថា តស្ស បុព្ពកម្មំ កថេត្វា “ភិក្ខុ ឥទំ បាបកំ ទិដ្ឋិំ និស្សាយ ត្វំ ឥមំ វិប្បការំ បត្តោ, ឥទានិ តេ បុន បាបិកំ ទិដ្ឋិំ គហេតុំ ន យុត្តំ, មា បុន ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ កិញ្ចិ កថេហិ, និស្សទ្ទោ មុខវដ្ដិយំ ឆិន្នកំសតាលសទិសោ ហោហិ, ឯវំ ករោន្តោ និព្ពានប្បត្តោ នាម ភវិស្សតី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

១៣៣។

“មាវោច ផរុសំ កញ្ចិ, វុត្តា បដិវទេយ្យុ តំ;

ទុក្ខា ហិ សារម្ភកថា, បដិទណ្ឌា ផុសេយ្យុ តំ។

១៣៤។

“ສເຈ ເນເຣສິ ອຕ຺ຕານໍ, ກໍໂສ ອຸປຫໂຕ ຍຖາ;

ເອສ ປຕ຺ໂຕສິ ນິພ຺ພານໍ, ສາຣມ຺ໂພ ເຕ ນ ວິຊ຺ຊຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ມາໂວຈ ຜຣຸສໍ ກຎ຺ຈີຕິ ກຎ຺ຈິ ເອກປຸຄ຺ຄລມ຺ປິ ຜຣຸສໍ ມາ ອວຈ. ວຸຕ຺ຕາຕິ ຕຍາ ປເຣ “ທຸສ຺ສີລາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕາ, ຕມ຺ປິ ຕເຖວ ປຏິວເທຍ຺ຍຸໍ. ສາຣມ຺ພກຖາຕິ ເອສາ ກຣຓຸຕ຺ຕຣາ ຍຸຄ຺ຄາຫກຖາ ນາມ ທຸກ຺ຂາ. ປຏິທຓ຺ຑາຕິ ກາຍທຓ຺ຑາທີຫິ ປຣໍ ປຫຣນ຺ຕສ຺ສ ຕາທິສາ ປຏິທຓ຺ຑາ ຕວ ມຕ຺ຖເກ ປເຕຍ຺ຍຸໍ. ສເຈ ເນເຣສີຕິ ສເຈ ອຕ຺ຕານໍ ນິຈ຺ຈລໍ ກາຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສສິ. ກໍໂສ ອຸປຫໂຕ ຍຖາຕິ ມຸຂວຏ຺ຏິຍໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕລມຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ຐປິຕກໍສຕາໂລ ວິຍ. ຕາທິສຎ຺ຫິ ຫຕ຺ຖປາເທຫິ ວາ ທຓ຺ເຑນ ວາ ປຫຣນ຺ໂຕປິ ສທ຺ທໍ ນ ກາເຣຕິ, ເອສ ປຕ຺ໂຕສີຕິ ສເຈ ເອວຣູໂປ ພວິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສສິ, ອິທໍ ປຏິປທໍ ປູຣຍມາໂນ ອິທານິ ອປ຺ປຕ຺ໂຕປິ ເອໂສ ນິພ຺ພານປ຺ປຕ຺ໂຕ ນາມ. ສາຣມ຺ໂພ ເຕ ນ ວິຊ຺ຊຕີຕິ ເອວໍ ສນ຺ເຕ ຈ ປນ “ຕ຺ວໍ ທຸສ຺ສີໂລ, ຕຸມ຺ເຫ ທຸສ຺ສີລາ”ຕິເອວມາທິໂກ ອຸຕ຺ຕຣກຣຓວາຈາລກ຺ຂໂຓ ສາຣມ຺ໂພປິ ເຕ ນ ວິຊ຺ຊຕິ, ນ ພວິສ຺ສຕິເຍວາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສຸ, ໂກຓ຺ຑຘານຕ຺ເຖໂຣປິ ສຕ຺ຖາຣາ ທິນ຺ນນເຍ ຐຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ, ນ ຈິຣສ຺ເສວ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ປຐມໍ ສລາກໍ ຄຓ຺ຫິ.

ໂກຓ຺ຑຘານຕ຺ເຖຣວຕ຺ຖຸ ທສມໍ.

໓. ອຸໂປສຖິກິຕ຺ຖີນໍ ວຕ຺ຖຸ

ຍຖາ ທຓ຺ເຑນາຕິ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ປຸພ຺ພາຣາເມ ວິຫຣນ຺ໂຕ ວິສາຂາທີນໍ ອຸປາສິການໍ ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ.

ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິຣ ເອກສ຺ມິໍ ມຫາອຸໂປສຖທິວເສ ປຎ຺ຈສຕມຕ຺ຕາ ກຸລິຕ຺ຖິໂຍ ອຸໂປສຖິກາ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ອາຄມິໍສຸ. ວິສາຂາ ຕາສຸ ມຫລ຺ລິກິຕ຺ຖິໂຍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິ, “ອມ຺ມາ, ກິມຕ຺ຖໍ ອຸໂປສຖິກາ ຊາຕຕ຺ຖາ”ຕິ. ຕາຫິ “ທິພ຺ພສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ປຕ຺ເຖມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ມຊ຺ຌິມິຕ຺ຖິໂຍ ປຸຈ຺ຉິ, ຕາຫິ “ສປຕ຺ຕິວາສາ ມຸຈ຺ຈນຕ຺ຖາຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕຣຸຓິຕ຺ຖິໂຍ ປຸຈ຺ຉິ, ຕາຫິ “ປຐມຄພ຺ເພ ປຸຕ຺ຕປຏິລາພຕ຺ຖາຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ກຸມາຣິກາໂຍ ປຸຈ຺ຉິ, ຕາຫິ “ຕຣຸຓກາເລເຍວ ປຕິກຸລໍ ຄມນຕ຺ຖາຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕໍ ສພ຺ພມ຺ປິ ຕາສໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຕາ ອາທາຍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຏິປາຏິຍາ ອາໂຣເຈສິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາ “ວິສາເຂ ອິເມສໍ ສຕ຺ຕານໍ ຊາຕິອາທໂຍ ນາມ ທຓ຺ຑຫຕ຺ຖກໂຄປາລກສທິສາ, ຊາຕិ ຊຣາຍ ສນ຺ຕິກໍ, ຊຣາ ພ຺ຍາທិໂນ ສນ຺ຕິກໍ, ພ຺ຍາທិ ມຣຓສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ເປເສຕ຺ວາ ມຣຓໍ ກຸຐາຣິຍາ ຉິນ຺ທນ຺ຕາ ວິຍ ຊີວິຕໍ ຉິນ຺ທຕິ, ເອວໍ ສນ຺ເຕປິ ວິວຏ຺ຏໍ ປຕ຺ເຖນ຺ຕາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ວຏ຺ຏເມວ ປນ ປຕ຺ເຖນ຺ຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອນຸສນ຺ຘິໍ ຆເຏຕ຺ວາ ທມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໕.

“យថា ទណ្ឌេន គោបាលោ, គាវោ បាជេតិ គោចរំ;

ឯវំ ជរា ច មច្ចុ ច, អាយុំ បាជេន្តិ បាណិន”ន្តិ។

តត្ថ បាជេតីតិ ឆេកោ គោបាលោ កេទារន្តរំ បវិសន្តិយោ គាវោ ទណ្ឌេន និវារេត្វា តេនេវ បោថេន្តោ សុលភតិណោទកំ គោចរំ នេតិ។ អាយុំ បាជេន្តីតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឆិន្ទន្តិ ខេបេន្តិ។ គោបាលកោ វិយ ហិ ជរា ច មច្ចុ ច, គោគណោ វិយ ជីវិតិន្ទ្រិយំ, គោចរភូមិ វិយ មរណំ។ តត្ថ ជាតិ តាវ សត្តានំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ជរាយ សន្តិកំ បេសេតិ, ជរា ព្យាធិនោ សន្តិកំ, ព្យាធិ មរណស្ស សន្តិកំ។ តមេវ មរណំ កុឋារិយា ឆេទំ វិយ ឆិន្ទិត្វា គច្ឆតីតិ ឥទមេត្ថ ឱបម្មសំសន្ទនំ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ឧបោសថិកឥត្ថីនំ វត្ថុ បឋមំ។

៩។ អជគរបេតវត្ថុ

អថ បាបានិ កម្មានីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អជគរបេតំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ លក្ខណត្ថេរេន សទ្ធិំ គិជ្ឈកូដតោ ឱតរន្តោ ទិព្ពេន ចក្ខុនា បញ្ចវីសតិយោជនិកំ អជគរបេតំ នាម អទ្ទស។ តស្ស សីសតោ អគ្គិជាលា ឧដ្ឋហិត្វា បរិយន្តំ គច្ឆន្តិ, បរិយន្តតោ ឧដ្ឋហិត្វា សីសំ គច្ឆន្តិ, ឧភយតោ ឧដ្ឋហិត្វា មជ្ឈេ ឱតរន្តិ។ ថេរោ តំ ទិស្វា សិតំ បាត្វាកាសិ។ លក្ខណត្ថេរេន សិតការណំ បុដ្ឋោ “អកាលោ, អាវុសោ, ឥមស្ស បញ្ហស្ស វេយ្យាករណាយ, សត្ថុ សន្តិកេ មំ បុច្ឆេយ្យាសី”តិ វត្វា រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គតកាលេ លក្ខណត្ថេរេន បុដ្ឋោ អាហ – “តត្រាហំ, អាវុសោ, ឯកំ បេតំ អទ្ទសំ, តស្ស ឯវរូបោ នាម អត្តភាវោ, អហំ តំ ទិស្វា ‘ន វត មេ ឯវរូបោ អត្តភាវោ ទិដ្ឋបុព្ពោ’តិ សិតំ បាត្វាកាសិ”ន្តិ។ សត្ថា “ចក្ខុភូតា វត, ភិក្ខវេ, សាវកា វិហរន្តី”តិអាទីនិ (បារា។ ២២៨; សំ។ និ។ ២។២០២) វទន្តោ ថេរស្ស កថំ បតិដ្ឋាបេត្វា “មយាបិ ឯសោ, ភិក្ខវេ, ពោធិមណ្ឌេយេវ ទិដ្ឋោ, ‘យេ ច បន មេ វចនំ ន សទ្ទហេយ្យុំ, តេសំ តំ អហិតាយ អស្សា’តិ ន កថេមិ, ឥទានិ មោគ្គល្លានំ សក្ខិំ លភិត្វា កថេមី”តិ វត្វា ភិក្ខូហិ តស្ស បុព្ពកម្មំ បុដ្ឋោ ព្យាកាសិ –

កស្សបពុទ្ធកាលេ កិរ សុមង្គលសេដ្ឋិ នាម សុវណ្ណិដ្ឋកាហិ ភូមិំ សន្ថរិត្វា វីសតិឧសភដ្ឋានេ តត្តកេនេវ ធនេន វិហារំ ការេត្វា តត្តកេនេវ វិហារមហំ ការេសិ។ សោ ឯកទិវសំ បាតោវ សត្ថុ សន្តិកំ គច្ឆន្តោ នគរទ្វារេ ឯកិស្សា សាលាយ កាសាវំ សសីសំ

បរិទេវិត្វា កលលមក្ខិតេហិ បាទេហិ និបន្នំ ទារកំ ចោរោ ទិស្វា “អយំ កលលមក្ខិតបាទោ រត្តិំ វិចរិត្វា ឥធ និបន្នមនុស្សោ ភវិស្សតី”តិ អាហ។ ចោរោ បុនំ វិចរិត្វា ទេវិំ ទិស្វា “ហោតុ, ជានិស្សាមិ នំ កត្តព្ពំ”ន្តិ អាលោកំ ជាលេត្វា សព្ពកាលំ ទេហំ ឱលោកេសិ, សព្ពកាលំ ចនេ អង្គំ បាទេ លិត្តំ, សព្ពកាលំ ភេហំ ឱលោកេសិ, សោ ឧត្តរកោតាបិ ភោបំ និក្ខមេត្វា អបរេភ្ជេន្តោ តស្ស ឧច្ចារបស្សាវកេ សង្ខំ យិត្វាបត្តេ ករិត្វា “កិំ ទេ ទេសន្តីកោ បិយ”ន្តិ បុច្ឆិ “កណ្ដកាទីនេ អន្ញោ តស្ស បិយតរំ នត្ថី”តិ សុត្វា “ហោតុ, កណ្ដកាទិំ ឱលោកេត្វា ភោបំ និក្ខមេស្សាមី”តិ សត្វេ បិណ្ឌាយ បចិត្វេ បរិតិយមេរិកោដតិយឈេដ កិត្តិត្វា កណ្ដកាទិយំ អគ្គិ អទាសិ។ ទេវី “កណ្ដកាទិ កិរ ឱលាយតី”តិ សុត្វា អាគន្ត្វា ឱលាយការេ អាគន្ត្វា កណ្ដកាទិំ ឱលាយំ ឱ្ចលិកោត្វា ចាលក្កមត្តម្បិ ភោមតស្សំ អកត្វា ចាមចាហិំ មមន្ញិត្វា ឥក្លិលោក ហទេត្វា មហាអបេក្ខាដតំ អបេក្ខាទេសិ។ អថ នំ សមីបេ ឋិតា បុច្ឆិំសុ – “កស្មា, សាមិ, ឧត្តកំ ឥតំ ចិស្សជ្ជេត្វា កតកណ្ដកាទិយា ឱលាយការេ អបេក្ខាទេសី”តិ? សោ អាហ – “ឧត្តកំ មេ, តាតា, អគ្គិអាទីហិ អសាធារណោ ញាតិស្ស សាមទេត ឥតំ និទហិតំ លទ្ធំ, ‘បុនបិ ឧត្តកំ ឥតំ ចិស្សជ្ជេត្វា សព្វ កណ្ដកាទិំ កាតុំ លភិស្សាមី’តិ តុដ្ឋមានសោ អបេក្ខាទេសិ”ន្តិ។ សោ បុន តត្តកំ ឥតំ ចិស្សជ្ជេត្វា កណ្ដកាទិំ ការេត្វា ឱសតិសហស្សភិក្ខុបរិចារស្ស សត្ថុនោ ទានំ អទាសិ។ តំ ទិស្វា ចោរោ ចិន្តេសិ – “អហំ ឥមំ អមារេត្វា មក្កតំ ន សក្ខិស្សាមិ, ហោតុ, មារេស្សាមិ ន”ន្តិ និចាសកត្តមេ លុទ្ទកំ ជាត្វិត្វា សត្តាហំ ចិហារេ ចិចរន្តោបិ ឱ្កាសំ ន លភិ។ មហាសេដ្ឋិបិ សត្ត ទិចសានិ ញាតិមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទានំ ទត្វា សត្ថារំ ចន្ទិត្វា អាហ – “ភន្តេ, មម ឧបកោត បុរិសេន សព្ពកាលំ ទេហំ ឱលាបិតំ, សព្ពកាលំ ចនេ អង្គំ បាទា លិត្តា, សព្ពកាលំ ភេហំ ឱលាបិតំ, ឥទានិ កណ្ដកាទិបិ ទេនេច ឱលាបិតា ភវិស្សតិ, អហំ ឥមស្សិំ ទានេ បត្តំ បត្តិំ តស្ស ទម្មី”តិ។

តំ សុត្វា ចោរោ “ភារិយំ ចត មេ កម្មំ កតំ, ឯវំ អបរាធការកេ មយិ ឥមស្ស កោបមត្តម្បិ នត្ថិ, ឥមស្មិម្បិ ទានេ មយ្ហមេវ បត្តំ បត្តិំ ទេតិ, អហំ ឥមស្មិំ ខមាបេមិ, ឯវញ្ហិ មេ បុរិសំ អហមាបេក្ខស្ស ទេវទណ្ឌោបិ មេ មត្ថកេ បតេយ្យា”តិ គន្ត្វា សេដ្ឋិស្ស បាទមូលេ និបជ្ជិត្វា “ខមាហិ មេ, សាមី”តិ វត្វា “កិំ ឥទ”ន្តិ វុត្តេ, “សាមិ, ឯវំ អយុត្តកំ កម្មំ មយា កតំ, តស្ស មេ ខមាហី”តិ អាហ។ អថ នំ សេដ្ឋិ “តយា មេ ឥទញ្ហិទញ្ហ កត”ន្តិ សព្ពំ បុច្ឆិត្វា “អាម, មយា កត”ន្តិ វុត្តេ, “ត្វំ មយា ន ទិដ្ឋបុព្ពោ, កស្មា មេ កុជ្ឈិត្វា ឯវមកាសី”តិ បុច្ឆិ។ សោ ឧកទិវសំ នគរា និក្ខមន្តេន តេន វុត្តវចនំ សារេត្វា “ឥមិនា មេ ការណេន កោបោ ឧប្បាទិតោ”តិ អាហ។ សេដ្ឋិ អត្តនា វុត្តំ សរិត្វា “អាម, តាត, វុត្តំ មយា, តំ មេ ខមាហី”តិ ចោរំ ខមាបេត្វា “ឧដ្ឋេហិ, តាត, ខមាមិ តេ, គច្ឆ, តាតា”តិ អាហ។ សចេ មេ, សាមិ, ខមសិ, សបុត្តទារំ មំ តវេវ ទាសំ ករោហីតិ។ តាត, ត្វំ មយា ឧត្តកេ កថិតេ ឯវរូបំ ឆេទនំ អកាសិ, តវេវ ចសន្តេន បន សទ្ធិំ ន សក្កា កិញ្ចិ កាតុំ, ន មេ តយា ភវេ ចសន្តេន កិញ្ចិ អត្ថិ, ខមាមិ តេ, គច្ឆ, តាតាតិ។ ចោរោ តំ កម្មំ កត្វា អាយុបរិយោសានេ អវីចិម្ហិ និព្ពត្តិត្វា ឱឃរត្តំ តត្ថ បច្ចិត្វា ចិបាកាចសេសេន ឥទានិ ភិក្ខុភាវេ បត្តេ បច្ចតីតិ។

ឯវំ សត្ថា តស្ស បុព្ពកម្មំ កថេត្វា, “ភិក្ខវេ, ជាលិ នាម បាបានិ កម្មានិ ករោន្តោ ន ពុជ្ឈតិ, បច្ឆា បន អត្តនា កតកម្មេហិ ឌយ្ហមានោ អត្តនាច អត្តនោ ទាចគ្គិសទិសោច ហោតី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“អឆ បិបិតិ កយ្មាតិ, កទំ ខាំលេ ត ញុជ្ឈតិ;

សេហិ កយ្មេហិ ទុយ្មេឆា, អក្កិឌេ្ឍាច តប្បតី”តិ៍

តត្ថ អឆ បិបិតីតិ ត កេចលំ ខាំលេ កោឆចេសេត បិបិតិ កទោតិ, កទោន្តោបិ បត ត ញុជ្ឈតីតិ អត្ថោ៍ បិបំ កទោន្តោ ច “បិបំ កទោមី”តិ អញ្ញ្ជាតកោ តាម តត្ថិ៍ “ញ្ចយស្ស កយ្មស្ស ឲចន្ទបេិ តាម ចិបិកោ”តិ អឌាតតតាឃ “ត ញុជ្ឈតី”តិ ទុត្តំ៍ សេហីតិ សោ តេហិ អត្តនោ សន្តកេហិ កយ្មេហិ ទុយ្មេឆា តិប្បឡោ បុក្កលេ តិទយេ តិព្ពត្តិត្វា អក្កិឌេ្ឍាច តប្បតីតិ អត្ថោ៍

ឌេសតាចសាតេ ខាហុ សោតាបត្តិផលាឌីតិ បិបុណិំសូតិ៍

អឌកទបេតចត្ថុ ឍដ្ឋំ៍

៧៍ យហាមោក្កល្លាតត្ថេទចត្ថុ

ឃោឌេណ្ឌតាតិ ញ្ចមំ ឆយ្មឌេសតំ សត្ថា ចេឡុចតេ ចិហទន្តោ យហាមោក្កល្លាតត្ថេទំ អារព្ភ កឆេសិ៍

ឲកស្មិំ ហិ្សមយេ តិត្ថិយា សន្និបតិត្វា យន្តយិំសុ – “ឌាតាឆាចុសោ, ‘កេត ការណេត សយណស្ស កោតយស្ស លិកសក្កាទោ យហា ហុត្វា តិព្ពត្តោ’តិ ៍ យយំ ត ឌាតាម, ត្វយេ្បត ឌាតាឆាតិ៍ អាម, ឌាតាម, យហាមោក្កល្លាតំ តាម ឲកំ តិស្សាយ ឧប្បន្នោ៍ សោ ហិ ឌេចលោកំ កន្ត្វា ឌេចតាហិ កតកយ្មំ បុច្ឆិត្វា អាកន្ត្វា យតុស្សាតំ កឆេតិ ‘ញ្ចដំ តាម កត្វា ឲចន្ទបំ សយ្បត្តិំ លកន្តី’តិ៍ តិទយេ តិព្ពត្តាតយ្បិ កយ្មំ បុច្ឆិត្វា អាកន្ត្វា យតុស្សាតំ កឆេតិ ‘ញ្ចដំ តាម កត្វា ឲចន្ទបំ ទុក្ខំ អតុកចន្តី’តិ៍ យតុស្សា តស្ស កថំ សុត្វា យហន្តំ លិកសក្កាទំ អភិហទន្តិ, សចេ តំ យាទេតុំ សក្កុស្សាម, សោ លិកសក្កាទោ អយ្ហាកំ តិព្ពត្តិស្សតី”តិ៍ តេ “អត្ថេកោ ឧបិយោ”តិ សន្តេ្ឋ ឲកច្ឆ្ឆា ហុត្វា “ឃំកិត្វា កត្វា តំ យាទាបេស្សាយា”តិ អត្តនោ ឧបដ្ឋាកេ សយាឌបេត្វា កហាបណសហស្សំ លភិត្វា បុរិសឃាតកយ្មំ កត្វា ចទន្តេ ចោរេ បក្កោសាបេត្វា “យហាមោក្កល្លាតត្ថេទោ តាម កាឡអសិលាឃំ ចសតិ, តត្ថ កន្ត្វា តំ យាទេឆា”តិ តេសំ កហាបណេ អឌំសុ៍ ចោរា ឆតលោកេត សយ្បដិច្ឆិត្វា “ឆេទំ យាទេស្សាយា”តិ កន្ត្វា តស្ស ចសតដ្ឋាតំ បរិចាទេសុំ៍ ឆេទោ តេហិ បរិក្ខិត្តកាចំ ញាត្វា កុញ្ចិកច្ឆិទ្ទេត តិក្ខយិត្វា បក្កាមិ៍ តេ ចោរា តំ ឌិចសំ ឆេទំ អឌិស្វា បុតេកឌិចសំ កន្ត្វា បរិក្ខិបិំសុ៍ ឆេទោ ញាត្វា កណ្ណិកាមណ្ឌលំ ភិន្ទិត្វា អាកាសំ បក្ខន្តិ៍ ឲចំ តេ បឋយមាសេបិ យជ្ឈិមមាសេបិ ឆេទំ កហេតុំ តាសក្ខិំសុ៍ បច្ឆិមមាសេ បត សយ្បត្តេ ឆេទោ អត្តតា កតកយ្មស្ស អាកឌ្ឍតកាចំ ញាត្វា ត អបកច្ឆិ៍ ចោរា កន្ត្វា ឆេទំ កហេត្វា តណ្ឌុលកណយត្តាតិស្ស អដ្ឋីតិ កទោន្តា ភិន្ទិំសុ៍ អឆ តំ “យតោ”តិ សញ្ញាយ ឲកស្មិំ កុម្ពបិដ្ឋេ ឋបិត្វា បក្កមិំសុ៍

ថេរោ “សត្ថារំ បស្សិត្វាវ បរិនិព្ពាយិស្សាមី”តិ អត្តភាវំ ឈានវេគេន ពន្ធិត្វា ថិរំ កត្វា អាកាសេន សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, បរិនិព្ពាយិស្សាមី”តិ អាហ។ “បរិនិព្ពាយិស្សសិ, មោគ្គល្លានា”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ “កត្ថ គន្ត្វា”តិ? “កាឡសិលាបទេសំ, ភន្តេ”តិ។ តេន ហិ, មោគ្គល្លាន, មយ្ហំ ធម្មំ កថេត្វា យាហិ។ តាទិសស្ស ហិ មេ សាវកស្ស ឥទានិ ទស្សនំ នត្ថីតិ។ សោ “ឯវំ ករិស្សាមិ, ភន្តេ”តិ សត្ថារំ វន្ទិត្វា អាកាសំ ឧប្បតិត្វា បរិនិព្ពានទិវសេ សារិបុត្តត្ថេរោ វិយ នានប្បការា ឥទ្ធិយោ កត្វា ធម្មំ កថេត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា កាឡសិលាដវិំ គន្ត្វា បរិនិព្ពាយិ។ “ថេរំ កិរ ចោរា មារេសុ”ន្តិ អយម្បិ កថា សកលជម្ពុទីបេ បត្ថរិ។ រាជា អជាតសត្តុ ចោរេ បរិយេសនត្ថាយ ចរបុរិសេ បយោជេសិ។ តេសុបិ ចោរេសុ សុរាបានេ សុរំ បិវន្តេសុ ឯកោ ឯកស្ស បិដ្ឋិំ បហរិត្វា បាតេសិ។ សោ តំ សន្តជ្ជេត្វា “អម្ភោ ទុម្មុខ, ត្វំ កស្មា មេ បិដ្ឋិំ បាតេសី”តិ អាហ។ កិំ បន ហរេ ទុដ្ឋចោរ, តយា មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ បឋមំ បហដោតិ? កិំ បន មយា បហដភាវំ ត្វំ ន ជានាសីតិ? ឥតិ នេសំ “មយា បហដោ, មយា បហដោ”តិ វទន្តានំ សុត្វា តេ ចរបុរិសា តេ សព្ពេ ចោរេ គហេត្វា រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា ចោរេ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆិ – “តុម្ហេហិ ថេរោ មារិតោ”តិ? “អាម, ទេវា”តិ។ “កេន តុម្ហេ ឧយ្យោជិតា”តិ? “នគ្គសមណកេហិ, ទេវា”តិ។ រាជា បញ្ចសតេ នគ្គសមណកេ គាហាបេត្វា បញ្ចសតេហិ ចោរេហិ សទ្ធិំ រាជង្គណេ នាភិប្បមាណេសុ អាវាដេសុ និខណាបេត្វា បលាលេហិ បដិច្ឆាទាបេត្វា អគ្គិំ ទាបេសិ។ អថ នេសំ ឈាមភាវំ ញត្វា អយនង្គលេហិ កសាបេត្វា សព្ពេ ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ ការាបេសិ។

ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ អត្តនោ អននុរូបមេវ មរណំ បត្តោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, មោគ្គល្លានោ ឥមស្សេវ អត្តភាវស្ស អននុរូបំ មរណំ បត្តោ, បុព្ពេ បន តេន កតស្ស កម្មស្ស អនុរូបមេវ មរណំ បត្តោ”តិ វត្វា “កិំ បនស្ស, ភន្តេ, បុព្ពកម្ម”ន្តិ បុដ្ឋោ វិត្ថារេត្វា កថេសិ –

អតីតេ កិរ ពារាណសិវាសី ឯកោ កុលបុត្តោ សយមេវ កោដ្ដនបចនាទីនិ កម្មានិ ករោន្តោ មាតាបិតរោ បដិជគ្គិ។ អថស្ស មាតាបិតរោ តំ, “តាត, ត្វំ ឯកកោវ ឃរេ ច អរញ្ញេ ច កម្មំ ករោន្តោ កិលមសិ, ឯកំ តេ កុមារិកំ អានេស្សាមា”តិ វត្វា, “អម្មតាតា, ន មយ្ហំ ឯវរូបាយត្ថោ, អហំ យាវ តុម្ហេ ជីវថ, តាវ វោ សហត្ថា ឧបដ្ឋហិស្សាមី”តិ តេន បដិក្ខិត្តាបិ បុនប្បុនំ តំ យាចិត្វា កុមារិកំ អានយិំសុ។ សា កតិបាហមេវ តេ ឧបដ្ឋហិត្វា បច្ឆា តេសំ ទស្សនម្បិ អនិច្ឆន្តី “ន សក្កា តវ មាតាបិតូហិ សទ្ធិំ ឯកដ្ឋានេ វសិតុ”ន្តិ ឧជ្ឈាយិត្វា តស្មិំ អត្តនោ កថំ អគ្គណ្ហន្តេ តស្ស ពហិគតកាលេ មកចិវាកខណ្ឌានិ ច យាគុផេណញ្ច គហេត្វា តត្ថ តត្ថ អាកិរិត្វា តេនាគន្ត្វា “កិំ ឥទ”ន្តិ បុដ្ឋា អាហ – “ឥមេសំ អន្ធមហល្លកានំ ឯតំ កម្មំ, សព្ពំ គេហំ កិលិដ្ឋំ ករោន្តា វិចរន្តិ, ន សក្កា ឯតេហិ សទ្ធិំ ឯកដ្ឋានេ វសិតុ”ន្តិ។ ឯវំ តាយ តំ បុនប្បុនំ កថយមានាយ ឯវរូបោបិ បូរិតបារមី សត្តោ មាតាបិតូហិ សទ្ធិំ ភិជ្ជិ។ សោ “ហោតុ, ជានិស្សាមិ នេសំ កត្តព្ព”ន្តិ តេ ភោជេត្វា, “អម្មតាតា, អសុកដ្ឋានេ នាម តុម្ហាកំ ញាតកា អាគមនំ បច្ចាសីសន្តិ, តត្ថ គមិស្សាមា”តិ តេ យានកំ អារោបេត្វា អាទាយ គច្ឆន្តោ អដវិមជ្ឈប្បត្តកាលេ, “តាត, រស្មិយោ គណ្ហថ, គោណា បតោទសញ្ញាយ គមិស្សន្តិ, ឥមស្មិំ ឋានេ ចោរា វសន្តិ, អហំ ឱតរាមី”តិ បិតុ ហត្ថេ រស្មិយោ ទត្វា ឱតរិត្វា គច្ឆន្តោ សទ្ទំ បរិវត្តេត្វា ចោរានំ ឧដ្ឋិតសទ្ទមកាសិ។ មាតាបិតរោ សទ្ទំ សុត្វា “ចោរា ឧដ្ឋិតា”តិ សញ្ញាយ, “តាត, មយំ មហល្លកា, ត្វំ អត្តានមេវ រក្ខាហី”តិ អាហំសុ។ សោ មាតាបិតរោ វិរវន្តេបិ ចោរសទ្ទំ ករោន្តោ កោដ្ដេត្វា មារេត្វា អដវិយំ ខិបិត្វា បច្ចាគមិ។

សត្ថា ឥទំ តស្ស បុព្វកម្មំ កថេត្វា, “ភិក្ខវេ, មោគ្គល្លានោ ឯត្តកំ កម្មំ កត្វា អនេកវស្សសតសហស្សានិ និរយេ បច្ចិត្វា វិបាកាវសេសេន អត្តភាវសតេ ឯវមេវ កោដ្ដេត្វា សំចុណ្ណិតោ មរណំ បត្តោ។ ឯវំ មោគ្គល្លានេន អត្តនោ កម្មានុរូបមេវ មរណំ លទ្ធំ, បញ្ចាបិ ចោរសតេហិ សទ្ធិំ លភិំសុ។ អប្បទុដ្ឋេសុ ហិ បទុស្សន្តោ ទសហិ ការណេហិ អនយព្យសនំ បាបុណាតិយេវា”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

១៣៧។

“យោ ទណ្ឌេន អទណ្ឌេសុ, អប្បទុដ្ឋេសុ ទុស្សតិ;

ទសន្នមញ្ញតរំ ឋានំ, ខិប្បមេវ និគច្ឆតិ។

១៣៨។

“វេទនំ ផរុសំ ជានិំ, សរីរស្ស វ ភេទនំ;

គរុកំ វាបិ អាពាធំ, ចិត្តក្ខេបំ វ បាបុណេ។

១៣៩។

“រាជតោ វា ឧបសគ្គំ, អព្ភក្ខានំ វ ទារុណំ;

បរិក្ខយំ វ ញាតីនំ, ភោគានំ វ បភង្គុនំ។

១៤០។

“អថ វាស្ស អគារានិ, អគ្គិ ឌហតិ បាវកោ;

កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ, និរយំ សោបបជ្ជតី”តិ។

តត្ថ អទណ្ឌេសូតិ កាយទណ្ឌាទិរហិតេសុ ខីណាសវេសុ។ អប្បទុដ្ឋេសូតិ បរេសុ វា អត្តនិ វា និរបរាធេសុ។ ទសន្នមញ្ញតរំ ឋានន្តិ ទសសុ ទុក្ខការណេសុ អញ្ញតរំ ការណំ។ វេទនន្តិ សីសរោគាទិភេទំ ផរុសំ វេទនំ។ ជានិន្តិ កិច្ឆាធិគតស្ស ធនស្ស ជានិំ។ ភេទនន្តិ ហត្ថច្ឆេទាទិកំ សរីរភេទនំ។ គរុកន្តិ បក្ខហតឯកចក្ខុកបីឋសប្បិកុណិកាចកុដ្ឋរោគាទិភេទំ គរុកាពាធំ វា។ ចិត្តក្ខេបន្តិ ឧម្មាទំ។ ឧបសគ្គន្តិ យសវិលោបសេនាបតិដ្ឋានាទិអច្ឆិន្ទនាទិកំ រាជតោ ឧបសគ្គំ វា។ អព្ភក្ខានន្តិ អទិដ្ឋអស្សុតអចិន្តិតបុព្វំ “ត្វំ សន្ធិច្ឆេទាទិកម្មំ, ត្វំ វា រាជាបរាធិកកម្មំ តយា កត”ន្តិ ឯវរូបំ ទារុណំ អព្ភក្ខានំ វា។ បរិក្ខយំ ច ញាតីនន្តិ អត្តនោ អវស្សយោ ភវិតុំ សមត្ថានំ ញាតីនំ បរិក្ខយំ វា។ បភង្គុរន្តិ បភង្គុភាវំ បូតិភាវំ។ យំ ហិស្ស គេហេ ធញ្ញំ, តំ បូតិភាវំ អាបជ្ជតិ, សុវណ្ណំ អង្គារភាវំ, មុត្តា កប្បាសដ្ឋិភាវំ, កហាបណំ កបាលខណ្ឌាទិភាវំ, ទ្វិបទចតុប្បទា កាណកុណាទិភាវន្តិ អត្ថោ។ អគ្គិ ឌហតីតិ ឯកសំវច្ឆរេ ទ្វិត្តិក្ខត្តុំ អញ្ញម្បិ ឌាហកោ អវិជ្ជមានេបិ អសនិអគ្គិ វា បតិត្វា ឌហតិ, អត្តនោ ច ធម្មតាយ ឧដ្ឋិតោ បាវកោ វា ឌហតិយេវ។ និរយន្តិ ឥធេ ច ធម្មេ ឥមេសំ ទសន្នំ ឋានានំ អញ្ញតរំ បត្វាបិ ឯកំសេន សម្បរាយេ បត្តព្វំ ទស្សេតុំ “និរយំ សោ ឧបបជ្ជតី”តិ វុត្តំ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

មហាមោគ្គល្លានត្ថេរវត្ថុ សត្តមំ។

៨. ពហុភណ្ឌិកភិក្ខុវត្ថុ

ន នគ្គចរិយាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ពហុភណ្ឌិកំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិវាសី កិរេកោ កុដុម្ពិកោ ភរិយាយ កាលកតាយ បព្វជិ។ សោ បព្វជន្តោ អត្តនោ បរិវេណញ្ច អគ្គិសាលញ្ច ភណ្ឌគព្ភញ្ច ការេត្វា ភណ្ឌគព្ភំ សប្បិតេលតណ្ឌុលាទីហិ បូរេត្វា បព្វជិ, បព្វជិត្វា ច បន អត្តនោ ទាសេ បក្កោសាបេត្វា យថារុចិកំ អាហារំ បចាបេត្វា ភុញ្ជតិ។ ពហុភណ្ឌោ ច ពហុបរិក្ខារោ ច អហោសិ។ រត្តិំ អញ្ញំ និវាសនបារុបនំ ហោតិ, ទិវា អញ្ញំ និវាសនបារុបនំ ហោតិ, ទិវា អញ្ញំ វិហារបច្ចន្តេ វសតិ។ តស្សេកទិវសំ ចីវរបច្ចត្ថរណាទីនិ សុក្ខាបេន្តស្ស សេនាសនចារិកំ អាហិណ្ឌន្តា ភិក្ខូ បស្សិត្វា “កស្សិមានិ, អាវុសោ”តិ បុច្ឆិត្វា “មយ្ហ”ន្តិ វុត្តេ, “អាវុសោ, ភគវតា តិចីវរានិ អនុញ្ញាតានិ, ត្វំ បន ឯវំ អប្បិច្ឆស្ស ពុទ្ធស្ស សាសនេ បព្វជិត្វា ឯវំ ពហុបរិក្ខារោ ជាតោ”តិ តំ សត្ថុ សន្តិកំ នេត្វា, “ភន្តេ, អយំ ភិក្ខុ អតិពហុភណ្ឌោ”តិ អារោចេសុំ។ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខូ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ អាហ – “កស្មា បន ត្វំ, ភិក្ខុ, មយា អប្បិច្ឆតាយ ធម្មេ ទេសិតេ ឯវំ ពហុភណ្ឌោ ជាតោ”តិ។ សោ តាវត្តកេនេវ កុបិតោ “ឥមិនា ទានិ នីហារេន ចរិស្សាមី”តិ បារុបនំ ឆឌ្ឌេត្វា បរិសមជ្ឈេ ឯកចីវរោ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ សត្ថា ឧបត្ថម្ភយមានោ “ននុ ត្វំ ភិក្ខុ បុព្វេ ហិរោត្តប្បគវេសកោ ទករក្ខសកាលេបិ ហិរោត្តប្បំ គវេសមានោ ទ្វាទស វស្សានិ វិហាសិ, កស្មា ឥទានិ ឯវំ គរុកេ ពុទ្ធសាសនេ បព្វជិត្វា ចតុបរិសមជ្ឈេ បារុបនំ ឆឌ្ឌេត្វា ហិរោត្តប្បំ បហាយ ឋិតោសី”តិ។ សោ សត្ថុ វចនំ សុត្វា

ហិរោត្តប្បំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា តំ ចីវរំ បារុបិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ភិក្ខូ តស្ស អត្ថស្ស អាវិភាវត្ថំ ភគវន្តំ យាចិំសុ។ ភគវា អតីតំ អាហរិត្វា កថេសិ –

អតីតេ កិរ ពារាណសិរញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ ពោធិសត្តោ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ តស្ស នាមគ្គហណទិវសេ មហិំសកុមារោតិ នាមំ ករិំសុ។ តស្ស កនិដ្ឋភាតា ចន្ទកុមារោ នាម អហោសិ។ តេសំ មាតរិ កាលកតាយ រាជា អញ្ញំ អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេសិ។ សាបិ បុត្តំ វិជាយិ, សូរិយកុមារោតិស្ស នាមំ ករិំសុ។ តំ ទិស្វា រាជា តុដ្ឋោ “បុត្តស្ស តេ វរំ ទម្មី”តិ អាហ។ សាបិ ខោ, “ទេវ, ឥច្ឆិតកាលេ គណ្ហិស្សាមី”តិ វត្វា បុត្តស្ស វយប្បត្តកាលេ រាជានំ អាហ – “ទេវេន មយ្ហំ បុត្តស្ស ជាតកាលេ វរោ ទិន្នោ, ឥទានិ មេ បុត្តស្ស រជ្ជំ ទេហី”តិ។ រាជា “មម ទ្វេ បុត្តា អគ្គិក្ខន្ធា វិយ ជលន្តា វិចរន្តិ, ន សក្កា តស្ស រជ្ជំ ទាតុ”ន្តិ បដិក្ខិបិត្វាបិ តំ បុនប្បុនំ យាចមានមេវ ទិស្វា “អយំ មេ បុត្តានំ អនត្ថម្បិ ករេយ្យា”តិ បុត្តេ បក្កោសាបេត្វា, “តាតា, អហំ សូរិយកុមារស្ស ជាតកាលេ វរំ អទាសិំ, ឥទានិស្ស មាតា រជ្ជំ យាចតិ, អហំ តស្ស ន ទាតុកាមោ, តស្ស មាតា តុម្ហាកំ អនត្ថម្បិ ករេយ្យ, គច្ឆថ តុម្ហេ អរញ្ញំ បវិសិត្វា មមច្ចយេនាគន្ត្វា រជ្ជំ គណ្ហថា”តិ ឧយ្យោជេសិ។ តេ បិតរំ វន្ទិត្វា បាសាទា ឱតរន្តេ រាជង្គណេ កីឡមានោ សូរិយកុមារោ ទិស្វា តំ ការណំ ញត្វា តេហិ សទ្ធិំ និក្ខមិ។ តេសំ ហិមវន្តំ បវិដ្ឋកាលេ ពោធិសត្តោ មគ្គា ឱក្កម្ម អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ និសីទិត្វា សូរិយកុមារំ អាហ – “តាត, ឯតំ សរំ គន្ត្វា ន្ហត្វា ច បិវិត្វា ច អម្ហាកម្បិ បទុមិនិបណ្ណេហិ ឧទកំ អាហរា”តិ។ សោ បន សរោ វេស្សវណស្ស សន្តិកា ឯកេន ទករក្ខសេន លទ្ធោ ហោតិ។ វេស្សវណោ ច តំ អាហ – “ឋបេត្វា ទេវធម្មជាននកេ យេ ច អញ្ញេ ឥមំ សរំ ឱតរន្តិ, តេ ខាទិតុំ លភសី”តិ។ តតោ បដ្ឋាយ សោ តំ សរំ ឱតិណ្ណោតិណ្ណេ ទេវធម្មេ បុច្ឆិត្វា អជានន្តេ ខាទតិ, សូរិយកុមារោបិ តំ សរំ អវីមំសិត្វាវ ឱតរិ, តេន ច “ទេវធម្មេ ជានាសី”តិ បុដ្ឋោ “ទេវធម្មា នាម ចន្ទិមសូរិយា”តិ អាហ។ អថ នំ “ត្វំ ទេវធម្មេ ន ជានាសី”តិ ឧទកំ បវេសេត្វា អត្តនោ ភវនេ ឋបេសិ។ ពោធិសត្តោបិ តំ ចិរាយន្តំ ទិស្វា ចន្ទកុមារំ បេសេសិ។ សោបិ តេន “ទេវធម្មេ ជានាសី”តិ បុដ្ឋោ “ទេវធម្មា នាម ចតស្សោ ទិសា”តិ អាហ។ ទករក្ខសោ តម្បិ ឧទកំ បវេសេត្វា តត្ថេវ ឋបេសិ។

ពោធិសត្តោ តស្មិម្បិ ចិរាយន្តេ “អន្តរាយេន ភវិតព្ព”ន្តិ សយំ គន្ត្វា ទ្វិន្នម្បិ ឱតរណបទវលញ្ជំ ទិស្វា “អយំ សរោ រក្ខសបរិគ្គហិតោ”តិ ញត្វា ខគ្គំ សន្នយ្ហិត្វា ធនុំ គហេត្វា អដ្ឋាសិ។ រក្ខសោ តំ អនោតរន្តំ ទិស្វា វនកម្មិកបុរិសវេសេនាគន្ត្វា អាហ – “ភោ បុរិស, ត្វំ មគ្គកិលន្តោ, កស្មា ឥមំ សរំ ឱតរិត្វា ន្ហត្វា ច បិវិត្វា ច ភិសមុឡាលំ ខាទិត្វា បុប្ផានិ បិឡន្ធិត្វា ន គច្ឆសី”តិ។ ពោធិសត្តោ តំ ទិស្វាវ “ឯស សោ យក្ខោ”តិ ញត្វា “តយា មេ ភាតរោ គហិតា”តិ អាហ។ អាម, មយា គហិតាតិ។ កិំ ការណាតិ? អហំ ឥមំ សរំ ឱតិណ្ណោតិណ្ណេ លភាមីតិ។ កិំ បន សព្ពេវ លភសីតិ? ទេវធម្មជាននកេ ឋបេត្វា អវសេសេ លភាមីតិ។ អត្ថិ បន តេ ទេវធម្មេហិ អត្ថោតិ? អាម, អត្ថីតិ។ អហំ កថេស្សាមីតិ។ តេន ហិ កថេហីតិ។ ន សក្កា កិលិដ្ឋេន គត្តេន កថេតុន្តិ។ យក្ខោ ពោធិសត្តំ ន្ហាបេត្វា បានីយំ បាយេត្វា អលង្ករិត្វា អលង្កតមណ្ឌបមជ្ឈេ បល្លង្កំ អារោបេត្វា សយមស្ស បាទមូលេ និសីទិ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ “សក្កច្ចំ សុណាហី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“ហិរិឱត្តប្បសម្បន្នា, សុក្កធម្មសមាហិតា;

សន្តោ សប្បុរិសា លោកេ, ទេវធម្មាតិ វុច្ចរេ”តិ (ជា. ១.១.៦);

យក្ខោ តំ ធម្មទេសនំ សុត្វា បសន្នោ ពោធិសត្តំ អាហ – “បណ្ឌិត, អហំ តេ បសន្នោ, ឯកំ ភាតរំ ទេមិ, កតរំ អានេមី”តិ? “កនិដ្ឋំ អានេហី”តិ។ “បណ្ឌិត, ត្វំ កេវលំ ទេវធម្មេ ជានាសិយេវ, ន បន តេសុ វត្តសី”តិ។ “កិំ ការណា”តិ? “យស្មា ជេដ្ឋំ ឋបេត្វា កនិដ្ឋំ អាហរាបេន្តោ ជេដ្ឋាបចាយិកកម្មំ ន ករោសី”តិ។ “ទេវធម្មេ ចាហំ យក្ខ ជានាមិ, តេសុ ច វត្តាមិ។ មយញ្ហិ ឯតំ និស្សាយ ឥមំ អរញ្ញំ បវិដ្ឋា។ ឯតស្ស ហិ អត្ថាយ អម្ហាកំ បិតរំ ឯតស្ស មាតា វរំ យាចិ, អម្ហាកំ បន បិតា តំ វរំ អទត្វា អម្ហាកំ អនុរក្ខណត្ថាយ អរញ្ញវាសំ អនុជានិ, សោ កុមារោ អនិវត្តិត្វា អម្ហេហិ សទ្ធិំ អាគតោ។ ‘តំ អរញ្ញេ ឯកោ យក្ខោ ខាទី’តិ វុត្តេបិ ន កោចិ សទ្ទហិស្សតិ។ តេនាហំ គរហភយភីតោ តមេវ អាហរាបេមី”តិ។ យក្ខោ ពោធិសត្តស្ស បសីទិត្វា “សាធុ បណ្ឌិត, ត្វំ ទេវធម្មេ ជានាសិ, ទេវធម្មេសុ ច វត្តសី”តិ ទ្វេ ភាតរោ អានេត្វា អទាសិ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ យក្ខភាវេ អាទីនវំ កថេត្វា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេសិ។ សោ តេន សំវិហិតារក្ខោ តស្មិំ អរញ្ញេ វសិត្វា បិតរិ កាលកតេ យក្ខំ អាទាយ ពារាណសិំ គន្ត្វា រជ្ជំ គហេត្វា ចន្ទកុមារស្ស ឧបរជ្ជំ, សុរិយកុមារស្ស សេនាបតិដ្ឋានំ ទត្វា យក្ខស្ស រមណីយេ ឋានេ អាយតនំ ការាបេត្វា យថា សោ លាភគ្គប្បត្តោ ហោតិ, តថា អកាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា ទករក្ខសោ ពហុភណ្ឌិកភិក្ខុ អហោសិ, សុរិយកុមារោ អានន្ទោ, ចន្ទកុមារោ សារិបុត្តោ, មហិំសកុមារោ បន អហមេវា”តិ។ ឯវំ សត្ថា ជាតកំ កថេត្វា “ឯវំ ត្វំ, ភិក្ខុ, បុព្ពេ ទេវធម្មេ គវេសមានោ ហិរោត្តប្បសម្បន្នោ វិចរិត្វា ឥទានិ ចតុបរិសមជ្ឈេ [illegible] ឋត្វា មម បុរតោ ‘អប្បិច្ឆោម្ហី’តិ វទន្តោ អយុត្តំ អកាសិ។ ន ហិ សាដកបដិក្ខេបាទិមត្តេន សមណោ នាម ហោតី”តិ វត្វា អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“ន នគ្គចរិយា ន ជដា ន បង្កា, នានាសកា ថណ្ឌិលសាយិកា វា;

រជោជល្លំ ឧក្កុដិកប្បធានំ, សោធេន្តិ មច្ចំ អវិតិណ្ណកង្ខ”ន្តិ។

តត្ថ នានាសកាតិ ន អនសកា, ភត្តបដិក្ខេបកាតិ អត្ថោ។ ថណ្ឌិលសាយិកាតិ ភូមិសយនា។ រជោជល្លន្តិ កទ្ទមលេបនាការេន សរីរេ សន្និហិតរជោ។ ឧក្កុដិកប្បធានន្តិ ឧក្កុដិកភាវេន អារទ្ធវីរិយំ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យោ ហិ មច្ចោ “ឯវំ អហំ លោកនិយ្យានសង្ខាតំ សុទ្ធិំ បាបុណិស្សាមី”តិ ឥមេសុ នគ្គចរិយាទីសុ យំ កិញ្ចិ សមាទាយ វត្តេយ្យ, សោ កេវលំ មិច្ឆាទស្សនញ្ចេវ វឌ្ឍេយ្យ, កិលមថស្ស ច ភាគី អស្ស។ ន ហិ ឯតានិ សុសមាទិន្នានិបិ អដ្ឋវត្ថុកាយ កង្ខាយ អវិតិណ្ណការណេន អវិតិណ្ណកង្ខំ មច្ចំ សោធេន្តីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ពហុភណ្ឌិកភិក្ខុវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩. សន្តតិមហាមត្តវត្ថុ

អលង្កតោ ចេបីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សន្តតិមហាមត្តំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ ហិ ឯកស្មិំ កាលេ រញ្ញោ បសេនទិកោសលស្ស បច្ចន្តំ កុបិតំ វូបសមេត្វា អាគតោ។ អថស្ស រាជា តុដ្ឋោ សត្ត ទិវសានិ រជ្ជំ ទត្វា ឯកំ នច្ចគីតកុសលំ ឥត្ថិំ អទាសិ។ សោ សត្ត ទិវសានិ សុរាមទមត្តោ ហុត្វា សត្តមេ ទិវសេ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតោ ហត្ថិក្ខន្ធវរគតោ ន្ហានតិត្ថំ គច្ឆន្តោ សត្ថារំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តំ ទ្វារន្តរេ ទិស្វា ហត្ថិក្ខន្ធវរគតោវ សីសំ ចាលេត្វា វន្ទិត្វា បក្កាមិ។ សត្ថា សិតំ កត្វា “កោ នុ ខោ, ភន្តេ, សិតបាតុករណេ ហេតូ”តិ អានន្ទត្ថេរេន បុដ្ឋោ សិតការណំ អាចិក្ខន្តោ អាហ – “បស្សានន្ទ, សន្តតិមហាមត្តំ, អជ្ជ សព្ពាភរណបដិមណ្ឌិតោវ មម សន្តិកំ អាគន្ត្វា ចតុប្បទិកគាថាវសានេ អរហត្តំ បត្វា សត្តតាលមត្តេ អាកាសេ និសីទិត្វា បរិនិព្ពាយិស្សតី”តិ។ មហាជនោ តេន សទ្ធិំ កថេន្តស្ស សត្ថុ វចនំ អស្សោសិ។ តត្ថ មិច្ឆាទិដ្ឋិកា ចិន្តយិំសុ – “បស្សថ សមណស្ស គោតមស្ស កិរិយំ, មុខារុឡ្ហមេវ កថេតិ, អជ្ជ កិរ ឯស ឯវំ សុរាមទមត្តោ មាលាលង្កតោវ ឯតស្ស សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា បរិនិព្ពាយិស្សតិ, អជ្ជេវ តំ មុសាវាទេន និគ្គហិស្សាមា”តិ។ សម្មាទិដ្ឋិកា ចិន្តយិំសុ – “អហោ ពុទ្ធានំ មហានុភាវតា, អជ្ជ ពុទ្ធលីឡ្ហញ្ច សន្តតិមហាមត្តលីឡ្ហញ្ច ទដ្ឋុំ លភិស្សាមា”តិ។

សន្តតិមហាមត្តោបិ ន្ហានតិត្ថេ ទិវសភាគំ ឧទកកីឡំ កីឡិត្វា ឧយ្យានំ គន្ត្វា អាបានភូមិយំ និសីទិ។ សាបិ ឥត្ថី រង្គមជ្ឈោតរិត្វា នច្ចំ ទស្សេតុំ អារភិ។ តស្សា សរីរលីឡ្ហាយ ទស្សនត្ថំ សត្តាហំ អប្បាហារតាយ តំ ទិវសំ នច្ចន្តិយា សត្ថកវាតា សមុដ្ឋាយ ហទយមំសំ កន្តិត្វា អគមិំសុ។ សា តង្ខណញ្ញេវ មុខេន ចេវ អក្ខីហិ ច វិវដេហិ កាលមកាសិ។ សន្តតិមហាមត្តោ “ឧបធារេថ ន”ន្តិ វត្វា “និរុទ្ធា, សាមី”តិ ច វុត្តមត្តេយេវ ពលវសោកេន អភិភូតោ តង្ខណញ្ញេវស្ស សត្តាហំ បីតសុរា តត្តកបាលេ ឧទកពិន្ទុ វិយ បរិក្ខយំ អគមាសិ។ សោ “ន មេ ឥមំ សោកំ អញ្ញោ និព្ពាបេតុំ សក្ខិស្សតិ អញ្ញត្រ តថាគតា”តិ ពលកាយបរិវុតោ សាយណ្ហសមយេ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ឯវមាហ – “ភន្តេ, ‘ឯវរូបោ មេ សោកោ ឧប្បន្នោ, តំ មេ តុម្ហេ និព្ពាបេតុំ សក្ខិស្សថា’តិ អាគតោម្ហិ, បដិសរណំ មេ ហោថា”តិ។ អថ នំ សត្ថា “សោកំ និព្ពាបេតុំ សមត្ថស្សេវ សន្តិកំ អាគតោសិ។ ឥមិស្សា ហិ ឥត្ថិយា ឥមិនាវ អាការេន មតកាលេ តវ រោទន្តស្ស បគ្ឃរិតអស្សូនិ ចតូសុ មហាសមុទ្ទេសុ ឧទកតោ អតិរេកតរានី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“យំ បុព្ពេ តំ វិសោសេហិ, បច្ឆា តេ មាហុ កិញ្ចនំ;

មជ្ឈេ ចេ នោ គហេស្សសិ, ឧបសន្តោ ចរិស្សសី”តិ។ (សុ. និ. ៩៥៥, ១១០៥; ចូឡនិ. ជតុកណ្ណិមាណវបុច្ឆានិទ្ទេស ៦៧);

កថាបរិយោសានេ សន្តតិមហាមត្តោ អរហត្តំ បត្វា អត្តនោ អាយុសង្ខារំ ឱលោកេន្តោ តស្ស អប្បមត្តកភាវំ ញត្វា សត្ថារំ អាហ –
“ភន្តេ, បរិនិព្វានំ មេ អនុជានាថា”តិ ។ សត្ថា តេន កតកម្មំ ជានន្តោបិ “មុសាវាទេន និក្កង្ខត្ថំ សន្និបតិតា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា ឱកាសំ ន លភិស្សន្តិ, ‘ពុទ្ធលីឡ្ហញ្ចេវ សន្តតិមហាមត្តលីឡ្ហញ្ច បស្សិស្សាមា’តិ សន្និបតិតា សម្មាទិដ្ឋិកា ឥមិនា កតកម្មំ សុត្វា បុញ្ញេសុ អាទរំ ករិស្សន្តី”តិ សល្លក្ខេត្វា “តេន ហិ តយា កតកម្មំ មយ្ហំ កថេហិ, កថេន្តោ ច ភូមិយំ ឋិតោ អកថេត្វា សត្តតាលមត្តេ អាកាសេ ឋិតោ កថេហី”តិ អាហ ។ សោ “សាធុ, ភន្តេ”តិ សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកតាលប្បមាណំ ឧគ្គម្ម ឱរោហិត្វា បុន សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឧគ្គន្ត្វា បដិបាដិយា សត្តតាលប្បមាណេ អាកាសេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា “សុណាថ មេ, ភន្តេ, បុព្វកម្ម”ន្តិ វត្វា អាហ –

ឥតោ ឯកនវុតិកប្បេ វិបស្សិសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ អហំ ពន្ធុមតីនគរេ ឯកស្មិំ កុលេ និព្វត្តិត្វា ចិន្តេសិំ – “កិំ នុ ខោ បរេសំ ខេទំ វា បីឡនំ វា អករណកម្ម”ន្តិ ឧបធារេន្តោ ធម្មឃោសកកម្មំ ទិស្វា តតោ បដ្ឋាយ តំ កម្មំ ករោន្តោ មហាជនំ សមាទបេត្វា “បុញ្ញានិ ករោថ, ឧបោសថទិវសេសុ ឧបោសថំ សមាទិយថ, ទានំ ទេថ, ធម្មំ សុណាថ, ពុទ្ធរតនាទីហិ សទិសំ អញ្ញំ នាម នត្ថិ, តិណ្ណំ រតនានំ សក្ការំ ករោថា”តិ ឧគ្ឃោសេន្តោ វិចរាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ សទ្ទំ សុត្វា ពុទ្ធបិតា ពន្ធុមមហារាជា មំ បក្កោសាបេត្វា, “តាត, កិំ ករោន្តោ វិចរសី”តិ បុច្ឆិត្វា, “ទេវ, តិណ្ណំ រតនានំ គុណំ បកាសេន្តោ មហាជនំ បុញ្ញកម្មេសុ សមាទបេន្តោ វិចរាមី”តិ វុត្តេ, “កេន និសិន្នោ វិចរសី”តិ មំ បុច្ឆិត្វា “បទសាវ, ទេវា”តិ មយា វុត្តេ, “តាត, ន ត្វំ ឯវំ វិចរិតុំ អរហសិ, ឥមំ បុប្ផទាមំ បិលន្ធិត្វា អស្សបិដ្ឋេ និសិន្នោវ វិចរា”តិ មយ្ហំ មុត្តាទាមសទិសំ បុប្ផទាមំ ទត្វា ភទ្ទំ អស្សំ អទាសិ ។ អថ មំ រញ្ញា ទិន្នបរិហារេន តថេវ ឧគ្ឃោសេត្វា វិចរន្តំ បុន រាជា បក្កោសាបេត្វា, “តាត, កិំ ករោន្តោ វិចរសី”តិ បុច្ឆិត្វា “តទេវ, ទេវា”តិ វុត្តេ, “តាត, អស្សោបិ តេ នានុច្ឆវិកោ, ឥធ និសីទិត្វា វិចរា”តិ ចតុសិន្ធវយុត្តរថំ អទាសិ ។ តតិយវារេបិ មេ រាជា សទ្ទំ សុត្វា បក្កោសាបេត្វា, “តាត, កិំ ករោន្តោ វិចរសី”តិ បុច្ឆិត្វា “តទេវ, ទេវា”តិ វុត្តេ, “តាត, រថោបិ តេ នានុច្ឆវិកោ”តិ មហន្តំ ភោគក្ខន្ធំ មហាបសាធនញ្ច ទត្វា ឯកញ្ច ហត្ថិំ អទាសិ ។ សោហំ សព្ពាភរណបដិមណ្ឌិតោ ហត្ថិក្ខន្ធេ និសិន្នោ អសីតិ វស្សសហស្សានិ ធម្មឃោសកកម្មំ អកាសិំ, តស្ស មេ ឯត្តកំ កាលំ កាយតោ ចន្ទនគន្ធោ វាយតិ, មុខតោ ឧប្បលគន្ធោ វាយតិ ។ ឥទំ មយា កតកម្ម”ន្តិ ។

ឯវំ សោ អត្តនោ បុព្វកម្មំ កថេត្វា អាកាសេ និសិន្នោវ តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា បរិនិព្វាយិ ។ សរីរេ អគ្គិជាលា ឧដ្ឋហិត្វា មំសលោហិតំ ឈាបេសិ, សុមនបុប្ផានិ វិយ ធាតុយោ អវសិស្សិំសុ ។ សត្ថា សុទ្ធវត្ថំ បសារេសិ, ធាតុយោ តត្ថ បតិំសុ ។ តា បត្តេ បក្ខិបិត្វា ចតុមហាបថេ ថូបំ ការេសិ “មហាជនោ វន្ទិត្វា បុញ្ញភាគី ភវិស្សតី”តិ ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ, “អាវុសោ, សន្តតិមហាមត្តោ កថាវសានេ អរហត្តំ បត្វា អលង្កតបដិយត្តោវ អាកាសេ និសីទិត្វា បរិនិព្វុតោ, កិំ នុ ខោ ឯតំ ‘សមណោ’តិ វត្តុំ វដ្ដតិ ឧទាហុ ‘ព្រាហ្មណោ’”តិ ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, មម បុត្តំ ‘សមណោ’តិបិ វត្តុំ វដ្ដតិ, ‘ព្រាហ្មណោ’តិបិ វត្តុំ វដ្ដតេវា”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

អលង្កតោ ចេបិ សមំ ចរេយ្យ,

សន្តោ ទន្តោ និយតោ ព្រហ្មចារី;

សព្ពេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌំ,

សោ ព្រាហ្មណោ សោ សមណោ ស ភិក្ខូ”តិ។

តត្ថ អលង្កតោតិ វត្ថាភរណេហិ បដិមណ្ឌិតោ។ បទត្ថោ – វត្ថាលង្ការាទីហិ អលង្កតោ ចេបិ បុគ្គលោ កាយាទីហិ សមំ ចរេយ្យ, រាគាទិវូបសមេន សន្តោ ឥន្ទ្រិយទមនេន ទន្តោ ចតុមគ្គនិយមេន និយតោ សេដ្ឋចរិយាយ ព្រហ្មចារី កាយទណ្ឌាទីនំ ឱរោបិតតាយ សព្ពេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌំ។ សោ ឯវរូបោ ពាហិតបាបត្តា ព្រាហ្មណោតិបិ សមិតបាបត្តា សមណោតិបិ ភិន្នកិលេសត្តា ភិក្ខូតិបិ វេទិតព្ពោតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សន្តតិមហាមត្តវត្ថុ នវមំ។

១០. បិលោតិកតិស្សត្ថេរវត្ថុ

ហិរីនិសេធោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បិលោតិកត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកទិវសញ្ហិ អាយស្មា អានន្ទត្ថេរោ ឯកំ បិលោតិកខណ្ឌនិវត្ថំ កបាលំ អាទាយ ភិក្ខាយ ចរន្តំ ទារកំ ទិស្វា “កិំ តេ ឯវំ វិចរិត្វា ជីវតោ បព្ពជ្ជា ន ឧត្តរិតរា”តិ វត្វា, “ភន្តេ, កោ មំ បព្ពាជេស្សតី”តិ វុត្តេ “អហំ បព្ពាជេស្សាមី”តិ តំ អាទាយ គន្ត្វា សហត្ថា ន្ហាបេត្វា កម្មដ្ឋានំ ទត្វា បព្ពាជេសិ។ តញ្ច បន និវត្ថបិលោតិកខណ្ឌំ បសារេត្វា ឱលោកេន្តោ បរិស្សាវនករណមត្តម្បិ កម្មូបគំ កញ្ចិ បទេសំ អទិស្វា កបាលេន សទ្ធិំ ឯកិស្សា រុក្ខសាខាយ ឋបេសិ។ សោ បព្ពជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ ពុទ្ធានំ ឧប្បន្នលាភសក្ការំ បរិភុញ្ជមានោ មហគ្ឃានិ ចីវរានិ អច្ឆាទេត្វា វិចរន្តោ ថូលសរីរោ ហុត្វា ឧក្កណ្ឋិត្វា “កិំ មេ ជនស្ស សទ្ធាទេយ្យំ និវាសេត្វា វិចរណេន, អត្តនោ បិលោតិកមេវ និវាសេស្សាមី”តិ តំ ឋានំ គន្ត្វា បិលោតិកំ គហេត្វា “អហិរិក និល្លជ្ជ ឯវរូបានំ វត្ថានំ អច្ឆាទនដ្ឋានំ បហាយ ឥមំ បិលោតិកខណ្ឌំ និវាសេត្វា កបាលហត្ថោ ភិក្ខាយ ចរិតុំ គច្ឆសី”តិ តំ អារម្មណំ កត្វា អត្តនាវ អត្តានំ ឱវទិ, ឱវទន្តស្សេវ បនស្ស ចិត្តំ សន្និសីទិ។ សោ តំ

បិលោតិកំ តត្ថេវ បដិសាមេត្វា និវត្តិត្វា វិហារមេវ គតោ។ សោ កតិបាហច្ចយេន បុនបិ ឧក្កណ្ឋិត្វា តថេវ វត្វា និវត្តិ, បុនបិ តថេវាតិ។ តំ ឯវំ អបរាបរំ វិចរន្តំ ទិស្វា ភិក្ខូ “កហំ, អាវុសោ, គច្ឆសី”តិ បុច្ឆិំ។ សោ “អាចរិយស្ស សន្តិកំ គច្ឆាមាវុសោ”តិ វត្វា ឯតេនេវ នីហារេន អត្តនោ បិលោតិកខណ្ឌមេវ អារម្មណំ កត្វា អត្តានំ និសេធេត្វា កតិបាហេនេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ ភិក្ខូ អាហំសុ – “កិំ, អាវុសោ, ន ទានិ អាចរិយស្ស សន្តិកំ គច្ឆសិ, ននុ អយំ តេ វិចរណាយគ្គោ”តិ។ អាវុសោ, អាចរិយេន សទ្ធិំ សំសគ្គេ សតិ គតោម្ហិ, ឥទានិ បន មេ ឆិន្នោ សំសគ្គោ, តេនស្ស សន្តិកំ ន គច្ឆាមីតិ។ ភិក្ខូ តថាគតស្ស អារោចេសុំ – “ភន្តេ, បិលោតិកត្ថេរោ អញ្ញំ ព្យាករោតី”តិ។ កិមាហ, ភិក្ខវេតិ? ឥទំ នាម, ភន្តេតិ។ តំ សុត្វា សត្ថា “អាម, ភិក្ខវេ, មម បុត្តោ សំសគ្គេ សតិ អាចរិយស្ស សន្តិកំ គតោ, ឥទានិ បនស្ស សំសគ្គោ ឆិន្នោ, អត្តនាវ អត្តានំ និសេធេត្វា អរហត្តំ បត្តោ”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៤៣។

“ហិរីនិសេធោ បុរិសោ, កោចិ លោកស្មិ វិជ្ជតិ;

យោ និទ្ទំ អបពោធេតិ, អស្សោ ភទ្រោ កសាមិវ។

១៤៤។

“អស្សោ យថា ភទ្រោ កសានិវិដ្ឋោ,

អាតាបិនោ សំវេគិនោ ភវាថ;

សទ្ធាយ សីលេន ច វីរិយេន ច,

សមាធិនា ធម្មវិនិច្ឆយេន ច;

សម្បន្នវិជ្ជាចរណា បតិស្សតា,

ជហិស្សថ ទុក្ខមិទំ អនប្បក”ន្តិ។

តត្ថ អន្តោ ឧប្បន្នំ អកុសលវិតក្កំ ហិរិយា និសេធេតីតិ ហិរីនិសេធោ។ កោចិ លោកស្មិន្តិ ឯវរូបោ បុគ្គលោ ទុល្លភោ, កោចិទេវ លោកស្មិំ

ចិន្តេតិ។ យោ តិក្ខត្តុំ អប្បមត្តោ សមណធម្មំ ករោន្តោ អត្តនោ ឧប្បន្នំ គិទ្ធិំ អបហរន្តោ ញាណគ្គិនា អបនោទេតិ។ កថំ វិយាតិ? យថា ករេ្រា អគ្គិ អត្តនិ បតិតំ កិញ្ចិ អបហរតិ, អត្តនិ បតិតុំ ន ទេតិ។ យោ ឯវំ គិទ្ធិំ អបនោទេតិ, សោ ទុល្លភោតិ អត្ថោ។

ទុតិយគាថាយ អយំ សង្ខេបត្ថោ – “កិញ្ចាបិ, យថា ករេ្រា អគ្គិ បយាតយាតំ ឥន្ធនំ គណ្ហាតិ, អហម្បិ តាយ ឥន្ធនំ បហរេតិ”តិ អបរការេ អាហរិត្វា ករោតិ, ឯវំ ពុទ្ធានំ អាធារភូតោ ភិក្ខុ បរិច្ចជិត្វា, ឯវំ ភូតា លោកិយលោកុត្តរាយ ទក្ខិណាយ សទ្ធាយ ច ចតុបារិសុទ្ធិសីលេន ច កាយិកចេតសិកវីរិយេន ច អដ្ឋសមាបត្តិសមាធិនា ច ការណាការណញាណសង្ខាតេន ធម្មវិចយេន ច សម្បន្នាគតា ហុត្វា តិស្សន្នំ ចា អដ្ឋន្នំ ចា ចិន្តានំ, បញ្ចាភិញ្ញានំ ចរណានំ សម្បត្តិយា សម្បន្នចិន្តាចរណា ឧបដ្ឋិតសតិតាយ បតិស្សតា ហុត្វា ឥមំ អនប្បកំ ទុក្ខំ បជហិស្សថាតិ។

ទេសនាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

បិសោលវត្ថុកតិស្សត្ថេរវត្ថុ ទសមំ។

១១. និគមវាសិតិស្សត្ថេរវត្ថុ

អប្បមាទរតោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ និគមវាសិតិស្សត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

អតីតស្មិំ ពារាណសិយំ សេដ្ឋិនោ កុដុម្ពិកោ តាយ បុត្តោ អហោសិ។ រាជា តស្ស បិតរិ កាលកតេ តំ បក្កោសាបេត្វា សមស្សាសេត្វា មហន្តេន សក្ការេន តស្សេវ សេដ្ឋិដ្ឋានំ អទាសិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ គន្ធសេដ្ឋីតិ បញ្ញាយិ។ អថស្ស ភណ្ឌាគារិកោ ធនភណ្ឌាការំ វិវរិត្វា, “សាមិ, ឥទំ តេ ឥមិនា បិតុ ធនំ, ឥមិនា បិតាមហានីន”ន្តិ និយ្យាតេន្តោ ទស្សេសិ។ សោ តំ ធនរាសិំ ឱលោកេត្វា អាហ – “កិំ បន តេ ឥទំ ធនំ គហេត្វា ន គមិំសូ”តិ។ “សាមិ, ធនំ គហេត្វា គតា នាម នត្ថិ។ អត្តនា កតំ កុសលាកុសលមេវ ហិ អាទាយ សត្តា គច្ឆន្តី”តិ។ សោ ចិន្តេសិ – “តេ ពាលតាយ ធនំ សណ្ឋបេត្វា បហាយ គតា, អហំ បនេតំ គហេត្វាវ គមិស្សាមី”តិ។ ឯវំ បន ចិន្តេន្តោ “ទានំ វា ទស្សាមិ, បូជំ វា ករិស្សាមី”តិ អចិន្តេត្វា “ឥទំ សព្ពំ ខាទិត្វាវ គមិស្សាមី”តិ ចិន្តេសិ។ សោ សតសហស្សំ វិស្សជ្ជេត្វា ផលិកមយំ ន្ហានកោដ្ឋកំ ការេសិ, សតសហស្សំ ទត្វា ផលិកមយមេវ ន្ហានផលកំ, សតសហស្សំ ទត្វា និសីទនបល្លង្កំ, សតសហស្សំ ទត្វា ភោជនបាតិំ, សតសហស្សមេវ ទត្វា ភោជនដ្ឋានេ មណ្ឌបំ ការាបេសិ, សតសហស្សំ ទត្វា ភោជនបាតិយា អាវិញ្ជនកបដលំ ការេសិ, សតសហស្សមេវ គេហេ សីហបញ្ជរំ សណ្ឋាបេសិ, អត្តនោ បាតរាសត្ថាយ សហស្សំ អទាសិ, សាយមាសត្ថាយបិ សហស្សមេវ។ បុណ្ណមទិវសេ បន ភោជនត្ថាយ សតសហស្សំ ទាបេសិ, តំ ភត្តំ ភុញ្ជនទិវសេ សតសហស្សំ វិស្សជ្ជេត្វា នគរំ អលង្ករិត្វា ភេរិំ ចរាបេសិ – “គន្ធសេដ្ឋិស្ស កិរ ភត្តភុញ្ជនាការំ ឱលោកេន្តូ”តិ។

យហាឌេតោ យញ្ញាតិយញ្ញោ ពាត្តិត្វា សត្តិបតិ៍ សោបិ សតសហស្សក្ខិត្តេក ត្យាភេកោដ្ឋេក សតសហស្សក្ខិត្តេក ឋលេក តិឃឹឌិត្វា សោឡ្យអរហិ ករត្ថាភកឈេដេហិ ភត្ថ្វា ត៌ ឃឹហបញ្ញាទិ៍ ចិចទិត្វា តស្មិ៎ បល្លទេក្ក តិឃឹឌិ៍ អឆស្ស តស្មិ៎ អាឃិត្តក្បឆារេភ ត៌ បិតិ៌ ឩេបត្វា សតសហស្សក្ខិត្តក៌ រោកាឌត៌ ចទេស្ណ៌ុ សោ ភាដកបរិចុរេតា ឲចទ្ទូបិឃ សយ្យត្តិយា ត៌ រោកាឌត៌ ក្ញូតិ៍ អបទេភ សយេឃភ ឲេកា កាយិកយត្យស្សា អត្តរភា បរិត្តឃាហទលត្ថ៍ ភាទ្ធអាឌីតិ ឃាភេក បក្តិបិត្វា ភកទិ៍ កត្ថា សហាឃកស្ស កេហ តិចាឃិ៍ កល្យា តភា បភ បុណ្ណឃឌិចសោ ហោតិ៍

“កត្ថសឌ្ឌិតោ ក្ញូតលឹឡអ៌ ឌូទេលិរកត្ថា”តិ ភកទេ រេភទិ៍ ចទាសបឃិ៍ អឆ ត៌ សហាឃរកា អាហ – “សយ្យ, កត្ថសឌ្ឌិតោ រត ក្ញូតលឹឡអ៌ ឌិត្ថបុត្តា”ត្តិ៍ “ភ ឌិត្ថបុត្តា, សយ្យ”តិ៍ “រតភ ហិ ឲហិ, កត្ថាឃ, អឃ៌ ភកទេ រេភឹ ចទតិ, ឲតស្ស យហាសយ្យត្តិ បស្សាយា”តិ ភកទចាឃឹ ឌភបឆចាឃិ៍ កេហត្វា អកយាឃិ៍ យហាឌេតោបិ យញ្ញាតិយញ្ញោ អភិទ្ធហិត្វា បស្សតិ៍ កាយចាឃឹ កត្តកត្ថិ ឈាឃិត្វាច ភកទចាឃិ៍ អាហ –

“យឃ៌្យាឲតាឃ បិតិយា កត្តបិរេណ្ណ បិបិរោ ឌាតា”តិ៍ សយ្យ, យា ឲត៌ បត្វឃិ, ភ សក្កា លង្គត្តិ៍ សយ្យ, អលកភេត្តា ភ ឌឹចិស្សាឃឹតិ៍ សោ ត៌ បដិឆាហិត្វា អសទេក្កាទេត្តា បរិសបរិឃទេត្តំ ចត្វា “បកាយាឃិ រត, សាយឹ”តិ តិក្ខត្វំ យហាសត្ថិ តិច្ឆាទេត្វា “រកា ឲសោ”តិ ចុទេត្តា អហ៌, សាយឹតិ៍

“កិទេយត”ត្តិ៍ “អឃ៌ ឲរកា កាយចាឃឹ ត្យយ៉ារ៍ បិតិឃ៌ កត្តបិរេណ្ណ បិបិឃ៌ ដ្ឋបិរេឃិ, ឲត៌ កត្តបិណ្ណ ភាទេបចា”តិ៍ “ភ សក្កា លង្គ”ត្តិ៍ “កិ៍, សយ្យ, ស្វត៌ រត”តិ? “ស្វត៌ រេ, អបិច លកភេត្តា ឌឹចិស្សាឃិ, អលកត្តស្ស រេ យទេលំ កចិស្សតឹ”តិ៍ សោ បុភបិ ចិទចិ – “អឃ៌ កិទ, សាយិ, អលកភេត្តា យទិស្សតិ, ឌឹចិតយស្ស ទេឆា”តិ៍ អយ្ចទា កត្តបិរេណ្ណា ភាយ សតយ្យិ អណ្ណតិ, សតត្ថឃយ្យិ អណ្ណតិ៍ រេឃា រេឃា ឃាចតិ, តស្ស តស្ស ឌេឌយាទេតា អហ៌ កិ៍ ក្ញូតិស្សាឃឹតិ? សាយិ, អឃ៌ អលកភេត្តា យទិស្សតិ, ឌឹចិតយស្ស ទេឆាតិ៍ ភ សក្កាច យុឆា លង្គ៌, ឃឌិ បភ អលកភេត្តា ភ ឌឹចតិ, តឹលិ សិចឆ្នាទាតិ យេ កេហ កតិ៌ កទេទាត្យ, ឲចយស្ស កត្តបិតិ៍ ភាទេបស្សាឃឹតិ៍ កាយចាឃឹ ត៌ ស្វត្វា “ឲចិ៍ រហោត្យ, សយ្យ”តិ សហាឃក៌ ចត្វា

បុត្តភាទិ៍ បហាឃ “កត្តបិតិអត្ថាឃ តឹលិ សិចឆ្នាទាតិ កតិ៍ កទិស្សាឃឹ”តិ សេដ្ឋិស្ស កោហ៌ បិចិឃិ៍ សោ កតិ៍ កទេទាទេត្តា សឌ្ឌាកិច្ចាតិ សក្កាត្ថិ អកាឃិ៍ កេហ ចា អទេទញ្ញា ចា ទត្តិ៍ ចា ឌិចា ចា សឌ្ឌាតិ កត្តឌ្ឋាកយ្យាតិ កតាទេតច បញ្ញាឃិស្ស “កត្តកតិរកា”តិ ច ចុទេត្តា សកលភកទេបិ បញ្ញាឃិ៍ អឆស្ស ឌិចទេស បរិបុណ្ណោ កត្តចេឃ្យាចដិរកា “កត្តកតិកស្ស, សាយិ, ឌិចសោ បុណ្ណោ, ឃុក្កទិ៍ រតភ កត៌ តឹលិ សិចឆ្នាទាតិ កតិ៍ កទេទាត្តេភ, ឲកយ្យិ កយ្យ៉ំ ភ រកាបិតបុត្តា”ត្តិ អាហ៍

អឆស្ស សេដ្ឋិ អត្តរភា សាឃបិតាទាសត្វាឃ ទេត្ថ សហស្សាតិ, តស្ស បិតាទាសត្វាឃ សហស្សត្តិ តឹលិ សហស្សាតិ ភាទេបត្វា អាហ – “អឌ្ឍ យឃ៌្យា កត្តឌ្ឋាំ បរិហាទិ៍ តទេស្សច កទេទាឆា”តិ៍ ចត្វា ច បភ ឩេបត្វា ឲត៌ ចិត្តាឃលិ ភាយ បិឃភទិឃ៌ អចទេសសឌេតយ្យិ “អឌ្ឍ តទេយច បរិចាទេទឆា”តិ ចត្វា សត្ថាសយ្យត្តិ តស្ស តិឃ្យាទេឃិ៍ សោ សេដ្ឋិរេតា ត្យាភេតាឌកាភ តទេស្សច រោកាដ្ឋេក តស្មិ៎ ឋលេក តិឃិទេត្តា ភត្ថ្វា តទេស្សច តិចាសភសាដេក តិចាសេត្វា តទេស្សច បល្លទេក្ក តិឃឹឌិ៍ សេដ្ឋិបិ ភកទេ រេភទិ៍ ចទាសបឃិ – “កត្តកតិរកា កត្ថសឌ្ឌិស្ស កេហ តឹលិ សិចឆ្នាទាតិ កតិ៍ កត្វា បិតិ៍ លភិ, តស្ស ក្ញូតសយ្យត្តិ ឌូទេលិរកត្ថា”តិ៍ យហាឌេតោ យញ្ញាតិយញ្ញោ អភិទ្ធហិត្វា បស្សតិ, កាយចាឃិស្ស ឌូទេលិកិទេតាទេលិកិតដ្ឋាត៌ កយ្យភាការប្បត្តិ អទេហាឃិ៍ ភាដកា បរិចាទេទត្វា អដ្ឋ៌ុ, តស្ស បុទេតា កត្តបិតិ៍ ចទេស្សត្វា ឩបឃិស្ស៍ អឆស្ស ហត្ថិឆាចតទេចលិឃ កត្ថឃាឌេភ ឲរកា បទេច្ចកត្យទេគ្គ សត្តទេយ ឌិចទេស សយាបត្តិទេតា ចុត្ថាឃ “កត្ត ត្យ រលា អឌ្ឍ កិក្កាចាទត្វាឃ កត្ថាឃឹ”តិ ដ្ឋបឆាទេទត្តា កត្តកតិក៌ អដ្ឋស៍ អឆ សោ “អឃ៌ តឹលិ សិចឆ្នាទាតិ កតិ៍ កត្វា កត្តបិតិ៍ លភិ, អត្ថិ ត្យ រលា ឲតស្ស សទ្ធា, តត្ថី”តិ ដ្ឋបឆាទេទត្តា “អត្ថី”តិ ឌាតត្វា “សទ្ធាបិ ឲកទេច្ច សត្កហ៌ កាត្យ ភ សទេក្កាត្តិ, សក្កិស្សតិ ត្យ រលា រេ សត្កហ៌ កាត្យ”ត្តិ ចិរេត្តត្វា “សក្កិស្សតិ ទេចច យេ ច សត្កហកទេលំ តិឃ្យាឃ យហាសយ្យត្តិ លភិស្សតឹ”តិ ឌាតត្វា ឌឹចទិ៍ បិទ្ធុបិត្វា បត្តយាភាឃ ទេចហាឃិ៍ អត្យកត្តា បរិសត្តទេទភ កត្ថា តស្ស

បុរតោ ឋិតមេវ អត្តានំ ទស្សេសិ។

សោ បច្ចេកពុទ្ធំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – “អហំ បុព្ពេ អទិន្នការណេន ឯកិស្សា ភត្តបាតិយា អត្ថាយ តីណិ សំវច្ឆរានិ បរគេហេ ភតិំ អកាសិំ, ឥទានិ មេ ឥទំ ភត្តំ ឯកំ រត្តិន្ទិវំ រក្ខេយ្យ, សចេ បន តំ អយ្យស្ស ទស្សាមិ, អនេកានិបិ កប្បកោដិសហស្សានិ រក្ខិស្សតិ, អយ្យស្សេវ នំ ទស្សាមី”តិ។ សោ តីណិ សំវច្ឆរានិ ភតិំ កត្វា លទ្ធភត្តបាតិតោ ឯកបិណ្ឌម្បិ មុខេ អដ្ឋបេត្វា តំ បលិវេឋេត្វា សយមេវ បាតិំ ឧក្ខិបិត្វា បច្ចេកពុទ្ធស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា បាតិំ អញ្ញស្ស ហត្ថេ ទត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា បាតិំ វាមហត្ថេន គហេត្វា ទក្ខិណហត្ថេន តស្ស បត្តេ ភត្តំ អាកិរិ។ បច្ចេកពុទ្ធោ ភត្តស្ស ឧបឌ្ឍសេសកាលេ បត្តំ ហត្ថេន បិទហិ។ អថ នំ សោ អាហ – “ភន្តេ, ឯកោវ បដិវិំសោ ន សក្កា ទ្វិធា កាតុំ, មា មំ ឥធលោកេន សង្គណ្ហថ, បរលោកេន សង្គហមេវ ករោថ, សាវសេសំ អកត្វា និរវសេសមេវ ទស្សាមី”តិ។ អត្តនោ ហិ ថោកម្បិ អនវសេសេត្វា ទិន្នំ និរវសេសទានំ នាម, តំ មហប្ផលំ ហោតិ។ សោ តថា ករោន្តោ សព្វំ ទត្វា បុន វន្ទិត្វា អាហ – “ភន្តេ, ឯកំ ភត្តបាតិំ និស្សាយ តីណិ សំវច្ឆរានិ មេ បរគេហេ ភតិំ ករោន្តេន ទុក្ខំ អនុភូតំ, ឥទានិ មេ និព្ពត្តនិព្ពត្តដ្ឋានេ សុខមេវ ហោតុ, តុម្ហេហិ ទិដ្ឋធម្មស្សេវ ភាគី អស្ស”ន្តិ។ បច្ចេកពុទ្ធោ “ឯវំ ហោតុ, ចិន្តាមណិ វិយ តេ សព្វកាមទទោ មនោសង្កប្បា បុណ្ណចន្ទោ វិយ បូរេន្តូ”តិ អនុមោទនំ ករោន្តោ –

“ឥច្ឆិតំ បត្ថិតំ តុយ្ហំ, សព្វមេវ សមិជ្ឈតុ;

សព្វេ បូរេន្តុ សង្កប្បា, ចន្ទោ បន្នរសោ យថា។

“ឥច្ឆិតំ បត្ថិតំ តុយ្ហំ, ខិប្បមេវ សមិជ្ឈតុ;

សព្វេ បូរេន្តុ សង្កប្បា, មណិ ជោតិរសោ យថា”តិ –

វត្វា “អយំ មហាជនោ យាវ គន្ធមាទនបព្ពតគមនា មំ បស្សន្តោ តិដ្ឋតូ”តិ អធិដ្ឋាយ អាកាសេន គន្ធមាទនំ អគមាសិ។

មហាជនោបិ តំ បស្សន្តោវ អដ្ឋាសិ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា តំ បិណ្ឌបាតំ បញ្ចសតានំ បច្ចេកពុទ្ធានំ វិភជិត្វា អទាសិ។ សព្វេ អត្តនោ បហោនកំ លភិំសុ។ “អប្បោ បិណ្ឌបាតោ កថំ បហោសី”តិ ន ចិន្តេតព្វំ។ ចត្តារិ ហិ អចិន្តេយ្យានិ (អ. និ. ៤.៧៧) វុត្តានិ, តត្រាយំ បច្ចេកពុទ្ធវិសយោតិ។ មហាជនោ បច្ចេកពុទ្ធានំ បិណ្ឌបាតំ វិភជិត្វា ទិយ្យមានំ ទិស្វា សាធុការសហស្សានិ បវត្តេសិ, អសនិសតនិបាតសទ្ទោ វិយ អហោសិ។ តំ សុត្វា គន្ធសេដ្ឋី ចិន្តេសិ – “ភត្តភតិកោ មយា ទិន្នសម្បត្តិំ ឆាទេតុំ នាសក្ខិ មញ្ញោ, តេនាយំ មហាជនោ បរិហាសំ ករោន្តោ សក្ខិបតិតោ នទតី”តិ។ សោ តប្បវត្តិជាននត្ថំ មនុស្សំ បេសេសិ។ សោ អាគន្ត្វា “សម្បត្តិឆាទកា នាម, សាមិ, ឯវំ ហោតូ”តិ វត្វា តំ បវត្តិំ អារោចេសុំ។ សេដ្ឋី តំ សុត្វាវ បញ្ចវណ្ណាយ បីតិយា ផុដសរីរោ ហុត្វា “អហោ ទុក្ករំ តេន កតំ,

អហំ ឧត្តក៌ កាលំ ឧចទ្ទបិយ សយ្បត្តិឃា ឌេទោ កិញ្ចិ ឌាតុំ តាសក្ខិ"ន្តិ តំ បទេក្កាសាទេបត្វា "សច្ចំ កិរ តឃា ត្លងំ តាយ កត"ន្តិ បុច្ឆិត្វា "អាយ, សាយី"តិ វុត្តេ, "ហន្ទ, សហស្សំ កទេហត្វា តច ឌាទេត យឃ្យម្បិ បត្តិំ ទេហី"តិ អាហ។ ទេសា តថា អកាសិ។ ទេសព្ថិបិស្ស សត្ថុំ អត្តទោ សត្តក៌ យទេញ្ញកិត្តិត្វា អទាសិ។

ចតស្សោ ហិ សយ្បទា តាយ – ចត្ថុសយ្បទា, បច្ចយសយ្បទា, ទេចតតាសយ្បទា, ក្យណាតិទេទេកសយ្បទាតិ។ តត្ថ តិទោឆសយាបត្តិទេហា អទហា ចា អតាកាឃី ចា ឥក្ខិណេយ្យោ ចត្ថុសយ្បទា តាយ។ បច្ចយាតំ ឆទេម្មតំ សទេមត ឧប្បត្តិ បច្ចយសយ្បទា តាយ។ ឌាតទេតា បុទេព្វ ឌាតកាទេល បច្ឆា ភាទេកតិ តីសុ កាទេលសុ ទេចតតាឃ ទេសាយតស្សសហកតទោកាឃសយ្បយុត្តការទេចា ទេចតតាសយ្បទា តាយ។ ឥក្ខិទេណយ្យស្ស សយាបត្តិទេតា វុដ្ឋិតភាទេចា ក្យណាតិទេទេកសយ្បទា តាយាតិ។ ព្ហយស្ស ច តិណាសទេចា បទេច្ចកព្យុទេទ្ធ ឥក្ខិណេយ្យា, ភតិ កត្វា លទ្ធការទេចត បច្ចទេយា ឆយ្មទេតា ឧប្បទេត្តា, តីសុ កាទេលសុ បរិសុទ្ធា ទេចតតា, សយាបត្តិទេតា វុដ្ឋិតយទេត្តា បទេច្ចកព្យុទេទ្ធ ក្យណាតិទេទេកាតិ ចតស្សោបិ សយ្បទា តិប្ផត្តា។ ឧតាសំ អាតុភាទេចត ឌិទេដ្ឋច ឆទេម្ម យហាសយ្បត្តិំ បិបុលត្តិ។ តស្មា ទេសា ទេសដ្ឋិទេតា សត្តិកា សយ្បត្តិំ លភិ។ អបទេភាទេក ច ទាឌាបិ ព្ហយិតា កតកម្មំ សុត្វា តំ បទេក្កាសាទេបត្វា សហស្សំ ឌត្វា បត្តិំ កទេហត្វា តដ្ឋយាភទេសា យហត្តំ ទេភាកក្ខន្ធំ ឌត្វា ទេសដ្ឋិដ្ឋាតំ អទាសិ។

ភត្តភតិកទេសដ្ឋិតិស្ស តាយំ អកាសិ។ ទេសា កន្ធទេសដ្ឋិតា សន្ធិំ សហាទេយា ហុត្វា ឧកទេតា ធាឌទេត្តា បិចទេត្តា ឃាចតាយុកំ ឌត្វា តទេតា ចុទេតា ទេឌចទេលាទេក តិព្វត្តិត្វា ឧកំ ព្យុទ្ធន្តរំ ឌិព្វសយ្បត្តិំ អតុភចិត្វា ព្ហយម្ហិ ព្យុទ្ធុប្បាទេឌ សាចត្ថិយំ សារិបុត្តត្ថេរស្សុបដ្ឋាកក្យុទេល បដិសន្ធិំ កណ្ហិ។ អឆស្ស យាតា លទ្ធគព្ភបរិហារា កតិបាហច្ចទេយត "អទេហា ចតាហំ បញ្ចសទេតហិ ភិក្ខុហិ សទ្ធិំ សារិបុត្តត្ថេរស្ស សតទេសទេភាឌតំ ឌត្វា កាសាយចត្ថតិចត្ថា សុចណ្ណសទេកំ អាឌាយ អាសតបរិយទេត្ត តិសិត្នា ទេតសំ ភិក្ខូតំ ឧច្ឆិដ្ឋោចទេសសកំ បរិភុញ្ជេយ្យ"ន្តិ ទេភាហឡព្ហតិ ហុត្វា តទេថច កត្វា ទេភាហឡំ បដិចិទេតាទេឌសិ។ សា ទេសសយង្គទេលសុបិ តថាទ្រូបទេមច ឌាតំ ឌត្វា បុត្តំ ចិឌាយិត្វា តាយគ្គហណឌិចទេស "បុត្តស្ស ទេម, ភទេន្ត, សិក្ខាបទាតិ ទេឌថា"តិ ទេថរំ អាហ។ ទេថទេរា "កិមស្ស តាយ"ន្តិ បុច្ឆិ។ "ភទេន្ត, បុត្តស្ស ទេម បដិសន្ធិគ្គហណទេតា បដ្ឋាយ ព្ហយម្ហិ ទេកទេហ កស្សចិ ទុក្ខំ តាម ត ភូតបុព្វំ, ទេតទេតចស្ស សុខក្យមាទេរាតិ តាយំ ភចិស្សតី"តិ វុទេត្ត តទេឌចស្ស តាយំ កទេហត្វា សិក្ខាបឌាតិ អទាសិ។

តឌា ឧចឌ្ឍាស្ស យាតុ "តាហំ យម បុត្តស្ស អជ្ឈាសយំ ភិត្តិស្សាមី"តិ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ។ សា តស្ស កណ្ណចិជ្ឈតយង្គលទិតសុបិ តទេថច ឌាតំ អទាសិ។ ក្យមាទេរាបិ សត្តចស្សិកកាទេល "ព្ហន្តាយហំ, អយ្យ, ទេថទេរស្ស សត្តិទេក បព្វជិស្ស"ន្តិ អាហ។ សា "សាធុ, តាត, តាហំ តច អជ្ឈាសយំ ភិត្តិស្សាមី"តិ ទេថរំ តិយទេត្តត្វា ទេភាទេជត្វា, "ភទេន្ត, បុទេត្តា ទេម បព្វជិតុំ ព្ហច្ឆតិ, ព្ហយាហំ សាយត្យមទេយ ចិហារំ អាទេតស្សាមី"តិ ទេថរំ ឧទេយ្យាទេជត្វា ញាតទេក សត្តិបាទេតត្វា "បុត្តស្ស ទេម កិហិកាទេល កត្តព្វំ កិច្ចំ អទេជ្ជច ករិស្សាមា"តិ ចត្វា បុត្តំ អលង្ករិត្វា យហទេត្តត សិរិទេសាភគ្គេត ចិហារំ ទេតត្វា ទេថរស្ស តិយ្យាទេឌសិ។ ទេថទេរាបិ តំ, "តាត, បព្វជ្ជា តាយ ទុក្ករា, សក្ខិស្សសិ អភិរយិតុ"ន្តិ ចត្វា "ករិស្សាមិ ទេចា, ភទេន្ត, ឱចាឌ"ន្តិ វុទេត្ត កម្មដ្ឋាតំ ឌត្វា បព្វាទេជសិ។ យាតាបិតទេរាបិស្ស បព្វជ្ជាយ សក្ការំ កទេរាន្តា អទេន្តាចិហាទេរទេយច សត្តាហំ ព្យុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស សតទេសទេភាឌតំ ឌត្វា សាយំ អត្តទេតា ទេកហំ អកយិំសុ។ អដ្ឋទេម ឌិចទេស សារិបុត្តត្ថេទេរា ភិក្ខុសង្ឃោ កាយំ បចិដ្ឋេ ចិហាទេរ កត្តព្វកិច្ចំ កត្វា សាយទេណរំ បត្តចីចរំ កាហាទេបត្វា កាយំ បិណ្ឌាយ បាចិសិ។ សាយទេណទេរា អត្តរាយគ្គេ យាតិកាឌីតិ ឌិស្វា បណ្ឌិតសាយទេណទេរា ចិយ បុច្ឆិ។ ទេថទេរាបិ តស្ស តទេថច ព្យាកាសិ។ សាយទេណទេរា តាតិ ការណាតិ សុត្វា "សទេច តុទេយ្ហ អត្តទេតា បត្តចីចរំ កទេណ្ហយ្យាថ, អហំ តិចទេត្តយ្យ"ន្តិ ចត្វា ទេថទេរត តស្ស អជ្ឈាសយំ អភិត្តិត្វា, "សាយទេណរ, ទេឌហិ យម បត្តចីចរ"ន្តិ បត្តចីចរំ កហិទេត ទេថរំ ចត្តិត្វា តិចត្តយាទេតា, "ភទេន្ត, យយ្ហំ

អាហារំ អាហរយានោ សតារសកោឌតំ អាហរេយ្យាថា”តិ អាហ៍ កុតោ តំ លភិស្សាមីតិ? អត្តនោ បុញ្ញេន អលភន្តោ យេ បុញ្ញេន លភិស្សេឆ, ភន្តេតិ៍ អឆស្ស ឆេនេរា កុញ្ចិកំ ឥត្វា កាយំ បិណ្ឌាយ បរិចិសិ៍ សោបិ ចិហារំ អាកន្ត្វា ឆេនស្ស កត្តុំ ចិចរិត្វា បចិសិត្វា ក្វារំ បិធាយ អត្តនោ កាយេ ពោលំ ឆ្គុតារេត្វា តិសីឌិ៍

តស្ស កុលេតទេឌត បក្កស្ស អាសតំ ក្រហ្យាកាវំ ឥវេស្សសិ៍ សក្កោ “កិំ តុ ខោ ឲ្យត”ត្តិ ឆ្គុលេកេន្តោ សាយលោរំ ឌិស្វា “ស្ងុលសាយលោរោ អត្តនោ ក្របញ្ញាយស្ស បត្តចីចរំ ឥត្វា ‘សយលាឆមុំ ពរិស្សាមី’តិ តិចេត្វា, យឍា តត្ថ កត្តុំ ចដ្ឋតី”តិ ចិន្តេត្វា ចត្តារោ យហារាជេ បក្កោសាបេត្វា “កច្ឆេ, តាតា, ចិហារស្សបចតេ ទុស្សឌ្ឍេក សក្កុលោ បលិបេឆា”តិ ក្រឃ្យាជេសិ៍ តេ តថា កត្វា សាយត្តា អារក្ខំ កហ្វិស្សុ៍ ចត្ថិយស្សុរិយេ “អត្តនោ ចិយាតាតិ ករោហត្វា ពិដ្ឋឆា”តិ អាហារេបសិ៍ តេបិ តថា ពរិំសុ៍ សឃយ្បិ អាចិន្នាតដ្ឋានេ អារក្ខំ កហ្វិ ចិហារេ សត្តិសិន្នោ តិរេចា អហោរសិ៍ សាយលោរោ ឲ្យកក្កចិត្វេត ចិបស្សតំ ចដ្ឋេត្វា តីហិ យក្កឆលិតិ បរិបុហិ៍ ឆេនោ “សាយលោរេត ‘សតារសកោឌតំ អាហរេយ្យាថា’តិ ចុត្តំ, កស្ស តុ ខោ ឈេរ សក្កា លឌ្ធុ”ត្តិ ឆ្គុលេកេន្តោ ឲ្យកំ អញ្ញាសយសយ្បត្តំ ក្របដ្ឋាកតុលំ ឌិស្វា តត្ថ កន្ត្វា, “ភន្តេ, សាឥុ ចេរា ពចំ អជ្ជ ត្កសាកច្ឆេត្តហី”តិ តេហិ តុដ្ឋយាតសេហិ បត្តំ ករោហត្វា តិសីទាបេត្វា ឃាកុលជ្ជកំ ឥត្វា ឃាច ភត្តកាលំ ឆយ្ទុកចំ ឃាចិតោ តេហំ សារលិឃឆយ្ទុកចំ កខេត្វា កាលំ សល្លក្ខេត្វា ឥសតំ តិដ្ឋារេបសិ៍ អឆស្ស សតារសកោឌតំ ឥត្វា តំ អាទាយ កត្តុកាយំ ឆេរំ ឌិស្វា “កុឡេច, ភន្តេ, អបរម្បិ តេ ឥស្សាយា”តិ ឆេរំ ភោរេឌត្វា បុត បត្តបុរំ អតិំសុ៍ ឆេនោ តំ អាទាយ “សាយលោរោ ខេ លោតោ”តិ តុរិតតុរិតោ ចិហារំ បិឃាសិ៍ តំ ឌិចសំ សត្វា បរិតោច តិក្ខមិត្វា កន្ធកុដិយំ តិសិន្នោច អាចជ្ជេសិ – “អជ្ជ ស្ងុលសាយលោរោ ក្របញ្ញាយស្ស បត្តចីចរំ ឥត្វា ‘សយលាឆមុំ ពរិស្សាមី’តិ តិចេត្វា, តិបត្តំ តុ ខោ តស្ស ពិច្ចុ”ត្តិ៍ សោ តិល្ហេយេច យក្កចលិតំ បត្តកាចំ ឌិស្វា ក្រត្តរិបិ ក្របសារេន្តោ “សក្កិស្សតាឃំ អជ្ជ អរហត្តំ បរិបុហិតុំ , សារិបុត្តោ បត ‘សាយលោរោ ខេ លោតោ’តិ ចេចេកត ភត្តំ អាទាយ តិក្ខមតិ, សចេ ត្កយស្សិ អរហត្តំ អប្បត្តេ ភត្តំ អាហរិស្សតិ, ត្កយស្ស អត្តរាយោ ភចិស្សតិ, យឍា កត្វា ក្វារកោដ្ឋកេ អារក្ខំ កហ្វិត្វា ចដ្ឋតី”តិ ចិន្តេត្វា កន្ធកុដិតោ តិក្ខមិត្វា ក្វារកោដ្ឋកេ ឥត្វា អារក្ខំ កហ្វិ

ឆេនោបិ ភត្តំ អាហរិ៍ អឆ តំ តេហ្ដ្ឋា ចុត្តតយេតេច ចត្តារោ បតេញ្ញាបុច្ឆិ៍ បញ្ញាចិស្សជ្ជតាចសាតេ សាយលោរោ អរហត្តំ បរិបុហិ៍ សត្វា ឆេរំ អាយន្តេត្វា “កច្ឆ, សារិបុត្ត, សាយលោរស្ស តេ ភត្តំ ឆេហី”តិ អាហ៍ ឆេនោ កន្ត្វា ក្វារំ អាកោដេសិ៍ សាយលោរោបិ តិក្ខមិត្វា ក្របញ្ញាយស្ស ចត្តំ កត្វា “ភត្តកិច្ចំ ពរោហី”តិ ចុត្តេ ឆេរស្ស ភត្តេត អតត្ថិកភាចំ ពាត្វា សត្តចស្សិកកុយារោ តង្ខលេញ្ញេច អរហត្តំ បត្តោ តិចាសតដ្ឋាតំ បច្ចចេក្ខន្តោ ភត្តកិច្ចំ កត្វា បត្តំ ឆោចិ៍ តស្មិំ កាលេ ចត្តារោ យហារាជានោ អារក្ខំ ចិស្សជ្ជេសុំ៍ ចត្ថិយស្សុរិយាបិ ចិយាតាតិ មុញ្ចិំសុ៍ សក្កោបិ អាចិន្នាតដ្ឋានេ អារក្ខំ ចិស្សជ្ជេសិ៍ ស្សុរិយោ តភយញ្ញ្យអតិក្កន្តោ ឃេច បញ្ញាយិ៍ ភិក្ខូ “សាយត្យោ បញ្ញាយតិ, សាយលោរេត ច ត្កឌាតេច ភត្តកិច្ចំ ពតំ, កិំ តុ ខោ អជ្ជ បុព្ពណ្ហោ ពាលចា ឌាតោ, សាយត្យោ យត្ដោ”តិ ចជិំសុ៍ សត្វា អាកន្ត្វា “កាយ តុត្ថ, ភិក្ខេច, ឲ្យតរហិ ពថាយ សត្តិសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា, “ភន្តេ, អជ្ជ បុព្ពណ្ហោ ពាលចា ឌាតោ, សាយត្យោ យត្ដោ, សាយលោរេត ច ត្កឌាតេច ភត្តកិច្ចំ ពតំ, អឆ ច បត ស្សុរិយោ តភយញ្ញ្យអតិក្កន្តោ ឃេច បញ្ញាយតី”តិ ចុត្តេ, “ភិក្ខេច, ឲ្យចយេចំ ហោតិ បុញ្ញាចន្តានំ សយលាឆមុកោលកាលេ៍ អជ្ជ ហិ ចត្តារោ យហារាជានោ សាយត្តា អារក្ខំ កហ្វិំសុ, ចត្ថិយស្សុរិយា ចិយាតាតិ ករោហត្វា អដ្ឋំសុ, សក្កោ អាចិន្នាតកេ អារក្ខំ កហ្វិ អហម្បិ ក្វារកោដ្ឋកេ អារក្ខំ កហ្វិ អជ្ជ ស្ងុលសាយលោរោ យាតិកាយ ក្រភកំ ហរេន្តោ, ក្រសុកាទេ ក្រសុំ ក្រឌុំ ពរោន្តេ

, ᨲᨧ᩠ᨨᨠᩮ ᨧᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪄᪅᪨

“ᩏᨴᨠᨬ᩠ᩉᩥᨶᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ, ᩏᩈᩩᨠᩣᩁᩣ ᨶᨾᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨩᨶᩴ;

ᨴᩣᩁᩩᩴ ᨶᨾᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨧ᩠ᨨᨠᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᨾᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨻ᩠ᨻᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨻ᩠ᨻᨲᩣᨲᩥ ᩈᩩᩅᨧᩣ, ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩒᩅᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᩈᩩᨡᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨴᩈᨾᩴ᪨

ᨴᨱ᩠ᨯᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨴᩈᨾᩮᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១១. ជរាវគ្គោ

១. វិសាខាយ សហាយិកានំ វត្ថុ

កោ នុ ហាសោ កិមានន្ទោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ វិសាខាយ សហាយិកាយោ អារព្ភ កថេសិ.

សាវត្ថិយំ កិរ បញ្ចសតា កុលបុត្តា “ឯវំ ឥមា អប្បមាទវិហារិនិយោ ភវិស្សន្តី”តិ អត្តនោ អត្តនោ ភរិយាយោ វិសាខំ មហាឧបាសិកំ សម្បដិច្ឆាបេសុំ. តា ឧយ្យានំ វា វិហារំ វា គច្ឆន្តិយោ តាយ សទ្ធិំយេវ គច្ឆន្តិ. តា ឯកស្មិំ កាលេ “សត្តាហំ សុរាឆណោ ភវិស្សតី”តិ ឆណេ សង្ឃុដ្ឋេ អត្តនោ អត្តនោ សាមិកានំ សុរំ បដិយាទេសុំ. តេ សត្តាហំ សុរាឆណំ កីឡិត្វា អដ្ឋមេ ទិវសេ កម្មន្តភេរិយា និក្ខន្តាយ កម្មន្តេ អគមំសុ. តាបិ ឥត្ថិយោ “មយំ សាមិកានំ សម្មុខា សុរំ បាតុំ ន លភិម្ហា, អវសេសា សុរា ច អត្ថិ, ឥទំ យថា តេ ន ជានន្តិ, តថា បិវិស្សាមា”តិ វិសាខាយ សន្តិកំ គន្ត្វា “ឥច្ឆាម, អយ្យេ, ឧយ្យានំ គន្តុ”ន្តិ វត្វា “សាធុ, អម្មា, តេន ហិ កត្តព្ពកិច្ចានិ កត្វា និក្ខមថា”តិ វុត្តេ តាយ សទ្ធិំ គន្ត្វា បដិច្ឆន្នាការេន សុរំ នីហរាបេត្វា ឧយ្យានេ បិវិត្វា មត្តា វិចរិំសុ. វិសាខាបិ “អយុត្តំ ឥមាហិ កតំ, ឥទានិ មំ ‘សមណស្ស គោតមស្ស សាវិកា វិសាខា សុរំ បិវិត្វា វិចរតី’តិ តិត្ថិយាបិ គរហិស្សន្តី”តិ ចិន្តេត្វា តា ឥត្ថិយោ អាហ – “អម្មា អយុត្តំ វោ កតំ, មមបិ អយសោ ឧប្បាទិតោ, សាមិកាបិ វោ កុជ្ឈិស្សន្តិ, ឥទានិ កិំ ករិស្សថា”តិ. “គិលានាលយំ ទស្សយិស្សាម, អយ្យេ”តិ. “តេន ហិ បញ្ញាយិស្សថ សកេន កម្មេនា”តិ. តា គេហំ គន្ត្វា គិលានាលយំ ករិំសុ. អថ តាសំ សាមិកា “ឥត្ថន្នាមា ច ឥត្ថន្នាមា ច កហ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “គិលានា”តិ សុត្វា “អទ្ធា ឯតាហិ អវសេសសុរា បីតា ភវិស្សន្តី”តិ សល្លក្ខេត្វា តា បោថេត្វា អនយព្យសនំ បាបេសុំ. តា អបរស្មិម្បិ ឆណវារេ តថេវ សុរំ បិវិតុកាមា វិសាខំ ឧបសង្កមិត្វា, “អយ្យេ, ឧយ្យានំ នោ នេហី”តិ វត្វា “បុព្ពេបិ មេ តុម្ហេហិ អយសោ ឧប្បាទិតោ, គច្ឆថ, ន វោ អហំ នេស្សាមី”តិ តាយ បដិក្ខិត្តា “ឥទានិ ឯវំ ន ករិស្សាមា”តិ សម្មន្តយិត្វា បុន តំ ឧបសង្កមិត្វា អាហំសុ, “អយ្យេ , ពុទ្ធបូជំ កាតុកាមាម្ហា, វិហារំ នោ នេហី”តិ. ឥទានិ អម្មា យុត្តំ, គច្ឆថ, បរិវច្ឆំ ករោថាតិ. តា ចង្កោដកេហិ គន្ធមាលាទីនិ គាហាបេត្វា សុរាបុណ្ណេ មុដ្ឋិវាសកេ ហត្ថេហិ ឱលម្ពេត្វា មហាបដេ បារុបិត្វា វិសាខំ ឧបសង្កមិត្វា តាយ សទ្ធិំ វិហារំ បវិសមានា ឯកមន្តំ គន្ត្វា មុដ្ឋិវាសកេហេវ សុរំ បិវិត្វា វាសកេ ឆឌ្ឌេត្វា ធម្មសភាយំ សត្ថុ បុរតោ និសីទិំសុ.

វិសាខា “ឥមាសំ, ភន្តេ, ធម្មំ កថេថា”តិ អាហ. តាបិ មទវេគេន កម្បមានសរីរា “នច្ចាម, គាយាមា”តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេសុំ. អថេកា មារកាយិកា ទេវតា “ឥមាសំ សរីរេ អធិមុច្ចិត្វា សមណស្ស គោតមស្ស បុរតោ វិប្បការំ ទស្សេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តាសំ សរីរេ អធិមុច្ចិ. តាសុ ឯកច្ចា សត្ថុ បុរតោ បាណិំ បហរិត្វា ហសិតុំ, ឯកច្ចា នច្ចិតុំ អារភិំសុ. សត្ថា “កិំ ឥទ”ន្តិ អាវជ្ជេន្តោ តំ ការណំ ញត្វា “ន ឥទានិ មារកាយិកានំ ឱតារំ លភិតុំ ទស្សាមិ. ន ហិ មយា ឯត្តកំ កាលំ បារមិយោ បូរេន្តេន មារកាយិកានំ ឱតារលាភត្ថាយ បូរិតា”តិ តា សំវេជេតុំ ភមុកលោមតោ រស្មិយោ វិស្សជ្ជេសិ, តាវទេវ អន្ធការតិមិសា អហោសិ. តា ភីតា អហេសុំ មរណភយតជ្ជិតា. តេន តាសំ កុច្ឆិយំ សុរា ជីរិ. សត្ថា និសិន្នបល្លង្កេ អន្តរហិតោ សិនេរុមុទ្ធនិ ឋត្វា ឧណ្ណាលោមតោ រស្មិំ វិស្សជ្ជេសិ, តង្ខណេយេវ ចន្ទសហស្សុគ្គមនំ វិយ

ອເຫາສິ໌ ອຜ ສຕ຺ຖາ ຕາ ສຫາຍິກາ ອາຍເຕ຺ຕ຺ວາ “ຕຸເຍ຺ຫ຺ຍ ຍຍ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຈ຺ຊຍາເນາທິ ປຍຕ຺ຕາທິ ອາຄນ຺ຕຸ໌ ນ ຈເຕ຺ຕິ໌ ຕຸຍ຺ຫາກໍ ຍາກາປຍາເຣເນຈ ຍາຣກາຍິກາ ເຣຈຕາ ອຸຕາຣໍ ລທິຕ຺ວາ ຕຸເຍ຺ຫ ນາຂີນໍ ອກຣເຫາ຺ຕ ຫນາຂີນິ ກາຣາເປສິ, ອຸຊາຕິ ຕຸເຍ຺ຫ ຣາກາຂີນໍ ອຄ຺ຄິນໍ ນິຕ຺ຖາປຍຕ຺ວາຍ ວຸຍ຺ຫາຫໍ ກາຕຸໍ ຈເຕ຺ຕິ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໙໌

“ໂກ ນຸ ຫາເສາ ກິຍານເຕ຺ໂທ, ນິຈ຺ຈໍ ປຊ຺ຊລິເຕ ສຕິ;

ອນ຺ທກາເຣນ ໂອນທ຺ທາ, ປທີປໍ ນ ຄເວສຖາ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ອານເຕ຺ໂທຕິ ຕຸຖ຺ຖິ໌ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ອິຍສ຺ຍິ ໂລເກ ສນ຺ນິວາເສ ຣາຄາຂີທິ ເອກາທສຫິ ອຄ຺ຄິຫິ ນິຈ຺ຈໍ ປຊ຺ຊລິເຕ ສຕິ ໂກ ນຸ ຕຸຍ຺ຫາກໍ ຫາເສາ ວາ ຕຸຖ຺ຖິ ວາ? ນນຸ ເອສ ອກຕ຺ຕພ຺ພຣູເປາ ເຍວ໌ ອຖ ວຕ຺ວາ ເກນ ທິ ອວິຊ຺ຊານ຺ທກາເຣນ ໂອນທ຺ທາ ຕຸເຍ຺ຫ ກາເສ຺ສວ ອນ຺ທກາຣສ຺ສ ວິທັຍນຕ຺ຖາຍ ກິໍ ກາຣເນາ ຍາກາເນປຍ຺ຂີປໍ ນ ຄເວສຖ ນ ກເຣາວາຕິ໌

ເທສນາວສາເນ ປຍ຺ຈສຕາປິ ຕາ ສຫາຍິກາ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຕ຺ຖທິສຸ໌

ສຕ຺ຖາ ຕາສໍ ອຈລສທ຺ທາຍ ປຕິຕ຺ຖິຕພາວໍ ຍາຕ຺ວາ ສິເນຣຸຍຕ຺ກາ ອຸຕາຣິຕ຺ວາ ພຸທ຺ທາສເນ ນິສີທິ໌ ອຖ ນໍ ວິສາຂາ ອາຫ – “ພເນ຺ຕ, ສຸຣາ ນາເຍສາ ປາປິກາ໌ ເອຈຣູປາ ທິ ນາຍ ອຸຍາ ສຫາຍິເຍາ ຕຸຍ຺ຫິສ຺ສ ພຸທ຺ທສ຺ສ ປຸຣເຕາ ນິສີທິຕ຺ວາ ອິຣິຍາປຖຍຕ຺ຕຍ຺ປິ ສນ຺ຖາເປຕຸໍ ອສເກ຺ກາຕ຺ຕິເຍາ ວຸຖ຺ຖາຍ ປາລິໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ຫສນກິຕນຈ຺ຈາຂີນິ ອາຣທິນ຺ນ”ຕິ໌ ສຕ຺ຖາ “ອາມ, ວິສາເຂ, ປາປິກາ ເອສ ເອສາ ສຸຣາ ນາມ໌ ເອຕຕ຺ຖາຕິສ຺ສາຍ ອເນເກ ສຕ຺ຕາ ອນຍພ຺ຍສນໍ ປຕ຺ຕາ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ກທາ ປເນສາ, ພເນ຺ຕ, ອຸປ຺ປນ຺ນາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ ຕສ຺ສາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິໍ ວິຕ຺ຖາເຣນ ກເຖຕຸໍ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ກຸມ຺ພຊາຕກໍ (ຊາ໌ ໑໌໑໙໌໓໓ ອາທເຍາ) ກເຖສີຕິ໌

ວິສາຂາຍ ສຫາຍິການໍ ວຕ຺ຖຸ ປຖຍໍ໌

໒໌ ສິຣິຍາວຕ຺ຖຸ

ປສ຺ສ ຈິຕ຺ຕກຕນ຺ຕິ ອິທໍ ທຍ຺ຫເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເວຟຸວເນ ວິຫຣເນ຺ຕາ ສິຣິໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ໌

ສາ ກິຣ ຣາຊຄເຫ ອພິຣູປາ ຄລິກາ໌ ເອກສ຺ມິ ປນ ອເນ຺ຕາວເສ຺ສ ສຸຍນເສຕ຺ຖີປຸຕ຺ຕສ຺ສ ຄຣິຍາຍ ປຸຏ຺ຏກເສຕ຺ຖີສ຺ສ ຂີຕາຍ ອຸຕ຺ຕຣາຍ ນາຍ

ហុបិលិកាយ អបនេត្វា តំ បសារេត្យកាយា តស្សា ពេរេហ កិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ ពោតកត្តកិច្ចំ សត្ថារំ ឈរោបេត្វា តំ ឌិចសំ ឥសឞាលស្ស កត្តាតុមោទនំ ឞុត្វា –

“អនេក្កាតេឆត ឌិនេត ពេកាឆំ, អសាឆុំ សាឆុតា ឌិនេត;

ឌិនេត ពកទិយំ ទាតេតត, សនេច្ឆតាលិកចាឌិត”ត្តិ· (ឌា· ១·១·១; ឆ· ប· ១១១) –

កាថាបរិយោសានេ សោតាបត្តិផលំ បាបុណិ· អយមេត្ថ សង្ខេបោ, ចិត្តារកថា បន ពោធចពេក្ក អតុមោឥតកាថាចណ្ណកាយមេច អាចិកចិស្សតិ· ឲចំ សោតាបត្តិផលំ បត្វា បន ឞិរិយា ឥសឞាលំ តិមន្តេត្វា បុតឌិចពេស យហាទាត់ ឥត្វា សង្ឃស្ស អដ្ឋកកត្តំ តិឞាទ្ធំ ទាបេបសិ· អាឌិតោ បដ្ឋាយ តិឞាទ្ធំ អដ្ឋ កិក្ខុ ពេហំ កច្ឆន្តិ· “សបិ កល្យា, ឈិរំ កល្យាគា”តិអាឌីតិ ចត្វា តោឥសំ បតេត្ត ប្តុទេតិ· ឲពេកត លទ្ធំ តិល្លាយ្យិ ចត្ត្រលុយ្យិ បពេហាតិ· ឥេចសិកំ សោគ្យអសកហាបលាបរិត្តយេត បិណ្ឌបិតោតា ឌីយតិ· អនេឆកឌិចសំ ឲពេកា កិក្ខុ តស្សា ពេរេហ អដ្ឋកកត្តំ តុញ្ជិត្វា តិពេយាឌតយត្វពេក ឲក់ ចិហារំ អកយាសិ· អថ តំ សាឃំ ឆេទុបដ្ឋានេត តិសិត្តំ បុច្ឆិសុ – “អាចរិយោ, កហំ កិក្ខុ កពេហត្វា អាកតោតាសិ”តិ· ឞិរិយាយ អដ្ឋកកត្តំ ពេយ តុត្តត្តិ· យតាបំ កត្វា ឥេតិ, អាចរិយោតិ· “ត សក្កា តស្សា កត្តំ ចណ្ណោតុំ, អតិចិយ បណីតំ កត្វា ឥេតិ, ឲពេកត លទ្ធំ តិល្លាយ្យិ ចត្ត្រលុយ្យិ បពេហាតិ, តស្សា បន ឥេយ្យឆយ្យូតោបិ ឥស្សតមេច ហុត្តារិតារំ· សា ហិ ព្ពត្តិ ឲចទ្វុបិ ច ឲចទ្វុបិ ចា”តិ តស្សា ក្យុណេ ចណ្ណោសិ·

អនេឆពេកា កិក្ខុ តស្សា ក្យុណកចំ ឞុត្វា អឥស្សមេតមេច សិមេតហំ ហុប្យាឥេត្វា “យឃា កត្តា តំ ឥដ្ឋុំ ចដ្ឋតី”តិ អត្តពេតា ចស្សក្កុំ កពេឆត្វា តំ កិក្ខុំ ឌិតិកំ បុច្ឆិត្វា “ឥេស្វ, អាចរិយោ, តស្មិំ ពេរេហ ត្វំ សង្ឃុត្តពេទា ហុត្វា អដ្ឋកកត្តំ លកិស្សសី”តិ ឞុត្វា តន្លលាឡោច បត្តឌីចរំ អាទាយ បក្កន្តោបិ បិពេតាច អទុពេលហ្គួពេត សលិកក្កុំ បចិសិត្វា ឌិពេតា សង្ឃុត្តពេទា ហុត្វា តស្សា ពេរេហ អដ្ឋកកត្តំ លកិ· ពេយា បន កិក្ខុ ហិពេយ្យា តុញ្ជិត្វា បក្កាមិ, តស្ស កតពេចលិយមេច អស្សា សទិពេទ ពេទាពេកា ហុប្យន្និ· តស្មា សា អាកទលាតិ ឆ្ពុយុត្តិត្វា តិបន្និ· អឆស្សា ទាសិពេយា អដ្ឋកកត្តំ លកិត្វា អាកពេត កិក្ខុ ឌិស្វា អាពេទាពេចសុំ· សា សហត្វា បពេត្ត កពេហត្វា តិសីទាបេតុំ ចា បរិចិសិតុំ ចា អសក្កោត្តិ ទាសិពេយា អាណាបេសិ – “អយ្យា បពេត្ត កពេហត្វា, អម្មេ, តិសីទាបេត្វា យាគុំ បិពេយត្វា ឍជ្ជកំ ឥត្វា កត្តពេចលិយ បពេត្ត ប្តុទេត្វា ឥេឆា”តិ· តា “សាធុ, អម្មេ”តិ កិក្ខុ បពេចសេត្វា យាគុំ បិពេយត្វា ឍជ្ជកំ ឥត្វា កត្តពេចលិយ កត្តស្ស បពេត្ត ប្តុទេត្វា តស្សា អាពេទាចយិសុ· សា “យំ បរិក្កហេត្វា ពេតឆ, អម្មេ, ចត្តិស្សាមី”តិ ចត្វា តាហិ បរិក្កហេត្វា កិក្ខុតំ សត្តិកំ តីតា ពេចឆយាពេតត សទិពេទត កិក្ខុ ចត្តិ· ពេសា កិក្ខុ តំ ឆ្ពុពេលិពេកត្វា ចិពេត្តសិ – “កិលិតាយ តាច ឲចទ្វុបិ អយំ ឲតិស្សា ទុបពេសាកា, អពេទាកកាពេល បន សព្ពាករលាបដិយណ្ឌិតាយ ព្ពុយិស្សា កិឌិសី ទុបសម្បត្តី”តិ· អឆស្ស អពេតកចស្សពេកាដិសន្តិចិពេតា កិពេលសោ សមុទាចរិ, ពេសា អញ្ញាណី ហុត្វា កត្តំ តុញ្ជិតុំ អសក្កោន្តោ បត្តយាទាយ ចិហារំ កត្វា បត្តំ បិឆាយ ឲកមេត្ត ឥពេបត្វា ឌីចរំ បត្ថរិត្វា តិបន្និ·

អថ តំ ឲពេកា សហាយពេកា កិក្ខុ យាចពេន្តាបិ ពេកាពេឆតុំ តាសក្កុំ· ពេសា ឞិត្តកពេត្វា អពេហាសិ· តំ ឌិចសមេច សាយតគ្យាមពេយ ឞិរិយា

ກາລຍກາສິ໌ ຣາຊາ ສຕ຺ຖຸ ສານສ ເປເສສິ – “ກເນ຺ຕ, ຊີວກສ຺ສ ກທິ຺ໃກກິສີ, ນິຣິຍາ, ກາລຍກາສີ”ຕິ໌ ສຕ຺ຖາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣເນ຺ຍາ ສານສ ປຫິລິ

“ນິຣິຍາພ ຝສາປກກິຈ຺ຈ ກຕ຺ວ, ອາຍກຸນາເຕ ຕໍ ພຬາ ກາກກຸກຫາຄເພາ ກ ຫາຄຕ຺ວ, ຕຬາ ກິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ຣກ຺ຂາເປຬາ”ຕິ໌ ຣາຊາປິ ຕຬາ

ອກາສິ໌ ປຂິປິຂີພາ ຕເພາ ຂິຢສາ ອຕິກ຺ກນ຺ຕາ, ຢຕຸເຕ຺ວ ຂິຢເສ ສຣີເຣ ໃຂ຺ວຍາພິ, ກຢທີ ຢຫຍຸເທຫີ ປຸຫຼອຢາ ປລ຺ລິຮິ ສຸ , ສກລສຣີເຣ ກິກ຺ກ

ສາລິກຕ຺ຢາຂີ ອິພ ອເທາສິ໌ ຣາຊາ ກກເຣ ເກຣິ ຢຣາເປສິ – “ຝເປຕ຺ວາ ເກທເກ຺ລເກ ຄາເຣເກ ນິຣິຍາພ ຄສ຺ສກຕ຺ວ ອກາກຈ຺ຈນ຺ຕາຕ ອທິ຺

ກທາປຫາຕິ ຄເລ຺ວາ”ຕິ໌ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິ ກຖາ ເປເສສິ – “ຫຸທ຺ທປຍຸເທາ ກິຣ ກິກ຺ລສເຊ຺ຍາ ນິຣິຍາພ ຄສ຺ສກຕ຺ວ ອາກຈ຺ຈຕຸ”ຕິ໌ ສຕ຺ຖາ ກິກ຺ລກ

ອາເຣາເຢສິ – “ນິຣິຍາພ ຄສ຺ສກຕ຺ວ ກຍິສ຺ສາຍາ”ຕິ໌ ເສາປິ ຄທຣກິກ຺ລ ຢຕ຺ຕາເຣາ ຂິຢເສ ກສ຺ສຂິ ຢຢກ ອກ຺ກເທຕ຺ວາ ລິກ຺ກເຕ຺ຕາຢ ກິປຊ຺ຊິ໌ ປເຕ຺ຕ

ກຕ຺ວ ປຸຕິກ ຊາຕ, ປເຕ຺ຕ ຍລ ໃຂ຺ທິ໌ ອຢ ກ ເສາ ສທາພເກາ ກິກ຺ລໃປສກ຺ກຍິຕ຺ວາ, “ອາຢຸເສາ, ສຕ຺ຖາ ນິຣິຍາພ ຄສ຺ສກຕ຺ວ ກຈ຺ຈຕີ”ຕິ ອາທ໌

ເສາ ຕຬາ ຫາຕຊ຺ຊຸຕ຺ຕາປິ “ນິຣິຍາ”ຕິ ຮຸຕ຺ຕປເຂເພຢ ສທສາ ໃຂ຺ທິຕ຺ວາ “ກໍ ກຫສີ”ຕິ ອາທ໌ “ສຕ຺ຖາ ນິຣິຍ ຄຊ຺ຈ ກຈ຺ຈຕິ, ຕູຍ຺ຍ ກຍິສ຺ສສີ”ຕິ

ຮຸເຕ຺ຕ, “ອາຍ, ກຍິສ຺ສາຍີ”ຕິ ກຕ຺ວ ຫເຂ຺ຊຕ຺ວາ ປຕ຺ຕ ເຂາຂິຕ຺ວາ ຂຂິກາພ ປກ຺ລິປິຕ຺ວາ ກິກ຺ລສເຊ຺ຊກ ສຊ຺ຊ ອກຍາສິ໌ ສຕ຺ຖາ ກິກ຺ລສຊ຺ຊປຣິຮຸເຕາ

ໂຄປເສ຺ສ ອທ຺ທາສິ, ກິກ຺ລກິສເຊ຺ຍາປິ ຣາຊປຣິສາປິ ໃປໃສກປຣິສາປິ ໃປສິກາປຣິສາປິ ໂຄເກກປເສ຺ສ ອທ຺ທສຸ໌

ສຕ຺ຖາ ຣາຊາຕ ປຸຈ຺ຈິ – “ກາ ໂຄສາ, ຍທາຣາຊາ”ຕິ໌ ກເນ຺ຕ, ຊີວກສ຺ສ ກກິສີ, ນິຣິຍາ, ກາຍາຕິ໌ ນິຣິຍາ, ໂຄສາຕິ໌ ອາຍ, ກເນ຺ຕຕິ໌ ເຕາກ ທິ ກກເຣ

ເກຣິ ຢຣາເປຫີ “ສທສ຺ສ ຄຕ຺ວາ ນິຣິຍ ກຫ຺ຸຈາ”ຕິ໌ ຣາຊາ ຕຬາ ກາເຣສິ໌ ໂຄເກາປິ ‘ທ’ຕ຺ຕ ຢາ ‘ຫຸ’ຕ຺ຕ ຢາ ຢຄເຕ຺ຕາ ກາຍ ກາເທາສິ໌ ຣາຊາ ສຕ຺ຖຸ

ອາເຣາເຢສິ – “ກ ກຫ຺ຸຈຕ, ກເນ຺ຕ”ຕິ໌ ເຕາກ ທິ, ຍທາຣາຊ, ອລ຺ລິຈ຺ຈທາເຣທີຕິ໌ ຣາຊາ “ປຊ຺ຈສຕາຕິ ຄຕ຺ວາ ກຫ຺ຸຈາ”ຕິ ເກຣິ ຢຣາເປຕ຺ວາ ກຊ຺ຈ

ກຫ຺ຸຈກ ອຂິຕ຺ວາ “ອທ຺ທເຕຍ຺ຍາຕິ ສຕາຕິ, ເຂ຺ວ ສຕາຕິ, ສຕ, ປລ຺ລາສ, ປຊ຺ຈຊີສຕິ ກທາປເຫ, ຄສ ກທາປເຫ, ປຊ຺ຈ ກທາປເຫ, ໂຄກ

ກທາປຫ ອທ຺ທ, ປາຂ, ຍາສກ, ກາກກິກ ຄຕ຺ວາ ນິຣິຍ ກຫ຺ຸຈາ”ຕິ ເກຣິ ຢຣາເປສິ໌ ເກາຂິ ຕໍ ກ ຊຸຈ຺ຈິ໌ “ຍຸຬາປິ ກຫ຺ຸຈາ”ຕິ ເກຣິ ຢຣາເປສິ໌

‘ທ’ຕ຺ຕ ຢາ ‘ຫຸ’ຕ຺ຕ ຢາ ຢຄເຕ຺ຕາ ກາຍ ກາເທາສິ໌ ຣາຊາ “ຍຸຬາປິ, ກເນ຺ຕ, ກຫ຺ຸຈກ຺ຕາ ກາຍ ກຕ຺ວ”ຕິ ອາທ໌ ສຕ຺ຖາ “ປສ຺ສຢ, ກິກ຺ລເວ, ຍທາຊກສ຺ສ

ປິພ ຍາຕຸກາຍ, ຊຸຍສ຺ສິເພຢ ກກເຣ ສທສ຺ສ ຄຕ຺ວາ ປຸເຊ຺ຊ ໂຄກຂິຢນ ລກິສຸ, ຊຸຄາຕິ ຍຸຬາ ກຫ຺ຸຈກ຺ຕາປິ ກຕ຺ວ, ໂຄຢຮູປ ກາຍ ຮູປ ຫພຢພປຸຕ຺ວ,

ປສ຺ສຢ, ກິກ຺ລເວ, ອາຕຸຣ ອຕ຺ຕກາຢ”ຕ຺ຕ ຢຕ຺ວາ ຊຸຍ ກາຢຍາທ –

໑໓ລ໌

“ປສ຺ສ ຂິຕ຺ຕກຕ ຂິຍ຺ຍ, ອຣຸກາຍ ສຍຸສ຺ສິຕ;

ອາຕຸຣ ຂທຸສກ຺ກປ຺ປ, ພສ຺ສ ກຕ຺ວ ຊຸຢ ຂິຕີ”ຕິ໌

ຕຕ຺ວ ຂິຕ຺ຕກຕຕ຺ຕ ກຕຂິຕ຺ຕ, ຢຕ຺ຕາກຣຫຍາລາລຕ຺ຕກາຂີທີ ຂິຂິຕ຺ຕຕ຺ຕ ອເຕ຺ວ໌ ຂິຍ຺ຍຕ຺ຕ ຂີຍາຂີຍຸຕ຺ຕຊ຺ຊາເກສຸ ຂີຍາຂີທີ ອທ຺ປຊ຺ຈເທ຺ທີ ສລ຺ລິຕ

ອຕ຺ຕກາຂ໌ ອຣຸກາຍຕ຺ຕ ກຢກ຺ກ ຢຫຍຸຫາຕ ຢເສກ ອຣຸກ຺ຂຕ ກາພ໌ ສຍຸສ຺ສິຕຕ຺ຕ ຕີທິ ອທ຺ທິສເຕທິ ສຍຸສ຺ສິຕ໌ ອາຕຸຣຕ຺ຕ ສຊ຺ຊກາລ

ຊຣິພາປຕາຂີທີ ປຣິທຣິຕຊ຺ຊຕາພ ກິຈ຺ຈກິລາກ໌ ຂທຸສກ຺ກປ຺ປຕ຺ຕ ຍທາຊເກກ ຂທຸຬາ ສກ຺ກປ຺ປິຕ໌ ພສ຺ສ ກຕ຺ວ ຊຸຢ ຂິຕີຕິ ພສ຺ສ ຊຸຢກາເຣາ ຢາ

ឋិតិភាវោ វា នត្ថិ, ឯកន្តេន ភេទនវិកិរណវិទ្ធំសនធម្មមេវេតំ, ឥមំ បស្សថាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ, សោបិ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហីតិ។

សិរិមាវត្ថុ ទុតិយំ។

៣។ ឧត្តរាថេរីវត្ថុ

បរិជិណ្ណមិទន្តិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧត្តរាថេរិំ នាម ភិក្ខុនិំ អារព្ភ កថេសិ។

ថេរី កិរ វីសវស្សសតិកា ជាតិយា បិណ្ឌាយ ចរិត្វា លទ្ធបិណ្ឌបាតា អន្តរវីថិយំ ឯកំ ភិក្ខុំ ទិស្វា បិណ្ឌបាតេន អាបុច្ឆិត្វា តស្ស អប្បដិក្ខិបិត្វា គណ្ហន្តស្ស សព្ពំ ទត្វា និរាហារា អហោសិ។ ឯវំ ទុតិយេបិ តតិយេបិ ទិវសេ តស្សេវ ភិក្ខុនោ តស្មិំយេវ ឋានេ តំ ទត្វា និរាហារា អហោសិ, ចតុត្ថេ ទិវសេ បន បិណ្ឌាយ ចរន្តី ឯកស្មិំ សម្ពាធដ្ឋានេ សត្ថារំ ទិស្វា បដិក្កមន្តី ឱលម្ពន្តំ អត្តនោ ចីវរកណ្ណំ អក្កមិត្វា សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តី បរិវត្តិត្វា បតិ។ សត្ថា តស្សា សន្តិកំ គន្ត្វា, "ភគិនិ, បរិជិណ្ណោ តេ អត្តភាវោ ន ចិរស្សេវ ភិជ្ជិស្សតី"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៤៨។

"បរិជិណ្ណមិទំ រូបំ, រោគនីឡំ បភង្គុរំ;

ភិជ្ជតិ បូតិសន្ទេហោ, មរណន្តញ្ហិ ជីវិត"ន្តិ។

តស្សត្ថោ – ភគិនិ ឥទំ តវ សរីរសង្ខាតំ រូបំ មហល្លកភាវេន បរិជិណ្ណំ, តញ្ច ខោ សព្ពរោគានំ និវាសដ្ឋានដ្ឋេន រោគនីឡំ, យថា ខោ បន តរុណោបិ សិង្គាលោ "ជរសិង្គាលោ"តិ វុច្ចតិ, តរុណាបិ គឡោចីលតា "បូតិលតា"តិ វុច្ចតិ, ឯវំ តំទិវសំ ជាតំ សុវណ្ណវណ្ណម្បិ សមានំ និច្ចំ បគ្ឃរណដ្ឋេន បូតិតាយ បភង្គុរំ, សោ ឯស បូតិកោ សមានោ តវ ទេហោ ភិជ្ជតិ, ន ចិរស្សេវ ភិជ្ជិស្សតីតិ វេទិតព្ពោ។ កិំការណា? មរណន្តញ្ហិ ជីវិតំ យស្មា សព្ពសត្តានំ ជីវិតំ មរណបរិយោសានមេវាតិ វុត្តំ ហោតិ។

ទេសនាវសានេ សា ថេរី សោតាបត្តិផលំ បត្តា, មហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

ອຸຕ຺ຕຣາເຖຣີວຕ຺ຖຸ ຕຕິຍໍ

໔. ສມ຺ພຫຸລອຘິມານິກຠິກ຺ຂຸວຕ຺ຖຸ

ຍານິມານີຕິ ອິທໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສມ຺ພຫຸເລ ອຘິມານິເກ ຠິກ຺ຂູ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ.

ປຎ຺ຈສຕາ ກິຣ ຠິກ຺ຂູ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຆເຏນ຺ຕາ ວາຍມນ຺ຕາ ຌານໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ “ກິເລສານໍ ອສມຸທາຈາຣວເສນ ປພ຺ພຊິຕກິຈ຺ຈໍ ໂນ ນິຏ຺ຐິຕໍ, ອຕ຺ຕໂນ ປຏິລທ຺ຘຄຸຓໍ ສຕ຺ຖຸ ອາໂຣເຈສ຺ສາມາ”ຕິ ອາຄມິໍສຸ. ສຕ຺ຖາ ເຕສໍ ພຫິທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐກໍ ປຕ຺ຕກາເລເຍວ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣໍ ອາຫ – “ອານນ຺ທ, ເອເຕ ຠິກ຺ຂູ ປວິສິຕ຺ວາ ມຍາ ທິຏ຺ເຐນ ກມ຺ມໍ ນຕ຺ຖິ, ອາມກສຸສານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມໍ ປສ຺ສນ຺ຕູ”ຕິ. ເຖໂຣ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕສໍ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສິ. ເຕ “ກິໍ ອມ຺ຫາກໍ ອາມກສຸສາເນນາ”ຕິ ອວຕ຺ວາວ “ທີຆທສ຺ສິນາ ພຸທ຺ເຘນ ກາຣເຓນ ຠວິຕພ຺ພນ຺”ຕິ ອາມກສຸສານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ກຸຓປານິ ປສ຺ສນ຺ຕາ ເອກາຫທ຺ວີຫປຕິເຕສຸ ກຸຓເປສຸ ອາຆາຕໍ ປຏິລຠິຕ຺ວາ ຕໍຂຓໍ ປຕິເຕສຸ ອລ຺ລສຣີເຣສຸ ຣາຄໍ ອຸປ຺ປາທຍິໍສຸ, ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ອຕ຺ຕໂນ ສກິເລສຠາວໍ ຊານິໍສຸ. ສຕ຺ຖາ ຄນ຺ຘກຸຏິຍໍ ນິສິນ຺ໂນວ ໂອຠາສໍ ຜຣິຕ຺ວາ ເຕສໍ ຠິກ຺ຂູນໍ ສມ຺ມຸເຂ ກເຖນ຺ໂຕ ວິຍ “ອປິ ນຸ ໂຂ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອວຣູປໍ ອຏ຺ຐິສງ຺ຆາຕໍ ທິສ຺ວາ ຣາຄໍ ອຸປ຺ປາເທຕຸໍ ຍຸຕ຺ຕນ຺”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໙.

“ຍານິມານິ ອປຕ຺ຖານິ, ອລາພູເນວ ສາຣເທ;

ກາໂປຕການິ ອຏ຺ຐີນິ, ຕານິ ທິສ຺ວານ ກາ ຣຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອປຕ຺ຖານີຕິ ຉຑ຺ຑິຕານິ. ສາຣເທຕິ ສຣທກາເລ ວາຕາຕປຫຕານິ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິປ຺ປກິຓ຺ຓອລາພູນິ ວິຍ. ກາໂປຕການີຕິ ກໂປຕວຓ຺ຓານິ. ຕານິ ທິສ຺ວານາຕິ ຕານິ ເອວຣູປານິ ອຏ຺ຐີນິ ທິສ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ກາ ຣຕິ, ນນຸ ເອກາ ຣຕິປິ ກາຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕິເຍວາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເທສນາວສາເນ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ຍຖາຐິຕາວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິຕ຺ຖວນ຺ຕາ ອາຄມິໍສູຕິ.

ສມ຺ພຫຸລອຘິມານິກຠິກ຺ຂຸວຕ຺ຖຸ ຈຕຸຕ຺ຖໍ.

໕. ຊນປທກລ຺ຍາຓີຣູປນນ຺ທຕ຺ເຖຣີວຕ຺ຖຸ

អដ្ឋិតកេរ ៣តត្តិ ឰប់ ឆយុឆេសត់ សត្វា ឌេតចេត ចិហរេត្តា ឌតបេ៣ល្យាហិ ទ្វបតក្ខារឆេទិ អារេទ្ទ ៣ឆេសិ៍

សា កិរ ឲុ៣ឌិចសំ ចិរេត្តសិ – “យឃ្យាឌេដ្ឋ កាតិកោ រេដ្ឋសិទិ បហាឃ បព្ពឌិត្វា លោេក អក្កបុក្កលោ ត្យេទ្ធា ឌាតោ, បុរត្តាបិស្ស រាហុលក្យារោ បព្ពឌិតោ, កត្តាបិ មេ បព្ពឌិតោ, យាតាបិ មេ បព្ពឌិតា, អហម្បិ ឲុត្តកោ ឌាតិឌេត បព្ពឌិតេ កោេហ កិ ៣រិស្សាមិ, បព្ពឌិស្សាមា”តិ៍ សា កិក្ខុត្បស្សយំ ៣ត្តា បព្ពឌិ ឌាតិសិតេតហេតច, តោ សទ្ធាឃ, អកិទ្វបតាឃ បត ទ្វបតក្ខាតិ បញ្ញាយិ៍ “សត្វា កិរ ‘ទ្វបំ អតិច្ចំ ឌុក្ខំ អតត្តា, ចេឌតា… សញ្ញា… សង្ខារា… ចិញ្ញាណំ អតិច្ចំ ឌុក្ខំ អតត្តា’តិ ចឆេតី”តិ ឃុត្វា សា ឲុចំ ឌស្សតិយេ បិសាឌិកោ យមបិ ទ្វេប ឆោសំ ៣ឆេយ្យាតិ សត្ថុ សម្មុកីកាចំ ត ៣ច្ឆតិ៍ សាចត្តិចាសិតោ បិតោចាច ឌាត់ ឌត្វា សមាឌិត្តុបិសឆា ឃុឌ្ធត្តារសញ្ញា ៣ត្ថយាលិឌិហត្វា សាឃត្យាមយេ ឌេតចេត សត្តិបតិត្វា ឆយុំ ឃុណត្តិ៍ កិក្ខុតិសេឈ្យាបិ សត្ថុ ឆយុឆេសតាឃ ឌ្បយុត្តឆ្ឆេក្ខា ចិហារំ ៣ត្វា ឆយុំ ឃុណាតិ៍ ឆយុំ ឃុត្វា តកេរ បចិសេត្តា សត្ថុ ក្យាណ៣ចំ ៣ឆេចេត្តាច បចិសតិ៍

ចត្យបបយាលិកោ ហិ លោេ៣សត្តិចារេស អប្យ៣ាច តេ សត្វា, ឃេមសំ តឆា៣តំ បស្សត្តាតំ បសាឆោ ត ឌ្បឌ្ឋតិ៍ ទ្វបបយាលិ៣ាបិ ហិ តឆា៣តស្ស លក្ខណាត្យញ្ញាតបឌិមណ្ឌិតំ ឃុចណ្ណចណ្ណំ សរីរំ ឌិស្វា បសីឌត្តិ, ឃោសបយាលិ៣ាបិ អេតកាតិ ឌាតិសតាតិ តិស្សាឃ បចត្តំ សត្ថុ ក្យាណឃោសេត្ថាច អដ្ឋដ្ឋសមត្តាតំ ឆយុឆេសតាឃោសញ្ចា ឃុត្វា បសីឌត្តិ, លូខបយាលិ៣ាបិស្ស ចីចរាឌិលូខតំ បដិច្ច បសីឌត្តិ, ឆយុបយាលិ៣ាបិ “ឲុចទ្វបំ ឌសពលស្ស សីលំ, ឲុចទ្វបិ សមាធិ, ឲុចទ្វបិ បញ្ញា, កកចា សីលាឌីហិ ក្យេណហិ អសមោ អប្បដិបុក្កលោ”តិ បសីឌត្តិ៍ តេសំ តឆា៣តស្ស ក្យណំ ៣ឆេត្តាតំ មុខំ តប្យហោតិ៍ ទ្វបតក្ខា កិក្ខុតីតេឡាច ឌ្បពិសិ៣ាតញ្ញា សត្តិកា តឆា៣តស្ស ក្យាណ៣ចំ ឃុត្វា ចិរេត្តសិ – “អតិចិយ មេ កាតិកស្ស ចណ្ណំ ៣ឆេត្តិមេច៍ ឲុ៣ឌិចសម្បិ មេ ទ្វេប ឆោសំ ៣ឆេត្តា កិត្តកំ ៣ឆេស្សតិ៍ ឃត្វាតាហំ កិក្ខុតីហិ សទ្ធិំ ៣ត្វា អត្តាតំ អឌស្សេត្វាច តឆា៣តំ បស្សិត្វា ឆយុមស្ស ឃុលិត្វា អា៣ច្ឆេយ្យ”ត្តិ៍ សា “អហម្បិ អឌ្ឈ ឆយុស្សចតំ ៣មិស្សាមី”តិ កិក្ខុតីតំ អារោចេសិ៍

កិក្ខុតិយោ “ចិរស្សំ ចត ទ្វបតក្ខាឃ សត្ថុ ឌ្បដ្ឋាតំ ៣ត្តុ៣ាមតា ឌ្បប្បត្តា, អឌ្ឈ សត្វា ឰប់ តិស្សាឃ ចិចិត្រឆយុឆេសតំ តាតាតយំ ឆេសេស្សតី”តិ តុដ្ឋមាតសា តំ អាឌាឃ តិក្ខមិំសុ៍ សា តិក្ខត្តកាលតោ បដ្ឋាឃ “អហំ អត្តាតំ តេច ឌស្សេស្សាមី”តិ ចិរេត្តសិ៍ សត្វា “អឌ្ឈ ទ្វបតក្ខា យឃ្យ្ឌ្បដ្ឋាតំ អា៣មិស្សតិ, កីឌិសី ត្ ខោ តស្សា ឆយុឆេសតា សប្យាឃា”តិ ចិរេត្តត្វា “ទ្វប៣ារុ៣ា ឲុសា អត្តតាេច ពលចសិតេតហា, ៣ណ្ដ៣េត ៣ណ្ដ៣ុទ្ធេរណំ ចិឃ ទ្វេបតេចស្សា ទ្វបមេឌតិមុឌតំ សប្យាឃ”ត្តិ សត្តិដ្ឋាតំ ៣ត្វា តស្សា ចិហារំ បចិសតសមយេ ឲុកំ បត អកិទ្វបំ ឰត្តិំ សោឡសចស្សុទ្ទេសិកំ រេត្តចត្ថតិចត្ថំ សព្ពាករណបឌិមណ្ឌិតំ ពីឌតិ ៣ហេត្វា អត្តតោ សត្តិកេ ឌត្វា ពីឌឃមាតំ ឰត្ថិំ ពាលេត អកិតិម្មិតិ៍ តំ ខោ បត ឰត្ថិំ សត្វា ចេច បស្សតិ ទ្វបតក្ខា ច៍ សា កិក្ខុតីហិ សទ្ធិំ ចិហារំ បចិសិត្វា កិក្ខុតីតំ បិដ្ឋិបស្សេ ឌត្វា បព្ចាបតិដ្ឋិតោត សត្វារំ ចត្ថិត្វា កិក្ខុតីតំ អត្តរេ តិសិត្តា បាឌត្តតោ បដ្ឋាឃ សត្វារំ ឌ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណចិចិត្តំ អត្យញ្ញាតបព្យញ្ជនំ ព្យាមប្បកាបរិក្ខិត្តំ សត្ថុ សរីរំ ឌិស្វា បុណ្ណចត្ថសស្សិរិកំ មុខំ ឌ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណចិចិត្តំ សមីបេ ឌិតំ ឰត្ថិទ្វបំ អឌ្ឋស៍ សា តំ ឌ្វត្តិំសចត្វា អត្តកាចំ ឌ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណចិចិត្តំ ឃុចណ្ណរាឌហំសិឃា បុរតោ ៣ាកីសឌិសំ អត្តាតំ អចមញ្ញិ៍ ឰត្ថិមឃទ្វបំ ឌិដ្ឋ៣ាលតោ បដ្ឋាឃេច ហិ តស្សា អក្ខីតិ កមិំសុ៍ សា “អហោ ឰមិស្សា ពេសា

សោភនា, អហោ នលាដំ សោភន"ន្តិ សព្ពេសំ សរីរប្បទេសានំ រូបសិរិយា សមាកឌ្ឍិតចិត្តា តស្មិំ រូបេ ពលវសិនេហា អហោសិ។

សត្ថា តស្សា តត្ថ អភិរតិំ ញត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោវ តំ រូបំ សោឡសវស្សុទ្ទេសិកភាវំ អតិក្កមិត្វា វីសតិវស្សុទ្ទេសិកំ កត្វា ទស្សេសិ។ រូបនន្ទា ឱលោកេត្វា "ន វតិទំ រូបំ បុរិមសទិស"ន្តិ ថោកំ វិរត្តចិត្តា អហោសិ។ សត្ថា អនុក្កមេនេវ តស្សា ឥត្ថិយា សកិំ វិជាតវណ្ណំ មជ្ឈិមិត្ថិវណ្ណំ ជរាជិណ្ណមហល្លិកិត្ថិវណ្ណញ្ច ទស្សេសិ។ សាបិ អនុបុព្ពេនេវ "ឥទម្បិ អន្តរហិតំ, ឥទម្បិ អន្តរហិត"ន្តិ ជរាជិណ្ណកាលេ តំ វិរជ្ជមានា ខណ្ឌទន្តិំ បលិតសិរំ ឱភគ្គំ គោបានសិវង្កំ ទណ្ឌបរាយណំ បវេធមានំ ទិស្វា អតិវិយ វិរជ្ជិ។ អថ សត្ថា តំ ព្យាធិនា អភិភូតំ កត្វា ទស្សេសិ។ សា តង្ខណញ្ញេវ ទណ្ឌញ្ច តាលវណ្ដញ្ច ឆឌ្ឌេត្វា មហាវិរវំ វិរវមានា ភូមិយំ បតិត្វា សកេ មុត្តករីសេ និមុគ្គា អបរាបរំ បរិវត្តិ។ រូបនន្ទា តំ ទិស្វា អតិវិយ វិរជ្ជិ។ សត្ថាបិ តស្សា ឥត្ថិយា មរណំ ទស្សេសិ។ សា តង្ខណេយេវ ឧទ្ធុមាតកភាវំ អាបជ្ជិ, នវហិ វណមុខេហិ បុព្ពវដ្ដិយោ ចេវ បុឡវា ច បគ្ឃរិំសុ, កាកាទយោ សន្និបតិត្វា វិលុម្បិំសុ។ រូបនន្ទាបិ តំ ឱលោកេត្វា "អយំ ឥត្ថី ឥមស្មិំយេវ ឋានេ ជរំ បត្តា, ព្យាធិំ បត្តា, មរណំ បត្តា, ឥមស្សាបិ មេ អត្តភាវស្ស ឯវមេវ ជរាព្យាធិមរណានិ អាគមិស្សន្តី"តិ អត្តភាវំ អនិច្ចតោ បស្សិ។ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋត្តា ឯវ បន ទុក្ខតោ អនត្តតោ ទិដ្ឋោយេវ ហោតិ។ អថស្សា តយោ ភវា អាទិត្តា គេហា វិយ គីវាយ ពទ្ធកុណបំ វិយ ច ឧបដ្ឋហិំសុ, កម្មដ្ឋានាភិមុខំ ចិត្តំ បក្ខន្ទិ។ សត្ថា តាយ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋភាវំ ញត្វា "សក្ខិស្សតិ នុ ខោ សយមេវ អត្តនោ បតិដ្ឋំ កាតុ"ន្តិ ឱលោកេន្តោ "ន សក្ខិស្សតិ, ពហិទ្ធា បច្ចយំ លទ្ធុំ វដ្ដតី"តិ ចិន្តេត្វា តស្សា សប្បាយវសេន ធម្មំ ទេសេន្តោ អាហ –

"អាតុរំ អសុចិំ បូតិំ, បស្ស នន្ទេ សមុស្សយំ;

ឧគ្ឃរន្តំ បគ្ឃរន្តំ, ពាលានំ អភិបត្ថិតំ។

"យថា ឥទំ តថា ឯតំ, យថា ឯតំ តថា ឥទំ;

ធាតុតោ សុញ្ញតោ បស្ស, មា លោកំ បុនរាគមិ;

ភវេ ឆន្ទំ វិរាជេត្វា, ឧបសន្តា ចរិស្សសី"តិ។ –

ឥត្ថំ សុទំ ភគវា នន្ទំ ភិក្ខុនិំ អារព្ភ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ។ នន្ទា ទេសនានុសារេន ញាណំ បេសេត្វា សោតាបត្តិផលំ បាបុណិ។ អថស្សា ឧបរិ តិណ្ណំ មគ្គផលានំ វិបស្សនាបរិវាសត្ថាយ សុញ្ញតាកម្មដ្ឋានំ កថេន្តោ, "នន្ទេ, មា 'ឥមស្មិំ សរីរេ សារោ អត្ថី'តិ សញ្ញំ ករិ។ អប្បមត្តកោបិ ហិ ឯត្ថ សារោ នត្ថិ, តីហិ អដ្ឋិសតានិ ឧស្សាបេត្វា កតំ អដ្ឋិនគរមេត"ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៥០។

“អដ្ឋីនំ នគរំ កតំ, មំសលោហិតលេបនំ;

យត្ថ ជរា ច មច្ចុ ច, មានោ មក្ខោ ច ឱហិតោ”តិ។

តស្សត្ថោ – យថេវ ហិ បុព្ពណ្ណាបរណ្ណាទីនំ ឱទហនត្ថាយ កដ្ឋានិ ឧស្សាបេត្វា វល្លីហិ ពន្ធិត្វា មត្តិកាយ វិលិម្បេត្វា នគរសង្ខាតំ ពហិទ្ធា គេហំ ករោន្តិ, ឯវមិទំ អជ្ឈត្តិកម្បិ តីណិ អដ្ឋិសតានិ ឧស្សាបេត្វា ន្ហារុវិនទ្ធំ មំសលោហិតលេបនំ តចបដិច្ឆន្នំ ជីរណលក្ខណាយ ជរាយ មរណលក្ខណស្ស មច្ចុនោ អារោគ្យសម្បទាទីនិ បដិច្ច មជ្ជនលក្ខណស្ស មានស្ស សុកតការណវិនាសនលក្ខណស្ស មក្ខស្ស ច ឱទហនត្ថាយ នគរំ កតំ។ ឯវរូបេបិ ឯវ ហិ ឯត្ថ កាយិកចេតសិកោ អាពាធោ ឱហិតោ, ឥតោ ឧទ្ធំ កិញ្ចិ គយ្ហុបគំ នត្ថីតិ។

ទេសនាវសានេ សា ថេរី អរហត្តំ បាបុណិ, មហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

ជនបទកល្យាណី រូបនន្ទាថេរីវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦។ មល្លិកាទេវីវត្ថុ

ជីរន្តិវេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មល្លិកំ ទេវិំ អារព្ភ កថេសិ។

សា កិរ ឯកទិវសំ ន្ហានកោដ្ឋកំ បវិសិត្វា មុខំ ធោវិត្វា ឱនតសរីរា ជង្ឃំ ធោវិតុំ អារភិ។ តាយ ច សទ្ធិំ ឯវ បវិដ្ឋោ ឯកោ ចល្លកសុនខោ អត្ថិ។ សោ តំ តថា ឱនតំ ទិស្វា អសទ្ធម្មសន្ថវំ កាតុំ អារភិ។ សា ផស្សំ សាទិយន្តី អដ្ឋាសិ។ រាជាបិ ឧបរិបាសាទេ វាតបានេន ឱលោកេន្តោ តំ ទិស្វា តតោ អាគតកាលេ “នស្ស, វសលិ, កស្មា ឯវរូបមកាសី”តិ អាហ។ កិំ មយា កតំ, ទេវាតិ។ សុនខេន សទ្ធិំ សន្ថវោតិ។ នត្ថេតំ, ទេវាតិ។ មយា សាមំ ទិដ្ឋំ, នាហំ តេ សទ្ទហិស្សាមិ, នស្ស, វសលីតិ។ “មហារាជ, យោ កោចិ ឥមំ កោដ្ឋកំ បវិដ្ឋោ ឥមិនា វាតបានេន ឱលោកេន្តស្ស ឯកោវ ទ្វិធា បញ្ញាយតី”តិ អលិកំ កថេសិ។ ទេវ, សចេ មេ ន សទ្ទហសិ, ឯតំ កោដ្ឋកំ បវិស, អហំ តំ ឥមិនា វាតបានេន ឱលោកេស្សាមីតិ។ រាជា មូឡ្ហធាតុកោ តស្សា វចនំ សទ្ទហិត្វា កោដ្ឋកំ បាវិសិ។ សាបិ ទេវី វាតបានេ ឋត្វា ឱលោកេន្តី “អន្ធពាល, មហារាជ, កិំ នាមេតំ, អជិកាយ សទ្ធិំ សន្ថវំ ករោសី”តិ អាហ។ “នាហំ, ភទ្ទេ, ឯវរូបំ ករោមី”តិ ច វុត្តេបិ “មយា សាមំ ទិដ្ឋំ, នាហំ តេ សទ្ទហិស្សាមី”តិ អាហ។

តំ សុត្វា រាជា “អទ្ធា ឥមំ កោដ្ឋកំ បវិដ្ឋោ ឯកោវ ទ្វិធា បញ្ញាយតី”តិ សទ្ទហិ។ មល្លិកា ចិន្តេសិ – “អយំ រាជា អន្ធពាលតាយ មយា

ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᩮᩣ, ᨸᩥᨷᩴ ᨾᩮ ᨠᨲᩴ, ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨾᩮ ᩋᨠ᩠ᨡᩮᨲᨠ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨠ᩠ᩃᩥᨲᩮᩣ, ᨽᩪᨲᩴ ᨾᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨩᩣᨶᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᨠᩣᨸᩥ ᩋᩔᩩᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᩣᨴᨠᩣᨸᩥ
ᨩᩣᨶᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩉᩮᩣ ᨧᨲ ᨾᩮ ᨠᩣᩁᩥᨿᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ᩼ ᩋᨿᩴ ᨠᩥᩁ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩈᨴᩥᩈᨴᩣᨶᩮ ᩈᩉᩣᨿᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩼ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨠᨲᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᨠᩣ
ᨴᩣᨶᩔ ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩮᨠᩣᨭᩥᩋᨣ᩠ᨥᨶᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩼ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᩋᩣᨵᩣᩁᨠᩮᩣ ᨸᩣᨴᨷᩦᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨷᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩋᨶᨣ᩠ᨥᩣᨶᩮᩅ
ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᩼ ᩈᩣ ᨾᩁᨱᨠᩣᩃᩮ ᩑᨠᩴ ᨾᩉᩣᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨷᩦᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᨶ᩠ᨲᩦ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᩼ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᩣ
ᩋᨲᩥᨸᩥᨿᩣ ᨸᩥᨿᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩼ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩃᩅᩈᩮᩣᨠᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩈᩁᩦᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩔᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᩼
ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨿᨳᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶ ᩈᩁᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ᩼ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᩣᩁᨱᩦᨿᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩃᩮ ᩈᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᩉᩴ
ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨾᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨾᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩈ᩠ᩅᩮ ᨷᩩᨶ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮᨷᩥ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᩼ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᨷᨭᩥᨷᩣᨭᩥᨿᩣ
ᩈᨲ᩠ᨲ ᨴᩥᩅᩈᩣᨶᩥ ᨿᨳᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨶ ᩈᩁᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ᩼ ᩈᩣᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨾᩮᩅ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᨲᩩᩈᩥᨲᨽᩅᨶᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᩼
ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶᩔ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩈᩁᨱᨽᩣᩅᩴ ᩋᨠᩣᩈᩦᨲᩥ? ᩈᩣ ᨠᩥᩁ ᨲᩔ ᩋᨲᩥᨸᩥᨿᩣ ᨸᩥᨿᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨾᨶᩣᨷᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ "ᩑᩅᩴ
ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿᨷᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ, ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩣᩁᩮᨷᨲ᩠ᩅᩣ
ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩋᩈᩁᨱᨽᩣᩅᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᩼

ᩁᩣᨩᩣ "ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ"ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩤᨿ ᨷᩣᩈᩤᨴᩴ ᩋᨽᩥᩁᩪᩉᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥ᩼ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᨶ ᩁᨳᩈᩣᩃᩣᨿ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ᩼
ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨶᩥᩈᩦᨴᩤᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᨣᩩᨡᨩ᩠ᨩᨠᩮᨶ ᨷᨭᩥᨾᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᩅ ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣᨿ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ
ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨾᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨠᨲ᩠ᨳ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᩼ ᨲᩩᩈᩥᨲᨽᩅᨶᩮ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨲᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩣᨿ ᨲᩩᩈᩥᨲᨽᩅᨶᩮ ᩋᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨠᩮᩣ
ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᩔᨲᩥ , ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩣᨿ ᩈᨴᩥᩈᩤ ᨽᩪᨲᩥ᩼ ᨲᩔᩣ ᩉᩥ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᩈᩩ "ᩈ᩠ᩅᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨽᩪᨲᩴ ᨴᩔᩣᨾᩥ, ᨽᩪᨲᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ
ᨴᩤᨶᩈᩴᩅᩥᨵᩤᨶᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨾᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩔᩣ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩤᨿ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨾᩮ ᨶ ᨧᩁᨲᩦᨲᩥ᩼ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ "ᨾᩣ
ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩋᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨿᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩔᩣ"ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᩼ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩥᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩤᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ
"ᨷᩥᨲᩣᨾᩉᩔ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩼ "ᩋᨿᩴ ᨠᩔᩣ"ᨲᩥ? "ᨷᩥᨲᩩ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ"ᨲᩥ᩼ "ᩋᨿᩴ ᨷᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩔᩣ"ᨲᩥ? "ᨾᨾ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ"ᨲᩥ᩼ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ,
"ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᩅ ᨷᩥᨲᩣᨾᩉᩔ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨲᩮᨶ ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩅ ᨷᩥᨲᩩ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨶ ᨷᩤᨷᩩᨱᩥ, ᨲᩅ ᨷᩥᨲᩩ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨲᩅ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨶ ᨷᩤᨷᩩᨱᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᨽᩅ
ᨣᨭ᩠ᨮᨣᩃᩥᨠ᩠ᨠᩁᩔᩣᨷᩥ ᨩᩁᩤ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨠᩥᨾᨦ᩠ᨣᩴ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩤᩅᩔ᩼ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩤᨶᩴ ᩉᩥ ᨩᩁᩤ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨶ ᩋᨩᩁᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ"ᨲᩥ
ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪘᩼

"ᨩᩦᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮ ᩁᩣᨩᩁᨳᩤ ᩈᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩤ,

ᩋᨳᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨩᩁᩴ ᩏᨷᩮᨲᩥ;

ສຕຎ຺ຈ ຘມ຺ໂມ ນ ຊຣໍ ອຸເປຕິ,

ສນ຺ໂຕ ຫເວ ສພ຺ພິ ປເວທຍນ຺ຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເວຕິ ນິປາໂຕ. ສຸຈິຕ຺ຕາຕິ ສຕ຺ຕຫິ ຣຕເນຫິ ອປເຣຫິ ຈ ຣຖາລງ຺ກາເຣຫິ ສຸຕ຺ຐຸ ຈິຕ຺ຕິຕາ ຣາຊູນໍ ຣຖາປິ ຊີຣນ຺ຕິ. ສຣີຣມ຺ປີຕິ ນ ເກວລໍ ຣຖາ ເອວ, ອິທໍ ສຸປ຺ປຕິຊຄ຺ຄິຕໍ ສຣີຣມ຺ປິ ຂຓ຺ຑິຈ຺ຈາທີນິ ປາປຸຓນ຺ຕໍ ຊຣໍ ອຸເປຕິ. ສຕຎ຺ຈາຕິ ພຸທ຺ທາທີນໍ ປນ ສນ຺ຕານໍ ນວວິໂຘ ໂລກຸຕ຺ຕຣຘມ຺ໂມ ຈ ກິຎ຺ຈິ ອຸປຄາຕໍ ນ ອຸເປຕີຕິ ນ ຊຣໍ ອຸເປຕິ ນາມ. ປເວທຍນ຺ຕີຕິ ເອວໍ ສນ຺ໂຕ ພຸທ຺ທາທໂຍ ສພ຺ພິ ປຓ຺ຑິເຕຫິ ສທ຺ທິໍ ກເຖນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ.

ມລ຺ລິກາເທວີວຕ຺ຖຸ ປຎ຺ຈມໍ.

໖. ລາຬຸທາຍິຕ຺ເຖຣວຕ຺ຖຸ

ອປ຺ປສ຺ສຸຕາຍນ຺ຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ລາຬຸທາຍິຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ.

ໂສ ກິຣ ມງ຺ຄລເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ຕິໂຣກຸຑ຺ເຑສຸ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕີ”ຕິອາທີນິ (ຂຸ. ປາ. ໗.໑; ເປ. ວ. ໑໔) ອວມງ຺ຄລໍ ກເຖຕິ, ອວມງ຺ຄລເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕິໂຣກຸຑ຺ຑາທີສຸ ກເຖຕພ຺ເພສຸ “ທານຎ຺ຈ ຘມ຺ມຈຣິຍາ ຈາ”ຕິອາທີນິ (ຂຸ. ປາ. ໕.໗; ສຸ. ນິ. ໒໖໕) ມງ຺ຄລຄາຖາ ວາ “ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ວິຕ຺ຕໍ ອິຘ ວາ ຫຸຣໍ ວາ”ຕິ ຣຕນສຸຕ຺ຕໍ (ຂຸ. ປາ. ໖.໓; ສຸ. ນິ. ໒໒໖) ວາ ກເຖຕິ. ເອວໍ ເຕສຸ ເຕສຸ ຐາເນສຸ “ອຎ຺ຎໍ ກເຖສ຺ສາມີ”ຕິ ອຎ຺ຎໍ ກເຖນ຺ໂຕປິ “ອຎ຺ຎໍ ກເຖມີ”ຕິ ນ ຊານາຕິ. ພິກ຺ຂູ ຕສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ອາໂຣເຈສຸໍ – “ກິໍ, ພນ຺ເຕ, ລາຬຸທາຍິສ຺ສ ມງ຺ຄລາມງ຺ຄລຏ຺ຐາເນສຸ ຄມເນນ, ອຎ຺ຎສ຺ມິໍ ກເຖຕພ຺ເພ ອຎ຺ຎເມວ ກເຖຕີ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ “ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ ເອສ ເອວໍ ກເຖຕິ, ປຸພ຺ເພປິ ອຎ຺ຎສ຺ມິໍ ກເຖຕພ຺ເພ ອຎ຺ຎເມວ ກເຖສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ –

ອຕີເຕ ກິຣ ພາຣາຓສິຍໍ ອຄ຺ຄິທຕ຺ຕສ຺ສ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ໂສມທຕ຺ຕກຸມາໂຣ ນາມ ຣາຊານໍ ອຸປຏ຺ຐຫິ. ໂສ ຣຎ຺ໂຎ ປິໂຍ ອໂຫສິ ມນາໂປ. ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ປນ ກສິກມ຺ມໍ ນິສ຺ສາຍ ຊີວຕິ. ຕສ຺ສ ເທ຺ວເຍວ ໂຄຓາ ອເຫສຸໍ. ເຕສຸ ເອໂກ ມໂຕ. ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ປຸຕ຺ຕໍ ອາຫ – “ຕາຕ, ໂສມທຕ຺ຕ, ຣາຊານໍ ເມ ຍາຈິຕ຺ວາ ເອກໍ ໂຄຓໍ ອາຫຣາ”ຕິ. ໂສມທຕ຺ໂຕ “ສຈາຫໍ ຣາຊານໍ ຍາຈິສ຺ສາມິ, ລຫຸພາໂວ ເມ ປຎ຺ຎາຍິສ຺ສຕີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ “ຕຸມ຺ເຫເຍວ, ຕາຕ, ຣາຊານໍ ຍາຈຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ເຕນ ຫິ, ຕາຕ, ມໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຍາຫີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຈິນ຺ເຕສິ – “ອຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ທນ຺ຘປຎ຺ໂຎ ອພິກ຺ກມາທິວຈນມຕ຺ຕມ຺ປິ ນ ຊານາຕິ, ອຎ຺ຎສ຺ມິໍ ວຕ຺ຕພ຺ເພ ອຎ຺ຎເມວ ວທຕິ, ສິກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ປນ ນໍ ເນສ຺ສາມີ”ຕິ. ໂສ ຕໍ ອາທາຍ ພີຣຓຕ຺ຖມ຺ພກໍ ນາມ ສຸສານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕິຓກລາເປ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ “ອຍໍ ຣາຊາ, ອຍໍ ອຸປຣາຊາ, ອຍໍ ເສນາປຕີ”ຕິ ນາມານິ ກຕ຺ວາ

បដិបាដិយា បិតុ ទស្សេត្វា “តុម្ហេហិ រាជកុលំ គន្ត្វា ឯវំ អភិក្កមិតព្ពំ, ឯវំ បដិក្កមិតព្ពំ, ឯវំ នាម រាជា វត្តព្ពោ, ឯវំ នាម ឧបរាជា, រាជានំ បន ឧបសង្កមិត្វា ‘ជយតុ ភវំ, មហារាជា’តិ វត្វា ឯវំ ឋត្វា ឥមំ គាថំ វត្វា គោណំ យាចេយ្យាថា”តិ គាថំ ឧគ្គណ្ហាបេសិ –

“ទ្វេ មេ គោណា មហារាជ, យេហិ ខេត្តំ កសាមសេ;

តេសុ ឯកោ មតោ ទេវ, ទុតិយំ ទេហិ ខត្តិយា”តិ។

សោ ហិ សំវច្ឆរមត្តេន តំ គាថំ បគុណំ កត្វា បគុណភាវំ បុត្តស្ស អារោចេត្វា “តេន ហិ, តាត, កិញ្ចិទេវ បណ្ណាការំ អាទាយ អាគច្ឆ, អហំ បុរិមតរំ គន្ត្វា រញ្ញោ សន្តិកេ ភវិស្សាមី”តិ វុត្តេ “សាធុ, តាតា”តិ បណ្ណាការំ គហេត្វា សោមទត្តស្ស រញ្ញោ សន្តិកេ ឋិតកាលេ ឧស្សាហប្បត្តោ រាជកុលំ គន្ត្វា រញ្ញា តុដ្ឋចិត្តេន កតបដិសន្ថារោ, “តាត, ចិរស្សំ វត អាគតត្ថ, ឥទមាសនំ និសីទិត្វា វទេថ, កេនត្ថោ”តិ វុត្តេ ឥមំ គាថមាហ –

“ទ្វេ មេ គោណា មហារាជ, យេហិ ខេត្តំ កសាមសេ;

តេសុ ឯកោ មតោ ទេវ, ទុតិយំ គណ្ហខត្តិយា”តិ។

រញ្ញា “កិំ វទេសិ, តាត, បុន វទេហី”តិ វុត្តេបិ តមេវ គាថំ អាហ។ រាជា តេន វិរជ្ឈិត្វា កថិតភាវំ ញត្វា សិតំ កត្វា, “សោមទត្ត, តុម្ហាកំ គេហេ ពហូ មញ្ញេ គោណា”តិ វត្វា “តុម្ហេហិ ទិន្នា ពហូ ភវិស្សន្តិ, ទេវា”តិ វុត្តេ ពោធិសត្តស្ស តុស្សិត្វា ព្រាហ្មណស្ស សោឡស គោណេ អលង្ការភណ្ឌកំ និវាសគាមញ្ចស្ស ព្រហ្មទេយ្យំ ទត្វា មហន្តេន យសេន ព្រាហ្មណំ ឧយ្យោជេសីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, ព្រាហ្មណោ លាឡុទាយី, សោមទត្តោ បន អហមេវា”តិ ជាតកំ សមោធានេត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស អត្តនោ អប្បស្សុតតាយ អញ្ញស្មិំ វត្តព្ពេ អញ្ញមេវ វទតិ។ អប្បស្សុតបុរិសោ ហិ ពលិពទ្ទសទិសោ នាម ហោតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៥២។

“អប្បស្សុតាយំ បុរិសោ, ពលិពទ្ទោវ ជីរតិ;

មំសានិ តស្ស វឌ្ឍន្តិ, បញ្ញា តស្ស ន វឌ្ឍតី”តិ។

ពត្ថ អប្បស្សាទាយត្តិ ទុកស្ស ចា ទ្ធិត្តិ ចា បណ្ណាបកាត់ អថ ចា បត ចក្កាត់ បញ្ញត្តិយេត បរិច្ឆេទេត ទុកស្ស ចា ទ្ធិត្តិ ចា បុព្វត្តាត់ ចាបិ អការេចត អប្បស្សុទោ អយំ កយ្ហោ្ទាត់ បត ក្ខរុកហេត្វា អត្ថុយុញ្ញនេត្តា ពហុស្សុទោច ពាលិពាទេ្កាច ឌីទតីពិ ឃថា ហិ ពាលិពាទ្ឋា ឌីទយាតេតា ចទ្ធយាតេតា ទេតច យាពុ, ត បិពុ, ត ទេយ្យបោពាពកាត់ អព្វាឃ ចទ្ធតិ, អថ ទោា តិទត្វកទេយច ឌីទតិ, ទុចទេយចំ អឃយ្យិ ត ក្លបន្លាឃចត្តុំ កទោតិ, ត អាចទិឃចត្តុំ, ត អាកត្តុកចត្តាឌីតិ, ត កាចតាទាយពំ អត្ថុយុញ្ញាតិ, តិទត្វកទេយច ឌីទតិ, យំបាតិ ពស្ស ចទ្ធត្តិពិ ឃថា ពាលិពាទ្ឋស្ស “ឃុកតក្កលិឌីតិ ចហិតុំ អបយ្យេទ្ធា ទុយោ”ពិ អទេញ្ញា ចិស្សុជ្ជស្ស ពាពួច ចិចទត្តស្ស ពាឌត្តស្ស បិចត្តស្ស យំបាតិ ចទ្ធត្តិ, ទុចទេយច ព្ពយស្សាបិ ក្លបន្លាឃាឌីហិ ចិស្សុជ្ជស្ស បដ្ឋិតិស្សាឃ ចត្វាទោ បច្ចុយេ លភិត្វា ក្ខទ្ធចិទេទចតាឌីតិ កត្វា កាយំ បេរិទេត្តស្ស យំបាតិ ចទ្ធត្តិ, ទ្ធលបទីទោ ហុត្វា ចិចទតិ បញ្ញា ពស្សាតិ ទលិកិឃទលិកុត្តទា បតស្ស បញ្ញា ទុកក្កលយត្តាបិ ត ចទ្ធតិ, អទេញ្ញា បត កទ្ធលតាឌីតិ ចិឃ ល ក្ខាទាតិ តិស្សាឃ ពញ្ញា ទេច តចចិឌយាតេតា ច ចទ្ធតីពិ អទេត្វា

ទេបតាចបាតេត យហាឌទេតា ទេបាពាបត្តិថលិឌីតិ បិបុលីពិ

លិព្យុក្ខាឃិទេត្វទចត្វ បព្វាយំ

ប៉ ក្ខាតចត្វ

អទេតកឌាពិសំបាទត្តិ ព្ពយំ ឆយ្ហុទេបត់ បព្វា ទេពាឌិទ្បុល្លបុទ្ទល តិបិទេត្តា ក្ខាតចទេយត ក្ខាទេតត្វា អបទការេក អាតត្ថុទេត្វទត បុទេ្ឋា កទេឆបិ

ទេបា ហិ ទេពាឌិទ្បុល្លបុទ្ទល តិបិទេត្តា ឃ្វទិទេឃ អតត្តុក្កទេពទេឃច យាទពាលំ ចិទ្ធិទេបត្វា បឆយឃាទេយ បុទេញ្ញតិចាឃបដិច្ឆាឆកាំ ពយំ បឆាទេលត្វា យជ្ញិយឃាទេយ ឌិញ្ញាចក្កុ ចិទេបាទេឆត្វា បច្ឆិយឃាទេយ បទេត្វាហុ ការុញ្ញាពំ បដិច្ច បច្ចុឃាការេទ ពាកាំ ឌ្ថពាទេទត្វា ពំ អត្ថុទលិយបដិទលិយចទេយត បយ្ហុបទេត្តា អទុរហុក្កយតចេលិឃ បយ្ហាបទេញ្ញាឌិ អភិបម្ពុជ្ឈិត្វា អទេតកេហិ ពុទ្ធបពាបហទេស្សហិ អចិឌហិពំ ក្ខាត់ ក្ខាទេតទេត្តា ព្ពយា កាថា អកាបិ –

ពរ៍ទ្វា

“អទេតកឌាពិសំបាទំ, បទ្ធាចិស្សំ អតិព្វិសំ;

កហកាទំ កទេចបទេត្តា, ទុក្ខា ឌាពិ បុតប្បុត់

“ᨣᩉᨠᩣᩁᨠ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᩈᩥ, ᨷᩩᨶ ᨣᩮᩉᩴ ᨶ ᨠᩣᩉᩈᩥ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨲᩮ ᨹᩣᩈᩩᨠᩣ ᨽᨣ᩠ᨣᩣ, ᨣᩉᨠᩪᨭᩴ ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨡᨲᩴ;

ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨣᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨡᨿᨾᨩ᩠ᨫᨣᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᩉᨠᩣᩁᩴ ᨣᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᩍᨾᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩔ ᨣᩮᩉᩔ ᨠᩣᩁᨠᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᨯ᩠ᨰᨠᩥᩴ ᨣᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨲᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᩴ , ᨲᩔ ᨻᩮᩣᨵᩥᨬᩣᨱᩔᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩦᨷᨦ᩠ᨠᩁᨷᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨠᨲᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᩋᨶᩮᨠᨩᩣᨲᩥᩈᩴᩈᩣᩁᩴ ᩋᨶᩮᨠᨩᩣᨲᩥᩈᨲᩈᩉᩔᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩍᨾᩴ ᩈᩴᩈᩣᩁᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᩋᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᩴ ᨲᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᩋᩅᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩅᩥᩔᩴ ᩈᩴᩈᩁᩥᩴ, ᩋᨷᩁᩣᨷᩁᩴ ᩋᨶᩩᩅᩥᨧᩁᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨩᩣᨲᩥ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨣᩉᨠᩣᩁᨠᨣᩅᩮᩈᨶᩔ ᨠᩣᩁᨱᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨩᩁᩣᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨾᩁᨱᨾᩥᩔᩥᨲᩣᨿ ᨩᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾᩮᩈᩣ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ, ᨶ ᨧ ᩈᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᨣᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᨿᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨷᩩᨶ ᨣᩮᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨶ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩴᩈᩣᩁᩅᨭ᩠ᨭᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨾᨾ ᨣᩮᩉᩴ ᨶ ᨠᩣᩉᩈᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨲᩮ ᨹᩣᩈᩩᨠᩣ ᨽᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥ ᨲᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨹᩣᩈᩩᨠᩣ ᨾᨿᩣ ᨽᨣ᩠ᨣᩣ᪨ ᨣᩉᨠᩪᨭᩴ ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨡᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᨲᨿᩣ ᨠᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨣᩮᩉᩔ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨠᨱ᩠ᨱᩥᨠᨾᨱ᩠ᨯᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᨿᩣ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩥᨲᩴ᪨ ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨣᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᨾ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨠᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨣᨲᩴ ᩋᨶᩩᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨡᨿᨾᨩ᩠ᨫᨣᩣᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨡᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨣᨲᩮᩣᩈ᩠ᨾᩦᨲᩥ᪨

ᩏᨴᩣᨶᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ᪨

᪙᪨ ᨾᩉᩣᨵᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩋᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᩈᩥᨷᨲᨶᩮ ᨾᩥᨣᨴᩣᨿᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨵᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᩋᩈᩦᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᩅᩥᨽᩅᩮ ᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩᩴ – “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩩᩃᩮ ᨾᩉᩣᨽᩮᩣᨣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ, ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨶᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨶᨧ᩠ᨧᨣᩦᨲᩅᩣᨴᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨶᨣᩁᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩈᩦᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᩅᩥᨽᩅᩮ ᨠᩩᩃᩮ ᩑᨠᩣ ᨵᩦᨲᩣᨷᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣᨷᩥ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶᨧ᩠ᨧᨣᩦᨲᩅᩣᨴᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᨿᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᩅᩣᩉᩅᩥᩅᩣᩉᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩮᩈᩴ ᩋᨷᩁᨽᩣᨣᩮ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨠᩣᩃᨾᨠᩴᩈᩩ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮᩋᩈᩦᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩣᨶᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨣᩮᩉᩮ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩥᩅᩈᩔ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨣᩁᩮ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩᩴ – “ᩈᨧᩣᨿᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᩁᩣᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨹᩣᩈᩩᨠᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨷᩮᨾ ᨶᩴ ᩈᩩᩁᩣᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᨽᩣᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩈᩩᩁᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨡᨩ᩠ᨩᨠᨾᩴᩈᩮ ᨧᩮᩅ ᩃᩮᩣᨱᩈᨠ᩠ᨡᩁᩣ

ច ទុស្សន្តេ ខណ្ឌិត្វា មូលកន្ទេ គហេត្វា តស្ស រាជកុលតោ អាគច្ឆន្តស្ស មគ្គំ ឱលោកយមានា និសីទិត្វា តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា សុខំ បុច្ឆិត្វា ទោលាសក្តុំ មុខេ ឋបេត្វា មូលកន្ទំ ដំសិត្វា "ចស្សមំ ខីណ សាមិ, សេដ្ឋិបុត្ត, តំ និស្សាយ មយំ ជាតបិណ្ឌសមត្ថា ករោម្យាមា"តិ អាហំសុ។ តេ ឯវំ ចនតំ សុត្វា បន្ធេតា អាគច្ឆន្តំ ទព្វក្ខាបដ្ឋាកំ បុច្ឆិ – "កិំ ឧទេ បិចន្តី"តិ។ ឧកំ បិតកំ, សាមីតិ។ មនាបខាទិកំ ឧតន្តិ។ សាមិ, ត្វមស្សិ ខីចលោកេ ត្វមិតា សជិនំ បិតត្តាយុត្តកំ តាយ តត្វីតិ។ សោ "ឧចំ សទេត្ត មយាបិ បិតំ ចដ្ដតី"តិ ទោកំ ទោកំ អាហរាបេត្វា បិចតិ។ អថស្ស តថិរយ្យេច តេ ទុត្តា បិចតកាចំ ជាត្វា តំ បរិចារយិំសុ។ កច្ឆន្តេ កាលេ បរិចារោរា មហា អហោសិ។ សោ សទេតបិ សតច្ចេឃតបិ សុទំ អាហរាបេត្វា បិចន្តោ ត្វមិតា អត្ថក្កមេមេតច និសិន្នដ្ឋានាទីសុ គហាបលាទានិ ដេបេត្វា សុទំ បិចន្តោ "ត្វមិតា មាលំ អាហរថ, ត្វមិតា គន្ធំ, អយំ ជនោ ទុតេ លេកោ, អយំ តច្ចេ, អយំ កីតេ, អយំ ចាទិតេ។ ត្វមស្ស សហស្សំ ទេថ, ត្វមស្ស ទ្វេ សហស្សានី"តិ ឯចំ ចិកិរន្តោ តថិរយ្យេច អត្តនោ សន្តកំ អសីតិកោដិធនំ លេបេត្វា "ឃីណំ តេ, សាមិ, ធន"ន្តិ ទុត្តេ "កិំ ករិយាយ ទេយ សន្តកំ នត្ថីតិ។ អត្ថិ, សាមីតិ ។ តេន ហិ តំ អាហរថាតិ។ តម្បិ តថេច លេបេត្វា អនុបុព្វេន លេត្តអារាមុយ្យានពោក្ខរណិយោ អត្តមេសា កាជនកណ្ឌកម្បិ អត្ថរណបាវុរណតិសីទនម្បិ សព្ពំ អត្តនោ សន្តកំ ចិក្កិណិត្វា លាទិ។ អថ នំ មហល្លកកាលេ ចេមិស្ស កុលសន្តកំ គេហំ ចិក្កិណិត្វា គហិតំ, តេ តំ គេហា តីហរិំសុ។ សោ ករិយំ អាទាយ បរជនស្ស គេហភិត្តិំ និស្សាយ ចសន្តោ កបាលខណ្ឌំ អាទាយ ភិក្ខាយ ចរិត្វា ជនស្ស ឧច្ឆិដ្ឋកំ កុញ្ជិតុំ អារភិ។

អថ តំ ឧកតិចសំ អាសនសាលាយ ទ្វារេ ឋត្វា ភិក្ខុសង្ឃេន ទិយ្យមានំ ឧច្ឆិដ្ឋកភោជនំ បដិគ្គណ្ហន្តំ ទិស្វា សត្ថា សិតំ បាត្វាកាសិ។ អថ តំ អានន្ទត្ថេរោ សិតការណំ បុច្ឆិ។ សត្ថា សិតការណំ កថេន្តោ "បស្សានន្ទ, ត្វមំ មហាធនសេដ្ឋិបុត្តំ ត្វមស្មិំ តករេ ទ្វេអសីតិកោដិធនំ លេបេត្វា ករិយំ អាទាយ ភិក្ខាយ ចរន្តំ។ សចេ ហិ អយំ បឋមចយេ ភោគេ អលេបេត្វា កម្មន្តេ បយោជយិស្ស, ត្វមស្មិំយេច តករេ អគ្គសេដ្ឋិ អភវិស្ស។ សចេ បន តិក្ខមិត្វា បព្វជិស្ស, អរហត្តំ បាបុណិស្ស, ករិយាបិស្ស អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិស្ស។ សចេ មជ្ឈិមចយេ ភោគេ អលេបេត្វា កម្មន្តេ បយោជយិស្ស, ទុតិយសេដ្ឋិ អភវិស្ស, តិក្ខមិត្វា បព្វជន្តោ អនាគាមី អភវិស្ស។ ករិយាបិស្ស សកទាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិស្ស។ សចេ បច្ឆិមចយេ ភោគេ អលេបេត្វា កម្មន្តេ បយោជយិស្ស, តតិយសេដ្ឋិ អភវិស្ស, តិក្ខមិត្វា បព្វជន្តោបិ សកទាគាមី អភវិស្ស, ករិយាបិស្ស សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិស្ស។ ត្វទានិ បនេស គិហិភោគតោបិ បរិហីនោ សាមញ្ញតោបិ។ បរិហាយិត្វា ច បន សុក្ខបល្លលេ កោញ្ចសកុណោ ចិយ ជាតោ"តិ ចត្វា ត្វមា គាថា អភាសិ –

១៥៥។

"អចរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ, អលទ្ធា យោព្វនេ ធនំ;

ជិណ្ណកោញ្ចាច ឈាយន្តិ, ខីណមច្ឆេច បល្លលេ។

១៥៦។

“អចទិត្វា ព្រាហ្មចទិយំ, អលទ្ធា ឃោត្តេត ឆត់;

សេត្តិ ចាបិតិលិណាច, បុរាណាតិ អត្ថុត”ត្តិ៍

តត្ថ អចទិត្វាតិ ព្រាហ្មចទិយចារំ អចរិត្វា៍ ឃោត្តេតតិ អត្ថុប្បត្តេ ចា កោរេក ឧប្បាទេតុំ ឧប្បត្តេ ចា កោរេក ទក្ខិតុំ សមត្ថកាលេ ឆតប្បិ អលភិត្វា៍ លិណយច្ឆេតិ តេ ខុចទ្ធបិ ធាលិ ខ្ចេកស្ស អកាចា លិណយច្ឆេ បល្លលេ បរិក្ខិណបត្តា ឌិណ្ណកោច្ឆា ចិយ អចឈាយត្តិ៍ ត្តជំ ចុត្តំ ហោតិ – បល្លលេ ខ្ចេកស្ស អការេចា ចិយ ហិ ត្តមេយំ ចសតក្ខាតស្ស អការេចា, យច្ឆាតំ លិណការេចា ចិយ ត្តមេយំ កោកាតំ អការេចា, លិណបត្តាតំ កោច្ឆាតំ ឧប្បតិត្វា កយតាការេចា ចិយ ត្តមេយំ ត្តចាតិ ឌលឆលបចាឌីហិ កោរេក សណ្ឌាបេតុំ អសមត្ថការេចា៍ តស្មា តេ លិណបត្តា កោច្ឆា ចិយ ខុទ្ធេច ឍជ្ឈិញ្ញា អចឈាយត្តិតិ៍ ចាបិតិលិណាចាតិ ចាបតោ អតិលិណា, ចាបិ ចិតិយុត្តាតិ អទ្ធេ៍ ត្តជំ ចុត្តំ ហោតិ – ឃចា ចាបិ ចិតិយុត្តា សទា ឃចាចេចាំ កត្តា បតិតា, តំ ករហេត្វា ខ្លក្ខិបត្តេ អសតិ តទ្ធេច ឧបចិកាតំ កត្តំ ហោត្តិ, ខុចំ ត្តមេបិ តយោ ចយេ អតិក្កត្តា ត្តចាតិ អត្តាតំ ខ្ចុទ្ធិតុំ អសមត្ថតាឃ យទលំ ឧបកមិស្សត្តិ៍ តេត ចុត្តំ – “សេត្តិ ចាបិតិលិណាចា”តិ៍ បុរាណាតិ អត្ថុតត្តិ “ត្តតិ អយេត្យំ ណាឌិតំ ត្តតិ ឋិត”ត្តិ បុរេត្ត កតាតិ ណាឌិតបិចិតតច្ឆុកិតចាឌិតាឌីតិ អត្ថុតត្តា សោចត្តា អត្ថុសោចត្តា សេត្តិតិ៍

ជេសតាចសាទេត ធាហ្ម សោតាបត្តិផលិឌីតិ បិបុលិំស្មុតិ៍

មហាឆតសេដ្ឋិបុត្តចត្ថុ តចមំ៍

ជរាចក្កចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ខុកាឆសមោ ចក្កោ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១២ˋ អត្តចគ្គោ

១ˋ ទៅឆិរាឌក្យមារចត្ថុ

អត្តានន្ចោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ភេសកឡាវនេ ចិហរន្តោ ទៅឆិរាឌក្យមារំ អារព្ភ កថេសិˋ

សោ កិរ បថចីតលេ អញ្ញេហិ បាសាទេហិ អសទិសរូបំ អាកាសេ ឧប្បតមានំ ចិយ កោកនទំ នាម បាសាទំ ការេត្វា ចឌ្ឍកិំ បុច្ឆិ – “កិំ តយា អញ្ញត្រាបិ ឯចរូបោ បាសាទោ កតបុព្ពោ, ឧទាហុ បឋមសិប្បមេច តេ ឥទ”ន្តិˋ “បឋមសិប្បមេច, ទេចា”តិ ច ចុត្តេ ចិន្តេសិ – “សចេ អយំ អញ្ញស្សបិ ឯចរូបំ បាសាទំ ករិស្សតិ, អយំ បាសាទោ អនច្ឆរិយោ ភចិស្សតិˋ ឥមំ មយា មារេតុំ ចា ហត្ថបាទេ ចាស្ស ឆិន្ទិតុំ អក្ខីនិ ចា ឧប្បាដេតុំ ចដ្ដតិ, ឯចំ អញ្ញស្ស បាសាទំ ន ករិស្សតី”តិˋ សោ តមត្ថំ អត្តនោ បិយសហាយកស្ស សញ្ជីចកបុត្តស្ស នាម មាណចកស្ស កថេសិˋ សោ ចិន្តេសិ – “និស្សំសយំ ឯស ចឌ្ឍកិំ នាសេស្សតិ, អនគ្ឃោ សិប្បី, សោ មយិ បស្សន្តេ មា នស្សតុ, សញ្ញមស្ស ទស្សាមី”តិˋ សោ តំ ឧបសង្កមិត្វា “បាសាទេ តេ កម្មំ និដ្ឋិតំ, នោ”តិ បុច្ឆិត្វា “និដ្ឋិត”ន្តិ ចុត្តេ “រាឌក្យមារោ តំ នាសេតុកាមោ អត្តានំ រក្ខេយ្យាសី”តិ អាហ ˋ ចឌ្ឍកីបិ “ភទ្ទកំ តេ, សាមិ, កតំ មម អារោចេន្តេន, អហមេត្ថ កត្តព្ពំ ជានិស្សាមី”តិ ចត្វា “កិំ, សម្ម, អម្ហាកំ បាសាទេ កម្មំ និដ្ឋិត”ន្តិ រាឌក្យមារេន បុដ្ឋោ “ន តាច, ទេច, និដ្ឋិតំ, ពហុ អចសិដ្ឋ”ន្តិ អាហˋ កិំ កម្មំ នាម អចសិដ្ឋន្តិ? បច្ឆា, ទេច, អាចិក្ខិស្សាមិ, ទារូនិ តាច អាហរាបេថាតិˋ កិំ ទារូនិ នាមាតិ? និស្សារានិ សុក្ខទារូនិ, ទេចាតិˋ សោ អាហរាបេត្វា អទាសិˋ អថ នំ អាហ – “ទេច, តេ ឥតោ បដ្ឋាយ មម សន្តិកំ នាគន្តព្ពំˋ កិំ ការណា? សុខុមកម្មំ ករោន្តស្ស ហិ អញ្ញេហិ សទ្ធិំ សល្លបន្តស្ស មេ កម្មចិក្ខេបោ ហោតិ, អាហារវេលាយំ បន មេ ភរិយាច អាហារំ អាហរិស្សតី”តិˋ រាឌក្យមារោបិ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិˋ សោបិ ឯកស្មិំ គព្ភេ និសីទិត្វា តានិ ទារូនិ តច្ឆេត្វា អត្តនោ បុត្តទារស្ស អន្តោ និសីទនយោគ្គំ គរុឡសកុណំ កត្វា អាហារវេលាយ បន ភរិយំ អាហ – “គេហេ ចិជ្ជមានកំ សព្ពំ ចិក្កិណិត្វា ហិរញ្ញសុចណ្ណំ គណ្ហាហី”តិˋ រាឌក្យមារោបិ ចឌ្ឍកិស្ស អនិក្ខមនត្ថាយ គេហំ បរិក្ខិបិត្វា អារក្ខំ ឋបេសិˋ ចឌ្ឍកីបិ សក្យណស្ស និដ្ឋិតកាលេ “អជ្ជ សព្ពេបិ ទារកេ គហេត្វា អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ ភរិយំ ចត្វា ភុត្តបាតរាសោ បុត្តទារំ សក្យណស្ស កុច្ឆិយំ និសីទាបេត្វា ចាតបានេន និក្ខមិត្វា បលាយិˋ សោ តេសំ, “ទេច, ចឌ្ឍកី បលាយតី”តិ កន្ទន្តានំយេច គន្ត្វា ហិមចន្តេ ឱតរិត្វា ឯកំ នគរំ មាបេត្វា កដ្ឋចាហនរាជា នាម ជាតោˋ

រាឌក្យមារោបិ “បាសាទមហំ ករិស្សាមី”តិ សត្ថារំ និមន្តេត្វា បាសាទេ ចតុជ្ជាតិយគន្ធេហិ បរិភណ្ឌិកំ កត្វា បឋមុម្មារតោ បដ្ឋាយ ចេលបដិកំ បត្ថរិˋ សោ កិរ អបុត្តកោ, តស្មា “សចាហំ បុត្តំ ចា ធីតរំ ចា លច្ឆាមិ, សត្ថា ឥមំ អក្កមិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា បត្ថរិˋ សោ សត្ថរិ អាគតេ សត្ថារំ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន ចន្ទិត្វា បត្តំ គហេត្វា “បចិសថ, ភន្តេ”តិ អាហˋ សត្ថា ន បាចិសិ, សោ ទុតិយម្បិ តតិយម្បិ យាចិˋ សត្ថា អបចិសិត្វាច អានន្ទត្ថេរំ ឱលោកេសិˋ ថេរោ ឱលោកិតសញ្ញាណេនេច ចត្ថានំ អនក្កមនភាចំ ញត្វា តំ “សំហរថ, រាឌក្យមារ, ទុស្សានិ, ន ភគចា ចេលបដិកំ អក្កមិស្សតិ, បច្ឆិមឌនតំ តថាគតោ ឱលោកេតី”តិ ទុស្សានិ សំហរាបេសិˋ សោ ទុស្សានិ សំហរិត្វា សត្ថារំ

អន្តោនិវេសនំ បវេសេត្វា យាគុខជ្ជកេន បរិវិសិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ វន្ទិត្វា អាហ – "ភន្តេ, អហំ តុម្ហាកំ ឧបការកោ តិក្ខត្តុំ សរណំ គតោ, កុច្ឆិគតោ ច កិរម្ហិ ឯកវារំ សរណំ គតោ, ទុតិយំ តរុណទារកកាលេ, តតិយំ វិញ្ញុភាវប្បត្តកាលេ។ តស្ស មេ កស្មា ចេលបដិកំ ន អក្កមិត្ថា"តិ? "កិំ បន ត្វំ, កុមារ, ចិន្តេត្វា ចេលានិ អត្ថរី"តិ? "សចេ បុត្តំ វា ធីតរំ វា លច្ឆាមិ, សត្ថា មេ ចេលបដិកំ អក្កមិស្សតី"តិ ឥមំ ចិន្តេត្វា, ភន្តេតិ។ តេនេវាហំ តំ ន អក្កមិន្តិ។ "កិំ បនាហំ, ភន្តេ, បុត្តំ វា ធីតរំ វា នេវ លច្ឆាមី"តិ? "អាម, កុមារា"តិ។ "កិំ ការណា"តិ? "បុរិមកអត្តភាវេ ជាយាយ សទ្ធិំ បមាទំ អាបន្នត្តា"តិ។ "កស្មិំ កាលេ, ភន្តេ"តិ? អថស្ស សត្ថា អតីតំ អាហរិត្វា ទស្សេសិ –

អតីតេ កិរ អនេកសតា មនុស្សា មហតិយា នាវាយ សមុទ្ទំ បក្ខន្ទិំសុ។ តាយ នាវាយ សមុទ្ទមជ្ឈេ ភិន្នាយ ទ្វេ ជយម្បតិកា ឯកំ ផលកំ គហេត្វា អន្តរទីបកំ បវិសិំសុ, សេសា សព្ពេ តត្ថេវ មរិំសុ។ តស្មិំ ខោ បន ទីបកេ មហាសកុណសង្ឃោ វសតិ។ តេ អញ្ញំ ខាទិតព្ពកំ អទិស្វា ឆាតជ្ឈត្តា សកុណអណ្ឌានិ អង្គារេសុ បចិត្វា ខាទិំសុ, តេសុ អប្បហោន្តេសុ សកុណបោតកេ គហេត្វា ខាទិំសុ។ ឯវំ បឋមវយេបិ មជ្ឈិមវយេបិ បច្ឆិមវយេបិ ខាទិំសុយេវ។ ឯកស្មិម្បិ វយេ អប្បមាទំ នាបជ្ជិំសុ, ឯកោបិ ច នេសំ អប្បមាទំ នាបជ្ជិ។

សត្ថា ឥទំ តស្ស បុព្ពកម្មំ ទស្សេត្វា "សចេ ហិ ត្វំ, កុមារ, តទា ឯកស្មិម្បិ វយេ ភរិយាយ សទ្ធិំ អប្បមាទំ អាបជ្ជិស្ស, ឯកស្មិម្បិ វយេ បុត្តោ វា ធីតា វា ឧប្បជ្ជេយ្យ។ សចេ បន វោ ឯកោបិ អប្បមត្តោ អភវិស្ស, តំ បដិច្ច បុត្តោ វា ធីតា វា ឧប្បជ្ជិស្ស។ កុមារ, អត្តានញ្ហិ បិយំ មញ្ញមានេន តីសុបិ វយេសុ អប្បមត្តេន អត្តា រក្ខិតព្ពោ, ឯវំ អសក្កោន្តេន ឯកវយេបិ រក្ខិតព្ពោយេវា"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៥៧.

"អត្តានញ្ចេ បិយំ ជញ្ញា, រក្ខេយ្យ នំ សុរក្ខិតំ;

តិណ្ណំ អញ្ញតរំ យាមំ, បដិជគ្គេយ្យ បណ្ឌិតោ"តិ។

តត្ថ យាមន្តិ សត្ថា អត្តនោ ធម្មិស្សរតាយ ទេសនាកុសលតាយ ច ឥធ តិណ្ណំ វយានំ អញ្ញតរំ វយំ យាមន្តិ កត្វា ទេសេសិ, តស្មា ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ សចេ អត្តានំ បិយំ ជានេយ្យ, រក្ខេយ្យ នំ សុរក្ខិតន្តិ យថា សោ សុរក្ខិតោ ហោតិ, ឯវំ នំ រក្ខេយ្យ។ តត្ថ សចេ គិហី សមានោ "អត្តានំ រក្ខិស្សាមី"តិ ឧបរិបាសាទតលេ សុសំវុតំ គព្ភំ បវិសិត្វា សម្បន្នារក្ខោ ហុត្វា វសន្តោបិ, បព្ពជិតោ ហុត្វា សុសំវុតេ បិហិតទ្វារវាតបានេ លេណេ វិហរន្តោបិ អត្តានំ ន រក្ខតិយេវ។ គិហី បន សមានោ យថាពលំ ទានសីលាទីនិ បុញ្ញានិ ករោន្តោ, បព្ពជិតោ វា បន វត្តបដិវត្តបរិយត្តិមនសិការេសុ ឧស្សុក្កំ អាបជ្ជន្តោ អត្តានំ រក្ខតិ នាម។ ឯវំ តីសុ វយេសុ អសក្កោន្តោ អញ្ញតរស្មិម្បិ វយេ បណ្ឌិតបុរិសោ អត្តានំ បដិជគ្គតិយេវ។ សចេ ហិ គិហិភូតោ បឋមវយេ ខិឌ្ឌាបសុតតាយ កុសលំ កាតុំ ន សក្កោតិ, មជ្ឈិមវយេ អប្បមត្តេន ហុត្វា កុសលំ កាតព្ពំ។ សចេ មជ្ឈិមវយេ បុត្តទារំ បោសេន្តោ កុសលំ កាតុំ ន សក្កោតិ, បច្ឆិមវយេ កាតព្ពមេវ។ ឯវម្បិ ករោន្តេន អត្តា បដិជគ្គិតោវ ហោតិ។ ឯវំ អករោន្តស្ស បន អត្តា បិយោ នាម ន ហោតិ, អបាយបរាយណមេវ នំ ករោតិ។

សចេ បន បដ្ឋឌិតោ បឌមចេយ សណ្ឌាយំ កេទោត្តា ឆាទេត្តា ចាចេត្តា ចត្តបដិចត្តំ កេទោត្តា បយាគំ អាបជ្ជតិ, យជ្ឈិមចេយ អប្បយេត្តត សយហឆេយ្យា កាតទេន្ដា៉ សចេ បឌមចេយ វ្កក្កហិតបរិឃត្តិឃា អដ្ឋកធំ ចិតិច្ឆយំ កាទលាកាទលាញ្ញ ប្ឆទេត្តា យជ្ឈិមចេយ បយាគំ អាបជ្ជតិ, បច្ឆិមចេយ អប្បយេត្តត សយហឆេយ្យា កាតទេន្ដាទេយច៉ ឲចម្បិ កេទោត្តត អត្ដា បដិឌក្កិតោច ហោតិ៉ ឲចំ អកេទាត្តស្ស បត អត្ដា បិយោ តាយ ត ហោតិ, បច្ឆាត្មុតាបេតេច តំ តាបេតីតិ៉

ឆេសតាចសាតេ ចោឞិទាឌក្យារោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តបរិសាយមិ សាត្ថិកា ឆម្មឆេសតា អហោសីតិ៉

ចោឞិទាឌក្យារចត្ថុ បឌមំ៉

១៉ វ្កបតត្ថសញ្ញបុត្តតេត្តរចត្ថុ

អត្តាតមេចបឌមត្តិ ត្ថមំ ឆម្មឆេសតំ សត្ថា ដេតចតេ ចិហទេត្តោ វ្កបតត្ថំ សញ្ញបុត្តំ អារព្ភ កេឆសិ៉

សោ កិរ ឆេទោ ឆម្មកធំ កេឆត្តំ លេកោ៉ តស្ស អប្បិច្ឆតាទិបដិសំយុត្តំ ឆម្មកធំ ស្វត្វា ពាហុ កិក្ខុ តំ ពិឌីចទោហិ ប្វទេត្វា ស្មតញ្ញាតិ សយាឌិឃំស្ម៉ ពោហិ ចិស្សដ្ឋបរិក្ខារេទ សោទេយច កហ្សិ សោ ឲកស្មិ អត្តោចស្ស វ្កបកដ្ឋេ ឌតបធំ អកយាសិ៉ អឆ តំ ឲកស្មិ ចិហាទេ ឆហទសាយលោទា ឆម្មកធិកេបយេត, “កន្ដ្តេ, ត្ថឆ ចស្សំ វ្កបេឆា”តិ ចឌិំស្ម៉ “ត្ថឆ កិត្តកំ ចស្សាចាសិកំ លត្ថតី”តិ ប្វច្ឆិត្វា ពោហិ “ឲទេកទោកា សាដេកា”តិ ច្វទេត្ត តត្ថ វ្កបិហតា ឆេបេត្វា អញ្ញំ ចិហាទំ អកយាសិ ៉ ទុតិយំ ចិហាទំ កត្វា “ត្ថឆ កិំ លត្ថតី”តិ ប្វច្ឆិត្វា “ទេ្វ សាដកា”តិ ច្វទេត្ត កត្តរយដ្ឋិ ឆេបេសិ៉ តតិយំ ចិហាទំ កត្វា “ត្ថឆ កិំ លត្ថតី”តិ ប្វច្ឆិត្វា “តយោ សាដកា”តិ ច្វទេត្ត តត្ថ វ្កឆកាឞ្វម្ពិ ឆេបេសិ៉ ចតុត្ថំ ចិហាទំ កត្វា “ត្ថឆ កិំ លត្ថតី”តិ ប្វច្ឆិត្វា “ចត្តារោ សាដកា”តិ ច្វទេត្ត “សាធុ ត្ថឆ ចសិស្សាមី”តិ តត្ថ ចស្សំ វ្កបកត្វា កហដ្ឋានទេ្វាច កិក្ខុតញ្ញ ឆម្មកធំ កេឆសិ៉ តេ តំ ពាហុហិ ចត្ថេហិ ចេច ឌីចទោហិ ច ប្វទេឌំស្ម៉ សោ ច្វដ្ឋចស្សោ ត្ថតទេស្វបិ ចិហាទេស្វ សាសតំ បេសេត្វា “យឃា បរិក្ខារស្ស ឆបិតត្តា ចស្សាចាសិកំ លឆ្ឋព្វំ, តំ មេ បហិណត្វា”តិ សព្វំ អាហទាបេត្វា ឃានកំ ប្វទេត្វា បិឃាសិ៉

អចេកស្មិំ ចិហាទេ ទេ្វ ឆហទកិក្ខូ ទេ្វ សាដេក ឲកញ្ញ កម្ពលំ លកិត្វា “ត្វម្ហាសាដកា ហោត្វ, យម្ហាកម្ពលេ”តិ ការេឌត្វំ អសទេក្កាត្តា យក្កសមីបេ តិសីឌិត្វា ចិចឌត្តិ៉ ទោ តំ ឆេទំ អាកច្ឆត្តំ ឌិស្វា, “កន្ដ្តេ, ត្វម្ហេ ន្សតា ការេឌត្វា ទេឆា”តិ ចឌិំស្ម៉ ត្វម្ហេយច ការេឌាតិ៉ ត សទេក្កាយ, កន្ដ្តេ, ត្វម្ហេយច ទេតា ការេឌត្វា ទេឆាតិ៉ ពោត ហិ យម ចចទេត ឆស្សាតិ៉ អាម, ឆស្សាយាតិ៉ “ពោត ហិ សាធុ”តិ ពោតំ ទេ្វ សាដេក ឆត្វា “អយំ ឆម្មកធំ កេឆត្តាតំ អម្ហាកំ បិរ្វបតាទហោ”តិ យហក្ឃំ កម្ពលំ អាឌាយ បក្កាមិ៉ ឆហទកិក្ខូ ចិប្បដិសាទិទោ ហុត្វា សត្ថុ សត្តិកំ កត្វា តមត្ថំ អាទោទចេសំ៉ សត្ថា “ត, កិក្ខចេ, ត្ថឆាតេច ត្វម្ហាកំ សត្តកំ កហេត្វា ត្វម្ហេ ចិប្បដិសាទិទោ កទោតិ, ប្វព្វេបិ អកាសិយេឆា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហទិ –

អតីតស្មិំ អនុតីរចារី ច គម្ភីរចារី ចាតិ ទ្វេ ឧទ្ទា មហន្តំ រោហិតមច្ឆំ លភិត្វា “មយ្ហំ សីសំ ហោតុ, តវ នង្គុដ្ឋ”ន្តិ វិវាទាបន្នា ភាជេតុំ អសក្កោន្តា ឯកំ សិង្គាលំ ទិស្វា អាហំសុ – “មាតុល, ឥមំ នោ ភាជេត្វា ទេហី”តិ។ អហំ រញ្ញា វិនិច្ឆយដ្ឋានេ ឋបិតោ, តត្ថ ចិរំ និសីទិត្វា ជង្ឃវិហារត្ថាយ អាគតោម្ហិ, ឥទានិ មេ ឱកាសោ នត្ថីតិ។ មាតុល, មា ឯវំ ករោថ, ភាជេត្វា ឯវ នោ ទេថាតិ។ មម វចនេ ឋស្សថាតិ។ ឋស្សាម, មាតុលាតិ។ “តេន ហិ សាធូ”តិ សោ សីសំ ឆិន្ទិត្វា ឯកមន្តេ អកាសិ, នង្គុដ្ឋំ ឯកមន្តេ កត្វា ច បន, “តាតា, យេន វោ អនុតីរេ ចរិតំ, សោ នង្គុដ្ឋំ គណ្ហាតុ។ យេន គម្ភីរេ ចរិតំ, តស្ស សីសំ ហោតុ។ អយំ បន មជ្ឈិមោ ខណ្ឌោ មម វិនិច្ឆយធម្មេ ឋិតស្ស ភវិស្សតី”តិ តេ សញ្ញាបេន្តោ –

“អនុតីរចារិ នង្គុដ្ឋំ, សីសំ គម្ភីរចារិនោ;

អច្ចាយំ មជ្ឈិមោ ខណ្ឌោ, ធម្មដ្ឋស្ស ភវិស្សតី”តិ។ (ជា។ ១។៧។៣៣) –

ឥមំ ការណំ វត្វា មជ្ឈិមខណ្ឌំ អាទាយ បក្កាមិ។ តេបិ វិប្បដិសារិនោ តំ ឱលោកេត្វា អដ្ឋំសុ។

សត្ថា ឥមំ អតីតំ ទស្សេត្វា “ឯវមេវ អតីតេបិ តុម្ហេ វិប្បដិសារិនោ អកាសិ យេវា”តិ តេ ភិក្ខូ សញ្ញាបេត្វា ឧបនន្ទំ គរហន្តោ, “ភិក្ខវេ, បរំ ឱវទន្តេន នាម បឋមមេវ អត្តា បតិរូបេ បតិដ្ឋាបេតព្ពោ”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៩៥។

“អត្តានមេវ បឋមំ, បតិរូបេ និវេសយេ;

អថញ្ញមនុសាសេយ្យ, ន កិលិស្សេយ្យ បណ្ឌិតោ”តិ។

តត្ថ បតិរូបេ និវេសយេតិ អនុច្ឆវិកេ គុណេ បតិដ្ឋាបេយ្យ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យោ អប្បិច្ឆតាទិគុណេហិ វា អរិយវំសបដិបទាទីហិ វា បរំ អនុសាសិតុកាមោ, សោ អត្តានមេវ បឋមំ តស្មិំ គុណេ បតិដ្ឋាបេយ្យ។ ឯវំ បតិដ្ឋាបេត្វា អថញ្ញំ តេហិ គុណេហិ អនុសាសេយ្យ។ អត្តានញ្ហិ តត្ថ អនិវេសេត្វា កេវលំ បរមេវ អនុសាសមានោ បរតោ និន្ទំ លភិត្វា កិលិស្សតិ នាម, តត្ថ អត្តានំ និវេសេត្វា អនុសាសមានោ បរតោ បសំសំ លភតិ, តស្មា ន កិលិស្សតិ នាម។ ឯវំ ករោន្តោ បណ្ឌិតោ ន កិលិស្សេយ្យាតិ។

ទេសនាវសានេ តេ ភិក្ខូ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ, មហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

ឧបនន្ទសក្យបុត្តត្ថេរវត្ថុ ទុតិយំ។

៣។ បធានិកតិស្សត្ថេរវត្ថុ

អត្តានញ្ចេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បធានិកតិស្សត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា បញ្ចសតេ ភិក្ខូ អាទាយ អរញ្ញំ វស្សំ ឧបគន្ត្វា, “អាវុសោ, ធរមានកស្ស ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ វោ កម្មដ្ឋានំ គហិតំ, អប្បមត្តាវ សមណធម្មំ ករោថា”តិ ឱវទិត្វា សយំ គន្ត្វា និបជ្ជិត្វា សុបតិ។ តេ ភិក្ខូ បឋមយាមេ ចង្កមិត្វា មជ្ឈិមយាមេ វិហារំ បវិសន្តិ។ សោ និទ្ទាយិត្វា បពុទ្ធកាលេ តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា “កិំ តុម្ហេ ‘និបជ្ជិត្វា និទ្ទាយិស្សាមា’តិ អាគតា, សីឃំ និក្ខមិត្វា សមណធម្មំ ករោថា”តិ វត្វា សយំ គន្ត្វា តថេវ សុបតិ។ ឥតរេ មជ្ឈិមយាមេ ពហិ ចង្កមិត្វា បច្ឆិមយាមេ វិហារំ បវិសន្តិ។ សោ បុនបិ បពុជ្ឈិត្វា តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា តេ វិហារា នីហរិត្វា សយំ បុន គន្ត្វា តថេវ សុបតិ។ តស្មិំ និច្ចកាលំ ឯវំ ករោន្តេ តេ ភិក្ខូ សជ្ឈាយំ វា កម្មដ្ឋានំ វា មនសិកាតុំ នាសក្ខិំសុ, ចិត្តំ អញ្ញថត្តំ អគមាសិ។ តេ “អម្ហាកំ អាចរិយោ អតិវិយ អារទ្ធវីរិយោ, បរិគ្គណ្ហិស្សាម ន”ន្តិ បរិគ្គណ្ហន្តា តស្ស កិរិយំ ទិស្វា “នដ្ឋម្ហា, អាវុសោ, អាចរិយោ នោ តុច្ឆរវំ រវតី”តិ វទិំសុ។ តេសំ អតិវិយ និទ្ទាយ កិលមន្តានំ ឯកភិក្ខុបិ វិសេសំ និព្ពត្តេតុំ នាសក្ខិ។ តេ វុដ្ឋវស្សា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារា កតបដិសន្ថារា “កិំ, ភិក្ខវេ, អប្បមត្តា ហុត្វា សមណធម្មំ ករិត្ថា”តិ បុដ្ឋា តមត្ថំ អារោចេសុំ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស តុម្ហាកំ អន្តរាយមកាសិយេវា”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ –

“អមាតាបិតរសំវឌ្ឍោ, អនាចេរកុលេ វសំ;

នាយំ កាលំ អកាលំ វា, អភិជានាតិ កុក្កុដោ”តិ។ (ជា។ ១។១។១១៩) –

ឥមំ អកាលរាវិកុក្កុដជាតកំ វិត្ថារេត្វា កថេសិ “តទា ហិ សោ កុក្កុដោ អយំ បធានិកតិស្សត្ថេរោ អហោសិ, ឥមេ បញ្ច សតា ភិក្ខូ តេ មាណវា អហេសុំ, ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ អហមេវា”តិ វត្វា ឥមំ ជាតកំ វិត្ថារេត្វា, “ភិក្ខវេ, បរំ ឱវទន្តេន នាម អត្តា សុទន្តោ កាតព្វោ។ ឯវំ ឱវទន្តោ ហិ សុទន្តោ ហុត្វា ទមេតិ នាមា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៥៩។

“អត្តានញ្ចេ តថា កយិរា, យថាញ្ញមនុសាសតិ;

សុទន្តោ វត ទមេថ, អត្តា ហិ កិរ ទុទ្ទមោ”តិ។

តស្សត្ថោ – យោ ហិ ភិក្ខុ “បឋមយាមាទីសុ ចង្កមិតព្ព”ន្តិ វត្វា បរំ ឱវទតិ, សយំ ចង្កមនាទីនិ អធិដ្ឋហន្តោ អត្តានញ្ចេ តថា កយិរា, យថាញ្ញមនុសាសតិ, ឯវំ សន្តេ សុទន្តោ វត ទមេថាតិ យេន គុណេន បរំ អនុសាសតិ, តេន អត្តនា សុទន្តោ ហុត្វា ទមេយ្យ។ អត្តា ហិ កិរ ទុទ្ទមោតិ អយញ្ហិអត្តា នាម ទុទ្ទមោ។ តស្មា យថា សោ សុទន្តោ ហោតិ, តថា ទមេតព្ពោតិ។

ទេសនាវសានេ បញ្ច សតាបិ តេ ភិក្ខូ អរហត្តំ បាបុណិំសូតិ។

បធានិកតិស្សត្ថេរវត្ថុ តតិយំ។

៤។ កុមារកស្សបមាតុថេរីវត្ថុ

អត្តាហិ អត្តនោ នាថោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កុមារកស្សបត្ថេរស្ស មាតរំ អារព្ភ កថេសិ។

សា កិរ រាជគហនគរេ សេដ្ឋិធីតា វិញ្ញុតំ បត្តកាលតោ បដ្ឋាយ បព្ពជ្ជំ យាចិ។ អថ សា បុនប្បុនំ យាចមានាបិ មាតាបិតូនំ សន្តិកា បព្ពជ្ជំ អលភិត្វា វយប្បត្តា បតិកុលំ គន្ត្វា បតិទេវតា ហុត្វា អគារំ អជ្ឈាវសិ។ អថស្សា ន ចិរស្សេវ កុច្ឆិស្មិំ គព្ភោ បតិដ្ឋហិ។ សា គព្ភស្ស បតិដ្ឋិតភាវំ អជានិត្វាវ សាមិកំ អារាធេត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិ។ អថ នំ សោ មហន្តេន សក្ការេន ភិក្ខុនុបស្សយំ នេត្វា អជានន្តោ ទេវទត្តបក្ខិកានំ ភិក្ខុនីនំ សន្តិកេ បព្ពាជេសិ។ អបរេន សមយេន ភិក្ខុនិយោ តស្សា គព្ភិនិភាវំ ញត្វា តាហិ “កិំ ឥទ”ន្តិ វុត្តា នាហំ, អយ្យេ, ជានាមិ “កិមេតំ”, សីលំ វត មេ អរោគមេវាតិ។ ភិក្ខុនិយោ តំ ទេវទត្តស្ស សន្តិកំ នេត្វា “អយំ ភិក្ខុនី សទ្ធាបព្ពជិតា, ឥមិស្សា មយំ គព្ភស្ស បតិដ្ឋិតភាវំ ន ជានាម, កាលំ ន ជានាម, កិំ ទានិ ករោមា”តិ បុច្ឆិំសុ។ ទេវទត្តោ “មា មយ្ហំ ឱវាទការិកានំ ភិក្ខុនីនំ អយសោ ឧប្បជ្ជតូ”តិ ឯត្តកមេវ ចិន្តេត្វា “ឧប្បព្ពាជេថ ន”ន្តិ អាហ។ តំ សុត្វា សា ទហរា មា មំ, អយ្យេ, នាសេថ, នាហំ ទេវទត្តំ ឧទ្ទិស្ស បព្ពជិតា, ឯថ, មំ សត្ថុ សន្តិកំ ជេតវនំ នេថាតិ។ តា តំ អាទាយ ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា “តស្សា គិហិកាលេ គព្ភោ បតិដ្ឋិតោ”តិ ជានន្តោបិ បរវាទមោចនត្ថំ រាជានំ បសេនទិកោសលំ មហាអនាថបិណ្ឌិកំ ចូឡអនាថបិណ្ឌិកំ វិសាខាឧបាសិកំ អញ្ញានិ ច មហាកុលានិ បក្កោសាបេត្វា ឧបាលិត្ថេរំ អាណាបេសិ – “គច្ឆ, ឥមិស្សា ទហរាយ ភិក្ខុនិយា ចតុបរិសមជ្ឈេ បរិសោធេហី”តិ។ ថេរោ រញ្ញោ បុរតោ វិសាខំ បក្កោសាបេត្វា តំ អធិករណំ បដិច្ឆាបេសិ។ សា សាណិបាការំ បរិក្ខិបាបេត្វា អន្តោសាណិយំ តស្សា ហត្ថបាទនាភិឧទរបរិយោសានានិ ឱលោកេត្វា មាសទិវសេ សមានេត្វា “គិហិភាវេ ឥមាយ គព្ភោ លទ្ធោ”តិ ញត្វា ថេរស្ស តមត្ថំ អារោចេសិ។ អថស្សា ថេរោ បរិសមជ្ឈេ បរិសុទ្ធភាវំ បតិដ្ឋាបេសិ។ សា អបរេន សមយេន បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស បាទមូលេ បត្ថិតបត្ថនំ មហានុភាវំ បុត្តំ វិជាយិ។

អថេកទិវសំ រាជា ភិក្ខុនុបស្សយសមីបេន គច្ឆន្តោ ទារកសទ្ទំ សុត្វា “កិំ ឥទ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា, “ទេវ, ឯកិស្សា ភិក្ខុនិយា បុត្តោ ជាតោ,

តស្សេវ សេដ្ឋា”តិ វុត្តេ តំ កុមារំ អត្តនោ ឃរំ នេត្វា ធាតីនំ អទាសិ។ នាមគ្គហណទិវសេ ចស្ស កស្សបោតិ នាមំ កត្វា កុមារបរិហារេន វឌ្ឍិតត្តា កុមារកស្សបោតិ សញ្ជានិំសុ។ សោ កីឡាមណ្ឌលេ ទារកេ បហរិត្វា “និម្មាតាបិតិកេនម្ហា បហដា”តិ វុត្តេ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា, “ទេវ, មំ ‘និម្មាតាបិតិកោ’តិ វទន្តិ, មាតរំ មេ អាចិក្ខថា”តិ បុច្ឆិត្វា រញ្ញា ធាតិយោ ទស្សេត្វា “ឥមា តេ មាតរោ”តិ វុត្តេ “ន ឯត្តិកា មេ មាតរោ, ឯកាយ មេ មាតរា ភវិតព្ពំ, តំ មេ អាចិក្ខថា”តិ អាហ។ រាជា “ន សក្កា ឥមំ វញ្ចេតុ”ន្តិ ចិន្តេត្វា, “តាត, តវ មាតា ភិក្ខុនី, ត្វំ មយា ភិក្ខុនុបស្សយា អានីតោ”តិ។ សោ តាវតកេនេវ សមុប្បន្នសំវេគោ ហុត្វា, “តាត, បព្ពាជេថ ម”ន្តិ អាហ។ រាជា “សាធុ, តាតា”តិ តំ មហន្តេន សក្ការេន សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពាជេសិ។ សោ លទ្ធូបសម្បទោ កុមារកស្សបត្ថេរោតិ បញ្ញាយិ។ សោ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា វាយមិត្វា វិសេសំ និព្វត្តេតុំ អសក្កោន្តោ “បុន កម្មដ្ឋានំ វិសេសេត្វា គហេស្សាមី”តិ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា អន្ធវនេ វិហាសិ។

អថ នំ កស្សបពុទ្ធកាលេ ឯកតោ សមណធម្មំ កត្វា អនាគាមិផលំ បត្វា ព្រហ្មលោកេ និព្វត្តភិក្ខុ ព្រហ្មលោកតោ អាគន្ត្វា បន្នរស បញ្ហេ បុច្ឆិត្វា “ឥមេ បញ្ហេ ឋបេត្វា សត្ថារំ អញ្ញោ ព្យាកាតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, គច្ឆ, សត្ថុ សន្តិកេ ឥមេសំ អត្ថំ ឧគ្គណ្ហា”តិ ឧយ្យោជេសិ។ សោ តថា កត្វា បញ្ហវិស្សជ្ជនាវសានេ អរហត្តំ បាបុណិ។ តស្ស បន និក្ខន្តទិវសតោ បដ្ឋាយ ទ្វាទស វស្សានិ មាតុភិក្ខុនិយា អក្ខីហិ អស្សូនិ បវត្តិំសុ។ សា បុត្តវិយោគទុក្ខិតា អស្សុតិន្តេនេវ មុខេន ភិក្ខាយ ចរមានា អន្តរវីថិយំ ថេរំ ទិស្វាវ, “បុត្ត , បុត្តា”តិ វិរវន្តី តំ គណ្ហិតុំ ឧបធាវមានា បរិវត្តិត្វា បតិ។ សា ថនេហិ ខីរំ មុញ្ចន្តេហិ ឧដ្ឋហិត្វា អល្លចីវរា គន្ត្វា ថេរំ គណ្ហិ។ សោ ចិន្តេសិ – “សចាយំ មម សន្តិកា មធុរវចនំ លភិស្សតិ, វិនស្សិស្សតិ។ ថទ្ធមេវ កត្វា ឥមាយ សទ្ធិំ សល្លបិស្សាមី”តិ។ អថ នំ អាហ – “កិំ ករោន្តី វិចរសិ, សិនេហមត្តម្បិ ឆិន្ទិតុំ ន សក្កោសី”តិ។ សា “អហោ កក្ខឡា ថេរស្ស កថា”តិ ចិន្តេត្វា “កិំ វទេសិ, តាតា”តិ វត្វា បុនបិ តេន តថេវ វុត្តា ចិន្តេសិ – “អហំ ឥមស្ស ការណា ទ្វាទស វស្សានិ អស្សូនិ សន្ធារេតុំ ន សក្កោមិ, អយំ បនេតំ ថទ្ធហទយោ, កិំ មេ ឥមិនា”តិ បុត្តសិនេហំ ឆិន្ទិត្វា តំទិវសមេវ អរហត្តំ បាបុណិ។

អបរេន សមយេន ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, ទេវទត្តេន ឯវំ ឧបនិស្សយសម្បន្នោ កុមារកស្សបោ ច ថេរី ច នាសិតា, សត្ថា បន នេសំ បតិដ្ឋា ជាតោ, អហោ ពុទ្ធា នាម លោកានុកម្បកា”តិ ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ អហំ ឥមេសំ បច្ចយោ បតិដ្ឋា ជាតោ, បុព្ពេបិ នេសំ អហំ បតិដ្ឋា អហោសិំយេវា”តិ វត្វា –

“និគ្រោធមេវ សេវេយ្យ, ន សាខមុបសំវសេ;

និគ្រោធស្មិំ មតំ សេយ្យោ, យញ្ចេ សាខស្មិ ជីវិត”ន្តិ។ (ជា។ ១។១។១២; ១។១០។៨១) –

ឥមំ និគ្រោធជាតកំ វិត្ថារេន កថេត្វា “តទា សាខមិគោ ទេវទត្តោ អហោសិ, បរិសាបិស្ស ទេវទត្តបរិសា, វារប្បត្តា មិគធេនុ ថេរី

អហោសិ, បុត្តោ កុមារកស្សបោ, គព្ភិនិមិគិយា ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា គតោ និគ្រោធមិគរាជា បន អហមេវា”តិ ជាតកំ សមោធានេត្វា បុត្តសិនេហំ ឆិន្ទិត្វា ថេរិយា អត្តនាវ អត្តនោ បតិដ្ឋានកតភាវំ បកាសេន្តោ, “ភិក្ខវេ, យស្មា បរស្ស អត្តនិ ឋិតេន សគ្គបរាយណេន វា មគ្គបរាយណេន វា ភវិតុំ ន សក្កា, តស្មា អត្តាវ អត្តនោ នាថោ, បរោ កិំ ករិស្សតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៦០។

“អត្តា ហិ អត្តនោ នាថោ, កោ ហិ នាថោ បរោ សិយា;

អត្តនា ហិ សុទន្តេន, នាថំ លភតិ ទុល្លភ”ន្តិ។

តត្ថ នាថោតិ បតិដ្ឋា។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យស្មា អត្តនិ ឋិតេន អត្តសម្បន្នេន កុសលំ កត្វា សគ្គំ វា បាបុណិតុំ, មគ្គំ វា ភាវេតុំ, ផលំ វា សច្ឆិកាតុំ សក្កា។ តស្មា ហិ អត្តាវ អត្តនោ បតិដ្ឋា ហោតិ, បរោ កោ នាម កស្ស បតិដ្ឋា សិយា។ អត្តនា ឯវ ហិ សុទន្តេន និព្ពិសេវនេន អរហត្តផលសង្ខាតំ ទុល្លភំ នាថំ លភតិ។ អរហត្តញ្ហិ សន្ធាយ ឥធ “នាថំ លភតិ ទុល្លភ”ន្តិ វុត្តំ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

កុមារកស្សបមាតុត្ថេរីវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥។ មហាកាលឧបាសកវត្ថុ

អត្តនា ហិ កតំ បាបន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មហាកាលំ នាម សោតាបន្នឧបាសកំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ មាសស្ស អដ្ឋ ឧបោសថេ ឧបោសថិកោ ហុត្វា វិហារេ សព្ពរត្តិំ ធម្មកថំ សុណាតិ។ អថ រត្តិំ ចោរា ឯកស្មិំ គេហេ សន្ធិំ ឆិន្ទិត្វា ភណ្ឌកំ គហេត្វា លោហភាជនសទ្ទេន បពុទ្ធេហិ សាមិកេហិ អនុពទ្ធា គហិតភណ្ឌំ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិំសុ។ សាមិកាបិ តេ អនុពន្ធិំសុយេវ, តេ ទិសា បក្ខន្ទិំសុ។ ឯកោ បន វិហារមគ្គំ គហេត្វា មហាកាលស្ស រត្តិំ ធម្មំ សុត្វា បាតោវ បោក្ខរណីតីរេ មុខំ ធោវន្តស្ស បុរតោ ភណ្ឌិកំ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិ។ ចោរានំ អនុពន្ធិត្វា អាគតមនុស្សា ភណ្ឌិកំ ទិស្វា “ត្វំ នោ គេហំ សន្ធិំ ឆិន្ទិត្វា ភណ្ឌិកំ ហរិត្វា ធម្មំ សុណន្តោ វិយ ចរសី”តិ តំ គហេត្វា បោថេត្វា មារេត្វា ឆឌ្ឌេត្វា អគមិំសុ។ អថ នំ បាតោវ បានីយឃដំ អាទាយ គតា ទហរសាមណេរា ទិស្វា “វិហារេ ធម្មំ សុត្វា សយិតឧបាសកោ អយុត្តំ មរណំ លភតី”តិ វត្វា សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា “អាម, ភិក្ខវេ, មហាកាលោ ឥមស្មិំ អត្តភាវេ អប្បតិរូបំ មរណំ លទ្ធោ, បុព្ពេ កតកម្មស្ស បន តេន យុត្តមេវ លទ្ធ”ន្តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ តស្ស បុព្ពកម្មំ កថេសិ –

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨠᩥᩁ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᩥᨩᩥᨲᩮ ᩑᨠᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᨣᩤᨾᩔ ᩋᨭᩅᩥᨾᩩᨡᩮ ᨧᩮᩣᩁᩣ ᨷᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ᩼ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨭᩅᩥᨾᩩᨡᩮ ᩑᨠᩴ ᩁᩣᨩᨽᨭᩴ ᨮᨷᩮᩈᩥ, ᩈᩮᩣ ᨽᨲᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᩒᩁᨲᩮᩣ ᨷᩣᩁᩴ ᨶᩮᨲᩥ, ᨷᩣᩁᨲᩮᩣ ᩒᩁᩴ ᩋᩣᨶᩮᨲᩥ᩼ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮᩣ ᩋᨽᩥᩁᩪᨷᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨽᩁᩥᨿᩴ ᨧᩪᩊᨿᩣᨶᨠᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᩼ ᩁᩣᨩᨽᨭᩮᩣ ᨲᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤᩅ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩈᩥᨶᩮᩉᩮᩣ ᨲᩮᨶ "ᩋᨭᩅᩥᩴ ᨶᩮᩣ , ᩈᩣᨾᩥ, ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᩉᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ "ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮᩣ, ᨷᩣᨲᩮᩣᩅ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩼ ᩈᩮᩣ ᩈᨠᩣᩃᩮᩣ, ᩈᩣᨾᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨶᩮᩣ ᨶᩮᩉᩦᨲᩥ᩼ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲ, ᨽᩮᩣ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴᨿᩮᩅ ᨣᩮᩉᩮ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᨧ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᩣ ᨧ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᩼ ᩈᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩥ᩼ ᩍᨲᩁᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩤ ᨿᩣᨶᨠᩴ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨴ᩠ᩅᩤᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᨶᩥᩅᩣᩈᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨷᨭᩥᨿᩣᨴᩣᨷᩮᩈᩥ᩼ ᨲᩔ ᨷᨶ ᨣᩮᩉᩮ ᩑᨠᩴ ᨾᨱᩥᩁᨲᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᩼ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨲᩔ ᨿᩣᨶᨠᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᨧ᩠ᨧᩪᩈᨠᩣᩃᩮ ᨧᩮᩣᩁᩣᨶᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᩼ ᩋᨳᩔ ᨷᩩᩁᩥᩈᩣ "ᨾᨱᩥᩁᨲᨶᩴ, ᩈᩣᨾᩥ, ᨧᩮᩣᩁᩮᩉᩥ ᩉᨭ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨿᩥᩴᩈᩩ᩼ ᩈᩮᩣ ᨣᩤᨾᨴ᩠ᩅᩤᩁᩮᩈᩩ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ "ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᩤᨾᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨧᩥᨶᨳᩤ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩼ ᩍᨲᩁᩮᩣᨷᩥ ᨷᩣᨲᩮᩣᩅ ᨿᩣᨶᨠᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩣᨿᩣᩈᩥ᩼ ᩋᨳᩔ ᨿᩣᨶᨠᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨮᨷᩥᨲᩴ ᨾᨱᩥᩁᨲᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᩈᨶ᩠ᨲᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩤ "ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨱᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩃᩣᨿᩈᩦ"ᨲᩥ ᨷᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩤ "ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨶᩮᩣ, ᩈᩣᨾᩥ, ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ"ᨲᩥ ᨣᩤᨾᨽᩮᩣᨩᨠᩔ ᨴᩔᩮᩈᩩᩴ᩼ ᩈᩮᩣ "ᨽᨲᨠᩔ ᩅᨲ ᨾᩮ ᨣᩮᩉᩮ ᨶᩥᩅᩣᩈᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩤ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᨾᨱᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᨲᩮᩣ, ᨣᨱ᩠ᩉᨳ ᨶᩴ ᨷᩣᨷᨷᩩᩁᩥᩈ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩮᩣᨳᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨨᨯ᩠ᨯᩣᨷᩮᩈᩥ᩼ ᩍᨴᩴ ᨲᩔ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᨾ᩠ᨾᩴ᩼ ᩈᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩮᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩥᨷᩣᨠᩣᩅᩈᩮᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩈᨲᩮ ᨲᨳᩮᩅ ᨷᩮᩣᨳᩥᨲᩮᩣ ᨾᩁᨱᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ᩼

ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩉᩣᨠᩣᩃᩔ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩤ, "ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᩅᩴ ᩍᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨠᨲᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩋᨷᩣᨿᩮᩈᩩ ᩋᨽᩥᨾᨲ᩠ᨳᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩤ ᩍᨾᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪉᪁

"ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩉᩥ ᨠᨲᩴ ᨷᩣᨷᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨩᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ;

ᩋᨽᩥᨾᨲ᩠ᨳᨲᩥ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩮᨵᩴ, ᩅᨩᩥᩁᩴᩅᩈ᩠ᨾᨾᨿᩴ ᨾᨱᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᩼

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᨩᩥᩁᩴᩅᩈ᩠ᨾᨾᨿᩴ ᨾᨱᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨩᩥᩁᩴᩅ ᩋᩈ᩠ᨾᨾᨿᩴ ᨾᨱᩥᩴ᩼ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᨳᩣ ᨷᩣᩈᩣᨱᨾᨿᩴ ᨷᩣᩈᩣᨱᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᩅᨩᩥᩁᩴ ᨲᨾᩮᩅ ᩋᩈ᩠ᨾᨾᨿᩴ ᨾᨱᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩘᨡᩣᨲᩴ ᨷᩣᩈᩣᨱᨾᨱᩥᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨡᨱ᩠ᨯᩴ ᨡᨱ᩠ᨯᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨠᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᨩᩣᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᨷᩣᨷᩴ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩮᨵᩴ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩋᨷᩣᨿᩮᩈᩩ ᩋᨽᩥᨾᨲ᩠ᨳᨲᩥ ᨠᨶ᩠ᨲᨲᩥ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨲᩦᨲᩥ᩼

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᩼

មហាកាឡុបាសកវត្ថុ បញ្ចមំ

៦។ ទេវទត្តវត្ថុ

យស្សអច្ចន្តទុស្សីល្យន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ ទិវសេ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, ទេវទត្តោ ទុស្សីលោ បាបធម្មោ ទុស្សីល្យការណេន វឌ្ឍិតាយ តណ្ហាយ អជាតសត្តុំ សង្គណ្ហិត្វា មហន្តំ លាភសក្ការំ និព្ពត្តេត្វា អជាតសត្តុំ បិតុឃាតេ សមាទបេត្វា តេន សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា នានប្បការេហិ តថាគតស្ស វធាយ បរិសក្កតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ នានប្បការេហិ មយ្ហំវធាយ បរិសក្កតី”តិ វត្វា កុរុង្គមិគជាតកាទីនិ (ជា។ ១។២។១១១-២) កថេត្វា, “ភិក្ខវេ, អច្ចន្តទុស្សីលបុគ្គលំ នាម ទុស្សីល្យការណា ឧប្បន្នា តណ្ហា មាលុវា វិយ សាលំ បរិយោនន្ធិត្វា សម្ភញ្ជមានា និរយាទីសុ បក្ខិបតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៦២។

“យស្ស អច្ចន្តទុស្សីល្យំ, មាលុវា សាលមិវោត្ថតំ;

ករោតិ សោ តថត្តានំ, យថា នំ ឥច្ឆតី ទិសោ”តិ។

តត្ថ អច្ចន្តទុស្សីល្យន្តិ ឯកន្តទុស្សីលភាវោ។ គិហី វា ជាតិតោ បដ្ឋាយ ទស អកុសលកម្មបថេ ករោន្តោ, បព្ពជិតោ វា ឧបសម្បន្នទិវសតោ បដ្ឋាយ គរុកាបត្តិំ អាបជ្ជមានោ អច្ចន្តទុស្សីលោ នាម។ ឥធ បន យោ ទ្វីសុ តីសុ អត្តភាវេសុ ទុស្សីលោ, ឯតស្ស គតិយា អាគតំ ទុស្សីលភាវំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ។ ទុស្សីលភាវោតិ ចេត្ថ ទុស្សីលស្ស ឆ ទ្វារានិ និស្សាយ ឧប្បន្នា តណ្ហា វេទិតព្វា។ មាលុវា សាលមិវោត្ថតន្តិ យស្ស បុគ្គលស្ស តំ តណ្ហាសង្ខាតំ ទុស្សីល្យំ យថា នាម មាលុវា សាលំ ឱត្ថរន្តី ទេវេ វស្សន្តេ បត្តេហិ ឧទកំ សម្បដិច្ឆិត្វា សម្ភញ្ជនវសេន សព្វត្ថកមេវ បរិយោនទ្ធតិ, ឯវំ អត្តភាវំ ឱត្ថតំ បរិយោនន្ធិត្វា ឋិតំ។ សោ មាលុវាយ សម្ភញ្ជិត្វា ភូមិយំ បាតិយមានោ រុក្ខោ វិយ តាយ ទុស្សីល្យសង្ខាតាយ តណ្ហាយ សម្ភញ្ជិត្វា អបាយេសុ បាតិយមានោ, យថា នំ អនត្ថកាមោ ទិសោ ឥច្ឆតិ, តថា អត្តានំ ករោតិ នាមាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ទេវទត្តវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧។ សង្ឃភេទបរិសក្កនវត្ថុ

សុករានីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ សង្ឃភេទបរិសក្កនំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកទិវសញ្ហិ ទេវទត្តោ សង្ឃភេទាយ បរិសក្កន្តោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ ទិស្វា អត្តនោ អធិប្បាយំ អារោចេសិ។ តំ សុត្វា ថេរោ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច – “ឥធាហំ, ភន្តេ, បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសិំ។ អទ្ទសា ខោ មំ, ភន្តេ, ទេវទត្តោ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរន្តំ។ ទិស្វា យេនាហំ តេនុបសង្កមិ, ឧបសង្កមិត្វា មំ ឯតទវោច – ‘អជ្ជតគ្គេ ទានាហំ, អាវុសោ អានន្ទ, អញ្ញត្រេវ ភគវតា អញ្ញត្រ ភិក្ខុសង្ឃេន ឧបោសថំ ករិស្សាមិ សង្ឃកម្មានិ’ចា’តិ។ អជ្ជ ភគវា ទេវទត្តោ សង្ឃំ ភិន្ទិស្សតិ, ឧបោសថញ្ច ករិស្សតិ សង្ឃកម្មានិ ចា”តិ។ ឯវំ វុត្តេ សត្ថា –

“សុករំ សាធុនា សាធុ, សាធុ បាបេន ទុក្ករំ;

បាបំ បាបេន សុករំ, បាបមរិយេហិ ទុក្ករ”ន្តិ។ (ឧទា។ ៤៨) –

ឥមំ ឧទានំ ឧទានេត្វា, “អានន្ទ, អត្តនោ អហិតកម្មំ នាម សុករំ, ហិតកម្មមេវ ទុក្ករ”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៦៣។

“សុករានិ អសាធូនិ, អត្តនោ អហិតានិ ច;

យំ វេ ហិតញ្ច សាធុញ្ច, តំ វេ បរមទុក្ករ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – យានិ កម្មានិ អសាធូនិ សាវជ្ជានិ អបាយសំវត្តនិកត្តាយេវ អត្តនោ អហិតានិ ច ហោន្តិ, តានិ សុករានិ។ យំ បន សុគតិសំវត្តនិកត្តា អត្តនោ ហិតញ្ច អនវជ្ជដ្ឋេន សាធុញ្ច សុគតិសំវត្តនិកញ្ចេវ និព្ពានសំវត្តនិកញ្ច កម្មំ, តំ បាចីននិន្នាយ គង្គាយ ឧព្ពត្តេត្វា បច្ឆាមុខករណំ វិយ អតិទុក្ករន្តិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សង្ឃភេទបរិសក្កនវត្ថុ សត្តមំ។

៨. កាលត្ថេរវត្ថុ

យោ សាសនន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កាលត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយំ កិរេកា ឥត្ថី មាតុដ្ឋានេ ឋត្វា តំ ថេរំ ឧបដ្ឋហិ។ តស្សា បដិវិស្សកគេហេ មនុស្សា សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា អាគន្ត្វា “អហោ ពុទ្ធា នាម អច្ឆរិយា, អហោ ធម្មទេសនា មធុរា”តិ បសំសន្តិ។ សា ឥត្ថី តេសំ កថំ សុត្វា, “ភន្តេ, អហម្បិ សត្ថុ ធម្មទេសនំ សោតុកាមា”តិ តស្ស អារោចេសិ។ សោ “តត្ថ មា គមី”តិ តំ និវារេសិ។ សា បុនទិវសេ បុនទិវសេបីតិ យាវតតិយំ ថេរេន និវារិយមានាបិ សោតុកាមាវ អហោសិ។ កស្មា សោ បន តំ និវារេសីតិ? ឯវំ កិរស្ស អហោសិ – “សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា មយិ ភិជ្ជិស្សតី”តិ។ សា ឯកទិវសំ បាតោវ ភុត្តបាតរាសា ឧបោសថំ សមាទិយិត្វា, “អម្ម, សាធុកំ អយ្យំ បរិវិសេយ្យាសី”តិ ធីតរំ អាណាបេត្វា វិហារំ អគមាសិ។ ធីតាបិស្សា តំ ថេរំ អាគតកាលេ បរិវិសិត្វា “កុហិំ មហាឧបាសិកា”តិ វុត្តេ “ធម្មស្សវនាយ វិហារំ គតា”តិ អាហ។ សោ តំ សុត្វាវ កុច្ឆិយំ ឧដ្ឋិតេន ឌាហេន សន្តប្បមានោ “ឥទានិ សា មយិ ភិន្នា”តិ វេគេន គន្ត្វា សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុណមានំ ទិស្វា សត្ថារំ អាហ, “ភន្តេ, អយំ ឥត្ថី ទន្ធា សុខុមំ ធម្មកថំ ន ជានាតិ, ឥមិស្សា ខន្ធាទិបដិសំយុត្តំ សុខុមំ ធម្មកថំ អកថេត្វា ទានកថំ វា សីលកថំ វា កថេតុំ វដ្ដតី”តិ។ សត្ថា តស្សជ្ឈាសយំ វិទិត្វា “ត្វំ ទុប្បញ្ញោ បាបិកំ ទិដ្ឋិំ និស្សាយ ពុទ្ធានំ សាសនំ បដិក្កោសសិ។ អត្តឃាតាយេវ វាយមសី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៦៤។

“យោ សាសនំ អរហតំ, អរិយានំ ធម្មជីវិនំ;

បដិក្កោសតិ ទុម្មេធោ, ទិដ្ឋិំ និស្សាយ បាបិកំ;

ផលានិ កដ្ឋកស្សេវ, អត្តឃាតាយ ផល្លតី”តិ។

តត្ថ – យោ ទុម្មេធោ បុគ្គលោ អត្តនោ សក្ការហានិភយេន បាបិកំ ទិដ្ឋិំ និស្សាយ “ធម្មំ វា សោស្សាម, ទានំ វា ទស្សាមា”តិ វទន្តេ បដិក្កោសន្តោ អរហតំ អរិយានំ ធម្មជីវិនំ ពុទ្ធានំ សាសនំ បដិក្កោសតិ, តស្ស តំ បដិក្កោសនំ សា ច បាបិកា ទិដ្ឋិ វេឡុសង្ខាតស្ស កដ្ឋកស្ស ផលានិ វិយ ហោតិ។ តស្មា យថា កដ្ឋកោ ផលានិ គណ្ហន្តោ អត្តឃាតាយ ផល្លតិ, អត្តនោ ឃាតត្ថេយេវ

ᨹᩃᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨥᩣᨲᩣᨿ ᨹᩃ᩠ᩃᨲᩦᨲᩥ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩮᨲᩴ –

“ᨹᩃᩴ ᩅᩮ ᨠᨴᩃᩥᩴ ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨹᩃᩴ ᩅᩮᩊᩩᩴ ᨹᩃᩴ ᨶᩊᩴ;

ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨠᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᩋᩔᨲᩁᩥᩴ ᨿᨳᩣ”ᨲᩥ᩺ (ᨧᩪᩊᩅ᩺ ᪓᪓᪕; ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪔᩺᪖᪘);

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ, ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᩈᩣᨿᨸᩥ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ᩺

ᨠᩣᩊᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ᩺

᪙᩺ ᨧᩪᩊᨠᩣᩊᩏᨸᩣᩈᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩉᩥ ᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩪᩊᨠᩣᩊᩴ ᩏᨸᩣᩈᨠᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᩺

ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᨬ᩠ᩉᩥ ᨾᩉᩣᨠᩣᩊᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩏᨾ᩠ᨾᨦ᩠ᨣᨧᩮᩣᩁᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩉᩥ ᩋᨶᩩᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔ ᨲᩔ ᩏᨸᩣᩈᨠᩔ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩣᨿᩥᩴᩈᩩ᩺ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨧᩮᩣᩁᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩴ ᩈᩩᩃᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧᩁᨲᩥ, ᨣᨱ᩠ᩉᨳ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩮᩣᨳᨿᩥᩴᩈᩩ᩺ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨴᩣᩈᩥᨿᩮᩣ ᩏᨴᨠᨲᩥᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨸᩮᨳ, ᩈᩣᨾᩥ, ᨶᩣᨿᩴ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨾᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᩺ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᩉᩴ ᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᨶᩣᩈᩥᨲᩮᩣ, ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨴᩣᩈᩥᨿᩮᩣ ᨾᩮ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩃᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᩺ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᩺ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨧᩪᩊᨠᩣᩊᩏᨸᩣᩈᨠᩮᩣ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨴᩣᩈᩥᨿᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧ ᩋᨠᩣᩁᨠᨽᩣᩅᩮᨶ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩃᨽᩥ᩺ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᨶᩣᨾ ᩈᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨸᩣᨸᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩅ ᨠᩥᩃᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨶ ᩈᩩᨣᨲᩥᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩅ ᩅᩥᩈᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪖᪕᩺

“ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩉᩥ ᨠᨲᩴ ᨸᩣᨸᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᩔᨲᩥ;

ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩋᨠᨲᩴ ᨸᩣᨸᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩅ ᩅᩥᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ;

ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩦ ᩋᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᨿᩮ”ᨲᩥ᩺

តស្សត្ថោ – យេន អត្តនា អកុសលកម្មំ កតំ ហោតិ, សោ ចតូសុ អបាយេសុ ទុក្ខំ អនុភវន្តោ អត្តនាវ សំកិលិស្សតិ។ យេន បន អត្តនា អកតំ បាបំ, សោ សុគតិញ្ចេវ និព្ពានញ្ច គច្ឆន្តោ អត្តនាវ វិសុជ្ឈតិ។ កុសលកម្មសង្ខាតា សុទ្ធិ អកុសលកម្មសង្ខាតា ច អសុទ្ធិ បច្ចត្តំ ការកសត្តានំ អត្តនិយេវ វិបច្ចតិ។ អញ្ញោ បុគ្គលោ អញ្ញំ បុគ្គលំ ន វិសោធេយ នេវ វិសោធេតិ, ន កិលេសេតីតិ វុត្តំ ហោតិ។

ទេសនាវសានេ ចូឡកាឡោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តបរិសាយបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

ចូឡកាឡឧបាសកវត្ថុ នវមំ។

១០។ អត្តទត្ថត្ថេរវត្ថុ

អត្តទត្ថន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អត្តទត្ថត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សត្ថារា ហិ បរិនិព្ពានកាលេ, “ភិក្ខវេ, អហំ ឥតោ ចតុមាសច្ចយេន បរិនិព្ពាយិស្សាមី”តិ វុត្តេ ឧប្បន្នសំវេគា សត្តសតា បុថុជ្ជនា ភិក្ខូ សត្ថុ សន្តិកំ អវិជហិត្វា “កិំ នុ ខោ, អាវុសោ, ករិស្សាមា”តិ សទ្ធិំ វិចរន្តិ។ អត្តទត្ថត្ថេរោ បន ចិន្តេសិ – “សត្ថា កិរ ចតុមាសច្ចយេន បរិនិព្ពាយិស្សតិ, អហញ្ចម្ហិ អវីតរាគោ, សត្ថរិ ធរមានេយេវ អរហត្តត្ថាយ វាយមិស្សាមី”តិ។ សោ ភិក្ខូនំ សន្តិកំ ន គច្ឆតិ។ អថ នំ ភិក្ខូ “កស្មា, អាវុសោ, ត្វំ នេវ អម្ហាកំ សន្តិកំ អាគច្ឆសិ, ន កិញ្ចិ មន្តេសី”តិ វត្វា សត្ថុ សន្តិកំ នេត្វា “អយំ, ភន្តេ, ឯវំ នាម ករោតី”តិ អារោចយិំសុ។ សោ សត្ថារាបិ “កស្មា ឯវំ ករោសី”តិ វុត្តេ “តុម្ហេ កិរ, ភន្តេ, ចតុមាសច្ចយេន បរិនិព្ពាយិស្សថ, អហំ តុម្ហេសុ ធរន្តេសុយេវ អរហត្តប្បត្តិយា វាយមិស្សាមី”តិ។ សត្ថា តស្ស សាធុការំ ទត្វា, “ភិក្ខវេ, យស្ស មយិ សិនេហោ អត្ថិ, តេន អត្តទត្ថេន វិយ ភវិតុំ វដ្ដតិ។ ន ហិ គន្ធាទីហិ បូជេន្តា មំ បូជេន្តិ, ធម្មានុធម្មបដិបត្តិយា បន មំ បូជេន្តិ។ តស្មា អញ្ញេនបិ អត្តទត្ថសទិសេនេវ ភវិតព្ព”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៩៩។

“អត្តទត្ថំ បរត្ថេន, ពហុនាបិ ន ហាបយេ;

អត្តទត្ថមភិញ្ញាយ, សទត្ថបសុតោ សិយា”តិ។

តស្សត្ថោ – គិហិភូតោ តាវ កាកណិកមត្តម្បិ អត្តនោ អត្ថំ សហស្សមត្តេនាបិ បរស្ស អត្ថេន ន ហាបយេ។ កាកណិកមត្តេនាបិ ហិស្ស

អត្ថេនេត្វាច ឍាឥតិឃំ ចា ឥកោឌតិឃំ ចា តិបត្យាឥឃ្យ, ត បឥឥត្វា៓ ឰត់ បត ឲចំ អកាឥឆត្វា កាប្ឞដ្ឋាតឃិឥឃត កាឆិតំ, តញ្ញា “អត្ថេតុំ ត ហាឥបឺ”តិ កិក្លុតា តាយ ឃញ្ញស្ស ក្ខប្បត្តិ ឥចតិឃបនិ ឃស្ទ្រពណាឥកិត្ថំ ចា ក្ខបញ្ញាឃាឥចត្តំ ចា ត ហាឥបតត្តំ៓ អាកិឃយាចារិកចត្តរិក្បា ប្ឲឥឥត្តាឥឃច អរិឃចលិឥិតិ ឃស្ឋិកាឥរាតិ, តញ្ញា អឃយ្បិ អត្ថេនេត្វាច៓ ឥឃា បត អច្ឆារឥច្ឆិបស្សឥកា “អជ្ជ ចា ឃុឥច ចា”តិ បនិឥចផំ បត្ថយយាឥតា ចិចឥតិ, ឥតត ក្ខបញ្ញាឃចត្តាឥិតិបិ ហាឥបត្វា អត្ថឥតា កិច្ចឥយច កាតត្តំ៓ ឲចន្ទបរិក្បាអត្ថេតុយកិត្តាឃ “អឃំ ឥយ អត្ថឥតា អឥត្វា”តិ ឃល្លឥក្លត្វា , ឃឥត្វបឃុឥតា ឃិឃាតិ តស្ទិ ឃឥក អឥត្វ ក្ខឃ្យត្តបឃុឥត្តា កឥចឃ្យាតិ៓

ឥឥឃតាចឃាឥត ឥឃា ឥឆឥរា អរហឥត្ត បតិដ្ឋហិ, ឃយត្តកិក្លុតយ្បិ ឃាត្តិកា ឆយុឥឥឃតា អឥហាឃិតិ៓

អត្ថេតុឥត្វរឥចត្វ ឥឃយំ៓

អត្ថចក្កចល្លតា តិដ្ឋិតា៓

ក្ខាឥឃឥយា ចឥក្កា៓

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៣៑ លោកវគ្គោ

១៑ ទហរភិក្ខុវត្ថុ

ហីនំធម្មន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ទហរភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ៑

អញ្ញតរោ កិរ ថេរោ ទហរភិក្ខុនា សទ្ធិំ បាតោវ វិសាខាយ គេហំ អគមាសិ៑ វិសាខាយ គេហេ បញ្ចសតានំ ភិក្ខូនំ ធុវយាគុ និច្ចបញ្ញត្តា ហោតិ៑ ថេរោ តត្ថ យាគុំ បិវិត្វា ទហរភិក្ខុំ និសីទាបេត្វា សយំ អញ្ញំ គេហំ អគមាសិ៑ តេន ច សមយេន វិសាខាយ បុត្តស្ស ធីតា អយ្យិកាយ ឋានេ ឋត្វា ភិក្ខូនំ វេយ្យាវច្ចំ ករោតិ៑ សា តស្ស ទហរស្ស ឧទកំ បរិស្សាវេន្តី ឧទកចាដិយំ អត្តនោ មុខនិមិត្តំ ទិស្វា ហសិ, ទហរោបិ តំ ឱលោកេត្វា ហសិ៑ សា តំ ហសមានំ ទិស្វា “ឆិន្នសីសោ ហសតី”តិ អាហ៑ អថ នំ ទហរោ “ត្វំ ឆិន្នសីសា, មាតាបិតរោបិ តេ ឆិន្នសីសា”តិ អក្កោសិ៑ សា រោទមានា មហានសេ អយ្យិកាយ សន្តិកំ គន្ត្វា “កិំ ឥទំ, អម្ម”តិ វុត្តា តមត្ថំ អារោចេសិ៑ សា ទហរស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា, “ភន្តេ, មា កុជ្ឈិ ន ខោ តំ ឆិន្នកេសនខស្ស ឆិន្ននិវាសនបារុបនស្ស មជ្ឈេឆិន្នកបាលំ អាទាយ ភិក្ខាយ ចរន្តស្ស អយុត្តំ អកុប្ប”ន្តិ អាហ៑ ទហរោ អាម, ឧបាសិកេ, ត្វំ មម ឆិន្នកេសភាវំ ជានាសិ, ឥមិស្សា មំ “ឆិន្នសីសោ”តិ កត្វា អក្កោសិតុំ វដ្ដិស្សតីតិ៑ វិសាខា នេវ ទហរំ សញ្ញាបេតុំ អសក្ខិ, នបិ ទារិកំ៑ តស្មិំ ខណេ ថេរោ អាគន្ត្វា “កិមិទំ ឧបាសិកេ”តិ បុច្ឆិត្វា តមត្ថំ សុត្វា ទហរំ ឱវទន្តោ អាហ – “អបេហិ, អាវុសោ, នាយំ ឆិន្នកេសនខវត្ថស្ស មជ្ឈេឆិន្នកបាលំ អាទាយ ភិក្ខាយ ចរន្តស្ស អក្កោសោ, តុណ្ហី ហោហី”តិ៑ អាម, ភន្តេ, កិំ បន មយ្ហំ អត្តនោ ឧបជ្ឈាយំ អតជ្ជេត្វា មំ តជ្ជេថ, មំ “ឆិន្នសីសោ”តិ អក្កោសិតុំ វដ្ដិស្សតីតិ៑ តស្មិំ ខណេ សត្ថា អាគន្ត្វា “កិំ ឥទ”ន្តិ បុច្ឆិ៑ វិសាខា អាទិតោ បដ្ឋាយ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ៑ សត្ថា តស្ស ទហរស្ស សោតាបត្តិផលូបនិស្សយំ ទិស្វា “មយា ឥមំ ទហរំ អនុវត្តិតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា វិសាខំ អាហ – “កិំ បន វិសាខេ តវ ទារិកាយ ឆិន្នកេសាទិមត្តកេនេវ មម សាវកេ ឆិន្នសីសេ កត្វា អក្កោសិតុំ វដ្ដតី”តិ? ទហរោ តាវទេវ ឧដ្ឋាយ អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា , “ភន្តេ, ឥមំ បញ្ហំ តុម្ហេវ សុដ្ឋុ ជានាថ, អម្ហាកំ ឧបជ្ឈាយោ ច ឧបាសិកា ច សុដ្ឋុ ន ជានន្តី”តិ អាហ៑ សត្ថា ទហរស្ស អត្តនោ អនុកូលភាវំ ញត្វា “កាមគុណំ អារព្ភ ហសនភាវោ នាម ហីនោ ធម្មោ, ហីនញ្ច នាម ធម្មំ សេវិតុំ បមាទេន សទ្ធិំ សំវសិតុំ ន វដ្ដតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៦៧៑

“ហីនំ ធម្មំ ន សេវេយ្យ, បមាទេន ន សំវសេ;

មិច្ឆាទិដ្ឋិំ ន សេវេយ្យ, ន សិយា លោកវឌ្ឍនោ”តិ៑

តត្ថ ហីនំ ធម្មន្តិ បញ្ចកាមគុណំ ធម្មំ។ សោ ហិ ហីនោ ធម្មោ ន អន្តមសោ ឱដ្ឋគោណាទីហិបិ បដិសេវិតព្វោ។ ហីនេសុ ច និរយាទីសុ ឋានេសុ និព្ពត្តាបេតីតិ ហីនោ នាម, តំ ន សេវេយ្យ។ បមាទេនាតិ សតិវោស្សគ្គលក្ខណេន បមាទេនាបិ ន សំវសេ។ ន សេវេយ្យាតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិម្បិ ន គណ្ហេយ្យ។ លោកវឌ្ឍនោតិ យោ ហិ ឯវំ ករោតិ, សោ លោកវឌ្ឍនោ នាម ហោតិ។ តស្មា ឯវំ អករណេន ន សិយា លោកវឌ្ឍនោតិ។

ទេសនាវសានេ សោ ទហរោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

ទហរភិក្ខុវត្ថុ បឋមំ។

២. សុទ្ធោទនវត្ថុ

ឧត្តិដ្ឋេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា និគ្រោធារាមេ វិហរន្តោ បិតរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ សត្ថា បឋមគមនេន កបិលបុរំ គន្ត្វា ញាតីហិ កតបច្ចុគ្គមនោ និគ្រោធារាមំ បត្វា ញាតីនំ មានភិន្ទនត្ថាយ អាកាសេ រតនចង្កមំ មាបេត្វា តត្ថ ចង្កមន្តោ ធម្មំ ទេសេសិ។ ញាតី បសន្នចិត្តា សុទ្ធោទនមហារាជានំ អាទិំ កត្វា វន្ទិំសុ។ តស្មិំ ញាតិសមាគមេ បោក្ខរវស្សំ វស្សិ។ តំ អារព្ភ មហាជនេន កថាយ សមុដ្ឋាបិតាយ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ មយ្ហំ ញាតិសមាគមេ បោក្ខរវស្សំ វស្សិយេវា”តិ វត្វា វេស្សន្តរជាតកំ (ជា. ២.២២.១៦៥៥ អាទយោ) កថេសិ។ ធម្មទេសនំ សុត្វា បក្កមន្តេសុ ញាតីសុ ឯកោបិ សត្ថារំ ន និមន្តេសិ។ រាជាបិ “មយ្ហំ បុត្តោ មម គេហំ អនាគន្ត្វា កហំ គមិស្សតី”តិ អនិមន្តេត្វាវ អគមាសិ។ គន្ត្វា ច បន គេហេ វីសតិយា ភិក្ខុសហស្សានំ យាគុអាទីនិ បដិយាទាបេត្វា អាសនានិ បញ្ញាបេសិ។ បុនទិវសេ សត្ថា បិណ្ឌាយ បវិសន្តោ “កិំ នុ ខោ អតីតពុទ្ធា បិតុ នគរំ បត្វា ឧជុកមេវ ញាតិកុលំ បវិសិំសុ, ឧទាហុ បដិបាដិយា បិណ្ឌាយ ចរិំសូ”តិ អាវជ្ជេន្តោ “បដិបាដិយា ចរិំសូ”តិ ទិស្វា បឋមគេហតោ បដ្ឋាយ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ បាយាសិ។ រាហុលមាតា បាសាទតលេ និសិន្នាវ ទិស្វា តំ បវត្តិំ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា សាដកំ សណ្ឋាបេន្តោ វេគេន និក្ខមិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា – “បុត្ត, កស្មា មំ នាសេសិ, អតិវិយ តេ បិណ្ឌាយ ចរន្តេន លជ្ជា ឧប្បាទិតា, យុត្តំ នាម តេ ឥមស្មិំយេវ នគរេ សុវណ្ណសិវិកាទីហិ វិចរិត្វា បិណ្ឌាយ ចរិតុំ, កិំ មំ លជ្ជាបេសី”តិ? “នាហំ តំ, មហារាជ, លជ្ជាបេមិ, អត្តនោ បន កុលវំសំ អនុវត្តាមី”តិ។ “កិំ បន, តាត, បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ជីវនវំសោ មម វំសោ”តិ? “នេសោ, មហារាជ, តវ វំសោ, មម បនេសោ វំសោ។ អនេកានិ ហិ ពុទ្ធសហស្សានិ បិណ្ឌាយ ចរិត្វាវ ជីវិំសូ”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

"ឧត្តិដ្ឋេ នប្បមជ្ជេយ្យ, ធម្មំ សុចរិតំ ចរេ;

ធម្មចារី សុខំ សេតិ, អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ច។

១៦៩។

"ធម្មំ ចរេ សុចរិតំ, ន តំ ទុច្ចរិតំ ចរេ;

ធម្មចារី សុខំ សេតិ, អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ច"តិ។

តត្ថ ឧត្តិដ្ឋេតិ ឧដ្ឋហិត្វា បរេសំ ឃរទ្វារេ ឋត្វា គហេតព្ពបិណ្ឌេ។ នប្បមជ្ជេយ្យាតិ បិណ្ឌចារិកវត្តញ្ហិ ហាបេត្វា បណីតភោជនានិ បរិយេសន្តោ ឧត្តិដ្ឋេ បមជ្ជតិ នាម, សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ បន ន បមជ្ជតិ នាម។ ឯវំ ករោន្តោ ឧត្តិដ្ឋេ នប្បមជ្ជេយ្យ។ ធម្មន្តិ អនេសនំ បហាយ សបទានំ ចរន្តោ តមេវ ភិក្ខាចរិយធម្មំ សុចរិតំ ចរេ។ សុខំ សេតីតិ ទេសនាមត្តមេតំ, ឯវំ បនេតំ ភិក្ខាចរិយធម្មំ ចរន្តោ ធម្មចារី ឥធ លោកេ ចតូហិ ឥរិយាបថេហិ សុខំ វិហរតីតិ អត្ថោ។ ន តំ ទុច្ចរិតន្តិ វេសិយាទិភេទេ អគោចរេ ចរន្តោ ភិក្ខាចរិយធម្មំ ទុច្ចរិតំ ចរតិ នាម។ ឯវំ អចរិត្វា ធម្មំ ចរេ សុចរិតំ, ន តំ ទុច្ចរិតំ ចរេ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

ទេសនាវសានេ រាជា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

សុទ្ធោទនវត្ថុ ទុតិយំ។

៣. បញ្ចសតវិបស្សកភិក្ខុវត្ថុ

យថាបុព្ពុឡកន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បញ្ចសតេ វិបស្សកេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

តេ កិរ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា ឃដេន្តា វាយមន្តា អប្បវិសេសា "វិសេសេត្វា កម្មដ្ឋានំ គហេស្សាមា"តិ សត្ថុ សន្តិកំ អាគច្ឆន្តា អន្តរាមគ្គេ មរីចិកម្មដ្ឋានំ ភាវេន្តា អាគមិំសុ។ តេសំ វិហារំ បវិដ្ឋក្ខណេយេវ ទេវោ វស្សិ។ តេ តត្ថ តត្ថ បមុខេសុ ឋត្វា ធារាវេគេន ឧដ្ឋហិត្វា ភិជ្ជន្តេ ពុព្ពុឡកេ ទិស្វា "អយម្បិ អត្តភាវោ ឧប្បជ្ជិត្វា ភិជ្ជនដ្ឋេន ពុព្ពុឡកសទិសោយេវា"តិ អារម្មណំ គណ្ហិំសុ។ សត្ថា គន្ធកុដិយំ និសិន្នោវ តេ ភិក្ខូ ឱលោកេត្វា តេហិ សទ្ធិំ កថេន្តោ វិយ ឱភាសំ ផរិត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៧០។

"យថា បុព្ពុឡកំ បស្សេ, យថា បស្សេ មរីចិកំ;

ឯវំ លោកំ អវេក្ខន្តំ, មច្ចុរាជា ន បស្សតី"តិ។

តត្ថ មរីចិកន្តិ មយូខំ។ ឯតេ ហិ ទូរតោវ គេហសណ្ឋានាទិវសេន ឧបដ្ឋិតាបិ ឧបគច្ឆន្តានំ អគយ្ហូបគា រិត្តកា តុច្ឆកាវ។ តស្មា យថា ឧប្បជ្ជិត្វា ភិជ្ជនតោ បុព្ពុឡកំ រិត្តតុច្ឆាទិភាវេន ច បស្សេយ្យ, ឯវំ ខន្ធាទិលោកំ អវេក្ខន្តំ មច្ចុរាជា ន បស្សតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ តេ ភិក្ខូ ឋិតដ្ឋានេយេវ អរហត្តំ បាបុណិំសូតិ។

បញ្ចសតវិបស្សកភិក្ខុវត្ថុ តតិយំ។

៤។ អភយរាជកុមារវត្ថុ

ឯថ បស្សថិមំ លោកន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អភយរាជកុមារំ អារព្ភ កថេសិ។

តស្ស កិរ បច្ចន្តំ វូបសមេត្វា អាគតស្ស បិតា ពិម្ពិសារោ តុស្សិត្វា ឯកំ នច្ចគីតកុសលំ នាដកិត្ថិំ ទត្វា សត្តាហំ រជ្ជមទាសិ។ សោ សត្តាហំ គេហា ពហិ អនិក្ខន្តោវ រជ្ជសិរិំ អនុភវិត្វា អដ្ឋមេ ទិវសេ នទីតិត្ថំ គន្ត្វា ន្ហត្វា ឧយ្យានំ បវិសិត្វា សន្តតិមហាមត្តោ វិយ តស្សា ឥត្ថិយា នច្ចគីតំ បស្សន្តោ និសីទិ។ សាបិ តង្ខណញ្ញេវ សន្តតិមហាមត្តស្ស នាដកិត្ថី វិយ សត្ថកវាតានំ វសេន កាលមកាសិ។ កុមារោ តស្សា កាលកិរិយាយ ឧប្បន្នសោកោ "ន មេ ឥមំ សោកំ ឋបេត្វា សត្ថារំ អញ្ញោ និព្ពាបេតុំ សក្ខិស្សតី"តិ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា, "ភន្តេ, សោកំ មេ និព្ពាបេថា"តិ អាហ។ សត្ថា តំ សមស្សាសេត្វា "តយា ហិ, កុមារ, ឥត្ថិយា ឯវមេវ មតកាលេ រោទន្តេន បវត្តិតានំ អស្សូនំ អនមតគ្គេ សំសារេ បមាណំ នត្ថី"តិ វត្វា តាយ ទេសនាយ សោកស្ស តនុភាវំ ញត្វា, "កុមារ, មា សោចិ, ពាលជនានំ សំសីទនដ្ឋានមេត"ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៧១។

"ឯថ បស្សថិមំ លោកំ, ចិត្តំ រាជរថូបមំ;

យត្ថ ពាលា វិសីទន្តិ, នត្ថិ សង្គោ វិជានត”ន្តិ។

តត្ថ ឯថ បស្សថាតិ រាជកុមារមេវ សន្ធាយាហ។ ឥមំ លោកន្តិ ឥមំ ខន្ធលោកាទិសង្ខាតំ អត្តភាវំ។ ចិត្តន្តិ សត្តរតនាទិវិចិត្តំ រាជរថំ វិយ វត្ថាលង្ការាទិចិត្តិតំ។ យត្ថ ពាលាតិ យស្មិំ អត្តភាវេ ពាលា ឯវំ វិសីទន្តិ។ វិជានតន្តិ វិជានន្តានំ បណ្ឌិតានំ ឯត្ថ រាគសង្គាទីសុ ឯកោបិ សង្គោ នត្ថីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ រាជកុមារោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ទេសនា អហោសីតិ។

អភយរាជកុមារវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥។ សម្មុញ្ជនត្ថេរវត្ថុ

យោ ច បុព្ពេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សម្មុញ្ជនត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ បាតោ ច សាយំ ចាតិ វេលំ បមាណំ អកត្វា អភិក្ខណំ សម្មជ្ជន្តោវ វិចរតិ។ សោ ឯកទិវសំ សម្មជ្ជនិំ គហេត្វា ទិវាដ្ឋានេ និសិន្នស្ស រេវតត្ថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “អយំ មហាកុសីតោ ជនស្ស សទ្ធាទេយ្យំ ភុញ្ជិត្វា អាគន្ត្វា និសីទតិ, កិំ នាមេតស្ស សម្មជ្ជនិំ គហេត្វា ឯកំ ឋានំ សម្មជ្ជិតុំ ន វដ្ដតី”តិ អាហ។ ថេរោ “ឱវាទមស្ស ទស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឯហាវុសោតិ។ កិំ, ភន្តេតិ? គច្ឆ ន្ហត្វា ឯហីតិ។ សោ តថា អកាសិ។ អថ នំ ថេរោ ឯកមន្តំ និសីទាបេត្វា ឱវទន្តោ អាហ – “អាវុសោ, ភិក្ខុនា នាម ន សព្ពកាលំ សម្មជ្ជន្តេន វិចរិតុំ វដ្ដតិ, បាតោ ឯវ បន សម្មជ្ជិត្វា បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តេន អាគន្ត្វា រត្តិដ្ឋានេ វា ទិវាដ្ឋានេ វា និសិន្នេន ទ្វត្តិំសាការំ សជ្ឈាយិត្វា អត្តភាវេ ខយវយំ បដ្ឋបេត្វា សាយណ្ហសមយេ ឧដ្ឋាយ សម្មជ្ជិតុំ វដ្ដតិ, និច្ចកាលំ អសម្មជ្ជិត្វា អត្តនោបិ នាម ឱកាសោ កាតព្ពោ”តិ។ សោ ថេរស្ស ឱវាទេ ឋត្វា ន ចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ តំ តំ ឋានំ ឧក្លាបំ អហោសិ។ អថ នំ ភិក្ខូ អាហំសុ – “អាវុសោ សម្មុញ្ជនត្ថេរ, តំ តំ ឋានំ ឧក្លាបំ, កស្មា ន សម្មជ្ជសី”តិ? “ភន្តេ, មយា បមាទកាលេ ឯវំ កតំ, ឥទានាហំ អប្បមត្តោ”តិ។ ភិក្ខូ “អយំ ថេរោ អញ្ញំ ព្យាករោតី”តិ សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា “អាម, ភិក្ខវេ, មម បុត្តោ បុព្ពេ បមាទកាលេ សម្មជ្ជន្តោ វិចរិ, ឥទានិ បន មគ្គផលសុខេន វីតិនាមេន្តោ ន សម្មជ្ជតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៧២។

“យោ ច បុព្ពេ បមជ្ជិត្វា, បច្ឆា សោ នប្បមជ្ជតិ;

សោមំ លោកំ បភាសេតិ, អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា”តិ។

តស្សត្ថោ – យោ បុគ្គលោ បុព្ពេ វត្តបដិវត្តករណេន វា សជ្ឈាយាទីហិ វា បមជ្ជិត្វា បច្ឆា មគ្គផលសុខេន វីតិនាមេន្តោ នប្បមជ្ជតិ, សោ អព្ភាទីហិ មុត្តោ ចន្ទោវ ឱកាសលោកំ មគ្គញាណេន ឥមំ ខន្ធាទិលោកំ ឱភាសេតិ, ឯកាលោកំ ករោតីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សម្មជ្ជនត្ថេរវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦។ អង្គុលិមាលត្ថេរវត្ថុ

យស្ស បាបន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អង្គុលិមាលត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ អង្គុលិមាលសុត្តវណ្ណនាយ (ម॰ និ॰ ២.៣៤៧ អាទយោ) វេទិតព្ពំ។

ថេរោ បន សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ អថ ខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ រហោគតោ បដិសល្លីនោ វិមុត្តិសុខបដិសំវេទី តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

“យោ ច បុព្ពេ បមជ្ជិត្វា, បច្ឆា សោ នប្បមជ្ជតិ;

សោមំ លោកំ បភាសេតិ, អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា”តិ –

អាទិនា នយេន ឧទានំ ឧទានេត្វា អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាយិ។ ភិក្ខូ “កហំ នុ ខោ, អាវុសោ, ថេរោ ឧប្បន្នោ”តិ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ? សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា, “ភន្តេ, អង្គុលិមាលត្ថេរស្ស និព្ពត្តដ្ឋានកថាយា”តិ វុត្តេ “បរិនិព្ពុតោ ច, ភិក្ខវេ, មម បុត្តោ”តិ។ “ភន្តេ, ឯត្តកេ មនុស្សេ ឃាតេត្វា បរិនិព្ពុតោ”តិ? “អាម, ភិក្ខវេ, សោ បុព្ពេ ឯកំ កល្យាណមិត្តំ អលភិត្វា ឯត្តកំ បាបមកាសិ, បច្ឆា បន កល្យាណមិត្តបច្ចយំ លភិត្វា អប្បមត្តោ អហោសិ។ តេនស្ស តំ បាបកម្មំ កុសលេន បិហិត”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៥៩។

“យស្ស បាបំ កតំ កម្មំ, កុសលេន បិធីយតិ;

សោមំ លោកំ បភាសេតិ, អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា”តិ។

តត្ថ កុសលេនាតិ អរហត្តមគ្គេន។ សេសំ វុត្តត្ថមេវាតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

អង្គុលិមាលត្ថេរវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧. បេសការធីតាវត្ថុ

អន្ធភូតោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា អគ្គាឡវេ ចេតិយេ វិហរន្តោ ឯកំ បេសការធីតរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកទិវសញ្ហិ អាឡវិវាសិនោ សត្ថរិ អាឡវិំ សម្បត្តេ និមន្តេត្វា ទានំ អទំសុ។ សត្ថា ភត្តកិច្ចាវសានេ អនុមោទនំ ករោន្តោ “អទ្ធុវំ មេ ជីវិតំ, ធុវំ មេ មរណំ, អវស្សំ មយា មរិតព្ពមេវ, មរណបរិយោសានំ មេ ជីវិតំ, ជីវិតមេវ អនិយតំ, មរណំ និយតន្តិ ឯវំ មរណស្សតិំ ភាវេថ។ យេសញ្ហិ មរណស្សតិ អភាវិតា, តេ បច្ឆិមេ កាលេ អាសីវិសំ ទិស្វា ភីតអទណ្ឌបុរិសោ វិយ សន្តាសប្បត្តា ភេរវរវំ រវន្តា កាលំ ករោន្តិ។ យេសំ បន មរណស្សតិ ភាវិតា, តេ ទូរតោវ អាសីវិសំ ទិស្វា ទណ្ឌកេន គហេត្វា ឆឌ្ឌេត្វា ឋិតបុរិសោ វិយ បច្ឆិមេ កាលេ ន សន្តសន្តិ, តស្មា មរណស្សតិ ភាវេតព្ពា”តិ អាហ។ តំ ធម្មទេសនំ សុត្វា អវសេសជនា សកិច្ចប្បសុតាវ អហេសុំ។ ឯកា បន សោឡសវស្សុទ្ទេសិកា បេសការធីតា “អហោ ពុទ្ធានំ កថា នាម អច្ឆរិយា, មយា បន មរណស្សតិំ ភាវេតុំ វដ្ដតី”តិ រត្តិន្ទិវំ មរណស្សតិមេវ ភាវេសិ។ សត្ថាបិ តតោ និក្ខមិត្វា ជេតវនំ អគមាសិ។ សាបិ កុមារិកា តីណិ វស្សានិ មរណស្សតិំ ភាវេសិយេវ។

អថេកទិវសំ សត្ថា បច្ចូសសមយេ លោកំ វោលោកេន្តោ តំ កុមារិកំ អត្តនោ ញាណជាលស្ស អន្តោបវិដ្ឋំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ ភវិស្សតី”តិ ឧបធារេន្តោ “ឥមាយ កុមារិកាយ មម ធម្មទេសនាយ សុតទិវសតោ បដ្ឋាយ តីណិ វស្សានិ មរណស្សតិ ភាវិតា, ឥទានាហំ តត្ថ គន្ត្វា ឥមំ កុមារិកំ ចត្តារោ បញ្ហេ បុច្ឆិត្វា តាយ វិស្សជ្ជេន្តិយា ចតូសុ ឋានេសុ សាធុការំ ទត្វា ឥមំ គាថំ ភាសិស្សាមិ។ សា គាថាវសានេ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិស្សតិ, តំ និស្សាយ មហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា ភវិស្សតី”តិ ញត្វា បញ្ចសតភិក្ខុបរិវារោ ជេតវនា និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន អគ្គាឡវវិហារំ អគមាសិ។ អាឡវិវាសិនោ “សត្ថា អាគតោ”តិ សុត្វា តំ វិហារំ គន្ត្វា និមន្តយិំសុ។ តទា សាបិ កុមារិកា សត្ថុ អាគមនំ សុត្វា “អាគតោ កិរ មយ្ហំ បិតា, សាមិ, អាចរិយោ បុណ្ណចន្ទមុខោ មហាគោតមពុទ្ធោ”តិ តុដ្ឋមានសា “ឥតោ មេ តិណ្ណំ សំវច្ឆរានំ មត្ថកេ សុវណ្ណវណ្ណោ សត្ថា ទិដ្ឋបុព្ពោ, ឥទានិស្ស សុវណ្ណវណ្ណំ សរីរំ ទដ្ឋុំ មធុរោទញ្ច វរធម្មំ សោតុំ លភិស្សាមី”តិ

ចិន្តេសិ។ បិតា បនស្សា សាលំ គច្ឆន្តោ អាហ – “អម្ម, បរសន្តកោ មេ សាដកោ អារោបិតោ, តស្ស វិទត្ថិមត្តំ អនិដ្ឋិតំ, តំ អជ្ជ និដ្ឋាបេស្សាមិ, សីឃំ មេ តសរំ វដ្ដេត្វា អាហរេយ្យាសី”តិ។ សា ចិន្តេសិ – “អហំ សត្ថុ ធម្មំ សោតុកាមា, បិតា ច មំ ឯវំ អាហ។ កិំ នុ ខោ សត្ថុ ធម្មំ សុណាមិ, ឧទាហុ បិតុ តសរំ វដ្ដេត្វា ហរាមី”តិ? អថស្សា ឯតទហោសិ “បិតា មំ តសរេ អនាហរិយមានេ បោថេយ្យបិ បហរេយ្យបិ, តស្មា តសរំ វដ្ដេត្វា តស្ស ទត្វា បច្ឆា ធម្មំ សោស្សាមី”តិ បីឋកេ និសីទិត្វា តសរំ វដ្ដេសិ។

អាឡវិវាសិនោបិ សត្ថារំ បរិវិសិត្វា បត្តំ គហេត្វា អនុមោទនត្ថាយ អដ្ឋំសុ។ សត្ថា “យមហំ កុលធីតរំ និស្សាយ តិំសយោជនមគ្គំ អាគតោ, សា អជ្ជាបិ ឱកាសំ ន លភតិ។ តាយ ឱកាសេ លទ្ធេ អនុមោទនំ ករិស្សាមី”តិ តុណ្ហីភូតោ អហោសិ។ ឯវំ តុណ្ហីភូតម្បិ សត្ថារំ សទេវកេ លោកេ កោចិ កិញ្ចិ វត្តុំ ន វិសហតិ។ សាបិ ខោ កុមារិកា តសរំ វដ្ដេត្វា បច្ឆិយំ ឋបេត្វា បិតុ សន្តិកំ គច្ឆមានា បរិសបរិយន្តេ ឋត្វា សត្ថារំ ឱលោកយមានាវ អដ្ឋាសិ។ សត្ថាបិ គីវំ ឧក្ខិបិត្វា តំ ឱលោកេសិ។ សា ឱលោកិតាការេនេវ អញ្ញាសិ – “សត្ថា ឯវរូបាយ បរិសាយ មជ្ឈេ និសីទិត្វាវ មំ ឱលោកេន្តោ មមាគមនំ បច្ចាសីសតិ, អត្តនោ សន្តិកំ អាគមនមេវ បច្ចាសីសតី”តិ។ សា តសរបច្ឆិំ ឋបេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ អគមាសិ។ កស្មា បន តំ សត្ថា ឱលោកេសីតិ? ឯវំ កិរស្ស អហោសិ “ឯសា ឯត្តោវ គច្ឆមានា បុថុជ្ជនកាលកិរិយំ កត្វា អនិយតគតិកា ភវិស្សតិ, មម សន្តិកំ អាគន្ត្វា គច្ឆមានា សោតាបត្តិផលំ បត្វា និយតគតិកា ហុត្វា តុសិតវិមានេ និព្ពត្តិស្សតី”តិ។ តស្សា កិរ តំ ទិវសំ មរណតោ មុត្តិ នាម នត្ថិ។ សា ឱលោកិតសញ្ញាណេនេវ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ឆព្ពណ្ណរំសីនំ អន្តរំ បវិសិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ តថារូបាយ បរិសាយ មជ្ឈេ និសីទិត្វា តុណ្ហីភូតំ សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឋិតក្ខណេយេវ តំ អាហ – “កុមារិកេ, កុតោ អាគច្ឆសី”តិ? “ន ជានាមិ, ភន្តេ”តិ។ “កត្ថ គមិស្សសី”តិ? “ន ជានាមិ, ភន្តេ”តិ។ “ន ជានាសី”តិ? “ជានាមិ, ភន្តេ”តិ។ “ជានាសី”តិ? “ន ជានាមិ, ភន្តេ”តិ។ ឥតិ នំ សត្ថា ចត្តារោ បញ្ហេ បុច្ឆិ។ មហាជនោ ឧជ្ឈាយិ – “អម្ភោ, បស្សថ, អយំ បេសការធីតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សទ្ធិំ ឥច្ឆិតិច្ឆិតំ កថេសិ, ននុ នាម ឥមាយ ‘កុតោ អាគច្ឆសី’តិ វុត្តេ ‘បេសការគេហតោ’តិ វត្តព្ពំ។ ‘កហំ គច្ឆសី’តិ វុត្តេ ‘បេសការសាល’ន្តិ វត្តព្ពំ សិយា”តិ។

សត្ថា មហាជនំ និស្សទ្ទំ កត្វា, “កុមារិកេ, ត្វំ កុតោ អាគច្ឆសី”តិ វុត្តេ “កស្មា ន ជានាមីតិ វទេសី”តិ បុច្ឆិ។ ភន្តេ, តុម្ហេ មម បេសការគេហតោ អាគតភាវំ ជានាថ, “កុតោ អាគតាសី”តិ បុច្ឆន្តា បន “កុតោ អាគន្ត្វា ឥធ និព្ពត្តាសី”តិ បុច្ឆថ។ អហំ បន ន ជានាមិ “កុតោ ច អាគន្ត្វា ឥធ និព្ពត្តាមី”តិ។ អថស្សា សត្ថា “សាធុ សាធុ, កុមារិកេ, មយា បុច្ឆិតបញ្ហោវ តយា វិស្សជ្ជិតោ”តិ បឋមំ សាធុការំ ទត្វា ឧត្តរិម្បិ បុច្ឆិ – “កត្ថ គមិស្សសីតិ បុន បុដ្ឋា កស្មា ‘ន ជានាមី’តិ វទេសី”តិ? ភន្តេ, តុម្ហេ មំ តសរបច្ឆិំ គហេត្វា បេសការសាលំ គច្ឆន្តិំ ជានាថ, “ឥតោ គន្ត្វា កត្ថ និព្ពត្តិស្សសី”តិ បុច្ឆថ។ អហញ្ច ឥតោ ចុតា ន ជានាមិ “កត្ថ គន្ត្វា និព្ពត្តិស្សាមី”តិ។ អថស្សា សត្ថា “មយា បុច្ឆិតបញ្ហោយេវ តយា វិស្សជ្ជិតោ”តិ ទុតិយំ សាធុការំ ទត្វា ឧត្តរិម្បិ បុច្ឆិ – “អថ កស្មា ‘ន ជានាសី’តិ បុដ្ឋា ‘ជានាមី’តិ វទេសី”តិ? “មរណភាវំ ជានាមិ, ភន្តេ, តស្មា ឯវំ វទេមី”តិ។ អថស្សា សត្ថា “មយា បុច្ឆិតបញ្ហោយេវ តយា វិស្សជ្ជិតោ”តិ តតិយំ សាធុការំ ទត្វា ឧត្តរិម្បិ បុច្ឆិ – “អថ កស្មា ‘ជានាសី’តិ បុដ្ឋា ‘ន ជានាមី’តិ វទេសី”តិ។ មម មរណភាវមេវ អហំ ជានាមិ, ភន្តេ, “រត្តិន្ទិវបុព្ពណ្ហាទីសុ បន អសុកកាលេ នាម មរិស្សាមី”តិ ន ជានាមិ, តស្មា ឯវំ វទេមីតិ។ អថស្សា សត្ថា “មយា បុច្ឆិតបញ្ហោយេវ តយា វិស្សជ្ជិតោ”តិ ចតុត្ថំ សាធុការំ ទត្វា បរិសំ អាមន្តេត្វា “ឯត្តកំ នាម តុម្ហេ ឥមាយ កថិតំ ន ជានាថ, កេវលំ ឧជ្ឈាយថេវ។

យេសញ្ហិ បញ្ញាចក្ខុ នត្ថិ, តេ អន្ធា ឯវ ។ យេសំ បញ្ញាចក្ខុ អត្ថិ, តេ ឯវ ចក្ខុមន្តោ"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៧៤។

"អន្ធភូតោ អយំ លោកោ, តនុកេត្ថ វិបស្សតិ;

សកុណោ ជាលមុត្តោវ, អប្បោ សគ្គាយ គច្ឆតី"តិ។

តត្ថ អន្ធភូតោ អយំ លោកោតិ អយំ លោកិយមហាជនោ បញ្ញាចក្ខុនោ អភាវេន អន្ធភូតោ។ តនុកេត្ថាតិ តនុកោ ឯត្ថ, ន ពហុ ជនោ អនិច្ចាទិវសេន វិបស្សតិ។ ជាលមុត្តោវាតិ យថា ឆេកេន សាកុណិកេន ជាលេន ឱត្ថរិត្វា គយ្ហមានេសុ វដ្ដកេសុ កោចិទេវ ជាលតោ មុច្ចតិ។ សេសា អន្តោជាលមេវ បវិសន្តិ។ តថា មរណជាលេន ឱត្ថដេសុ សត្តេសុ ពហូ អបាយគាមិនោ ហោន្តិ, អប្បោ កោចិទេវ សត្តោ សគ្គាយ គច្ឆតិ, សុគតិំ វា និព្ពានំ វា បាបុណាតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ កុមារិកា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, មហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

សាបិ តសរបច្ឆិំ គហេត្វា បិតុ សន្តិកំ អគមាសិ, សោបិ និសិន្នកោវ និទ្ទាយិ។ តស្សា អសល្លក្ខេត្វាវ តសរបច្ឆិំ ឧបនាមេន្តិយា តសរបច្ឆិ វេមកោដិយំ បដិហញ្ញិត្វា សទ្ទំ កុរុមានា បតិ។ សោ បពុជ្ឈិត្វា គហិតនិមិត្តេនេវ វេមកោដិំ អាកឌ្ឍិ។ វេមកោដិ គន្ត្វា តំ កុមារិកំ ឧរេ បហរិ, សា តត្ថេវ កាលំ កត្វា តុសិតភវនេ និព្ពត្តិ។ អថស្សា បិតា តំ ឱលោកេន្តោ សកលសរីរេន លោហិតមក្ខិតេន បតិត្វា មតំ អទ្ទស។ អថស្ស មហាសោកោ ឧប្បជ្ជិ។ សោ "ន មម សោកំ អញ្ញោ និព្ពាបេតុំ សក្ខិស្សតី"តិ រោទន្តោ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា តមត្ថំ អារោចេត្វា, "ភន្តេ, សោកំ មេ និព្ពាបេថា"តិ អាហ។ សត្ថា តំ សមស្សាសេត្វា "មា សោចិ, ឧបាសក។ អនមតគ្គស្មិញ្ហិ សំសារេ តវ ឯវមេវ ធីតុ មរណកាលេ បគ្ឃរិតអស្សុ ចតុន្នំ មហាសមុទ្ទានំ ឧទកតោ អតិរេកតរ"ន្តិ វត្វា អនមតគ្គកថំ កថេសិ ។ សោ តនុភូតសោកោ សត្ថារំ បព្ពជ្ជំ យាចិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ ន ចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណីតិ។

បេសការធីតាវត្ថុ សត្តមំ។

៨។ តិំសភិក្ខុវត្ថុ

ហំសាទិច្ចបថេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ តិំស ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

ເອກສ຺ມິໍ ກິຣ ທິວເສ ຕິໍສມຕ຺ຕາ ທິສາວາສິກາ ຠິກ຺ຂູ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິໍສຸ. ອານນ຺ທຕ຺ເຖໂຣ ສຕ຺ຖຸ ວຕ຺ຕກຣຓເວລາຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ທິສ຺ວາ "ສຕ຺ຖາຣາ ເຕຫິ ສທ຺ຘິໍ ປຏິສນ຺ຖາເຣ ກເຕ ວຕ຺ຕໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐເກ ອຏ຺ຐາສິ. ສຕ຺ຖາປິ ເຕຫິ ສທ຺ຘິໍ ປຏິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ເຕສໍ ສາຣຓີຍກຖໍ ກເຖສິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຕ ສເພ຺ພປິ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ອາກາເສນ ອຄມິໍສຸ. ອານນ຺ທຕ຺ເຖໂຣ ເຕສຸ ຈິຣາຍນ຺ເຕສຸ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ, "ຠນ຺ເຕ, ອິທາເນວ ຕິໍສມຕ຺ຕາ ຠິກ຺ຂູ ອາຄຕາ, ເຕ ກຸຫິ"ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. "ຄຕາ, ອານນ຺ທາ"ຕິ. "ກຕເຣນ ມເຄ຺ຄນ, ຠນ຺ເຕ"ຕິ? "ອາກາເສນານນ຺ທາ"ຕິ. "ກິໍ ປນ ເຕ, ຠນ຺ເຕ, ຂີຓາສວາ"ຕິ? "ອາມານນ຺ທ, ມມ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ຕາ"ຕິ. ຕສ຺ມິໍ ປນ ຂເຓ ອາກາເສນ ຫໍສາ ອາຄມິໍສຸ. ສຕ຺ຖາ "ຍສ຺ສ ໂຂ ປນານນ຺ທ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ອິທ຺ຘິປາທາ ສຸຠາວິຕາ, ໂສ ຫໍສາ ວິຍ ອາກາເສນ ຄຈ຺ຉຕີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໕.

"ຫໍສາທິຈ຺ຈປເຖ ຍນ຺ຕິ, ອາກາເສ ຍນ຺ຕິ ອິທ຺ຘິຍາ;

ນີຍນ຺ຕິ ຘີຣາ ໂລກມ຺ຫາ, ເຊຕ຺ວາ ມາຣໍ ສວາຫິນິ"ນ຺ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອິເມ ຫໍສາ ອາທິຈ຺ຈປເຖ ອາກາເສ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ. ເຍສໍ ອິທ຺ຘິປາທາ ສຸຠາວິຕາ, ເຕປິ ອາກາເສ ຍນ຺ຕິ ອິທ຺ຘິຍາ. ຘີຣາ ປຓ຺ຑິຕາ ສວາຫິນິໍ ມາຣໍ ເຊຕ຺ວາ ອິມມ຺ຫາ ວຏ຺ຏໂລກາ ນີຍນ຺ຕິ, ນິພ຺ພານໍ ປາປຸຓນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ.

ຕິໍສຠິກ຺ຂຸວຕ຺ຖຸ ອຏ຺ຐມໍ.

໙. ຈິຎ຺ຈມາຓວິກາວຕ຺ຖຸ

ເອກໍ ຘມ຺ມໍ ອຕີຕສ຺ສາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຈິຎ຺ຈມາຓວິກໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ.

ປຐມໂພ຺ຘິຍຎ຺ຫິ ທສພລສ຺ສ ປຸຖຸຠູເຕສຸ ສາວເກສຸ ອປ຺ປມາເຓສຸ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ອຣິຍຠູມິໍ ໂອກ຺ກນ຺ເຕສຸ ປຕ຺ຖເຏ ຄຸຓສມຸທເຍ ມຫາລາຠສກ຺ກາໂຣ ອຸທປາທິ. ຕິຕ຺ຖິຍາ ສູຣິຍຸຄ຺ຄມເນ ຂຊ຺ໂຊປນກາ ວິຍ ຫຕລາຠສກ຺ກາຣາ ອນ຺ຕຣວີຖິຍໍ ຐຕ຺ວາ "ກິໍ ສມໂຓ ໂຄຕໂມວ ພຸທ຺ໂຘ, ມຍມ຺ປິ ພຸທ຺ຘາ, ກິໍ ຕເສ຺ສວ ທິນ຺ນໍ ມຫປ຺ຜລໍ, ອມ຺ຫາກມ຺ປິ ທິນ຺ນໍ ມຫປ຺ຜລເມວ, ອມ຺ຫາກມ຺ປິ ເທຖ ສກ຺ກໂຣຖາ"ຕິ ເອວໍ ມນຸສ຺ສານໍ ວິຎ຺ຎາເປນ຺ຕາປິ ລາຠສກ຺ກາຣໍ ອລຠິຕ຺ວາ ຣໂຫ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ "ເກນ ນຸ ໂຂ ອຸປາເຍນ ສມຓສ຺ສ ໂຄຕມສ຺ສ ມນຸສ຺ສານໍ ອນ຺ຕເຣ ອວຓ຺ຓໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ລາຠສກ຺ກາຣໍ ນາເສຍ຺ຍາມາ"ຕິ ຈິນ຺ຕຍິໍສຸ.

ᨲᨴᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨧᩥᨬ᩠ᨧᨾᩣᨱᩅᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾᩮᨠᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨠᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩁᩪᨸᨵᩁᩣ ᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩮᩅᨧ᩠ᨨᩁᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᩋᩔᩣ ᩈᩁᩦᩁᨲᩮᩣ ᩁᩈ᩠ᨾᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨡᩁᨾᨶ᩠ᨲᩦ ᩑᩅᨾᩣᩉ – “ᨧᩥᨬ᩠ᨧᨾᩣᨱᩅᩥᨠᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔ ᩋᨿᩈᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨶᩣᩈᩮᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ “ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨸᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳ ᩈᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᩁᩣᨾᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ, ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨲᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶ ᨠᨳᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩣ “ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᨿᩣᩅᨲᨲᩥᨿᩴ “ᩅᨶ᩠ᨴᩣᨾᩥ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨿ᩠ᨿᩣ, ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨾᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶ ᨠᨳᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨽᨣᩥᨶᩥ, ᩈᨾᨱᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᩅᩥᩉᩮᨮᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᩉᨲᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ, ᨠᩥᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨾᨿᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩈᨧᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨽᨣᩥᨶᩥ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩩᨡᨾᩥᨧ᩠ᨨᩈᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔ ᩋᨿᩈᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨶᩣᩈᩮᩉᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩣ “ᩈᩣᨵᩩ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ, ᨾᨿ᩠ᩉᨾᩮᩅᩮᩈᩮᩣ ᨽᩣᩁᩮᩣ, ᨾᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᨿᩣᩈᩩ ᨠᩩᩈᩃᨲᩣᨿ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩅᩣᩈᩥᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩈᨾᨿᩮ ᩍᨶ᩠ᨴᨣᩮᩣᨸᨠᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨸᨭᩴ ᨸᩣᩁᩩᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩥᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩦ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ “ᩍᨾᩣᨿ ᩅᩮᩃᩣᨿ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᨠᩥᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨾᨾ ᨣᨾᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩈᨾᩦᨸᩮ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᩁᩣᨾᩮ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ “ᩋᨣ᩠ᨣᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᩏᨸᩣᩈᨠᨩᨶᩮ ᨩᩮᨲᩅᨶᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᨲᩥ᪨ “ᨠᩩᩉᩥᩴ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᨠᩥᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨾᨾ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩈᨯ᩠ᨰᨾᩣᩈᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩈᨾᨱᩮᨶ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᨣᨶ᩠ᨵᨠᩩᨭᩥᨿᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩣᨶᩴ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᩅᩴ, ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᨦ᩠ᨡᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨾᩣᩈᨧᨲᩩᨾᩣᩈᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨸᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩣᩉᩥ ᩏᨴᩁᩴ ᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩥᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᨸᨭᩴ ᨸᩣᩁᩩᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨾᨱᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨵᨻᩣᩃᩮ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨶᩅᨾᩣᩈᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩏᨴᩁᩮ ᨴᩣᩁᩩᨾᨱ᩠ᨯᩃᩥᨠᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᨸᨭᩴ ᨸᩣᩁᩩᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᨴᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩮᩣ ᨣᩮᩣᩉᨶᩩᨠᩮᨶ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩔᨴᩮ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨿᨶ᩠ᩉᩈᨾᨿᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨾᩉᩣᩈᨾᨱ, ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᨲᩣᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ, ᨾᨵᩩᩁᩮᩣ ᨲᩮ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ, ᩈᩩᨹᩩᩈᩥᨲᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᩣᩅᩁᨱᩴ᪨ ᩋᩉᩴ ᨸᨶ ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᨣᨻ᩠ᨽᩣ ᨩᩣᨲᩣ, ᨶᩮᩅ ᨾᩮ ᩈᩪᨲᩥᨥᩁᩴ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ, ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᨿᩴ ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩣᨡᩴ ᩏᨸᩣᩈᩥᨠᩴ ᩅᩣ ‘ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨧᩥᨬ᩠ᨧᨾᩣᨱᩅᩥᨠᩣᨿ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ’ᨲᩥ ᨶ ᩅᨴᩮᩈᩥ, ᩋᨽᩥᩁᨾᩥᨲᩩᩴᨿᩮᩅ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ, ᨣᨻ᩠ᨽᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨣᩪᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨴᩪᩈᩮᨲᩩᩴ ᩅᩣᨿᨾᨶ᩠ᨲᩦ ᩅᩥᨿ ᨸᩁᩥᩈᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩉᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨽᩥᨶᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ, “ᨽᨣᩥᨶᩥ, ᨲᨿᩣ ᨠᨳᩥᨲᩔ ᨲᨳᨽᩣᩅᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᨲᨳᨽᩣᩅᩴ ᩅᩣ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᨧ ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᨩᩣᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᩋᩣᨾ, ᨾᩉᩣᩈᨾᨱ, ᨲᨿᩣ ᨧ ᨾᨿᩣ ᨧ ᨬᩣᨲᨽᩣᩅᩮᨶᩮᨲᩴ ᨩᩣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᩏᨱ᩠ᩉᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ “ᨧᩥᨬ᩠ᨧᨾᩣᨱᩅᩥᨠᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᩋᨽᩪᨲᩮᨶ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨲᩦ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᨣᨾᩥ᪨ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩪᩈᩥᨠᨸᩮᩣᨲᨠᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩁᩩᨾᨱ᩠ᨯᩃᩥᨠᩔ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩁᨩ᩠ᨩᩩᨠᩮ ᩑᨠᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᩴᩈᩩ, ᨸᩣᩁᩩᨲᨸᨭᩴ ᩅᩣᨲᩮᩣ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥ, ᨴᩣᩁᩩᨾᨱ᩠ᨯᩃᩥᨠᩴ ᨸᨲᨾᩣᨶᩴ ᨲᩔᩣ ᨸᩣᨴᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨸᨲᩥ , ᩏᨽᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨸᩣᨴᩣ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ “ᨵᩦ ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩈᩦ”ᨲᩥ ᩈᩦᩈᩮ ᨡᩮᩊᩴ ᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᨯ᩠ᨯᩩᨴᨱ᩠ᨯᩣᨴᩥᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩣ ᨶᩦᩉᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳᩔᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨸᨳᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨾᩉᩣᨸᨳᩅᩦ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩅᩁᨾᨴᩣᩈᩥ, ᩋᩅᩦᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨩᩣᩃᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᩈᩣ ᨠᩩᩃᨴᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨠᨾ᩠ᨻᩃᩴ ᨸᩣᩁᩩᨸᨾᩣᨶᩣ ᩅᩥᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᩴ ᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᩥ, ᨴᩈᨻᩃᩔ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᩈᩮᩣᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᨯ᩠ᨰᩥ᪨ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ, “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ,

ចិញ្ចមាណវិកា ឯវំ ឧឡារគុណំ អគ្គទក្ខិណេយ្យំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អភូតេន អក្កោសិត្វា មហាវិនាសំ បត្តា”តិ៓ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ឯសា មំ អភូតេន អក្កោសិត្វា វិនាសំ បត្តាយេវា”តិ វត្វា –

“នាទដ្ឋា បរតោ ទោសំ, អណុំ ថូលានិ សព្ពសោ;

ឥស្សរោ បណយេ ទណ្ឌំ, សាមំ អប្បដិវេក្ខិយា”តិ៓ –

ឥទំ ទ្វាទសនិបាតេ មហាបទុមជាតកំ (ជា៓ ១៓១២៓១០៦) វិត្ថារេត្វា កថេសិ –

តទា កិរេសា មហាបទុមកុមារស្ស មាតុ សបត្តី រញ្ញោ អគ្គមហេសី ហុត្វា មហាសត្តំ អសទ្ធម្មេន និមន្តេត្វា តស្ស មនំ អលភិត្វា អត្តនាវ អត្តនិ វិប្បការំ កត្វា គិលានាលយំ ទស្សេត្វា “តវ បុត្តោ មំ អនិច្ឆន្តិំ ឥមំ វិប្បការំ បាបេសី”តិ រញ្ញោ អារោចេសិ៓ រាជា កុទ្ធោ មហាសត្តំ ចោរបបាតេ ខិបិ៓ អថ នំ បព្ពតកុច្ឆិយំ អធិវត្ថា ទេវតា បដិគ្គហេត្វា នាគរាជស្ស ផណគព្ភេ បតិដ្ឋបេសិ៓ នាគរាជា តំ នាគភវនំ នេត្វា ឧបឌ្ឍរជ្ជេន សម្មានេសិ៓ សោ តត្ថ សំវច្ឆរំ វសិត្វា បព្ពជិតុកាមោ ហិមវន្តប្បទេសំ បត្វា បព្ពជិត្វា ឈានាភិញ្ញាយោ និព្ពត្តេសិ៓ អថ នំ ឯកោ វនចរកោ ទិស្វា រញ្ញោ អារោចេសិ៓ រាជា តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា កតបដិសន្ថារោ សព្ពំ តំ បវត្តិំ ញត្វា មហាសត្តំ រជ្ជេន និមន្តេត្វា តេន “មយ្ហំ រជ្ជេន កិច្ចំ នត្ថិ, ត្វំ បន ទស រាជធម្មេ អកោបេត្វា អគតិគមនំ បហាយ ធម្មេន រជ្ជំ ការេហី”តិ ឱវទិតោ ឧដ្ឋាយាសនា រោទិត្វា នគរំ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ អមច្ចេ បុច្ឆិ – “អហំ កំ និស្សាយ ឯវំ អាចារសម្បន្នេន បុត្តេន វិយោគំ បត្តោ”តិ? “អគ្គមហេសិំ និស្សាយ, ទេវា”តិ៓ រាជា តំ ឧទ្ធំបាទំ គហេត្វា ចោរបបាតេ ខិបាបេត្វា នគរំ បវិសិត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ៓ តទា មហាបទុមកុមារោ សត្ថា អហោសិ, មាតុ សបត្តី ចិញ្ចមាណវិកាតិ៓

សត្ថា ឥមមត្ថំ បកាសេត្វា, “ភិក្ខវេ, ឯកំ ធម្មំ សច្ចវចនំ បហាយ មុសាវាទេ បតិដ្ឋិតានំ វិស្សដ្ឋបរលោកានំ អកត្តព្ពបាបកម្មំ នាម នត្ថី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៧៦៓

“ឯកំ ធម្មំ អតីតស្ស, មុសាវាទិស្ស ជន្តុនោ;

វិតិណ្ណបរលោកស្ស, នត្ថិ បាបំ អការិយ”ន្តិ៓

តត្ថ ឯកំ ឆយូត្ថិ សង្ឃំ យុសាចាឌិស្សាតិ ឃស្ស គសស្ស ចចតេស្ស ឯកយ្យិ សង្ឃំ តត្ថិ, ឯចន្ទុបស្ស យុសាចាឌិតោ ។ ចិតិល្លុបទលោកស្សាតិ ចិស្សដ្ឋុបទលោកស្ស ។ ឯចន្ទុបេបិ ហិ យត្យុសយ្យត្តិ ខេចសយ្យត្តិ អចសាតេ តិដ្ឋាតសយ្យត្តិត្តិ ឰយា ចិស្សាបិ សយ្យត្តិយោ ត បស្សតិ ។ តត្ថិ បិបត្តិ តស្ស ឯចន្ទុបស្ស ឰគំ តាយ បិបំ អកត្តត្តិ តត្ថិ ។

ខេសភាចសាតេ ពាហុ សោតាបត្តិផលិឌិតិ បិបុលិះត្តិ ។

ចិដ្ឋាយាលចិកាចត្ត តចយំ ។

១០. អសទិសភាគចត្ត

ភខច កកទិយាតិ ឰយំ ឆយូខេសគំ សត្ថា ឌេតចខេ ចិហរន្តោ អសទិសភាគំ អារព្ភ កថេសិ ។

ឯកស្មិំ ហិ សមយេ សត្ថា ចាទិកំ ចទិត្វា បឞ្ចសតកិក្ខុបរិចារោ ខេតចចគំ បិចិសិ ។ រាឌា ចិហារំ កត្វា សត្ថារំ តិមន្តេត្វា បុតឌិចសេ អាកន្តុកភាគំ សឌ្ជេត្វា "ភាគំ មេ បស្សត្ថូ"តិ ភាការេ បក្កោសិ ។ ភាការា អាកន្ត្វា ខេដ្ឋា ភាគំ ជិស្វា បុតឌិចសេ សត្ថារំ តិមន្តេត្វា ភាគំ សឌ្ជេត្វា "អយ្យាយ្យិ ភាគំ, ខេខចា, បស្សត្ថ"តិ ខេដ្ឋា បហិលិះស្យ ។ រាឌា ខេសំ ភាគំ ជិស្វា "ឰមេហិ មម ភាគតោ ដ្ឋត្ថរិតរំ កតំ, បុត ភាគំ កទិស្សាមី"តិ បុតឌិចសេបិ ភាគំ សឌ្ជេសិ ។ ភាការាបិ តំ ជិស្វា បុតឌិចសេ សឌ្ជយិស្ស ។ ឯចំ តេច រាឌា ភាការេ បរាឌេតុំ សក្កោតិ, ត ភាការា រាឌាតំ ។ អថ លេដ្ឋេ ចារេ ភាការា សតក្យុលំ សហស្សក្យុលំ ចតឌ្ឈិត្វា ឃថា ត សក្កា ហោតិ "ឰគំ តាយ ឰមេសំ ភាគេ តត្ថិ"តិ ចត្តុំ, ឯចំ ភាគំ សឌ្ជយិស្ស ។ រាឌា តំ ជិស្វា "សចាហំ ឰមេសំ ភាគតោ ដ្ឋត្ថរិតរំ កាតុំ ត សក្ខិស្សាមិ, កិំ មេ ឌិចិតេតា"តិ ដ្ឋបាយំ ចិតេត្តេន្តោ តិបឌ្ជិ ។ អថ តំ មល្លិកា ខេជី ដ្ឋបសង្កមិត្វា, "កស្មា, មហារាឌ, ឯចំ តិបន្តោសិ, កេត តេ ឰត្រិយាតិ កិលត្តាតិ ចិយា"តិ បុច្ឆិ ។ រាឌា អាហ – "ត ភាគិ ត្វំ, ខេចិ, ឌាតាសី"តិ ។ "ត ឌាតាមិ, ខេចា"តិ ។ សោ តស្សា តមត្ថំ អារោចេសិ ។

អថ តំ មល្លិកា អាហ – "ខេច, មា ចិត្តយិ, កហំ តយា បថចិស្សរោ រាឌា ភាការេហិ បរាឌិយមាតោ ជិដ្ឋបុព្វោ ចា សុតបុព្វោ ចា, អហំ តេ ភាគំ សំចិឌហិស្សាមី"តិ ។ ឰតិស្ស អសទិសភាគំ សំចិឌហិតុកាមតាយ ឯចំ ចត្វា, មហារាឌ, សាលកល្យាណិបទេហិ បដ្ឋត្តំ កិក្ខុសតាតំ អត្តោ អាចដ្ឋេ តិសីឌតមណ្ឌបំ ការេហិ, សេសា ពហិអាចដ្ឋេ តិសីឌិស្សត្តិ ។ បញ្ចា សេតច្ឆត្តសតាតិ ការេហិ, តាតិ កហេត្វា បឞ្ចសតា ហត្ថី បដ្ឋត្តកិក្ខុសតាតំ មត្ថកេ ឆារយមាតា ឋស្សត្តិ ។ អដ្ឋ ចា គស ចា រត្តសុចណ្ណតាចាយោ ការេហិ, តា មណ្ឌបមឌ្ឍេ កចិស្សត្តិ ។ ឌ្វិត្តំ ឌ្វិត្តំ កិក្ខុតំ អត្តរេ ឯកេកា ខត្តិយធីតា តិសីឌិត្វា កត្ធេ បិសិស្សតិ, ឯកេកា ខត្តិយធីតា ធីឌតំ អាគាយ ខេដ្ឋ ខេដ្ឋ កិក្ខុ ធីឌយមាតា ឋស្សតិ, សេសា ខត្តិយធីតរោ បិសេ បិសេ កត្ធេ ហរិត្វា សុចណ្ណតាចាស្ស បក្ខិបិស្សត្តិ, តាស្ស ឯកច្ចា ខត្តិយធីតរោ តិលុប្បលកលាបេ កហេត្វា សុចណ្ណតាចាស្ស បក្ខិត្តកត្ធេ អាលោឡេត្វា ចាសំ កាហាបេស្សត្តិ ។ ភាការាតញ្ចេច ខត្តិយធីតរោ អត្ថិ, ត សេតច្ឆត្តាតិ, ត ហត្ថិតោ ច ។ ឰមេហិ ការណេហិ ភាការា បរាឌិស្សត្តិ, ឯចំ ករោហិ, មហារាឌាតិ ។ រាឌា "សាធុ, ខេចិ, កល្យាណំ តេ

ᨠᨳᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᨿ ᨠᨳᩥᨲᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᩔ ᨷᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨶᨷ᩠ᨷᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᩁᩣᨩᩣ ᨾᩃ᩠ᩃᩥᨠᩴ ᩋᩣᩉ – “ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᩑᨠᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨶᨷ᩠ᨷᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ, ᨴᩮᩅ, ᨷᨬ᩠ᨧ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᨲᩣᨶᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨴᩮᩅᩥ, ᩋᩅᩈᩮᩈᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩮᩣ, ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᩅ ᩅᩮᩁᨾ᩠ᨽᩅᩣᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨧᨱ᩠ᨯᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨴᩮᩅ, ᩋᩉᩴ ᩑᨠᩔ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩉᨲ᩠ᨳᩥᨷᩮᩣᨲᨠᩔ ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᨲ᩠ᨳ ᨶᩴ ᨮᨷᩮᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᨿ᩠ᨿᩔ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨾᩣᩃᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨷᩮᩣᨲᨠᩮᩣ ᩅᩣᩃᨵᩥᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩈᨲ᩠ᨳᩦᨶᩥ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨷᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᨶᩥᨾᩦᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ “ᩑᩅᩁᩪᨷᩔ ᨶᩣᨾ ᨧᨱ᩠ᨯᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩮᩣ ᩋᨿᨾᩣᨠᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨾᩮᩅ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨾᩩᨡᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩴᨥᩴ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨿᩴ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩣᨶᨣ᩠ᨣᩮ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩣ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᨾᩮᩅ ᨴᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨶ ᨴᩣᨶᩮ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᨶ ᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᩣᨵᩣᩁᨠᩮᩣ ᨷᩣᨴᨷᩦᨮᩥᨠᩣᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩋᨶᨣ᩠ᨥᩣᨶᩮᩅ᪨ ᨷᩩᨶ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨲᩴ “ᩋᩈᨴᩥᩈᨴᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩁ ᩈᨻ᩠ᨻᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩑᨠᩅᩣᩁᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅ, ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᩍᨲ᩠ᨳᩦᨿᩮᩅ ᩈᩴᩅᩥᨴᩉᨲᩥ᪨ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨷᨶ ᨠᩣᩊᩮᩣ ᨧ ᨩᩩᨱ᩠ᩉᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᨠᩣᩊᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩋᩉᩮᩣ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩔ ᨷᩁᩥᩉᩣᨶᩥ, ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩴ ᨡᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩍᨾᩮ ᩍᨾᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩉᩮᩣ ᨶᨭ᩠ᨮᩴ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨩᩩᨱ᩠ᩉᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩋᩉᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᩈᩩᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩁᩣᨩᨽᩣᩅᩮ ᩋᨮᩥᨲᩮᨶ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨴᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᩉᩴ ᨷᨶᩥᨴᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩉᩮᩣᨥᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᩋᩈᨠ᩠ᨡᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩈᩣᨴᩮᨲᩩᩴ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨧᩣᩁᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩣᨶᩣᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨠᩣᩊᩔ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨵᩣ ᨹᩃᩥᩔᨲᩥ, ᨩᩩᨱ᩠ᩉᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩊᩮ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨴᩥᨠᩴ ᨣᩣᨳᨾᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᩈᨶᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨾᩣᩃᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ – “ᨶ ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᨿᩦ”ᨲᩥ? “ᨶ ᨽᩣᨿᩥᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨾᩣᩃᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ , ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨾᩣᩃᩮᩣ ᨽᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩏᩈᨽᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩏᩈᨽᩣ ᨿᨳᩣ ᨾᨾ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨶ ᨽᩣᨿᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ᩏᩈᨽᩴ ᨷᩅᩁᩴ ᩅᩦᩁᩴ, ᨾᩉᩮᩈᩥᩴ ᩅᩥᨩᩥᨲᩣᩅᩥᨶᩴ;

ᩋᨶᩮᨩᩴ ᨶ᩠ᩉᩣᨲᨠᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨷ᪨ ᪄᪂᪂; ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪆᪅᪁);

ᩁᩣᨩᩣᨷᩥ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩑᩅᩁᩪᨷᩣᨿ ᨶᩣᨾ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩔ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᨾᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᩈᨶᩣ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨾᨿᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᨠᨲᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ , ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᨾᩮ ᨠᩩᨷᩥᨲᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᩋᩈᨴᩥᩈᨴᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ, ᨴᩣᨶᩣᨶᩩᩁᩪᨷᩴ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ

ឯតទវោច – "កិំ នុ ខោ មេ, ភន្តេ, ទាតព្ពយុត្តកំ ទានំ ន ទិន្នំ, ឧទាហុ ទានានុរូបំ កប្បិយកប្បំ អជានិត្វា អកប្បិយកប្បមេវ ទិន្ន"ន្តិ។ "កិមេតំ, មហារាជា"តិ? "ន មេ តុម្ហេហិ ទានានុច្ឆវិកា អនុមោទនា កតា"តិ? "មហារាជ, អនុច្ឆវិកមេវ តេ ទានំ ទិន្នំ។ ឯតញ្ហិ អសទិសទានំ នាម, ឯកស្ស ពុទ្ធស្ស ឯកវារមេវ សក្កា ទាតុំ, បុន ឯវរូបំ នាម ទានំ ទុទ្ទទ"ន្តិ។ "អថ កស្មា, ភន្តេ, មេ ទានានុរូបំ អនុមោទនំ ន ករិត្ថា"តិ? "បរិសាយ អសុទ្ធត្តា, មហារាជា"តិ។ "កោ នុ ខោ, ភន្តេ, បរិសាយ ទោសោ"តិ? អថស្ស សត្ថា ទ្វិន្នម្បិ អមច្ចានំ ចិត្តាចារំ អារោចេត្វា កាឡស្ស អនុកម្បំ បដិច្ច អនុមោទនាយ អកតភាវំ អាចិក្ខិ។ រាជា "សច្ចំ កិរ តេ, កាឡ, ឯវំ ចិន្តិត"ន្តិ បុច្ឆិត្វា "សច្ច"ន្តិ វុត្តេ "តវ សន្តកំ អគ្គហេត្វា មម បុត្តទារេហិ សទ្ធិំ មយិ អត្តនោ សន្តកំ ទេន្តេ តុយ្ហំ កា បីឡា។ គច្ឆ, ភោ, យំ តេ មយា ទិន្នំ, តំ ទិន្នមេវ ហោតុ, រដ្ឋតោ បន មេ និក្ខមា"តិ តំ រដ្ឋា នីហរិត្វា ជុណ្ហំ បក្កោសាបេត្វា "សច្ចំ កិរ តេ ឯវំ ចិន្តិត"ន្តិ បុច្ឆិត្វា "សច្ច"ន្តិ វុត្តេ, "សាធុ, មាតុល, បសន្នោស្មិ, ត្វំ មម បរិវារំ គហេត្វា មយា ទិន្ននិយាមេនេវ សត្ត ទិវសានិ ទានំ ទេហី"តិ សត្តាហំ រជ្ជំ និយ្យាទេត្វា សត្ថារំ អាហ – "បស្សថ, ភន្តេ, ពាលស្ស ករណំ, មយា ឯវំ ទិន្នទានេ បហារមទាសី"តិ។ សត្ថា "អាម, មហារាជ, ពាលា នាម បរស្ស ទានំ អនភិនន្ទិត្វា ទុគ្គតិបរាយណា ហោន្តិ, ធីរា បន បរេសម្បិ ទានំ អនុមោទិត្វា សគ្គបរាយណា ឯវ ហោន្តី"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៧៧។

"ន វេ កទរិយា ទេវលោកំ វជន្តិ, ពាលា ហវេ នប្បសំសន្តិ ទានំ;

ធីរោ ច ទានំ អនុមោទមានោ, តេនេវ សោ ហោតិ សុខី បរត្ថា"តិ។

តត្ថ កទរិយាតិ ថទ្ធមច្ឆរិនោ។ ពាលាតិ ឥធលោកបរលោកំ អជានកា។ ធីរោតិ បណ្ឌិតោ។ សុខី បរត្ថាតិ តេនេវ សោ ទានានុមោទនបុញ្ញេន បរលោកេ ទិព្ពសម្បត្តិំ អនុភវមានោ សុខី ហោតីតិ។

ទេសនាវសានេ ជុណ្ហោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តបរិសាយបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសិ, ជុណ្ហោបិ សោតាបន្នោ ហុត្វា សត្តាហំ រញ្ញោ ទិន្ននិយាមេនេវ ទានំ អទាសីតិ។

អសទិសទានវត្ថុ ទសមំ។

១១។ អនាថបិណ្ឌិកបុត្តកាលវត្ថុ

បថព្យា ឯករជ្ជេនាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កាលំ នាម អនាថបិណ្ឌិកស្ស បុត្តំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ តថារូបស្ស សទ្ធាសម្បន្នស្ស សេដ្ឋិនោ បុត្តោ ហុត្វា នេវ សត្ថុ សន្តិកំ គន្តុំ, ន គេហំ អាគតកាលេ ទដ្ឋុំ, ន ធម្មំ សោតុំ, ន សង្ឃស្ស វេយ្យាវច្ចំ កាតុំ ឥច្ឆតិ។ បិតរា “មា ឯវំ, តាត, ករី”តិ វុត្តោបិ តស្ស វចនំ ន សុណាតិ។ អថស្ស បិតា ចិន្តេសិ – “អយំ ឯវរូបំ ទិដ្ឋិំ គហេត្វា វិចរន្តោ អវីចិបរាយណោ ភវិស្សតិ, ន ខោ បនេតំ បតិរូបំ, យំ មយិ បស្សន្តេ មម បុត្តោ និរយំ គច្ឆេយ្យ។ ឥមស្មិំ ខោ បន លោកេ ធនទានេន អភិជ្ជនកសត្តោ នាម នត្ថិ, ធនេន នំ ភិន្ទិស្សាមី”តិ។ អថ នំ អាហ – “តាត, ឧបោសថិកោ ហុត្វា វិហារំ គន្ត្វា ធម្មំ សុត្វា ឯហិ, កហាបណសតំ តេ ទស្សាមី”តិ។ ទស្សថ, តាតាតិ។ ទស្សាមិ, បុត្តាតិ។ សោ យាវតតិយំ បដិញ្ញំ គហេត្វា ឧបោសថិកោ ហុត្វា វិហារំ អគមាសិ។ ធម្មស្សវនេន បនស្ស កិច្ចំ នត្ថិ, យថាផាសុកដ្ឋានេ សយិត្វា បាតោវ គេហំ អគមាសិ។ អថស្ស បិតា “បុត្តោ មេ ឧបោសថិកោ អហោសិ, សីឃមស្ស យាគុអាទីនិ អាហរថា”តិ វត្វា ទាបេសិ។ សោ “កហាបណេ អគ្គហេត្វា ន ភុញ្ជិស្សាមី”តិ អាហដាហដំ បដិក្ខិបិ។ អថស្ស បិតា បីឡំ អសហន្តោ កហាបណភណ្ឌិកំ ទាបេសិ។ សោ តំ ហត្ថេន គហេត្វាវ អាហារំ បរិភុញ្ជិ។

អថ នំ បុនទិវសេ សេដ្ឋិ, “តាត, កហាបណសហស្សំ តេ ទស្សាមិ, សត្ថុ បុរតោ ឋត្វា ឯកំ ធម្មបទំ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ បេសេសិ។ សោបិ វិហារំ គន្ត្វា សត្ថុ បុរតោ ឋត្វាវ ឯកមេវ បទំ ឧគ្គណ្ហិត្វា បលាយិតុកាមោ អហោសិ។ អថស្ស សត្ថា អសល្លក្ខណាការំ អកាសិ។ សោ តំ បទំ អសល្លក្ខេត្វា ឧបរិបទំ ឧគ្គណ្ហិស្សាមីតិ ឋត្វា អស្សោសិយេវ ។ ឧគ្គណ្ហិស្សាមីតិ សុណន្តោច កិរ សក្កច្ចំ សុណាតិ នាម។ ឯវំ សុណន្តានំ ធម្មោ សោតាបត្តិមគ្គាទយោ ទេតិ។ សោបិ ឧគ្គណ្ហិស្សាមីតិ សុណាតិ, សត្ថាបិស្ស អសល្លក្ខណាការំ ករោតិ។ សោ “ឧបរិបទំ ឧគ្គណ្ហិស្សាមី”តិ ឋត្វា សុណន្តោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ។

សោ បុនទិវសេ ពុទ្ធប្បមុខេន ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំយេវ សាវត្ថិំ បាវិសិ។ មហាសេដ្ឋិ តំ ទិស្វា “អជ្ជ មម បុត្តស្ស អាការោ រុច្ចតី”តិ ចិន្តេសិ។ តស្សាបិ ឯតទហោសិ – “អហោ វត មេ បិតា អជ្ជ សត្ថុ សន្តិកេ កហាបណេ ន ទទេយ្យ, កហាបណការណា មយ្ហំ ឧបោសថិកភាវំ បដិច្ឆាទេយ្យា”តិ។ សត្ថា បនស្ស ហិយ្យោវ កហាបណស្ស ការណា ឧបោសថិកភាវំ អញ្ញាសិ។ មហាសេដ្ឋិ, ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស យាគុំ ទាបេត្វា បុត្តស្សាបិ ទាបេសិ។ សោ និសីទិត្វា តុណ្ហីភូតោវ យាគុំ បិវិ, ខាទនីយំ ខាទិ, ភត្តំ ភុញ្ជិ។ មហាសេដ្ឋិ សត្ថុ ភត្តកិច្ចាវសានេ បុត្តស្ស បុរតោ សហស្សភណ្ឌិកំ ឋបាបេត្វា, “តាត, មយា តេ ‘សហស្សំ ទស្សាមី’តិ វត្វា ឧបោសថំ សមាទាបេត្វា វិហារំ បហិតោ។ ឥទំ តេ សហស្ស”ន្តិ អាហ។ សោ សត្ថុ បុរតោ កហាបណេ ទិយ្យមានេ ទិស្វា លជ្ជន្តោ “អលំ មេ កហាបណេហី”តិ វត្វា, “គណ្ហ តាតា”តិ វុច្ចមានោបិ ន គណ្ហិ។ អថស្ស បិតា សត្ថារំ វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, អជ្ជ មេ បុត្តស្ស អាការោ រុច្ចតី”តិ វត្វា “កិំ, មហាសេដ្ឋី”តិ វុត្តេ “មយា ឯស បុរិមទិវសេ ‘កហាបណសតំ តេ ទស្សាមី’តិ វត្វា វិហារំ បេសិតោ។ បុនទិវសេ កហាបណេ អគ្គហេត្វា ភុញ្ជិតុំ ន ឥច្ឆិ, អជ្ជ បន ទិយ្យមានេបិ កហាបណេ ន ឥច្ឆតី”តិ អាហ។ សត្ថា “អាម, មហាសេដ្ឋិ, អជ្ជ តវ បុត្តស្ស ចក្កវត្តិសម្បត្តិតោបិ ទេវលោកព្រហ្មលោកសម្បត្តីហិបិ សោតាបត្តិផលមេវ វរ”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៧៨។

“បថព្យា ឯករជ្ជេន, សគ្គស្ស គមនេន វា;

សព្ពលោកាធិបច្ចេន, សោតាបត្តិផលំ វរំ”ន្តិ។

តត្ថ បថព្យា ឯករជ្ជេនាតិ ចក្កវត្តិរជ្ជេន។ សគ្គស្ស គមនេន វាតិ ឆព្ពីសតិវិធស្ស សគ្គស្ស អធិគមនេន។ សព្ពលោកាធិបច្ចេនាតិ ន ឯកស្មិំ ឯត្តកេ លោកេ នាគសុបណ្ណវេមានិកបេតេហិ សទ្ធិំ, សព្ពស្មិំ លោកេ អាធិបច្ចេន។ សោតាបត្តិផលំ វរន្តិ យស្មា ឯត្តកេ ឋានេ រជ្ជំ ការេត្វាបិ និរយាទីហិ អមុត្តោវ ហោតិ, សោតាបន្នោ បន បិហិតាបាយទ្វារោ ហុត្វា សព្ពទុព្ពលោបិ អដ្ឋមេ ភវេ ន និព្ពត្តតិ, តស្មា សោតាបត្តិផលមេវ វរំ ឧត្តមន្តិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

អនាថបិណ្ឌិកបុត្តកាលវត្ថុ ឯកាទសមំ។

លោកវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

តេរសមោ វគ្គោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៣៍ ញ្ដចេក្កា

១៍ យារឌឹតរចត្ទ

ឃស្សខិតត្តិ ព្ថាយំ ឆយុេងេសត់ សត្វា ទៅឌិយេល្ដ ចិហរេត្វា យារឌឹតរោ អារេគ្ហ កេឆសិ៍ ងេសត់ បត សាចត្វិឃំ សយ្ដ្ធារេបត្វា បុត ក្សុរេដ្ឋ យាកល្ហិឃ(ព្រាហ្វណស្ស កេឆសិ៍

ក្សុរេដ្ឋ កិរ យាកល្ហិឃ(ព្រាហ្វណស្ស ឌឹតា យាកល្ហិឃារេឃច តាយ អេហាសិ ក្ខត្តយេទ្ធបឆរា៍ ព់ បត្វឃយាភា អេភត(ព្រាហ្វណយហារាលិ រេចច លត្តិឃយហារាលិ ច "ឌឹតរ៉ េតា េងត្វ"តិ យាកល្ហិឃស្ស បហិលិស្ុ៍ េសាបិ "ត ត្យេឃេ្យឃំយ្យាឌឹត្យ អត្ថ្ឆចិកា"តិ សេត្ថា បជិក្លិបេពច៍ អេឆកឌិចសំ សត្វា បង្ទសសេយេឃ េលិកំ េចាេលិេកេត្វា អត្តេតា ពោណខាលស្ស អេត្តា បចិដ្ឋ យាកល្ហិឃ(ព្រាហ្វណំ ឌិស្វា "កិ ត្យ េលា កចិស្សតឹ"តិ ក្ខបឆារេតេត្វា (ព្រាហ្វណស្ស ច (ព្រាហ្វណិឃា ច តិល្ហិ យក្កបលិត់ ក្ខបតិស្សឃំ អេក្ខស៍ (ព្រាហ្វេណាបិ ពាហិកាេយ តិពាង្គ អក្កិ បទិចរតិ៍ សត្វា បិេពាច បត្តឌឹចរយាគាឃ ព់ ផាត់ អកយាសិ៍ (ព្រាហ្វេណា សត្ទ ទ្ធបសិទិ ឌ្ឋេលិេកេត្វា "ព្ថាយិ្វ េលិេក ព្ថាយិភា សឌិេសា បុទិេសា តាយ តត្វិ, អឃំ យឃំ្យាឌឹត្យ អត្ថ្ឆចិេកា, ព្ថាយស្ស េយ ឌឹតរ៉ ងស្សាយា"តិ ចិេត្តត្វា សត្វារ៉ អាហ – "សយណ, យយ ឲកា ឌឹតា អត្វិ, អហំ តស្សា អត្ថ្ឆចិកំ បុទិសំ អបស្សេត្វា ព់ ត កស្សចិ អងាសិ, ត្វំ បតស្សា អត្ថ្ឆចិេកា, អហំ េត ឌឹតរ៉ បិងបទិចាទិកំ កត្វា ងាត្យកាេយា, ឃាច ត់ អារេតយិ, តាច ព្ថាេឆច តិដ្ឋាហឹ"តិ៍ សត្វា តស្ស កធំ ស្ុត្វា េតច អកិតត្ថិ, ត បជិេក្កាសិ៍

(ព្រាហ្វេណាបិ េកហំ កត្វា (ព្រាហ្វណិំ អាហ – "េភាតិ, អជ្ជ េយ ឌឹត្យ អត្ថ្ឆចិេកា បុទិេសា ឌិេដ្ឋា, តស្ស ត់ ងស្សាយា"តិ ឌឹតរ៉ អលង្ការាេបត្វា អាគាឃ (ព្រាហ្វណិឃា សទ្ធិ ព់ ផាត់ អកយាសិ៍ យហាជេតាបិ ក្សត្វហលខារេតា តិក្លយិ៍ សត្វា (ព្រាហ្វេណាត ចុត្តដ្ឋារេត អដ្ឋត្វា តត្វ បងេចតិឃំ ងស្សត្វា អញ្ញាត្វិ ផាេត អដ្ឋាសិ៍ ញ្ដាត់ កិរ បងេចតិឃំ "ព្ថាង់ អសុេកា តាយ បស្សត្យ"តិ អឌិដ្ឋហិត្វា អក្កត្តដ្ឋារេតេឃច បញ្ញាឃតិ, េសសដ្ឋារេត ព់ បស្សេត្វា តាយ តត្វិ៍ (ព្រាហ្វេណា អត្តតា សទ្ធិ កច្ឆយាភាឃ (ព្រាហ្វណិឃា "កហំ េសា"តិ បុេដ្ឋា "ព្ថាយិ្វ ផាេត តិដ្ឋាហឹតិ ព់ អចច"ត្តិ ឌ្ឋេលិេកេត្វា បងចលញ្ជា ឌិស្វា "ព្ថាងេយស្ស បង"ត្តិ ងស្សសិ៍ សា លក្ខណយត្តក្សសលតាឃ "ត ព្ថាង់, (ព្រាហ្វណ, កាយេភាកិេតា បង"ត្តិ ចត្វា (ព្រាហ្វេណាត, "េភាតិ, ត្វំ ក្ខងកបាតិបិយ្យ្សុស្ុយារ៉ បស្សសិ, យឃា េសា សយេណា ឌិេដ្ឋា 'ឌឹតរ៉ េត ងស្សាយឹ'តិ ចុេត្វា, េតតាបិ អឌិចាសិត"ត្តិ ចុេត្វ, "(ព្រាហ្វណ, កិញ្ចាបិ ត្វំ ឲចំ ចេងសិ, ព្ថាង់ បត តិក្កិេលសេស្សច បង"ត្តិ ចត្វា ព្ថាយំ កាឆយាហ –

"រត្តស្ស ហិ ក្ខក្កុដិកំ បង់ កេច,

ងុដ្ឋស្ស េហាតិ សហសាត្យបីឡ្តតំ;

មូឡ្ហស្ស ហោតិ អវកឌ្ឍិតំ បទំ,

វិវដ្ដច្ឆទស្ស ឥទមីទិសំ បទ”ន្តិ។ (វិសុទ្ធិ. ១.៣៥; អ. និ. អដ្ឋ. ១.១.២៦០-២៦១; ធ. ប. អដ្ឋ. ១.សាមាវតីវត្ថុ);

អថ នំ ព្រាហ្មណោ, “ភោតិ, មា វិរវិ, តុណ្ហីភូតាវ ហោហី”តិ កឌ្ឍេត្វា សត្ថារំ ទិស្វា “អយំ សោ បុរិសោ”តិ តស្សា ទស្សេត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា, “សមណ, ធីតរំ តេ ទស្សាមី”តិ អាហ។ សត្ថា “ន មេ តាយ ធីតាយ អត្ថោ”តិ អវត្វា, “ព្រាហ្មណ, ឯកំ តេ ការណំ កថេស្សាមិ, សុណិស្សសី”តិ វត្វា “កថេហិ, ភោ សមណ, សុណិស្សាមី”តិ វុត្តេ អភិនិក្ខមនតោ បដ្ឋាយ អតីតំ អាហរិត្វា ទស្សេសិ។

តត្រាយំ សង្ខេបកថា – មហាសត្តោ រជ្ជសិរឹ បហាយ កណ្ឌកំ អារុយ្ហ ឆន្នសហាយោ អភិនិក្ខមន្តោ នគរទ្វារេ ឋិតេន មារេន “សិទ្ធត្ថ, និវត្ត, ឥតោ តេ សត្តមេ ទិវសេ ចក្ករតនំ បាតុភវិស្សតី”តិ វុត្តេ, “អហម្បេតំ, មារ, ជានាមិ, ន មេ តេនត្ថោ”តិ អាហ។ អថ កិមត្ថាយ និក្ខមសីតិ? សព្ពញ្ញុតញ្ញាណត្ថាយាតិ។ “តេន ហិ សចេ អជ្ជតោ បដ្ឋាយ កាមវិតក្កាទីនំ ឯកម្បិ វិតក្កំ វិតក្កេស្សសិ, ជានិស្សាមិ តេ កត្តព្ព”ន្តិ អាហ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ ឱតារាបេក្ខោ សត្ត វស្សានិ មហាសត្តំ អនុពន្ធិ។

សត្ថាបិ ឆព្វស្សានិ ទុក្ករការិកំ ចរិត្វា បច្ចត្តបុរិសការំ និស្សាយ ពោធិមូលេ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ បដិវិជ្ឈិត្វា វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទយមានោ អជបាលនិគ្រោធមូលេ និសីទិ។ តស្មិំ សមយេ មារោ “អហំ ឯត្តកំ កាលំ អនុពន្ធិត្វា ឱតារាបេក្ខោបិ ឥមស្ស កិញ្ចិ ខលិតំ នាទ្ទសំ, អតិក្កន្តោ ឥទានិ ឯស មម វិសយ”ន្តិ ទោមនស្សប្បត្តោ មហាមគ្គេ និសីទិ។ អថស្ស តណ្ហា អរតិ រគាតិ ឥមា តិស្សោ ធីតរោ “បិតា នោ ន បញ្ញាយតិ, កហំ នុ ខោ ឯតរហី”តិ ឱលោកយមានា តំ តថា និសិន្នំ ទិស្វា ឧបសង្កមិត្វា “កស្មា, តាត, ទុក្ខី ទុម្មនោសី”តិ បុច្ឆិំសុ។ សោ តាសំ តមត្ថំ អារោចេសិ។ អថ នំ តា អាហំសុ – “តាត, មា ចិន្តយិ, មយំ តំ អត្តនោ វសេ កត្វា អានេស្សាមា”តិ។ “ន សក្កា អម្មា, ឯស កេនចិ វសេ កាតុ”ន្តិ។ “តាត, មយំ ឥត្ថិយោ នាម ឥទានេវ តំ រាគបាសាទីហិ ពន្ធិត្វា អានេស្សាម, តុម្ហេ មា ចិន្តយិត្ថា”តិ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា “បាទេ តេ, សមណ, បរិចារេមា”តិ អាហំសុ។ សត្ថា នេវ តាសំ វចនំ មនសាកាសិ, ន អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា ឱលោកេសិ។

បុន មារធីតរោ “ឧច្ចាវចា ខោ បុរិសានំ អធិប្បាយា, កេសញ្ចិ កុមារិកាសុ បេមំ ហោតិ, កេសញ្ចិ បឋមវយេ ឋិតាសុ, កេសញ្ចិ មជ្ឈិមវយេ ឋិតាសុ, កេសញ្ចិ បច្ឆិមវយេ ឋិតាសុ, នានប្បការេហិ តំ បលោភេស្សាមា”តិ ឯកេកា កុមារិកវណ្ណាទិវសេន សតំ សតំ អត្តភាវេ អភិនិម្មិនិត្វា កុមារិយោ, អវិជាតា, សកិំ វិជាតា, ទុវិជាតា, មជ្ឈិមិត្ថិយោ, មហល្លិកិត្ថិយោ ច ហុត្វា ឆក្ខត្តុំ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា “បាទេ តេ, សមណ, បរិចារេមា”តិ អាហំសុ។ តម្បិ ភគវា ន មនសាកាសិ យថា តំ អនុត្តរេ ឧបធិសង្ខយេ វិមុត្តោតិ។ អថ សត្ថា ឯត្តកេនបិ តា អនុគច្ឆន្តិយោ “អបេថ, កិំ ទិស្វា ឯវំ វាយមថ, ឯវរូបំ នាម វីតរាគានំ បុរតោ កាតុំ ន វដ្ដតិ។ តថាគតស្ស បន រាគាទយោ បហីនា។ កេន តំ ការណេន អត្តនោ វសំ នេស្សថា”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

໑໗໙.

“ຍສ຺ສ ຊິຕໍ ນາວຊີຍຕິ,

ຊິຕໍ ຍສ຺ສ ໂນຍາຕິ ໂກຈິ ໂລເກ;

ຕໍ ພຸທ຺ຘມນນ຺ຕໂຄຈຣໍ,

ອປທໍ ເກນ ປເທນ ເນສ຺ສຖ.

໑໘໐.

“ຍສ຺ສ ຊາລິນີ ວິສຕ຺ຕິກາ,

ຕຓ຺ຫາ ນຕ຺ຖິ ກຸຫິຎ຺ຈິ ເນຕເວ;

ຕໍ ພຸທ຺ຘມນນ຺ຕໂຄຈຣໍ,

ອປທໍ ເກນ ປເທນ ເນສ຺ສຖາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍສ຺ສ ຊິຕໍ ນາວຊີຍຕີຕິ ຍສ຺ສ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສ ເຕນ ເຕນ ມເຄ຺ຄນ ຊິຕໍ ຣາຄາທິກິເລສຊາຕໍ ປຸນ ອສມຸທາຈຣຓໂຕ ນາວຊີຍຕິ, ທຸຊ຺ຊິຕໍ ນາມ ນ ໂຫຕິ. ໂນຍາຕີຕິ ນ ອນ຺ວຍາຕິ, ຍສ຺ສ ຊິຕໍ ກິເລສຊາຕໍ ຣາຄາທີສຸ ໂກຈິ ເອໂກ ກິເລໂສປິ ໂລເກ ປຈ຺ຉໂຕ ຈຕ຺ຖິ ນາມ ນ ໂຫຕິ, ນານຸພນ຺ຘຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອນນ຺ຕໂຄຈຣນ຺ຕິ ອນນ຺ຕາຣມ຺ມຓສ຺ສ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓສ຺ສ ວເສນ ອປຣິຍນ຺ຕໂຄຈຣໍ. ເກນ ປເທນາຕິ ຍສ຺ສ ຫິ ຣາຄປທາທີສຸ ເອກປທມ຺ປິ ອຕ຺ຖິ, ຕໍ ຕຸມ຺ເຫ ເຕນ ປເທນ ເນສ຺ສຖ. ພຸທ຺ຘສ຺ສ ປນ ເອກປທມ຺ປິ ນຕ຺ຖິ, ຕໍ ອປທໍ ພຸທ຺ຘ໌ ຕຸມ຺ເຫ ເກນ ປເທນ ເນສ຺ສຖ.

ທຸຕິຍຄາຖາຍ ຕຓ຺ຫາ ນາເມສາ ສໍສິພ຺ພິຕປຣິໂຍນທ຺ຘຏ຺ເຐນ ຊາລມສ຺ສາ ອຕ຺ຖີຕິປິ ຊາລກາຣິກາຕິປິ ຊາລູປມາຕິປິ ຊາລິນີ. ຣູປາທີສຸ ອາຣມ຺ມເຓສຸ ວິສຕ຺ຕາຍ ວິສຕ຺ຕມຕາຍ ວິສາຫຣຕາຍ ວິສປຸປ຺ຜຕາຍ ວິສຜລຕາຍ ວິສປຣິໂພຄຕາຍ ວິສຕ຺ຕິກາ. ສາ ເອວຣູປາ ຕຓ຺ຫາ ຍສ຺ສ ກຸຫິຎ຺ຈິ ຠເວ ເນຕຸໍ ນຕ຺ຖິ, ຕໍ ຕຸມ຺ເຫ ອປທໍ ພຸທ຺ຘ໌ ເກນ ປເທນ ເນສ຺ສຖາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩣᩁᨵᩦᨲᩁᩮᩣᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨾᩣᨣᨶ᩠ᨴᩥᨿ, ᩋᩉᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩍᨾᩣ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨾᩣᩁᨵᩦᨲᩁᩮᩣ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩴ ᩈᩮᨾ᩠ᩉᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨸᩃᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩈᨴᩥᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ, ᨲᨴᩣᨸᩥ ᨾᩮᨳᩩᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨶᩣᩉᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨲᩅ ᨵᩦᨲᩩ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩣᨠᩣᩁᨠᩩᨱᨸᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨻᩉᩥᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩈᩩᨧᩥᨥᨭᩮᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᩉᩥ ᨾᨾ ᨸᩣᨴᩮᩣ ᩋᩈᩩᨧᩥᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᩏᨾ᩠ᨾᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᨳᩣᨸᩥᩔᩣ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩋᩉᩴ ᨸᩣᨴᩮ ᨶ ᨹᩩᩈᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᨲᨱ᩠ᩉᩴ ᩋᩁᨲᩥᩴ ᩁᨣᨬ᩠ᨧ,

ᨶᩣᩉᩮᩣᩈᩥ ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨸᩥ ᨾᩮᨳᩩᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ;

ᨠᩥᨾᩮᩅᩥᨴᩴ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨠᩁᩦᩈᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ,

ᨸᩣᨴᩣᨸᩥ ᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨹᩩᩈᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩍᨧ᩠ᨨᩮ”ᨲᩥ᪨ (ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪘᪔᪑; ᨾᩉᩣᨶᩥ᪨ ᪗᪐);

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨩᨿᨾ᩠ᨸᨲᩥᨠᩣ ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᨾᩣᩁᨵᩦᨲᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᨮᨾᩴ᪨

᪒᪨ ᨴᩮᩅᩮᩣᩁᩮᩣᩉᨱᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨿᩮ ᨫᩣᨶᨸᩈᩩᨲᩣ ᨵᩦᩁᩣᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᩔᨶᨣᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨻᩉᩪ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩮ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨸᨶ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨾᨿᩮ ᩁᩣᨩᨣᩉᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᩁᩥᩔᨿᨾᩮᩣᨧᨶᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨸᨾᩣᨴᩮᨶ ᨣᩊᩥᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᨽᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨧ ᨩᩣᩃᨠᩁᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨿ ᩏᨴᨠᨠᩦᩊᩴ ᨠᩦᩊᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᨧᨶ᩠ᨴᨶᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨿ ᩏᨸᩁᩥᨲᩦᩁᩮ ᨩᩣᨲᩮᩣ ᨣᨦ᩠ᨣᩮᩣᨴᨠᩮᨶ ᨵᩮᩣᨲᨾᩪᩃᩮᩣ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᩈᩣᨱᩮᩈᩩ ᩈᩴᨥᨭ᩠ᨭᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᩥᩁᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩑᨠᩣ ᨥᨭᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣ ᨥᨭᩥᨠᩣ ᨸᩣᩈᩣᨱᩮᩉᩥ ᨥᩴᩈᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᩏᨴᨠᩪᨾᩦᩉᩥ ᨸᩮᩣᨳᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᨾᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩅᩩᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩣ ᩈᩮᩅᩣᩃᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨶᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨩᩣᩃᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᩥ᪨ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ “ᨠᩥᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨥᨭᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩣᩈᩥᨠᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᨲᨧ᩠ᨨᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᩋᩃᨲ᩠ᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᨧᨶ᩠ᨴᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥ᪨ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᨶ ᨶᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨶ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨵᩣᨲᩩᨠᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨣᩮᩉᩮ ᩁᨲ᩠ᨲᨧᨶ᩠ᨴᨶᩴ ᨻᩉᩩ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – “ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ

‘ຍໍ ອຣຫນ຺ຕາ ຍໍ ອຣຫນ຺ຕາ’ຕິ ວຕ຺ຕາໂຣ ພຫູ, ອຫໍ ປນ ອຣຫນ຺ຕມ຺ປິ ນ ປສ຺ສາມິ. ເຄເຫ ພມໍ ໂຍເຊຕ຺ວາ ປຕ຺ຕໍ ລິຂາເປຕ຺ວາ ສິກ຺ກາຍ ຐເປຕ຺ວາ ເວຬຸປຣມ຺ປຣາຍ ສຏ຺ຐິຫຕ຺ຖມຕ຺ເຕ ອາກາເສ ໂອລມ຺ພາເປຕ຺ວາ ‘ສເຈ ອຣຫາ ອຕ຺ຖິ, ອິມໍ ອາກາເສນາຄນ຺ຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫາຕູ’ຕິ ວກ຺ຂາມິ. ໂຍ ຕໍ ຄຓ຺ຫິສ຺ສຕິ, ຕໍ ສປຸຕ຺ຕທາໂຣ ສຣຓໍ ຄມິສ຺ສາມີ”ຕິ. ໂສ ຈິນ຺ຕິຕນິຍາເມເນວ ປຕ຺ຕໍ ລິຂາເປຕ຺ວາ ເວຬຸປຣມ຺ປຣາຍ ອຸສ຺ສາເປຕ຺ວາ “ໂຍ ອິມສ຺ມິໍ ໂລເກ ອຣຫາ, ໂສ ອາກາເສນາຄນ຺ຕ຺ວາ ອິມໍ ປຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫາຕູ”ຕິ ອາຫ.

ຉ ສຕ຺ຖາໂຣ “ອມ຺ຫາກໍ ເອສ ອນຸຈ຺ຉວິໂກ, ອມ຺ຫາກເມວ ນໍ ເທຫີ”ຕິ ວທິໍສຸ. ໂສ “ອາກາເສນາຄນ຺ຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫຖາ”ຕິ ອາຫ. ອຖ ຉຏ຺ເຐ ທິວເສ ນິຄຓ຺ໂຐ ນາຏປຸຕ຺ໂຕ ອນ຺ເຕວາສິເກ ເປເສສິ – “ຄຈ຺ຉ, ເສຏ຺ຐິໍ ເອວໍ ວເທຖ – ‘ອມ຺ຫາກໍ ອາຈຣິຍສ຺ເສວ ອນຸຈ຺ຉວິໂກຍໍ, ມາ ອປ຺ປມຕ຺ຕກສ຺ສ ກາຣຓາ ອາກາເສນາຄມນໍ ກຣິ, ເທຫິ ກິຣ ເມ ຕໍ ປຕ຺ຕ’”ນ຺ຕິ. ເຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເສຏ຺ຐິໍ ຕຖາ ວທິໍສຸ. ເສຏ຺ຐິ “ອາກາເສນາຄນ຺ຕ຺ວາ ຄເຫຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖວ ຄຓ຺ຫາຕູ”ຕິ ອາຫ. ນາຏປຸຕ຺ໂຕ ສຍໍ ຄນ຺ຕຸກາໂມ ອນ຺ເຕວາສິການໍ ສຎ຺ຎໍ ອທາສິ – “ອຫໍ ເອກໍ ຫຕ຺ຖຎ຺ຈ ປາທຎ຺ຈ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອຸປ຺ປຕິຕຸກາໂມ ວິຍ ພວິສ຺ສາມິ, ຕຸມ຺ເຫ ມໍ, ‘ອາຈຣິຍ, ກິໍ ກໂຣຖ, ທາຣຸມຍປຕ຺ຕສ຺ສ ກາຣຓາ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນໍ ອຣຫຕ຺ຕຄຸຓໍ ມຫາຊນສ຺ສ ມາ ທສ຺ສຍິຕ຺ຖາ’ຕິ ວຕ຺ວາ ມໍ ຫຕ຺ເຖສຸ ຈ ປາເທສຸ ຈ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກຑ຺ຒນ຺ຕາ ພູມິຍໍ ປາເຕຍ຺ຍາຖາ”ຕິ. ໂສ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເສຏ຺ຐິໍ ອາຫ, “ມຫາເສຏ຺ຐິ, ມຍ຺ຫມຍໍ ປຕ຺ໂຕ ອນຸຈ຺ຉວິໂກ, ອຎ຺ເຎສໍ ນານຸຈ຺ຉວິໂກ, ມາ ເຕ ອປ຺ປມຕ຺ຕກສ຺ສ ກາຣຓາ ມມ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕນໍ ຣຸຈ຺ຈິຕ຺ຖ, ເທຫິ ເມ ປຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ. ພນ຺ເຕ, ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາວ ຄຓ຺ຫຖາຕິ. ຕໂຕ ນາຏປຸຕ຺ໂຕ “ເຕນ ຫິ ອເປຖ ອເປຖາ”ຕິ ອນ຺ເຕວາສິເກ ອປເນຕ຺ວາ “ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິສ຺ສາມີ”ຕິ ເອກໍ ຫຕ຺ຖຎ຺ຈ ປາທຎ຺ຈ ອຸກ຺ຂິປິ. ອຖ ນໍ ອນ຺ເຕວາສິກາ, “ອາຈຣິຍ, ກິໍ ນາເມຕໍ ກໂຣຖ, ຉວສ຺ສ ລາມກສ຺ສ ທາຣຸມຍປຕ຺ຕສ຺ສ ກາຣຓາ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນຄຸເຓນ ມຫາຊນສ຺ສ ທສ຺ສິເຕນ ໂກ ອຕ຺ໂຖ”ຕິ ຕໍ ຫຕ຺ຖປາເທສຸ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກຑ຺ຒິຕ຺ວາ ພູມິຍໍ ປາເຕສຸໍ. ໂສ ເສຏ຺ຐິໍ ອາຫ – “ມຫາເສຏ຺ຐິ, ອິເມ ອຸປ຺ປຕິຕຸໍ ນ ເທນ຺ຕິ, ເທຫິ ເມ ປຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ. ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫຖ, ພນ຺ເຕຕິ. ເອວໍ ຕິຕ຺ຖິຍາ ຉ ທິວສານິ ວາຍມິຕ຺ວາປິ ຕໍ ປຕ຺ຕໍ ນ ລພິໍສຸເຍວ.

ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ອາຍສ຺ມໂຕ ມຫາໂມຄ຺ຄລ຺ລານສ຺ສ ຈ ອາຍສ຺ມໂຕ ປິຓ຺ໂຑລພາຣທ຺ວາຊສ຺ສ ຈ “ຣາຊຄເຫ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣິສ຺ສາມາ”ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ປິຏ຺ຐິປາສາເຓ ຐຕ຺ວາ ຈີວຣໍ ປາຣຸປນກາເລ ທຸຕ຺ຕກາ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ “ອມ຺ໂພ, ປຸພ຺ເພ ຉ ສຕ຺ຖາໂຣ ‘ມຍໍ ອຣຫນ຺ຕມ຺ຫາ’ຕິ ວິຈຣິໍສຸ, ຣາຊຄຫເສຏ຺ຐິໂນ ປນ ອຊ຺ຊ ສຕ຺ຕໂມ ທິວໂສ ປຕ຺ຕໍ ອຸສ຺ສາເປຕ຺ວາ ‘ສເຈ ອຣຫາ ອຕ຺ຖິ, ອາກາເສນາຄນ຺ຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫາຕູ’ຕິ ວທນ຺ຕສ຺ສ, ເອໂກປິ ‘ອຫໍ ອຣຫາ’ຕິ ອາກາເສນ ອຸປ຺ປຕນ຺ໂຕ ນຕ຺ຖິ. ອຊ຺ຊ ໂນ ໂລເກ ອຣຫນ຺ຕານໍ ນຕ຺ຖິພາໂວ ຎາໂຕ”ຕິ. ຕໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ອາຍສ຺ມາ ມຫາໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ປິຓ຺ໂຑລພາຣທ຺ວາຊໍ ອາຫ – “ສຸຕໍ ເຕ, ອາວຸໂສ ພາຣທ຺ວາຊ, ອິເມສໍ ວຈນໍ, ອິເມ ສາສນໍ ປຣິຄຓ຺ຫນ຺ຕາ ວິຍ ວທນ຺ຕິ. ຕ຺ວຎ຺ຈ ມຫິທ຺ທິໂກ ມຫານຸພາໂວ, ຄຈ຺ຉ ຕໍ ປຕ຺ຕໍ ອາກາເສນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫາຫີ”ຕິ. ອາວຸໂສ ມຫາໂມຄ຺ຄລ຺ລານ, ຕ຺ວໍ ອິທ຺ທິມນ຺ຕານໍ ອຄ຺ໂຄ, ຕ຺ວໍ ເອຕໍ ຄຓ຺ຫາຫິ, ຕຍິ ປນ ອຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ເຕ ອຫໍ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມີຕິ. “ຄຓ຺ຫາວຸໂສ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ອາຍສ຺ມາ ປິຓ຺ໂຑລພາຣທ຺ວາໂຊ ອພິຎ຺ຎາປາທກໍ ຈຕຸຕ຺ຖຊ຺ຌານໍ ສມາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ວຸຏ຺ຐາຍ ຕິຄາວຸຕໍ ປິຏ຺ຐິປາສາຓໍ ປາທນ຺ເຕນ ປຏິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ຕູລປິຈຸ ວິຍ ອາກາເສ ອຸຏ຺ຐາເປຕ຺ວາ ຣາຊຄຫນຄຣສ຺ສ ອຸປຣິ ສຕ຺ຕກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ອນຸປຣິຍາຍິ. ໂສ ຕິຄາວຸຕປ຺ປມາຓສ຺ສ ນຄຣສ຺ສ ປິທານໍ ວິຍ ປຎ຺ຎາຍິ. ນຄຣວາສິໂນ “ປາສາໂຓ ໂນ ອວຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫາຕີ”ຕິ ພີຕາ ສຸປ຺ປາທີນິ ມຕ຺ຖເກ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ນິລີຍິໍສຸ. ສຕ຺ຕເມ ວາເຣ ເຖໂຣ ປິຏ຺ຐິປາສາຓໍ ພິນ຺ທິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍ ທສ຺ເສສິ. ມຫາຊໂນ ເຖຣໍ ທິສ຺ວາ, “ພນ຺ເຕ ປິຓ຺ໂຑລພາຣທ຺ວາຊ, ຕວ ປາສາຓໍ ທຬ຺ຫໍ ກຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫາຫິ, ມາ ໂນ ສພ຺ເພ ນາສຍີ”ຕິ. ເຖໂຣ ປາສາຓໍ ປາທນ຺ເຕນ ຂິປິຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິ. ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຍຖາຐາເນເຍວ ປຕິຏ຺ຐາສິ. ເຖໂຣ ເສຏ຺ຐິສ຺ສ ເຄຫມຕ຺ຖເກ ອຏ຺ຐາສິ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ເສຏ຺ຐິ ອຸເຣນ ນິປຊ຺ຊິຕ຺ວາ “ໂອຕຣຖ ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ

អាកាសតោ ឱតិណ្ណំ ថេរំ និសីទាបេត្វា បត្តំ ឱតារាបេត្វា ចតុមធុរបុណ្ណំ កត្វា ថេរស្ស អទាសិ។ ថេរោ បត្តំ គហេត្វា វិហារាភិមុខោ បាយាសិ។ អថស្ស យេ អរញ្ញគតា ច សុញ្ញាគារគតា ច តំ បាដិហារិយំ នាទ្ទសំសុ។ តេ សន្និបតិត្វា, “ភន្តេ, អម្ហាកម្បិ បាដិហារិយំ ទស្សេហី”តិ ថេរំ អនុពន្ធិំសុ។ សោ តេសំ តេសំ បាដិហារិយំ ទស្សេត្វា វិហារំ អគមាសិ។

សត្ថា តំ អនុពន្ធិត្វា ឧន្នាទេន្តស្ស មហាជនស្ស សទ្ទំ សុត្វា, “អានន្ទ, កស្សេសោ សទ្ទោ”តិ បុច្ឆិត្វា, “ភន្តេ, បិណ្ឌោលភារទ្វាជេន អាកាសំ ឧប្បតិត្វា ចន្ទនបត្តោ គហិតោ, តស្ស សន្តិកេ ឯសោ សទ្ទោ”តិ សុត្វា ភារទ្វាជំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ តយា ឯវំ កត”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ, “កស្មា តេ, ភារទ្វាជ, ឯវំ កត”ន្តិ ថេរំ គរហិត្វា តំ បត្តំ ខណ្ឌាខណ្ឌំ ភេទាបេត្វា ភិក្ខូនំ អញ្ជនបិសនត្ថាយ ទាបេត្វា បាដិហារិយស្ស អករណត្ថាយ សាវកានំ សិក្ខាបទំ (ចូឡវ. ២៥២) បញ្ញាបេសិ។

តិត្ថិយា “សមណោ កិរ គោតមោ តំ បត្តំ ភេទាបេត្វា បាដិហារិយស្ស អករណត្ថាយ សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេសី”តិ សុត្វា “សមណស្ស គោតមស្ស សាវកា បញ្ញត្តំ សិក្ខាបទំ ជីវិតហេតុបិ នាតិក្កមន្តិ, សមណោបិ គោតមោ តំ រក្ខិស្សតេវ។ ឥទានិ អម្ហាកំ ឱកាសោ លទ្ធោ”តិ នគរវីថីសុ អារោចេន្តា វិចរិំសុ “មយំ អត្តនោ គុណំ រក្ខន្តា បុព្ពេ ទារុមយបត្តស្ស ការណា អត្តនោ គុណំ មហាជនស្ស ន ទស្សយិម្ហា, សមណស្ស គោតមស្ស សាវកា បត្តកមត្តស្ស ការណា អត្តនោ គុណំ មហាជនស្ស ទស្សយិំសុ។ សមណោ គោតមោ អត្តនោ បណ្ឌិតតាយ បត្តំ ភេទាបេត្វា សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេសិ, ឥទានិ មយំ តេនេវ សទ្ធិំ បាដិហារិយំ ករិស្សាមា”តិ។

រាជា ពិម្ពិសារោ តំ កថំ សុត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា “តុម្ហេហិ កិរ, ភន្តេ, បាដិហារិយស្ស អករណត្ថាយ សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្ត”ន្តិ? “អាម, មហារាជា”តិ។ តិត្ថិយា “តុម្ហេហិ សទ្ធិំ បាដិហារិយំ ករិស្សាមា”តិ វទន្តិ, កិំ ឥទានិ ករិស្សថាតិ? “តេសុ ករោន្តេសុ ករិស្សាមិ, មហារាជា”តិ។ “ននុ តុម្ហេហិ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្ត”ន្តិ។ “នាហំ, មហារាជ, អត្តនោ សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេសិំ, តំ មមេវ សាវកានំ បញ្ញត្ត”ន្តិ។ “តុម្ហេ ឋបេត្វា អញ្ញត្ថ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ នាម ហោតិ, ភន្តេ”តិ។ “តេន ហិ, មហារាជ, តមេវេត្ថ បដិបុច្ឆាមិ, “អត្ថិ បន តេ, មហារាជ, វិជិតេ ឧយ្យាន”ន្តិ។ “អត្ថិ, ភន្តេ”តិ។ “សចេ តេ, មហារាជ, ឧយ្យានេ មហាជនោ អម្ពាទីនិ ខាទេយ្យ, កិមស្ស កត្តព្ព”ន្តិ? “ទណ្ឌោ, ភន្តេ”តិ។ “ត្វំ បន ខាទិតុំ លភសី”តិ? “អាម, ភន្តេ, មយ្ហំ ទណ្ឌោ នត្ថិ, អហំ អត្តនោ សន្តកំ ខាទិតុំ លភាមី”តិ។ “មហារាជ, យថា តវ តិយោជនសតិកេ រជ្ជេ អាណា បវត្តតិ, អត្តនោ ឧយ្យានេ អម្ពាទីនិ ខាទន្តស្ស ទណ្ឌោ នត្ថិ, អញ្ញេសំ អត្ថិ, ឯវំ មមបិ ចក្កវាឡកោដិសតសហស្សេ អាណា បវត្តតិ, អត្តនោ សិក្ខាបទបញ្ញត្តិយា អតិក្កមោ នាម នត្ថិ, អញ្ញេសំ បន អត្ថិ, ករិស្សាមហំ បាដិហារិយ”ន្តិ។ តិត្ថិយា តំ កថំ សុត្វា “នដ្ឋាទានម្ហា, សមណេន កិរ គោតមេន សាវកានំយេវ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, ន អត្តនោ។ សយមេវ កិរ បាដិហារិយំ កត្តុកាមោ, កិំ នុ ខោ ករោមា”តិ មន្តយិំសុ។

រាជា សត្ថារំ បុច្ឆិ – “ភន្តេ, កទា បាដិហារិយំ ករិស្សថា”តិ។ “ឥតោ ចតុមាសច្ចយេន អាសាឡ្ហិបុណ្ណមាយំ, មហារាជា”តិ។ “កត្ថ ករិស្សថ, ភន្តេ”តិ ? “សាវត្ថិំ និស្សាយ, មហារាជា”តិ។ “កស្មា បន សត្ថា ឯវំ ទូរដ្ឋានំ អបទិសី”តិ? “យស្មា តំ សព្ពពុទ្ធានំ មហាបាដិហារិយករណដ្ឋានំ, អបិច មហាជនស្ស សន្និបាតត្ថាយបិ ទូរដ្ឋានមេវ អបទិសី”តិ។ តិត្ថិយា តំ កថំ សុត្វា “ឥតោ កិរ ចតុន្នំ

មាសានំ អច្ចយេន សមណោ គោតមោ សាវត្ថិយំ បាដិហារិយំ ករិស្សតិ, ឥទានិ តំ អមុញ្ចិត្វាវ អនុពន្ធិស្សាម, មហាជនោ អម្ហេ ទិស្វា ‘កិំ ឥទ’ន្តិ បុច្ឆិស្សតិ។ អថស្ស វក្ខាម ‘មយំ សមណេន គោតមេន សទ្ធិំ បាដិហារិយំ ករិស្សាមា’តិ វទិម្ហា សោ បលាយតិ, មយមស្ស បលាយិតុំ អទត្វា អនុពន្ធាមា”តិ។ សត្ថា រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា និក្ខមិ។ តិត្ថិយាបិស្ស បច្ឆតោវ និក្ខមិត្វា ភត្តកិច្ចដ្ឋានេ វសន្តិ។ វសិតដ្ឋានេ បុនទិវសេ បាតរាសំ ករោន្តិ។ តេ មនុស្សេហិ “កិមិទ”ន្តិ បុដ្ឋា ហេដ្ឋា វុត្តនិយាមេនេវ អារោចេសុំ។ មហាជនោបិ “បាដិហារិយំ បស្សិស្សាមា”តិ អនុពន្ធិ។

សត្ថា អនុបុព្ពេន សាវត្ថិំ បាបុណិ។ តិត្ថិយាបិ តេន សទ្ធិំយេវ គន្ត្វា ឧបដ្ឋាកេ សមាទបេត្វា សតសហស្សំ លភិត្វា ខទិរថម្ភេហិ មណ្ឌបំ ការេត្វា នីលុប្បលេហិ ឆាទាបេត្វា “ឥធ បាដិហារិយំ ករិស្សាមា”តិ និសីទិំសុ។ រាជា បសេនទិ កោសលោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា, “ភន្តេ, តិត្ថិយេហិ មណ្ឌបោ ការិតោ, អហម្បិ តុម្ហាកំ មណ្ឌបំ ករិស្សាមី”តិ។ “អលំ, មហារាជ, អត្ថិ មេ មណ្ឌបការកោ”តិ។ “ភន្តេ, មំ ឋបេត្វា កោ អញ្ញោ កាតុំ សក្ខិស្សតី”តិ? “សក្កោ, ទេវរាជា”តិ។ “កហំ បន, ភន្តេ, បាដិហារិយំ ករិស្សថា”តិ? “កណ្ឌម្ពរុក្ខមូលេ, មហារាជា”តិ។ តិត្ថិយា “អម្ពរុក្ខមូលេ កិរ បាដិហារិយំ ករិស្សតី”តិ សុត្វា អត្តនោ ឧបដ្ឋាកានំ អារោចេត្វា យោជនព្ភន្តរេ ឋានេ អម្ពរុក្ខេ អន្តមសោ តទហុជាតម្បិ អម្ពបោតកំ ឧប្បាដេត្វា អរញ្ញេ ខិបាបេសុំ។

សត្ថា អាសាឡ្ហិបុណ្ណមទិវសេ អន្តោនគរំ បាវិសិ។ រញ្ញោបិ ឧយ្យានបាលោ គណ្ឌោ នាម ឯកំ បិង្គលកិបិល្លិកេហិ កតបត្តបុដស្ស អន្តរេ មហន្តំ អម្ពបក្កំ ទិស្វា តស្ស គន្ធរសលោភេន សម្បតន្តេ វាយសេ បលាបេត្វា រញ្ញោ ខាទនត្ថាយ អាទាយ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ សត្ថារំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – “រាជា ឥមំ អម្ពំ ខាទិត្វា មយ្ហំ អដ្ឋ វា សោឡស វា កហាបណេ ទទេយ្យ, តំ មេ ឯកត្តភាវេបិ ជីវិតវុត្តិយា នាលំ។ សចេ បនាហំ សត្ថុ ឥមំ ទស្សាមិ, អទ្ធា មេ តំ ទីឃកាលំ ហិតាវហំ ភវិស្សតី”តិ។ សោ តំ អម្ពបក្កំ សត្ថុ ឧបនាមេសិ។ សត្ថា អានន្ទត្ថេរំ ឱលោកេសិ។ អថស្ស ថេរោ ចតុមហារាជទត្តិយំ បត្តំ នីហរិត្វា ហត្ថេ ឋបេសិ។ សត្ថា បត្តំ ឧបនាមេត្វា អម្ពបក្កំ បដិគ្គហេត្វា តត្ថេវ និសីទនាការំ ទស្សេសិ។ ថេរោ ចីវរំ បញ្ញាបេត្វា អទាសិ។ អថស្ស តស្មិំ និសិន្នេ ថេរោ បានីយំ បរិស្សាវេត្វា អម្ពបក្កំ មទ្ទិត្វា បានកំ កត្វា អទាសិ។ សត្ថា អម្ពបានកំ បិវិត្វា គណ្ឌំ អាហ – “ឥមំ អម្ពដ្ឋិំ ឥមស្មិំ ឋានេ បំសុំ វិយូហិត្វា រោបេហី”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ សត្ថា តស្ស ឧបរិ ហត្ថំ ធោវិ។ ហត្ថេ ធោវិតមត្តេយេវ នង្គលសីសមត្តក្ខន្ធោ ហុត្វា ឧព្ពេធេន បណ្ណាសហត្ថោ អម្ពរុក្ខោ ឧដ្ឋហិ។ ចតូសុ ទិសាសុ ចតស្សោ, ឧទ្ធំ ឯកាតិ បញ្ច មហាសាខា បណ្ណាសហត្ថាវ អហេសុំ។ សោ តាវទេវ បុប្ផផលសញ្ឆន្នោ ហុត្វា ឯកេកស្មិំ ឋានេ បរិបក្កអម្ពបិណ្ឌិធរោ អហោសិ។ បច្ឆតោ អាគច្ឆន្តា ភិក្ខូ អម្ពបក្កានិ ខាទន្តាវ អាគមិំសុ។ រាជា “ឯវរូបោ កិរ អម្ពរុក្ខោ ឧដ្ឋិតោ”តិ សុត្វា “មា នំ កោចិ ឆិន្ទី”តិ អារក្ខំ ឋបេសិ។ សោ បន គណ្ឌេន រោបិតត្តា គណ្ឌម្ពរុក្ខោត្វេវ បញ្ញាយិ។ ធុត្តាបិ អម្ពបក្កានិ ខាទិត្វា “អរេ ទុដ្ឋតិត្ថិយា ‘សមណោ កិរ គោតមោ កណ្ឌម្ពរុក្ខមូលេ បាដិហារិយំ ករិស្សតី’តិ តុម្ហេហិ យោជនព្ភន្តរេ តទហុជាតាបិ អម្ពបោតកា ឧប្បាដាបិតា, កណ្ឌម្ពោ នាម អយ”ន្តិ វត្វា តេ ឧច្ឆិដ្ឋម្ពដ្ឋីហិ បហរិំសុ។

សក្កោ វាតវលាហកំ ទេវបុត្តំ អាណាបេសិ “តិត្ថិយានំ មណ្ឌបំ វាតេន ឧប្បាតេត្វា ឧក្ការភូមិយំ ខិបាបេហី”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ សូរិយម្បិ ទេវបុត្តំ អាណាបេសិ “សូរិយមណ្ឌលំ និក្កឌ្ឍិត្វា តាបេហី”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ បុន វាតវលាហកំ អាណាបេសិ “វាតមណ្ឌលំ

ឧដ្ឋាបេត្វា យាហី”តិ។ សោ តថា កត្វា តិត្ថិយានំ បញ្ញត្តាសនេសុ រជោវដ្ដិយា ឆាទេសិ។ តេ តម្ពមត្តិកវណ្ណា អហេសុំ។ វស្សវលាហកម្បិ អាណាបេសិ “មហន្តានិ ផុសិតានិ បាតេហី”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ អថ នេសំ កាយោ កពរគាវិសទិសោ អហោសិ។ តេ និគណ្ឋា លជ្ជមានា ហុត្វា សម្មុខសម្មុខដ្ឋានេនេវ បលាយិំសុ។ ឯវំ បលាយន្តេសុ បូរណកស្សបស្ស ឧបដ្ឋាកោ ឯកោ កស្សកោ “ឥទានិ មេ អយ្យានំ បាដិហារិយករណវេលា, គន្ត្វា បាដិហារិយំ បស្សិស្សាមី”តិ គោណេ វិស្សជ្ជេត្វា បាតោវ អាភតំ យាគុកុដញ្ច យោត្តកញ្ច គហេត្វា អាគច្ឆន្តោ បូរណំ តថា បលាយន្តំ ទិស្វា, ភន្តេ, អជ្ជ ‘អយ្យានំ បាដិហារិយំ បស្សិស្សាមី’តិ អាគច្ឆាមិ, តុម្ហេ កហំ គច្ឆថា”តិ។ កិំ តេ បាដិហារិយេន, ឥមំ កុដញ្ច យោត្តញ្ច ទេហីតិ។ សោ តេន ទិន្នំ កុដញ្ច យោត្តញ្ច អាទាយ នទីតីរំ គន្ត្វា កុដំ យោត្តេន អត្តនោ គីវាយ ពន្ធិត្វា លជ្ជន្តោ កិញ្ចិ អកថេត្វា រហទេ បតិត្វា ឧទកពុព្ពុឡេ ឧដ្ឋាបេន្តោ កាលំ កត្វា អវីចិម្ហិ និព្វត្តិ។

សត្ថា អាកាសេ រតនចង្កមំ មាបេសិ។ តស្ស ឯកា កោដិ បាចីនចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ អហោសិ, ឯកា បច្ឆិមចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ។ សត្ថា សន្និបតិតាយ ឆត្តិំសយោជនិកាយ បរិសាយ វឌ្ឍមានកច្ឆាយាយ “ឥទានិ បាដិហារិយករណវេលា”តិ គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា បមុខេ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ ឃរណី នាម ឯកា អនាគាមិឧបាសិកា ឧបសង្កមិត្វា, “ភន្តេ, មាទិសាយ ធីតរិ វិជ្ជមានាយ តុម្ហាកំ កិលមនកិច្ចំ នត្ថិ, អហំ បាដិហារិយំ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ “កថំ ត្វំ ករិស្សសិ, ឃរណី”តិ? “ភន្តេ, ឯកស្មិំ ចក្កវាឡគព្ភេ មហាបថវិំ ឧទកំ កត្វា ឧទកសកុណិកា វិយ និមុជ្ជិត្វា បាចីនចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ អត្តានំ ទស្សេស្សាមិ, តថា បច្ឆិមុត្តរទក្ខិណចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ, តថា មជ្ឈេ។ មហាជនោ មំ ទិស្វា “កា ឯសា”តិ វុត្តេ វក្ខតិ “ឃរណី នាមេសា, អយំ តាវ ឯកិស្សា ឥត្ថិយា អានុភាវោ, ពុទ្ធានុភាវោ បន កីទិសោ ភវិស្សតី”តិ ។ ឯវំ តិត្ថិយា តុម្ហេ អទិស្វាវ បលាយិស្សន្តី”តិ។ អថ នំ សត្ថា “ជានាមិ តេ ឃរណី ឯវរូបំ បាដិហារិយំ កាតុំ សមត្ថភាវំ, ន បនាយំ តវត្ថាយ ពទ្ធា មាលាបុដោ”តិ វត្វា បដិក្ខិបិ។ សា “ន មេ សត្ថា អនុជានាតិ, អទ្ធា មយា ឧត្តរិតរំ បាដិហារិយំ កាតុំ សមត្ថោ អញ្ញោ អត្ថី”តិ ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ សត្ថាបិ “ឯវមេវ តេសំ គុណោ បាកដោ ភវិស្សតីតិ ឯវំ ឆត្តិំសយោជនិកាយ បរិសាយ មជ្ឈេ សីហនាទំ នទិស្សតី”តិ មញ្ញមានោ អបរេបិ បុច្ឆិ – “តុម្ហេ បាដិហារិយំ ករិស្សថា”តិ។ តេ “ឯវំ ឯវំ ករិស្សាម, ភន្តេ”តិ សត្ថុ បុរតោ ឋត្វា សីហនាទំ នទិំសុ។ តេសុ កិរ ចូឡអនាថបិណ្ឌិកោ “មាទិសេ អនាគាមិឧបាសកេ បុត្តេ វិជ្ជមានេ សត្ថុ កិលមនកិច្ចំ នត្ថី”តិ ចិន្តេត្វា “អហំ, ភន្តេ, បាដិហារិយំ ករិស្សាមី”តិ វត្វា “កថំ ករិស្សសី”តិ បុដ្ឋោ “អហំ, ភន្តេ, ទ្វាទសយោជនិកំ ព្រហ្មត្តភាវំ និម្មិនិត្វា ឥមិស្សា បរិសាយ មេឃគជ្ជិតសទិសេន សទ្ទេន ព្រហ្មអប្ផោដនំ នាម អប្ផោដេស្សាមី”តិ។ មហាជនោ “កិំ នាមេសោ សទ្ទោ”តិ បុច្ឆិត្វា “ចូឡអនាថបិណ្ឌិកស្ស កិរ ព្រហ្មអប្ផោដនសទ្ទោ នាមា”តិ វក្ខតិ។ តិត្ថិយា “គហបតិកស្ស កិរ តាវ ឯសោ អានុភាវោ, ពុទ្ធានុភាវោ កីទិសោ ភវិស្សតី”តិ តុម្ហេ អទិស្វាវ បលាយិស្សន្តី”តិ។ សត្ថា “ជានាមិ តេ អានុភាវ”ន្តិ តស្សបិ តថេវ វត្វា បាដិហារិយករណំ នានុជានិ។

អថេកា បដិសម្ភិទប្បត្តា សត្តវស្សិកា ចីរសាមណេរី កិរ នាម សត្ថារំ វន្ទិត្វា “អហំ, ភន្តេ, បាដិហារិយំ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ “កថំ ករិស្សសិ ចីរេ”តិ? “ភន្តេ, សិនេរុញ្ច ចក្កវាឡបព្ពតញ្ច ហិមវន្តញ្ច អាហរិត្វា ឥមស្មិំ ឋានេ បដិបាដិយា ឋបេត្វា អហំ ហំសបោតិកា វិយ តតោ តតោ និក្ខមិត្វា អសជ្ជមានា គមិស្សាមិ, មហាជនោ មំ ទិស្វា ‘កា ឯសា’តិ បុច្ឆិត្វា ‘ចីរសាមណេរី’តិ វក្ខតិ។ តិត្ថិយា ‘សត្តវស្សិកាយ តាវ សាមណេរិយា អយមានុភាវោ, ពុទ្ធានុភាវោ កីទិសោ ភវិស្សតី’តិ តុម្ហេ អទិស្វាវ បលាយិស្សន្តី”តិ។ ឥតោ បរំ

ឱវទ្ធបិនិ វចនានិ វុត្តានុសារេនេវ វេទិតព្ពានិ។ តស្សាបិ ភគវា “ជានាមិ តេ អានុភាវ”ន្តិ វត្វា បាដិហារិយករណំ នានុជានិ។ អថេកា បដិសម្ភិទប្បត្តា ខីណាសវា ចុន្ទសាមណេរា នាម ជាតិយា សត្តវស្សិកា សត្ថារំ វន្ទិត្វា “អហំ ភគវា បាដិហារិយំ ករិស្សាមី”តិ វត្វា “កិំ ករិស្សសី”តិ បុដ្ឋា អាហ – “អហំ, ភន្តេ, ជម្ពុទីបស្ស ធជភូតំ មហាជម្ពុរុក្ខំ ខន្ធេ គហេត្វា ចាលេត្វា មហាជម្ពុបេសិយោ អាហរិត្វា ឥមំ បរិសំ ខាទាបេស្សាមិ, បារិច្ឆត្តកកុសុមានិ ច អាហរិត្វា តុម្ហេ វន្ទិស្សាមី”តិ។ សត្ថា “ជានាមិ តេ អានុភាវ”ន្តិ តស្ស បាដិហារិយករណំ បដិក្ខិបិ។

អថ ឧប្បលវណ្ណា ថេរី សត្ថារំ វន្ទិត្វា “អហំ, ភន្តេ, បាដិហារិយំ ករិស្សាមី”តិ វត្វា “កិំ ករិស្សសី”តិ បុដ្ឋា អាហ – “អហំ, ភន្តេ, សមន្តា ទ្វាទសយោជនិកំ បរិសំ ទស្សេត្វា អាវដ្ដេន ឆត្តិំសយោជនាយ បរិសាយ បរិវុតោ ចក្កវត្តិរាជា ហុត្វា អាគន្ត្វា តុម្ហេ វន្ទិស្សាមី”តិ។ សត្ថា “ជានាមិ តេ អានុភាវ”ន្តិ តស្សាបិ បាដិហារិយករណំ បដិក្ខិបិ។ អថ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ ភគវន្តំ វន្ទិត្វា “អហំ, ភន្តេ, បាដិហារិយំ ករិស្សាមី”តិ វត្វា “កិំ ករិស្សសី”តិ បុដ្ឋោ អាហ – “អហំ, ភន្តេ, សិនេរុបព្ពតរាជានំ ទន្តន្តរេ ឋបេត្វា មាសសាសបពីជំ វិយ ខាទិស្សាមី”តិ។ “អញ្ញំ កិំ ករិស្សសី”តិ? “ឥមំ មហាបថវិំ កដសារកំ វិយ សំវេល្លិត្វា អង្គុលន្តរេ និក្ខិបិស្សាមី”តិ។ “អញ្ញំ កិំ ករិស្សសី”តិ? “មហាបថវិំ កុលាលចក្កំ វិយ បរិវត្តេត្វា មហាជនំ បថវោជំ ខាទាបេស្សាមី”តិ។ “អញ្ញំ កិំ ករិស្សសី”តិ? “វាមហត្ថេ បថវិំ កត្វា ឥមេ សត្តេ ទក្ខិណហត្ថេន អញ្ញស្មិំ ទីបេ ឋបេស្សាមី”តិ។ “អញ្ញំ កិំ ករិស្សសី”តិ? “សិនេរុំ ឆត្តទណ្ឌំ វិយ កត្វា មហាបថវិំ ឧក្ខិបិត្វា តស្សុបរិ ឋបេត្វា ឆត្តហត្ថោ ភិក្ខុ វិយ ឯកហត្ថេនាទាយ អាកាសេ ចង្កមិស្សាមី”តិ។ សត្ថា “ជានាមិ តេ អានុភាវ”ន្តិ តស្សាបិ បាដិហារិយករណំ នានុជានិ។ សោ “ជានាតិ មញ្ញេ សត្ថា មយា ឧត្តរិតរំ បាដិហារិយំ កាតុំ សមត្ថ”ន្តិ ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។

អថ នំ សត្ថា “នាយំ មោគ្គល្លាន តវត្ថាយ ពទ្ធោ មាលាបុដោ។ អហញ្ហិ អសមធុរោ, មម ធុរំ អញ្ញោ វហិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ។ អនច្ឆរិយមេតំ, យំ ឥទានិ មម ធុរំ វហិតុំ សមត្ថោ នាម ភវេយ្យ។ អហេតុកតិរច្ឆានយោនិយំ និព្ពត្តកាលេបិ មម ធុរំ អញ្ញោ វហិតុំ សមត្ថោ នាម នាហោសិយេវា”តិ វត្វា “កទា បន, ភន្តេ”តិ ថេរេន បុដ្ឋោ អតីតំ អាហរិត្វា –

“យទា យទា គរុ ធុរំ, យទា គម្ភីរវត្តនី;

តទាស្សុ កណ្ហំ យុញ្ជន្តិ, ស្វាស្សុ តំ វហតេ ធុរ”ន្តិ –

ឥទំ កណ្ហុសភជាតកំ (ជា॰ ១.១.២៩) វិត្ថារេត្វា បុន តមេវ វត្ថុំ វិសេសេត្វា ទស្សេន្តោ –

“មនុញ្ញមេវ ភាសេយ្យ, នាមនុញ្ញំ កុទាចនំ;

មនុញ្ញំ ភាសមានស្ស, គរុំ ភារំ ឧទទ្ធរិ;

ឆត្តុំ តំ អលិកេកសិ, ទេវត ចក្កយតោ អហុ”តិ –

ឥទំ តត្ថិចិនាលខាតកំ ចិន្តេត្វា ករិស្សាមិ. ករិត្វា ច បន សត្ថា រតនចង្កមំ អភិរុហិ, បុរតោ ទ្វាទសយោជនិកា បរិសា អហោសិ តថា បច្ឆតោ ច ឧត្តរតោ ច ទក្ខិណតោ ច. ឧជុកំ បន ចតុវីសតិយោជនិកាយ បរិសាយ មជ្ឈេ ភគវា យមកបាដិហារិយំ អកាសិ.

តំ បាឡិតោ តាវ ឯវំ វេទិតព្វំ (បដិ. ម. ១.១១៦) – កតមំ តថាគតស្ស យមកបាដិហីរេ ញាណំ? ឥធ តថាគតោ យមកបាដិហីរំ ករោតិ អសាធារណំ សាវកេហិ, ឧបរិមកាយតោ អគ្គិក្ខន្ធោ បវត្តតិ, ហេដ្ឋិមកាយតោ ឧទកធារា បវត្តតិ. ហេដ្ឋិមកាយតោ អគ្គិក្ខន្ធោ បវត្តតិ, ឧបរិមកាយតោ ឧទកធារា បវត្តតិ. បុរត្ថិមកាយតោ, បច្ឆិមកាយតោ; បច្ឆិមកាយតោ, បុរត្ថិមកាយតោ; ទក្ខិណអក្ខិតោ, វាមអក្ខិតោ; វាមអក្ខិតោ, ទក្ខិណអក្ខិតោ; ទក្ខិណកណ្ណសោតតោ, វាមកណ្ណសោតតោ; វាមកណ្ណសោតតោ, ទក្ខិណកណ្ណសោតតោ; ទក្ខិណនាសិកាសោតតោ, វាមនាសិកាសោតតោ; វាមនាសិកាសោតតោ, ទក្ខិណនាសិកាសោតតោ; ទក្ខិណអំសកូដតោ, វាមអំសកូដតោ; វាមអំសកូដតោ, ទក្ខិណអំសកូដតោ; ទក្ខិណហត្ថតោ, វាមហត្ថតោ; វាមហត្ថតោ, ទក្ខិណហត្ថតោ; ទក្ខិណបស្សតោ, វាមបស្សតោ; វាមបស្សតោ, ទក្ខិណបស្សតោ; ទក្ខិណបាទតោ, វាមបាទតោ; វាមបាទតោ, ទក្ខិណបាទតោ; អង្គុលង្គុលេហិ, អង្គុលន្តរិកាហិ; អង្គុលន្តរិកាហិ, អង្គុលង្គុលេហិ; ឯកេកលោមកូបតោ អគ្គិក្ខន្ធោ បវត្តតិ, ឯកេកលោមតោ ឧទកធារា បវត្តតិ. ឯកេកលោមតោ អគ្គិក្ខន្ធោ បវត្តតិ, ឯកេកលោមកូបតោ ឧទកធារា បវត្តតិ ឆន្នំ វណ្ណានំ នីលានំ បីតកានំ លោហិតកានំ ឱទាតានំ មញ្ជិដ្ឋានំ បភស្សរានំ. ភគវា ចង្កមតិ, និម្មិតោ តិដ្ឋតិ វា និសីទតិ វា សេយ្យំ វា កប្បេតិ…បេ… និម្មិតោ សេយ្យំ កប្បេតិ, ភគវា ចង្កមតិ វា តិដ្ឋតិ វា និសីទតិ វា. ឥទំ តថាគតស្ស យមកបាដិហីរេ ញាណន្តិ.

ឥទំ បន បាដិហារិយំ ភគវា តស្មិំ ចង្កមេ ចង្កមិត្វា អកាសិ. តស្ស តេជោកសិណសមាបត្តិវសេន ឧបរិមកាយតោ អគ្គិក្ខន្ធោ បវត្តតិ, អាបោកសិណសមាបត្តិវសេន ហេដ្ឋិមកាយតោ ឧទកធារា បវត្តតិ. ន បន ឧទកធារាយ បវត្តដ្ឋានតោ អគ្គិក្ខន្ធោ បវត្តតិ, អគ្គិក្ខន្ធស្ស បវត្តដ្ឋានតោ ឧទកធារា បវត្តតីតិ ទស្សេតុំ “ហេដ្ឋិមកាយតោ ឧបរិមកាយតោ”តិ វុត្តំ. ឯសេវ នយោ សព្វបទេសុ. អគ្គិក្ខន្ធោ បនេត្ថ ឧទកធារាយ អសម្មិស្សោ អហោសិ, តថា ឧទកធារា អគ្គិក្ខន្ធេន. ឧភយម្បិ កិរ ឯតំ យាវ ព្រហ្មលោកា ឧគ្គន្ត្វា ចក្កវាឡមុខវដ្ដិយំ បតតិ. “ឆន្នំ វណ្ណាន”ន្តិ វុត្តា បនស្ស ឆព្ពណ្ណរំសិយោ ឃដេហិ អាសិញ្ចមានំ វិលីនសុវណ្ណំ វិយ យន្តនាឡិកតោ និក្ខន្តសុវណ្ណរសធារា វិយ ច ឯកចក្កវាឡគព្ភតោ ឧគ្គន្ត្វា ព្រហ្មលោកំ អាហច្ច បដិនិវត្តិត្វា ចក្កវាឡមុខវដ្ដិមេវ គណ្ហិំសុ. ឯកចក្កវាឡគព្ភំ វង្កគោបានសិកំ វិយ ពាលាតបេន អហោសិ ឯកាលោកំ.

តំទិវសំ សត្ថា ចង្កមិត្វា បាដិហារិយំ ករោន្តោ អន្តរន្តរា មហាជនស្ស ធម្មំ កថេសិ. កថេន្តោ ច ជនំ និរស្សាសំ អកត្វា តស្ស អស្សាសវារំ ទេតិ. តស្មិំ ខណេ មហាជនោ សាធុការំ បវត្តេសិ. តស្ស សាធុការបវត្តនកាលេ សត្ថា តាវមហតិយា បរិសាយ ចិត្តំ ឱលោកេន្តោ ឯកេកស្ស សោឡសហាការេហិ ចិត្តាចារំ អញ្ញាសិ. ឯវំ លហុបរិវត្តំ ពុទ្ធានំ ចិត្តំ. យោ យោ យស្មិំ ធម្មេ

យស្មិំ បាដិហីរេ បសន្នា, តស្ស តស្ស អជ្ឈាសយវសេន ធម្មំ ទេសេសិ, បាដិហីរញ្ច អកាសិ។ ឯវំ ធម្មេ ទេសិយមានេ បាដិហីរេ ច ករិយមានេ មហាជនស្ស ធម្មាភិសមយោ អហោសិ។ សត្ថា បន តស្មិំ សមាគមេ អត្តនោ មនំ គហេត្វា អញ្ញំ បញ្ហាបុច្ឆិតុំ សមត្ថំ អទិស្វា និម្មិតពុទ្ធំ មាបេសិ។ តេន បុច្ឆិតំ បញ្ហំ សត្ថា វិស្សជ្ជេសិ, សត្ថារា បុច្ឆិតំ សោ វិស្សជ្ជេសិ។ ភគវតោ ចង្កមនកាលេ និម្មិតោ ឋានាទីសុ អញ្ញតរំ កប្បេសិ, និម្មិតស្ស ចង្កមនកាលេ ភគវា ឋានាទីសុ អញ្ញតរំ កប្បេសិ។ តមត្ថំ ទស្សេតុំ "និម្មិតោ ចង្កមតិ វា"តិអាទិ វុត្តំ។ ឯវំ ករោន្តស្ស សត្ថុ បាដិហារិយំ ទិស្វា ធម្មំ សុត្វា តស្មិំ សមាគមេ វីសតិយា បាណកោដីនំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ។

សត្ថា បាដិហីរំ ករោន្តោវ "កត្ថ នុ ខោ អតីតពុទ្ធា បាដិហីរំ កត្វា វស្សំ ឧបគច្ឆន្តី"តិ អាវជ្ជេត្វា "តាវតិំសភវនេ វស្សំ ឧបគន្ត្វា មាតុ អភិធម្មបិដកំ ទេសេន្តី"តិ ទិស្វា ទក្ខិណបាទំ ឧក្ខិបិត្វា យុគន្ធរមត្ថកេ ឋបេត្វា ឥតរំ បាទំ ឧក្ខិបិត្វា សិនេរុមត្ថកេ ឋបេសិ។ ឯវំ អដ្ឋសដ្ឋិយោជនសតសហស្សដ្ឋានេ តយោ បទវារា អហេសុំ, ទ្វេ បាទន្តរានិ។ សត្ថា បាទំ បសារេត្វា អក្កមីតិ ន សល្លក្ខេតព្ពំ។ តស្ស ហិ បាទុក្ខិបនកាលេយេវ បព្ពតា បាទមូលំ អាគន្ត្វា សម្បដិច្ឆិំសុ, សត្ថារា អក្កមនកាលេ តេ បព្ពតា ឧដ្ឋាយ សកដ្ឋានេយេវ អដ្ឋំសុ។ សក្កោ សត្ថារំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – "បណ្ឌុកម្ពលសិលាយ នាម សត្ថា ឥមំ វស្សាវាសំ ឧបគច្ឆិស្សតិ, ពហុន្នំ ទេវតានំ ឧបការោ ភវិស្សតិ, សត្ថរិ បនេត្ថ វស្សាវាសំ ឧបគតេ អញ្ញា ទេវតា ហត្ថម្បិ បសារេតុំ ន សក្ខិស្សន្តិ។ អយំ ខោ បន បណ្ឌុកម្ពលសិលា ទីឃតោ សដ្ឋិយោជនា, វិត្ថារតោ បណ្ណាសយោជនា, ពហលតោ បន្នរសយោជនា, សត្ថរិ និសិន្នេបិ តុច្ឆា ភវិស្សតី"តិ។ សត្ថា តស្ស អជ្ឈាសយំ វិទិត្វា អត្តនោ សង្ឃាដិំ សិលាសនំ បដិច្ឆាទនត្ថាយ ខិបិ។ សក្កោ ចិន្តេសិ – "ចីវរំ តាវ បដិច្ឆាទនត្ថាយ ខិបិ, សយំ បន បរិត្តកេ ឋានេ និសីទិស្សតី"តិ។ សត្ថា តស្ស អជ្ឈាសយំ វិទិត្វា នីចបីឋកំ មហាបំសុកូលិកោ វិយ បណ្ឌុកម្ពលសិលំ អន្តោចីវរភោគេយេវ កត្វា និសីទិ។ មហាជនោបិ តំខណញ្ញេវ សត្ថារំ ឱលោកេន្តោ នាទ្ទស, ចន្ទស្ស អត្ថង្គមិតកាលោ វិយ សូរិយស្ស ច អត្ថង្គមិតកាលោ វិយ អហោសិ។ មហាជនោ –

"គតោ នុ ចិត្តកូដំ វា, កេលាសំ វា យុគន្ធរំ;

ន នោ ទក្ខេមុ សម្ពុទ្ធំ, លោកជេដ្ឋំ នរាសភ"ន្តិ។ –

ឯវំ កាន្ទំ ចន្ទន្តា បរិទេវិ។ អបរេ "សត្ថា នាម បវិវេករតោ, សោ 'ឯវរូបាយ មេ បរិសាយ ឯវរូបំ បាដិហីរំ កត'ន្តិ លជ្ជាយ អញ្ញំ រដ្ឋំ វា ជនបទំ វា គតោ ភវិស្សតិ, ន ទានិ តំ ទក្ខិស្សាមា"តិ បរិទេវន្តា ឥមំ គាថមាហំសុ –

"បវិវេករតោ ធីរោ, នយិមំ លោកំ បុនេហិតិ;

ន នោ ទក្ខេមុ សម្ពុទ្ធំ, លោកជេដ្ឋំ នរាសភ"ន្តិ។

តេ មហាមោគ្គល្លានំ បុច្ឆិំសុ – "កហំ, ភន្តេ, សត្ថា"តិ? សោ សយំ ជានន្តោបិ "បរេសម្បិ គុណា បាកដា ហោន្តូ"តិ អជ្ឈាសយេន "អនុរុទ្ធំ

ປຸຈ຺ຉາ”ຕິ ອາຫ. ເຕ ເຕ ຕຖາ ປຸຈ຺ຉິໍສຸ – “ກຫໍ, ພນ຺ເຕ, ສຕ຺ຖາ”ຕິ? “ຕາວຕິໍສພວເນ ປຓ຺ຑຸກມ຺ພລສິລາຍໍ ວສ຺ສໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ມາຕຸ ອພິທມ຺ມປິຏກໍ ເທເສນ຺ໂຕ ຄໂຕ”ຕິ. “ກທາ ອາຄມິສ຺ສຕິ, ພນ຺ເຕ”ຕິ? “ຕໂຍ ມາເສ ອພິທມ຺ມປິຏກໍ ເທເສຕ຺ວາ ມຫາປວາຣຓທິວເສ”ຕິ. ເຕ “ສຕ຺ຖາຣໍ ອທິສ຺ວາ ນ ຄມິສ຺ສາມາ”ຕິ ຕຕ຺ເຖວ ຂນ຺ຘາວາຣໍ ພນ຺ຘິໍສຸ. ອາກາສງ຺ຄເຓເຍວ ກິຣ ເຕສໍ ວສນຏ຺ຐານໍ ອໂຫສິ. ຕາຍ ຈ ມຫຕິຍາ ປຣິສາຍ ສຣີຣວຬຎ຺ໂຊ ນາມ ນ ປຎ຺ຎາຍິ, ປຖວີ ວິວຣໍ ອທາສິ, ສພ຺ພຕ຺ຖ ປຣິສຸທ຺ທເມວ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ປຸພ຺ເພວ ມໂຫມ຺ຄ຺ຄລ຺ລານຕ຺ເຖຣໍ ອໂວຈ – “ໂມຄ຺ຄລ຺ລານ, ຕ຺ວໍ ອິມິສ຺ສາ ປຣິສາຍ ທມ຺ມໍ ເທເສຍ຺ຍາສິ, ຈູຬອນາຖປິຓ຺ຑິໂກ ອາຫາຣໍ ທສ຺ສຕີ”ຕິ. ຕສ຺ມາ ຕໍ ເຕມາສໍ ຈູຬອນາຖປິຓ຺ຑິໂກວ ຕສ຺ສາ ປຣິສາຍ ຍາຄຸພຕ຺ຕໍ ຂາທນີຍໍ ຕມ຺ພູລຄນ຺ຘມາລາລງ຺ກາຣານິ ຈ ອທາສິ. ມຫາໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ ທມ຺ມໍ ເທເສສິ, ປາຏິຫາຣິຍທສ຺ສນຕ຺ຖໍ ອາຄຕາຄເຕຫິ ປຸຏ຺ຐປເຎ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິ. ສຕ຺ຖາປິ ມາຕຸ ອພິທມ຺ມເທສນຕ຺ຖໍ ປຓ຺ຑຸກມ຺ພລສິລາຍໍ ວສ຺ສໍ ອຸປຄຕໍ ທສສຫສ຺ສຈກ຺ກວາຬເທວຕາ ປຣິວາຣຍິໍສຸ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ –

“ຕາວຕິໍເສ ຍທາ ພຸທ຺ໂທ, ສິລາຍໍ ປຓ຺ຑຸກມ຺ພເລ;

ປາຣິຈ຺ຉຕ຺ຕກມູລມ຺ຫິ, ວິຫາສິ ປຸຣິສຸຕ຺ຕໂມ.

“ທສສຸ ໂລກທາຕູສຸ, ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວານ ເທວຕາ;

ປຍິຣຸປາສນ຺ຕິ ສມ຺ພຸທ຺ທໍ, ວສນ຺ຕໍ ນຄມຸທ຺ທນິ.

“ນ ໂກຈິ ເທໂວ ວຓ຺ເຓນ, ສມ຺ພຸທ຺ທສ຺ສ ວິໂຣຈຕິ;

ສພ຺ເພ ເທເວ ອຕິກ຺ກມ຺ມ, ສມ຺ພຸທ຺ໂທວ ວິໂຣຈຕີ”ຕິ. (ເປ. ວ. ໓໑໗-໓໑໙);

ເອວໍ ສພ຺ພາ ເທວຕາ ອຕ຺ຕໂນ ສຣີຣປ຺ປພາຍ ອພິພວິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນສ຺ສ ປນສ຺ສ ມາຕາ ຕຸສິຕວິມານໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ທກ຺ຂິຓປສ຺ເສ ນິສີທິ, ອິນ຺ທໂກປິ ເທວປຸຕ຺ໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ທກ຺ຂິຓປສ຺ເສເຍວ ນິສີທິ, ອງ຺ກູໂຣ ວາມປສ຺ເສ ນິສີທິ. ໂສ ມເຫສກ຺ຂາສຸ ເທວຕາສຸ ສນ຺ນິປຕນ຺ຕີສຸ ອປຄນ຺ຕ຺ວາ ທ຺ວາທສໂຍຊນິເກ ຐາເນ ໂອກາສໍ ລພິ, ອິນ຺ທໂກ ຕຕ຺ເຖວ ນິສີທິ. ສຕ຺ຖາ ເຕ ອຸໂພປິ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສາສເນ ທກ຺ຂິເຓຍ຺ຍປຸຄ຺ຄລານໍ ທິນ຺ນທານສ຺ສ ມຫປ຺ຜລພາວໍ ປກາເສຕຸໍ ເອວມາຫ – “ອງ຺ກູຣ, ຕຍາ ທີຄມນ຺ຕເຣ ທສວສ຺ສສຫສ຺ສປຣິມາຓກາເລ ທ຺ວາທສໂຍຊນິກໍ ອຸທ຺ທນປນ຺ຕິໍ ກຕ຺ວາ ມຫາທານໍ ທິນ຺ນໍ, ອິທານິ ມມ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ທ຺ວາທສໂຍຊນິເກ ຐາເນ ໂອກາສໍ ລພິ, ກິ ນຸ ໂຂ ເອຕ຺ຖ ກາຣຓນ຺”ຕິ? ວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ເຈຕໍ –

“ᩏᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩋᨦ᩠ᨠᩩᩁᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩍᨶ᩠ᨴᨠᩴ;

ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩍᨴᩴ ᩅᨧᨶᨾᨻᩕᩅᩥ᪨

“ᨾᩉᩣᨴᩤᨶᩴ ᨲᨿᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᩋᨦ᩠ᨠᩩᩁ ᨴᩦᨥᨾᨶ᩠ᨲᩁᩮ;

ᩋᨲᩥᨴᩪᩁᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨ ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ”ᨲᩥ᪨ (ᨷᩮ᪨ ᩅ᪨ ᪑᪑᪐-᪑᪑᪑);

ᩈᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨷᨮᩅᩥᨲᩃᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᨲᩴ ᩈᩣ ᨷᩁᩥᩈᩣ ᩋᩔᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ –

“ᨧᩮᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᩋᨦ᩠ᨠᩩᩁᩮᩣ ᩍᨴᨾᨻᩕᩅᩥ;

ᨠᩥᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨲᩮᨶ ᨴᩤᨶᩮᨶ, ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩴ᪨

“ᩋᨿᩴ ᩈᩮᩣ ᩍᨶ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᨴᨩ᩠ᨩᩣ ᨴᩤᨶᩴ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ;

ᩋᨲᩥᩁᩮᩣᨧᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ, ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᩣᩁᨣᨱᩮ ᨿᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨷᩮ᪨ ᩅ᪨ ᪑᪑᪒-᪑᪑᪓);

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨶ᩠ᨴᨠᩴ ᩋᩣᩉ – “ᩍᨶ᩠ᨴᨠ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨾ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨷᩔᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᨷᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨶᩥᩈᩦᨴᩈᩦ”ᨲᩥ? ᩈᩮᩣ “ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩩᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨷ᩠ᨷᨠᨻᩦᨩᩴ ᩅᨷᨶᨠᩔᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩈᨾ᩠ᨷᨴᩴ ᩋᩃᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨷᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

“ᩏᨩ᩠ᨩᨦ᩠ᨣᩃᩮ ᨿᨳᩣ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ, ᨻᩦᨩᩴ ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩁᩮᩣᨷᩥᨲᩴ;

ᨶ ᨹᩃᩴ ᩅᩥᨷᩩᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᨷᩥ ᨲᩮᩣᩈᩮᨲᩥ ᨠᩔᨠᩴ᪨

“ᨲᨳᩮᩅ ᨴᩤᨶᩴ ᨻᩉᩩᨠᩴ, ᨴᩩᩔᩦᩃᩮᩈᩩ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ;

ᨶ ᨹᩃᩴ ᩅᩥᨷᩩᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᨷᩥ ᨲᩮᩣᩈᩮᨲᩥ ᨴᩤᨿᨠᩴ᪨

“យថាបិ ភទ្ទកេ ខេត្តេ, ពីជំ អប្បម្បិ រោបិតំ;

សម្មា ធារំ បវេច្ឆន្តេ, ផលំ តោសេតិ កស្សកំ។

“តថេវ សីលវន្តេសុ, គុណវន្តេសុ តាទិសុ;

អប្បកម្បិ កតំ ការំ, បុញ្ញំ ហោតិ មហប្ផល”ន្តិ។ (បេ។ វ។ ១១៣-១១៤);

កិំ បនេតស្ស បុញ្ញកម្មន្តិ? សោ កិរ អនុរុទ្ធត្ថេរស្ស អន្តោគាមំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋស្ស អត្តនោ អាភតំ កដច្ឆុភិក្ខំ ទាបេសិ។ តទា តស្ស បុញ្ញំ អង្កុរេន ទសវស្សសហស្សានិ ទ្វាទសយោជនិកំ ឧទ្ធនបន្តិំ កត្វា ទិន្នទានតោ មហប្ផលតរំ ជាតំ។ តស្មា ឯវមាហ។

ឯវំ វុត្តេ សត្ថា, “អង្កុរ, ទានំ នាម វិចេយ្យ ទាតុំ វដ្ដតិ, ឯវំ តំ សុខេត្តេសុ វុត្តពីជំ វិយ មហប្ផលំ ហោតិ។ ត្វំ បន ន តថា អកាសិ, តេន តេ ទានំ មហប្ផលំ ន ជាត”ន្តិ ឥមមត្ថំ វិភាវេន្តោ –

“វិចេយ្យ ទានំ ទាតព្វំ, យត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលំ…បេ…។

“វិចេយ្យ ទានំ សុគតប្បសត្ថំ,

យេ ទក្ខិណេយ្យា ឥធ ជីវលោកេ;

ឯតេសុ ទិន្នានិ មហប្ផលានិ,

ពីជានិ វុត្តានិ យថា សុខេត្តេ”តិ។ (បេ។ វ។ ១១៨-១២០) –

វត្វា ឧត្តរិម្បិ ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

“តិណទោសានិ ខេត្តានិ, រាគទោសា អយំ បជា;

តស្មា ហិ វីតរាគេសុ, ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផលំ។

“តិណទោសានិ ខេត្តានិ, ទោសទោសា អយំ បជា;

តស្មា ហិ វីតទោសេសុ, ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផលំ។

“តិណទោសានិ ខេត្តានិ, មោហទោសា អយំ បជា;

តស្មា ហិ វីតមោហេសុ, ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផលំ។

“តិណទោសានិ ខេត្តានិ, ឥច្ឆាទោសា អយំ បជា;

តស្មា ហិ វិគតិច្ឆេសុ, ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផល”ន្តិ។

ទេសនាវសានេ អង្កុរោ ច ឥន្ទកោ ច សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ, មហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

អថ សត្ថា ទេវបរិសាយ មជ្ឈេ និសិន្នោ មាតរំ អារព្ភ “កុសលា ធម្មា, អកុសលា ធម្មា, អព្យាកតា ធម្មា”តិ អភិធម្មបិដកំ បដ្ឋបេសិ។ ឯវំ តយោ មាសេ និរន្តរំ អភិធម្មបិដកំ កថេសិ។ កថេន្តោ បន ភិក្ខាចារវេលាយ “យាវ មមាគមនា ឯត្តកំ នាម ធម្មំ ទេសេតុ”តិ និម្មិតពុទ្ធំ មាបេត្វា ហិមវន្តំ គន្ត្វា នាគលតាទន្តកដ្ឋំ ខាទិត្វា អនោតត្តទហេ មុខំ ធោវិត្វា ឧត្តរកុរូសុ បិណ្ឌបាតំ អាហរិត្វា មហាសាលមាឡកេ និសិន្នោ ភត្តកិច្ចំ អកាសិ។ សារិបុត្តត្ថេរោ តត្ថ គន្ត្វា សត្ថុ វត្តំ ករោតិ។ សត្ថា ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ, “សារិបុត្ត, អជ្ជ មយា ឯត្តកោ នាម ធម្មោ ភាសិតោ, ត្វំ អត្តនោ អន្តេវាសិកានំ ភិក្ខូនំ វាចេហី”តិ ថេរស្ស កថេសិ។ យមកបាដិហីរេ កិរ បសីទិត្វា បព្ពជិតា កុលបុត្តា ថេរស្ស សន្តិកេ បព្ពជិំសុ។ តេ សន្ធាយ ថេរំ ឯវមាហ។ វត្វា ច បន ទេវលោកំ គន្ត្វា និម្មិតពុទ្ធេន ឋិតដ្ឋានតោ បដ្ឋាយ សយំ ធម្មំ ទេសេសិ។ ថេរោបិ គន្ត្វា តេសំ ភិក្ខូនំ ធម្មំ ទេសេសិ។ តេ សត្ថរិ ទេវលោកេ វិហរន្តេយេវ សត្តប្បករណិកា អហេសុំ។

តេ កិរ កស្សបពុទ្ធកាលេ វគ្គុលិភូតា ហុត្វា ឯកស្មិំ បព្ភារេ ឱលម្ពន្តា ទ្វិន្នំ ថេរានំ ចង្កមិត្វា អភិធម្មំ សជ្ឈាយន្តានំ សទ្ទំ សុត្វា សរេ និមិត្តំ អគ្គហេសុំ។ តេ “ឥមេ ខន្ធា នាម, ឥមា ធាតុយោ នាមា”តិ អជានិត្វា សរេ និមិត្តគ្គាហមត្តេនេវ តតោ ចុតា ទេវលោកេ និព្វត្តា, ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ ទិព្វសម្បត្តិំ អនុភវិត្វា តតោ ចវិត្វា សាវត្ថិយំ កុលគេហេសុ និព្វត្តា។ យមកបាដិហីរេ បសន្នា ថេរស្ស សន្តិកេ បព្ពជិត្វា សព្ពបឋមំ សត្តប្បករណិកា អហេសុំ។ សត្ថាបិ តេនេវ នីហារេន តំ តេមាសំ អភិធម្មំ ទេសេសិ។ ទេសនាវសានេ អសីតិកោដិសហស្សានំ ទេវតានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ, មហាមាយាបិ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

សាបិ ខោ ឆត្តិំសយោជនបរិមណ្ឌលា បរិសា “ឥទានិ សត្តមេ ទិវសេ មហាបវារណា ភវិស្សតី”តិ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – “ភន្តេ សត្ថុ, ឱរោហណទិវសំ ញាតុំ វដ្ដតិ, ន ហិ មយំ សត្ថារំ អទិស្វា គមិស្សាមា”តិ។ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ តំ សុត្វា “សាធាវុសោ”តិ វត្វា តត្ថេវ បថវិយំ និមុជ្ជិត្វា សិនេរុបាទំ គន្ត្វា “មំ អភិរុហន្តំ បរិសា បស្សតូ”តិ អធិដ្ឋាយ មណិរតនេ អាវុតំ បណ្ឌុកម្ពលសុត្តំ វិយ បញ្ញាយមានរូបោវ សិនេរុមជ្ឈេន អភិរុហិ។ មនុស្សាបិ នំ “ឯកយោជនំ អភិរុឡ្ហោ, ទ្វិយោជនំ អភិរុឡ្ហោ”តិ ឱលោកយិំសុ។ ថេរោបិ សត្ថុ បាទេ សីសេន ឧក្ខិបន្តោ វិយ អភិរុហិត្វា វន្ទិត្វា ឯវមាហ – “ភន្តេ, បរិសា តុម្ហេ ទិស្វាវ គន្តុកាមា, កទា ឱរោហិស្សថា”តិ។ “កហំ បន តេ, មោគ្គល្លាន, ជេដ្ឋភាតិកោ សារិបុត្តោ”តិ។ “ភន្តេ, សង្កស្សនគរេ វស្សំ ឧបគតោ”តិ។ “មោគ្គល្លាន, អហំ ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ មហាបវារណាយ សង្កស្សនគរទ្វារេ ឱតរិស្សាមិ, មំ ទដ្ឋុកាមា តត្ថ អាគច្ឆន្តុ, សាវត្ថិតោ សង្កស្សនគរទ្វារំ តិំសយោជនានិ, ឯត្តកេ មគ្គេ កស្សចិ បាថេយ្យកិច្ចំ នត្ថិ, ឧបោសថិកា ហុត្វា ធុរវិហារំ ធម្មស្សវនត្ថាយ គច្ឆន្តា វិយ អាគច្ឆេយ្យាថាតិ តេសំ អារោចេយ្យាសី”តិ។ ថេរោ “សាធុ, ភន្តេ”តិ គន្ត្វា តថា អារោចេសិ។

សត្ថា វុដ្ឋវស្សោ បវារេត្វា សក្កស្ស អារោចេសិ – “មហារាជ, មនុស្សបថំ គមិស្សាមី”តិ។ សក្កោ សុវណ្ណមយំ មណិមយំ រជតមយន្តិ តីណិ សោបានានិ មាបេសិ។ តេសំ បាទា សង្កស្សនគរទ្វារេ បតិដ្ឋហិំសុ, សីសានិ សិនេរុមុទ្ធនិ។ តេសុ ទក្ខិណបស្សេ សុវណ្ណមយំ សោបានំ ទេវានំ អហោសិ, វាមបស្សេ រជតមយំ សោបានំ មហាព្រហ្មានំ អហោសិ, មជ្ឈេ មណិមយំ សោបានំ តថាគតស្ស អហោសិ។ សត្ថាបិ សិនេរុមុទ្ធនិ ឋត្វា ទេវោរោហណសមយេ យមកបាដិហារិយំ កត្វា ឧទ្ធំ ឱលោកេសិ, យាវ ព្រហ្មលោកា ឯកង្គណា អហេសុំ។ អធោ ឱលោកេសិ, យាវ អវីចិតោ ឯកង្គណំ អហោសិ។ ទិសាវិទិសា ឱលោកេសិ, អនេកានិ ចក្កវាឡសតសហស្សានិ ឯកង្គណានិ អហេសុំ។ ទេវា មនុស្សេ បស្សិំសុ, មនុស្សាបិ ទេវេ បស្សិំសុ, សម្មុខា សម្មុខាវ បស្សិំសុ។

ភគវា ឆព្ពណ្ណរស្មិយោ វិស្សជ្ជេសិ។ តំ ទិវសំ ពុទ្ធសិរិំ ឱលោកេត្វា ឆត្តិំសយោជនបរិមណ្ឌលាយ បរិសាយ ឯកោបិ ពុទ្ធភាវំ អបត្ថេន្តោ នាម នត្ថិ។ សុវណ្ណសោបានេន ទេវា ឱតរិំសុ, រជតសោបានេន មហាព្រហ្មានោ ឱតរិំសុ, មណិសោបានេន សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឱតរិ។ បញ្ចសិខោ គន្ធព្ពទេវបុត្តោ ពេលុវបណ្ឌុវីណំ អាទាយ ទក្ខិណបស្សេ ឋត្វា សត្ថុ គន្ធព្ពមធុរទិព្ពវីណាយ សទ្ទេន បូជំ ករោន្តោ ឱតរិ, មាតលិ, សង្គាហកោ វាមបស្សេ ឋត្វា ទិព្ពគន្ធមាលាបុប្ផំ គហេត្វា នមស្សមានោ បូជំ កត្វា ឱតរិ, មហាព្រហ្មា ឆត្តំ ធារេសិ, សុយាមោ វាលពីជនិំ ធារេសិ។ សត្ថា ឥមិនា បរិវារេន សទ្ធិំ ឱតរិត្វា សង្កស្សនគរទ្វារេ បតិដ្ឋហិ។ សារិបុត្តត្ថេរោបិ អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា យស្មា សារិបុត្តត្ថេរេន តថារូបាយ ពុទ្ធសិរិយា ឱតរន្តោ សត្ថា ន ទិដ្ឋបុព្ពោ, តស្មា –

“ន មេ ទិដ្ឋោ ឥតោ បុព្ពេ, ន សុតោ ឧទ កស្សចិ;

ឯវំ វគ្គុវទោ សត្ថា, តុសិតា គណិមាគតោ”តិ។ (សុ។ និ។ ៩៦១; មហានិ។ ១៩០) –

អាទីហិ អត្តនោ តុដ្ឋិំ បកាសេត្វា, “ភន្តេ, អជ្ជ សព្ពេបិ ទេវមនុស្សា តុម្ហាកំ បិហយន្តិ, បត្ថេន្តី”តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា, “សារិបុត្ត,

ឯវរូបេហិ គុណេហិ សមន្នាគតា ពុទ្ធា ទេវមនុស្សានំ បិយា ហោន្តិយេវា”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១៨១។

“យេ ឈានបសុតា ធីរា, នេក្ខម្មូបសមេ រតា;

ទេវាបិ តេសំ បិហយន្តិ, សម្ពុទ្ធានំ សតីមត”ន្តិ។

តត្ថ យេ ឈានបសុតាតិ លក្ខណូបនិជ្ឈានំ អារម្មណូបនិជ្ឈានន្តិ ឥមេសុ ទ្វីសុ ឈានេសុ អាវជ្ជនសមាបជ្ជនអធិដ្ឋានវុដ្ឋានបច្ចវេក្ខណេហិ យុត្តប្បយុត្តា។ នេក្ខម្មូបសមេ រតាតិ ឯត្ថ បព្ពជ្ជា នេក្ខម្មន្តិ ន គហេតព្ពា, កិលេសវូបសមនិព្ពានរតិំ បន សន្ធាយេតំ វុត្តំ។ ទេវាបីតិ ទេវាបិ មនុស្សាបិ តេសំ បិហយន្តិ បត្ថេន្តិ។ សតីមតន្តិ ឯវរូបគុណានំ តេសំ សតិមន្តានំ សម្ពុទ្ធានំ “អហោ វត មយំ ពុទ្ធា ភវេយ្យាមា”តិ ពុទ្ធភាវំ បត្ថយមានា បិហយន្តីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ តិំសមត្តានំ បាណកោដីនំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ, ថេរស្ស សទ្ធិវិហារិកា បញ្ចសតភិក្ខូ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសុ។

សព្ពពុទ្ធានំ កិរ អវិជហិតមេវ យមកបាដិហីរំ កត្វា ទេវលោកេ វស្សំ វសិត្វា សង្កស្សនគរទ្វារេ ឱតរណំ។ តត្ថ បន ទក្ខិណបាទស្ស បតិដ្ឋិតដ្ឋានំ អចលចេតិយដ្ឋានំ នាម ហោតិ។ សត្ថា តត្ថ ឋត្វា បុថុជ្ជនាទីនំ វិសយេ បញ្ហំ បុច្ឆិ, បុថុជ្ជនា អត្តនោ វិសយេ បញ្ហំ វិស្សជ្ជេត្វា សោតាបត្តិវិសយេ បញ្ហំ វិស្សជ្ជេតុំ នាសក្ខិំសុ។ តថា សកទាគាមិអាទីនំ វិសយេ សោតាបន្នាទយោ, មហាមោគ្គល្លានវិសយេ សេសមហាសាវកា, សារិបុត្តត្ថេរស្ស វិសយេ មហាមោគ្គល្លានោ, ពុទ្ធវិសយេ ច សារិបុត្តោបិ វិស្សជ្ជេតុំ នាសក្ខិយេវ។ សោ បាចីនទិសំ អាទិំ កត្វា សព្ពទិសា ឱលោកេសិ, សព្ពត្ថ ឯកង្គណមេវ អហោសិ។ អដ្ឋសុ ទិសាសុ ទេវមនុស្សា ឧទ្ធំ យាវ ព្រហ្មលោកា ហេដ្ឋា ភុម្មដ្ឋា ច នាគសុបណ្ណា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា, “ភន្តេ, ឥធ តស្ស បញ្ហស្ស វិស្សជ្ជេតា នត្ថិ, ឥតោវ ឧបធារេថា”តិ អាហំសុ។ សត្ថា សារិបុត្តោ កិលមតិ។ កិញ្ចាបិ ហេស –

“យេ ច សង្ខាតធម្មាសេ, យេ ច សេខា បុថូ ឥធ;

តេសំ មេ និបកោ ឥរិយំ, បុដ្ឋោ បព្រូហិ មារិសា”តិ។ (សុ. និ. ១០៣៣; ចូឡនិ. អជិតមាណវបុច្ឆានិទ្ទេស ៧) –

ឥមំ ពុទ្ធវិសយេ បុដ្ឋបញ្ហំ សុត្វា ‘សត្ថា មំ សេខាសេខានំ អាគមនបដិបទំ បុច្ឆតី’តិ បញ្ហេ និក្កង្ខោ, ខន្ធាទីសុ បន កតរេន នុ ខោ មុខេន ឥមំ បដិបទំ កថេន្តោ ‘អហំ សត្ថុ អជ្ឈាសយំ គណ្ហិតុំ ន សក្ខិស្សាមី’តិ មម អជ្ឈាសយេ កង្ខតិ, សោ មយា នយេ អទិន្នេ កថេតុំ ន

សក្ខិស្សតិ, នយមស្ស ទស្សាមីតិ នយំ ទស្សេន្តោ “ភូតមិទំ, សារិបុត្ត, សមនុបស្សសី”តិ អាហ. ឯវំ កិរស្ស អហោសិ “សារិបុត្តោ មម អជ្ឈាសយំ គហេត្វា កថេន្តោ ខន្ធវសេន កថេស្សតី”តិ. ថេរស្ស សហ នយទានេន សោ បញ្ហោ នយសតេន នយសហស្សេន នយសតសហស្សេន ឧបដ្ឋាសិ. សោ សត្ថារា ទិន្ននយេ ឋត្វា តំ បញ្ហំ កថេសិ. ឋបេត្វា កិរ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អញ្ញោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស បញ្ញំ បាបុណិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ. តេនេវ កិរ ថេរោ សត្ថុ បុរតោ ឋត្វា សីហនាទំ នទិ – “អហំ, ភន្តេ, សកលកប្បម្បិ ទេវេ វុដ្ឋេ ‘ឯត្តកានិ ពិន្ទូនិ មហាសមុទ្ទេ បតិតានិ, ឯត្តកានិ ភូមិយំ, ឯត្តកានិ បព្វតេ’តិ គណេត្វា លេខំ អារោបេតុំ សមត្ថោ”តិ. សត្ថាបិ នំ “ជានាមិ, សារិបុត្ត, គណេតុំ សមត្ថភាវ”ន្តិ អាហ. តស្ស អាយស្មតោ បញ្ញាយ ឧបមា នាម នត្ថិ. តេនេវាហ –

“គង្គាយ វាលុកា ខីយេ, ឧទកំ ខីយេ មហណ្ណវេ;

មហិយា មត្តិកា ខីយេ, ន ខីយេ មម ពុទ្ធិយា”តិ.

ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សចេ ហិ, ភន្តេ, ពុទ្ធិសមត្ថលោកនាថ, មយា ឯកម្ហិ បញ្ហេ វិស្សជ្ជិតេ ឯកំ ច វាលុកំ ឯកំ ច ឧទកពិន្ទុំ ឯកំ ច បំសុខណ្ឌំ អខិបិត្វា បញ្ហានំ សតេន ច សហស្សេន ច សតសហស្សេន ច វិស្សជ្ជិតេ គង្គាយ វាលុកាទីសុ ឯកេកំ ឯកមន្តេ ខិបេយ្យ, ខិប្បតរំ គង្គាទីសុ វាលុកាទយោ បរិក្ខយំ គច្ឆេយ្យុំ, ន ត្វេវ មម បញ្ហានំ វិស្សជ្ជនន្តិ. ឯវំ មហាបញ្ញោបិ ហិ ភិក្ខុ ពុទ្ធវិសយេ បញ្ហស្ស អន្តំ វា កោដិំ វា អទិស្វា សត្ថារា ទិន្ននយេ ឋត្វាវ បញ្ហំ វិស្សជ្ជេសិ. តំ សុត្វា ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “យំ បញ្ហំ បុដ្ឋោ សន្តាបិ ជនោ កថេតុំ ន សក្ខិ, តំ ធម្មសេនាបតិ សារិបុត្តោ ឯកកោវ កថេសី”តិ. សត្ថា តំ កថំ សុត្វា “ន ឥទានេវ សារិបុត្តោ យំ បញ្ហំ មហាជនោ វិស្សជ្ជេតុំ នាសក្ខិ, តំ វិស្សជ្ជេសិ, បុព្វេបិ អនេន វិស្សជ្ជិតោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិត្វា –

“បរោសហស្សម្បិ សមាគតានំ,

កន្ទេយ្យុំ តេ វស្សសតំ អបញ្ញា;

ឯកោវ សេយ្យោ បុរិសោ សបញ្ញោ,

យោ ភាសិតស្ស វិជានាតិ អត្ថ”ន្តិ. (ជា. ១.១.៩៩) –

ឥមំ ជាតកំ វិត្ថារេន កថេសីតិ.

ទេវោរោហណវត្ថុ ទុតិយំ.

៧. ឯរកបត្តនាគរាជវត្ថុ

កិច្ឆោ មនុស្សបដិលាភោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ពារាណសិំ ឧបនិស្សាយ សត្តសិរីសករុក្ខមូលេ វិហរន្តោ ឯរកបត្តំ នាម នាគរាជំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ បុព្វេ កស្សបពុទ្ធសាសនេ ទហរភិក្ខុ ហុត្វា គង្គាយ នាវំ អភិរុយ្ហ គច្ឆន្តោ ឯកស្មិំ ឯរកគុម្ពេ ឯរកបត្តំ គហេត្វា នាវាយ វេគសា គច្ឆន្តិយាបិ ន មុញ្ចិ, ឯរកបត្តំ ឆិជ្ជិត្វា គតំ។ សោ “អប្បមត្តកំ ឯត”ន្តិ អាបត្តិំ អទេសេត្វា វីសតិ វស្សសហស្សានិ អរញ្ញេ សមណធម្មំ កត្វាបិ មរណកាលេ ឯរកបត្តេន គីវាយ គហិតោ វិយ អាបត្តិំ ទេសេតុកាមោបិ អញ្ញំ ភិក្ខុំ អបស្សមានោ “អបរិសុទ្ធំ មេ សីល”ន្តិ ឧប្បន្នវិប្បដិសារោ តតោ ចវិត្វា ឯករុក្ខទោណិកនាវប្បមាណោ នាគរាជា ហុត្វា និព្ពត្តិ, ឯរកបត្តោត្វេវស្ស នាមំ អហោសិ។ សោ និព្ពត្តក្ខណេយេវ អត្តភាវំ ឱលោកេត្វា “ឯត្តកំ នាម កាលំ សមណធម្មំ កត្វា អហេតុកយោនិយំ មណ្ឌូកភក្ខដ្ឋានេ និព្ពត្តោម្ហី”តិ វិប្បដិសារី អហោសិ។ សោ អបរភាគេ ឯកំ ធីតរំ លភិត្វា មជ្ឈេគង្គាយ ផណបិដ្ឋេ មហន្តំ ផលំ ឧក្ខិបិត្វា ធីតរំ តស្មិំ ឋបេត្វា នច្ចាបេត្វា គាយាបេសិ។ ឯវំ កិរស្ស អហោសិ – “អទ្ធា អហំ ឥមិនា ឧបាយេន ពុទ្ធេ ឧប្បន្នេ តស្ស ឧប្បន្នភាវំ សុណិស្សាមី”តិ។ យោ មេ គីតស្ស បដិគីតំ អាហរតិ , តស្ស មហន្តេន នាគភវនេន សទ្ធិំ ធីតរំ ទស្សាមីតិ អន្វឌ្ឍមាសំ ឧបោសថទិវសេ តំ ធីតរំ ផណេ ឋបេសិ។ សា តត្ថ ឋិតា នច្ចន្តី –

“កិំសុ អធិបតី រាជា, កិំសុ រាជា រជស្សិរោ;

កថំសុ វិរជោ ហោតិ, កថំ ពាលោតិ វុច្ចតី”តិ។ –

ឥមំ គីតំ គាយតិ។

សកលជម្ពុទីបវាសិនោ “នាគមាណវិកំ គណ្ហិស្សាមា”តិ គន្ត្វា អត្តនោ អត្តនោ បញ្ញាពលេន បដិគីតំ កត្វា គាយន្តិ។ សា តំ បដិក្ខិបតិ។ តស្សា អន្វឌ្ឍមាសំ ផណេ ឋត្វា ឯវំ គាយន្តិយា ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ វីតិវត្តំ។ អថ អម្ហាកំ សត្ថា លោកេ ឧប្បជ្ជិត្វា ឯកទិវសំ បច្ចូសកាលេ លោកំ វោលោកេន្តោ ឯរកបត្តំ អាទិំ កត្វា ឧត្តរមាណវំ នាម អត្តនោ ញាណជាលស្ស អន្តោ បវិដ្ឋំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ ភវិស្សតី”តិ អាវជ្ជេន្តោ “អជ្ជ ឯរកបត្តស្ស ធីតរំ ផណេ ឋបេត្វា នច្ចាបនទិវសោ, អយំ ឧត្តរមាណវោ មយា ទិន្នំ បដិគីតំ គណ្ហន្តោ សោតាបន្នោ ហុត្វា តំ អាទាយ នាគរាជស្ស សន្តិកំ គមិស្សតិ។ សោ តំ សុត្វា ‘ពុទ្ធោ ឧប្បន្នោ’តិ ញត្វា មម សន្តិកំ អាគមិស្សតិ, អហំ តស្មិំ អាគតេ មហាសមាគមេ គាថំ កថេស្សាមិ, គាថាបរិយោសានេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ ភវិស្សតី”តិ អទ្ទស។ សោ តត្ថ គន្ត្វា ពារាណសិតោ អវិទូរេ សត្ត សិរីសករុក្ខា អត្ថិ, តេសុ ឯកស្ស មូលេ និសីទិ។ ជម្ពុទីបវាសិនោ គីតបដិគីតំ អាទាយ សន្និបតិំសុ។

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᨿᩣᩃᨧᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩑᩉᩥ, ᨠᩩᨾᩣᩁᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨠᩥᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ? “ᩍᨵᩮᩅ ᨲᩣᩅ ᩑᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩣᩉ “ᨠᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᩏᩁᨠᨷᨲ᩠ᨲᩔ ᨻᩥᨲᩩ ᨠᩣᨿᨲᨶ᩠ᨲᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᨷᨶ ᨣᩦᨲᨷᨭᩥᨣᩦᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᩅᨴᩮᩉᩥ ᨲᩣᩅ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ? ᩋᨳ ᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩣᨶᨶᨠᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩴ “ᨶ ᨠᩩᨾᩣᩁ ᩑᩅᩴ ᨷᨭᩥᨣᩦᨲᩴ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᨷᨭᩥᨣᩦᨲᩴ ᨴᩔᩣᨾᩥ, ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨶᩴ ᨣᨾᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, ᨠᩩᨾᩣᩁ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨲᩣᨿ ᨿᩣᩃᨧᩥᨠᩣᨿ ᨣᩦᨲᨠᩣᩃᩮ –

“ᨨᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᨲᩦ ᩁᩣᨩᩣ, ᩁᨩ᩠ᨩᨿᩣᨲᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩥᩔᩁᩮᩣ;

ᩋᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩅᩥᩁᨩᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨻᩣᩃᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ –

ᩍᨾᩴ ᨷᨭᩥᨣᩦᨲᩴ ᨠᨳᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᨿᩣᩃᨧᩥᨠᩣᨿ ᨣᩦᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᨲᩦ ᩁᩣᨩᩣᨲᩥ ᨠᩥᩴ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩥᩔᩁᩮᩣᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᨷᨶ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩥᩔᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨠᨳᩴᩈᩩ ᩅᩥᩁᨩᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩅᩥᩁᨩᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ?

ᨷᨭᩥᨣᩦᨲᩔ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨨᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᨲᩦ ᩁᩣᨩᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨨ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨶᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᩑᨠᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨷᩥ ᩁᩪᨷᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨶᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ, ᩋᨿᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩁᨩ᩠ᨩᨿᩣᨲᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩥᩔᩁᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮᩈᩩ ᩁᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᨿᩣᨲᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩥᩔᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩋᩁᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩁᨩ᩠ᨩᨿᩣᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᩅᩥᩁᨩᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩁᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᨿᩣᨲᩮᩣ ᨻᩣᩃᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᨾᩔ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᨭᩥᨣᩦᨲᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᩩᨾᩣᩁ, ᨲᨿᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩦᨲᩮ ᨣᩣᨿᩥᨲᩮ ᩍᨾᩔ ᨣᩦᨲᩔ ᩍᨾᩴ ᨷᨭᩥᨣᩦᨲᩴ ᨣᩣᨿᩥᩔᨲᩥ –

“ᨠᩮᨶᩔᩩ ᨻᨩ᩠ᨫᨲᩦ ᨻᩣᩃᩮᩣ, ᨠᨳᩴ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ;

ᨿᩮᩣᨣᨠ᩠ᨡᩮᨾᩦ ᨠᨳᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᩍᨴᩴ ᨷᨭᩥᨣᩦᨲᩴ ᨠᨳᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ –

“ᨨᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᨻᨩ᩠ᨫᨲᩦ ᨻᩣᩃᩮᩣ, ᨿᩮᩣᨣᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ;

ᩈᨻ᩠ᨻᨿᩮᩣᨣᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨿᩮᩣᨣᨠ᩠ᨡᩮᨾᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

តស្សត្ថោ – “កាមោឃាទិនា ចតុព្ពិធេន ឱឃេន ពាលោ វុយ្ហតិ, តំ ឱឃំ បណ្ឌិតោ សម្មប្បញ្ញាសង្ខាតេន យោគេន តរតិ។ សោ សព្ពេហិ កាមយោគាទីហិ វិសំយុត្តោ យោគក្ខេមី នាម វុច្ចតី”តិ។

ឧត្តរោ ឥមំ បដិគីតំ គណ្ហន្តោវ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ សោ សោតាបន្នោ ហុត្វា តំ គាថំ អាទាយ គន្ត្វា, “អម្មា, មយា គីតបដិគីតំ អាហដំ, ឱកាសំ មេ ទេថា”តិ វត្វា និរន្តរំ ឋិតស្ស មហាជនស្ស ជណ្ណុនា អក្កមន្តោ អគមាសិ។ នាគមាណវិកា បិតុ ផណេ ឋត្វា នច្ចមានា “កិំសុ អធិបតី រាជា”តិ គីតំ គាយតិ? ឧត្តរោ “ឆទ្វារាធិបតី រាជា”តិ បដិគីតំ គាយិ។ បុន នាគមាណវិកា “កេនស្សុ វុយ្ហតី”តិ តស្ស គីតំ គាយតិ? អថស្សា បដិគីតំ គាយន្តោ ឧត្តរោ “ឱឃេន វុយ្ហតី”តិ ឥមំ គាថមាហ។ នាគរាជា តំ សុត្វាវ ពុទ្ធស្ស ឧប្បន្នភាវំ ញត្វា “មយា ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ ឯវរូបំ បទំ នាម ន សុតបុព្វំ, ឧប្បន្នោ វត, ភោ, លោកេ ពុទ្ធោ”តិ តុដ្ឋមានសោ នង្គុដ្ឋេន ឧទកំ បហរិ, មហាវីចិយោ ឧដ្ឋហិំសុ, ឧភោ តីរានិ ភិជ្ជិំសុ។ ឥតោ ចិតោ ច ឧសភមត្តេ ឋានេ មនុស្សា ឧទកេ និមុជ្ជិំសុ។ សោ ឯត្តកំ មហាជនំ ផណេ ឋបេត្វា ឧក្ខិបិត្វា ថលេ បតិដ្ឋាបេសិ។ សោ ឧត្តរំ ឧបសង្កមិត្វា “កហំ, សាមិ, សត្ថា”តិ បុច្ឆិ។ “ឯកស្មិំ រុក្ខមូលេ និសិន្នោ, មហារាជា”តិ។ សោ “ឯហិ, សាមិ, គច្ឆាមា”តិ ឧត្តរេន សទ្ធិំ អគមាសិ។ មហាជនោបិ តេន សទ្ធិំយេវ គតោ។ នាគរាជា គន្ត្វា ឆព្ពណ្ណរំសីនំ អន្តោ បវិសិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា រោទមានោ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ សត្ថា អាហ – “កិំ ឥទំ, មហារាជា”តិ? “អហំ, ភន្តេ, តុម្ហាទិសស្ស ពុទ្ធស្ស សាវកោ ហុត្វា វីសតិ វស្សសហស្សានិ សមណធម្មំ អកាសិំ, សោបិ មំ សមណធម្មោ និទ្ធារេតុំ នាសក្ខិ។ អប្បមត្តកំ ឯរកបត្តច្ឆិន្ទនមត្តំ និស្សាយ អហេតុកបដិសន្ធិំ គហេត្វា ឧរេន បរិសក្កនដ្ឋានេ និព្ពត្តោស្មិ, ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ នេវ មនុស្សត្តំ លភាមិ, ន សទ្ធម្មស្សវនំ, ន តុម្ហាទិសស្ស ពុទ្ធស្ស ទស្សន”ន្តិ វត្វា តស្ស កថំ សុត្វា, “មហារាជ, មនុស្សត្តំ នាម ទុល្លភមេវ, តថា សទ្ធម្មស្សវនំ, តថា ពុទ្ធុប្បាទោ, ឥទំ កិច្ឆេន កសិរេន លព្ភតី”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១៨២។

“កិច្ឆោ មនុស្សបដិលាភោ, កិច្ឆំ មច្ចាន ជីវិតំ;

កិច្ឆំ សទ្ធម្មស្សវនំ, កិច្ឆោ ពុទ្ធានមុប្បាទោ”តិ។

តស្សត្ថោ – មហន្តេន ហិ វាយាមេន មហន្តេន កុសលេន លទ្ធត្តា មនុស្សត្តបដិលាភោ នាម កិច្ឆោ ទុល្លភោ។ និរន្តរំ កសិកម្មាទីនិ កត្វា ជីវិតវុត្តិ ឃដនតោបិ បរិត្តដ្ឋាយិតាយបិ មច្ចានំ ជីវិតំ កិច្ឆំ។ អនេកេសុបិ កប្បេសុ ធម្មទេសកស្ស បុគ្គលស្ស ទុល្លភតាយ សទ្ធម្មស្សវនម្បិ កិច្ឆំ។ មហន្តេន វាយាមេន អភិនីហារស្ស សមិជ្ឈនតោ សមិទ្ធាភិនីហារស្ស ច អនេកេហិបិ កប្បកោដិសហស្សេហិ ទុល្លភុប្បាទតោ ពុទ្ធានំ ឧប្បាទោបិ កិច្ឆោយេវ, អតិវិយ ទុល្លភោតិ។

ទេសនាវសានេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ. នាគរាជាបិ តំទិវសំ សោតាបត្តិផលំ លភេយ្យ, តិរច្ឆានគតត្តា បន នាលត្ថ. សោ យេសុ បដិសន្ធិគ្គហណតចជហនវិស្សដ្ឋនិទ្ទោក្កមនសជាតិយាមេថុនសេវនចុតិសង្ខាតេសុ បញ្ចសុ ឋានេសុ នាគសរីរេនេវ ហុត្វា កិលមន្តិ, តេសុ អកិលមនភាវំ បត្វា មាណវរូបេនេវ វិចរិតុំ លភតីតិ.

ឯរកបត្តនាគរាជវត្ថុ តតិយំ.

៤. អានន្ទត្ថេរបញ្ហវត្ថុ

សព្ពបាបស្ស អករណន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អានន្ទត្ថេរស្ស បញ្ហំ អារព្ភ កថេសិ.

ថេរោ កិរ ទិវាដ្ឋានេ និសិន្នោ ចិន្តេសិ – “សត្ថារា សត្តន្នំ ពុទ្ធានំ មាតាបិតរោ អាយុបរិច្ឆេទោ ពោធិ សាវកសន្និបាតោ អគ្គសាវកសន្និបាតោ អគ្គឧបដ្ឋាកោតិ ឥទំ សព្ពំ កថិតំ, ឧបោសថោ បន អកថិតោ, កិំ នុ ខោ តេសម្បិ អយមេវ ឧបោសថោ, អញ្ញោ”តិ? សោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា តមត្ថំ បុច្ឆិ. យស្មា បន តេសំ ពុទ្ធានំ កាលភេទោវ អហោសិ, ន កថាភេទោ. វិបស្សី សម្មាសម្ពុទ្ធោ ហិ សត្តមេ សត្តមេ សំវច្ឆរេ ឧបោសថំ អកាសិ. ឯកទិវសំ ទិន្នោវាទោ ហិស្ស សត្តន្នំ សំវច្ឆរានំ អលំ ហោតិ. សិខី ចេវ វេស្សភូ ច ឆដ្ឋេ ឆដ្ឋេ សំវច្ឆរេ ឧបោសថំ ករិំសុ, កកុសន្ធោ កោណាគមនោ ច សំវច្ឆរេ សំវច្ឆរេ. កស្សបទសពលោ ឆដ្ឋេ ឆដ្ឋេ មាសេ ឧបោសថំ អកាសិ. ឯកទិវសំ ទិន្នោវាទោ ហិស្ស ឆន្នំ មាសានំ អលំ អហោសិ. តស្មា សត្ថា តេសំ ឥមំ កាលភេទំ អារោចេត្វា “ឱវាទគាថា បន នេសំ ឥមាយេវា”តិ វត្វា សព្ពេសំ ឯកមេវ ឧបោសថំ អាវិ ករោន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

១៨៣.

“សព្ពបាបស្ស អករណំ, កុសលស្ស ឧបសម្បទា;

សចិត្តបរិយោទបនំ, ឯតំ ពុទ្ធាន សាសនំ.

១៨៤.

“ខន្តី បរមំ តបោ តីតិក្ខា,

និព្ពានំ បរមំ វទន្តិ ពុទ្ធា;

ន ហិ បព្ពជិតោ បរូបឃាតី,

ន សមណោ ហោតិ បរំ វិហេឋយន្តោ។

១៨៥។

"អនូបវាទោ អនូបឃាតោ, បាតិមោក្ខេ ច សំវរោ;

មត្តញ្ញុតា ច ភត្តស្មិំ, បន្តញ្ច សយនាសនំ;

អធិចិត្តេ ច អាយោគោ, ឯតំ ពុទ្ធាន សាសន"ន្តិ។

តត្ថ សព្ពបាបស្សាតិ សព្ពស្ស អកុសលកម្មស្ស។ ឧបសម្បទាតិ អភិនិក្ខមនតោ បដ្ឋាយ យាវ អរហត្តមគ្គា កុសលស្ស ឧប្បាទនញ្ចេវ ឧប្បាទិតស្ស ច ភាវនា។ សចិត្តបរិយោទបនន្តិ បញ្ចហិ នីវរណេហិ អត្តនោ ចិត្តស្ស វោទាបនំ។ ឯតំ ពុទ្ធាន សាសនន្តិ សព្ពពុទ្ធានំ អនុសិដ្ឋិ។

ខន្តីតិ យា ឯសា តិតិក្ខាសង្ខាតា ខន្តី នាម, ឥទំ ឥមស្មិំ សាសនេ បរមំ ឧត្តមំ តបោ។ និព្ពានំ បរមំ វទន្តិ ពុទ្ធាតិ ពុទ្ធា ច បច្ចេកពុទ្ធា ច អនុពុទ្ធា ចាតិ ឥមេ តយោ ពុទ្ធា និព្ពានំ ឧត្តមន្តិ វទន្តិ។ ន ហិ បព្ពជិតោតិ បាណិអាទីហិ បរំ អបហនន្តោ វិហេឋេន្តោ បរូបឃាតី បព្ពជិតោ នាម ន ហោតិ។ ន សមណោតិ វុត្តនយេនេវ បរំ វិហេឋយន្តោ សមណោបិ ន ហោតិយេវ។

អនូបវាទោតិ អនូបវទនញ្ចេវ អនូបវាទាបនញ្ច។ អនូបឃាតោតិ អនូបឃាតនញ្ចេវ អនូបឃាតាបនញ្ច។ បាតិមោក្ខេតិ ជេដ្ឋកសីលេ។ សំវរោតិ បិទហនំ។ មត្តញ្ញុតាតិ មត្តញ្ញុភាវោ បមាណជាននំ។ បន្តន្តិ វិវិត្តំ។ អធិចិត្តេតិ អដ្ឋសមាបត្តិសង្ខាតេ អធិចិត្តេ។ អាយោគោតិ បយោគករណំ។ ឯតន្តិ ឯតំ សព្ពេសំ ពុទ្ធានំ សាសនំ។ ឯត្ថ ហិ អនូបវាទេន វាចសិកំ សីលំ កថិតំ, អនូបឃាតេន កាយិកសីលំ, "បាតិមោក្ខេ ច សំវរោ"តិ សីលំ កថិតំ, អនូបឃាតេន កាយិកសីលំ, "បាតិមោក្ខេ ច សំវរោ"តិ ឥមិនា បាតិមោក្ខសីលញ្ចេវ ឥន្ទ្រិយសំវរញ្ច, មត្តញ្ញុតាយ អាជីវបារិសុទ្ធិ ចេវ បច្ចយសន្និស្សិតសីលញ្ច, បន្តសេនាសនេន សប្បាយសេនាសនំ, អធិចិត្តេន អដ្ឋ សមាបត្តិយោ។ ឯវំ ឥមាយ គាថាយ តិស្សោបិ សិក្ខា កថិតា ឯវ ហោន្តីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

អានន្ទត្ថេរបញ្ហវត្ថុ និដ្ឋិតំ។

៥. អនភិរតភិក្ខុវត្ថុ

នកហាបណវស្សេនាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ អនភិរតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ សាសនេ បព្ពជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ “អសុកដ្ឋានំ នាម គន្ត្វា ឧទ្ទេសំ គណ្ហាហី”តិ ឧបជ្ឈាយេន បេសិតោ តត្ថ អគមាសិ។ អថស្ស បិតុនោ រោគោ ឧប្បជ្ជិ។ សោ បុត្តំ ទដ្ឋុកាមោ ហុត្វា តំ បក្កោសិតុំ សមត្ថំ កញ្ចិ អលភិត្វា បុត្តសោកេន វិប្បលបន្តោយេវ អាសន្នមរណោ ហុត្វា “ឥទំ មេ បុត្តស្ស បត្តចីវរមូលំ ករេយ្យាសី”តិ កហាបណសតំ កនិដ្ឋស្ស ហត្ថេ ទត្វា កាលមកាសិ។ សោ ទហរស្ស អាគតកាលេ បាទមូលេ និបតិត្វា បវដ្ដេន្តោ រោទិត្វា, “ភន្តេ, បិតា វោ វិប្បលបន្តោវ កាលកតោ, មយ្ហំ បន តេន កហាបណសតំ ហត្ថេ ឋបិតំ, តេន កិំ ករោមី”តិ អាហ។ ទហរោ “ន មេ កហាបណេហិ អត្ថោ”តិ បដិក្ខិបិត្វា អបរភាគេ ចិន្តេសិ – “កិំ មេ បរកុលេសុ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ជីវិតេន, សក្កា តំ កហាបណសតំ និស្សាយ ជីវិតុំ, វិព្ភមិស្សាមី”តិ។ សោ អនភិរតិយា បីឡិតោ វិស្សដ្ឋសជ្ឈាយកម្មដ្ឋានោ បណ្ឌុរោគី វិយ អហោសិ។ អថ នំ ទហរសាមណេរា “កិំ ឥទ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “ឧក្កណ្ឋិតោម្ហី”តិ វុត្តេ អាចរិយុបជ្ឈាយានំ អារោចេសុំ។ អថ នំ តេ សត្ថុ សន្តិកំ នេត្វា សត្ថុ ទស្សេសុំ។ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ឧក្កណ្ឋិតោ”តិ បុច្ឆិត្វា, “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កស្មា ឯវមកាសិ, អត្ថិ បន តេ កោចិ ជីវិតបច្ចយោ”តិ អាហ។ “អាម, ភន្តេ”តិ។ “កិំ តេ អត្ថី”តិ? “កហាបណសតំ, ភន្តេ”តិ។ តេន ហិ កត្វចិ តាវ សក្ខរា អាហរ, គណេត្វា ជានិស្សាម “សក្កា វា តាវត្តកេន ជីវិតុំ, នោ វា”តិ។ សោ សក្ខរា អាហរិ។ អថ នំ សត្ថា អាហ – “បរិភោគត្ថាយ តាវ បណ្ណាសំ ឋបេហិ, ទ្វិន្នំ គោណានំ អត្ថាយ ចតុវីសតិ, ឯត្តកំ នាម បីជត្ថាយ, យុគនង្គលត្ថាយ, កុទ្ទាលវាសិផរសុអត្ថាយា”តិ ឯវំ គណិយមានេ តំ កហាបណសតំ នប្បហោតិ។ អថ នំ សត្ថា “ភិក្ខុ តវ កហាបណា អប្បកា, កថំ ឯតេ និស្សាយ តណ្ហំ បូរេស្សសិ, អតីតេ កិរ ចក្កវត្តិរជ្ជំ ការេត្វា អប្ផោដិតមត្តេន ទ្វាទសយោជនដ្ឋានេ កដិប្បមាណេន រតនវស្សំ វស្សាបេតុំ សមត្ថោ យាវ ឆត្តិំស សក្កា ចវន្តិ, ឯត្តកំ កាលំ ទេវរជ្ជំ ការេត្វាបិ មរណកាលេ តណ្ហំ អបូរេត្វាវ កាលមកាសី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិត្វា មន្ធាតុជាតកំ (ជា. ១.៣.២២) វិត្ថារេត្វា –

“យាវតា ចន្ទិមសូរិយា, បរិហរន្តិ ទិសា ភន្តិ វិរោចនា;

សព្វេវ ទាសា មន្ធាតុ, យេ បាណា បថវិស្សិតា”តិ។ –

ឥមិស្សា គាថាយ អនន្តរា ឥមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៨៦។

"ន កហាបណវស្សេន, តិត្តិ កាមេសុ វិជ្ជតិ;

អប្បស្សាទា ទុខា កាមា, ឥតិ វិញ្ញាយ បណ្ឌិតោ។

១៨៧។

"អបិ ទិព្វេសុ កាមេសុ, រតឹ សោ នាធិគច្ឆតិ;

តណ្ហក្ខយរតោ ហោតិ, សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោ"តិ។

តត្ថ កហាបណវស្សេនាតិ យំ សោ អប្ផោដេត្វា សត្តរតនវស្សំ វស្សាបេសិ, តំ ឥធ កហាបណវស្សន្តិ វុត្តំ។ តេនាបិ ហិ វត្ថុកាមកិលេសកាមេសុ តិត្តិ នាម នត្ថិ។ ឯវំ ទុប្បូរា ឯសា តណ្ហា។ អប្បស្សាទាតិ សុបិនសទិសតាយ បរិត្តសុខា។ ទុខាតិ ទុក្ខក្ខន្ធាទីសុ អាគតទុក្ខវសេន ពហុទុក្ខា។ ឥតិ វិញ្ញាយាតិ ឯវមេតេ កាមេ ជានិត្វា។ អបិ ទិព្វេសូតិ សចេ ហិ ទេវានំ ឧបកប្បនកកាមេហិ និមន្តេយ្យាបិ អាយស្មា សមិទ្ធិ វិយ ឯវម្បិ តេសុ កាមេសុ រតឹ ន វិន្ទតិយេវ។ តណ្ហក្ខយរតោតិ អរហត្តេ ចេវ និព្ពានេ ច អភិរតោ ហោតិ, តំ បត្ថយមានោ វិហរតិ។ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធេន ទេសិតស្ស ធម្មស្ស សវនេន ជាតោ យោគាវចរភិក្ខូតិ។

ទេសនាវសានេ សោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តបរិសាយបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

អនភិរតភិក្ខុវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦. អគ្គិទត្តព្រាហ្មណវត្ថុ

ពហុំ វេ សរណំ យន្តីតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ វាលិការាសិម្ហិ និសិន្នំ អគ្គិទត្តំ នាម កោសលរញ្ញោ បុរោហិតំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ មហាកោសលស្ស បុរោហិតោ អហោសិ។ អថ នំ បិតរិ កាលកតេ រាជា បសេនទិ កោសលោ "បិតុ មេ បុរោហិតោ"តិ គារវេន តស្មិំយេវ ឋានេ ឋបេត្វា តស្ស អត្តនោ ឧបដ្ឋានំ អាគតកាលេ បច្ចុគ្គមនំ ករោតិ, "អាចរិយ, ឥធ និសីទថា"តិ សមានាសនំ

ទាបេសិ។ សោ ចិន្តេសិ – “អយំ រាជា មយិ អតិវិយ គារវំ ករោតិ, ន ខោ បន រាជូនំ និច្ចកាលមេវ សក្កា ចិត្តំ គហេតុំ។ សមានវយេនេវ ហិ សទ្ធិំ រជ្ជសុខំ នាម សុខំ ហោតិ, អហញ្ចម្ហិ មហល្លកោ, បព្ពជិតុំ មេ យុត្ត”ន្តិ។ សោ រាជានំ បព្ពជ្ជំ អនុជានាបេត្វា នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា សត្តាហេន សព្ពំ អត្តនោ ធនំ ទានមុខេ វិស្សជ្ជេត្វា ពាហិរកបព្ពជ្ជំ បព្ពជិ។ តំ និស្សាយ ទស បុរិសសហស្សានិ អនុបព្ពជិំសុ។ សោ តេហិ សទ្ធិំ អង្គមគធានញ្ច កុរុរដ្ឋស្ស ច អន្តរេ វាសំ កប្បេត្វា ឥមំ ឱវាទំ ទេតិ, “តាតា, យស្ស កាមវិតក្កាទយោ ឧប្បជ្ជន្តិ, សោ នទិតោ ឯកេកំ វាលុកបុដំ ឧទ្ធរិត្វា ឥមស្មិំ ឱកិរតូ”តិ។ តេ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា កាមវិតក្កាទីនំ ឧប្បន្នកាលេ តថា ករិំសុ។ អបរេន សមយេន មហាវាលុករាសិ អហោសិ, តំ អហិច្ឆត្តោ នាម នាគរាជា បដិគ្គហេសិ។ អង្គមគធវាសិនោ ចេវ កុរុរដ្ឋវាសិនោ ច មាសេ មាសេ តេសំ មហន្តំ សក្ការំ អភិហរិត្វា ទានំ ទេន្តិ។ អថ តេសំ អគ្គិទត្តោ ឥមំ ឱវាទំ អទាសិ – “បព្ពតំ សរណំ យាថ, វនំ សរណំ យាថ, អារាមំ សរណំ យាថ, រុក្ខំ សរណំ យាថ, ឯវំ សព្ពទុក្ខតោ មុច្ចិស្សថា”តិ។ អត្តនោ អន្តេវាសិកេបិ ឥមិនា ឱវាទេន ឱវទិ។

ពោធិសត្តោបិ កតាភិនិក្ខមនោ សម្មាសម្ពោធិំ បត្វា តស្មិំ សមយេ សាវត្ថិំ និស្សាយ ជេតវនេ វិហរន្តោ បច្ចូសកាលេ លោកំ វោលោកេន្តោ អគ្គិទត្តព្រាហ្មណំ សទ្ធិំ អន្តេវាសិកេហិ អត្តនោ ញាណជាលស្ស អន្តោ បវិដ្ឋំ ទិស្វា “សព្ពេបិ ឥមេ អរហត្តស្ស ឧបនិស្សយសម្បន្នា”តិ ញត្វា សាយន្ហសមយេ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរំ អាហ – “មោគ្គល្លាន, កិំ បស្សសិ អគ្គិទត្តព្រាហ្មណំ មហាជនំ អតិត្ថេ បក្ខន្ទាបេន្តំ, គច្ឆ តេសំ ឱវាទំ ទេហី”តិ។ ភន្តេ, ពហូ ឯតេ, ឯកកស្ស មយ្ហំ អវិសយ្ហា។ សចេ តុម្ហេបិ អាគមិស្សថ, វិសយ្ហា ភវិស្សន្តី”តិ។ មោគ្គល្លាន, អហម្បិ អាគមិស្សាមិ, ត្វំ បុរតោ យាហី”តិ។ ថេរោ បុរតោ គច្ឆន្តោវ ចិន្តេសិ – “ឯតេ ពលវន្តោ ចេវ ពហូ ច។ សចេ សព្ពេសំ សមាគមដ្ឋានេ កិញ្ចិ កថេស្សាមិ, សព្ពេបិ វគ្គវគ្គេន ឧដ្ឋហេយ្យុ”ន្តិ អត្តនោ អានុភាវេន ថុល្លផុសិតកំ ទេវំ វុដ្ឋាបេសិ។ តេ ថុល្លផុសិតកេសុ បតន្តេសុ ឧដ្ឋាយុដ្ឋាយ អត្តនោ អត្តនោ បណ្ណសាលំ បវិសិំសុ។ ថេរោ អគ្គិទត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស បណ្ណសាលទ្វារេ ឋត្វា “អគ្គិទត្តា”តិ អាហ។ សោ ថេរស្ស សទ្ទំ សុត្វា “មំ ឥមស្មិំ លោកេ នាមេន អាលបិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, កោ នុ ខោ មំ នាមេន អាលបតី”តិ មានថទ្ធតាយ “កោ ឯសោ”តិ អាហ។ “អហំ, ព្រាហ្មណា”តិ។ “កិំ វទេសី”តិ? “អជ្ជ មេ ឯករត្តិំ ឥធ វសនដ្ឋានំ ត្វំ អាចិក្ខាហី”តិ។ “ឥធ វសនដ្ឋានំ នត្ថិ, ឯកស្ស ឯកាវ បណ្ណសាលា”តិ។ “អគ្គិទត្ត, មនុស្សា នាម មនុស្សានំ, គាវោ គុន្នំ, បព្ពជិតា បព្ពជិតានំ សន្តិកំ គច្ឆន្តិ, មា ឯវំ ករិ, ទេហិ មេ វសនដ្ឋាន”ន្តិ។ “កិំ បន ត្វំ បព្ពជិតោ”តិ? “អាម, បព្ពជិតោម្ហី”តិ។ “សចេ បព្ពជិតោ, កហំ តេ ខារិកាជំ, កោ បព្ពជិតបរិក្ខារោ”តិ។ “អត្ថិ មេ បរិក្ខារោ, វិសុំ បន នំ គហេត្វា វិចរិតុំ ទុក្ខន្តិ អព្ភន្តរេនេវ នំ គហេត្វា វិចរាមិ, ព្រាហ្មណា”តិ។ សោ “តំ គហេត្វា វិចរិស្សសី”តិ ថេរស្ស កុជ្ឈិ។ អថ នំ សោ អាហ – “អម្ភោ អគ្គិទត្ត, មា មយ្ហំ កុជ្ឈិ, វសនដ្ឋានំ មេ អាចិក្ខាហី”តិ។ “នត្ថិ ឯត្ថ វសនដ្ឋាន”ន្តិ។ “ឯតស្មិំ បន វាលុករាសិម្ហិ កោ វសតី”តិ។ “ឯកោ នាគរាជា”តិ។ “ឯតំ មេ ទេហី”តិ។ “ន សក្កា ទាតុំ, ភារិយំ ឯតស្ស កម្ម”ន្តិ។ “ហោតុ, ទេហិ មេ”តិ។ “តេន ហិ ត្វំ ឯវ ជានាហី”តិ។

ថេរោ វាលុករាសិអភិមុខោ បាយាសិ។ នាគរាជា តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា “អយំ សមណោ ឥតោ អាគច្ឆតិ, ន ជានាតិ មញ្ញេ មម អត្ថិភាវំ, ធូមាយិត្វា នំ មារេស្សាមី”តិ ធូមាយិ។ ថេរោ “អយំ នាគរាជា ‘អហមេវ ធូមាយិតុំ សក្កោមិ, អញ្ញេ ន សក្កោន្តី’តិ មញ្ញេ មញ្ញតី”តិ សយម្បិ ធូមាយិ។ ឧភិន្នម្បិ សរីរតោ ឧគ្គតា ធូមា យាវ ព្រហ្មលោកា ឧដ្ឋហិំសុ។ ឧភោបិ ធូមា ថេរំ អពាធេត្វា នាគរាជានមេវ ពាធេន្តិ។

នាគរាជា វេគំ សហិតុំ អសក្កោន្តោ បជ្ជលិ។ ថេរោបិ តេជោធាតុំ សមាបជ្ជិត្វា តេន សទ្ធិំយេវ បជ្ជលិ។ អគ្គិជាលា យាវ ព្រហ្មលោកា ឧដ្ឋហិំសុ។ ឧភោបិ ថេរំ អពាធេត្វា នាគរាជានមេវ ពាធយិំសុ។ អថស្ស សកលសរីរំ ឧក្កាហិ បទិត្តំ វិយ អហោសិ។ ឥសិគណា ឱលោកេត្វា ចិន្តេសិ – “នាគរាជា, សមណំ ឈាបេតិ, ភទ្ទកោ វត សមណោ អម្ហាកំ វចនំ អសុត្វា នដ្ឋោ”តិ។ ថេរោ នាគរាជានំ ទមេត្វា និព្ពិសេវនំ កត្វា វាលុការាសិម្ហិ និសីទិ។ នាគរាជា វាលុការាសិំ ភោគេហិ បរិក្ខិបិត្វា កូដាគារកុច្ឆិបមាណំ ផណំ មាបេត្វា ថេរស្ស ឧបរិ ធារេសិ។

ឥសិគណា បាតោវ “សមណស្ស មតភាវំ វា អមតភាវំ វា ជានិស្សាមា”តិ ថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ វាលុការាសិមត្ថកេ និសិន្នំ ទិស្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហអភិត្ថវន្តា អាហំសុ – “សមណ, កច្ចិ នាគរាជេន ន ពាធិតោ”តិ។ “កិំ ន បស្សថ មម ឧបរិ ផណំ ធារេត្វា ឋិត”ន្តិ? តេ “អច្ឆរិយំ វត ភោ, សមណស្ស ឯវរូបោបិ នាម នាគរាជា ទមិតោ”តិ ថេរំ បរិវារេត្វា អដ្ឋំសុ។ តស្មិំ ខណេ សត្ថា អាគតោ។ ថេរោ សត្ថារំ ទិស្វា ឧដ្ឋាយ វន្ទិ។ អថ នំ ឥសយោ អាហំសុ – “អយម្បិ តយា មហន្តតរោ”តិ។ ឯសោ ភគវា សត្ថា, អហំ ឥមស្ស សាវកោតិ។ សត្ថា វាលុការាសិមត្ថកេ និសីទិ, ឥសិគណោ “អយំ តាវ សាវកស្ស អានុភាវោ, ឥមស្ស បន អានុភាវោ កីទិសោ ភវិស្សតី”តិ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហសត្ថារំ អភិត្ថវិ។ សត្ថា អគ្គិទត្តំ អាមន្តេត្វា អាហ – “អគ្គិទត្ត, ត្វំ តវ សាវកានញ្ច ឧបដ្ឋាកានញ្ច ឱវាទំ ទទមានោ កិន្តិ វត្វា ទេសី”តិ។ “ឯតំ បព្ពតំ សរណំ គច្ឆថ, វនំ អារាមំ រុក្ខំ សរណំ គច្ឆថ។ ឯតានិ ហិ សរណំ គតោ សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ ឯវំ តេសំ ឱវាទំ ទេមីតិ។ សត្ថា “ន ខោ, អគ្គិទត្ត, ឯតានិ សរណំ គតោ សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតិ, ពុទ្ធំ ធម្មំ សង្ឃំ បន សរណំ គន្ត្វា សកលវដ្ដទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៨៨។

“ពហុំ វេ សរណំ យន្តិ, បព្ពតានិ វនានិ ច;

អារាមរុក្ខចេត្យានិ, មនុស្សា ភយតជ្ជិតា។

១៨៩។

“នេតំ ខោ សរណំ ខេមំ, នេតំ សរណមុត្តមំ;

នេតំ សរណមាគម្ម, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតិ។

១៩០។

“យោ ច ពុទ្ធញ្ច ធម្មញ្ច, សង្ឃញ្ច សរណំ គតោ;

ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ, សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ។

១៩១។

“ទុក្ខំ ទុក្ខសមុប្បាទំ, ទុក្ខស្ស ច អតិក្កមំ;

អរិយំ ចដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ, ទុក្ខូបសមគាមិនំ។

១៩២។

“ឯតំ ខោ សរណំ ខេមំ, ឯតំ សរណមុត្តមំ;

ឯតំ សរណមាគម្ម, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ។

តត្ថ ពហុន្តិ ពហុ។ បព្ពតានីតិ តត្ថ តត្ថ ឥសិគិលិវេបុល្លវេភារាទិកេ បព្ពតេ ច មហាវនគោសិង្គសាលវនាទីនិ វនានិ ច វេឡុវនជីវកម្ពវនាទយោ អារាមេ ច ឧទេនចេតិយគោតមចេតិយាទីនិ រុក្ខចេត្យានិ ច តេ តេ មនុស្សា តេន តេន ភយេន តជ្ជិតា ភយតោ មុច្ចិតុកាមា បុត្តលាភាទីនិ វា បត្ថយមានា សរណំ យន្តីតិ អត្ថោ។ នេតំ សរណន្តិ ឯតំ សព្ពម្បិ សរណំ នេវ ខេមំ ន ឧត្តមំ, ន ច ឯតំ បដិច្ច ជាតិអាទិធម្មេសុ សត្តេសុ ឯកោបិ ជាតិអាទិតោ សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតីតិ អត្ថោ។

យោ ចាតិ ឥទំ អខេមំ អនុត្តមំ សរណំ ទស្សេត្វា ខេមំ ឧត្តមំ សរណំ ទស្សេតុំ អារទ្ធំ។ តស្សត្ថោ – យោ ច គហដ្ឋោ វា បព្ពជិតោ វា “ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិអាទិកំ ពុទ្ធធម្មសង្ឃានុស្សតិកម្មដ្ឋានំ និស្សាយ សេដ្ឋវសេន ពុទ្ធញ្ច ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច សរណំ គតោ, តស្សបិ តំ សរណគមនំ អញ្ញតិត្ថិយវន្ទនាទីហិ កុប្បតិ ចលតិ។ តស្ស បន អចលភាវំ ទស្សេតុំ មគ្គេន អាគតសរណមេវ បកាសេន្តោ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតីតិ អាហ។ យោ ហិ ឯតេសំ សច្ចានំ ទស្សនវសេន ឯតានិ សរណំ គតោ, ឯតស្ស ឯតំ សរណំ ខេមញ្ច ឧត្តមញ្ច, សោ ច បុគ្គលោ ឯតំ សរណំ បដិច្ច សកលស្មាបិ វដ្ដទុក្ខា បមុច្ចតិ, តស្មា ឯតំ ខោ សរណំ ខេមន្តិអាទិ វុត្តំ។

ទេសនាវសានេ សព្ពេបិ តេ ឥសយោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិំសុ។ សត្ថាបិ ចីវរគព្ភតោ ហត្ថំ

បសារេត្វា “ឯថ ភិក្ខវោ, ចរថ ព្រហ្មចរិយ”ន្តិ អាហ។ តេ តង្ខណេយេវ អដ្ឋបរិក្ខារធរា វស្សសដ្ឋិកត្ថេរា វិយ អហេសុំ។ សោ ច សព្ពោបិ អង្គមគធកុរុរដ្ឋវាសីនំ សក្ការំ អាទាយ អាគមនទិវសោ អហោសិ។ តេ សក្ការំ អាទាយ អាគតា សព្ពេបិ តេ មនុស្សា បព្ពជិតេ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ អម្ហាកំ អគ្គិទត្តព្រាហ្មណោ មហា, ឧទាហុ សមណោ គោតមោ”តិ ចិន្តេត្វា សមណស្ស គោតមស្ស អាគតត្តា “អគ្គិទត្តោវ មហា”តិ មញ្ញិំសុ។ សត្ថា តេសំ អជ្ឈាសយំ ឱលោកេត្វា, “អគ្គិទត្ត, បរិសាយ កង្ខំ ឆិន្ទា”តិ អាហ។ សោ “អហម្បិ ឯត្តកមេវ បច្ចាសីសាមី”តិ ឥទ្ធិពលេន សត្តក្ខត្តុំ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា បុនប្បុនំ ឱរុយ្ហ សត្ថារំ វន្ទិត្វា “សត្ថា មេ, ភន្តេ, ភគវា, សាវកោហមស្មី”តិ វត្វា សាវកត្តំ បកាសេសិ។

អគ្គិទត្តព្រាហ្មណវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧. អានន្ទត្ថេរបញ្ហវត្ថុ

ទុល្លភោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អានន្ទត្ថេរស្ស បញ្ហំ អារព្ភ កថេសិ។

ថេរោ ហិ ឯកទិវសំ ទិវាដ្ឋានេ និសិន្នោ ចិន្តេសិ – “ហត្ថាជានីយោ ឆទ្ទន្តកុលេ វា ឧបោសថកុលេ វា ឧប្បជ្ជតិ, អស្សាជានីយោ សិន្ធវកុលេ វា វលាហកអស្សរាជកុលេ វា, ឧសភោ គោអាជានីយោ ទក្ខិណបថាទីសុ ជនបទេសុ, សត្ថារា ហត្ថិអាជានីយាទីនំ ឧប្បត្តិដ្ឋានានិ កថិតានិ, បុរិសាជានីយោ បន កហំ នុ ខោ ឧប្បជ្ជតី”តិ។ សោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា ឯតមត្ថំ បុច្ឆិ។ សត្ថា, “អានន្ទ, បុរិសាជានីយោ នាម សព្ពត្ថ នុប្បជ្ជតិ, ឧព្ពេធតោ បន តិយោជនសតាយាមេ វិត្ថារតោ អឌ្ឍតេយ្យសតេ អាវដ្ដតោ នវយោជនសតប្បមាណេ មជ្ឈិមបទេសដ្ឋានេ ឧប្បជ្ជតិ។ ឧប្បជ្ជន្តោ ច បន ន យស្មិំ វា តស្មិំ វា កុលេ ឧប្បជ្ជតិ, ខត្តិយមហាសាលព្រាហ្មណមហាសាលកុលានំ បន អញ្ញតរស្មិំយេវ ឧប្បជ្ជតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៩៣។

“ទុល្លភោ បុរិសាជញ្ញោ, ន សោ សព្ពត្ថ ជាយតិ;

យត្ថ សោ ជាយតី ធីរោ, តំ កុលំ សុខមេធតី”តិ។

តត្ថ ទុល្លភោតិ បុរិសាជញ្ញោ ហិ ទុល្លភោ, ន ហត្ថិអាជានីយាទយោ វិយ សុលភោ, សោ សព្ពត្ថ បច្ចន្តទេសេ វា នីចកុលេ វា ន ជាយតិ, មជ្ឈិមទេសេបិ មហាជនស្ស អភិវាទនាទិសក្ការករណដ្ឋានេ ខត្តិយព្រាហ្មណកុលានំ អញ្ញតរស្មិំ កុលេ ជាយតិ។ ឯវំ ជាយមានោ យត្ថ សោ ជាយតី ធីរោ ឧត្តមបញ្ញោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ, តំ កុលំ សុខមេធតីតិ សុខប្បត្តមេវ ហោតីតិ អត្ថោ។

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ.

ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᨸᨬ᩠ᩉᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ.

᪘. ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩈᩩᨡᩮᩣᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ.

ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᨬ᩠ᩉᩥᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩣᩃᩣᨿᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ, “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᨧᩥ “ᩁᨩ᩠ᨩᩈᩩᨡᩈᨴᩥᩈᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ. ᨠᩮᨧᩥ ᨠᩣᨾᩈᩩᨡᩈᨴᩥᩈᩴ, ᨠᩮᨧᩥ “ᩈᩣᩃᩥᨾᩴᩈᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨴᩥᩈᨴᩥᩈᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ. ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩥᩴ ᨠᨳᩮᨳ? ᩍᨴᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩩᨡᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᨾᩮᩅ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩴ, ᩈᨦ᩠ᨥᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩦ, ᩈᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᨾᩮᩅ ᩈᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪙᪔.

“ᩈᩩᨡᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ, ᩈᩩᨡᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣ;

ᩈᩩᨡᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩦ, ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᨲᨸᩮᩣ ᩈᩩᨡᩮᩣ”ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ ᩁᩣᨣᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᨲᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ ᩈᩩᨡᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣ ᩈᩩᨡᩣ. ᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩦᨲᩥ ᩈᨾᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᩈᩣᨸᩥ ᩈᩩᨡᩣ ᩑᩅ. ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᩑᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᩴ ᩅᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᩴ ᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᨸᩁᩥᩉᩁᩥᨲᩩᩴ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᨲᨸᩮᩣ ᩈᩩᨡᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ – “ᨿᩣᩅᨠᩦᩅᨬ᩠ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᨠᩁᨱᩦᨿᩣᨶᩥ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨿᩮᩅ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨸᩣᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᩣ, ᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪒.᪑᪓᪖).

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ, ᨾᩉᩣᨩᨶᩔᩣᨸᩥ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ.

សម្ពហុលភិក្ខុវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩. កស្សបទសពលស្ស សុវណ្ណចេតិយវត្ថុ

បូជារហេតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ចារិកំ ចរមានោ កស្សបទសពលស្ស សុវណ្ណចេតិយំ អារព្ភ កថេសិ។

តថាគតោ សាវត្ថិតោ និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន ពារាណសិំ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ តោទេយ្យគាមស្ស សមីបេ មហាភិក្ខុសង្ឃបរិវារោ អញ្ញតរំ ទេវដ្ឋានំ សម្បាបុណិ។ តត្ថ និសិន្នោ សុគតោ ធម្មភណ្ឌាគារិកំ បេសេត្វា អវិទូរេ កសិកម្មំ ករោន្តំ ព្រាហ្មណំ បក្កោសាបេសិ។ សោ ព្រាហ្មណោ អាគន្ត្វា តថាគតំ អនភិវាទេត្វា តមេវ ទេវដ្ឋានំ វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ សុគតោបិ “ឥមំ បទេសំ កិន្តិ មញ្ញសិ ព្រាហ្មណា”តិ អាហ។ “អម្ហាកំ បវេណិយា អាគតចេតិយដ្ឋានន្តិ វន្ទាមិ, ភោ គោតមា”តិ។ “ឥមំ ឋានំ វន្ទន្តេន តយា សាធុ កតំ ព្រាហ្មណា”តិ សុគតោ តំ សម្បហំសេសិ។ តំ សុត្វា ភិក្ខូ “កេន នុ ខោ ការណេន ភគវា ឯវំ សម្បហំសេសី”តិ សំសយំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ តតោ តថាគតោ តេសំ សំសយមបនេត្វា មជ្ឈិមនិកាយេ ឃដិការសុត្តន្តំ (ម. និ. ២.២៨២ អាទយោ) វត្វា ឥទ្ធានុភាវេន កស្សបទសពលស្ស យោជនុព្ពេធំ កនកចេតិយំ អបរញ្ច កនកចេតិយំ អាកាសេ និម្មិនិត្វា មហាជនំ ទស្សេត្វា, “ព្រាហ្មណ, ឯវំវិធានំ បូជារហានំ បូជា យុត្តតរា”តិ វត្វា មហាបរិនិព្ពានសុត្តេ (ទី. និ. ២.២០៦) ទស្សិតនយេនេវ ពុទ្ធាទិកេ ចត្តារោ ថូបារហេ បកាសេត្វា សរីរចេតិយំ ឧទ្ទិស្សចេតិយំ បរិភោគចេតិយន្តិ តីណិ ចេតិយានិ វិសេសតោ បរិទីបេត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៩៥។

“បូជារហេ បូជយតោ, ពុទ្ធេ យទិ វ សាវកេ;

បបញ្ចសមតិក្កន្តេ, តិណ្ណសោកបរិទ្ទវេ។

១៩៦។

“តេ តាទិសេ បូជយតោ, និព្ពុតេ អកុតោភយេ;

ន សក្កា បុញ្ញំ សង្ខាតុំ, ឥមេត្តមបិ កេនចី”តិ។ (អប. ថេរ ១.១០.១-២);

តត្ថ បូជិតុំ អរហា បូជារហា, បូជិតុំ យុត្តាតិ អត្ថោ។ បូជារហេ បូជយតោតិ អភិវាទនាទីហិ ច ចតូហិ ច បច្ចយេហិ បូជេន្តស្ស។

ᨸᩩᨻᩤᩁᩮᩉ ᨧᩮᩈ᩠ᩈᨲᩥ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ ᨿᨳᩦᨲᩥ ᨿᨳᩥ ᨧᩣ, ᩋᨳ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩤ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ ᨠᨳᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩣᨧᩮᨠ ᨧᩣ ᨷᨷᨬ᩠ᨧᩈᨿᨲᩥᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨿᨲᩥᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩃᩢᩣᨶᩥᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣᨶᨷᨷᨬ᩠ᨧᩮᩤ ᨲᩥᩃ᩠ᩃᩣᩈᩣᨠᨷᩁᩥᨴ᩠ᨵᩮᨧᨲᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩈᩣᨠᨷᩁᩥᨴ᩠ᨵᩮᨧ , ᨵᩣᨿ ᨶᩮ᩠ᨲ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩤ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩩᨻᩣᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩮᩈ᩠ᩈᩥᨲᩴ

ᨲᩮᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨷᩣᨴᩮᨿᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨣᩉᩃᨧᩈᩮᨶ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲᩥ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨿᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩥ ᨠᨧᩮᨲᩣ ᨧᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮᨲᩣ ᨧᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ

ᨠᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᨠᨿᩣ, ᨲᩮ ᩋᨠᩩᩈᩃᨠᩮᨿ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᨣᩮᩉᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨠᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᨵᩣᨿᨲ᩠ᨲᨿᨷᩥ ᨠᩮᨶᨧᩦᨲᩥ ᨵᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ,

ᨵᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᨶᨧᩦᨲᩥ ᩋᨷᩥᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨵᩣᨾ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲᩥᨲᩮᨭ᩠ᨮᩣ, ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨶ ᨿᩣᨶᩮᨶ ᨧᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨻ᩠ᨿᩣᨴᩥᨶᩣ ᨿᩣᨶᨶᩣᨲᩥ

ᨲᩥᨧᩥᨠᩮᨶ ᨿᩣᨶᩮᨶ ᨲᩦᩁᩃᩮᩣᨶ ᨶᩣᩁᩃᩮᩣᨶ ᨸᩩᩁᩃᩮᩣᨶ ᨧᩣ ᨲᩦᩁᩃᩴ ᨶᩣᨿ ᨵᩣᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᨿᩮᨲᩣ ᨲᩦᩁᩃᩴ ᨶᩣᩁᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩩᩃᩥᨿ ᨶᩣᩁᩃᩴ ᨸᩩᩁᩃᩴ ᨶᩣᨿ

ᩋᨭ᩠ᨮᨷᩈᨲᨷᨲ᩠ᨳᨶᩣᨴᩣᨠᩣᨴᩥᨧᩈᩮᨶ ᨸᩩᩁᩃᩴ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨶ ᨵᩣᨿᩉᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᨿᩣᨶᩮᩉᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨴᩥᨠ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨿᩮᨲᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩥᨷᩥᨠᨧᩈᩮᨶ ᨣᩮᩉᩣᨲᩩᩴ ᨶ

ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩁᩉᩥᨲᩮᨲᩣᨲᩥ ᨳᩦᨶ᩠ᨲᩩ ᨧᩣᨶᨲᩩ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨿᩮᨲᩣ ᨠᩥ ᨧᩣᨶᩴ ᨷᨧᨿᩴ ᨶᩁᨿᩣᨶ ᨻ᩠ᨿᩣᨴᩦ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨿᩮᨲᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩩᩴ, ᨸᩩᨶ ᨲᩮ ᨲᩣᨴᩥᩈ

ᨠᩥᩃᩮᩈᨷᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶᩥᨿᩥᨲ᩠ᨲᨶ ᩃᨭ᩠ᨮᨷᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨿᩮᨲᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᨠᩣ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨧᩥᨿᩣᨶᨧᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ

“ᨲᩥᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᨲ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲ ᨧᩣᨷᩥ, ᩈᩮᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲ ᩈᨿᩴ ᨹᩃᩴ;

ᨧᩮᨧᩮᨲᩣᨷᨴᩮᩣᩈᩉᩮᨲᩩ ᩉᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩅᩥ. ᩅ. ᪁᪐᪙);

ᨧᩮᩈᨶᩣᨧᩈᩣᨶᩮ ᩈᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᩉᩮᩣᨴᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨴᩥᨠᩴ ᨠᨶᨠᨧᨲᩥᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨿᩣᨠᩣᩈᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ, ᨿᩉᨲ᩠ᨲᨶ ᩈᨿᩣᨠᨿᩣ

ᨧᩣᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨧᨲᩥᨿᩴ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨶ ᨸᩩᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨲᩣ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩃᨴ᩠ᨵᨠᩣᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᨴᩣ ᨴᩣᨲᩣ, ᨻ᩠ᨿᩣᨴᩩᨠᩣᨧᨶ ᨳᩴ ᨧᨲᩥᨿᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩈᩮᨧ

ᨣᨲᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳᩮᨧ ᨳᩴᩃᩮᩣ ᨿᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩥᩈᩣᨴᨧᨲᩥᨿᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨿᩣᨠᨿ ᨧᨲᩩᩁᩣᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᨷᩥᩃᩣᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᨶᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ

ᨠᩔᨷᨶᩈᨴᩣᩃᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᨧᨲ᩠ᨳ ᨶᨿᩴ

ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ

ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩈᩮᨿᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

ᨸᨮᨾᨽᩣᨱᩅᩤᩁᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៣៉ ឃុលចរក្កា

១៉ ខាារអាតិកលហច្ចបឃយគចត្ថុ

ឃុឃុលំចតាតិ ថ្កុយំ ឆយូរឌឃគំ ឃត្ថា ឃរក្កុឃុ ចិហររត្តា កលហច្ចបឃយគត្ថុ ខាាតរក អារឌ្ហ កេឆឃិ៉

ឃាកិឃរកាលិឃា កិរ កបិលចត្ថុតការឃ្ស ច រកាលិឃតការឃ្ស ច អន្តរេ ររាហិណិ គាយ គឌិ ឲរករគច អាចររណត ខាត្តរបត្ថា ឃឃ្សាតិ កររាត្តិ៉ អថ រជ្ជេមូលមារយ ឃរឃ្សុឃុ មិលាិឃរត្តឃុ ក្ខឃតការចាឃិកាគមុិ កមុការា ឃត្តិបតិឃុ៉ តត្ថ រកាលិឃតការចាឃិរគា អាហំឃុ – “ថ្កុឌំ ក្ខគំ ក្ខឃរតា ហរិឃមាគំ រគច តុមា្ហាំ, គ អម្ហាំ បរហាឃ្សតិ, អម្ហាំ បគ ឃឃ្សំ ឲរិកាគរករគច តិប្បជ្ជិឃ្សតិ, ថ្កុឌំ ក្ខគំ អម្ហាំ ខេឆា”តិ៉ ថ្កុតររបិ អាហំឃុ – “តុមយ្ហុ រកាដ្ឋេក បូររត្វា ឌំរតឃុ យឃំ រតួឃុចណ្ណតិលយហិកាឡអកហាបរណ ច ករហត្វា បន្ទិបឃិត្តកាឌិហត្វា គ ឃក្កិឃ្សាម តុមា្ហាំ ឈរន្វាររ ចិចរិតុំ, អម្ហាកមុិ ឃឃ្សំ ឲរិកាគរករគច តិប្បជ្ជិឃ្សតិ, ថ្កុឌំ ក្ខគំ អម្ហាំ ខេឆា”តិ៉ គ យឃំ ឌឃ្សាមាតិ៉ យឃមុិ គ ឌឃ្សាមាតិ ឲចំ កថំ ចឌ្ឍេត្វា ឲរកា ក្ខេាឃ ឲកឃ្ស បហារំ អឌាឃិ, រឃាបិ អញ្ញឃ្សាតិ ឲចំ អញ្ញមញ្ញ បហរិត្វា រាជកុលិគំ ញាតិ ឈរេត្វា កលហំ ចឌ្ឍឃិឃុ៉

រកាលិឃកមុការា ចឌត្តិ – “តុមយ្ហកបិលចត្ថុចាឃិរក ករហត្វា កជ្ជឆ, រឃ រឃាណឃិក្កាលិឌរឃា ចិឃ អត្តរគា គកិតិហិ ឃទ្ធិ ឃំចឃិឃុ, ឲរតឃំ ហត្ថិរគា ររច អឃ្សា ច ផលកាចុឆាតិ ច អម្ហាំ កិ ករិឃ្សត្តិ”តិ៉ ឃាកិឃកមុការាបិ ចឌត្តិ “តុមយ្ហគ្កឌាគិ កុដ្ឋិរគា ឌាររក ករហត្វា កជ្ជឆ, រឃ អគាឆា តិក្កតិកា តិរច្ឆាគា ចិឃ រកាលរុក្ខ ចឃិឃុ, ឲរតឃំ ហត្ថិរគា ច អឃ្សា ច ផលកាចុឆាតិ ច អម្ហាំ កិ ករិឃ្សត្តិ”តិ៉ រត កត្វា តឃ្មិ កម្មេ គិយុត្តាគំ អមច្ចាគំ កឆឃិឃុ, អមច្ចា រាជកុលិគំ កេឆឃុំ៉ តរតា ឃាកិឃា “គកិតិហិ ឃទ្ធិ ឃំចឃិតកាគំ ឆាមញ្ញ ខាលញ្ញ ឌរឃ្សឃ្សាមា”តិ យុទ្ធឃជ្ជា តិក្កមិឃុ៉ រកាលិឃាបិ “រកាលរុក្ខចាឃិគំ ឆាមញ្ញ ខាលញ្ញ ឌរឃ្សឃ្សាមា”តិ យុទ្ធឃជ្ជា តិក្កមិឃុ៉

ឃត្ថាបិ បច្ចឃឃយរឃ រលាកំ ចចារលាករកត្តា ខាាតរក ឌិស្វា “យឃិ អកច្ឆរត្ត ថ្កុរយ គឃ្សិឃ្សត្តិ, យឃា កត្តុំ ចដ្ដតី”តិ ចិរត្តត្វា ឲករកាច អាការរឃគ កត្វា ររាហិណិគឌិយា មជ្ឈេអាការរឃ បល្លង្កគ តិឃីឌិ៉ ខាាតកា ឃត្ថារំ ឌិស្វា អាចុឆាតិ ឆឌ្ឍេត្វា ចត្តិឃុ៉ អថ រគ ឃត្ថា អាហ – “កិំ កលរហា គារមឃ, មហារាជា”តិ? “គ ជាគាម, ភន្តេ”តិ៉ “រកា ឌាគិ ជាគិឃ្សតី”តិ? រត “ក្ខបរាជា ជាគិឃ្សតិ, រឃគាបតិ ជាគិឃ្សតី”តិ ថ្កុមិគា ក្ខបរឃគ ឃាច ឌាឃកមុករេ បុច្ឆិត្វា, “ភន្តេ, ក្ខគកលរហា”តិ អាហំឃុ៉ “ក្ខគំ កិំ អគ្ឃតិ, មហារាជា”តិ? “អប្បគ្ឃំ, ភន្តេ”តិ៉ “ខត្តិយា កិំ អគ្ឃត្តិ មហារាជា”តិ? “ខត្តិយា គាម អគគ្ឃា, ភន្តេ”តិ៉ “អយុត្តំ តុមា្ហាំ អប្បមត្តកំ ក្ខគំ គិឃ្សាយ អគគ្ឃេខត្តិរយ គារឃតុ”ត្តិ៉ រត តុណ្ហីអរហឃុំ៉ អថ រត ឃត្ថា អាមរត្តត្វា “កស្មា មហារាជា ឲចរូបំ កររាថ, យឃិ អឃរត្ត អជ្ជ រលាហិតគឌី បចត្តិឃ្សតិ, អយុត្តំ រចា កតំ, តុមយ្ហឃរច្ចាហិ ចររហិ ឃរចរា ចិហរថ, អហំ អរចររា ចិហរាមិ៉ តុមយ្ហកិលឃាតុរា ហុត្វា ចិហរថ, អហំ អគាតុររា៉

ຕຸມ຺ເຫ ປຎ຺ຈກາມຄຸຓປຣິເຍສນຸສ຺ສຸກ຺ກາ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫຣຖ, ອຫໍ ອນຸສ຺ສຸກ຺ໂກ ວິຫຣາມີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອພາສິ –

໑໙໗.

"ສຸສຸຂໍ ວຕ ຊີວາມ, ເວຣິເນສຸ ອເວຣິໂນ,

ເວຣິເນສຸ ມນຸສ຺ເສສຸ, ວິຫຣາມ ອເວຣິໂນ.

໑໙໘.

"ສຸສຸຂໍ ວຕ ຊີວາມ, ອາຕຸເຣສຸ ອນາຕຸຣາ;

ອາຕຸເຣສຸ ມນຸສ຺ເສສຸ, ວິຫຣາມ ອນາຕຸຣາ.

໑໙໙.

"ສຸສຸຂໍ ວຕ ຊີວາມ, ອຸສ຺ສុເກສຸ ອນຸສ຺ສຸກາ;

ອຸສ຺ສຸເກສຸ ມນຸສ຺ເສສຸ, ວິຫຣາມ ອນຸສ຺ສຸກາ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສຸສຸຂນ຺ຕິ ສຸຏ຺ຐຸ ສຸຂໍ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ເຍ ຄິຫິໂນ ສນ຺ທິເຉທາທິວເສນ, ປព຺ພຊິຕາ ວາ ປນ ເວຊ຺ຊກມ຺ມາທິວເສນ ຊີວິຕວຸຕ຺ຕິໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ "ສຸເຂນ ຊີວາມາ"ຕິ ວທນ຺ຕິ, ເຕຫິ ມយໍ ສຸສຸຂໍ ວຕ ຊີວາມ, ເຍ ມຍໍ ປຎ຺ຈຫິ ເວເຣຫິ ເວຣິເນສຸ ມນຸສ຺ເສສຸ ອເວຣິໂນ, ກິເລສາຕុເຣສຸ ມນຸສ຺ເສສຸ ນິກ຺ກິເລສຕາຍ ອນາຕຸຣາ, ປຎ຺ຈກາມຄຸຓປຣິເຍສເນ ອຸສ຺ສຸເກສຸ ຕາຍ ປຣິເຍສນາຍ ອພາເວນ ອນຸສ຺ສຸກາຕິ. ເສສໍ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖເມວ.

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປុຓິໍສູຕិ.

ຎາຕິກລຫວູປສມນວຕ຺ຖុ ປឋមំ.

៧។ មារវត្ថុ

សុសុខំ វត ជីវាមាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា បញ្ចសាលាយំ ព្រាហ្មណគាមេ វិហរន្តោ មារំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកទិវសញ្ហិ សត្ថា បញ្ចសតានំ កុមារិកានំ សោតាបត្តិមគ្គស្សូបនិស្សយំ ទិស្វា តំ គាមំ ឧបនិស្សាយ វិហាសិ។ តាបិ កុមារិកាយោ ឯកស្មិំ នក្ខត្តទិវសេ នទិំ គន្ត្វា ន្ហត្វា អលង្កតបដិយត្តា គាមាភិមុខិយោ បាយិំសុ។ សត្ថាបិ តំ គាមំ បវិសិត្វា បិណ្ឌាយ ចរតិ។ អថ មារោ សកលគាមវាសីនំ សរីរេ អធិមុច្ចិត្វា យថា សត្ថា កដច្ឆុភត្តមត្តម្បិ ន លភតិ, ឯវំ កត្វា យថាធោតេន បត្តេន និក្ខមន្តំ សត្ថារំ គាមទ្វារេ ឋត្វា អាហ – “អបិ, សមណ, បិណ្ឌបាតំ លភិត្ថា”តិ។ “កិំ បន ត្វំ, បាបិម, តថា អកាសិ, យថាហំ បិណ្ឌំ ន លភេយ្យ”ន្តិ? “តេន ហិ, ភន្តេ, បុន បវិសថា”តិ។ ឯវំ កិរស្ស អហោសិ – “សចេ បុន បវិសតិ, សព្ពេសំ សរីរេ អធិមុច្ចិត្វា ឥមស្ស បុរតោ បាណិំ បហរិត្វា ហស្សកេឡិំ ករិស្សាមី”តិ។ តស្មិំ ខណេ តា កុមារិកាយោ គាមទ្វារំ បត្វា សត្ថារំ ទិស្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ មារោបិ សត្ថារំ អាហ – “អបិ, ភន្តេ, បិណ្ឌំ អលភមានា ជិឃច្ឆាទុក្ខេន បីឡិតត្ថា”តិ។ សត្ថា “អជ្ជ មយំ, បាបិម, កិញ្ចិ អលភិត្វាបិ អាភស្សរលោកេ មហាព្រហ្មានោ វិយ បីតិសុខេនេវ វីតិនាមេស្សាមា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១០០។

“សុសុខំ វត ជីវាម, យេសំ នោ នត្ថិ កិញ្ចនំ;

បីតិភក្ខា ភវិស្សាម, ទេវា អាភស្សរា យថា”តិ។

តត្ថ យេសំ នោតិ យេសំ អម្ហាកំ បលិពុទ្ធកេសុ រាគាទីសុ កិញ្ចនេសុ ឯកម្បិ កិញ្ចនំ នត្ថិ។ បីតិភក្ខាតិ យថា អាភស្សរា ទេវា បីតិភក្ខា ហុត្វា បីតិសុខេនេវ វីតិនាមេន្តិ, ឯវំ មយម្បិ, បាបិម, កិញ្ចិ អលភិត្វា បីតិភក្ខា ភវិស្សាមាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ បញ្ចសតាបិ កុមារិកាយោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសូតិ។

មារវត្ថុ ទុតិយំ។

៨។ កោសលរញ្ញោ បរាជយវត្ថុ

ជយំ វេរន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរញ្ញោ បរាជយំ អារព្ភ កថេសិ។

ເສາ ກິຣ ກາສິກຄາມໍ ນິສ຺ສາຍ ພາຄິເນຍ຺ເຍນ ອຊາຕສຕ຺ຕຸນາ ສທ຺ຘິໍ ຍຸຊ຺ຌເນ຺ຕາ ເຕນ ຕເຍາ ວາເຣ ປຣາຊິເຕາ ຕຕິຍວາເຣ ຈິເນ຺ຕສິ – “ອຫໍ ຂີຣທເນ຺ຕມ຺ປິ ທາຣກໍ ປຣາເຊຕຸໍ ນາສກ຺ຂິໍ, ກິໍ ເມ ຊີວິເຕນາ”ຕິ໌ ເສາ ອາຫາຣຸປເຈ຺ຉທໍ ກຕ຺ວາ ມເຎ຺ຈເກ ນິປຊ຺ຊິ໌ ອຖສ຺ສ ສາ ປວຕ຺ຕິ ສກລນຄຣໍ ປຕ຺ຖຣິ໌ ຠິກ຺ຂູ ຕຖາຄຕສ຺ສ ອາເຣາເຈສຸໍ – “ຠເນ຺ຕ, ຣາຊາ ກິຣ ກາສິກຄາມກໍ ນິສ຺ສາຍ ຕເຍາ ວາເຣ ປຣາຊິເຕາ, ເສາ ອິທານິ ປຣາຊິຕ຺ວາ ອາຄເຕາ ‘ຂີຣທເນ຺ຕມ຺ປິ ທາຣກໍ ປຣາເຊຕຸໍ ນາສກ຺ຂິໍ, ກິໍ ເມ ຊີວິເຕນາ’ຕິ ອາຫາຣຸປເຈ຺ຉທໍ ກຕ຺ວາ ມເຎ຺ຈເກ ນິປເນ຺ນາ”ຕິ໌ ສຕ຺ຖາ ເຕສໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ, “ຠິກ຺ຂເວ, ຊິນເນ຺ຕາປິ ເວຣໍ ປສວຕິ, ປຣາຊິເຕາ ປນ ທຸກ຺ຂໍ ເສຕິເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໒໐໑໌

“ຊຍໍ ເວຣໍ ປສວຕິ, ທຸກ຺ຂໍ ເສຕິ ປຣາຊິເຕາ;

ອຸປສເນ຺ຕາ ສຸຂໍ ເສຕິ, ຫິຕ຺ວາ ຊຍປຣາຊຍ”ນ຺ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ຊຍນ຺ຕິ ປຣໍ ຊິນເນ຺ຕາ ເວຣໍ ປຏິລຠຕິ໌ ປຣາຊິເຕາຕິ ປເຣນ ປຣາຊິເຕາ “ກທາ ນຸ ເຂາ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕສ຺ສ ປິຏ຺ຐິໍ ທຏ຺ຐຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສາມີ”ຕິ ທຸກ຺ຂໍ ເສຕິ, ສພ຺ພິຣິຍາປເຖສຸ ທຸກ຺ຂເມວ ວິຫຣຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ໌ ອຸປສເນ຺ຕາຕິ ອພ຺ຠນ຺ຕເຣ ອຸປສນ຺ຕຣາຄາທິກິເລເສາ ຂີຓາສເວາ ຊຍຎ຺ຈ ປຣາຊຍຎ຺ຈ ຫິຕ຺ວາ ສຸຂໍ ເສຕິ, ສພ຺ພິຣິຍາປເຖສຸ ສຸຂເມວ ວິຫຣຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ໌

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ໌

ເກາສລຣເຎ຺ຎາ ປຣາຊຍວຕ຺ຖຸ ຕຕິຍໍ໌

໔໌ ອຎ຺ຎຕຣກຸລທາຣິກາວຕ຺ຖຸ

ນຕ຺ຖິ ຣາຄສເມາຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣເນ຺ຕາ ອຎ຺ຎຕຣໍ ກຸລທາຣິກໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ໌

ຕສ຺ສາ ກິຣ ມາຕາປິຕເຣາ ອາວາຫໍ ກຕ຺ວາ ມງ຺ຄລທິວເສ ສຕ຺ຖາຣໍ ນິມນ຺ຕຍິໍສຸ໌ ສຕ຺ຖາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆປຣິວຸເຕາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນິສີທິ໌ ສາປິ ເຂາ ວຘຸກາ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ອຸທກປຣິສ຺ສາວນາທີນິ ກເຣານ຺ຕີ ອປຣາປຣໍ ສຎ຺ຈຣຕິ໌ ສາມິເກາປິສ຺ສາ ຕໍ ເອາເລາເກເນ຺ຕາ ອຏ຺ຐາສິ໌ ຕສ຺ສ ຣາຄວເສນ ເອາເລາເກນ຺ຕສ຺ສ ອເນ຺ຕາ ກິເລເສາ ສມຸຏ຺ຐາສິ໌ ເສາ ອຎ຺ຎາຓາຠິພູເຕາ ເນວ ພຸທ຺ຘໍ ອຸປຏ຺ຐຫິ, ນ ອສີຕິ ມຫາເຖເຣ໌ ຫຕ຺ຖໍ ປສາເຣຕ຺ວາ “ຕໍ ວຘຸກໍ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມີ”ຕິ ປນ ຈິຕ຺ຕໍ ອກາສິ໌ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສຊ຺ຌາສຍໍ ເອາເລາເກຕ຺ວາ ຍຖາ ຕໍ ອິຕ຺ຖິໍ ນ ປສ຺ສຕິ, ເອວມກາສິ໌ ເສາ ອທິສ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ເອາເລາເກເນ຺ຕາ ອຏ຺ຐາສິ໌

ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຐິຕກາເລ “ກຸມາຣກ, ນ ຫິ ຣາຄຄ຺ຄິນາ ສທິໂສ ອຄ຺ຄິ ນາມ , ໂທສກລິນາ ສທິໂສ ກລິ ນາມ, ຂນ຺ຘປຣິຫຣຓທຸກ຺ເຂນ ສທິສໍ ທຸກ຺ຂໍ ນາມ ອຕ຺ຖິ, ນິພ຺ພານສຸຂສທິສໍ ສຸຂມ຺ປິ ນຕ຺ຖິເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໒໐໒.

“ນຕ຺ຖິ ຣາຄສໂມ ອຄ຺ຄິ, ນຕ຺ຖິ ໂທສສໂມ ກລິ;

ນຕ຺ຖິ ຂນ຺ຘສມາ ທຸກ຺ຂາ, ນຕ຺ຖິ ສນ຺ຕິປຣໍ ສຸຂ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນຕ຺ຖິ ຣາຄສໂມຕິ ຘູມໍ ວາ ຊາລໍ ວາ ອງ຺ຄາຣໍ ວາ ອທສ຺ເສຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕເຍວ ຌາເປຕ຺ວາ ຠສ຺ມມຸຏ຺ຐິໍ ກາຕຸໍ ສມຕ຺ເຖນ ຣາເຄນ ສໂມ ອຎ຺ໂຎ ອຄ຺ຄິ ນາມ ນຕ຺ຖິ. ກລີຕິ ໂທເສນ ສໂມ ອປຣາໂຘປິ ນຕ຺ຖິ. ຂນ຺ຘສມາຕິ ຂນ຺ເຘຫິ ສມາ. ຍຖາ ປຣິຫຣິຍມານາ ຂນ຺ຘາ ທຸກ຺ຂາ, ເອວໍ ອຎ຺ຎໍ ທຸກ຺ຂໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ. ສນ຺ຕິປຣນ຺ຕິ ນິພ຺ພານໂຕ ອຸຕ຺ຕຣິໍ ອຎ຺ຎໍ ສຸຂມ຺ປິ ນຕ຺ຖິ. ອຎ຺ຎຎ຺ຫິ ສຸຂໍ ສຸຂເມວ, ນິພ຺ພານໍ ປຣມສຸຂນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເທສນາວສາເນ ກຸມາຣິກາ ຈ ກຸມາຣໂກ ຈ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິໍສຸ. ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ຠຄວາ ເຕສໍ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ທສ຺ສນາກາຣໍ ອກາສີຕິ.

ອຎ຺ຎຕຣກຸລທາຣິກາວຕ຺ຖຸ ຈຕຸຕ຺ຖໍ.

໕. ເອກຸປາສກວຕ຺ຖຸ

ຊິຆຉ຺ຉາຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ອາຬວິຍໍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຸປາສກໍ ອາຣຕ຺ພ ກເຖສິ.

ເອກສ຺ມິຎ຺ຫິ ທິວເສ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ຄນ຺ຘກຸຏິຍໍ ນິສິນ຺ໂນວ ປຈ຺ຈູສກາເລ ໂລກໍ ໂວໂລເກນ຺ໂຕ ອາຬວິຍໍ ເອກໍ ທຸຄ຺ຄຕມນຸສ຺ສໍ ທິສ຺ວາ ຕສ຺ສູປນິສ຺ສຍສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ຎຕ຺ວາ ປຎ຺ຈສຕພິກ຺ຂຸປຣິວາໂຣ ອາຬວິໍ ອຄມາສິ. ອາຬວິວາສິໂນ ສຕ຺ຖາຣໍ ນິມນ຺ຕຍິໍສຸ. ໂສປິ ທຸຄ຺ຄຕມນຸສ຺ໂສ “ສຕ຺ຖາ ກິຣ ອາຄໂຕ”ຕິ ສຸຕ຺ວາ “ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ຘມ຺ມໍ ໂສສ຺ສາມີ”ຕິ ມນໍ ອກາສິ. ຕໍທິວສເມວ ຈສ຺ສ ເອໂກ ໂຄໂຓ ປລາຍິ. ໂສ “ກິໍ ນຸ ໂຂ ໂຄຓໍ ປຣິເຍສິສ຺ສາມິ, ອຸທາຫຸ ຘມ຺ມໍ ສຸຓາມີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ “ໂຄຓໍ ປຣິເຍສິຕ຺ວາ ປຉ຺ຉາ ຘມ຺ມໍ ໂສສ຺ສາມີ”ຕິ ປາໂຕວ ເຄຫາ ນິກ຺ຂມິ. ອາຬວິວາສິໂນປິ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂໍ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ປຣິວິສິຕ຺ວາ ອນຸໂມທນຕ຺ຖາຍ ປຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫິໍສຸ. ສຕ຺ຖາ “ຍໍ ນິສ຺ສາຍ ອຫໍ ຕິໍສໂຍຊນມຄ຺ຄໍ ອາຄໂຕ, ໂສ ໂຄຓໍ ປຣິເຍສິຕຸໍ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິຏ຺ໂຐ, ຕສ຺ມິໍ ອາຄເຕເຍວ ຘມ຺ມໍ ເທເສສ຺ສາມີ”ຕິ ຕຸຓ຺ຫີ ອໂຫສິ.

ໂສປິ ມນຸສ຺ໂສ ທິວາ ໂຄຓໍ ທິສ຺ວາ ໂຄຄເຓ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ “ສເຈປິ ອຎ຺ຎໍ ນຕ຺ຖິ, ສຕ຺ຖຸ ວນ຺ທນມຕ຺ຕມ຺ປິ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ຊິຆຉ຺ຉາປີຬິໂຕປິ ເວເຄນ

គមនាយ មនំ អកត្វា វេគេន សត្ថុ សន្តិកំ អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ សត្ថា តស្ស ឋិតកាលេ ទានវេយ្យាវដិកំ អាហ – “អត្ថិ កិញ្ចិ ភិក្ខុសង្ឃស្ស អតិរិត្តភត្ត”ន្តិ? “ភន្តេ, សព្ពំ អត្ថី”តិ។ តេន ហិ “ឥមំ បរិវិសាហី”តិ។ សោ សត្ថារា វុត្តដ្ឋានេយេវ តំ និសីទាបេត្វា យាគុខាទនីយភោជនីយេហិ សក្កច្ចំ បរិវិសិ។ សោ ភុត្តភត្តោ មុខំ វិក្ខាលេសិ។ ឋបេត្វា កិរ ឥមំ ឋានំ តីសុ បិដកេសុ អញ្ញត្ថ តថាគតស្ស ភត្តវិចារណំ នាម នត្ថិ។ តស្ស បស្សទ្ធទរថស្ស ចិត្តំ ឯកគ្គំ អហោសិ។ អថស្ស សត្ថា អនុបុព្ពិំ កថំ កថេត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ។ សោ ទេសនាវសានេ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ សត្ថាបិ អនុមោទនំ កត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ មហាជនោ សត្ថារំ អនុគន្ត្វា និវត្តិ។

ភិក្ខូ សត្ថារា សទ្ធិំ គច្ឆន្តាវ ឧជ្ឈាយិំសុ – “បស្សថាវុសោ, សត្ថុ កម្មំ, អញ្ញេសុ ទិវសេសុ ឯវរូបំ នត្ថិ, អជ្ជ បនេកំ មនុស្សំ ទិស្វា យាគុអាទីនិ វិចារេត្វា ទាបេសី”តិ។ សត្ថា និវត្តិត្វា ឋិតកោវ “កិំ កថេថ, ភិក្ខវេ”តិ បុច្ឆិត្វា តមត្ថំ សុត្វា “អាម, ភិក្ខវេ, អហំ តិំសយោជនំ កន្តារំ អាគច្ឆន្តោ តស្ស ឧបាសកស្សូបនិស្សយំ ទិស្វា អាគតោ, សោ អតិវិយ ជិឃច្ឆិតោ, បាតោវ បដ្ឋាយ គោណំ បរិយេសន្តោ អរញ្ញេ វិចរិ ‘ជិឃច្ឆាទុក្ខេន ធម្មេ ទេសិយមានេបិ បដិវិជ្ឈិតុំ ន សក្ខិស្សតី’តិ ចិន្តេត្វា ឯវំ អកាសិំ, ជិឃច្ឆារោគសទិសោ រោគោ នាម នត្ថី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២០៣។

“ជិឃច្ឆាបរមា រោគា, សង្ខារបរមា ទុខា;

ឯតំ ញត្វា យថាភូតំ, និព្ពានំ បរមំ សុខ”ន្តិ។

តត្ថ ជិឃច្ឆាបរមា រោគាតិ យស្មា អញ្ញោ រោគោ សកិំ តិកិច្ឆិតោ វិគច្ឆតិ វា តទង្គវសេន វា បហីយតិ, ជិឃច្ឆា បន និច្ចកាលំ តិកិច្ឆិតព្ពាយេវាតិ សេសរោគានំ អយំ បរមា នាម។ សង្ខារាតិ បញ្ច ខន្ធា។ ឯតំ ញត្វាតិ ជិឃច្ឆាសមោ រោគោ នត្ថិ, ខន្ធបរិហរណសមំ ទុក្ខំ នាម នត្ថីតិ ឯតមត្ថំ យថាភូតំ ញត្វា បណ្ឌិតោ និព្ពានំ សច្ឆិករោតិ។ និព្ពានំ បរមំ សុខន្តិ តញ្ហិ សព្ពសុខានំ បរមំ ឧត្តមំ សុខន្តិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ឯកូបាសកវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦។ បសេនទិកោសលវត្ថុ

អារោគ្យបរមា លាភាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ រាជានំ បសេនទិកោសលំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ រាជា តណ្ឌុលទោណស្ស ឱទនំ តទុបិយេន សូបព្យញ្ជនេន ភុញ្ជតិ។ ឯកទិវសំ ភុត្តបាតរាសោ ភត្តសម្មទំ អវិនោទេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា កិលន្តរូបោ ឥតោ ចិតោ ច សម្បរិវត្តតិ, និទ្ទាយ អភិភុយ្យមានោបិ ឧជុកំ និបជ្ជិតុំ អសក្កោន្តោ ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថ នំ សត្ថា អាហ – “កិំ, មហារាជ, អវិស្សមិត្វាវ អាគតោសី”តិ? “អាម, ភន្តេ, ភុត្តកាលតោ បដ្ឋាយ មេ មហាទុក្ខំ ហោតី”តិ។ អថ នំ សត្ថា, “មហារាជ , អតិពហុភោជនំ ឯវំ ទុក្ខំ ហោតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“មិទ្ធី យទា ហោតិ មហគ្ឃសោ ច,

និទ្ទាយិតា សម្បរិវត្តសាយី;

មហាវរាហោវ និវាបបុដ្ឋោ,

បុនប្បុនំ គព្ភមុបេតិ មន្ទោ”តិ។ (ធ។ ប។ ៣២៥); –

ឥមាយ គាថាយ ឱវទិត្វា, “មហារាជ, ភោជនំ នាម មត្តាយ ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ មត្តភោជិនោ ហិ សុខំ ហោតី”តិ ឧត្តរិ ឱវទន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“មនុជស្ស សទា សតីមតោ,

មត្តំ ជានតោ លទ្ធភោជនេ;

តនុកស្ស ភវន្តិ វេទនា,

សណិកំ ជីរតិ អាយុបាលយ”ន្តិ។ (សំ។ និ។ ១។១២៤);

រាជា គាថំ ឧគ្គហិតុំ នាសក្ខិ, សមីបេ ឋិតំ បន ភាគិនេយ្យំ, សុទស្សនំ នាម មាណវំ “ឥមំ គាថំ ឧគ្គណ្ហ តាតា”តិ អាហ។ សោ តំ គាថំ ឧគ្គណ្ហិត្វា “កិំ ករោមិ, ភន្តេ”តិ សត្ថារំ បុច្ឆិ។ អថ នំ សត្ថា អាហ – “រញ្ញោ ភុញ្ជន្តស្ស ឱសានបិណ្ឌកាលេ ឥមំ គាថំ វទេយ្យាសិ, រាជា អត្ថំ សល្លក្ខេត្វា តំ បិណ្ឌំ ឆឌ្ឌេស្សតិ, តស្មិំ បិណ្ឌេ សិត្ថគណនាយ រញ្ញោ ភត្តបចនកាលេ តត្តកេ តណ្ឌុលេ ហរេយ្យាសី”តិ។ សោ “សាធុ,

ភន្តេ”តិ សាយម្បិ បាតោបិ រញ្ញោ ភុញ្ជន្តស្ស ឱសានបិណ្ឌកាលេ តំ គាថំ ឧទាហរិត្វា តេន ឆឌ្ឌិតបិណ្ឌេ សិត្ថគណនាយ តណ្ឌុលេ ហាបេសិ។ រាជាបិ តស្ស គាថំ សុត្វា សហស្សំ សហស្សំ ទាបេសិ ។ សោ អបរេន សមយេន នាឡិកោទនបរមតាយ សណ្ឋហិត្វា សុខប្បត្តោ តនុសរីរោ អហោសិ។

អថេកទិវសំ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា អាហ – “ភន្តេ, ឥទានិ មេ សុខំ ជាតំ, មិគម្បិ អស្សម្បិ អនុពន្ធិត្វា គណ្ហនសមត្ថោ ជាតោម្ហិ, បុព្ពេ មេ ភាគិនេយ្យេន សទ្ធិំ យុទ្ធមេវ ហោតិ, ឥទានិ វជិរកុមារិំ នាម ធីតរំ ភាគិនេយ្យស្ស ទត្វា សោ គាមោ តស្សាយេវ ន្ហានចុណ្ណមូលំ កត្វា ទិន្នោ, តេន សទ្ធិំ វិគ្គហោ វូបសន្តោ, ឥមិនាបិ មេ ការណេន សុខមេវ ជាតំ។ កុលសន្តកំ រាជមណិរតនំ នោ គេហេ បុរិមទិវសេ នដ្ឋំ, តម្បិ ឥទានិ ហត្ថបត្តំ អាគតំ, ឥមិនាបិ មេ ការណេន សុខមេវ ជាតំ។ តុម្ហាកំ សាវកេហិ សទ្ធិំ វិស្សាសំ ឥច្ឆន្តេន ញាតិធីតាបិ នោ គេហេ កតា, ឥមិនាបិ មេ ការណេន សុខមេវ ជាត”ន្តិ។ សត្ថា “អារោគ្យំ នាម, មហារាជ, បរមោ លាភោ, យថាលទ្ធេន សន្តុដ្ឋភាវសទិសម្បិ ធនំ, វិស្សាសសទិសោ ច បរមោ ញាតិ, និព្ពានសទិសំ សុខំ នាម នត្ថី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១០៣។

“អារោគ្យបរមា លាភា, សន្តុដ្ឋិបរមំ ធនំ;

វិស្សាសបរមា ញាតិ, និព្ពានបរមំ សុខ”ន្តិ។

តត្ថ អារោគ្យបរមា លាភាតិ អរោគភាវបរមា លាភា។ រោគិនោ ហិ វិជ្ជមានាបិ លាភា អលាភាយេវ, តស្មា អរោគស្ស សព្ពលាភា អាគតាវ ហោន្តិ។ តេនេតំ វុត្តំ – “អារោគ្យបរមា លាភា”តិ។ សន្តុដ្ឋិបរមំ ធនន្តិ គិហិនោ វា បព្ពជិតស្ស វា យំ អត្តនា លទ្ធំ អត្តនោ សន្តកំ, តេនេវ តុស្សនភាវោ សន្តុដ្ឋិ នាម សេសធនេហិ បរមំ ធនំ។ វិស្សាសបរមា ញាតីតិ មាតា វា ហោតុ បិតា វា, យេន សទ្ធិំ វិស្សាសោ នត្ថិ, សោ អញ្ញាតកោវ។ យេន អញ្ញាតកេន បន សទ្ធិំ វិស្សាសោ អត្ថិ, សោ អសម្ពន្ធោបិ បរមោ ឧត្តមោ ញាតិ។ តេន វុត្តំ – “វិស្សាសបរមា ញាតី”តិ។ និព្ពានសមំ បន សុខំ នាម នត្ថិ, តេនេវាហ – និព្ពានបរមំ សុខន្តិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

បសេនទិកោសលវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧។ តិស្សត្ថេរវត្ថុ

បវិវេករសន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេសាលិយំ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

សត្ថារា ហិ, "ភិក្ខវេ, អហំ ឥតោ ចតូហិ មាសេហិ បរិនិព្ពាយិស្សាមី"តិ វុត្តេ សត្ថុ សន្តិកេ សត្ត ភិក្ខុសតានិ សន្តាសំ អាបជ្ជិំសុ, ខីណាសវានំ ធម្មសំវេគោ ឧប្បជ្ជិ, បុថុជ្ជនា អស្សូនិ សន្ធារេតុំ នាសក្ខិំសុ។ ភិក្ខូ វគ្គា វគ្គា ហុត្វា "កិំ នុ ខោ ករិស្សាមា"តិ មន្តេន្តា វិចរន្តិ។ អថេកោ តិស្សត្ថេរោ នាម ភិក្ខុ "សត្ថា កិរ ចតូហិ មាសេហិ បរិនិព្ពាយិស្សតិ, អហញ្ចម្ហិ អវីតរាគោ, សត្ថរិ ធរមានេយេវ មយា អរហត្តំ គណ្ហិតុំ វដ្ដតី"តិ ចតូសុ ឥរិយាបថេសុ ឯកកោវ វិហាសិ។ ភិក្ខូនំ សន្តិកំ គមនំ វា កេនចិ សទ្ធិំ កថាសល្លាបោ វា នត្ថិ។ អថ នំ ភិក្ខូ អាហំសុ – "អាវុសោ, តិស្ស កស្មា ឯវំ ករោសី"តិ។ សោ តេសំ កថំ ន សុណាតិ។ តេ តស្ស បវត្តិំ សត្ថុ អារោចេត្វា, "ភន្តេ, តុម្ហេសុ តិស្សត្ថេរស្ស សិនេហោ នត្ថី"តិ អាហំសុ។ សត្ថា តំ បក្កោសាបេត្វា "កស្មា តិស្ស ឯវំ អកាសី"តិ បុច្ឆិត្វា តេន អត្តនោ អធិប្បាយេ អារោចិតេ "សាធុ, តិស្សា"តិ សាធុការំ ទត្វា, "ភិក្ខវេ, យស្ស សិនេហោ តិស្សសទិសោវ ហោតុ។ គន្ធមាលាទីហិ បូជំ ករោន្តាបិ នេវ មំ បូជេន្តិ, ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជមានា ឯវ បន មំ បូជេន្តី"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២០៥។

"បវិវេករសំ បិត្វា, រសំ ឧបសមស្ស ច;

និទ្ទរោ ហោតិ និប្បាបោ, ធម្មបីតិរសំ បិវ"ន្តិ។

តត្ថ បវិវេករសន្តិ បវិវេកតោ ឧប្បន្នំ រសំ, ឯកីភាវសុខន្តិ អត្ថោ។ បិត្វាតិ ទុក្ខបរិញ្ញាទីនិ ករោន្តោ អារម្មណតោ សច្ឆិកិរិយាវសេន បិវិត្វា។ ឧបសមស្ស ចាតិ កិលេសូបសមនិព្ពានស្ស ច រសំ បិត្វា។ និទ្ទរោ ហោតីតិ តេន ឧភយរសបានេន ខីណាសវោ ភិក្ខុ អព្ភន្តរេ រាគទរថាទីនំ អភាវេន និទ្ទរោ ចេវ និប្បាបោ ច ហោតិ។ រសំ បិវន្តិ នវវិធលោកុត្តរធម្មវសេន ឧប្បន្នំ បីតិរសំ បិវន្តោបិ និទ្ទរោ និប្បាបោ ច ហោតិ។

ទេសនាវសានេ តិស្សត្ថេរោ អរហត្តំ បាបុណិ, មហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

តិស្សត្ថេរវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦។ សក្កវត្ថុ

ສາທຸທສ຺ສນນ຺ຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເວຬຸວຄາມເກ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສກ຺ກໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ

ຕຖາຄຕສ຺ສ ຫິ ອາຍຸສງ຺ຂາເຣ ໂອສ຺ສຏ຺ເຐ ໂລຫິຕປກ຺ຂນ຺ທິກາພາຘສ຺ສ ອຸປ຺ປນ຺ນກາເລ ຎຕ຺ວາ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ "ມຍາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄິລານຸປຏ຺ຐານໍ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕິຄາວຸຕປ຺ປມາຓໍ ອຕ຺ຕຠາວໍ ວິຊຫິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຫຕ຺ເຖຫິ ປາເທ ປຣິມຊ຺ຊິຯ ອຘ ນໍ ສຕ຺ຖາ ອາຫ "ໂກ ເອໂສ"ຕິ? "ອຫໍ, ຠນ຺ເຕ, ສກ຺ໂກ"ຕິຯ "ກສ຺ມາ ອາຄໂຕສີ"ຕິ? "ຕຸມ຺ເຫ ຄິລາເນ ອຸປຏ຺ຐຫິຕຸໍ, ຠນ຺ເຕ"ຕິຯ "ສກ຺ກ, ເທວານໍ ມນຸສ຺ສຄນ຺ໂຘ ໂຍຊນສຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຄເລ ພທ຺ຘກຸຓປໍ ວິຍ ໂຫຕິ , ຄຈ຺ຉ ຕ຺ວໍ, ອຕ຺ຖິ ເມ ຄິລານຸປຏ຺ຐາກາ ຠິກ຺ຂູ"ຕິຯ "ຠນ຺ເຕ, ຈຕຸຣາສີຕິໂຍຊນສຫສ຺ສມຕ຺ຖເກ ຐິໂຕ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສີລຄນ຺ຘໍ ຆາຍິຕ຺ວາ ອາຄໂຕ, ອຫເມວ ອຸປຏ຺ຐຫິສ຺ສາມີ"ຕິ ໂສ ສຕ຺ຖຸ ສຣີຣວຬຎ຺ຊນຠາຊນໍ ອຎ຺ຎສ຺ສ ຫຕ຺ເຖນາປິ ຜຸສິຕຸໍ ອທຕ຺ວາ ສີເສເນວ ຐເປຕ຺ວາ ນີຫຣນ຺ໂຕ ມຸຂສງ຺ໂກຈນມຕ຺ຕມ຺ປິ ນ ອກາສິ, ຄນ຺ຘກຣຓ຺ຑກໍ ປຣິຫຣນ຺ໂຕ ວິຍ ອໂຫສິຯ ເອວໍ ສຕ຺ຖາຣໍ ປຏິຊຄ຺ຄິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ຜາສຸກກາເລເຍວ ອຄມາສິຯ

ຠິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ "ອໂຫ ສຕ຺ຖຣິ ສກ຺ກສ຺ສ ສິເນໂຫ, ເອວຣູປໍ ນາມ ທິພ຺ພສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ປຫາຍ ມຸຂສງ຺ໂກຈນມຕ຺ຕມ຺ປິ ອກຕ຺ວາ ຄນ຺ຘກຣຓ຺ຑກໍ ນີຫຣນ຺ໂຕ ວິຍ ສຕ຺ຖຸ ສຣີຣວຬຎ຺ຊນຠາຊນໍ ສີເສນ ນີຫຣນ຺ໂຕ ອຸປຏ຺ຐານມກາສີ"ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ເຕສໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ "ກິໍ ວເທຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ອນຈ຺ຉຣິຍໍ ເອຕໍ, ຍໍ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ມຍິ ສິເນຫໍ ກໂຣຕິຯ ອຍໍ ສກ຺ໂກ ຫິ ເທວຣາຊາ ມໍ ນິສ຺ສາຍ ຊຣສກ຺ກຠາວໍ ວິຊຫິຕ຺ວາ ໂສຕາປນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ຕຣຸຓສກ຺ກສ຺ສ ຠາວໍ ປຕ຺ໂຕ, ອຫໍ ຫິສ຺ສ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິຕສ຺ສ ປຎ຺ຈສິຂຄນ຺ຘພ຺ພເທວປຸຕ຺ຕໍ ປຸຣໂຕ ກຕ຺ວາ ອາຄຕກາເລ ອິນ຺ທສາລຄຸຫາຍໍ ເທວປຣິສາຍ ມຊ຺ເຌ ນິສິນ຺ນສ຺ສ –

"ປຸຈ຺ຉ ວາສວ ມໍ ປຎ຺ຫໍ, ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ມນສິຈ຺ຉສິ;

ຕສ຺ສ ຕສ຺ເສວ ປຎ຺ຫສ຺ສ, ອຫໍ ອນ຺ຕໍ ກໂຣມິ ເຕ"ຕິຯ (ທີຯ ນິຯ ໒ຯ໓໕໖) –

ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ກງ຺ຂໍ ວິໂນເທຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິໍຯ ເທສນາປຣິໂຍສາເນ ຈຸທ຺ທສນ຺ນໍ ປາຓໂກຏີນໍ ຘມ຺ມາຠິສມໂຍ ອໂຫສິ, ສກ຺ໂກປິ ຍຖານິສິນ຺ໂນວ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລໍ ປຕ຺ວາ ຕຣຸຓສກ຺ໂກ ຊາໂຕຯ ເອວມສ຺ສາຫໍ ພຫູປກາໂຣຯ ຕສ຺ສ ມຍິ ສິເນໂຫ ນາມ ອນຈ຺ຉຣິໂຍຯ ຠິກ຺ຂເວ, ອຣິຍານຎ຺ຫິ ທສ຺ສນມ຺ປິ ສຸຂໍ, ເຕຫິ ສທ຺ຘິໍ ເອກຏ຺ຐາເນ ສນ຺ນິວາໂສປິ ສຸໂຂຯ ພາເລຫິ ປນ ສທ຺ຘິໍ ສພ຺ພເມຕໍ ທຸກ຺ຂນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໑໐໙ຯ

"ສາທຸ ທສ຺ສນມຣິຍານໍ, ສນ຺ນິວາໂສ ສທາ ສຸໂຂ;

ອທສ຺ສເນນ ພາລານໍ, ນິຈ຺ຈເມວ ສຸຂີ ສິຍາຯ

២០៧។

“ពាលសង្គតចារី ហិ, ទីឃមទ្ធាន សោចតិ;

ទុក្ខោ ពាលេហិ សំវាសោ, អមិត្តេនេវ សព្ពទា;

ធីរោ ច សុខសំវាសោ, ញាតីនំវ សមាគមោ”។

តស្មា ហិ –

២០៨។

“ធីរញ្ច បញ្ញញ្ច ពាហុស្សុតញ្ច,ធោរយ្ហសីលំ វតវន្តមរិយំ;

តំ តាទិសំ សប្បុរិសំ សុមេធំ,ភជេថ នក្ខត្តបថំវ ចន្ទិមា”តិ។

តត្ថ សាធូតិ សុន្ទរំ ភទ្ទកំ។ សន្និវាសោតិ ន កេវលញ្ច តេសំ ទស្សនមេវ, តេហិ សទ្ធិំ ឯកដ្ឋានេ និសីទនាទិភាវោបិ តេសំ វត្តបដិវត្តំ កាតុំ លភនភាវោបិ សាធុយេវ។ ពាលសង្គតចារី ហីតិ យោ ពាលេន សហចារី។ ទីឃមទ្ធានន្តិ សោ ពាលសហាយេន “ឯហិ សន្ធិច្ឆេទាទីនិ ករោមា”តិ វុច្ចមានោ តេន សទ្ធិំ ឯកច្ឆន្ទោ ហុត្វា តានិ ករោន្តោ ហត្ថច្ឆេទាទីនិ បត្វា ទីឃមទ្ធានំ សោចតិ។ សព្ពទាតិ យថា អសិហត្ថេន វា អមិត្តេន អាសីវិសាទីហិ វា សទ្ធិំ ឯកតោ វាសោ នាម និច្ចំ ទុក្ខោ, តថេវ ពាលេហិ សទ្ធិន្តិ អត្ថោ។ ធីរោ ច សុខសំវាសោតិ ឯត្ថ សុខោ សំវាសោ ឯតេនាតិ សុខសំវាសោ, បណ្ឌិតេន សទ្ធិំ ឯកដ្ឋានេ សំវាសោ សុខោតិ អត្ថោ។ កថំ? ញាតីនំវ សមាគមោតិ យថាបិ ញាតីនំ សមាគមោ សុខោ, ឯវំ សុខោ។

តស្មា ហីតិ យស្មា ពាលេហិ សទ្ធិំ សំវាសោ ទុក្ខោ, បណ្ឌិតេន សទ្ធិំ សុខោ, តស្មា ហិ ធិតិសម្បន្នំ ធីរញ្ច, លោកិយលោកុត្តរបញ្ញាសម្បន្នំ បញ្ញញ្ច , អាគមាធិគមសម្បន្នំ ពាហុស្សុតញ្ច, អរហត្តបាបនកសីលតាយ ធុរវហនសីលតាយ ធោរយ្ហសីលំ, សីលវតេន ចេវ ធុតង្គវតេន ច វតវន្តំ, កិលេសេហិ អារកតាយ អរិយំ, តថារូបំ សប្បុរិសំ សោភនបញ្ញំ យថា និម្មលំ នក្ខត្តបថសង្ខាតំ អាកាសំ ចន្ទិមា ភជតិ, ឯវំ ភជេថ បយិរុបាសេថាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ

សក្កច្ចត្វ អដ្ឋយិ

ស្វលចក្កចណ្ណនា និដ្ឋិតា

បត្ថរសសោយា ចេក្កា

᪁᪆᪨ ᨷᩥᨿᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪁᪨ ᨲᨿᩮᩣᨩᨶᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩋᨿᩮᩣᨣᩮᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨠᩥᩁ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᩃᩮ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᨶᩴ ᩑᨠᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨷᩥᨿᩮᩣ ᨾᨶᩣᨷᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨣᩮᩉᩮ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨿᩣᨧᩥ᪨ ᨲᩮ ᨶᩣᨶᩩᨩᩣᨶᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩔ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – “ᩋᩉᩴ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᨶᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴᨿᩮᩅ ᨻᩉᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨷᩥᨲᩣ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩍᨾᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨷᩮᩈᩥ, ᨾᩣᨲᩣ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩦ ᨷᩥᨲᩁᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨷᩥᨲᩁᩥ ᨻᩉᩥ ᨣᨲᩮ ᨾᩣᨲᩣ “ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᩣᩉᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩑᨠᩴ ᨷᩣᨴᩮᩉᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᩦᩊᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᨾᩣᨿ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨶ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩍᨾᩴ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨲᩣᩅ ᩋᨷᩮᩉᩥ, ᩈᩁᩦᩁᩅᩊᨬ᩠ᨩᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨿ ᨷᩣᨴᩮ ᩈᨾᩥᨬ᩠ᨩᩥᨲᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨳ ᨾᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᨷᩥᨲᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨠᩉᩴ ᨾᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᩈᩣᨾᩥ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨴᩮᩈᩮ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᨠᩉᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨠᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨲᩣᨲ, ᨠᩥᩴ ᨾᩴ ᨶᩣᩈᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨾ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮ ᩋᩉᩴ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨣᩮᩉᩮ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᨲᩥ ᨧ ᨧᩥᩁᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨽᩮᩣᨷᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᨾᨾ ᨣᩮᩉᩮᨶ ᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩩᨷᩔᨿᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥ᪨ ᨲᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩅᩥᨶᩣ ᨽᩅᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨷᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩩᨷᩔᨿᩮᨷᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣᩅ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩃ᩠ᩃᨷᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨷᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩮᩣᨷᩥ ᩏᨻ᩠ᨻᩣᩊ᩠ᩉᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳ? ᨶ ᩉᩥ ᩑᩈ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣᨶᩴ ᨿᩮᩣᨣᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩅᩥᨶᩣ ᨽᩅᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᨱᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᩥᨿᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥᩋᨴᩔᨶᩴ, ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨿᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨴᩔᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩮᩅ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩈᩩ ᨧ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪂᪀᪉᪨

“ᩋᨿᩮᩣᨣᩮ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᨾᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᨿᩮᩣᨣᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᩋᨿᩮᩣᨩᨿᩴ;

អត្ថំ ហិត្វា បិយគ្គាហី, បិហេតត្តានុយោគិនំ។

២១០។

“មា បិយេហិ សមាគញ្ឆិ, អប្បិយេហិ កុទាចនំ;

បិយានំ អទស្សនំ ទុក្ខំ, អប្បិយានញ្ច ទស្សនំ។

២១១។

“តស្មា បិយំ ន កយិរាថ, បិយាបាយោ ហិ បាបកោ;

គន្ថា តេសំ ន វិជ្ជន្តិ, យេសំ នត្ថិ បិយាប្បិយ”ន្តិ។

តត្ថ អយោគេតិ អយុញ្ជិតព្ពេ អយោនិសោមនសិការេ។ វេសិយាគោចរាទិភេទស្ស ហិ ឆព្ពិធស្ស អគោចរស្ស សេវនំ ពួង អយោនិសោមនសិការោ នាម, តស្មិំ អយោនិសោមនសិការេ អត្តានំ យុញ្ជន្តោតិ អត្ថោ។ យោគស្មិន្តិ តព្ពិបរីតេ ច យោនិសោមនសិការេ អយុញ្ជន្តោតិ អត្ថោ។ អត្ថំ ហិត្វាតិ បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ អធិសីលាទិសិក្ខត្តយំ អត្ថោ នាម, តំ អត្ថំ ហិត្វា។ បិយគ្គាហីតិ បញ្ចកាមគុណសង្ខាតំ បិយមេវ គណ្ហន្តោ។ បិហេតត្តានុយោគិនន្តិ តាយ បដិបត្តិយា សាសនតោ ចុតោ គិហិភាវំ បត្វា បច្ឆា យេ អត្តានុយោគំ អនុយុញ្ជិត្វា សីលាទីនិ សម្បាទេត្វា ទេវមនុស្សានំ សន្តិកា សក្ការំ លភន្តិ, តេសំ បិហេតិ, “អហោ វតាហម្បិ ឯវរូបោ អស្ស”ន្តិ ឥច្ឆតីតិ អត្ថោ។

មា បិយេហីតិ បិយេហិ សត្តេហិ វា សង្ខារេហិ វា កុទាចនំ ឯកក្ខណម្បិ ន សមាគច្ឆេយ្យ, តថា អប្បិយេហិ។ កិំ ការណា? បិយានញ្ហិ វិយោគវសេន អទស្សនំ អប្បិយានញ្ច ឧបសង្កមនវសេន ទស្សនំ នាម ទុក្ខំ។ តស្មាតិ យស្មា ឥទំ ឧភយម្បិ ទុក្ខំ, តស្មា កញ្ចិ សត្តំ វា សង្ខារំ វា បិយំ នាម ន ករេយ្យ។ បិយាបាយោ ហីតិ បិយេហិ អបាយោ វិយោគោ។ បាបកោតិ លាមកោ។ គន្ថា តេសំ ន វិជ្ជន្តីតិ យេសំ បិយំ នត្ថិ, តេសំ អភិជ្ឈាកាយគន្ថោ បហីយតិ។ យេសំ អប្បិយំ នត្ថិ, តេសំ ព្យាបាទោ កាយគន្ថោ។ តេសុ បន ទ្វីសុ បហីនេសុ សេសគន្ថា បហីនាវ ហោន្តិ។ តស្មា បិយំ វា អប្បិយំ វា ន កត្តព្វន្តិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។ តេ បន តយោ ជនា “មយំ វិនា កេនចិ ន សក្កោមា”តិ វិព្ភមិត្វា គេហមេវ

អគមិំសូតិ។

តយោជនបព្ពជិតវត្ថុ បឋមំ។

២. អញ្ញតរកុដុម្ពិកវត្ថុ

បិយតោ ជាយតីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ ហិ អត្តនោ បុត្តេ កាលកតេ បុត្តសោកាភិភូតោ អាឡាហនំ គន្ត្វា រោទតិ, បុត្តសោកំ សន្ធារេតុំ ន សក្កោតិ។ សត្ថា បច្ចូសកាលេ លោកំ ឱលោកេន្តោ តស្ស សោតាបត្តិមគ្គស្សូបនិស្សយំ ទិស្វា បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ ឯកំ បច្ឆាសមណំ គហេត្វា តស្ស គេហទ្វារំ អគមាសិ។ សោ សត្ថុ អាគតភាវំ សុត្វា “មយា សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កាតុកាមោ ភវិស្សតី”តិ សត្ថារំ បវេសេត្វា គេហមជ្ឈេ អាសនំ បញ្ញាបេត្វា សត្ថរិ និសិន្នេ អាគន្ត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថ នំ សត្ថា “កិំ នុ ខោ, ឧបាសក, ទុក្ខិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា តេន បុត្តវិយោគទុក្ខេ អារោចិតេ, “ឧបាសក, មា ចិន្តយិ, ឥទំ មរណំ នាម ន ឯកស្មិំយេវ ឋានេ, ន ច ឯកស្សេវ ហោតិ, យាវតា បន ភវុប្បត្តិ នាម អត្ថិ, សព្ពសត្តានំ ហោតិយេវ។ ឯកសង្ខារោបិ និច្ចោ នាម នត្ថិ។ តស្មា ‘មរណធម្មំ មតំ, ភិជ្ជនធម្មំ ភិន្ន’ន្តិ យោនិសោ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ, ន សោចិតព្ពំ។ បោរាណកបណ្ឌិតាបិ ហិ បុត្តស្ស មតកាលេ ‘មរណធម្មំ មតំ, ភិជ្ជនធម្មំ ភិន្ន’ន្តិ សោកំ អកត្វា មរណស្សតិមេវ ភាវយិំសូ”តិ វត្វា, “ភន្តេ, កេ ឯវមកំសុ, កទា ច អកំសុ, អាចិក្ខថ មេ”តិ យាចិតោ តស្សត្ថស្ស បកាសនត្ថំ អតីតំ អាហរិត្វា –

“ឧរគោវ តចំ ជិណ្ណំ, ហិត្វា គច្ឆតិ សំ តនុំ;

ឯវំ សរីរេ និព្ភោគេ, បេតេ កាលកតេ សតិ។

“ឌយ្ហមានោ ន ជានាតិ, ញាតីនំ បរិទេវិតំ;

តស្មា ឯតំ ន សោចាមិ, គតោ សោ តស្ស យា គតី”តិ។ (ជា។ ១។៥។១៩-២០) –

ឥមំ បញ្ចកនិបាតេ ឧរគជាតកំ វិត្ថារេត្វា “ឯវំ បុព្ពេ បណ្ឌិតា បិយបុត្តេ កាលកតេ យថា ឯតរហិ ត្វំ កម្មន្តេ វិស្សជ្ជេត្វា និរាហារោ រោទន្តោ វិចរសិ, តថា អវិចរិត្វា មរណស្សតិភាវនានុភាវេន សោកំ អកត្វា អាហារំ បរិភុញ្ជិំសុ, កម្មន្តញ្ច អធិដ្ឋហិំសុ។ តស្មា ‘បិយបុត្តោ មេ កាលកតោ’តិ មា ចិន្តយិ។ ឧប្បជ្ជមានោ ហិ សោកោ វា ភយំ វា បិយមេវ និស្សាយ ឧប្បជ្ជតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“បិយតោ ជាយតី សោកោ, បិយតោ ជាយតី ភយំ;

បិយតោ វិប្បមុត្តស្ស, នត្ថិ សោកោ កុតោ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ បិយតោតិ វដ្ដមូលកោ ហិ សោកោ វា ភយំ វា ឧប្បជ្ជមានំ បិយមេវ សត្តំ វា សង្ខារំ វា និស្សាយ ឧប្បជ្ជតិ, តតោ បន វិប្បមុត្តស្ស ឧភយម្បេតំ នត្ថីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ កុដុម្ពិកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

អញ្ញតរកុដុម្ពិកវត្ថុ ទុតិយំ។

៣។ វិសាខាវត្ថុ

បេមតោ ជាយតីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ វិសាខំ ឧបាសិកំ អារព្ភ កថេសិ។

សា កិរ បុត្តស្ស ធីតរំ សុទត្តំ នាម កុមារិកំ អត្តនោ ឋានេ ឋបេត្វា គេហេ ភិក្ខុសង្ឃស្ស វេយ្យាវច្ចំ ការេសិ។ សា អបរេន សមយេន កាលមកាសិ។ សា តស្សា សរីរនិក្ខេបំ ការេត្វា សោកំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តី ទុក្ខី ទុម្មនា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថ នំ សត្ថា “កិំ នុ ខោ ត្វំ, វិសាខេ, ទុក្ខី ទុម្មនា អស្សុមុខី រោទមានា និសិន្នា”តិ អាហ។ សា តមត្ថំ អារោចេត្វា “បិយា មេ, ភន្តេ, សា កុមារិកា វត្តសម្បន្នា, តថារូបំ ន បស្សាមី”តិ អាហ។ “កិត្តកា បន, វិសាខេ, សាវត្ថិយំ មនុស្សា”តិ? “ភន្តេ, តុម្ហេហិយេវ មេ កថិតំ សត្ត ជនកោដិយោ”តិ។ “សចេ បនាយំ ឯត្តកោ ជនោ តវ នត្តាយ សទិសោ ភវេយ្យ, ឥច្ឆេយ្យាសិ ន”ន្តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ “កតិ បន ជនា សាវត្ថិយំ ទេវសិកំ កាលំ ករោន្តី”តិ? “ពហូ, ភន្តេ”តិ។ “ននុ ឯវំ, ភន្តេ, តវ អសោចនកាលោ ន ភវេយ្យ, រត្តិន្ទិវំ រោទន្តីយេវ វិចរេយ្យាសី”តិ។ “ហោតុ, ភន្តេ, ញាតំ មយា”តិ។ អថ នំ សត្ថា “តេន ហិ មា សោចិ, សោកោ វា ភយំ វា បេមតោវ ជាយតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“បេមតោ ជាយតី សោកោ, បេមតោ ជាយតី ភយំ;

បេមតោ វិប្បមុត្តស្ស, នត្ថិ សោកោ កុតោ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ បេមតោតិ បុត្តធីតាទីសុ កតំ បេមមេវ និស្សាយ សោកោ ជាយតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

វិសាខាវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩. លិច្ឆវិវត្ថុ

រតិយា ជាយតីតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេសាលិំ និស្សាយ កូដាគារសាលាយំ វិហរន្តោ លិច្ឆវី អារព្ភ កថេសិ។

តេ កិរ ឯកស្មិំ ឆណទិវសេ អញ្ញមញ្ញំ អសទិសេហិ អលង្ការេហិ អលង្ករិត្វា ឧយ្យានគមនត្ថាយ នគរា និក្ខមិំសុ។ សត្ថា បិណ្ឌាយ បវិសន្តោ តេ ទិស្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “បស្សថ, ភិក្ខវេ, លិច្ឆវយោ, យេហិ ទេវា តាវតិំសា ន ទិដ្ឋបុព្វា, តេ ឥមេ ឱលោកេថា”តិ វត្វា នគរំ បាវិសិ។ តេបិ ឧយ្យានំ គច្ឆន្តា ឯកំ នគរសោភិនិំ ឥត្ថិំ អាទាយ គន្ត្វា តំ និស្សាយ ឥស្សាមនកា អញ្ញមញ្ញំ បហរិត្វា លោហិតំ នទិំ វិយ បវត្តយិំសុ។ អថ តេ មញ្ចកេន ឧក្ខិបិត្វា អាហរិំសុ។ សត្ថាបិ កតភត្តកិច្ចោ នគរា និក្ខមិ។ ភិក្ខូបិ លិច្ឆវយោ តថា នីយមានេ ទិស្វា សត្ថារំ អាហំសុ – “ភន្តេ, លិច្ឆវិរាជានោ បាតោវ អលង្កតបដិយត្តា ទេវា វិយ នគរា និក្ខមិត្វា ឥទានិ ឯកំ ឥត្ថិំ និស្សាយ ឥមំ ព្យសនំ បត្តា”តិ។ សត្ថា, “ភិក្ខវេ, សោកោ វា ភយំ វា ឧប្បជ្ជមានំ រតិំ និស្សាយ ឧប្បជ្ជតិយេវា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៨៩។

“រតិយា ជាយតី សោកោ, រតិយា ជាយតី ភយំ;

រតិយា វិប្បមុត្តស្ស, នត្ថិ សោកោ កុតោ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ រតិយាតិ បញ្ចកាមគុណរតិតោ, តំ និស្សាយាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

លិច្ឆវីវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥។ អនិត្ថិគន្ធកុមារវត្ថុ

កាមតោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អនិត្ថិគន្ធកុមារំ នាម អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ព្រហ្មលោកា ចវិត្វា សាវត្ថិយំ មហាភោគកុលេ និព្វត្តោ ជាតទិវសតោ បដ្ឋាយ ឥត្ថិសមីបំ ឧបគន្តុំ ន ឥច្ឆតិ, ឥត្ថិយា គយ្ហមានោ រោទតិ។ វត្ថចុម្ពដកេន នំ គហេត្វា ថញ្ញំ បាយេន្តិ។ សោ វយប្បត្តោ មាតាបិតូហិ, “តាត, អាវាហំ តេ ករិស្សាមា”តិ វុត្តេ “ន មេ ឥត្ថិយា អត្ថោ”តិ បដិក្ខិបិត្វា បុនប្បុនំ យាចិយមានោ បញ្ចសតេ សុវណ្ណការេ បក្កោសាបេត្វា រត្តសុវណ្ណនិក្ខសហស្សំ ទាបេត្វា អតិវិយ បាសាទិកំ ឥត្ថិរូបំ ការេត្វា បុន មាតាបិតូហិ, “តាត, តយិ អាវាហំ អករោន្តេ កុលវំសោ ន បតិដ្ឋហិស្សតិ, កុមារិកំ តេ អានេស្សាមា”តិ វុត្តេ “សចេ មេ ឯវរូបំ កុមារិកំ អានេស្សថ, ករិស្សាមិ វោ វចន”ន្តិ តំ សុវណ្ណរូបកំ ទស្សេតិ។ អថស្ស មាតាបិតរោ អភិញ្ញាតេ ព្រាហ្មណេ បក្កោសាបេត្វា “អម្ហាកំ បុត្តោ មហាបុញ្ញោ, អវស្សំ ឥមិនា សទ្ធិំ កតបុញ្ញា កុមារិកា ភវិស្សតិ, គច្ឆថ ឥមំ សុវណ្ណរូបកំ គហេត្វា ឯវរូបំ កុមារិកំ អាហរថា”តិ បហិណិំសុ។ តេ “សាធូ”តិ ចារិកំ ចរន្តា មទ្ទរដ្ឋេ សាគលនគរំ គតា។ តស្មិញ្ច នគរេ ឯកា សោឡសវស្សុទ្ទេសិកា អភិរូបា កុមារិកា អហោសិ, តំ មាតាបិតរោ សត្តភូមិកស្ស បាសាទស្សុបរិមតលេ វសាបេសុំ។ តេបិ ខោ ព្រាហ្មណា “សចេ ឥធ ឯវរូបា កុមារិកា ភវិស្សតិ, ឥមំ ទិស្វា ‘អយំ អសុកស្ស កុលស្ស ធីតា វិយ អភិរូបា’តិ វក្ខន្តី”តិ តំ សុវណ្ណរូបកំ តិត្ថមគ្គេ ឋបេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។

អថស្ស កុមារិកាយ ធាតី តំ កុមារិកំ ន្ហាបេត្វា សយម្បិ ន្ហាយិតុកាមា ហុត្វា តិត្ថំ អាគតា តំ រូបកំ ទិស្វា “ធីតា មេ”តិ សញ្ញាយ “ទុព្ពិនីតាសិ, ឥទានេវាហំ ន្ហាបេត្វា និក្ខន្តា, ត្វំ មយា បុរេតរំ ឥធាគតាសី”តិ ហត្ថេន បហរិត្វា ថទ្ធភាវញ្ចេវ និព្ពិការតញ្ច ញត្វា “អហំ មេ, ធីតាតិ សញ្ញមកាសិំ, កិំ នាមេត”ន្តិ អាហ។ អថ នំ តេ ព្រាហ្មណា “ឯវរូបា តេ, អម្ម, ធីតា”តិ បុច្ឆិំសុ។ អយំ មម ធីតុ សន្តិកេ កិំ អគ្ឃតីតិ? តេន ហិ តេ ធីតរំ អម្ហាកំ ទស្សេហីតិ។ សា តេហិ សទ្ធិំ គេហំ គន្ត្វា សាមិកានំ អារោចេសិ។ តេ ព្រាហ្មណេហិ សទ្ធិំ បដិសម្មោទិត្វា ធីតរំ ឱតារេត្វា ហេដ្ឋាបាសាទេ សុវណ្ណរូបកស្ស សន្តិកេ ឋបេសុំ។ សុវណ្ណរូបកំ និប្បភំ អហោសិ, កុមារិកា សប្បភា អហោសិ។ ព្រាហ្មណា តំ តេសំ ទត្វា កុមារិកំ បដិច្ឆាបេត្វា គន្ត្វា អនិត្ថិគន្ធកុមារស្ស មាតាបិតូនំ អារោចយិំសុ។ តេ តុដ្ឋមានសា “គច្ឆថ, តំ សីឃំ អានេថា”តិ មហន្តេន សក្ការេន បហិណិំសុ។

កុមារោបិ តំ បវត្តិំ សុត្វា “កញ្ចនរូបតោបិ កិរ អភិរូបតរា ទារិកា អត្ថី”តិ សវនសំសគ្គេនេវ សិនេហំ ឧប្បាទេត្វា “សីឃំ អានេន្តូ”តិ អាហ។ សាបិ ខោ យានំ អារោបេត្វា អានីយមានា អតិសុខុមាលតាយ យានុគ្ឃាតេន សមុប្បន្នវាតរោគា អន្តរាមគ្គេយេវ

កាលមកាសិ។ កុមារោបិ “អាគតា”តិ និរន្តរំ បុច្ឆតិ, តស្ស អតិសិនេហេន បុច្ឆន្តស្ស សហសាវ អនារោចេត្វា កតិបាហំ វិក្ខេបំ កត្វា តមត្ថំ អារោចយិំសុ។ សោ “តថារូបាយ នាម ឥត្ថិយា សទ្ធិំ សមាគមំ នាលត្ថ”ន្តិ ឧប្បន្នទោមនស្សោ បព្ពតេន វិយ សោកសល្លេន អជ្ឈោត្ថដោ អហោសិ។ សត្ថា តស្សូបនិស្សយំ ទិស្វា បិណ្ឌាយ ចរន្តោ តំ គេហទ្វារំ អគមាសិ។ អថស្ស មាតាបិតរោ សត្ថារំ អន្តោគេហំ បវេសេត្វា សក្កច្ចំ បរិវិសិំសុ។ សត្ថា ភត្តកិច្ចាវសានេ “កហំ អនិត្ថិគន្ធកុមារោ”តិ បុច្ឆិ។ “ឯសោ, ភន្តេ, អាហារុបច្ឆេទំ កត្វា អន្តោគព្ភេ និបន្នោ”តិ។ “បក្កោសថ ន”ន្តិ។ សោ អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ សត្ថា “កិំ នុ ខោ, កុមារ, ពលវសោកោ ឧប្បន្នោ”តិ វុត្តេ, “អាម, ភន្តេ, ‘ឯវរូបា នាម ឥត្ថី អន្តរាមគ្គេ កាលកតា’តិ សុត្វា ពលវសោកោ ឧប្បន្នោ, ភត្តម្បិ មេ ន ច្ឆាទេតី”តិ។ អថ នំ សត្ថា “ជានាសិ បន ត្វំ, កុមារ, កិំ តេ និស្សាយ សោកោ ឧប្បន្នោ”តិ? “ន ជានាមិ, ភន្តេ”តិ។ “កាមំ និស្សាយ, កុមារ, ពលវសោកោ ឧប្បន្នោ, សោកោ វា ភយំ វា កាមំ និស្សាយ ឧប្បជ្ជតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២១៥។

“កាមតោ ជាយតី សោកោ, កាមតោ ជាយតី ភយំ;

កាមតោ វិប្បមុត្តស្ស, នត្ថិ សោកោ កុតោ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ កាមតោតិ វត្ថុកាមកិលេសកាមតោ, ឧភយម្បេតំ កាមំ និស្សាយាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ អនិត្ថិគន្ធកុមារោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

អនិត្ថិគន្ធកុមារវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩។ អញ្ញតរព្រាហ្មណវត្ថុ

តណ្ហាយ ជាយតីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ឯកទិវសំ នទីតីរំ គន្ត្វា ខេត្តំ សោធេតិ។ សត្ថា តស្ស ឧបនិស្សយសម្បត្តិំ ទិស្វា តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ សោ សត្ថារំ ទិស្វាបិ សាមីចិកម្មំ អកត្វា តុណ្ហីអហោសិ។ អថ នំ សត្ថា បុរេតរំ អាលបិត្វា, “ព្រាហ្មណ, កិំ ករោសី”តិ អាហ។ “ខេត្តំ, ភោ គោតម, សោធេមី”តិ។ សត្ថា ឯត្តកមេវ វត្វា គតោ។ បុនទិវសេបិ តស្ស ខេត្តំ កសិតុំ អាគតស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា, “ព្រាហ្មណ, កិំ ករោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “ខេត្តំ កសាមិ, ភោ គោតមា”តិ សុត្វា បក្កាមិ។ បុនទិវសេសុបិ តថេវ គន្ត្វា បុច្ឆិត្វា, “ភោ គោតម, ខេត្តំ វបាមិ និទ្ទេមិ រក្ខាមី”តិ

សុត្វា បក្កាមិ។ អថ នំ ឯកទិវសំ ព្រាហ្មណោ អាហ – “ភោ គោតម, ត្វំ មម ខេត្តសោធនទិវសតោ បដ្ឋាយ អាគតោ។ សចេ មេ សស្សំ សម្បជ្ជិស្សតិ, តុម្ហម្បិ សំវិភាគំ ករិស្សាមិ, តុម្ហំអទត្វា សយំ ន ខាទិស្សាមិ, ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ ត្វំ មម សហាយោ”តិ។

អថស្ស អបរេន សមយេន សស្សំ សម្បជ្ជិ, តស្ស “សម្បន្នំ មេ សស្សំ, ស្វេ ទានិ លាយាបេស្សាមី”តិ លាយនត្ថំ កត្តព្ពកិច្ចស្ស រត្តិំ មហាមេឃោ វស្សិត្វា សព្ពំ សស្សំ ហរិ, ខេត្តំ តច្ឆេត្វា ឋបិតសទិសំ អហោសិ។ សត្ថា បន បឋមទិវសំយេវ “តំ សស្សំ ន សម្បជ្ជិស្សតី”តិ អញ្ញាសិ។ ព្រាហ្មណោ បាតោវ “ខេត្តំ ឱលោកេស្សាមី”តិ គតោ តុច្ឆំ ខេត្តំ ទិស្វា ឧប្បន្នពលវសោកោ ចិន្តេសិ – “សមណោ គោតមោ មម ខេត្តសោធនកាលតោ បដ្ឋាយ អាគតោ, អហម្បិ នំ ‘ឥមស្មិំ សស្សេ និប្ផន្នេ តុម្ហម្បិ សំវិភាគំ ករិស្សាមិ, តុម្ហំអទត្វា សយំ ន ខាទិស្សាមិ, ឥតោ បដ្ឋាយ ទានិ ត្វំ មម សហាយោ’តិ អវចំ។ សោបិ មេ មនោរថោ មត្ថកំ ន បាបុណី”តិ អាហារុបច្ឆេទំ កត្វា មញ្ចកេ និបជ្ជិ។ អថស្ស សត្ថា គេហទ្វារំ អគមាសិ។ សោ សត្ថុ អាគមនំ សុត្វា “សហាយំ មេ អានេត្វា ឯត្ថ និសីទាបេថា”តិ អាហ។ បរិជនោ តថា អកាសិ។ សត្ថា និសីទិត្វា “កហំ ព្រាហ្មណោ”តិ បុច្ឆិត្វា “គព្ភេ និបន្នោ”តិ វុត្តេ “បក្កោសថ ន”ន្តិ បក្កោសាបេត្វា អាគន្ត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នំ អាហ “កឹ, ព្រាហ្មណា”តិ? “ភោ គោតម, តុម្ហេ មម ខេត្តសោធនទិវសតោ បដ្ឋាយ អាគតា, អហម្បិ “សស្សេ និប្ផន្នេ តុម្ហាកំ សំវិភាគំ ករិស្សាមី”តិ អវចំ។ សោ មេ មនោរថោ អនិប្ផន្នោ, តេន មេ សោកោ ឧប្បន្នោ, ភត្តម្បិ មេ នច្ឆាទេតីតិ។ អថ នំ សត្ថា “ជានាសិ បន, ព្រាហ្មណ, កឹ តេ និស្សាយ សោកោ ឧប្បន្នោ”តិ បុច្ឆិត្វា “ន ជានាមិ, ភោ គោតម, ត្វំ បន ជានាសី”តិ វុត្តេ, “អាម, ព្រាហ្មណ, ឧប្បជ្ជមានោ សោកោ វា ភយំ វា តណ្ហំ និស្សាយ ឧប្បជ្ជតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២១៩។

“តណ្ហាយ ជាយតី សោកោ, តណ្ហាយ ជាយតី ភយំ;

តណ្ហាយ វិប្បមុត្តស្ស, នត្ថិ សោកោ កុតោ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ តណ្ហាយាតិ ឆទ្វារិកាយ តណ្ហាយ, ឯតំ តណ្ហំ និស្សាយ ឧប្បជ្ជតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ព្រាហ្មណោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហីតិ។

អញ្ញតរព្រាហ្មណវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧. បញ្ចសតទារកវត្ថុ

សីលគន្ធសមាយុត្តន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អន្តរាមគ្គេ បញ្ចសតទារកេ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកទិវសញ្ហិ សត្ថា អសីតិមហាថេរេហិ សទ្ធិំ បញ្ចសតភិក្ខុបរិវារោ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តោ ឯកស្មិំ ឆណទិវសេ បញ្ចសតេ ទារកេ បូវបច្ឆិយោ ឧក្ខិបាបេត្វា នគរា និក្ខម្ម ឧយ្យានំ គច្ឆន្តេ អទ្ទស។ តេបិ សត្ថារំ វន្ទិត្វា បក្កមិំសុ, តេ ឯកំ ភិក្ខុម្បិ “បូវំ គណ្ហថា”តិ ន វទិំសុ។ សត្ថា តេសំ គតកាលេ ភិក្ខូ អាហ – “ខាទិស្សថ, ភិក្ខវេ, បូវេ”តិ។ “កហំ ភន្តេ, បូវា”តិ? “កិំ ន បស្សថ តេ ទារកេ បូវបច្ឆិយោ ឧក្ខិបាបេត្វា អតិក្កន្តេ”តិ? “ភន្តេ, ឯវរូបា នាម ទារកា កស្សចិ បូវំ ន ទេន្តី”តិ។ “ភិក្ខវេ, កិញ្ចាបិ ឯតេ មំ វា តុម្ហេ វា បូវេហិ ន និមន្តយិំសុ, បូវសាមិកោ បន ភិក្ខុ បច្ឆតោ អាគច្ឆតិ, បូវេ ខាទិត្វាវ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ។ ពុទ្ធានញ្ហិ ឯកបុគ្គលេបិ ឥស្សា វា ទោសោ វា នត្ថិ, តស្មា ឥមំ វត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ អាទាយ ឯកស្មិំ រុក្ខមូលេ ឆាយាយ និសីទិ។ ទារកា មហាកស្សបត្ថេរំ បច្ឆតោ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ឧប្បន្នសិនេហា បីតិវេគេន បរិបុណ្ណសរីរា ហុត្វា បច្ឆិយោ ឱតារេត្វា ថេរំ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា បូវេ បច្ឆីហិ សទ្ធិំយេវ ឧក្ខិបិត្វា “គណ្ហថ, ភន្តេ”តិ ថេរំ វទិំសុ។ អថ នំ ថេរោ អាហ – “ឯស សត្ថា ភិក្ខុសង្ឃំ គហេត្វា រុក្ខមូលេ និសិន្នោ, តុម្ហាកំ ទេយ្យធម្មំ អាទាយ គន្ត្វា ភិក្ខុសង្ឃស្ស សំវិភាគំ ករោថា”តិ។ តេ “សាធុ, ភន្តេ”តិ និវត្តិត្វា ថេរេន សទ្ធិំយេវ គន្ត្វា បូវេ ទត្វា ឱលោកយមានា ឯកមន្តេ ឋត្វា បរិភោគាវសានេ ឧទកំ អទំសុ។ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយិំសុ “ទារកេហិ មុខោលោកនេន ភិក្ខា ទិន្នា, សម្មាសម្ពុទ្ធំ វា មហាថេរេ វា បូវេហិ អនាបុច្ឆិត្វា មហាកស្សបត្ថេរំ ទិស្វា បច្ឆីហិ សទ្ធិំយេវ អាទាយ អាគមិំសូ”តិ។ សត្ថា តេសំ កថំ សុត្វា, “ភិក្ខវេ, មម បុត្តេន មហាកស្សបេន សទិសោ ភិក្ខុ ទេវមនុស្សានំ បិយោ ហោតិ, តេ ច តស្ស ចតុប្បច្ចយេន បូជំ ករោន្តិយេវា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៤៩។

“សីលគន្ធសមាយុត្តំ, ធម្មដ្ឋំ សច្ចវេទិនំ;

អត្តនោ កម្ម កុព្វានំ, តំ ជនោ កុរុតេ បិយ”ន្តិ។

តត្ថ សីលគន្ធសមាយុត្តន្តិ ចតុបារិសុទ្ធិសីលេន ចេវ មគ្គផលសម្បយុត្តេន ច សម្មាទស្សនេន សម្បន្នំ។ ធម្មដ្ឋន្តិ នវវិធលោកុត្តរធម្មេ ឋិតំ, សច្ឆិកតលោកុត្តរធម្មន្តិ អត្ថោ។ សច្ចវេទិនន្តិ ចតុន្នំ សច្ចានំ សោឡសហាការេហិ សច្ឆិកតត្តា សច្ចញាណេន សច្ចវេទិនំ។ អត្តនោ កម្ម កុព្វានន្តិ អត្តនោ កម្មំ នាម តិស្សោ សិក្ខា, តា បូរយមានន្តិ អត្ថោ។ តំ ជនោតិ តំ បុគ្គលំ លោកិយមហាជនោ បិយំ ករោតិ, ទដ្ឋុកាមោ វន្ទិតុកាមោ បច្ចយេន បូជេតុកាមោ ហោតិយេវាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ សព្ពេបិ តេ ទារកា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសូតិ។

បញ្ចសតទារកវត្ថុ សត្តមំ។

ប៉៎ ឲ្យកអភាកាយិទេ្ធនចត្ថុ

ឃេដ្ឋានេតាតិ ឥ្ទយំ ឆម្មទេសត់ សត្ថា ជេតចនេ ចិហរន្តោ ឲ្យកំ អភាកាយិទេ្ធនំ អារព្ភ កនេឆសិ៎

ឲ្យកទិចសត្វ៌ោតំ ទេឆទំ សទ្ធិចិហារិកា បុច្ឆិសុ – “អត្ថិ បត ទេចា, ភទេន្ត, ចិទេសសាធិកទេយា”តិ៎ ទេឆទោ “អភាកាយិផលំ ភាយ ក្រហដ្ឋាបិ បិបុលាត្តិ, អទហត្តំ បត្តកាទេលទេឃច ទេតហិ សទ្ធិ កទេឆយ្យាមី”តិ ហទាឃយាទេភា កិច្ចិ អកទេឆត្វាច កាលកទេតា សុទ្ធាចាសទេជចទេលិទេក តិព្វត្តិ៎ អឆស្ស សទ្ធិចិហារិកា ទោទិត្វា បរិទេជចិត្វា សត្ថុ សត្តិកំ ក្រត្វា សត្ថារំ ចន្ទិត្វា ទោទន្តាច ឲ្យកយត្តំ តិសីទិសុ៎ អថ ទេត សត្ថា “កិំ, ភិក្ខទេច, ទោទឆា”តិ អាហ៎ “វ្ពបជ្ឈាទេឃា ទេភា, ភទេន្ត, កាលកទេតា”តិ៎ “ទេហាតុ, ភិក្ខទេច, យា ចិន្តយិត្វា, ស្វចឆទេម្មា ភាទេយទេសា”តិ? “អាយ, ភទេន្ត, យឃម្បិ ឌាភាយ, អបិច យឃំ វ្ពបជ្ឈាយំ ចិទេសសាធិកយំ បុច្ឆិយ្យា ទេសា កិច្ចិ អកទេឆត្វាច កាលកទេតា, ទេតភយប្រក្កិតា”តិ៎ សត្ថា, “ភិក្ខទេច, យា ចិន្តយិត្វា, វ្ពបជ្ឈាទេឃភ ទេចា អភាកាយិផលំ បត្តំ, ទេសា ‘កិហីទេបតំ បិបុលាត្តិ, អទហត្តំ បត្វាច ទេភសំ កទេឆយ្យាមី’តិ ហទាឃទេន្តា តុយ្យាកំ កិច្ចិ អកទេឆត្វា កាលំ កត្វា សុទ្ធាចាទេស តិព្វទេត្តា, អស្សាសថ, ភិក្ខទេច, វ្ពបជ្ឈាទេឃា ទេចា កាទេយសុ អប្បដិពន្ធចិត្តតំ បទេត្តា”តិ ចត្វា ឥ្ទយំ កាឆយាហ –

១០ប៉៎

“ឃេដ្ឋានេតា អគក្លានេត, យគសា ន ចុនេដ៏ និឃា;

កានេយុ ន អប្បដិពន្ធចិត្តោ, វ្ពិនិរោធតាតិ ចុច្ចតី”តិ៎

តត្ថ ឃេដ្ឋានេតាតិ កត្តុកាយតាចទេសភ ឌាតឃេន្ទា វ្ពុស្សាហបទេត្តា៎ អគក្លានេតតិ តិព្វានេភ៎ តត្វ៌ោ“អសុទេកភ កតំ ចា តិលិនីសុ ឲ្យចន្ទុប់ ចា”តិ អចត្តព្វតាយ អគក្លាតំ ភាយ៎ យគសា ន ចុនេដ៏ និឃាតិ ទេហដ្ឋិទេយហិ តីហិ យក្កផលចិត្តហិ ចុនេដ៏ បុរិទេតា ភទេចយ្យ៎ អប្បដិពន្ធចិត្តោតិ អភាកាយិយក្កចទេសភ កាទេយសុ អប្បដិពន្ធចិត្តោ៎ វ្ពិនិរោធតាតិ ឲ្យចន្ទុទេបិ ភិក្ខុ អចិទេហសុ តិព្វត្តិត្វា តទេតា បដ្ឋាយ បដិសន្ធិចទេសភ អកតិដ្ឋំ កច្ឆទេន្តា វ្ពិនិរោធតាតិ ចុច្ចតិ, តាទិទេសា ទេចា វ្ពបជ្ឈាទេឃាតិ អទេត្ថា៎

ទេជសភាចទេសាទេភ ទេត ភិក្ខុ អទហត្តផទេល បតិដ្ឋហិសុ, យហាឌគស្សាបិ សាត្ថិកា ឆម្មទេសភា អទេហាសីតិ៎

ឲ្យកអភាកាយិទេ្ធនចត្ថុ អដ្ឋមំ៎

៩. នន្ទិយវត្ថុ

ចិរប្បវាសិន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ឥសិបតនេ វិហរន្តោ នន្ទិយំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយំ កិរ សទ្ធាសម្បន្នស្ស កុលស្ស នន្ទិយោ នាម បុត្តោ អហោសិ, សោ មាតាបិតូនំ អនុរូបោបិ សទ្ធាសម្បន្នោ សង្ឃុបដ្ឋាកោ អហោសិ។ អថស្ស មាតាបិតរោ វយប្បត្តកាលេ មាតុលធីតរំ រេវតិំ នាម អានេតុកាមា អហេសុំ។ សា បន អស្សទ្ធា អទានសីលា, នន្ទិយោ តំ ន ឥច្ឆិ។ អថស្ស មាតា រេវតិំ អាហ – “អម្ម, ត្វំ ឥមស្មិំ គេហេ ភិក្ខុសង្ឃស្ស និសជ្ជដ្ឋានំ ឧបលិម្បិត្វា អាសនានិ បញ្ញាបេហិ, អាធារកេ ឋបេហិ, ភិក្ខូនំ អាគតកាលេ បត្តំ គហេត្វា និសីទាបេត្វា ធមករណេន បានីយំ បរិស្សាវេត្វា ភុត្តកាលេ បត្តេ ធោវ, ឯវំ មេ បុត្តស្ស អារាធិតា ភវិស្សសី”តិ។ សា តថា អកាសិ។ អថ នំ “ឱវាទក្ខមា ជាតា”តិ បុត្តស្ស អារោចេត្វា តេន សាធូតិ សម្បដិច្ឆិតេ ទិវសំ ឋបេត្វា អាវាហំ ករិំសុ។

អថ នំ នន្ទិយោ អាហ – “សចេ ភិក្ខុសង្ឃញ្ច មាតាបិតរោ ច មេ ឧបដ្ឋហិស្សសិ, ឯវំ ឥមស្មិំ គេហេ វសិតុំ លភិស្សសិ, អប្បមត្តា ហោហី”តិ។ សា “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា កតិបាហំ សទ្ធា វិយ ហុត្វា ភត្តារំ ឧបដ្ឋហន្តី ទ្វេ បុត្តេ វិជាយិ។ នន្ទិយស្សាបិ មាតាបិតរោ កាលមកំសុ, គេហេ សព្ពិស្សរិយំ តស្សាយេវ អហោសិ។ នន្ទិយោបិ មាតាបិតូនំ កាលកិរិយតោ បដ្ឋាយ មហាទានបតិ ហុត្វា ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទានំ បដ្ឋបេសិ។ កបណទ្ធិកាទីនម្បិ គេហទ្វារេ បាកវត្តំ បដ្ឋបេសិ។ សោ អបរភាគេ សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា អាវាសទានេ អានិសំសំ សល្លក្ខេត្វា ឥសិបតនេ មហាវិហារេ ចតូហិ គព្ភេហិ បដិមណ្ឌិតំ ចតុស្សាលំ ការេត្វា មញ្ចបីឋាទីនិ អត្ថរាបេត្វា តំ អាវាសំ និយ្យាទេន្តោ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទានំ ទត្វា តថាគតស្ស ទក្ខិណោទកំ អទាសិ។ សហ ទក្ខិណោទកបតិដ្ឋានេន សទ្ធិំយេវ តាវតិំសទេវលោកេ សព្ពទិសាសុ ទ្វាទសយោជនិកោ ឧទ្ធំ យោជនសតុព្ពេធោ សត្តរតនមយោ នារិគណសម្បន្នោ ទិព្ពបាសាទោ ឧគ្គញ្ឆិ។

អថេកទិវសំ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ ទេវចារិកំ គន្ត្វា តស្ស បាសាទស្ស អវិទូរេ ឋិតោ អត្តនោ សន្តិកេ អាគតេ ទេវបុត្តេ បុច្ឆិ – “កស្សេសោ អច្ឆរាគណបរិវុតោ ទិព្ពបាសាទោ និព្ពត្តោ”តិ។ អថស្ស ទេវបុត្តា វិមានសាមិកំ អាចិក្ខន្តា អាហំសុ – “ភន្តេ, យេន នន្ទិយេន នាម គហបតិបុត្តេន ឥសិបតនេ សត្ថុ វិហារំ ការេត្វា ទិន្នោ, តស្សត្ថាយ ឯតំ វិមានំ និព្ពត្ត”ន្តិ។ អច្ឆរាសង្ឃោបិ តំ ទិស្វា បាសាទតោ ឱរោហិត្វា អាហ – “ភន្តេ, មយំ ‘នន្ទិយស្ស បរិចារិកា ភវិស្សាមា’តិ ឥធ និព្ពត្តា, តំ បន អបស្សន្តី អតិវិយ ឧក្កណ្ឋិតម្ហា, មត្តិកបាតិំ ភិន្ទិត្វា សុវណ្ណបាតិគហណំ វិយ មនុស្សសម្បត្តិំ ជហិត្វា ទិព្ពសម្បត្តិគហណំ, ឥធាគមនត្ថាយ នំ វទេយ្យាថា”តិ។ ថេរោ តតោ អាគន្ត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ – “និព្ពត្តតិ នុ ខោ, ភន្តេ, មនុស្សលោកេ ឋិតានំយេវ កតកល្យាណានំ ទិព្ពសម្បត្តី”តិ។ “មោគ្គល្លាន, ននុ តេ ទេវលោកេ នន្ទិយស្ស និព្ពត្តា ទិព្ពសម្បត្តិ សាមំ ទិដ្ឋា, កស្មា មំ បុច្ឆសី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ, និព្ពត្តតី”តិ។

អថ នំ សត្ថា “មោគ្គល្លាន កិំ នាមេតំ កថេសិ។ យថា ហិ ចិរប្បវុដ្ឋំ បុត្តំ វា ភាតរំ វា វិប្បវាសតោ អាគច្ឆន្តំ គាមទ្វារេ ឋិតោ កោចិទេវ ទិស្វា វេគេន គេហំ អាគន្ត្វា ‘អសុកោ នាម អាគតោ’តិ អារោចេយ្យ, អថស្ស ញាតកា ហដ្ឋបហដ្ឋា វេគេន និក្ខមិត្វា

‘ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩣᨲ, ᩋᩁᩮᩣᨣᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩣᨲᩣ’ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩍᨵ ᨠᨲᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩅᩤ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᩅᩤ ᩍᨾᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨲᩴ ᨴᩈᩅᩥᨵᩴ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨸᨱ᩠ᨱᩣᨠᩣᩁᩴ ᩋᩣᨴᩤᨿ ‘ᩋᩉᩴ ᨷᩩᩁᨲᩮᩤ , ᩋᩉᩴ ᨷᩩᩁᨲᩮᩤ’ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᨴᩮᩅᨲᩤ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩤ ᩍᨾᩤ ᨣᩤᨳᩤ ᩋᩉᩣᩈᩥ –

᪂᪁᪉᪨

“ᨧᩥᩁᨸ᩠ᨸᩅᩣᩈᩥᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ, ᨴᩪᩁᨲᩮᩤ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᨣᨲᩴ;

ᨬᩣᨲᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᩉᨩ᩠ᨩᩣ ᨧ, ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩴ᪨

᪂᪂᪀᪨

“ᨲᨳᩮᩅ ᨠᨲᨸᩩᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨸᩥ, ᩋᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩮᩣᨠᩣ ᨸᩁᩴ ᨣᨲᩴ;

ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨸᨭᩥᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩥᨿᩴ ᨬᩣᨲᩦᩅ ᩋᩣᨣᨲᩴ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᩁᨸ᩠ᨸᩅᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᩁᨸ᩠ᨸᩅᩩᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨴᩪᩁᨲᩮᩤ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩴ ᩅᩤ ᩁᩣᨩᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩴ ᩅᩤ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩃᨴ᩠ᨵᩃᩣᨽᩴ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᨶ᩠ᨶᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨶᩩᨸᨴ᩠ᨴᩅᩮᨶ ᨴᩪᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩤ ᩋᩣᨣᨲᩴ᪨ ᨬᩣᨲᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᩉᨩ᩠ᨩᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨠᩩᩃᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩅᩈᩮᨶ ᨬᩣᨲᩦ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩮᨶ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩈᩩᩉᨴᨿᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᩩᩉᨩ᩠ᨩᩣ ᨧ᪨ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩤ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᨠᩁᨱᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩤ ᨣᩮᩉᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨶ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨸᨱ᩠ᨱᩣᨠᩣᩁᩣᨽᩥᩉᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩮᩅᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᨲᨸᩩᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩮᩣᨠᩣ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨲᩴ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᩣᨿᩩᩅᨱ᩠ᨱᩈᩩᨡᨿᩈᩋᩣᨵᩥᨸᨲᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩴ ᩁᩪᨸᩈᨴ᩠ᨴᨣᨶ᩠ᨵᩁᩈᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩈᩅᩥᨵᩴ ᨸᨱ᩠ᨱᩣᨠᩣᩁᩴ ᩋᩣᨴᩤᨿ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩣᨶᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩥᨿᩴ ᨬᩣᨲᩦᩅᩣᨲᩥ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᩮ ᨸᩥᨿᨬᩣᨲᨠᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᩈᩮᩈᨬᩣᨲᨠᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩤ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᨶᨶ᩠ᨴᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶᩅᨾᩴ᪨

ᨸᩥᨿᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩈᩮᩣᩊᩈᨾᩮᩤ ᩅᨣ᩠ᨣᩮᩤ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១ល៏៍ រោកាឆចរក្កា

១៍ ទោហិតិលត្តិឃកព្ហាចត្ថុ

កោធ៌ិជហេតិ ព្ពលំ ឆលុជេនត់ សត្ថា តិរក្រោឆារាទេយ ចិហរត្តោ ទោហិតិំ នាយ លត្តិឃកព្ហា អារត្ព កថេសិ៍

ឲកស្ស៊ិ កិរ នយេឃ អាឃុស្សា អត្ទុរជ្ជ បត្តាសរេតហិ កិក្លហិ សក្តិ៍ កបិលចត្ថុ អកយាសិ៍ អឆស្ស ចាកាតកា “ទឆទោ អាកទេតា”តិ ឃុត្វា ទេឆទស្ស សត្តិកំ អកយំឃុ ឆបេត្វា ទោហិតិំ នាយ ទេឆស្ស តកិតិ៍ ទេឆទោ ចាកាតកេ ឃុត្ថិ “កាហំ, ទោហិតិ”តិ? “ទេកហ, កទត្តា”តិ៍ “កាឃុ ព្ពលឆ តាកាតា”តិ? “សទិទេ តស្សា លចិទោទេកា ប្បយត្តោតិ លច្ចាឃ តាកាតា, កទត្តា”តិ៍ ទេឆទោ “បរក្កាឆចឆ ត”ត្តិ បរក្កាឆាបេត្វា បជកទ្ធាកំ បជ៉យុព្ទិតា អាកាតំ ឲចយាហ – “ទោហិតិ, កាឃុ តាកាតាសិ”តិ? “សទិទេ ទេយ, កទត្តា, លចិទោទេកា ប្បយត្តោ, តឃុ លច្ចាឃ តាកាតាយី”តិ៍ “កិំ បត ទេត ឃុត្តា កាតំ ត ចក្ខុតិ”តិ? “កិំ កទោយិ, កទត្តា”តិ? “អាឃតឃាល៌ កាទេតី”តិ៍ “កិំ កទេហត្វា”តិ? “កិំ ទេត បឃាឆតកល្ហកំ តត្វិ”តិ? “អត្វិ, កទត្តា”តិ៍ “កិំ ឃុល”ត្តិ? “ឆឃឃហស្ស ឃុល៌ កចិស្សតី”តិ៍ “ទេតត ហិ តំ ចិស្សេក្ខត្វា អាឃតឃាល៌ កាទេតី”តិ៍ “ទេកា ទេយ, កទត្តា, កាទេស្សតី”តិ? ទេឆទោ ឃយីទេប ជិតចាកាតកេ ព្ពស់លិកេត្វា “ត្យេត្យាក់ កាទោ ទេហាត្យ”តិ អាហ៍ “ត្យេត្យុឃត, កទត្តា, កិំ កាទិស្សចា”តិ? “អហយ្យិ ព្ពលឆច កចិស្សាយី”តិ៍ “ទេតត ហិ ឲតិស្សា ជព្ពាឃព្យោ អាហទចា”តិ៍ ទេត “ឃាឆុ, កទត្តា”តិ អាហទិ៍ឃុ៍

ទេឆទោ អាឃតឃាល៌ ឃ៉ចិជហរត្តោ ទោហិតិំ អាហ – “ខ្វិក្ខឃិកំ អាឃតឃាល៌ កាទេត្វា ប្បបទិ បជទោតំ ជិត្តកាលទេតា បជ្ជាឃ ទេហជ្ជាឃាល៌ តិតាជ្ជ ឃលុព្ជិត្វា អាឃតាតិ បព្ហាទេបហិ, តិតាជ្ជ បរិតិឃឈរេជ ប្បបជ្ជាទេបហី”តិ៍ ឃា “ឃាឆុ, កទត្តា”តិ បឃាឆតកល្ហកំ ចិស្សេក្ខត្វា ខ្វិក្ខឃិកអាឃតឃាល៌ កាទេត្វា ប្បបទិ បជទោតំ ជិត្តកាលទេតា បជ្ជាឃ ទេហជ្ជាឃាល៌ ឃលុព្ជតាជិតិ អកាសិ៍ តិតាជ្ជ កិក្លា តិឃីជត្តិ៍ អឆស្សា អាឃតឃាល៌ ឃលុព្ជត្តិឃាច លចិទោទេកា យិលិឃិ៍ ឃា អាឃតឃាលឃ តិជ្ជិតាឃ ព្យជ្ជប្បយុចំ កិក្លាឃជ្ឈិ តិយទេត្តត្វា អាឃតឃាល៌ ឃុទេត្វា តិឃិត្តស្ស ព្យជ្ជប្បយុចស្ស កិក្លាឃជ្ឈស្ស បហិតំ លាជតិឃំ ទេកាជតិឃំ អជាសិ៍ ឃត្វា កាតកត្វាកិទេត្វា “កទេស្សតំ ជាត”ត្តិ ឃុត្ថិ៍ “កកិតិឃា ទេយ, កទត្តា, ទោហិតិឃា”តិ៍ “ឃា បត កាហ”ត្តិ? “ទេកទេហ, កទត្តា”តិ៍ “បរក្កាឆចឆ ត”ត្តិ? ឃា អាកត្វា ត ព្ពលត្ថិ៍ អឆ តំ ឃត្វា អតិត្ថយាតយ្យិ បរក្កាឃាទេបឃិទេយច៍ អាកត្វា ច បត ចក្ខ៉ុត្វា តិឃិត្តំ អាហ – “ទោហិតិ, កាឃុ តាកាយិត្វា”តិ? “សទិទេ ទេយ, កទត្តា, លចិទោទេកា អត្វិ, ទេតត លច្ចុយាតា តាកាតាយី”តិ៍ “ជាតាឃិ បត កិំ ទេត តិស្សាឃ ឲឃ ប្បយត្តោ”តិ? “ត ជាតាយិ, កទត្តា”តិ៍ “តច ទេកាធិ តិស្សាឃ ប្បយត្តោ ឲទេឃា”តិ៍ “កិំ បត ទេយ, កទត្តា, កាត”ត្តិ? “ទេតត ហិ ឃុលាហី”តិ៍ អឆស្សា ឃត្វា អតីតំ អាហទិ៍

អតីទេត ចារាណាឃិទេព្ហា អក្កយទេហសិ ឲកិស្សា ទទព្ហា តាជកិត្វិឃា អាឈាតំ ជាត្តិត្វា “ឆ្លាយស្សា ប្បយាទេឃស្សាយី”តិ ជិទេត្តត្វា យហាកក្ខុចលិតិ អាហទាទេបត្វា តំ តាជកិត្វិ អត្តទេតា ឃត្តិកំ បរក្កាឃាទេបត្វា ឃឆា ឃា ត ជាតាតិ, ឲចយស្សា ឃឃទេត ទេចច បិចាទកោជចាតិតត្វា អត្តទេឃុ កក្ខទ្ធាតិ ឆបិទេបឃិ, កោឡត្ថ គ្យុយាតា ចិឃ តស្សា ឃទិទេបិ ព្ពកិទិ៍ តំ លលំទេយច តស្សា ឃទិទេ

ᩏᨸ᩠ᨸᨠ᩠ᨠᩩᨸ᩠ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᨯᩣᨣᨱ᩠ᨯᨩᩣᨲᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᩅᨶ᩠ᨲᩦ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᨶᩮ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ, ᨲᨲᩕᩣᨸᩥᩔᩣ ᨠᨧ᩠ᨨᩩᨧᩩᨱ᩠ᨱᩮᩉᩥ ᨡᩣᨴᩥᨿᨾᩣᨶᩣᨿ ᨡᩁᨲᩁᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩦ ᩁᩮᩣᩉᩥᨶᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩁᩮᩣᩉᩥᨶᩥ, ᨲᨴᩣ ᨲᨿᩣ ᩑᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲᩴ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᨠᩮᩣᨵᩮᩣ ᩅᩣ ᩍᩔᩣ ᩅᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩁᩪᨸᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪗

“ᨠᩮᩣᨵᩴ ᨩᩉᩮ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨩᩉᩮᨿ᩠ᨿ ᨾᩣᨶᩴ,

ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿ;

ᨲᩴ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩈ᩠ᨾᩥᨾᩈᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ,

ᩋᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩴ ᨶᩣᨶᩩᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩮᩣᨵᩴ ᨶᩅᩅᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩣᨶᩴ ᨩᩉᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᨴᩈᩅᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩋᩈᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩃᨣ᩠ᨣᨾᩣᨶᩴ᪨ ᨿᩮᩣ ᩉᩥ “ᨾᨾ ᩁᩪᨸᩴ ᨾᨾ ᩅᩮᨴᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮ ᩈᩮᩣᨧᨲᩥ ᩅᩥᩉᨬ᩠ᨬᨲᩥ , ᩋᨿᩴ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᩉᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᩈᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩑᩅᩴ ᩋᩈᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᨶᩩᨸᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩮᩣᩉᩥᨶᩦᨸᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ, ᨲᨦ᩠ᨡᨱᨬ᩠ᨬᩮᩅᩔᩣ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩈᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᨽᩅᨶᩮ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩦᨾᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣ ᩁᩪᨸᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨸᩥ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩈᩥᨶᩮᩉᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨾ ᩈᩦᨾᩣᨿ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ, ᨾᨾ ᩈᩦᨾᩣᨿ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᩅᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨴᩮᩅᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨴᩮᩅ, ᩍᨾᩴ ᨶᩮᩣ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨭᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨲᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩈᩥᨶᩮᩉᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – “ᩍᨾᩣᨿ ᩅᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨠᨳᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨾᨾ ᨲᩣᩅ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᨽᩮᩁᩥ ᩅᩥᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ “ᨾᨾ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨶᨴᩦ ᩅᩥᨿ ᩈᩦᨥᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᪨ ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ “ᨾᨾ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨠᨠ᩠ᨠᨭᩔ ᩅᩥᨿ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᩴᩈᩪ”ᨲᩥ᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ “ᨾᨾ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩮᨲᩥᨿᩮ ᩏᩔᩣᨸᩥᨲᨵᨩᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᩴ ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨲᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨲᩣᨲᩣ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨲᩣᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨸᩈᨿ᩠ᩉᩁᩪᨸᩣᨶᩥ, ᩋᩉᩴ ᨸᨶ ᩍᨾᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩔ ᨾᩮ ᨾᩁᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ, “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨾᩁᨱᩮᨶ

ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨷᩥᨿᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨿᨳᩣᨷᩥ᪨ “ᩋᩈᩩᨠᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩋᩴ ᨲᩣᨿ ᨠᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ᪨

ᨴᩮᩣᩉᩥᨲᩥᨠᩮᩊᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᨬ᩠ᨬᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᨮᨾᩴ᪨

᪑᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨿᩮᩣ ᨧᩮ ᩅᩔᩈᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩣᩊᩅᩮ ᨧᩮᨲᩥᨿᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮ ᩁᩣᨩᨣᩉᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮᩈᩩ ᨠᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᩌᩊᩅᨠᩣ ᩋᩣᩊᩅᩥᨠᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᩌᨠᩴ ᨿᨳᩣᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩣ ᩃᩥᨡᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩌᨠᩣ ᨲᩁᩩᨱᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨦ᩠ᨠᨾᩣᨴᩣᨿ ᨮᩥᨲᩣ ᨿᩣᨧᩥ “ᨾᩣ ᨾᩮ, ᩈᩣᨾᩥ, ᨷᩥᨾᩣᨶᩴ ᩃᩥᨡᩥ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩋᨶᩣᩅᩣᩈᩣ ᩅᩥᨧᩁᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩋᩉᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨮᩣᨶᩴ ᩃᨽᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᨶᩣᨴᩥᨿᩥ᪨ ᩈᩣ “ᩋᨷ᩠ᨸᩮᩅ ᨶᩣᨾ ᨴᩣᩁᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩒᩁᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩈᩣᨡᩣᨿ ᨮᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᩴ ᨹᩁᩈᩩᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩣᩁᨠᩔ ᨻᩣᩉᩩᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥ᪨ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨻᩃᩅᨠᩮᩣᨵᩣ “ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩴ ᨾᩣᩁᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨽᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᨲᩣᩅ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ –
“ᩋᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩦᩃᩅᩣ᪨ ᩈᨧᩣᩉᩴ ᩍᨾᩴ ᨾᩣᩁᩮᩔᩣᨾᩥ, ᨶᩥᩁᨿᨣᩣᨾᩥᨶᩦ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᩈᩮᩈᨴᩮᩅᨲᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ‘ᩋᩈᩩᨠᨴᩮᩅᨲᩣᨿ ᩑᩅᩴ ᨶᩣᨾ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ’ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨷᨾᩣᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨾᩣᩁᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩈᩣᨾᩥᨠᩔᩮᩅ ᨶᩴ ᨠᨳᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩋᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨠᩥᩴ ᨴᩮᩅᨲᩮ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨾᩮ ᩈᩣᩅᨠᩮᨶ ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᨲᩴ, ᩋᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩴ ᨾᩣᩁᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩍᨵᩣᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩣᨵᩩ, ᩈᩣᨵᩩ ᨴᩮᩅᨲᩮ, ᩈᩣᨵᩩ ᨲᩮ ᨠᨲᩴ ᩑᩅᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩴ ᨠᩮᩣᨷᩴ ᨡᨶ᩠ᨲᩩ ᩁᨳᩴ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨾᩣᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪑᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧᩮ ᩅᩔᩈᨲᩴ ᨠᩮᩣᨵᩴ, ᩁᨳᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩴᩅ ᨵᩣᩁᨿᩮ;

ᨲᨾᩉᩴ ᩈᩣᩁᨳᩥᩴ ᨻ᩠ᩁᩪᨾᩥ, ᩁᩈ᩠ᨾᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ ᩍᨲᩁᩮᩣ ᨩᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩔᩈᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩔᩈᨲᩴ᪨ ᩁᨳᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩴ ᨧᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨨᩮᨠᩮᩣ ᩈᩣᩁᨳᩥ ᩋᨲᩥᩅᩮᨣᩮᨶ ᨵᩣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩁᨳᩴ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩥᨧ᩠ᨨᨠᩴ ᨮᨷᩮᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨿᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᩮᩣᨵᩴ ᨵᩣᩁᨿᩮ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᩉᩴ ᩈᩣᩁᨳᩥᩴ ᨻ᩠ᩁᩪᨾᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣ ᨩᨶᩮᩣᨲᩥ ᩍᨲᩁᩮᩣ ᨷᨶ ᩁᩣᨩᩪᨷᩁᩣᨩᩣᨴᩦᨶᩴ

រថសារថិជនោ រស្មិគ្គាហោ នាម ហោតិ, ន ឧត្តមសារថីតិ.

ទេសនាវសានេ ទេវតា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តបរិសាយបិ សាត្ថិកា ទេសនា អហោសីតិ.

ទេវតា បន សោតាបន្នា ហុត្វាបិ រោទមានា អដ្ឋាសិ. អថ នំ សត្ថា “កិំ ទេវតេ”តិ បុច្ឆិត្វា, “ភន្តេ, វិមានំ មេ នដ្ឋំ, ឥទានិ កិំ ករិស្សាមី”តិ វុត្តេ, “អលំ ទេវតេ, មា ចិន្តយិ, អហំ តេ វិមានំ ទស្សាមី”តិ ជេតវនេ គន្ធកុដិសមីបេ បុរិមជិនេន ចុតទេវតំ ឯកំ រុក្ខំ អបទិសន្តោ “អមុកស្មិំ ឋានេ រុក្ខោ វិវិត្តោ, តត្ថ ឧបគច្ឆា”តិ អាហ. សា តត្ថ ឧបគញ្ឆិ. តតោ បដ្ឋាយ “ពុទ្ធទត្តិយំ ឥមិស្សា វិមាន”ន្តិ មហេសក្ខទេវតាបិ អាគន្ត្វា តំ ចាលេតុំ នាសក្ខិំសុ. សត្ថា តំ អត្ថុប្បត្តិំ កត្វា ភិក្ខូនំ ភូតគាមសិក្ខាបទំ បញ្ញាបេសីតិ.

អញ្ញតរភិក្ខុវត្ថុ ទុតិយំ.

៣. ឧត្តរាឧបាសិកាវត្ថុ

អក្កោធេន ជិនេ កោធន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ឧត្តរាយ គេហេ កតភត្តកិច្ចោ ឧត្តរំ ឧបាសិកំ អារព្ភ កថេសិ.

តត្រាយមនុបុព្ពី កថា – រាជគហេ កិរ សុមនសេដ្ឋិំ និស្សាយ បុណ្ណោ នាម ទលិទ្ទោ ភតិំ កត្វា ជីវតិ. តស្ស ភរិយា ច ឧត្តរា នាម ធីតា ចាតិ ទ្វេ ឯវ គេហមានុសកា. អថេកទិវសំ “សត្តាហំ នក្ខត្តំ កីឡិតព្ព”ន្តិ រាជគហេ ឃោសនំ ករិំសុ. តំ សុត្វា សុមនសេដ្ឋិ បាតោវ អាគតំ បុណ្ណំ អាមន្តេត្វា, “តាត, អម្ហាកំ បរិជនោ នក្ខត្តំ កីឡិតុកាមោ, ត្វំ កិំ នក្ខត្តំ កីឡិស្សសិ, ឧទាហុ ភតិំ ករិស្សសី”តិ អាហ. “សាមិ, នក្ខត្តំ នាម សធនានំ ហោតិ, មម បន គេហេ ស្វាតនាយ យាគុតណ្ឌុលម្បិ នត្ថិ, កិំ មេ នក្ខត្តេន, គោណេ លភន្តោ កសិតុំ គមិស្សាមី”តិ. “តេន ហិ គោណេ គណ្ហាហី”តិ. សោ ពលវគោណេ ច នង្គលញ្ច គហេត្វា, “ភទ្ទេ, នាគរា នក្ខត្តំ កីឡន្តិ, អហំ ទលិទ្ទតាយ ភតិំ កាតុំ គមិស្សាមិ, មយ្ហម្បិ តាវ អជ្ជ ទិគុណំ និវាបំ បចិត្វា ភត្តំ អាហរេយ្យាសី”តិ ភរិយំ វត្វា ខេត្តំ អគមាសិ.

សារិបុត្តត្ថេរោបិ សត្តាហំ និរោធសមាបន្នោ តំ ទិវសំ វុដ្ឋាយ “កស្ស នុ ខោ អជ្ជ មយា សង្គហំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ ឱលោកេន្តោ បុណ្ណំ អត្តនោ ញាណជាលស្ស អន្តោបវិដ្ឋំ ទិស្វា “សទ្ធោ នុ ខោ ឯស, សក្ខិស្សតិ វា មេ សង្គហំ កាតុ”ន្តិ ឱលោកេន្តោ តស្ស សទ្ធភាវញ្ច សង្គហំ កាតុំ សមត្ថភាវញ្ច តប្បច្ចយា ចស្ស មហាសម្បត្តិបដិលាភញ្ច ញត្វា បត្តចីវរមាទាយ តស្ស កសនដ្ឋានំ គន្ត្វា អាវាដតីរេ ឯកំ គុម្ពំ ឱលោកេន្តោ អដ្ឋាសិ.

បុណ្ណោ ថេរំ ទិស្វាវ កសិំ ឋបេត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន ថេរំ វន្ទិត្វា “ទន្តកដ្ឋេន អត្ថោ ភវិស្សតី”តិ ទន្តកដ្ឋំ កប្បិយំ កត្វា អទាសិ. អថស្ស ថេរោ បត្តញ្ច បរិស្សាវនញ្ច នីហរិត្វា អទាសិ. សោ “បានីយេន អត្ថោ ភវិស្សតី”តិ តំ អាទាយ បានីយំ បរិស្សាវេត្វា អទាសិ. ថេរោ

ចិន្តេសិ – “អយំ បទេរសំ បច្ឆិមគេហេ វសតិ។ សចស្ស គេហទ្វារំ គមិស្សាមិ, ឥមស្ស ភរិយា មំ ទដ្ឋុំ ន លភិស្សតិ។ យាវស្សា ភត្តំ អាទាយ មគ្គំ បដិបជ្ជតិ, តាវ ឥធេវ ភវិស្សាមី”តិ។ សោ តត្ថេវ ថោកំ វីតិនាមេត្វា តស្ស មគ្គារុឡ្ហភាវំ ញត្វា អន្តោគាមាភិមុខោ បាយាសិ។

សា អន្តរាមគ្គេ ថេរំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – “អប្បេកទាហំ ទេយ្យធម្មេ សតិ អយ្យំ ន បស្សាមិ, អប្បេកទា មេ អយ្យំ បស្សន្តិយា ទេយ្យធម្មោ ន ហោតិ។ អជ្ជ បន មេ អយ្យោ ច ទិដ្ឋោ, ទេយ្យធម្មោ ចាយំ អត្ថិ, ករិស្សតិ នុ ខោ មេ សង្គហ”ន្តិ។ សា ភត្តភាជនំ ឱតារេត្វា ថេរំ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, ឥទំ លូខំ វា បណីតំ វាតិ អចិន្តេត្វា ទាសស្ស តេ សង្គហំ ករោថា”តិ អាហ។ ថេរោ បត្តំ ឧបនាមេត្វា តាយ ឯកេន ហត្ថេន ភាជនំ ធារេត្វា ឯកេន ហត្ថេន តតោ ភត្តំ ទទមានាយ ឧបឌ្ឍភត្តេ ទិន្នេ “អល”ន្តិ ហត្ថេន បត្តំ បិទហិ។ សា, “ភន្តេ, ឯកោវ បដិវិសោ, ន សក្កា ទ្វិធា កាតុំ។ តុម្ហាកំ ទាសស្ស ឥធលោកសង្គហំ អកត្វា បរលោកសង្គហំ ករោថ, និរវសេសមេវ ទាតុកាមាម្ហី”តិ វត្វា សព្ពមេវ ថេរស្ស បត្តេ បតិដ្ឋបេត្វា “តុម្ហេហិ ទិដ្ឋធម្មស្ស ភាគី អស្ស”ន្តិ បត្ថនំ អកាសិ។ ថេរោ “ឯវំ ហោតូ”តិ វត្វា ឋិតកោវ អនុមោទនំ កត្វា ឯកស្មិំ ឧទកផាសុកដ្ឋានេ និសីទិត្វា ភត្តកិច្ចំ អកាសិ។ សាបិ និវត្តិត្វា តណ្ឌុលេ បរិយេសិត្វា ភត្តំ បចិ។ បុណ្ណោបិ អឌ្ឍករីសមត្តដ្ឋានំ កសិត្វា ជិឃច្ឆំ សហិតុំ អសក្កោន្តោ គោណេ វិស្សជ្ជេត្វា ឯករុក្ខច្ឆាយំ បវិសិត្វា មគ្គំ ឱលោកេន្តោ និសីទិ។

អថស្ស ភរិយា ភត្តំ អាទាយ គច្ឆមានា តំ ទិស្វាវ “ឯស ជិឃច្ឆាយ បីឡិតោ មំ ឱលោកេន្តោ និសិន្នោ។ សចេ មំ ‘អតិចិរេន ចិរាយី’តិ តជ្ជេត្វា បតោទលដ្ឋិយា មំ បហរិស្សតិ, មយា កតកម្មំ និរត្ថកំ ភវិស្សតិ។ បដិកច្ចេវស្ស អារោចេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឯវមាហ – “សាមិ, អជ្ជេកទិវសំ ចិត្តំ បសាទេហិ, មា មយា កតកម្មំ និរត្ថកំ ករិ។ អហញ្ហិ បាតោវ តេ ភត្តំ អាហរន្តី អន្តរាមគ្គេ ធម្មសេនាបតិំ ទិស្វា តវ ភត្តំ តស្ស ទត្វា បុន គន្ត្វា ភត្តំ បចិត្វា អាគតា, បសាទេហិ, សាមិ, ចិត្ត”ន្តិ។ សោ “កិំ វទេសិ, ភទ្ទេ”តិ បុច្ឆិត្វា បុន តមត្ថំ សុត្វា, “ភទ្ទេ, សាធុ វត តេ កតំ មម ភត្តំ អយ្យស្ស ទេន្តិយា, មយាបិស្ស អជ្ជ បាតោវ ទន្តកដ្ឋញ្ច មុខោទកញ្ច ទិន្ន”ន្តិ បសន្នមានសោ តំ វចនំ អភិនន្ទិត្វា វេលាយ លទ្ធភត្តតាយ កិលន្តកាយោ តស្សា អង្កេ សីសំ កត្វា និទ្ទំ ឱក្កមិ។

អថស្ស បាតោវ កសិតដ្ឋានំ បំសុចុណ្ណំ ឧបាទាយ សព្ពំ រត្តសុវណ្ណំ កណិការបុប្ផរាសិ វិយ សោភមានំ អដ្ឋាសិ។ សោ បពុទ្ធោ ឱលោកេត្វា ភរិយំ អាហ – “ភទ្ទេ, ឥទំ កសិតដ្ឋានំ សព្ពំ មម សុវណ្ណំ ហុត្វា បញ្ញាយតិ, កិំ នុ ខោ មេ អតិវេលាយ លទ្ធភត្តតាយ អក្ខីនិ ភមន្តី”តិ។ “សាមិ, មយ្ហម្បិ ឯវមេវ បញ្ញាយតី”តិ។ សោ ឧដ្ឋាយ តត្ថ គន្ត្វា ឯកំ បិណ្ឌំ គហេត្វា នង្គលសីសេ បហរិត្វា សុវណ្ណភាវំ ញត្វា “អហោ អយ្យស្ស ធម្មសេនាបតិស្ស មេ ទិន្នទានេន អជ្ជេវ វិបាកោ ទស្សិតោ, ន ខោ បន សក្កា ឯត្តកំ ធនំ បដិច្ឆាទេត្វា បរិភុញ្ជិតុ”ន្តិ ភរិយាយ អាភតំ ភត្តបាតិំ សុវណ្ណស្ស បូរេត្វា រាជកុលំ គន្ត្វា រញ្ញា កតោកាសោ បវិសិត្វា រាជានំ អភិវាទេត្វា “កិំ, តាតា”តិ វុត្តេ, “ទេវ, អជ្ជ មយា កសិតដ្ឋានំ សព្ពំ សុវណ្ណភរិតមេវ ហុត្វា ឋិតំ, ឥទំ សុវណ្ណំ អាហរាបេតុំ វដ្ដតី”តិ។ “កោសិ ត្វ”ន្តិ? “បុណ្ណោ នាម អហ”ន្តិ។ “កិំ បន តេ អជ្ជ កត”ន្តិ? “ធម្មសេនាបតិស្ស មេ អជ្ជ បាតោវ ទន្តកដ្ឋញ្ច មុខោទកញ្ច ទិន្នំ, ភរិយាយបិ មេ មយ្ហំ អាហរណកភត្តំ តស្សេវ ទិន្ន”ន្តិ។

តំ សុត្វា រាជា “អជ្ជេវ កិរ, ភោ, ធម្មសេនាបតិស្ស ទិន្នទានេន វិបាកោ ទស្សិតោ”តិ វត្វា, “តាត, កិំ ករោមី”តិ បុច្ឆិ។ “ពហូនិ សកដសហស្សានិ បហិណិត្វា សុវណ្ណំ អាហរាបេថា”តិ។ រាជា សកដានិ បហិណិ។ រាជបុរិសេសុ “រញ្ញោ សន្តក”ន្តិ គណ្ហន្តេសុ គហិតគហិតំ មត្តិកាវ ហោតិ។ តេ គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេត្វា “តុម្ហេហិ កិន្តិ វត្វា គហិត”ន្តិ បុដ្ឋា “តុម្ហាកំ សន្តក”ន្តិ អាហំសុ។ ន មយ្ហំ តាតា, សន្តកំ, គច្ឆថ “បុណ្ណស្ស សន្តក”ន្តិ វត្វា គណ្ហថាតិ។ តេ តថា ករិំសុ, គហិតគហិតំ សុវណ្ណមេវ អហោសិ។ សព្ពម្បិ អាហរិត្វា រាជង្គណេ រាសិំ អកំសុ, អសីតិហត្ថុព្ពេធោ រាសិ អហោសិ។ រាជា នាគរេ សន្និបាតេត្វា “ឥមស្មិំ នគរេ អត្ថិ កស្សចិ ឯត្តកំ សុវណ្ណ”ន្តិ? “នត្ថិ, ទេវា”តិ។ “កិំ បនស្ស ទាតុំ វដ្ដតី”តិ? “សេដ្ឋិឆត្តំ, ទេវា”តិ។ រាជា “ពហុធនសេដ្ឋិ នាម ហោតូ”តិ មហន្តេន ភោគេន សទ្ធិំ តស្ស សេដ្ឋិឆត្តមទាសិ។ អថ នំ សោ អាហ – “មយំ, ទេវ, ឯត្តកំ កាលំ បរកុលេ វសិម្ហា, វសនដ្ឋានំ នោ ទេថា”តិ។ “តេន ហិ បស្ស, ឯស គុម្ពោ បញ្ញាយតិ, ឯតំ ហរាបេត្វា គេហំ ការេហី”តិ បុរាណសេដ្ឋិស្ស គេហដ្ឋានំ អាចិក្ខិ។ សោ តស្មិំ ឋានេ កតិបាហេនេវ គេហំ ការាបេត្វា គេហប្បវេសនមង្គលញ្ច ឆត្តមង្គលញ្ច ឯកតោវ ករោន្តោ សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទានំ អទាសិ។ អថស្ស សត្ថា អនុមោទនំ ករោន្តោ អនុបុព្ពិំ កថំ កថេសិ។ ធម្មកថាវសានេ បុណ្ណសេដ្ឋិ ច ភរិយា ចស្ស ធីតា ច ឧត្តរាតិ តយោ ជនា សោតាបន្នា អហេសុំ។

អបរភាគេ រាជគហសេដ្ឋិ បុណ្ណសេដ្ឋិនោ ធីតរំ អត្តនោ បុត្តស្ស វារេសិ។ សោ “នាហំ ទស្សាមី”តិ វត្វា “មា ឯវំ ករោតុ, ឯត្តកំ កាលំ អម្ហេ និស្សាយ វសន្តេនេវ តេ សម្បត្តិ លទ្ធា, ទេតុ មេ បុត្តស្ស ធីតរ”ន្តិ វុត្តេ “សោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ, មម ធីតា តីហិ រតនេហិ វិនា វត្តិតុំ ន សក្កោតិ, នេវស្ស ធីតរំ ទស្សាមី”តិ អាហ។ អថ នំ ពហូ សេដ្ឋិគណាទយោ កុលបុត្តា “មា តេន សទ្ធិំ វិស្សាសំ ភិន្ទិ, ទេហិស្ស ធីតរ”ន្តិ យាចិំសុ។ សោ តេសំ វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា អាសាឡ្ហិបុណ្ណមាយំ ធីតរំ អទាសិ។ សា បតិកុលំ គតកាលតោ បដ្ឋាយ ភិក្ខុំ វា ភិក្ខុនិំ វា ឧបសង្កមិតុំ ទានំ វា ទាតុំ ធម្មំ វា សោតុំ នាលត្ថ។ ឯវំ អឌ្ឍតិយេសុ មាសេសុ វីតិវត្តេសុ សន្តិកេ ឋិតំ បរិចារិកំ បុច្ឆិ – “ឥទានិ កិត្តកំ អន្តោវស្សស្ស អវសិដ្ឋ”ន្តិ? “អឌ្ឍមាសោ, អយ្យេ”តិ។ សា បិតុ សាសនំ បហិណិ – “កស្មា មំ ឯវរូបេ ពន្ធនាគារេ បក្ខិបិំសុ, វរំ មេ លក្ខណាហតំ កត្វា បរេសំ ទាសិំ សាវេតុំ, ឯវរូបស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិកុលស្ស ទាតុំ ន វដ្ដតិ។ អាគតកាលតោ បដ្ឋាយ ភិក្ខុទស្សនាទីសុ ឯកម្បិ បុញ្ញំ កាតុំ ន លភាមី”តិ។

អថស្សា បិតា “ទុក្ខិតា វត មេ ធីតា”តិ អនត្តមនតំ បវេទេត្វា បញ្ចទស កហាបណសហស្សានិ បេសេសិ “ឥមស្មិំ នគរេ សិរិមា នាម គណិកា អត្ថិ, ទេវសិកំ សហស្សំ គណ្ហាតិ។ ឥមេហិ កហាបណេហិ តំ អានេត្វា សាមិកស្ស បាទបរិចារិកំ កត្វា សយំ បុញ្ញានិ ករោតូ”តិ។ សា សិរិមំ បក្កោសាបេត្វា “សហាយិកេ ឥមេ កហាបណេ គហេត្វា ឥមំ អឌ្ឍមាសំ តវ សហាយកំ បរិចរាហី”តិ អាហ។ សា “សាធូ”តិ បដិស្សុណិ។ សា តំ អាទាយ សាមិកស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តេន សិរិមំ ទិស្វា “កិំ ឥទ”ន្តិ វុត្តេ, “សាមិ, ឥមំ អឌ្ឍមាសំ មម សហាយិកា តុម្ហេ បរិចរតុ, អហំ បន ឥមំ អឌ្ឍមាសំ ទានញ្ចេវ ទាតុកាមា ធម្មញ្ច សោតុកាមា”តិ អាហ។ សោ តំ អភិរូបំ ឥត្ថិំ ទិស្វា ឧប្បន្នសិនេហោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។

ឧត្តរាបិ ខោ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ និមន្តេត្វា, “ភន្តេ, ឥមំ អឌ្ឍមាសំ អញ្ញត្ថ អគន្ត្វា ឥធេវ ភិក្ខា គហេតព្ពា”តិ សត្ថុ បដិញ្ញំ គហេត្វា “ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ យាវ មហាបវារណា, តាវ សត្ថារំ ឧបដ្ឋាតុំ ធម្មញ្ច សោតុំ លភិស្សាមី”តិ តុដ្ឋមានសា “ឯវំ យាគុំ បចថ, ឯវំ

បុរេច បចឆា”តិ យហាតរេន សត្តកិច្ចានិ សំចិងហត្តិ ចិចរតិ។ អថស្ស សាមិកោ “ខ្វេ បទានិ គមិស្សតី”តិ យហាតសាកិរិយរេលា ចាតបាលិនេត ឞត្វា “កិំ នុ ខោ គរេទាត្តិ សា អត្ថធាលិ ចិចរតី”តិ ចូឡសិរិកោរត្តា តំ ឞសុជ្ជិតារំ ឞសឞកិលិត្ថ លោទិកាឃ ចូកិណ្ហ អក្ការសិយក្លិតំ តថា សំចិងហិត្វា ចិចរយាតំ ជិស្វា “អហោ អត្ថធាលិ ឲចន្ទរេប ឞានេត ត្វាយំ សិរិសយ្យត្តិ ភាតុកចតិ, ‘យុណ្ហគសរេលោ ឆុបជ្ជហិស្សាមី’តិ ពុជ្ជធិត្វា ចិចរតី”តិ ហសិត្វា អបកន្តិ។

តស្មិំ អបកតេ តស្ស សន្តិកេ ឋិតា សិរីយា “កិំ នុ ខោ ចូឡសិរិកោត្វា ឲស ហសី”តិ តេភេច ចាតបាលិនេភ ចូឡសិរិកោត្តិ ឆុត្តរំ ជិស្វា “ត្វាយំ ចូឡសិរិកោត្វា ត្វាយិភា ហសិតំ, អត្ថា ត្វាយស្ស ឲតាឃ សទ្ធិំ សត្ថរេចា អត្ថី”តិ ចិរត្តសិ។ សា កិរ អដ្ឋយាមំ តស្មិំ កេហេ ធាហិរេត៍កត្តិ ហុត្វា ចសយាភាបិ តំ សយ្យត្តិ អភុកចយាភា អត្តនោ ធាហិរេត៍កត្តិកាចំ អជាតិត្វា “អហំ ឈរសាយិតី”តិ សត្តាយកាសិ។ សា ឆុត្តរាឃ អាឈាតំ ធាត្តិត្វា “ឥក្កយស្សា ឆុប្បារេឌស្សាមី”តិ បិសាគា ចូរុឃាយហាគរំ បចិសិត្វា បុចបចឥជ្ជានេភ បក្កមិតំ សប្បិំ កជ្ជថ្កតា អាគាឃ ឆុត្តរាកិរិយុលំ បិឃាសិ។ ឆុត្តរា តំ អាកច្ឆន្តិំ ជិស្វា “យយ សហាយិកាឃ យឃ្យាឆ្កបការរេទា កតេតា, ចក្កចាឡអំ អតិសដ្ឋានំ, ជ្រាហ្មសិរិកោ អតិគិចរេកោ, យយ សហាយិកាឃ ក្បលោច យហត្តោ។ អហត៍ាឲតំ គិស្សាឃ ឌាភញ្ចា ឌាតំ ឆយ្ញា រេសាតំ លក៍។ សេច យយ ឲតិស្សា ឆុបរិ កោបបិ អត្ថិ, ត្វាជំ សប្បិ យំ ឌហតុ។ សេច គត្ថិ, យា ឌហតូ”តិ តំ ខេត្តាឃ ផរិ។ តាឃ តស្សា យត្តេកោ អាសិត្តំ បក្កមិតសប្បិ សីតុឌកំ ចិយ អហោសិ។

អថ តំ “ត្វាជំ សីតលំ កចិស្សតី”តិ កជ្ជថ្កំ បុរេត្វា អាគាឃ អាកច្ឆន្តិំ ឆុត្តរាឃ ឌាសិយោ ជិស្វា “អបេហិ ឥត្តិគិតេ, ន តុំ អយ្យាកំ អយ្យាឃ បក្កមិតំ សប្បិំ អាសិញ្ចិតុំ អនុច្ឆវិកា”តិ សត្តរេជ្ជត្តិយោ ត្វាតោ ចិតោ ច ឆុដ្ឋាឃ ហត្ថេហិ ច បិតេហិ ច បោថេត្វា ភូមិយំ បាតេសុំ។ ឆុត្តរា ចារេត្តិំបិ ចារេតុំ ភាសក្កិ។ អថស្សា ឆុបរិ ឋិតា សត្តា ឌាសិយោ បជិធាហិត្វា “កិស្ស តេ ឲចន្ទបំ ការិយំ កត”ត្តិ សិរិយំ ចូចជិត្វា ឆុណ្ហោឌកេត ន្ហាបេត្វា សតបាកតេលេត អព្ភញ្ជិំ។ តស្មិំ ខណេ សា អត្តនោ ធាហិរកិត្តិកាចំ ញាត្វា ចិរត្តសិ – “យយា ការិយំ កម្មំ កតំ សាមិកស្ស ហសតយត្តការណា ត្វាយិស្សា ឆុបរិ បក្កមិតំ សប្បិ អាសិញ្ចាត្តិយា, អយំ ‘កណ្ហ ន’ត្តិ ឌាសិយោ ន អាណារេបសិ។ យំ ចិរេហឌភការេលបិ សត្តឌាសិយោ បជិធាហិត្វា យឃ្យាគត្តត្តារេយច អកាសិ។ សចាហំ ត្វាយំ ន ខយារេបស្សាយិ, មុទ្ធា មេ សត្តធា ផលេឃ្យា”តិ តស្សា បាឌមូលេ តិបជ្ជិត្វា, “អយ្យេ, ខយាហិ មេ”តិ អាហ។ អហំ សបិតិកា ធីតា, បិតរិ ខយរេត្ត ខយាមីតិ។ ហោតុ, អយ្យេ, បិតរំ តេ បុណ្ណសេដ្ឋិំ ខយារេបស្សាមីតិ។ បុណ្ណោ យយ ចដ្ដជតកបិតា, ចិចដ្ដជតកោ បិតរិ ខយរេត្ត បតាហំ ខយិស្សាមីតិ។ កោ បន តេ ចិចដ្ដជតកបិតាតិ? សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ។ យយ្ហាតេភ សទ្ធិំ ចិស្សាសោ គត្ថីតិ។ អហំ ករិស្សាយិ, សត្ថា ស្វេ ភិក្ខុសង្ឃំ អាគាឃ ត្វាឌាកយិស្សតិ, តុំ យថាលទ្ធំ សក្ការំ គហេត្វា ត្វាជេច អាកត្វា តំ ខយារេបហីតិ។ សា “សាធុ, អយ្យេ”តិ ឆុដ្ឋាឃ អត្តនោ គេហំ កត្វា បញ្ចសតា បរិចារិកិត្ថិយោ អាណារេបត្វា ភាភាចិធានិ ខាឌតីយានិ ចេច សូបេយ្យានិ ច សម្បាឌេត្វា បុតឌិចសេ តំ សក្ការំ អាគាឃ ឆុត្តរាឃ គេហំ អាកត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស បត្តេ បតិដ្ឋាបេតុំ អចិសហត្តី អដ្ឋាសិ។ តំ សព្វំ គហេត្វា ឆុត្តរាច សំចិងហិ។ សិរិយាបិ កត្តកិច្ចាចសានេ សទ្ធិំ បរិចារេភ សត្ថុ បាឌមូលេ តិបជ្ជិ។

អថ តំ សត្ថា បុច្ឆិ – “កោ តេ អបរាធោ”តិ? ភន្តេ, យយា ហិយ្យោ ត្វាជំ ភាម កតំ, អថ មេ សហាយិកា យំ ចិរេហឌយាភា ឌាសិយោ តិចារេត្វា យឃ្យាឆ្កបការេយច អកាសិ។ សាហំ ត្វាយិស្សា គុណំ ជាតិត្វា ត្វាយំ ខយារេបសិំ, អថ យំ ឲសា “តុម្ហេសុ ខយរេត្តេសុ ខយិស្សាមី”តិ អាហ។

“ឧចំ កិរ ភ្តូតេរ”តិ? “អាយ, កេន្ត, ឃឹរេឃ េយ ឃហាឃិកាឃ បក្កុឆិតឃប្បិ អាឃិត្ត”ត្តិ៍ អឆ “តឃា កិ ចិត្តិត”ត្តិ? “ចក្កចាឡអំ អតិឃប្ហាឆំ,

ប្រាហូលេរីកា អតិតឹចេកា, យយ ឃហាឃិកាឃ ក្យេលាច យហេត្តា៍ អហញ្ជាឧតំ តិឃ្សាយ ជាតប្ជា ជាតុំ ឆយុប្ជា េឃាតុំ អលត្តុំ, ឃេច េយ

ញ្ញាយិឃ្សា ភ្ចបទិ េកាេបិ អត្តិ, ញ្ញាជំ យំ ជហត្យ៍ េតា េច, យា ជហត្យ”តិ ឧចំ ចិេត្តត្វា ញ្ញាយំ េយត្តាឃ ឋទិ, កេន្តតិ៍ ឃត្វា “ឃាឆ្យ ឃាឆ្យ, ភ្តូតេរ,

ឧចំ េកាឆំ ឌិតិតុំ ចដ្ឋតិ៍ េកាេឆា ហិ តាយ អេក្កាេឆត, អេក្កាឃកបទិកាឃេកា អតេក្កាឃេត្តត អបទិកាឃេត្តត, ឆដ្ឋយឆ្ឋិ អត្តេតា

ឃត្តកាឃ្ស ជាេតត, យុឃាចាឌឹ ឃប្ចចេតត ឌិតិតេឡា”តិ ចត្វា ញ្ញាយំ កាឆយាហ –

១១៩៍

“អេក្កាេឆត ឌិេត េកាឆំ, អឃាឆ្យំ ឃាឆ្យតា ឌិេត;

ឌិេត កជទិឃំ ជាេតត, ឃេច្ចតាលិកចាឌិត”ត្តិ៍

តត្ត អេក្កាេឆតាតិ េកាេឆតា ហិ បុក្កលេ អេក្កាេឆត ហុត្វា ឌិតិតេឡា៍ អឃាឆ្យត្តិ អកដ្ឋេកា កដ្ឋេកត ហុត្វា ឌិតិតេឡា៍ កជទិឃត្តិ ឆដ្ឋយឆ្ឋិ អត្តេតា ឃត្តកាឃ្ស ចាកចិេត្តត ឌិតិតេឡា៍ អលិកចាឌឹ ឃប្ចចេតត ឌិតិតេឡា៍ តឃ្មា ឧចយាហ – “អេក្កាេឆត ឌិេត េកាឆំ... េប... ឃេច្ចតាលិកចាឌិត”ត្តិ៍

េជឃតាចឃាេត ឃិទិយា ឃដ្ឋិ បញ្ចាឃតាហិ ញ្ញាត្តិហិ េឃាតាបត្តិឋេល បតិដ្ឋហឹតិ៍

ភ្តូតេរាភ្ចបិឃិកាចត្ថុ តតិឃំ៍

៣៍ យហាេយាក្កល្លាតេត្ថេរបញ្ហចត្ថុ

ឃច្ចំកេលាតិ ញ្ញាយំ ឆយុេជឃតំ ឃត្វា េដតចេត ចិហេេត្តា យហាេយាក្កល្លាតេត្ថេរឃ្ស បញ្ហអាេរព្ភ កេឆឃិ៍

ឧកឃ្មិំ ញ្ញាឃយេឃ េឆេរា េជចចាទិកំ កត្តា យេហឃក្កាឃ េជចតាឃ ចិយាតដ្ឋាេរ ជត្វា តំ អត្តេតា ឃត្តិកំ អាកត្តា ចត្តិត្វា ជិតំ ឧចយាហ – “េជចេត យហតី េត ឃយ្បត្តិ, កិំ កយ្មំ កត្វា ញ្ញាយំ អលត្វា”តិ? “យា យំ, កេន្ត, បុច្ឆា”តិ៍ េជចតា កិរ អត្តេតា បទិត្តកេយូត លជ្ជយាតា ឧចំ ចជតិ៍ ឃា បត េឆេរត “កេឆហិេឃចា”តិ ចុច្ចយាតា អាហ – “កេន្ត, យឃា េតច ជាតំ ជិត្តំ, ត ប្អដា កតា, ត ឆេយ្យា ឃុេតា,

េកចលំ ឃច្ចយត្តុំ ទក្ខិត”ត្តិ៍ េឆេរា អញ្ញាតិ ចិយាតដ្ឋាទាតិ កត្តា អាកតាកតា អបរាបិ េជចឌឹតេរា បុច្ឆិ៍ តាឃ្បិ តេឆច តិក្យហិត្វា េឆេរំ បជិញ្ញាហិតុំ អឃេក្កាត្តិឃ្ប ឧកា តាច អាហ – “កេន្ត, យឃា េតច ជាតាឌឹឃ្ប កតំ តាយ អត្តិ, អហំ បត កឃ្សបញ្ញដ្ឋការេល បេឃ្ស ជាឃឹ

អហោសិ, តស្សា មេ សាមិកោ អតិវិយ ចណ្ឌោ ផរុសោ, គហិតគ្គហិតេនេវ កដ្ឋេន វា កលិង្គេន វា សីសំ ភិន្ទតិ។ សាហំ ឧប្បន្នេ ភោគេ ‘ឯវំ តេន សាមិកោ លក្ខណាហតំ វា ការិតំ ភាសាទីតិ វា ឆិន្ទិតំ ទុស្សទោ, មា គណ្ហីតិ អត្តានមេវ បរិភាវេត្វា ភោគំ ភាគំ ន អកាសិ, តេន មេ អយំ សម្បត្តិ លទ្ធា”តិ។ អបរា អាហ – “អហំ, ភន្តេ, ឧបោសថទិវសេ ទក្ខិណាភា ឯកស្ស ភិក្ខុនោ ឧបោសថំ អកាសិំ”។ អបរា ឯកំ តិណ្ណុរសកំ អកាសិំ។ អបរា ឯកំ ឯកអាលុកំ អកាសិំ។ អបរា ឯកំ ផាណុសកំ អកាសិំ។ អបរា ឯកំ មូលមុដ្ឋិំ។ អបរា “តិណ្ណមុដ្ឋិ”ន្តិអាទីនា ភវេន អត្តនា អត្តនា កតំ បរិត្តទានំ អារោចេត្វា “ទ្វេមិភា ទ្វេមិភា ការណេន អម្ហេហិ អយំ សម្បត្តិ លទ្ធា”តិ អាហំសុ។

តេសំ តាសំ កថំ សុត្វា សត្ថា ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ – “សព្វា នុ ខោ, ភន្តេ, សព្វកាមភវេន, ភោគតិណ្ណាបភវេន, អតិបរិត្តភោគ តិណ្ណុរសកាទិទានភវេន ទិណ្ណសម្បត្តិំ លទ្ធ”ន្តិ។ “កស្មា យំ, មោគ្គល្លាន, បុច្ឆសិ, ននុ តេ ទេវតាហិ អយំ អត្តោ កថិតោ”តិ? “អាម, ភន្តេ, លព្ភតិ មេ ឯត្ថ ឯត្តកេន ទិណ្ណសម្បត្តិ”ន្តិ។ អថ តំ សត្ថា “មោគ្គល្លាន, សច្ចមត្តំ កថេត្វាបិ កោបមត្តំ ជហិត្វាបិ បរិត្តកំ ទានំ ទត្វាបិ ទេវលោកំ គច្ឆតិយេវា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១១៣។

“សច្ចំ ភណេ ន កុជ្ឈេយ្យ, ទជ្ជា អប្បម្បិ យាចិតោ;

ឯតេហិ តីហិ ឋានេហិ, គច្ឆេ ទេវាន សន្តិកេ”តិ។

តត្ថ សច្ចំ ភណេតិ សច្ចំ ទីបេយ្យ វោហរេយ្យ, សច្ចេ បតិដ្ឋហេយ្យាតិ អត្ថោ។ ន កុជ្ឈេយ្យាតិ បរស្ស ន កុជ្ឈេយ្យ។ យាចិតោតិ យាចកា នាម សីលវន្តា បព្ពជិតា។ តេ ហិ កិញ្ចាបិ “ទេថា”តិ អយាចិត្វាវ ឃរទ្វារេ តិដ្ឋន្តិ, អត្ថតោ បន យាចន្តិយេវ នាម។ ឯវំ សីលវន្តេហិ យាចិតោ អប្បស្មិំ ទេយ្យធម្មេ វិជ្ជមានេ អប្បមត្តកម្បិ ទទេយ្យ។ ឯតេហិ តីហីតិ ឯតេសុ តីសុ ឯកការណេនាបិ ទេវលោកំ គច្ឆេយ្យាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

មហាមោគ្គល្លានត្ថេរបញ្ហវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧។ ពុទ្ធបិតុព្រាហ្មណវត្ថុ

អហិំសកាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាកេតំ និស្សាយ អញ្ជនវនេ វិហរន្តោ ភិក្ខូហិ បុដ្ឋបញ្ហំ អារព្ភ កថេសិ។

ភគវតោ កិរ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតស្ស សាកេតំ បិណ្ឌាយ បវិសនកាលេ ឯកោ សាកេតនគរវាសី មហល្លកព្រាហ្មណោ នគរតោ និក្ខមន្តោ អន្តរទ្វារេ ទសពលំ ទិស្វា បាទេសុ និបតិត្វា គោប្ផកេសុ ទឡ្ហំ គហេត្វា, “តាត, ននុ នាម បុត្តេហិ ជិណ្ណកាលេ មាតាបិតរោ បដិជគ្គិតព្ពា, កស្មា ឯត្តកំ កាលំ អម្ហាកំ អត្តានំ ន ទស្សេសិ។ មយា តាវ ទិដ្ឋោសិ, មាតរម្បិ បស្សិតុំ ឯហី”តិ សត្ថារំ គហេត្វា អត្តនោ គេហំ អគមាសិ។ សត្ថា តត្ថ គន្ត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន។ ព្រាហ្មណីបិ អាគន្ត្វា សត្ថុ បាទេសុ និបតិត្វា, “តាត, ឯត្តកំ កាលំ កុហិំ គតោសិ, ននុ នាម មាតាបិតរោ មហល្លកកាលេ ឧបដ្ឋាតព្ពា”តិ វត្វា បុត្តធីតរោ “ឯថ ភាតរំ វន្ទថា”តិ វន្ទាបេសិ។ តេ ឧភោបិ តុដ្ឋមានសា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិវិសិត្វា, “ភន្តេ, អម្ហាកំ និពទ្ធំ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ វត្វា “ពុទ្ធា នាម ឯកដ្ឋានេយេវ និពទ្ធំ ភិក្ខំ ន គណ្ហន្តី”តិ វុត្តេ, “តេន ហិ, ភន្តេ, យេ វោ និមន្តេតុំ អាគច្ឆន្តិ, តេ អម្ហាកំ សន្តិកំ បហិណេយ្យាថា”តិ អាហំសុ។ សត្ថា តតោ បដ្ឋាយ និមន្តេតុំ អាគតេ “គន្ត្វា ព្រាហ្មណស្ស អារោចេយ្យាថា”តិ បេសេសិ។ តេ គន្ត្វា “មយំ ស្វាតនាយ សត្ថារំ និមន្តេមា”តិ ព្រាហ្មណំ វទន្តិ។ ព្រាហ្មណោ បុនទិវសេ អត្តនោ គេហតោ ភត្តភាជនសូបេយ្យភាជនានិ អាទាយ សត្ថុ និសីទនដ្ឋានំ គច្ឆតិ។ អញ្ញត្រ បន និមន្តនេ អសតិ សត្ថា ព្រាហ្មណស្សេវ គេហេ ភត្តកិច្ចំ ករោតិ។ តេ ឧភោបិ អត្តនោ ទេយ្យធម្មំ និច្ចកាលំ តថាគតស្ស ទត្វា ធម្មកថំ សុណន្តា អនាគាមិផលំ បាបុណិំសុ។

ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ, “អាវុសោ, ព្រាហ្មណោ ‘តថាគតស្ស សុទ្ធោទនោ បិតា, មហាមាយា មាតា’តិ ជានាតិ, ជានន្តោវ សទ្ធិំ ព្រាហ្មណិយា តថាគតំ ‘អម្ហាកំ បុត្តោ’តិ វទតិ, សត្ថាបិ តថេវ អធិវាសេតិ។ កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ? សត្ថា តេសំ កថំ សុត្វា, “ភិក្ខវេ, ឧភោបិ តេ អត្តនោ បុត្តមេវ បុត្តោតិ វទន្តី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ, ភិក្ខវេ, អយំ ព្រាហ្មណោ និរន្តរំ បញ្ច ជាតិសតានិ មយ្ហំ បិតា អហោសិ, បញ្ច ជាតិសតានិ ចូឡបិតា, បញ្ច ជាតិសតានិ មហាបិតា។ សាបិ មេ ព្រាហ្មណី និរន្តរមេវ បញ្ច ជាតិសតានិ មាតា អហោសិ, បញ្ច ជាតិសតានិ ចូឡមាតា, បញ្ច ជាតិសតានិ មហាមាតា។ ឯវាហំ ទិយឌ្ឍជាតិសហស្សំ ព្រាហ្មណស្ស ហត្ថេ សំវឌ្ឍោ, ទិយឌ្ឍជាតិសហស្សំ ព្រាហ្មណិយា ហត្ថេតិ តីណិ ជាតិសហស្សានិ តេសំ បុត្តភាវំ ទស្សេត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

“យស្មិំ មនោ និវិសតិ, ចិត្តញ្ចាបិ បសីទតិ;

អទិដ្ឋបុព្ពកេ បោសេ, កាមំ តស្មិម្បិ វិស្សសេ។ (ជា· ១·១·៦៨);

“បុព្ពេវ សន្និវាសេន, បច្ចុប្បន្នហិតេន វា;

ឯវំ តំ ជាយតេ បេមំ, ឧប្បលំវ យថោទកេ”តិ។ (ជា· ១·២·១៧៣);

ສຕ຺ຖາ ເຕຍາສເຍຕ ຕໍ ຄຸລໍ ກິສ຺ສາຍ ຍິຫາສີ ເຕ ວຸເກາປິ ອເຣຫຕ຺ຕໍ ສຕິ຺ຕຄຕ຺ວາ ປຣິກິຕ຺ຕາຍິສຸ ອຕ ເກສໍ ຍຫາສກ຺ກາເຣ ຄຕ຺ວາ ວຸເກາປິ

ໂຄກຄຸວີການເຣເຍຕ ອາເຣາເປຕ຺ວາ ກືຫເຣີສຸ ສຕ຺ຖາປິ ປຕ຺ຫາສຕກິກ຺ລປຣິຕາເຣາ ເຕຫິ ສຕິ຺ເຍຕ ອາຄ຺ອາຫຕໍ ອກຍາສີ "ຕຸຕ຺ຖາຕໍ ກິເຣ

ຍາຕາປິຕເຣາ"ຕິ ຍຫາຂເຕາ ກິກ຺ລຍີ ສຕ຺ຖາປິ ອາຄ຺ອາຫຕສຍືເປ ໂຄກໍ ສາລໍ ປຕິສີຕ຺ວາ ອຕ຺ຖາສີ ຍຕຸສ຺ສາ ສຕ຺ວາເຣ ຕກ຺ຕິຕ຺ວາ ໂຄກຍເຕ຺ຕ ຕຕ຺ວາ,

"ກເຕ຺ຕ, 'ຍາຕາປິຕເຣາ ເຕາ ກາລກຕາ'ຕິ ຍາ ຕິກ຺ຕຍິຕ຺ວາ"ຕິ ສຕ຺ຖາເຣາ ສຕິ຺ ປຕິສຕ຺ຖາເຣ ກເຣາກ຺ຕິ ສຕ຺ຖາ ເຕ "ຍາ ໂຕຕໍ ອຕຕຸຕ຺ວາ"ຕິ

ອປຸຕິກ຺ລປິຕ຺ວາ ປຣິສາຍ ອາສຍໍ ຕຸເລີເກຕ຺ວາ ຕຕ຺ລາຕຸສ຺ປໍ ຕຍໍ ເຕເສເຕ຺ຕາ –

"ອປ຺ຸ ຕຕ ຂີຕິຕໍ ຖຸຕໍ,

ຕຸເຣ ຕສ຺ສຕາປິ ຍິຍຸຕິ;

ເຍາ ເຕປິ ອຕິຕ຺ຕ ຂີຕຕິ,

ອຕ ເສາ ຂເຣສາປິ ຍິຍຸຕີ"ຕິ (ສຸ ກິ ປັ໑໐; ຍຫາກິ ໑໕) –

ຖຸຕໍ ຂເຣາສຸຕ຺ຕໍ ກເຕສີ ເຕສກາຕສາເຕ ຕຕຸເຣາສີຕິຍາ ປາລາສຫສ຺ສາຕໍ ຕຍ຺ຍາກິສເຍເຍາ ອເຫາສີ ກິກ຺ລ ເຕາຫູລາສ຺ສ ຕ ເຕາຫູລິຍາ ຕ

ປຣິກິຕ຺ຕາຕກາຕໍ ອຂາຕເຕ຺ຕາ, "ກເຕ຺ຕ, ເຕສໍ ເກາ ອກິສຍຸເຣເຍາ"ຕິ ປຸຕິ຺ສຸ ສຕ຺ຖາ, "ກິກ຺ລເຕ, ໂຕຕຸປາຕໍ ອເສລຍຸກີຕໍ ອກິສຍຸເຣເຍາ ກາຍ

ກຕ຺ຕິ ໂຕຕຸປາ ຫິ ອຕຸຕໍ ອຍຕໍ ຍຫາກິຕ຺ຕາກເຍຕ ປາປຸລາກ຺ຕີ"ຕິ ຕຕ຺ວາ ຖຸຍໍ ກາຕຍາຫ –

໑໑໕

"ອຫິສກາ ເຍ ຍຸກເຍາ, ກິຕ຺ຕ ກາເຍກ ສໍຕຸຕາ;

ເຕ ຍກ຺ຕິ ອຕຸຕໍ ຕາກໍ, ຍຕ຺ຖ ຄກ຺ຕາ ກ ເສາຕເຣ"ຕິ

ຕຕ຺ຖ ຍຸກເຍາຕິ ເຍາເກຍຸປຕິປກາຍ ຍກຸຕລປຕ຺ຕາ ອເສລຍຸກເຍາ ກາເຍກາຕິ ເຕສກາຍຕ຺ຕເຍເຕຕໍ, ກີຫິປິ ຖາເຣຫິ ສຸສໍຕຸຕາຕິ

ອເຕ຺ຖາ ອຕຸຕຕ຺ກິ ສສ຺ສຕໍ ຕາຕຕ຺ກິ ອຄຸປຸຕ຺ຖາຕໍ ສຸຕຕ຺ຖາກໍ ຍຕ຺ຖາຕິ ຍຕ຺ຖ ກິຕ຺ຕາເກ ຄກ຺ຕາ ກ ເສາຕເຣ ກ ເສາຕກ຺ຕິ ກ ຍິຫຕ຺ຕາກ຺ຕິ, ຕໍ ຕາກໍ

ຄຕ຺ຕຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ពុទ្ធបិតុព្រាហ្មណវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩. បុណ្ណទាសីវត្ថុ

សទា ជាគរមានានន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា គិជ្ឈកូដេ វិហរន្តោ បុណ្ណំ នាម រាជគហសេដ្ឋិនោ ទាសិំ អារព្ភ កថេសិ។

តស្សា កិរ ឯកទិវសំ កោដ្ដេតព្ពាយ ពហូវីហី អទំសុ។ សា រត្តិម្បិ ទីបំ ជាលេត្វា វីហី កោដ្ដេន្តី វិស្សមនត្ថាយ សេទតិន្តេន គត្តេន ពហិវាតេ អដ្ឋាសិ។ តស្មិំ សមយេ ទព្ពោ មល្លបុត្តោ ភិក្ខូនំ សេនាសនបញ្ញាបកោ អហោសិ។ សោ ធម្មស្សវនំ សុត្វា អត្តនោ អត្តនោ សេនាសនំ គច្ឆន្តានំ ភិក្ខូនំ អង្គុលិំ ជាលេត្វា បុរតោ បុរតោ មគ្គទេសនត្ថាយ គច្ឆន្តោ ភិក្ខូនំ អាលោកំ និម្មិនិ។ បុណ្ណា តេនាលោកេន បព្ពតេ វិចរន្តេ ភិក្ខូ ទិស្វា "អហំ តាវ អត្តនោ ទុក្ខេន ឧបទ្ទុតា ឥមាយបិ វេលាយ និទ្ទំ ន ឧបេមិ, ភទន្តា កិំ ការណា ន និទ្ទាយន្តី"តិ ចិន្តេត្វា "អទ្ធា កស្សចិ ភិក្ខុនោ អផាសុកំ វា ភវិស្សតិ, ទីឃជាតិកេន វា ឧបទ្ទវោ ភវិស្សតី"តិ សញ្ញំ កត្វា បភាតេ កុណ្ឌកំ អាទាយ ឧទកេន តេមេត្វា ហត្ថតលេ បូវំ កត្វា អង្គារេសុ បចិត្វា ឧច្ឆង្គេ កត្វា តិត្ថមគ្គេ ន្ហាយិស្សាមីតិ ឃដំ អាទាយ តិត្ថមគ្គំ បាយាសិ។ សត្ថាបិ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសិតុំ តមេវ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។

សា សត្ថារំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – "អញ្ញេសុ ទិវសេសុ សត្ថារំ ទិដ្ឋេបិ មម ទេយ្យធម្មោ ន ហោតិ, ទេយ្យធម្មេ សតិ សត្ថារំ ន បស្សាមិ, អជ្ជ មេ ទេយ្យធម្មោ ច អត្ថិ, សត្ថា ច សម្មុខីភូតោ។ សចេ លូខំ វា បណីតំ វាតិ អចិន្តេត្វា គណ្ហេយ្យ, ទទេយ្យាហំ ឥមំ បូវ"ន្តិ ឃដំ ឯកមន្តេ និក្ខិបិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា, "ភន្តេ, ឥមំ លូខំ ទានំ បដិគ្គណ្ហន្តា មម អនុគ្គហំ ករោថា"តិ អាហ។ សត្ថា អានន្ទត្ថេរំ ឱលោកេត្វា តេន នីហរិត្វា ទិន្នំ មហារាជទត្តិយំ បត្តំ ឧបនាមេត្វា បូវំ គណ្ហិ។ បុណ្ណាបិ តំ សត្ថុ បត្តេ បតិដ្ឋបេត្វាន បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា, "ភន្តេ, តុម្ហេហិ ទិដ្ឋធម្មោយេវ មេ សមិជ្ឈតូ"តិ អាហ។ សត្ថា "ឯវំ ហោតូ"តិ ឋិតកោវ អនុមោទនំ អកាសិ។

បុណ្ណាបិ ចិន្តេសិ – "កិញ្ចាបិ មេ សត្ថា សង្គហំ ករោន្តោ បូវំ គណ្ហិ, ន បនិមំ ខាទិស្សតិ។ អទ្ធា បុរតោ កាកស្ស វា សុនខស្ស វា ទត្វា រញ្ញោ វា រាជបុត្តស្ស វា គេហំ គន្ត្វា បណីតភោជនំ ភុញ្ជិស្សតី"តិ។ សត្ថាបិ "កិំ នុ ខោ ឯសា ចិន្តេសី"តិ តស្សា ចិត្តាចារំ ញត្វា អានន្ទត្ថេរំ ឱលោកេត្វា និសីទនាការំ ទស្សេសិ។ ថេរោ ចីវរំ បញ្ញាបេត្វា អទាសិ។ សត្ថា ពហិនគរេយេវ និសីទិត្វា ភត្តកិច្ចំ អកាសិ។ ទេវតា សកលចក្កវាឡគព្ភេ ទេវមនុស្សានំ ឧបកប្បនកំ ឱជំ មធុបដលំ វិយ បីឡេត្វា តត្ថ បក្ខិបិំសុ។ បុណ្ណា ច ឱលោកេន្តី អដ្ឋាសិ។ ភត្តកិច្ចាវសានេ ថេរោ ឧទកំ អទាសិ។ សត្ថា កតភត្តកិច្ចោ បុណ្ណំ អាមន្តេត្វា "កស្មា ត្វំ បុណ្ណេ មម សាវកេ បរិភាសសី"តិ អាហ។ "ន បរិភាសាមិ, ភន្តេ"តិ។ "អថ តយា មម សាវកេ ឱលោកេត្វា កិំ កថិត"ន្តិ? "អហំ តាវ ឥមិនា ទុក្ខុបទ្ទវេន និទ្ទំ ន ឧបេមិ, ភទន្តា កិមត្ថំ និទ្ទំ ន ឧបេន្តិ, អទ្ធា កស្សចិ អផាសុកំ វា ភវិស្សតិ, ទីឃជាតិកេន វា ឧបទ្ទវោ ភវិស្សតី"តិ ឯត្តកំ មយា, ភន្តេ, ចិន្តិតន្តិ។ សត្ថា តស្សា វចនំ

ស្វត្វា “បុរេណ្ណ ត្វំ ត តាច ទ្យក្លុបគ្គេចត តិគ្គាឃសិ, យយ សាចកា សគា ឌាកទិឃយត្យឃ្យត្តតាឃ ត តិគ្គាឃត្តិ”តិ ចត្វា ត្លយំ កាឆយាហ –

១១៩៍

“សគា ឌាកទេយាតាតំ, អទេហារត្តាត្យសិក្លិតំ;

តិគ្គាតំ អឌិយុត្តាតំ, អត្វំ កដ្ឋត្តិ អាសចា”តិ៍

តត្វ អទេហារត្តាត្យសិក្លិតត្តិ ឌិចា ច រតិ្តទ្ធា តិស្សោ សិក្លា សិក្លយាតាតំ៍ តិគ្គាតំ អឌិយុត្តាតត្តិ តិគ្គាតគ្លាសឃាតំ៍ អត្វំ កដ្ឋត្តីតិ ឲចទ្វបិតំ សទេត្លបិ អាសចា អត្វំ ចិតាសំ តត្វិកាចំ កដ្ឋត្តីតិ អទេត្វា៍

ទេសតាចសាទេត ឃឆាឌិតា បុណ្ណា ទេសាតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សយ្យត្តបរិសាឃបិ សាត្វិកា ឆយ្ទេទសតា អទេហាសីតិ៍

សត្វា ក្យល្លកអក្គារប្វេចត កត្តកិច្ចំ កត្វា ចិហារំ អកយាសិ៍ កិក្ល្វ ឆយ្ទសកាឃំ កឆំ សយ្ដ្ឋាទេបសុំ “ទ្យក្លាទំ , អាចុទេសា, សយ្ទាសយ្ទ្យទេគ្គ កតំ បុណ្ណាឃ ឌិទេត្តត ក្យល្លកអក្គារប្វេចត កត្តកិច្ចំ កទេរាទេត្តតា”តិ៍ សត្វា អាកត្វា “កាឃ ត្យត្វ, កិក្លទេច, ឲតទេហិ កឆាឃ សត្តិសិត្តា”តិ បុឆ្ឆិត្វា “ត្លយាឃ តាយា”តិ ចុទេត្ត “ត, កិក្លទេច, ត្លគាទេតច, បុទេត្តបិ យឃា ត្លយាឃ ឌិត្តក្យល្លកំ បរិក្យត្តទេយចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិត្វា –

“ក្យត្វា តិលាបរិឈាសំ, ក្យត្វា អាឆាយក្យល្លកំ;

ឲតំ ទេត ទេកាឌតំ អាសិ, កយ្ទា ទាតិ ត ក្យត្លាសិ៍

“ឃត្វ ទេបិសំ ត ឌាតត្តិ, ឌាតិឃា ចិតទេឃត ចា;

ឌាហំ្យ តត្វ យហា(ត្រាទេហ្ទ, អបិ អាឆាយក្យល្លកំ៍

“ត្វគ្គា ទេលា យំ បឌាតាសិ, ឃាឌិសាឃំ ហឃ្យត្តទេយា;

ឌាតទេត្តា ឌាតយាកយ្ទ, ត ទេត កត្លាយិ ក្យល្លក”ត្តិ៍ (ឌា៍ ១៍៦៍១០-១១) –

ឩមំ ក្យល្លកនិគ្គចបេិតកជាតកំ ចិត្តារេទ្ធា កនេធសិ៖

បុណ្ណកាសីចត្ថុ ៤៩៖

សិ៖ អញ្ញតិត្ថិយបរិសកចត្ថុ

េបិទាលេយតត្ថិ ឩមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា េជតចេន ចិហរេន្តា អញ្ញំ ភាយ ក្ុដុម្ពិកំ អារព្ភ កនេធសិ៖

េឃា ហិ សាចត្ថិចាសី ក្ុដុម្ពិកោ បញ្ចសតិតាបិសកបរិចារេរា ទុកឌិចសំ េត ក្ុដុម្ពិកេក អាឥាយ ធម្មុស្សចតត្ថាយ ចិហារំ កត្ត្វា េរចតេត្ថរស្ស សត្ថិកេក ធម្មំ េឃាត្យការេយា ហុត្វា េរចតេត្ថរំ ចត្តិត្វា តិសីឌិ៖ េឃា បតាយម្ពា បដិសល្លាតារាេយា សីេហា ចិយ ទុកចារេរា, តម្ហា េតត សឌ្ឍិំ ត កិញ្ចិ កនេធសិ៖ េឃា “អយំ េធេរា ត កិញ្ចិ កនេធសី”តិ ក្យឌ្ឍោ ក្ុដុម្ពាយ សារិបុត្តេត្ថរស្ស សត្ថិកំ កត្ត្វា ទុកយត្តំ ឌិេតា េធេទត “េកតេត្ថត អាកតត្ថា”តិ ចុត្តេ “អហំ, កន្តេ, ឩមេ ក្ុដុម្ពិកេក អាឥាយ ធម្មុស្សចតត្ថាយ េរចតេត្ថរំ ក្ុបសង្កមិំ, តស្ស េម េធេរា ត កិញ្ចិ កនេធសិ, ស្វាហំ តស្ស ក្ុឌ្ឍិត្វា ឩធាកេតា, ធម្មំ េម កនេធថា”តិ អាហ៖ អធ េធេរា “េតត ហិ ក្ុដុម្ពិកា តិសីឌថា”តិ ចត្វា ពាហុកំ កត្វា អភិធម្មកថំ កនេធសិ៖ ក្ុដុម្ពិកោបិ “អភិធម្មកថា តាម អតិសណ្ហា, េធេរា ពាហុំ អភិធម្មេយច កនេធសិ, អយ្យាកំ ឩមិតា េកា អត្ថោ”តិ ក្ុឌ្ឍិត្វា បរិសំ អាឥាយ អាតក្ខុេត្ថរស្ស សត្ថិកំ អកយាសិ៖

េធេទតាបិ “កិំ ក្ុដុម្ពិកា”តិ ចុត្តេ, “កន្តេ, យយំ ធម្មុស្សចតត្ថាយ េរចតេត្ថរំ ក្ុបសង្កមិយ្យាំ តស្ស សត្ថិេក អាលិបសល្លាបមត្តម្បិ អលភិត្វា ក្យឌ្ឍោ សារិបុត្តេត្ថរស្ស សត្ថិកំ អកមិយ្យាំ េឃាបិ េតា អតិសណ្ហំពាហុំ អភិធម្មេយច កនេធសិ, ‘ឩមិតា អយ្យាកំ េកា អត្ថោ’តិ ទុតស្សាបិ ក្ុឌ្ឍិត្វា ឩធាកមិយ្យាំ កនេធហិ េតា, កន្តេ, ធម្មកថ”ន្តិ៖ េតត ហិ តិសីឌិត្វា ស្ុណាថាតិ េធេរា េតសំ ស្ុចិេញ្ញាយ្យំ កត្វា អប្យកេយច ធម្មំ កនេធសិ៖ េត េធរស្សបិ ក្ុឌ្ឍិត្វា សត្ថុ សត្ថិកំ កត្ត្វា ចត្តិត្វា ទុកយត្តំ តិសីឌិំសុ, អធ េត សត្ថា អាហ – “កម្ហា ក្ុដុម្ពិកា អាកតត្ថា”តិ? “ធម្មុស្សចតាយ, កន្តេ”តិ៖ “ស្ុេតា បត េចា ធម្មោ”តិ? “កន្តេ, យយំ អាឌិេតា េរចតេត្ថរំ ក្ុបសង្កមិយ្យាំ េឃា អេមត្វា សឌ្ឍិំ ត កិញ្ចិ កនេធសិ, តស្ស ក្ុឌ្ឍិត្វា សារិបុត្តេត្ថរំ ក្ុបសង្កមិយ្យាំ េតត េតា ពាហុ អភិធម្មោ កធិេតា, តំ អសល្លក្ខេត្វា ក្ុឌ្ឍិត្វា អាតក្ខុេត្ថរំ ក្ុបសង្កមិយ្យាំ េតត េតា អប្យមត្តកោច ធម្មោ កធិេតា, តស្សបិ ក្ុឌ្ឍិត្វា ឩធាកតម្យា”តិ៖

សត្ថា តស្ស កថំ ស្ុត្វា, “អតុល, េបិទាលេតា បដ្ឋាយ អាចិណ្ណមេយចេតំ, តុណ្ហីភូតម្បិ ពាហុកថម្បិ មន្ទកថម្បិ ករហន្តិេយច៖ ទុកន្តំ ករហិតេព្វាេយច ចា ហិ បសំសិតេព្វាេយច ចា តត្ថិ ៖ រាជាេតាបិ ទុកេច្ច តិន្ទន្តិ, ទុកេច្ច បសំសន្តិ៖ មហាបថចិម្បិ ចន្ទិមស្មុរិេយបិ អាកាសាឌេយាបិ ចតុបរិសមេជ្ឈតិសីឌិត្វា ធម្មំ កនេធន្តម្បិ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទុកេច្ច ករហន្តិ, ទុកេច្ច បសំសន្តិ៖ អន្ធពាលិតពាហុកិន្ទា ចា បសំសា ចា អប្បមាណា, បណ្ឌិេតត បត មេធាចិតា តិន្ទិេតា តិន្ទិេតា តាម, បសំសិេតា ច បសំសិេតា តាម េហាតី”តិ ចត្វា ឩមំ កាថា អភាសិ –

២២៧។

“បោរាណមេតំ អតុល, នេតំ អជ្ជតនាមិវ;

និន្ទន្តិ តុណ្ហិមាសីនំ, និន្ទន្តិ ពហុភាណិនំ;

មិតភាណិម្បិ និន្ទន្តិ, នត្ថិ លោកេ អនិន្ទិតោ។

២២៨។

“ន ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ, ន ចេតរហិ វិជ្ជតិ;

ឯកន្តំ និន្ទិតោ បោសោ, ឯកន្តំ វា បសំសិតោ។

២២៩។

“យំ ចេ វិញ្ញូ បសំសន្តិ, អនុវិច្ច សុវេ សុវេ;

អច្ឆិទ្ទវុត្តិំ មេធាវិំ, បញ្ញាសីលសមាហិតំ។

២៣០។

“និក្ខំ ជម្ពោនទស្សេវ, កោ តំ និន្ទិតុមរហតិ;

ទេវាបិ នំ បសំសន្តិ, ព្រហ្មុនាបិ បសំសិតោ”តិ។

តត្ថ បោរាណមេតន្តិ បុរាណកំ ឥទំ។ អតុលាតិ តំ ឧបាសកំ នាមេន អាលបតិ។ នេតំ អជ្ជតនាមិវាតិ ឥទំ និន្ទនំ វា បសំសនំ វា អជ្ជតនំ អធុនា ឧប្បន្នំ វិយ ន ហោតិ។ តុណ្ហិមាសីនន្តិ កិំ ឯសោ មូគោ វិយ ពធិរោ វិយ កិញ្ចិ អជានន្តោ វិយ តុណ្ហីភូតោ និសិន្នោតិ និន្ទន្តិ។ ពហុភាណិនន្តិ កិំ ឯស វាតាហតតាលបណ្ណំ វិយ តដតដាយតិ, ឥមស្ស កថាបរិយោសានមេវ នត្ថីតិ និន្ទន្តិ។ មិតភាណិម្បីតិ កិំ ឯស

សុចណ្ណហិរញ្ញា ចិយ អត្ថតោ ចចតិ យញ្ញាយាតោ ទុកំ ចា ខេ្គ ចា ចត្វា ឤល្ហិអរហោសីតិ គិត្តត្ថិ៍ ទុចំ សព្ពាចាបិ ព្ទយស្មិំ លោកេ អតិគ្គិតោ គាយ គត្ថិតិ អត្ថោ៍ គ ចាហុតិ អតីតេបិ គាហោសិ, អគាគតេបិ គ គចិស្សតិ៍

ឃំ ចេ ចិញ្ញុតិ ចាលិតំ គិគ្គា ចា បសំសា ចា អប្បយាណា, ឃំ បគ បណ្ឌិតា ឱចចេស ឱចចេស អគុចិច្ច គិគ្គការណំ ចា បសំសការណំ ចា ឌាគិត្វា បសំសត្តិ, អច្ឆិទ្ទាយ ចា សិក្ខាយ អច្ឆិទ្ទាយ ចា ឱចិតចុត្តិយា សមគ្គាគតត្តា អច្ឆិទ្ទចុត្តិ ឆខេយ្យាឌបញ្ញាយ សមគ្គាគតត្តា មេមធាចិ លោកិយលោកុត្តរបញ្ញាយ ចេច ចតុបរិសុទ្ធិសីលេគ ច សមគ្គាគតត្តា បញ្ញាសីលសមាហិតំ បសំសត្តិ, តំ សុចណ្ណគោរចិរហិតំ ឈ្ពូគយ្ជគក្ខយំ ឌខេ្ខាគឌតិក្ខ ចិយ កោ គិគ្គិតុមរហតីតិ អត្ថោ៍ ចេចាបីតិ ចេចតាបិ បណ្ឌិតមគុស្សាបិ តំ គិក្ខុំ ខ្ពុបដ្ឋាយ ចោមេយត្តិ បសំសត្តិ៍ ព្រហ្មុនាបីតិ គ កេចលំ ចេចមគុស្សេហិ, ឱសសហស្សចក្កចាឡេ មហាព្រហ្មុនាបិ ទុស បសំសិតោមេចាតិ អត្ថោ៍

ចេសនាចសាគេ បញ្ចសតាបិ ខុបិសកា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុតិ៍

អតុលឧបាសកចត្ថុ សត្តមំ៍

ប៉៍ ឆព្ពគ្គិយចត្ថុ

កាយប្បកោបត្តិ ព្ទយំ ឆម្មទេសតំ សត្ថា ចេឡុចចេគ ចិហរត្តោ ឆព្ពគ្គិយេ គិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ៍

ទុកទិចសញ្ហិសត្វា ចេឡុចចេគ ចិហរត្តោ តោសំ ឆព្ពគ្គិយាគំ ខ្ពុកាហិ ហត្ថេហិ យដ្ឋិយោ កហេត្វា កដ្ឋបាទុកា អារុយ្ហាបិដ្ឋិបាសាណេ ចក្កមត្តាគំ ខដខដសទ្ទំ សុត្វា, “អាគត្ថ, កិំ សទ្ទោ គាមេសោ”តិ បុច្ឆិត្វា “ឆព្ពគ្គិយាគំ បាទុកា អារុយ្ហាចក្កមត្តាគំ ខដខដសទ្ទោ”តិ សុត្វា សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេត្វា “គិក្ខុនា គាយ កាយាទីគិ រក្ខិតុំ ចដ្ដតី”តិ ចត្វា ឆម្មំ ទេសេត្តោ ព្ទយា កាថា អភាសិ –

១១០៍

“កាយប្បកោបំ រក្ខេយ្យ, កាយេគ សំចុតោ សិយា;

កាយទុច្ចរិតំ ហិត្វា, កាយេគ សុចរិតំ ចរេ៍

១១១៍

“វចីបកោបំ រក្ខេយ្យ, វាចាយ សំវុតោ សិយា;

វចីទុច្ចរិតំ ហិត្វា, វាចាយ សុចរិតំ ចរេ។

២៣២។

“មនោបកោបំ រក្ខេយ្យ, មនសា សំវុតោ សិយា;

មនោទុច្ចរិតំ ហិត្វា, មនសា សុចរិតំ ចរេ។

២៣៣។

“កាយេន សំវុតា ធីរា, អថោ វាចាយ សំវុតា;

មនសា សំវុតា ធីរា, តេ វេ សុបរិសំវុតា”តិ។

តត្ថ កាយប្បកោបន្តិ តិវិធំ កាយទុច្ចរិតំ រក្ខេយ្យ។ កាយេន សំវុតោតិ កាយទ្វារេ ទុច្ចរិតបវេសនំ និវារេត្វា សំវុតោ បិហិតទ្វារោ សិយា។ យស្មា បន កាយទុច្ចរិតំ ហិត្វា កាយសុចរិតំ ចរន្តោ ឧភយមេតំ ករោតិ, តស្មា កាយទុច្ចរិតំ ហិត្វា, កាយេន សុចរិតំ ចរេតិ វុត្តំ។ អនន្តរគាថាសុបិ ឯសេវ នយោ។ កាយេន សំវុតា ធីរាតិ យេ បណ្ឌិតា បាណាតិបាតាទីនិ អករោន្តា កាយេន, មុសាវាទាទីនិ អករោន្តា វាចាយ, អភិជ្ឈាទីនិ អសមុដ្ឋាបេន្តា មនសា សំវុតា, តេ ឥធ លោកស្មិំ សុសំវុតា សុរក្ខិតា សុគោបិតា សុបិហិតទ្វារាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ឆព្ពគ្គិយវត្ថុ អដ្ឋមំ។

កោធវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សត្តរសមោ វគ្គោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១ប័៍ ยលចរក្កា

១៍ រកោឈាតកប្ុត្តចត្ថុ

បណ្ហុបលិរសាចគាតិឹតិ ព្ថុំ ឆយុរគសត៌ សត្ត្ថា រឌតចរត ចិហរគ្គា ទុកំ រកោឈាតកប្ុត្ត អារឝ្កា ករធសិ៍

សាចត្តិឃំ កិររករា រកោឈាតករា ការចា ចឆិត្វា ចរយំសាតិ ករហត្វា បចាររបត្វា ប្ុត្តគាររហិ សឆ្ពី តិនឹឌិត្វា យំសច្ចា ចាគតិ, ព្ុរលត ច ចិក្កិលិត្វា ឌឹចិកំ ករប្យសិ៍ រសា ទុចិ បច្ចាបណ្ណាឃ ចឃ្សាតិ រកោឈាតកកយុំ កររារគ្គា គុរចិហារ ចិហរគ្គប្ឃ សត្ថុ ទុកឌិចយប្តិ ករក្ខុយគ្តុយប្តិ ឃារុំ ចា កត្តុ ចា ត អគាសិ៍ រសា ច ចិតា យំសសត កត្ត ត ក្ុឆ្លាតិ៍ រសា ទុកឌិចសំ ឌិចសការក យំសំ ចិក្កិលិត្វា អត្តរតា អត្តាឃ បចិត្ំ ទុកំ យំសពល្លំ កទិឃាឃ គត្វា គ្យាឃិតុំ អាកយាសិ៍ អធប្ឃ សហាឃរកា រកហំ កត្តា ករិឃំ អាហ – "រធាកំ រយ ចិក្កិលិឃយំសំ ររហិ, រកហំ រយ បិហុតរកា អាករតា"តិ៍ តត្តុ ចិក្កិលិឃយំសំ, សហាឃរកា រត យំសំ ចិក្កិលិត្វា ព្ថុគាតិ គ្យាឃិតុំ ករតាតិ៍ យា ទុចិ ករិ, សរធ យំសពល្លំ អត្តុ, ររហឹតិ៍ សហាឃកប្ឃ រត តិក្កិត្តុយំសំ ឆរបត្វា អត្ឆ្លា តត្តុតិ៍ រសា "សហាឃកប្ឃ រយ អត្តាឃ ឆបិតយំសរតា អត្ឆ្លា យំសំ តត្តុ, រសា ច ចិតា យំសសត ត ក្ុឆ្លាតិ, តាឃំ គឃ្សតិ"តិ សាយំសឃធ តំ យំសំ ករហត្វា បក្កាមិ៍

រកោឈាតរកាបិ តឲ្យ្ឋា អាករតា តាឃ អត្តរតា បក្កបល្លត សឆ្ពី ចរឆ្លត្វា កត្តព្ុបតឹរត អាហ "ករហំ យំស"ត្តិ? "តត្តុ, សាយឹ"តិ៍ តត្ុ អហំ បច្ចតគ្តាឃ យំសំ គត្វា ករតាតិ៍ តធ សហាឃរកា អាកគ្ត្វា "បិហុតរកា រយ អាករតា, ចិក្កិលិឃយំសំ ររហឹ"តិ ចត្វា យសា "សហាឃកប្ឃ រត ឆបិតយំសរតា អត្ឆ្លា យំសំ តត្តុ, រសា ច ចិតា យំសសត ត ក្ុឆ្លាតី"តិ គុរត្តបិ ខលក្ការតត តំ យំសំ សាយំសឃធ ករហត្វា ករតាតិ៍ អហំ ចិតា យំសសត កត្ត ត ក្ុឆ្លាមិ, ហរាហិ តត្តី កិ សក្កា កាតុំ, ក្ុឆ្លុ, សាយឹតិ៍ រសា "តាហំ ក្ុឆ្លាមី"តិ តំ កត្ត ហររបត្វា សត្តុ អាគាឃ បត្ថរកហ ចិរតា រការណា អត្តុ, តប្ឃ សត្តិកំ កត្តា យុរត ហត្តុ បក្កិបិត្វា ឌិច្បុគិហរិត្វា សរត្តត យុរល លិត្តុត្វា អាគាឃ កត្តា អក្តុរស្ុ បចាររបត្វា កត្តុយត្តុរក ឆរបត្វា តិសិរត្តា ទុកំ កត្តុបិល្លំ ក្ុឆ្លុត្វា ទុកំ យំសពល្លំ យុរត ឆរបសិ៍ តក្កុលរត្តាចប្ឃ ឌិចញ្ញា លិឌ្ឍិត្វា កត្តុបិតិឃំ បតិ៍ តក្កុលរត្តាច កយុសត្តិកំ ចិបិកំ លកិ៍ រសាបិ រតា រការណា ចិឃ រលិហិតគារាឃ យុតរតា បណ្ណុត្តិឃា អរត្តារកហំ បចិសិត្វា ឌណ្ហុរកហិ ចិចររគ្គា ចិរចិ៍

តយ្តិ សយរឃ រកោឈាតកប្ឃ ប្ុរត្តា បិតរំ ព្ុគលិរករត្តា សយឹរប ចិរតា រហាតិ៍ អធ តំ យាតា អាហ – "បប្ឃ, ប្ុត្ត, ព្ថុំ រកោឈាតកំ រកាលំ ចិឃ រកហយរត្ថុឌណ្ហុរកហិ ចិចរិត្វា ចិរចត្តិ, ព្ថុគំ គ្ុក្កំ តធ យត្តុរក បតិប្ឃតិ, យយប្តិ អរតារលិរកត្វា អត្តរតា រសាត្តុ កររារគ្គា បលិឃប្ឃុ"តិ៍ រសា យរលាកឃតខ្លុរតា យាតរំ ចត្តុត្វា បលិឃិ, បលិឃិត្វា ច បត តក្កុសិលំ អកយាសិ៍ រកោឈាតរកាបិ ររការណា ចិឃ រកហយរត្ថុចិរចរគ្គា ចិចរិត្វា កាលករតា អឹតិឌិយុរក្ខុគ្គតុតិ៍ ររការណាបិ កាលយកាសិ៍ រកោឈាតកប្ុរត្តាបិ តក្កុសិលំ កត្តា

ឃុចណ្ណការកយុំ ក្កុលិត្យា អធប្ឃាធរិឃា កាយំ កត្តុរគ្គា "ទុចគ្ុបំ តាឃ អលត្ថាទំ កររយ្យាសី"តិ ចត្វា បក្កាមិ៍ រសាបិ តធាគ្ុបំ អលត្ថាទំ

ອກາສິ. ອຉ຺ຍາຈຣິເຍາ ອາກຕ຺ວາ ອລງ຺ກາຣໍ ຊິວ຺ຫາ "ອຍໍ ຍຕ຺ຣ ກຕ຺ຣຈິ ກຕ຺ວາ ຊີວິຕໍ ສຍເຕ຺ຣາ"ຕິ ຈຍປ຺ປຕ຺ຕິ ອຕ຺ຕເນາ ຊີຕໍ ອຄາສິ. ເສາ ປຸຕ຺ຕຊີຕາຫິ ຈນ຺ທິ.

ອຉ຺ຍ ປຸຕ຺ຕາ ຈຍປ຺ປຕ຺ຕາ ນິປ຺ປໍ ຮ຺ຣກ຺ລິຕ຺ວາ ອປຣກາເລ ສາຈຕ຺ວິຍໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ວ ຍຣາຈາສໍ ສຓ຺ເປຕ຺ວາ ຈສຕ຺ຕາ ສນ຺ຒາ ປສນ຺ຕາ ອເຫສຸ. ປິຕາປິ ເຕສໍ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ກິຕ຺ຕິ ຄຸສລໍ ອກຕ຺ວາຈ ຊຣໍ ປາປຸນີ. ອຉ຺ຍ ປຸຕ຺ຕາ "ປິຕາ ເຕ ມຫລ຺ລເກາ"ຕິ ອຕ຺ຕເນາ ສຕ຺ຕິກໍ ປເກ຺ກາສາເປຕ຺ວາ "ປິຕຸ ອຕ຺ວາຍ ຊາຕໍ ຊສ຺ສາຍາ"ຕິ ທຸກ຺ຂປ຺ປຍຸຕ຺ຕໍ ກິລ຺ມສງ຺ຌຸ ຕິປຕ຺ຕຍິສຸ. ເຕ ປຸກຊິຈເສ ອເຕ຺ຕາເກເຫ ທຸກ຺ຂປ຺ປຍຸຕ຺ຕໍ ກິລ຺ມສງ຺ຌຸ ຕິນີຊາເປຕ຺ວາ ສກ຺ກຈ຺ຈ ປຣິຈິນິຕ຺ວາ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈາຈສາເຕ ສຕ຺ວາຣໍ ອາຫໍສຸ – "ກເຕ຺ຕ, ອເປຕ຺ຕິ ຕຸລໍ ປິຕຸ ຊີຈກຕ຺ຕໍ ຊິຕ຺ຕໍ, ປິຕຸ ເຕ ອກຸເປາຊຕໍ ກເຣາຉາ"ຕິ. ສຕ຺ວາ ຕໍ ອາປເຕ຺ຕຕ຺ວາ, "ຮ຺ປິສກ, ຕ຺ວໍ ມຫລ຺ລເກາ ປຣິປກ຺ກສຣີເຣາ ປຓ຺ຑຸປລາສສຊີເສາ, ຕຈ ປເຣລິກາຍກາຍ ຄຸສລປິເຉຍ຺ຍໍ ຕຕ຺ວາ, ອຕ຺ຕເນາ ປຕິຊ຺ຊໍ ກເຣາຫິ, ປຓ຺ຑິເຕາ ກຈ, ຍາ ຊາເລີ"ຕິ ອກຸເປາຊຕໍ ກເຣາເຕ຺ຕາ ຕຸຍາ ເຕ຺ຕ ຄາຖາ ອກາສີ –

໑໑໓.

"ປຓ຺ຑຸປລາເສາຈ ຊາຕິສິ,

ຍຍປຸຣິສາປິ ຈ ເຕ ຮ຺ປຕ຺ຕິຕາ;

ຮ຺ເຍ຺ຍາກຍຸເຕ ຈ ຕິຕ຺ຕສິ,

ປິເຉຍ຺ຍຍິ ຈ ເຕ ຕ ຊິຕ຺ຕຕິ.

໑໑໔.

"ເສາ ກເຣາຫິ ຊີປຍຕ຺ຕເກາ,

ຄິປ຺ປໍ ຈາຍຍ ປຓ຺ຑິເຕາ ກຈ;

ຕິຕ຺ຕຕ຺ຕຍເລີ ອຕງ຺ກເຓາ,

ຊິຕ຺ຕໍ ອຣິຍກ຺ຍຍິ ຮ຺ເປຫິສີ"ຕິ.

តត្ថ បណ្ឌុបលាសោវ ទានិសីតិ, ឧបាសក, ត្វំ ឥទានិ ឆិជ្ជិត្វា ភូមិយំ បតិតបណ្ឌុបលាសោ វិយ អហោសិ។ យមបុរិសាតិ យមទូតា វុច្ចន្តិ, ឥទំ បន មរណមេវ សន្ធាយ វុត្តំ, មរណំ តេ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ អត្ថោ។ ឧយ្យោគមុខេតិ បរិហានិមុខេ, អវុឌ្ឍិមុខេ ច ឋិតោសីតិ អត្ថោ។ បាថេយ្យន្តិ គមិកស្ស តណ្ឌុលាទិបាថេយ្យំ វិយ បរលោកំ គច្ឆន្តស្ស តវ កុសលបាថេយ្យម្បិ នត្ថីតិ អត្ថោ។ សោ ករោហីតិ សោ ត្វំ សមុទ្ទេ នាវាយ ភិន្នាយ ទីបសង្ខាតំ បតិដ្ឋំ វិយ អត្តនោ កុសលបតិដ្ឋំ ករោហិ។ ករោន្តោ ច ខិប្បំ វាយម, សីឃំ សីឃំ វីរិយំ អារភ, អត្តនោ កុសលកម្មបតិដ្ឋករណេន បណ្ឌិតោ ភវ។ យោ ហិ មរណមុខំ អប្បត្វា កាតុំ សមត្ថកាលេយេវ កុសលំ ករោតិ, ឯស បណ្ឌិតោ នាម, តាទិសោ ភវ, មា អន្ធពាលោតិ អត្ថោ។ ទិព្ពំ អរិយភូមិន្តិ ឯវំ វីរិយំ ករោន្តោ រាគាទីនំ មលានំ នីហដតាយ និទ្ធន្តមលោ អង្គណាភាវេន អនង្គណោ និក្កិលេសោ ហុត្វា បញ្ចវិធំ សុទ្ធាវាសភូមិំ បាបុណិស្សសីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ឧបាសកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តបរិសាយបិ សាត្ថិកា ទេសនា អហោសីតិ។

តេ បុនទិវសត្ថាយបិ សត្ថារំ និមន្តេត្វា ទានំ ទត្វា កតភត្តកិច្ចំ សត្ថារំ អនុមោទនកាលេ អាហំសុ – “ភន្តេ, ឥទម្បិ អយ្យកំ បិតុ ទិន្នភត្តមេវ, ឥមស្សេវ អនុមោទនំ ករោថា”តិ។ សត្ថា តស្ស អនុមោទនំ ករោន្តោ ឥមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

២៣៧។

“ឧបនីតវយោ ច ទានិសិ,

សម្បយាតោសិ យមស្ស សន្តិកំ;

វាសោ តេ នត្ថិ អន្តរា,

បាថេយ្យម្បិ ច តេ ន វិជ្ជតិ។

២៣៨។

“សោ ករោហិ ទីបមត្តនោ,

ខិប្បំ វាយម បណ្ឌិតោ ភវ;

តិដ្ឋត្តយលេិ អតក្កលោ,

ត បុត ឌាតិឌះ ្កបេហិឃឹ”តិ៍

ពត្ត ្កបតិឹពចោឃាតិ ្កបិតិ តិបិពយត្តិ, តិឹពចោឃាតិ ចិកពចោឃា អតិក្កត្តចោឃា, ត្តក្ខាសិ ងាតិ ពឃោ ចយោ អតិក្កយិត្ត្វា យលោយុលោ ផិលេតាតិ អលេត្ត៍ សយ្យោឃាលេតាសិ ឃយស្ស សត្តិកត្តិ យលោយុល៌ កត្តិ្យ សឌ្ឍោ ហ្យត្វា ផិលេតាឃឹតិ អលេត្ត៍ ចាលេសា លេត តត្តិ អត្តទាតិ ឃចា យក្កិ កឆ្ឆត្តា តាតិ តាតិ កិច្ចាតិ កលេទាត្តា អត្តទាយកេ្ក ចសត្តិ, ត ឲចំ បទលេិកំ កឆ្ឆត្តា៍ ត ហិ សក្កា បទលេិកំ កច្ឆលេត្តត “អឆិចាលេសឆ កតិបិហំ, ងាត់ តាច លេឃិ, ឆយុំ តាច សុលោយឹ”តិអាឌឹតិ ចត្តិ្យ៍ ត្ថលេតា បត ចចិត្ត្វា បទលេិកោ តិត្ថលេត្តាច លេហាតិ៍ ត្ថយយត្តិ សត្ថាលេឃតំ ចុត្តិ៍ បិលេចឃ្យត្តិ ត្ថងំ កិច្ចាបិ លេហដ្ឋា ចុត្តលេយច, ្កបិសកស្ស បត បុតប្យុត់ ឥឡឹកលោត្តិ ត្ថឆាបិ សត្តាទា កឆិតំ៍ ឌាតិឌទត្តិ ឲត្ត ឡ្យាឆិយលោតិបិ កហិតាលេតច លេហាត្តិ៍ លេហដ្ឋិយកាឆាហិ ច អតាកាយិយកេ្ក កឆិលេតា, ត្ថឆ អលេហត្តយកេ្ក កឆិលេតា៍ ឲចំ សលេត្តបិ ឃចា តាយ ទឡ្ហា អត្តលេតា យុលបយាលោត កចាឡអំ ចលេឆ្ឆត្តា បុត្តស្ស ្កបតិលេត លេសា កុយាលេទា អត្តលេតា យុលបយាលោតច កណ្យាតិ, ឲចលេយច សត្តាទា ្កបទិយក្កចលេសត ឆលេយុ លេឆសិលេតបិ ្កបិសលេកា អត្តលេតា ្កបតិស្សឃចលេសត លេហដ្ឋា លេសាតាបត្តិថលំ បត្តា ត្ថយិស្សា អតុលេយាឥតាឃ អចសាលេត អតាកាយិថលំ បលេត្តា៍ លេសសបទិសាឃបិ សាត្តិកា ឆយុលេឆសតា អលេហាឃឹតិ៍

លោកាឈាតាកបុត្តចត្តុ បឆយំ៍

១៍ អឡ្ហាតលេ្រាហុលាចត្តុ

អតុប្បុលេត្តាតាតិ ត្ថយំ ឆយុលេឆសត់ សត្តា លេឌតចលេត ចិហលេត្តា អឡ្ហាតលេ្រាហុលំ អាលេត្ត កលេឆសិ៍

លេសា កិទ ឲកឌិចសំ បិលេតាច តិក្កយិត្ត្វា កិក្ខុតំ ឌឹចទបិទុបតដ្ឋាលេត កិក្ខុ ឌឹចទំ បិទុបលេត្ត ឡូលេិលេកលេត្តា អដ្ឋាសិ៍ តំ បត ឆាត់ ចិទ្ឋឡហតិលំ លេហាតិ៍ អលេឆកស្ស កិក្ខុលេតា ឌឹចទំ បិទុបត្តស្ស ឌឹចទកលេណ្ណា តិលោសុ បចលេដ្ឋត្តា ្កស្សាចពិត្តុហិ លេតយំ៍ លេ្រាហុលោ “ត្ថយំ ឆាត់ អបួហទិតំ កាតុំ ចដ្ដតិ”តិ បុតឌិចលេស កុដ្ឋាលំ អាឥាឃ កត្តា តំ ឆាត់ តលេឆ្ឆត្តា ពលយល្ហលសឌិសំ អកាសិ៍ បុតឌិចលេសបិ តំ ឆាត់ អាកត្តា កិក្ខុសុ ឌឹចទំ បិទុបលេត្តសុ ឲកស្ស ឌឹចទកណ្ណំ ក្ខុយិឃំ បតិត្វា បំសុយិប្បចដ្ដយាត់ ឌិស្វា “ត្ថឆ ចាលុកំ ឡូកិទិតុំ ចដ្ដតិ”តិ ឌិលេត្តត្វា ចាលុកំ អាហទិត្វា ឡូកិទិ៍

អលេឆកឌិចសំ បុលេទកត្តំ ចលេណ្ឌា អាតលេបា អលេហាសិ, តឥាបិ កិក្ខុតំ ឌឹចទំ បិទុបត្តាតំ កត្តលេតា លេសឥេ យុច្ចលេត្ត ឌិស្វា “ត្ថឆ យឃា យល្ហបំ កាលេទតុំ ចដ្ដតិ”តិ ឌិលេត្តត្វា យល្ហបំ កាលេទសិ៍ បុតឌិចលេស បិលេតាច ចស្សំ ចស្សិ, ចដ្ឋលិកំ អលេហាសិ៍ តឥាបិ លេ្រាហុលោ កិក្ខុ ឡូលេិលេកលេត្តាច ផិលេតា តិត្តឌឹចទលេកា កិក្ខុ ឌិស្វា “ឲត្ត យឃា សាលំ កាលេទតុំ ចដ្ដតិ”តិ សាលំ កាលេទត្វា “ត្ថឥាតិ សាលយហំ កទិស្សាយឹ”តិ ឌិលេត្តត្វា ត្បុឌ្ឋប្យយុល៌

ភិក្ខុសង្ឃំ និមន្តេត្វា អន្តោ ច ពហិ ច ភិក្ខូ និសីទាបេត្វា ភត្តកិច្ចាវសានេ អនុមោទនត្ថាយ សត្ថុ បត្តំ គហេត្វា, “ភន្តេ, អហំ ភិក្ខូនំ ចីវរបរិកម្មកាលេ ឥមស្មិំ ឋានេ ឱលោកេន្តោ ឋិតោ ឥទញ្ចិទញ្ច ទិស្វា ឥទញ្ចិទញ្ច ការេសិ”ន្តិ អាទិតោ បដ្ឋាយ សព្ពំ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ សត្ថា តស្ស វចនំ សុត្វា, “ព្រាហ្មណ, បណ្ឌិតា នាម ខណេ ខណេ ថោកំ ថោកំ កុសលំ ករោន្តា អនុបុព្ពេន អត្តនោ អកុសលមលំ និទ្ធមន្តិយេវា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៣៩។

“អនុបុព្ពេន មេធាវី, ថោកំ ថោកំ ខណេ ខណេ;

កម្មារោ រជតស្សេវ, និទ្ធមេ មលមត្តនោ”តិ។

តត្ថ អនុបុព្ពេនាតិ អនុបដិបាដិយា។ មេធាវីតិ ធម្មោជបញ្ញាយ សមន្នាគតោ។ ខណេ ខណេតិ ឱកាសេ ឱកាសេ កុសលំ ករោន្តោ។ កម្មារោ រជតស្សេវាតិ យថា សុវណ្ណការោ ឯកវារមេវ សុវណ្ណំ តាបេត្វា កោដ្ដេត្វា មលំ នីហរិត្វា បិឡន្ធនវិកតិំ កាតុំ ន សក្កោតិ, បុនប្បុនំ តាបេន្តោ កោដ្ដេន្តោ បន មលំ នីហរតិ, តតោ អនេកវិហិតំ បិឡន្ធនវិកតិំ ករោតិ, ឯវមេវ បុនប្បុនំ កុសលំ ករោន្តោ បណ្ឌិតោ អត្តនោ រាគាទិមលំ និទ្ធមេយ្យ, ឯវំ និទ្ធន្តមលោ និក្កិលេសោវ ហោតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ព្រាហ្មណោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, មហាជនស្សាបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

អញ្ញតរព្រាហ្មណវត្ថុ ទុតិយំ។

៣។ តិស្សត្ថេរវត្ថុ

អយសាវ មលន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ តិស្សត្ថេរំ នាម ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកោ កិរ សាវត្ថិវាសី កុលបុត្តោ បព្ពជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ តិស្សត្ថេរោតិ បញ្ញាយិ។ សោ អបរភាគេ ជនបទវិហារេ វស្សូបគតោ អដ្ឋហត្ថំ ថូលសាដកំ លភិត្វា វុត្ថវស្សោ បវារេត្វា តំ អាទាយ អាគន្ត្វា ភគិនិយា ហត្ថេ ឋបេសិ។ សា “ន មេ ឯសោ សាដកោ ភាតុ អនុច្ឆវិកោ”តិ តំ តិខិណាយ វាសិយា ផាលេត្វា ហីរហីរំ កត្វា ឧទុក្ខលេ កោដ្ដេត្វា បប្ផោដេត្វា វិជដេត្វា សុខុមសុត្តំ កន្តិត្វា សាដកំ វាយាបេសិ។ ថេរោបិ សុត្តញ្ចេវ សូចិយោ ច សំវិទហិត្វា ចីវរការកេ ទហរសាមណេរេ សង្គណ្ហិត្វា ភគិនិយា សន្តិកំ គន្ត្វា “តំ មេ សាដកំ ទេហិ, ចីវរំ ការេស្សាមី”តិ អាហ។ សា នវហត្ថំ សាដកំ នីហរិត្វា កនិដ្ឋភាតិកស្ស ហត្ថេ ឋបេសិ។ សោ តំ គហេត្វា

វិត្ថារេត្វា ឱលោកេត្វា “ឥមេ សាដកោ ថូលោ អដ្ឋហត្ថោ, អហំ សុខុមោ នវហត្ថោ។ នាយំ មេ សាដកោ, តុម្ហាកំ ឯសោ, ន មេ ឋបិតា អនេត្វា, តមេវ មេ ទេថា”តិ អាហ។ “ភន្តេ, តុម្ហាកមេវ ឯសោ, គណ្ហថ ន”ន្តិ? សោ នេវ ឥច្ឆិ។ អថស្ស អត្តនា កតកិច្ចំ វត្វា អារោចេត្វា, “ភន្តេ, តុម្ហាកមេវេសោ, គណ្ហថ ន”ន្តិ អទាសិ។ សោ តំ អាទាយ វិហារំ គន្ត្វា ចីវរកម្មំ បដ្ឋបេសិ។

អថស្ស ភគិនី ចីវរការានំ អត្ថាយ យាគុភត្តាទីនិ សម្បាទេសិ។ ចីវរស្ស និដ្ឋិតទិវសេ បន អតិរេកសក្ការំ ការេសិ។ សោ ចីវរំ ឱលោកេត្វា តស្មិំ ឧប្បន្នសិនេហោ “ស្វេ ទានិ នំ បារុបិស្សាមី”តិ សំហរិត្វា ចីវរវំសេ ឋបេត្វា តំ រត្តិំ ភុត្តាហារំ ជីរាបេតុំ អសក្កោន្តោ កាលំ កត្វា តស្មិំយេវ ចីវរេ ឩកា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ ភគិនីបិស្ស កាលកិរិយំ សុត្វា ភិក្ខូនំ បាទេសុ បវត្តមានា រោទិ។ ភិក្ខូ តស្ស សរីរកិច្ចំ កត្វា គិលានុបដ្ឋាកស្ស អភាវេន សង្ឃស្សេវ តំ បាបុណាតិ។ “ភាជេស្សាម ន”ន្តិ តំ ចីវរំ នីហរាបេសុំ។ សា ឩកា “ឥមេ មម សន្តកំ វិលុម្បន្តី”តិ វិរវន្តី ឥតោ ចិតោ ច សន្ធាវិ។ សត្ថា គន្ធកុដិយំ និសិន្នោវ ទិព្ពាយ សោតធាតុយា តំ សទ្ទំ សុត្វា, “អានន្ទ, តិស្សស្ស ចីវរំ អភាជេត្វា សត្តាហំ និក្ខិបិត្វា ឋបេហី”តិ អាហ។ ថេរោ តថា ការេសិ។ សាបិ សត្តមេ ទិវសេ កាលំ កត្វា តុសិតវិមានេ និព្ពត្តិ។ សត្ថា “អដ្ឋមេ ទិវសេ តិស្សស្ស ចីវរំ ភាជេត្វា គណ្ហថា”តិ អាណាបេសិ។ ភិក្ខូ តថា ករិំសុ។

ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “កស្មា នុ ខោ សត្ថា តិស្សស្ស ចីវរំ សត្ត ទិវសេ ឋបាបេត្វា អដ្ឋមេ ទិវសេ គណ្ហិតុំ អនុជានី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, តិស្សោ អត្តនោ ចីវរេ ឩកា ហុត្វា និព្ពត្តោ, តុម្ហេសុ តស្មិំ ភាជិយមានេ ‘ឥមេ មម សន្តកំ វិលុម្បន្តី’តិ វិរវតោ ច ធាវិ។ សា តុម្ហេសុ ចីវរេ គណ្ហន្តេសុ តុម្ហេសុ មនំ បទូសេត្វា និរយេ និព្ពត្តេយ្យ, តេន វាហំ ចីវរំ និក្ខិបាបេសិំ។ ឥទានិ បន សា តុសិតវិមានេ និព្ពត្តា, តេន វោ មយា ចីវរគហណំ អនុញ្ញាត”ន្តិ វត្វា បុន តេហិ “ភារិយា វត អយំ, ភន្តេ, តណ្ហា”តិ វុត្តេ “អាម, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ សត្តានំ តណ្ហា នាម ភារិយា។ យថា អយតោ មលំ សមុដ្ឋហិត្វា អយមេវ ខាទតិ វិនាសេតិ អបរិភោគំ ករោតិ, ឯវមេវាយំ តណ្ហា ឥមេសំ សត្តានំ អព្ភន្តរេ ឧប្បជ្ជិត្វា តេ សត្តេ និរយាទីសុ និព្ពត្តាបេតិ, វិនាសំ បាបេតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៣០។

“អយសាវ មលំ សមុដ្ឋិតំ,

តតុដ្ឋាយ តមេវ ខាទតិ;

ឯវំ អតិធោនចារិនំ,

សានិ កម្មានិ នយន្តិ ទុគ្គតិ”ន្តិ។

តត្ថ អយមាចាតិ អយមេតា សមុដ្ឋិតំ៍ តតុដ្ឋាយាតិ តមេតា វុដ្ឋាយ៍ អតិធោតចារិកត្តិ ធោតា ចុច្ចតិ ចត្តារោ បច្ចយេ “ខ្លូធមត្ថំ ឲុមេ”តិ បច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជនបញ្ញា, តំ អតិក្កមិត្វា ចរន្តោ អតិធោតចារី នាម៍ ខ្លុធំ ចុត្តំ ហោតិ – យថា អយមេតា យលំ សមុដ្ឋាយ តមេតា សមុដ្ឋិតំ តមេច ពាធតិ, ឲុចមេចំ ចតុបច្ចយេ អបច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជត្តំ អតិធោតចារិនំ សាតិ កម្មានិ អត្តនិ ឋិតត្តា អត្តនោ សន្តកាតេច តានិ កម្មានិ ទុក្កតិំ នយន្តីតិ៍

ធេមនាចមានេ ពាហុ មោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុតិ៍

តិស្សត្ថេរចត្ថុ ពតិយំ៍

៣៍ លិលុងាឃិត្ថេរចត្ថុ

អសញ្ញាឃមលិតិ ខ្លុមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតចនេ ចិហរន្តោ លិលុងាឃិត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ៍

សាចត្ថិយំ កិរ បញ្ចកោដិមត្តា អរិយសាចកា ចសន្តិ, ទ្វេ កោដិមត្តា បុថុជ្ជនា ចសន្តិ៍ តេសុ អរិយសាចកា បុរេកត្តំ ងានំ ឌត្វា បច្ឆាកត្តំ សប្បិតេលមធុផាណិតចត្ថាទីនិ កហេត្វា ចិហារំ កន្ត្វា ធម្មកថំ សុណន្តិ៍ ធម្មំ សុត្វា កមនកាលេ ច សារិបុត្តមោក្កល្លានានំ កុណកថំ កថេន្តិ៍ ឧងាឃិត្ថេរោ តេសំ កថំ សុត្វា “ឲុតេសំ តាច ធម្មំ សុត្វា តុម្ហេ កថេថ, មម ធម្មកថំ សុត្វា កិំ ត្វ មោ ន កថេស្សថា”តិ ចទតិ៍ មនុស្សា តស្ស កថំ សុត្វា “អយំ ឲុកោ ធម្មកថិកោ ភចិស្សតិ, ខ្លុមស្សបិ អមេហិ ធម្មកថំ មោតុំ ចដ្ដតី”តិ តេ ឲុកទិចសំ ថេរំ យាចិត្វា, “ភន្តេ, អជ្ជ អម្ហាកំ ធម្មស្សចនទិចសោ”តិ សង្ឃស្ស ងានំ ឌត្វា, “ភន្តេ, តុម្ហេ អម្ហាកំ ទិចា ធម្មកថំ កថេយ្យាថា”តិ អាហំសុ៍ មោបិ តេសំ អធិចាសេសិ៍

តេហិ ធម្មស្សចនចេលាយ អាកន្ត្វា, “ភន្តេ, នោ ធម្មំ កថេថា”តិ ចុត្តេ លិលុងាឃិត្ថេរោ អាសនេ និសីទិត្វា ចិត្តពីជនិំ កហេត្វា ចាលេន្តោ ឲុកម្បិ ធម្មបធំ អទិស្វា “អហំ សរកញ្ញំ កណិស្សាមិ, អញ្ញោ ធម្មកថំ កថេតុ”តិ ចត្វា ឱតរិ៍ តេ អញ្ញេន ធម្មកថំ កថាបេត្វា សរកាណត្ថាយ បុន តំ អាសនំ អារោបយិំសុ៍ មោ បុនបិ កិញ្ចិ អទិស្វា “អហំ រត្តិំ កថេស្សាមិ, អញ្ញោ សរកញ្ញំ កណតុ”តិ ចត្វា អាសនា ឱតរិ៍ តេ អញ្ញេន សរកញ្ញំ កណាបេត្វា បុន រត្តិំ ថេរំ អានយិំសុ៍ មោ រត្តិម្បិ កិញ្ចិ អទិស្វា “អហំ បច្ចូសកាលេ កថេស្សាមិ, រត្តិំ អញ្ញោ កថេតុ”តិ ចត្វា ឱតរិ៍ តេ អញ្ញេន រត្តិំ កថាបេត្វា បុន បច្ចូសេ តំ អានយិំសុ៍ មោ បុនបិ កិញ្ចិ នាទ្ទស៍ មហាជនោ លេឌ្ឌុឌណ្ឌាទីនិ កហេត្វា, “អន្ធពាល, តុំ សារិបុត្តមោក្កល្លានានំ ចណ្ណេ កថិយមានេ ឲុចញ្ចេចញ្ច ចទេសិ, ខ្លុងានិ កស្មា ន កថេសី”តិ សន្តជ្ជេត្វា បលាយន្តំ អនុពន្ធិ៍ មោ បលាយន្តោ ឲុកិស្សា ចច្ចកុដិយា បតិ៍

មហាជនោ កថំ សមុដ្ឋាបេសិ – “អជ្ជ លាឡុទាយី សារិបុត្តមោគ្គល្លានានំ គុណកថាយ បវត្តមានាយ ឧស្សូយន្តោ អត្តនោ ធម្មកថិកភាវំ បកាសេត្វា មនុស្សេហិ សក្ការំ កត្វា ‘ធម្មំ សុណោមា’តិ វុត្តេ ចតុក្ខត្តុំ អាសនេ និសីទិត្វា កថេតព្ពយុត្តកំ កិញ្ចិ អបស្សន្តោ ‘ត្វំ អម្ហាកំ អយ្យេហិ សារិបុត្តមោគ្គល្លានត្ថេរេហិ សទ្ធឹ យុគ្គាហំ គណ្ហាសី’តិ លេឌ្ឌុទណ្ឌាទីនិ គហេត្វា សន្តជ្ជេត្វា បលាបិយមានោ វច្ចកុដិយា បតិតោ”តិ. សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបិ ឯសោ គូថកូបេ និមុគ្គោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិត្វា –

“ចតុប្បទោ អហំ សម្ម, ត្វម្បិ សម្ម ចតុប្បទោ;

ឯហិ សម្ម និវត្តស្សុ, កិំ នុ ភីតោ បលាយសិ.

“អសុចិបូតិលោមោសិ, ទុគ្គន្ធោ វាសិ សូករ;

សចេ យុជ្ឈិតុកាមោសិ, ជយំ សម្ម ទទាមិ តេ”តិ. (ជា. ១.២.៣-៤) –

ឥទំ ជាតកំ វិត្ថារេត្វា កថេសិ. តទា សីហោ សារិបុត្តោ អហោសិ, សូករោ លាឡុទាយីតិ. សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា, “ភិក្ខវេ, លាឡុទាយិនា អប្បមត្តកោវ ធម្មោ ឧគ្គហិតោ, សជ្ឈាយំ បន នេវ អកាសិ, កិញ្ចិ បរិយត្តិំ ឧគ្គហេត្វា តស្សា អសជ្ឈាយករណំ មលមេវា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៣៨.

“អសជ្ឈាយមលា មន្តា, អនុដ្ឋានមលា ឃរា;

មលំ វណ្ណស្ស កោសជ្ជំ, បមាទោ រក្ខតោ មល”ន្តិ.

តត្ថ អសជ្ឈាយមលាតិ យា កាចិ បរិយត្តិ វា សិប្បំ វា យស្មា អសជ្ឈាយន្តស្ស អននុយុញ្ជន្តស្ស វិនស្សតិ វា និរន្តរំ វា ន ឧបដ្ឋាតិ, តស្មា “អសជ្ឈាយមលា មន្តា”តិ វុត្តំ. យស្មា បន ឃរាវាសំ វសន្តស្ស ឧដ្ឋាយុដ្ឋាយ ជិណ្ណបដិសង្ខរណាទីនិ អករោន្តស្ស ឃរំ នាម វិនស្សតិ, តស្មា “អនុដ្ឋានមលា ឃរា”តិ វុត្តំ. យស្មា គិហិស្ស វា បព្ពជិតស្ស វា កោសជ្ជវសេន សរីរបដិជគ្គនំ វា បរិក្ខារបដិជគ្គនំ វា អករោន្តស្ស កាយោ ទុព្ពណ្ណោ ហោតិ, តស្មា “មលំ វណ្ណស្ស កោសជ្ជ”ន្តិ វុត្តំ. យស្មា គាវោ រក្ខន្តស្ស បមាទវសេន និទ្ទាយន្តស្ស វា កីឡន្តស្ស វា តា គាវោ អតិត្ថបក្ខន្ទនាទិនា វា វាឡមិគចោរាទិឧបទ្ទវេន វា បរេសំ សាលិខេត្តាទីនិ ឱតរិត្វា ខាទនវសេន

ວິນາສໍ ອາປຊ຺ຊນ຺ຕິ, ສຍມ຺ປິ ທຓ຺ຑໍ ວາ ປຣິພາສໍ ວາ ປາປຸຓາຕິ, ປພ຺ພຊິຕໍ ວາ ປນ ຉ ທ຺ວາຣານິ ອຣກ຺ຂນ຺ຕໍ ປມາທວເສນ ກິເລສາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ສາສນາ ຈາເວນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ “ປມາໂທ ຣກ຺ຂໂຕ ມລ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ໂສ ຫິສ຺ສ ວິນາສາວຫເນນ ມລຏ຺ຐານິຍຕ຺ຕາ ມລນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ.

ລາຬຸທາຍິຕ຺ເຖຣວຕ຺ຖຸ ຈຕຸຕ຺ຖໍ.

໕. ອຎ຺ຎຕຣກຸລປຸຕ຺ຕວຕ຺ຖຸ

ມລິຕ຺ຖິຍາ ທຸຈ຺ຈຣິຕນ຺ຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເວຬຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຎ຺ຎຕຣໍ ກຸລປຸຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ.

ຕສ຺ສ ກິຣ ສມານຊາຕິກໍ ກຸລກຸມາຣິກໍ ອາເນສຸໍ. ສາ ອານີຕທິວສໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອຕິຈາຣິນີ ອໂຫສິ. ໂສ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ອຕິຈາເຣນ ລຊ຺ຊິໂຕ ກສ຺ສຈິ ສມ຺ມຸຂີຠາວໍ ອຸປຄນ຺ຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ພຸທ຺ຘຸປຏ຺ຐານາທີນິ ປຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ກຕິປາຫຈ຺ຈເຍນ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ “ກິໍ, ອຸປາສກ, ນ ທິສ຺ສສີ”ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ ຕໍ ກາຣຓໍ ອາໂຣເຈສິ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ, “ອຸປາສກ, ປຸພ຺ເພປິ ມຍາ ‘ອິຕ຺ຖິໂຍ ນາມ ນທີອາທິສທິສາ, ຕາສຸ ປຓ຺ຑິເຕນ ໂກໂຘ ນ ກາຕພ຺ໂພ’ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕ຺ວໍ ປນ ຠວປຏິຈ຺ຉນ຺ນຕ຺ຕາ ນ ສລ຺ລກ຺ເຂສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ –

“ຍຖາ ນທີ ຈ ປນ຺ໂຖ ຈ, ປານາຄາຣໍ ສຠາ ປປາ;

ເອວໍ ໂລກິຕ຺ຖິໂຍ ນາມ, ເວລາ ຕາສໍ ນ ວິຊ຺ຊຕີ”ຕິ. (ຊາ. ໑.໑.໖໕; ໑.໑໑.໕໑) –

ຊາຕກໍ ວິຕ຺ຖາເຣຕ຺ວາ, “ອຸປາສກ, ອິຕ຺ຖິຍາ ຫິ ອຕິຈາຣິນິຠາໂວ ມລໍ, ທານໍ ເທນ຺ຕສ຺ສ ມຈ຺ເຉຣໍ ມລໍ, ອິຘໂລກປຣໂລເກສຸ ສຕ຺ຕານໍ ອກຸສລກມ຺ມໍ ວິນາສນຏ຺ເຐນ ມລໍ, ອວິຊ຺ຊາ ປນ ສພ຺ພມລານໍ ອຸຕ຺ຕມມລ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໑໓໑.

“ມລິຕ຺ຖິຍາ ທຸຈ຺ຈຣິຕໍ, ມຈ຺ເຉຣໍ ທທໂຕ ມລໍ;

ມລາ ເວ ປາປກາ ຘມ຺ມາ, ອສ຺ມິໍ ໂລເກ ປຣມ຺ຫິ ຈ.

໑໓໑.

“ຕເຕາ ມລາ ມລຕຣໍ, ອວິຊ຺ຊາ ປຣມໍ ມລໍ;

ເອຕໍ ມລໍ ປຫນ຺ຕ຺ວານ, ນິມ຺ມລາ ເຫາຖ ຠິກ຺ຂເວາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທຸຈ຺ຈຣິຕນ຺ຕິ ອຕິຈາເຣາ. ອຕິຈາຣິນິຍ຺ຫິ ອິຕ຺ຖິໍ ສາມິເກາປິ ເຄຫາ ນີຫຣຕິ, ມາຕາປິຕູນໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄຕມ຺ປິ “ຕ຺ວໍ ກຸລສ຺ສ ອວຊ຺ຊກາຣິກາ, ອກ຺ຂີຫິປິ ນ ທຏ຺ຐພ຺ພາ”ຕິ ຕໍ ນີຫຣນ຺ຕິ. ສາ ອນາຖາ ວິຈຣນ຺ຕີ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ປາປຸຓາຕິ. ເຕນສ຺ສາ ທຸຈ຺ຈຣິຕໍ “ມລ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ທທເຕາຕິ ທາຍກສ຺ສ. ຍສ຺ສ ຫິ ເຂຕ຺ຕກສນກາເລ “ອິມສ຺ມິໍ ເຂເຕ຺ຕ ສມ຺ປເນ຺ເນ ສລາກຠຕ຺ຕາທີນິ ທສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ນິປ຺ຜເນ຺ເນ ສເສ຺ສປິ ມເຈ຺ຉຣໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ທານຈິຕ຺ຕໍ ນິວາເຣຕິ, ເສາ ມເຈ຺ຉຣວເສນ ທານຈິຕ຺ເຕ ອນຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ເຕ ມນຸສ຺ສສມ຺ປຕ຺ຕິ ທິພ຺ພສມ຺ປຕ຺ຕິ ນິພ຺ພານສມ຺ປຕ຺ຕີຕິ ຕິເສ຺ສາ ສມ຺ປຕ຺ຕິເຍາ ນ ລຠຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ – “ມເຈ຺ຉຣໍ ທທເຕາ ມລ”ນ຺ຕິ. ເສເສສຸປິ ເອເສວ ນເຍາ. ປາປກາ ຘມ຺ມາຕິ ອກຸສລຘມ຺ມາ ປນ ອິທເລາເກ ຈ ປຣເລາເກ ຈ ມລເມວ.

ຕເຕາຕິ ເຫຏ຺ຐາ ວຸຕ຺ຕມລເຕາ. ມລຕຣນ຺ຕິ ອຕິເຣກມລໍ ເວາ ກເຖມີຕິ ອຕ຺ເຖາ. ອວິຊ຺ຊາຕິ ອຏ຺ຐວຕ຺ຖຸກໍ ອຎ຺ຎາຓເມວ ປຣມໍ ມລໍ. ປຫນ຺ຕ຺ວານາຕິ ເອຕໍ ມລໍ ຊຫິຕ຺ວາ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຸມ຺ເຫ ນິມ຺ມລາ ເຫາຖາຕິ ອຕ຺ເຖາ.

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ.

ອຎ຺ຎຕຣກຸລປຸຕ຺ຕວຕ຺ຖຸ ປຎ຺ຈມໍ.

໖. ຈູຬສາຣິວຕ຺ຖຸ

ສຸຊີວນ຺ຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ເຕາ ຈູຬສາຣິໍ ນາມ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສທ຺ຘິວິຫາຣິກໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ.

ເສາ ກິຣ ເອກທິວເສ ເວຊ຺ຊກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ປຓີຕເຠາຊນໍ ລຠິຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ເຕາ ອນ຺ຕຣາມເຄ຺ຄ ເຖຣໍ ທິສ຺ວາ, “ຠນ຺ເຕ, ມຍາ ເວຊ຺ຊກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ລທ຺ຘໍ, ຕຸມ຺ເຫ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ເອວຣູປໍ ເຠາຊນໍ ນ ລຠິສ຺ສຖ, ອິມໍ ຠຸຎ຺ຊຖ, ອຫໍ ເວາ ເວຊ຺ຊກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ນິຈ຺ຈກາລໍ ເອວຣູປໍ ອາຫາຣໍ ອາຫຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ອາຫ. ເຖເຣາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຕຸຓ຺ຫີຠູເຕາວ ປກ຺ກາມິ. ຠິກ຺ຂູ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ອາເຣາເຈສຸໍ. ສຕ຺ຖາ, “ຠິກ຺ຂເວ, ອຫິຣິເກາ ນາມ ປຄພ຺ເຠາ ກາກສທິເສາ ຫຸຕ຺ວາ ເອກວີສຕິວິຘາຍ ອເນສນາຍ ຊີວນ຺ເຕາ ສຸຂໍ ຊີວຕິ, ຫິເຣາຕ຺ຕປ຺ປສມ຺ປເນ຺ເນາ ປນ ທຸກ຺ຂໍ ຊີວຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສິ

–

១៣៣។

“សុជីវំ អហិរិកេន, កាកសូរេន ធំសិនា;

បក្ខន្ទិនា បគព្ភេន, សំកិលិដ្ឋេន ជីវិតំ។

១៣៤។

“ហិរីមតា ច ទុជ្ជីវំ, និច្ចំ សុចិគវេសិនា;

អលីនេនាប្បគព្ភេន, សុទ្ធាជីវេន បស្សតា”តិ។

តត្ថ អហិរិកេនាតិ ឆិន្នហិរោត្តប្បេន។ ឯវរូបេន ហិ អមាតរំយេវ “មាតា មេ”តិ អបិតាទយោ ឯវ ច “បិតា មេ”តិអាទិនា នយេន វត្វា ឯកវីសតិវិធាយ អនេសនាយ បតិដ្ឋាយ សុខេន ជីវិតុំ សក្កា។ កាកសូរេនាតិ សូរកាកសទិសេន។ យថា ហិ សូរកាកោ កុលឃរេសុ យាគុអាទីនិ គណ្ហិតុកាមោ ភិត្តិអាទីសុ និសីទិត្វា អត្តនោ ឧល្លោកនភាវំ ញត្វា អនោលោកេន្តោ វិយ អញ្ញវិហិតកោ វិយ និទ្ទាយន្តោ វិយ ច ហុត្វា មនុស្សានំ បមាទំ សល្លក្ខេត្វា អនុបតិត្វា “សុ សុ”តិ វទន្តេសុយេវ ភាជនតោ មុខបូរំ គហេត្វា បលាយតិ, ឯវមេវំ អហិរិកបុគ្គលោបិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ គាមំ បវិសិត្វា យាគុភត្តដ្ឋានានិ វវត្ថបេតិ។ តត្ថ ភិក្ខូ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា យាបនមត្តំ អាទាយ អាសនសាលំ គន្ត្វា បច្ចវេក្ខន្តា យាគុំ បិវិត្វា កម្មដ្ឋានំ មនសិ ករោន្តិ សជ្ឈាយន្តិ អាសនសាលំ សម្មជ្ជន្តិ។ អយំ បន អគន្ត្វា គាមាភិមុខោវ ហោតិ។

ឯសោ ហិ ភិក្ខូហិ “បស្សថិមំ”ន្តិ ឧល្លោកិយមានោបិ អនោលោកេន្តោ វិយ អញ្ញវិហិតោ វិយ និទ្ទាយន្តោ វិយ គណ្ឋិំ បដិមុញ្ចន្តោ វិយ ចីវរំ សំវិទហន្តោ វិយ ហុត្វា “អសុកំ នាម មេ កម្មំ អត្ថី”តិ វទន្តោ ឧដ្ឋាយាសនា គាមំ បវិសិត្វា បាតោវ វវត្ថបិតគេហេសុ អញ្ញតរំ គេហំ ឧបសង្កមិត្វា ឃរមានុសកេសុ ថោកំ កវាដំ បិធាយ ទ្វារេ និសីទិត្វា កន្តន្តេសុបិ ឯកេន ហត្ថេន កវាដំ បណាមេត្វា អន្តោ បវិសតិ។ អថ នំ ទិស្វា អកាមកាបិ អាសនេ និសីទាបេត្វា យាគុអាទីសុ យំ អត្ថិ, តំ ទេន្តិ។ សោ យាវទត្ថំ ភុញ្ជិត្វា អវសេសំ បត្តេនាទាយ បក្កមតិ។ អយំ កាកសូរោ នាម។ ឯវរូបេន អហិរិកេន សុជីវន្តិ អត្ថោ។

ធំសិនាតិ “អសុកត្ថេរោ នាម អប្បិច្ឆោ”តិអាទីនិ វទន្តេសុ – “កិំ បន មយំ ន អប្បិច្ឆា”តិអាទិវចនេន បរេសំ គុណធំសនតាយ ធំសិនា។ តថារូបស្ស វចនំ សុត្វា “អយម្បិ អប្បិច្ឆតាទិគុណយុត្តោ”តិ មញ្ញមានា មនុស្សា ទាតព្ពំ មញ្ញន្តិ។ សោ បន តតោ បដ្ឋាយ វិញ្ញូបុរិសានំ ចិត្តំ អារាធេតុំ អសក្កោន្តោ តម្ហាបិ លាភា បរិហាយតិ។ ឯវំ ធំសិបុគ្គលោ អត្តនោបិ បរស្សាបិ លាភំ នាសេតិយេវ។

ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥᨶᩣᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᨧᩣᩁᩥᨶᩣ᪨ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩅᩥᨿ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ ᨧᩮᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨠᩣᨿᩴ ᨸᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨾᩩᨡᩴ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩩᨠᩣᩈᩣᩅᨸᩣᩁᩩᨸᨶᩋᨠ᩠ᨡᩥᩋᨬ᩠ᨩᨶᩈᩦᩈᨾᨠ᩠ᨡᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨾᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧᩮᩅ ᨾᨿᩮᩣ ᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᨲᩥᨸᩉᩣᩁᩮ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨸᩥᨲᩮᩣᨲᩮ “ᨳᩮᩁᩥᨿᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ, ᨿᩣᩃᩥᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩉᩁᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᩃᨽᨲᩥ, ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᩣ ᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩣᩈᨲᩥ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᨶ ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥᨶᩣᨸᩥ ᩈᩩᨩᩦᩅᩴ᪨ ᨸᨣᨻ᩠ᨽᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᨸᩣᨣᨻ᩠ᨽᩥᨿᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᨶ᪨ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨩᩦᩅᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨴᩩᨩ᩠ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨸᩣᨸᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩉᩥᩁᩦᨾᨲᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᨴᩩᨩ᩠ᨩᩦᩅᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨾᩣᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ “ᨾᩣᨲᩣ ᨾᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᨣᩪᨳᩴ ᩅᩥᨿ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨸᨴᩣᨶᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᩪᨡᩴ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨩᩦᩅᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨧᩥᨣᩅᩮᩈᩥᨶᩣᨲᩥ ᩈᩩᨧᩦᨶᩥ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᨶᩥ ᨣᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩮᨶ᪨ ᩋᩃᩦᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩋᩃᩦᨶᩮᨶ᪨ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨩᩦᩅᩮᨶ ᨸᩔᨲᩣᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᩉᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨩᩦᩅᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨩᩦᩅᩮᨶ ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨩᩦᩅᩴ ᩈᩣᩁᨲᩮᩣ ᨸᩔᨲᩣ ᩃᩪᨡᨩᩦᩅᩥᨲᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᨩ᩠ᨩᩦᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᨧᩪᩊᩈᩣᩁᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ᪨

᪘᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩏᨸᩣᩈᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨿᩮᩣ ᨸᩣᨱᨾᨲ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩏᨸᩣᩈᨠᩮ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᨲᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᩑᨠᩮᩣ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩣᩅᩮᩁᨾᨱᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨾᩮᩅ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᩍᨲᩁᩮ ᩍᨲᩁᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩮ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ “ᩋᩉᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩥ, ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᩅᩣᨴᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩈᩦᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᩅ ᨴᩩᩁᨠ᩠ᨡᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᨿᩮᩣ ᨸᩣᨱᨾᨲᩥᨸᩣᨲᩮᨲᩥ, ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᨬ᩠ᨧ ᨽᩣᩈᨲᩥ;

លោកេ អទិន្នមាទិយតិ, បរទារញ្ច គច្ឆតិ។

២៤៧។

“សុរាមេរយបានញ្ច , យោ នរោ អនុយុញ្ជតិ;

ឥធេវ មេសោ លោកស្មិំ, មូលំ ខណតិ អត្តនោ។

២៤៨។

“ឯវំ ភោ បុរិស ជានាហិ, បាបធម្មា អសញ្ញតា;

មា តំ លោភោ អធម្មោ ច, ចិរំ ទុក្ខាយ រន្ធយុ”ន្តិ។

តត្ថ យោ បាណមតិបាតេតីតិ យោ សាហត្ថិកាទីសុ ឆសុ បយោគេសុ ឯកបយោគេនាបិ បរស្ស ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឧបច្ឆិន្ទតិ។ មុសាវាទន្តិ បរេសំ អត្ថភញ្ជនកំ មុសាវាទញ្ច ភាសតិ។ លោកេ អទិន្នមាទិយតីតិ ឥមស្មិំ សត្តលោកេ ថេយ្យាវហារាទីសុ ឯកេនាបិ អវហារេន បរបរិគ្គហិតំ អាទិយតិ។ បរទារញ្ច គច្ឆតីតិ បរស្ស រក្ខិតគោបិតេសុ ភណ្ឌេសុ អបរជ្ឈន្តោ មិច្ឆាចារំ ចរតិ។ សុរាមេរយបានន្តិ យស្ស កស្សចិ សុរាយ ចេវ មេរយស្ស ច បានំ។ អនុយុញ្ជតីតិ សេវតិ ពហុលីករោតិ។ មូលំ ខណតីតិ តិដ្ឋតុ បរលោកោ, សោ បន បុគ្គលោ ឥធ លោកស្មិំយេវ យេន ខេត្តវត្ថុអាទិនា មូលេន បតិដ្ឋហេយ្យ, តម្បិ អដ្ឋបេត្វា វា វិស្សជ្ជេត្វា វា សុរំ បិវន្តោ អត្តនោ មូលំ ខណតិ, អនាថោ កបណោ ហុត្វា វិចរតិ។ ឯវំ, ភោតិ បញ្ចទុស្សីល្យកម្មការកំ បុគ្គលំ អាលបតិ។ បាបធម្មាតិ លាមកធម្មា។ អសញ្ញតាតិ កាយសញ្ញតាទិរហិតា។ អចេតសាតិបិ បាឋោ, អចិត្តកាតិ អត្ថោ។ លោភោ អធម្មោ ចាតិ លោភោ ចេវ ទោសោ ច។ ឧភយម្បិ ហេតំ អកុសលមេវ។ ចិរំ ទុក្ខាយ រន្ធយុន្តិ ចិរកាលំ និរយទុក្ខាទីនំ អត្ថាយ តំ ឯតេ ធម្មា មា រន្ធេន្តុ មា មទ្ទន្តូតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ តេ បញ្ច ឧបាសកា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

បញ្ចឧបាសកវត្ថុ សត្តមំ។

៨. តិស្សទហរវត្ថុ

ឥទាតិទេតិ ខ្ពយំ ឆយ្ញទេសត់ សព្វា ទេឌតចទេត ចិហទេស្តា តិឃ្សុឥហរ់ តាយ អារេក្ខ កទេឆសិ·

ទេសា កិរ អតាឆបិល្ណិកឃ្ស កហបតិទេតា ចិសាលាឃ ក្តបិសិកាឃាតិ បក្ខាត្តំ អទិឃសាចកទេកាជីត់ ឥាត់ តិត្ថទេស្តា ចិចរិ, អសជិសឥាតយ៉ិ តិត្ថិទេឃច· ទេតរំ ទេតរំ ឥាតទេក្ខ សីតល់ លកិព្វា "សីតល"ត្តិ តិត្ថិ, ក្តល៉ោលកិព្វា "ក្តល៉ា"ត្តិ តិត្ថិ· អប៉ំ ទេឥទេត្តបិ "កិ ខ្ពទេយ អប្បយត្តកំ ទេឥត្តិ"តិ តិត្ថិ, ឆាហំ ទេឥទេត្តបិ "ខ្ពទេយរំ ទេកទេហ ឆបតដ្ឋាត់ យទេឌ្ឍា តត្តិ, តត្វ តាយ កិក្លត់ ឃាបតយត្តំ ឥាតត្ថ៌, ឲត្តកំ ឃាក្យកត្តំ តិទត្តកទេយច ចិឃ្សុឌ្ឍតិ"តិ តិត្ថិ· អត្តទេតា បត ឆាតតទេក អារេក្ខ "អទេហា អយ៉ាកំ ឆាតតកាត់ ទេកហំ ចត្វហិ ជិសាហិ អាកតាកតាត់ កិក្លត់ ឌ្ឍបិតក្វត"ត្តិអាឌីតិ ចព្វា បសំរំ បចទេត្តសិ· ទេសា បទេតកឃ្ស ទេតាចាទិកឃ្ស បុទេត្តា ឌតបធ៍ ចិចទេស្តហិ ចដ្ឋកិហិ សដ្ឋិ ចិចទេស្តា សាចត្តិ បព្វា បត្តាឌិទេតា· អឆ តំ កិក្លុ ឲចំ យតុឃ្សាត់ ឥាតាឌីតិ តិត្ថត្តំ ជិស្វា "បរិក្កហិឃ្សាយ ត"ត្តិ ចិទេត្តព្វា, "អាចុទេសា, តច ឆាតតកា កហំ ចសត្តិ"តិ បុច្ឆិព្វា "អស្វកកាទេយ តាយា"តិ ស្វព្វាច កតិបទេឃ ឥហទេរ ទេបទេសស្ទំ· ទេត តត្វ កត្តា កាយចាសិទេកហិ អាសតសាលាឃ តិសីឥាទេបព្វា កតសក្ខាទា បុច្ឆិស្វ – "ខ្ពយយ៉ាកាយា តិក្លុយិព្វា បត្តាឌិទេតា តិទេឃ្សា តាយ ឥហទេរា អត្តិ· តឃ្ស កតទេយ ឆាតតកា"តិ? យតុឃ្សា "ខ្ពឆ ក្យលទេកហទេតា តិក្លុយិព្វា បត្តាឌិតឥារទេកា តត្តិ, កិំ ត្វ ទេលា ខ្ពទេយ ចឥត្តិ"តិ ចិទេត្តព្វា, "កទេត្ត, ឲទេកា ទេតាចាទិកបុទេត្តា ចដ្ឋកិហិ សដ្ឋិ ចិចរិព្វា បត្តាឌិទេតាតិ ស្វទេណាយ, តំ សត្វាឃ ចទេឥឆ យទេឌ្ឍា"តិ អាហំស្វ· ឥហរកិក្លុ តិឃ្សុឃ្ស តត្វ ខ្ពឃ្សុទេឆាតតកាត់ អភាចំ ឆាតព្វា សាចត្តិ កត្តា "អកាទេលាទេយច, កទេត្ត, តិទេឃ្សា ចិលបទេត្តា ចិចទេតិ"តិ តំ បចត្តិ កិក្លត់ អារទេរាទេចស្ទំ· កិក្លុបិ តំ តឆាកតឃ្ស អារទេរាទេចស្ទំ·

សត្វា "ត, កិក្លុទេច, ខ្ពឥារទេតច ចិកទេត្វទេត្តា ចិចទេតិ, បុទេត្តបិ ចិកត្វទេកាច អទេហាសី"តិ ចព្វា កិក្លុហិ ឃាចិទេតា អតីតំ អាហរិព្វា –

"ឆាហុយ៉ិ ទេសា ចិកទេត្វឃ្យ, អង្គ្ញា ឌតបធ៍ កទេតា;

អត្វាកត្វាត ក្វទេសឃ្យ, ក្យឌ្ឍ ទេភាទេក កដ៌ិហកា"តិ· (ជា· ១·១·១១៥) –

ខ្ពយំ កដ៌ិហជាតកំ ចិត្វារេព្វា, "កិក្លុទេច, ទេឃា ហិ បុក្កទេលា បទេទហិ អប្បទេក ចា ឆាហុទេក ចា លុទេខ ចា បណីទេត ចា ជិទេត្ត អទេឌ្ឍារំ ចា ឥព្វា អត្តទេតា អជិទេត្ត យឌ្ឍ ទេហាតិ, តឃ្ស ឈាត់ ចា ចិបឃ្សុត់ ចា យក្កផលិឌីតិ ចា ត ក្តប្បឌ្ឍត្តិ"តិ ចព្វា ឆយ្ញំ ទេឥទេសទេត្តា ខ្ពយា កាឆា អភាសិ –

១៣៥·

"ឥទាតិ ទេច ឃឆាសដ្ឋិ, ឃឆាបសាឥត់ ឌទេតា;

តត្វ ទេឃា ច យឌ្ឍ ទេហាតិ, បទេទរំ បិតទេភាឌទេត;

ត សោ ជិចា ចា រត្តិំ ចា, សយាធិយធិកច្ឆតិ៍

១៥០៍

"ឃស្ស ចេតំ សមុច្ឆិន្នំ, មូលឃច្ចំ សមូហតំ;

ស ចេ ជិចា ចា រត្តិំ ចា, សយាធិយធិកច្ឆតី"តិ៍

ពត្ថ ឥកាតិ ចេ ឃធាសន្តិ លូចបណិតាទីសុ ឃំពិត្ថិ ខេទន្តា ឌទេតា ឃធាសន្តិ អត្តទេតា សទ្ធាត្សូបទេចេ ខេតិ៍ ឃធាបសាឥតត្តិ ខេទតចាទីសុ ចស្ស ឃស្មិំ ឃស្មិំ បសាទោ ឧប្បជ្ជតិ, តស្ស ខេទន្តា ឃធាបសាឥតំ អត្តទេតា បសាទាត្សូបទេចេ ខេតិ៍ ពត្វាតិ ពស្មិំ បទេស្ស ទាទេត "យឃា អប្បំ ចា លទ្ធំ, លូចំ ចា លទ្ធ"ន្តិ មង្កុភាចំ អាបជ្ជតិ៍ សមាធិន្តិ សោ បុគ្គលោ ជិចា ចា រត្តិំ ចា ឧបចាទប្បតាចទេសត ចា មគ្គផលចទេសត ចា សមាធិំ តាធិកច្ឆតិ៍ ឃស្ស ចេតន្តិ ឃស្ស បុគ្គលស្ស ឯតំ ឯទេកសុ ធាទេតសុ មង្កុភាចសង្ខាតំ អកុសលំ សមុច្ឆិន្នំ មូលឃច្ចំ កត្វា អទហត្តមគ្គញាណេន សមូហតំ, សោ ទុត្តប្បការំ សមាធិំ អធិកច្ឆតីតិ អទេត្ថា៍

ខេសនាចសាទេន ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ៍

តិស្សទហរចត្ថុ អដ្ឋមំ៍

៩៍ បញ្ចឧបាសកចត្ថុ

តត្ថិទាកសមោ អគ្គីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ខេជតចទេន ចិហរទេន្តា បញ្ច ឧបាសទេក អារព្ភ កទេធសិ៍

ទេព កិទ ធម្មំ សោតុកាមា ចិហារំ កន្តា សត្ថារំ ចន្ទិត្វា ឯកមន្តំ តិសីជិំសុ៍ ពុទ្ធានញ្ច "អយំ ខត្តិទេឃា, អយំ ព្រាហ្មណោ, អយំ អឌ្ឍោ, អយំ ទុគ្គទេតា, ឥមស្ស ឧឡារំ កត្វា ធម្មំ ទេសេស្សាមិ, ឥមស្ស ទេតា"តិ ចិត្តំ ត ឧប្បជ្ជតិ៍ ឃំពិត្ថិ អារព្ភ ធម្មំ ទេសទេន្តា ធម្មការចំ បុរក្ខត្វា អាកាសគង្គំ ឥតាទេទន្តា ចិយ ទេសេតិ៍ ឯចំ ទេសេន្តស្ស បត ពធាកតស្ស សន្តិទេក តិសិន្នាតំ ទេពសំ ឯទេកា តិសិន្នទេកាច តិទ្ទាឃិ, ឯទេកា អង្គុលិយា ភូមិំ លិខទេន្តា តិសីជិ, ឯទេកា ឯកំ រុក្ខំ ចាទេលទេន្តា តិសីជិ, ឯទេកា អាកាសំ ឧល្លាទេកទេន្តា តិសីជិ, ឯទេកា បត សក្កច្ចំ ធម្មំ អទេស្សាសិ៍

អាតន្ទត្ថេរោ សត្ថារំ ចីជយមាទេតា ទេពសំ អាការំ ឱទេលាទេកទេន្តា សត្ថារំ អាហ – "ភទេន្ត, ពុទេមស្ម ទេមឃសំ មហាទេមឃគជ្ជិតំ គជ្ជន្តា ចិយ

᪂᪅᪁

"ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩁᩣᨣᩈᨾᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩮᩣᩈᩈᨾᩮᩣ ᨣᩉᩮᩣ;

ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩮᩣᩉᩈᨾᩴ ᨩᩣᩃᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᨾᩣ ᨶᨴᩦ"ᨲᩥ᩹

តត្ថ ទាកសេយាតិ ឝ្វយាឌឹស្ុ កិត្តិ អឝេស្សត្វា អទេត្តាទេយច ក្ជ្ជាឃ ឆសាបតចសេត ទាទេកត សេយា អក្កិ តាយ តត្តិ៍ ទេគាសសេយាតិ ឃក្លុកហអឌកទកហក្យុម្ពិលកហាឝេឃា ឲ្កស្ថិទេយច អត្ថភាទេច កលិត្យិ សេក្កាត្តិ, ទេគាសកេហា បត សេត្តាត្ថ ឲ្កត្តទេយច កល្យាតីតិ ទេគាទេសត សេយា កេហា តាយ តត្តិ៍ ទេយាហសេយត្តិ ឌ្គតត្ថតបទិទេឃាតត្ថតទេក្ខត បត ទេយាហសេយំ ឌាលំ តាយ តត្តិ៍ តល្យាសេយាតិ កក្កាឌឹតំ តឌឹតំ ប្ុណ្ហកាទេលិបិ ក្ខាតកាទេលិបិ ស្ុក្លកាទេលិបិ បត្តាឃតិ, តល្យាឃ បត ប្ុណ្ហកាទេលិ ចា ស្ុក្លកាទេលិ ចា តត្តិ, តិត្ថំ ក្ខាតាច បត្តាឃតីតិ ឝ្ុប្បុទលាទេក្ខត តល្យាឃ សេយា តឌឹ តាយ តត្តីតិ អទេត្តា៍

ទេឝសតាចសាទេត សេក្កត្ថំ ឆយុំ ស្ុលាទេត្តា ក្ខបិសទេកា ទេសាតាបត្តិផទេល បតិក្ខហិ, សេយ្យត្តាតយ្យិ សាត្តិកា ឆយុទេឝសតា អទេហាសីតិ៍

បទិត្ថាបិសកចត្ថុ តចយំ៍

១០៍ ទេយណ្ហកទេសក្ខិចត្ថុ

ស្ុឝស្សិចត្ថត្តិ ត្តាយំ ឆយុទេឝសតំ សេត្វា កត្ថិឃតកាទំ តិស្សាឃ ឌាតិឃាចទេត ចិហទទេត្តា ទេយណ្ហកទេសក្ខិ អាទេព្ភ កទេឆសិ៍

សេត្វា កិទ អក្កត្តទាទេបស្ុ ចាទិកំ ចទទេត្តា ទេយណ្ហកទេសក្ខិទេតា ច, កទិឃាឃ ចស្ស ចត្ថបឝ្ុយាឃ, ប្ុត្តស្ស ច ឆតត្ថាឃទេសក្ខិទេតា, ស្ុលិសាឃ ច ស្ុយតទេឆចិឃា, តត្តាឃ ចស្ស ចិសាលាឃ, គាសស្ស ច ប្ុណ្ហស្សាតិ ត្តាទេយសំ ទេសាតាបត្តិផល្ុបតិស្សយំ ឌិស្វា កត្ថិឃតកាទំ កត្តា ឌាតិឃាចទេត ចិហាសិ៍ ទេយណ្ហកទេសក្ខិ សេត្ថ អាកាយតំ អទេស្សាសិ៍ កស្មា បទេតស ទេយណ្ហកទេសក្ខិ តាយ ឌាទេតាតិ? តស្ស កិទ បត្តិយទេកេហ អក្កាទីសយទេត្ត ផាទេត ហត្តិអទិស្សាសកបយាលា ស្ុចណ្ហទេយណ្ហកា បឆចិ កិត្តិត្វា បិក្ខិឃា បិក្ខិ បហទយាតា ក្ខហិស្ុ៍ ទេតសំ យ្ុទេលស្ុ បត្តាចណ្ហាតំ ស្ុត្តាតំ ទោល្ហកា បក្លិត្តា ទេហាត្តិ៍ សេប្បិទេតលយឝ្ុចាលិតាឌឹហិ ចា ចត្ថឆ្ហាឆតហិទត្តាស្ុចណ្ហាឌឹហិ ចា អទេត្ត សេតិ ទេតសំ យ្ុលទេតា ទោល្ហទេក អបទេតត្តិ, ឲ្កស្សាបិ ទេយណ្ហកស្ស យ្ុលទេតា ឌយ្យឌឹបចាសីតំ បទេហាតកំ សេប្បិទេតលយឝ្ុចាលិតចត្ថឆ្ហាឆតហិទត្តាស្ុចណ្ហំ តិក្ខយតិ៍ តទេតា បក្ខាឃ ទេយណ្ហកទេសក្ខីតិ បត្តាឃិ៍

កំ បតស្ស ប្ុត្តាកយត្តិ? ចិបស្សិត្យុក្ខកាទេល កិទ ឲ្កស អចទេទាឌស្ស តាយ ក្យុក្ខុត្តិកស្ស កាកិទេតឃ្យា យាត្យុទេលត សេយាតតាទេយា អចទេទាឌា តាយ អទេហាសិ៍ អឆស្ស យាត្យុទេលិ សេត្ថ កត្ថក្យុងិ៍ កាត្យំ អាទកិ៍ ទេសា តស្ស សេត្តិកំ កត្វា, “យាត្យុល, ក្ខទេកាបិ សេទេហច កទេទាយា”តិ ចត្វា “អហំ អទេត្តាហិ សេក្ខិ អសាឆាទលំ កត្វា ឲ្កកទេកាច កទិស្សាឃី”តិ ទេតត បត បទិក្លិត្តកាទេល “ត្តាយស្ថិ ផាទេត កត្ថក្យុងិឃា កតាឃ ត្តាយស្ថិ តាយ ផាទេត ក្យុឌ្ឈាទសាលំ តាយ លត្ថំ ចក្ខតី”តិ ចិទេត្តត្វា អទត្តាទេតា ឝត្តាសេយ្ភាទេទ អាហទាទេបត្វា ឲ្កកំ ឆយុំ ស្ុចណ្ហលចិតំ, ឲ្កកំ ទឌតលចិតំ, ឲ្កកំ យលិលចិតំ, ឲ្កកំ សេត្តទតតលចិតត្តិ ឲ្កចំ ត្យុលិសស្លាតក្ខាទកចាងចាតបិតទេកាបិតសីលឆតិក្ខកា សេត្តាបិ ស្ុចណ្ហាឌិលចិតាច កាទទេត្វា កត្ថក្យុងិឃា សេយ្យុលក្ខាទេត តឆាកតស្ស សេត្តទតតយឃំ ក្យុឌ្ឈាទសាលំ កាទទេសិ៍ តស្សា ក្ខបទិ ឈតទត្តស្ុចណ្ហយឃា កយ្យុលិ បចាត្យអយឃា សិលទឝ្ុបិកាទេឃា អទេហស្ុំ៍ ក្យុឌ្ឈាទសាលិឃ យទេត្យផាទេត ទតតយណ្ហបំ កាទទេត្វា ឆយ្យាសតំ បតិក្ខាទេបសិ៍ តស្ស ឈតទត្តស្ុចណ្ហយឃា បិគា

អហេសុំ, តទា ចតស្សោ អដ្ឋិយោ។ ចត្តារោ បន សុវណ្ណមេណ្ឌកេ ការាបេត្វា អាសនស្ស ចតុន្នំ បាទានំ ហេដ្ឋា ឋបេសិ, ទ្វេ មេណ្ឌកេ ការាបេត្វា បិដ្ឋិបីឋកាយ ហេដ្ឋា ឋបេសិ, ឯកំ សុវណ្ណមេណ្ឌកំ ការាបេត្វា មណ្ឌបំ បរិក្ខិបេត្វា ឋបេសិ។ ឆព្វស្សំ បឋមំ សុត្តមយេហិ រជ្ជុកេហិ វាយាបេត្វា មជ្ឈេ សុវណ្ណសុត្តមយេហិ ឧបរិ មុត្តមយេហិ សុត្តេហិ វាយាបេសិ។ តស្ស ឆត្តមយោ អបស្សយោ អហោសិ។ ឯកំ កុញ្ជរសាលំ តិដ្ឋាបេត្វា សាលិមហំ ករោន្តោ អដ្ឋសដ្ឋីហិ កិច្ចសតសហស្សេហិ សទ្ធិំ សត្តាហំ និមន្តេត្វា ចត្តារោ មាសេ ទានំ ទត្វា ឆព្វស្សានិ ចីវរានិ អទាសិ។ តត្ថ សព្ពញ្ញុតកស្ស សតសហស្សគ្ឃនិកំ បិណ្ឌិតំ។

ឯកំ ទិវសំ វិបស្សិព្ភាការេ បុណ្ណកមំ គន្ត្វា តទោ ចុតោ នេវច្ឆុ ច មនុស្សេសុ ច សំសរន្តោ ឥមស្មិំ កប្បេ តិរោលេសិមំ មហាសេនកាកុលេ និព្វត្តិត្វា តិរោលេសិសេដ្ឋិ នាម អហោសិ។ សោ ឯកទិវសំ រាជុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ បុរោហិតំ ទិស្វា “កិំ, អាចរិយ, នក្ខត្តមុហុត្តំ, ឧបធារេថា”តិ អាហ។ អាម, ឧបធារេមិ, កិំ អញ្ញំ អម្ហាកំ កម្មន្តិ។ តេន ហិ កីទិសំ ជនបទចារិត្តន្តិ? ឯកំ ករំ ករិស្សតីតិ។ កិំ ករំ នាមាតិ? លោកតកករំ សេដ្ឋីតិ។ កទា ករិស្សតីតិ? ឥតោ តិណ្ណំ សំវច្ឆរានំ អច្ចយេនាតិ។ តំ សុត្វា សេដ្ឋិ ពាហុំ កសិកម្មំ ការេត្វា កោដេ ចិជ្ជាមនេនាបិ ធញ្ញេន បូរេត្វា អដ្ឋតេរសានិ កោដ្ឋសតានិ ការេត្វា សព្ពកោដ្ឋេ វីហីហិ បរិបូរេសិ។ កោដ្ឋេសុ អប្បហោន្តេសុ ចាដិអាទីនិ បូរេត្វា អវសេសំ ភូមិយំ អាចារេ កត្វា និលហិ។ និធាភាជនេសំ មត្តិកាយ សទ្ធិំ មទ្ទិត្វា ភិត្តិយោ លិម្បាបេសិ។

សោ អបរេន សមយេន លោកតករេ សម្បត្តេ មធានិក្ខិត្តំ ធញ្ញំ បរិភុញ្ជន្តោ កោដ្ឋេសុ ច ចាដិអាទីសុ ច និក្ខិត្តធញ្ញេ បរិក្ខីណេ បរិជនេ បក្កោសាបេត្វា អាហ – “គច្ឆថ, តាតា, បណ្ឌុតបលិតំ បវិសិត្វា ជីវន្តា បុរិក្ខការេ មម សន្តិកំ អាគន្តុកាមា អាគច្ឆថ, អនាគន្តុកាមា តត្ថ តត្ថេវ ជីវថា”តិ។ តេ រោទមានា អស្សុមុខា ហុត្វា សេដ្ឋិំ វន្ទិត្វា ខមាបេត្វា សព្វាហំ និសីទិត្វា តថា អកំសុ។ តស្ស បន សន្តិកេ វេយ្យាវច្ចករោ ឯកោវ បុណ្ណោ នាម ទាសោ ឧហិមំ, តេន សទ្ធិំ សេដ្ឋិជាយា សេដ្ឋិបុត្តោ សេដ្ឋិសុណិសាតិ បញ្ចេវ ជនា អហេសុំ។ តេ ភូមិយំ អាវាដេសុ និហិតធញ្ញម្បិ បរិក្ខីណេ កិត្តិមត្តិកំ បាតេត្វា តេមេត្វា តតោ លទ្ធធញ្ញេន មាបយិំសុ។ អថស្ស ជាយា លោកតេក អវត្តេន្តេ មត្តិកាយ លីមយានាយ កិត្តិបាទេសុ អវសិដ្ឋមត្តិកំ បាតេត្វា តេមេត្វា អឌ្ឍាឡ្ហកមត្តំ វីហិំ លភិត្វា កោដ្ដេត្វា ឯកំ តណ្ឌុលនាឡិំ គហេត្វា “លោកតកាលេ ចោរា ពហូ ហោន្តី”តិ ចោរភយេន ឯកស្មិំ កុដេ បក្ខិបិត្វា បិទហិត្វា ភូមិយំ និលហិត្វា ឋបេសិ។

អថ តំ សេដ្ឋិ រាជុបដ្ឋានតោ អាគន្ត្វា អាហ – “ភទ្ទេ, លោតេមយិ្យអត្ថិ កិញ្ចី”តិ។ សា ជិជ្ជមានំ “នត្ថី”តិ អវត្វា “ឯកា តណ្ឌុលនាឡិ អត្ថី”តិ អាហ។ “កហំ សា”តិ? “ចោរភយេន មេ និលហិត្វា ឋបិតា”តិ។ “តេន ហិ តំ ឧទ្ធរិត្វា កិញ្ចិ បចាហី”តិ។ “សចេ យាគុំ បចិស្សាមិ, ទ្វេ វារេ លភិស្សតិ។ សចេ ភត្តំ បចិស្សាមិ, ឯកវារមេវ លភិស្សតិ, កិំ បចាមិ, សាមី”តិ អាហ។ “អម្ហាកំ អញ្ញោ បច្ចយោ នត្ថិ, ភត្តំ ភុញ្ជិត្វា មរិស្សាម, ភត្តមេវ បចាហី”តិ។ សា ភត្តំ បចិត្វា បញ្ច កោដ្ឋាសេ កត្វា សេដ្ឋិនោ កោដ្ឋាសំ វឌ្ឍេត្វា បុរតោ ឋបេសិ។

តស្មិំ ខណេ គន្ធមាទនបព្ពតេ បច្ចេកពុទ្ធោ និរោធសមាបត្តិតោ វុដ្ឋាសិ។ អន្តោនិរោធសមាបត្តិយំ កិរ និរោធសមាបត្តិពលេន ជិឃច្ឆា ន ពាធតិ។ និរោធសមាបត្តិតោ វុដ្ឋិតានំ បន ពលវតី ហុត្វា ឧទរបដលំ ឌយ្ហន្តី វិយ ឧប្បជ្ជតិ។ តស្មា តេ លភនដ្ឋានំ ឱលោកេត្វា គច្ឆន្តិ។ តំ ទិវសញ្ច តេសំ ទានំ ទត្វា សេនាបតិដ្ឋានាទីសុ អញ្ញតរសម្បត្តិំ លភន្តិ។ តស្មា សោបិ ទិព្វេន ចក្ខុនា ឱលោកេន្តោ “សកលជម្ពុទីបេ លោកតករំ ឧប្បន្នំ, សេដ្ឋិគេហេ ច បញ្ចន្នំ ជនានំ នាឡិកោទនកោដ្ឋាស បក្កោ, សទ្ធា នុ ខោ ឯតេ, សក្ខិស្សន្តិ វា មម សង្គហំ កាតុ”ន្តិ តេសំ

សទ្ធាភាវញ្ច សង្គហំ កាតុំ សមត្ថភាវញ្ច ទិស្វា បត្តចីវរមាទាយ មហាសេដ្ឋិស្ស បុរតោ ទ្វារេ ឋិតមេវ អត្តានំ ទស្សេសិ. សោ តំ ទិស្វា បសន្នចិត្តោ "បុព្វេបិ មយា ទានស្ស អទិន្នត្តា ឯវរូបំ ឆាតកំ ទិដ្ឋំ, ឥទានិ ខោ បន មេ ភត្តំ មំ ឯកទិវសមេវ រក្ខេយ្យ, អយ្យស្ស បន ទិន្នំ អនេកាសុ កប្បកោដីសុ មម ហិតសុខាវហំ ភវិស្សតី"តិ តំ ភត្តបាតិំ អបនេត្វា បច្ចេកពុទ្ធំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា គេហំ បវេសេត្វា អាសនេ និសិន្នស្ស បាទេ ធោវិត្វា សុវណ្ណបីឋេ ឋបេត្វា ភត្តបាតិមាទាយ បច្ចេកពុទ្ធស្ស បត្តេ អាកិរិ. ឧបឌ្ឍាវសេសេ ភត្តេ បច្ចេកពុទ្ធោ ហត្ថេន បត្តំ បិទហិ. អថ នំ, "ភន្តេ, ឯកាយ តណ្ឌុលនាឡិយា បញ្ចន្នំ ជនានំ បក្កភត្តស្ស អយំ ឯកោ កោដ្ឋាសោ, ឥមំ ទ្វិធា កាតុំ ន សក្កា, មា មយ្ហំ ឥធលោកេ សង្គហំ ករោថ, អហំ និរវសេសំ ទាតុកាមោម្ហី"តិ វត្វា សព្វំ ភត្តមទាសិ. ទត្វា ច បន បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ, "មា, ភន្តេ, បុន និព្វត្តនិព្វត្តដ្ឋានេ ឯវរូបំ ឆាតកភយំ អទ្ទសំ, ឥតោ បដ្ឋាយ សកលជម្ពុទីបវាសីនំ ពីជភត្តំ ទាតុំ សមត្ថោ ភវេយ្យំ, សហត្ថេន កម្មំ កត្វា ជីវិកំ ន កប្បេយ្យំ, អឌ្ឍតេរស កោដ្ឋសតានិ សោធាបេត្វា សីសំ ន្ហាយិត្វា តេសំ ទ្វារេ និសីទិត្វា ឧទ្ធំ ឧល្លោកិតក្ខណេយេវ មេ រត្តសាលិធារា បតិត្វា សព្វកោដ្ឋេ បូរេយ្យុំ, និព្វត្តនិព្វត្តដ្ឋានេ ច អយមេវ ភរិយា, អយមេវ បុត្តោ, អយមេវ សុណិសា, អយមេវ ទាសោ ហោតូ"តិ.

ភរិយាបិស្ស "មម សាមិកេ ជិឃច្ឆាយ បីឡិយមានេ ន សក្កា មយា ភុញ្ជិតុ"ន្តិ ចិន្តេត្វា អត្តនោ កោដ្ឋាសំ បច្ចេកពុទ្ធស្ស ទត្វា បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ, "ភន្តេ, ឥទានិ និព្វត្តនិព្វត្តដ្ឋានេ ឯវរូបំ ឆាតកភយំ ន បស្សេយ្យំ, ភត្តថាលិកំ បុរតោ កត្វា សកលជម្ពុទីបវាសីនំ ភត្តំ ទេន្តិយាបិ ច មេ យាវ ន ឧដ្ឋហិស្សាមិ, តាវ គហិតគហិតដ្ឋានំ បូរិតមេវ ហោតុ. អយមេវ សាមិកោ, អយមេវ បុត្តោ, អយមេវ សុណិសា, អយមេវ ទាសោ ហោតូ"តិ. បុត្តោបិស្ស អត្តនោ កោដ្ឋាសំ បច្ចេកពុទ្ធស្ស ទត្វា បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ, "ភន្តេ, ឥតោ បដ្ឋាយ ឯវរូបំ ឆាតកភយំ ន បស្សេយ្យំ, ឯកំ មេ សហស្សត្ថវិកំ គហេត្វា សកលជម្ពុទីបវាសីនំ កហាបណេ ទេន្តស្សាបិ អយំ សហស្សត្ថវិកា បរិបុណ្ណាវ ហោតុ, ឥមេយេវ មាតាបិតរោ ហោន្តុ, អយំ ភរិយា, អយំ ទាសោ ហោតូ"តិ.

សុណិសាបិស្ស អត្តនោ កោដ្ឋាសំ បច្ចេកពុទ្ធស្ស ទត្វា បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ, "ឥតោ បដ្ឋាយ ឯវរូបំ ឆាតកភយំ ន បស្សេយ្យំ, ឯកំ មេ ធញ្ញបិដកំ បុរតោ ឋបេត្វា សកលជម្ពុទីបវាសីនំ ពីជភត្តំ ទេន្តិយាបិ ខីណភាវោ មា បញ្ញាយិត្ថ, និព្វត្តនិព្វត្តដ្ឋានេ ឥមេយេវ សស្សុរា ហោន្តុ, អយមេវ សាមិកោ, អយមេវ ទាសោ ហោតូ"តិ. ទាសោបិ អត្តនោ កោដ្ឋាសំ បច្ចេកពុទ្ធស្ស ទត្វា បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ , "ឥតោ បដ្ឋាយ ឯវរូបំ ឆាតកភយំ ន បស្សេយ្យំ, សព្វេ ឥមេ សាមិកា ហោន្តុ, កសន្តស្ស ច មេ ឥតោ តិស្សោ, ឯតោ តិស្សោ, មជ្ឈេ ឯកាតិ ទារុអម្ពណមត្តា សត្ត សត្ត សីតាយោ គច្ឆន្តូ"តិ. សោ តំ ទិវសំ សេនាបតិដ្ឋានំ បត្ថេត្វា លទ្ធុំ សមត្ថោបិ សាមិកេសុ សិនេហេន "ឥមេយេវ មេ សាមិកា ហោន្តូ"តិ បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ. បច្ចេកពុទ្ធោ សព្វេសម្បិ វចនាវសានេ "ឯវំ ហោតូ"តិ វត្វា –

"ឥច្ឆិតំ បត្ថិតំ តុយ្ហំ, ខិប្បមេវ សមិជ្ឈតុ;

សព្វេ បូរេន្តុ សង្កប្បា, ចន្ទោ បន្នរសោ យថា.

“ឆដ្ឋិតំ បត្ថិតំ ឲ្យឃ្សា ពិប្បេយេច សមិន្ទ្រា;

សទ្ធា ឬទេត្វា សក្កប្បា, យហិ ខោតិទេវោ ឃថា”តិ –

បច្ចេកពុទ្ធកាធាហិ អនុមោទេតិ ពត្វា “យថា ឆ្លេយេសំ ចិត្តំ បសាទេត្វា ចនុទី”តិ ចិន្តេត្វា “ឃាច កន្ធយាទតបន្តោតា ឆ្លេយ យំ បស្សន្តុ”តិ អធិដ្ឋហិត្វា បក្កាមិ។ តេបិ ឆ្លេលិកោត្វាច អដ្ឋំសុ។ សោ កន្ត្វា តំ កត្តំ បត្វាហិ បច្ចេកពុទ្ធសទេហិ សទ្ធិំ សំចិភជិ។ តំ តស្សានុភាវេន សទ្ធាសម្បិ បតោតាតិ។ តេ ឆ្លេលិកេត្តាសេយេច អដ្ឋំសុ។

អតិក្កន្តេ បន យត្តនិក្ខាល សេដ្ឋិកតិយា ភ្លក្ខលិ ធោចិត្វា បិធហិត្វា ធេបេសិ។ សេដ្ឋិបិ ខិលឃន្ធាយ បិញ្ជត្តោតា តិបន្ធិត្វា តិន្ទំ ឆក្កាមិ។ សោ សាយតេប្បបត្ថន្ធិត្វា កតិយំ អាហ – “កន្តេ, អតិចិយ លោទេតាមិព្រអត្តិ ត្ ទោា ភ្លក្ខលិយា តលេ ចសាយកាសិត្វាតី”តិ។ សា ធោចិត្វា ភ្លក្ខលិយា ធេបិតភាចំ ខាតន្តីបិ “តត្តិ”តិ អចត្វា “ភ្លក្ខលិ ចិចទិត្វា អាទិក្ខិស្សាមី”តិ ភ្ជ្ជាយ ភ្លក្ខលិមូលំ កន្ត្វា ភ្លក្ខលិ ចិចទិ, តាចទេច សុមតយក្ខលសនីសចណ្ណស្ស កត្តស្ស ឬទា ភ្លក្ខលិ បិធាតំ ភ្លក្ខិបិត្វា អដ្ឋាសិ។ សា តំ ទិស្វាច បីតិយា ផុដ្ឋសរីរា សេដ្ឋិំ អាហ – “ភ្ជេដ្ឋហិ, សាមិ, អហំ ភ្លក្ខលិ ធោចិត្វា បិធហិ, សា បន សុមតយក្ខលសនីសចណ្ណស្ស កត្តស្ស ឬទា, បុត្តានិ តាយ ពត្តត្តានុបិតិ, ជាតំ តាយ ពត្តត្តាឃុត្តកំ។ ភ្ជេដ្ឋហិ, សាមិ, កុន្ថាស្សុ”តិ។ សា ន្តិត្តិ បិតាបុត្តានំ កត្តំ អជាសិ។ តេសុ ឬត្វា ភ្ជ្ជិតេសុ បុលិសាយ សទ្ធិំ តិសីទិត្វា កុន្ថិត្វា បុណ្ណស្ស កត្តំ អជាសិ។ កហិតកហិតដ្ឋានំ ត ពឹយតិ, ពន្ទេ្តា សកិ កហិតដ្ឋានេយេច បញ្ញាយតិ។ តំខិចសទេយេច ពោដ្ឋានេយា បុទ្ធោ ឬទិតតិយាយេតេច បុត ឬទឃិសុ។ “សេដ្ឋិស្ស ពេសេហ កត្តំ ភ្លប្បត្តិ, ពីឌកទេត្តហិ អត្តិកា អាកន្ត្វា កណ្ហន្តា”តិ តកោទទ ឈោសតំ ការេទសិ។ យតុស្សា តស្ស កោហទេតា ពីឌកត្តំ កហិំសុ។ សកលជម្ពុទីបចាសិកោតា តំ តិស្សាយ ខីចិតំ លភិំសុយេច។

សោ តតោ ចុតោ ទេចទលោកេ តិព្វត្តិត្វា ទេចមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឆ្លេយស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ រាជគហេ សេដ្ឋិកុលេ តិព្វត្តិ។ កតិយាបិស្ស យតាទកាកកុលេ តិព្វត្តិត្វា ចយប្បត្តា តស្សេច គេហំ អកមាសិ។ តស្ស តំ បុព្វកម្មំ តិស្សាយ បន្ធាកេហ បុទ្ធោ ចុត្តប្បការោ ទេយ្យិកា ភ្ជេដ្ឋហិំសុ។ បុទ្ធោបិ តេសំ បុទ្ធោច, សុលិសា សុលិសាច, ជាទេសា ជាទេសាច អទេហាសិ។ អទេចកខិចសំ សេដ្ឋិ អត្តនោ បុត្តោ ខីមំសិតុការេយា អឌ្ឍទោទសានិ ពោដ្ឋសតានិ ទេសាធារេបត្វា ឃឹសំ តព្វទោតា ខ្លារេ តិសីទិត្វា ភ្ជ្ជំ ឆ្លេលិកាសិ។ សន្ថានិបិ ចុត្តប្បការានិ ទត្តសាលីតំ ឬទឃិសុ។ សោ សេសានម្បិ បុត្តានិ ខីមំសិតុការេយា កតិយន្តោ បុត្តាទេយា ច “ពុយព្រាយម្បិ បុត្តានិ ខីមំសិស្សថា”តិ អាហ។

អធស្ស កតិយា សន្តាលន្ការេហិ អលន្ការិត្វា យថាឌតស្ស បស្សន្តស្សេច តណ្ហុលេ មិតាទេបត្វា តេហិ កត្តំ បចាទេបត្វា ន្តារកោដ្ឋកោ បញ្ញត្តាសទេ តិសីទិត្វា សុចណ្ណពន្ទំ អាជាយ “កទេត្តត អត្តិកា អាកន្ត្វា”តិ ឈោសាបេត្វា អាកតាកតានំ ភ្ជបតីតភាជតានិ ឬទេត្វា អជាសិ។ សកលទិចសម្បិ ទេត្តិយា ពន្ទេ្តា កហិតដ្ឋានេយេច បញ្ញាយតិ។ តស្សា បន បុរិមពុទ្ធានម្បិ កិក្ខុសង្ឃស្ស ចាយឋទេត្តត ភ្លក្ខលិ ទក្ខិណហទេត្តត ពន្ទំ ពទេហត្វា ខុចទេយច បទេត្ត ឬទេត្វា កត្តស្ស ខិត្តត្វា ចាយឋត្តលតំ ឬទេត្វា បក្សលក្ខណំ តិន្ទាតិ, ទក្ខិណហត្តតលំ ឬទេត្វា ចក្កលក្ខណំ តិន្ទាតិ។ ឃស្មា បន ចាយឋត្តទោតា ធម្មករណំ អាជាយ កិក្ខុសង្ឃស្ស ភ្ជតំ បរិស្សាទេត្វា ធមយាតា អបរាបរំ ចិចទិ, តេតស្សា

ទក្ខិណបាទតលំ បូរេត្វា ចន្ទលក្ខណំ តិដ្ឋតិ, វាមបាទតលំ បូរេត្វា បទុមលក្ខណំ តិដ្ឋតិ។ តស្សា ឥមិនា ការណេន ចន្ទបទុមាតិ នាមំ ករិំសុ។

បុត្តោបិស្ស សីសំ ន្ហាតោ សហស្សថវិកំ អាទាយ “កហាបណេហិ អត្ថិកា អាគច្ឆន្តូ”តិ វត្វា អាគតាគតានំ គហិតភាជនានិ បូរេត្វា អទាសិ។ ថវិកាយ កហាបណសហស្សំ អហោសិយេវ។ សុណិសាបិស្ស សព្ពាលង្ការេហិ អលង្ករិត្វា វីហិបិដកំ អាទាយ អាកាសង្គណេ និសិន្នា “ពីជភត្តេហិ អត្ថិកា អាគច្ឆន្តូ”តិ វត្វា អាគតាគតានំ គហិតភាជនានិ បូរេត្វា អទាសិ។ បិដកំ យថាបូរិតមេវ អហោសិ។ ទាសោបិស្ស សព្ពាលង្ការេហិ អលង្ករិត្វា សុវណ្ណយុគេ សុវណ្ណយោត្តេហិ គោណេ យោជេត្វា សុវណ្ណបតោទយដ្ឋិំ អាទាយ ទ្វិន្នំ គោណានំ គន្ធបញ្ចង្គុលិកានិ ទត្វា វិសាណេសុ សុវណ្ណកោសកេ បដិមុញ្ចិត្វា ខេត្តំ គន្ត្វា បាជេសិ។ ឥតោ តិស្សោ, ឥតោ តិស្សោ, មជ្ឈេ ឯកាតិ សត្ត សីតា ភិជ្ជិត្វា អគមំសុ។ ជម្ពុទីបវាសិនោ ភត្តពីជហិរញ្ញសុវណ្ណាទីសុ យថារុចិតំ សេដ្ឋិគេហតោយេវ គណ្ហិំសុ។ ឯវំ បញ្ចមហាបុញ្ញា។

ឯវំ មហានុភាវោ សេដ្ឋិ “សត្ថា កិរ អាគតោ”តិ សុត្វា “សត្ថុ បច្ចុគ្គមនំ ករិស្សាមី”តិ និក្ខមន្តោ អន្តរាមគ្គេ តិត្ថិយេហិ ទិស្វា តេហិ “កស្មា ត្វំ, គហបតិ, កិរិយវាទោ សមានោ អកិរិយវាទស្ស សមណស្ស គោតមស្ស សន្តិកំ គច្ឆសី”តិ និវារិយមានោបិ តេសំ វចនំ អនាទិយិត្វា គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថស្ស សត្ថា អនុបុព្ពិំ កថំ កថេសិ។ សោ ទេសនាវសានេ សោតាបត្តិផលំ បត្វា សត្ថុ តិត្ថិយេហិ អវណ្ណំ វត្វា អត្តនោ និវារិតភាវំ អារោចេសិ។ អថ នំ សត្ថា, “គហបតិ, ឥមេ សត្តា នាម មហន្តម្បិ អត្តនោ ទោសំ ន បស្សន្តិ, អវិជ្ជមានម្បិ បរេសំ ទោសំ វិជ្ជមានំ កត្វា តត្ថ តត្ថ ភុសំ វិយ ឱបុនន្តី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៥២។

“សុទស្សំ វជ្ជមញ្ញេសំ, អត្តនោ បន ទុទ្ទសំ;

បរេសំ ហិ សោ វជ្ជានិ, ឱបុនាតិ យថា ភុសំ;

អត្តនោ បន ឆាទេតិ, កលិំវ កិតវា សឋោ”តិ។

តត្ថ សុទស្សំ វជ្ជន្តិ បរស្ស អណុមត្តម្បិ វជ្ជំ ខលិតំ សុទស្សំ សុខេនេវ បស្សិតុំ សក្កា, អត្តនោ បន អតិមហន្តម្បិ ទុទ្ទសំ។ បរេសំ ហីតិ តេនេវ ការណេន សោ បុគ្គលោ សង្ឃមជ្ឈាទីសុ បរេសំ វជ្ជានិ ឧច្ចដ្ឋានេ ឋបេត្វា ភុសំ ឱបុនន្តោ វិយ ឱបុនាតិ។ កលិំវ កិតវា សឋោតិ ឯត្ថ សកុណេសុ អបទ្ធតការេន អត្តភាវោ កលិ នាម, សាខាភង្គាទិកំ បដិច្ឆាទនំ កិតវា នាម, សាកុណិកោ សឋោ នាម។ យថា សកុណលុទ្ទកោ សកុណេ គហេត្វា មារេតុកាមោ កិតវា វិយ អត្តភាវំ បដិច្ឆាទេតិ, ឯវំ អត្តនោ វជ្ជំ ឆាទេតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

មេណ្ឌកសេដ្ឋិវត្ថុ ទសមំ។

១១. ឧជ្ឈានសញ្ញិត្ថេរវត្ថុ

បរវជ្ជានុបស្សិស្សាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧជ្ឈានសញ្ញិំ នាម ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ “អយំ ឯវំ និវាសេតិ, ឯវំ បារុបតី”តិ ភិក្ខូនំ អន្តរមេវ គវេសន្តោ វិចរតិ។ ភិក្ខូ “អសុកោ នាម, ភន្តេ, ថេរោ ឯវំ ករោតី”តិ សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា, “ភិក្ខវេ, វត្តសីសេ ឋត្វា ឯវំ វទន្តោ អនុបវាទោ។ យោ បន ឥទំ ឧជ្ឈានសញ្ញិតាយ បរេសំ អន្តរំ បរិយេសមានោ ឯវំ វត្វា វិចរតិ, តស្ស ឈានាទីសុ ឯកោបិ វិសេសោ នុប្បជ្ជតិ, កេវលំ អាសវាយេវ វឌ្ឍន្តី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៥៣.

“បរវជ្ជានុបស្សិស្ស, និច្ចំ ឧជ្ឈានសញ្ញិនោ;

អាសវា តស្ស វឌ្ឍន្តិ, អារា សោ អាសវក្ខយា”តិ។

តត្ថ ឧជ្ឈានសញ្ញិនោតិ ឯវំ និវាសេតព្វំ ឯវំ បារុបិតព្វន្តិ បរេសំ អន្តរគវេសិតាយ ឧជ្ឈានពហុលស្ស បុគ្គលស្ស ឈានាទីសុ ឯកធម្មោបិ ន វឌ្ឍតិ, អថ ខោ អាសវាវ តស្ស វឌ្ឍន្តិ។ តេនេវ ការណេន សោ អរហត្តសង្ខាតា អាសវក្ខយា អារា ទូរេ គតោវ ហោតីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ឧជ្ឈានសញ្ញិត្ថេរវត្ថុ ឯកាទសមំ។

១២. សុភទ្ទបរិព្ពាជកវត្ថុ

អាកាសេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា កុសិនារាយំ ឧបវត្តនេ មល្លានំ សាលវនេ បរិនិព្វានមញ្ចេ និបន្នោ សុភទ្ទំ បរិព្វាជកំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ អតីតេ កនិដ្ឋភាតរិ ឯកស្មិំ សស្សេ នវក្ខត្តុំ អគ្គទានំ ទេន្តេ ទានំ ទាតុំ អនិច្ឆន្តោ ឧសក្កិត្វា អវសានេ អទាសិ។ តស្មា បឋមពោធិយម្បិ មជ្ឈិមពោធិយម្បិ សត្ថារំ ទដ្ឋុំ នាលត្ថ, បច្ឆិមពោធិយំ បន សត្ថុ បរិនិព្វានកាលេ “អហំ តីសុ បញ្ហេសុ អត្តនោ កង្ខំ មហល្លកេ បរិព្វាជកេ បុច្ឆិត្វា សមណំ គោតមំ ‘ទហរោ’តិ សញ្ញាយ ន បុច្ឆិំ, តស្ស ច ទានិ បរិនិព្វានកាលោ, បច្ឆា មេ សមណស្ស គោតមស្ស អបុច្ឆិតការណា វិប្បដិសារោ ឧប្បជ្ជេយ្យា”តិ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា អានន្ទត្ថេរេន និវារិយមានោបិ សត្ថារា ឱកាសំ កត្វា, “អានន្ទ, មា សុភទ្ទំ និវារយិ, បុច្ឆតុ យំ បញ្ហ”ន្តិ វុត្តេ អន្តោសាណិំ បវិសិត្វា ហេដ្ឋាមញ្ចកេ និសិន្នោ, “ភោ សមណ, កិំ នុ ខោ អាកាសេ បទំ នាម អត្ថិ, ឥតោ ពាហិទ្ធា សមណោ នាម អត្ថិ, សង្ខារា សស្សតា នាម អត្ថី”តិ ឥមេ បញ្ហេ បុច្ឆិ។ អថស្ស សត្ថា តេសំ អភាវំ អាចិក្ខន្តោ ឥមាហិ គាថាហិ ធម្មំ ទេសេសិ –

២៥៤។

“អាកាសេវ បទំ នត្ថិ, សមណោ នត្ថិ ពាហិរេ;

បបញ្ចាភិរតា បជា, និប្បបញ្ចា តថាគតា។

២៥៥។

“អាកាសេវ បទំ នត្ថិ, សមណោ នត្ថិ ពាហិរេ;

សង្ខារា សស្សតា នត្ថិ, នត្ថិ ពុទ្ធានមិញ្ជិត”ន្តិ។

តត្ថ បទន្តិ ឥមស្មិំ អាកាសេ វណ្ណសណ្ឋានវសេន ឯវរូបន្តិ បញ្ញាបេតព្វំ កស្សចិ បទំ នាម នត្ថិ។ ពាហិរេតិ មម សាសនតោ ពហិទ្ធា មគ្គផលដ្ឋោ សមណោ នាម នត្ថិ។ បជាតិ អយំ សត្តលោកសង្ខាតា បជា តណ្ហាទីសុ បបញ្ចេស្វេវ អភិរតា។ និប្បបញ្ចាតិ ពោធិមូលេយេវ សព្វបបញ្ចានំ សមុច្ឆិន្នត្តា និប្បបញ្ចា តថាគតា។ សង្ខារាតិ បញ្ចក្ខន្ធា។ តេសុ ហិ ឯកោបិ សស្សតោ នាម នត្ថិ។ ឥញ្ជិតន្តិ ពុទ្ធានំ បន តណ្ហាមានាទីសុ ឥញ្ជិតេសុ យេន សង្ខារា សស្សតាតិ គណ្ហេយ្យុំ, តំ ឯកំ ឥញ្ជិតម្បិ នាម នត្ថីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ សុភទ្ទោ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តបរិសាយបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

ស្វកទ្ដបរិទ្ឋាឌពចឲ្យ ទ្ទាឝយិ៍

យលចក្កចណ្ណភា ភិទ្ដិឲា៍

អទ្ដារសរយា ចរក្កា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៩. ធម្មដ្ឋវគ្គោ

១. វិនិច្ឆយមហាមត្តវត្ថុ

នតេនហោតីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ វិនិច្ឆយមហាមត្តេ អារព្ភ កថេសិ.

ឯកស្មិញ្ហិ ទិវសេ ភិក្ខូ សាវត្ថិយំ ឧត្តរទ្វារគាមកេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា នគរមជ្ឈេន វិហារំ អាគច្ឆន្តិ. តស្មិំ ខណេ មេឃោ ឧដ្ឋាយ បាវស្សិ. តេ សម្មុខាគតំ វិនិច្ឆយសាលំ បវិសិត្វា វិនិច្ឆយមហាមត្តេ លញ្ជំ គហេត្វា សស្សាមិកេ អស្សាមិកេ ករោន្តេ ទិស្វា “អហោ ឥមេ អធម្មិកា, មយំ បន ‘ឥមេ ធម្មេន វិនិច្ឆយំ ករោន្តី’តិ សញ្ញិនោ អហុម្ហា”តិ ចិន្តេត្វា វុដ្ឋេ ទេវេ វិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នា តមត្ថំ អារោចេសុំ. សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឆន្ទាទិវសិកា ហុត្វា សាហសេន អត្ថំ វិនិច្ឆិនន្តា ធម្មដ្ឋា នាម ហោន្តិ, អបរាធំ បន អនុវិជ្ជិត្វា អបរាធានុរូបំ អសាហសេន វិនិច្ឆយំ ករោន្តា ឯវ ធម្មដ្ឋា នាម ហោន្តី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

២៥៦.

“ន តេន ហោតិ ធម្មដ្ឋោ, យេនត្ថំ សាហសា នយេ;

យោ ច អត្ថំ អនត្ថញ្ច, ឧភោ និច្ឆេយ្យ បណ្ឌិតោ.

២៥៧.

“អសាហសេន ធម្មេន, សមេន នយតី បរេ;

ធម្មស្ស គុត្តោ មេធាវី, ធម្មដ្ឋោតិ បវុច្ចតី”តិ.

តត្ថ តេនាតិ ឯត្តកេន ការណេន. ធម្មដ្ឋោតិ រាជា ហិ អត្តនោ ការណេ វិនិច្ឆយធម្មេ ឋិតោបិ ធម្មដ្ឋោ នាម ន ហោតិ. យេនាតិ យេន ការណេន. អត្ថន្តិ ឱតិណ្ណំ វិនិច្ឆិតព្ពំ អត្ថំ. សាហសា នយេតិ ឆន្ទាទីសុ បតិដ្ឋិតោ សាហសេន មុសាវាទេន វិនិច្ឆេយ្យ. យោ ហិ ឆន្ទេ បតិដ្ឋាយ ញាតីតិ វា មិត្តោតិ វា មុសា វត្វា អស្សាមិកមេវ សាមិកំ ករោតិ, ទោសេ បតិដ្ឋាយ អត្តនោ វេរិំ មុសា វត្វា សាមិកមេវ អស្សាមិកំ ករោតិ, មោហេ បតិដ្ឋាយ លញ្ជំ គហេត្វា វិនិច្ឆយកាលេ អញ្ញាវិហិតោ វិយ ហុត្វា ឥតោ ចិតោ ច ឱលោកេន្តោ

យុសា ចត្វា “ព្ទុយិតា ឌិតំ, អហំ បរាជិតោ”តិ បទំ តឹហរតិ, ករេយ បតិដ្ឋាយ ពស្សចិនេច ព្ទស្សរខាតិពស្ស បរាជយំ បិបុលត្តស្សាបិ ជយំ អារោរាបេតិ, អហំ សាហសេត អត្ថំ នេតិ តាយ៉ា ឲុសោ ឆយុដ្ឋោ តាយ ត ហោតីតិ អត្ថោ៉ា អត្ថំ អតត្ថញ្ញាតិ ក្វតត្ថា អក្វតត្ថា ការណំ៉ា ដ្ឋកោ តិច្ឆេយ្យាតិ យោ បត បណ្ឌិតោ ដ្ឋកោ អត្ថាតតត្ថ ចិតិឆ្ឆិតិត្វា ចតតិ៉ា អសាហសេតាតិ អយុសាចាធតតា៉ា ឆយុតាតិ ចិតិច្ឆយឆេយុត, ត លក្ខាឌិចសេតា៉ា សយេតាតិ អបរាធានុរូបេតេច បទេ តយតិ, ជយំ ចា បរាជយំ ចា បិបេតិ៉ា ឆយុស្ស រុទត្តាតិ សោ ឆយុរុទត្តា ឆយុទក្ខិតោ ឆយុាជបញ្ញាយ សមន្នាគតោ យេធាចី ចិតិច្ឆយឆេយុ ដិតត្វា ឆយុដ្ឋោតិ បចុច្ចតីតិ អត្ថោ៉ា

ធេមតាចយាតេ ពាហុ សោតាបត្តិចលិឌីតិ បិបុលិស្មតិ៉ា

ចិតិច្ឆយបហាយត្តចត្ថុ បធមំ៉ា

១៉ា លក្ខុក្កិយចត្ថុ

ត តោត បណ្ឌិតោ ហោតីតិ ព្ទុមំ ឆយុនេសតំ សត្ថា ជេតចតេ ចិហរន្តោ លក្ខុក្កិយេ អារព្ភ ពតេធសិ៉ា

តេ ពិរ ចិហារេបិ ការេបិ តត្តក្កំ អាកុលំ ពរោន្តា ចិចរន្តិ៉ា អថេកឌិចសេ ភិក្ខូ ការេ តត្តកិច្ចំ ពត្វា អាកតេ ឌហរេ សាមណេរេ ច បុច្ឆិសុ – “ពីឌិសំ, អាចុសោ, តត្តក្ក”ន្តិ? តន្តេ, យា បុច្ឆថ, លក្ខុក្កិយា “មយមេច ចិយត្តា, មយមេច បណ្ឌិតា, ព្ទុមេ បហរិត្វា សីសេ ពចចរំ អាកិរិត្វា តឹហរិស្សាមា”តិ ចត្វា អមេប្បិដ្ឋិយំ កហេត្វា ពចចរំ ឆ្កិរន្តា តត្តក្កំ អាកុលំ អកំសុតិ៉ា ភិក្ខូ សត្ថុ សន្តិកំ កន្ត្វា ពមត្ថំ អារោចេសុំ៉ា សត្ថា “តាហំ, ភិក្ខេច, ពាហុំ កាសិត្វា បរេ ចិហេឋេមយាតំ ‘បណ្ឌិតោ’តិ ចទាមិ, ខេមិតំ បត អចេរិតំ អភយមេច បណ្ឌិតោតិ ចទាមី”តិ ចត្វា ព្ទុមំ កាថមាហ –

១៣៥៉ា

“ត តោត បណ្ឌិតោ ហោតិ, យាចតា ពាហុ ភាសតិ;

ខេមី អចេរី អភយោ, បណ្ឌិតោតិ បចុច្ចតី”តិ៉ា

តត្ថ យាចតាតិ យត្តកេត ការណេត សង្ឃមជ្ឈាឌីសុ ពាហុំ ពតេតិ, តេត បណ្ឌិតោ តាម ត ហោតិ ៉ា យោ បត សយំ ខេមី បញ្ចន្តំ ចេរាតំ អភាវេត អចេរី តិព្ភយោ , យំ ចា អាកម្ម មហាជតស្ស ភយំ ត ហោតិ, សោ បណ្ឌិតោ តាម ហោតីតិ អត្ថោ៉ា

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ឆព្ពគ្គិយវត្ថុ ទុតិយំ។

៣. ឯកុទានខីណាសវត្ថេរវត្ថុ

ន តាវតាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកុទានត្ថេរំ នាម ខីណាសវំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ឯកកោវ ឯកស្មិំ វនសណ្ឌេ វិហរតិ, ឯកមេវស្ស ឧទានំ បគុណំ –

“អធិចេតសោ អប្បមជ្ជតោ,

មុនិនោ មោនបថេសុ សិក្ខតោ;

សោកា ន ភវន្តិ តាទិនោ,

ឧបសន្តស្ស សទា សតីមតោ”តិ។ (បាចិ. ១៥៣; ឧទា. ៣៧);

សោ កិរ ឧបោសថទិវសេសុ សយមេវ ធម្មស្សវនំ ឃោសេត្វា ឥមំ គាថំ ភណតិ។ បថវុន្ទ្រិយនសទ្ទោ វិយ ទេវតានំ សាធុការសទ្ទោ ហោតិ។ អថេកស្មិំ ឧបោសថទិវសេ បញ្ចបញ្ចសតបរិវារា ទ្វេ តិបិដកធរា ភិក្ខូ តស្ស វសនដ្ឋានំ អគមំសុ។ សោ តេ ទិស្វាវ តុដ្ឋមានសោ “សាធុ វោ កតំ ឥមំ អាគច្ឆន្តេហិ, អជ្ជ មយំ តុម្ហាកំ ធម្មំ សុណិស្សាមា”តិ អាហ។ អត្ថិ បន, អាវុសោ, ឥធ ធម្មំ សោតុកាមាតិ។ អត្ថិ, ភន្តេ, អយំ វនសណ្ឌោ ធម្មស្សវនទិវសេ ទេវតានំ សាធុការសទ្ទេន ឯកនិន្នាទោ ហោតីតិ។ តេសុ ឯកោ តិបិដកធរោ ធម្មំ ឱសារេសិ, ឯកោ កថេសិ។ ឯកទេវតាបិ សាធុការំ នាទាសិ។ តេ អាហំសុ – “ត្វំ, អាវុសោ, ធម្មស្សវនទិវសេ ឥមស្មិំ វនសណ្ឌេ ទេវតា មហន្តេន សទ្ទេន សាធុការំ ទេន្តីតិ វទេសិ, កិំ នាមេត”ន្តិ។ “ភន្តេ, អញ្ញេសុ ទិវសេសុ សាធុការសទ្ទេន ឯកនិន្នាទោ ឯវ ហោតិ, ន អជ្ជ បន ជានាមិ “កិមេត”ន្តិ។ “តេន ហិ, អាវុសោ, ត្វំ តាវ ធម្មំ កថេហី”តិ។ សោ ពីជនិំ គហេត្វា អាសនេ និសិន្នោ តមេវ គាថំ កថេសិ។ ទេវតា មហន្តេន សទ្ទេន សាធុការមទំសុ។ អថ នេសំ បរិវារា ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយិំសុ “ឥមស្មិំ វនសណ្ឌេ ទេវតា មុខោលោកេន សាធុការំ ទេន្តិ, តិបិដកធរភិក្ខូសុ ឯត្តកំ កថេន្តេសុបិ កិញ្ចិ បសំសនមត្តម្បិ អវត្វា ឯកេន មហល្លកត្ថេរេន ឯកគាថាយ កថិតាយ មហាសទ្ទេន សាធុការំ ទេន្តី”តិ។ តេបិ វិហារំ គន្ត្វា សត្ថុ តមត្ថំ អារោចេសុំ។

ສຕ຺ຖາ "ນາຫໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ເຍາ ພຫຸມ຺ປິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫາຕິ ຈ ຠາສຕິ ຈ, ຕໍ ຘມ຺ມຘເຣາຕິ ວທາມິ. ເຍາ ປນ ເອກມ຺ປິ ຄາຖໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປຏິວິຊ຺ຌຕິ, ອຍໍ ຘມ຺ມຘເຣາ ນາມາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສເນ຺ຕາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໒໕໙.

"ນ ຕາວຕາ ຘມ຺ມຘເຣາ, ຍາວຕາ ພຫຸ ຠາສຕິ;

ເຍາ ຈ ອປ຺ປມ຺ປິ ສຸຕ຺ວານ, ຘມ຺ມໍ ກາເຍນ ປສ຺ສຕິ;

ສ ເວ ຘມ຺ມຘເຣາ ເຫາຕິ, ເຍາ ຘມ຺ມໍ ນປ຺ປມຊ຺ຊຕີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍາວຕາຕິ ຍຕ຺ຕເກນ ອຸຄ຺ຄຫຘາຣນວາຈນາທິນາ ກາຣເຓນ ພຫຸໍ ຠາສຕິ, ຕາວຕ຺ຕເກນ ຘມ຺ມຘເຣາ ນ ເຫາຕິ, ວໍສານຸຣກ຺ຂເກາ ປນ ປເວຓິປາລເກາ ນາມ ເຫາຕິ. ເຍາ ຈ ອປ຺ປມ຺ປີຕິ ເຍາ ປນ ອປ຺ປມຕ຺ຕກມ຺ປິ ສຸຕ຺ວາ ຘມ຺ມຕ຺ຖາຍ ອຕ຺ຖຕ຺ຖາຍ ຘມ຺ມານຸຘມ຺ມປ຺ປຏິປນ຺ເນາ ຫຸຕ຺ວາ ນາມກາເຍນ ທຸກ຺ຂາທີນິ ປຣິຊານເນ຺ຕາ ຈຕຸສຈ຺ຈຘມ຺ມໍ ປສ຺ສຕິ, ສ ເວ ຘມ຺ມຘເຣາ ເຫາຕິ. ເຍາ ຘມ຺ມໍ ນປ຺ປມຊ຺ຊຕີຕິ ເຍາປິ ອາຣທ຺ຘວີຣິເຍາ ຫຸຕ຺ວາ ອຊ຺ຊ ອເຊ຺ຊວາຕິ ປຏິເວຘໍ ອາກງ຺ຂເນ຺ຕາ ຘມ຺ມໍ ນປ຺ປມຊ຺ຊຕິ, ອຍມ຺ປິ ຘມ຺ມຘເຣາເຍວາຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ.

ເອກຸທານຕ຺ເຖຣວຕ຺ຖຸ ຕຕິຍໍ.

໔. ລກຸນ຺ຏກຠທ຺ທິຍຕ຺ເຖຣວຕ຺ຖຸ

ນ ເຕນ ເຖເຣາ ເສາ ເຫາຕີຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣເນ຺ຕາ ລກຸນ຺ຏກຠທ຺ທິຍຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ.

ເອກທິວສໍ ຫິ ຕສ຺ມິໍ ເຖເຣ ສຕ຺ຖຸ ອຸປຏ຺ຐານໍ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກນ຺ຕມຕ຺ເຕ ຕິໍສມຕ຺ຕາ ອາຣຎ຺ຎິກາ ຠິກ຺ຂູ ຕໍ ປສ຺ສນ຺ຕາ ເອວ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສີທິໍສຸ. ສຕ຺ຖາ ເຕສໍ ອຣຫຕ຺ຕູປນິສ຺ສຍໍ ທິສ຺ວາ ອິມໍ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິ – "ອິເຕາ ຄຕໍ ເອກໍ ເຖຣໍ ປສ຺ສຖາ"ຕິ? "ນ ປສ຺ສາມ, ຠນ຺ເຕ"ຕິ. "ກິໍ ນຸ ທິເຏ຺ຐາ ເວາ"ຕິ? "ເອກໍ, ຠນ຺ເຕ, ສາມເຓຣໍ ປສ຺ສິມ຺ຫາ"ຕິ. "ນ ເສາ, ຠິກ຺ຂເວ, ສາມເຓເຣາ, ເຖເຣາ ເອເສາ"ຕິ? "ອຕິຂຸທ຺ທເກາ, ຠນ຺ເຕ"ຕິ. "ນາຫໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ວຍວຸທ຺ຒມຕ຺ເຕນ ເຖຣາສເນ ນິສິນ຺ນມຕ຺ເຕນ ເຖເຣາຕິ ວທາມິ. ເຍາ ປນ ສຈ຺ຈານິ ປຏິວິຊ຺ຌິຕ຺ວາ ມຫາຊນສ຺ສ ອຫິໍສກຠາເວ ຐິເຕາ, ອຍໍ ເຖເຣາ ນາມາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສິ –

១៩០.

“ន តេន ថេរោ សោ ហោតិ, យេនស្ស បលិតំ សិរោ;

បរិបក្កោ វយោ តស្ស, មោឃជិណ្ណោតិ វុច្ចតិ។

១៩១.

“យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ច, អហិំសា សំយមោ ទមោ;

ស វេ វន្តមលោ ធីរោ, ថេរោ ឥតិ បវុច្ចតី”តិ។

តត្ថ បរិបក្កោតិ បរិណតោ, វុឌ្ឍភាវំ បត្តោតិ អត្ថោ។ មោឃជិណ្ណោតិ អន្តោ ថេរករានំ ធម្មានំ អភាវេន តុច្ឆជិណ្ណោ នាម។ យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ចាតិ យម្ហិ បុគ្គលេ សោឡសហាការេហិ បដិវិជ្ឈិត្វា ចតុសច្ចធម្មំ សច្ចំ, ញាណេន សច្ឆិកតត្តា នវវិធោ លោកុត្តរធម្មោ ច អត្ថិ។ អហិំសាតិ អហិំសនាការោ។ ទេសនាមត្តមេតំ, យម្ហិ បន ចតុព្ពិធាបិ អប្បមញ្ញាភាវនា អត្ថីតិ អត្ថោ។ សំយមោ ទមោតិ សីលញ្ចេវ ឥន្ទ្រិយសំវរោ ច។ វន្តមលោតិ មគ្គញាណេន នីហដមលោ។ ធីរោតិ ធិតិសម្បន្នោ។ ថេរោតិ សោ ឥមេហិ ថិរភាវការណេហិ សម្បន្នត្តា ថេរោតិ វុច្ចតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ សោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសូតិ។

លកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥. សម្ពហុលភិក្ខុវត្ថុ

នវាក្ករណមត្តេនាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សម្ពហុលេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ ទហរេ ចេវ សាមណេរេ ច អត្តនោ ធម្មាចរិយានំ ចីវររជនាទីនិ វេយ្យាវច្ចានិ ករោន្តេ ទិស្វា ឯកច្ចេ ថេរា ចិន្តយិំសុ – “មយម្បិ ព្យញ្ជនសម្បន្នា កុសលា, អម្ហាកម្បិ កិញ្ចិ នត្ថិ។ មយំ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទេយ្យាម, ‘ភន្តេ, មយំ

ញ្ញ្ញាភិសង្ខារេ ការសិ, អញ្ញាណំ សន្តិកេ ឆព្វំ ស្វគ្គហិត្តាបិ ឱ្សយំ សន្តិកេ អសោរេត្វា យា សព្ព្ញាយិត្វាតិ ឥហរសាយលោកេ

អាហារេបចា'តិ។ ឲចតិ្យអយ្យាតំ លិកសក្ការេទា ចដ្ឋិស្សតី"តិ។ តេ សត្វារេ ស្វបសក្កមិត្វា ចចា ចនិស្ស។

សត្វា តេសំ ចចតំ សុត្វា "ឱ្សយស្មិំ សាសនេ បចេចហិចនសេនេច ឲចំ ចត្តុំ លកតិ, ឱ្សយេ បត លិកសក្ការរេ គិស្សិតាតិ ទាត្វា អហំ ឲ្យយោ្យ

ចាគ្គុហយេត្តត សាភ្ញុន្នេបិតិ ត ចនាមិ។ ឃស្ស បចេតេត ឱ្សយ្យាគេឃោ ឆម្ពា អរហត្តមេក្កេត សមុច្ឆិន្នា, ឲសោ ឲច សាភ្ញុន្នេបិ"តិ ចត្វា ឱ្សយា

កាចា អភាសិ –

១៩១

"ត ចាគ្គុហយេត្តត, ចហ្លុះបិក្លុតាឃ ចា;

សាភ្ញុន្នេបិ តេទា េហាតិ, ឱ្សយ្យុកិ យច្ឆិ សេធា។

១៩២

"ឃស្ស េចតំ សមុច្ឆិន្នំ, មូលឃច្ចំ សមូហតំ;

សចត្តុទោសោ មេឆាចី, សាភ្ញុន្នេបិតិ ចុច្ចតី"តិ។

តត្ថ ត ចាគ្គុហយេត្តតាតិ ចចិកហយេត្តត សត្តលក្កហយេត្តចចេតយេត្តត។ ចហ្លុះបិក្លុតាឃ ចាតិ សនិរចហ្លុស្ស យតាបភាចេត ចា។

តទោាតិ ឲត្តកេចេច កាលេហាត បរលិកាឌីសុ ឱ្សយ្យាមតកោ បច្ចូចិឆេត យច្ឆទេត សមត្ថាកេតា កេទាជិកភាចេត សេធា តទោ

សាភ្ញុន្នេបិ ត េហាតិ។ ឃស្ស េចតន្តិ ឃស្ស ច បុក្កលស្សេតំ ឱ្សយ្យាឌិចោរខាតំ អរហត្តមក្គញាណេត សមូលកំ លិត្តំ, មូលឃាតំ កត្វា

សមូហតំ , សោ ចត្តុទោសោ ឆម្ពាឌបញ្ញាឃ សមត្ថាកេតា សាភ្ញុន្នេបិតិ ចុច្ចតីតិ អត្ថោ។

ទេសតាចសាទេ ពហូ សោតាបត្តិផលឌីនិ បិបុហិំសូតិ។

សម្ពហុលភិក្ខុចត្ថុ បច្ចមំ។

៩។ ហត្ថកចត្ថុ

ន មុណ្ឌកេន សមណោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ហត្ថកំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ វាទក្ខិត្តោ "ស្វេ អសុកវេលាយ អសុកដ្ឋានំ នាម អាគច្ឆេយ្យាថ, វាទំ ករិស្សាមា"តិ វត្វា បុរេតរមេវ តត្ថ គន្ត្វា "បស្សថ, តិត្ថិយា មម ភយេន នាគតា, ឯសោវ នេសំ បរាជយោ"តិអាទីនិ វត្វា វាទក្ខិត្តោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរន្តោ វិចរតិ។ សត្ថា "ហត្ថកោ កិរ ឯវំ ករោតី"តិ សុត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា "សច្ចំ កិរ ត្វំ, ហត្ថក, ឯវំ ករោសី"តិ បុច្ឆិត្វា "សច្ចំ"ន្តិ វុត្តេ, "កស្មា ឯវំ ករោសិ? ឯវរូបញ្ហិ មុសាវាទំ ករោន្តោ សីសមុណ្ឌនាទិមត្តកេន សមណោ នាម ន ហោតិ។ យោ បន អណុំ វា ថូលំ វា បាបំ សមេត្វា ឋិតោ, អយមេវ សមណោ"តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

២៦៤។

"ន មុណ្ឌកេន សមណោ, អព្វតោ អលិកំ ភណំ;

ឥច្ឆាលោភសមាបន្នោ, សមណោ កិំ ភវិស្សតិ។

២៦៥។

"យោ ច សមេតិ បាបានិ, អណុំ ថូលានិ សព្វសោ;

សមិតត្តា ហិ បាបានំ, សមណោតិ បវុច្ចតី"តិ។

តត្ថ មុណ្ឌកេនាតិ សីសមុណ្ឌកមត្តកេន។ អព្វតោតិ សីលវតេន ច ធុតង្គវតេន ច វិរហិតោ។ អលិកំ ភណន្តិ មុសាវាទំ ភណន្តោ អសម្បត្តេសុ អារម្មណេសុ ឥច្ឆាយ បត្តេសុ ច លោភេន សមន្នាគតោ សមណោ នាម កិំ ភវិស្សតិ? សមេតីតិ យោ ច បរិត្តានិ វា មហន្តានិ វា បាបានិ សមេតិ, សោ តេសំ សមិតត្តា សមណោតិ បវុច្ចតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ហត្ថកវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧. អញ្ញតរព្រាហ្មណវត្ថុ

ន តេន ភិក្ខុ សោ ហោតីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ពាហិរសមយេ បព្ពជិត្វា ភិក្ខាយ ចរន្តោ ចិន្តេសិ – “សមណោ គោតមោ អត្តនោ សាវកេ ភិក្ខាយ ចរណេន ‘ភិក្ខូ’តិ វទតិ, មយ្ហម្បិ ‘ភិក្ខូ’តិ វត្តុំ វដ្ដតី”តិ។ សោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា, “ភោ គោតម, អហម្បិ ភិក្ខាយ ចរិត្វា ជីវាមិ, មម្បិ ‘ភិក្ខូ’តិ វទេហី”តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា “នាហំ, ព្រាហ្មណ, ភិក្ខាចរណមត្តេន ភិក្ខូតិ វទាមិ។ ន ហិ វិស្សំ ធម្មំ សមាទាយ វត្តន្តោ ភិក្ខុ នាម ហោតិ។ យោ បន សព្ពសង្ខារេសុ សង្ខាយ ចរតិ, សោ ភិក្ខុ នាមា”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

២៦៦។

“ន តេន ភិក្ខុ សោ ហោតិ, យាវតា ភិក្ខតេ បរេ;

វិស្សំ ធម្មំ សមាទាយ, ភិក្ខុ ហោតិ ន តាវតា។

២៦៧។

“យោធ បុញ្ញញ្ច បាបញ្ច, ពាហេត្វា ព្រហ្មចរិយវា;

សង្ខាយ លោកេ ចរតិ, ស វេ ភិក្ខូតិ វុច្ចតី”តិ។

តត្ថ យាវតាតិ យត្តកេន បរេ ភិក្ខតេ, តេន ភិក្ខាចរណមត្តេន ភិក្ខុ នាម ន ហោតិ។ វិស្សន្តិ វិសមំ ធម្មំ, វិស្សគន្ធំ វា កាយកម្មាទិកំ ធម្មំ សមាទាយ ចរន្តោ ភិក្ខុ នាម ន ហោតិ។ យោធាតិ យោ ឥធ សាសនេ ឧភយម្បេតំ បុញ្ញញ្ច បាបញ្ច មគ្គព្រហ្មចរិយេន ពាហេត្វា ព្រហ្មចរិយវា ហោតិ។ សង្ខាយាតិ ញាណេន។ លោកេតិ ខន្ធាទិលោកេ “ឥមេ អជ្ឈត្តិកា ខន្ធា, ឥមេ ពាហិរា”តិ ឯវំ សព្ពេបិ ធម្មេ ជានិត្វា ចរតិ, សោ តេន ញាណេន កិលេសានំ ភិន្នត្តា “ភិក្ខូ”តិ វុច្ចតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

អញ្ញតរព្រាហ្មណវត្ថុ សត្តមំ។

៨។ តិត្ថិយវត្ថុ

នមោនេនាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ តិត្ថិយេ អារព្ភ កថេសិ។

តេ កិរ ភត្តគ្គេសុ មនុស្សានំ “ខេមំ ហោតុ, សិវំ ហោតុ, អាយុ វឌ្ឍតុ, អមុកដ្ឋានេ នាម កលលំ អត្ថិ, អមុកដ្ឋានេ នាម កណ្ដកោ អត្ថិ, ឯវរូបំ ឋានំ គន្តុំ ន វដ្ដតី”តិអាទិនា នយេន មង្គលំ វត្វា បក្កមន្តិ។ ភិក្ខូ បន បឋមពោធិយំ អនុមោទនាទីនំ អននុញ្ញាតកាលេ ភត្តគ្គេ មនុស្សានំ អនុមោទនំ អកត្វា បក្កមន្តិ។ មនុស្សា “តិត្ថិយានំ សន្តិកា មង្គលំ សុណាម, ភទន្តា បន តុណ្ហីភូតា បក្កមន្តី”តិ ឧជ្ឈាយិំសុ។ ភិក្ខូ តមត្ថំ សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា, “ភិក្ខវេ, ឥតោ បដ្ឋាយ ភត្តគ្គេសុ យថាសុខំ អនុមោទនំ ករោថ, ឧបនិសិន្នកថំ ករោថ, ធម្មំ កថេថា”តិ អនុជានិ។ តេ តថា ករិំសុ។ មនុស្សា អនុមោទនាទីនិ សុណន្តា ឧស្សាហប្បត្តា ភិក្ខូ និមន្តេត្វា សក្ការំ ករោន្តា ទេន្តិ។ តិត្ថិយា បន “មយំ មុនិនោ មោនំ ករោម, សមណស្ស គោតមស្ស សាវកា ភត្តគ្គេសុ មហាកថំ កថេន្តា វិចរន្តី”តិ ឧជ្ឈាយិំសុ។

សត្ថា តមត្ថំ សុត្វា “នាហំ, ភិក្ខវេ, តុណ្ហីភាវមត្តេន ‘មុនី’តិ វទាមិ។ ឯកច្ចេ ហិ អជានន្តា ន កថេន្តិ, ឯកច្ចេ អវិសារទតាយ, ឯកច្ចេ ‘មា នោ ឥមំ អតិសយត្ថំ អញ្ញេ ជានិំសូ’តិ មច្ឆេរេន។ តស្មា មោនមត្តេន មុនិ ន ហោតិ, បាបវូបសមេន បន មុនិ នាម ហោតី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

២៦៨។

“ន មោនេន មុនី ហោតិ, មូឡ្ហរូបោ អវិទ្ទសុ;

យោ ច តុលំវ បគ្គយ្ហ, វរមាទាយ បណ្ឌិតោ។

២៦៩។

“បាបានិ បរិវជ្ជេតិ, ស មុនី តេន សោ មុនិ;

យោ មុនាតិ ឧភោ លោកេ, មុនិ តេន បវុច្ចតី”តិ។

តត្ថ ន មោនេនាតិ កាមញ្ហិមោនេយ្យបដិបទាសង្ខាតេន មគ្គញាណមោនេន មុនិ នាម ហោតិ, ឥធ បន តុណ្ហីភាវំ សន្ធាយ

“មោនេនា”តិ វុត្តំ។ មូឡ្ហរូបោតិ តុច្ឆរូបោ។ អវិទ្ទសូតិ អវិញ្ញូ។ ឯវរូបោ ហិ តុណ្ហីភូតោបិ មុនិ នាម ន ហោតិ។ អថ វា មោនេន មុនិ នាម ន ហោតិ, តុច្ឆភាវោ បន អវិញ្ញុតា ច ហោតីតិ អត្ថោ។ យោ ច តុលំវ បគ្គយ្ហាតិ យថា ហិ តុលំ គហេត្វា ឋិតោ អតិរេកំ ចេ ហោតិ, ហរតិ។ ឩនំ ចេ ហោតិ , បក្ខិបតិ។ ឯវមេវ សោ អតិរេកំ ហរន្តោ វិយ បាបំ ហរតិ បរិវជ្ជេតិ, ឩនកេ បក្ខិបន្តោ វិយ កុសលំ បរិបូរេតិ។ ឯវញ្ច បន ករោន្តោ សីលសមាធិបញ្ញាវិមុត្តិវិមុត្តិញាណទស្សនសង្ខាតំ វរំ ឧត្តមមេវ អាទាយ បាបានិ អកុសលកម្មានិ បរិវជ្ជេតិ។ ស មុនីតិ សោ មុនិ នាមាតិ អត្ថោ។ តេន សោ មុនីតិ កស្មា បន សោ មុនីតិ ចេ? យំ ហេដ្ឋា វុត្តការណំ, តេន សោ មុនីតិ អត្ថោ។ យោ មុនាតិ ឧភោ លោកេតិ យោ បុគ្គលោ ឥមស្មិំ ខន្ធាទិលោកេ តុលំ អារោបេត្វា មិនន្តោ វិយ “ឥមេ អជ្ឈត្តិកា ខន្ធា, ឥមេ ពាហិរា”តិអាទិនា នយេន ឥមេ ឧភោ អត្ថេ មុនាតិ។ មុនិ តេន បវុច្ចតីតិ តេន ការណេន មុនីតិ វុច្ចតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

តិត្ថិយវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៤។ ពាលិសិកវត្ថុ

ន តេន អរិយោ ហោតីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ អរិយំ នាម ពាលិសិកំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកទិវសញ្ហិ សត្ថា តស្ស សោតាបត្តិមគ្គស្សូបនិស្សយំ ទិស្វា សាវត្ថិយា ឧត្តរទ្វារគាមេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ តទា អាគច្ឆតិ។ តស្មិំ ខណេ សោ ពាលិសិកោ ពលិសេន មច្ឆេ គណ្ហន្តោ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ ទិស្វា ពលិសយដ្ឋិំ ឆឌ្ឌេត្វា អដ្ឋាសិ។ សត្ថា តស្ស អវិទូរេ ឋានេ និវត្តិត្វា ឋិតោ “ត្វំ កិំ នាមោសី”តិ សារិបុត្តត្ថេរាទីនំ នាមានិ បុច្ឆិ។ តេបិ “អហំ សារិបុត្តោ អហំ មោគ្គល្លានោ”តិ អត្តនោ អត្តនោ នាមានិ កថយិំសុ។ ពាលិសិកោ ចិន្តេសិ – “សត្ថា សព្ពេសំ នាមានិ បុច្ឆតិ, មយ្ហម្បិ នាមំ បុច្ឆិស្សតិ មញ្ញេ”តិ។ សត្ថា តស្ស អជ្ឈាសយំ ញត្វា, “ឧបាសក, ត្វំ កោ នាមោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “អហំ, ភន្តេ, អរិយោ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ឧបាសក, តាទិសា បាណាតិបាតិនោ អរិយា នាម ហោន្តិ, អរិយា បន មហាជនស្ស អហិំសកដ្ឋានេ ឋិតា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៧០។

“ន តេន អរិយោ ហោតិ, យេន បាណានិ ហិំសតិ;

អហិំសា សព្ពបាណានំ, អរិយោតិ បវុច្ចតី”តិ។

តត្ថ អភិមាតិ អភិមានេន។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យេន ហិ បាណានិ ហិំសតិ, ន តេន ការណេន អរិយោ ហោតិ។ យោ បន សព្ពបាណានំ បាណិអាទីហិ អហិំសនេន មេត្តាទិភាវនាយ បតិដ្ឋិតត្តា ហិំសតោ អារកា ឋិតោ, អយំ អរិយោតិ វុច្ចតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពាលិសិកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

ពាលិសិកវត្ថុ នវមំ។

១០. សម្ពហុលសីលាទិសម្បន្នភិក្ខុវត្ថុ

ន សីលព្ពតមត្តេនាតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សម្ពហុលេ សីលាទិសម្បន្នេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

តេសុ កិរ ឯកច្ចានំ ឯវំ អហោសិ – “មយំ សម្បន្នសីលា, មយំ ធុតង្គធរា, មយំ ពហុស្សុតា, មយំ បន្តសេនាសនវាសិនោ, មយំ ឈានលាភិនោ, ន អម្ហាកំ អរហត្តំ ទុល្លភំ, ឥច្ឆិតទិវសេយេវ អរហត្តំ បាបុណិស្សាមា”តិ។ យេបិ តត្ថ អនាគាមិនោ, តេសម្បិ ឯវំ អហោសិ – “ន អម្ហាកំ ឥទានិ អរហត្តំ ទុល្លភ”ន្តិ។ តេ សព្ពេបិ ឯកទិវសំ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា និសិន្នា “អបិ នុ ខោ វោ, ភិក្ខវេ, បព្ពជិតកិច្ចំ មត្ថកំ បត្ត”ន្តិ សត្ថារា បុដ្ឋា ឯវមាហំសុ – “ភន្តេ, មយំ ឯវរូបាបិ ឯវរូបាបិ ច, តស្មា ‘ឥច្ឆិតិច្ឆិតក្ខណេយេវ អរហត្តំ បត្តុំ សមត្ថម្ហា’តិ ចិន្តេត្វា វិហរាមា”តិ។

សត្ថា តេសំ វចនំ សុត្វា, “ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា នាម បរិសុទ្ធសីលាទិមត្តកេន វា អនាគាមិសុខប្បត្តមត្តកេន វា ‘អម្ហាកំ ខោ ភវទុក្ខ’ន្តិ វត្តុំ ន វដ្ដតិ, អាសវក្ខយំ បន អប្បត្វា ‘សុខិតោម្ហី’តិ ចិត្តំ ន ឧប្បាទេតព្ព”ន្តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

២៧១.

“ន សីលព្ពតមត្តេន, ពាហុសច្ចេន វា បន;

អថ វា សមាធិលាភេន, វិវិត្តសយនេន វា។

២៧២.

“ផុសាមិ នេក្ខម្មសុខំ, អបុថុជ្ជនសេវិតំ;

កិច្ច ចិន្សាយមាបាឌិ, អប្បទេ្តា អាយចក្ខុយ”ន្តិ៍

តត្ថ សីលដ្ឋានយទេ្តភាតិ ចតុបារិសុទ្ធិសីលយទេ្តភ ចា ទេតរយឆុតក្ខយទេ្តភ ចា៍ ឌាហុយទេ្ធភ ចាតិ តិណ្ណំ បិដកានំ វក្កហិតយទេ្តភ ចា៍ យមាឌិលិទេកភាតិ អដ្ឋ យមាបត្តិយា លិទេកភ៍ ទេភក្ខុយុសុលត្តិ អភាកាយិសុល៍ តំ អភាកាយិសុលំ ច៊ុយាមិតិ ឲត្តកយទេ្តភ ចា៍ អបុទុជ្ជភទេយចិតន្តិ បុទុជ្ជទេភហិ អទេយចិតំ អរិយទេយចិតទេយច៍ កិច្ចតិ ទេតរំ អណ្ណតទំ អាលបទេ្តា អាហ៍ ចិន្សាយមាបាឌិតិ ចិន្សាយំ ភ អាបទេ្ជយ្យ៍ ឮាឌំ ចុត្ថំ ទេហាតិ – កិច្ច ពួយិភា យប្បត្តសីលិឌិកាចយត្តកោភេច “យឃ្យាកទេចា អប្បទេកា បរិត្តទេកា”តិ អាយចក្ខុយយក្ខាតំ អទេហត្ថំ អប្បទេ្តា ហុត្វា កិច្ច ភាយ ចិន្សាយំ ភាបទេ្ជយ្យ៍ យឆា ហិ អប្បយត្តទេកាបិ ក្មទេឆា ទុក្ខទេ្ធា ទេហាតិ, ឲចំ អប្បយត្តទេកាបិ កទេចា ទុទេក្ខាតិ៍

ទេឌយភាចយាទេភ ទេត កិច្ច អទេហទេ្ត បតិដ្ឋហិស្សុ, យប្បត្តាភយ្បិ យាត្តិកា ឆយុទេឌយភា អទេហាសីតិ៍

យប្ពហុលសីលិឌិយប្បត្តកិច្ចចត្ថុ ឌយមំ៍

ឆយ្ចដ្ឋ ចក្កចណ្ណភា និដ្ឋិតា៍

ឲក្មុភចិយតិទេយា ចទេក្កា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១០. យក្កចេក្កា

១. បញ្ចាវុតកិក្ខុចត្តុ

យក្កាគជ្ជក្កោពាតិ ញ្ញុយំ ឆយុេភវត្ថំ វត្តា ឌេតចេគ ចិហទេគ្តា បញ្ចាវទេត កិក្ខុ អាទេក្ខ ពេឆសិ.

ទេត ពិទ វត្តុរិ ឌគបភចារិពំ ចរិត្តា បុគ វាចត្តិ អាពទេត វ្វបជ្ជាគវាលិឃ គិសិឌិត្តា “អសុកកាយទេតា អសុកកាយស្ស យទេក្កា វទេយា, អសុកកាយស្ស យទេក្កា ចិវទេយា, វវក្កូទេរា, អវក្កូទេរា”តិអាឌិតា គទេឃគ អត្តទេតា ចិចរិតយក្កុំ អាទេក្ខ យក្កពធំ ពេឆសុំ. វត្តា ទេតវំ អទេហត្តស្សុបគិស្សឃំ ឌិវ្វា តំ ផាគំ អាពត្តា បញ្ញាត្តាវទេគ គិសិទេគ្ត “ពាឃ គុត្ត, កិក្ខុទេច, ឲតទហិ ពឆាឃ វគ្គិសិគ្ត”តិ បុឆ្ឆិត្តា “ញ្ញុយាឃ គាយា”តិ ចុទេត្ត, “កិក្ខុទេច, អឃំ ធាហិទពយទេក្កា, កិក្ខុគា គាយ អទិឃយទេក្ក ពយុំ ពាតុំ ចដ្ឋតិ, ឲចឌ្បាពទេរាទេគ្តា កិក្ខុ វត្តាភ្ភក្ខា បយុឆ្ឆតិ”តិ ចត្តា ញ្ញុយា ពាឆា អភាសិ –

១៤៦.

“យក្កាគជ្ជក្កោពា ទេវជ្ជា, វច្ចាតំ ចតុទេរា បភា;

ចិទាទេកា ទេវជ្ជា ឆយុាតំ, ខ្ទីបភាគញ្ចា ចក្ខុយា.

១៤៧.

“ឲទេវច យទេក្កា គត្តទេញ្ញា, ភស្សគស្ស ចិវុឌ្ឍិយា;

ឲតឌ្បាតុទេយុវិបឆ្ឆុឆ, យាទេទស្សតំ បទេយាហត.

១៤៨.

“ឲតឌ្បាតុទេយុវិបគ្គា, ភ្ភក្ខស្សត្តំ ពទិស្សឆ;

អក្ខរតា ចេវ យថា យុត្តេ, អញ្ញាយ សល្លក្ខតំ

១៧សុ៩

“ឋានេហិ កិច្ចយាតប្ប, អក្ខាតារោ តថាគតា;

បដិបន្នា បរេយាក្ខន្តិ, ឈាយិនោ មារពន្ធនា”តិ។

តត្ថ យុត្តេសុ កុសលាតិ ឧច្ចយុត្តាខេយា ចា ហោតុ ដ្ឋានសុ ចិត្តិកតយុត្តា ចា, តេសំ សច្ចានម្បិ យុត្តំ សម្មាចិត្តិអាទីហិ អដ្ឋហិ អង្គេហិ មិច្ឆាចិត្តិអាទីនំ អដ្ឋន្នំ បហានំ ករោន្តោ គិរោធំ អារម្មណំ កត្វា ចតុន្នម្បិ សច្ចានំ ទុក្ខបរិញ្ញាតតាទិកិច្ចំ សាធយមានោ អដ្ឋង្គិកោ យុត្តោ សេដ្ឋោ វុត្តទោ។ សច្ចានំ ចតុរោ បទាតិ “សច្ចំ ករណេ ត កុជ្ឈេយ្យា”តិ (ធ៑ ប៑ ១១៣) អាគតំ ចចីសច្ចំ ចា ហោតុ, “សច្ចា ព្រាហ្មណា សច្ចា ឧត្តមោ”តិអាទិកេជំ សម្មុតិសច្ចំ ចា “ឯកមេវ សច្ចំ ខោឈយញ្ញា”ត្តិ (ធ៑ ស៑ ១០៣៣; ម៑ និ៑ ១៑០បបសិ-០បបប) ចិត្តិសច្ចំ ចា “ទុក្ខ អរិយសច្ច”ត្តិអាទិភេជំ បរមត្ថសច្ចំ ចា ហោតុ, សច្ចានម្បិ ឯកេយំ សច្ចានំ បរិញ្ញាតិពដ្ឋេន សច្ឆិកាតព្ពដ្ឋេន បហាតព្ពដ្ឋេន ភាវេតព្ពដ្ឋេន ឯកបដិវេធដ្ឋេន ច តថបដិវេធដ្ឋេន ច ទុក្ខ អរិយសច្ចន្តិអាទយោ ចតុរោ បទា សេដ្ឋា នាម។ ចិរាគោ សេដ្ឋោ ធម្មានន្តិ “យាវតា, ភិក្ខវេ, ធម្មា សង្ខតា ចា អសង្ខតា ចា, ចិរាគោ តេសំ អគ្គមក្ខាយតី”តិ (ឥតិវុ៑ ៨០; អ៑ និ៑ ៤៑១៤) ចចនតោ សព្ពធម្មានំ និព្ពានសង្ខាតោ ចិរាគោ សេដ្ឋោ។ ទ្វិបទានញ្ច ចក្ខុមាតិ សព្ពេសំ ទេវមនុស្សាទិភេទានំ ទ្វិបទានំ បញ្ចហិ ចក្ខូហិ ចក្ខុមា តថាគតោច សេដ្ឋោ។ ច-សទ្ទោ សម្បិណ្ឌនត្ថោ, អរូបធម្មេ សម្បិណ្ឌេតិ។ តស្មា អរូបធម្មានម្បិ តថាគតោ សេដ្ឋោ ឧត្តមោ។

ឥស្សរស្ស ចិសុទ្ធិយាតិ យកុចលឥស្សរស្ស ចិសុទ្ធត្ថំ ឯយា យថា “សេដ្ឋោ”តិ វុត្តោ, ឧសោច យុត្តោ, តត្ថញ្ញោ៑ ឧតញ្ញោឋានេហិ តស្មា ឋានេហ្យ ឧតរេច បដិបជ្ជថ៑ មារស្សេតំ បរេយាហត្ថន្តិ ឧតំ មារសេយាហតំ មារសេតតន្តិ វុច្ចតិ។ ទុក្ខស្សន្តន្តិ សកលស្សបិ ចដ្ដទុក្ខស្ស អន្តំ បរិច្ឆេទំ ករិស្សថាតិ អត្ថោ។ អញ្ញាយ សល្លកន្តនន្តិ រាគសល្លាទីនំ កន្តនំ គិម្មថនំ អព្ពូហណំ ឧតំ យុត្តំ, យថា ចិតា អត្តស្សចាទីហិ អត្តបច្ចក្ខតោ ញាត្វាច អយំ យុត្តោ អក្ខាតោ, ឋានាតិ ឋានេហិ កិលេសានំ អាតាបនេន “អាតប្ប”ន្តិ សង្ខំ គតំ តស្ស អធិកមត្ថាយ សម្មប្បធានចីរិយំ កិច្ចំ ករណីយំ ពេចលញ្ញអក្ខាតារោច តថាគតា។ តស្មា តេហិ អក្ខាតចរេន ឯយ បដិបន្នា ទ្វីហិ ឈានេហិ ឈាយិនោ, តេ តេភូមកចដ្ដសង្ខាតា មារពន្ធនា បរេយាក្ខន្តីតិ អត្ថោ។

ទេសនាចសានេ តេ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសុ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

បញ្ចសតភិក្ខុចត្ថុ បឋមំ។

៧។ អនិច្ចលក្ខណវត្ថុ

សព្ពេសង្ខារា អនិច្ចាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បញ្ចសតេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

តេ កិរ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា គត្វា អរញ្ញេ វាយមន្តាបិ អរហត្តំ អប្បត្វា “វិសេសេត្វា កម្មដ្ឋានំ គហេស្សាមា”តិ សត្ថុ សន្តិកំ អាគមិំសុ។ សត្ថា “កិំ នុ ខោ ឥមេសំ សប្បាយ”ន្តិ វិចិនន្តោ “ឥមេ កស្សបពុទ្ធកាលេ វីសតិ វស្សសហស្សានិ អនិច្ចលក្ខណេ អនុយុញ្ជិំសុ, តស្មា អនិច្ចលក្ខណេនេវ នេសំ ឯកំ គាថំ ទេសេតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា, “ភិក្ខវេ, កាមភវាទីសុ សព្ពេបិ សង្ខារា ហុត្វា អភាវដ្ឋេន អនិច្ចា ឯវា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៧៧។

“សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ, យទា បញ្ញាយ បស្សតិ;

អថ និព្ពិន្ទតិ ទុក្ខេ, ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា”តិ។

តត្ថ សព្ពេ សង្ខារាតិ កាមភវាទីសុ ឧប្បន្នា ខន្ធា តត្ថ តត្ថេវ និរុជ្ឈនតោ អនិច្ចាតិ យទា វិបស្សនាបញ្ញាយ បស្សតិ, អថ ឥមស្មិំ ខន្ធបរិហរណទុក្ខេ និព្ពិន្ទតិ, និព្ពិន្ទន្តោ ទុក្ខបរិជាននាទិវសេន សច្ចានិ បដិវិជ្ឈតិ។ ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយាតិ វិសុទ្ធត្ថាយ វោទានត្ថាយ ឯស មគ្គោតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ តេ ភិក្ខូ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសុ, សម្បត្តបរិសាយបិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

អនិច្ចលក្ខណវត្ថុ សត្តមំ។

៨។ ទុក្ខលក្ខណវត្ថុ

ទុតិយគាថាយបិ ឯសេវ នយោ។ តទា ហិ ភគវា តេសំ ភិក្ខូនំ ទុក្ខលក្ខណេ កតាភិយោគភាវំ ញត្វា, “ភិក្ខវេ, សព្ពេបិ ខន្ធា បដិបីឡនដ្ឋេន ទុក្ខា ឯវា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៧៨។

“សព្ពេ សង្ខារា ទុក្ខាតិ, យទា បញ្ញាយ បស្សតិ;

អថ និព្ពិន្ទតិ ទុក្ខេ, ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា”តិ។

តត្ថ ទុក្ខាតិ បដិបីឡនដ្ឋេន ទុក្ខា។ សេសំ បុរិមសទិសមេវ។

ទុក្ខលក្ខណវត្ថុ តតិយំ។

៣។ អនត្តលក្ខណវត្ថុ

តតិយគាថាយបិ ឯសេវ នយោ។ កេវលញ្ហិ តត្ថ ភគវា តេសំ ភិក្ខូនំ បុព្ពេ អនត្តលក្ខណេ អភិយុត្តភាវំ ញត្វា, “ភិក្ខវេ, សព្ពេបិ ខន្ធា អវសវត្តនដ្ឋេន អនត្តា ឯវា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៧៩។

“សព្ពេ ធម្មា អនត្តាតិ, យទា បញ្ញាយ បស្សតិ;

អថ និព្ពិន្ទតិ ទុក្ខេ, ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា”តិ។

តត្ថ សព្ពេ ធម្មាតិ បញ្ចក្ខន្ធា ឯវ អធិប្បេតា។ អនត្តាតិ “មា ជីយន្តុ មា មីយន្តូ”តិ វសេ វត្តេតុំ ន សក្កាតិ អវសវត្តនដ្ឋេន អនត្តា អត្តសុញ្ញា អស្សាមិកា អនិស្សរាតិ អត្ថោ។ សេសំ បុរិមសទិសមេវាតិ។

អនត្តលក្ខណវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៤។ បធានកម្មិកតិស្សត្ថេរវត្ថុ

ឧដ្ឋានកាលម្ហីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បធានកម្មិកតិស្សត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិវាសិនោ កិរ បញ្ចសតា កុលបុត្តា សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា អរញ្ញំ អគមំសុ។ តេសុ ឯកោ តត្ថេវ ឱហីយិ។ អវសេសា អរញ្ញេ សមណធម្មំ ករោន្តា អរហត្តំ បត្វា “បដិលទ្ធគុណំ សត្ថុ អារោចេស្សាមា”តិ បុន សាវត្ថិំ អគមំសុ។ តេ សាវត្ថិតោ យោជនមត្តេ ឯកស្មិំ គាមកេ បិណ្ឌាយ ចរន្តេ ទិស្វា ឯកោ ឧបាសកោ យាគុខត្តាទីហិ បដិមានេត្វា អនុមោទនំ សុត្វា បុនទិវសត្ថាយបិ និមន្តេសិ។ តេ តទហេវ សាវត្ថិំ គន្ត្វា បត្តចីវរំ បដិសាមេត្វា សាយណ្ហសមយេ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ សត្ថា តេហិ សទ្ធិំ អតិវិយ តុដ្ឋោ បវេទយមានោ បដិសន្ថារំ អកាសិ។

អថ នេសំ តត្ថ ឱហីនកោ សហាយកភិក្ខុ ចិន្តេសិ – “សត្ថុ ឥមេហិ សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ ករោន្តស្ស មុខំ នប្បហោតិ, មយ្ហំ បន មគ្គផលានំ អភាវេន មយា សទ្ធិំ ន កថេតិ, អជ្ជេវ អរហត្តំ បត្វា សត្ថារំ មយា សទ្ធិំ កថាបេស្សាមី”តិ។ តេបិ ភិក្ខូ, “ភន្តេ, មយំ អាគមនមគ្គេ ឯកេន ឧបាសកេន ស្វាតនាយ និមន្តិតា, តត្ថ បាតោវ គមិស្សាមា”តិ សត្ថារំ អបលោកេសុំ។ អថ នេសំ សហាយកោ ភិក្ខុ សព្ពរត្តិំ ចង្កមន្តោ និទ្ទាវេគេន ចង្កមនកោដិយំ ឯកស្មិំ បិដ្ឋិបាសាណផលកេ បតិ, ឩរុដ្ឋិ ភិជ្ជិ។ សោ មហាសទ្ទេន វិរវិ។ តស្ស តេ សហាយកា ភិក្ខូ សទ្ទំ សញ្ជានិត្វា ឥតោ ចិតោ ច ឧបធាវិំសុ។ តេសំ ទីបំ ជាលេត្វា តស្ស កត្តព្ពកិច្ចំ ករោន្តានំយេវ អរុណោ ឧដ្ឋហិ, តេ តំ គាមំ គន្តុំ ឱកាសំ ន លភិំសុ។ អថ តេ សត្ថា អាហ – “កិំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខាចារគាមំ ន គមិត្ថា”តិ។ តេ “អាម, ភន្តេ”តិ តំ បវត្តិំ អារោចេសុំ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ឯស តុម្ហាកំ លាភន្តរាយំ ករោតិ, បុព្ពេបិ អកាសិយេវា”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិត្វា –

“យោ បុព្ពេ ករណីយានិ, បច្ឆា សោ កាតុមិច្ឆតិ;

វរុណកដ្ឋភញ្ជោវ, ស បច្ឆា មនុតប្បតី”តិ។ (ជា។ ១។១។៧១) –

ជាតកំ វិត្ថារេសិ។ តទា កិរ តេ ភិក្ខូ បញ្ចសតា មាណវកា អហេសុំ, កុសីតមាណវកោ អយំ ភិក្ខុ អហោសិ, អាចរិយោ បន តថាគតោវ អហោសីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា, “ភិក្ខវេ, យោ ហិ ឧដ្ឋានកាលេ ឧដ្ឋានំ ន ករោតិ, សំសន្នសង្កប្បោ ហោតិ, កុសីតោ សោ ឈានាទិភេទំ វិសេសំ នាធិគច្ឆតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៥០។

“ឧដ្ឋានកាលម្ហិ អនុដ្ឋហានោ,

យុវា ពលី អាលសិយំ ឧបេតោ;

សំសន្នសង្កប្បមនោ កុសីតោ,

បញ្ញាយ មគ្គំ អលសោ ន វិន្ទតី”តិ។

តត្ថ អនុដ្ឋហានោតិ អនុដ្ឋហន្តោ អវាយមន្តោ។ យុវា ពលីតិ បឋមយោព្ពនេ ឋិតោ ពលសម្បន្នោបិ ហុត្វា អលសភាវេន ឧបេតោ ហោតិ, ភុត្វា សយតិ។ សំសន្នសង្កប្បមនោតិ តីហិ មិច្ឆាវិតក្កេហិ សុដ្ឋុ អវសន្នសម្មាសង្កប្បចិត្តោ។ កុសីតោតិ និព្ពីរិយោ។ អលសោតិ មហាអលសោ បញ្ញាយ ទដ្ឋព្ពំ អរិយមគ្គំ អបស្សន្តោ ន វិន្ទតិ, ន បដិលភតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

បធានកម្មិកតិស្សត្ថេរវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩. សូករបេតវត្ថុ

វាចានុរក្ខីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ សូករបេតំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ ទិវសេ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ លក្ខណត្ថេរេន សទ្ធិំ គិជ្ឈកូដា ឱរោហន្តោ ឯកស្មិំ បទេសេ សិតំ បាត្វាកាសិ។ “កោ នុ ខោ, អាវុសោ, ហេតុ សិតស្ស បាតុកម្មាយា”តិ លក្ខណត្ថេរេន បុដ្ឋោ “អកាលោ, អាវុសោ, ឥមស្ស បញ្ហស្ស, សត្ថុ សន្តិកេ មំ បុច្ឆេយ្យាថា”តិ វត្វា លក្ខណត្ថេរេន សទ្ធិំ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ វេឡុវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសីទិ។ អថ នំ លក្ខណត្ថេរោ តមត្ថំ បុច្ឆិ។ សោ អាហ – “អាវុសោ, អហំ ឯកំ បេតំ អទ្ទសំ, តស្ស តិគាវុតប្បមាណំ សរីរំ, តំ មនុស្សសរីរសទិសំ, សីសំ បន សូករស្ស វិយ, តស្ស មុខេ នង្គុដ្ឋំ ជាតំ, តតោ បុឡវា បគ្ឃរន្តិ។ ស្វាហំ ‘ន មេ ឯវរូបោ សត្តោ ទិដ្ឋបុព្ពោ’តិ តំ ទិស្វា សិតំ បាត្វាកាសិ”ន្តិ។ សត្ថា “ចក្ខុភូតា វត, ភិក្ខវេ, មម សាវកា វិហរន្តី”តិ វត្វា “អហម្បេតំ សត្តំ ពោធិមណ្ឌេយេវ អទ្ទសំ, ‘យេ បន មេ ន សទ្ទហេយ្យុំ, តេសំ អហិតាយ អស្សា’តិ បរេសំ អនុកម្បាយ ន កថេសិំ។ ឥទានិ មោគ្គល្លានំ សក្ខិំ កត្វា កថេមិ។ សច្ចំ, ភិក្ខវេ, មោគ្គល្លានោ អាហា”តិ កថេសិ។ តំ សុត្វា ភិក្ខូ សត្ថារំ បុច្ឆិំសុ – “កិំ បន, ភន្តេ, តស្ស បុព្ពកម្ម”ន្តិ។ សត្ថា “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, សុណាថា”តិ អតីតំ អាហរិត្វា តស្ស បុព្ពកម្មំ កថេសិ។

កស្សបពុទ្ធកាលេ កិរ ឯកស្មិំ គាមកាវាសេ ទ្វេ ថេរា សមគ្គវាសំ វសិំសុ។ ថេរេសុ ឯកោ សដ្ឋិវស្សោ, ឯកោ ឯកូនសដ្ឋិវស្សោ។ ឯកូនសដ្ឋិវស្សោ ឥតរស្ស បត្តចីវរំ អាទាយ វិចរតិ, សាមណេរោ វិយ សព្ពំ វត្តបដិវត្តំ អកាសិ។ តេសំ ឯកមាតុកុច្ឆិយំ វុត្ថភាតូនំ វិយ

សយក្កចារំ ចសត្តាត៌ ចសតដ្ឋាត៌ ឲុកោ ឆយ្ហកឆិកោ អាកយិ៍ ពកា ច ឆយ្ហស្សចតឌិចយសា ហោតិ៍ ឆេទា ត៌ សក្កល្ហិប្ចា “ឆយ្ហកឆ៌ តោ កចេហិ សប្បុរិសា”តិ អាហំសុ៍ សោ ឆយ្ហកឆ៌ កចេសិ៍ ឆេទា “ឆយ្ហកឆិកោ តោ លទ្ធោ”តិ តុដ្ឋចិត្តា បុតឌិចយេ តំ អាគាយ ឆុទកាយំ បិណ្ឌាយ បចិសិត្វា តត្ថ កតកត្តកិច្ចា, “អាចុរសោ, ហិយ្យោ កឆិតដ្ឋាតតោច ឆោកំ ឆយ្ហំ កចេហី”តិ យត្ថុស្សាត៌ ឆយ្ហំ កឆោរេបសុំ៍ យត្ថុស្សា ឆយ្ហកឆ៌ សុត្វា បុតឌិចយត្វាយបិ តិយត្តឃិសុ៍ ឲចំ សយត្តា កិក្ខាចារការេយសុ ឆេត្វ ឆេត្វ ឌិចយេ តំ អាគាយ បិណ្ឌាយ ចទិសុ៍

ឆយ្ហកឆិកោ ចិន្តេសិ – “ឱ្ហយេ ឆេត្វបិ អតិយុត្តកា, យឃា វ្ចេកាតេបតេ បលិបេត្វា ឱ្ហយស្មិ ចិហារេ ចសិតុំ ចដ្ឋតី”តិ៍ សោ សាឃំ ឆេទ្ធបដ្ឋាត៌ កត្វា កិក្ខូត៌ វ្ចុាយ កតកាលេ តិចត្តិត្វា យហាថេរំ វ្ចុបសង្កមិត្វា, “ភន្តេ, កិញ្ចិ ចត្តត្តំ អត្ថិ”តិ ចត្វា “កចេហិ, អាចុរសោ”តិ ចុត្តេ ឆោកំ ចិន្តេត្វា, “ភន្តេ, កឆា តាសេយសា យហាសាចន្ហា”តិ ចត្វា អកេឆេត្វាច បក្កាយិ៍ អត្ថុឆេរស្សាបិ សត្តិកំ កត្វា តថេច អកាសិ៍ សោ ត្តិយឌិចយេ តថេច កត្វា តតិយឌិចយេ តេសំ អតិចិយ កោតុហលេ វ្ចុប្បេត្តេ យហាថេរំ វ្ចុបសង្កមិត្វា, “ភន្តេ, កិញ្ចិ ចត្តត្តំ អត្ថិ, តុយ្ហាកំ បត សត្តិកេ ចត្តុំ ត ចិសហាមី”តិ ចត្វា ឆេទេត “ហោតុ, អាចុរសោ, កចេហី”តិ តិប្បីឡព្ហោតា អាហ – “កឹ បត, ភន្តេ, អត្ថុឆេរា តុយ្ហំ សង្ខិ សំកោរកា”តិ៍ សប្បុរិស, កឹ តាសេយតំ កចេសិ, យឃំ ឲុកយាតុក្តន្តិយំ ចុត្តបុត្តា ចិយ, អយេហ្ហ ឲុកោត ឃំ លទ្ធំ, ឱ្ហតរេតាបិ លទ្ធយេច ហោតិ៍ យឃា ឲតស្ស ឲុត្តកំ កាលំ អក្សេណោ តាយ ត ឌិដ្ឋបុព្ពោតិ? ឲចំ, ភន្តេតិ៍ អាយាចុរសាតិ៍ ភន្តេ យំ អត្ថុឆេរា ឲចយាហ – “សប្បុរិស, ត្វំ កុលបុត្តោ, អយំ យហាថេរោ លទ្ធី បេសលោតិ ឲុតោត សង្ខិ សំកោកំ កេរោត្តោ វ្ចុបរិក្ខិត្វា កោរេយ្យាសី”តិ ឲចយេស យំ អាកតឌិចសតោ បដ្ឋាយ ចឆតីតិ៍

យហាថេរោ តំ សុត្វាច កុទ្ធយាតសោ ដណ្ហាកិហតំ កុលលំកាឌតំ ចិយ កិញ្ចិ៍ ឱ្ហតរេាបិ វ្ចុាយ អត្ថុឆេរស្ស សត្តិកំ កត្វា តថេច អចោច, សោបិ តថេច កិញ្ចិ៍ តេសុ កិច្ចាបិ ឲុត្តកំ កាលំ ឲុកោបិ ចិសុំ បិណ្ឌាយ បចិដ្ឋបុព្ពោ តាយ តត្ថិ, បុតឌិចយេ បត ចិសុំ បិណ្ឌាយ បចិសិត្វា អត្ថុឆេរា បុរេតរំ អាកត្វា វ្ចុបដ្ឋាតសាលិយ អដ្ឋាសិ, យហាថេរោ បច្ឆា អកយាសិ៍ តំ ឌិស្វា អត្ថុឆេរា ចិន្តេសិ – “កឹ ត្ង តោ ឱ្ហយស្ស បត្តចីចរំ បដិក្កហេតត្តំ, វ្ចុាហុ តោ”តិ៍ សោ “ត ឱ្ហកាតិ បដិក្កហេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វាបិ “ហោតុ, ត យឃា ឲចំ កតបុត្តំ, យឃា អត្តតោ ចត្តំ ហាបេតុំ ត ចដ្ឋតី”តិ ចិត្តំ យុត្តកំ កត្វា ថេរំ វ្ចុបសង្កមិត្វា, “ភន្តេ, បត្តចីចរំ ទេថា”តិ អាហ៍ ឱ្ហតរោ “កច្ឆ, ត្ង្តិតិក, ត ត្វំ យយ បត្តចីចរំ បដិក្កហេតុំ យុត្តរូបោ”តិ អច្ឆរំ បហរិត្វា តេតបិ “អាម, ភន្តេ, អហម្បិ តុយ្ហាកំ បត្តចីចរំ ត បដិក្កណ្ហាមីតិ ចិន្តេសិ”ត្តិ ចុត្តេ, “អាចុរសោ តចក, កឹ ត្វំ ចិន្តេសិ, យយ ឱ្ហយស្មិ ចិហារេ កោចិ សង្កោ អត្ថិ”តិ អាហ៍ ឱ្ហតរោបិ “តុយ្ហំ បត, ភន្តេ, កឹ ឲចំ យញ្ញាច ‘យយ ឱ្ហយស្មិ ចិហារេ កោចិ សង្កោ អត្ថិ’តិ, ឲុសោ តេ ចិហារោ”តិ ចត្វា បត្តចីចរំ អាគាយ តិក្ខយិ៍ ឱ្ហតរោបិ តិក្ខយិ៍ តេ វ្ចុកោបិ ឲុកយេក្កតាបិ អកត្វា ឲុកោ បច្ឆិយត្វាគេត យក្កំ កណ្ហិ ឲុកោ បុរត្ថិយត្វាគេត៍ ឆយ្ហកឆិកោ, “ភន្តេ, យា ឲចំ កេរោច, យា ឲចំ កេរោថា”តិ ចត្វា “តិដ្ឋាចុរសោ”តិ ចុត្តេ តិចត្តិ៍ សោ បុតឌិចយេ ឆុទកាយំ បចិដ្ឋោ យត្ថុស្សេហិ, “ភន្តេ, ភឌ្ឍត្តា កុហិ”ត្តិ ចុត្តេ, “អាចុរសោ, យា បុច្ឆថ, តុយ្ហាកំ កុលុបកា ហិយ្យោ កលហំ កត្វា តិក្ខមិសុ, អហំ យាចេត្តោបិ តិចត្តេតុំ តាសក្ខិ”ត្តិ អាហ៍ តេសុ ឌាលិ តុល្ហិអេហេសុំ៍ បណ្ឌិតា បត “អយេហ្ហ ឲុត្តកំ កាលំ ភឌ្ឍត្តាត៌ កិញ្ចិ ឲលិតំ តាយ ត ឌិដ្ឋបុព្ពំ, តេសំ កយំ ឱ្ហយំ តិស្សាយ វ្ចុប្បត្តំ ភចិស្សតី”តិ ឆោយតស្សប្បត្តា អហេសុំ៍

តេបិ ឆេទា កតដ្ឋាតេ ចិត្តសុខំ តាយ ត លកិសុ៍ យហាថេរោ ចិន្តេសិ – “អហោ តចកស្ស កិក្ខុតោ ការិយំ កយ្ហំ កតំ, យុហុត្តំ ឌិដ្ឋ តាយ

អាកត្តុកកិល្លុ អាហ – ‘យហាធេរេត សទ្ធិំ និសេការ៉ា យា អកាសី’”តិ។ ព្ពតេរាបិ ចិតេ្តសិ – “អហោ យហាធេរស្ស ការិយំ កយ៉ុំ កតំ, យុហុត្តំ ជិដ្ឋំ តាយ អាកត្តុកកិល្លុ អាហ – ‘ព្ពយិតា សទ្ធិំ និសេការ៉ា យា អកាសី’”តិ។ តេសំ តេច សញ្ញោយោ ត យតសិការេរា អហោសិ។ តេ ចស្សសតច្ចោយេត បច្ឆិយជិសាឃ ឲក់ ចិហារំ អាកយំស្ុ។ តេសំ ឲកយេច តេសតាយតំ ឋិឋុឃំ។ យហាធេរេ បចិសិត្វា យច្ចាតេក តិសិតេ្ក ព្ពតេរាបិ ឋិចិសិ។ យហាធេរោ តំ ជិស្វាច សញ្ញាតិត្វា អស្សុតិ សន្ធរេត្ញុំ តាសក្កិ។ ព្ពតេរាបិ យហាធេរំ សញ្ញាតិត្វា អស្សុបុណ្ណេហិ តេតេ្តហិ “កតេធយិ ត្ុ តោ យា កតេធយី”តិ ចិតេ្តត្វា “ត តំ សតេ្ទឃ្យុន្តុប”ត្តិ តេធំ ចត្តិត្វា “អហំ, កតេ្ត, ឲត្តកំ កាលំ ត្យព្យាកំ បត្តចីចរំ កហេត្វា ចិចរិំ, អបិ ត្ុ តោ តេ កាឃទ្វារាជិស្ុ ត្យេយត្យំ កិញ្ចិ អសារុប្បំ ជិដ្ឋបុព្ពំ”ត្តិ។ “ត ជិដ្ឋបុព្ពំ, អាចុសោ”តិ។ អធ កស្មា ឆយ្ុកធិកំ អចត្តុ “យា ឲតេតត សទ្ធិំ និសេការយកាសី”តិ? “តាហំ, អាចុសោ, ឲចំ កតេធយិ, តយា កិរ យយ អត្តុរេ ឲចំ ចុត្តំ”ត្តិ។ “អហយ្បិ, កតេ្ត, ត ចតាយី”តិ។ តេ តស្មិំ ខណេ “តេត អតេយ្យាកិត្តិត្យាការយត ឲចំ ចុត្តំ កចិស្សតី”តិ ញាត្វា អញ្ញាយញ្ញំ អច្ចយំ តេសយិំស្ុ។ តេ ចស្សសតំ ចិត្តស្សាធំ អលកត្តា តំ ជិចសំ សយក្កា ហុត្វា “អាឃាយ, តំ តតោ ចិហារា តិក្កឌ្ឍិស្សាយា”តិ បក្កយិត្វា អត្ុបុតេ្ពត តំ ចិហារំ អាកយំស្ុ។

ឆយ្ុកធិកោបិ តេធរេ ជិស្វា បត្តចីចរំ បដិក្កហេត្ញុំ ខ្ញបកច្ឆិ។ តេរា “ត តំ ព្ពយស្មិំ ចិហារេ ចសិត្ញុំ ឃុត្តរុបេ”តិ អច្ឆរំ បហរិំស្ុ។ សោ សណ្ឋាត្ញុំ អសក្កោតេ្តា តាចតេធច តិក្ខយិត្វា បលាយិ។ អធ តំ ចីសតិ ចស្សសហស្សាតិ កតោ សយណធយ្មោ សន្ធរេត្ញុំ តាសក្កិ, តតោ ចចិត្វា អចីចិយ្យា តិព្ពតេ្តា ឲកំ ពុទ្ធត្តរំ បច្ចិត្វា ព្ពជាតិ កិជ្ឈក្កូដេ ចុត្តប្បការេត អត្តការេត ទុក្ខំ អត្ុភោតីតិ។

សត្ថា ព្ពជំ តស្ស ចុព្ពកយ្យំ អាហរិត្វា, “កិក្ខុចេ, កិក្ខុតា តាយ កាឃាជីហិ ឋ្ុបសត្តរុបេត កចិតព្ពំ”ត្តិ ចត្វា ព្ពយំ កាធយាហ –

១៨២៣

“ចាចាត្ុរក្ខិ យតសា ឬសំចុតោ,

កាយេត ច តាកុសលំ កយិរា;

ឲតេ តយោ កយ្បធេ ចិសោធយេ,

អារាធយេ យក្កយិសិប្បេចជិត”ត្តិ។

តស្សត្ថោ – ចត្ុត្តំ ចចីទុច្ចរិតាតំ ចជ្ជតេត ចាចាត្ុរក្ខិ អកិជ្ឈាជីតំ អត្ុប្បាធតេត យតសា ច ឬដ្ឋុ សំចុតោ ឋិណាតិបិតាធយោ បជហតេ្តា កាយេត ច អកុសលំ ត កយិរា។ ឲចំ ឲតេ តយោ កយ្បធេ ចិសោធយេ។ ឲចំ ចិសោធេតេ្តា ហិ សីលក្ខន្ធាជីតំ ឲសេកហិ ត្យន្ធាជីហិ ព្ពសីហិ បចេជិតំ អដ្ឋង្គិកយក្កំ អារាធយ្យាតិ។

ទេសនាបរិយោសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សុការរបេតចត្ថុ ឈដ្ឋំ។

សិ៎។ បេលិ៎លតេ្ថរចត្ថុ

ឃោកា ខេតិ ឡាខំ ឩម្មុខេសត់ សត្ថា ខេតចនេ ចិហរន្តោ បេលិ៎លំ គាយ ខេនំ អារព្ភ កខេសិ។

សោ កិរ សត្តវស្សិ ត្វាន្តំ សាសនេ ខេបិដកោ បញ្ញត្តំ កិក្ខុសតានំ ឩម្មំ ចាខេចសិ។ សត្ថា ចិន្តេសិ – “ឡាយស្ស កិក្ខុនោ ‘អត្តនោ ក្សន្តិស្សណំ កាទិស្សាមី’តិ ចិត្តម្បិ តត្ថិ ឃំចេខេស្សាមិ ត”ន្តិ។ ខនេខា បដ្ឋាយ ចំ ខេនំ អត្តនោ ស្ហបដ្ឋាតំ អាកាចកាលេ “ឲហិ, ត្វ្ឋ្ហបេលិ៎ល, ចត្រ, ត្វ្ឋ្ហបេលិ៎ល, តិឌីឥ, ត្វ្ឋ្ហបេលិ៎ល, ឃាហិ, ត្វ្ឋ្ហបេលិ៎លា”តិ ចឥតិ។ ស្ហដ្ឋាយ កខកាលេបិ “ត្វ្ឋ្ហបេលិ៎លោ កខេខា”តិ ចឥតិ។ សោ ចិន្តេសិ – “អហំ សាដ្ឋកចោតិ តីណិ បិដកានិ ធាខេមិ, បញ្ញត្តំ កិក្ខុសតានំ អដ្ឋាទស យហាកខេណ ឩម្មំ ចាខេមិ, អថ បត យំ សត្ថា អកិក្ខុណំ, ‘ត្វ្ឋ្ហបេលិ៎លា’តិ ចឥតិ, អទ្ធា យំ សត្ថា ឥសាតាឌីតំ អភាខេត ឲចំ ចឥតី”តិ។ សោ ស្ហប្បត្តឃំចេកោ “ធាតិ អទញ្ញា បចិសិត្វា សយណឩម្មំ កាទិស្សាមី”តិ សឃយេច បត្តចីចរំ ឃំចិឥហិត្វា បត្តុសកាលេ សត្ថបដ្ឋា ឩម្មំ ស្ហក្ខិណិត្វា តិក្ខុយន្តេត កិក្ខុតា សទ្ធិំ តិក្ខុមិ។ បទិចេណា តិឌីឌិត្វា សញ្ញាឃត្តា តំ “អាចទិយោ”តិ ត សល្លក្ខេសុំ។ សោ ចីសឃោឌតសមយក្កិ កត្វា ឲកស្មិ អទញ្ញាចាខេស ចិរស កិក្ខុ ចរតិ, ខេ ស្ហបសង្កមិត្វា សឈូត្វំ ចក្ខិត្វា, “ភន្តេ, អចស្សយោ ឃេ ខេហាធា”តិ អាហ។ អាចុសោ, ត្វំ ឩម្មុកម៉ិកោ, អយេត្វិ គាយ ចំ តិស្សាយ កិត្តិំ ឌាតិចត្តំ ភចេយ្យ, កស្មា ឲចំ ចឥឃីតិ? យា, ភន្តេ, ឲចំ កខេរាធ, អចស្សយោ ឃេ ខេហាធាតិ។ ខេ បត សទ្ធេ លិណាសចាច។ អថ តំ យហាខេនរា “ឡាយស្ស ស្ហក្កហំ តិស្សាយ យាតេោ អត្តិយោចា”តិ អត្យុខេរស្ស សត្ថិកំ បហិណិំ។ សោបិ តំ ពខេចាហ។ ឡាយិតា តីហាខេត សទ្ធេបិ ចំ ខេបសេន្តា ឌិចាដ្ឋាខេត តិឌីឌិត្វា ស្ហចិកឩម្មំ កខេរាត្តស្ស សត្ថតចកស្ស សត្តចស្សិកសាយលោរស្ស សត្ថិកំ បហិណិំសុ។ ឲចយស្ស យាតំ តីហទិំសុ។

សោ តិហតយាខេត សាយលោរស្ស សត្ថិខេក អញ្ជលិំ បក្កហេត្វា “អចស្សយោ ឃេ ខេហាហិ សប្បុទិសា”តិ អាហ។ អខេហា, អាចទិយ, កិំ តាខេយតំ កខេឆ, ត្វខេយ្យ ហល្លកា ពាហុស្សុតា, ត្វយ្យាកំ សត្ថិខេក យយា កិត្តិំ ការណំ ឌាតិចត្តំ ភចេយ្យាតិ។ យា ឲចំ ករិ, សប្បុទិស, ខេហាហិយេច ឃេ អចស្សយោតិ។ ភន្តេ, សចេបិ ឡូចាឥក្ខុយា ភចិស្សឆ, ភចិស្សាមិ ខេចា អចស្សយោតិ។ ខេហាមិ, សប្បុទិស, អហំ “អក្កិំ បចិសា”តិ ចុត្តេ អក្កិំ បចិសាមិយេចាតិ។ អថ តំ សោ អចិទ្ធេរ ឲកំ សទំ ឥស្សេត្វា, “ភន្តេ, ឃធាតិចត្តបិទ្ធេខាច ឡាខំ សទំ បចិសធា”តិ អាហ។ សោ ហិស្ស យហល្លាតំ ក្សបដ្ឋចីចរាតំ តិចត្តបិទ្ធកាចំ ពាត្វាបិ “ឡូចាឥក្ខុយោ ត្យ ខេលា”តិ ចីយំសន្តោ ឲចយាហ។ ខេនរាបិ ឲកចឥនេតេច ស្ហឥកំ ឡូតទិ។ អថ តំ ចីចរកណ្ណំ ខេតយិតកាលេ “ឲឆ, ភន្តេ”តិ ចត្វា ឲកចឥនេតេច អាកន្ត្វា ចិតំ អាហ – “ភន្តេ, ឲកស្មិំ ចម្មិខេក ឆ លិទ្ធានិ, តត្ថ ឲខេកត លិទ្ធេត ខេកាធា អន្តោ បចិដ្ឋា, តំ កណិត្យាកាខេយា ឡាតទានិ បញ្ញា លិទ្ធានិ ឆខេកត្វា ឈដ្ឋំ កិត្តិត្វា បចិដ្ឋលិទ្ធេនេតេច កណ្យាតិ, ឲចំ ត្វខេយ្យិ ឈទ្ធាទិខេកសុ អាទម្មណេសុ ខេសសាតិ បញ្ញទ្វារាតិ បិធាយ យខេតាទ្វាខេរ កម្មំ បដ្ឋខេបធា”តិ។ ពាហុស្សុតស្ស កិក្ខុនោ ឲត្តខេកនេតេច

បដិបុច្ឆន្តំ វិយ អហោសិ។ សោ “ឯត្តកមេវ ហោតុ សប្បុរិសា”តិ ករជកាយេ ញាណំ ឱតារេត្វា សមណធម្មំ អារភិ។

សត្ថា វីសយោជនសតមត្ថកេ និសិន្នោវ តំ ភិក្ខុំ ឱលោកេត្វា “យថេវាយំ ភិក្ខុ ភូរិបញ្ញោ, ឯវមេវំ អនេន អត្តានំ បតិដ្ឋាបេតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា តេន សទ្ធិំ កថេន្តោ វិយ ឱភាសំ ផរិត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២៨២។

“យោគា វេ ជាយតី ភូរិ, អយោគា ភូរិសង្ខយោ;

ឯតំ ទ្វេធាបថំ ញត្វា, ភវាយ វិភវាយ ច;

តថាត្តានំ និវេសេយ្យ, យថា ភូរិ បវឌ្ឍតី”តិ។

តត្ថ យោគាតិ អដ្ឋតិំសាយ អារម្មណេសុ យោនិសោ មនសិការា។ ភូរីតិ បថវីសមាយ វិត្ថតាយ បញ្ញាយេតំ នាមំ។ សង្ខយោតិ វិនាសោ។ ឯតំ ទ្វេធាបថន្តិ ឯតំ យោគញ្ច អយោគញ្ច។ ភវាយ វិភវាយ ចាតិ វុឌ្ឍិយា ច អវុឌ្ឍិយា ច។ តថាតិ យថា អយំ ភូរិសង្ខាតា បញ្ញា បវឌ្ឍតិ, ឯវំ អត្តានំ និវេសេយ្យាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ បោដ្ឋិលត្ថេរោ អរហត្តេ បតិដ្ឋហីតិ។

បោដ្ឋិលត្ថេរវត្ថុ សត្តមំ។

៨។ បញ្ចមហល្លកត្ថេរវត្ថុ

វនំ ឆិន្ទថាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សម្ពហុលេ មហល្លកេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

តេ កិរ គិហិកាលេ សាវត្ថិយំ កុដុម្ពិកា មហទ្ធនា អញ្ញមញ្ញសហាយកា ឯកតោ បុញ្ញានិ ករោន្តា សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា “មយំ មហល្លកា, កិំ នោ ឃរាវាសេនា”តិ សត្ថារំ បព្ពជ្ជំ យាចិត្វា បព្ពជិំសុ, មហល្លកភាវេន បន ធម្មំ បរិយាបុណិតុំ អសក្កោន្តា វិហារបរិយន្តេ បណ្ណសាលំ ការេត្វា ឯកតោវ វសិំសុ។ បិណ្ឌាយ ចរន្តាបិ យេភុយ្យេន បុត្តទារស្សេវ គេហំ គន្ត្វា ភុញ្ជិំសុ។ តេសុ ឯកស្ស បុរាណទុតិយិកា មធុរបាចិកា នាម, សា តេសំ សព្ពេសម្បិ ឧបការិកា អហោសិ។ តស្មា សព្ពេបិ អត្តនា លទ្ធាហារំ គហេត្វា តស្សា ឯវ គេហេ និសីទិត្វា

ភុញ្ជន្តិ? សាបិ តេសំ យថាសត្តិហិតំ សូបព្យញ្ជនំ ទេតិ។ សា អញ្ញតរាពាធេន ផុដ្ឋា កាលមកាសិ។ អថ តេ មហល្លកត្ថេរា សហាយកស្ស ថេរស្ស បណ្ណសាលាយ សន្និបតិត្វា អញ្ញមញ្ញំ គីវាសុ គហេត្វា “មធុរបាចិកា ឧបាសិកា កាលកតា”តិ វិលបន្តា រោទិំសុ។ ភិក្ខូហិ ច សមន្តតោ ឧបធាវិត្វា “កិំ ឥទំ, អាវុសោ”តិ បុដ្ឋា, “ភន្តេ, សហាយកស្ស នោ បុរាណទុតិយិកា កាលកតា, សា អម្ហាកំ អតិវិយ ឧបការិកា។ ឥទានិ កុតោ តថារូបិំ លភិស្សាមាតិ ឥមិនា ការណេន រោទាមា”តិ អាហំសុ។

ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ឯតេ កាកយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា សមុទ្ទតីរេ ចរមានា សមុទ្ទូមិយា សមុទ្ទំ បវេសេត្វា មារិតាយ កាកិយា រោទិត្វា បរិទេវិត្វា តំ នីហរិស្សាមាតិ មុខតុណ្ឌកេហិ មហាសមុទ្ទំ ឧស្សិញ្ចន្តា កិលមិំសូ”តិ អតីតំ អាហរិត្វា –

“អបិ នុ ហនុកា សន្តា, មុខញ្ច បរិសុស្សតិ;

ឱរមាម ន បារេម, បូរតេវ មហោទធី”តិ។ (ជា។ ១។១។១៤៦);

ឥមំ កាកជាតកំ វិត្ថារេត្វា តេ ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា, “ភិក្ខវេ, រាគទោសមោហធនំ និស្សាយ ឥមេហិ ឥទំ ទុក្ខំ បត្តំ, តំ ធនំ ឆិន្ទិតុំ វដ្ដតិ, ឯវំ និទ្ទុក្ខា ភវិស្សថា”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៥៣។

“ធនំ ហិត្វាន យោ ទុក្ខំ, ធនតោ ជាយតេ ភយំ;

ហេត្វា ធនញ្ច ធនមញ្ញ, និព្ពុតា ហោថ ភិក្ខវោ។

១៥៤។

“យាវ ហិ ធនតោ ន ឆិជ្ជតិ,

អណុមត្តោបិ នរស្ស នារិសុ;

បដិពទ្ធមនោវ តាវ សោ,

វច្ឆោ ខីរបកោវ មាតរី"តិ។

តត្ថ មា រុក្ខន្តិ សត្ថារា ហិ "វនំ ឆិន្ទថា"តិ វុត្តេ តេសំ អភិនវបព្ពជិតានំ "សត្ថា អម្ហេ វាសិអាទីនិ គហេត្វា វនំ ឆិន្ទាបេតី"តិ រុក្ខេ ឆិន្ទិតុកាមតា ឧប្បជ្ជិ។ អថ នេ "មយា រាគាទិកិលេសវនំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ, ន រុក្ខេ"តិ បដិសេធេន្តោ "មា រុក្ខ"ន្តិ អាហ។ វនតោតិ យថា បកតិកវនតោ សីហាទិកំ ភយំ ជាយតិ, ឯវំ ជាតិអាទិកំ ភយម្បិ កិលេសវនតោ ជាយតីតិ អត្ថោ។ វនញ្ច វនថញ្ចាតិ ឯត្ថ មហន្តា រុក្ខា វនំ នាម, ខុទ្ទកា តស្មិំ វនេ ឋិតត្តា វនថា នាម។ បុព្ពុប្បត្តិករុក្ខា វា វនំ នាម, អបរាបរុប្បត្តិកា វនថា នាម។ ឯវមេវ មហន្តមហន្តា ភវាកឌ្ឍនកា កិលេសា វនំ នាម, បវត្តិយំ វិបាកទាយកា វនថា នាម។ បុព្ពុប្បត្តិកា វនំ នាម, អបរាបរុប្បត្តិកា វនថា នាម។ តំ ឧភយំ ចតុត្ថមគ្គញាណេន ឆិន្ទិត្វា។ តេនាហ – "ឆេត្វា វនញ្ច វនថញ្ច, និព្ពនា ហោថ ភិក្ខវោ"តិ។ និព្ពនា ហោថាតិ និក្កិលេសា ហោថ។ យាវ ហិ វនថោតិ យាវ ឯស អណុមត្តោបិ កិលេសវនថោ នរស្ស នារីសុ ន ឆិជ្ជតិ , តាវ សោ ខីរបកោ វច្ឆោ មាតរិ វិយ បដិពទ្ធមនោ លគ្គចិត្តោវ ហោតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ បញ្ចបិ តេ មហល្លកត្ថេរា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

បញ្ចមហល្លកត្ថេរវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩។ សុវណ្ណការត្ថេរវត្ថុ

ឧច្ឆិន្ទាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស សទ្ធិវិហារិកំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកោ កិរ សុវណ្ណការបុត្តោ អភិរូបោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស សន្តិកេ បព្ពជិ។ ថេរោ "តរុណានំ រាគោ ឧស្សន្នោ ហោតី"តិ ចិន្តេត្វា តស្ស រាគបដិឃាតាយ អសុភកម្មដ្ឋានំ អទាសិ។ តស្ស បន តំ អសប្បាយំ។ តស្មា អរញ្ញំ បវិសិត្វា តេមាសំ វាយមន្តោ ចិត្តេកគ្គមត្តម្បិ អលភិត្វា បុន ថេរស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា ថេរេន "ឧបដ្ឋិតំ តេ, អាវុសោ, កម្មដ្ឋាន"ន្តិ វុត្តេ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ អថស្ស ថេរោ "កម្មដ្ឋានំ ន សម្បជ្ជតីតិ វោសានំ អាបជ្ជិតុំ ន វដ្ដតី"តិ វត្វា បុន តទេវ កម្មដ្ឋានំ សាធុកំ កថេត្វា អទាសិ។ សោ ទុតិយវារេបិ កិញ្ចិ វិសេសំ និព្ពត្តេតុំ អសក្កោន្តោ អាគន្ត្វា ថេរស្ស អារោចេសិ។ អថស្ស ថេរោបិ សការណំ សឧបមំ កត្វា តទេវ កម្មដ្ឋានំ អាចិក្ខិ។ សោ បុនបិ អាគន្ត្វា កម្មដ្ឋានស្ស អសម្បជ្ជនភាវំ កថេសិ។ ថេរោ ចិន្តេសិ – "ការកោ ភិក្ខុ អត្តនិ វិជ្ជមានេ កាមច្ឆន្ទាទយោ វិជ្ជមានាតិ អវិជ្ជមានេ អវិជ្ជមានាតិ បជានាតិ។ អយំ ភិក្ខុ ការកោ, នោ អការកោ, បដិបន្នោ, នោ អប្បដិបន្នោ, អហំ បនេតស្ស អជ្ឈាសយំ ន ជានាមិ, ពុទ្ធវេនេយ្យោ ឯសោ ភវិស្សតី"តិ តំ អាទាយ សាយន្ហសមយេ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា "អយំ, ភន្តេ , មម សទ្ធិវិហារិកោ, ឥមស្ស មយា ឥមិនា ការណេន ឥទំ នាម កម្មដ្ឋានំ ទិន្ន"ន្តិ សព្ពំ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។

អថ តំ សត្ថា “អាវសោ ឃាត្មុស ឃនោកាលំ តារេបតំ បរិរេបិរេឃា បុនេរត្វា ឥសសហស្សិរលកោឆាតុំ ស្កន្ទរេធត្វា សង្ឃានាតំ បត្តាតំ ញុវ្ចាតំរេឃច ចិសរេឃា”តិ ចត្វា “កតារកុលិ ត្វ រេលា ៧ស បញ្ចរិរេតា”តិ អាចរេជ្ជរេត្វា “សុចណ្ណការកុលិ”តិ ខាត្វា អតីរេត អត្តការេច ឆ្លរលិរេកត្វា តស្ស សុចណ្ណការកុលេរេឃច បដិបរិដិឃា តិជ្ជាតាតិ បញ្ចា អត្តកាចសតាតិ ជិរិស្វា “ញ្ចយិតា ឥហនេរត ឌីឈរត្តំ សុចណ្ណការកម្មំ ករេរារេត្វត កហិការបុប្ផបទុមបុប្ផាឌីតិ ករិស្សាមីតិ រត្តសុចណ្ណរេយច សរេបរិចត្តិតំ, តស្មា ញ្ចយស្ស អសុកបដិក្កូលកម្មដ្ឋានំ ត ចដ្ឋតិ, យតាបរេយចស្ស កម្មដ្ឋានំ សប្បាយ”ន្តិ ចិរេត្តត្វា, “សារិបុត្ត, តឃា កម្មដ្ឋានំ ឥត្វា ចត្តារោរា យារេស កិលយិតំ កិក្ខុំ អជ្ជ បច្ឆាភរេត្តរេឃច អរហត្តំ បត្តំ បស្សិស្សសិ, កច្ឆ ត្វ”ន្តិ ទេរេធរំ ស្តរេឃ្យរេឌត្វា ញ្ចឌ្ឋិឃា ចក្កយត្តំ សុចណ្ណបទុមំ យារេបត្វា បរេត្តហិ រេចច តារេលហិ ច ស្កកាធិត្វតិ មុញ្ចាត្តិ ចិឃ កត្វា “កិក្ខុ ញ្ចមំ បទុមំ អាដាឃ ចិហារបច្ចន្តេ ចាលុកោរាសិម្ហិ រេបត្វា សម្មុខដ្ឋារេត បល្លង្កេត តិសីជិត្វា ‘រេលាហិតកំ រេលាហិតក’ន្តិ បរិកម្មំ ករេរាហី”តិ អដាសិ៍ តស្ស សត្ថុហត្ថរេតា បទុមំ កណ្ហន្តស្សេច ចិត្តំ បសីជិ៍ រេសា ចិហារបច្ចន្តំ កន្ត្វា ចាលុកំ ស្សារេបត្វា តត្ថ បទុមតាលំ បរេចរេសត្វា សម្មុខេ បល្លង្កេត តិសិរេត្វា “រេលាហិតកំ រេលាហិតក”ន្តិ បរិកម្មំ អារកិ៍ អថស្ស តង្ខណេញ្ញេច តីចរណាតិ ចិក្ខម្ភិំសុ, ស្តបចារជ្ឈាតំ ស្តប្បជ្ជិ៍ តទតត្តរំ បឋមជ្ឈាតំ តិជ្ជារេត្វត្វា បញ្ចហាការរេហិ ចសីកាចំ បរេបត្វា ឃថាតិសិរេត្នាច ទុតិឃជ្ឈាតាឌីតិបិ បត្វា ចសីភូរេតា ចតុត្ថជ្ឈារេតត ឈាតកីឡ្យអំ កីឡ្យអរេត្វា តិសីជិ៍

សត្ថា តស្ស ឈាតាតំ ស្តប្បត្តភាចំ ខាត្វា “សក្កិស្សតិ ត្វ រេលា ៧ស អត្តរេតា ឆម្មុតាឃ ស្កត្តរិ ចិរេសសំ តិជ្ជារេត្តតុ”ន្តិ ឆ្លរលិរេកត្វា “ត សក្កិស្សតី”តិ ខាត្វា “តំ បទុមំ មិលាឃតុ”តិ អធិដ្ឋហិ៍ តំ ហរេត្ថហិ មទ្ទិតបទុមំ មិលាយត្ត ចិឃ កាឡ្យអចណ្ណំ អរេហាសិ៍ រេសា ឈាតា ចុដ្ឋាឃ តំ ឆ្លរលិរេកត្វា “កិំ ត្វ រេលា ញ្ចមំ បទុមំ ជរាឃ បហដំ បញ្ញាឃតិ, អតុបាទិត្តស្សរេកបិ ៧ចំ ជរាឃ អកិក្ឃ្យយារេត ស្តបាទិត្តរេក ករាច តត្ថិ៍ ញ្ចរេបហិ ហិ ជរា អកិភចិស្សតី”តិ អតិច្ចលក្ខណំ បស្សិ៍ តស្មិំ បត ជិដ្ឋេ ទុក្ខលក្ខណញ្ច អតត្តលក្ខណញ្ច ជិដ្ឋរេឃច រេហាតិ៍ តស្ស តរេឃា ភចា អាជិត្តា ចិឃ ករេណ្ឌ ខាទ្ធកុណបរបិ ចិឃ ច ឃាឃិំសុ៍ តស្មិំ ខរេណ តស្ស អចិទូរេរ កុមារកា ៧កំ សរំ ឆ្លតរិត្វា កុមុទាតិ ភញ្ជិត្វា ធរេល រាសិំ ករេរាត្តិ៍ រេសា ជរេល ច ធរេល ច កុមុទាតិ ឆ្លរលិរេកសិ៍ អថស្ស ជរេល កុមុទាតិ អកិទ្ធបិតិ ស្តទកបគ្ឃរត្តាតិ ចិឃ ស្តបដ្ឋហិំសុ, ញ្ចតរាតិ អក្កក្កសុ បរិមិលាតាតិ ៍ រេសា “អតុបាទិត្តំ ជរា ៧ចំ បហរតិ, ស្តបាទិត្តំ កិំ បត ត បហរិស្សតី”តិ សុដ្ឋុតរំ អតិច្ចលក្ខណាឌីតិ អទ្ទស៍ សត្ថា “បាកដីភូតំ ញ្ចដាតិ ញ្ចមស្ស កិក្ខុរេតា កម្មដ្ឋាត”ន្តិ ខាត្វា កន្ធកុដិឃំ តិសិត្នរេកាច ឆ្លភាសំ មុញ្ចិ, រេសា តស្ស មុខំ បហរិ៍ អថស្ស “កិំ ត្វ រេលា ៧ត”ន្តិ ឆ្លរលិរេកត្តស្ស សត្ថា អាកត្វា សម្មុខេ ដិរេតា ចិឃ អរេហាសិ៍ រេសា ស្តដ្ឋាឃ អញ្ជលិំ បក្កហិ អថស្ស សត្ថា សប្បាយំ សល្លរេក្ខត្វា ញ្ចមំ កាថមាហ –

៧៥៥៍

“ស្តច្ឆិន្ទ សិរេតហមត្តរេតា, កុមុទំ សារទិកំច បាណិតា;

សត្តិមក្កមេរេយច ព្រូហយ, តិព្វាតំ សុករេតត រេឌសិត”ន្តិ៍

តត្ថ ឧច្ឆិន្ទាតិ អរហត្តមគ្គេន ឧច្ឆិន្ទ។ សារទិកន្តិ សរទកាលេ និព្ពត្តំ។ សន្តិមគ្គន្តិ និព្ពានគាមិំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ។ ព្រូហយាតិ វឌ្ឍយ។ និព្ពានញ្ហិ សុគតេន ទេសិតំ, តស្មា តស្ស មគ្គំ ភាវេហីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ សោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិ។

សុវណ្ណការត្ថេរវត្ថុ នវមំ។

១០។ មហាធនវាណិជវត្ថុ

ឥធ វស្សន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មហាធនវាណិជំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ពារាណសិតោ កុសុម្ភរត្តានំ វត្ថានំ បញ្ច សកដសតានិ បូរេត្វា វណិជ្ជាយ សាវត្ថិំ អាគតោ នទីតីរំ បត្វា “ស្វេ នទិំ ឧត្តរិស្សាមី”តិ តត្ថេវ សកដានិ មោចេត្វា វសិ។ រត្តិំ មហាមេឃោ ឧដ្ឋហិត្វា វស្សិ។ នទី សត្តាហំ ឧទកស្ស បូរា អដ្ឋាសិ។ នាគរាបិ សត្តាហំ នក្ខត្តំ កីឡិំសុ។ កុសុម្ភរត្តេហិ វត្ថេហិ កិច្ចំ ន និដ្ឋិតំ។ វាណិជោ ចិន្តេសិ – “អហំ ទូរំ អាគតោ។ សចេ បុន គមិស្សាមិ, បបញ្ចោ ភវិស្សតិ។ ឥធេវ វស្សញ្ច ហេមន្តញ្ច គិម្ហញ្ច មម កម្មំ ករោន្តោ វសិត្វា ឥមានិ វិក្កិណិស្សាមី”តិ។ សត្ថា នគរេ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ តស្ស ចិត្តំ ញត្វា សិតំ បាត្វាកាសិ។ អានន្ទត្ថេរេន សិតការណំ បុដ្ឋោ អាហ – “ទិដ្ឋោ តេ, អានន្ទ, មហាធនវាណិជោ”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ សោ អត្តនោ ជីវិតន្តរាយំ អជានិត្វា ឥមំ សំវច្ឆរំ ឥធេវ វសិត្វា ភណ្ឌំ វិក្កិណិតុំ ចិត្តមកាសីតិ។ “កិំ បន តស្ស, ភន្តេ, អន្តរាយោ ភវិស្សតី”តិ? សត្ថា “អាមានន្ទ, សត្តាហមេវ ជីវិត្វា សោ មច្ចុមុខេ បតិស្សតី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

“អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

ន ហិ នោ សង្គរំ តេន, មហាសេនេន មច្ចុនា។

“ឯវំ វិហារិំ អាតាបិំ, អហោរត្តមតន្ទិតំ;

តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ, សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនី”តិ។ (ម។ និ។ ៣។២៧២);

គច្ឆាមិស្ស, ភន្តេ, អារោចេស្សាមីតិ។ ចិស្សេត្វា គច្ឆានន្ទាតិ។ ថេរោ សកដដ្ឋានំ គន្ត្វា ភិក្ខាយ ចរិ។ វាណិជោ ថេរំ អាហារេន

ປຕິຍາເຕສິ໌ ອຜ ຕໍ ເຜເຣາ ອາຫ – "ກິຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ຫຼຸສ ຈສິສ຺ສສີ"ຕິ? "ກເນ຺ຕ, ອຫໍ ທຸຣເຕາ ອາກເຕາ"໌ ສເຈ ປຸຕ ກາຍິສ຺ສາມິ, ປປເຕ຺ຕາ ກຈິສ຺ສຕິ, ຫຼາຍໍ ນໍຈຕ຺ຕໍ ຫຼຸສ ຈສິຕ຺ວາ ກສ຺ຕໍ ຈິກ຺ກິລິຕ຺ວາ ກາຍິສ຺ສາມີຕິ໌ ງ຺ປິສກ, ຕຸຊ຺ຊາເຕາ ຂີຈິຕຕ຺ຕຣາເຍາ, ອປ຺ປຍາຕໍ ກາຕໍ ຈຕ຺ຕຸຕີຕິ໌ "ກິ ປຕ, ກເນ຺ຕ, ອຕ຺ຕຣາເຍາ ກຈິສ຺ສຕີ"ຕິ໌ "ອາຍ, ງ຺ປິສກ, ສຕ຺ຕາຫເຍຈ ເຕ ຂີຈິຕໍ ປຈຕ຺ຕິສ຺ສຕີຕິ" ໌ ເສາ ນໍຈິກ຺ກຍາກເສາ ຫຸຕ຺ວາ ຫຸຕ຺ວປ຺ຍຸຕໍ ກິກ຺ກຸສຊ຺ຊ ຄິຍເຕ຺ຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຫໍ ຍຫາຄາຕໍ ຄຕ຺ວາ ອຕຸເຍາຄຕ຺ຕາຍ ປຕ຺ຕໍ ກລິຫ຺ຕ ອຜສ຺ສ ສຕ຺ວາ ອຕຸເຍາຄຕໍ ກເຣາເຕ຺ຕາ, "ງ຺ປິສກ, ປລ຺ຫິເຕາຕ ຕາຍ 'ຫຼາເສຈ ຈສ຺ສາຂີຕິ ຈສິສ຺ສາຍິ, ຫຼາຄຕ຺ວິຄຕ຺ວາ ກຍໍ ປເຍາເຂສ຺ສາຍີ'ຕິ ຈິເຕ຺ຕຕໍ ຕ ຈຕຸຕິ, ອຕ຺ຕເຕາ ປຕ ຂີຈິຕຕ຺ຕຣາຍເຍຈ ຈິເຕ຺ຕຕໍ ຈຕຸຕີ"ຕິ ຈຕ຺ວາ ຫຼາຍໍ ກາສຍາຫ –

໑໕໙໌

"ຫຼາສ ຈສ຺ສໍ ຈສິສ຺ສາຍິ, ຫຼາສ ເຫຍຕ຺ຕກິຍິຫຼ຺ຍ;

ຫຼາຕິ ຂາເລິ ຈິຈິເຕ຺ຕຕິ, ອຕ຺ຕຣາຍໍ ຕ ຫຸຊ຺ຊຫີ"ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ຫຼາສ ຈສ຺ສຕ຺ຕິ ຫຼາຍສ຺ສິ ຜາເຕ ຫຼາຄຕ຺ວິຄຕ຺ວາ ກເຣາເຕ຺ຕາ ຈຕຸຍາຕໍ ຈສ຺ສໍ ຈສິສ຺ສາຍິ໌ ເຫຍຕ຺ຕກິຍິຫຼ຺ຍຕິ ເຫຍຕ຺ຕກິເຍຫຼ຺ຍປິ "ຈຕ຺ຕາເຣາ ຍາເສ ຫຼາຄຕ຺ວິຄຕ຺ວາ ກເຣາເຕ຺ຕາ ຫຼາເສຈ ຈສິສ຺ສາຍີ"ຕິ ໑ຈໍ ຊິຕ຺ຕສຍິກສຍ຺ຍຣາຍໍກໍ ອຕ຺ຖໍ ອຊາຕເຕ຺ຕາ ຂາເລິ ຈິຈິເຕ຺ຕຕິ໌ ອຕ຺ຕຣາຍຕ຺ຕິ "ອສຸກສ຺ສິ ຕາຍ ກາເລ ຈາ ເສເສ ຈາ ຈເຍ ຈາ ຍຣິສ຺ສາຍີ"ຕິ ອຕ຺ຕເຕາ ຂີຈິຕຕ຺ຕຣາຍໍ ຕ ຫຸຊ຺ຊຫີຕິ໌

ເສສຕາຈສາເຕ ເສາ ຈາຫິເຂາ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຕ຺ຕຫິ, ສຍ຺ຍຕ຺ຕາຕຍ຺ຍ ສາຕ຺ຕິກາ ສຍຸເສສຕາ ອເຫາສິ ໌ ຈາຫິເຂາປິ ສຕ຺ວາເຣ ອຕຸກາຕ຺ຕ຺ວາ ຄິຈຕ຺ຕິຕ຺ວາ "ສີສເຣາເກາ ຈິຍ ເຍ ງ຺ປຍ຺ເຕ຺ຕາ"ຕິ ສເຍເຕ ຄິປຊ຺ຊ, ຕຜາຄິປເຕ຺ຕາຈ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ຫຸສິຕຈິຍາເຕ ຄິຕ຺ຕຕິ໌

ຍຫາສຕຈາຫິຂະຈຕ຺ຖຸ ຄສຍໍ໌

໑໑໌ ກິສາເກາຕຍີຈຕ຺ຖຸ

ຕໍປຸຕ຺ຕປຸສຍຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຫຼາຍໍ ສຍຸເສສຕໍ ສຕ຺ວາ ເຂຕຈເຕ ຈິຫເຣ຺ຕາ ກິສາເກາຕຍິ ອາເຣຄ຺ຄ ກເຜສິ໌ ຈຕ຺ຖຸ ສຫສ຺ສຈເຄ຺ຄ –

"ເຍາ ຈ ຈສ຺ສສຕໍ ຊີເວ, ອປສ຺ສໍ ອຍຕໍ ປທໍ;

໑ກາຫໍ ຊີຈິຕໍ ເສເຍ຺ຍາ, ປສ຺ສເຕາ ອຍຕໍ ປຄ"ຕ຺ຕິ໌ (ຘ໌ ປ໌ ໑໑໔) –

កាឆាចណ្ណតាឃ ចិត្តរេទ្វា កឆិតំ៍ តគា ហិ សត្ថា “កិសារេកាតមិ លទ្ធា តេ ឲុកច្ឆរយត្តា សិទ្ធត្តកា”តិ អាហ៍ “ត លទ្ធា, ភន្តេ,

សកលការេយ ខិចេត្តហិ កិរ យតកា ឲុច ពាហុតរា”តិ៍ អឆ តំ សត្ថា “ត្វំ ‘យេយច បុេត្តា យេតា’តិ សល្លេក្ខសិ, ស្ុចឆេយ្យោ ឲុស សត្តាសត្តាតំ៍

យច្ចុរាឌា ហិ សត្តាសេត្ត អបរិបុណ្ណជ្ឈាសេឃ ឲុច យេហារេឈា ចិឃ បរិកឌ្ឍយារេតា អបាយសមុេទ្ទ បក្ខិបតី”តិ ចត្វា ឆម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ

កាឆយាហ –

១៥បត៍

“តំ បុត្តបសុសម្មត្តំ, ញ្យាសត្តមនសំ នរំ;

សុត្តំ កាមំ យេហារេឈាច, យច្ចុ អាគាយ កច្ឆតី”តិ៍

តត្ថ តំ បុត្តបសុសម្មត្តន្តិ តំ រូបពលាទិសម្បន្នេ បុេត្ត ច បសុ ច លភិត្វា “មម បុត្តា អភិរូបា ពលសម្បន្នា បណ្ឌិតា សព្វកិច្ចសមត្ថា, មម

គោណា អភិរូបា អេរាកា មហាភារវហា, មម កាឌី ពាហុលីរា”តិ ឲុចំ បុេត្តហិ ច បសុហិ ច សម្មត្តំ នរំ៍ ញ្យាសត្តមនសន្តិ

ហិរញ្ញសុវណ្ណាទីសុ វា បត្តចីវរាទីសុ វា កិញ្ចិទេវ លភិត្វា តតោ ឧត្តរិតរំ បត្ថេតាយ អាសត្តមានសំ វា, ចក្ខុវិញ្ញេយ្យាទីសុ

អារម្មណេសុ ចុត្តប្បការេសុ វា បរិក្ខារេសុ យំ យំ លទ្ធំ ហោតិ, តត្ថ តេត្វច លគ្គតាយ ញ្យាសត្តមានសំ វា៍ សុត្តំ កាមន្តិ តិទ្ធំ ឧបកតំ

សត្តនិកាយំ៍ យេហារេឈាចាតិ យថា ឲុចរូបំ កាមំ កម្ពីរចិត្តេតា យហេន្តោ យហាតឌិតំ ឱឃេឈា អត្តមេនា សុតលម្បិ អេនេសេត្វា សព្វំ

អាគាយ កច្ឆតិ, ឲុចំ ចុត្តប្បការំ នរំ យច្ចុ អាគាយ កច្ឆតីតិ អេត្ថា៍

ទេសនាចសារេន កិសារេកាតមី សោតាបត្តិផេល បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ឆម្មេទសនា អេហាសីតិ៍

កិសារេកាតមីចត្ថុ ឲុកាទសមំ៍

១៣៍ បដាចារាចត្ថុ

ភសន្តិ បុត្តាតិ ឥមំ ឆម្មេទសនំ សត្ថា ជេតចេន ចិហរេន្តោ បដាចារំ អារព្ភ កេឆសិ៍ ចត្ថុ សហស្សវេគ្គ –

“រេយា ច ចស្សសតំ ឌីេច, អបស្សំ ឧទយព្វយំ;

ᩑᨠᩣᩉᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᨸᩔᨲᩮᩣ ᩏᨴᨿᨻ᩠ᨻᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ. (ᨵ. ᨸ. ᪑᪑᪓) –

ᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩥᨲᩴ. ᨲᨴᩣ ᨸᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨭᩣᨧᩣᩁᩴ ᨲᨶᩩᨽᩪᨲᩈᩮᩣᨠᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᨭᩣᨧᩣᩁᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔ ᨲᩣᨱᩴ ᩅᩣ ᩃᩮᨱᩴ ᩅᩣ ᩈᩁᨱᩴ ᩅᩣ ᨽᩅᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ. ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᨶ ᨸᨶ ᩈᩦᩃᩴ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩅ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪒᪘᪘.

“ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩣᨱᩣᨿ, ᨶ ᨸᩥᨲᩣ ᨶᩣᨸᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᩅᩣ;

ᩋᨶ᩠ᨲᨠᩮᨶᩣᨵᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨬᩣᨲᩦᩈᩩ ᨲᩣᨱᨲᩣ.

᪒᪘᪙.

“ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩅᩈᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩈᩦᩃᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣ;

ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨣᨾᨶᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ, ᨡᩥᨸ᩠ᨸᨾᩮᩅ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᨿᩮ”ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩣᨱᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᩣᨱᨽᩣᩅᩣᨿ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ. ᨻᨶ᩠ᨵᩅᩣᨲᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨧ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᨧ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩣ ᨬᩣᨲᩥᩈᩩᩉᨩ᩠ᨩᩣ. ᩋᨶ᩠ᨲᨠᩮᨶᩣᨵᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔᩣᨲᩥ ᨾᩁᨱᩮᨶ ᩋᨽᩥᨽᩪᨲᩔ. ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨶᨸᩣᨶᩣᨴᩥᨴᩣᨶᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᨱᩮᨶ ᨧ ᨲᩣᨱᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨾᩁᨱᨠᩣᩃᩮ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᨾᩁᨱᩴ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ ᨲᩣᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩃᩮᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ. ᨲᩮᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨬᩣᨲᩦᩈᩩ ᨲᩣᨱᨲᩣ”ᨲᩥ. ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩔ ᨲᩣᨱᩴ ᨽᩅᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᨽᩣᩅᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᩦᩃᩮᨶ ᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᨣᩮᩣᨸᩥᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨣᨾᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩥᨠᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᩦᨥᩴ ᩈᩦᨥᩴ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨸᨭᩣᨧᩣᩁᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨧ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ.

ᨸᨭᩣᨧᩣᩁᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ.

ᨾᨣ᩠ᨣᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

ចឹងហិយោ ចក្កោ់

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២១. បកិណ្ណកវគ្គោ

១. អត្តនោបុព្ពកម្មវត្ថុ

មត្តាសុខបរិច្ចាគាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អត្តនោ បុព្ពកម្មំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិំ កិរ សមយេ វេសាលី ឥទ្ធា អហោសិ ផីតា ពហុជនា អាកិណ្ណមនុស្សា។ តត្ថ ហិ វារេ វារេ រជ្ជំ ការេន្តានំ ខត្តិយានំយេវ សត្តសតាធិកានិ សត្តសហស្សានិ សត្ត ច ខត្តិយា អហេសុំ។ តេសំ វសនត្ថាយ តត្តកានេវ បាសាទា តត្តកានេវ កូដាគារានិ ឧយ្យានវិហារត្ថាយ តត្តកានេវ អារាមា ច បោក្ខរណិយោ ច អហេសុំ។ សា អបរេន សមយេន ទុព្ភិក្ខា អហោសិ ទុស្សស្សា។ តត្ថ ឆាតកភយេន បឋមំ ទុគ្គតមនុស្សា កាលមកំសុ។ តេសំ តេសំ តត្ថ តត្ថ ឆឌ្ឌិតានំ កុណបានំ គន្ធេន អមនុស្សា នគរំ បវិសិំសុ។ អមនុស្សុបទ្ទវេន ពហុតរា កាលមកំសុ។ តេសំ កុណបបដិក្កូលតាយ សត្តានំ អហិវាតរោគោ ឧប្បជ្ជិ។ ឥតិ ទុព្ភិក្ខភយំ អមនុស្សភយំ រោគភយន្តិ តីណិ ភយានិ ឧប្បជ្ជិំសុ។

នគរវាសិនោ សន្និបតិត្វា រាជានំ អាហំសុ – “មហារាជ, ឥមស្មិំ នគរេ តីណិ ភយានិ ឧប្បន្នានិ, ឥតោ បុព្ពេ យាវ សត្តមា រាជបរិវដ្ដា ឯវរូបំ ភយំ នាម ន ឧប្បន្នបុព្ពំ, អធម្មិករាជូនញ្ហិ កាលេ ឯវរូបំ ភយំ ឧប្បជ្ជតី”តិ។ រាជា សន្ថាគារេ សព្ពេសំ សន្និបាតំ ការេត្វា “សចេ មេ អធម្មិកភាវោ អត្ថិ, តំ វិចិនថា”តិ អាហ។ វេសាលិវាសិនោ សព្ពំ បវេណិំ វិចិនន្តា រញ្ញោ កញ្ចិ ទោសំ អទិស្វា, “មហារាជ, នត្ថិ តេ ទោសោ”តិ វត្វា “កេន នុ ខោ ឥទំ អម្ហាកំ ភយំ វូបសមំ គច្ឆេយ្យា”តិ មន្តយិំសុ។ តត្ថ ឯកច្ចេហិ “ពលិកម្មេន អាយាចនាយ មង្គលកិរិយាយា”តិ វុត្តេ សព្ពម្បិ តំ វិធិំ កត្វា បដិពាហិតុំ នាសក្ខិំសុ។ អបរេ ឯវមាហំសុ – “ឆ សត្ថារោ មហានុភាវា, តេសុ ឥធាគតមត្តេសុ ភយំ វូបសមេយ្យា”តិ។ អបរេ “សម្មាសម្ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បន្នោ។ សោ ហិ ភគវា សព្ពសត្តហិតាយ ធម្មំ ទេសេតិ, មហិទ្ធិកោ មហានុភាវោ។ តស្មិំ ឥធ អាគតេ ឥមានិ ភយានិ វូបសមេយ្យុ”ន្តិ អាហំសុ។ តេសំ វចនំ សព្ពេបិ អភិនន្ទិត្វា “កហំ នុ ខោ សោ ភគវា ឯតរហិ វិហរតី”តិ អាហំសុ។ តទា បន សត្ថា ឧបកដ្ឋាយ វស្សូបនាយិកាយ រញ្ញោ ពិម្ពិសារស្ស បដិញ្ញំ ទត្វា វេឡុវនេ វិហរតិ។ តេន ច សមយេន ពិម្ពិសារសមាគមេ ពិម្ពិសារេន សទ្ធិំ សោតាបត្តិផលំ បត្វា មហាលិ នាម លិច្ឆវី តស្សំ បរិសាយំ និសិន្នោ ហោតិ។

វេសាលិវាសិនោ មហន្តំ បណ្ណាការំ សជ្ជេត្វា រាជានំ ពិម្ពិសារំ សញ្ញាបេត្វា “សត្ថារំ ឥធានេថា”តិ មហាលិញ្ចេវ លិច្ឆវិំ បុរោហិតបុត្តញ្ច បហិណិំសុ។ តេ គន្ត្វា រញ្ញោ បណ្ណាការំ ទត្វា តំ បវត្តិំ និវេទេត្វា, “មហារាជ, សត្ថារំ អម្ហាកំ នគរំ បេសេថា”តិ យាចិំសុ។ រាជា “តុម្ហេវ ជានាថា”តិ ន សម្បដិច្ឆិ។ តេ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា យាចិំសុ – “ភន្តេ, វេសាលិយំ តីណិ ភយានិ ឧប្បន្នានិ, តានិ តុម្ហេសុ អាគតេសុ វូបសមិស្សន្តិ, ឯថ, ភន្តេ, គច្ឆាមា”តិ។ សត្ថា តេសំ វចនំ សុត្វា អាវជ្ជេន្តោ “វេសាលិយំ រតនសុត្តេ

(ខុ។ បា។ ៦។១ អាទយោ; សុ។ និ។ ២២៤ អាទយោ) វុត្តេ សា រក្ខា ចក្កវាឡានំ កោដិសតសហស្សំ ផរិស្សតិ, សុត្តបរិយោសានេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ ភវិស្សតិ, តានិ ច ភយានិ ឧបសមិស្សន្តី"តិ ញត្វា តេសំ វចនំ សម្បដិច្ឆិ។

រាជា ពិម្ពិសារោ "សត្ថារា កិរ វេសាលិគមនំ សម្បដិច្ឆិត"ន្តិ សុត្វា នគរេ ឃោសនំ ការេត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា "កិំ, ភន្តេ, វេសាលិគមនំ សម្បដិច្ឆិត"ន្តិ បុច្ឆិត្វា "អាម, មហារាជា"តិ វុត្តេ "តេន ហិ, ភន្តេ, អាគមេថ, តាវ មគ្គំ បដិយាទេស្សាមី"តិ វត្វា រាជគហស្ស ច គង្គាយ ច អន្តរេ បញ្ចយោជនភូមិំ សមំ ការេត្វា យោជនេ យោជនេ វិហារំ បតិដ្ឋាបេត្វា សត្ថុ គមនកាលំ អារោចេសិ។ សត្ថា បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។ រាជា បញ្ចយោជនមគ្គំ ជណ្ណុមត្តេន ឱធិនា បញ្ចវណ្ណានិ បុប្ផានិ ឱកិរាបេត្វា ធជបដាកកទលិអាទីនិ ឧស្សាបេត្វា ភគវតោ ឆត្តាតិឆត្តំ កត្វា ទ្វេ សេតច្ឆត្តានិ ឯកមេកស្ស ភិក្ខុនោ ឯកមេកំ សេតច្ឆត្តំ ឧបរិ ធារេត្វា សបរិវារោ បុប្ផគន្ធេហិ បូជំ ករោន្តោ សត្ថារំ ឯកេកស្មិំ វិហារេ វសាបេត្វា មហាទានានិ ទត្វា បញ្ចហិ ទិវសេហិ គង្គាតីរំ បាបេត្វា តត្ថ នាវំ អលង្ករោន្តោ វេសាលិកានំ សាសនំ បេសេសិ – "មគ្គំ បដិយាទេត្វា សត្ថុ បច្ចុគ្គមនំ ករោន្តូ"តិ។ តេ "ទិគុណំ បូជំ ករិស្សាមា"តិ វេសាលិយា ច គង្គាយ ច អន្តរេ តិយោជនភូមិំ សមំ ការេត្វា ភគវតោ ចតូហិ សេតច្ឆត្តេហិ ឯកមេកស្ស ភិក្ខុនោ ទ្វីហិ ទ្វីហិ សេតច្ឆត្តេហិ ឆត្តាតិឆត្តានិ ឧស្សាបេត្វា បូជំ កុរុមានា អាគន្ត្វា គង្គាតីរេ អដ្ឋំសុ។ ពិម្ពិសារោ ទ្វេ នាវា សង្ឃាដេត្វា មណ្ឌបំ ការេត្វា បុប្ផទាមាទីហិ អលង្ការាបេត្វា សព្ពរតនមយំ ពុទ្ធាសនំ បញ្ញាបេសិ។ ភគវា តស្មិំ និសីទិ។ ភិក្ខូបិ នាវំ អភិរុហិត្វា ភគវន្តំ បរិវារេត្វា និសីទិំសុ។ រាជា អនុគច្ឆន្តោ គលប្បមាណំ ឧទកំ ឱតរិត្វា "យាវ, ភន្តេ, ភគវា អាគច្ឆតិ, តាវាហំ ឥធេវ គង្គាតីរេ វសិស្សាមី"តិ វត្វា នាវំ ឧយ្យោជេត្វា និវត្តិ។ សត្ថា យោជនមត្តំ អទ្ធានំ គង្គាយ គន្ត្វា វេសាលិកានំ សីមំ បាបុណិ។

លិច្ឆវិរាជានោ សត្ថារំ បច្ចុគ្គន្ត្វា គលប្បមាណំ ឧទកំ ឱតរិត្វា នាវំ តីរំ ឧបនេត្វា សត្ថារំ នាវាតោ ឱតារយិំសុ។ សត្ថារា ឱតរិត្វា តីរេ អក្កន្តមត្តេយេវ មហាមេឃោ ឧដ្ឋហិត្វា បោក្ខរវស្សំ វស្សិ។ សព្ពត្ថ ជណ្ណុប្បមាណឩរុប្បមាណកដិប្បមាណាទីនិ ឧទកានិ សន្ទន្តានិ សព្ពកុណបានិ គង្គំ បវេសយិំសុ, បរិសុទ្ធោ ភូមិភាគោ អហោសិ។ លិច្ឆវិរាជានោ សត្ថារំ យោជនេ យោជនេ វសាបេត្វា មហាទានំ ទត្វា ទិគុណំ បូជំ ករោន្តា តីហិ ទិវសេហិ វេសាលិំ នយិំសុ។ វេសាលិំ សម្បត្តេ សក្កោ ទេវរាជា ទេវគណបរិវុតោ អាគមាសិ, មហេសក្ខានំ ទេវតានំ សន្និបាតេន អមនុស្សា យេភុយ្យេន បលាយិំសុ។ សត្ថា នគរទ្វារេ ឋត្វា អានន្ទត្ថេរំ អាមន្តេសិ – "ឥមំ, អានន្ទ, រតនសុត្តំ ឧគ្គណ្ហិត្វា លិច្ឆវិកុមារេហិ សទ្ធិំ វិចរន្តោ វេសាលិយា តិណ្ណំ បាការានំ អន្តរេ បរិត្តំ ករោហី"តិ។

ថេរោ សត្ថារា ទិន្នំ រតនសុត្តំ ឧគ្គណ្ហិត្វា សត្ថុ សេលមយបត្តេន ឧទកំ អាទាយ នគរទ្វារេ ឋិតោ បណិធានតោ បដ្ឋាយ តថាគតស្ស ទស បារមិយោ ទស ឧបបារមិយោ ទស បរមត្ថបារមិយោតិ សមតិំស បារមិយោ បញ្ច មហាបរិច្ចាគេ លោកត្ថចរិយា ញាតត្ថចរិយា ពុទ្ធត្ថចរិយាតិ តិស្សោ ចរិយាយោ បច្ឆិមភវេ គព្ភាវក្កន្តិំ ជាតិំ អភិនិក្ខមនំ បធានចរិយំ ពោធិបល្លង្កេ មារវិជយំ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណបដិវេធំ ធម្មចក្កប្បវត្តនំ នវលោកុត្តរធម្មេតិ សព្ពេបិមេ ពុទ្ធគុណេ អាវជ្ជេត្វា នគរំ បវិសិត្វា តិយាមរត្តិំ តីសុ បាការន្តរេសុ បរិត្តំ ករោន្តោ វិចរិ។ តេន "យំកិញ្ចី"តិ វុត្តមត្តេយេវ ឧទ្ធំ ខិត្តឧទកំ អមនុស្សានំ ឧបរិ បតិ។ "យានីធ ភូតានី"តិ គាថាកថនតោ បដ្ឋាយ រជតវដំសកា វិយ ឧទកពិន្ទូនិ អាកាសេន គន្ត្វា គិលានមនុស្សានំ ឧបរិ បតិំសុ។ តាវទេវ វូបសន្តរោគា

មនុស្សា ឧដ្ឋាយុដ្ឋាយ ទេវំ បរិចារេសុំ។ “ឃរកិច្ចំ”តិ វុត្តប្បការេន បដ្ឋាយ បន ឧក្កមិំសុ តេហិ ឋត្វា ឋត្វា សន្តេ អបលាយន្តា សក្ការកុជកិច្ចប្បវេសាទិតសិតា អមនុស្សា តេន តេន ទ្វារេន បលាយិំសុ។ ទ្វារានិ អនោកាសានិ អហេសុំ។ តេ ឱកាសំ អលភន្តា បាការំ ភិន្ទិត្វាបិ បលាយិំសុ។

យថាវុត្តោ នគរមជ្ឈេ សន្ថាគារំ សត្ថុនោ ឧបលិម្បេត្វា ឧបរិ សុវណ្ណតារកាទិវិចិត្តំ វិតានំ ពន្ធិត្វា គន្ធទាមានិ ឱលម្ពេត្វា សត្ថារំ អានេសិំ។ សត្ថា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ ភិក្ខុសង្ឃោបិ លិច្ឆវិគណោបិ សត្ថារំ បរិវារេត្វា និសីទិ។ សក្កោ ទេវរាជា ទេវគណបរិវុតោ បតិរូបេ ឱកាសេ អដ្ឋាសិ។ ទេវោបិ សកលនគរំ អនុវិចរិត្វា វុបសន្តុបទ្ទវេន យថាវុត្តេន សទ្ធិំ អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសីទិ។ សត្ថា បរិសំ ឱលោកេត្វា តមេវ រតនសុត្តំ អភាសិ។ ទេវសត្ថានុសារេន វុត្តានុសិតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ។ ឯវំ បុនទិវសេបីតិ សត្ថា តមេវ រតនសុត្តំ ទេសេត្វា សត្តាហមេវ ទុបសគ្គាទិំ នាសេត្វា លិច្ឆវិគណំ អាមន្តេត្វា វេសាលិតោ និក្ខមិ។ លិច្ឆវិរាជានោ ទិគុណំ សក្ការំ ករោន្តា បុន តីហិ ទិវសេហិ សត្ថារំ គង្គាតីរំ នយិំសុ។

គង្គាយ និព្ពត្តនាគរាជានោ ចិន្តេសុំ – “មនុស្សា តថាគតស្ស សក្ការំ ករោន្តិ, មយំ កិំ ន ករោមា”តិ។ តេ សុវណ្ណរជតមណិមយា នាវាយោ មាបេត្វា សុវណ្ណរជតមណិមយេ បល្លង្កេ បញ្ញាបេត្វា បញ្ចវណ្ណបទុមសញ្ឆន្នំ ឧទកំ ករិត្វា, “ភន្តេ, អម្ហាកម្បិ អនុគ្គហំ ករោថា”តិ អត្តនោ អត្តនោ នាវំ អភិរុហណត្ថាយ សត្ថារំ យាចិំសុ។ “មនុស្សា ច នាគា ច តថាគតស្ស បូជំ ករោន្តិ, មយំ បន កិំ ន ករោមា”តិ ភុម្មដ្ឋកទេវេ អាទិំ កត្វា យាវ អកនិដ្ឋព្រហ្មលោកា សព្ពេ ទេវា សក្ការំ ករិំសុ។ តត្ថ នាគា ឃោសនកាទិ លទ្ធានិលទ្ធានិ ឧស្សាបិតានិ អហេសុំ។ លទ្ធានិ ឆត្តានិ រតនសត្តិ អាកាសដ្ឋទេវតាទិ នាគភវនំ អាទិំ កត្វា ចក្កវាឡអបរិយន្តេន យាវ ព្រហ្មលោកា លទ្ធានិលទ្ធានិ ឧស្សាបិតានិ អហេសុំ។ លទ្ធគ្គេសុ ធជា, ធជគ្គេសុ បដាកា, តេសំ អន្តរន្តរា បុប្ផគន្ធធូមវណ្ណចុណ្ណាទីហិ សក្ការោ អហោសិ។ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតា ទេវបុត្តា លោហិតំ គហេត្វា ឧទ្ធរស្សយាតា អាកាសេ វិចរិំសុ។ តយោ ឯវ កិរ សមាគមា មហន្តា អហេសុំ – យមកបាដិហារិយសមាគមោ ទេវោរោហណសមាគមោ អយំ គង្គារោហណសមាគមោតិ។

បរតីរេ វេសាលិវាសីហិ លិច្ឆវីហិ កតសក្ការតោ ទិគុណំ សក្ការំ សជ្ជេត្វា ភគវតោ អាគមនំ ឧទិក្ខមានា អដ្ឋាសិំ។ សត្ថា គង្គាយ ឧភយប្បស្សេ វរត្នំ មហន្តំ បរិវារំ ឱលោកេត្វា នាគានំ អជ្ឈាសយំ វិទិត្វា ឯកេកាយ នាវាយ បញ្ចបញ្ចភិក្ខុសតបរិវារំ ឯកេកំ និម្មិតពុទ្ធំ មាបេសិ។ សោ ឯកេកស្ស សេតច្ឆត្តស្ស វេទិ កប្បរុក្ខស្ស ច បុប្ផទាមស្ស ច ហេដ្ឋា នាគគណបរិវុតោ និសិន្នោ ហោតិ។ ភុម្មដ្ឋកទេវតានំបិ ឯកេកស្មិំ ឱកាសេ សបរិវារំ ឯកេកំ និម្មិតពុទ្ធំ មាបេសិ។ ឯវំ សកលចក្កវាឡអគ្គេ ឯកាលង្ការេ ឯកុស្សវេ ឯកកោលាហលេ ច ជាតេ សត្ថា នាគានំ អនុគ្គហំ ករោន្តោ ឯកំ រតននាវំ អភិរុហិ។ ភិក្ខូបិ ឯកេកោ ឯកេកាយេវ អភិរុហិ។ នាគរាជានោ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ នាគភវនំ បវេសេត្វា សព្ពរត្តិំ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មកថំ សុត្វា ទុតិយទិវសេ ទិព្ពេហិ ខាទនីយេហិ ភោជនីយេហិ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិវិសិំសុ។ សត្ថា អនុមោទនំ កត្វា នាគភវនា និក្ខមិត្វា សកលចក្កវាឡអទេវតាហិ បូជិយមានោ បញ្ចហិ នាវាសតេហិ គង្គានទិំ អតិក្កមិ។

រាជា បច្ចាគន្ត្វា សត្តាហំ នាចារេតា ឆត្តារេត្វា អាកាយភការេល លិច្ឆវីតិ កតសក្ការេតា និក្ខម៍ សក្កាទំ កត្វា បុរិមតេយតេច បច្ចាហិ និចេសហិ រាជកំ អភិនេសិ។ ទុតិយនិចេស កិច្ច បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា សាយតណ្ហមយេ ឆព្វសកាយំ សត្ថុនិស្តា កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អហោ ពុទ្ធានំ យថាភូតការេចា, អហោ សត្ថុនិ ចេតិយតុស្សានំ បសាទោ, កក្កាយ នាម ឆព្វរេតា ច បិរេតា ច អដ្ឋយោជនេ យេក្កេ ពុទ្ធការេតន បសាទេន រាជូហិ សមតល៍ កយិ កត្វា ចាលុកា ឆ្លិកិណ្ណា, ជណ្ណុមត្តេន ឆ្លិនិតា នានាចណ្ណានិ បុប្ផានិ សត្តតានិ, កក្កាយ ថ្ពេកំ នានាភូការេចន បច្ចាចណ្ណេហិ បសុមេហិ សដ្ឋានំ, យាច អកនិដ្ឋកចតា លត្តាតិលត្តានិ ថ្ពស្សាបិតានិ, សកលចក្កចាឡអកម្ពុំ ឯកាលម្ពានំ ឯកុស្សចំ ចិយ ជាត”ន្តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឯស ប្ញជាសក្ការោ មយ្ហំ ពុទ្ធានុភាវេន និព្វត្តោ, ន នាគទេចព្រហ្មានុភាវេន។ អតីតេ បន អប្បមត្តកបរិច្ចាគានុភាវេន និព្វត្តោ”តិ ចត្វា ភិក្ខុហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ តក្កសិលាយំ សង្ខោ នាម ព្រាហ្មណោ អហោសិ។ តស្ស បុត្តោ សុសីមោ នាម មាណវោ សោឡសវស្សុទ្ទេសិកោ ឯកទិចសំ បិតរំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – “ឥច្ឆាមហំ, តាត, ពារាណសឹ គន្ត្វា មន្តេ អជ្ឈាយិតុ”ន្តិ។ អថ នំ បិតា អាហ – “តេន ហិ, តាត, អសុកោ នាម ព្រាហ្មណោ មម សហាយកោ, តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា អធីយស្សូ”តិ។ សោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា អនុបុព្ពេន ពារាណសឹ គន្ត្វា តំ ព្រាហ្មណំ ឧបសង្កមិត្វា បិតរា បហិតភាវមាចិក្ខិ។ អថ នំ សោ “សហាយកស្ស មេ បុត្តោ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា បដិបស្សទ្ធទរថំ ភទ្ទកេន ទិចសេន មន្តេ ចាចេតុមារភិ។ សោ លហុញ្ច គណ្ហន្តោ ពហុញ្ច គណ្ហន្តោ អត្តនោ ឧគ្គហិតុគ្គហិតំ សុចណ្ណភាជនេ បក្ខិត្តសីហតេលមិច អចិនស្សមានំ ធារេន្តោ ន ចិរស្សេច អាចរិយស្ស សម្មុខតោ ឧគ្គហេតព្ពំ សព្ពំ ឧគ្គហេត្វា សជ្ឈាយំ ករោន្តោ អត្តនោ ឧគ្គហិតសិប្បស្ស អាទិមជ្ឈមេច បស្សតិ, នោ បរិយោសានំ។

សោ អាចរិយំ ឧបសង្កមិត្វា “អហំ ឥមស្ស សិប្បស្ស អាទិមជ្ឈមេច បស្សាមិ, នោ បរិយោសាន”ន្តិ ចត្វា អាចរិយេន “អហម្បិ, តាត, ន បស្សាមី”តិ វុត្តេ “អថ កោ, អាចរិយ, បរិយោសានំ ជានាតី”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមេ, តាត, ឥសយោ ឥសិបតនេ ចិហរន្តិ, តេ ជានេយ្យុំ, តេសំ សន្តិកំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆស្សូ”តិ អាចរិយេន វុត្តេ បច្ចេកពុទ្ធេ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ – “តុម្ហេ កិរ បរិយោសានំ ជានាថា”តិ? “អាម, ជានាមា”តិ។ “តេន ហិ មេ អាចិក្ខថា”តិ? “ន មយំ អបព្ពជិតស្ស អាចិក្ខាម។ សចេ តេ បរិយោសានេនត្ថោ, បព្ពជស្សូ”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តេសំ សន្តិកេ បព្ពជិ។ អថស្ស តេ “ឥទំ តាវ សិក្ខស្សូ”តិ ចត្វា “ឯវំ តេ និវាសេតព្ពំ, ឯវំ បារុបិតព្ព”ន្តិអាទិនា នយេន អាភិសមាចារិកំ អាចិក្ខិំសុ។ សោ តត្ថ សិក្ខន្តោ ឧបនិស្សយសម្បន្នត្តា ន ចិរស្សេច បច្ចេកសម្ពោធិំ អភិសម្ពុជ្ឈិត្វា សកលពារាណសិនគរេ គគនតលេ បុណ្ណចន្ទោ ចិយ បាកដោ លាភគ្គយសគ្គប្បត្តោ អហោសិ, សោ អប្បាយុកសំវត្តនិកស្ស កម្មស្ស កតត្តា ន ចិរស្សេច បរិនិព្ពាយិ។ អថស្ស បច្ចេកពុទ្ធា ច មហាជនោ ច សរីរកិច្ចំ កត្វា ធាតុយោ ច គហេត្វា នគរទ្វារេ ថូបំ ការេសុំ។

សង្ខោបិ ព្រាហ្មណោ “បុត្តោ មេ ចិរំ គតោ, បចត្តិមស្ស ជានិស្សាមី”តិ តំ ទដ្ឋុកាមោ តក្កសិលតោ និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន ពារាណសឹ បត្វា មហាជនកាយំ សន្និបតិតំ ទិស្វា “អទ្ធា ពហូសុ ឯកោបិ មេ បុត្តស្ស បចត្តិំ ជានិស្សតី”តិ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ – “សុសីមោ នាម មាណវោ

បុច្ឆាបយិ, អបិ នុ ខោ តស្ស បវត្តិំ ជានាថា”តិ? “អាម, ព្រាហ្មណ, ជានាម, អមុកស្ស ព្រាហ្មណស្ស សន្តិកេ តយោ វេទេ សជ្ឈាយិត្វា បព្ពជិត្វា បច្ចេកសម្ពោធិំ សច្ឆិកត្វា បរិនិព្ពុតោ, អយមស្ស ថូបោ បតិដ្ឋាបិតោ”តិ។ សោ ភូមិំ ហត្ថេន បហរិត្វា រោទិត្វា កន្ទិត្វា តំ ចេតិយង្គណំ គន្ត្វា តិណានិ ឧទ្ធរិត្វា ឧត្តរសាដកេន វាលុកំ អាហរិត្វា ចេតិយង្គណេ អាកិរិត្វា កមណ្ឌលុតោ ឧទកេន បរិប្ផោសិត្វា វនបុប្ផេហិ បូជំ កត្វា សាដកេន បដាកំ អារោបេត្វា ថូបស្ស ឧបរិ អត្តនោ ឆត្តកំ ពន្ធិត្វា បក្កាមិ។

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា “តទា, ភិក្ខវេ, អហំ សង្ខោ ព្រាហ្មណោ អហោសិំ។ មយា សុសីមស្ស បច្ចេកពុទ្ធស្ស ចេតិយង្គណេ តិណានិ ឧទ្ធដានិ, តស្ស មេ កម្មស្ស និស្សន្ទេន អដ្ឋយោជនមគ្គំ វិគតខាណុកកណ្ដកំ កត្វា សុទ្ធំ សមតលំ ករិំសុ។ មយា តត្ថ វាលុកា ឱកិណ្ណា, តស្ស មេ និស្សន្ទេន អដ្ឋយោជនមគ្គេ វាលុកំ ឱកិរិំសុ។ មយា តត្ថ វនបុប្ផេហិ បូជា កតា, តស្ស មេ និស្សន្ទេន អដ្ឋយោជនមគ្គេ នានាវណ្ណានិ បុប្ផានិ ឱកិណ្ណានិ, ឯកយោជនដ្ឋានេ គង្គាយ ឧទកំ បញ្ចវណ្ណេហិ បទុមេហិ សញ្ឆន្នំ។ មយា តត្ថ កមណ្ឌលុឧទកេន ភូមិ បរិប្ផោសិតា, តស្ស មេ និស្សន្ទេន វេសាលិយំ បោក្ខរវស្សំ វស្សិ។ មយា តត្ថ បដាកា, អារោបិតា, ឆត្តកញ្ច ពទ្ធំ, តស្ស មេ និស្សន្ទេន យាវ អកនិដ្ឋភវនា ធជបដាកឆត្តាតិឆត្តាទីហិ សកលចក្កវាឡំ ឯកុស្សវំ វិយ ជាតំ។ ឥតិ ខោ, ភិក្ខវេ, អយំ បូជាសក្ការោ មយ្ហំ នេវ ពុទ្ធានុភាវេន និព្ពត្តោ, ន នាគទេវព្រហ្មានុភាវេន, អតីតេ បន អប្បមត្តកបរិច្ចាគានុភាវេនា”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១៥០។

“មត្តាសុខបរិច្ចាគា , បស្សេ ចេ វិបុលំ សុខំ;

ចជេ មត្តាសុខំ ធីរោ, សម្បស្សំ វិបុលំ សុខ”ន្តិ។

តត្ថ មត្តាសុខបរិច្ចាគាតិ មត្តាសុខន្តិ បមាណយុត្តកំ បរិត្តសុខំ វុច្ចតិ, តស្ស បរិច្ចាគេន។ វិបុលំ សុខន្តិ ឧឡារំ សុខំ និព្ពានសុខំ វុច្ចតិ, តំ ចេ បស្សេយ្យាតិ អត្ថោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ឯកភោជនបាតិំ សជ្ជេត្វា ភុញ្ជន្តស្ស មត្តាសុខំ នាម ឧប្បជ្ជតិ, តំ បន បរិច្ចជិត្វា ឧបោសថំ វា ករោន្តស្ស ទានំ វា ទេន្តស្ស វិបុលំ ឧឡារំ និព្ពានសុខំ នាម និព្ពត្តតិ។ តស្មា សចេ ឯវំ តស្ស មត្តាសុខស្ស បរិច្ចាគា វិបុលំ សុខំ បស្សតិ, អថេតំ វិបុលំ សុខំ សម្មា បស្សន្តោ បណ្ឌិតោ តំ មត្តាសុខំ ចជេយ្យាតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

អត្តនោបុព្ពកម្មវត្ថុ បឋមំ។

᪂᪨ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩋᨱ᩠ᨯᨡᩣᨴᩥᨠᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨷᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩪᨷᨵᩣᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩋᨱ᩠ᨯᨡᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨠᩥᩁ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᩑᨠᩮᩣ ᨣᩣᨾᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳᩮᨠᩮᩣ ᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᩮᩣ ᩅᩈᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨧᩥᩁᩅᨲᩥᨿᩴ ᨠᨧ᩠ᨨᨷᩋᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩮᩉᩮ ᨷᨧᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩮᩉᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣᨿᨷᩥ ᩑᨠᩴ ᩋᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩍᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩋᨳᩔᩣ ᨾᩣᨲᩣ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨿᩣ ᩅᩥᨩᩣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩋᨱ᩠ᨯᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩈᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨿᩣ ᩋᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨲᩥ᪨ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩦ ᩅᩥᨩᩣᨲᩅᩥᨩᩣᨲᨠᩣᩃᩮ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨿ ᩏᨷᨴ᩠ᨴᩩᨲᩣ ᩋᩣᨥᩣᨲᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨲᩮᩣ ᨴᩣᨶᩥ ᨧᩩᨲᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩅ ᨩᩣᨲᨴᩣᩁᨠᩮ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨣᩮᩉᩮ ᨾᨩ᩠ᨩᩣᩁᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩣᨷᩥ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩦ ᩋᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ, ᨾᨩ᩠ᨩᩣᩁᩦ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᨲᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨡᩣᨴᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩦ “ᨲᨿᩮᩣ ᩅᩣᩁᩮ ᨾᨾ ᩋᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᨾ᩠ᨷᩥ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩣᩈᩥ , ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᩈᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨲᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᨴᩦᨷᩥᨶᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩣᨷᩥ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩥᨣᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᩅᩥᨩᩣᨲᨠᩣᩃᩮ ᨴᩦᨷᩥᨶᩦ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨡᩣᨴᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩈᨲᩮᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩈᩣᨶᩮ ᩑᨠᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ, ᩑᨠᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨠᩩᩃᨵᩦᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ “ᨶ ᩉᩥ ᩅᩮᩁᩮᨶ ᩅᩮᩁᩣᨶᩦ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᨷ᪨ ᪅) ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩍᨵ ᨷᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩅᩮᩁᨬ᩠ᩉᩥᩋᩅᩮᩁᩮᨶ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᩅᩮᩁᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪂᪉᪁᪨

“ᨷᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩪᨷᨵᩣᨶᩮᨶ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩩᨡᨾᩥᨧ᩠ᨨᨲᩥ;

ᩅᩮᩁᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩅᩮᩁᩣ ᩈᩮᩣ ᨶ ᨷᩁᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩪᨷᨵᩣᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᨷᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩪᨷᨵᩣᨶᩮᨶ, ᨷᩁᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩮᩁᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶᨷᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶᨷᩉᩁᨱᨷᨭᩥᩉᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᨲᩮᨶ ᩅᩮᩁᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪨ ᩅᩮᩁᩣ ᩈᩮᩣ ᨶ ᨷᩁᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᩴ ᩅᩮᩁᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩮᩅ ᨷᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᩈᩁᨱᩮᩈᩩ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩁᨲᩮᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥ, ᩍᨲᩁᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ, ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ᪨

កុក្កុដអណ្ឌខាទិកាវត្ថុ ទុតិយំ។

៣. ភទ្ទិយភិក្ខុវត្ថុ

យញ្ហិ កិច្ចន្តិ ឥទំ សត្ថា ភទ្ទិយំ និស្សាយ ជាតិយាវនេ វិហរន្តោ ភទ្ទិយេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

តេ កិរ បាទុកមណ្ឌនេ ឧយ្យុត្តា អហេសុំ។ យថាហ – “តេន ខោ បន សមយេន ភទ្ទិយា ភិក្ខូ អនេកវិហិតំ បាទុកមណ្ឌនានុយោគមនុយុត្តា វិហរន្តិ, តិណបាទុកំ ករោន្តិបិ ការាបេន្តិបិ, មុញ្ជបាទុកំ ករោន្តិបិ ការាបេន្តិបិ, បព្ពជបាទុកំ ហិន្តាលបាទុកំ កមលបាទុកំ កម្ពលបាទុកំ ករោន្តិបិ ការាបេន្តិបិ, រិញ្ចន្តិ ឧទ្ទេសំ បរិបុច្ឆំ អធិសីលំ អធិចិត្តំ អធិបញ្ញ”ន្តិ (មហាវ. ២៥១)។ ភិក្ខូ តេសំ តថាករណភាវំ ជានិត្វា ឧជ្ឈាយិត្វា សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា តេ ភិក្ខូ គរហិត្វា, “ភិក្ខវេ, តុម្ហេ អញ្ញេន កិច្ចេន អាគតា អញ្ញស្មិំយេវ កិច្ចេ ឧយ្យុត្តា”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

២៩២។

“យញ្ហិ កិច្ចំ អបវិទ្ធំ, អកិច្ចំ បន ករីយតិ;

ឧន្នឡានំ បមត្តានំ, តេសំ វឌ្ឍន្តិ អាសវា។

២៩៣។

“យេសញ្ច សុសមារទ្ធា, និច្ចំ កាយគតា សតិ;

អកិច្ចំ តេ ន សេវន្តិ, កិច្ចេ សាតច្ចការិនោ;

សតានំ សម្បជានានំ, អត្ថំ គច្ឆន្តិ អាសវា”តិ។

តត្ថ យញ្ហិ កិច្ចន្តិ ភិក្ខុនោ ហិ បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ អបរិមាណសីលក្ខន្ធគោបនំ អរញ្ញាវាសោ ធុតង្គបរិហរណំ ភាវនារាមតាតិ ឯវមាទីនិ កិច្ចំ នាម។ ឥមេហិ បន យំ អត្តនោ កិច្ចំ, តំ អបវិទ្ធំ ឆឌ្ឌិតំ។ អកិច្ចន្តិ ភិក្ខុនោ ឆត្តមណ្ឌនំ ឧបាហនមណ្ឌនំ បត្តថាលកធម្មករណកាយពន្ធនអំសពទ្ធកមណ្ឌនំ អកិច្ចំ នាម។ យេហិ តំ ករីយតិ, តេសំ មាននឡំ ឧក្ខិបិត្វា ចរណេន ឧន្នឡានំ

សតិវោស្សគ្គេន បមត្តានំ ចត្តារោ អាសវា វឌ្ឍន្តីតិ អត្ថោ។ សុសមារទ្ធាតិ សុបគ្គហិតា។ កាយគតា សតីតិ កាយានុបស្សនាភាវនា។ អកិច្ចន្តិ តេ ឯតំ ឆត្តមណ្ឌនាទិកំ អកិច្ចំ ន សេវន្តិ ន ករោន្តីតិ អត្ថោ។ កិច្ចេតិ បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ កត្តព្ពេ អបរិមាណសីលក្ខន្ធគោបនាទិកេ ករណីយេ។ សាតច្ចការិនោតិ សតតការិនោ អដ្ឋិតការិនោ។ តេសំ សតិយា អវិប្បវាសេន សតានំ សាត្ថកសម្បជញ្ញ សប្បាយសម្បជញ្ញ គោចរសម្បជញ្ញ អសម្មោហសម្បជញ្ញន្តិ ចតូហិ សម្បជញ្ញេហិ សម្បជានានំ ចត្តារោបិ អាសវា អត្ថំ គច្ឆន្តិ, បរិក្ខយំ អភាវំ គច្ឆន្តីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ តេ ភិក្ខូ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសុ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

ភទ្ទិយវត្ថុ តតិយំ។

៤។ លកុណ្ដកភទ្ទិយត្ថេរវត្ថុ

មាតរន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ លកុណ្ដកភទ្ទិយត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកទិវសញ្ហិ សម្ពហុលា អាគន្តុកា ភិក្ខូ សត្ថារំ ទិវាដ្ឋានេ និសិន្នំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ តស្មិំ ខណេ លកុណ្ដកភទ្ទិយត្ថេរោ ភគវតោ អវិទូរេ អតិក្កមតិ។ សត្ថា តេសំ ភិក្ខូនំ ចិត្តាចារំ ញត្វា ឧល្លោកេត្វា "បស្សថ, ភិក្ខវេ, អយំ ភិក្ខុ មាតាបិតរោ ហន្ត្វា និទ្ទុក្ខោ ហុត្វា យាតី"តិ វត្វា តេហិ ភិក្ខូហិ "កិំ នុ ខោ សត្ថា វទតី"តិ អញ្ញមញ្ញំ មុខានិ ឧល្លោកេត្វា សំសយបក្ខន្ទេហិ, "ភន្តេ, កិំ នាមេតំ វទេថា"តិ វុត្តេ តេសំ ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

២៩៤។

"មាតរំ បិតរំ ហន្ត្វា, រាជានោ ទ្វេ ច ខត្តិយេ;

រដ្ឋំ សានុចរំ ហន្ត្វា, អនីឃោ យាតិ ព្រាហ្មណោ"តិ។

តត្ថ សានុចរន្តិ អាយសាធកេន អាយុត្តកេន សហិតំ។ ឯត្ថ ហិ "តណ្ហា ជនេតិ បុរិសំ"ន្តិ (សំ។ និ។ ១។៥៥-៥៧) វចនតោ តីសុ ភវេសុ សត្តានំ ជននតោ តណ្ហា មាតា នាម។ "អហំ អសុកស្ស នាម រញ្ញោ វា រាជមហាមត្តស្ស វា បុត្តោ"តិ បិតរំ និស្សាយ អស្មិមានស្ស ឧប្បជ្ជនតោ អស្មិមានោ បិតា នាម។ លោកោ វិយ រាជានំ យស្មា សព្ពទិដ្ឋិគតានិ ទ្វេ សស្សតុច្ឆេទទិដ្ឋិយោ ភជន្តិ, តស្មា ទ្វេ សស្សតុច្ឆេទទិដ្ឋិយោ ទ្វេ ខត្តិយរាជានោ នាម។ ទ្វាទសាយតនានិ វិត្ថតដ្ឋេន រដ្ឋសទិសត្តា រដ្ឋំ នាម។ អាយសាធកោ អាយុត្តកបុរិសោ វិយ តន្និស្សិតោ នន្ទិរាគោ

อนุจโร นาม ฯ อนีโฆติ นิทฺทุกฺโข ฯ พฺราหฺมโณติ ขีณาสโว ฯ อิเตสํ ตณฺหาทีนํ อรหตฺตมคฺคญาณาสินา หตตฺตา ขีณาสโว นิทฺทุกฺโข หุตฺวา ยาตีติ อยเมตฺถตฺโถ ฯ

เทสนาวสาเน เต ภิกฺขู อรหตฺเต ปติฏฺฐหึสุ ฯ

ทุติยคาถายปิ วตฺถุ ปุริมสทิสเมว ฯ ตทา หิ สตฺถา ลกุณฺฏกภทฺทิยตฺเถรเมว อารพฺภ กเถสิ ฯ เตสํ ธมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ คาถมาห –

๒๙๕.

“มาตรํ ปิตรํ หนฺตฺวา, ราชาโน เทฺว จ โสตฺถิเย;

เวยคฺฆปญฺจมํ หนฺตฺวา, อนีโฆ ยาติ พฺราหฺมโณ”ติ ฯ

ตตฺถ เทฺว จ โสตฺถิเยติ เทฺว จ พฺราหฺมเณ ฯ อิมิสฺสา คาถาย สตฺถา อตฺตโน ธมฺมิสฺสรตาย จ เทสนาวิธิกุสลตาย จ สสฺสตุจฺเฉททิฏฺฐิโย เทฺว พฺราหฺมณราชาโน จ กตฺวา กเถสิ ฯ เวยคฺฆปญฺจมนฺติ เอตฺถ พฺยคฺฆานุจริโต สปฺปฏิภโย ทุปฺปฏิปนฺโน มคฺโค เวยคฺโฆ นาม, วิจิกิจฺฉานีวรณมฺปิ เตน สทิสตาย เวยคฺฆํ นาม, ตํ ปญฺจมํ อสฺสาติ นีวรณปญฺจกํ เวยคฺฆปญฺจมํ นาม ฯ อิทญฺจ เวยคฺฆปญฺจมํ อรหตฺตมคฺคญาณาสินา นิสฺเสสํ หนฺตฺวา อนีโฆ ยาติ พฺราหฺมโณติ อยเมตฺถตฺโถ ฯ เสสํ ปุริมสทิสเมวาติ ฯ

ลกุณฺฏกภทฺทิยตฺเถรวตฺถุ จตุตฺถํ ฯ

๕. ทารุสากฏิกปุตฺตวตฺถุ

สุปฺปพุทฺธนฺติ อิมํ ธมฺมเทสนํ สตฺถา เวฬุวเน วิหรนฺโต ทารุสากฏิกสฺส ปุตฺตํ อารพฺภ กเถสิ ฯ

ราชคหสฺมิญฺหิ สมฺมาทิฏฺฐิกปุตฺโต มิจฺฉาทิฏฺฐิกปุตฺโตติ เทฺว ทารกา อภิณฺหํ คุฬกีฬํ กีฬนฺติ ฯ เตสุ สมฺมาทิฏฺฐิกปุตฺโต คุฬํ ขิปมาโน พุทฺธานุสฺสตึ อาวชฺเชตฺวา “นโม พุทฺธสฺสา”ติ วตฺวา วตฺวา คุฬํ ขิปติ ฯ อิตโร ติตฺถิยคุเณ สริตฺวา “นโม อรหนฺตาน”นฺติ วตฺวา วตฺวา ขิปติ ฯ เตสุ สมฺมาทิฏฺฐิกสฺส ปุตฺโต ชินาติ, อิตโร ปน ปราชยติ ฯ โส ตสฺส กิริยํ ทิสฺวา “อยํ เอวํ อนุสฺสริตฺวา เอวํ วตฺวา คุฬํ ขิปนฺโต มํ ชินาติ, อหมฺปิ เอวํ กริสฺสามี”ติ พุทฺธานุสฺสติยํ ปริจยมกาสิ ฯ อเถกทิวสํ ตสฺส ปิตา สกฏํ โยเชตฺวา ทารูนํ อตฺถาย คจฺฉนฺโต ตมฺปิ ทารกํ อาทาย คนฺตฺวา อฏวิยํ ทารูนํ สกฏํ ปูเรตฺวา อาคจฺฉนฺโต พหินคเร สุสานสามนฺเต อุทกผาสุกฏฺฐาเน

ពោរលោ ខេមានេចត្វា កត្តុចិឞ្សក្កុយកាឞិ៍ អឆឞ្ស ខេត ពោលោ ឃាឃតុម្បឞខេយ តកាទ៌ បចិឃខេត្តត ពោពលោត ឃង្គិ តពខេមច បចិឃិឞុ៍ ឃាកដិពោបិ ពោរលោ អតុជាត្ថខេត្តា តកាទ៌ បចិឃិត្វា ឃាឃំ ពោរលោ ឌិឞ្វា អាឌាឃ តិក្លុមខេត្តា ក្ខាទ៌ ត ឃម្យាបុហិ៍ តឞ្ញិទិញ្ញអឃម្យខេត្តូខេមច ក្ខាទ៌ បិហិតំ៍

អឆឞ្ស បុខេត្វា ឲកពោច ទត្តិភាពេ ឃកងឞ្ស ខេហដ្ឋា តិបឌ្ឌិត្វា តិង្គិ ឌុក្កុមិ៍ ទាជកាហំ បត បកតិឃាបិ អមតុឞ្សឌាហុលំ៍ អឃញ្ញា ឞុឃាតឃត្តិពេ តិបខេត្តា៍ តត្វ តំ ខេត្វ អមតុឞ្សា បឞ្សិឞុ៍ ឲពោ ឃាឃតឞ្ស បដិពល្វពោ មិច្ឆាឌិដ្ឋិពោ, ឲពោ ឃម្មាឌិដ្ឋិពោ៍ ខេតឞុ មិច្ឆាឌិដ្ឋិពោ អាហ – “អឃំ ខេតា កខេក្លា, ត្លុមំ លាឌិឞ្សាមា”តិ៍ ត្លុតខេទា “អលំ មា ខេត ទុង្ហិ”តិ តិចាខេទតិ៍ ខេឃា ខេតត តិចាទិឃមាខេតាបិ តឞ្ស ចចតំ អតាឌិឃិត្វា ឌាទកំ បិខេឌឞុ កខេហត្វា អាកឌ្ឍិ៍ ខេឃា ឮុង្ហាតុឞ្សតិឃា បទិចិតត្តា តឞ្ញិ លលោ “តខេមា ឮុង្ហឞ្សា”តិ អាហ៍ អមតុខេឞ្សា មហាកឃកឹខេតា បដិក្កុមិត្វា អដ្ឋាឞិ៍ អឆ តំ ត្លុតខេទា “អខេមត្វិ អកិច្ចំ កតំ, ឌល្វកម្មុំ តឞ្ស ពខេទាមា”តិ ចត្វា តំ ទក្លុមាខេតា អដ្ឋាឞិ៍ មិច្ឆាឌិដ្ឋិពោ តកាទ៌ បចិឃិត្វា ទខេញ្ញា ខេភាជតបិតិ ឞ្វខេទត្វា ខេភាជតំ អាហទិ៍ អឆ តំ ខ្លខេភាបិ តឞ្ស មាតាបិតខេទា ចិឃ ហុត្វា ខ្លបដ្ឋាខេបត្វា ខេភាខេជត្វា “ត្លុមាតិ អក្លុទាតិ ទាជាច បឞ្សតុ, មា អខេញ្ញា”តិ តំ បចត្តិ បកាខេឃត្វា ឃក្លាតុភាខេចត ខេភាជតបិតិឃំ អក្លុទាតិ លិខិត្វា បិតិ ឌាទុឃកខេដ បក្លុបិត្វា ឃត្តាទត្តិ អាទក្លុ កត្វា បក្កុមិឞុ៍

បុតឌិចខេឃ “ទាជកុលខេតា ខេចាខេទហិ ខេភាជតភក្ល្វ អចហដ”ត្តិ ពោលាហលំ ពខេទាត្តា ក្ខាទាតិ បិឌហិត្វា ឌុខេលាពេត្តា តត្វ អបឞ្សត្តា តពទា តិក្លុមិត្វា ត្លុខេតា ចិខេតា ច ឌុខេលាពេត្តា ឌាទុឃកខេដ ឞុចល្លុបិតិ ឌិឞ្វា “អឃំ ខេចាខេទា”តិ តំ ឌាទកំ កខេហត្វា ទខេញ្ញា ឌឞ្សឞុំ៍ ទាជា អក្លុទាតិ ឌិឞ្វា “កិំ ឲតំ, តាតា”តិ បុឆ្ឆិត្វា “តាហំ , ខេឌច, ជាតាមិ, មាតាបិតខេទា ខេម អាកត្វា ទត្តិ ខេភាខេជត្វា ទក្លុមាភា អដ្ឋិឞុ, អហម្បិ មាតាបិតខេទា មំ ទក្លុត្តីតិ តិត្តុខេឃាច តិង្គិ ខ្លុបកខេតា៍ ឲត្តកំ អហំ ជាតាមិ”តិ៍ អឆឞ្ស មាតាបិតខេទាបិ តំ ឌាតំ អាកមិឞុ៍ ទាជា តំ បចត្តិ ឌាត្វា ខេត តខេឃាបិ ជខេត អាឌាឃ ឃត្វុ ឃត្តិកំ កត្វា ឃត្តំ អាខេទាខេចត្វា “កិំ តុ ខេលា, កខេត្តុ, ឮុង្ហាតុឞ្សតិ ឲច ទក្លា ខេហាតិ, ខ្លុឌាហុ ឌម្មាតុឞ្សតិអាឌខេឃាបី”តិ បុឆ្ឆិ៍ អឆឞ្ស ឃត្វា, “មហាទាជ, ត ពោចលំ ឮុង្ហាតុឞ្សតិខេមច ទក្លា, ខេឃមំ បត លត្តិខេឌត ចិត្តុំ ឞុភាចិតំ, ខេតឃំ អខេញ្ញត ទក្លាចខេលាត ចា មខេត្តាឃខេឌហិ ចា កិច្ចំ តត្ថិ”តិ ចត្វា ល ឌាតាតិ ឌឞ្សខេត្តា ត្លុមា កាឆា អភាឞិ៍

១៥៩៍

“ឞុប្បតុង្គំ បតុជ្ញត្តិ, ឃឌា ពោតមឃាចកា;

ខេឃមំ ឌិចា ច ទខេត្តា ច, តិច្ចំ ឮុង្ហកតា ឃតិ៍

១៥៤៍

“សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ, សទា គោតមសាវកា;

យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច, និច្ចំ ធម្មគតា សតិ។

៩៨។

“សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ, សទា គោតមសាវកា;

យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច, និច្ចំ សង្ឃគតា សតិ។

៩៩។

“សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ, សទា គោតមសាវកា;

យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច, និច្ចំ កាយគតា សតិ។

១០០។

“សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ, សទា គោតមសាវកា;

យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច, អហិំសាយ រតោ មនោ។

១០១។

“សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ, សទា គោតមសាវកា;

យេសំ ទិវា ច រត្តោ ច, ភាវនាយ រតោ មនោ”តិ។

តត្ថ សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តីតិ ពុទ្ធគតំ សតិំ គហេត្វា សុបន្តា, គហេត្វាយេវ ច បពុជ្ឈន្តា សុប្បពុទ្ធំ បពុជ្ឈន្តិ នាម។ សទា គោតមសាវកាតិ

ᨣᩰᨲᨾᨣᩰᨲ᩠ᨲᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳ ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩔ ᨧ ᩋᨶᩩᩔᩁᨱᩥᨿᩣ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨣᩰᨲᨾᩈᩣᩅᨠᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᨶ “ᨮᩥᨲᩥᨸᩥ ᩑᩈᩣ ᨠᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩮ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮ ᩅᨴᩣᨸᩥ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨲᨳᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩣᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨶ ᩑᨠᨴᩮᩈᩴ ᨲᩥᩔ ᨠᩣᩁᨠᩔ ᨠᩥᩔ ᨠᩣᩁᨠᩔ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩁᨠᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᩔᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ ᨶᩣᨾ. ᨵᨾ᩠ᨾᨣᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ “ᩈ᩠ᩅᩣᨠ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᨣᩩᨱᩮ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ. ᩈᩘ᩠ᨥᨣᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ “ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩮ ᩈᩘ᩠ᨥᨣᩩᨱᩮ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ. ᨠᩣᨿᨣᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩦᩈᩣᨠᩣᩁᨶᩮᩅᩈᩮ ᨧ ᨶᩅᩈᩥᩅᨳᩥᨠᩣᨶᩮᩅᩈᩮ ᨧ ᨧᨲᩩᨵᩣᨲᩩᨶᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᨶᩮᩅᩈᩮ ᨧ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᨠᩈᩥᨱᩣᨴᩥᩁᩪᨸᨩ᩠ᨫᩣᨶᨶᩮᩅᩈᩮ ᨧ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ. ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨲᩦᨲᩥ “ᩑᩈᩣ ᨠᩩᩃᩣᩅᩈᨽᨠᩮᩣᨾᩮᩣ ᩅᩮᨲᩣᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩅᩥᨽ. ᪙᪓᪑) ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨠᩩᩃᩣᩅᨠᨶᩮᩣᨾᩣᨿ ᩋᨽᩥᩅᩣ. ᨠᨶᩮᩣᨾᩣᨿᩣᨲᩥ ᨸᩥᨲ᩠ᨲᨠᨶᩮᩣᨾᩣᨿ. ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩅᩮᩉᩣᨿᩣ ᨠᩩᩃᩣᨠᨶᩮᩣᨾᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨸᩥ ᩋᨶᩮᩅᩈᩣ ᨠᨶᩣ ᨶᩣᨾ, ᩈᨻ᩠ᨻ ᨸᨶ ᨸᩥᨲ᩠ᨲᨠᨶᩮᩣᨾᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨸ᩠ᨸᨭᩥ. ᩅᩮᩅᩴ ᨸᨨᩥᨾᨠᩣᨶᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩮᩅᩈᩮ ᨶᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ.

ᨩᩮᩅᨶᩣᨶᩅᩣᩁᩮ ᨩᩣᩁᩮᨠᩮᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩥ ᨿᩣᨲᩣᨻᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᩅᩮᩣᨲᩣᨻᨲ᩠ᨳᩥᨽᩮᩃ ᨻᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥ. ᨻᨮᩣ ᨻᨶ ᨻᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨭ᩠ᨮᩥᨸᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩩ, ᩅᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᨶᩈᩥ ᩅᩣᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨩᨾ᩠ᨾᩪᨴᩮᩅᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ.

ᨠᩣᩁᩩᩅᩣᨠᨴᩦᨠᨸᩩᨲ᩠ᨲᨧᨲ᩠ᨲᩩ ᨻᨲᩣᨿᩴ.

᪓. ᨧᨶ᩠ᨴᩪᨸᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨧᨶ᩠ᨴᩪᨸᨾᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨩᨾ᩠ᨾᩪᨴᩮᩅᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩣᩃᩥ ᨠᩥᩔᩣᨿ ᨿᩉᩣᨧᨲᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᩁᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩪᨸᨾᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ. ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᨲᩥ – ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩁᩮᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩪᨸᨾᨠᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩣᩃᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᨶᩅᨶᩮ, ᨲᩮᨶ ᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᩈᩮᩅᨶ ᨧᨶ᩠ᨴᩣᩃᩥᨿᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᩅᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩋᨳ ᨲᩮᩣ ᩑᩈᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩣᩃᩥᨿᩣ ᩅᨩ᩠ᨩᩥᨿᨾᩣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨳᩣᨴᩥᨠᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩣᨿᩴ ᩅᩮᩃᩣᨿᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᩑᨠᨠᩣ ᨾᨿᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩥᩉᩁᩣᨾ,

ᩋᨸᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩅ ᩅᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩣᩁᩩᨠᩴ;

ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩥᨠᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ,

ᨠᩮᩣ ᩈᩩ ᨶᩣᨾᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨸᩣᨸᩥᨿᩮᩣ”ᨲᩥ. (ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪁.᪂᪂᪙);

សោ កិរ វជ្ជិរដ្ឋេ រាជបុត្តោ វារេន សម្បត្តំ រជ្ជំ បហាយ បព្វជិតោ វេសាលិយំ ចាតុមហារាជិកេហិ សទ្ធិំ ឯកាពទ្ធំ កត្វា សកលនគរេ ឆណបដាកាទីហិ បដិមណ្ឌិតេ កោមុទិយា បុណ្ណមាយ សព្ពរត្តិ ឆណវារេ វត្តមានេ ភេរិយាទីនំ តុរិយានំ តាឡិតានំ និគ្ឃោសំ វីណាទីនញ្ច វាទិតានំ សទ្ទំ សុត្វា យានិ វេសាលិយំ សត្ត រាជសហស្សានិ សត្ត រាជសតានិ សត្ត រាជានោ, តត្តកា ឯវ ច តេសំ ឧបរាជសេនាបតិអាទយោ, តេសុ អលង្កតបដិយត្តេសុ នក្ខត្តកីឡនត្ថាយ វីថឹ ឱតិណ្ណេសុ សដ្ឋិហត្ថេ មហាចង្កមេ ចង្កមមានោ គគនមជ្ឈេ ឋិតំ បុណ្ណចន្ទំ ទិស្វា ចង្កមកោដិយំ ផលកំ និស្សាយ ឋិតោ វេឋនាលង្ការវិរហិតត្តា វនេ ឆឌ្ឌិតទារុកំ វិយ អត្តភាវំ ឱលោកេត្វា “អត្ថិ នុ ខោ អញ្ញោ អម្ហេហិ លាមកតរោ”តិ ចិន្តេន្តោ បកតិយា អារញ្ញកាទិគុណយុត្តោបិ តស្មិំ ខណេ អនភិរតិយា បីឡិតោ ឯវមាហ. សោ តស្មិំ វនសណ្ឌេ អធិវត្ថាយ ទេវតាយ “ឥមំ ភិក្ខុំ សំវេជេស្សាមី”តិ អធិប្បាយេន –

“ឯកកោ ត្វំ អរញ្ញេ វិហរសិ, អបវិទ្ធំវ វនស្មិំ ទារុកំ;

តស្ស តេ ពហុកា បិហយន្តិ, នេរយិកា វិយ សគ្គាមិន”ន្តិ (សំ. និ. ១.២២៨) –

វុត្តំ ឥមំ គាថំ សុត្វា បុនទិវសេ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា និសីទិ. សត្ថា តំ បវត្តិំ ញត្វា ឃរាវាសស្ស ទុក្ខតំ បកាសេតុកាមោ បញ្ច ទុក្ខានិ សមោធានេត្វា ឥមំ គាថមាហ –

២០២.

“ទុប្បព្ពជ្ជំ ទុរភិរមំ, ទុរាវាសា ឃរា ទុខា;

ទុក្ខោសមានសំវាសោ, ទុក្ខានុបតិតទ្ធគូ;

តស្មា ន ចទ្ធគូ សិយា, ន ច ទុក្ខានុបតិតោ សិយា”តិ.

តត្ថ ទុប្បព្ពជ្ជន្តិ អប្បំ វា មហន្តំ វា ភោគក្ខន្ធញ្ចេវ ញាតិបរិវដ្ដញ្ច បហាយ ឥមស្មិំ សាសនេ ឧរំ ទត្វា បព្ពជ្ជំ នាម ទុក្ខំ. ទុរភិរមន្តិ ឯវំ បព្ពជិតេនាបិ ភិក្ខាចរិយាយ ជីវិតវុត្តិំ ឃដេន្តេន អបរិមាណសីលក្ខន្ធគោបនធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិបូរណវសេន អភិរមិតុំ ទុក្ខំ. ទុរាវាសាតិ យស្មា បន ឃរំ អាវសន្តេន រាជូនំ រាជកិច្ចំ, ឥស្សរានំ ឥស្សរកិច្ចំ វហិតព្ពំ, បរិជនោ ចេវ ធម្មិកា សមណព្រាហ្មណា ច សង្គហិតព្ពា. ឯវំ សន្តេបិ ឃរាវាសោ ឆិទ្ទឃដោ វិយ មហាសមុទ្ទោ វិយ ច ទុប្បូរោ. តស្មា ឃរាវាសា នាមេតេ ទុរាវាសា ទុក្ខា អាវសិតុំ, តេនេវ ការណេន ទុក្ខាតិ អត្ថោ. ទុក្ខោ សមានសំវាសោតិ គិហិនោ វា ហិ យេ ជាតិគោត្តកុលភោគេហិ, បព្ពជិតា វា សីលាចារពាហុសច្ចាទីហិ សមានាបិ ហុត្វា “កោសិ ត្វំ, កោស្មិ អហ”ន្តិអាទីនិ វត្វា អធិករណបសុតា ហោន្តិ, តេ អសមានា នាម, តេហិ

សទ្ធិំ សំវាសោ ទុក្ខោតិ អត្ថោ។ ទុក្ខានុបតិតទ្ធគូតិ យេ វដ្ដសង្ខាតំ អទ្ធានំ បដិបន្នត្តា អទ្ធគូ, តេ ទុក្ខេ អនុបតិតាវ។ តស្មា ន ចទ្ធគូតិ យស្មា ទុក្ខានុបតិតភាវោបិ ទុក្ខោ អទ្ធគូភាវោបិ, តស្មា វដ្ដសង្ខាតំ អទ្ធានំ គមនតាយ អទ្ធគូ ន ភវេយ្យ, ទុក្ខប្បការេន ទុក្ខេន អនុបតិតោបិ ន ភវេយ្យាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ សោ ភិក្ខុ បញ្ចសុ ឋានេសុ ទស្សិតេ ទុក្ខេ និព្ពិន្ទន្តោ បញ្ចោរម្ភាគិយានិ បញ្ច ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ បទាលេត្វា អរហត្តេ បតិដ្ឋហីតិ។

វជ្ជិបុត្តកភិក្ខុវត្ថុ នវមំ។

១០។ ចិត្តគហបតិវត្ថុ

សទ្ធោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ចិត្តគហបតិំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ពាលវគ្គេ “អសន្តំ ភាវនមិច្ឆេយ្យា”តិ គាថាវណ្ណនាយ វិត្ថារិតំ។ វុត្តញ្ហិ តត្ថ (ធ។ ប។ អដ្ឋ។ ១។៧៤) –

“កិំ បន, ភន្តេ, ឯតស្ស តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគច្ឆន្តស្សេវាយំ លាភសក្ការោ ឧប្បជ្ជតិ, ឧទាហុ អញ្ញត្ថ គច្ឆន្តស្សាបិ ឧប្បជ្ជតី”តិ។ “អានន្ទ, មម សន្តិកំ អាគច្ឆន្តស្សាបិ អញ្ញត្ថ គច្ឆន្តស្សាបិ ឯតស្ស ឧប្បជ្ជតេវ។ អយញ្ហិ ឧបាសកោ សទ្ធោ បសន្នោ សម្បន្នសីលោ, ឯវរូបោ បុគ្គលោ យំ យំ បទេសំ ភជតិ, តត្ថ តត្ថេវស្ស លាភសក្ការោ និព្ពត្តតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១០១

“សទ្ធោ សីលេន សម្បន្នោ, យសោភោគសមប្បិតោ;

យំ យំ បទេសំ ភជតិ, តត្ថ តត្ថេវ បូជិតោ”តិ។ (ធ។ ប។ អដ្ឋ។ ១។៧៤);

តត្ថ សទ្ធោតិ លោកិយលោកុត្តរសទ្ធាយ សមន្នាគតោ។ សីលេនាតិ អាគារិយសីលំ, អនាគារិយសីលន្តិ ទុវិធំ សីលំ។ តេសុ ឥធ អាគារិយសីលំ អធិប្បេតំ, តេន សមន្នាគតោតិ អត្ថោ។ យសោភោគសមប្បិតោតិ យាទិសោ អនាថបិណ្ឌិកាទីនំ បញ្ចឧបាសកសតបរិវារសង្ខាតោ អាគារិយយសោ, តាទិសេនេវ យសេន ធនធញ្ញាទិកោ ចេវ សត្តវិធអរិយធនសង្ខាតោ ចាតិ ទុវិធោ ភោគោ, តេន សមប្បិតោតិ អត្ថោ។ យំ យំ បទេសន្តិ បុរត្ថិមាទីសុ ទិសាសុ ឯវរូបោ កុលបុត្តោ យំ យំ បទេសំ ភជតិ, តត្ថ តត្ថ ឯវរូបេន លាភសក្ការេន បូជិតោវ ហោតីតិ អត្ថោ។

ឧេសតាចសាេត ពាហុ េសាតាបត្តិផលាឝិត្តិ បិាបុលិស្វតិ៍

ឌិត្តកាហបតិចត្ថុ សត្តុមិ៍

ប័៍ ក្ខុញអបុកត្ថាចត្ថុ

ក្ខុេទ សេត្តាតិ ត្ថុមិ ឩយូេឧសត់ សត្ថា េឌតចេត ចិហេទត្តា អតាឆបិណ្ឌិកស្ស ឝីតទ៊ ក្ខុញអបុកត្ថិ តាយ អាទេគ្គ ពេធសិ៍

អតាឆបិណ្ឌិកស្ស កិទ ឧហទកាលេតា បដ្ឋាយ ក្តុកតេចាសី ក្ខុេក្កា តាយ េសដ្ឋិបុេត្តា សហាឃេកា អេហាសិ៍ េត ឲុកាឆទិឃកុេល សិបៀ ក្តុលឈ្កា អញ្ញាយញ្ញា កតិក់ កទិ៍ស្វុ "អយ្យក៍ ចឃប្បត្តកាេល បុត្តឝីតាស្វុ ឌាតាស្វុ េឃា បុត្តស្ស ឝីតទ៊ ចាេទតិ, េតត តស្ស ឝីតា ឌាតព្វា"តិ៍ េត ក្ខុេកាបិ ចឃប្បត្តា អត្តេតា អត្តេតា គកេទ េសដ្ឋិដ្ឋាេត បតិដ្ឋហិស្វុ៍ អេឆកម្ហិ សមេឃ ក្តុកេសដ្ឋិ ចលិព្ពិ បេឃាេឌេត្តា បញ្ចាហិ សកេដសេតហិ សាចត្តិ អកយាសិ៍ អតាឆបិណ្ឌិេកា អត្តេតា ឝីតទ៊ ក្ខុញអបុកត្ថិ អាយេត្តត្វា, "អយ្យុ, បិតា េត ក្តុកេសដ្ឋិ តាយ អាកេតា, តស្ស កត្តព្វកិច្ចំ សព្វំ តច កាេទា"តិ អាណាេបសិ៍ សា "សាឆុ"តិ បដិស្សុណិត្វា តស្ស អាកតឌិចសេតា បដ្ឋាយ សហត្ថេតច ស្វបញ្ចញ្ញាតាឝិត្តិ សយ្យាេឧតិ, យាលិកគ្គចិេលបតាឝិត្តិ អគិសង្ខេទាតិ , េកាឌតកាេល តស្ស គ្បុកតាឧក់ បដិឃាឧាេបត្វា គ្បុកកាលេតា បដ្ឋាយ សព្វកិច្ចាតិ សាឆុក់ កេទាតិ៍

ក្តុកេសដ្ឋិ តស្សា អាចាទសម្បត្តិ ឌិស្វា បសត្តចិេត្តា ឲុកឌិចសំ អតាឆបិណ្ឌិេកត សទ្ធិ ស្វុលកឆាឃ សត្តិសិេត្តា "យឃំ ឧហទកាេល ឲុចំ តាយ កតិក់ កទិម្បា"តិ សាេទត្វា ក្ខុញអបុកត្ថិ អត្តេតា បុត្តស្សត្វាឃ ចាេទសិ៍ េសា បត បកតិឃាច មិច្ឆាឌិដ្ឋិេកា៍ តម្ហា ឧសពាលស្ស តមត្ថំ អាេទាចេត្វា សត្វាទា ក្តុកេសដ្ឋិស្សុបតិស្សឃំ ឌិស្វា អត្តញ្ញាេតា កទិឃាឃ សទ្ធិ យេត្តត្វា តស្ស ចចត់ សម្បដិច្ឆិត្វា ឌិចសំ ចចត្វេបត្វា ឝីតទ៊ ចិសាល់ ឧត្វា ក្ខុឃ្យាេឌេត្តា ឆតព្ចាឃេសដ្ឋិ ចិឃ យហត្ថិ សក្កាទ៊ កត្វា ស្វុកត្ថិ អាយេត្តត្វា, "អយ្យ, សស្វុទកុេល ចសត្តិឃា តាយ អេត្តាអក្កិ ពាហិ ត តិហទិតព្វា"តិ (អ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១៍១៥៨; ឆ៍ ប៍ អដ្ឋ៍ ១៍៥១ ចិសាលាចត្ថុ) ឆតព្ចាឃេសដ្ឋិតា ចិសាលាឃ ឌិត្តតេឃេតច ឧស ឱចាេឧ ឧត្វា "សេច េយ កតដ្ឋាេត ឝីតុ េឌាេសា ក្ខុប្បជ្ជតិ, តុេយត្តិ េសាេឆតព្វា"តិ អដ្ឋ កុដុម្ពិេក បាដិេកាេក កេហត្វា តស្សា ក្ខុឃ្យាឌតឌិចេស ឝុត្តប្បមុលស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស យហាឧាត់ ឧត្វា បុទិមកេច ឝីតទា កតាត់ ស្វុចទិតាត់ ផលចិក្ខុតិ េលិកស្ស បិកេដ កត្វា ឧេស្សេត្តា ចិឃ យហេត្តត សក្កាេទត ឝីតទ៊ ក្ខុឃ្យាេឌសិ៍ តស្សា អត្វុបុេព្វត ក្តុកតទ៊ បត្តកាេល សស្វុទកុេលត សទ្ធិ យហាឌេតា បឆក្កុយតយកាសិ៍

សាបិ អត្តេតា សិទិចិកចំ បិកេដ៍ កាតុំ ចិសាលា ចិឃ សកលតកទស្ស អត្តាត់ ឧេស្សត្តិ ទេឆ ឆត្វា តកទ៊ បចិសិត្វា តាកេទហិ េបសិេត បណ្ណាកាេទ កេហត្វា អត្វុប្បចេសត េតសំ េតសំ េបេសត្តិ សកលតកទ៊ អត្តេតា កុេណហិ ឲុកាពត្ថុយកាសិ៍ យក្កលឌិចសាឝិស្វុ បតស្សា

សសុរោ អចេលកានំ សក្ការំ ករោន្តោ “អាគន្ត្វា អម្ហាកំ សមណេ វន្ទតុ”តិ បេសេសិ. សា លជ្ជាយ នគ្គេ បស្សិតុំ អសក្កោន្តី គន្តុំ ន ឥច្ឆតិ. សោ បុនប្បុនំ បេសេត្វាបិ តាយ បដិក្ខិត្តោ កុជ្ឈិត្វា “នីហរថ ន”ន្តិ អាហ. សា “ន សក្កា មម អការណេន ទោសំ អារោបេតុ”ន្តិ កុដុម្ពិកេ បក្កោសាបេត្វា តមត្ថំ អារោចេសិ. តេ តស្សា និទ្ទោសភាវំ ញត្វា សេដ្ឋិំ សញ្ញាបេសុំ. សោ “អហំ មម សមណេ អហិរិកាតិ ន វន្ទី”តិ ភរិយាយ អារោចេសិ. សា “កីទិសា នុ ខោ ឥមិស្សា សមណា, អតិវិយ តេនំ បសំសតី”តិ តំ បក្កោសាបេត្វា អាហ –

“កីទិសា សមណា តុយ្ហំ ពាឡ្ហំ ខោ នេ បសំសសិ;

កិំសីលា កិំសមាចារា, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតា”តិ. (អ. និ. អដ្ឋ. ១.៣.១៣);

អថស្សា សុភទ្ទា ពុទ្ធានញ្ច ពុទ្ធសាវកានញ្ច គុណេ បកាសេន្តី –

“សន្តិន្ទ្រិយា សន្តមានសា, សន្តំ តេសំ គតំ ឋិតំ;

ឱក្ខិត្តចក្ខូ មិតភាណី, តាទិសា សមណា មម. (អ. និ. អដ្ឋ. ១.៣.១៣);

“កាយកម្មំ សុចិ នេសំ, វាចាកម្មំ អនាវិលំ;

មនោកម្មំ សុវិសុទ្ធំ, តាទិសា សមណា មម.

“វិមលា សង្ខមុត្តាភា, សុទ្ធា អន្តរពាហិរា;

បុណ្ណា សុទ្ធេហិ ធម្មេហិ, តាទិសា សមណា មម.

“លាភេន ឧន្នតា លោកា, អលាភេន ច ឱនតា;

លាភាលាភេន ឯកដ្ឋា, តាទិសា សមណា មម.

“យសេន ឧន្នតា លោកា, អយសេន ច ឱនតា;

យសាយសេន ឯកដ្ឋា, តាទិសា សមណា មម។

“បសំសាយុន្នតោ លោកោ, និន្ទាយាបិ ច ឱនតោ;

សមា និន្ទាបសំសាសុ, តាទិសា សមណា មម។

“សុខេន ឧន្នតោ លោកោ, ទុក្ខេនាបិ ច ឱនតោ;

អកម្បា សុខទុក្ខេសុ, តាទិសា សមណា មមា”តិ។ –

ឯវមាទីហិ វចនេហិ សស្សុំ តោសេសិ។

អថ នំ “សក្កា តវ សមណេ អម្ហាកម្បិ ទស្សេតុ”ន្តិ វត្វា “សក្កា”តិ វុត្តេ “តេន ហិ យថា មយំ តេ បស្សាម, តថា ករោហី”តិ វុត្តេ សា “សាធូ”តិ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ សជ្ជេត្វា ឧបរិបាសាទតលេ ឋត្វា ជេតវនាភិមុខី សក្កច្ចំ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា ពុទ្ធគុណេ អាវជ្ជេត្វា គន្ធវាសបុប្ផធូមេហិ បូជំ កត្វា, “ភន្តេ, ស្វាតនាយ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ និមន្តេមិ, ឥមិនា មេ សញ្ញាណេន សត្ថា និមន្តិតភាវំ ជានាតូ”តិ សុមនបុប្ផានិ អដ្ឋ មុដ្ឋិយោ អាកាសេ ខិបិ។ បុប្ផានិ គន្ត្វា ចតុបរិសមជ្ឈេ ធម្មំ ទេសេន្តស្ស សត្ថុនោ ឧបរិ មាលាវិតានំ ហុត្វា អដ្ឋំសុ។ តំ ទិវសំ អនាថបិណ្ឌិកោបិ ធម្មំ សុត្វា ស្វាតនាយ សត្ថារំ និមន្តេសិ។ សត្ថា “អធិវុត្ថំ មយា, គហបតិ, ស្វាតនាយ ភត្ត”ន្តិ វត្វា, “ភន្តេ, មយា បុរេតរំ អាគតោ នត្ថិ, កស្ស នុ ខោ វោ អធិវុត្ថ”ន្តិ វុត្តេ “ចូឡសុភទ្ទាយ, គហបតិ, និមន្តិតោម្ហី”តិ វត្វា “ននុ, ភន្តេ, ចូឡសុភទ្ទា ទូរេ វសតិ ឥតោ វីសតិយោជនសតមត្ថកេ”តិ វុត្តេ, “អាម គហបតិ, ទូរេ វសន្តាបិ ហិ សប្បុរិសា អភិមុខេ ឋិតា វិយ បកាសេន្តី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣០៤។

“ទូរេ សន្តោ បកាសេន្តិ, ហិមវន្តោវ បព្ពតោ;

អសន្តេត្ថ ន ទិស្សន្តិ, រត្តិំ ខិត្តា យថា សរា”តិ។

តត្ថ សន្តោតិ រាគាទីនំ សន្តតាយ ពុទ្ធាទយោ សន្តា នាម។ ឥធ បន បុព្ពពុទ្ធេសុ កតាធិការា ឧស្សន្នកុសលមូលា ភាវិតភាវនា សត្តា សន្តោតិ អធិប្បេតា។ បកាសេន្តីតិ ទូរេ ឋិតាបិ ពុទ្ធានំ ញាណបថំ អាគច្ឆន្តា បាកដា ហោន្តិ។ ហិមវន្តោវ បព្ពតោតិ យថា ហិ

តិឃោឌភសហស្សចិត្ថតោ បញ្ចាឃោឌភសតុទ្ទេឆោ ចតុរាសីតិឃា ក្ងុឋសហស្សេហិ បជិយល្ហិតោ ហិយចត្តបត្តតោ ក្នុរេ ជិតាភយ្យិ អកិយុពេ ជិតោ ចិឃ បកាសេតិ, ឧចំ បកាសេត្តីតិ អតោ្ថៈ អសភេត្តត្ថាតិ ជិដ្ឋឆយ្ឱកាទុកា ចិតិល្ហបទសេលិកា អាយិសចល្លកា ឌីចិកត្ថាឃ បត្តាឌិតា ធាលបុក្កលិ អសភេត្តា ភាយ, តោ ឧត្ថ ព្យុស្ឍាត់ ឥក្លិលាស្ស ឌាលុយល្ហលស្ស សត្តិកោ តិសិត្កាបិ ត ជិស្សត្តិ ត បឡ្ឡាឃត្តិៈ ទត្តិ៍ លិត្តាតិ ទត្តិ៍ ចតុទក្កសយត្កាកតោ អត្ឍការេ លិត្តសទា ចិឃ តឆាទ្ទបស្ស ក្វុបភិស្សឃក្វុតស្ស បុត្តាហេតុភោ អកាចេភ ត បឡ្ឡាឃត្តីតិ អតោ្ថៈ

ឆេសភាចសាភេ ធាហុ សោតាបត្តិផលឌីតិ បិបុហិស្នុតិៈ

សល្លោ ឆេចទោឌា “សត្ថាទា សុកដ្ឋាឃ តិយត្តត់ អធិចាសិត”ត្តិ ធាត្វា ចិស្សកយ្ឱឆេចបុត្តិ អាលាបេសិ – “បញ្ចា ក្ងុបិការសតាតិ តិយ្ឱតិត្វា ទេ្វ ព្យុស្ឍបុយុល់ កិល្លសឈ្ជក្លុកភកាទំ ភេហី”តិៈ សោ បុភឌិចសេ បញ្ចាសតាតិ ក្ងុបិកាទាតិ តិយ្ឱតិត្វា ឌេតចភច្ចាទេ អដ្ឋាសិៈ សត្ថា ក្វុច្ចិតិត្វា ចិសុដ្ឋលីលាសចាត់ឃេច បញ្ចាសតាតិ អាគាឃ សបទិចាទោ ក្ងុបិការេសុ តិសីជិត្វា ក្វុក្ករាទំ អកយាសិៈ ក្វុក្កសេដ្ឋិបិ សបទិចាទោ សុកដ្ឋាឃ ជិត្កុភឃេភេច តឆាកតស្ស អាកតយក្កិ ឆ្លសេលិកោភេត្តា សត្ថាទំ យហេត្តភ សិទិចិកចេភ អាកច្ឆត្តិ ជិស្វា បសត្កុយាភសោ យាលិឌីហិ យហត្តិ សក្កាទំ កោទាភេត្តា សបទិចាទោ សយ្យជិដ្ឋិត្វា ចត្តិត្វា យហាគាត់ ឥត្វា បុភប្បុត់ តិយភេត្តត្វា សត្តាហំ យហាគាត់ អគាសិៈ សត្ថាបិស្ស សប្បាយំ សល្លោល្លត្វា ឆយ្ឱ ឆេសេសិៈ តំ អាឌិ៍ កត្វា ចតុរាសីតិឃា បិលាសហស្សាត់ ឆយ្ឱាកិសយេឃា អហោសិៈ សត្ថា “ធ្នុឡអសុកដ្ឋាឃ អត្តុក្កហលត្តិ ក្វុ ក្លុឆេច ហោហី”តិ អត្សុទ្ធូឡ្ឡេទំ តិចត្តាបេត្វា សាចត្តិយេច អកយាសិៈ តតោ បដ្ឋាឃ តំ ភកាទំ សដ្ឋាសយ្យត្កុ អហោសីតិៈ

ធ្នុឡអសុកដ្ឋាចត្ថុ អដ្ឋយំៈ

៥៉ៈ ឧពាចិហារិតេទ្ធចត្ថុ

ឧកាសភត្តិ ក្លយំ ឆយ្ឱឆេសត់ សត្ថា ឌេតចភេ ចិហភេត្តា ឧកាចិហារិតេទ្ធទំ ភាយ អារក្ក កេឆសិៈ

សោ កិរ ឆេទោ ឧកកោចេ សេឃ្យ កេប្បតិ, ឧកកោចេ តិសីឥតិ, ឧកកោចេ ចក្កយតិ, ឧកកោចេ តិដ្ឋតីតិ ចតុបទិសត្តសេ បិកេជិ អហោសិៈ អថ តំ កិល្ហុ, “ភត្តេ, ឧចទ្នុបេបិ ភាយាយំ ឆេទោ”តិ តឆាកតស្សាទោចេសុំៈ សត្ថា “សាធុ សាធុ”តិ តស្ស សាធុកាទំ ឥត្វា “កិល្លុភា ភាយ បចិចិតេត្តភ កចិតព្វា”ត្តិ ចិសេចេក អាតិសំសំ កេឆេត្វា ក្លយំ កាឆយាហ –

៦០៥ៈ

“ឧកាសភត់ ឧកសេឃ្យ, ឧកោ ចទឃតត្តិតោ;

ឲកោ ចយឃយត្តាត៌, ចភេត្ត ទយិតោ ឋិឃា”តិ៍

តត្ត ឲកាឋត៌ ឲកេឋឃ្យត្តិ កិក្ខុឋហឃ្សយេឌ្ឍបិ ឬលកឬ្ឌាត៌ អចិឌហិត្វា តេតេច យតឋិកាទេត តិឋិត្ថស្ស អាឋត៌ ឲកាឋត៌ តាយ៍ លេិហបិឋាគឋឥេឋបិ ច បិឋាគេ កិក្ខុឋហឃ្សយេឌ្ឍបិ បញ្ញាេត្ត ចិចិ(តបច្ចត្ថទល្ឋបឆាេត យហាទេហ ឋឃេត ឋតិ៍ ប្ឌេបត្វា គក្លិេណត បេឃ្សត ឬលកឬ្ឌាតយតឋិកាទេត តិបត្ថស្ស កិក្ខុេតា េឋឃ្យា ឲកេឋឃ្យា តាយ៍ ឲចទ្ទុបំ ឲកាឋតញ្ញា ឲកេឋឃ្យញ្ញា កេឌឆាតិ អេត្វា៍ អតត្តិេតាតិ ឌញ្ញូឋាលិ តិឃ្សាឃ ឌីចិតកបេ្យតត អក្យឋឹេតា ហុត្វា ឋត្ថីទិឃាបេឆឃុ ឲកេកាច ចទេត្តាតិ អេត្វា៍ ឲកោ ចយឃត្តិ ទត្តិឌ្ឌាតាឥឃុ កឬ្ឌាត៌ អត្យឃ្យញ្ញិត្វា យក្កចលិឆិកយចេឋត ឲកោច ហុត្វា អត្តាត៌ គេយេត្តាតិ អេត្វា៍ ចភេត្ត ទយិតោ ឋិឃាតិ ឲចំ អត្តាត៌ គេយេត្តា ញ្ញត្តិប្បទិឋឋត្តាឥិហិ បចិចិេត្ត ចភេត្តេឃច អកិទយិេតា កេចឃ្យ៍ ត ហិ ឋក្កា អាកិញ្ញចិហាទិតា ឲចំ អត្តាត៌ គេយត្យត្តិ អេត្វា៍

េគឋតាចឋាេត តាហ្ង េឋាតាបត្តិចលិឥិតិ បិបុហិឃុ៍ តេតា បដ្ឌាឃ យហាឌេតា ឲកចិហាទិកេយច បេត្វឹតិ៍

ឲកចិហាទិេត្វទចត្ថុ តចយំ៍

បកិញ្ញកចក្កចញ្ញតា តិដ្ឋិតា៍

ឲកឥិឋតិេយា ចេក្កា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២២។ និរយវគ្គោ

១។ សុន្ទរីបរិព្ពាជិកាវត្ថុ

អភូតវាទីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សុន្ទរិំ បរិព្ពាជិកំ អារព្ភ កថេសិ។

“តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សក្កតោ ហោតិ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ”តិ វត្ថុ វិត្ថារតោ ឧទានេ (ឧទា។ ៣៨) អាគតមេវ។ អយំ បនេត្ថ សង្ខេបោ – ភគវតោ កិរ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច បញ្ចន្នំ មហានទីនំ មហោឃសទិសេ លាភសក្ការេ ឧប្បន្នេ ហតលាភសក្ការា អញ្ញតិត្ថិយា សូរិយុគ្គមនកាលេ ខជ្ជោបនកា វិយ និប្បភា ហុត្វា ឯកតោ សន្និបតិត្វា មន្តយិំសុ – “មយំ សមណស្ស គោតមស្ស ឧប្បន្នកាលតោ បដ្ឋាយ ហតលាភសក្ការា, ន នោ កោចិ អត្ថិភាវម្បិ ជានាតិ, កេន នុ ខោ សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា សមណស្ស គោតមស្ស អវណ្ណំ ឧប្បាទេត្វា លាភសក្ការមស្ស អន្តរធាបេយ្យាមា”តិ។ អថ នេសំ ឯតទហោសិ – “សុន្ទរិយា សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា សក្កុណិស្សាមា”តិ។ តេ ឯកទិវសំ សុន្ទរិំ តិត្ថិយារាមំ បវិសិត្វា វន្ទិត្វា ឋិតំ នាលបិំសុ។ សា បុនប្បុនំ សល្លបន្តីបិ បដិវចនំ អលភិត្វា “អបិ, អយ្យា, កេនចិ វិហេឋិតត្ថា”តិ បុច្ឆិ។ “កិំ, ភគិនិ, សមណំ គោតមំ អម្ហេ វិហេឋេត្វា ហតលាភសក្ការេ កត្វា វិចរន្តំ ន បស្សសី”តិ? “មយា ឯត្ថ កិំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ? “ត្វំ ខោសិ, ភគិនិ, អភិរូបា សោភគ្គប្បត្តា, សមណស្ស គោតមស្ស អយសំ អារោបេត្វា មហាជនំ តវ កថំ គាហាបេត្វា ហតលាភសក្ការំ ករោហី”តិ។ សា តំ សុត្វា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា បក្កន្តា តតោ បដ្ឋាយ មាលាគន្ធវិលេបនកប្បូរកដុកផលាទីនិ គហេត្វា សាយំ មហាជនស្ស សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា នគរំ បវិសនកាលេ ជេតវនាភិមុខី គច្ឆតិ, “កហំ គច្ឆសី”តិ ច បុដ្ឋា “សមណស្ស គោតមស្ស សន្តិកំ គមិស្សាមិ, អហញ្ហិ តេន សទ្ធិំ ឯកគន្ធកុដិយំ វសាមី”តិ វត្វា អញ្ញតរស្មិំ តិត្ថិយារាមេ វសិត្វា បាតោវ ជេតវនមគ្គំ ឱតរិត្វា នគរាភិមុខី អាគច្ឆតិ។ “កិំ, សុន្ទរិ, កហំ គតាសី”តិ បុដ្ឋា “សមណេន គោតមេន សទ្ធិំ ឯកគន្ធកុដិយំ វសិត្វា តំ កិលេសរតិយា រមាបេត្វា អាគតាម្ហី”តិ វទតិ។

អថ តេ កតិបាហច្ចយេន ធុត្តានំ កហាបណេ ទត្វា “គច្ឆថ សុន្ទរិំ មារេត្វា សមណស្ស គោតមស្ស គន្ធកុដិយា សមីបេ មាលាកចវរន្តរេ និក្ខិបិត្វា ឯថា”តិ វទិំសុ។ តេ តថា អកំសុ។ តតោ តិត្ថិយា “សុន្ទរិំ ន បស្សាមា”តិ កោលាហលំ កត្វា រញ្ញោ អារោចេត្វា “កហំ វោ អាសង្កា”តិ វុត្តា “ឥមេសុ ទិវសេសុ ជេតវនេ វសតិ, តត្ថស្សា បវត្តិំ ន ជានាមា”តិ វត្វា “តេន ហិ គច្ឆថ, នំ វិចិនថា”តិ រញ្ញា អនុញ្ញាតា អត្តនោ ឧបដ្ឋាកេ គហេត្វា ជេតវនំ គន្ត្វា វិចិនន្តា មាលាកចវរន្តរេ តំ ទិស្វា មញ្ចកំ អារោបេត្វា នគរំ បវេសេត្វា “សមណស្ស គោតមស្ស សាវកា ‘សត្ថារា កតំ បាបកម្មំ បដិច្ឆាទេស្សាមា’តិ សុន្ទរិំ មារេត្វា មាលាកចវរន្តរេ និក្ខិបិំសូ”តិ រញ្ញោ អារោចយិំសុ។ រាជា “តេន ហិ គច្ឆថ, នគរំ អាហិណ្ឌថា”តិ អាហ។ តេ នគរវីថីសុ “បស្សថ សមណានំ សក្យបុត្តិយានំ កម្ម”ន្តិអាទីនិ វត្វា បុន រញ្ញោ និវេសនទ្វារំ អាគមិំសុ។ រាជា សុន្ទរិយា សរីរំ អាមកសុសានេ អដ្ដកំ អារោបេត្វា រក្ខាបេសិ។ សាវត្ថិវាសិនោ ឋបេត្វា អរិយសាវកេ សេសា យេភុយ្យេន “បស្សថ សមណានំ សក្យបុត្តិយានំ កម្ម”ន្តិអាទីនិ វត្វា អន្តោនគរេបិ ពហិនគរេបិ ភិក្ខូ អក្កោសន្តា

ចិនទន្តិ៍ កិក្ខុ ពំ បចត្តិ៍ ពឆាកពស្ស អារទោនេចស៊ុំ៍ សត្វា “ទេពត ហិ ព្យេយង្វិ ទេព យត្យេស្ស ខុចំ បជិទេចារេឆា”តិ ចត្វា ឌ្គលុំ កាឆយាហ –

១០៩៍

“អក្ខុតចារី តិទយំ ក្តេបតិ,

ទេឃា ចាបិ ពត្វា ត ពទេរាយិចាហ;

ក្តេកាបិ ទេព ទេបក្ខ សយា កចត្តិ,

តិហឹតពយ្ខា យត្យេឌា បទត្វា”តិ៍

ពត្វ អក្ខុតចារីតិ បទស្ស ទេកាសំ អជិស្វាច យុសាចារំ ពត្វា ព្យេឆ្លួត បទំ អក្ខាឌិក្លួទេត្តា៍ ពត្វាតិ ទេឃា ចា បត បិបពយុំ ពត្វា “តាហំ ខុតំ ពទេរាយី”តិ អាហ៍ ទេបក្ខ សយា កចត្តីតិ ទេព ក្តេកាបិ ឌតា បទទេលិកំ ពត្តា តិទយំ ក្តេបកយទេតត ពតិឃា សយា កចត្តិ៍ ពតិទេឃច ទេតសំ បទិឆ្គិត្តា, អាឃុ បត ទេតសំ ត បទិឆ្គិត្តំ៍ ខាហុពញ្ញាបិបពយុំ ពត្វា ចិទំ តិទទេឃ បក្ខត្តិ, បទិត្តុំ ពត្វា អប្បយត្តពទេយច ពាលំ៍ ឃស្វា បត ទេតសំ ក្តេកិត្តយ្បិ លិយពទេយច ពយុំ, ទេពត ចុត្តំ – “តិហឹតពយ្ខា យត្យេឌា បទត្វា”តិ៍ បទត្វាតិ ឌ្គលយស្ស បត បឆស្ស បុទទេពា ទេបក្ខបទេឆត សឡូទេត្ត៍ ទេបក្ខ បទត្វ ឌ្គលទេពា ពត្តា ទេព តិហឹតពយ្ខា បទទេលិទេព សយា កចត្តីតិ អទេត្វា៍ ទេឆសតាចសាទេត ខាហុ ទេសាពាបត្តិផលិឌីតិ បិបុលិស្វុតិ៍

ទាឌា “សុត្តទិឃា អទេញ្ញាហិ យាទិតកាចំ ឌាតាឆា”តិ បុទិទេស ក្តេឃ្យាទេឌសិ៍ អឆ ទេព ឆុត្តា ទេពហិ ពហាបទេណហិ សុទំ បិចត្តា អញ្ញាយញ្ញា ពលហំ ពទិសុ៍ ខុទេពា ខុពំ អាហ – “ត្វំ សុត្តុទិំ ខុពប្បហាទេទេតច យាទេទត្វា យាលិពចចទេត្តទេទ តិក្លិបិត្វា ពទេពា លឌ្គពហាបទេណហិ សុទំ បិចសិ, ទេហាពុ ទេហាពុ”តិ៍ ទាឌបុទិសា ទេព ឆុទេត្ត ពទេហត្វា ទទេញ្ញា ឆទេស្សស៊ុំ៍ អឆ ទេត ទាឌា “ព្យេយត្វា សា យាទិតា”តិ បុត្ថិ៍ “អាយ, ទេឆចា”តិ៍ “ទេពហិ យាទាបិតា”តិ? “អញ្ញាតិត្វិទេឃហិ, ទេឆចា”តិ៍ ទាឌា តិត្វិទេឃ បទេក្កាសាទេបត្វា បុត្ថិ៍ ទេព ពទេឆច ចឌិសុ៍ ទេពត ហិ ពឆ្លួច ព្យេយ្យុខុចំ ចឆត្តា តពទំ អាហិល្លួច – “អយំ សុត្តុទី សយណស្ស ទេពាពយស្ស អចណ្ហិ អារទោបព្យុពាទេយហិ អទេយត្វា យាទាបិតា, ទេតច សយណស្ស ទេពាពយស្ស, ត សាចពាតំ ទេកាទេសា អត្វិ, អយ្យាពទេយច ទេកាទេសា”តិ៍ ទេព ពឆា ពទិសុ៍ ខាលិយហាឌទេតា ពឆា សក្តុហិ, តិត្វិឃាបិ ឆុត្តាបិ បុទិសចឆឆល្លុំ បិបុលិសុ៍ ពទេពា បដ្ឋាយ ព្យុឌ្គាតំ សក្កាទេទា យហា អទេហាសីតិ៍

សុត្តុទីបទិត្តាឌិពាចត្វុ បឆយំ៍

១៍ ក្យុក្ខទិតឋលបឹឭត្តពចត្វុ

ការវាចកណ្ឌាតិ ច្ចាយំ ឆយុឥឯវត់ វត្វា ខេត្យុចតេ ចិហវត្ថោ ឝុត្ថុទិតិឋលិត្យការចេត ឋិញ្ជាទោ វេត្តូ អារទ្ធ ករេធិ៍

អាយស្មា ហិ យោក្កុលវេតា លក្ខលេត្តុទេត វត្តិ គិជ្ឈាប្ដ ឌូទោហវត្ថោ អដ្ឋិវច្ចលិកវេបតាឌីត់ អត្តការច ឌិស្វា វិតំ ករេទាវត្ថោ លក្ខលេត្តុទេត វិតការោលំ បុដ្ឋោ “អការលិ, អាចុរោ, ច្ចូយស្ស បញ្ញស្ស, តធាគតស្ស វត្តិវេក យំ បុច្ឆេយ្យាសី”តិ ចត្វា តធាគតស្ស វត្តិវេក ខេធេទេត បុដ្ឋោ អដ្ឋិវច្ចលិកវេបតាឌីត់ ឌិដ្ឋកាចំ អាចិក្ខិត្វា “ច្ចូឆាហំ, អាចុរោ, គិជ្ឈាប្ដ បន្តូតា ឌូទោហវត្ថោ អទ្ធំ ក៏ក្តុ ខេចហាវំ កច្ឆន្តិំ, តស្ស វច្ឆាឌិបិ អាឌិត្តា វយ្បជ្ជលិតា វឌោតិក្វតា...ប... ការឃោបិ អាឌិត្តា”តិអាឌិតា (បារា· ១៩០; វ៍· ត៍· ១· ១០ប័) តឃេត វត្តិ បត្តុឌីចកាយធាត្ថុតាឌីហិ ឆយ្យារេត បញ្ចា វហឆយុិវេក អាទោរេធិ៍ វត្វា ខេតំ កស្សបឯវធាលស្ស វាយវេត បត្តាឌិត្វា បត្តាឌ្ឍាយ អត្ថុប់ កាតុំ អវក្កោត្តាត់ បិបកាចំ អាចិក្ខិត្វា តស្ម៉ិ លេណោ តត្វ គិវិត្តាត់ ធាហុត់ បិបកិក្ខុត់ ឝុត្ថុទិតកយុស្ស ចិបិកំ ឌស្សវត្ថោ ច្ចូយំ កាឆយាហ –

១០លិ៍

“ការវាចកណ្ឌា ធាហរេចា, បិបឆយុា អវន្តាតា;

បិបិ បិរេបហិ ករេយុហិ, តិនំ ខេ ជ្ជបបជ្ជនេ”តិ៍

តត្វ ការវាចកណ្ឌាតិ ការវារេចត បលិខេធិតកណ្ឌា៍ បិបឆយុាតិ លិយកឆយុា៍ អវន្តាតាតិ កាឃាឌិនំឃយរហិតា, តធាទ្ធូបិ បិបបុក្កលិ អត្តតា ករេតហិ អក្យុវលកយុេហិ តិនំ ជ្ជបបជ្ជន្តិ, ខេ តត្វ បច្ចិត្វា តវេតា ឝុតា ចិបិកាចរេវវេត បេវេតាបុបិ ៦ចំ បច្ចន្តីតិ អរត្ថោ៍

ឌេវតាចវារេត ធាហុ វោតាបត្តិឋលិឌីតិ បិបុហិឝ្វតិ៍

ឝុត្ថុទិតឋលបីញ្ជាតចត្តុ ឝុតិយំ៍

១៍ ចក្ខុយុគាទីនិយកិច្ចចត្តុ

វេវយ្យា អវេយាក្យញ្ជតិ ច្ចូយំ ឆយុឥឯវត់ វត្វា ខេចរាលិ ជ្ជបតិស្សាយ យហាចរេត ចិហវត្ថោ ចក្ខុយុគាទីនិយេ កិក្ខុ អារទ្ធ ករេធិ៍ ចត្តុ ជ្ជត្តុទិយតុស្សឆយុបិរាឌិវេក (បារា· ១៨៦ អាឌរេឃា) អាកតរេយច៍

តថា ហិ សត្ថា តេ ភិក្ខូ “កិំ បន តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, ឧទរស្សត្ថាយ គិហីនំ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស វណ្ណំ ភាសិត្ថា”តិ វត្វា តេហិ “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ តេ ភិក្ខូ អនេកបរិយាយេន គរហិត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣០៨។

“សេយ្យោ អយោគុឡោ ភុត្តោ, តត្តោ អគ្គិសិខូបមោ;

យញ្ចេ ភុញ្ជេយ្យ ទុស្សីលោ, រដ្ឋបិណ្ឌមសញ្ញតោ”តិ។

តត្ថ យញ្ចេ ភុញ្ជេយ្យាតិ យំ ទុស្សីលោ និស្សីលបុគ្គលោ កាយាទីហិ អសញ្ញតោ រដ្ឋវាសីហិ សទ្ធាយ ទិន្នំ រដ្ឋបិណ្ឌំ “សមណោម្ហី”តិ បដិជានន្តោ គហេត្វា ភុញ្ជេយ្យ, តតោ អាទិត្តោ អគ្គិវណ្ណោ អយោគុឡោវ ភុត្តោ សេយ្យោ សុន្ទរតរោ។ កិំ ការណា? តប្បច្ចយា ហិ ឯកោវ អត្តភាវោ ឈាយេយ្យ, ទុស្សីលោ បន សទ្ធាទេយ្យំ ភុញ្ជិត្វា អនេកានិបិ ជាតិសតានិ និរយេ បច្ចេយ្យាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

វគ្គុមុទាតីរិយភិក្ខុវត្ថុ តតិយំ។

៤។ ខេមកសេដ្ឋិបុត្តវត្ថុ

ចត្តារិ ឋានានីតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស ភាគិនេយ្យំ ខេមកំ នាម សេដ្ឋិបុត្តំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ អភិរូបោ អហោសិ, យេភុយ្យេន ឥត្ថិយោ តំ ទិស្វា រាគាភិភូតា សកភាវេន សណ្ឋាតុំ នាសក្ខិំសុ។ សោបិ បរទារកម្មាភិរតោវ អហោសិ។ អថ នំ រត្តិំ រាជបុរិសា គហេត្វា រញ្ញោ ទស្សេសុំ។ រាជា មហាសេដ្ឋិស្ស លជ្ជាមីតិ តំ កិញ្ចិ អវត្វា វិស្សជ្ជាបេសិ។ សោ បន នេវ វិរមិ។ អថ នំ ទុតិយម្បិ តតិយម្បិ រាជបុរិសា គហេត្វា រញ្ញោ ទស្សេសុំ។ រាជា វិស្សជ្ជាបេសិយេវ។ មហាសេដ្ឋិ, តំ បវត្តិំ សុត្វា តំ អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា, “ភន្តេ, ឥមស្ស ធម្មំ ទេសេថា”តិ អាហ។ សត្ថា តស្ស សំវេគកថំ វត្វា បរទារសេវនាយ ទោសំ ទស្សេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

៣០៩។

“ចត្តារិ ឋានានិ នរោ បមត្តោ,

អាបជ្ជតិ បរទារូបសេវី;

អបុញ្ញលាភំ ន និកាមសេយ្យំ,

និន្ទំ តតីយំ និរយំ ចតុត្ថំ។

៣១០។

“អបុញ្ញលាភោ ច គតី ច បាបិកា,

ភីតស្ស ភីតាយ រតី ច ថោកិកា;

រាជា ច ទណ្ឌំ គរុកំ បណេតិ,

តស្មា នរោ បរទារំ ន សេវេ”តិ។

តត្ថ ឋានានីតិ ទុក្ខការណានិ។ បមត្តោតិ សតិវោស្សគ្គេន សមន្នាគតោ។ អាបជ្ជតីតិ បាបុណាតិ។ បរទារូបសេវីតិ បរទារំ ឧបសេវន្តោ ឧប្បថចារី។ អបុញ្ញលាភន្តិ អកុសលលាភំ។ ន និកាមសេយ្យន្តិ យថា ឥច្ឆតិ, ឯវំ សេយ្យំ អលភិត្វា អនិច្ឆិតំ បរិត្តកមេវ កាលំ សេយ្យំ លភតិ។ អបុញ្ញលាភោ ចាតិ ឯវំ តស្ស អយញ្ច អបុញ្ញលាភោ, តេន ច អបុញ្ញេន និរយសង្ខាតា បាបិកា គតិ ហោតិ។ រតី ច ថោកិកាតិ យា តស្ស ភីតស្ស ភីតាយ ឥត្ថិយា សទ្ធិំ រតិ, សាបិ ថោកិកា បរិត្តា ហោតិ។ គរុកន្តិ រាជា ច ហត្ថច្ឆេទាទិវសេន គរុកំ ទណ្ឌំ បណេតិ។ តស្មាតិ យស្មា បរទារំ សេវន្តោ ឯតានិ អបុញ្ញាទីនិ បាបុណាតិ, តស្មា បរទារំ ន សេវេយ្យាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ខេមកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តតោ បដ្ឋាយ មហាជនោ សុខំ វីតិនាមេសិ។ កិំ បនស្ស បុព្វកម្មន្តិ? សោ កិរ កស្សបពុទ្ធកាលេ ឧត្តមមល្លោ ហុត្វា ទ្វេ សុវណ្ណបដាកា ទសពលស្ស កញ្ចនថូបេ អារោបេត្វា បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ “ឋបេត្វា ញាតិសាលោហិតិត្ថិយោ អវសេសា មំ ទិស្វា រជ្ជន្តូ”តិ។ ឥទមស្ស បុព្វកម្មំ។ តេន តំ និព្វត្តនិព្វត្តដ្ឋានេ ទិស្វា បរស្ស ឥត្ថិយោ សកភាវេន សណ្ឋាតុំ នាសក្ខិំសូតិ។

ខេមកសេដ្ឋិបុត្តវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥. ទុព្ពចភិក្ខុវត្ថុ

កុសោ យថាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ទុព្ពចភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកោ កិរ ភិក្ខុ អសញ្ចិច្ច ឯកំ តិណំ ឆិន្ទិត្វា កុក្កុច្ចេ ឧប្បន្នេ ឯកំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កមិត្វា, “អាវុសោ, យោ តិណំ ឆិន្ទតិ, តស្ស កិំ ហោតី”តិ តំ អត្តនា កតការំ អារោចេត្វា បុច្ឆិ។ អថ នំ ឥតរោ “ត្វំ តិណស្ស ឆិន្នការណា កិញ្ចិ ហោតីតិ សញ្ញំ ករោសិ, ន ឯត្ថ កិញ្ចិ ហោតិ, ទេសេត្វា បន មុច្ចតី”តិ វត្វា សយម្បិ ឧភោហិ ហត្ថេហិ តិណំ លុញ្ចិត្វា អទាសិ។ ភិក្ខូ តំ បវត្តិំ សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា តំ ភិក្ខុំ អនេកបរិយាយេន គរហិត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

៣១១។

“កុសោ យថា ទុគ្គហិតោ, ហត្ថមេវានុកន្តតិ;

សាមញ្ញំ ទុប្បរាមដ្ឋំ, និរយាយុបកឌ្ឍតិ។

៣១២។

“យំ កិញ្ចិ សិថិលំ កម្មំ, សំកិលិដ្ឋញ្ច យំ វតំ;

សង្កស្សរំ ព្រហ្មចរិយំ, ន តំ ហោតិ មហប្ផលំ។

៣១៣។

“កយិរា ចេ កយិរាថេនំ, ទឡ្ហមេនំ បរក្កមេ;

សិថិលោ ហិ បរិព្ពាជោ, ភិយ្យោ អាកិរតេ រជ”ន្តិ។

តត្ថ កុសោតិ យំ កិញ្ចិ តិខិណធារំ តិណំ អន្តមសោ តាលបណ្ណម្បិ, យថា សោ កុសោ យេន ទុគ្គហិតោ, តស្ស ហត្ថំ អនុកន្តតិ ផាលេតិ, ឯវមេវ សមណធម្មសង្ខាតំ សាមញ្ញម្បិ ខណ្ឌសីលាទិតាយ ទុប្បរាមដ្ឋំ និរយាយុបកឌ្ឍតិ, និរយេ និព្ពត្តាបេតីតិ អត្ថោ។ សិថិលន្តិ ឱលីយិត្វា ករណេន សិថិលគាហំ កត្វា កតំ យំកិញ្ចិ កម្មំ។ សំកិលិដ្ឋន្តិ វេសិយាទិគោចរេសុ អនាចារេសុ ចរណេន សំកិលិដ្ឋំ។ សង្កស្សរន្តិ សង្កាហិ សរិតព្ពំ, ឧបោសថកិច្ចាទីសុ អញ្ញតរកិច្ចេន សន្និបតិតម្បិ សង្ឃំ ទិស្វា “អទ្ធា ឥមេ មម ចរិយំ ញត្វា មំ ឧក្ខិបិតុកាមា សន្និបតិតា”តិ ឯវំ អត្តនោ អាសង្កាហិ សរិតំ ឧស្សង្កិតំ បរិសង្កិតំ។ ន តំ ហោតីតិ តំ ឯវរូបំ សមណធម្មសង្ខាតំ ព្រហ្មចរិយំ តស្ស បុគ្គលស្ស មហប្ផលំ ន ហោតិ, តស្ស មហប្ផលាភាវេនេវ ទក្ខិណាយកានម្បិស្ស ន មហប្ផលំ ហោតីតិ អត្ថោ។ កយិរា ចេតិ តស្មា យំ កិច្ចំ ករេយ្យ, តំ ករេយ្យាថេវ។ ទឡ្ហមេនំ បរក្កមេតិ ថិរកតមេវ កត្វា អវត្តិតសមាទានោ ហុត្វា ឯនំ កយិរា។ បរិព្ពាជោតិ សិថិលការេន កតោ ឱលារិកាចរេត្វា សមណធម្មោ។ ភិយ្យោ អាកិរតេ រជន្តិ អព្ភន្តរេ វិជ្ជមានំ រាគរជាទិំ ឯវរូបោ សមណធម្មោ អបនេតុំ ន សក្កោតិ, អថ ខោ តស្ស ឧបរិ អបរម្បិ រាគរជាទិំ អាកិរតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ, សោបិ ភិក្ខុ សំវរេ ឋត្វា បច្ឆា ឧបសម្បទំ លទ្ធា អរហត្តំ បាបុណីតិ។

ទុព្វចភិក្ខុវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦. ឥស្សាបកតិត្ថិវត្ថុ

អកតន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ឥស្សាបកតំ ឥត្ថិំ អារព្ភ កថេសិ។

តស្សា កិរ សាមិកោ ឯកាយ គេហទាសិយា សទ្ធិំ សន្ថវំ អកាសិ។ សា ឥស្សាបកតា តំ ទាសិំ ហត្ថបាទេសុ ពន្ធិត្វា តស្សា កណ្ណនាសំ ឆិន្ទិត្វា ឯកស្មិំ គព្ភកោដ្ឋេ បក្ខិបិត្វា ទ្វារំ បិទហិត្វា តស្ស កម្មស្ស អត្តនា កតភាវំ បដិច្ឆាទេតុំ “ឯហិ, អយ្យ, វិហារំ គន្ត្វា ធម្មំ សុណិស្សាមា”តិ សាមិកំ អាទាយ វិហារំ គន្ត្វា ធម្មំ សុណន្តី និសីទិ។ អថស្សា អាគន្តុកញាតកា គេហំ អាគន្ត្វា ទ្វារំ វិវរិត្វា តំ វិប្បការំ ទិស្វា ទាសិំ មោចយិំសុ។ សា វិហារំ គន្ត្វា ចតុបរិសមជ្ឈេ ឋិតា តថាគតស្ស អារោចេសិ។ សត្ថា តស្សា វចនំ សុត្វា “ទុច្ចរិតំ នាម ‘ឥទំ មេ អញ្ញេ ន ជានន្តី’តិ អប្បមត្តកម្បិ ន កាតព្ពំ, អញ្ញស្មិំ អជានន្តេបិ សុចរិតមេវ កាតព្ពំ។ បដិច្ឆាទេត្វា កតម្បិ ហិ ទុច្ចរិតំ នាម បច្ឆានុតាបំ ករោតិ, សុចរិតំ បាមោជ្ជមេវ ជនេតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១១៣។

“អកតំ ទុក្កដំ សេយ្យោ, បច្ឆា តប្បតិ ទុក្កដំ;

ກຕຸ້ຖາ ສຸກຕໍ ເນເຍຸ້ຍາ, ຍໍ ກຕູ້າ ຄາຄຸຕປຸຍຸຕີ”ຕິ

ຕຕູ ຣຸກູຸງຕີ ນາຕຂູ້ ອປີຍສັຕູຕູຄິກໍ ກຍຸ້ ອກຕເຍຕ ເນເຍຸ້ຍາ ຕເວ ຽຕູຍ ປຕູ້າ ຕປຸຍຸຕີຕິ ຕຄິຸອຸຄຸຸຮິຕາຄຸຸຮິຕກາເລ ຕປຸຍຸຕິເຍຕ ສຸກຕຕູ ອຄຕຂູ້ ປຄ ສຸລຄາຍກໍ ສຸກາຕິສັຕູຕູຄິກເຍຕ ກຍຸ້ ກຕໍ ເນເຍຸ້ຍາ ຍໍ ກຕູ້າຕິ ຍໍ ກຍຸ້ ກຕູ້າ ປຕູ້າ ອຄຸຸຮນາກາເລ ຄ ຕປຸຍຸຕິ ຄາຄຸຕປຸຍຸຕິ, ເນາຍຄຸຸຂາເຕາຕ ເທາຕິ, ຕໍ ກຍຸ້ ຕເຮຕູ ອເຕູ້າ

ເຜສຄາຕສາເຄ ຽປີເສເກາ ຕ ສາ ຕ ຕຸ້ຕູ້ ເສາຕາປຕູ້ຜເລ ປຕິຊູ້ຫິສຸ ຕຕູ້າ ປຄ ຄາສື ຕເຕູ້ຕ ຄຸຂີຸຸ ກຕູ້າ ຜຍຸຕາຣີຄີ ກຕີ ສຸຕິ

ຕູສຸຸາປກຕິຕິຕູຕູ ຫວຸ້ງ

໑໑໑໌ ສຍູຫຸລກີກູຕູ

ຄກາເວຍຕາຕິ ຕູຍໍ ຜຍຸເຜສຄໍ ສຕູ້າ ເຂຕຕເຄ ຕິຫເຣຕູາ ສຍູຫຸເລ ອາກຕູເກ ກີກູ ອາເຣຕູ ກເຕສີ

ເຕ ກິເຣ ຄຸກສຸີ ປຕູເຕູ ຕສຸ ຽປກຕູ້າ ປຜຍຍາເນ ສຸຕໍ ຕິຫເຣສຸ ຍຂູ້ຍຍາເນ ເຕາເຣ ອາກຕູ້າ ເຕນໍ ເກາຕເກາຍໍ ປຫຣິຕູ້າ ກເຣຍເຣ ກເຫຕູ້າ ອກຍໍສຸ ຕເຕາ ປຊູາຍ ຍຄຸຸາ ເຕາເຣາຄໍ ປຂີຕີເຫຄຕູ້າຍ ຕໍ ປຕູຕູຄກາເວ ອກິສຂູເຣາຕູ້າ ເຕ ກີກູ ສກູຕູ້ ຽປຊູາຕໍ ຂູກາສໍ ຄ ລກິສຸ ເຕ ອຜາສຸກໍ ຕສຸ ຕສິຕູ້າ ຕຸຕູຕສຸຸາ ສຕູ ຕສຸຄາຍ ນາຕຕູ້ ກຕູ້າ ສຕູາເວ ຕຂີຕູ້າ ຄຸກຍຕູ້ ຄີສີຂີສຸ ສຕູ້າ ເຕຫິ ສຂີ້ ກຕປຂີສຕູ້າເຣາ “ກີ, ກີກູເຕ , ສຸຕໍ ຕສິຕູ້າ”ຕິ ປຸຕູ້ຕູາ, “ຄເຕູ, ຍຍໍ ປຜຍຍາສເຍຕ ສຸຕໍ ຕສິຍາ ຍຂູ້ຍຍາເນ ເຕາເຣາ ກາຍໍ ປຫຣິສຸ, ຕເຕາ ປຊູາຍ ຍຄຸຸາ ຄກາເວ ອກິສຂູເຣາຕູ້າ ສກູຕູ້ ຽປຊູາຕໍ ຂູກາສໍ ຄ ລກິສຸ ຕສຸາ ອຜາສຸກໍ ຕສຸ ຕສິຍາ”ຕິ ຕຸເຕູ “ອລໍ, ກີກູເຕ, ຍາ ຕິຕູຍິຕູ, ຜາສຸຕິຫາເຣາ ຄາຍ ຄີຕູກາລໍ ຣຸລູເກາ, ກີກູຄາ ຄາຍ ຍຕາ ເຕ ຍຄຸຸາ ຄກາເວ ເກາປຍິສຸ, ຄຸຕໍ ອຕູກາຕເຍຕ ເກາປຍິຕຸ ຕຽຕີ”ຕິ ຕຕູ້າ ຕູຍໍ ກາຕຍາຫ –

໑໙໑໌

“ຄກາເວ ຍຕາ ປຕູຕູ, ຄຸຕູ ສຕູເຣຂີຫິເວ;

ຄຸຕໍ ເກາເຣປຕ ອຕູາຄໍ, ຕເຕາ ເຕາ ຍາ ຽປຕູກາ;

ຕເຕາຕີຕາ ຫີ ເນາເຕຕູ, ຄີເຣຍີຸຍຍີຕາ”ຕິ

តត្ថ សន្តរពាហិរន្តិ, ភិក្ខវេ, យថា តេហិ មនុស្សេហិ តំ បច្ចន្តនគរំ ទ្វារបាការាទីនិ ថិរានិ ករោន្តេហិ សន្តរំ, អដ្ដាលកបរិខាទីនិ ថិរានិ ករោន្តេហិ ពាហិរន្តិ សន្តរពាហិរំ គុត្តំ កតំ, ឯវំ តុម្ហេបិ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា អជ្ឈត្តិកានិ ឆ ទ្វារានិ បិទហិត្វា ទ្វាររក្ខិកំ សតិំ អវិស្សជ្ជេត្វា យថា គយ្ហមានានិ ពាហិរានិ ច អាយតនានិ អជ្ឈត្តិកានំ ឧបឃាតាយ សំវត្តន្តិ, តថា អគ្គហេត្វា តានិបិ ថិរានិ កត្វា តេសំ អប្បវេសាយ ទ្វាររក្ខិកំ សតិំ អប្បហាយ វិចរន្តា អត្តានំ គោបេថាតិ អត្ថោ។ ខណោ វោ មា ឧបច្ចគាតិ យោ ហិ ឯវំ អត្តានំ ន គោបេតិ, តំ បុគ្គលំ អយំ ពុទ្ធុប្បាទក្ខណោ មជ្ឈិមទេសេ ឧប្បត្តិក្ខណោ សម្មាទិដ្ឋិយា បដិលទ្ធក្ខណោ ឆន្នំ អាយតនានំ អវេកល្លក្ខណោតិ សព្ពោបិ អយំ ខណោ អតិក្កមតិ, សោ ខណោ តុម្ហេ មា អតិក្កមតុ។ ខណាតីតាតិ យេ ហិ តំ ខណំ អតីតា, តេ ច បុគ្គលេ សោ ច ខណោ អតីតោ, តេ និរយម្ហិ សមប្បិតា ហុត្វា តត្ថ និព្ពត្តិត្វា សោចន្តីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ តេ ភិក្ខូ ឧប្បន្នសំវេគា អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសូតិ។

សម្ពហុលភិក្ខុវត្ថុ សត្តមំ។

៨។ និគណ្ឋវត្ថុ

អលជ្ជិតាយេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ និគណ្ឋេ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ ទិវសេ ភិក្ខូ និគណ្ឋេ ទិស្វា កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ, “អាវុសោ, សព្ពសោ អប្បដិច្ឆន្នេហិ អចេលកេហិ ឥមេ និគណ្ឋា វរតរា, យេ ឯកំ បុរិមបស្សម្បិ តាវ បដិច្ឆាទេន្តិ, សហិរិកា មញ្ញេ ឯតេ”តិ។ តំ សុត្វា និគណ្ឋា “ន មយំ ឯតេន ការណេន បដិច្ឆាទេម, បំសុរជាទយោ បន បុគ្គលា ឯវ, ជីវិតិន្ទ្រិយបដិពទ្ធា ឯវ, តេ នោ ភិក្ខាភាជនេសុ មា បតិំសូតិ ឥមិនា ការណេន បដិច្ឆាទេមា”តិ វត្វា តេហិ សទ្ធិំ វាទបដិវាទវសេន ពហុំ កថំ កថេសុំ។ ភិក្ខូ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា និសិន្នកាលេ តំ បវត្តិំ អារោចេសុំ។ សត្ថា, “ភិក្ខវេ, អលជ្ជិតព្ពេន លជ្ជិត្វា លជ្ជិតព្ពេន អលជ្ជមានា នាម ទុគ្គតិបរាយណាវ ហោន្តី”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

៣១៦។

“អលជ្ជិតាយេ លជ្ជន្តិ, លជ្ជិតាយេ ន លជ្ជរេ;

មិច្ឆាទិដ្ឋិសមាទានា, សត្តា គច្ឆន្តិ ទុគ្គតិំ។

១៨៥។

“អភយេ ភយទស្សិនោ, ភយេ ចាភយទស្សិនោ;

មិច្ឆាទិដ្ឋិសមាទានា, សត្តា គច្ឆន្តិ ទុគ្គតិ”ន្តិ។

តត្ថ អលជ្ជិតាយេតិ អលជ្ជិតព្ពេន។ ភិក្ខាភាជនញ្ហិ អលជ្ជិតព្ពំ នាម, តេ បន តំ បដិច្ឆាទេត្វា វិចរន្តា តេន លជ្ជន្តិ នាម។ លជ្ជិតាយេតិ អប្បដិច្ឆន្នេន ហិរិកោបីនង្គេន លជ្ជិតព្ពេន។ តេ បន តំ អប្បដិច្ឆាទេត្វា វិចរន្តា លជ្ជិតាយេ ន លជ្ជន្តិ នាម។ តេន តេសំ អលជ្ជិតព្ពេ លជ្ជិតំ លជ្ជិតព្ពេ អលជ្ជិតំ តុច្ឆគាហភាវេន ច អញ្ញថាគាហភាវេន ច មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ។ តំ សមាទិយិត្វា វិចរន្តា បន តេ មិច្ឆាទិដ្ឋិសមាទានា សត្តា និរយាទិភេទំ ទុគ្គតិំ គច្ឆន្តីតិ អត្ថោ។ អភយេតិ ភិក្ខាភាជនំ និស្សាយ រាគទោសមោហមានទិដ្ឋិកិលេសទុច្ចរិតភយានំ អនុប្បជ្ជនតោ ភិក្ខាភាជនំ អភយំ នាម, ភយេន តំ បដិច្ឆាទេន្តា បន អភយេ ភយទស្សិនោ នាម។ ហិរិកោបីនង្គំ បន និស្សាយ រាគាទីនំ ឧប្បជ្ជនតោ តំ ភយំ នាម, តស្ស អប្បដិច្ឆាទនេន ភយេ ចាភយទស្សិនោ។ តស្ស តំ អយថាគាហស្ស សមាទិន្នត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋិសមាទានា សត្តា ទុគ្គតិំ គច្ឆន្តីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ និគណ្ឋា សំវិគ្គមានសា បព្ពជិំសុ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ទេសនា អហោសីតិ។

និគណ្ឋវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩. តិត្ថិយសាវកវត្ថុ

អវជ្ជេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ តិត្ថិយសាវកេ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ អញ្ញតិត្ថិយសាវកា អត្តនោ បុត្តេ សម្មាទិដ្ឋិកានំ ឧបាសកានំ បុត្តេហិ សទ្ធិំ សបរិវារេ កីឡមានេ ទិស្វា គេហំ អាគតកាលេ “ន វោ សមណា សក្យបុត្តិយា វន្ទិតព្ពា, នាបិ តេសំ វិហារំ បវិសិតព្ព”ន្តិ សបថំ ការយិំសុ។ តេ ឯកទិវសំ ជេតវនវិហារស្ស ពហិទ្វារកោដ្ឋកសាមន្តេ កីឡន្តា បិបាសិតា អហេសុំ។ អថេកំ ឧបាសកទារកំ “ត្វំ ឯត្ថ គន្ត្វា បានីយំ បិវិត្វា អម្ហាកម្បិ អាហរាហី”តិ បហិណិំសុ។ សោ វិហារំ បវិសិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា បានីយំ បិវិត្វា តមត្ថំ អារោចេសិ។ អថ នំ សត្ថា “ត្វមេវ បានីយំ បិវិត្វា គន្ត្វា ឥតរេបិ បានីយបិវនត្ថាយ ឥធេវ បេសេហី”តិ អាហ។ សោ តថា អកាសិ។ តេ អាគន្ត្វា បានីយំ បិវិំសុ។ សត្ថា តេ បក្កោសាបេត្វា តេសំ សប្បាយំ ធម្មំ កថេត្វា តេ អចលសទ្ធេ កត្វា សរណេសុ ច សីលេសុ ច បតិដ្ឋាបេសិ។ តេ សកានិ គេហានិ គន្ត្វា តមត្ថំ មាតាបិតូនំ អារោចេសុំ។ អថ នេសំ មាតាបិតរោ “បុត្តកា នោ វិបន្នទិដ្ឋិកា ជាតា”តិ ទោមនស្សប្បត្តា បរិទេវិំសុ។ អថ តេសំ ឆេកា

ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩔᨠᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩪᨷᩈᨾᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨳᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩮ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔᩮᩅ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨬᩣᨲᩥᨣᨱᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪃᪁᪈᪨

“ᩋᩅᨩ᩠ᨩᩮ ᩅᨩ᩠ᨩᨾᨲᩥᨶᩮᩣ, ᩅᨩ᩠ᨩᩮ ᨧᩣᩅᨩ᩠ᨩᨴᩔᩥᨶᩮᩣ;

ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ᪨

᪃᪁᪉᪨

“ᩅᨩ᩠ᨩᨬ᩠ᨧ ᩅᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᩅᨩ᩠ᨩᨬ᩠ᨧ ᩋᩅᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ;

ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ ᨴᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ, ᨲᩔᩣ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᨽᩪᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨧ᪨ ᩅᨩ᩠ᨩᨾᨲᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᩍᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨾᨲᩥᨶᩮᩣ᪨ ᨴᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨿ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨷᨶ ᨲᩔᩣ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᨽᩪᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨧ ᩋᩅᨩ᩠ᨩᨴᩔᩥᨶᩮᩣ, ᩑᨲᩥᩔᩣ ᩋᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᩅᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᩅᨩ᩠ᨩᨬ᩠ᨧ ᩋᩅᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᨱᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣᨿ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨲᩮ ᨲᩦᩈᩩ ᩈᩁᨱᩮᩈᩩ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨷᩁᩣᨷᩁᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶᩅᨾᩴ᪨

ᨶᩥᩁᨿᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨴ᩠ᩅᩣᩅᩦᩈᨲᩥᨾᩮᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២៣. នាគវគ្គោ

១. អត្តទន្តវត្ថុ

អហំនាគោ វាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា កោសម្ពិយំ វិហរន្តោ អត្តានំ អារព្ភ កថេសិ. វត្ថុ អប្បមាទវគ្គស្ស អាទិកាគាថាវណ្ណនាយ វិត្ថារិតមេវ. វុត្តញ្ហេតំ តត្ថ (ធ. ប. អដ្ឋ. ១.សាមាវតីវត្ថុ) –

មាគណ្ឌិយា តាសំ កិញ្ចិ កាតុំ អសក្កុណិត្វា “សមណស្ស គោតមស្សេវ កត្តព្ពំ ករិស្សាមី”តិ នាគរានំ លញ្ជំ ទត្វា “សមណំ គោតមំ អន្តោនគរំ បវិសិត្វា ចរន្តំ ទាសកម្មករបោរិសេហិ សទ្ធិំ អក្កោសេត្វា បរិភាសេត្វា បលាបេថា”តិ អាណាបេសិ. មិច្ឆាទិដ្ឋិកា តីសុ រតនេសុ អប្បសន្នា អន្តោនគរំ បវិដ្ឋំ សត្ថារំ អនុពន្ធិត្វា “ចោរោសិ ពាលោសិ មូឡ្ហោសិ ឱដ្ឋោសិ គោណោសិ គទ្រភោសិ នេរយិកោសិ តិរច្ឆានគតោសិ, នត្ថិ តុយ្ហំ សុគតិ, ទុគ្គតិយេវ តុយ្ហំ បាដិកង្ខា”តិ ទសហិ អក្កោសវត្ថូហិ អក្កោសន្តិ បរិភាសន្តិ. តំ សុត្វា អាយស្មា អានន្ទោ សត្ថារំ ឯតទវោច – “ភន្តេ, ឥមេ នាគរា អម្ហេ អក្កោសន្តិ បរិភាសន្តិ, ឥតោ អញ្ញត្ថ គច្ឆាមា”តិ. “កុហិំ, អានន្ទា”តិ? “អញ្ញំ នគរំ, ភន្តេ”តិ. “តត្ថ មនុស្សេសុ អក្កោសន្តេសុ បុន កត្ថ គមិស្សាមានន្ទា”តិ. “តតោបិ អញ្ញំ នគរំ, ភន្តេ”តិ. “តត្ថ មនុស្សេសុ អក្កោសន្តេសុ កុហិំ គមិស្សាមានន្ទា”តិ. “តតោបិ អញ្ញំ នគរំ, ភន្តេ”តិ. “អានន្ទ, ន ឯវំ កាតុំ វដ្ដតិ, យត្ថ អធិករណំ ឧប្បន្នំ, តត្ថេវ តស្មិំ វូបសន្តេ អញ្ញត្ថ គន្តុំ វដ្ដតិ, កេ បន តេ, អានន្ទ, អក្កោសន្តី”តិ. “ភន្តេ, ទាសកម្មករេ ឧបាទាយ សព្ពេ អក្កោសន្តី”តិ. “អហំ, អានន្ទ, សង្គាមំ ឱតិណ្ណហត្ថិសទិសោ. សង្គាមំ ឱតិណ្ណហត្ថិនោ ហិ ចតូហិ ទិសាហិ អាគតេ សរេ សហិតុំ ភារោ, តថេវ ពហូហិ ទុស្សីលេហិ កថិតកថានំ សហនំ នាម មយ្ហំ ភារោ”តិ វត្វា អត្តានំ អារព្ភ ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

៣២០.

“អហំ នាគោវ សង្គាមេ, ចាបតោ បតិតំ សរំ;

អតិវាក្យំ តិតិក្ខិស្សំ, ទុស្សីលោ ហិ ពហុជ្ជនោ.

៣២១.

“ទន្តំ នយន្តិ សមិតិំ, ទន្តំ រាជាភិរូហតិ;

ទន្តោ សេដ្ឋោ មនុស្សេសុ, យោតិវាក្យំ តិតិក្ខតិ។

២២២។

“វរមស្សតរា ទន្តា, អាជានីយា ច សិន្ធវា;

កុញ្ជរា ច មហានាគា, អត្តទន្តោ តតោ វរ”ន្តិ។

តត្ថ នាគោវាតិ ហត្ថី វិយ។ ចាបតោ បតិតន្តិ ធនុតោ មុត្តំ។ អតិវាក្យន្តិ អដ្ឋអនរិយវោហារវសេន បវត្តំ វីតិក្កមវចនំ។ តិតិក្ខិស្សន្តិ យថា សង្គាមាវចរោ សុទន្តោ មហានាគោ ខមោ សត្តិប្បហារាទីនិ ចាបតោ មុច្ចិត្វា អត្តនិ បតិតេ សរេ អវិហញ្ញមានោ តិតិក្ខតិ, ឯវមេវ ឯវរូបំ អតិវាក្យំ តិតិក្ខិស្សំ, សហិស្សាមីតិ អត្ថោ។ ទុស្សីលោ ហីតិ អយញ្ហិលោកិយមហាជនោ ពហុទុស្សីលោ អត្តនោ អត្តនោ រុចិវសេន វាចំ និច្ឆារេត្វា ឃដ្ដេន្តោ ចរតិ, តត្ថ អធិវាសនំ អជ្ឈុបេក្ខនមេវ មម ភារោ។ សមិតិន្តិ ឧយ្យានកីឡាមណ្ឌលាទីសុ មហាជនមជ្ឈំ គច្ឆន្តា ទន្តមេវ គោណជាតិំ វា អស្សជាតិំ វា យានេ យោជេត្វា នយន្តិ។ រាជាតិ តថារូបេហេវ វាហនេហិ គច្ឆន្តោ រាជាបិ ទន្តមេវ អភិរូហតិ។ មនុស្សេសូតិ មនុស្សេសុបិ ចតូហិ អរិយមគ្គេហិ ទន្តោ និព្ពិសេវនោវ សេដ្ឋោ។ យោតិវាក្យន្តិ យោ ឯវរូបំ អតិក្កមវចនំ បុនប្បុនំ វុច្ចមានម្បិ តិតិក្ខតិ ន បដិប្ផរតិ ន វិហញ្ញតិ, ឯវរូបោ ទន្តោ សេដ្ឋោតិ អត្ថោ។

អស្សតរាតិ វឡវាយ គទ្រភេន ជាតា។ អាជានីយាតិ យំ អស្សទម្មសារថិ ការណំ ការេតិ, តស្ស ខិប្បំ ជាននសមត្ថា។ សិន្ធវាតិ សិន្ធវរដ្ឋេ ជាតា អស្សា។ មហានាគាតិ កុញ្ជរសង្ខាតា មហាហត្ថិនោ។ អត្តទន្តោតិ ឯតេ អស្សតរា ច សិន្ធវា ច កុញ្ជរា ច ទន្តាវ វរំ, ន អទន្តា។ យោ បន ចតូហិ អរិយមគ្គេហិ អត្តនោ ទន្តតាយ អត្តទន្តោ និព្ពិសេវនោ, អយំ តតោបិ វរំ, សព្ពេហិបិ ឯតេហិ ឧត្តរិតរោតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ លញ្ជំ គហេត្វា វីថិសិង្ឃាដកាទីសុ ឋត្វា អក្កោសន្តា បរិភាសន្តា សព្ពេបិ តេ មហាជនា សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណឹតិ។

អត្តទន្តវត្ថុ បឋមំ។

២។ ហត្ថាចរិយបុព្ពកភិក្ខុវត្ថុ

នហិ ឯតេហីតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ហត្ថាចរិយបុព្ពកំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ឯកទិវសំ អចិរវតីនទីតីរេ ហត្ថិទមកំ “ឯកំ ហត្ថិំ ទមេស្សាមី”តិ អត្តនា ឥច្ឆិតំ ការណំ សិក្ខាបេតុំ អសក្កោន្តំ ទិស្វា សមីបេ ឋិតេ ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា អាហ – “អាវុសោ, សចេ អយំ ហត្ថាចរិយោ ឥមំ ហត្ថិំ អសុកដ្ឋានេ វិជ្ឈេយ្យ, ខិប្បមេវ ឥមំ ការណំ សិក្ខាបេយ្យា”តិ។ សោ តស្ស កថំ សុត្វា តថា កត្វា តំ ហត្ថិំ សុទន្តំ ទមេសិ។ តេ ភិក្ខូ តំ បវត្តិំ សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា តំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ តយា ឯវំ វុត្ត”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ វិគរហិត្វា “កិំ តេ, មោឃបុរិស, ហត្ថិយានេន វា អញ្ញេន វា ទន្តេន។ ន ហិ ឯតេហិ យានេហិ អគតបុព្ពំ ឋានំ គន្តុំ សមត្ថោ នាម អត្ថិ, អត្តនា បន សុទន្តេន សក្កា អគតបុព្ពំ ឋានំ គន្តុំ, តស្មា អត្តានមេវ ទមេហិ, កិំ តេ ឯតេសំ ទមនេនា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣២៣។

“ន ហិ ឯតេហិ យានេហិ, គច្ឆេយ្យ អគតំ ទិសំ;

យថាត្តនា សុទន្តេន, ទន្តោ ទន្តេន គច្ឆតី”តិ។

តស្សត្ថោ – យានិ តានិ ហត្ថិយានាទីនិ យានានិ, ន ហិ ឯតេហិ យានេហិ កោចិ បុគ្គលោ សុបិនន្តេនបិ អគតបុព្ពត្តា “អគត”ន្តិ សង្ខាតំ និព្ពានទិសំ តថា គច្ឆេយ្យ, យថា បុព្ពភាគេ ឥន្ទ្រិយទមេន អបរភាគេ អរិយមគ្គភាវនាយ សុទន្តេន ទន្តោ និព្ពិសេវនោ សប្បញ្ញោ បុគ្គលោ តំ អគតបុព្ពំ ទិសំ គច្ឆតិ, ទន្តភូមិំ បាបុណាតិ។ តស្មា អត្តទមនមេវ តតោ វរន្តិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ហត្ថាចរិយបុព្ពកភិក្ខុវត្ថុ តតិយំ។

៤។ បរិជិណ្ណព្រាហ្មណបុត្តវត្ថុ

ធនបាលកោតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ អញ្ញតរស្ស បរិជិណ្ណព្រាហ្មណស្ស បុត្តេ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយំ កិរេកោ ព្រាហ្មណោ អដ្ឋសតសហស្សវិភវោ វយប្បត្តានំ ចតុន្នំ បុត្តានំ អាវាហំ កត្វា ចត្តារិ សតសហស្សានិ អទាសិ។ អថស្ស ព្រាហ្មណិយា កាលកតាយ បុត្តា សម្មន្តយិំសុ – “សចេ អយំ អញ្ញំ ព្រាហ្មណិំ អានេស្សតិ, តស្សា កុច្ឆិយំ និព្ពត្តានំ វសេន កុលសន្តកំ

ᨽᩥᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩥ, ᩉᨶ᩠ᨴ ᨶᩴ ᨾᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮ ᨲᩴ ᨷᨱᩦᨲᩮᩉᩥ ᨥᩣᩈᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᨴᩈᨾ᩠ᨻᩣᩉᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᨾᩔ ᨴᩥᩅᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᨴᩮ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨿᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᩦᩉᩣᩁᩮᨶ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩣᨾ, ᩈᩮᩈᨵᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩮᩣ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᨿᩣᨧᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᩑᨠᩮᨠᩔ ᩈᨲᩈᩉᩔᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᨷᩣᩁᩩᨷᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩏᨷᨽᩮᩣᨣᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨲᩥᨷᩣᩉᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨶ᩠ᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨱᩥᩈᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – “ᨠᩥᩴ ᨲᨿᩣ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨲᩴ ᩅᩣ ᩈᩉᩔᩴ ᩅᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨶᨶᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ, ᨠᩥᩴ ᩈᩮᩈᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨥᩁᩔ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ “ᨶᩔ ᩅᩈᩃᩦ”ᨲᩥ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨥᩁᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣᨷᩥ ᨠᨲᩥᨷᩣᩉᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩍᨾᩥᨶᩣᩅ ᩏᨷᩣᨿᩮᨶ ᨷᩃᩣᨷᩥᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩑᨠᨥᩁᩮᨷᩥ ᨷᩅᩮᩈᨶᩴ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩁᨦ᩠ᨣᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᩃᩣᨶᨾᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨩᩁᩣᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩮᩣᨩᨶᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᩉᩥ ᨾᩥᩃᩣᨲᩈᩁᩦᩁᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨷᩦᨮᩥᨠᩣᨿ ᨶᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩈᨾᨱᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨠᩩᨭᩥᨠᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᩩᨡᩮᩣ ᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨽᩣᩈᩮᩣ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᨠᩩᩈᩃᩮᩣ, ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᨾᨱᩴ ᨣᩮᩣᨲᨾᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩃᨽᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᨶᨷᩣᩁᩩᨷᨶᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᨽᩣᨩᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᨾᩣᨴᩣᨿ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩮᨲᩴ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪐᪐) –

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩮᩣ ᩃᩪᨡᩮᩣ ᩃᩪᨡᨷᩣᩅᩩᩁᨱᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ, ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᨠᩥᨶ᩠ᨶᩩ ᨲ᩠ᩅᩴ , ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᩃᩪᨡᩮᩣ ᩃᩪᨡᨷᩣᩅᩩᩁᨱᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨵ ᨾᩮ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ , ᨲᩮ ᨾᩴ ᨴᩣᩁᩮᩉᩥ ᩈᩴᨷᩩᨧ᩠ᨨ ᨥᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨽᩣᨿᩴ ᨾᩉᩣᨩᨶᨠᩣᨿᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲᩥᨲᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨽᩣᩈᩔᩩ –

“ᨿᩮᩉᩥ ᨩᩣᨲᩮᩉᩥ ᨶᨶ᩠ᨴᩥᩔᩴ, ᨿᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᨽᩅᨾᩥᨧ᩠ᨨᩥᩈᩴ;

ᨲᩮ ᨾᩴ ᨴᩣᩁᩮᩉᩥ ᩈᩴᨷᩩᨧ᩠ᨨ, ᩈᩣᩅ ᩅᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩪᨠᩁᩴ᪨

“ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᩁ ᨾᩴ ᨩᨾ᩠ᨾᩣ, ᨲᩣᨲ ᨲᩣᨲᩣᨲᩥ ᨽᩣᩈᩁᩮ;

ᩁᨠ᩠ᨡᩈᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩁᩪᨷᩮᨶ, ᨲᩮ ᨩᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨿᩮᩣᨣᨲᩴ᪨

“ᩋᩔᩮᩣᩅ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨽᩮᩣᨣᩮᩣ, ᨡᩣᨴᨶᩣ ᩋᨷᨶᩦᨿᨲᩥ;

ᨻᩣᩃᨠᩣᨶᩴ ᨷᩥᨲᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ, ᨷᩁᩣᨣᩣᩁᩮᩈᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨

“ទណ្ឌោវ កិរ មេ សេយ្យោ, យញ្ចេ បុត្តា អនស្សវា;

ចណ្ឌម្បិ គោណំ វារេតិ, អថោ ចណ្ឌម្បិ កុក្កុរំ។

“អន្ធការេ បុរេ ហោតិ, គម្ភីរេ គាធមេធតិ;

ទណ្ឌស្ស អានុភាវេន, ខលិត្វា បតិតិដ្ឋតី”តិ។ (សំ॰ និ॰ ១.២០០);

សោ ភគវតោ សន្តិកេ តា គាថាយោ ឧគ្គណ្ហិត្វា តថារូបេ ព្រាហ្មណានំ សមាគមទិវសេ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតេសុ បុត្តេសុ តំ សភំ ឱគាហិត្វា ព្រាហ្មណានំ មជ្ឈេ មហារហេសុ អាសនេសុ និសិន្នេសុ “អយំ មេ កាលោ”តិ សភាយ មជ្ឈេ បវិសិត្វា ហត្ថំ ឧក្ខិបិត្វា “អហំ, ភោ, តុម្ហាកំ គាថាយោ ភាសិតុកាមោ, សុណិស្សថា”តិ វត្វា “ភាសស្សុ, ព្រាហ្មណ, សុណោមា”តិ វុត្តេ ឋិតកោវ អភាសិ។ តេន ច សមយេន មនុស្សានំ វត្តំ ហោតិ “យោ មាតាបិតូនំ សន្តកំ ខាទន្តោ មាតាបិតរោ ន បោសេតិ, សោ មារេតព្ពោ”តិ។ តស្មា តេ ព្រាហ្មណបុត្តា បិតុ បាទេសុ បតិត្វា “ជីវិតំ នោ, តាត, ទេថា”តិ យាចិំសុ។ សោ បិតុ ហទយមុទុតាយ “មា មេ, ភោ, បុត្តកេ វិនាសយិត្ថ, បោសេស្សន្តី”តិ អាហ។ អថស្ស បុត្តេ មនុស្សា អាហំសុ – “សចេ, ភោ , អជ្ជ បដ្ឋាយ បិតរំ ន សម្មា បដិជគ្គិស្សថ, ឃាតេស្សាម វោ”តិ។ តេ ភីតា បិតរំ បីឋេ និសីទាបេត្វា សយំ ឧក្ខិបិត្វា គេហំ នេត្វា សរីរំ តេលេន អព្ភញ្ជិត្វា ឧព្ពដ្ដេត្វា គន្ធចុណ្ណាទីហិ ន្ហាបេត្វា ព្រាហ្មណិយោ បក្កោសាបេត្វា “អជ្ជ បដ្ឋាយ អម្ហាកំ បិតរំ សម្មា បដិជគ្គថ, សចេ តុម្ហេ បមាទំ អាបជ្ជិស្សថ, និគ្គណ្ហិស្សាម វោ”តិ វត្វា បណីតភោជនំ ភោជេសុំ។

ព្រាហ្មណោ សុភោជនញ្ច សុខសេយ្យញ្ច អាគម្ម កតិបាហច្ចយេន សញ្ជាតពលោ បីណិន្ទ្រិយោ អត្តភាវំ ឱលោកេត្វា “អយំ មេ សម្បត្តិ សមណំ គោតមំ និស្សាយ លទ្ធា”តិ បណ្ណាការត្ថាយ ឯកំ ទុស្សយុគំ អាទាយ ភគវតោ សន្តិកំ គន្ត្វា កតបដិសន្ថារោ ឯកមន្តំ និសិន្នោ តំ ទុស្សយុគំ ភគវតោ បាទមូលេ ឋបេត្វា “មយំ, ភោ គោតម, ព្រាហ្មណា នាម អាចរិយស្ស អាចរិយធនំ បរិយេសាម, បដិគ្គណ្ហាតុ មេ ភវំ គោតមោ អាចរិយោ អាចរិយធន”ន្តិ អាហ។ ភគវា តស្ស អនុកម្បាយ តំ បដិគ្គហេត្វា ធម្មំ ទេសេសិ។ ទេសនាវសានេ ព្រាហ្មណោ សរណេសុ បតិដ្ឋាយ ឯវមាហ – “ភោ គោតម, មយ្ហំ បុត្តេហិ ចត្តារិ ធុវភត្តានិ ទិន្នានិ, តតោ អហំ ទ្វេ តុម្ហាកំ ទម្មី”តិ។ អថ នំ សត្ថា “កល្យាណំ, ព្រាហ្មណ, មយំ បន រុច្ចនដ្ឋានមេវ គមិស្សាមា”តិ វត្វា ឧយ្យោជេសិ។ ព្រាហ្មណោ គេហំ គន្ត្វា បុត្តេ អាហ – “តាតា, សមណោ គោតមោ មយ្ហំ សហាយោ, តស្ស មេ ទ្វេ ធុវភត្តានិ ទិន្នានិ, តុម្ហេ តស្មិំ សម្បត្តេ មា បមជ្ជិត្ថា”តិ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិំសុ។

សត្ថា បុនទិវសេ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ ជេដ្ឋបុត្តស្ស ឃរទ្វារំ អគមាសិ។ សោ សត្ថារំ ទិស្វា បត្តមាទាយ ឃរំ បវេសេត្វា មហារហេ បល្លង្កេ និសីទាបេត្វា បណីតភោជនមទាសិ។ សត្ថា បុនទិវសេ ឥតរស្ស ឥតរស្សាតិ បដិបាដិយា សព្ពេសំ ឃរានិ អគមាសិ។ សព្ពេ តេ តថេវ សក្ការំ អកំសុ។ ឯកទិវសំ ជេដ្ឋបុត្តោ មង្គលេ បច្ចុបដ្ឋិតេ បិតរំ អាហ – “តាត, កស្ស មង្គលំ ទេមា”តិ? “នាហំ អញ្ញេ ជានាមិ, សមណោ

គោតមោ មយ្ហំ សហាយោ"តិ។ "តេន ហិ តំ ស្វាតនាយ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ និមន្តេហី"តិ។ ព្រាហ្មណោ តថា អកាសិ។ សត្ថា បុនទិវសេ សបរិវារោ តស្ស គេហំ អគមាសិ។ សោ ហរិតុបលិត្តេ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតេ គេហេ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ និសីទាបេត្វា អប្បោទកមធុបាយាសេន ចេវ បណីតេន ខាទនីយេន ច បរិវិសិ។ អន្តរាភត្តស្មិំយេវ ព្រាហ្មណស្ស ចត្តារោ បុត្តា សត្ថុ សន្តិកេ និសីទិត្វា អាហំសុ – "ភោ គោតម, មយំ អម្ហាកំ បិតរំ បដិជគ្គាម ន បមជ្ជាម, បស្សថិមស្ស អត្តភាវ"ន្តិ។

សត្ថា "កល្យាណំ តេ កតំ, មាតាបិតុបោសនំ នាម បោរាណកបណ្ឌិតានំ អាចិណ្ណមេវា"តិ វត្វា "តស្ស នាគស្ស វិប្បវាសេន, វិរូឡ្ហា សល្លកី ច កុដជា ចា"តិ ឥទំ មាតុបោសកនាគរាជជាតកំ (ចរិយា។ ២.១ អាទយោ; ជា។ ១.១១.១ អាទយោ) វិត្ថារេន កថេត្វា ឥមំ គាថំ អភាសិ –

៣២៤។

"ធនបាលោ នាម កុញ្ជរោ,

កដុកភេទនោ ទុន្និវារយោ;

ពទ្ធោ កពឡំ ន ភុញ្ជតិ,

សុមរតិ នាគវនស្ស កុញ្ជរោ"តិ។

តត្ថ ធនបាលោ នាមាតិ តទា កាសិករញ្ញា ហត្ថាចរិយំ បេសេត្វា រមណីយេ នាគវនេ គាហាបិតស្ស ហត្ថិនោ ឯតំ នាមំ។ កដុកភេទនោតិ តិខិណមទោ។ ហត្ថីនញ្ហិ មទកាលេ កណ្ណចូឡិកា បភិជ្ជន្តិ, បកតិយាបិ ហត្ថិនោ តស្មិំ កាលេ អង្កុសំ វា កុន្តតោមរេ វា ន គណេន្តិ, ចណ្ឌា ហោន្តិ។ សោ បន អតិចណ្ឌោយេវ។ តេន វុត្តំ – កដុកភេទនោ ទុន្និវារយោតិ។ ពទ្ធោ កពឡំ ន ភុញ្ជតីតិ សោ ពទ្ធោ ហត្ថិសាលំ បន នេត្វា វិចិត្រសាណិយា បរិក្ខិបាបេត្វា កតគន្ធបរិភណ្ឌាយ ឧបរិ ពទ្ធវិចិត្រវិតានាយ ភូមិយា ឋបិតោ រញ្ញា រាជារហេន នានគ្គរសេន ភោជនេន ឧបដ្ឋាបិតោបិ កិញ្ចិ ភុញ្ជិតុំ ន ឥច្ឆិ, តមត្ថំ សន្ធាយ "ពទ្ធោ កពឡំ ន ភុញ្ជតី"តិ វុត្តំ។ សុមរតិ នាគវនស្សាតិ សោ រមណីយំ មេ វសនដ្ឋានន្តិ នាគវនំ ន សរតិ។ "មាតា បន មេ អរញ្ញេ បុត្តវិយោគេន ទុក្ខប្បត្តា អហោសិ, មាតាបិតុឧបដ្ឋានធម្មោ ន មេ បូរតិ, កិំ មេ ឥមិនា ភោជនេនា"តិ ធម្មិកំ មាតាបិតុឧបដ្ឋានធម្មំយេវ សរិ។ តំ បន យស្មា តស្មិំ នាគវនេយេវ ឋិតេន សក្កា បូរេតុំ, តេន វុត្តំ – សុមរតិ នាគវនស្ស កុញ្ជរោតិ។ សត្ថរិ ឥមំ អត្តនោ បុព្ពចរិយំ អាហរិត្វា កថេន្តេ កថេន្តេយេវ សព្ពេបិ តេ អស្សុធារា បវត្តេត្វា មុទុហទយា ឱហិតសោតា ភវិំសុ។ អថ តេសំ ភគវា សប្បាយំ វិទិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ធម្មំ ទេសេសិ។

ទេសនាវសានេ សទ្ធិំ បុត្តេហិ ចេវ សុណិសាហិ ច ព្រាហ្មណោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហីតិ។

បរិជិណ្ណព្រាហ្មណបុត្តវត្ថុ ទុតិយំ។

៣. បសេនទិកោសលវត្ថុ

មិទ្ធី យទា ហោតីតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ រាជានំ បសេនទិកោសលំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ រាជា តណ្ឌុលទោណស្ស ឱទនំ តទុបិយេន សូបព្យញ្ជនេន ភុញ្ជតិ។ សោ ឯកទិវសំ ភុត្តបាតរាសោ ភត្តសម្មទំ អវិនោទេត្វាវ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា កិលន្តរូបោ ឥតោ ចិតោ ច សម្បរិវត្តតិ, និទ្ទាយ អភិភុយ្យមានោបិ ឧជុកំ និបជ្ជិតុំ អសក្កោន្តោ ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថ នំ សត្ថា អាហ – “កិំ, មហារាជ, អវិស្សមិត្វាវ អាគតោសី”តិ? “អាម, ភន្តេ, ភុត្តកាលតោ បដ្ឋាយ មេ មហាទុក្ខំ ហោតី”តិ។ អថ នំ សត្ថា, “មហារាជ, អតិពហុភោជនំ ឯវំ ទុក្ខំ ហោតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១២៥។

“មិទ្ធី យទា ហោតិ មហគ្ឃសោ ច,

និទ្ទាយិតា សម្បរិវត្តសាយី;

មហាវរាហោវ និវាបបុដ្ឋោ,

បុនប្បុនំ គព្ភមុបេតិ មន្ទោ”តិ។

តត្ថ មិទ្ធីតិ ថិនមិទ្ធាភិភូតោ។ មហគ្ឃសោ ចាតិ មហាភោជនោ អាហរហត្ថកអលំសាដកតត្រវដ្ដកកាកមាសកភុត្តវមិតកានំ អញ្ញតរោ វិយ។ និវាបបុដ្ឋោតិ កុណ្ឌកាទិនា សូករភត្តេន បុដ្ឋោ។ ឃរសូករោ ហិ ទហរកាលតោ បដ្ឋាយ បោសិយមានោ ថូលសរីរកាលេ គេហា និក្ខមិតុំ អលភន្តោ ហេដ្ឋាមញ្ចាទីសុ សម្បរិវត្តិត្វា អស្សសន្តោ បស្សសន្តោ សយតេវ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យទា បុរិសោ មិទ្ធី ច ហោតិ មហគ្ឃសោ ច, និវាបបុដ្ឋោ មហាវរាហោ វិយ ច អញ្ញេន ឥរិយាបថេន យាបេតុំ អសក្កោន្តោ និទ្ទាយនសីលោ សម្បរិវត្តសាយី, តទា សោ “អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា”តិ តីណិ លក្ខណានិ មនសិកាតុំ ន សក្កោតិ។ តេសំ អមនសិការា មន្ទបញ្ញោ បុនប្បុនំ

គព្ភុបេតិ, គព្ភវាសតោ ន បរិមុច្ចតីតិ។ ទេសនាវសានេ សត្ថា រញ្ញោ ឧបការវសេន –

“មនុជស្ស សទា សតីមតោ, មត្តំ ជានតោ លទ្ធភោជនេ;

តនុកស្ស ភវន្តិ វេទនា, សណិកំ ជីរតិ អាយុ បាលយ”ន្តិ។ (សំ. និ. ១.១២៤);

ឥមំ គាថំ វត្វា ឧត្តរមាណវំ ឧគ្គណ្ហាបេត្វា “ឥមំ គាថំ រញ្ញោ ភោជនវេលាយ វទេយ្យាសិ, ឥមិនា ឧបាយេន ភោជនំ បរិហាបេយ្យាសី”តិ ឧបាយំ អាចិក្ខិ, សោ តថា អកាសិ។ រាជា អបរេន សមយេន នាឡិកោទនបរមតាយ សណ្ឋិតោ សុសល្លហុកសរីរោ សុខប្បត្តោ សត្ថរិ ឧប្បន្នវិស្សាសោ សត្តាហំ អសទិសទានំ បវត្តេសិ។ ទានានុមោទនាយ មហាជនោ មហន្តំ វិសេសំ បាបុណីតិ។

បសេនទិកោសលវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥. សានុសាមណេរវត្ថុ

ឥទំ បុរេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សានុំ នាម សាមណេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ឯកិស្សា ឧបាសិកាយ ឯកបុត្តកោ អហោសិ។ អថ នំ សា ទហរកាលេយេវ បព្វាជេសិ។ សោ បព្វជិតកាលតោ បដ្ឋាយ សីលវា អហោសិ វត្តសម្បន្នោ, អាចរិយុបជ្ឈាយអាគន្តុកានំ វត្តំ ករោតេវ ហោតិ។ មាសស្ស អដ្ឋមេ ទិវសេ បាតោវ ឧដ្ឋាយ ឧទកមាឡកេ ឧទកំ ឧបដ្ឋបេត្វា ធម្មស្សវនគ្គំ សម្មជ្ជិត្វា ទីបំ ជាលេត្វា មធុរស្សរេន ធម្មស្សវនំ ឃោសេតិ។ ភិក្ខូ តស្ស ថាមំ ញត្វា “សរភញ្ញំ ភណ សាមណេរា”តិ អជ្ឈេសន្តិ។ សោ “មយ្ហំ ហទយវាតោ រុជតិ, កាយោ វា ពាធតី”តិ កិញ្ចិ បច្ចាហារំ អកត្វា ធម្មាសនំ អភិរុហិត្វា អាកាសគង្គំ ឱតារេន្តោ វិយ សរភញ្ញំ វត្វា ឱតរន្តោ “មយ្ហំ មាតាបិតូនំ ឥមស្មិំ សរភញ្ញេ បត្តិំ ទម្មី”តិ វទតិ។ តស្ស មនុស្សា មាតាបិតរោ បត្តិយា ទិន្នភាវំ ន ជានន្តិ។ អនន្តរត្តភាវេ បនស្ស មាតា យក្ខិនី ហុត្វា និព្វត្តា, សា ទេវតាហិ សទ្ធិំ អាគន្ត្វា ធម្មំ សុត្វា “សាមណេរេន ទិន្នបត្តិំ អនុមោទាមិ, តាតា”តិ វទតិ។ “សីលសម្បន្នោ ច នាម ភិក្ខុ សទេវកស្ស លោកស្ស បិយោ ហោតី”តិ តស្មិំ សាមណេរេ ទេវតា សលជ្ជា សគារវា មហាព្រហ្មានំ វិយ អគ្គិក្ខន្ធំ វិយ ច នំ មញ្ញន្តិ។ សាមណេរេ គារវេន តញ្ច យក្ខិនិំ គរុំ កត្វា បស្សន្តិ។ តា ធម្មស្សវនយក្ខសមាគមាទីសុ “សានុមាតា សានុមាតា”តិ យក្ខិនិយា អគ្គាសនំ អគ្គោទកំ អគ្គបិណ្ឌំ ទេន្តិ។ មហេសក្ខាបិ យក្ខា តំ ទិស្វា មគ្គា ឱក្កមន្តិ, អាសនា ឧដ្ឋហន្តិ។

អថ ខោ សាមណេរោ វុឌ្ឍិមន្វាយ បរិបក្កិន្ទ្រិយោ អនភិរតិយា បីឡិតោ អនភិរតិំ វិនោទេតុំ អសក្កោន្តោ បរូឡ្ហកេសនខោ កិលិដ្ឋនិវាសនបារុបនោ កស្សចិ អនារោចេត្វា បត្តចីវរមាទាយ ឯកកោវ មាតុឃរំ អគមាសិ។ ឧបាសិកា បុត្តំ ទិស្វា វន្ទិត្វា អាហ –

“កឹ, តាត, ត្វំ បុព្ពេ អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ ច ទហរសាមណេរេហិ ច សទ្ធឹ ឥធាគច្ឆសិ, កស្មា ឯកកោវ អជ្ជ អាគតោសី”តិ? សោ ឧក្កណ្ឋិតាការំ អារោចេសិ។ សា ឧបាសិកា នានប្បការេន ឃរាវាសេ អាទីនវំ ទស្សេត្វា បុត្តំ ឱវទមានាបិ សញ្ញាបេតុំ អសក្កោន្តី “អប្បេវ នាម អត្តនោ ធម្មតាយបិ សល្លក្ខេយ្យា”តិ អនុយ្យោជេត្វា “តិដ្ឋ, តាត, យាវ តេ យាគុភត្តំ សម្បាទេមិ, យាគុំ បិវិត្វា កតភត្តកិច្ចស្ស តេ មនាបានិ វត្ថានិ នីហរិត្វា ទស្សាមី”តិ វត្វា អាសនំ បញ្ញាបេត្វា អទាសិ។ និសីទិ សាមណេរោ។ ឧបាសិកា មុហុត្តេនេវ យាគុខជ្ជកំ សម្បាទេត្វា អទាសិ។ អថ “ភត្តំ សម្បាទេស្សាមី”តិ អវិទូរេ និសិន្នា តណ្ឌុលេ ធោវតិ។ តស្មិំ សមយេ សា យក្ខិនី “កហំ នុ ខោ សាមណេរោ, កច្ចិ ភិក្ខាហារំ លភតិ, នោ”តិ អាវជ្ជមានា តស្ស វិព្ភមិតុកាមតាយ និសិន្នភាវំ ញត្វា “សាមណេរោ មេ ទេវតានំ អន្តរេ លជ្ជំ ឧប្បាទេយ្យ, គច្ឆាមិស្ស វិព្ភមនេ អន្តរាយំ ករិស្សាមី”តិ អាគន្ត្វា តស្ស សរីរេ អធិមុច្ចិត្វា គីវំ បរិវត្តេត្វា ខេឡេន បគ្ឃរន្តេន ភូមិយំ និបតិ។ ឧបាសិកា បុត្តស្ស តំ វិប្បការំ ទិស្វា វេគេន គន្ត្វា បុត្តំ អាលិង្គេត្វា ឩរូសុ និបជ្ជាបេសិ។ សកលគាមវាសិនោ អាគន្ត្វា ពលិកម្មាទីនិ ករិំសុ។ ឧបាសិកា បន បរិទេវមានា ឥមា គាថា អភាសិ –

“ចាតុទ្ទសិំ បញ្ចទសិំ, យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី;

បាដិហារិយបក្ខញ្ច, អដ្ឋង្គសុសមាគតំ។

“ឧបោសថំ ឧបវសន្តិ, ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ យេ;

ន តេហិ យក្ខា កីឡន្តិ, ឥតិ មេ អរហតំ សុតំ;

សា ទានិ អជ្ជ បស្សាមិ, យក្ខា កីឡន្តិ សានុនា”តិ។ (សំ។ និ។ ១។២៣៩);

ឧបាសិកាយ វចនំ សុត្វា –

“ចាតុទ្ទសិំ បញ្ចទសិំ, យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី;

បាដិហារិយបក្ខញ្ច, អដ្ឋង្គសុសមាគតំ។

“ឧបោសថំ ឧបវសន្តិ, ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ យេ;

ន តេហិ យក្ខា កីឡន្តិ, សាហុ តេ អរហតំ សុត”ន្តិ។ (សំ។ និ។ ១។២៣៩) –

ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ –

“ᩈᩣᨶᩩᩴ ᨸᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᨩ᩠ᨩᩣᩈᩥ, ᨿᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩍᨴᩴ;

ᨾᩣᨠᩣᩈᩥ ᨸᩣᨸᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᩋᩣᩅᩥ ᩅᩣ ᨿᨴᩥ ᩅᩣ ᩁᩉᩮᩣ.

“ᩈᨧᩮ ᨧ ᨸᩣᨸᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨠᩁᩥᩔᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ ᩅᩣ;

ᨶ ᨲᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩥ, ᩏᨸᩮᨧ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨸᩃᩣᨿᨲᩮᩣ”ᨲᩥ. (ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪑.᪒᪓᪙);

ᩑᩅᩴ ᨸᩣᨸᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩩᨱᩔ ᩅᩥᨿ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩣᨿᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥ. ᩈᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᩏᨾ᩠ᨾᩦᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᨠᩮᩈᩮ ᩅᩥᨠᩥᩁᩥᨿ ᩋᩔᩈᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩔᩈᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᩁᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩴ ᩈᨠᩃᨣᩣᨾᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᩉᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᩦᨮᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨾᩣᨲᩣ ᨾᩮ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᩮ ᨵᩮᩣᩅᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨸᨶᨾ᩠ᩉᩥ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᨠᩮᩣᩅ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᩋᩣᩉ –

“ᨾᨲᩴ ᩅᩣ ᩋᨾ᩠ᨾ ᩁᩮᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩴ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ;

ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨾ᩠ᨾ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩦ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩴ ᩋᨾ᩠ᨾ ᩁᩮᩣᨴᩈᩦ”ᨲᩥ. (ᨳᩮᩁᨣᩣ. ᪔᪔; ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪑.᪒᪓᪙);

ᩋᨳᩔ ᨾᩣᨲᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨾᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᨾᩮ ᨸᩉᩣᨿ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨸᩩᨶ ᩅᩥᨻ᩠ᨽᨾᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᨣᨾᨶᩮ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᩣᩉ –

“ᨾᨲᩴ ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲ ᩁᩮᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩴ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ;

ᨿᩮᩣ ᨧ ᨠᩣᨾᩮ ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨸᩩᨶᩁᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩮ ᩍᨵ;

ᨲᩴ ᩅᩣᨸᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲ ᩁᩮᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩩᨶ ᨩᩦᩅᩴ ᨾᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ”ᨲᩥ. (ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪑.᪒᪓᪙);

ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩴ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᩊᩈᨴᩥᩈᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨶᩁᨠᩈᨴᩥᩈᨬ᩠ᨧ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᨸᩩᨶ ᩋᩣᩉ –

“កុក្កុឡា ឧព្ភតោ តាត, កុក្កុឡំ បតិតុមិច្ឆសិ;

នរកា ឧព្ភតោ តាត, នរកំ បតិតុមិច្ឆសី”តិ (សំ។ និ។ ១។២៣៩);

អថ នំ, “បុត្ត, កច្ចិ តវ ហោតុ, យថា បន ‘អយំ នោ បុត្តកោ ឧប្បព្វជិតោ’តិ គេហា កណ្ឌំ វិយ នីហរិត្វា ពុទ្ធសាសនេ បតិដ្ឋាបិតោ, ឃរាវាសេ បុន ឌយ្ហិតុំ ឥច្ឆសិ។ អភិធាវថ បរិត្តាយថ នោតិ វទយយត្វ កស្ស ឧជ្ឈាបយាម កំ និជ្ឈាបយាមា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“អភិធាវថ ភទ្ទន្តេ, កស្ស ឧជ្ឈាបយាមសេ;

អាទិត្តា នីហតំ ភណ្ឌំ, បុន ឌយ្ហិតុមិច្ឆសី”តិ (សំ។ និ។ ១។២៣៩);

សោ យាវតតិយំ កថេន្តិយា កថេន្តិយា សល្លក្ខេត្វា “នត្ថិ មយ្ហំ គិហិភាវេន អត្ថោ”តិ អាហ។ អថស្ស មាតា “សាធុ, តាតា”តិ តុដ្ឋា បណីតភោជនំ ភោជេត្វា “កតិវស្សោសិ, តាតា”តិ បុច្ឆិត្វា បរិបុណ្ណវស្សកាលំ ញត្វា តិចីវរំ បដិយាទេសិ។ សោ បរិបុណ្ណបត្តចីវរោ ឧបសម្បទំ លភិ។ អថស្ស អចិរូបសម្បន្នស្ស សត្ថា ចិត្តនិគ្គហេ ឧស្សាហំ ជនេន្តោ “ចិត្តំ នាមេតំ នានារម្មណេសុ ទីឃរត្តំ ចារិកំ ចរន្តំ អនិគ្គណ្ហន្តស្ស សោត្ថិភាវោ នាម នត្ថិ, តស្មា អង្កុសេន មត្តហត្ថិនោ វិយ ចិត្តស្ស និគ្គណ្ហនេ យោគោ ករណីយោ”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣២៦។

“ឥទំ បុរេ ចិត្តមចារិ ចារិកំ,

យេនិច្ឆកំ យត្ថកាមំ យថាសុខំ;

តទជ្ជហំ និគ្គហេស្សាមិ យោនិសោ,

ហត្ថិប្បភិន្នំ វិយ អង្កុសគ្គហោ”តិ។

តត្ថ បុរេ – ឥទំ ចិត្តំ នាម ឥតោ បុព្វេ រូបាទីសុ ច អារម្មណេសុ រាគាទិវសេន យេន ការណេន ឥច្ឆតិ, យត្ថេវស្ស កាមោ ឧប្បជ្ជតិ, តស្ស

ᩅᩈᩮᨶ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨾᩴ ᨿᨳᩣᩁᩩᨧᩥ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨡᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩮᩅ ᩅᩥᨧᩁᨱᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨧᩁᩥ, ᨲᩴ ᩋᨩ᩠ᨩ ᩋᩉᩴ ᨷᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᨨᩮᨠᩮᩣ ᩋᨦ᩠ᨠᩩᩈᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᩋᨦ᩠ᨠᩩᩈᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩔᩣᨾᩥ, ᨶᩣᩔ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩈᩣᨶᩩᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩣᨿ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨻᩉᩪᨶᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᨷᩥᨭᨠᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩥᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩦᩈᩅᩔᩈᨲᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨷᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᩣᨽᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩦᨲᩥ᪨

ᩈᩣᨶᩩᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩴ᪨

᪖᪨ ᨷᩣᩅᩮᨿ᩠ᨿᨠᩉᨲ᩠ᨳᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨴᩁᨲᩣᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨷᩣᩅᩮᨿ᩠ᨿᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨲᩁᩩᨱᨠᩣᩃᩮ ᨾᩉᩣᨻᩃᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩁᩮᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨩᩁᩣᩅᩣᨲᩅᩮᨣᨻ᩠ᨽᩣᩉᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩁᩴ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨠᩃᩃᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩣᨷᩥ ᨶᩣᨾ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᩍᨾᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᨽᩣᩅᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩴ ᩋᩣᨱᩣᨷᩮᩈᩥ – “ᨣᨧ᩠ᨨ, ᩋᩣᨧᩁᩥᨿ, ᨲᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨠᩃᩃᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩈᩦᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᨽᩮᩁᩥᩴ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨾᩣᨶᨩᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᩅᩮᨣᩮᨶᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨳᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩣ ᨷᨠᨲᩥᨷᨦ᩠ᨠᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩮᩣ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨷᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᨴᩩᨣ᩠ᨣᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᨷᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨷᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪒᪗᪨

“ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨴᩁᨲᩣ ᩉᩮᩣᨳ, ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨳ;

ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᨳᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᨷᨦ᩠ᨠᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣᩅ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨴᩁᨲᩣᨲᩥ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩮ ᩋᨽᩥᩁᨲᩣ ᩉᩮᩣᨳ᪨ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩪᨷᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨳᩣ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨳ᪨ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᩮᩣ ᨷᨦ᩠ᨠᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨧ ᨷᩣᨴᩮᩉᩥ ᨧ ᩅᩣᨿᩣᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨦ᩠ᨠᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨷᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᨳ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨳᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨳᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ទេវតាចរាតេ ទេវ កិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិស្សតិ

បិលេចឃ្យកហត្ថិចត្ថុ ឈដ្ឋិ

សិ៍ ឋប្អហុលកិក្ខុចត្ថុ

ឋេច លេគឆាតិ ឡាយំ ឆមុទេរតំ ឋត្វា បិលិលេឃ្យក់ តិស្សាឃ ទក្ខិតចតឋល្ហេ ចិហទេត្ថា ឋប្អហុលេ កិក្ខុ អារទ្ធ កទេឆសិ៍ ចត្ថុ

ឃយកចេក្កេ “បទេ ច ត ចិជាតត្តិ”តិ កាឆាចល្លតាឃ អាកតេយច៍ ចុត្តទេញ្ញ (ឆ៍ ប៍ អដ្ឋ៍ ១៍ទ៍ ទេកាឋប្អកចត្ថុ) –

តឆាកតស្ស តត្ថ ហត្ថិតាទេកត ក្តបដ្ឋិឃយាតស្ស ចឋតករទេចា ឋកលេជប្អឌឹទេប បិកទេដ្ឋ អទេហាសិ៍ ឋាចត្ថិតកទេតា “អភាឆបិល្ហិទេកា ចិឋាលា យហាក្តបិឋិកា”តិ ឲចយាឌីតិ យហាកុលិតិ អាតគ្គទេត្វទេស្ស ឋាឋត់ បហិលិសុ “ឋត្វាទ៑ ទេតា, កទេត្ត, ឌទេស្សចា”តិ៍ ដិឋាចាឋិទេភាបិ បញ្ញាឋតា កិក្ខុ ចុដ្ឋចស្សា អាតគ្គទេត្វទ៑ ក្តបឋប្អយិត្វា “ចិទស្សុតា ទេតា, អាចុទេឋា អាតគ្គ, ភកចទេតា ឋយុលា ឆមុ៉ កឆា, ឋាឆុ យឃំ, អាចុទេឋា អាតគ្គ, លេគឃ្យាយ ភកចទេតា ឋយុលា ឆមុ៉ កធំ ឋចតាឃា”តិ ឃាចិសុ៍ ទេឆទេរា ទេត កិក្ខុ អាដាឃ តត្វ កត្វា “ទេតយាឋំ ឲកចិហាទិទេភា តឆាកតស្ស ឋត្តិក់ ឲត្តទេកហិ កិក្ខុហិ ឋដ្ឋិ ក្តបឋប្អយត់ អឃុត្ត”ត្តិ ចិទេត្តត្វា ទេត កិក្ខុ ឌាហិ ជទេបត្វា ឲកទេកាច ឋត្វាទ៑ ក្តបឋប្អយិ៍ បិលិលេឃ្យទេកា ត់ ជិវ្ហា ដល្ហយាដាឃ បក្ខិត្តិ៍ ត់ ឋត្វា ឱ្ខលេទេកត្វា “អទេបហិ, អទេបហិ, បិលិលេឃ្យក, យា ចាទឃំ, ឡាគ្គបដ្ឋាទេកា ឲទេឋា”តិ អាហ៍ ទេឋា តទេត្វច ជល្ហំ លេឌ្ហត្វា បត្តឌីចទបដិក្កហលំ អាបុឆ្ឆិ៍ ទេឆទេរា តាដាសិ៍ តាទេកា “ឋទេច ក្តក្កហិតចទេត្វា កចិស្សតិ, ឋត្វ តិឋីឌតបិឋាលាចលទេក អត្តទេភា បទិក្ខាទ៑ ត ជទេបស្សតិ”តិ ចិទេត្តសិ៍ ទេឆទេរា បត្តឌីចទ៑ ក្តុយឃំ ជទេបសិ៍ ចត្តឋយត្វា ហិ កទ្ធត់ អាឋទេត ចា ឋឃទេត ចា អត្តទេភា បទិក្ខាទ៑ ត ជទេបត្តិ៍

ទេឆទេរា ឋត្វាទ៑ ចត្តិត្វា ឲកយត្តិ តិឋីឌិ៍ ឋត្វា “ឲកទេកាច អាកទេតាឋី”តិ បុច្ឆិត្វា បញ្ញាហិ កិក្ខុឋទេតហិ អាកតកាច់ ស្សត្វា “កហំ បត ទេត”តិ បុច្ឆិត្វា “ឡាយ្យាក់ ចិត្តំ អជាតទេត្តា ឌាហិ ជទេបត្វា អាកទេតាយី”ត្តិ ចុទេត្ត “បទេក្កាឋាហិ ទេត”តិ អាហ៍ ទេឆទេរា តឆា អកាសិ៍ ឋត្វា ទេតហិ កិក្ខុហិ ឋដ្ឋិ បដិឋត្វាទ៑ កត្វា ទេតហិ កិក្ខុហិ, “ភទេត្ត, ភកចា ឡាគ្គស្សុលុយាទេលិ ទេចច លត្តិឃស្សុលុយាទេលិ ច, ឡាទេយត្តិ ទេតយាឋំ ឲកទេកហិ តិដ្ឋទេត្តហិ តិឋីឌទេត្តហិ ច ឌក្កាទ៑ កធំ, ចត្តបដិចត្តកាទទេកាបិ យុទេលាឌកាឌិដាឃទេកាបិ តាទេហាឋិ យទេញ្ញា”តិ ចុទេត្ត, “កិក្ខុទេច, បិលិលេឃ្យកហត្ថិតា យយ ឋប្អកិច្ចាតិ កតាតិ៍ ឲចទ្ធបញ្ចាឋហាឃំ លភទេត្តត ឲកទេកាច ចឋិតុំ ឃុត្តំ, អលកត្តស្ស ឲកចាទិកភាទចាច ទេឋទេឃ្យា”តិ ចត្វា តាកចទេក្កេ ឡាយា កាឆា អភាឋិ –

១១ប៉

“ឋទេច លទេកឆ តិបក់ ឋហាឃំ,

សទ្ធិំចរំ សាធុវិហារិ ធីរំ;

អភិភុយ្យ សព្ពានិ បរិស្សយានិ,

ចរេយ្យ តេនត្តមនោ សតីមា។

១១៨។

“នោ ចេ លភេថ និបកំ សហាយំ,

សទ្ធិំចរំ សាធុវិហារិ ធីរំ;

រាជាវ រដ្ឋំ វិជិតំ បហាយ,

ឯកោ ចរេ មាតង្គរញ្ញេវ នាគោ។

១១៩។

“ឯកស្ស ចរិតំ សេយ្យោ,

នត្ថិ ពាលេ សហាយតា;

ឯកោ ចរេ ន ច បាបានិ កយិរា,

អប្បោស្សុក្កោ មាតង្គរញ្ញេវ នាគោ”តិ។

តត្ថ និបកន្តិ នេបក្កបញ្ញាយ សមន្នាគតំ។ សាធុវិហារិ ធីរន្តិ ភទ្ទកវិហារិំ បណ្ឌិតំ។ បរិស្សយានីតិ តាទិសំ មេត្តាវិហារិំ សហាយំ លភេត្វា សីហព្យគ្ឃាទយោ បាកដបរិស្សយេ ច រាគភយទោសភយមោហភយាទយោ បដិច្ឆន្នបរិស្សយេ ចាតិ សព្ពេច បរិស្សយេ អភិភវិត្វា តេន

សទ្ធិំ អត្តមនោ ឧបដ្ឋិតសតី ហុត្វា ចរេយ្យ, វិហរេយ្យាតិ អត្ថោ។

រាជាវ រដ្ឋន្តិ រដ្ឋំ ហិត្វា គតោ មហាជនករាជា វិយ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យថា វិជិតភូមិបទេសោ រាជា "ឥទំ រដ្ឋំ នាម មហន្តំ បមាទដ្ឋានំ, កិំ មេ រជ្ជេន ការិតេនា"តិ វិជិតំ រដ្ឋំ បហាយ ឯកកោ មហារញ្ញំ បវិសិត្វា តាបសបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ចតូសុ ឥរិយាបថេសុ ឯកកោ ចរតិ, ឯវំ ឯកកោ ចរេយ្យាតិ។ មាតង្គរញ្ញេវ នាគោតិ យថា ច "អហំ ខោ អាកិណ្ណោ វិហរាមិ ហត្ថីហិ ហត្ថិនីហិ ហត្ថិកលភេហិ ហត្ថិច្ឆាបេហិ, ឆិន្នគ្គានិ ចេវ តិណានិ ខាទាមិ, ឱភគ្គោភគ្គញ្ច មេ សាខាភង្គំ ខាទន្តិ, អាវិលានិ ច បានីយានិ បិវាមិ, ឱគាហា ច មេ ឧត្តិណ្ណស្ស ហត្ថិនិយោ កាយំ ឧបនិឃំសន្តិយោ គច្ឆន្តិ, យំនូនាហំ ឯកកោ គណស្មា វូបកដ្ឋោ វិហរេយ្យ"ន្តិ (មហាវ។ ៤៦៧; ឧទា។ ៣៥) ឯវំ បដិសញ្ចិក្ខិត្វា គមនតោ មាតង្គោតិ លទ្ធនាមោ ឥមស្មិំ អរញ្ញេ អយំ ហត្ថិនាគោ យូថំ បហាយ សព្វិរិយាបថេសុ ឯកកោ សុខំ ចរតិ, ឯវម្បិ ឯកោវ ចរេយ្យាតិ អត្ថោ។

ឯកស្សាតិ បព្ពជិតស្ស ហិ បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ ឯកីភាវាភិរតស្ស ឯកកស្សេវ ចរិតំ សេយ្យោ។ នត្ថិ ពាលេ សហាយតាតិ ចូឡសីលំ មជ្ឈិមសីលំ មហាសីលំ ទស កថាវត្ថូនិ តេរស ធុតង្គគុណានិ វិបស្សនាញាណំ ចត្តារោ មគ្គា ចត្តារិ ផលានិ តិស្សោ វិជ្ជា ឆ អភិញ្ញា អមតមហានិព្ពានន្តិ អយញ្ហិសហាយតា នាម។ សា ពាលេ និស្សាយ អធិគន្តុំ ន សក្កាតិ នត្ថិ ពាលេ សហាយតា។ ឯកោតិ ឥមិនា ការណេន សព្វិរិយាបថេសុ ឯកកោ ចរេយ្យ, អប្បមត្តកានិបិ ន ច បាបានិ កយិរា។ យថា សោ អប្បោស្សុក្កោ និរាលយោ ឥមស្មិំ អរញ្ញេ មាតង្គនាគោ ឥច្ឆិតិច្ឆិតដ្ឋានេ សុខំ ចរតិ, ឯវំ ឯកកោ ហុត្វា ចរេយ្យ, អប្បមត្តកានិបិ ន ច បាបានិ ករេយ្យាតិ អត្ថោ។ តស្មា តុម្ហេហិ បតិរូបំ សហាយំ អលភន្តេហិ ឯកចារីហេវ ភវិតព្ពន្តិ ឥមមត្ថំ ទស្សេន្តោ សត្ថា តេសំ ភិក្ខូនំ ឥមំ ធម្មំ ទេសេសិ។

ទេសនាវសានេ បញ្ចសតាបិ តេ ភិក្ខូ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសូតិ។

សម្ពហុលភិក្ខុវត្ថុ សត្តមំ។

៨។ មារវត្ថុ

អត្ថម្ហិ ជាតម្ហីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ហិមវន្តបទេសេ អរញ្ញកុដិកាយំ វិហរន្តោ មារំ អារព្ភ កថេសិ។

តស្មិំ កិរ កាលេ រាជានោ មនុស្សេ បីឡេត្វា រជ្ជំ ការេន្តិ។ អថ ភគវា អធម្មិករាជូនំ រជ្ជេ ទណ្ឌករណបីឡិតេ មនុស្សេ ទិស្វា ការុញ្ញេន ឯវំ ចិន្តេសិ – "សក្កា នុ ខោ រជ្ជំ ការេតុំ អហនំ អឃាតយំ, អជិនំ អជាបយំ, អសោចំ អសោចាបយំ ធម្មេនា"តិ, មារោ បាបិមា តំ ភគវតោ បរិវិតក្កំ ញត្វា "សមណោ គោតមោ 'សក្កា នុ ខោ រជ្ជំ ការេតុ'ន្តិ ចិន្តេសិ, ឥទានិ រជ្ជំ ការេតុកាមោ ភវិស្សតិ, រជ្ជញ្ច នាមេតំ បមាទដ្ឋានំ, តំ ការេន្តេ សក្កា ឱកាសំ លភិតុំ, គច្ឆាមិ ឧស្សាហមស្ស ជនេស្សាមី"តិ ចិន្តេត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ –

“ការេតុ, ភន្តេ, ភគវា រជ្ជំ, ការេតុ សុគតោ រជ្ជំ អហនំ អឃាតយំ, អជិនំ អជាបយំ, អសោចំ អសោចាបយំ ធម្មេនា”តិ។ អថ នំ សត្ថា “កិំ បន មេ ត្វំ, បាបិម, បស្សសិ, យំ មំ ត្វំ ឯវំ វទេសី”តិ វត្វា “ភគវតា ខោ, ភន្តេ, ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា សុភាវិតា។ អាកង្ខមានោ ហិ ភគវា ហិមវន្តំ បព្ពតរាជំ ‘សុវណ្ណ’ន្តិ អធិមុច្ចេយ្យ, តញ្ច សុវណ្ណមេវ អស្ស, អហម្បិ ខោ ធនេន ធនករណីយំ ករិស្សាមិ, តុម្ហេ ធម្មេន រជ្ជំ ការេស្សថា”តិ វុត្តេ –

“បព្ពតស្ស សុវណ្ណស្ស, ជាតរូបស្ស កេវលោ;

ទ្វិត្តាវ នាលមេកស្ស, ឥតិ វិទ្វា សមញ្ចរេ។

“យោ ទុក្ខមទ្ទក្ខិ យតោនិទានំ,

កាមេសុ សោ ជន្តុ កថំ នមេយ្យ;

ឧបធិំ វិទិត្វា សង្គោតិ លោកេ,

តស្សេវ ជន្តុ វិនយាយ សិក្ខេ”តិ។ (សំ។ និ។ ១។១៥៦) –

ឥមាហិ គាថាហិ សំវេជេត្វា “អញ្ញោ ឯវ ខោ, បាបិម, តវ ឱវាទោ, អញ្ញោ មម, តយា សទ្ធិំ សំកថា នាម នត្ថិ, អហញ្ហិ ឯវំ ឱវទាមី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

៣៣១។

“អត្ថម្ហិ ជាតម្ហិ សុខា សហាយា,

តុដ្ឋី សុខា យា ឥតរីតរេន;

បុញ្ញំ សុខំ ជីវិតសង្ខយម្ហិ,

សព្ពស្ស ទុក្ខស្ស សុខំ បហានំ។

៣៣២។

“សុខា មត្តេយ្យតា លោកេ,

អថោ បេត្តេយ្យតា សុខា;

សុខា សាមញ្ញតា លោកេ,

អថោ ព្រហ្មញ្ញតា សុខា។

៣៣៣។

“សុខំ យាវ ជរា សីលំ, សុខា សទ្ធា បតិដ្ឋិតា;

សុខោ បញ្ញាយ បដិលាភោ, បាបានំ អករណំ សុខ”ន្តិ។

តត្ថ អត្ថម្ហីតិ បព្ពជិតស្សាបិ ហិ ចីវរករណាទិកេ វា អធិករណវូបសមាទិកេ វា គិហិនោបិ កសិកម្មាទិកេ វា ពលវបក្ខសន្និស្សិតេហិ អភិភវនាទិកេ វា កិច្ចេ ឧប្បន្នេ យេ តំ កិច្ចំ និប្ផាទេតុំ វា វូបសមេតុំ វា សក្កោន្តិ, ឯវរូបា សុខា សហាយាតិ អត្ថោ។ តុដ្ឋី សុខាតិ យស្មា បន គិហិនោបិ សកេន អសន្តុដ្ឋា សន្ធិច្ឆេទាទីនិ អារភន្តិ, បព្ពជិតាបិ នានប្បការំ អនេសនំ។ ឥតិ តេ សុខំ ន វិន្ទន្តិយេវ។ តស្មា យា ឥតរីតរេន បរិត្តេន វា វិបុលេន វា អត្តនោ សន្តកេន សន្តុដ្ឋិ, អយមេវ សុខាតិ អត្ថោ។ បុញ្ញន្តិ មរណកាលេ បន យថាជ្ឈាសយេន បវត្តិត្វា កតបុញ្ញកម្មមេវ សុខំ។ សព្ពស្សាតិ សកលស្សាបិ បន វដ្ដទុក្ខស្ស បហានសង្ខាតំ អរហត្តមេវ ឥមស្មិំ លោកេ សុខំ នាម។

មត្តេយ្យតាតិ មាតរិ សម្មា បដិបត្តិ។ បេត្តេយ្យតាតិ បិតរិ សម្មា បដិបត្តិ។ ឧភយេនបិ មាតាបិតូនំ ឧបដ្ឋានមេវ កថិតំ។ មាតាបិតរោ ហិ បុត្តានំ អនុបដ្ឋហនភាវំ ញត្វា អត្តនោ សន្តកំ ភូមិយំ វា និទហន្តិ, បរេសំ វា វិស្សជ្ជេន្តិ, “មាតាបិតរោ ន ឧបដ្ឋហន្តី”តិ តេសំ និន្ទាបិ វឌ្ឍតិ, កាយស្ស ភេទា គូថនិរយេបិ និព្ពត្តន្តិ។ យេ បន មាតាបិតរោ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋហន្តិ, តេ តេសំ សន្តកំ ធនម្បិ បាបុណន្តិ, បសំសម្បិ លភន្តិ, កាយស្ស ភេទា សគ្គេ និព្ពត្តន្តិ។ តស្មា ឧភយម្បេតំ សុខន្តិ វុត្តំ។ សាមញ្ញតាតិ បព្ពជិតេសុ សម្មា បដិបត្តិ។ ព្រហ្មញ្ញតាតិ ពាហិតបាបេសុ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធសាវកេសុ សម្មា បដិបត្តិយេវ។ ឧភយេនបិ តេសំ ចតូហិ បច្ចយេហិ បដិជគ្គនភាវោ កថិតោ, អយម្បិ

លេិពេ ឃុល ភាយ ពឆិពិ៍

ឃឹលត្តិ យលិក្យហ្គលទត្តចត្តោឆេឃា ហិ អលក្ខាទា ពឃ្ញិ ពឃ្ញិ ចេឃ ជិពាភំឃេច សោកត្តិ៍ ភ ឆហទាភំ អលក្ខាទោ យហល្លកកាលេ,

យហល្លកាភំ ចា អលក្ខាទោ ឆហទកាលេ សោកតិ, "វ្ញុត្តកោ ឲុឃ យទេក្ខា"តិ កទហ្យប្បាឆេតត បត តោឃេយច ឌេតតិ៍

បត្ថាឃឹលឆឃឃឹលិឌិតេឆំ បត ឃឹលំ ឆហទឃ្សាបិ យហល្លកឃ្សាបិ ឃត្តចេឃឃ្យ សោកតិឃេច, "អហោ ចពាឃំ ឃឹលចា"តិ បឃំឃ្យប្បាឆេតត

សោយតឃ្សេយច អាចហតិ៍ ពោត ចុត្តិ – ឃុល ឃាច ឌទា ឃឹលត្តិ៍ ឃក្ខា បតិដ្ឋិពាតិ លិកិឃលិក្យត្តទពោ ក្ញុចិឆាបិ ឃក្ខា តិក្ខុលិ ហុត្តោ

បតិដ្ឋិពា៍ ឃុពោ បត្តោយ បឌិលិតោតិ លិកិឃលិក្យត្តទបត្តោយ បឌិលិតោ ឃុពោ៍ បិបិភំអកទហត្តិ សេតុឈាពចឃេត បត

បិបិភំ អកទលំ ពួឃញ្ញិ លិពេ ឃុលត្តិ អទេត្តា៍

ឆេឃតាចឃាទេត ពហ្វាភំ ឆេចពាភំ ឆយ្ញាតិឃយេឃា អហោឃឹតិ៍

យាទចត្តុ អដ្ឋយំ៍

ភាកចក្កុចឃ្លូភា តិដ្ឋិពា៍

ពោឆឹឃតិយោ ចក្កោ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ឭ៣ˆ តឈ្យាចវគ្គា

១ˆ ពបិលយច្ឆចត្ថុ

យត្ុឌយ្សាតិ ឥ្លមំ ឆយ្ុវឌេយសត៌ សត្វា វឌេតចវត ចិហវត្ត្វា ពបិលយច្ឆំ អារព្ភ ពវឆេសិˆ

អតីវេត កិរ ពស្សបភពាចវេតា បរិតិព្ពុតកាវេល ទ្វេ ក្យុលភាតវេរា តិក្ខមិត្វា សាចកាត៌ សត្តិវេព បព្ពជិំសុˆ វេតសុ វេជវេដ្ឋា សាគវេតា ភាម អវេហាសិ, ពតិវេដ្ឋា ពបិវេលា ភាមˆ មាតា បត វេតសំ សាធិតី ភាម, ពតិដ្ឋកពិតី តាបតា ភាមˆ តាបិ តិក្ខតីសុ បព្ពជិំសុˆ ឲុចំ វេតសុ បព្ពជិវេតសុ ឧវេភា ភាតវេរា អាចរិយុបជ្ឈាយាត៌ ចត្តបដិចត្តំ ពត្វា ចិហវត្ត្វា ឲពឌិចសំ, “ភវេន្តា, ឥ្លមស្មិំ សាសវេត ពតិ ធុរាតី”តិ បុច្ឆិត្វា “ពន្ថធុរំ ចិបស្សតាធុរព្ពាតិ ទ្វេ ធុរាតី”តិ សុត្វា វេជវេដ្ឋា “ចិបស្សតាធុរំ បូវេរស្សាមី”តិ បញ្ចា ចស្សាតិ អាចរិយុបជ្ឈាយាត៌ សត្តិវេព ចសិត្វា យាច អវហត្តា ពម្មដ្ឋាត៌ ពវេហត្វា អវញ្ញំ បចិសិត្វា ចាយមវេន្តា អវហត្តំ បិបុណិˆ ពតិវេដ្ឋា “អហំ តាច តវុវេណា, ចុឌ្ឍកាវេល ចិបស្សតាធុរំ បូវេរស្សាមី”តិ ពន្ថធុរំ បដ្ឋវេបត្វា តីណិ បិដពាតិ វុគ្គណ្ហិ តស្ស បរិយត្តិំ តិស្សាយ មហាបរិចារវេរា, បរិចារំ តិស្សាយ លាភេភា វុឌបាជិˆ វេសា ពាហុសច្ចមវេតត មវេត្តា លាភតណ្ហាយ អភិភូវេតា អតិបណ្ឌិតមាតិតាយ បវេរហិ ចុត្តំ ពប្បិយម្បិ “អពប្បិយ”ត្តិ ចវេទតិ, អពប្បិយម្បិ “ពប្បិយ”ត្តិ ចវេទតិ, សាចជ្ជម្បិ “អតចជ្ជ”ត្តិ, អតចជ្ជម្បិ “សាចជ្ជ”ត្តិˆ វេសា វេបសវេលហិ ភិក្ខុហិ “មា, អាចុវេសា ពបិល, ឲុចំ អចចា”តិ ចត្វា ធម្មញ្ច ចិតយញ្ច ទស្សេត្វា ឱ្វចជិយមាវេតាបិ “តុវេម្ហាតិ ជាតាថ, វិត្តមុដ្ឋិសជិសា”តិអាជីតិ ចត្វា ចុំវេសវេន្តា ចម្ភវេន្តា ចវតិˆ អថស្ស ភាតា សាគតវេត្ថវេរស្សាបិ ភិក្ខូ តមត្ថំ អាវេរាវេចសុំˆ វេសាបិ តំ ឧបសង្កមិត្វា, “អាចុវេសា ពបិល, តុម្ហាទិសាតំ ហិ សម្មាបដិបត្តិ សាសតស្ស អាយុ ភាម, តស្មា បដិបត្តិំ បហាយ ពប្បិយាជីតិ បដិពាហវេន្តា មា ឲុចំ អចចា”តិ ឱ្វចជិˆ វេសា តស្សាបិ ចចតំ តាជិយិˆ ឲុចំ សវេត្តាបិ វេថវេរា ទ្វត្តិក្ខត្តុំ ឱ្វចជិត្វា ឱ្វចាទំ អពណ្ហន្តំ “ភាយំ មម ចចតំ ពវេរាតី”តិ ញាត្វា “វេតត, អាចុវេសា, បញ្ញាយិស្សសិ សវេពត ពម្មុតា”តិ ចត្វា បក្កាមិˆ តវេតា បដ្ឋាយ តំ អវេញ្ញា វេបសលា ភិក្ខូ ឆឌ្ឌយិំសុˆ

វេសា ទុរាចាវេរា ហុត្វា ទុរាចារបរិចុវេតា ចិហវេន្តា ឲពឌិចសំ ឧវេបាសថេគ្គ “បាតិវេមាក្ខំ ឧទ្ទិសិស្សាមី”តិ ពីជតិំ អាទាយ ធម្មាសវេត តិសីជិត្វា “ចត្តតិ, អាចុវេសា, ឲត្ថ សត្តិបតិតាត៌ ភិក្ខូតំ បាតិវេមាក្ខ”ត្តិ បុច្ឆិត្វា “វេពា អវេត្វា ឥ្លមស្ស បដិចចវេតត ជិវេន្តា”តិ តុណ្ហីភូវេត ភិក្ខូ ជិស្វា, “អាចុវេសា, ធម្មោ ចា ចិតវេយា ចា តត្ថិ, បាតិវេមាវេក្ខត សុវេតត ចា អសុវេតត ចា វេពា អវេត្វា”តិ ចត្វា អាសតា ចុដ្ឋហិˆ ឲុចំ វេសា ពស្សបស្ស ភពចវេតា បរិយត្តិសាសតំ ឱសក្កាវេបសិˆ សាគតវេត្ថវេរាបិ តទវេហច បរិតិព្ពាយិˆ ពបិវេលា អាយុបរិវេយាសាវេត អចីចិម្ហិ មហាតិរវេយ តិព្ពត្តិˆ សាបិស្ស មាតា ច ភពិតី ច តវេស្សច ជិដ្ឋាតុពតិ អាបជ្ជិត្វា វេបសវេល ភិក្ខូ អវេក្កាសិត្វា បរិភាសិត្វា តវេត្ថច តិព្ពត្តិំសុˆ

តស្មិំ បត ពាវេល បញ្ចសតា បុរិសា ពាមឃាតពាជីតិ ពត្វា វេចារិកាយ ជីចន្តា ជតបទមត្ុស្សេហិ អត្ុពទ្ធា បលាយមាតា អវញ្ញំ បចិសិត្វា តត្ថ ពិញ្ចិ បដិសរណំ អបស្សន្តា អញ្ញាតរំ អារញ្ញិពំ ភិក្ខុំ ជិស្វា ចន្ទិត្វា “បដិសរណំ វេតា, ភវេន្តា, វេហាថា”តិ ចជិំសុˆ វេឆវេរា

“តុម្ហាកំ សីលសទិសំ បដិសរណំ នាម នត្ថិ, សព្វេបិ បញ្ចសីលានិ សមាទិយថា”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា សីលានិ សមាទិយិំសុ។ អថ នេ ថេរោ ឱវទតិ – “ឥទានិ តុម្ហេ សីលវន្តា, ជីវិតហេតុបិ វោ នេវ សីលំ អតិក្កមិតព្ពំ, ន មនោបទោសោ កាតព្ពោ”តិ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិំសុ។ អថ តេ ជនបទមនុស្សា តំ ឋានំ បត្វា ឥតោ ចិតោ ច បរិយេសមានា តេ ចោរេ ទិស្វា សព្វេ តេ ជីវិតា វោរោបេសុំ។ តេ កាលំ កត្វា ទេវលោកេ និព្វត្តិំសុ, ចោរជេដ្ឋកោ ជេដ្ឋកទេវបុត្តោ អហោសិ។

តេ អនុលោមបដិលោមវសេន ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ ទេវលោកេ សំសរិត្វា ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ សាវត្ថិនគរទ្វារេ បញ្ចសតកុលិកេ កេវដ្ដគាមេ និព្វត្តិំសុ។ ជេដ្ឋកទេវបុត្តោ កេវដ្ដជេដ្ឋកស្ស គេហេ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ, ឥតរេ ឥតរេសុ។ ឯវំ តេសំ ឯកទិវសេយេវ បដិសន្ធិគហណញ្ច មាតុកុច្ឆិតោ និក្ខមនញ្ច អហោសិ។ កេវដ្ដជេដ្ឋកោ “អត្ថិ នុ ខោ ឥមស្មិំ គាមេ អញ្ញេបិ ទារកា អជ្ជ ជាតា”តិ បរិយេសាបេត្វា តេសំ ជាតភាវំ ញត្វា “ឯតេ មម បុត្តស្ស សហាយកា ភវិស្សន្តី”តិ សព្វេសំ បោសាវនិកំ ទាបេសិ។ តេ សព្វេបិ សហបំសុកីឡកា សហាយកា ហុត្វា អនុបុព្វេន វយប្បត្តា អហេសុំ។ តេសំ កេវដ្ដជេដ្ឋកបុត្តោវ យសតោ ច តេជតោ ច អគ្គបុរិសោ អហោសិ។

កបិលោបិ ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ និរយេ បច្ចិត្វា វិបាកាវសេសេន តស្មិំ កាលេ អចិរវតិយា សុវណ្ណវណ្ណោ ទុគ្គន្ធមុខោ មច្ឆោ ហុត្វា និព្វត្តិ។ អថេកទិវសំ តេ សហាយកា “មច្ឆេ ពន្ធិស្សាមា”តិ ជាលាទីនិ គហេត្វា នទិយា ខិបិំសុ។ អថ នេសំ អន្តោជាលំ សោ មច្ឆោ បាវិសិ។ តំ ទិស្វា សព្វេ កេវដ្ដគាមវាសិនោ ឧច្ចាសទ្ទមកំសុ – “បុត្តា នោ បឋមំ មច្ឆេ ពន្ធន្តា សុវណ្ណមច្ឆំ ពន្ធិំសុ, ឥទានិ នោ រាជា ពហុធនំ ទស្សតី”តិ។ តេបិ ខោ សហាយកា មច្ឆំ នាវាយ បក្ខិបិត្វា នាវំ ឧក្ខិបិត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ អគមំសុ។ រញ្ញាបិ តំ ទិស្វាវ “កិំ ឯត”ន្តិ បុច្ឆិតេ “មច្ឆោ, ទេវា”តិ អាហំសុ។ រាជា សុវណ្ណវណ្ណំ មច្ឆំ ទិស្វា “សត្ថា ឯតស្ស សុវណ្ណវណ្ណការណំ ជានិស្សតី”តិ មច្ឆំ គាហាបេត្វា ភគវតោ សន្តិកំ អគមាសិ។ មច្ឆេន មុខេ វិវដមត្តេយេវ សកលជេតវនំ អតិវិយ ទុគ្គន្ធំ អហោសិ។ រាជា សត្ថារំ បុច្ឆិ – “កស្មា, ភន្តេ, មច្ឆោ សុវណ្ណវណ្ណោ ជាតោ, កស្មា ចស្ស មុខតោ ទុគ្គន្ធោ វាយតី”តិ?

អយំ, មហារាជ, កស្សបភគវតោ បាវចនេ កបិលោ នាម ភិក្ខុ អហោសិ ពហុស្សុតោ មហាបរិវារោ លាភតណ្ហាយ អភិភូតោ អត្តនោ វចនំ អគណ្ហន្តានំ អក្កោសកបរិភាសកោ, តស្ស ច ភគវតោ សាសនំ ឱសក្កាបេសិ, សោ តេន កម្មេន អវីចិម្ហិ និព្វត្តិត្វា វិបាកាវសេសេន ឥទានិ មច្ឆោ ហុត្វា ជាតោ។ យំ បន សោ ទីឃរត្តំ ពុទ្ធវចនំ វាចេសិ, ពុទ្ធស្ស ច គុណំ កថេសិ, តស្ស និស្សន្ទេន ឥមំ សុវណ្ណវណ្ណំ បដិលភិ។ យំ ភិក្ខូនំ អក្កោសកបរិភាសកោ អហោសិ, តេនស្ស មុខតោ ទុគ្គន្ធោ វាយតិ។ “កថាបេមិ នំ, មហារាជា”តិ? “កថាបេថ, ភន្តេ”តិ។ អថ នំ សត្ថា បុច្ឆិ – “ត្វំសិ កបិលោ”តិ? “អាម, ភន្តេ, អហំ កបិលោ”តិ។ “កុតោ អាគតោសី”តិ? “អវីចិមហានិរយតោ, ភន្តេ”តិ។ “ជេដ្ឋភាតិកោ តេ សោធនោ កុហិំ គតោ”តិ? “បរិនិព្ពុតោ, ភន្តេ”តិ។ “មាតា បន តេ សាធិនី កហ”ន្តិ? “មហានិរយេ និព្វត្តា, ភន្តេ”តិ។ “កនិដ្ឋភគិនី ច តេ តាបនា កហ”ន្តិ? “មហានិរយេ និព្វត្តា, ភន្តេ”តិ។ “ឥទានិ ត្វំ កហំ គមិស្សសី”តិ?
“អវីចិមហានិរយមេវ, ភន្តេ”តិ វត្វា វិប្បដិសារាភិភូតោ នាវំ សីសេន បហរិត្វា តាវទេវ កាលំ កត្វា និរយេ និព្វត្តិ។ មហាជនោ សំវិគ្គោ អហោសិ លោមហដ្ឋជាតោ។

อถ ภควา ตสฺมึ ขเณ สนฺนิปติตาย ปริสาย จิตฺตาจารํ โอเลาเกตฺวา ตงฺขณานุรูปํ ธมฺมํ เทเสนฺเตา “ธมฺมจริยํ พฺรหฺมจริยํ, เอตทาหุ วสุตฺตม”นฺติ สุตฺตนิปาเต (สุ. นิ. ๒๗๖) กปิลสุตฺตํ กเถตฺวา อิมา คาถา อภาสิ –

๓๓๔.

“มนุชสฺส ปมตฺตจาริเนา, ตณฺหา วฑฺฒติ มาลุวา วิย;

เสา ปฺลวตี หุรา หุรํ, ผลมิจฺฉํว วนสฺมิ วานเรา.

๓๓๕.

“ยํ เอสา สหเต ชมฺมี, ตณฺหา เลาเก วิสตฺติกา;

เสากา ตสฺส ปวฑฺฒนฺติ, อภิวฏฺฐํว พีรณํ.

๓๓๖.

“เยา เจตํ สหเต ชมฺมึ, ตณฺหํเลาเก ทุรจฺจยํ;

เสากา ตมฺหา ปปตนฺติ, อุทพินฺทุว เปากฺขรา.

๓๓๗.

“ตํ เวา วทามิ ภทฺทํ เวา, ยาวนฺเตตฺถ สมาคตา;

ตณฺหาย มูลํ ขณถ, อุสีรตฺเถาว พีรณํ;

มา เวา นฬํว เสาเตาว, มาเรา ภญฺชิ ปุนปฺปุนํ”นฺติ.

តត្ថ បមត្តចារិនោតិ សតិវោស្សគ្គលក្ខណេន បមាទេន បមត្តចារិស្ស បុគ្គលស្ស នេវ ឈានំ ន វិបស្សនា ន មគ្គផលានិ វឌ្ឍន្តិ។ យថា បន រុក្ខំ សំសិព្វន្តី បរិយោនន្ធន្តី តស្ស វិនាសាយ មាលុវា លតា វឌ្ឍតិ , ឯវមស្ស ឆ ទ្វារានិ និស្សាយ បុនប្បុនំ ឧប្បជ្ជមានា តណ្ហា វឌ្ឍតីតិ អត្ថោ។ សោ ប្លវតី ហុរា ហុរន្តិ សោ តណ្ហាវសិកោ បុគ្គលោ ភវេ ភវេ ឧប្លវតិ ធាវតិ។ យថា កិំ វិយាតិ? ផលមិច្ឆំវ វនស្មិំ វានរោ, យថា រុក្ខផលំ ឥច្ឆន្តោ វានរោ វនស្មិំ ធាវតិ, តស្ស តស្ស រុក្ខស្ស សាខំ គណ្ហាតិ, តំ មុញ្ចិត្វា អញ្ញំ គណ្ហាតិ, តម្បិ មុញ្ចិត្វា អញ្ញំ គណ្ហាតិ, "សាខំ អលភិត្វា សន្និសិន្នោ"តិ វត្តព្វតំ នាបជ្ជតិ, ឯវមេវ តណ្ហាវសិកោ បុគ្គលោ ហុរា ហុរំ ធាវន្តោ "អារម្មណំ អលភិត្វា តណ្ហាយ អប្បវត្តិំ បត្តោ"តិ វត្តព្វតំ នាបជ្ជតិ។

យន្តិ យំ បុគ្គលំ ឯសា លាមកភាវេន ជម្មី វិសាហារតាយ វិសបុប្ផតាយ វិសផលតាយ វិសបរិភោគតាយ រូបាទីសុ វិសត្តតាយ អាសត្តតាយ វិសត្តិកាតិ សង្ខ្យំ គតា ឆទ្វារិកតណ្ហា អភិភវតិ។ យថា នាម វស្សានេ បុនប្បុនំ វស្សន្តេន ទេវេន អភិវុដ្ឋំ ពីរណតិណំ វឌ្ឍតិ, ឯវំ តស្ស បុគ្គលស្ស អន្តោ វដ្ដមូលកា សោកា អភិវឌ្ឍន្តីតិ អត្ថោ។

ទុរច្ចយន្តិ យោ បន បុគ្គលោ ឯវំ វុត្តប្បការំ អតិក្កមិតុំ បជហិតុំ ទុក្ករតាយ ទុរច្ចយំ តណ្ហំ អភិភវតិ, តម្ហា បុគ្គលា វដ្ដមូលកា សោកា បបតន្តិ។ យថា នាម បោក្ខរេ បទុមបត្តេ បតិតំ ឧទកពិន្ទុ ន បតិដ្ឋាតិ, ឯវំ ន បតិដ្ឋហន្តីតិ អត្ថោ។

តំ វោ វទាមីតិ តេន ការណេន អហំ តុម្ហេ វទាមិ។ ភទ្ទំ វោតិ ភទ្ទំ តុម្ហាកំ ហោតុ, មា អហំ កបិលោ វិយ វិនាសំ បាបុណាថាតិ អត្ថោ។ មូលន្តិ ឥមិស្សា ឆទ្វារិកតណ្ហាយ អរហត្តមគ្គញាណេន មូលំ ខណថ។ កិំ វិយាតិ? ឧសីរត្ថោវ ពីរណំ, យថា ឧសីរេន អត្ថិកោ បុរិសោ មហន្តេន កុទ្ទាលេន ពីរណំ ខណតិ, ឯវមស្សា មូលំ ខណថាតិ អត្ថោ។ មា វោ នឡំវ សោតោវ, មារោ ភញ្ជិ បុនប្បុនន្តិ មា តុម្ហេ នទីសោតេ ជាតំ នឡំ មហាវេគេន អាគតោ នទីសោតោ វិយ កិលេសមារោ មរណមារោ ទេវបុត្តមារោ ច បុនប្បុនំ ភញ្ជតូតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ បញ្ចសតាបិ កេវដ្ដបុត្តា សំវេគំ អាបជ្ជិត្វា ទុក្ខស្សន្តកិរិយំ បត្ថយមានា សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា ន ចិរស្សេវ ទុក្ខស្សន្តំ កត្វា សត្ថារា សទ្ធិំ អានេញ្ជវិហារសមាបត្តិធម្មបរិភោគេន ឯកបរិភោគា អហេសុំ។

កបិលមច្ឆវត្ថុ បឋមំ។

២។ សូករបោតិកាវត្ថុ

យថាបិ មូលេតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ឯកំ សូករបោតិកំ អារព្ភ កថេសិ។

ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩥᩁ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨸᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩈᩪᨠᩁᨸᩮᩣᨲᩥᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᩈᩥᨲᩴ ᨸᩣᨲ᩠ᩅᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩥᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨾᩩᨡᩅᩥᩅᩁᨶᩥᨣ᩠ᨣᨲᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣᨽᩣᩈᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ "ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩉᩮᨲᩩ ᩈᩥᨲᩔ ᨸᩣᨲᩩᨠᨾ᩠ᨾᩣᨿᩣ"ᨲᩥ ᩈᩥᨲᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ – "ᨸᩔᩈᩮᨲᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩈᩪᨠᩁᨸᩮᩣᨲᩥᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ? "ᩋᩣᨾ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ"ᨲᩥ᪨ ᩑᩈᩣ ᨠᨠᩩᩈᨶ᩠ᨵᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᩑᨠᩣᨿ ᩋᩣᩈᨶᩈᩣᩃᩣᨿ ᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᩑᨠᩔ ᨿᩮᩣᨣᩣᩅᨧᩁᩔ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᨥᩮᩣᩈᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩏᨻ᩠ᨻᩁᩦ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᨵᩦᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᩈᩁᩦᩁᩅᩊᨬ᩠ᨩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨸᩩᩊᩅᨠᩁᩣᩈᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᩊᩅᨠᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᨮᨾᩴ ᨫᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᩃᨽᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᩅᨲᩣᨿᩩᨠᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩩᨶ ᨣᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᩃᩩᩊᨿᨾᩣᨶᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᩪᨠᩁᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ, ᩍᨴᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᨾᨿᩣ ᩈᩥᨲᩴ ᨸᩣᨲᩩᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᨸ᩠ᨸᨾᩩᨡᩤ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩴᩅᩮᨣᩴ ᨸᨭᩥᩃᨽᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩴᩅᩮᨣᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩅᩦᨳᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᨠᩮᩣᩅ ᩍᨾᩣ ᨣᩤᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪓᪓᪘᪨

"ᨿᨳᩣᨸᩥ ᨾᩪᩃᩮ ᩋᨶᩩᨸᨴ᩠ᨴᩅᩮ ᨴᩊ᩠ᩉᩮ,

ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᨸᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨸᩩᨶᩁᩮᩅ ᩁᩪᩉᨲᩥ;

ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨶᩩᩈᨿᩮ ᩋᨶᩪᩉᨲᩮ,

ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲᩦ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩥᨴᩴ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ᪨

᪓᪓᪙᪨

"ᨿᩔ ᨨᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣ, ᨾᨶᩣᨸᩈᩅᨶᩣ ᨽᩩᩈᩣ;

ᩅᩣᩉᩣ ᩅᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ, ᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩣ ᩁᩣᨣᨶᩥᩔᩥᨲᩣ᪨

᪓᪔᪐᪨

"ᩈᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣ, ᩃᨲᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ;

តញ្ច ទិស្វា លតំ ជាតំ, មូលំ បញ្ញាយ ឆិន្ទថ៕

៣៤១៕

“សរិតានិ សិនេហិតានិ ច,

សោមនស្សានិ ហោន្តិ ជន្តុនោ;

តេ សាតសិតា សុខេសិនោ,

តេ វេ ជាតិជរូបគា នរា៕

៣៤២៕

“តសិណាយ បុរក្ខតា បជា,

បរិសប្បន្តិ សសោវ ពន្ធិតោ;

សំយោជនសង្គសត្តកា,

ទុក្ខមុបេន្តិ បុនប្បុនំ ចិរាយ៕

៣៤៣៕

“តសិណាយ បុរក្ខតា បជា,

បរិសប្បន្តិ សសោវ ពន្ធិតោ;

តស្មា តសិណំ វិនោទយេ,

អាកង្កត្ត ចិរាកយត្តតោ”តិៈ

តត្ថ ឰុលេតិ ឃស្ស រុក្ខស្ស ចតុសុ ឌិសាសុ ចតុសា ហេដ្ឋា ច ក្ដេកុយេច កេត បញ្ចុចិឆឰុលេ លេឆតឋាលតបិចតចិន្ថ្សូតាឌិតំ កោតចិ ក្ដបដ្ឋចេត អតុបដ្ឋចេ ចិរបត្តតាឃ ឆត្យហេ សោ រុក្ខោ ក្ដបរិច្ឆិន្ធោបិ សាឋាតំ ចសេត ឰុតេឆេច រុហតិ, ឲចយេច លេខ្ទារិកាឃ តល្យាឃ អតុសយេ អរហត្តមគ្គញាណេត អតុហតេ អសមុច្ឆិន្នេ តស្មិំ តស្មិំ ករេច ឌាតិអាឌិកេឆំ ឰុឆំ ទុក្ខំ ឰុតប្បុតំ តិន្នត្តតិយេចាតិ អត្ថោៈ

ឃស្សាតិ ឃស្ស បុគ្គលស្ស “ឰុតិ អជ្ឈត្តិកស្សុបិកាឃ អដ្ឋារស តល្យាចិចរិតាតិ ពាហិរស្សុបិកាឃ អដ្ឋារស តល្យាចិចរិតាតី”តិ ឰុយេសំ តល្យាចិចរិតាតំ ចសេត លេត្តិំសតិឃា សោតេតហិ សយត្តាកតា យតាបេសុ រូបាឌិសុ អាសចតិ បចត្តតីតិ យតាបសចតា តល្យា ក្សា ពលចតី ហោតិ, តំ បុគ្គលំ ចិបត្តញាណតាឃ ទុដ្ឋិដ្ឋិ ឰុតប្បុតំ ក្ដប្បជ្ជតេតា យហត្តការេចត យហា ហុត្វា ឆសាតំ ចា ចិបស្សតំ ចា អតិស្សាឃ រាកតិស្សិតា សង្កប្បា ចហត្តីតិ អត្ថោៈ

សចត្តិ សត្ថឆិ សោតាតិ ឰុយេ តល្យាសោតា ចក្ខុទ្វារាឌិតំ ចសេត សត្ថាសុ រូបាឌិសុ អារម្មណេសុ សចតេតា, សត្ថាបិ រូបតល្យា...បេ... ឆម្មតល្យាតិ សត្ថាករេចសុ ចា សចតេតា សត្ថាឆិ សចត្តិ តាឃៈ លតាតិ បលិវេចឋតដ្ឋេត សំសិត្ថតដ្ឋេត ច លតា ចិឃាតិ លតាៈ ក្ដប្បជ្ជតិដ្ឋតីតិ លហិ ទ្វារេហិ ក្ដប្បជ្ជិត្វា រូបាឌិសុ អារម្មណេសុ តិដ្ឋតិៈ តញ្ចុ ឌិស្វាតិ តំ បត តល្យាលតំ “ឲត្ថេសា តល្យា ក្ដប្បជ្ជមាតា ក្ដប្បជ្ជតី”តិ ឌាតដ្ឋាតចសេត ឌិស្វាៈ បញ្ញាឃាតិ សត្ថេត ចតេ ឌាតំ លតំ ចិឃ មគ្គបញ្ញាឃ ឰុលេ លិត្ថឆាតិ អត្ថោៈ

សរិតាតីតិ អតុសដាតិ បឃាតាតិៈ សិតេហិតាតីតិ ចីចរាឌិសុ បចត្តសិតេហចសេត សិតេហិតាតិ ច, តល្យាសិតេហមក្ខិតាតីតិ អត្ថោៈ សោមតស្សាតីតិ តល្យាចសិកស្ស ឌត្តុតោ ឲចរូបាតិ សោមតស្សាតិ កចត្តិៈ តេ សាតសិតាតិ តេ តល្យាចសិកា បុគ្គលា សាតតិស្សិតា សុខតិស្សិតា ច ហុត្វា សុខេសិតោ សុខបរិយេសិតោ កចត្តិៈ តេ ចេតិ យេ ឲចរូបា តរា, តេ ឌាតិឌរាព្យាឆិមរណាតិ ក្ដបកច្ឆត្តិយេចាតិ ឌាតិឌរូបកា តាឃ ហោត្តិៈ បឌាតិ ឰុយេ សត្តា តាសកាវេណេត តសិណាតិ សញ្ញាកតាឃ តល្យាឃ បុរក្ខតា បរិចារិតា ហុត្វាៈ

ពាន្ធិតោតិ លុទ្ធេត អរញ្ញោ ពទ្ធោ សសោ ចិឃ បរិសប្បត្តិ កាឃត្តិៈ សំឃោឌតសង្កសត្តកាតិ ឆសចិឆេត សំយោឌតសង្កេត ចេច សត្តចិឆេត រាកសង្កាឌិតា ច សត្តា ពទ្ធា តស្មិំ ចា លគ្គា ហុត្វាៈ ចិរាឃាតិ ចិរំ ឌីឃមទ្ធាតំ ឰុតប្បុតំ ឌាតិអាឌិកំ ទុក្ខំ ក្ដបកច្ឆត្តីតិ អត្ថោៈ តស្មាតិ ឃស្មា តសិណាឃ បុរក្ខតា បលិវេចឋិតា សត្តា, តស្មា អត្តតោ ចិរាកំ រាកាឌិចិកមំ តិន្នាតំ បត្ថេត្តោ អាកង្កមាតោ កិក្ខុ អរហត្តមគ្គេតេតំ តសិណំ ចិតោឆយេ បតុឌិត្វា តិហរិត្វា លេទ្ធេឃ្យាតិ អត្ថោៈ

ឆេសតាចសាតេ ពហូ សោតាបត្តិផលាឌីតិ បាបុណិំសុៈ

សាបិ ខោ ឃ្វករបេតិកា តតោ ចចិត្វា ឃុចណ្ណភូមិយំ រាជកុលេ និព្ពត្តិ, តតោ ចុតា ចាំរាលាមិយំ, តតោ ចុតា ឃុប្បារកបដ្ថេត អស្សចាលិឌពេហ និព្ពត្តិ, តតោ ចុតា កាចឹរបដ្ថេត គាចិកស្ស ពេហ និព្ពត្តិ, តតោ ចុតា អត្ថុរាឌបុរេ ព្ពស្សរកុលពេហ និព្ពត្តិ, តតោ ចុតា តស្សេច ឥក្ខិលាឌិសាឃ គោក្កត្តកាយ ឃុមតស្ស គាយ កុដុម្ពិកស្ស ធីតា គាមេត ឃុមគា ឲច ហុត្វា និព្ពត្តិ។ អឆស្សា បិតា តស្មិំ កាយ ឈដ្ឋិតេ ឌឹឈចាបិរដ្ឋំ គត្វា មហាមុត្តិកាយ គាយ ចសិ។ តត្ថ តំ ឥដ្ឋកាយលិររណ្ណោ អមច្ចោ លក្ខណាកអតិលួម្ពេរា គាយ ពោគចិនេច ករលិមេត គតោ ឌិស្វា មហត្តំ មក្កលំ កត្វា អាឌាឃ មហាបុណ្ណកាមំ គតោ។ អឆ តំ ពោឌិបត្តតមហាចិហារចាសី មហាអត្ថុទ្ធត្ថេរា គាយ តត្ថ បិណ្ឌាឃ ចរិត្វា តស្សា ពេហទ្វារេ ឋិតោ ឌិស្វា កិក្ខុហិ សទ្ធិំ កថេសិ, “អាចុសោ, ឃ្វករបេតិកា គាយ លក្ខណាកអតិលួម្ពេរមហាមត្តស្ស ភរិយភាចំ បត្តា, អហោ អច្ឆរិយ”ន្តិ។ សា តំ កថំ ឃុត្វា អតីតភវេច ញាណេនញ្ញា ជាតិស្សរញាណំ បដិលភិ។ តង្ខណញ្ញេច ឧប្បន្នសំវេគា សាមិកំ ឃាចិត្វា មហន្តេត ព្ពស្សរិយេត បញ្ចាពលកេត្ថុរិនំ សត្តិកេ បព្ពជិត្វា តិស្សមហាចិហារេ មហាសតិបដ្ឋានសុត្តកថំ ឃុត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ បច្ឆា ឌមិឡអមដ្ឋេត គតេ ពោគាតំ ចសត្ថានំ គោក្កត្តកាយមេច គត្វា តត្ថ ចសន្តី កល្លមហាចិហារេ អាសីចិសោបមសុត្តន្តំ ឃុត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។

សា បរិនិព្ពានទិចសេ កិក្ខុកិក្ខុនីហិ បុដ្ឋិតា កិក្ខុនិសដ្ឃស្ស សព្ពំ ព្ពមំ បចត្តិំ និរត្តរំ កថេត្វា សត្តិបតិតស្ស កិក្ខុសដ្ឃស្ស មន្ទេ្ឈ មណ្ឌលិរាមចាសិតា ឆម្មុបឌកាលាកមហាតិស្សត្ថេរេត សទ្ធិំ សំសន្ទិត្វា “អហំ បុព្ពេ មត្ថុស្សលោកិយំ និព្ពត្តិត្វា តតោ ចុតា កុក្កុដី ហុត្វា តត្ថ សេគស្ស សត្តិកា សីសច្ឆេទំ បត្វា រាជពេហ និព្ពត្តា, បរិព្ពាជិកាសុ បព្ពជិត្វា បឋមជ្ឈានភូមិយំ និព្ពត្តិត្វា តតោ ចុតា សេដ្ឋិកុលេ និព្ពត្តា ឥចិរស្សេច ចចិត្វា ឃ្វករលោតិំ គត្វា តតោ ចុតា ឃុចណ្ណភូមិំ, តតោ ចុតា ចាំរាលាមិំ, តតោ ចុតា ឃុប្បារកបដ្ថនំ, តតោ ចុតា កាចឹរបដ្ថនំ, តតោ ចុតា អត្ថុរាឌបុរំ, តតោ ចុតា គោក្កត្តកាយ”ន្តិ ឲចំ សមចិសមេ ពេរស អត្តភាវេ បត្វា “ព្ពឌាតិ ញាណូលិត្វា បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បត្តា, សព្ពេបិ អប្បមាទេត សម្បាទេថា”តិ ចត្វា ចតស្សោ បរិសា សំវេជេត្វា បរិនិព្ពាយីតិ។

ឃ្វករបេតិកាចត្ថុ ទុតិយំ។

១. ចិត្តគហបតិចត្ថុ

លោតិត្ថតទោតិ ព្ពមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតចនេ ចិហរន្តោ ឲគំ ចិត្តគំ កិក្ខុំ អារព្ព កថេសិ។

ឲពោ កិរ មហាកស្សបត្ថេរស្ស សទ្ធិចិហារិកោ ហុត្វា ចត្តារិ ឈាគានិ ឧប្បាទេត្វាបិ អត្តគោ មាតុលស្ស ឃុចណ្ណការស្ស ពេហ ចិសភាគារម្មណំ ឌិស្វា តត្ថ បដិពទ្ធចិត្តោ ចិព្ភមិ។ អឆ តំ មត្ថុស្សា អលសភាវេត កម្មំ កាតុំ អនិច្ឆន្តំ ពេហា និក្កឌ្ឍឹសុ។ សោ បាបមិត្តសំសគ្គេត ចោរកម្មេត ជីចិកំ កប្បេន្តោ ចិចរិ។ អឆ តំ ឲកទិចសំ ករហត្វា បច្ឆាពាហំ គាឍពទ្ធំ ពន្ធិត្វា ចតុក្កេ ចតុក្កេ កសាហិ តាឡេន្តា អាឃាតនំ គយិំសុ។ ថេរោ បិណ្ឌាឃ ចរន្តោ បចិសន្តោ តំ ឥក្ខិលោគ ទ្វារេន និក្ខមិយមានំ ឌិស្វា ពន្ធនំ សិថិលំ ការេត្វា “បុព្ពេ តយា បរិចិតកម្មដ្ឋានំ បុន អាចជ្ជេហី”តិ អាហ។ សោ តេត ឱចាទេត សតុប្បាទំ លភិត្វា បុន ចតុត្ថជ្ឈានំ និព្ពត្តេសិ។ អឆ តំ

“អាឃាតនំ នេត្វា ឃាតេស្សាមា”តិ សូលេ ឧត្តាសេសុំ។ សោ ន កម្បតិ ន សន្តសតិ។ អញ្ញស្ស តស្ស តស្ស ជីវាការេន ឋិតា មនុស្សា អភិសត្តិវេលាយ រោទន្តិ អាច្ឆាទេន្តិ ឧក្ខិបិត្វាបិ តំ អសន្តសន្តមេវ ទិស្វា “បស្សថ, ភោ, ឥមំ បុរិសំ, អនេកសតានំ អាច្ឆិន្នហត្ថានំ បុរិសានំ មជ្ឈេន ឆម្ភតិ ន វេធតិ, អហោ អច្ឆរិយ”ន្តិ អច្ឆរិយព្ភុតជាតា មហានាទំ នទិត្វា រញ្ញោ តំ បវត្តិំ អារោចេសុំ។ រាជា តំ ការណំ សុត្វា “វិស្សជ្ជេថ ន”ន្តិ អាហ។ សត្ថុ សន្តិកម្បិ គន្ត្វា តមត្ថំ អារោចយិំសុ។ សត្ថា ឱភាសំ ផរិត្វា តស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៣៤៤។

“យោ និព្ពនថោ វនាធិមុត្តោ,

វនមុត្តោ វនមេវ ធាវតិ;

តំ បុគ្គលមេវ បស្សថ,

មុត្តោ ពន្ធនមេវ ធាវតី”តិ។

តស្សត្ថោ – យោ បុគ្គលោ គិហិភាវេ អាលយសង្ខាតំ វនំ ឆឌ្ឌេត្វា បព្ពជិតតាយ និព្ពនថោ និព្ពនវិហារសង្ខាតេ តបោវនេ អធិមុត្តោ ឃរាវាសពន្ធនសង្ខាតា តណ្ហាវនា មុត្តោ ហុត្វា បុន ឃរាវាសពន្ធនសង្ខាតំ តណ្ហាវនមេវ ធាវតិ, ឯថ តំ បុគ្គលំ បស្សថ, ឯសោ ឃរាវាសពន្ធនតោ មុត្តោ ឃរាវាសពន្ធនមេវ ធាវតីតិ។

ឥមំ បន ទេសនំ សុត្វា សោ រាជបុរិសានំ អន្តរេ សូលគ្គេ និសិន្នោវ ឧទយព្ពយំ បដ្ឋបេត្វា តិលក្ខណំ អារោបេត្វា សង្ខារេ សម្មសន្តោ សោតាបត្តិផលំ បត្វា សមាបត្តិសុខំ អនុភវន្តោ វេហាសំ ឧប្បតិត្វា អាកាសេនេវ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា សរាជិកាយ បរិសាយ មជ្ឈេយេវ អរហត្តំ បាបុណីតិ។

វិព្ភន្តភិក្ខុវត្ថុ តតិយំ។

៤។ ពន្ធនាគារវត្ថុ

ន តំ ទឡ្ហន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ពន្ធនាគារំ អារព្ភ កថេសិ។

ເອກສ຺ມິໍ ກິຣ ກາເລ ພຫູ ສນ຺ຘິເຉ຺ທກປນ຺ຖຆາຕເກ ເຈາເຣ ອາເນຕ຺ວາ ເກາສລຣເຍ຺ຍາ ທສ຺ເສສຸໍ. ເຕ ຣາຊາ ອນ຺ທຸພນ຺ຘນຣຊ຺ຊຸພນ຺ຘນສງ຺ຂລິກພນ຺ຘເນຫິ ພນ຺ຘາເປສິ. ຕິໍສມຕ຺ຕາປິ ເທາ ຊານປທາ ພິກ຺ຂູ ສຕ຺ຖາຣໍ ທຕ຺ຖຸກາມາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ທິສ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຸພ຺ພເຓ຺ຫ ສາວຕ຺ຖິໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣນ຺ຕາ ພນ຺ຘນາຄາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕ ເຈາເຣ ທິສ຺ວາ ປິຓ຺ຑປາຕປຏິກ຺ກນ຺ຕາ ສາຍນ຺ຫສມເຍ ຕຖາຄຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ, “ພນ຺ເຕ, ອຊ຺ຊ ອມ຺ເຫຫິ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣນ຺ເຕຫິ ພນ຺ຘນາຄາເຣ ພຫູ ເຈາຣາ ອນ຺ທຸພນ຺ຘນາທີຫິ ພທ຺ຘາ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ອນຸພວນ຺ຕາ ທິຏ຺ຐາ, ເຕ ຕານິ ພນ຺ຘນານິ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ປລາຍິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກນ຺ຕິ, ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ, ພນ຺ເຕ, ເຕຫິ ພນ຺ຘເນຫິ ຖິຣຕຣາ ອຍ຺ຍາ ພນ຺ຘນາ ນາມາ”ຕິ ປຸຉ຺ຉິໍສຸ. ສຕ຺ຖາ, “ພິກ຺ຂເວ, ກິໍ ພນ຺ຘນານິ ນາເມຕານິ, ຍໍ ປເນຕໍ ຘນຘຍ຺ຍປຸຕ຺ຕທາຣາທີສຸ ຕຓ຺ຫາສງ຺ຂາຕໍ ກິເລສພນ຺ຘນໍ, ເອຕໍ ເອເຕຫິ ສຕຄຸເຓນ ສຫສ຺ສຄຸເຓນ ສຕສຫສ຺ສຄຸເຓນ ຖິຣຕຣໍ, ເອວໍ ມຫນ຺ຕມ຺ປິ ປເນຕໍ ທຸຉ຺ຉິນ຺ທິຍໍ ພນ຺ຘນໍ ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິໍສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ –

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທເຕ຺ຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສເຕ຺ຕາ ເອກສ຺ມິໍ ທຸຄ຺ຄຕຄຫປຕິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ຕສ຺ສ ວຍປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ປິຕາ ກາລມກາສິ. ໂສ ພຕິໍ ກຕ຺ວາ ມາຕຣໍ ໂປເສສິ. ອຖສ຺ສ ມາຕາ ອນິຉ຺ຉມານສ຺ເສວ ເອກໍ ກຸລຘີຕຣໍ ເຄເຫ ກຕ຺ວາ ອປຣພາເຄ ກາລມກາສິ. ພຣິຍາຍປິສ຺ສ ກຸຉ຺ຉິຍໍ ຄພ຺ໂພ ປຕິຏ຺ຐຫິ. ໂສ ຄພ຺ພສ຺ສ ປຕິຏ຺ຐິຕພາວໍ ອຊານນ຺ໂຕ, “ພເທ຺ທ, ຕ຺ວໍ ພຕິໍ ກຕ຺ວາ ຊີວ, ອຫໍ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ”ຕິ ອາຫ. “ສາມິ, ນນຸ ຄພ຺ໂພ ເມ ປຕິຏ຺ຐິໂຕ, ມຍິ ວິຊາຕາຍ ທາຣກໍ ທິສ຺ວາ ປພ຺ພຊິສ຺ສສີ”ຕິ ອາຫ. ໂສ “ສາທູ”ຕິ ປຏິສ຺ສຸຓິຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ວິຊາຕກາເລ, “ພເທ຺ທ, ຕ຺ວໍ ໂສຕ຺ຖິນາ ວິຊາຕາ, ອິທານິ ອຫໍ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ”ຕິ ອາປຸຉ຺ຉິ. ອຖ ນໍ ສາ “ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ຕາວ ຖນປາຕໂຕ ອປຄຕກາລໍ ອາຄເມຫີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຸນ ຄພ຺ພໍ ຄຓ຺ຫິ. ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ – “ອິມໍ ສມ຺ປຏິຉ຺ຉາເປຕ຺ວາ ຄນ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ, ອິມິສ຺ສາ ອນາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາວ ປລາຍິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ”ຕິ. ໂສ ຕສ຺ສາ ອນາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາວ ຣຕ຺ຕິພາເຄ ອຸຏ຺ຐາຍ ປລາຍິ. ອຖ ນໍ ນຄຣຄຸຕ຺ຕິກາ ອຄ຺ຄເຫສຸໍ. ໂສ “ອຫໍ, ສາມິ, ມາຕຸໂປສໂກ ນາມ, ວິສ຺ສຊ຺ເຊຖ ມ”ນ຺ຕິ ອຕ຺ຕານໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ຐາເນ ວສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອພິຍ຺ຍາສມາປຕ຺ຕິໂຍ ນິພ຺ພເຕ຺ຕຕ຺ວາ ຌານກີຬາຍ ກີຬນ຺ໂຕ ວິຫາສິ. ໂສ ຕຕ຺ຖ ວສນ຺ໂຕ “ເອວຣູປມ຺ປິ ນາມ ເມ ທຸຉ຺ຉິນ຺ທິຍໍ ປຸຕ຺ຕທາຣພນ຺ຘນໍ ກິເລສພນ຺ຘນໍ ຉິນ຺ນ”ນ຺ຕິ ອຸທານໍ ອຸທາເນສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ເຕນ ອຸທານິຕໍ ອຸທານໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໒໐໑.

“ນ ຕໍ ທຬ຺ຫໍ ພນ຺ຘນມາຫຸ ຘີຣາ,

ຍທາຍສໍ ທາຣຸຊປພ຺ພຊຍ຺ຈ;

ສາຣຕ຺ຕຣຕ຺ຕາ ມຓິກຸຓ຺ຑເລສຸ,

ປຸເຕ຺ຕສຸ ທາເຣສຸ ຈ ຍາ ອເປກ຺ຂາ.

“ឯតំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរា,

ឱហារិនំ សិថិលំ ទុប្បមុញ្ចំ;

ឯតម្បិ ឆេត្វាន បរិព្ពជន្តិ,

អនបេក្ខិនោ កាមសុខំ បហាយា”តិ។

តត្ថ ធីរាតិ ពុទ្ធាទយោ បណ្ឌិតបុរិសា យំ សង្ខលិកសង្ខាតំ អយសា និព្ពត្តំ អាយសំ, អន្ទុពន្ធនសង្ខាតំ ទារុជំ, យញ្ច បព្ពជតិណេហិ វា អញ្ញេហិ វា វាកាទីហិ រជ្ជុំ កត្វា កតំ រជ្ជុពន្ធនំ, តំ អសិអាទីហិ ឆិន្ទិតុំ សក្កុណេយ្យភាវេន ទឡ្ហន្តិ ន វទន្តីតិ អត្ថោ។ សារត្តរត្តាតិ សារត្តា ហុត្វា រត្តា, ពលវរាគរត្តាតិ អត្ថោ។ មណិកុណ្ឌលេសូតិ មណីសុ ចេវ កុណ្ឌលេសុ ច, មណិវិចិត្តេសុ វា កុណ្ឌលេសុ។ ឯតំ ទឡ្ហន្តិ យេ មណិកុណ្ឌលេសុ សារត្តរត្តា, តេសំ យោ រាគោ យា ច បុត្តទារេសុ អបេក្ខា តណ្ហា, ឯតំ កិលេសមយំ ពន្ធនំ បណ្ឌិតបុរិសា ទឡ្ហន្តិ វទន្តិ។ ឱហារិនន្តិ អាកឌ្ឍិត្វា ចតូសុ អបាយេសុ បាតនតោ អវហរតិ ហេដ្ឋា ហរតីតិ ឱហារិនំ។ សិថិលន្តិ ពន្ធនដ្ឋានេ ឆវិចម្មមំសានិ ន ឆិន្ទតិ, លោហិតំ ន នីហរតិ, ពន្ធនភាវម្បិ អជានាបេត្វា ថលបថជលបថាទីសុ កម្មានិ កាតុំ ទេតីតិ សិថិលំ។ ទុប្បមុញ្ចន្តិ លោភវសេន ហិ ឯកវារម្បិ ឧប្បន្នំ កិលេសពន្ធនំ ទដ្ឋដ្ឋានតោ កច្ឆបោ វិយ ទុម្មោចយំ ហោតីតិ ទុប្បមុញ្ចំ។ ឯតម្បិ ឆេត្វានាតិ ឯតំ ទឡ្ហម្បិ កិលេសពន្ធនំ ញាណខគ្គេន ឆិន្ទិត្វា អនបេក្ខិនោ ហុត្វា កាមសុខំ បហាយ បរិព្ពជន្តិ, បក្កមន្តិ បព្ពជន្តីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ពន្ធនាគារវត្ថុ អដ្ឋមំ។

៩។ ខេមាថេរីវត្ថុ

យេ រាគរត្តាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ខេមំ នាម អគ្គមហេសិំ អារព្ភ កថេសិ។

ສາ ກິຣ ປທຸມຸຕ຺ຕຣປາທມູເລ ປຕ຺ຖິຕປຕ຺ຖນາ ອຕິວິຍ ອພິຣູປາ ປາສາທິກາ ອເຫາສິ. “ສຕ຺ຖາ ກິຣ ຣູປສ຺ສ ເທາສໍ ກເຖຕີ”ຕິ ສຸຕ຺ວາ ປນ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕຸໍ ນ ອິຈ຺ຉິ. ຣາຊາ ຕສ຺ສາ ຣູປມທມຕ຺ຕພາວໍ ຎາຕ຺ວາ ເວຬຸວນວຓ຺ຓນາປຏິສໍຍຸຕ຺ຕານິ ຄີຕານິ ກາເຣຕ຺ວາ ນຏາທີນໍ ທາເປສິ. ເຕສໍ ຕານິ ຄາຍນ຺ຕານໍ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ເວຬຸວນໍ ອທິຏ຺ຐປຸພ຺ພໍ ວິຍ ອສຸຕປຸພ຺ພໍ ວິຍ ຈ ອເຫາສິ. ສາ “ກຕຣໍ ອຸຍ຺ຍານໍ ສນ຺ຘາຍ ຄາຍຖາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ, “ເທວີ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ເວຬຸວນຸຍ຺ຍານເມວາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕຸກາມາ ອເຫາສິ. ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສາ ອາຄມນໍ ຎາຕ຺ວາ ປຣິສມຊ຺ເຌ ນິສີທິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ເຕາ ຕາລວຓ຺ຏໍ ອາທາຍ ອຕ຺ຕເນາ ປສ຺ເສ ຐຕ຺ວາ ພີຊຍມານໍ ອພິຣູປໍ ອິຕ຺ຖິໍ ນິມ຺ມິນິ. ເຂມາປິ ປວິສມານາວ ຕໍ ອິຕ຺ຖິໍ ທິສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – “ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ເຘາ ຣູປສ຺ສ ເທາສໍ ກເຖຕີຕິ ວທນ຺ຕິ, ອຍຎ຺ຈສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ອິຕ຺ຖີ ພີຊຍມານາ ຐິຕາ, ນາຫໍ ອິມິສ຺ສາ ກລພາຄມ຺ປິ ອຸເປມິ, ນ ມຍາ ເອທິສໍ ອິຕ຺ຖິຣູປໍ ທິຏ຺ຐປຸພ຺ພໍ, ສຕ຺ຖາຣໍ ອພ຺ພາຈິກ຺ຂນ຺ຕີ ມເຎ຺ຎ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕຖາຄຕສ຺ສ ກຖາສທ຺ທມ຺ປິ ອນິສາເມຕ຺ວາ ຕເມວ ອິຕ຺ຖິໍ ເອາເລາກຍມານາ ອຏ຺ຐາສິ. ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສາ ຕສ຺ມິໍ ຣູເປ ອຸປ຺ປນ຺ນພຫຸມານຕໍ ຎາຕ຺ວາ ຕໍ ຣູປໍ ປຐມວຍາທິວເສນ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ເຫຏ຺ຐາ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ປຣິເຍາສາເນ ອຏ຺ຐິມຕ຺ຕາວສານໍ ກຕ຺ວາ ທສ຺ເສສິ. ເຂມາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ເອວຣູປມ຺ປິ ນາມ ຣູປໍ ມຸຫຸຕ຺ເຕເນວ ຂຍວຍໍ ສມ຺ປຕ຺ຕໍ, ນຕ຺ຖິ ວຕ ອິມສ຺ມິໍ ຣູເປ ສາເຣາ”ຕິ ຈິນ຺ເຕສິ. ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສາ ຈິຕ຺ຕາຈາຣໍ ເອາເລາເກຕ຺ວາ, “ເຂເມ, ຕ຺ວໍ ‘ອິມສ຺ມິໍ ຣູເປ ສາເຣາ ອຕ຺ຖີ’ຕິ ຈິນ຺ເຕສິ, ປສ຺ສ ທານິສ຺ສ ອສາຣກຕ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

“ອາຕຸຣໍ ອສຸຈິໍ ປູຕິໍ, ປສ຺ສ ເຂເມ ສມຸສ຺ສຍໍ;

ອຸຄ຺ຆຣນ຺ຕໍ ປຄ຺ຆຣນ຺ຕໍ, ພາລານໍ ອພິປຕ຺ຖິຕ”ນ຺ຕິ. (ອປ. ເຖຣີ ໑.໑.໑໗໓);

ສາ ຄາຖາປຣິເຍາສາເນ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ, “ເຂເມ, ອິເມ ສຕ຺ຕາ ຣາຄຣຕ຺ຕາ ເທາສປທຸຏ຺ຐາ ເມາຫມູຬ຺ຫາ ອຕ຺ຕເນາ ຕຓ຺ຫາເສາຕໍ ສມຕິກ຺ກມິຕຸໍ ນ ສກ຺ເການ຺ຕິ, ຕເຕ຺ຖວ ລຄ຺ຄນ຺ຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ເຕາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໓໔໗.

“ເຍ ຣາຄຣຕ຺ຕານຸປຕນ຺ຕິ ເສາຕໍ,

ສຍໍ ກຕໍ ມກ຺ກຏເກາວ ຊາລໍ;

ເອຕມ຺ປິ ເຉຕ຺ວານ ວຊນ຺ຕິ ຘີຣາ,

ອນເປກ຺ຂິເນາ ສພ຺ພທຸກ຺ຂໍ ປຫາຍາ”ຕິ.

តត្ថ យក្កុដកោច ដាលត្តិ ឃធា តាយ យក្កុដកោ ឃុត្តដាលំ គត្វា យន្ត្យេផានេត តាភិយណ្ឌលេ តិបន្តោ បរិឃេត្ត បតិតំ បដក្កំ ចា យក្លិកំ ចា ចេពេត គត្វា ចិញ្ញិត្វា តស្ស ទសំ បិចិត្វា បុត គត្វា តស្មិំយេច ផានេត តិបជ្ជតិ, ឲចយេច ឃេ សត្តា ទាកទត្តា ចោសបដ្ឋា យោហម្មញ្ញហា សឃំកតំ តល្យាសោតំ អត្បតត្តិ, តេ តំ សយតិក្កមិតុំ ត សក្កោត្តិ, ឲចំ ក្ទតិក្កមំ ឲតប្បិ លេត្វាត ចដត្តិ ឌីទាតិ បណ្ឌិតា ឲតំ ពាត្ឌតំ លេត្វា អតបេក្ខិតោ តិទាលឃា ហុត្វា អទហត្តុបក្កេត សព្ទាក្ខុត្ត បហាឃ ចដត្តិ, គច្ឆត្តីតិ អត្ថោ៍

ចេសតាចសានេត ពេយា អទហេត្ត បតិដ្ឋហិ, យហាជតស្សាបិ សាត្តិកា ឆយុចេសតា អហោសិ៍ សត្វា ទាដាត៌ អាហ – “យហាទាជ, ពេយាឃ បត្តាខិតុំ ចា បរិតិត្តាឃិតុំ ចា ចដ្ឋតី”តិ៍ កតេត្ត, បត្តាជេឆ ត៌, អលំ បរិតិត្តាតេតាតិ៍ សា បត្តាខិត្វា អក្កសាចិកា អហោសីតិ៍

ពេយាឆេទឹចត្ថុ បញ្ញាយំ៍

៩៍ ក្កុសេតចត្ថុ

យុញ្ញា បុទេតិ ត្លយំ ឆយុចេសតំ សត្វា ចេញ្ញូចេត ចិហទេត្តា ក្កុសេតំ អាទព្ភ គេឆសិ៍

បញ្ញាសតា កិទ តដៀ សំចច្ឆទេ ចា ឈយាសេ ចា បតេត្ត ទាជកហំ គត្វា ទេញ្ញា សត្តាហំ សយដ្ឋំ គត្វា ពាហុំ ហិទេញ្ញាសុចណ្ហិំ លកត្តិ, អត្តទត្តទេ ក្កេក្លបកាឃាត៌ បរិឃេត្តា តត្ថិ៍ យហាជេតា យញ្ញាតិយញ្ញាឌីសុ ផត្វា សយដ្ឋំ ញូលេលិកេសិ៍ អទេឆកា លឈ្ឈិកឌីតា ចំសំ អកិទុឃ្យាតស្ស ក្កបរិ បរិចត្តិត្វា តស្ស បរិឃេត្ត អាគាសេ ចក្កយយាតា តច្ឆតិ ចេច គាឃតិ ច៍ តស្មិំ សយឃេ ក្កុសេតោ តាយ សេដ្ឋិបុទេត្តា សហាឃកោត សទ្ធិំ យញ្ញាតិយញ្ញេ ឌិតោ តំ ញូលេលិកេត្វា តស្សា ហត្ថបិរេចិក្លេបិឌីសុ ក្កប្បត្តសិតេហោ កេហំ គត្វា “តំ លកេត្តា ខីចិស្សាយិ, អលកត្តស្ស យេ ត្លេឆច យទណ”ត្តិ អាហាទុបច្ឆេដំ គត្វា យញ្ញេក តិបជ្ជិ៍ យាតាបិតូហិ, “តាត, កិំ តេ ទុជ្ជតី”តិ បុច្ឆិតោបិ “តំ យេ តដឌីតទំ លកត្តស្ស ខីចិតំ អត្ថិ, អលកត្តស្ស យេ ត្លេឆច យទណ”ត្តិ ចត្វា, “តាត, យា ឲចំ គទិ, អញ្ញា តេ អយព្យាគំ គុលស្ស ច កោគាតញ្ញា អត្តុទុបំ គុយាទិកំ អាតេស្សាយា”តិ ចុទេត្តបិ តេឆច ចត្វា តិបជ្ជិ៍ អឆស្ស បិតា ពាហុំ ឃាចិត្វាបិ តំ សញ្ញាបេតុំ អសក្កោត្តា តស្ស សហាយំ បក្កោសាបេត្វា គហាបណសហស្សំ ឥត្វា “ត្លេយ គហាបណេ គេហត្វា អត្តតោ ឌីតទំ យឃិញ្ញាបុត្តស្ស ទេត្ថ”តិ បហិណិ៍ សោ “តាហំ គហាបណេ គេហត្វា ទេយិ, សចេ បត សោ ត្លយំ អលកិត្វា ខីចិតុំ ត សក្កោតិ, តេត ហិ អយេត្តិ សទ្ធិំយេច ចិចទេតុ, ឥស្សាយិស្ស ឌីតទ”ត្តិ អាហ៍ យាតាបិតទោ បុត្តស្ស តយត្ថំ អាទោចេសុំ សោ “អហំ តេហិ សទ្ធិំ ចិចទិស្សាយី”តិ ចត្វា ឃាចត្តាតប្បិ តេសំ គច់ អតាឌិឃិត្វា តិក្ខមិត្វា តាដកស្ស សត្តិកំ អគយាសិ៍ សោ តស្ស ឌីតទំ ឥត្វា តេត សទ្ធិំយេច គាយតិកយទាជឆាតីសុ សិប្បំ ឥស្សេត្តា ចិចទិ៍

សាបិ តេត សទ្ធិំ សំចាសយត្វាយ តចិទស្សេច បុត្តំ លកិត្វា កិញ្ញអាបឃយាតា “សកដកោបកស្ស បុត្ត, កណ្ឌហាទកស្ស បុត្ត, កិញ្ចិ អជាតកស្ស បុត្តា”តិ ចេតិ៍ សោបិ តេសំ សកដបរិចត្តកំ គត្វា ឌិតដ្ឋានេត កោណាត៌ តិណំ អាហទតិ, សិប្បឥស្សតដ្ឋានេត លទ្ធកណ្ឌកំ ក្កក្លិបិត្វា ហទតិ ៍ តេឆច កិទ សត្វាឃ សា ត្លត្ថិ បុត្តំ កិញ្ញអាបឃយាតា តធា ចេតិ៍ សោ អត្តាត៌ អាទព្ភ តស្សា គាឃតកាចំ ពាត្វា តំ បុច្ឆិ – “យំ សត្វាឃ

ពេឆឺ”តិ? “អាម, តំ នត្ថាឃា”តិ៍ “ឲុចំ នេត្ត អហំ បលិឃិស្សាមី”តិ ៍ នា “កាំ បត មឈ្យាតឃា បលិឃិតេត ចា អាពេតត ចា”តិ បុតប្បុតំ តេឆេច ពឹតំ កាឃតិ៍ នា កិរ អត្តនោ ទ្វបនមព្យត្តិទ្ធោច ឆតលិកទ្ធា តិស្សាឃ តំ កិទ្ធិទ្ធិ ត មព្ឋាតិ៍ នោ “កាំ ត្យ ពោ តិស្សាឃ ព្ចមិស្សា អឃំ មាតោ”តិ ចិនេត្តតេត្តា “សិប្បំ តិស្សាឃា”តិ ញាត្វា “ពោហាត្យ, សិប្បំ ក្តកុលិ្យប្បាមី”តិ នេស្ទំ ក្ងបនក្ខមិត្វា តស្ស ឌាតតកសិប្បំ ក្តកុលិ្យត្វា កាមតិកមាឌឹស្យ សិប្បំ ឆេស្សេត្តា អត្យបុនេត្ឋត ទាឌកហំ អាកត្វា “ព្ចពោតា នត្តមេ ឌិចនេ ក្តកុនេតោ នេដ្ឋិបុនេត្តា តកទចាសឹតំ សិប្បំ ឆេស្សស្សតី”តិ អាទោចនេបសិ៍

តកទចាសិនោ មច្ឆាតិមច្ឆាឆេឃា ពាត្ថាបេត្វា នត្តមេ ឌិចនេ នត្ថិបតិស្យ៍ នោបិ នដ្ឋិហត្ថំ ចំនំ អកិទ្យាតស្ស មត្តេកា អដ្ឋាសិ៍ តំ ឌិចនំ នត្វា បឆ្នកាលេ លេកំ ចោរេលិពេត្តា តំ អត្តនោ ពាកាឌាលស្ស អនេត្តា បចិដ្ឋំ ឌិទ្វា “កាំ ត្យ ពោ កចិស្សតី”តិ អាចនេដ្ឋេត្តា “នេទ្វ នេដ្ឋិបុនេត្តា សិប្បំ ឆេស្សស្សាមីតិ ចំនមត្តេកា ឆស្សតិ, តស្ស ឆស្សតត្ថំ មហាឌនោ នត្ថិបតិស្សតិ៍ ត(ត អហំ ចត្យប្បឌិកំ កាធំ ឆេនេស្សាមិ, តំ ស្យត្វា ចត្យទាឝីតិឃា បិលានហស្សាតំ ឆម្យាកិនមនោឃា កចិស្សតិ, ក្តកុនេតោបិ អទេហនេត្ត បតិដ្ឋហិស្សតី”តិ អត្ថាសិ៍ នត្វា បុតឌិចនេ កាលំ នល្លេព្លត្វា កិព្វនដ្ឋបទិចុនោតា ទាឌកហំ បិណ្ឌាឃ បាចិសិ៍ ក្តកុនេតោបិ នត្វទិ អនេត្តាតកទំ អបចិនេដ្ឋេឃេច ក្ត្ឋាឆតត្វាឃ មហាឌតស្ស អក្ចលិនគ្ឋា ឆត្វា ចំនមត្តេកា បតិដ្ឋាឃ អាកានេនេឃេច នត្ត ចារេ បទិចត្តិត្វា ព្ចទ្យាចំនមត្តេកា អដ្ឋាសិ៍ តស្មិំ ពណេ នត្វា តកទំ បចិនេត្តា ឃឆា តំ បទិនា ត ព្ចលេពេតិ, ឲុចំ ពត្វា អត្តាតមេច ព្ចលេពាពេបសិ៍ ក្តកុនេតោ បទិនំ ព្ចលេពេត្វា “ត មំ បទិនា ព្ចលេពេតី”តិ ពោមតស្សប្បនេត្តា “ព្ចឌំ មឃា នំចច្ឆនេ ពត្តត្ថំ សិប្បំ, នត្វទិ តកទំ បចិនេត្ត បទិនា មំ អនេតាលេពេត្វា នត្វាទមេច ព្ចលេពេតិ, មោឃំ ចត មេ សិប្បឆស្សតំ ឌាត”ត្តិ ចិនេត្តសិ៍

នត្វា តស្ស ចិត្តំ ញាត្វា មហាមោក្គល្លានំ អាមនេត្តត្វា “ពច្ឆ, មោក្គល្លាត, នេដ្ឋិបុត្តំ ចនេឆហិ ‘សិប្បំ កិរ ឆេស្សត្វ’”តិ អាហ៍ នេឆនោ ពត្វា ចំនស្ស នេហដ្ឋា ឌិតោតា នេដ្ឋិបុត្តំ អាមនេត្តត្វា ព្ចមំ ពាឆមាហ –

“ព្ចល្ឈបស្ស តដបុត្ត, ក្តកុនេត មហព្ឋាល;

ពទោហិ ទក្ក បទិនាឃ, ហានឃស្សុ មហាឌត”ត្តិ៍

នោ នេឆទស្ស ពធំ ស្យត្វា តុដ្ឋមាតនោ ហុត្វា “នត្វា មនេត្ថា មម សិប្បំ បស្សិត្យកាមោ”តិ ចំនមត្តេកា ឌិតពោច ព្ចមំ ពាឆមាហ –

“ព្ចល្ឈបស្ស មហាបត្ថា, មោក្គល្លាត មហិទ្ធិក;

ពទោមិ ទក្ក បទិនាឃ, ហានឃាមិ មហាឌត”ត្តិ៍

ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨷᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩴᩈᨾᨲ᩠ᨳᨠᨲᩮᩣ ᩅᩮᩉᩣᩈᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨿᩮᩅ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩴᩈᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, “ᩏᨣ᩠ᨣᩈᩮᨶ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᨶ ᨶᩣᨾ ᩋᨲᩦᨲᩣᨶᩣᨣᨲᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᩋᩣᩃᨿᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪃ᨷᩢ᪨

“ᨾᩩᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᩁᩮ ᨾᩩᨬ᩠ᨧ ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ,

ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨾᩩᨬ᩠ᨧ ᨽᩅᩔ ᨷᩣᩁᨣᩪ;

ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩈᩮᩣ,

ᨶ ᨷᩩᨶᩴ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩴ ᩏᨷᩮᩉᩥᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩩᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᩁᩮᨲᩥ ᩋᨲᩦᨲᩮᩈᩩ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᩋᩣᩃᨿᩴ ᨶᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨷᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᩣᩉᩴ ᨷᩁᩣᨾᩣᩈᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧ᪨ ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᩈᩩᨷᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᩋᩣᩃᨿᩣᨴᩦᨶᩥ ᨾᩩᨬ᩠ᨧ᪨ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩᨷᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᨾᩩᨬ᩠ᨧ᪨ ᨽᩅᩔ ᨷᩣᩁᨣᩪᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᩥᩅᩥᨵᩔᩣᨷᩥ ᨽᩅᩔ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩉᩣᨶᨽᩣᩅᨶᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩅᩈᩮᨶ ᨷᩣᩁᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᨵᩣᨲᩩᩋᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨦ᩠ᨡᨲᩮ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩈᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩣᨶᩥ ᨶ ᩏᨷᨣᨧ᩠ᨨᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨧᨲᩩᩁᩣᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᨷᩣᨱᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᩅᩴᩈᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨮᩥᨲᨠᩮᩣᩅ ᩈᩉ ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩴᩈᨲᩮᩣ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨿᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨵᩁᩮᩣ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᩅᩔᩥᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ, “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᩈᩮᨶ, ᩈᨭ᩠ᨮᩥᩉᨲ᩠ᨳᩔ ᨲᩮ ᩅᩴᩈᩔ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᨲᩮᩣ ᩒᨲᩁᨶ᩠ᨲᩔ ᨽᨿᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨽᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩏᨣ᩠ᨣᩈᩮᨶᩮᩣ ‘ᨶ ᨽᩣᨿᩣᨾᩦ’ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᩋᨽᩪᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨾ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᨣ᩠ᨣᩈᩮᨶᩮᨶ ᩈᨴᩥᩈᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨽᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨲᩈᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᩮᩣ ᩅᩮ ᨶ ᨷᩁᩥᨲᩔᨲᩥ;

ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨲᩥᨣᩴ ᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻ᩠ᩁᩪᨾᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨷ᪨ ᪃᪉᪇; ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪆᪒᪁);

ខេមតាចមាទេត ពាហុត់ ឆយ្ងាកិមយយោ អទេហាមិ៍ បុទេតកឌិចម៉ំ កិក្ខុ ឆយ្ងមកាយំ កឆំ មយ្ងានេបមុំ “កិំ តុ េឃា, អាចុេសា, ឲចំ អទេហត្តុបតិស្សយមយ្យត្តស្ស កិក្ខុេតា តដេឌិតទំ តិស្សាយ តទេដហិ មឌ្ហិ ចិឆេណកាទេណំ, កិំ អទេហត្តុបតិស្សយកាទេណ”ត្តិ? មត្វា អាកត្ត្វា “កាយ តុត្វ, កិក្ខុេច, ឲតទេហិ កឆាយ មត្តិមិត្តា”តិ បុច្ឆិត្វា “ច្ចាយាយ តាយា”តិ ចុេត្តា, “កិក្ខុេច, ឌ្កយេយ្យតំ ច្ចាយិតា ឲច កត”ត្តិ ចត្វា តយត្វ បកាេសត្យ អតីតំ អាហទិ៍

អតីេត កិទ កស្សបឆេសពលស្ស មុចណ្ណេចតិេយ កទិយមាេត ពាទាណសិចាសិេតា កុលបុត្តា ពាហុំ ណាឆតិយេកាឌតិយំ យាតេកាមុ អាេទាេបត្វា “ហត្វកម្មំ កទិស្សាយា”តិ េចតិយដ្ឋាតំ កច្ឆត្តា អត្តទាយេក្ក ឲកំ េឆទំ បិណ្ឌាយ បចិមត្តំ បស្សិមុ៍ អេឆកា កុលឌិតា េឆទំ ឌ្ហេលិេកត្វា មាយិកំ អាហ – “មាយិ, អេយ្យា, បិណ្ឌាយ បចិមតិ, យាតេក ច េតា ពាហុំ ណាឆតិយំ េកាឌតិយំ, បត្តយស្ស អាហទ, កិក្ខុ ឆស្សាយា”តិ៍ េសា តំ បត្តំ អាហទិត្វា ណាឆតិយេកាឌតិយស្ស បូេទត្វា េឆទស្ស ហេត្វ បតិដ្ឋេបត្វា ឌ្កេកាបិ បត្វតំ កទិ មុ, “កេត្ត, ចុេយត្យំ ឌិដ្ឋឆយ្ងេស្សច កាកិេតា កេចយ្យាយា”តិ៍ េសាបិ េឆេទា ណិណាមេចាច, តម្ហា ឌ្ហេលិេកេត្តា េតាមំ បត្វតាយ មយិឌ្ឍតកាចំ ពាត្វា មិតំ អកាមិ៍ តំ ឌិស្វា សា ច្ចត្វិ មាយិកំ អាហ – “អយ្យាកំ, អេយ្យា, មិតំ កេទាតិ, ឲេកា តដកាទេកា កចិស្សតី”តិ៍ មាយិេកាបិស្សា “ឲចំ កចិស្សតិ, កេទ្ធ”តិ ចត្វា បក្កាយិ៍ ច្ចងំ េតមំ បុឌ្ឍាកម្មំ េត តត្វ យាចតាយុកំ ឆត្វា េឆចេលិេក តិព្វត្តិត្វា តេតា ចចិត្វា មា ច្ចត្វិ តដេកេហ តិព្វត្តិ, បុទិេសា េមដ្ឋិេកេហ៍ េសា “ឲចំ, កេទ្ធ, កចិស្សតី”តិ តស្សា បដិចចតស្ស ឌិត្តត្វា តទេដហិ មឌ្ហិ ចិឆទិ៍ ណិណាមចេទត្វទស្ស ឌិត្តបិណ្ឌបិតំ តិស្សាយ អទេហត្តំ បិបុណិ៍ មាបិ តដឌិតា “យា េយ មាយិកស្ស កតិ, យយ្យាបិ សា ឲច កតី”តិ បត្ថឌិត្វា អទេហេត្វ បតិដ្ឋហិតិ៍

ក្កុេសតចត្វ លដ្ឋិ៍

លិ៍ ក្ខូអឆត្យក្កហបល្លិតចត្វ

ចិតក្កុយឆិតស្សាតិ ច្ចយំ ឆយ្ងេឆមតំ មត្វា េឌតចេត ចិហេទន្តា ក្ខូអឆត្យក្កហបល្លិតំ អាទព្ភ កេឆមិ៍

ឲេកា កិទ ឆហទកិក្ខុ មលិកេក្ក អត្តេតា បត្តមលិកំ កេហត្វា មលិកយាកុំ អាឆាយ អាមតមាលំ កត្វា បិចិ៍ តត្វ ឌ្កកំ អលកិត្វា ឌ្កកត្វាយ ឲកំ ឈទំ អកយាមិ៍ តត្វ តំ ឲកា កុយាទិកា ឌិស្វាច ឌ្កប្យត្តមិេតហា, “កេត្ត, បុត បិតិេយត អេត្វ មតិ ច្ចេឆច អាកេច្ឆយ្យាឆា”តិ អាហ៍ េសា តេតា បដ្ឋាយ យឆា បិតិយំ ត លកតិ, តឆា តេត្វច កច្ឆតិ៍ មាបិស្ស បត្តំ កេហត្វា បិតិយំ េឆតិ៍ ឲចំ កច្ឆេត្ត កាេល យាកុយ្យិ ឆត្វា បុទេតកឌិចម៉ំ តេត្វច តិមិឆាេបត្វា កត្តំ អឆាមិ៍ មត្តិេក ចស្ស តិមិឌិត្វា , “កេត្ត, ច្ចយម្ហិ េកេហ ត កិញ្ចិ តត្វិ តាយ, េកចលំ យយំ ចិឆេណកយត្យស្សេយច ត លកាយា”តិ កឆំ មយ្ងានេបមិ៍ េសា កឆិបិេហេតច តស្សា កឆំ មុត្វា ឌ្កក្កណិ៍ អឆ តំ ឲកឌិចម៉ំ អាកត្តុកា កិក្ខុ ឌិស្វា “កម្ហា តុំ, អាចុេសា, កិេសា ឌ្កប្យណុបណុកឌាេតាមី”តិ បុច្ឆិត្វា “ឌ្កក្កណិេតាយិ,យ្យអាចុេសា”តិ ចុេត្តា អាចទិយុបឌ្ឍាយាតំ មត្តិកំ តយិមុ៍ េតាបិ តំ មត្វ មត្តិកំ េតត្វា តយត្វ អាេទាេចមុំ៍ មត្វា “មច្ចំ កិទ តុំ, កិក្ខុ, ឌ្កក្កណិេតាមី”តិ បុច្ឆិត្វា “មច្ច”ត្តិ ចុេត្តា “កម្ហា តុំ យាឌិមស្ស អាទេឆ្ងចិទិយស្ស ពុឆ្ធស្ស មាមេត បត្តឌិត្វា ‘េសាតាបេន្នា’តិ ចា ‘មកឆាកាយី’តិ ចា អត្តាតំ

ᩋᩅᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᨴᩣᨸᩮᩈᩥ, ᨽᩣᩁᩥᨿᩴ ᨲᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨠᩣ ᨾᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᩑᩅᨾᩣᩉᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᨶᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩑᨲᩴ ᨲᩔᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ. ᩈᩣ ᩉᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᨲᩴᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩥᨶᩮᩉᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᩣᨸᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩔ ᨸᨠᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ –

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨧᩪᩊᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᨲᨠ᩠ᨠᩈᩥᩃᩣᨿᩴ ᨴᩥᩈᩣᨸᩣᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨭᩅᩥᨾᩩᨡᩮ ᩑᨠᩪᨶᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈᩣᨿ ᨠᨱ᩠ᨯᩮᩉᩥ ᩑᨠᩪᨶᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈᨧᩮᩣᩁᩮ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨱ᩠ᨯᩮᩈᩩ ᨡᩦᨱᩮᩈᩩ ᨧᩮᩣᩁᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᩋᩈᩥᩴ ᩋᩣᩉᩁᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩣᨿ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨧᩮᩣᩁᩮ ᩈᩥᨶᩮᩉᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᩣᩁᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩋᩈᩥᨳᩁᩩᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᨶ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩔ ᨾᩣᩁᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᨶ ᨧ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᨶ “ᨾᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᩈᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᩅᩥᨿ ᨾᩣᩁᩣᨸᩮᩔᨲᩥ , ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᩍᨾᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨶᨴᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩒᩁᩥᨾᨲᩦᩁᩮ ᨲᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨵᩮᩅ ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᨿᩣᩅᩣᩉᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᨣᨾᨶᨽᩣᩅᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ –

“ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿ, ᨸᩣᩁᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣᩈᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ;

ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨣᨧ᩠ᨨ ᩃᩉᩩᩴ ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩴ, ᨾᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩣᩁᩮᩉᩥ ᨴᩣᨶᩥᨲᩮᩣ.

“ᩋᩈᨶ᩠ᨳᩩᨲᩴ ᨾᩴ ᨧᩥᩁᩈᨶ᩠ᨳᩩᨲᩮᨶ,

ᨶᩥᨾᩦᨶᩥ ᨽᩮᩣᨲᩦ ᩋᨴ᩠ᨵᩩᩅᩴ ᨵᩩᩅᩮᨶ;

ᨾᨿᩣᨸᩥ ᨽᩮᩣᨲᩦ ᨶᩥᨾᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ,

ᩍᨲᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᨴᩪᩁᨲᩁᩴ ᨣᨾᩥᩔᩴ.

“ᨠᩣᨿᩴ ᩑᩊᨣᩃᩣᨣᩩᨾ᩠ᨻᩮ, ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᩉᩩᩉᩣᩈᩥᨿᩴ;

ᨶᨿᩦᨵ ᨶᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᩣ ᨣᩦᨲᩴ ᩅᩣ, ᨲᩣᩊᩴ ᩅᩣ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩴ;

ᩋᨶᨾ᩠ᩉᩥᨠᩣᩃᩮ ᩈᩩᩈᩮᩣᨱᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨩᨣ᩠ᨥᩈᩥ ᩈᩮᩣᨽᨶᩮ.

“សិង្គាល ពាល ទុម្មេធ, អប្បបញ្ញោសិ ជម្ពុក;

ជីនោ មច្ឆញ្ច បេសិញ្ច, កបណោ វិយ ឈាយសិ។

“សុទស្សំ វជ្ជមញ្ញេសំ, អត្តនោ បន ទុទ្ទសំ;

ជីនា បតិញ្ច ជារញ្ច, មញ្ញេ ត្វញ្ញេវ ឈាយសិ។

“ឯវមេតំ មិគរាជ, យថា ភាសសិ ជម្ពុក;

សា នូនាហំ ឥតោ គន្ត្វា, ភត្តុ ហេស្សំ វសានុគា។

“យោ ហរេ មត្តិកំ ថាលំ, កំសថាលម្បិ សោ ហរេ;

កតញ្ចេវ តយា បាបំ, បុនបេវំ ករិស្សសី”តិ។ (ជា។ ១។៥។១៤៧-១៤៩) –

ឥមំ បញ្ចកនិបាតេ ចូឡធនុគ្គហជាតកំ វិត្ថារេត្វា “តទា ចូឡធនុគ្គហបណ្ឌិតោ ត្វំ អហោសិ, សា ឥត្ថី ឥទានិ អយំ កុមារិកា, សិង្គាលរូបេន អាគន្ត្វា តស្សា និគ្គហការកោ សក្កោ ទេវរាជា អហមេវា”តិ វត្វា “ឯវំ សា ឥត្ថី តំមុហុត្តទិដ្ឋកេ ឯកស្មិំ សិនេហេន សកលជម្ពុទីបេ អគ្គបណ្ឌិតំ ជីវិតា វោរោបេសិ, តំ ឥត្ថិំ អារព្ភ ឧប្បន្នំ តវ តណ្ហំ ឆិន្ទិត្វា វិហរាហិ ភិក្ខូ”តិ តំ ឱវទិត្វា ឧត្តរិបិ ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៣៤៩។

“វិតក្កមថិតស្ស ជន្តុនោ,

តិព្ពរាគស្ស សុភានុបស្សិនោ;

ភិយ្យោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ,

ឲស ខោ ឥទ្យំ ពេទាតិ ពាត្ដត់

៦៤០់

“ចិពក្កបសេយ ច ឃោ ទេតា,

អឃ្យុក់ កាចឃេព ឃដា ឃេតា;

ឲស ខោ ឡ្យត្តិ ពាហិតិ,

ឲស លេច្ឆតិ យាទពាត្ដត”ត្តិ់

ពព្ធ ចិពក្កយមិពស្សាតិ កាយចិពក្កាឌីហិ ចិពក្កេហិ តិយុមិពស្ស់ ពិដ្ឋាទាកស្សាតិ ពាហលទាកស្ស់ ឃុកាតុបឃ្សិតោតិ ព្ទដ្ឋាទយុលោ ឃុកតិមិពូកាហាឌិចឃេត ចិឃ្សដ្ឋយាតឃពាឃ ឃុកត្តិ អតុបឃ្សត្តស្ស់ ពហ្យាតិ ឲចទ្ទុបឃ្ស ឃោតាឌីឃុ ឲកយ្សិ ត ចន្ដតិ, អឆ ខោ លេច្ឆាទិកា ពហ្យាឃេច កិឃេឃ្យា ចន្ដតិ់ ឲស ខោតិ ឲឃោ បុក្កលេ ពហ្យាពាត្ដត់ ឥទ្យំ ឃុមិទំ ពេទាតិ់ ចិពក្កបឃេយតិ យិច្ឆាចិពក្កាឌីត់ ច្ចុបឃយឃត្លាទេព ឥឃឃុ អឃុកេឃុ បឍយុឡ្លាតោ់ ឃដា ឃេតាតិ ឃោ ឲព្ធ អកិទេតា ហុព្វា តិគ្ន៎ ដ្ឋបដ្ឋិពឃតិពាឃ ឃេតា ព់ អឃុកឃោត់ កាទេចតិ់ ឡ្យត្តិ ពាហិតីតិ ឲស កិក្ល តីឃុ កទេចឃុ ដ្ឋព្យុត្ខតក់ ពហ្យឌិកាពត្ត ពទិស្សុតិ់ យាទពាត្ដតត្តិ ឲឃោ ពេក្ខុយពចដ្ឋ ឃត្លាព់ យាទពាត្ដតយ្សិ លិត្តិស្សុតីតិ អពេត្វា់

ដេឃតាចឃាទេត ឃោ កិក្ល ឃោពាបព្វិថេល បពិដ្ឋហិ, ឃយ្សុព្វាតយ្សិ ឃាព្វិកា ឌយុដេឃតា អពេហាឃីតិ់

ច្ចុឡ្យអឌត្យុក្កហបញ្ចិពចត្ដុ ឃព្វយ់

ប៉់ យាទចត្ដុ

តិដ្ឋក្កុពេពាតិ ព្ទយំ ឌយុដេឃត់ ឃព្វា ដេពចតេ ចិហទេត្តា យាទំ អាទេក្ឍ កទេឆឃិ់

ឲកឌិចឃព្យាចិកាទេល ឃប្តហុលិ ឆេទា ដេពចតចិហាទំ បចិឃិព្វា ទាហុលពេត្តទស្ស ចឃតដ្ឋាត់ កត្តា ព់ ដ្ឋដ្ឋាទេបឃុ់ ឃោ អត្ឋាពុ ចឃតដ្ឋាត់ អបឃ្សតេត្តា ពឆាកពស្ស កត្ដក្យុចិឃា បយុទេល តិបខ្ចិ់ ពឌា ឃោ អាឃប្ពុា អទេហព្វ៎ បទេព្វា អចឃ្សិកោច ហោតិ់ យាទោ ចឃចព្វិកចតេ

ជិនេតារេឃច ត៌ អាឃប្ញត្តិ កក្ខកុជិបឃុនេល គិបត្ថិ ជិស្វា ចិនេត្តសិ – “សឃលាឞ្ស េកោតឃឞ្ស រុជតកអក្កុលិ ឌាហិ គិបនេត្ថា, សឃំ អនេត្តាកក្ខកុជិឃំ គិបនេត្ថា, អក្កុលិឃា បិឡឡឃយាតាឃ សឃឞ្យិ បិឡឡនេតា កចិឞ្សតិ”តិ៍ នេសា យហត្តិ ហត្ថិរាជចណ្ហិ អគិគិយ្យិគិត្វា អាកយ្យ នេសាល្ខាឃ នេចនឞ្ស យត្វក៌ បទិក្លិបិត្វា យហនេត្តត សនេដ្កត េកោដ្ឋតាឆ៌ រចិ៍ សត្វា កក្ខកុជិឃំ គិសិនេត្ថាច តឞ្ស យារកាឆ៌ ឌាត្វា, “យារ, តាឌិសាត៌ សតសហនេឞ្សតាបិ យយ បុត្តឞ្ស កឃំ ប្លុយ្យានេចត្យ ត សក្កា៍ បុនេត្តា ហិ នេយ អសន្តាឞី ចិតវតេណ្ហា យហាចិទិនេឃា យហាបនេញ្ញា”តិ ចត្វា ឡយា កាចា អការិ –

១៉ា

“គិដ្ឋុនេតា អសន្តាសី, ចិតវតេណ្ហា អតក្កុណោ;

អច្ឆិន្ទិ កចសល្លាតិ, អត្តិទេយាឃំ សមុស្សយោ៍

១៉១៍

“ចិតវតេណ្ហា អតាដាតោ, គិរុត្តិបដេកោចិនេជា;

អក្លុរាត៌ សត្ថិបិត៌, ឌញ្ញា បុញ្ញាបរាតិ ច;

ស េច អត្ថិយសារិនេរា,

យហាបនេញ្ញា យហាបុរិនេសាតិ ចុដ្ឋតី”តិ៍

តត្វ គិដ្ឋុនេតាតិ ឡយឞ្ញិ សាសនេត បន្តិខិតាត៌ អរហត្តំ គិដ្ឋំ តាយ, ត៌ កនេតា បនេត្តាតិ អនេត្វា៍ អសន្តាឞីតិ អឡាត្តនេរ រាកសន្តាសាឌីត៌ អការេចត អសន្តសតនេកា៍ អច្ឆិន្ទិ កចសល្លាតីតិ សញ្ញាតិបិ កចកាឃីតិ សល្លាតិ អច្ឆិន្ទិ៍ សមុស្សយោតិ អឃំ ឲតឞ្ស អត្តិយោ នេជហា៍

អតាដាតោតិ លក្ខាឌីសុ គិក្កហណោ៍ គិរុត្តិបដេកោចិនេជាតិ គិរុត្តិយដ្ឋា នេសសបនេសុ ចាតិ ចតុសុបិ បដិសម្ភិតាសុ លេកោតិ អនេត្វា៍ អក្លុរាត៌ សត្ថិបិត៌, ឌញ្ញា បុញ្ញាបរាតិ ចាតិ អក្លុរាត៌ សត្ថិបិតសន្តាត៌ អក្លុរបិណ្ឌដ្ឋា ឌាតាតិ, បុញ្ញក្លុនេរត អបរក្លុរ៌, អបរក្លុនេរត បុញ្ញក្លុរដ្ឋា ឌាតាតិ៍ បុញ្ញក្លុនេរត អបរក្លុរ៌ ឌាតាតិ តាយ – អាឌិយ្យិបញ្ញាឃយានេត យដ្ឋ្យបរិនេឃាសានេតសុ អបញ្ញាឃយានេតសុបិ “ឡនេយសំ អក្លុរាត៌ ឡឆ៌ យដ្ឋ្យ ឡឆ៌ បរិនេឃាសាត”ត្តិ ឌាតាតិ៍ អបរក្លុនេរត បុញ្ញក្លុរ៌ ឌាតាតិ តាយ – អនេត្ត បញ្ញាឃយានេត អាឌិយនេញ្ញសុ អបញ្ញាឃយានេតសុ “ឡនេយសំ

អក្លូទាត់ ឆ្ពង់ យន្ត្ស អយំ អាឌី”តិ ឌាគាតិ៍ យន្ត្សបញ្ញាឃយាគេបិ “ឆ្ពយេសំ អក្លូទាត់ អយំ អាឌិ, អយំ អន្តោ”តិ ឌាគាតិ៍ ខុចំ យហាបញ្ញោ៍ ឋ ខេច អត្ថិយឋាទិខេទាតិ ខុឋ ខេកាឌិឃំ ឌិតឋទិខេទា, យហត្ថាត់ អត្តឆយូតិទុត្តិបដិកាគាត់ ឃឹលក្ខុត្តាឌឹតញ្ញ បទិក្កាហិកាឃ បញ្ញាឃ ឋយត្នាកតត្តា យហាបញ្ញោ, “ចិយុត្តចិត្តត្តា ព្ធាហំ, ឋាទិបុត្ត, យហាបុទិខេឋាតិ ចគាយី”តិ (ឋំ៍ តិ៍ ទ៍៍ឲ្យលិលិ) ចចគេតា ចិយុត្តចិត្តតាឃ ច យហាបុទិខេឋាតិ ចុច្ចតីតិ អខេត្វា៍

ខេឃឋតាចឋាខេគ ពហុ ខេឋាតាបត្តិផលាឌីតិ បិបុហិឃុ៍ យាខេទាបិ បិបិយា “ឌាគាតិ យំ ឋយខេឈា ខេកាតខេយា”តិ តខេត្វចត្តុទឆាឃីតិ៍

យាទចត្ថ អដ្ឋយំ៍

៥៩៍ ក្លូបកាឌីចកចត្ថ

ឋត្ថាកិក្ខតិ ឆ្ពយំ ឆយូខេឃឋត់ ឋត្វា អត្តទាយខេក្កុ ក្លូបកំ អាឌីចកំ អាទត្ថ កខេឆឋិ៍

ខុកឋិចិក្សាឋយខេឃ ឋត្វា បត្តឋត្តញ្ញាតញ្ញាខេឈា ខេចាឆិយខេល្ធ ឋត្តឋត្តាហំ ចឹតិគាខេយត្វា អត្តខេគា បត្តចឹចទយាគាឃ ឆយូចក្ខុបចត្តគត្វំ ចាទិទាឈឋិ ឋត្តាឃ អដ្ឋាទឋខេឃាឌគយក្កុ បដិបខេត្នា អត្តទាយខេក្កុ ក្លូបកំ អាឌីចកំ អត្តុឋ៍ ខេឋាបិ ឋត្វាទំ ចិស្វា “ចិប្បឋត្នាតិ ខេឈា ខេត, អាចុខេឋា, ឆ្ពត្តិយាតិ, បទិឃុខេដ្ឋ ឈចិចខេណ្ណា បទិខេឃាគាខេតា, កំឋិ ត្វំ, អាចុខេឋា, ក្លូដ្ឋិឃ្ស បត្តឌីខេតា, ខេកា ចា ខេត ឋត្វា, កឃ្ស ចា ត្វំ ឆយុំ ខេទាខេចឋី”តិ បុច្ឆិ៍ អចឃ្ស ឋត្វា “យឃុក្លូបញ្ញខេឃា ចា អាចទិខេឃា ចា គត្វឹ”តិ ចត្វា ឆ្ពយំ កាឆយាហ –

ឲ្យទ៍ឲ្យ៍

“ឋត្ថាកិក្ខ ឋត្ថចិក្ខហយស្មិ,

ឋខេត្ថាឃុ ឆខេយូឃុ អត្ថបលិខេត្តា;

ឋត្តញ្ញខេហា តឈ្យាក្កុខេឃ ចិយុខេត្តា,

ឋឃំ អកិត្តាឃ កយុដ្ឋិខេឋឃ្យ”ត្តិ៍

តត្ថ ឋត្ថាកិក្ខតិ ឋខេត្ថាឋំ ខេតក្ខយកឆយូាត់ អកិកចគខេតា ឋត្ថាកិក្ខ៍ ឋត្ថចិក្ខតិ ចិឌិតឋត្ថចត្យក្ខយកឆខេយូ៍ ឋខេត្ថាឃុ ឆខេយូឃុតិ ឋខេត្ថាឃុបិ

តេភូមកធម្មេសុ តណ្ហាទិដ្ឋីហិ អនុបលិត្តោ។ សព្វញ្ជហោតិ សព្វំ តេភូមកធម្មំ ជហិត្វា ឋិតោ។ តណ្ហក្ខយេ វិមុត្តោតិ តណ្ហក្ខយេ ឧប្បាទិតេ តណ្ហក្ខយសង្ខាតេ អរហត្តេ អនាសវាយ វិមុត្តិយា វិមុត្តោ។ សយំ អភិញ្ញាយាតិ អភិញ្ញេយ្យាទិភេទេ ធម្មេ សយមេវ ជានិត្វា។ កមុទ្ទិសេយ្យន្តិ “អយំ មេ ឧបជ្ឈាយោ វា អាចរិយោ វា”តិ កំ នាម ឧទ្ទិសេយ្យន្តិ។

ទេសនាវសានេ ឧបកោ អាជីវកោ តថាគតស្ស វចនំ នេវាភិនន្ទិ, ន បដិក្កោសិ។ សីសំ បន ចាលេត្វា ជិវ្ហំ និល្លាលេត្វា ឯកបទិកមគ្គំ គហេត្វា អញ្ញតរំ លុទ្ទកនិវាសនដ្ឋានំ អគមាសីតិ។

ឧបកាជីវកវត្ថុ នវមំ។

១០. សក្កបញ្ហវត្ថុ

សព្វទានន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិំ ហិ សមយេ តាវតិំសទេវលោកេ ទេវតា សន្និបតិត្វា ចត្តារោ បញ្ហេ សមុដ្ឋាបេសុំ “កតរំ ទានំ នុ ខោ ទានេសុ, កតរោ រសោ រសេសុ, កតរា រតិ រតីសុ ជេដ្ឋកា, តណ្ហក្ខយោវ កស្មា ជេដ្ឋកោតិ វុច្ចតី”តិ? តេ បញ្ហេ ឯកា ទេវតាបិ វិនិច្ឆិតុំ នាសក្ខិ។ ឯកោ បន ទេវោ ឯកំ ទេវំ, សោបិ អបរន្តិ ឯវំ អញ្ញមញ្ញំ បុច្ឆន្តា ទសសុ ចក្កវាឡសហស្សេសុ ទ្វាទស វស្សានិ វិចរិំសុ។ ឯត្តកេនាបិ កាលេន បញ្ហានំ អត្ថំ អទិស្វា ទសសហស្សចក្កវាឡទេវតា សន្និបតិត្វា ចតុន្នំ មហារាជានំ សន្តិកំ គន្ត្វា “កិំ, តាតា, មហាទេវតាសន្និបាតោ”តិ វុត្តេ “ចត្តារោ បញ្ហេ សមុដ្ឋាបេត្វា វិនិច្ឆិតុំ អសក្កោន្តា តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគតម្ហា”តិ។ “កិំ បញ្ហំ នាមេតំ, តាតា”តិ។ “ទានរសរតីសុ កតមា ទានរសរតី នុ ខោ សេដ្ឋា, តណ្ហក្ខយោវ កស្មា សេដ្ឋោ”តិ ឥមេ បញ្ហេ វិនិច្ឆិតុំ អសក្កោន្តា អាគតម្ហាតិ។ តាតា, មយម្បិ តេសំ អត្ថំ ន ជានាម, អម្ហាកំ បន រាជា ជនសហស្សេន ចិន្តិតេ អត្ថំ ចិន្តេត្វា តង្ខណេនេវ ជានាតិ, សោ អម្ហេហិ បញ្ញាយ ច បុញ្ញេន ច វិសិដ្ឋោ, ឯថ, តស្ស សន្តិកំ គច្ឆាមាតិ តមេវ ទេវគណំ អាទាយ សក្កស្ស ទេវរញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា តេនាបិ “កិំ, តាតា, មហន្តោ ទេវសន្និបាតោ”តិ វុត្តេ តមត្ថំ អារោចេសុំ។ “តាតា, ឥមេសំ បញ្ហានំ អត្ថំ អញ្ញោបិ ជានិតុំ ន សក្កោតិ, ពុទ្ធវិសយា ហេតេ។ សត្ថា បនេតរហិ កហំ វិហរតី”តិ បុច្ឆិត្វា “ជេតវនេ”តិ សុត្វា “ឯថ, តស្ស សន្តិកំ គមិស្សាមា”តិ ទេវគណេន សទ្ធិំ រត្តិភាគេ សកលំ ជេតវនំ ឱភាសេត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ ឋិតោ “កិំ, មហារាជ, មហតា ទេវសង្ឃេន អាគតោសី”តិ វុត្តេ, “ភន្តេ, ទេវគណេន ឥមេ នាម បញ្ហា សមុដ្ឋាបិតា, អញ្ញោ ឥមេសំ អត្ថំ ជានិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, ឥមេសំ នោ អត្ថំ បកាសេថា”តិ អាហ។

សត្ថា “សាធុ មហារាជ, មយា ហិ បារមិយោ បូរេត្វា មហាបរិច្ចាគេ បរិច្ចជិត្វា តុម្ហាទិសានំ កង្ខច្ឆេទនត្ថមេវ សព្វញ្ញុតញ្ញាណំ បដិវិទ្ធំ, តយា បុច្ឆិតបញ្ហេសុ ហិ សព្វទានានំ ធម្មទានំ សេដ្ឋំ, សព្វរសានំ ធម្មរសោ សេដ្ឋោ, សព្វរតីនំ ធម្មរតិ សេដ្ឋា, តណ្ហក្ខយោ បន អរហត្តំ សម្បាបកត្តា សេដ្ឋោយេវា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

᪆᪁᪈᪨

“ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᩴ ᨩᩥᨶᩣᨲᩥ,

ᩈᨻ᩠ᨻᩁᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᩈᩮᩣ ᨩᩥᨶᩣᨲᩥ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩁᨲᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᨲᩥ ᨩᩥᨶᩣᨲᩥ,

ᨲᨱ᩠ᩉᨠ᩠ᨡᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨩᩥᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨧᩮᨸᩥ ᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᨣᨻ᩠ᨽᩮ ᨿᩣᩅ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩣ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨠᨴᩃᩥᨣᨻ᩠ᨽᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᩣᨣᨾᩮ ᨧᨲᩩᨸ᩠ᨸᨴᩥᨠᩣᨿ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨠᨲᩣᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩣᩅ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨴᩣᨶᩴ ᨲᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩈᩮᩣᩊᩈᩥᩴ ᨠᩃᩴ ᨶᩣᨣ᩠ᨥᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨴᩮᩈᨶᩣᨸᩥ ᩅᩣᨧᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩅᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᩮᨶ ᨧ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩴ ᨠᩣᩁᩥᨲᩴ, ᨲᩔᩮᩅ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ ᨾᩉᩣ᪨ ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩣᨿ ᨧ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨸᨱᩦᨲᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨴᩣᨶᨲᩮᩣᨸᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨴᩣᨶᨲᩮᩣᨸᩥ ᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩃᩮᩣᩉᨸᩣᩈᩣᨴᩈᨴᩥᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᩈᩣᨴᩣᨶᩴ ᩋᨶᩮᨠᩣᨶᩥ ᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨴᩣᨶᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨲᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨧᨲᩩᨸ᩠ᨸᨴᩥᨠᩣᨿ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩣᩅᩈᩮᨶᩣᨸᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᨾᩮᩅ ᩅᩁᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩣ? ᩑᩅᩁᩪᨸᩣᨶᩥ ᩉᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᩋᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᩉᩥ ᩍᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨶ ᩈᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᩏᩊᩩᨦ᩠ᨠᨿᩣᨣᩩᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨭᨧ᩠ᨨᩩᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣᨶᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᨾᩮᩅ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᩋᨸᩥᨧ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨧ ᩈᨠᩃᨠᨸ᩠ᨸᩴ ᨴᩮᩅᩮ ᩅᩔᨶ᩠ᨲᩮ ᩏᨴᨠᨻᩥᨶ᩠ᨴᩩᩴ ᨣᨱᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ, ᩋᩔᨩᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᨠᨳᩥᨲᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩥᩴᩈᩩ, ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩈᩣᩅᨠᨸᩣᩁᨾᩦᨬᩣᨱᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣᨸᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᨾᩮᩅ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –
“ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᩴ ᨩᩥᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᨶ ᨣᨶ᩠ᨵᩁᩈᩣᨴᨿᩮᩣᨸᩥ ᩁᩈᩣ ᩈᩥᨡᩣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩈᩩᨵᩣᨽᩮᩣᨩᨶᩁᩈᩮᩣᨸᩥ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮ ᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩩᨽᩅᨶᩔᩮᩅ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᨸᨶᩮᩈ ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥᩴᩈᨻᩮᩣᨵᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᨧ ᨶᩅᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᩈᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩁᩈᩣᨶᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –
“ᩈᨻ᩠ᨻᩁᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᩈᩮᩣ ᨩᩥᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩣᨸᩮᩈᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩁᨲᩥᨵᩦᨲᩩᩁᨲᩥᨵᨶᩁᨲᩥᩍᨲ᩠ᨳᩥᩁᨲᩥᨶᨧ᩠ᨧᨣᩦᨲᩅᩣᨴᩥᨲᩣᨴᩥᩁᨲᩥᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩣ ᨧ ᩋᨶᩮᨠᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩣ ᩁᨲᩥ, ᩈᩣᨸᩥ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮ ᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩩᨽᩅᨶᩔᩮᩅ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪨ ᨿᩣ ᨸᨶᩮᩈᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩣ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩣ ᩅᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨸᩦᨲᩥ ᩏᨴᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᩴ ᨩᨶᩮᨲᩥ, ᩋᩔᩪᨶᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ, ᩃᩮᩣᨾᩉᩴᩈᩴ ᨩᨶᩮᨲᩥ, ᩈᩣ ᩈᩴᩈᩣᩁᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ

សព្ពទានីនំ ឯវម្បិ ធម្មទានមេវ សេដ្ឋំ។ តេន វុត្តំ – "សព្ពទានំ ធម្មទានំ ជិនាតី"តិ តណ្ហក្ខយោ បន តណ្ហាយ ខយន្តេ ឧប្បន្នំ អរហត្តំ សកលស្សបិ វដ្ដទុក្ខស្ស អភិភវនតោ សព្ពសេដ្ឋមេវ។ តេន វុត្តំ – "តណ្ហក្ខយោ សព្ពទុក្ខំ ជិនាតី"តិ។

ឯវំ សត្ថរិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថំ កថេន្តេយេវ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ។ សក្កោបិ សត្ថុ ធម្មកថំ សុត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯវមាហ – "ភន្តេ, ឯវំសេដ្ឋេ នាម ធម្មទានេ កិមត្ថំ អម្ហាកំ បត្តិំ ន ទាបេថ, ឥតោ បដ្ឋាយ នោ ភិក្ខុសង្ឃស្ស កថេត្វា បត្តិំ ទាបេថ, ភន្តេ"តិ។ សត្ថា តស្ស វចនំ សុត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតេត្វា, "ភិក្ខវេ, អជ្ជាទិំ កត្វា មហាធម្មស្សវនំ វា បកតិធម្មស្សវនំ វា ឧបនិសិន្នកកថំ វា អន្តមសោ អនុមោទនម្បិ កត្វា សព្ពសត្តានំ បត្តិំ ទទេយ្យាថា"តិ អាហ។

សក្កបញ្ហវត្ថុ ទសមំ។

១១. អបុត្តកសេដ្ឋិវត្ថុ

ហនន្តិ ភោគាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អបុត្តកសេដ្ឋិំ អារព្ភ កថេសិ។

តស្ស កិរ កាលកិរិយំ សុត្វា រាជា បសេនទិ កោសលោ "អបុត្តកំ សាបតេយ្យំ កស្ស បាបុណាតី"តិ បុច្ឆិត្វា "រញ្ញោ"តិ សុត្វា សត្តហិ ទិវសេហិ តស្ស គេហតោ ធនំ រាជកុលំ អភិហរាបេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ ឧបសង្កមិត្វា "ហន្ទ កុតោ នុ ត្វំ, មហារាជ, អាគច្ឆសិ ទិវាទិវស្សា"តិ វុត្តេ "ឥធ, ភន្តេ, សាវត្ថិយំ សេដ្ឋិ, គហបតិ, កាលកតោ, តមហំ អបុត្តកំ សាបតេយ្យំ រាជន្តេបុរំ អភិហរិត្វា អាគច្ឆាមី"តិ អាហ។ សព្ពំ សុត្តេ (សំ. និ. ១.១៣០) អាគតនយេនេវ វេទិតព្ពំ។

សោ កិរ សុវណ្ណបាតិយា នានគ្គរសភោជនេ ឧបនីតេ "ឯវរូបំ នាម មនុស្សា ភុញ្ជន្តិ, កិំ តុម្ហេ មយ្ហំ ឥមស្មិំ គេហេ កេឡិំ ករោថា"តិ ភោជនេ ឧបដ្ឋិតេ លេឌ្ឌុទណ្ឌាទីហិ បហរិត្វា បលាបេត្វា "ឥទំ មនុស្សានំ ភោជន"ន្តិ កណាជកំ ភុញ្ជតិ ពិលង្គទុតិយំ។ វត្ថយានច្ឆត្តេសុបិ មនាបេសុ ឧបដ្ឋាបិតេសុ តេ មនុស្សេ លេឌ្ឌុទណ្ឌាទីហិ បហរន្តោ បលាបេត្វា សាណានិ ធារេតិ, ជជ្ជររថកេន យាតិ បណ្ណច្ឆត្តកេន ធារិយមានេនាតិ ឯវំ រញ្ញោ អារោចិតេ សត្ថា តស្ស បុព្ពកម្មំ កថេសិ។

ភូតបុព្វំ សោ, មហារាជ, សេដ្ឋិ, គហបតិ, តគរសិខិំ នាម បច្ចេកពុទ្ធំ បិណ្ឌបាតេន បដិបាទេសិ។ "ទេថ សមណស្ស បិណ្ឌ"ន្តិ វត្វា សោ ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ តស្មិំ កិរ អស្សទ្ធេ ពាលេ ឯវំ វត្វា បក្កន្តេ តស្ស ភរិយា សទ្ធា បសន្នា "ចិរស្សំ វត មេ ឥមស្ស មុខតោ 'ទេហី'តិ វចនំ សុតំ, អជ្ជ មម មនោរថំ បូរេត្វា បិណ្ឌបាតំ ទស្សាមី"តិ បច្ចេកពុទ្ធស្ស បត្តំ គហេត្វា បណីតភោជនស្ស បូរេត្វា អទាសិ។ សោបិ និវត្តមានោ តំ ទិស្វា "កិំ, សមណ, កិញ្ចិ តេ លទ្ធ"ន្តិ បត្តំ គហេត្វា បណីតបិណ្ឌបាតំ ទិស្វា វិប្បដិសារី ហុត្វា ឯវំ ចិន្តេសិ – "វរមេតំ បិណ្ឌបាតំ ទាសា វា កម្មករា វា ភុញ្ជេយ្យុំ។ តេ ហិ ឥមំ ភុញ្ជិត្វា មយ្ហំ កម្មំ ករិស្សន្តិ, អយំ បន គន្ត្វា ភុញ្ជិត្វា និទ្ទាយិស្សតិ, នដ្ឋោ មេ

សោ បិណ្ឌបាតេនា”តិ។ សោ ភាតុ ច បន ឯកបុត្តកំ សាបតេយ្យស្ស ការណា ជីវិតា វោរោបេសិ។ សោ កិរស្ស អង្គុលិំ គហេត្វា វិចរន្តោ “ឥទំ មយ្ហំ បិតុសន្តកំ យានកំ, អយំ តស្ស គោណោ”តិអាទីនិ អាហ។ អថ នំ សោ សេដ្ឋិ “ឥទានិ តាវេស ឯវំ វទតិ, ឥមស្ស បន វុឌ្ឍិប្បត្តកាលេ ឥមស្មិំ គេហេ ភោគេ កោ រក្ខិស្សតី”តិ តំ អរញ្ញំ នេត្វា ឯកស្មិំ គច្ឆមូលេ គីវាយ គហេត្វា មុឡាលកន្ទំ វិយ គីវំ ឃាតេត្វា មារេត្វា តត្ថេវ ឆឌ្ឌេសិ។ ឥទមស្ស បុព្ពកម្មំ។ តេន វុត្តំ –

“ឯវំ ខោ សោ, មហារាជ, សេដ្ឋិ, គហបតិ, តគរសិខិំ បច្ចេកពុទ្ធំ បិណ្ឌបាតេន បដិបាទេសិ, តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន សត្តក្ខត្តុំ សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជិ, តស្សេវ កម្មស្ស វិបាកាវសេសេន ឥមិស្សាយេវ សាវត្ថិយា សត្តក្ខត្តុំ សេដ្ឋិត្តំ ការេសិ។ ឯវំ ខោ សោ, មហារាជ, សេដ្ឋិ, គហបតិ, ទត្វា បច្ឆា វិប្បដិសារី អហោសិ ‘វរមេតំ បិណ្ឌបាតំ ទាសា វា កម្មករា វា ភុញ្ជេយ្យុ’ន្តិ, តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន នាស្សុឡារាយ ភត្តភោគាយ ចិត្តំ នមតិ, នាស្សុឡារាយ វត្ថភោគាយ, នាស្សុឡារាយ យានភោគាយ, នាស្សុឡារានំ បញ្ចន្នំ កាមគុណានំ ភោគាយ ចិត្តំ នមតិ។ ឯវំ ខោ សោ, មហារាជ, សេដ្ឋិ, គហបតិ, ភាតុ ច បន ឯកបុត្តំ សាបតេយ្យស្ស ការណា ជីវិតា វោរោបេសិ, តស្ស កម្មស្ស វិបាកេន ពហូនិ វស្សសតានិ ពហូនិ វស្សសហស្សានិ ពហូនិ វស្សសតសហស្សានិ និរយេ បច្ចិត្ថ, តស្សេវ កម្មស្ស វិបាកាវសេសេន ឥទំ សត្តមំ អបុត្តកំ សាបតេយ្យំ រាជកោសំ បវេសេតិ។ តស្ស ខោ បន, មហារាជ, សេដ្ឋិស្ស គហបតិស្ស បុរាណញ្ច បុញ្ញំ បរិក្ខីណំ, នវញ្ច បុញ្ញំ អនុបចិតំ។ អជ្ជ បន, មហារាជ, សេដ្ឋិ, គហបតិ, មហារោរុវេ និរយេ បច្ចតី”តិ (សំ។ និ។ ១។ ១៣១)។

រាជា សត្ថុ វចនំ សុត្វា “អហោ, ភន្តេ, ភារិយំ កម្មំ, ឯត្តកេ នាម ភោគេ វិជ្ជមានេ នេវ អត្តនា បរិភុញ្ជិ, ន តុម្ហាទិសេ ពុទ្ធេ ធុរវិហារេ វិហរន្តេ បុញ្ញកម្មំ អកាសី”តិ អាហ ។ សត្ថា “ឯវមេតំ, មហារាជ, ទុម្មេធបុគ្គលា នាម ភោគេ លភិត្វា និព្ពានំ ន គវេសន្តិ, ភោគេ និស្សាយ ឧប្បន្នតណ្ហា បនេតេ ទីឃរត្តំ ហនតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៥៥។

“ហនន្តិ ភោគា ទុម្មេធំ, នោ ច បារគវេសិនោ;

ភោគតណ្ហាយ ទុម្មេធោ, ហន្តិ អញ្ញេវ អត្តន”ន្តិ។

តត្ថ នោ ច បារគវេសិនោតិ យេ បន និព្ពានបារគវេសិនោ បុគ្គលា, ន តេ ភោគា ហនន្តិ។ អញ្ញេវ អត្តនន្តិ ភោគេ និស្សាយ ឧប្បន្នាយ តណ្ហាយ ទុប្បញ្ញោ បុគ្គលោ បរេ វិយ អត្តានមេវ ហនតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

អបុត្តកសេដ្ឋិចត្ថុ ទុកាគសយំ

១៦ អក្ខុរចត្ថុ

តិលាសោរសាតិតិ ព្ថាយំ ឆយូសេរសត់ សត្វា បណ្ឌុកប្ពុលសិលាយំ ចិហរសេត្តា អក្ខុរំ អារព្ភ កសេឆសិ ចត្ថុ “សេយ សោតប្បសុតា ឌឺរា”តិ (ឆ ប ១ប័១) កាឆាឃ ចិត្វារិតរេបច ចុត្តសោញ្ចាំ តត្វ ព្ថាត្ថក់ អារព្ភ សេរា កិរ អត្សុទ្ធសេត្វរស្ស អសេត្តាកាយំ បិណ្ឌាឃ បចិដ្ឋស្ស អត្តសោ អាកតំ កដេឌ្ឋយត្តក់ កិក្លិ ឌាសេបសិ តឌស្ស បុត្តា អក្ខុសេត ឌសចស្សសហស្សាតិ ក្វាឌសសេយាឌតិក់ ប្ពុត្ថតបត្តិ កត្វា ជិត្ថុឌាតសោរា យហប្បុលតរំ ឌាតំ តស្វា ទុចយាហ ទុចំ ចុសេត្ត សត្វា, “អក្ខុរ, ឌាត់ តាយ ចិសេឆយ្យ ឌាត់ ចដ្ឋតិ, ទុចំ ត់ សុសេលសេត្ត សុចុត្តឌីឌំ ចិឃ យហប្បុល់ សេហាតិ ត្វំ បត តឆា តាកាសិ, សេតត សេត ឌាត់ ត យហប្បុល់ ឌាត”ត្តិ ព្ថាយយត្វំ ចិការេចសេត្តា –

“ចិសេឆយ្យ ឌាត់ ឌាតត្ថំ, ឃត្វ ជិត្ថុ យហប្បុល់;

ចិសេឆយ្យ ឌាត់ សុកតប្បសត្វំ,

សេឃ ឌក្លិសេលាឃ្យា ព្ថាឆ ឌីចសេលាិសេក;

ទុសេតសុ ជិត្ថាតិ យហប្បុលាតិ,

ឌីឌាតិ ចុត្តាតិ ឃឆាសុសេលសេត្ត”តិ (សេប ច ១៦ជ) –

ចត្វា ប្ពុត្តរិយ្បិ ឆយុំ សេឌសេសសេត្តា ព្ថាយា កាឆា អការិ –

៦៥៩

“តិលាសោរសាតិ សេលត្តាតិ, រាកសោរសា អឃំ បឌា;

តស្វា ហិ ឌីតរារសេកសុ, ជិត្ថុ សេហាតិ យហប្បុល់

៣៥៧.

“តិណទោសានិ ខេត្តានិ, ទោសទោសា អយំ បជា;

តស្មា ហិ វីតទោសេសុ, ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផលំ.

៣៥៨.

“តិណទោសានិ ខេត្តានិ, មោហទោសា អយំ បជា;

តស្មា ហិ វីតមោហេសុ, ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផលំ.

៣៥៩.

“តិណទោសានិ ខេត្តានិ, ឥច្ឆាទោសា អយំ បជា;

តស្មា ហិ វិគតិច្ឆេសុ, ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផល”ន្តិ.

តត្ថ តិណទោសានីតិ សាមាកាទីនិ តិណានិ ឧដ្ឋហន្តានិ បុព្ពណ្ណាបរណ្ណានិ ខេត្តានិ ទូសេន្តិ, តេន តានិ ន ពហុផលានិ ហោន្តិ. ឯវំ សត្តានម្បិ អន្តោ រាគោ ឧប្បជ្ជន្តោ សត្តេ ទូសេតិ, តេន តេសុ ទិន្នំ មហប្ផលំ ន ហោតិ. ខីណាសវេសុ ទិន្នំ បន មហប្ផលំ ហោតិ. តេន វុត្តំ –

“តិណទោសានិ ខេត្តានិ, រាគទោសា អយំ បជា;

តស្មា ហិ វីតរាគេសុ, ទិន្នំ ហោតិ មហប្ផល”ន្តិ –

សេសគាថាសុបិ ឯសេវ នយោ.

ទេសនាវសានេ អង្កុរោ ច ឥន្ទកោ ច សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ.

𑼄𑼖𑽂𑼒𑽂𑼫𑼬𑼦𑼡𑽂𑼫 𑼖𑽂𑼗𑼴𑼖𑼱𑼫𑼶𑼁

𑼡𑼭𑽂𑼫𑼴𑼦𑼒𑽂𑼒𑼦𑼠𑽂𑼠𑼩𑼴 𑼩𑼶𑼖𑽂𑼣𑼶𑼡𑼴𑼁

𑼦𑼡𑽂𑼫𑼷𑼱𑼡𑼶𑼾𑼫𑼴 𑼦𑼾𑼒𑽂𑼒𑼴𑼁

២៥. ភិក្ខុវគ្គោ

១. បញ្ចភិក្ខុវត្ថុ

ចក្ខុនា សំវរោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បញ្ច ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

តេសុ កិរ ឯកេកោ ចក្ខុទ្វារាទីសុ បញ្ចសុ ទ្វារេសុ ឯកេកមេវ រក្ខិ។ អថេកទិវសំ សន្និបតិត្វា “អហំ ទុរក្ខំ រក្ខាមិ, អហំ ទុរក្ខំ រក្ខាមី”តិ វិវទិត្វា “សត្ថារំ បុច្ឆិត្វា ឥមមត្ថំ ជានិស្សាមា”តិ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា, “ភន្តេ, មយំ ចក្ខុទ្វារាទីនិ រក្ខន្តា អត្តនោ អត្តនោ រក្ខនទ្វារមេវ ទុរក្ខំ មញ្ញាម, កោ នុ ខោ អម្ហេសុ ទុរក្ខំ រក្ខតី”តិ បុច្ឆិំសុ។ សត្ថា ឯកំ ភិក្ខុម្បិ អនោសាទេត្វា, “ភិក្ខវេ, សព្ពានិបេតានិ ទុរក្ខានេវ, អបិ ច ខោ បន តុម្ហេ ន ឥទានេវ បញ្ចសុ ឋានេសុ អសំវុតា, បុព្ពេបិ អសំវុតា, អសំវុតត្តាយេវ ច បណ្ឌិតានំ ឱវាទេ អវត្តិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបុណិត្ថា”តិ វត្វា “កទា, ភន្តេ”តិ តេហិ យាចិតោ អតីតេ តក្កសិលជាតកស្ស វត្ថុំ វិត្ថារេត្វា រក្ខសីនំ វសេន រាជកុលេ ជីវិតក្ខយំ បត្តេ បត្តាភិសេកេន មហាសត្តេន សេតច្ឆត្តស្ស ហេដ្ឋា រាជាសនេ និសិន្នេន អត្តនោ សិរិសម្បត្តិំ ឱលោកេត្វា “វីរិយំ នាមេតំ សត្តេហិ កត្តព្ពមេវា”តិ ឧទានវសេន ឧទានិតំ –

“កុសលូបទេសេ ធិតិយា ទឡ្ហាយ ច,

អនិវត្តិតត្តាភយភីរុតាយ ច;

ន រក្ខសីនំ វសមាគមិម្ហសេ,

ស សោត្ថិភាវោ មហតា ភយេន មេ”តិ។ (ជា. ១.១.១៣២) –

ឥមំ គាថំ ទស្សេត្វា “តទាបិ តុម្ហេ បញ្ច ជនា តក្កសិលាយំ រជ្ជគហណត្ថាយ និក្ខន្តំ មហាសត្តំ អាវុធហត្ថា បរិវារេត្វា មគ្គំ គច្ឆន្តា អន្តរាមគ្គេ រក្ខសីហិ ចក្ខុទ្វារាទិវសេន ឧបនីតេសុ រូបារម្មណាទីសុ អសំវុតា បណ្ឌិតស្ស ឱវាទេ អវត្តិត្វា ឱលីយន្តា រក្ខសីហិ ខាទិតា ជីវិតក្ខយំ បាបុណិត្ថ។ យោ បន អារម្មណេសុ សុសំវុតោ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធន្តិំ ទេវវណ្ណិំ យក្ខិនិំ អនាទិយិត្វា សោត្ថិនា តក្កសិលំ គន្ត្វា រជ្ជំ បត្តោ រាជា អហមេវា”តិ ជាតកំ សមោធានេត្វា, “ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា នាម សព្ពានិ ទ្វារានិ សំវរិតព្ពានិ។ ឯតានិ ហិ សំវរន្តោ ឯវ សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

១៩០។

“ចក្ខុនា សំវរោ សាធុ, សាធុ សោតេន សំវរោ;

ឃានេន សំវរោ សាធុ, សាធុ ជិវ្ហាយ សំវរោ។

១៩១។

“កាយេន សំវរោ សាធុ, សាធុ វាចាយ សំវរោ;

មនសា សំវរោ សាធុ, សាធុ សព្ពត្ថ សំវរោ;

សព្ពត្ថ សំវុតោ ភិក្ខុ, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ។

តត្ថ ចក្ខុនាតិ យទា ហិ ភិក្ខុនោ ចក្ខុទ្វារេ រូបារម្មណំ អាបាថមាគច្ឆតិ, តទា ឥដ្ឋារម្មណេ អរជ្ជន្តស្ស អនិដ្ឋារម្មណេ អទុស្សន្តស្ស អសមបេក្ខនេន មោហំ អនុប្បាទេន្តស្ស តស្មិំ ទ្វារេ សំវរោ ថកនំ បិទហនំ គុត្តិ កតា នាម ហោតិ។ តស្ស ឯវរូបោបិ ចក្ខុនា សំវរោ សាធុ។ ឯស នយោ សោតទ្វារាទីសុបិ។ ចក្ខុទ្វារាទីសុយេវ បន សំវរោ វា អសំវរោ វា នុប្បជ្ជតិ, បរតោ បន ជវនវីថិយំ ឯស លព្ភតិ។ តទា ហិ អសំវរោ ឧប្បជ្ជន្តោ អស្សទ្ធា អក្ខន្តិ កោសជ្ជំ មុដ្ឋស្សច្ចំ អញ្ញាណន្តិ អកុសលវីថិយំ អយំ បញ្ចវិធោ លព្ភតិ។ សំវរោ ឧប្បជ្ជន្តោ សទ្ធា ខន្តិ វីរិយំ សតិ ញាណន្តិ កុសលវីថិយំ អយំ បញ្ចវិធោ លព្ភតិ។

កាយេន សំវរោតិ ឯត្ថ បន បសាទកាយោបិ ចោបនកាយោបិ លព្ភតិ។ ឧភយម្បិ បនេតំ កាយទ្វារមេវ។ តត្ថ បសាទទ្វារេ សំវរាសំវរោ កថិតោវ។ ចោបនទ្វារេបិ តំចតុក្កា បាណាតិបាតអទិន្នាទានកាមេសុមិច្ឆាចារា។ តេហិ បន សទ្ធិំ អកុសលវីថិយំ ឧប្បជ្ជន្តេហិ តំ ទ្វារំ អសំវុតំ ហោតិ, កុសលវីថិយំ ឧប្បជ្ជន្តេហិ បាណាតិបាតាវេរមណិអាទីហិ សំវុតំ។ សាធុ វាចាយាតិ ឯត្ថាបិ ចោបនវាចាបិ វាចា។ តាយ សទ្ធិំ ឧប្បជ្ជន្តេហិ មុសាវាទាទីហិ តំ ទ្វារំ អសំវុតំ ហោតិ, មុសាវាទាវេរមណិអាទីហិ សំវុតំ។ មនសា សំវរោតិ ឯត្ថាបិ ជវនមនតោ អញ្ញេន មនេន សទ្ធិំ អភិជ្ឈាទយោ នត្ថិ។ មនោទ្វារេ បន ជវនក្ខណេ ឧប្បជ្ជមានេហិ អភិជ្ឈាទីហិ តំ ទ្វារំ អសំវុតំ ហោតិ, អនភិជ្ឈាទីហិ សំវុតំ ហោតិ។ សាធុ សព្ពត្ថាតិ តេសុ ចក្ខុទ្វារាទីសុ សព្ពេសុបិ សំវរោ សាធុ។ ឯត្តាវតា ហិ អដ្ឋ សំវរទ្វារានិ អដ្ឋ ច អសំវរទ្វារានិ កថិតានិ។ តេសុ អដ្ឋសុ អសំវរទ្វារេសុ ឋិតោ ភិក្ខុ សកលវដ្ដមូលកទុក្ខតោ ន មុច្ចតិ, សំវរទ្វារេសុ បន ឋិតោ សព្ពស្មាបិ វដ្ដមូលកទុក្ខា មុច្ចតិ។ តេន វុត្តំ – “សព្ពត្ថ សំវុតោ ភិក្ខុ, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ។

ទេសនាវសានេ តេ បញ្ច ភិក្ខូ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

បញ្ចភិក្ខុវត្ថុ បឋមំ។

២. ហំសឃាតកភិក្ខុវត្ថុ

ហត្ថសំយតោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ហំសឃាតកំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិវាសិនោ កិរ ទ្វេ សហាយកា ភិក្ខូសុ បព្វជិត្វា លទ្ធូបសម្បទា យេភុយ្យេន ឯកតោ វិចរន្តិ។ តេ ឯកទិវសំ អចិរវតិំ គន្ត្វា ន្ហត្វា អាតបេ តប្បមានា សារណីយកថំ កថេន្តា អដ្ឋំសុ។ តស្មិំ ខណេ ទ្វេ ហំសា អាកាសេន គច្ឆន្តិ។ អថេកោ ទហរភិក្ខុ សក្ខរំ គហេត្វា “ឯកស្ស ហំសបោតកស្ស អក្ខិំ បហរិស្សាមី”តិ អាហ, ឥតរោ “ន សក្ខិស្សសី”តិ អាហ។ តិដ្ឋតុ ឥមស្មិំ បស្សេ អក្ខិ, បរបស្សេ អក្ខិំ បហរិស្សាមីតិ។ ឥទម្បិ ន សក្ខិស្សសិយេវាតិ។ “តេន ហិ ឧបធារេហី”តិ ទុតិយំ សក្ខរំ គហេត្វា ហំសស្ស បច្ឆាភាគេ ខិបិ, ហំសោ សក្ខរសទ្ទំ សុត្វា និវត្តិត្វា ឱលោកេសិ។ អថ នំ ឥតរោ វដ្ដសក្ខរំ គហេត្វា បរបស្សេ អក្ខិម្បិ បហរិត្វា ឱរិមក្ខិនា និក្ខាមេសិ។ ហំសោ វិរវន្តោ បរិវត្តិត្វា តេសំ បាទមូលេយេវ បតិ។ តត្ថ តត្ថ ឋិតា ភិក្ខូ ទិស្វា, “អាវុសោ, ពុទ្ធសាសនេ បព្វជិត្វា អននុច្ឆវិកំ វោ កតំ បាណាតិបាតំ ករោន្តេហី”តិ វត្វា តេ អាទាយ គន្ត្វា តថាគតស្ស ទស្សេសុំ។

សត្ថា “សច្ចំ កិរ តយា ភិក្ខុ បាណាតិបាតោ កតោ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ កស្មា ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ បព្វជិត្វា ឯវមកាសិ, បោរាណកបណ្ឌិតា អនុប្បន្នេ ពុទ្ធេ អគារមជ្ឈេ វសមានា អប្បមត្តកេសុបិ ឋានេសុ កុក្កុច្ចំ ករិំសុ, ត្វំ បន ឯវរូបេ ពុទ្ធសាសនេ បព្វជិត្វា កុក្កុច្ចមត្តម្បិ ន អកាសី”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កុរុរដ្ឋេ ឥន្ទបត្តនគរេ ធនញ្ចយេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិស្មិំ បដិសន្ធិំ គហេត្វា អនុបុព្ពេន វិញ្ញុតំ បត្វា តក្កសិលាយំ សិប្បានិ ឧគ្គហេត្វា បិតរា ឧបរជ្ជេ បតិដ្ឋាបិតោ អបរភាគេ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជំ បត្វា ទស រាជធម្មេ អកោបេន្តោ កុរុធម្មេ វត្តិ។ កុរុធម្មោ នាម បញ្ចសីលានិ, តានិ ពោធិសត្តោ បរិសុទ្ធានិ កត្វា រក្ខិ។ យថា ច ពោធិសត្តោ, ឯវមស្ស មាតា អគ្គមហេសី កនិដ្ឋភាតា ឧបរាជា បុរោហិតោ ព្រាហ្មណោ រជ្ជុគាហកោ អមច្ចោ សារថិ សេដ្ឋិ ទោណមាបកោ មហាមត្តោ ទោវារិកោ នគរសោភិនី វណ្ណទាសីតិ ឯវមេតេសុ ឯកាទសសុ ជនេសុ កុរុធម្មំ រក្ខន្តេសុ កលិង្គរដ្ឋេ ទន្តបុរនគរេ កលិង្គេ រជ្ជំ ការេន្តេ តស្មិំ រដ្ឋេ ទេវោ ន វស្សិ។ មហាសត្តស្ស បន អញ្ជនសន្និភោ នាម មង្គលហត្ថី មហាបុញ្ញោ ហោតិ។ រដ្ឋវាសិនោ “តស្មិំ អានីតេ ទេវោ វស្សិស្សតី”តិ សញ្ញាយ រញ្ញោ អារោចយិំសុ។ រាជា តស្ស ហត្ថិស្ស អានយនត្ថាយ ព្រាហ្មណេ បហិណិ។ តេ គន្ត្វា មហាសត្តំ ហត្ថិំ យាចិំសុ។ សត្ថា តេសំ យាចនការណំ ទស្សេន្តោ អាហ –

“តវ សទ្ធញ្ច សីលញ្ច, វិទិត្វាន ជនាធិប;

វណ្ណំ អញ្ជនវណ្ណេន, កលិង្គស្មិំ និមិម្ហសេ”តិ។ (ជា។ ១។៣។៧៦) –

ឥទំ តិកនិបាតេ ជាតកំ កថេសិ។ ហត្ថិមិញន អានីតេបិ ទេវេ អវស្សន្តេ “សោ រាជា កុរុធម្មំ រក្ខតិ, តេនស្ស រដ្ឋេ ទេវោ វស្សតី”តិ សញ្ញាយ “យំ សោ កុរុធម្មំ រក្ខតិ, តំ សុវណ្ណបដ្ដេ លិខិត្វា អានេថា”តិ បុន កាលិង្គោ ព្រាហ្មណេ ច អមច្ចេ ច បេសេសិ។ តេសុ គន្ត្វា យាចន្តេសុ រាជានំ អាទិំ កត្វា សព្ពេបិ តេ អត្តនោ អត្តនោ សីលេសុ កិញ្ចិ កុក្កុច្ចយុត្តំ កត្វា “អបរិសុទ្ធំ នោ សីល”ន្តិ បដិក្ខិបិត្វាបិ “ន ឯត្តាវតា សីលភេទោ ហោតី”តិ តេហិ បុនប្បុនំ យាចិតា អត្តនោ អត្តនោ សីលានិ កថយិំសុ។ កាលិង្គោ សុវណ្ណបដ្ដេ លិខាបេត្វា អាភតំ កុរុធម្មំ ទិស្វាន សមាទាយ សាធុកំ បូរេសិ។ តស្ស រដ្ឋេ ទេវោ បាវស្សិ, រដ្ឋំ ខេមំ សុភិក្ខំ អហោសិ។ សត្ថា ឥទំ អតីតំ អាហរិត្វា –

“គណិកា ឧប្បលវណ្ណា, បុណ្ណោ ទោវារិកោ តទា;

រជ្ជុគាហោ ច កច្ចានោ, ទោណមាបកោ ច កោលិតោ។

“សារិបុត្តោ តទា សេដ្ឋី, អនុរុទ្ធោ ច សារថី;

ព្រាហ្មណោ កស្សបោ ថេរោ, ឧបរាជានន្ទបណ្ឌិតោ។

“មហេសី រាហុលមាតា, មាយាទេវី ជនេត្តិកា;

កុរុរាជា ពោធិសត្តោ, ឯវំ ធារេថ ជាតក”ន្តិ។ –

ជាតកំ សមោធានេត្វា “ភិក្ខុ ឯវំ បុព្ពេបិ បណ្ឌិតា អប្បមត្តកេបិ កុក្កុច្ចេ ឧប្បន្នេ អត្តនោ សីលភេទេ អាសង្កំ ករិំសុ, ត្វំ បន មាទិសស្ស ពុទ្ធស្ស សាសនេ បព្ពជិត្វា បាណាតិបាតំ ករោន្តោ អតិភារិយំ ករោសិ, ភិក្ខុនា នាម ហត្ថេហិ បាទេហិ វាចាយ ច សំយតេន ភវិតព្ព”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៦២។

“ហត្ថសំយតោ បាទសំយតោ,

វាចាសំយតោ សំយតុត្តមោ;

អជ្ឈត្តរតោ សមាហិតោ,

ឯកោ សន្តុសិតោ តមាហុ ភិក្ខុ”ន្តិ។

តត្ថ ហត្ថសំយតោតិ ហត្ថកីឡាបនាទីនំ វា ហត្ថេន បរេសំ បហរណាទីនំ វា អភាវេន ហត្ថសំយតោ។ ទុតិយបទេបិ ឯសេវ នយោ។ វាចាយ បន មុសាវាទាទីនំ អភាវេន វាចាយ សំយតោ។ សំយតុត្តមោតិ សំយតត្តភាវោ, កាយចលនសីសុក្ខិបនភមុកវិការាទីនំ អការកោតិ អត្ថោ។ អជ្ឈត្តរតោតិ គោចរជ្ឈត្តសង្ខាតាយ កម្មដ្ឋានភាវនាយ រតោ។ សមាហិតោតិ សុដ្ឋុ ឋបិតោ។ ឯកោ សន្តុសិតោតិ ឯកវិហារី ហុត្វា សុដ្ឋុ តុសិតោ វិបស្សនាចារតោ បដ្ឋាយ អត្តនោ អធិគមេន តុដ្ឋមានសោ។ បុថុជ្ជនកល្យាណកញ្ហិ អាទិំ កត្វា សព្ពេបិ សេខា អត្តនោ អធិគមេន សន្តុស្សន្តីតិ សន្តុសិតា, អរហា បន ឯកន្តសន្តុសិតោវ។ តំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ហំសឃាតកភិក្ខុវត្ថុ ទុតិយំ។

៣. កោកាលិកវត្ថុ

យោ មុខសំយតោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោកាលិកំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ “អថ ខោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមី”តិ សុត្តេ (សំ. និ. ១.១៨១; សុ. និ. កោកាលិកសុត្ត; អ. និ. ១០.៨៩) អាគតមេវ។ អត្ថោបិស្ស អដ្ឋកថាយ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។

កោកាលិកេ បន បទុមនិរយេ ឧប្បន្នេ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អហោ កោកាលិកោ ភិក្ខុ អត្តនោ មុខំ និស្សាយ វិនាសំ បត្តោ, ទ្វេ អគ្គសាវកេ អក្កោសន្តស្សេវ ហិស្ស បថវី វិវរំ អទាសី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ កោកាលិកោ ភិក្ខុ អត្តនោ មុខមេវ និស្សាយ នដ្ឋោ”តិ វត្វា តមត្ថំ សោតុកាមេហិ ភិក្ខូហិ យាចិតោ តស្ស បកាសនត្ថំ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ហិមវន្តបទេសេ ឯកស្មិំ សរេ កច្ឆបោ វសតិ។ ទ្វេ ហំសបោតកា គោចរាយ ចរន្តា តេន សទ្ធិំ វិស្សាសំ កត្វា ទឡ្ហវិស្សាសិកា

ຫຸຕ຺ວາ ໂອກາສົຈສັ ກັນ຺ຫັ ປຸຈ຺ຊິສຸ – “ນຍ຺ຍ, ອຍ຺ຍານັ ທິຍຈເຕ຺ຕ ຈິຕ຺ຕກັປປຕ຺ຕຕເສສ ກັນ຺ຫກໂທາຍ ຈນຄ຺ຄາຕັ, ຣຍຫິເຍາ ປເສເນາ, ກັນ຺ຫິສ຺ສສິ ອເຍຕ຺ຕິ ນຄ຺ຄີ”ຕ຺ຕິ· “ນຍ຺ຍ, ອຫັ ກສັ ກຍິສ຺ສາຍີ”ຕິ? “ຍຍໍ ຕັ ເຄສ຺ສາຍ, ນເຈ ຍຸທັ ຣກ຺ລຸຕັ ນກ຺ລຸສ຺ສສີ”ຕິ· “ຣກ຺ລຸສ຺ສາຍິ, ນຍ຺ຍາ ກເທຕ຺ວາ ຍັ ກັນ຺ຫາ”ຕິ· ເຕ “ນາສ຺ວ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ໂອກັ ສລ຺ລັກ ກັນ຺ຫເປຄ ສັນາເປຕ຺ວາ ນຍໍ ຕສ຺ສ ຄ຺ເຄາ ເກາຂົເຍາ ສັນິຕ຺ວາ ອາກາສັ ປກ຺ລັກ຺ຄິສຸ· ຕັ ຕຊາ ທັເນທິ ຄຶຍຍາຕັ ກາຍສາຣກາ ຂິຕ຺ວາ “ເຄ຺ວ ທັນາ ກັນ຺ຫັ ສເລ຺ລຄ ທຣຄ຺ຄີ”ຕິ ອາທັສຸ· ກັນ຺ຫເປີ “ຍຂີ ຍັ ນທາຍກາ ເຄຄ຺ຄີ, ຕຸຍ຺ຍານັ ໂອຕ຺ຕ ກິ ເທາຕິ ຄ຺ຄ຺ເຈຂກາ”ຕິ ຈຕ຺ຕກາເຍາ ທັນາຕັ ນີຍເຈກຕາຍ ຄ຺ຣາລນິຄກເຣ ຣາຂຄິເຈນຄສ຺ສ ຄ຺ປຣິກາກັ ນຍ຺ຕ຺ຕກາເລ ສຄ຺ຄ຺ຄາຄເຕາ ສລ຺ລັກ ຂິສ຺ສເຊ຺ຕ຺ວາ ອາກາສຄ຺ກເລ ປຕິຕ຺ວາ ເຄ຺ສາ ກິຂ຺ຂີ· ນຕ຺ວາ ຄ຺ລຍັ ອຕີຕັ ອາທຣິຕ຺ວາ –

“ອເຈສີ ເຕ ອຕ຺ຕາຕັ, ກັນ຺ຫເປີ ພ຺ຍາທຣ ກິຣ;

ສຸກ຺ຄຫີຕສ຺ມິ ກັຄ຺ຄສ຺ມິ, ຈາຈາຍ ນກິຍາຈສີ·

“ໂອຕຍ຺ຍີ ຂິຕ຺ວາ ຄຣຂີຣິຍເນຄ຺ຄ,

ຈາສັ ປຍຸເຄ຺ຍ ກຸນລັ ຄາຕິເຈລັ;

ປສ຺ສສິ ຄທຸກາເລາຄ, ກັນ຺ຫັ ພ຺ຍນຄັ ກຕ”ຕ຺ຕິ· (ຊາ· ໑·໑·໑໑໘-໑໑໐);

ຄ຺ລຍັ ຄ຺ກຄິປິເຕ ຄທຸກາຫິຊາຕກັ ຈິຕ຺ເຣຕ຺ວາ, “ກິລ຺ເຈ, ກິລ຺ຄາ ຄາຍ ຍຸທນັຍເຕຄ ນຍຈາຣິຄາ ອຄຸຄ຺ຄເຕຄ ຄິຄ຺ຄຕຂິເຕ຺ຕຄ ກຈິຕຄ຺ຄ”ຕ຺ຕິ ຈຕ຺ວາ ຄ຺ລຍັ ກາຊຍາທ –

“ເຍາ ຍຸທນັຍເຕາ ກິລ຺ຄ, ຍຄ຺ຄກາລີ ອຄຸຄ຺ຄເຕາ;

ອຕ຺ຕ ສຍຸຄ຺ຄາ ຂີເປຕິ, ຍຄຸຣ ຕສ຺ສ ກາສິຕ”ຕ຺ຕິ·

ຕຕ຺ຕ ຍຸທນັຍເຕາຕິ ຄາສຈລ຺ລາລິຄເຍາປິ “ຕ຺ວັ ຄຸຊ຺ຊາເຕາ, ຕ຺ວັ ຄຸສ຺ສີເລີ”ຕິອາຂີຕັ ອຈຈຄຕາຍ ຍຸເທຄ ນັຍເຕາ· ຍຄ຺ຄກາລີຕິ ຍຄ຺ຄາ ຄຸຄ຺ຄຕິ ປຄ຺ຄາ, ຕາຍ ຄທຄສີເລີ· ອຄຸຄ຺ຄເຕາຕິ ຄິຄ຺ຄຕຂິເຕ຺ຕາ· ອຕ຺ຕ ສຍຸຄ຺ຄາ ຂີເປຕີຕິ ກາສິຕຕ຺ເຄ຺ຄຈ ເສນຄາສຍຸຄ຺ຄາ ກເສຕິ· ຍຄຸຣຄ຺ຄິ ໂອຈຣ຺ວປສ຺ສ ກິລ຺ເຄາ ກາສິຕັ ຍຄຸຣ ຄາຍ· ເຍາ ປຄ ອຕ຺ເຍຈ ນຍ຺ຍາເຣຕິ, ຄ ປິຄ຺ຄັ, ປິຄ຺ຄັເຍຈ ນຍ຺ຍາເຣຕິ, ຄ ອຕ຺ຕ, ຄ຺ຄຍໍ ຈາ ປຄ ຄ ນຍ຺ຍາເຣຕິ,

តស្ស ភាសិតំ មធុរំ នាម ន ហោតីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

កោកាលិកវត្ថុ តតិយំ។

៤. ធម្មារាមត្ថេរវត្ថុ

ធម្មារាមោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ធម្មារាមត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សត្ថារា កិរ “ឥតោ មេ ចតុមាសច្ចយេន បរិនិព្ពានំ ភវិស្សតី”តិ អារោចិតេ អនេកសហស្សា ភិក្ខូ សត្ថារំ បរិវារេត្វា វិចរិំសុ។ តត្ថ បុថុជ្ជនា ភិក្ខូ អស្សូនិ សន្ធារេតុំ នាសក្ខិំសុ, ខីណាសវានំ ធម្មសំវេគោ ឧប្បជ្ជិ។ សព្វេបិ “កិំ នុ ខោ ករិស្សាមា”តិ វគ្គពន្ធនេន វិចរន្តិ។ ឯកោ បន ធម្មារាមោ នាម ភិក្ខុ ភិក្ខូនំ សន្តិកំ ន ឧបសង្កមតិ។ ភិក្ខូហិ “កិំ, អាវុសោ”តិ វុច្ចមានោ បដិវចនម្បិ អទត្វា “សត្ថា កិរ ចតុមាសច្ចយេន បរិនិព្ពាយិស្សតិ, អហញ្ចម្ហិ អវីតរាគោ, សត្ថរិ ធរមានេយេវ វាយមិត្វា អរហត្តំ បាបុណិស្សាមី”តិ ឯកកោវ វិហរន្តោ សត្ថារា ទេសិតំ ធម្មំ អាវជ្ជេតិ ចិន្តេតិ អនុស្សរតិ។ ភិក្ខូ តថាគតស្ស អារោចេសុំ – “ភន្តេ, ធម្មារាមស្ស តុម្ហេសុ សិនេហមត្តម្បិ នត្ថិ, ‘សត្ថា កិរ បរិនិព្ពាយិស្សតិ, កិំ នុ ខោ ករិស្សាមា’តិ អម្ហេហិ សទ្ធិំ សម្មន្តនមត្តម្បិ ន ករោតី”តិ។ សត្ថា តំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ឯវំ ករោសី”តិ បុច្ឆិ។ “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ។ “កិំ ការណា”តិ? តុម្ហេ កិរ ចតុមាសច្ចយេន បរិនិព្ពាយិស្សថ, អហញ្ចម្ហិ អវីតរាគោ, តុម្ហេសុ ធរមានេសុយេវ វាយមិត្វា អរហត្តំ បាបុណិស្សាមីតិ តុម្ហេហិ ទេសិតំ ធម្មំ អាវជ្ជាមិ ចិន្តេមិ អនុស្សរាមីតិ។

សត្ថា “សាធុ សាធូ”តិ តស្ស សាធុការំ ទត្វា, “ភិក្ខវេ, អញ្ញេនាបិ មយិ សិនេហវន្តេន ភិក្ខុនា នាម ធម្មារាមសទិសេនេវ ភវិតព្ពំ។ ន ហិ មយ្ហំ មាលាគន្ធាទីហិ បូជំ ករោន្តា មម បូជំ ករោន្តិ នាម, ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជន្តាយេវ បន មំ បូជេន្តិ នាមា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៦៤។

“ធម្មារាមោ ធម្មរតោ, ធម្មំ អនុវិចិន្តយំ;

ធម្មំ អនុស្សរំ ភិក្ខុ, សទ្ធម្មា ន បរិហាយតី”តិ។

តត្ថ និវាសនដ្ឋេន សមថវិបស្សនាធម្មោ អារាមោ អស្សាតិ ធម្មារាមោ។ តស្មិំយេវ ធម្មេ រតោតិ ធម្មរតោ។ តស្សេវ ធម្មស្ស បុនប្បុនំ

វិចិន្តកថាយ ធម្មំ អនុវិចិន្តយំ, តំ ធម្មំ អាវជ្ជេន្តោ មនសិករោន្តោតិ អត្ថោ។ អនុស្សរន្តិ តមេវ ធម្មំ អនុស្សរន្តោ។ សទ្ធម្មាតិ ឯវរូបោ ភិក្ខុ សត្តតិំសភេទា ពោធិបក្ខិយធម្មា នវវិធលោកុត្តរធម្មា ច ន បរិហាយតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ សោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

ធម្មារាមត្ថេរវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥. វិបក្ខសេវកភិក្ខុវត្ថុ

សលាភន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ វិបក្ខសេវកំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។

តស្ស កិរេកោ ទេវទត្តបក្ខិកោ ភិក្ខុ សហាយោ អហោសិ។ សោ តំ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា កតភត្តកិច្ចំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា “កុហិំ គតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “អសុកដ្ឋានេ នាម បិណ្ឌាយ ចរិតុ”ន្តិ។ “លទ្ធោ តេ បិណ្ឌបាតោ”តិ? “អាម, លទ្ធោ”តិ។ “ឥធ អម្ហាកំ មហាលាភសក្ការោ, កតិបាហំ ឥធេវ ហោហី”តិ។ សោ តស្ស វចនេន កតិបាហំ តត្ថ វសិត្វា សកដ្ឋានមេវ អគមាសិ ។ អថ នំ ភិក្ខូ “អយំ, ភន្តេ, ទេវទត្តស្ស ឧប្បន្នលាភសក្ការំ បរិភុញ្ជតិ, ទេវទត្តស្ស បក្ខិកោ ឯសោ”តិ តថាគតស្ស អារោចេសុំ។ សត្ថា តំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ឯវមកាសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ភន្តេ, អហំ តត្ថ ឯកំ ទហរំ និស្សាយ កតិបាហំ វសិំ, ន បន ទេវទត្តស្ស លទ្ធិំ រោចេមី”តិ។ អថ នំ ភគវា “កិញ្ចាបិ ត្វំ លទ្ធិំ ន រោចេសិ, ទិដ្ឋទិដ្ឋកានំយេវ បន លទ្ធិំ រោចេន្តោ វិយ វិចរសិ។ ន ត្វំ ឥទានេវ ឯវំ ករោសិ, បុព្ពេបិ ឯវរូបោយេវា”តិ វត្វា “ឥទានិ តាវ, ភន្តេ, អម្ហេហិ សាមំ ទិដ្ឋំ, បុព្ពេ បនេស កេសំ លទ្ធិំ រោចេន្តោ វិយ វិចរិ, អាចិក្ខថ នោ”តិ ភិក្ខូហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិត្វា –

“បុរាណចោរាន វចោ និសម្ម,

មហិឡាមុខោ បោថយមន្វចារី;

សុសញ្ញតានញ្ហិ វចោ និសម្ម,

គជុត្តមោ សព្ពគុណេសុ អដ្ឋា”តិ។ (ជា. ១.១.២៦) –

ឥមំ មហិឡាមុខជាតកំ វិត្ថារេត្វា, “ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា នាម សលាភេន សន្តុដ្ឋេន ភវិតព្ពំ, បរលាភំ បត្ថេតុំ ន វដ្ដតិ។ បរលាភំ

បេត្តស្ស ហិ ឃោតចិបស្សតាយក្កបលេស្ស ខពឆេយ្យាបិ តុប្បជ្ជតិ, សកលិកសត្តុងេស្សច បត ឃោតាតីតិ ជ្ជប្បជ្ជត្តិ”តិ ចត្វា ឆមុំ ឆេរសេត្តា ពួយា កាឆា អភាសិ –

១៩៣៎

“សលិកំ តាតិយេញ្ញាឃ្យ, តាេញ្ញាណំ បិហយំ ឆេរេ;

អេញ្ញាណំ បិហយំ កិច្ចុ, សយាឆិ តាឆិកន្ធតិ៎

១៩៤៎

“អប្យលិកោបិ ចេ កិច្ចុ, សលិកំ តាតិយញ្ញាតិ;

ពំ ចេ ឆេចា បសំសត្តិ, ឃុទ្ធាឌីចិ អតគ្គិត”ត្តិ៎

ពត្ថ សលិកត្តិ អត្ថតោ ជ្ជប្បជ្ជតកលិកំ៎ សបតាតធារញ្ញាបរិចឆេទ្ទត្វា អតេសតាយ ឌីចិកំ កេប្បត្តោ សលិកំ អតិយញ្ញាតិ ហិឡុខតិ ឌិក្រន្ធតិ តាយ៎ ពស្វា ខុចំ អកេរលោត សលិកំ តាតិយេញ្ញាឃ្យ៎ អេញ្ញាណំ បិហយត្តិ អេញ្ញាណំ លិកំ បត្តេត្តា ត ឆេរេឃ្យាតិ អត្ថោ៎ សយាឆិ តាឆិកន្ធតីតិ អេញ្ញាសញ្ញាលិកំ បិហយេត្តា ពេតំ ឌឹចរាឌិកេលោ ជ្ជស្សុក្កិ អាបត្តោ កិច្ចុ អប្យតាសយាឆិ ចា ជ្ជបធារសយាឆិ ចា តាឆិកន្ធតិ៎ សលិកំ តាតិយញ្ញាតីតិ អប្យលិកោបិ សយាតោ ជ្ជត្ថតឹចក្យលេ បជិបាជិយា សបតាតិ ឆេរេត្តា កិច្ចុ សលិកំ តាតិយញ្ញាតិ តាយ៎ ពំ ចេតិ ពំ ខុចន្ទប់ កិច្ចុ សារឌីចិពតាយ ឃុទ្ធាឌីចិ ឌេញ្ឈាលំ តិស្សាយ ឌីចិពកប្យតេត អក្យឃឹពតាយ អតគ្គិពំ ឆេចា បសំសត្តិ ឆោរេយត្តិតិ អត្ថោ៎

ឆេសតាចសារេត ពាហុ សោតាបត្តិផលិឌីតិ បាបុណិស្វតិ៎

ចិបក្កសេចកកិច្ចុចត្ថ បញ្ចមំ៎

៩៎ បញ្ចក្កកាយកព្រោហុលចត្ថ

សត្ថុសោតិ ឥទំ ឆម្ពុឆេសតំ សត្ថា ឌេពចនេត ចិហរេត្តោ បញ្ចក្កកាយកំ តាយ ព្រោហុលំ អារេព្ភ កេឆេសិ៎

សោ កិរ សស្សេ ខេត្តេ ឋិតកាលេយេវ ខេត្តគ្គំ នាម ទេតិ, ខលកាលេ ខលគ្គំ នាម ទេតិ, ខលភណ្ឌកាលេ ខលភណ្ឌគ្គំ នាម ទេតិ, ឧក្ខលិកកាលេ កុម្ភគ្គំ នាម ទេតិ, បាតិយំ វឌ្ឍិតកាលេ បាតគ្គំ នាម ទេតីតិ ឥមានិ បញ្ច អគ្គទានានិ ទេតិ, សម្បត្តស្ស អទត្វា នាម ន ភុញ្ជតិ។ តេនស្ស បញ្ចគ្គទាយកោត្វេវ នាមំ អហោសិ។ សត្ថា តស្ស ច ព្រាហ្មណិយា ចស្ស តិណ្ណំ ផលានំ ឧបនិស្សយំ ទិស្វា ព្រាហ្មណស្ស ភោជនវេលាយំ គន្ត្វា ទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ សោបិ ទ្វារបមុខេ អន្តោគេហាភិមុខោ និសីទិត្វា ភុញ្ជតិ, សត្ថារំ ទ្វារេ ឋិតំ ន បស្សតិ។ ព្រាហ្មណី បន តំ បរិវិសមានា សត្ថារំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – “អយំ ព្រាហ្មណោ បញ្ចសុ ឋានេសុ អគ្គំ ទត្វា ភុញ្ជតិ, ឥទានិ ច សមណោ គោតមោ អាគន្ត្វា ទ្វារេ ឋិតោ។ សចេ ព្រាហ្មណោ ឥមំ ទិស្វា អត្តនោ ភត្តំ ហរិត្វា ទស្សតិ, បុនបាហំ បចិតុំ ន សក្ខិស្សាមី”តិ។ សា “ឯវំ អយំ សមណំ គោតមំ ន បស្សិស្សតី”តិ សត្ថុ បិដ្ឋិំ ទត្វា តស្ស បុរតោ តំ បដិច្ឆាទេន្តី ឱនមិត្វា បុណ្ណចន្ទំ បាណិនា បដិច្ឆាទេន្តី វិយ អដ្ឋាសិ។ តថា ឋិតា ឯវ ច បន “គតោ នុ ខោ នោ”តិ សត្ថារំ អឌ្ឍក្ខិកេន ឱលោកេសិ។ សត្ថា តត្ថេវ អដ្ឋាសិ។ ព្រាហ្មណស្ស បន សវនភយេន “អតិច្ឆថា”តិ ន វទតិ, ឱសក្កិត្វា បន សណិកមេវ “អតិច្ឆថា”តិ អាហ។ សត្ថា “ន គមិស្សាមី”តិ សីសំ ចាលេសិ។ លោកគរុនា ពុទ្ធេន “ន គមិស្សាមី”តិ សីសេ ចាលិតេ សា សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តី មហាហសិតំ ហសិ។ តស្មិំ ខណេ សត្ថា គេហាភិមុខំ ឱភាសំ មុញ្ចិ។ ព្រាហ្មណោបិ បិដ្ឋិំ ទត្វា និសិន្នកោវ ព្រាហ្មណិយា ហសិតសទ្ទំ សុត្វា ឆព្ពណ្ណានំ រស្មីនំ ឱភាសំ ឱលោកេត្វា សត្ថារំ អទ្ទស។ ពុទ្ធា ហិ នាម គាមេ វា អរញ្ញេ វា ឧបនិស្សយសម្បន្នានំ អត្តានំ អទស្សេត្វា ន បក្កមន្តិ។ ព្រាហ្មណោបិ សត្ថារំ ទិស្វា, “ភោតិ នាសិតោម្ហិ តយា, រាជបុត្តំ អាគន្ត្វា ទ្វារេ ឋិតំ មយ្ហំ អនាចិក្ខន្តិយា ភារិយំ តេ កម្មំ កត”ន្តិ វត្វា អឌ្ឍភុត្តំ ភោជនបាតិំ អាទាយ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា, “ភោ គោតម, អហំ បញ្ចសុ ឋានេសុ អគ្គំ ទត្វាវ ភុញ្ជាមិ, ឥតោ ច មេ មជ្ឈេ ភិន្ទិត្វា ឯកោ កោដ្ឋាសោ ភុត្តោ, ឯកោ កោដ្ឋាសោ អវសិដ្ឋោ, បដិគ្គណ្ហិស្សសិ មេ ឥទំ ភត្ត”ន្តិ។ សត្ថា “ន មេ តវ ឧច្ឆិដ្ឋកេន អត្ថោ”តិ អវត្វា, “ព្រាហ្មណ, អគ្គម្បិ មយ្ហមេវ អនុច្ឆវិកំ, មជ្ឈេ ភិន្ទិត្វា អឌ្ឍភុត្តភត្តម្បិ, ចរិមកភត្តបិណ្ឌោបិ មយ្ហមេវ អនុច្ឆវិកោ។ មយញ្ហិ, ព្រាហ្មណ, បរទត្តូបជីវិបេតសទិសា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“យទគ្គតោ មជ្ឈតោ សេសតោ វា,

បិណ្ឌំ លភេថ បរទត្តូបជីវី;

នាលំ ថុតុំ នោបិ និបច្ចវាទី,

តំ វាបិ ធីរា មុនិ វេទយន្តី”តិ។ (សុ។ និ។ ២១៨);

ព្រាហ្មណោ តំ សុត្វាវ បសន្នចិត្តោ ហុត្វា “អហោ អច្ឆរិយំ, ជីបសាមិកោ នាម រាជបុត្តោ ‘ន មេ តវ ឧច្ឆិដ្ឋកេន អត្ថោ’តិ អវត្វា ឯវំ វក្ខតី”តិ ទ្វារេ ឋិតកោវ សត្ថារំ បញ្ហំ បុច្ឆិ – “ភោ គោតម , តុម្ហេ អត្តនោ សាវកេ ភិក្ខូតិ វទថ, កិត្តាវតា ភិក្ខុ នាម ហោតី”តិ។ សត្ថា “កីទិសី នុ ខោ ឥមស្ស ធម្មទេសនា សប្បាយា”តិ ឧបធារេន្តោ “ឥមេ ទ្វេបិ ជនា កស្សបពុទ្ធកាលេ ‘នាមរូប’ន្តិ វទន្តានំ កថំ សុណិំសុ, នាមរូបំ អវិស្សជ្ជេត្វាវ នេសំ ធម្មំ ទេសេតុំ វដ្ដតី”តិ, “ព្រាហ្មណ, នាមេ ច រូបេ ច អរជ្ជន្តោ អសជ្ជន្តោ អសោចន្តោ ភិក្ខុ នាម

ហោតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៦៧។

“សព្ពសោ នាមរូបស្មិំ, យស្ស នត្ថិ មមាយិតំ;

អសតា ច ន សោចតិ, ស វេ ភិក្ខូតិ វុច្ចតី”តិ។

តត្ថ សព្ពសោតិ សព្ពស្មិម្បិ វេទនាទីនំ ចតុន្នំ, រូបក្ខន្ធស្ស ចាតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ វសេន បវត្តេ នាមរូបេ។ មមាយិតន្តិ យស្ស អហន្តិ វា មមន្តិ វា គាហោ នត្ថិ។ អសតា ច ន សោចតីតិ តស្មិំ នាមរូបេ ខយវយំ បត្តេ “មម រូបំ ខីណំ…បេ… មម វិញ្ញាណំ ខីណ”ន្តិ ន សោចតិ ន វិហញ្ញតិ, “ខយវយធម្មំ មេ ខីណ”ន្តិ បស្សតិ។ ស វេតិ សោ ឯវរូបោ វិជ្ជមានេនបិ នាមរូបេន មមាយិតរហិតោបិ អសតាបិ តេន អសោចន្តោ ភិក្ខូតិ វុច្ចតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ឧភោបិ ជយម្បតិកា អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ទេសនា អហោសីតិ។

បញ្ចគ្គទាយកព្រាហ្មណវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧។ សម្ពហុលភិក្ខុវត្ថុ

មេត្តាវិហារីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សម្ពហុលេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ អាយស្មន្តេ មហាកច្ចានេ អវន្តិជនបទេ កុររឃរំ និស្សាយ បវត្តបព្ពតេ វិហរន្តេ សោណោ នាម កោដិកណ្ណោ ឧបាសកោ ថេរស្ស ធម្មកថាយ បសីទិត្វា ថេរស្ស សន្តិកេ បព្ពជិតុកាមោ ថេរេន “ទុក្ករំ ខោ, សោណ, យាវជីវំ ឯកភត្តំ ឯកសេយ្យំ ព្រហ្មចរិយ”ន្តិ វត្វា ទ្វេ វារេ បដិក្ខិត្តោបិ បព្ពជ្ជាយ អតិវិយ ឧស្សាហជាតោ តតិយវារេ ថេរំ យាចិត្វា បព្ពជិត្វា អប្បភិក្ខុកត្តា ទក្ខិណាបថេ តិណ្ណំ វស្សានំ អច្ចយេន លទ្ធូបសម្បទោ សត្ថារំ សម្មុខា ទដ្ឋុកាមោ ហុត្វា ឧបជ្ឈាយំ អាបុច្ឆិត្វា ថេរេន ទិន្នំ សាសនំ គហេត្វា អនុបុព្ពេន ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា កតបដិសន្ថារោ សត្ថារា ឯកគន្ធកុដិយំយេវ អនុញ្ញាតសេនាសនោ ពហុទេវ រត្តិំ អព្ភោកាសេ វីតិនាមេត្វា រត្តិភាគេ គន្ធកុដិំ បវិសិត្វា អត្តនោ បត្តសេនាសនេ តំ រត្តិភាគំ វីតិនាមេត្វា បច្ចូសសមយេ សត្ថារា អជ្ឈិដ្ឋោ សោឡស អដ្ឋកវគ្គិកានិ (សុ។ និ។ ៧៧២ អាទយោ) សព្ពានេវ សរភញ្ញេន អភណិ។ អថស្ស ភគវា សរភញ្ញបរិយោសានេ អព្ភានុមោទន្តោ – “សាធុ សាធុ, ភិក្ខុ”តិ សាធុការំ អទាសិ។ សត្ថារា ទិន្នសាធុការំ សុត្វា ភុម្មដ្ឋកទេវតា នាគា សុបណ្ណាតិ ឯវំ យាវ

ព្រាហ្វេលិកា ឧកឃាស្យការវយេច អវេហាសិ៍

តស្មិំ ខណេ ដេតចតេតា ឌីឃវេឃាឌតឃតយត្វេក ក្យុវវឈេវគកេវ វឆេវស្សៃ យាតុ្យ យហាក្ខុបិរិសិកាឃ វកេហ អឆិចត្វា វេឌចតាបិ យហវេត្តត ឃវេក្ខត ឃាស្យការយឌាសិ៍ អឆ តំ ក្ខុបិសិកា អាហ – “វកា ឧឃ ឃាស្យការំ វេឌតី”តិ? អហំ, កកិតិតិ៍ វកាសិ ត្វត្តិ? តច វកេហ អឆិចត្វា, វេឌចតាតិ៍ ត្វំ ត្វាវេតា ប្យុវត្តា យឃិយ្យាឃាស្យការំ អឌត្វា អឌ្ឍ កឃ្វា វេឌឃីតិ? តាហំ ត្យុឃិយ្យាឃាស្យការំ ឌយ៉ឹតិ៍ អឆ កឃ្ស៊ វត ឃាស្យការវោ ឌីវេត្តាតិ? តច ប្យុត្តឃ្សៃ វកាឌីកណ្ហឃ្សៃ វឃាឃាវេត្វេវស្សាតិ៍ កិ វេយ ប្យុវេត្តត កតត្តិ? ប្យុវេត្តា វត អឌ្ឍ ឃត្វាវោ ឃឌ្ឋិ ឧកកាក្ដក្យុឌិឃំ ចឃិត្វា ឆយ្យុំ វេឌវេឃសិ, ឃត្វា តច ប្យុត្តឃ្សៃ ឆយ្យុំ ឃ្យុត្វា បឃវេត្តា ឃាស្យការយឌាសិ៍ វតតឃ្សៃ យឃាបិ ឃាស្យការវោ ឌីវេត្តា៍ ឃយ៉ាឃយ្យ្ឍឃ្សៃ ហិ ឃាស្យការំ ឃយ្យុឌិង្ហិត្វា ក្វុយឌ្ឍកវេឌច អាឌិ៍ កត្វា ឃាច ព្រាហ្វេលិកា ឧកឃាស្យការវយេច ឌាតត្តិ៍ កិ បត, ឃាយិ, យេយ ប្យុវេត្តត ឃត្វុ ឆវេយ្យុ កឆិវេតា, ឃត្វាវោ យេយ ប្យុត្តឃ្សៃ កឆិវេតាតិ? តច ប្យុវេត្តត ឃត្វុ កឆិវេតាតិ៍ ឧច់ វេឌចតាឃ កវេឆត្តិឃាច ក្ខុបិសិកាឃ បញ្ចាចណ្ហា ប៊ីតិ ក្ខុប្យឌ្ឍិត្វា ឃកលឃរឹរំ ឋរិ៍

អឆឃ្សា ឧតឌវេហាសិ – “ឃវេច វេយ ប្យុវេត្តា ឃត្វាវោ ឃឌ្ឋិ ឧកកាក្ដក្យុឌិឃំ ចឃិត្វា ឃត្វុ ឆយ្យុំ កវេឆត្យុំ ឃក្លិ, យឃ្យ៉ាប៊ិ កវេឆត្យុំ ឃក្លិឃ្យុតិវេឃច៍ ប្យុត្តឃ្សៃ អាកតកាវេល ឆយ្យុឃ្យុចតំ កាវេវត្វា ឆយ្យុកឆំ ឃ្យុហិឃ្យាឃី”តិ៍ វឃាឃាវេត្វេវោបិ វឈា ឃត្វាវោ ឃាស្យការវេ ឌីវេត្ត “អឃំ វេយ ក្ខុបឌ្ឍាវេឃត ឌីវេត្តឃាឃតំ អាវេវាវេចត្យុំ កាវេលិ”តិ កកចត្តំ បច្ចត្តិវេយស្យ ឌតបវេឌស្យ ឌិតឃឆវបញ្ចវេយត កវេណត ក្ខុបឃយ្យុឌំ អាឌិ៍ កត្វា (យេហាច៍ ព្យើ៍ដ៍) បញ្ចា ចវេវ ឃាចិត្វា កតិបិហំ ឃត្វុ ឃត្តិកវេឃច ចឃិត្វា “ក្ខុបឌ្ឍាឃំ បឃ្សិឃ្យាឃី”តិ ឃត្វាំ អាប្យុច្ឆិត្វា វេឌតចតា តិក្លុយិត្វា អត្យុប្យុវេត្តត ក្ខុបឌ្ឍាឃឃ្សៃ ឃត្តិកំ អកយាសិ៍

វេឆវោ ប្យុតឌិចវេឃ តំ អាឌាឃ បិណ្ឌាឃ ចវេវត្តា យាត្យ ក្ខុបិសិកាឃ វកហក្វាំ អកយាសិ៍ ឃាបិ ប្យុត្តំ ឌិស្វា ត្យុឌ្ឍយាតឃា ចត្តិត្វា ឃក្ពច្ឆំ បរិចិសិត្វា ប្យុច្ឆិ – “ឃច្ឆំ កិរ ត្វំ, តាត, ឃត្វាវោ ឃឌ្ឋិ ឧកកាក្ដក្យុឌិឃំ ចឃិត្វា ឃត្វុ ឆយ្យុកឆំ កវេឆឃី”តិ៍ “ក្ខុបិសិវេក, ត្យុឃិយ្យាវេកត ត្វាឌំ កឆិត”ត្តិ? “តាត, ត្វាយឃ្មិំ វកេហ អឆិចត្វា វេឌចតា យហវេត្តត ឃវេក្ខត ឃាស្យការំ ឌត្វា យឃា ‘វកា ឧវេឃា’តិ ច្យុវេត្ត ‘អហ’ត្តិ ចត្វា ឧចញ្ចា ឧចញ្ចា កវេឆសិ៍ តំ ឃ្យុត្វា យឃិយ្យាឧតឌវេហាសិ – ‘ឃវេច វេយ ប្យុវេត្តា ឃត្វុ ឆយ្យុកឆំ កវេឆសិ, យឃ្យ៉ាប៊ិ កវេឆត្យុំ ឃក្លិឃ្យុតី’តិ៍ អឆ តំ អាហ – ‘តាត, ឃវេតា តឃា ឃត្វុ ឃយ្យុណា ឆវេយ្យុ កឆិវេតា, យឃ្យ៉ាប៊ិ កវេឆត្យុំ ឃក្លិឃ្យុសិ ឧច៍ អឃ្យុកឌិចវេឃ តាយ ឆយ្យុឃ្យុចតំ កាវេវត្វា តច ឆយ្យុំ ឃ្យុហិឃ្យាយិ, តាតា’”តិ៍ វឃា អឆិចាវេឃសិ៍ ក្ខុបិសិកា កិក្លុឃឈ្សៃ ឌាតំ ឌត្វា ប្វុឌ់ កត្វា “ប្យុត្តឃ្សៃ វេយ ឆយ្យុកឆំ ឃ្យុហិឃ្យាឃី”តិ ឧកវេយច ឌាសិំ វកហវក្លិកំ ឆវេបត្វា ឃត្ថុំ បរិឌតំ អាឌាឃ អវេត្តាតកវេវ ឆយ្យុឃ្យុចតត្វាឃ កាវិវេត យណ្ឌវេប អលឌ្ឍតឆយ្យាឃតំ អកិរ្យុឃ្យាឆយ្យុំ វេឌវេឃត្តឃ្សៃ ប្យុត្តឃ្សៃ ឆយ្យុកឆំ វឃាត្យុំ អកយាសិ៍

តស្មិំ បត កាវេល តចឃតា វេចាវោ តឃ្សៃ ក្ខុបិសិកាឃ វកេហ ឌ្ឍតាំ ឌ្ឍវេលិវេកត្តា ឌិចវត្តិ៍ តឃ្សៃ បត វកហំ ឃត្តហិ បិកាវេវហិ បរិក្លិត្តំ ឃត្តក្វាវវកាឌ្ឍកឃ្យុត្តំ, តត្វុ វតស្យ វតស្យ ឌាវេតស្យ ចណ្ឌស្យតវេឈ ពត្តិត្វា ឌបឃិស្យ៍ អវេត្តាវកេហ ឈឌតឃ្សៃ ក្ខុឌកបិតឌ្ឍាវេត បត បរិពំ ឈហិត្វា តិប្យុតា ប្វុវឃិស្យ៍ តំ ឌិចា អាតវេបត ឌិលឹតំ បក្ប្យុឆិតំ ឌិឃ តិដ្ឋតិ, វត្តិំ កឌិតំ កក្លុឡអំ ហ្យុត្វា តិដ្ឋតិ៍ តឃ្សាតត្តវោ យហត្តាតិ អឃឃឈ្ឍាឌកាតិ តិវត្តាំ ក្វុយិឃំ ឌ្ឍឌហិស្យ៍ ត្វាតិ ត្វាយញ្ចាវក្លុ ក្ខុបិសិកាឃ ច អវេត្តាវកេហ ឌិតកាច់ បឌិច្ច វត វេចាវោ ឌ្ឍកាឃំ អលកត្តា តំ

ទិវសំ តស្សា គតភាវំ ញត្វា ឧមង្គំ ខណិត្វា តិបុបរិខាយ ច អយសង្ឃាដកណ្ឌា ហេដ្ឋាភាគេនេវ គេហំ បវិសិត្វា ចោរជេដ្ឋកំ តស្សា សន្តិកំ បហិណិំសុ “សចេ សា អម្ហាកំ ឥធ បវិដ្ឋភាវំ សុត្វា និវត្តិត្វា គេហាភិមុខី អាគច្ឆតិ, អសិនា តំ បហរិត្វា មារេថា”តិ។ សោ គន្ត្វា តស្សា សន្តិកេ អដ្ឋាសិ។

ចោរាបិ អន្តោគេហេ ទីបំ ជាលេត្វា កហាបណកោដ្ឋាគារំ វិវរិំសុ។ សា ទាសី ចោរេ ទិស្វា ឧបាសិកាយ សន្តិកំ គន្ត្វា, “អយ្យេ, ពហូ ចោរា គេហំ បវិសិត្វា កហាបណកោដ្ឋាគារំ វិវរិំសូ”តិ អារោចេសិ។ “ចោរា អត្តនា ទិដ្ឋកហាបណេ ហរន្តុ, អហំ មម បុត្តស្ស ធម្មកថំ សុណាមិ, មា មេ ធម្មស្ស អន្តរាយំ ករិ, គេហំ គច្ឆា”តិ តំ បហិណិ។ ចោរាបិ កហាបណកោដ្ឋំ តុច្ឆំ កត្វា រជតកោដ្ឋំ វិវរិំសុ។ សា បុនបិ គន្ត្វា តមេវ អារោចេសិ។ ឧបាសិកាបិ “ចោរា អត្តនា ឥច្ឆិតំ ហរន្តុ, មា មេ អន្តរាយំ ករី”តិ បុន តំ បហិណិ។ ចោរា រជតកោដ្ឋម្បិ តុច្ឆំ កត្វា សុវណ្ណកោដ្ឋំ វិវរិំសុ។ សា បុនបិ គន្ត្វា ឧបាសិកាយ តមេវ អារោចេសិ។ អថ នំ ឧបាសិកា អាមន្តេត្វា, “ជេ ត្វំ អនេកវារំ មម សន្តិកំ អាគតា, ‘ចោរា យថារុចិំ ហរន្តុ, អហំ មម បុត្តស្ស ធម្មកថំ សុណាមិ, មា មេ អន្តរាយំ ករី’តិ មយា វុត្តម្បិ មម កថំ អនាទិយិត្វា បុនប្បុនំ អាគច្ឆសិយេវ។ សចេ ឥទានិ ត្វំ អាគច្ឆិស្សសិ, ជានិស្សាមិ តេ កត្តព្ពំ, គេហមេវ គច្ឆា”តិ បហិណិ។

ចោរជេដ្ឋកោ តស្សា កថំ សុត្វា “ឯវរូបិយា ឥត្ថិយា សន្តកំ ហរន្តានំ អសនិ បតិត្វា មត្ថកំ ភិន្ទេយ្យា”តិ ចោរានំ សន្តិកំ គន្ត្វា “សីឃំ ឧបាសិកាយ សន្តកំ បដិបាកតិកំ ករោថា”តិ អាហ។ តេ កហាបណេហិ កហាបណកោដ្ឋំ, រជតសុវណ្ណេហិ រជតសុវណ្ណកោដ្ឋេ បុន បូរយិំសុ។ ធម្មតា កិរេសា, យំ ធម្មោ ធម្មចារឹ រក្ខតិ។ តេនេវាហ –

“ធម្មោ ហវេ រក្ខតិ ធម្មចារឹ,

ធម្មោ សុចិណ្ណោ សុខមាវហាតិ;

ឯសានិសំសោ ធម្មេ សុចិណ្ណេ,

ន ទុគ្គតិំ គច្ឆតិ ធម្មចារី”តិ។ (ថេរគា។ ៣០៣; ជា។ ១។១០។១០២);

ចោរាបិ គន្ត្វា ធម្មស្សវនដ្ឋានេ អដ្ឋំសុ។ ថេរោបិ ធម្មំ ទេសេត្វា វិភាតាយ រត្តិយា អាសនា វុដ្ឋាសិ។ តស្មិំ ខណេ ចោរជេដ្ឋកោ ឧបាសិកាយ បាទមូលេ និបជ្ជិត្វា “ខមាហិ មេ, អយ្យេ”តិ អាហ។ “កិំ ឥទំ, តាតា”តិ? “អហំ តុម្ហេសុ អាឃាតំ កត្វា តុម្ហេ មារេតុកាមោ អដ្ឋាសិ”ន្តិ។ “តេន ហិ តេ, តាត, ខមាមី”តិ។ សេសចោរាបិ តថេវ វត្វា, “តាតា, ខមាមី”តិ វុត្តេ អាហំសុ – “អយ្យេ, សចេ នោ ខមថ, បុត្តស្ស វោ សន្តិកេ អម្ហាកំ បព្ពជ្ជំ ទាបេថា”តិ។ សា បុត្តំ វន្ទិត្វា អាហ – “តាត, ឥមេ ចោរា មម គុណេសុ តុយ្ហញ្ច ធម្មកថាយ បសន្នា បព្ពជ្ជំ យាចន្តិ, បព្ពាជេថ នេ”តិ។ ថេរោ “សាធូ”តិ វត្វា តេហិ និវត្ថវត្ថានំ ទសានិ ឆិន្ទាបេត្វា តម្ពមត្តិកាយ

រជាបេត្វា តេ បព្ពាជេត្វា សីលេសុ បតិដ្ឋាបេសិ។ ឧបសម្បន្នកាលេ ច នេសំ ឯកេកស្ស ចិសុំ ចិសុំ កម្មដ្ឋានមទាសិ។ តេ នចសតា កណ្ហ ចិសុំ ចិសុំ នចសតកម្មដ្ឋានានិ គហេត្វា ឯកំ បព្ពតំ អភិរុយ្ហាតស្ស តស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ និសីទិត្វា សមណធម្មំ ករិំសុ។

សត្វា ចិសឃោដភសតមត្វកោ ឧតចភមហាចិហារេ និសិន្នោច តេ កណ្ហ ខុលោកេត្វា តេសំ ចរិយចរេសភ ធម្មទេសនំ ចចត្វារេបត្វា ខុការំ ឆរិត្វា សម្មុខេ និសីទិត្វា កេចទេត្វា ចិយ ទ្វេយា កាថា អភាសិ –

១៤៨។

“រេមត្វាចិហារី រយា កណ្ហ, បសរន្តោ ញុទ្ធសារេត;

អសិកេន្ល បធំ សត្តុំ, សន្តារូបសមំ សុខំ។

១៤៩។

“សិទ្ធោ កណ្ហ ទ្វមំ នាចំ, សិត្តា តេ លហុមេស្សតិ;

រេលត្វា រាកញ្ច ទោសញ្ច, តតោ និព្វានមេហិសិ។

១៥០។

“បញ្ញា លិរេគ្គ បញ្ញា ឧរេហ, បញ្ញា ទុត្តិ កាចរេយ;

បញ្ញាសក្កាតិកោ កណ្ហ, ខុឈតិណ្ហោតិ ទុក្ខតិ។

១៥១។

“ឆរាយ កណ្ហ មា បមាទោ,

មា តេ កាមគុណោ រមេស្សុ ចិត្តំ;

មា លោហគុឡំ គិលី បមត្តោ,

មា កន្ទិ ទុក្ខមិទន្តិ ឌយ្ហមានោ។

៣៧២។

“នត្ថិ ឈានំ អបញ្ញស្ស, បញ្ញា នត្ថិ អឈាយតោ;

យម្ហិ ឈានញ្ច បញ្ញា ច, ស វេ និព្ពានសន្តិកេ។

៣៧៣។

“សុញ្ញាគារំ បវិដ្ឋស្ស, សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុនោ;

អមានុសី រតី ហោតិ, សម្មា ធម្មំ វិបស្សតោ។

៣៧៤។

“យតោ យតោ សម្មសតិ, ខន្ធានំ ឧទយព្ពយំ;

លភតី បីតិបាមោជ្ជំ, អមតំ តំ វិជានតំ។

៣៧៥។

“តត្រាយមាទិ ភវតិ, ឥធ បញ្ញស្ស ភិក្ខុនោ;

ឥន្ទ្រិយគុត្តិ សន្តុដ្ឋិ, បាតិមោក្ខេ ច សំវរោ។

“យិទេត្ត កេះស្សុ កល្យាណេ, ស្វ័ន្ឌាឌិទេច អតត្ថិទេត;

បជិ៍សត្តា្ទរចុត្យស្ស, អាធារក្យុសលេ សិឃា;

ពទេតា បរិយោឌ្ឌពាហុលេ, ទុក្ខស្សត្តំ ករិស្សតី”តិ៍

ពត្ថ យេត្តាចិហាទីតិ យេត្តាកយុដ្ឋានេត កយ៉ុ កទោទេត្តាបិ យេត្តាចទេសត តិកចក្យញ្ញានេត តិត្ថាទេត្តា ជិទេតាបិ យេត្តាចិហាទីយេច តាយ៉ បសទេក្កាតិ យោ បត ពុទ្ធសាសទេ បសទេក្កា ហោតិ, បសាជំ ទោទេចតិយេចាតិ អទេត្ថា៍ បជំ សត្តត្តិ តិត្ថាតស្សេតំ តាយំ៉ ឲចទ្ធទេបិ ហិ កិក្ខុ សត្តំ កោដ្ឋាសំ សត្ថសក្ខាទាតំ ក្ខបសត្តតាយ សក្ខាទ្ធបសយំ, បទេយុលតាយ យុលត្តិ លទ្ធតាយំ តិត្ថាតំ អធិកច្ឆតិ, ចិត្តតិយេចាតិ អទេត្ថា៍

សិទ្ធា កិក្ខុ ពុយំ តាចត្តិ កិក្ខុ ពុយំ អត្តកាចសក្ខាតំ តាចំ យិច្ឆាចិតទេក្កាឌកំ លទេឌ្ឌទេត្តា សិទ្ធា៍ សិត្តា ទេត លហុយេស្សតីតិ យធា ហិ យហាសមុទ្ទេ ក្ខឌកទេស្សច ករិតា តាចា លិទ្ធ្កាតិ បិឌហិត្វា ក្ខឌកស្ស សិត្តតាយ សិត្តា សល្លហុកា ហុត្វា យហាសមុទ្ទេ អទេតាឃីជិត្វា ឃីឈំ សុបដ្ឋតំ កច្ឆតិ, ឲចំ ពចាបិ អយំ យិច្ឆាចិតទេក្កាឌកករិតា អត្តកាចតាចា ចក្ខុទ្វារាទិលិទ្ធ្កាតិ សំចទេត បិឌហិត្វា ក្ខឫត្តស្ស យិច្ឆាចិតទេក្កាឌកស្ស សិត្តតាយ សិត្តា សល្លហុកា សំសារទទេដ្ឋ អទេតាឃីជិត្វា ឃីឈំ តិត្ថាតំ កយិស្សតិ៍ ទេលត្វាតិ ទាកទោសពត្ឋតាតិ លិត្ថ៍ ឲតាតិ ហិ លិត្ថិត្វា អទហត្តប្បទេត្តា ពទេតា អបទកាទេក អត្មុបាជិទេសសតិត្ថាតយេច ឲហិសិ, កយិស្សសីតិ អទេត្ថា៍

បច្ចាលិទេត្តតិ ទេហដ្ឋាអបាយសម្បាបកាតិ បទេច្ចាទម្ភាកិយសំយោជតាតិ បាទេជ ពទ្ធទេដ្ឋំ បុរិសោ សទេត្វត ចិយ ទេហដ្ឋាយក្កុត្តយេត លិទេត្តយ្យ៍ បច្ចា ឌទេហតិ ក្ខបរិទេឌចលោកសម្បាបកាតិ បញ្ចុទ្ធម្ភាកិយសំយោជតាតិ បុរិសោ កីចាយ ពទ្ធទេដ្ឋកំ ចិយ អទហត្តយទេក្កត ឌទេហយ្យ បឌទេហយ្យ, លិទេត្តយ្យាតិ អទេត្ថា៍ បច្ចា ទុត្តរិ កាចទេយតិ ក្ខទ្ធម្ភាកិយសំយោជតាតំ បហាតត្វាយ សទ្ធាឌីតិ បច្ចិត្រ្តិយាតិ ក្ខត្តរិ កាទេចយ្យ៍ បច្ចាសក្កាតិកោតិ ឲចំ សទេត្ត បច្ចាត្តិ ទាកទោសទោហយាតឌិដ្ឋិសក្កាតំ អតិក្កយទេតត បច្ចាសក្កាតិកោ កិក្ខុ ឱ្ឃតិណ្ណោតិ ទុច្ចតិ, ចត្តាទោ ឱ្ឃេ តិណ្ណោយេចាតិ ទុច្ចតីតិ អទេត្ថា៍

ឈាយ កិក្ខុតិ កិក្ខុ ត្វំ ទ្វិត្តំ ឈាតាតំ ចទេសត ឈាយ ទេចច, កាយកម្មាឌីសុ ច អប្បយត្តចិហាទិតាយ យា បមជ្ជិ៍ ទទេយស្សុតិ បច្ចាចិទេឆ ច កាមក្យុណេ ទេត ចិត្តំ យា ទទេយស្សុ៍ យា លោហក្យុឡអត្តំ សតិទេចាស្សក្កុលក្ខលោត ហិ បមាទេឌត បមត្តា តិទេយ ពត្តំ លោហក្យុឡអំ កិលត្តិ, ទេតត តំ ចឌាយិ “យា បមទេត្តា ហុត្វា លោហក្យុឡអំ កិលិ, យា តិទេយ ឌយ្ឃយាទេតា ‘ទុក្ខមិឌ’ត្តិ កត្ថិ”តិ អទេត្ថា៍

តត្ថិ ឈាតត្តិ ឈាតត្បាឌិកាយ ចាឃាយបញ្ញាយ អបញ្ញាស្ស ឈាតំ តាយ តត្ថិ៍ បញ្ញា តត្ថីតិ អឈាយត្តស្ស “សយាហិទេតា កិក្ខុ យធាភូតំ

ញាភាតិ បស្សតី”តិ ចុត្តលក្ខណា បញ្ញា ភត្ថិ៍ យមិ្ហសោភញ្ចា បញ្ញា ចាតិ យមិ្ហប្បុក្កលេ ញាង៌ ក្ខុកយប្បិ អត្ថិ, សោ ភិញ្ញាភស្ស សត្តិកោ ជិតោភេយចាតិ អត្ថោ

ឃុញ្ញាកាទំ បចិដ្ឋស្សាតិ កិម្ពិច្ឆិងេច ចិចិតេ្តាកាសេ កព្ពដ្ឋានំ អចិដហិត្វា កព្ពដ្ឋានយភឃិកាសេទភ ភិឃិត្តស្ស៍ ឃត្តចិត្តស្សាតិ ភិញ្ញាតចិត្តស្ស៍ ឃយ្ខាតិ ហេតុភា កាទលោភ ឆយ្ខំ ចិបស្សត្តស្ស ចិបស្សភាឃក្ខាតា អយាតុឃឹ ទតិ អដ្ឋឃយាបត្តិឃក្ខាតា ជិញ្ញាបិ ទតិ ហោតិ ក្ខុប្បជ្ជតីតិ អត្ថោ

ឃតោឃតោ ឃយ្ខឃតីតិ អដ្ឋតិឃាយ អាទយ្ខលោឃុ កយ្ខំ កទោទត្តា ឃេភ ឃេភាកាសេទភ, បុទេកត្វាឌីឃុ ចា កាលេឃុ ឃម្ពិំ ឃម្ពិំ អត្តភា អភិទុចិតេ កាលេ, អភិទុចិតេ ចា កព្ពដ្ឋានេភ កយ្ខំ កទោទត្តា ឃយ្ខឃតិ៍ ក្ខុឧយញ្ញាយត្តិ បញ្ចាត្តំ ពត្ថត្តំ បញ្ចាឌីឃតិយា លក្ខណេហិ ក្ខុឧយំ , បញ្ចាឌីឃតិយា ឲុច ឆ លក្ខណេហិ ចយំ៍ បីតិបិយោជ្ជត្តិ ឲុចំ ពត្ថត្តំ ក្ខុឧយញ្ញយំ ឃយ្ខឃត្តោ ឆយ្ខបីតិំ ឆយ្ខបិយោជ្ជញ្ចា លភតិ៍ អយតត្តិ ចំ ឃប្បច្ចយេ ភាយទុបេ បិកេដ ហុត្វា ក្ខុបដ្ឋហត្តេ ក្ខុប្បត្តំ បីតិបិយោជ្ជំ អយតភិញ្ញាភឃយ្យាបកត្វា ចិឌាភចំ បណ្ឌិតាភំ អយតយេចាតិ អត្ថោ

តព្រាឃយាឌិ កចតីតិ តព្រ អយំ អាឌិ, ញាង៌ បុញ្ញដ្ឋានំ ហោតិ៍ ញាង ឃញ្ញាស្សាតិ ញាយម្ពិ ឃាឃេភ បណ្ឌិតភិក្ខុភោ៍ ញាចាតិ “ចំ អាឌី”តិ ចុត្តំ បុញ្ញដ្ឋានំ ធសេ្សត្តោ ញាត្រ្តិយក្កុត្តីតិអាឌិយាហ៍ ចតុបិទិឃុទ្ធិឃីលញ្ចិបុញ្ញដ្ឋានំ ភាយ៍ តត្វ ញាត្រ្តិយក្កុត្តីតិ ញាត្រ្តិយឃំចទោ៍ ឃត្តុដ្ឋិតិ ចតុបច្ចយឃត្តោឃោ៍ តេភ អាឌិចបិទិឃុទ្ធិ ចេច បច្ចយឃត្តិស្សិតញ្ចា ឃីលំ កថិតំ៍ បិតិយោភក្ខតិ បិតិយោក្ខឃក្ខាតេ ឌេដ្ឋកឃីលេ បទិបូទកាទិតា កថិតា៍

យិត្តេ កឌស្សុ កល្យាណោតិ ចិស្សដ្ឋកយ្ខត្តេ អបតិទូបឃហាយេ ចជ្ជេត្វា ឃាឆុឌីចិតាយ ឃុទ្ធាឌីចេ ឌដ្ឋេ្ហាលំ ភិស្សាយ ឌីចិកកប្បភាយ អក្កុឃីតេ អតត្តិ្ងតេ កល្យាណយិត្តេ កឌស្ស, សេចស្ស្ញុតិ អត្ថោ៍ បដិឃត្តាទចុត្យស្សាតិ អាមិឃបដិឃត្តាទេភ ឆ ឆយ្ខបដិឃត្តាទេភ ឆ ឃយ្យត្តចុត្តិតាយ បដិឃត្តាទចុត្តិ អស្ស, បដិឃត្តាទស្ស កាទកា កចេឃ្យាតិ អត្ថោ៍ អាចាទក្កុឃលោតិ ឃីលយ្បិ អាចាទោ, ចត្តបដិចត្តម្បិ អាចាទោ៍ តត្វ ក្កុឃលោ ឃិយា, លេកោ កចេឃ្យាតិ អត្ថោ៍ តតោ បិយោជ្ជពហុលោតិ តតោ បដិឃត្តាទចុត្តិតោ ឆ អាចាទកោឃល្លតោ ឆ ក្ខុប្បត្តេ ឆយ្ខបិយោជ្ជេភ បិយោជ្ជពហុលោ ហុត្វា ចំ ឃកលស្សាបិ ចដ្ឋក្ខុក្ខស្ស អត្តំ កទិស្សតីតិ អត្ថោ

ឲុចំ ឃត្វាទោ ឌេឃិតាឃុ ញាយាឃុ កាឆាឃុ ឲុកយេកិស្សាយ កាឆាយ បទិយោឃាឃេភ ឲុកយេកំ ភិក្ខុឃតំ ភិឃិត្តភិឃិត្តដ្ឋានេភយេច ឃហ បដិឃម្ភិទាហិ អទហត្តំ បត្វា ចេចហាឃំ អញ្ញុក្កត្វា ឃញ្ញោបិ តេ ភិក្ខូ អាកាសេ ឃេភេច ចិឃយោឌភឃតិកំ កត្វាទំ អតិក្កមិត្វា តថាកតស្ស ឃុចណ្ណចណ្ណំ ឃទីទំ ចណ្ណេត្តា ចោយេត្តា បិទេឌ ចត្តិ្ងឃុតិ៍

ឃព្ពហុលភិក្ខុចត្តុ ឃត្តយំ៍

បំ៍ បញ្ចាឃតភិក្ខុចត្តុ

วสฺสิกาวิย ปุปฺผานีติ อิมํ ธมฺมเทสนํ สตฺถา เชตวเน วิหรนฺโต ปญฺจสเต ภิกฺขู อารพฺภ กเถสิ ฯ

เต กิร สตฺถุ สนฺติเก กมฺมฏฺฐานํ คเหตฺวา อรญฺเญ สมณธมฺมํ กโรนฺตา ปาโตว ปุปฺผิตานิ วสฺสิกปุปฺผานิ สายํ วณฺฏโต มุจฺจนฺตานิ ทิสฺวา “ปุปฺผานํ วณฺเฏหิ มุจฺจนโต มยํ ปฐมตรํ ราคาทีหิ มุจฺจิสฺสามา”ติ วายมึสุ ฯ สตฺถา เต ภิกฺขู โอโลเกตฺวา, “ภิกฺขเว, ภิกฺขุนา นาม วณฺฏโต มุจฺจนปุปฺเผน วิย ทุกฺขโต มุจฺจิตุํ วายมิตพฺพเมวา”ติ วตฺวา คนฺธกุฏิยํ นิสินฺโนว โอภาสํ ผริตฺวา อิมํ คาถมาห –

๓๗๗ ฯ

“วสฺสิกา วิย ปุปฺผานิ, มทฺทวานิ ปมุญฺจติ;

เอวํ ราคญฺจ โทสญฺจ, วิปฺปมุญฺเจถ ภิกฺขโว”ติ ฯ

ตตฺถ วสฺสิกาติ สุมนา ฯ มทฺทวานีติ มิลาตานิ ฯ อิทํ วุตฺตํ โหติ – ยถา วสฺสิกา หิยฺโย ปุปฺผิตปุปฺผานิ ปุนทิวเส ปุราณภูตานิ มุญฺจติ, วณฺฏโต วิสฺสชฺเชติ, เอวํ ตุมฺเหปิ ราคาทโย โทเส วิปฺปมุญฺจถาติ ฯ

เทสนาวสาเน สพฺเพปิ เต ภิกฺขู อรหตฺเต ปติฏฺฐหึสูติ ฯ

ปญฺจสตภิกฺขุวตฺถุ อฏฺฐมํ ฯ

๙ ฯ สนฺตกายตฺเถรวตฺถุ

สนฺตกาโยติ อิมํ ธมฺมเทสนํ สตฺถา เชตวเน วิหรนฺโต สนฺตกายตฺเถรํ นาม อารพฺภ กเถสิ ฯ

ตสฺส กิร หตฺถปาทกุกฺกุจฺจํ นาม นาโหสิ, กายวิชมฺภนรหิโต สนฺตอตฺตภาโว อโหสิ ฯ โส กิร สีหโยนิโต อาคโต เถโร ฯ สีหา กิร เอกทิวสํ โคจรํ คเหตฺวา รชตสุวณฺณมณิปวาฬคุหาสุ อญฺญตรํ ปวิสิตฺวา มโนสิลาตเล หริตาลจุณฺเณสุ สตฺตาหํ นิปชฺชิตฺวา สตฺตเม ทิวเส อุฏฺฐาย นิปนฺนฏฺฐานํ โอโลเกตฺวา สเจ นงฺคุฏฺฐสฺส วา กณฺณานํ วา หตฺถปาทานํ วา จลิตตฺตา มโนสิลาหริตาลจุณฺณานิ วิปฺปกิณฺณานิ ปสฺสนฺติ, “น เต อิทํ ชาติยา วา โคตฺตสฺส วา ปติรูป”นฺติ ปุน สตฺตาหํ นิราหารา นิปชฺชนฺติ, จุณฺณานํ ปน อวิปฺปกิณฺณภาเว สติ “อิทํ เต ชาติโคตฺตานํ อนุจฺฉวิก”นฺติ อาสยา นิกฺขมิตฺวา วิชมฺภิตฺวา ทิสา อนุวิโลเกตฺวา ติกฺขตฺตุํ

សីហភាគំ ភជិត្វា គោចរាយ បក្កមន្តិ។ ឯវរូបិយ សីហយោនិយា អាគតោ អយំ ភិក្ខុ។ តស្ស កាយសមាចារំ ទិស្វា ភិក្ខូ សត្ថុ អារោចេសុំ – “ន មយា, ភន្តេ, សន្តកាយត្ថេរសទិសោ ភិក្ខុ ទិដ្ឋបុព្វោ។ ឥមស្ស ហិ និសិន្នដ្ឋានេ ហត្ថចលនំ វា បាទចលនំ វា កាយវិជម្ភិតា វា នត្ថី”តិ។ តំ សុត្វា សត្ថា, “ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា នាម សន្តកាយត្ថេរេន វិយ កាយាទីហិ ឧបសន្តេនេវ ភវិតព្ព”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៦សិប៉។

“សន្តកាយោ សន្តវាចោ, សន្តវា សុសមាហិតោ;

វន្តលោកាមិសោ ភិក្ខុ, ឧបសន្តោតិ វុច្ចតី”តិ។

តត្ថ សន្តកាយោតិ បាណាតិបាតាទីនំ អភាវេន សន្តកាយោ, មុសាវាទាទីនំ អភាវេន សន្តវាចោ, អភិជ្ឈាទីនំ អភាវេន សន្តវា, កាយាទីនំ តិណ្ណម្បិ សុដ្ឋុ សមាហិតត្តា សុសមាហិតោ, ចតូហិ មគ្គេហិ លោកាមិសស្ស វន្តត្តា វន្តលោកាមិសោ ភិក្ខុ អព្ភន្តរេ រាគាទីនំ ឧបសន្តតាយ ឧបសន្តោតិ វុច្ចតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ សោ ថេរោ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

សន្តកាយត្ថេរវត្ថុ នវមំ។

១០។ នង្គលកុលត្ថេរវត្ថុ

អត្តនា ចោទយត្តានន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ នង្គលកុលត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកោ កិរ ទុគ្គតមនុស្សោ បរេសំ ភតិំ កត្វា ជីវតិ, តំ ឯកោ ភិក្ខុ បិលោតិកខណ្ឌនិវត្ថំ នង្គលំ ឧក្ខិបិត្វា គច្ឆន្តំ ទិស្វា ឯវមាហ – “កិំ បន តេ ឯវំ ជីវតោ បព្ពជិតំ ន វរ”ន្តិ។ “កោ មំ, ភន្តេ, ឯវំ ជីវន្តំ បព្ពាជេស្សតីតិ? សចេ បព្ពជិស្សសិ , អហំ តំ បព្ពាជេស្សាមីតិ។ សាធុ ភន្តេ , សចេ មំ បព្ពាជេស្សថ, បព្ពជិស្សាមីតិ។ អថ នំ សោ ថេរោ ជេតវនំ នេត្វា សហត្ថេន, ន្ហាបេត្វា មាលកេ ឋបេត្វា បព្ពាជេត្វា និវត្ថបិលោតិកខណ្ឌេន សទ្ធិំ នង្គលំ មាលកសីមាយ រុក្ខសាខាយំ ឋបាបេសិ។ សោ ឧបសម្បន្នកាលេបិ នង្គលកុលត្ថេរោត្វេវ បញ្ញាយិ។ សោ ពុទ្ធានំ ឧប្បន្នលាភសក្ការំ និស្សាយ ជីវន្តោ ឧក្កណ្ឋិត្វា ឧក្កណ្ឋិតំ វិនោទេតុំ អសក្កោន្តោ “ន ទានិ សទ្ធាទេយ្យានិ កាសាយានិ បរិទហិត្វា ចរិស្សាមី”តិ តំ រុក្ខមូលំ គន្ត្វា អត្តនាវ អត្តានំ ឱវទិ – “អហិរិក, និល្លជ្ជ, ត្វំ និវាសេត្វា វិព្ភមិត្វា ភតិំ កត្វា ជីវិតុកាមោ ជាតោ”តិ។ តស្សេវំ អត្តានំ ឱវទន្តស្សេវ ចិត្តំ លហុកភាវំ គតំ។ សោ និវត្តិត្វា បុន កតិបាហច្ចយេន ឧក្កណ្ឋិត្វា តថេវ

អត្តានំ ឱវទិ, បុនស្ស ចិត្តំ និវត្តិ។ សោ ឥមិនាវ និហារេន ឧក្កណ្ឋិតុក្កណ្ឋិតកាលេ តត្ថ គន្ត្វា អត្តានំ ឱវទិ។ អថ នំ ភិក្ខូ តត្ថ អភិណ្ហំ គច្ឆន្តំ ទិស្វា, “អាវុសោ, នង្គលត្ថេរ, កស្មា ឯត្ថ គច្ឆសី”តិ បុច្ឆិំសុ។ សោ “អាចរិយស្ស សន្តិកំ គច្ឆាមិ, ភន្តេ”តិ វត្វា កតិបាហេនេវ អរហត្តំ បាបុណិ។

ភិក្ខូ តេន សទ្ធិំ កេឡិំ កុរុមានា អាហំសុ – “អាវុសោ នង្គលត្ថេរ, តវ វិចរណមគ្គោ អវញ្ជមគ្គោ វិយ ជាតោ, អាចរិយស្ស សន្តិកំ ន គច្ឆសិ មញ្ញេ”តិ។ “អាម, ភន្តេ, មយំ សំសគ្គេ សតិ អគមិម្ហា, ឥទានិ បន សោ សំសគ្គោ ឆិន្នោ, តេន ន គច្ឆាមា”តិ។ តំ សុត្វា ភិក្ខូ “ឯស អភូតំ វត្វា អញ្ញំ ព្យាករោតី”តិ សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា “អាម, ភិក្ខវេ, មម បុត្តោ អត្តនាវ អត្តានំ ចោទេត្វា បព្ពជិតកិច្ចស្ស មត្ថកំ បត្តោ”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

៣៧៩។

“អត្តនា ចោទយត្តានំ, បដិមំសេថ អត្តនា;

សោ អត្តគុត្តោ សតិមា, សុខំ ភិក្ខុ វិហាហិសិ។

៣៨០។

“អត្តា ហិ អត្តនោ នាថោ, កោ ហិ នាថោ បរោ សិយា;

អត្តា ហិ អត្តនោ គតិ;

តស្មា សំយមយត្តានំ, អស្សំ ភទ្រំវ វាណិជោ”តិ។

តត្ថ ចោទយត្តានន្តិ អត្តនាវ អត្តានំ ចោទយ សារយ។ បដិមំសេថាតិ អត្តនាវ អត្តានំ បរិវីមំសថ។ សោតិ សោ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឯវំ សន្តេ អត្តនាវ គុត្តតាយ អត្តគុត្តោ, ឧបដ្ឋិតស្សតិតាយ សតិមា ហុត្វា សព្ពិរិយាបថេសុ សុខំ វិហរិស្សសីតិ អត្ថោ។

នាថោតិ អវស្សយោ បតិដ្ឋា។ កោ ហិ នាថោ បរោតិ យស្មា បរស្ស អត្តភាវេ បតិដ្ឋាយ កុសលំ វា កត្វា សគ្គបរាយណេន មគ្គំ វា ភាវេត្វា សច្ឆិកតផលេន ភវិតុំ ន សក្កា, តស្មា កោ ហិ នាម បរោ នាថោ ភវេយ្យាតិ អត្ថោ។ តស្មាតិ យស្មា អត្តាវ អត្តនោ គតិ បតិដ្ឋា សរណំ, តស្មា យថា ភទ្រំ អស្សាជានីយំ និស្សាយ លាភំ បត្ថយន្តោ វាណិជោ តស្ស វិសមដ្ឋានចារំ បច្ឆិន្ទិត្វា ទិវសស្ស តិក្ខត្តុំ

ນ຺ຫາເປນ຺ໂຕ ໂຠເຊນ຺ໂຕ ສໍຍເມຕິ ປຏິຊຄ຺ຄຕິ, ເອວໍ ຕ຺ວມ຺ປິ ອນຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ອກຸສລສ຺ສ ອຸປ຺ປາທໍ ນິວາເຣນ຺ໂຕ ສຕິສມ຺ໂມເສນ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ອກຸສລໍ ປຊຫນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕານໍ ສໍຍມ ໂຄປຍ, ເອວໍ ສນ຺ໂຕ ປຐມຊ຺ຌານໍ ອາທິໍ ກຕ຺ວາ ໂລກິຍໂລກຸຕ຺ຕຣວິເສສໍ ອທິຄມິສ຺ສສີຕິ ອຕ຺ໂຖ·

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ·

ນງ຺ຄລກຸລເຕ຺ຖຣວຕ຺ຖຸ ທສມໍ·

໑໑· ວກ຺ກລິເຕ຺ຖຣວຕ຺ຖຸ

ປາໂມຊ຺ຊພຫຸໂລຕິ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເວຬຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ວກ຺ກລິເຕ຺ຖຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ·

ໂສ ກິຣາຍສ຺ມາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ປິຓ຺ຑາຍ ປວິສນ຺ຕໍ ຕຖາຄຕໍ ທິສ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສຣີຣສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ສຣີຣສມ຺ປຕ຺ຕິທສ຺ສເນນ ອຕິຕ຺ໂຕ “ເອວາຫໍ ນິຈ຺ຈກາລໍ ຕຖາຄຕໍ ທຏ຺ຐຸໍ ລຠິສ຺ສາມີ”ຕິ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຍຕ຺ຖ ຐິເຕນ ສກ຺ກາ ທສພລໍ ປສ຺ສິຕຸໍ, ຕຕ຺ຖ ຐິໂຕ ສຊ຺ຌາຍກມ຺ມຏ຺ຐານມນສິກາຣາທີນິ ປຫາຍ ສຕ຺ຖາຣໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕວ ວິຫຣຕິ· ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ຎາຓປຣິປາກໍ ອາຄເມນ຺ໂຕ ກິຎ຺ຈິ ອວຕ຺ວາ “ອິທານິສ຺ສ ຎາຓໍ ປຣິປາກໍ ຄຕ”ນ຺ຕິ ຎຕ຺ວາ “ກິໍ ເຕ, ວກ຺ກລິ, ອິມິນາ ປູຕິກາເຍນ ທິຏ຺ເຐນ, ໂຍ ໂຂ, ວກ຺ກລິ, ທມ຺ມໍ ປສ຺ສຕິ, ໂສ ມໍ ປສ຺ສຕິ· ໂຍ ມໍ ປສ຺ສຕິ, ໂສ ທມ຺ມໍ ປສ຺ສຕີ”ຕິ (ສໍ· ນິ· ໓·໘໗) ວຕ຺ວາ ໂອວທິ· ໂສ ເອວໍ ໂອວທິໂຕປິ ສຕ຺ຖຸ ທສ຺ສນໍ ປຫາຍ ເນວ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ຄນ຺ຕຸໍ ສກ຺ໂກຕິ· ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ “ນາຍໍ ຠິກ຺ຂຸ ສໍເວຄໍ ອລຠິຕ຺ວາ ພຸຊ຺ຌິສ຺ສຕີ”ຕິ ອຸປກຏ຺ຐາຍ ວສ຺ສູປນາຍິກາຍ ຣາຊຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວສ຺ສູປນາຍິກທິວເສ “ອເປຫິ, ວກ຺ກລິ, ອເປຫິ, ວກ຺ກລີ”ຕິ ປຓາເມສິ· ໂສ “ນ ມໍ ສຕ຺ຖາ ອາລປຕີ”ຕິ ເຕມາສໍ ສຕ຺ຖຸ ສມ຺ມຸເຂ ຐາຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ “ກິໍ ມຍ຺ຫໍ ຊີວິເຕນ, ປພ຺ພຕາ ອຕ຺ຕານໍ ປາເຕສ຺ສາມີ”ຕິ ຄິຊ຺ຌກູຏໍ ອຠິຣຸຫິ·

ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ກິລນ຺ຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ “ອຍໍ ຠິກ຺ຂຸ ມມ ສນ຺ຕິກາ ອສ຺ສາສໍ ອລຠນ຺ໂຕ ມຄ຺ຄຜລານໍ ອຸປນິສ຺ສຍໍ ນາເສຍ຺ຍາ”ຕິ ອຕ຺ຕານໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ໂອຠາສໍ ມຸຎ຺ຈິ· ອຖສ຺ສ ສຕ຺ຖຸ ທິຏ຺ຐກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຕາວມຫນ຺ໂຕປິ ໂສໂກ ປຫີຍິ· ສຕ຺ຖາ ສຸກ຺ຂຕຬາເກ ໂອຆໍ ປູເຣນ຺ໂຕ ວິຍ ເຖຣສ຺ສ ພລວປີຕິປາໂມຊ຺ຊໍ ອຸປ຺ປາເທນ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໓໘໑·

“ປາໂມຊ຺ຊພຫຸໂລ ຠິກ຺ຂຸ, ປສນ຺ໂນ ພຸທ຺ຘສາສເນ;

ອທິຄຈ຺ເຉ ປທໍ ສນ຺ຕໍ, ສງ຺ຂາຣູປສມໍ ສຸຂ”ນ຺ຕິ·

តស្សត្ថោ – បកតិយាបិ បាមោជ្ជពហុលោ ភិក្ខុ ពុទ្ធសាសនេ បសាទំ រោចេតិ, សោ ឯវំ បសន្នោ ពុទ្ធសាសនេ សន្តំ បទំ សង្ខារូបសមំ សុខន្តិ លទ្ធនាមំ និព្ពានំ អធិគច្ឆេយ្យាតិ។ ឥមញ្ច បន គាថំ វត្វា សត្ថា វក្កលិត្ថេរស្ស ហត្ថំ បសារេត្វា –

“ឯហិ វក្កលិ មា ភាយិ, ឱលោកេហិ តថាគតំ;

អហំ តំ ឧទ្ធរិស្សាមិ, បង្កេ សន្នំវ កុញ្ជរំ។

“ឯហិ វក្កលិ មា ភាយិ, ឱលោកេហិ តថាគតំ;

អហំ តំ មោចយិស្សាមិ, រាហុគ្គហំវ សូរិយំ។

“ឯហិ វក្កលិ មា ភាយិ, ឱលោកេហិ តថាគតំ;

អហំ តំ មោចយិស្សាមិ, រាហុគ្គហំវ ចន្ទិម”ន្តិ។ –

ឥមា គាថា អភាសិ។ សោ “ទសពលោ មេ ទិដ្ឋោ, ឯហីតិ ច អវ្ហាយនម្បិ លទ្ធ”ន្តិ ពលវបីតិំ ឧប្បាទេត្វា “កុតោ នុ ខោ គន្តព្ព”ន្តិ គមនមគ្គំ អបស្សន្តោ ទសពលស្ស សម្មុខេ អាកាសេ ឧប្បតិត្វា បឋមបាទេ បព្ពតេ ឋិតេយេវ សត្ថារា វុត្តគាថា អាវជ្ជេន្តោ អាកាសេយេវ បីតិំ វិក្ខម្ភេត្វា សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្វា តថាគតំ វន្ទមានោវ ឱតរិត្វា សត្ថុ សន្តិកេ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ សត្ថា អបរភាគេ សទ្ធាធិមុត្តានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសីតិ។

វក្កលិត្ថេរវត្ថុ ឯកាទសមំ។

១២. សុមនសាមណេរវត្ថុ

យោ ហវេ ទហរោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា បុព្ពារាមេ វិហរន្តោ សុមនសាមណេរំ អារព្ភ កថេសិ។ តត្រាយំ អនុបុព្ពី កថា –

បទុមុត្តរពុទ្ធកាលស្មិញ្ហិ ឯកោ កុលបុត្តោ សត្ថារា ចតុបរិសមជ្ឈេ ឯកំ ភិក្ខុំ ទិព្ពចក្ខុកានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេន្តំ ទិស្វា តំ សម្បត្តិំ បត្ថយមានោ សត្តាហំ និមន្តេត្វា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ ទត្វា, “ភន្តេ, អហម្បិ អនាគតេ ឯកស្ស ពុទ្ធស្ស សាសនេ ទិព្ពចក្ខុកានំ

អហ្កា ករេចយ្យ”ត្តិ បត្វាតំ ផរេបសិ៍ សត្វា កប្បសតសហស្សំ ឆ្ពលេលិកេត្ថា តស្ស បត្វាតាយ សមិដ្ឋ្យតកាចំ ចិជិត្វា “ព្ពុទោតា កប្បសតសហស្សមត្វកេ កោតមពុទ្ធសាសនេ ជិទ្ធាចក្កោកាតំ អហ្កា អត្រូទ្រេទ្ធា តាយ កចិស្សាមី”តិ ញ្ញាកាសិ៍ សេវា តំ ញ្ញាកសោំ ស្វត្វា ស្វេ បត្តផ្លាំ ចិឃ តំ សម្យត្តិំ មជ្ញាមាសេតា បរិតិត្ថាទោ សត្វទិ កិក្លួ ជិទ្ធាចក្លួបរិកមំ្ម បុច្ឆិត្វា សត្តលោឃាឌតិកំ កញ្ចាតត្ថុបំ បរិក្ខិបិត្វា អតេកាតិ ជីបទុក្ខសហស្សាតិ កាសេត្វា ជីបបូជំ កត្វា តទោតា ក្មុទោតា ដេចលេកោ តិត្ថាត្តិត្វា ដេចមត្រូស្សេស្ស កប្បសតសហស្សាតិ សំសរិត្វា ព្ពុមស្មឹ កប្បេ ពារាណសិយំ ឥលិក្ខក្បុលេ តិត្វាទេត្វា ស្វមតសេជ្ជឹ តិស្សាយ តស្ស តិលហារកោ ហុត្វា ជីចិកំ កប្បេសិ៍ អត្តការោទាតិស្ស តាយំ អហោសិ៍ ស្វមតសេជ្ជីបិ តស្មឹ តកេទ តិច្ចកាលំ មហាឌាតំ ដេតិ៍

អថេកជិចសំ ស្ថបិទេក្ខា តាយ បរេច្ចកញុទ្ធា កក្ខមាឌេត តិទោធសមាបត្តិតោ ចុដ្ឋាយ “កស្ស ត្ ខោ អជ្ជ អត្រក្កភំ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “អជ្ជ មឃា អត្តការស្ស អត្រក្កភំ កាតុំ ចដ្ដតិ, ព្ពុឌាតិ ច សោ អដចិទោតា តិលំ អាឌាយ កេហំ អាកមិស្សតី”តិ ញាត្វា បត្តជីចរមាឌាយ ព្ពុទ្ធិឃា កត្វា អត្តការស្ស សម្ពុខេ បច្ចដ្ឋាសិ៍ អត្តការោ តំ តុច្ឆបត្តហត្ថំ ជិស្វា “អបិ , ភន្តេ, កិក្លួ លភិត្វា”តិ បុច្ឆិត្វា “លភិស្សាម មហាបុញ្ញា”តិ វុត្តេ “តេត ហិ, ភន្តេ, ខេាកំ អាកមេថា”តិ តិលភារំ ឆឌ្ឌេត្វា ខេចកោត កេហំ កត្វា, “ភទ្ទេ, មយ្ហំ ឋបិតភាកភត្តំ អត្ថិ, តត្ថិ”តិ ភរិយំ បុច្ឆិត្វា “អត្ថិ, សាមី”តិ វុត្តេ ខេចកោត បច្ចាកត្វា បច្ចេកញុទ្ធស្ស បត្តំ អាឌាយ “មយ្ហំ ឌាតុកាមតាយ សតិ ឌេយ្យធម្មោ ត ហោតិ, ឌេយ្យធម្មេ សតិ បដិក្កាហកំ ត លភាមិ៍ អជ្ជ បត មេ បដិក្កាហកោ ច ជិទ្ធោ, ឌេយ្យធម្មោ ច អត្ថិ, លាភា ចត មេ”តិ កេហំ កត្វា ភត្តំ បត្តេ បក្ខិបាបេត្វា បច្ចាហរិត្វា បច្ចេកញុទ្ធស្ស ហត្ថេ បតិដ្ឋបេត្វា –

“ព្ពុមិតា បត ឌាតេតត, មា មេ ឌាលិទ្ទិយំ អហុ;

តត្ថីតិ ចចតំ តាយ, មា អហោសិ ភចាភចេ៍ –

ភន្តេ ឧចទ្វាបិ ត្រូជ្ជិចិតា មុច្ចេយ្យំ, តត្ថីតិ បឌមេច ត ស្ចុណេយ្យ”ន្តិ បត្វាតំ ផរេបសិ៍ បច្ចេកញុទ្ធោ “ឧចំ ហោតុ មហាបុញ្ញា”តិ ចត្វា អត្រូមោឌតំ កត្វា បក្កាមិ៍

ស្វមតសេជ្ជឹតោបិ ឈទេត្ត អធិចត្វា ដេចតា “អហោ ឌាតំ បរេមឌាតំ, ស្ថបិទេ ស្វបតិដ្ឋិត”ន្តិ ចត្វា តិក្ខត្តុំ សាធុការមឌាសិ៍ អឋ តំ សេដ្ឋី “កឹ មំ ឧត្តកំ កាលំ ឌាតំ ឌឌមាតំ ត បស្សសី”តិ អាហ៍ តាហំ តច ឌាតំ អារព្ភ សាធុការំ ឌេមិ, អត្តការេត បត ស្ថបិទេស្ស ជិត្តបិណ្ឌបាតេា បសីជិត្វា មឃា ឧស សាធុការោ បចត្តិតោតិ៍ សោ “អច្ឆរិយំ ចត, ភោ, អហំ ឧត្តកំ កាលំ ឌាតំ ឌេតេត្តា ដេចតំ សាធុការំ ឌាបេតុំ តាសក្ខិំ, អត្តការោ មំ តិស្សាយ ជីចត្តោ ឧកបិណ្ឌបាតេតេច សាធុការំ ឌាបេសិ, តស្ស ឌាតេត អត្រូច្ឆចិកំ កត្វា តំ បិណ្ឌបាតំ មម សត្តកំ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា “អជ្ជ តឃា កស្សចិ កិញ្ចិ ជិត្ត”ន្តិ បុច្ឆិ៍ “អាម, សាមិ, ស្ថបិទេបច្ចេកញុទ្ធស្ស មេ អជ្ជ ភាកភត្តំ ជិត្ត”ន្តិ៍ “ហន្ទ, ភោ, កហាបណំ កេហត្វា ឧតំ មយ្ហំបិណ្ឌបាតំ ដេហី”តិ? “ត ដេមិ, សាមី”តិ៍ សោ យាច សហស្សំ ចឌ្ឍេសិ, ព្ពុទោតា សហស្សេតាបិ តាឌាសិ៍ អឋ តំ “ហោតុ, ភោ, យជិ បិណ្ឌបាតំ ត ដេសិ, សហស្សំ កេហត្វា បត្តិំ មេ ដេហី”តិ អាហ៍ សោ “អយ្យេត សទ្ធិំ

មន្តេត្វា ជាតិស្សាមី"តិ វេគេន បច្ចេកពុទ្ធំ សម្បាបុណិត្វា, "ភន្តេ សុមនសេដ្ឋិ, សហស្សំ ទត្វា តុម្ហាកំ បិណ្ឌបាតេ បត្តឹ យាចតិ, កឹ ករោមី"តិ បុច្ឆិ។

អថស្ស សោ ឧបមំ អាហរិ "សេយ្យថាបិ, បណ្ឌិត, កុលសតិកេ គាមេ ឯកស្មិំ ឃរេ ទីបំ ជាលេយ្យ, សេសា អត្តនោ តេលេន វដ្ដឹ តេមេត្វា ជាលាបេត្វា គណ្ហេយ្យុំ, បុរិមទីបស្ស បភា អត្ថីតិ វា នត្ថី"តិ។ អតិរេកតរា, ភន្តេ, បភា ហោតីតិ។ ឯវមេវ បណ្ឌិត ឧឡុង្កយាគុ វា ហោតុ, កដច្ឆុភិក្ខា វា, អត្តនោ បិណ្ឌបាតេ បរេសំ បត្តឹ ទេន្តស្ស យត្តកានំ ទេតិ, តត្តកំ វឌ្ឍតិ។ ត្វំ ឯកមេវ បិណ្ឌបាតំ អទាសិ, សេដ្ឋិស្ស បន បត្តិយា ទិន្នាយ ទ្វេ បិណ្ឌបាតា ហោន្តិ ឯកោ តវ, ឯកោ តស្សាតិ។

សោ "សាធុ, ភន្តេ"តិ តំ អភិវាទេត្វា សេដ្ឋិស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា "គណ្ហ សាមិ, បត្តិ"ន្តិ អាហ។ តេន ហិ ឥមេ កហាបណេ គណ្ហាតិ។ នាហំ បិណ្ឌបាតំ វិក្កិណាមិ, សទ្ធាយ មេ បត្តិ ទិន្នាតិ។ "ត្វំ សទ្ធាយ ទេសិ, អហម្បិ តវ គុណេ បូជេមិ, គណ្ហ តាត, ឥតោ បដ្ឋាយ ច បន មា សហត្ថា កម្មមកាសិ, វីថិយំ ឃរំ មាបេត្វា វស, យេន ច តេ អត្ថោ ហោតិ, សព្វំ មម សន្តិកា គណ្ហាហី"តិ អាហ។ និរោធា វុដ្ឋិតស្ស បន ទិន្នបិណ្ឌបាតោ តទហេវ វិបាកំ ទេតិ។ តស្មា រាជាបិ តំ បវត្តឹ សុត្វា អន្នភារំ បក្កោសាបេត្វា បត្តឹ គហេត្វា មហន្តំ ភោគំ ទត្វា តស្ស សេដ្ឋិដ្ឋានំ ទាបេសិ។

សោ សុមនសេដ្ឋិស្ស សហាយកោ ហុត្វា យាវជីវំ បុញ្ញានិ កត្វា តតោ ចុតោ ទេវលោកេ និព្វត្តិត្វា ទេវមនុស្សេសុ សំសរន្តោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ កបិលវត្ថុនគរេ អមិតោទនស្ស សក្កស្ស គេហេ បដិសន្ធឹ គណ្ហិ។ អនុរុទ្ធោតិស្ស នាមំ អកំសុ។ សោ មហានាមសក្កស្ស កនិដ្ឋភាតា, សត្ថុ ចូឡបិតុ បុត្តោ បរមសុខុមាលោ មហាបុញ្ញោ អហោសិ។ ឯកទិវសំ កិរ ឆសុ ខត្តិយេសុ បូវេ លក្ខំ កត្វា គុឡេហិ កីឡន្តេសុ អនុរុទ្ធោ បរាជិតោ បូវត្ថាយ មាតុ សន្តិកំ បហិណិ។ សា មហន្តំ សុវណ្ណថាលំ បូរេត្វា បូវេ បេសេសិ។ បូវេ ខាទិត្វា បុន កីឡន្តោ បរាជិតោ តថេវ បហិណិ។ ឯវំ តិក្ខត្តុំ បូវេសុ អាហដេសុ ចតុត្ថេ វារេ មាតា "ឥទានិ បូវា នត្ថី"តិ បហិណិ។ តស្សា វចនំ សុត្វា "នត្ថី"តិ បទស្ស អសុតបុព្ពតាយ "នត្ថិបូវា នាម ឥទានិ ភវិស្សន្តី"តិ មញ្ញមានោ "គច្ឆ នត្ថិបូវេ អាហរា"តិ បេសេសិ។ អថស្ស មាតា "នត្ថិបូវេ កិរ, អម្ម, ទេហី"តិ វុត្តេ "មម បុត្តេន នត្ថីតិ បទំ ន សុតបុព្ពំ, កថំ នុ ខោ នត្ថិភាវំ ជានាបេយ្យ"ន្តិ សុវណ្ណបាតឹ ធោវិត្វា អបរាយ សុវណ្ណបាតិយា បដិកុជ្ជិត្វា "ហន្ទ, តាត, ឥមំ មម បុត្តស្ស ទេហី"តិ បហិណិ។ តស្មិំ ខណេ នគរបរិគ្គាហិកា ទេវតា "អយ្យេន សាមិនា អន្នភារកាលេ ឧបរិដ្ឋស្ស បច្ចេកពុទ្ធស្ស ភាគភត្តំ ទត្វា 'នត្ថី'តិ បទមេវ ន សុណេយ្យ'ន្តិ បត្ថនា តាយ ឋបិតា សចេ មយំ តមត្ថំ ញត្វា អជ្ឈុបេក្ខេយ្យាម, មុទ្ធាបិ នោ សត្តធា ផលេយ្យា"តិ ចិន្តេត្វា ទិព្វបូវេហិ បាតឹ បូរេសិ។ សោ បុរិសោ បាតឹ អាហរិត្វា តស្ស សន្តិកេ ឋបេត្វា វិវរិ។ តេសំ គន្ធោ សកលនគរំ ផរិ។ បូវា បន មុខេ ឋបិតមត្តោវ សត្តរសហរណីសហស្សានិ ផរិត្វា អដ្ឋាសិ។

អនុរុទ្ធោបិ ចិន្តេសិ – "ន មំ មញ្ញេ ឥតោ បុព្វេ មាតា បិយាយតិ។ ន ហិ មេ អញ្ញទា តាយ នត្ថិបូវា នាម បក្កបុព្វា"តិ។ សោ គន្ត្វា មាតរំ ឯវមាហ – "អម្ម, នាហំ តវ បិយោ"តិ។ តាត, កឹ វទេសិ, មម អក្ខីហិបិ ហទយមំសតោបិ ត្វំ បិយតរោតិ។ យទាហំ, អម្ម, តវ

ᨸᩥᨿᩮᩣ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨸᩪᩅᩮ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩋᨴᩣᩈᩦᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨲᩣᨲ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᩣᨲᩥᨿᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨾ, ᩋᨿ᩠ᨿᩮ, ᨸᩪᩅᩣᨶᩴ ᨸᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨶ ᨾᩮ ᩑᩅᩁᩪᨸᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮ ᨠᨲᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥᩔ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨸᩪᩅᩣ ᨸᩉᩥᨲᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᩋᩣᩉ – “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨶ ᨾᨿᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩣ ᨸᩪᩅᩣ ᨡᩣᨴᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨾᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨸᩪᩅᩮᨿᩮᩅ ᨸᨧᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩮᨶ “ᨸᩪᩅᩮ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩣᨲᩥᩴ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᩣᨲᩥᨿᩣ ᨸᨭᩥᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩉᩥᨱᨲᩥ, ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᩣᨲᩥᩴ ᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣ ᩋᨣᩣᩁᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨸᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨸᩪᩅᩮᩉᩮᩅ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩩᩃᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᩈᩣᨠᩥᨿᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩈᩩ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨾᩉᩣᨶᩣᨾᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᨶ, “ᨲᩣᨲ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩩᩃᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨿᩣ ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨾᨿᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩋᩉᩴ ᩋᨲᩥᩈᩩᨡᩩᨾᩣᩃᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉ ᩋᩉᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣ ᩑᩈ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ? ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᨾᩮᩅ ᨩᩣᨶᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᩥᨿᩮᩣ ᨠᩥᨾᩥᩃᩮᩣᨲᩥ ᨲᨿᩮᩣ ᨩᨶᩣ “ᨠᨲ᩠ᨳ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᨠᩥᨾᩥᩃᩮᩣ “ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩅᩦᩉᩦ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩮ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨽᨴ᩠ᨴᩥᨿᩮᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩏᨠ᩠ᨡᩃᩥᨿᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩃᩥᨲᩮᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩏᨠ᩠ᨡᩃᩥᨿᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᨾᨠᩣᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨲᩮ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩁᨲᨶᨾᨠᩩᩊᩣᨿ ᨾᩉᩣᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩣᨲᩥᨿᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩮᨶ ᨠᩥᩁ ᨶᩮᩅ ᩅᩦᩉᩦ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮᨶ᩠ᨲᩣ, ᨶ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨧᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣ, ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩣᨲᩥᨿᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨮᨸᩥᨲᨽᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨸᩔᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨸᩣᨲᩥᨿᩴᨿᩮᩅᩮᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᨾᨠᩣᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩑᩅᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᩥᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ “ᩑᩉᩥ ᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮ, ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵ, ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨸᨮᨾᩴ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩈᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᩋᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶ ᨾᩮ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᩥᨿᨸ᩠ᨸᨾᩩᨡᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩈᩣᨠᩥᨿᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨸᩥᨿᨾ᩠ᨻᩅᨶᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥ᪨ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨸᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩑᨠᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩃᩮ ᨮᨸᩥᨲᩋᩣᨾᩃᨠᩴ ᩅᩥᨿ ᩈᩉᩔᩦᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ –

“ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩥᩅᩣᩈᩴ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩥᨲᩴ;

ᨲᩮᩅᩥᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ, ᨠᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩣᩈᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨳᩮᩁᨣᩤ᪨ ᪑᪑᪑, ᪓᪙᪑) –

ᨬᩣᨱᩴ ᨬᩣᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ”ᨲᩥ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨸᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᨸᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨸᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨮᨸᩮᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ “ᩈᩴᩈᩣᩁᩮ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨾᩩᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩣᩃᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᩈᩩᨾᨶᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨶᨽᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ –

“អន្នភារោ បុរេ អាសិំ, ទលិទ្ទោ តិណហារកោ;

បិណ្ឌបាតោ មយា ទិន្នោ, ឧបរិដ្ឋស្ស តាទិនោ”តិ។ –

អាហ ។ អថស្ស ឯតទហោសិ – “យោ សោ តទា មយា ឧបរិដ្ឋស្ស ទិន្នបិណ្ឌបាតតោ កហាបណេ ទត្វា បត្តិំ អគ្គហេសិ, មម សហាយកោ សុមនសេដ្ឋិ កហំ នុ ខោ សោ ឯតរហិ និព្ពត្តោ”តិ។ អថ នំ “វិញ្ឈាដវិយំ បព្ពតបាទេ មុណ្ឌនិគមោ នាម អត្ថិ, តត្ថ មហាមុណ្ឌស្ស នាម ឧបាសកស្ស មហាសុមនោ ចូឡសុមនោតិ ទ្វេ បុត្តា, តេសុ សោ ចូឡសុមនោ ហុត្វា និព្ពត្តោ”តិ អទ្ទស។ ទិស្វា ច បន ចិន្តេសិ – “អត្ថិ នុ ខោ តត្ថ មយិ គតេ ឧបការោ, នត្ថី”តិ។ សោ ឧបធារេន្តោ ឥទំ អទ្ទស “សោ តត្ថ មយិ គតេ សត្តវស្សិកោវ និក្ខមិត្វា បព្ពជិស្សតិ, ខុរគ្គេយេវ ច អរហត្តំ បាបុណិស្សតី”តិ។ ទិស្វា ច បន ឧបកដ្ឋេ អន្តោវស្ស អាកាសេន គន្ត្វា គាមទ្វារេ ឱតរិ។ មហាមុណ្ឌោ បន ឧបាសកោ ថេរស្ស បុព្ពេបិ វិស្សាសិកោ ឯវ។ សោ ថេរំ បិណ្ឌបាតកាលេ វីថិំ បដិបន្នំ ទិស្វា បុត្តំ មហាសុមនំ អាហ – “តាត, អយ្យោ, មេ អនុរុទ្ធត្ថេរោ អាគតោ, យាវស្ស អញ្ញោ កោចិ បត្តំ ន គណ្ហាតិ, តាវស្ស គន្ត្វា បត្តំ គណ្ហ អហំ អាសនំ បញ្ញាបេស្សាមី”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ ឧបាសកោ ថេរំ អន្តោនិវេសនេ សក្កច្ចំ បរិវិសិត្វា តេមាសំ វសនត្ថាយ បដិញ្ញំ គណ្ហិ។ ថេរោបិ អធិវាសេសិ។

អថ នំ ឯកទិវសំ បដិជគ្គន្តោ វិយ តេមាសំ បដិជគ្គិត្វា មហាបវារណាយ តិចីវរេន សទ្ធិំ គុឡតេលតណ្ឌុលាទីនិ ច អាហរិត្វា ថេរស្ស បាទមូលេ ឋបេត្វា “គណ្ហថ, ភន្តេ”តិ អាហ។ “អលំ, ឧបាសក, ន មេ ឥមិនា អត្ថោ”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, វស្សាវាសិកលាភោ នាមេស, គណ្ហថ ន”ន្តិ? “ន គណ្ហាមិ, ឧបាសកា”តិ។ “កិមត្ថំ ន គណ្ហថ, ភន្តេ”តិ? “មយ្ហំ សន្តិកេ កប្បិយការកោ សាមណេរោបិ នត្ថី”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, មម បុត្តោ មហាសុមនោ សាមណេរោ ភវិស្សតី”តិ។ “ន មេ, ឧបាសក, មហាសុមនេនត្ថោ”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, ចូឡសុមនំ បព្ពាជេថា”តិ។ ថេរោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ចូឡសុមនំ បព្ពាជេសិ។ សោ ខុរគ្គេយេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ ថេរោ តេន សទ្ធិំ អឌ្ឍមាសមត្តំ វសិត្វា “សត្ថារំ បស្សិស្សាមី”តិ តស្ស ញាតកេ អាបុច្ឆិត្វា អាកាសេនេវ គន្ត្វា ហិមវន្តបទេសេ អរញ្ញកុដិកាយ ឱតរិ។

ថេរោ បន បកតិយាបិ អារទ្ធវីរិយោ, តស្ស តត្ថ បុព្ពរត្តាបររត្តំ ចង្កមន្តស្ស ឧទរវាតោ សមុដ្ឋហិ។ អថ នំ កិលន្តរូបំ ទិស្វា សាមណេរោ បុច្ឆិ – “ភន្តេ, កិំ វោ រុជ្ជតី”តិ? “ឧទរវាតោ មេ សមុដ្ឋិតោ”តិ ។ “អញ្ញទាបិ សមុដ្ឋិតបុព្ពោ, ភន្តេ”តិ? “អាមាវុសោ”តិ។ “កេន ផាសុកំ ហោតិ, ភន្តេ”តិ? “អនោតត្តតោ បានីយេ លទ្ធេ ផាសុកំ ហោតិ, អាវុសោ”តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, អាហរាមី”តិ។ “សក្ខិស្សសិ សាមណេរា”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ តេន ហិ អនោតត្តេ បន្នគោ នាម នាគរាជា មំ ជានាតិ, តស្ស អាចិក្ខិត្វា ភេសជ្ជត្ថាយ ឯកំ បានីយឃដំ អាហរាតិ។ សោ សាធូតិ ឧបជ្ឈាយំ វន្ទិត្វា វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា បញ្ចយោជនសតំ ឋានំ អគមាសិ ។ តំ ទិវសំ បន នាគរាជា នាគនាដកបរិវុតោ ឧទកកីឡំ កីឡិតុកាមោ ហោតិ។ សោ សាមណេរំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាវ កុជ្ឈិ “អយំ មុណ្ឌកសមណោ អត្តនោ បាទបំសុំ មម មត្ថកេ ឱកិរន្តោ វិចរតិ, អនោតត្តេ បានីយត្ថាយ អាគតោ ភវិស្សតិ, ន ទានិស្ស បានីយំ ទស្សាមី”តិ បណ្ណាសយោជនិកំ អនោតត្តទហំ មហាបាតិយា ឧក្កលិ បិទហន្តោ វិយ ផណេន បិទហិត្វា និបជ្ជិ។ សាមណេរោ នាគរាជស្ស អាការំ ឱលោកេត្វាវ “កុទ្ធោ

ᩋᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

"ᩈᩩᨱᩣᩉᩥ ᨾᩮ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩ, ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩮᨩ ᨾᩉᨻ᩠ᨻᩃ;

ᨴᩮᩉᩥ ᨾᩮ ᨷᩣᨲᩦᨿᨬ᩠ᨧ, ᨠᩮᩈᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᩉᩥᩋᩣᨣᨲᩮᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

"ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩥᩈᩣᨽᩣᨣᩮ, ᨣᨦ᩠ᨣᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩉᩣᨶᨴᩦ;

ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨾᨷ᩠ᨷᩮᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨷᩣᨲᩦᨿᩴ ᩉᩁᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩣ "ᩋᨿᩴ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨶ ᨴᩔᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᨻᩃᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᩋᨽᩥᨽᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨷᩣᨲᩦᨿᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, "ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩏᨷᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ ᨾᩴ ᩋᨶᩮᩣᨲᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣᩅ ᨷᩣᨲᩦᨿᩴ ᩋᩣᩉᩁᩣᨷᩮᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩣᩉᩴ ᩍᨴᨾᩮᩅ ᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩋᨷᩮᩉᩥ, ᨾᩣ ᨾᩴ ᩅᩣᩁᩮᩉᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

"ᩍᨲᩮᩣᩅ ᨷᩣᨲᩦᨿᩴ ᩉᩔᩴ, ᩍᨾᩥᨶᩣᩅᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ;

ᨿᨴᩥ ᨲᩮ ᨳᩣᨾᨻᩃᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨶᩣᨣᩁᩣᨩ ᨶᩥᩅᩣᩁᨿᩣ"ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᩉ –

"ᩈᩣᨾᨱᩮᩁ ᩈᨧᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩅ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᨾ ᨷᩮᩣᩁᩥᩈᩴ;

ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩣᨾᩥ ᨲᩮ ᩅᩣᨧᩴ, ᩉᩁᩔᩩ ᨷᩣᨲᩦᨿᩴ ᨾᨾᩣ"ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩣ "ᩑᩅᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩉᩁᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᨿᨴᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩁᩣᩉᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ – "ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨩᩣᨶᩔᩪ"ᨲᩥ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᩈᨶᩔ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨿᩣ ᨷᩣᨲᩦᨿᩴ ᩉᩁᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ"ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᨭ᩠ᨮᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᨲᩣᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᩥᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ "ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶᩮᩣᨲᨲ᩠ᨲᨴᩉᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨷᨶ᩠ᨶᨣᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨾ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ

ឧបរាជំ ឆ្លេសិកោចា”តិ អាហ។ សោ ឧទេតទេច ឥហារេត ចត្តារោ លោកបាលេ សក្កសុយាមសន្តុសិតបរនិម្មិតវសវត្តី ច ក្ខុបសង្កមិត្វា តយត្តំ អារោចេសិ។ តេតា បទំ បដិបិដិយា យាច ព្រហ្មលោកំ គន្ត្វា តត្ថ តត្ថ ព្រហ្មេហិ អាគន្ត្វា ចត្តិត្វា ឋិតេហិ “កិំ, ភន្តេ”តិ បុដ្ឋោ តយត្តំ អារោចេសិ។ ឧចំ សោ អសប្បញ្ញោ ច អទ្ធបិព្រាហ្មណោ ច ជេបត្វា សញ្ញត្ថ មុហុត្តេនេច អាហិណ្ឌិត្វា អារោចេសិ។ តស្ស ចចតំ សុត្វា សព្ពាបិ ទេចតា អនោតត្តទហបិដ្ឋេ តាឡច្ឆំ បក្ខិត្តានិ បិដ្ឋទុណ្ណានិ ចិយ អាកាសំ និរន្តរំ បូរេត្វា សន្និបតឹសុ។ សន្និបតិតេ ទេចសង្ឃេ សាយណោ អាកាសេ ឋត្វា តាករាជំ អាហ –

“សុណោហិ មេ តាករាជ, ក្កុកេតជ មហព្ពល;

ទេហិ មេ បាតិហីរំ, គេសដ្ឋត្ថមិ្ប អាគតោ”តិ។

អថ តំ តាគោ អាហ –

“សាយណោ សចេ អត្ថិ, តច ចិក្កម ទេបិទិសំ;

អកិតក្កាមិ តេ ចាចំ, ហទស្សុ បាតិហីរំ មយា”តិ។

សោ តិក្ខត្តុំ តាករាជស្ស បដិញ្ញំ គហេត្វា អាកាសេ ឋិតកោច ក្វាឃសយោជនិកំ ព្រហ្មត្តភាចំ មាបេត្វា អាកាសតោ ឱរុយ្ហ តាករាជស្ស ចលោ អក្កមិត្វា អទោអាមុខំ និប្បិឡុយិ, តាចទេច ពលចតា បុរិសេត អក្កន្តអស្សចម្មំ ចិយ តាករាជស្ស ចលោ អក្កន្តមត្ត ឱក្កលិត្វា ឥត្តិមត្តា ចលាបុដកា អហេសុំ។ តាករាជស្ស ចលោហិ មុត្តមុត្តដ្ឋាតតោ តាលក្ខន្ធបមាណា ក្ខេកចដ្ឋិយោ ក្កក្ឋិតិសុ។ សាយណោ អាកាសេយេច បាតិហីរចារកំ បូរេសិ។ ទេចសង្ឃោ សាធុការមកាសិ។ អថ តាករាជា លជ្ជិត្វា សាយណស្ស កុជ្ឈិ ឧយកុសុមចណ្ណាតិស្ស អក្ខិតិ អហេសុំ។ សោ “អយំ មំ ទេចសង្ឃសន្និបាតេត្វា បាតិហីរំ គហេត្វា លជ្ជាបេសិ, ឧតំ គហេត្វា មុខេ ហត្ថំ បក្ខិបិត្វា ហទយមំសំ ចាស្ស មទ្ទាមិ, បាទេ ចា តំ គហេត្វា បារេគង្គាយំ ខិបាមី”តិ ចេចោក អត្តបាន្តិ។ អត្តបាន្តន្តោបិ តំ បិបុហិតុំ តាសក្ខិយេច។ សាយណោ គន្ត្វា ក្ខុបណ្ណាយស្ស ហត្ថេ បាតិហីរំ ឋបេត្វា “បិចេ, ភន្តេ”តិ អាហ។ តាករាជាបិ បច្ឆេតា អាគន្ត្វា, “ភន្តេ អត្រុទ្ធ, សាយណោ មយា អជិន្តមេច បាតិហីរំ គហេត្វា អាគតោ, មា បិចិត្ថា”តិ អាហ។ ឧចំ កិរ សាយណោតិ។ “បិចេ, ភន្តេ, ក្ខមិតា មេ ជិត្តំ បាតិហីរំ អាហដ”ន្តិ អាហ។ ថេរោ “តិណាសចសាយណស្ស មុសាកថតំ តាម តត្ថី”តិ ញាត្វា បាតិហីរំ បិចិ។ តក្ខណេញ្ញោចស្ស អាចារិយោ បដិបស្សម្ភិ។ បុត តាគោ ថេរំ អាហ – “ភន្តេ, សាយណេនេតម្បិ សត្តំ ទេចគណំ សន្និបាតេត្វា លជ្ជាបិតោ, អហមស្ស ហទយំ ចា ឲាលេស្សាមិ, បាទេ ចា តំ គហេត្វា បារេគង្គាយ ខិបិស្សាមី”តិ។ មហារាជ, សាយណោ មហានុភាចោ, ត្វមេប្បសាយណេន សទ្ធិំ សង្គាមេតុំ ត សក្ខិស្សថ, ខមាបេត្វា តំ គច្ឆាហីតិ។ សោ សយម្បិ សាយណស្ស អានុភាចំ ជាតាតិយេច, លជ្ជាយ បត អត្តបាន្តិត្វា អាគតោ។ អថ តំ ថេរស្ស ចចនេត ខមាបេត្វា តេត សទ្ធិំ មិត្តសន្ថចំ កត្វា “ព្រមតោ បដ្ឋាយ អនោតត្តទហតោ អនេក្ខ សតិ តុមា្ហកំ

អាកយតកិច្ចំ តត្វិ, យឃ្យាបហិលោឃ្យាឆ, អហលេច អាហរិត្វា ឥស្សាមី”តិ ចត្វា បក្កាមិ៍

ខេចេរោបិ សាមណេរំ អាគាឃ បិឃាសិ៍ សត្វា ខេចេរស្ស អាកយតកាចំ ខាត្វា ឃិការយាត្យបិសារេឥ ខេចេរស្ស អាកយតំ ឰលេកេត្វា តិសីឌ៍ ភិក្ខុបិ ខេចេរំ អាកន្ត្តិ ឌិស្វា បក្កុកត្វា បត្តឌីចេរំ បដិក្កុហេសុំ៍ អខេឆកេច្ច សាមណេរំ សីលេបិ កណ្ណេស្សុបិ ខាហាឃយ្យិ កហេត្វា សង្កាលេត្វា “កិ, សាមណេរ ក្ខុញអកតិច្ច, ត ភ្ភក្កច្ឆិតោរាសី”តិ អាហំសុ៍ សត្វា តោសំ កិរិឃំ ឌិស្វា ឌិតេត្វសិ – “ការិឃំ ចតិយេសំ ភិក្ខុតំ កេម្ភុំ អាសីឌិសំ កិចាឃ កណ្ហុក្កា ចិឃ សាមណេរំ កណ្ហុក្កា, តាស្ស អាត្យកាចំ ខាតត្តិ, អជ្ជ ឃឃា ស្សុយតសាមណេរស្ស ក្យុលំ បិកេដំ កាត្យំ ចដ្ថតី”តិ៍ ខេចេរោបិ អាកត្វា សត្វាថំ ចត្តិត្វា តិសីឌិ៍ សត្វា តោត សង្ក្ខិ បដិសត្វាថំ កត្វា អាតត្ថេត្វថំ អាឃេត្វសិ – “អាតត្ថ, អតោតខ៍ត្វាឥកេតយិ្យបិរេឥ ខោឌិត្យការយោ , សាមណេរាតំ ឈដំ ឥត្វា បិតឹឃំ អាហរាលេបហី”តិ៍ ខេចេរោ ចិហាលេរ បក្ខាយត្វាតិ សាមណេរសតាតិ សត្ថិបិតេសិ៍ តោស្សុ ស្សុយតសាមណេរោ សត្វាតចកោ អតោហាសិ៍ ខេចេរោ សត្វាយហល្លកំ សាមណេរំ អាហ – “សាមណេរ, សត្វា អតោកកត្វាឥ៍ហាឥកេត បិរេឥ ខោឌិត្យការយោ, ឈដំ អាគាឃ កត្វា បិតឹឃំ អាហរា”តិ៍ សោ “ត សក្កោមិ, ភត្តេ”តិ ត ខ្លច្ឆិ៍ ខេចេរោ សេសេបិ បដិបិដិឃា ប្យុច្ឆិ, តោបិ តថេច ចត្វា បដិក្ខិបិំសុ៍ “កិំ បតេត្វ ពិណាសចសាមណេរោ តត្វី”តិ? អត្វិ, តោ បត “តាឃំ អយ្យាកំ ខាតេន្ថ យាលបុរេដិ, ស្សុយតសាមណេរស្សច ខាតេន្ថ”តិ ត ខ្លច្ឆិំសុ, ប្យុឝ្ជភា បត អត្តតោ អសយត្វតាលេឃច ត ខ្លច្ឆិំសុ៍ បរិលេឃាសាតេត បត ស្សុយតស្ស ចាលេរ សយ្យេត្វ, “សាមណេរ, សត្វា អតោតត្វកឥ៍ហាឥកេត បិរេឥ ខោឌិត្យការយោ, ក្យដំ អាគាឃ កិរ ភ្ភកកំ អាហរា”តិ អាហ៍ សោ “សត្វិ អាហរាលេបត្តេ អាហរិស្សាមី”តិ សត្វាថំ ចត្តិត្វា, “ភត្តេ, អតោតត្វកោតា កិរ ឃំ ភ្ភកកំ អាហារាលេបឆា”តិ អាហ៍ “អាយ, ស្សុយតា”តិ៍ សោ ចិសាខាឃ ការិតោស្ស ឈតស្សុចណ្ណកោដ្ឋិយេស្ស សេតាសតក្យេដស្ស ឲកំ សង្ឍិក្យ៍ដិឥកកណ្ហុកំ យហាឈដំ ហត្វេត កហេត្វា “ខ្លឃិតា យេ ភ្ភក្កិបិត្វា អំសក្យេដ ឥបិតោត អត្វេ តត្វី”តិ ឰលម្ពកំ កត្វា ចេហាសំ អត្តក្កុកត្វា ហិឃចត្តាភិឃុលោ បក្កុន្តិ៍

តាកទាឌា សាមណេរំ ក្ខុទោតាច អាកន្ត្តិ ឌិស្វា បក្កុកត្វា ក្យដំ អំសក្យេដត អាគាឃ, “ភត្តេ, ត្យយេ្យសាឌិលេស ខាលេស ចិជ្ជយាតេ កម្ពុា សឃំ អាកតា, ភ្ភកកេកតត្វ សតិ កម្ពុា សាសតយត្តយ្យិ ត បហិលាឆា”តិ ក្យេដត ភ្ភកកំ អាគាឃ សឃំ ភ្ភក្កិបិត្វា “ប្យុលេតា ហោឆ, ភត្តេ, អហលេច អាហរិស្សាមី”តិ អាហ៍ “តិដ្ឋឆ ត្យេយ្យហារាឌ, អហលេច សយ្ខាសយ្យុលេន្ថត អាលាត្តេ”តិ តាកទាឌាតំ តិចត្តាលេបត្វា ក្យដំ យុលចដ្ថិឃំ ហត្វេត កហេត្វា អាកាលេសតាកឆ្ថិ៍ អថ តំ សត្វា អាកន្ត្តិ ឰលេកេត្វា ភិក្ខុ អាឃេត្វសិ – “បស្សឆ, ភិក្ខុចេ, សាមណេរស្ស លីលំ, អាកាលេស ហំសរាឌា ចិឃ សោកតី”តិ អាហ៍ សោបិ បិតឹឃឈដំ ឥលេបត្វា សត្វាថំ ចត្តិត្វា អដ្ឋាសិ៍ អថ តំ សត្វា អាហ – “កតិចស្សាសិ ត្វំ, ស្សុយតា”តិ? “សត្តចស្សាយិ្យកត្តេ”តិ៍ “តោត ហិ, ស្សុយត, អជ្ជ បដ្ឋាឃ ភិក្ខុ ហោហី”តិ ចត្វា ឥាឃខ៍ជ្ជាបសយ្យេំ អឥាសិ៍ ទ្វេលេឃច កិរ សាមណេរា សត្តចស្សិកា ភ្ភបសយ្យេំ លភិំសុ – អឃច្ចា ស្សុយតោ សោបិតោ ចាតិ៍

ឲចំ តស្មិំ ភ្ភបសយ្យេត្ត ឆម្មសកាឃំ កថំ សយុដ្ឋាលេបសុំ, “អច្ឆរិឃំ អាចុលេសា, ឲចរូបេបិ ហិ តាយ ឥហរសាមណេរស្ស អាត្យកាលេចា ហោតិ, ត តោ ខ្លតោតា ប្យុត្តុ ឲចរូបេបិ អាត្យកាលេចា ឌិដ្ឋប្យុត្តុា”តិ៍ សត្វា អាកត្វា “កាឃ ត្យត្វ, ភិក្ខុចេ, ឲតរហិ កឆាឃ សត្តិសិត្តា”តិ ប្យុច្ឆិត្វា “ខ្លឃាឃ តាឃា”តិ ចុត្តេ, “ភិក្ខុចេ, ឃឃ សាសតេ ឥហលេរាបិ សយ្ខា បដិបត្តោ ឲចរូបំ សយ្យត្តិំ លភតិលេឃចា”តិ ចត្វា ឆម្មំ ឥេលេសត្តោ ខ្លឃំ កាឆយាហ –

“យោ ហវេ ទហរោ ភិក្ខុ, យុញ្ជតិ ពុទ្ធសាសនេ;

សោមំ លោកំ បភាសេតិ, អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា”តិ។

តត្ថ យុញ្ជតីតិ ឃដតិ វាយមតិ។ បភាសេតីតិ សោ ភិក្ខុ អត្តនោ អរហត្តមគ្គញាណេន អព្ភាទីហិ មុត្តា ចន្ទិមា វិយ លោកំ ខន្ធាទិភេទំ លោកំ ឱភាសេតិ, ឯកាលោកំ ករោតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សុមនសាមណេរវត្ថុ ទ្វាទសមំ។

ភិក្ខុវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បញ្ចវីសតិមោ វគ្គោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២៦។ ព្រាហ្មណវគ្គោ

១។ បសាទពហុលព្រាហ្មណវត្ថុ

ឆិន្ទសោតន្តិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បសាទពហុលំ ព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ ធម្មទេសនំ សុត្វា បសន្នចិត្តោ អត្តនោ គេហេ សោឡសសហស្សានំ ភិក្ខូនំ និច្ចភត្តំ បដ្ឋបេត្វា ភិក្ខូនំ អាគតវេលាយ បត្តំ គហេត្វា “អាគច្ឆន្តុ ភោន្តោ អរហន្តោ, និសីទន្តុ ភោន្តោ អរហន្តោ”តិ យំកិញ្ចិ វទន្តោ អរហន្តវាទបដិសំយុត្តមេវ វទតិ។ តេសុ បុថុជ្ជនា “អយំ អម្ហេ អរហន្តសញ្ញី”តិ ចិន្តយិំសុ, ខីណាសវា “អយំ នោ ខីណាសវភាវំ ជានាតី”តិ។ ឯវំ តេ សព្ពេបិ កុក្កុច្ចាយន្តា តស្ស គេហំ នាគមិំសុ។ សោ ទុក្ខី ទុម្មនោ “កិន្នុ ខោ, អយ្យា, នាគច្ឆន្តី”តិ វិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា តមត្ថំ អារោចេសិ។ សត្ថា ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា “កិំ ឯតំ, ភិក្ខវេ”តិ បុច្ឆិត្វា តេហិ តស្មិំ អត្ថេ អារោចិតេ “សាទិយថ បន តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, អរហន្តវាទ”ន្តិ អាហ។ “ន សាទិយាម មយំ, ភន្តេ”តិ។ “ឯវំ សន្តេ មនុស្សានំ ឯតំ បសាទភញ្ញំ, អនាបត្តិ , ភិក្ខវេ, បសាទភញ្ញំ, អបិ ច ខោ បន ព្រាហ្មណស្ស អរហន្តេសុ អធិមត្តំ បេមំ, តស្មា តុម្ហេហិបិ តណ្ហាសោតំ ឆេត្វា អរហត្តមេវ បត្តុំ យុត្ត”ន្តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៣៨៣។

“ឆិន្ទ សោតំ បរក្កម្ម, កាមេ បនុទ ព្រាហ្មណ;

សង្ខារានំ ខយំ ញត្វា, អកតញ្ញូសិ ព្រាហ្មណា”តិ។

តត្ថ បរក្កម្មាតិ តណ្ហាសោតំ នាម ន អប្បមត្តកេន វាយាមេន ឆិន្ទិតុំ សក្កា, តស្មា ញាណសម្បយុត្តេន មហន្តេន បរក្កមេន បរក្កមិត្វា តំ សោតំ ឆិន្ទ។ ទុវិធេបិ កាមេ បនុទ នីហរ។ ព្រាហ្មណាតិ ខីណាសវានំ អាលបនមេតំ។ សង្ខារានន្តិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ ខយំ ជានិត្វា។ អកតញ្ញូតិ ឯវំ សន្តេ ត្វំ សុវណ្ណាទីសុ កេនចិ អកតស្ស និព្ពានស្ស ជាននតោ អកតញ្ញូ នាម ហោសីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

បសាទពហុលព្រាហ្មណវត្ថុ បឋមំ។

២។ សម្ពហុលភិក្ខុវត្ថុ

យទាទ្វយេសូតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សម្ពហុលេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកទិវសញ្ហិតិំសមត្តា ទិសាវាសិកា ភិក្ខូ អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសីទិំសុ។ សារិបុត្តត្ថេរោ តេសំ អរហត្តស្ស ឧបនិស្សយំ ទិស្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ឋិតកោវ បញ្ហំ បុច្ឆិ – “ភន្តេ, ទ្វេ ធម្មាតិ វុច្ចន្តិ, កតមេ នុ ខោ ទ្វេ ធម្មា”តិ? អថ នំ សត្ថា “ទ្វេ ធម្មាតិ ខោ, សារិបុត្ត, សមថវិបស្សនា វុច្ចន្តី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៨៤។

“យទា ទ្វយេសុ ធម្មេសុ, បារគូ ហោតិ ព្រាហ្មណោ;

អថស្ស សព្ពេ សំយោគា, អត្ថំ គច្ឆន្តិ ជានតោ”តិ។

តត្ថ យទាតិ យស្មិំ កាលេ ទ្វីសុ ធម្មេសុ សមថវិបស្សនាធម្មេសុ អភិញ្ញាបារគាទិវសេន អយំ ព្រាហ្មណោ បារគូ ហោតិ, អថស្ស វដ្ដស្មិំ សំយោជនសមត្ថា សព្ពេ កាមយោគាទយោ សំយោគា ឯវំ ជានន្តស្ស អត្ថំ បរិក្ខយំ គច្ឆន្តីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ សព្ពេបិ តេ ភិក្ខូ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសូតិ។

សម្ពហុលភិក្ខុវត្ថុ ទុតិយំ។

៣។ មារវត្ថុ

យស្ស បារន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មារំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរេកទិវសំ អញ្ញតរោ បុរិសោ វិយ ហុត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ – “ភន្តេ, បារំ បារន្តិ វុច្ចតិ, កិន្នុ ខោ ឯតំ បារំ នាមា”តិ។ សត្ថា “មារោ អយ”ន្តិ ញត្វា, “បាបិម, កិំ តវ បារេន, តំ វីតរាគេហិ បត្តព្ព”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

໓໘໕.

“ຍສ຺ສ ປາຣໍ ອປາຣໍ ວາ, ປາຣາປາຣໍ ນ ວິຊ຺ຊຕິ;

ວີຕທ຺ທຣໍ ວິສໍຍຸຕ຺ຕໍ, ຕມຫໍ ພ຺ຣູມິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປາຣນ຺ຕິ ອຊ຺ຌຕ຺ຕິການິ ຉ ອາຍຕນານິ. ອປາຣນ຺ຕິ ພາຫິຣານິ ຉ ອາຍຕນານິ. ປາຣາປາຣນ຺ຕິ ຕທຸຠຍໍ. ນ ວິຊ຺ຊຕີຕິ ຍສ຺ສ ສພ຺ພເມຕໍ “ອຫ”ນ຺ຕິ ວາ “ມມ”ນ຺ຕິ ວາ ຄຫຓາຠາເວນ ນຕ຺ຖິ, ຕໍ ກິເລສທຣຖານໍ ວິຄຕຕ຺ຕາ ວີຕທ຺ທຣໍ ສພ຺ພກິເລເສຫິ ວິສໍຍຸຕ຺ຕໍ ອຫໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ວທາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ.

ມາຣວຕ຺ຖຸ ຕຕິຍໍ.

໔. ອຎ຺ຎຕຣພ຺ຣາຫ຺ມຓວຕ຺ຖຸ

ຌາຍິນ຺ຕິ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຎ຺ຎຕຣໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ.

ໂສ ກິຣ ຈິນ຺ເຕສິ – “ສຕ຺ຖາ ອຕ຺ຕໂນ ສາວເກ ‘ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ’ຕິ ວທຕິ, ອຫຎ຺ຈມ຺ຫິ ຊາຕິໂຄຕ຺ເຕນ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ, ມມ຺ປິ ນຸ ໂຂ ເອວໍ ວເທຍ຺ຍາ”ຕິ. ໂສ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ປຸຉ຺ຉິ. ສຕ຺ຖາ “ນາຫໍ ຊາຕິໂຄຕ຺ຕມຕ຺ເຕນ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ວທາມິ, ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖໍ ອຣຫຕ຺ຕໍ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕເມວ ປນ ຕໍ ວທາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໓໘໖.

“ຌາຍິໍ ວິຣຊມາສີນໍ, ກຕກິຈ຺ຈມນາສວໍ;

ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖມນຸປ຺ປຕ຺ຕໍ, ຕມຫໍ ພ຺ຣູມິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຌາຍິນ຺ຕິ ທຸວິເທນ ຌາເນນ ຌາຍນ຺ຕໍ ກາມຣເຊນ ວິຣຊໍ ວນສຓ຺ເຑ ເອກກໍ ອາສີນໍ ຈຕູຫິ ມຄ຺ເຄຫິ ໂສຬສນ຺ນໍ ກິຈ຺ຈານໍ ກຕຕ຺ຕາ ກຕກິຈ຺ຈໍ ອາສວານໍ ອຠາເວນ ອນາສວໍ ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖໍ ອຣຫຕ຺ຕໍ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕໍ ອຫໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ວທາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ទេសនាវសានេ សោ ព្រាហ្មណោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

អញ្ញតរព្រាហ្មណវត្ថុ ចតុត្ថំ។

៥។ អានន្ទត្ថេរវត្ថុ

ទិវាតបតីតិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា មិគារមាតុបាសាទេ វិហរន្តោ អានន្ទត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

បសេនទិ កោសលោ កិរ មហាបវារណាយ សព្វាភរណបដិមណ្ឌិតោ គន្ធមាលាទីនិ អាទាយ វិហារំ អគមាសិ។ តស្មិំ ខណេ កាឡុទាយិត្ថេរោ ឈានំ សមាបជ្ជិត្វា បរិសបរិយន្តេ និសិន្នោ ហោតិ, កាយោបនស្ស សុវណ្ណវណ្ណោ។ តស្មិំ បន ខណេ ចន្ទោ ឧគ្គច្ឆតិ, សូរិយោ អត្ថមេតិ។ អានន្ទត្ថេរោ អត្ថមេន្តស្ស ច សូរិយស្ស ឧគ្គច្ឆន្តស្ស ច ចន្ទស្ស ឱភាសំ ឱលោកេន្តោ រញ្ញោ សរីរោភាសំ ថេរស្ស សរីរោភាសំ តថាគតស្ស ច សរីរោភាសំ ឱលោកេសិ។ តត្ថ សព្វោភាសេ អតិក្កមិត្វា សត្ថាវ វិរោចតិ។ ថេរោ សត្ថារំ វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, អជ្ជ មម តុម្ហេ ឱភាសេ ឱលោកេន្តស្ស តុម្ហាកមេវ ឱភាសោ រុច្ចតិ។ តុម្ហាកញ្ហិ សរីរំ សព្វោភាសេ អតិក្កមិត្វា វិរោចតី”តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា, “អានន្ទ, សូរិយោ នាម ទិវា វិរោចតិ, ចន្ទោ រត្តិំ, រាជា អលង្កតកាលេយេវ, ខីណាសវោ គណសង្គណិកំ បហាយ អន្តោសមាបត្តិយំយេវ វិរោចតិ, ពុទ្ធា បន រត្តិម្បិ ទិវាបិ បញ្ចវិធេន តេជេន វិរោចន្តី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

ឲប័សិ។

“ទិវា តបតិ អាទិច្ចោ, រត្តិមាភាតិ ចន្ទិមា;

សន្នទ្ធោ ខត្តិយោ តបតិ, ឈាយី តបតិ ព្រាហ្មណោ;

អថ សព្វមហោរត្តិំ, ពុទ្ធោ តបតិ តេជសា”តិ។

តត្ថ ទិវា តបតីតិ ទិវា វិរោចតិ, រត្តិំ បនស្ស គតមគ្គោបិ ន បញ្ញាយតិ។ ចន្ទិមាតិ ចន្ទោបិ អព្ភាទីហិ វិមុត្តោ រត្តិមេវ វិរោចតិ, នោ ទិវា។ សន្នទ្ធោតិ សុវណ្ណមណិវិចិត្តេហិ សព្វាភរណេហិ បដិមណ្ឌិតោ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ បរិក្ខិត្តោវ រាជា វិរោចតិ, ន អញ្ញាតកវេសេន ឋិតោ។ ឈាយីតិ ខីណាសវោ បន គណំ វិនោទេត្វា ឈាយន្តោវ វិរោចតិ។ តេជសាតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ បន សីលតេជេន ទុស្សីល្យតេជំ, គុណតេជេន និគ្គុណតេជំ, បញ្ញាតេជេន ទុប្បញ្ញតេជំ, បុញ្ញតេជេន អបុញ្ញតេជំ, ធម្មតេជេន អធម្មតេជំ

បរិយាទិយិត្វា ឥយិតា បញ្ចវិធេន តេជសា និច្ចកាលមេវ វិរោចតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

អានន្ទត្ថេរវត្ថុ បញ្ចមំ។

៦. អញ្ញតរព្រាហ្មណបព្ពជិតវត្ថុ

ពាហិតបាបោតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ព្រាហ្មណបព្ពជិតំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកោ កិរ ព្រាហ្មណោ ពាហិរកបព្ពជ្ជាយ បព្ពជិត្វា “សមណោ គោតមោ អត្តនោ សាវកេ ‘បព្ពជិតា’តិ វទតិ, អហម្បិ បព្ពជិតោ, មម្បិ តោ ឯវំ វត្តុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ បុច្ឆិ។ សត្ថា “នាហំ ឯត្តកេន ‘បព្ពជិតោ’តិ វទាមិ, កិលេសមលានំ បន បព្ពាជិតត្តា បព្ពជិតោ នាម ហោតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៨៨.

“ពាហិតបាបោតិ ព្រាហ្មណោ, សមចរិយា សមណោតិ វុច្ចតិ;

បព្ពាជយមត្តនោ មលំ, តស្មា បព្ពជិតោតិ វុច្ចតី”តិ។

តត្ថ សមចរិយាតិ សព្ពាកុសលានិ សមេត្វា ចរណេន។ តស្មាតិ យស្មា ពាហិតបាបតាយ ព្រាហ្មណោ, អកុសលានិ សមេត្វា ចរណេន សមណោតិ វុច្ចតិ, តស្មា យោ អត្តនោ រាគាទិមលំ បព្ពាជេន្តោ វិនោទេន្តោ ចរតិ, សោបិ តេន បព្ពាជនេន បព្ពជិតោតិ វុច្ចតីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ សោ ព្រាហ្មណបព្ពជិតោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

អញ្ញតរព្រាហ្មណបព្ពជិតវត្ថុ ឆដ្ឋំ។

៧. សារិបុត្តត្ថេរវត្ថុ

ន ព្រាហ្មណស្សាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិំ កិរ ឋានេ សម្ពហុលា មនុស្សា “អហោ អម្ហាកំ , អយ្យោ, ខន្តិពលេន សមន្នាគតោ, អញ្ញេសុ អក្កោសន្តេសុបិ បហរន្តេសុបិ កោបមត្តម្បិ នត្ថី”តិ ថេរស្ស គុណេ កថយិំសុ។ អថេកោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ព្រាហ្មណោ “កោ ឯស ន កុជ្ឈតី”តិ បុច្ឆិ។ “អម្ហាកំ ថេរោ”តិ។ “តំ កុជ្ឈាបេន្តោ ន ភវិស្សតី”តិ? “នត្ថេវំ, ព្រាហ្មណា”តិ។ “តេន ហិ អហំ តំ កុជ្ឈាបេស្សាមី”តិ? “សចេ សក្កោសិ, កុជ្ឈាបេហី”តិ។ សោ “ហោតុ, ជានិស្សាមិស្ស កត្តព្វ”ន្តិ ថេរំ ភិក្ខាយ បវិដ្ឋំ ទិស្វា បច្ឆាភាគេន គន្ត្វា បិដ្ឋិមជ្ឈេ មហន្តំ បាណិប្បហារមទាសិ។ ថេរោ “កិំ នាមេត”ន្តិ អនោលោកេត្វាវ គតោ។ ព្រាហ្មណស្ស សកលសរីរេ ឌាហោ ឧប្បជ្ជិ។ សោ “អហោ គុណសម្បន្នោ, អយ្យោ”តិ ថេរស្ស បាទមូលេ និបជ្ជិត្វា “ខមថ មេ, ភន្តេ”តិ វត្វា “កិំ ឯត”ន្តិ ច វុត្តេ “អហំ វីមំសនត្ថាយ តុម្ហេ បហរិ”ន្តិ អាហ។ “ហោតុ ខមាមិ តេ”តិ។ “សចេ មេ, ភន្តេ, ខមថ, មម គេហេយេវ និសីទិត្វា ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ ថេរស្ស បត្តំ គណ្ហិ។ ថេរោបិ បត្តំ អទាសិ។ ព្រាហ្មណោ ថេរំ គេហំ នេត្វា បរិវិសិ។

មនុស្សា កុជ្ឈិត្វា “ឥមិនា អម្ហាកំ និរបរាធោ អយ្យោ បហដោ, ទណ្ឌេនបិស្ស មោក្ខោ នត្ថិ, ឯត្ថេវ នំ មារេស្សាមា”តិ លេឌ្ឌុទណ្ឌាទិហត្ថា ព្រាហ្មណស្ស គេហទ្វារេ អដ្ឋំសុ។ ថេរោ ឧដ្ឋាយ គច្ឆន្តោ ព្រាហ្មណស្ស ហត្ថេ បត្តំ អទាសិ។ មនុស្សា តំ ថេរេន សទ្ធិំ គច្ឆន្តំ ទិស្វា, “ភន្តេ, តុម្ហាកំ បត្តំ គហេត្វា ព្រាហ្មណំ និវត្តេថា”តិ អាហំសុ។ “កិំ ឯតំ ឧបាសកា”តិ? “ព្រាហ្មណេន តុម្ហេ បហដា, មយមស្ស កត្តព្វំ ជានិស្សាមា”តិ។ “កិំ បន តុម្ហេ ព្រាហ្មណេន បហដា, ឧទាហុ អហ”ន្តិ? “តុម្ហេ, ភន្តេ”តិ។ “យំ ឯស មំ បហរិត្វា ខមាបេសិ, គច្ឆថ តុម្ហេ”តិ មនុស្សេ ឧយ្យោជេត្វា ព្រាហ្មណំ និវត្តាបេត្វា ថេរោ វិហារមេវ គតោ។ ភិក្ខូ ឧជ្ឈាយិំសុ “កិំ នាមេតំ សារិបុត្តត្ថេរោ យេន ព្រាហ្មណេន បហដោ, តស្សេវ គេហេ និសីទិត្វា ភិក្ខំ គហេត្វា អាគតោ។ ថេរស្ស បហដកាលតោ បដ្ឋាយ ឥទានិ សោ កស្ស លជ្ជិស្សតិ, អវសេសេ បោថេន្តោ វិចរិស្សតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, ព្រាហ្មណោ ព្រាហ្មណំ បហរន្តោ នាម នត្ថិ, គិហិព្រាហ្មណេន បន សមណព្រាហ្មណោ បហដោ ភវិស្សតិ, កោធោ នាមេស អនាគាមិមគ្គេន សមុគ្ឃាតំ គច្ឆតី”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

៣៨៩។

“ន ព្រាហ្មណស្ស បហរេយ្យ, នាស្ស មុញ្ចេថ ព្រាហ្មណោ;

ធី ព្រាហ្មណស្ស ហន្តារំ, តតោ ធី យស្ស មុញ្ចតិ។

៣៩០។

“ន ព្រាហ្មណស្សេតទកិញ្ចិ សេយ្យោ, យទា និសេធោ មនសោ បិយេហិ;

យតោ យតោ ហិំសមនោ និវត្តតិ, តតោ តតោ សម្មតិមេវ ទុក្ខ”ន្តិ។

តត្ថ បហរេយ្យាតិ “ខីណាសវព្រាហ្មណោហមស្មី”តិ ជានន្តោ ខីណាសវស្ស វា អញ្ញតរស្ស វា ជាតិព្រាហ្មណស្ស ន បហរេយ្យ។ នាស្ស មុញ្ចេថាតិ សោបិ បហដោ ខីណាសវព្រាហ្មណោ អស្ស បហរិត្វា ឋិតស្ស វេរំ ន មុញ្ចេយ្យ, តស្មិំ កោបំ ន ករេយ្យាតិ អត្ថោ។ ធី ព្រាហ្មណស្សាតិ ខីណាសវព្រាហ្មណស្ស ហន្តារំ គរហាមិ។ តតោ ធីតិ យោ បន តំ បហរន្តំ បដិបហរន្តោ តស្ស ឧបរិ វេរំ មុញ្ចតិ, តំ តតោបិ គរហាមិយេវ។

ឯតទកិញ្ចិ សេយ្យោតិ យំ ខីណាសវស្ស អក្កោសន្តំ វា អបច្ចក្កោសនំ, បហរន្តំ វា អប្បដិបហរណំ, ឯតំ តស្ស ខីណាសវព្រាហ្មណស្ស ន កិញ្ចិ សេយ្យោ, អប្បមត្តកំ សេយ្យោ ន ហោតិ, អធិមត្តមេវ សេយ្យោតិ អត្ថោ។ យទា និសេធោ មនសោ បិយេហីតិ កោធនស្ស ហិ កោធុប្បាទោវ មនសោ បិយោ នាម។ កោធោ ហិ បនេស មាតាបិតូសុបិ ពុទ្ធាទីសុបិ អបរជ្ឈតិ។ តស្មា យោ អស្ស តេហិ មនសោ និសេធោ កោធវសេន ឧប្បជ្ជមានស្ស ចិត្តស្ស និគ្គហោ, ឯតំ ន កិញ្ចិ សេយ្យោតិ អត្ថោ។ ហិំសមនោតិ កោធមនោ។ សោ តស្ស យតោ យតោ វត្ថុតោ អនាគាមិមគ្គេន សមុគ្ឃាតំ គច្ឆន្តោ និវត្តតិ។ តតោ តតោតិ តតោ តតោ វត្ថុតោ សកលម្បិ វដ្ដទុក្ខំ និវត្តតិយេវាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សារិបុត្តត្ថេរវត្ថុ សត្តមំ។

៨. មហាបជាបតិគោតមីវត្ថុ

យស្ស កាយេន វាចាយាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មហាបជាបតិំ គោតមិំ អារព្ភ កថេសិ។

ភគវតា ហិ អនុប្បន្នេ វត្ថុស្មិំ បញ្ញត្តេ អដ្ឋ គរុធម្មេ មណ្ឌនកជាតិយោ បុរិសោ សុមនមាលំ វិយ សិរសា សម្បដិច្ឆិត្វា សបរិវារា មហាបជាបតិ គោតមី ឧបសម្បទំ លភិ, អញ្ញា តស្សា ឧបជ្ឈាយោ វា អាចរិយោ វា នត្ថិ។ ឯវំ លទ្ធូបសម្បទំ ថេរិំ អារព្ភ អបរេន សមយេន កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “មហាបជាបតិយា គោតមិយា អាចរិយុបជ្ឈាយា ន បញ្ញាយន្តិ, សហត្ថេនេវ កាសាយានិ គណ្ហី”តិ។ ឯវញ្ច បន វត្វា ភិក្ខុនិយោ កុក្កុច្ចាយន្តិយោ តាយ សទ្ធិំ នេវ ឧបោសថំ ន បវារណំ ករោន្តិ, តា គន្ត្វា តថាគតស្សាបិ តមត្ថំ អារោចេសុំ។

ฆต̥า ตานํ ฤธํ ฆฺต̥า “ยฆา ยหาบะาบติฆา เกาตยิฆา อฐุ ฤรฺฌยฺา ฮิฐา, อหเยธฆฺยาธริเฆา, อหเยธ ฐุบฏฺฐาเฆา๎ ฤาฆตฺฐฺริตาอิอิรหิเตฆฺ ฬิฬาฆเธฆฺ ฤฤฺฏฺฐิ ภาย ภ ฤาตฏฺา”ตฺิ ธต̥า ฌยฺํ เฮเฆเตฺา ฐฺยํ ฤาฌยาห –

๖๕๘๎

“ฆฆฺฆ ฤาเฆภ ธาธาฆ, ยภฆา ภติ̥ ฐฺฤฏิ;

ฆํธฺตํ ตีหิ ฌาเภหิ, ตยหํ ฐฺายิ ฐฺาหฺฬ”ตฺิ๎

ตต̥ ฐฺฤฏิตฺิ ฆาธฏ̥ ฐฺฤฺฐฺยํ อบิฆฆํธตฺฅิคํ ฤยฺํ๎ ตีหิ ฌาเภหีติ ๑เตหิ ฤาฆาอีหิ ตีหิ ฤาเฬหิ ฤาฆตฺฐฺริตาอิบเธฆภิธาเฬต̥าฆ ฐฺาเร บิหิตํ, ตํ อหํ ฐฺาหฺฬํ ธฆายีติ อเต̥า๎

เฮเฆภาธฆาเภ ตาหฺ เฆาตาบตฺิผฬิอีติ บิบฺหิฆฺติ๎

ยหาบะาบติเกาตยีธต̥ ๑ฐฺฐุยํ๎

๕๎ ฆาริบุต̥เต̥เธต̥

ฆยฺฏฺติ ฐฺยํ ฌยฺเฮฆต ฆต̥า เฆตเธภ อิหเตฺา ฆาริบุต̥เต̥ร อาเรฏฺ ฤเฌฆิ๎

เฆา ฤิราฆฺฐฺา อฆฺยฺอิเต̥รฆฺ ฆติฺเฤ ฌยฺํ ฆฺต̥า เฆาตาบตฺิผฬํ บต̥ฤาเฬตา บฐฺาฆ “ฆฆฺํ อิฆาฆํ เฌเธา ธฆตี”ติ ฆฺฬาติ, ตเตา อฏฺฐฺิ บฤฺฐฺาตเตาธ ฆีฆํ ฤต̥า ภิบฏฺติ๎ ฅิฤฺ “ยิฏฺฐาอิฐฺเกา ฆาริบุเต̥า, อฏฺฐฺาบิ อิฆา ภยฆฺยาเภา อิธรตี”ติ ตยตฺํ ตธาฤตฆฺ อาเราเธฆุ๎ ฆต̥า เธร บเฤฺาฆาเบต̥า “ฆฐฺิ ฤิร ตํ, ฆาริบุต̥, อิฆา ภยฆฺยเตฺา อิธรฆี”ติ บุฐฺิต̥า , “ภเต̥, ยย อิฆา ภยฆฺยภฤาธํ ธา อภยฆฺยภฤาธํ ธา ตุเยฺฐ ฆาภาธา”ติ ธุเต̥ “ภ, ฅิฤฺเธ, ฆาริบุเต̥า อิฆา ภยฆฺยติ, อฆฺยฺอิเต̥รฆฺ บภ ฆติฺฤา ฌยฺํ ฆฺต̥า เฆาตาบตฺิผฬํ บต̥ตาฆ อต̥เภา อาธริยํ ภยฆฺยติ๎ ฆตฺิฬอาธริยํ ภิฆฺยาฆ ฅิฤฺ ฌยฺํ อิฆาภาติ, เตภ เฆา ฐฺาหฺเฬภ อฤฺิ อิฆ ฆฤฺฐฺิ ภยฆฺยิตเฏฺาเฆธา”ติ ธต̥า ฌยฺํ เฮเฆเตฺา ฐฺยํ ฤาฌยาห –

๖๕๙๎

“យម្ហា ធម្មំ វិជានេយ្យ, សម្មាសម្ពុទ្ធទេសិតំ;

សក្កច្ចំ តំ នមស្សេយ្យ, អគ្គិហុត្តំវ ព្រាហ្មណោ”តិ។

តត្ថ អគ្គិហុត្តំវាតិ យថា ព្រាហ្មណោ អគ្គិហុត្តំ សម្មា បរិចរណេន ចេវ អញ្ជលិកម្មាទីហិ ច សក្កច្ចំ នមស្សតិ, ឯវំ យម្ហា អាចរិយា តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មំ វិជានេយ្យ, តំ សក្កច្ចំ នមស្សេយ្យាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សារិបុត្តត្ថេរវត្ថុ នវមំ។

១០. ជដិលព្រាហ្មណវត្ថុ

ន ជដាហីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ជដិលព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ “អហំ មាតិតោ ច បិតិតោ ច សុជាតោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តោ។ សចេ សមណោ គោតមោ អត្តនោ សាវកេ ព្រាហ្មណាតិ វទតិ, មម្បិ នុ ខោ តថា វត្តុំ វដ្ដតី”តិ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា តមត្ថំ បុច្ឆិ។ អថ នំ សត្ថា “នាហំ, ព្រាហ្មណ, ជដាមត្តេន, ន ជាតិគោត្តមត្តេន ព្រាហ្មណំ វទាមិ, បដិវិទ្ធសច្ចមេវ បនាហំ ព្រាហ្មណោតិ វទាមី”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៣៩៣.

“ន ជដាហិ ន គោត្តេន, ន ជច្ចា ហោតិ ព្រាហ្មណោ;

យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ច, សោ សុចី សោ ច ព្រាហ្មណោ”តិ។

តត្ថ សច្ចន្តិ យម្ហិ បុគ្គលេ ចត្តារិ សច្ចានិ សោឡសហាការេហិ បដិវិជ្ឈិត្វា ឋិតំ សច្ចញាណញ្ច នវវិធោ ច លោកុត្តរធម្មោ អត្ថិ, សោ សុចិ, សោ ព្រាហ្មណោ ចាតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ជដិលព្រាហ្មណវត្ថុ ទសមំ។

១១. កុហកព្រាហ្មណវត្ថុ

កិំ តេ ជដាហីតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា កូដាគារសាលាយំ វិហរន្តោ ឯកំ វគ្គុលិវតំ កុហកព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ វេសាលិនគរទ្វារេ ឯកំ កកុធរុក្ខំ អារុយ្ហ ទ្វីហិ បាទេហិ រុក្ខសាខំ គហេត្វា អធោសិរោ ឱលម្ពន្តោ "កបិលំ មេ គាវិំ ទេថ, កហាបណេ ទេថ, បរិចារិកំ ទេថ, នោ ចេ ទស្សថ, ឥតោ បតិត្វា មរន្តោ នគរំ អនគរំ ករិស្សាមី"តិ វទតិ។ តថាគតស្ស ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតស្ស នគរំ បវិសនកាលេ ភិក្ខូ តំ ព្រាហ្មណំ ទិស្វា និក្ខមនកាលេបិ តំ តថេវ ឱលម្ពន្តំ បស្សិំសុ។ នាគរាបិ "អយំ បាតោវ បដ្ឋាយ ឯវំ ឱលម្ពន្តោ បតិត្វា មរន្តោ នគរំ អនគរំ ករេយ្យា"តិ ចិន្តេត្វា នគរភយភីតា "យំ សោ យាចតិ, សព្ពំ ទេមា"តិ បដិស្សុណិត្វា អទំសុ។ សោ ឱតរិត្វា សព្ពំ គហេត្វា អគមាសិ។ ភិក្ខូ វិហារូបចារេ តំ គាវិំ វិយ វិរវិត្វា គច្ឆន្តំ ទិស្វា សញ្ជានិត្វា "លទ្ធំ តេ, ព្រាហ្មណ, យថាបត្ថិត"ន្តិ បុច្ឆិត្វា "អាម, លទ្ធំ មេ"តិ សុត្វា អន្តោវិហារំ គន្ត្វា តថាគតស្ស តមត្ថំ អារោចេសុំ។ សត្ថា "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ សោ កុហកចោរោ, បុព្ពេបិ កុហកចោរោយេវ អហោសិ។ ឥទានិ បនេស ពាលជនំ វញ្ចេតិ, តទា បន បណ្ឌិតេ វញ្ចេតុំ នាសក្ខី"តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ឯកំ កាសិកគាមំ និស្សាយ ឯកោ កុហកតាបសោ វាសំ កប្បេសិ។ តំ ឯកំ កុលំ បដិជគ្គិ។ ទិវា សម្បត្តខាទនីយភោជនីយតោ អត្តនោ បុត្តានំ វិយ តស្សាបិ ឯកំ កោដ្ឋាសំ ទេតិ, សាយំ សម្បត្តកោដ្ឋាសំ ឋបេត្វា ទុតិយទិវសេ ទេតិ។ អថេកទិវសំ សាយំ គោធមំសំ លភិត្វា សាធុកំ បចិត្វា តតោ កោដ្ឋាសំ ឋបេត្វា ទុតិយទិវសេ តស្ស អទំសុ។ តាបសោ មំសំ ខាទិត្វាវ រសតណ្ហាយ ពទ្ធោ "កិំ មំសំ នាមេត"ន្តិ បុច្ឆិត្វា "គោធមំស"ន្តិ សុត្វា ភិក្ខាយ ចរិត្វា សប្បិទធិកដុកភណ្ឌាទីនិ គហេត្វា បណ្ណសាលំ គន្ត្វា ឯកមន្តេ ឋបេសិ។ បណ្ណសាលាយ បន អវិទូរេ ឯកស្មិំ វម្មិកេ គោធរាជា វិហរតិ។ សោ កាលេន កាលំ តាបសំ វន្ទិតុំ អាគច្ឆតិ។ តំទិវសំ បនេស "តំ វធិស្សាមី"តិ ទណ្ឌំ បដិច្ឆាទេត្វា តស្ស វម្មិកស្ស អវិទូរេ ឋានេ និទ្ទាយន្តោ វិយ និសីទិ។ គោធរាជា វម្មិកតោ និក្ខមិត្វា តស្ស សន្តិកំ អាគច្ឆន្តោ អាការំ សល្លក្ខេត្វា "ន មេ អជ្ជ អាចរិយស្ស អាការោ រុច្ចតី"តិ តតោវ និវត្តិ។ តាបសោ តស្ស និវត្តនភាវំ ញត្វា តស្ស បាតនត្ថាយ ទណ្ឌំ ខិបិ, ទណ្ឌោ វិរជ្ឈិត្វា គតោ។ គោធរាជាបិ វម្មិកំ បវិសិត្វា តតោ សីសំ នីហរិត្វា អាគតមគ្គំ ឱលោកេន្តោ តាបសំ អាហ –

"សមណំ តំ មញ្ញមានោ, ឧបគច្ឆិមសញ្ញតំ;

សោ មំ ទណ្ឌេន បាហាសិ, យថា អសមណោ តថា។

“ກິໍ ເຕ ຊຏາຫິ ທຸມ຺ເມຘ, ກິໍ ເຕ ອຊິນສາຏິຍາ;

ອພ຺ຠນ຺ຕຣໍ ເຕ ຄຫນໍ, ພາຫິຣໍ ປຣິມຊ຺ຊສີ”ຕິ. (ຊາ. ໑.໓.໙໗-໙໘);

ອຖ ນໍ ຕາປເສາ ອຕ຺ຕເນາ ສນ຺ຕເກນ ປເລາເຠຕຸໍ ເອວມາຫ –

“ເອຫິ ເຄາຘ ນິວຕ຺ຕສ຺ສຸ, ພຸນ຺ຊ ສາລີນເມາທນໍ;

ເຕລໍ ເລາຓຎ຺ຈ ເມ ອຕ຺ຖິ, ປຫູຕໍ ມຍ຺ຫ ປິປ຺ຜລີ”ຕິ. (ຊາ. ໑.໓.໙໙);

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຄາຘຣາຊາ “ຍທາ ຍທາ ຕ຺ວໍ ກເຣາສິ, ຕທາ ຕທາ ເມ ປລາຍິຕຸກາມຕາວ ເຫາຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

“ເອສ ຠິເຍ຺ຍາ ປເວກ຺ຂາມິ, ວມ຺ມິກໍ ສຕເປາຣິສໍ;

ເຕລໍ ເລາຓຎ຺ຈ ກິຕ຺ເຕສິ, ອຫິຕໍ ມຍ຺ຫ ປິປ຺ຜລີ”ຕິ. (ຊາ. ໑.໓.໑໐໐);

ເອວຎ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ “ອເຣ ກູຏຊຏິລ ອຫໍ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ຕຍິ ສມຓສຎ຺ຎໍ ອກາສິໍ, ອຊ຺ຊ ປນ ເຕ ຍໍ ປຫຣິຕຸກາມຕາຍ ທເຓ຺ຑາ ຂິເຕ຺ຕາ, ຕສ຺ສ ຂິຕ຺ຕກາເລເຍວ ອສມເຓາ ຊາເຕາ. ກິໍ ຕາທິສສ຺ສ ທຸປ຺ປຎ຺ຎສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ຊຏາຫິ, ກິໍ ສເລາເມນ ອຊິນຈເມ຺ມນ. ອພ຺ຠນ຺ຕເຣ ເຕ ຄຫນໍ, ເກວລໍ ພາຫິເຣເຍວ ປຣິມຊ຺ຊສີ”ຕິ ອາຫ. ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ “ຕທາ ເອສ ກຸຫເກາ ຕາປເສາ ອເຫາສິ, ເຄາຘຣາຊາ ປນ ອຫເມວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນຕ຺ວາ ຕທາ ເຄາຘປຓ຺ຑິເຕນ ຕສ຺ສ ນິຄ຺ຄຫິຕກາຣໍ ທເສ຺ສເນ຺ຕາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໓໙໔.

“ກິໍ ເຕ ຊຏາຫິ ທຸມ຺ເມຘ, ກິໍ ເຕ ອຊິນສາຏິຍາ;

ອພ຺ຠນ຺ຕຣໍ ເຕ ຄຫນໍ, ພາຫິຣໍ ປຣິມຊ຺ຊສີ”ຕິ. (ຊາ. ໑.໓.໙໘);

ຕຕ຺ຖ ກິໍ ເຕ ຊຏາຫີຕິ ອມ຺ເພາ ທຸປ຺ປຎ຺ຎ ຕວ ຊຏາຫິປິ ກຕາຫິ ຊຏາຫິ ສຸຣາຍ ກິຈ຺ຈາຍປິ ກຕາຍ ອຊິນຈມ຺ມສາຏິກາຍ ຈ ກິໍຍເຕ຺ຕາຕິ. ອພ຺ຠນ຺ຕຣສ຺ມິ ອພ຺ຠນ຺ຕເຣ ເຕ ຣາຄາທິກິເລສຄຫນໍ, ເກວລໍ ຫຕ຺ຖິລຓ຺ຑໍ ອສ຺ສລຓ຺ຑໍ ວິຍ ພຫິ ມຏ຺ຐໍ ພາຫິຣໍ ປຣິມຊ຺ຊສີຕິ ອຕ຺ເຖາ.

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

កុហកព្រាហ្មណវត្ថុ ទ្វាទសមំ។

១៣។ កិសាគោតមីវត្ថុ

បំសុកូលធរន្តិ ឥទំ ធម្មទេសនំ សត្ថា គិជ្ឈកូដេ បព្ពតេ វិហរន្តោ កិសាគោតមិំ អារព្ភ កថេសិ។

តទា កិរ សក្កោ បឋមយាមាវសានេ ទេវបរិសាយ សទ្ធិំ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តេ សារណីយធម្មកថំ សុណន្តោ និសីទិ។ តស្មិំ ខណេ កិសាគោតមី “សត្ថារំ បស្សិស្សាមី”តិ អាកាសេនាគន្ត្វា សក្កំ ទិស្វា និវត្តិ។ សោ តំ វន្ទិត្វា និវត្តមានំ ទិស្វា សត្ថារំ បុច្ឆិ – “កា នាមេសា , ភន្តេ, អាគច្ឆមានាវ តុម្ហេ ទិស្វា និវត្តតី”តិ? សត្ថា “កិសាគោតមី នាមេសា, មហារាជ, មម ធីតា បំសុកូលិកត្ថេរីនំ អគ្គា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៩៥។

“បំសុកូលធរំ ជន្តុំ, កិសំ ធមនិសន្ថតំ;

ឯកំ វនស្មិំ ឈាយន្តំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តត្ថ កិសន្តិ បំសុកូលិកា ហិ អត្តនោ អនុរូបំ បដិបទំ បូរេន្តា អប្បមំសលោហិតា ចេវ ហោន្តិ ធមនិសន្ថតគត្តា ច, តស្មា ឯវមាហ។ ឯកំ វនស្មិន្តិ វិវិត្តដ្ឋានេ ឯកកំ វនស្មិំ ឈាយន្តំ តមហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

កិសាគោតមីវត្ថុ តេរសមំ។

១៤។ ឯកព្រាហ្មណវត្ថុ

តទាហត្ថិ ច្ចុំ ឆយុទេសតំ សត្ថា ខេតចនេ ចិហរន្តោ ៤កំ (ទ្រាហុលំ អារព្ភ កនេឆសិ៍

នេសា កិរ "សយណោ នោតយោ អត្តនោ សាចនេក (ទ្រាហុលាតិ ចឌតិ អហក្ខាមិ ប្រទ្រាហុលឈោតិឃំ តិដ្ឋនេត្តា, យម្បិ គុ ឈោ ៤ចំ ចត្តុំ

ចិដ្ឋតី"តិ សត្ថារំ ក្លបសដ្ឋបិត្វា តយត្តុំ បុឆ្ជិ៍ អច តំ សត្ថា "នាហំ, (ទ្រាហុល, (ទ្រាហុលឈោតិឃំ តិដ្ឋាត្តយនេត្តនេចំ ចគាមិ, ឈោ បត

អកិច្ចានេតា អកហណោ, តយហំ (ទ្រាហុលំ ចគាមី"តិ ចត្វា ច្ចុំ កាឆយាហ –

១៥៩៍

"ត ចាហំ (ទ្រាហុលំ ទ្រ្វាមិ, ឈោតិឌំ យត្តិសយុចំ;

នកាចាឌិ តាយ នេសា ហោតិ, សនេច ហោតិ សកិច្ចានេតា;

អកិច្ចាតំ អតាគាតំ, តយហំ ទ្រ្វាមិ (ទ្រាហុល"ត្តិ៍

តត្ត ឈោតិឌត្តិ ឈោតិឃំ ឌាតំ៍ យត្តិសយុចត្តិ (ទ្រាហុលិឃា យាតុ សត្តនេក ក្លែសុិ សយុតំ៍ នកាចាឌីតិ នេសា បត អាយត្តតាឌីសុ "នកា, នកា"តិ

ចត្វា ចិចរនេត្តា នកាចាឌិ តាយ ហោតិ, សនេច ទាកាឌីហិ កិច្ចានេតហិ សកិច្ចានេតា៍ អហំ បត ទាកាឌីហិ អកិច្ចាតំ ចតុហិ ក្លបិគានេតហិ

អតាគាតំ (ទ្រាហុលំ ចគាមីតិ អនេត្ថា៍

នេសតាចសានេត នេសា (ទ្រាហុនេណា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តាតម្បិ សាត្តិកា ឆយុទេសតា អហោសីតិ៍

៤កទ្រាហុលចត្ថុ ចតុរសមំ៍

១៣៍ ក្លកុនេសនេសដ្ឋិបុត្តចត្ថុ

សព្ពាភិឃោឌតត្តិ ច្ចុំ ឆយុទេសតំ សត្ថា ចេច្ឆ្នចនេ ចិហរន្តោ ក្លកុនេសតំ តាយ នេសដ្ឋិបុត្តំ អារព្ភ កនេឆសិ៍ ចត្ថុ "យុច្ចា បុនេរ យុច្ចា

បច្ចនេតា"តិ (ឆ៍ ប៍ ១៣ប័) កាចាចណ្ណតាឃ ចិត្វារិតយេច៍

តគា ហិ សត្ថា, "កនេត្ត, ក្លកុនេសនោ 'ត កាឃាមី'តិ ចឌតិ, អក្ខនេតត យនេណ្ណា អញ្ញា ព្យាកនេរាតី"តិ កិល្លហិ ចុនេត្ត, "កិល្លនេច, យយ បុត្តសឌិសា

ឈិក្ខុសំឃោឌតា ត កាឃត្តិឃេចា"តិ ចត្វា ច្ចុំ កាឆយាហ –

໓໙໗.

“ສພ຺ພສໍໂຍຊນໍ ເຉຕ຺ວາ, ໂຍ ເວ ນ ປຣິຕສ຺ສຕິ;

ສງ຺ຄາຕິຄໍ ວິສໍຍຸຕ຺ຕໍ, ຕມຫໍ ພ຺ຣູມິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສພ຺ພສໍໂຍຊນນ຺ຕິ ທສວິຘສໍໂຍຊນໍ. ນ ປຣິຕສ຺ສຕີຕິ ຕຓ຺ຫາຍ ນ ຕສ຺ສຕິ. ຕມຫນ຺ຕິ ຕໍ ອຫໍ ຣາຄາທີນໍ ສງ຺ຄານໍ ອຕີຕຕ຺ຕາ ສງ຺ຄາຕິຄໍ, ຈຕູຫິປິ ໂຍເຄຫິ ອຠາເວນ ວິສໍຍຸຕ຺ຕໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ວທາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ.

ອຸຄ຺ຄເສນເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ຕວຕ຺ຖຸ ນວມໍ.

໒໐. ເທ຺ວພ຺ຣາຫ຺ມຓວຕ຺ຖຸ

ເຉຕ຺ວາ ນທ຺ຘິນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທ຺ວ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ.

ເຕສຸ ກິເຣກ຺ສ຺ສ ຈູຬໂຣຫິໂຕ ນາມ ໂຄໂຓ ອໂຫສິ, ເອກ຺ສ຺ສ ມຫາໂຣຫິໂຕ ນາມ. ເຕ ເອກທິວສໍ “ຕວ ໂຄໂຓ ພລວາ, ມມ ໂຄໂຓ ພລວາ”ຕິ ວິວທິຕ຺ວາ “ກິໍ ໂນ ວິວາເທນ, ປາເຊຕ຺ວາ ຊານິສ຺ສາມາ”ຕິ ອຈິຣວຕີຕີເຣ ສກຏໍ ວາລຸກາຍ ປູເຣຕ຺ວາ ໂຄເຓ ໂຍເຊສຸໍ. ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ພິກ຺ຂູປິ ນ຺ຫາຍິຕຸໍ ຕຕ຺ຖ ຄຕາ ໂຫນ຺ຕິ. ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ໂຄເຓ ປາເຊສຸໍ, ສກຏໍ ນິຈ຺ຈລໍ ອຏ຺ຐາສິ, ນທ຺ຘິວຣຕ຺ຕາ ປນ ຉິຊ຺ຊິໍສຸ. ພິກ຺ຂູ ທິສ຺ວາ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ສຕ຺ຖຸ ອາໂຣເຈສຸໍ. ສຕ຺ຖາ, “ພິກ຺ຂເວ , ພາຫິຣາ ເອຕາ ນທ຺ຘິວຣຕ຺ຕາ, ໂຍ ໂກຈິ ເອຕາ ຉິນ຺ທຕິ, ພິກ຺ຂຸນາ ປນ ອຊ຺ຌຕ຺ຕິກໍ ໂກຘນທ຺ຘິເຎ຺ຈວ ຕຓ຺ຫາວຣຕ຺ຕຎ຺ຈ ຉິນ຺ທິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໓໙໘.

“ເຉຕ຺ວາ ນທ຺ຘິໍ ວຣຕ຺ຕຎ຺ຈ, ສນ຺ທານໍ ສຫນຸກ຺ກມໍ;

ອຸກ຺ຂິຕ຺ຕປລິຆໍ ພຸທ຺ຘໍ, ຕມຫໍ ພ຺ຣູມິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ”ນ຺ຕິ.

តត្ថ នទ្ធិន្តិ នយ្ហនាការេន បវត្តំ កោធំ. វរត្តន្តិ ពន្ធនាការេន បវត្តំ តណ្ហំ. សន្ទានំ សហនុក្កមន្តិ អនុសយានុក្កមសហិតំ ទ្វាសដ្ឋិទិដ្ឋិសន្ទានំ, ឥទំ សព្វម្បិ ឆិន្ទិត្វា ឋិតំ អវិជ្ជាបលិឃស្ស ឧក្ខិត្តត្តា ឧក្ខិត្តបលិឃំ, ចតុន្នំ សច្ចានំ ពុទ្ធត្តា ពុទ្ធំ តំ អហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ.

ទេសនាវសានេ បញ្ចសតា ភិក្ខូ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសុ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ.

ទ្វេព្រាហ្មណវត្ថុ បន្នរសមំ.

១៦. អក្កោសកភារទ្វាជវត្ថុ

អក្កោសន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អក្កោសកភារទ្វាជំ អារព្ភ កថេសិ.

តស្ស ហិ ភាតុ ភារទ្វាជស្ស ធនញ្ជានី នាម ព្រាហ្មណី សោតាបន្នា អហោសិ. សា ខិបិត្វាបិ កាសិត្វាបិ បក្ខលិត្វាបិ “នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សា”តិ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ. សា ឯកទិវសំ ព្រាហ្មណបរិវេសនាយ វត្តមានាយ បក្ខលិត្វា តថេវ មហាសទ្ទេន ឧទានំ ឧទានេសិ. ព្រាហ្មណោ កុជ្ឈិត្វា “ឯវមេវាយំ វសលី យត្ថ វា តត្ថ វា បក្ខលិត្វា តស្ស មុណ្ឌកស្ស សមណកស្ស វណ្ណំ ភាសតី”តិ វត្វា “ឥទានិ ត្យាហំ, វសលិ, គន្ត្វា តស្ស សត្ថុនោ វាទំ អារោបេស្សាមី”តិ អាហ. អថ នំ សា “គច្ឆ, ព្រាហ្មណ, នាហំ តំ បស្សាមិ, យោ តស្ស ភគវតោ វាទំ អារោបេយ្យ, អបិ ច គន្ត្វា តំ ភគវន្តំ បញ្ហំ បុច្ឆស្សូ”តិ អាហ. សោ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា អវន្ទិត្វាវ ឯកមន្តំ ឋិតោ បញ្ហំ បុច្ឆន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“កិំសុ ឆេត្វា សុខំ សេតិ, កិំសុ ឆេត្វា ន សោចតិ;

កិស្សស្សុ ឯកធម្មស្ស, វធំ រោចេសិ គោតមា”តិ. (សំ. និ. ១.១៨៧);

អថស្ស បញ្ហំ ព្យាករោន្តោ សត្ថា ឥមំ គាថមាហ –

“កោធំ ឆេត្វា សុខំ សេតិ, កោធំ ឆេត្វា ន សោចតិ;

កោធស្ស វិសមូលស្ស, មធុរគ្គស្ស ព្រាហ្មណ;

ᩅᨵᩴ ᩋᩁᩥᨿᩣ ᨸᩈᩴᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩈᩮᩣᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪘᪗);

ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥ ᨸᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨠᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ “ᨽᩣᨲᩣ ᨠᩥᩁ ᨾᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩋᩈᨻ᩠ᨽᩣᩉᩥ ᨹᩁᩩᩈᩣᩉᩥ ᩅᩣᨧᩣᩉᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᩋᨲᩥᨳᩥᩴ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩣᨴᩥᨴᩣᨶᩪᨸᨾᩣᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᩋᨸᩁᩮᨸᩥᩔ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩥᨠᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᨷᩥᩃᩥᨦ᩠ᨣᩥᨠᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩣᩅ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᩅᩥᨶᩦᨲᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ, “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩣ ᩅᨲ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩣ, ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨶᩣᨾ ᨽᩣᨲᩥᨠᩮᩈᩩ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴᨿᩮᩅ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩉᩴ ᨾᨾ ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨻᩃᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᩋᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩮᩣᨾᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪙᪙᪨

“ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩴ ᩅᨵᨻᨶ᩠ᨵᨬ᩠ᨧ, ᩋᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨿᩮᩣ ᨲᩥᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ;

ᨡᨶ᩠ᨲᩦᨻᩃᩴ ᨻᩃᩣᨶᩦᨠᩴ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨴᩈᩉᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩅᨲ᩠ᨳᩪᩉᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᨱᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᩮᩣᨳᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨶ᩠ᨴᩩᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩥ , ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨻᩃᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨻᩃᩴ, ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᩮᨠᩅᩣᩁᩴ ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨻᩃᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩃᩣᨶᩦᨠᩴ ᨲᩴ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩋᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨠᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᩮᩣᩊᩈᨾᩴ᪨

᪑᪗᪨ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᨵᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

តទា កិរ ថេរោ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ នាលកគាមេ មាតុ គេហទ្វារំ អគមាសិ. អថ នំ សា និសីទាបេត្វា បរិវិសមានា អក្កោសិ – “អម្ភោ, ឧច្ឆិដ្ឋខាទក, ឧច្ឆិដ្ឋកញ្ជិយំ អលភិត្វា បរឃរេសុ ឧឡុង្កបិដ្ឋេន លគ្គិតកញ្ជិយំ បរិភុញ្ជិតុំ អសីតិកោដិធនំ បហាយ បព្ពជិតោសិ, នាសិតម្ហា តយា, ភុញ្ជាហិ ទានី”តិ. ភិក្ខូនម្បិ ភត្តំ ទទមានា “តុម្ហេហិ មម បុត្តោ អត្តនោ ចូឡុបដ្ឋាកោ កតោ, ឥទានិ ភុញ្ជថា”តិ វទតិ. ថេរោ ភិក្ខំ គហេត្វា វិហារមេវ អគមាសិ. អាយស្មា រាហុលោ សត្ថារំ បិណ្ឌបាតេន អាបុច្ឆិ. អថ នំ សត្ថា អាហ – “រាហុល, កហំ គមិត្ថា”តិ? “អយ្យិកាយ គាមំ, ភន្តេ”តិ. “កិំ បន តេ អយ្យិកាយ ឧបជ្ឈាយោ វុត្តោ”តិ? “អយ្យិកាយ មេ, ភន្តេ, ឧបជ្ឈាយោ អក្កុដ្ឋោ”តិ. “កិន្តិ វត្វា”តិ? “ឥទំ នាម, ភន្តេ”តិ. “ឧបជ្ឈាយេន បន តេ កិំ វុត្ត”ន្តិ? “ន កិញ្ចិ, ភន្តេ”តិ. តំ សុត្វា ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ, “អាវុសោ, អច្ឆរិយា វត សារិបុត្តត្ថេរស្ស គុណា, ឯវំនាមស្ស មាតរិ អក្កោសន្តិយា កោធមត្តម្បិ នាហោសី”តិ. សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ, “ភិក្ខវេ, ខីណាសវា នាម អក្កោធនា ហោន្តី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤០០.

“អក្កោធនំ វតវន្តំ, សីលវន្តំ អនុស្សទំ;

ទន្តំ អន្តិមសារីរំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ.

តត្ថ វតវន្តន្តិ ធុតវតេន សមន្នាគតំ, សីលវន្តន្តិ ចតុបារិសុទ្ធិសីលេន សីលវន្តំ, តណ្ហាឧស្សទាភាវេន អនុស្សទំ, ឆឡិន្ទ្រិយទមនេន ទន្តំ, កោដិយំ ឋិតេន អត្តភាវេន អន្តិមសរីរំ តមហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ.

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ.

សារិបុត្តត្ថេរវត្ថុ សត្តមំ.

៨. ឧប្បលវណ្ណាថេរីវត្ថុ

វារិ បោក្ខរបត្តេវាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧប្បលវណ្ណត្ថេរិំ អារព្ភ កថេសិ. តស្សា វត្ថុ “មធុវា មញ្ញតិ ពាលោ”តិ គាថាវណ្ណនាយ (ធ. ប. ៦៩) វិត្ថារិតមេវ. វុត្តញ្ហេតំ (ធ. ប. អដ្ឋ. ១.៦៩) –

អបរេន សមយេន មហាជនោ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសិ “ខីណាសវាបិ មញ្ញេ កាមសុខំ សាទិយន្តិ, កាមំ សេវន្តិ, កិំ ន សេវិស្សន្តិ. ន

ហេតេ កោឡាបរុក្ខា, ន ច វម្មិកា, អល្លមំសសរីរា ច, តស្មា ឯតេបិ កាមសុខំ សាទិយន្តី”តិ. សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ខីណាសវា កាមសុខំ សាទិយន្តិ, ន កាមេ សេវន្តិ. យថា ហិ បទុមបត្តេ បតិតំ ឧទកពិន្ទុ ន លិម្បតិ ន សណ្ឋាតិ, វិនិវត្តិត្វា បតតេវ. យថា ច អារគ្គេ សាសបោ ន ឧបលិម្បតិ ន សណ្ឋាតិ, វិនិវត្តិត្វា បតតេវ, ឯវំ ខីណាសវស្ស ចិត្តេ ទុវិធោបិ កាមោ ន លិម្បតិ ន សណ្ឋាតី”តិ អនុសន្ធិំ ឃដេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៤០១.

“វារិ បោក្ខរបត្តេវ, អារគ្គេរិវ សាសបោ;

យោ ន លិម្បតិ កាមេសុ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ.

តត្ថ យោ ន លិម្បតីតិ ឯវមេវ យោ អព្ភន្តរេ ទុវិធេបិ កាមេ ន ឧបលិម្បតិ, តស្មិំ កាមេ ន សណ្ឋាតិ, តមហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ.

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ.

ឧប្បលវណ្ណាថេរីវត្ថុ អដ្ឋារសមំ.

១៩. អញ្ញតរព្រាហ្មណវត្ថុ

យោ ទុក្ខស្សាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ.

តស្ស កិរ ឯកោ ទាសោ អបញ្ញត្តេ សិក្ខាបទេ បលាយិត្វា បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិ. ព្រាហ្មណោ តំ ឧបធារេន្តោ អទិស្វា ឯកទិវសំ សត្ថារា សទ្ធិំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តំ ទ្វារន្តរេ ទិស្វា ចីវរេ ទឡ្ហំ អគ្គហេសិ. សត្ថា និវត្តិត្វា “កិំ ព្រាហ្មណា”តិ បុច្ឆិ. ទាសោ មេ, ភោ គោតមាតិ. បន្នភារោ ឯស, ព្រាហ្មណាតិ. “បន្នភារោ”តិ ច វុត្តេ ព្រាហ្មណោ “អរហា”តិ សល្លក្ខេសិ. តស្មា បុនបិ នំ “ឯវំ, ភោ គោតមា”តិ វុត្តេ វត្វា “អាម, ព្រាហ្មណ, បន្នភារោ”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤០២.

“យោ ទុក្ខស្ស បជានាតិ, ឥធេវ ខយមត្តនោ;

បន្នភារំ វិសំយុត្តំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តត្ថ ទុក្ខស្សាតិ ខន្ធទុក្ខស្ស។ បន្នភារន្តិ ឱហិតខន្ធភារំ ចតូហិ យោគេហិ សព្ពកិលេសេហិ វា វិសំយុត្តំ តមហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ សោ ព្រាហ្មណោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, សម្បត្តានម្បិ សាត្ថិកា ធម្មទេសនា អហោសីតិ។

អញ្ញតរព្រាហ្មណវត្ថុ ឯកូនតឹសតិមំ។

៣០។ ខេមាភិក្ខុនីវត្ថុ

គម្ភីរបញ្ញន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា គិជ្ឈកូដេ វិហរន្តោ ខេមំ នាម ភិក្ខុនិំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកទិវសញ្ហិបុព្វយាមសមនន្តរេ សក្កោ ទេវរាជា បរិវារេន សទ្ធិំ អាគន្ត្វា សត្ថុ សន្តិកេ សារាណីយធម្មកថំ សុណន្តោ និសីទិ។ តស្មិំ ខណេ ខេមា ភិក្ខុនី “សត្ថារំ បស្សិស្សាមី”តិ អាគន្ត្វា សក្កំ ទិស្វា អាកាសេវ ឋិតាវ សត្ថារំ វន្ទិត្វា និវត្តិ។ សក្កោ តំ ទិស្វា “កា ឯសា, ភន្តេ, អាគច្ឆមានា អាកាសេ ឋិតាវ សត្ថារំ វន្ទិត្វា និវត្តី”តិ បុច្ឆិ។ សត្ថា “ឯសា, មហារាជ, មម ធីតា ខេមា នាម មហាបញ្ញា មគ្គាមគ្គកោវិទា”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤០៣។

“គម្ភីរបញ្ញំ មេធាវិំ, មគ្គាមគ្គស្ស កោវិទំ;

ឧត្តមត្ថមនុប្បត្តំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តត្ថ គម្ភីរបញ្ញន្តិ គម្ភីរេសុ ខន្ធាទីសុ បវត្តាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតំ ធម្មោជបញ្ញាយ សមន្នាគតំ មេធាវិំ “អយំ ទុគ្គតិយា មគ្គោ, អយំ សុគតិយា មគ្គោ, អយំ និព្ពានស្ស មគ្គោ, អយំ អមគ្គោ”តិ ឯវំ មគ្គេ ច អមគ្គេ ច ឆេកតាយ មគ្គាមគ្គស្ស កោវិទំ អរហត្តសង្ខាតំ ឧត្តមត្ថំ អនុប្បត្តំ តមហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ពេយាកិព្ភតិចត្ថុ ជិសតិមំ

១៨. បញ្ញារចាសីពិស្សុរទ្ធេរចត្ថុ

អរិសដ្ឋត្តិ ព្ទាមំ ឆមូឈេសតំ សត្ថា ឌេតចេត ចិហរន្តោ បញ្ញារចាសីពិស្សុរទ្ធេរំ អារព្ភ កឧេឆសិ។

សោ កិរ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា អរញ្ញំ បចិសិត្វា សប្បាយំ សេតាសតំ ឌូលេហិកេន្តោ ឲកំ លេហបញ្ញារំ បិបុហិ, សម្បត្តក្ខលេយចស្ស ចិត្តំ ឲកក្កតំ លភិ។ សោ "អហំ ព្ទាឆ ចសន្តោ បព្ទុខិតកិច្ចំ តិបប្ផារឌេតុំ សក្កិស្សាមិ"តិ ចិន្តេសិ។ លេលេហបិ អឆិចត្វា ឌេចតា "សីលចា កិព្ភូ អាកេតា, ព្ទាមិតា សង្ឃិ ឲកដ្ឋានេ ចសិតុំ ទុក្ខ្លំ អយំ បត ព្ទាឆ ឲកន្ទត្តិរេយច ចសិត្វា បក្កមិស្សតី"តិ ចិន្តេត្វា បុរេត្ត អាគាឃ តិក្ខមិ។ ឆេនេរា បុតឌិចេស បិរេតាច កោឆរកាមំ បិណ្ឌាឃ បិចិសិ។ អឆ តំ ឲកា ដ្ឋបិសិកា ជិស្វាច បុត្តសិនេហំ បដិលភិត្វា កេហេ តិសីឌាបេត្វា ភោជេត្វា អត្តាតំ តិស្សាឃ ពេយាសំ ចសតត្វាឃ ឃាចិ។ សោបិ "សក្កា យឃា ព្ទាមំ តិស្សាឃ ភចតិស្សរណំ កាតុ"ន្តិ អឆិចាសេត្វា តរេយច លេណំ អកយាសិ។ ឌេចតា តំ អាកច្ឆន្តំ ជិស្វា "អគ្គ រោតចិ តិមត្តិទេតា ភចិស្សតិ, ខេ្ព ចា បរសុចេ ចា កមិស្សតី"តិ ចិន្តេសិ។

ឲចំ អឌ្ឍមាសមត្តេ អតិក្កន្តេ "អយំ ព្ទាឆេច យន្តោ អន្តោចស្សំ ចសិស្សតិ, សីលចា បត សង្ឃិ ឲកដ្ឋានេ បុត្តកេហិ សង្ឃិ ចសិតុំ ទុក្ខ្លំ, ព្ទាមញ្ញោ 'តិក្ខមា'តិ ចត្តុំ ត សក្កា, អត្ថិ ត្ង ខោ ព្ទាមស្ស សីលេ ពលិត"ន្តិ ជិន្តេត្វា ចក្កតា ឌូលេហិកេត្តិ ដ្ឋបសម្បឌយាឡអកតោ បដ្ឋាឃ តស្ស សីលេ ពលិតំ អទិស្វា "បរិសុទ្ធមស្ស សីលំ, កិញ្ចិ ឌេចស្ស កត្វា អឃសំ ដ្ឋប្បាឌេស្សាមិ"តិ តស្ស ដ្ឋបដ្ឋាកកុលេ ដ្ឋបិសិកាឃ ជេដ្ឋបុត្តស្ស សទីរេ អឆិមុច្ចិត្វា កីចំ បរិចត្តេសិ។ តស្ស អក្ខិតិ តិក្ខមិសុ, មុខតោ ពេឡូឡ បក្ឃរិ។ ដ្ឋបិសិកា តំ ជិស្វា "កិំ ព្ទាឌ"ន្តិ ចិរចិ។ អឆ តំ ឌេចតា អជិស្សយាតទ្វបិ ឲចមាហ – "មយា ឲស កហិតោ, ពលិកម្មេតបិ មេ អត្ថ្ថ តត្តិ, តុម្ហាកំ បត កុលូបកំ ឆេរំ លដ្ឋិមឆុកំ ឃាចិត្វា តេត ពេលំ បចិត្វា ព្ទាមស្ស តត្តកមុំ ឌេឆ, ឲចាហំ ព្ទាមំ មុញ្ចិស្សាមិ"តិ។ តស្សាតុ ចា ឲស មរតុ ចា, ត សក្កិស្សាមហំ អឃ្យ លដ្ឋិមឆុកំ ឃាចិតុន្តិ។ សចេ លដ្ឋិមឆុកំ ឃាចិតុំ ត សក្កោឆ, តាសិកាឃស្ស ហិង្គុចុណ្ណំ បក្ខិបិតុំ ចឌេឆាតិ។ ព្ទាឌម្បិ ចត្តុំ ត សក្កោមាតិ។ តេត ហិស្ស បិឌេឆាចទិតាឌកំ អាគាឃ សីរេស អាសិញ្ចាឆាតិ។ ដ្ឋបិសិកា "សក្កា ព្ទាឌំ កាតុ"ន្តិ ចេលាឃ អាកតំ ឆេរំ តិសីឌាបេត្វា ឃាគុខជ្ជកំ ឌត្វា អត្តុរកេត្ត តិសិត្នស្ស បិឌេ ឆោចិត្វា ដ្ឋឌកំ កហេត្វា, "ភន្តេ, ព្ទាឌំ ដ្ឋឌកំ ឌារកស្ស សីរេស អាសិញ្ចាមយា"តិ អាបុច្ឆិត្វា "តេត ហិ អាសិញ្ចាឆា"តិ ចុត្តេ តឆា អកាសិ។ សា ឌេចតា តាចឌេច តំ មុញ្ចិត្វា កន្ត្វា លេណទ្វារេ អដ្ឋាសិ។

ឆេរោបិ ភត្តកិច្ចាចសាតេ ដ្ឋដ្ឋាឃាសតា អចិស្សដ្ឋកម្មដ្ឋានតាឃ ខ្វត្តិំសាការំ សជ្ឈាយន្តោច បក្កាមិ។ អឆ តំ លេណទ្វារំ បត្តកាលេ សា ឌេចតា "មហារចេឌ្ឍ មា ព្ទាឆ បចិសា"តិ អាហ។ សោ តត្ថេច ឋត្វា "កាសិ ត្វ"ន្តិ អាហ។ អហំ ព្ទាឆ អឆិចត្វា ឌេចតាតិ។ ឆេរោ "អត្ថិ ត្ង ខោ យឃា ចេឌ្ឍកម្មស្ស កតដ្ឋាត"ន្តិ ដ្ឋបសម្បឌយាឡអកតោ បដ្ឋាឃ ឌូលេហិកេន្តោ អត្តតោ សីលេ តិលកំ ចា កាឡអកំ ចា អជិស្វា "អហំ

ยฆา เจฏฺฐกมฺปุสฺส กตฺวาตํ ต ปสฺสามิ, กสฺมา ฉุจํ จเฉสี”ติ อาห๎ ต ปสฺสสีติ๎ อาย, ต ปสฺสามีติ? อาธิกฺลาสิ เตติ๎ อาย,

อาธิกฺลาหีติ๎ ติฏฺฐตุ ตาจ ทฺวเร กตํ, อเฑฺฒจ ตฆา อยตฺุสฺสกหิตสฺส ฐปฏฺฐากปุตฺตสฺส ปิเฉเฉาจริตาเฉกํ ษีเย อาษิตฺตํ, ตาษิตฺตนฺติ? อาย,

อาษิตฺตนฺติ๎ กํ ฉุตํ ต ปสฺสสีติ? ฉุตํ ษฏฺฐาฆ ตํ จเฉสีติ? อาย, ฉุตํ ษฏฺฐาฆ จฉายีติ๎ เฉเทา ธิเตฺตสิ – “อเหา จต เย ษยฺา

ปหิหิเตา อตฺตา, ษาษตสฺส อตฺุปํ จต เย จริตํ, เฉจตาปิ ยย จตฺปิริษุทฺธิษีเล ติลกํ ธา กาตฺอกํ ธา อษิฏฺฐา ฉาทกสฺส ษีเย

อาษิตฺตปิเฉเฉาจตยตฺตํ อฏฺฐษา”ติ ตสฺส ษีลํ อาเทตฺุ ตาลจปีติ ฐปฺปชฺชิ๎ เษา ตํ ธิกฺลปฺปเตฺวา ปิเฑฺฒาเทยฺยิ อกตฺวา ตเตฺวจ อเทหตฺตํ ปตฺวา

“ยาธิษํ ปริษุทฺธิ ษยเฬ ทฺวเษตฺวา ยา ฐาฉ จตษเฬฺฉ จษิ, ตฺวเยจ ติกฺลยาหี”ติ เฉจตํ ฃุจเฉเตฺตา ฐาปํ ฐฉาตํ ฐฉาเตษิ –

“ธิษุเทฺธา จต เย ธาเษา, ติยฺลํ ยํ ตปสฺสิตํ;

ยา ตฺวํ ธิษุทฺธิ ทฺวเษษิ, ติกฺลย ปจตา ตุจ”นฺติ๎

เษา ตเตฺวจ เตยานํ จษิตฺวา ธุตฺวเจยฺยา ษตฺตุ ษตฺติกํ กตฺวา หิกฺลุหิ “กํ, อาธุเษา, ปฏฺฐชิตกิจฺจํ เต ยตฺวกํ ปิปิต”นฺติ ปุเฏฺฐา ตสฺส๎ เลเฬา

จษฺุปกายตเตา ปฏฺฐาฆ ษตฺฐํ ตํ ปจตฺติ หิกฺลุตํ อาเทาเจตฺวา, “อาธุเษา, ตฺวํ เฉจตาฆ ฉุจํ ธุฏฺฐยาเตา ต กฏฺฐิ”ติ ธุเตฺต “ต กฏฺฐี”นฺติ

อาห๎ หิกฺลุ ตธากตสฺส อาเทาเจษุํ, “ภเตฺต, อษํ หิกฺลุ อฏฺฐํ ตฺยากเทาติ, เฉจตาฆ ฐาฉํ ตาย ธุฏฺฐยาเตาปิ ต กฏฺฐิสฺสิ จเฉตี”ติ๎ ษตฺถา

เตษํ กถํ ษุตฺวา “เตจ, หิกฺลุเจ, ยย ปุเตฺตา กฏฺฐิ, ฉุตสฺส กีหิหิ ธา ปฏฺฐชิเตหิ ธา ษํษเกฺคา ตาย ตตฺถิ, อษํษเฏฺฐา ฉุษ อปฺปิเจฺฉา

ษตฺตุเฏฺฐา”ติ จตฺวา ฉยฺยํ เฉเษเตฺตา ฐาปํ กาฉยาห –

३०३๎

“อษํษฏฺฐํ คหเฏฺฐหิ, อตาคาเรหิ ทฺวุหยํ;

อเตากษาริยปฺปิจฺฉํ, ตยหํ ฏฺฐยิ ฏฺฐาหฺมณ”นฺติ๎

ตตฺถ อษํษฏฺฐนฺติ ฉสฺสตษจตษยุลฺลปตปริเภากกายษํษคฺคาตํ อหาเจต อษํษฏฺฐํ๎ ฐเปยนฺติ กีหิหิ จ อตาคาเรหิ จาติ ฐเภเยหิปิ

อษํษฏฺฐํ ๎ อเตากษาริตฺติ อตาลยจาริํ ตํ ฉุจรฺุปํ อหํ ฏฺฐาหฺมณํ จฉายีติ อเตฺถา๎

เฉษตาจษาเต ฐาหุ เษาตาปตฺติผลาธีติ ปาปุณิํสูติ๎

ปฏฺฐาเรจาษีติสฺสเตฺเถรจตฺุ ฉุกาธิษติยํ๎

១១៉ អញ្ញាតរកិក្ខុចត្ថុ

គិលាឃ ឌល្អត្តិ ច្ចាមំ ឌមុឌេយតិ យត្ថា ឌេតចឌន ចិហរន្តោ អញ្ញាតរំ កិក្ខុំ អារព្ភ កឌេលិ៉

ឌេយា កិរ យត្ថុ យត្តិកេ កម្មដ្ឋានំ កហេត្វា អរញ្ញេ ចាឃមន្តោ អរហត្តំ បត្វា "បដិលទ្ធគុណំ យត្ថុ អារោចេស្សាមី"ត្តិ តតោ និក្ខមិ៉ អថ តំ ឲកម្ពិ កាឌេយ ឲកា ច្ចាត្តឹ យាមិកោត យទ្ធិំ កលហំ កត្វា តម្ពិ ឌាហិ និក្ខន្តេ "ក្ុលឈេ កមិស្សាមី"ត្តិ មក្កំ បដិបន្នា អន្តរាមគ្គេ ឌិស្វា "ច្ចាមំ ឌេឆេ គិស្សាឃ កមិស្សាមី"ត្តិ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុឌាត្តិ៉ ឌេឆឌោ បគ តំ គ បស្សតិ៉ អឆស្សា យាមិកោ ឌេកហំ អាកតោ តំ អឌិស្វា "ក្ុលកាមំ កតា កចិស្សតី"ត្តិ អនុឌាវន្តោ តំ ឌិស្វា "គ យក្កា ច្ចាមាឃ ឲកិកាឃ ច្ចាមំ អដេចិ បដិបជ្ជិតុំ, កំ គុ ឌេលា គិស្សាឃ កច្ឆតី"ត្តិ ច្ចុឌេលិកេន្តោ ឌេឆេ ឌិស្វា "អយំ ច្ចាមំ កហិត្វា គិក្ខន្តោ កចិស្សតី"ត្តិ ចិន្តេត្វា ឌេឆេ យត្តន្ឌេយិ៉ អថ តំ យា ច្ចាត្តឹ "ឌេតច មំ ឲយ កឌន្តោ បស្សតិ, គ អាលបតិ, មា តំ កិញ្ចិ អចចា"ត្តិ អាហ៉ ឌេយា "កិំ បគ ត្វំ អត្តានំ កហេត្វា កច្ឆត្តំ មម អាចិក្ខិស្សសិ, ត្យញ្ញមេច អនុច្ឆចិកំ ច្ចាមស្ស កាទិស្សាមី"ត្តិ ជ្ជប្បត្តេកោឌេលា ច្ចាត្តិឃា អាឈារោតគ ឌេឆេ ឌេមិឌេត្វា តំ អាឌាឃ គិចត្តិ៉ ឌេឆឌេស្ស យកលឃរឹរំ យញ្ញាតាកល្អំ អឌេហាយិ៉ អឆស្ស ចិហារំ កតាកាលេ កិក្ខូ យរឹរំ យម្ពាហន្តា កឌេល្ល ឌិស្វា "កិំ ច្ចាឌ"ត្តិ បុច្ឆិំសុ៉ ឌេយា ឌេតមំ តមត្តំ អារោចេលិ៉ អថ តំ កិក្ខូ, "អាចុឌេយា, តម្ពិ បុទិឌេយ ឲចំ បហរន្តេ ត្វំ កិំ អចច, កិំ ចា ឌេត ឌេកាឌេលា ជ្ជប្បន្នោ"ត្តិ៉ "គ ឌេម, អាចុឌេយា, ឌេកាឌេលា ជ្ជប្បជ្ជី"ត្តិ ចុឌេត្តា យត្ថុ យត្តិកំ កន្តា តមត្តំ អារោចេត្វា, "កន្តេ, ឲយ កិក្ខុ 'ឌេកាឌេលា ឌេត ជ្ជប្បជ្ជតី'ត្តិ ចុច្ចមានោ 'គ ឌេម, អាចុឌេយា, ឌេកាឌេលា ជ្ជប្បជ្ជតី'ត្តិ អក្ខតំ ចត្វា អញ្ញាំ ព្យាកឌោតី"ត្តិ អារោចេយុំ៉ យត្ថា ឌេតយំ កថំ យុត្វា, "កិក្ខុឌេច, ខីណាយចា គាម គិហិតឌណ្ឌា, ឌេត បហរន្តេស្វបិ ឌេកាឌំ គ កឌោត្តិឌេឃចា"ត្តិ ចត្វា ច្ចាមំ កាឆមាហ –

"គិលាឃ ឌល្អំ ក្ខុឌេតស្ុ, តឌេយស្ុ ឆាចឌេស្ុ ច;

ឌេឃា គ ហត្តិ គ ឈាឌេតតិ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ"ន្តិ៉

តត្ថ គិលាឃាតិ គិក្ខិបិត្វា ច្ចុឌេរាបត្វា៉ តឌេយស្ុ ឆាចឌេស្ុ ចាតិ តណ្ហាតាឌេយគ តឌេយស្ុ, តណ្ហាអកាឌេចគ ឆិរតាឃ ឆាចឌេស្ុ ច៉ ឌេឃា គ ហត្តីតិ ឌេយា ឲចំ យព្ពយត្តេស្ុ ចិកតបដិឃតាឃ គិក្ខិត្តឌណ្ឌោ ឌេតច កញ្ចិ យយំ ហគតិ, គ អញ្ញោ ឈាឌេតតិ, តមហំ ព្រាហ្មណំ ចឌាមីតិ អឌេត្វា៉

ឌេឌេយគាចឌេយាឌេគ ពហូ ឌេយាតាបត្តិផលាឌីនិ បាបុណិំស្ុតិ៉

ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

᪒᪓᪨ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩣᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩋᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩑᨠᩣ ᨠᩥᩁ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᩉ – “ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩮᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩔ ᩈᩴᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨸᩣᨠᩮᩣ ᩁᩮᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩔᩥᨠᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩣ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦ ᨾᩉᩣᩁᩉᩣᨶᩥ ᩋᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᩅ ᨠᩩᨸᩥᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨶᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨱᩴ ᩅᩥᨿ ᨲᨭᨲᨭᩣᨿᨾᩣᨶᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨲᩩᨾᨲ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᩣᩈᨶᩮᩈᩩ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩦᨧᨸᩦᨮᨠᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨶᩥᩈᩦᨴᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩮ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩑᨳ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨶᩮᩈᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩉᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶ ᩃᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴᨿᩮᩅ ᨽᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᩉᩁ ᨾᩮ ᨸᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦᨸᩥ “ᨠᩥᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩋᩣᩉᩁ ᨾᩮ ᨸᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ, ᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩦᨥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩮᩉᩦᨲᩥ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦ ᩋᩣᩉ – “ᩑᨲᩮ ᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᩣᨭᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᨶᩮᩉᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩣᨸᩥ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩣ ᨩᩥᨥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨸᩦᩊᩥᨲᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨲᩮᨩᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᩏᨱ᩠ᩉᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨿᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨩᩁᩣᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᩣᨭᨠᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩉᩥ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᩮᩉᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᩅ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᩋᩣᩈᨶᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨱᩴ ᩑᨠᩣᨻᨴ᩠ᨵᨾᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨿ᩠ᨿ, ᩍᨵ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩣᩈᨶᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᩉ – “ᩋᩉᩮᩣ ᨲᩮ ᩋᩣᨶᩦᨲᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ, ᩑᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨲᩩᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ, ᨶᩦᩉᩁᩣᩉᩥ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᨸᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨸᩥ ᨠᨧ᩠ᨨᩣᨿᨸᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦ “ᩑᩉᩥ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨣᨱ᩠ᩉ, ᩋᩉᩴ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨸᩮᩣᨳᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨣᩮᩉᨴ᩠ᩅᩣᩁᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥ ᩋᨠᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨸᩥ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨠᨾᩮᩅ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨽᩦᨲᩁᩅᩴ ᩁᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᨸᩥ ᨩᨶᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ

ករេហត្វា ឲរកា កល្លិកាយល្ហល់ ចិតិចិន្ត្រីញ្ញា, ឲរកា លេកតស្ស បុរិយកាកំ, ឲរកា បន្និយកាកំ, ឲរកា បឆចិឃំ តិយុជ្ជិត្វា, សរក្កាបិ ឲរកាត ឌារេតត តិក្លូមីតិ ឲចំ បញ្ចាឆា អកយំស្ុ ។ តរតា បដ្ឋាឃ ច បត ពំ រកឃំ បញ្ចាលិន្តុរកឃំ កិរ ភាយ ឌាតំ។

សាយរលាររបិ ចិហារំ កតកាលេ កិក្ខូ, “អាចុរសា, កិឌឹស”ន្តិ បុន្និស្ុ។ យា រតា បុន្និត្វ, អយ្យាកំ ឌិដ្ឋកាលរតា បដ្ឋាឃ (ខាហ្មលិ រកាឆាកិក្វតា បញ្ញាត្តាសរតស្ុ រតា តិសឹឌិតុមូរិ អឌត្វា “សីឈំ សីឈំ យហល្លកព្រាហ្មណំ អានេតហិ”តិ អាហ។ អយ្យាកំ ដ្ឋបញ្ញារឃា អាកត្វា អរយ្យុត្តិស្វា “ត្លុរមយំ តិសិត្នព្រាហ្មលាតំ លទ្ធិ ចដ្ឋតិ”តិ បត្វិ អាហទារបត្វា តិក្លូមិ។ “អញ្ញា យហល្លកំ ព្រាហ្មណំ អានេតសិ”តិ ចុរត្ត ព្រាហ្មរលា យហារយាក្កល្លាតរត្វន់ អានេតសិ, រសាបិ អរយ្យុត្តិស្វា តរឆេច ចត្វា បក្កាមិ។ អឆ ព្រាហ្មលិ “ត ឲរត ក្សត្តិតុកាយា, កន្លូ ព្រាហ្មលចាឌកតោ ឲកំ យហល្លកព្រាហ្មណំ អានេតហិ”តិ ព្រាហ្មណំ បហិលិ។ រសា តត្វ កន្វា ព្រាហ្មលរចរសត អាកតំ សក្កំ អានេតសិ, តស្ស អាកតកាលេ អយ្យាកំ អាហារំ អឌំស្វតិ។ ឲចំ ករទាត្តាតំ បត រតសំ តុរយ្យុត ក្ញុត្តិញ្ញាតិ? ត ក្ញុត្តិយ្យាតិ។ កិក្ខុ ពំ ស្វត្វា សត្ថុ អាររាចេស្ុំ – “ភរត្ត, ត្លុរម ‘ត ក្ញុត្តិយ្យាតិ អក្វតំ ចត្វា អញ្ញា ព្យាកររទាត្តិ”តិ។ សត្វា, “កិក្ខូរច, លិលាសចា ភាយ ចិរុរទ្ធស្ុបិ ត ចិរុជ្ឈត្តិរឃចា”តិ ចត្វា ត្លុមំ កាឆយាហ –

៣០៩។

“អចិរុទ្ធំ ចិរុរទ្ធស្ុ, អត្តឌរល្ហស្ុ តិត្តុតំ;

សាធារតស្ុ អគាជាតំ, តយហំ ខ្វាមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តត្វ អចិរុទ្ធន្តិ អាឈាតចរសត ចិរុរទ្ធស្ុបិ រលាកិឃយហាជរតស្ុ អាឈាតាការេចត អចិរុទ្ធំ។ ហត្ថករត ឌរល្ហ ចា សរត្វ ចា អចិជ្ជយារតបិ បររសំ បហារឌាតរតា អចិរតត្តា អត្តឌរល្ហស្ុ ជរតស្ុ តិត្តុតំ តិក្លិត្តឌល្ហំ, បញ្ចាត្ថុ លត្ឋាតំ អហំ យយត្តិ កហិតត្តា សាធារតស្ុ តស្ស កហលស្ស អភារេចត អគាជាតំ ពំ ឲចរូបំ អហំ ព្រាហ្មណំ ចឌាមីតិ អរត្វា។

រឌសតាចសាតេ ពហូ រសាតាបត្តិផលាឌីតិ បាបុលិស្វតិ។

សាយរលាទាតំ ចត្ថុ តេចឹសតិមំ។

២៤. យហាបត្ថករត្វរចត្ថុ

ឃស្សរាករា ចាតិ ត្លុមំ ឆយ្វរេសតំ សត្វា ចេឡុវរតា ចិហររត្តា យហាបត្ថកំ អារព្ភ កតេឆសិ។

เสา ทาบสฺวา ฐฺตฺชปจฺกํ ธตฺฆหิ ยาเธหิ ฉุกํ กาจํ บกุฬํ กาตํ อเธณฺาตฺตฺ “ตฺ ธาเธเต อเทฐฺา, กิหิเคากาปิ บริหึเสา, กิ เต ฐฆ ธาเธต, ฐเตา ลิฏฐยา”ติ ชิทาธา ลิฏฐฺฒิตฺวา ฐฺาเร ธเลสิ ํ หิฏฺ ฬธํ ธยฐฺาเบปุ, “อาธุเสา, ยหาปจฺจเยตฺวรเต ฐดํ ลาย ฬตํ, ตีเหาธจาเตปฺปิ ยเฒฺา เคาเธา ฐฺปฺชฺชตี”ติ ํ ธตฺวา อากตฺฺา “กาฆ ลุตฺ, หิฏฐเธ, ฉุตรหิ ฬธาฆ ธตฺติสิตฺตา”ติ ปุฐฺฒิตฺวา “ฐยาฆ ลายา”ติ ธุเตฺา “ต, หิฏฐเธ, ตีเหาธจาต ราเคาเฆา กิเลธา อตฺถิ, ยย ปุเตฺตต อตฺถปุเรณฺารตาฆ เธธ ฒยฺปุเรณฺารตาฆ ธ ฬต”ตฺติ ธตฺวา ฐยํ กาธยาท –

๖๐ลิ ํ

“ฆธฺย ราเคา ธ เธาเสา ธ, ยาเตา ยเณฺา ธ ปิติเตา;

ธาธเปิริธ อาเรณฺา, ตยหํ ฐฺายิ ฐฺาหูฬ”ตฺติ ํ

ตตฺถ อาเรณฺาติ ฆเธฺยต ราเคาเฆา กิเลธา, อฆตฺา บเรฺาฬยฏฐตฏฐเฒา ยเณฺา อาเรณฺา ธาธเปิ ชิฆ ปิติเตา, ฆธา ธาธเปิ อาเรเณฺ ต ธตฺติฏฐติ, ฉุธํ ชิเตฺต ต ธตฺติฏฐติ, ตยหํ ฐฺาหูฬํ ธเคายีติ อเตฺา ํ

เฒธลาธธาเต ฬหุ เธาตาปตฺติผลาอีติ ปิปุหิฐฺติ ํ

ยหาปจฺจเยตฺวรธตฺถุ ธตฺหึธติยํ ํ

๗๕ ํ ปิลิตฺฑวจฺฉตฺเถรวตฺถุ

อเคฺาธตฺติ ฐยํ ฒยฺเธธตํ ธตฺวา เธตฺฐุ ฬเต ชิทเรฐฺา ปิลิตฺฑวจฺฉเตฺรํ อาเรฺภ กเธสิ ํ

เสา กิราฆธฺา “ฉุหิ, ธธลิ, ฆาหิ, ธธลี”ติอาฐีติ ธเคฺา กิหีปิ บฐฺาชิเตปิ ธธลิธาเธเตธ ธยุธาธรติ ํ อเธตาฐิธธํ ธฐฺหุลิ หิฏฐฺ ธตฺ อาเรเธธปุ – “อาฆธฺา, ภเตฺต, ปิลิตฺฑวจฺเฉฺา หิฏฐฺ ธธลิธาเธต ธยุธาธรตี”ติ ํ ธตฺวา ตํ บเณฺาธาเบตฺวา “ธจฺจํ กิร ตฺ ปิลิตฺฑวจฺฉ หิฏฐฺ ธธลิธาเธต ธยุธาธรธี”ติ ปุฐฺฒิตฺวา “ฉุธํ, ภเตฺต”ติ ธุเตฺา ตธฺยาฆธฺเตา ปุเฐฺพนิธาธํ ยตธิกริตฺวา “ยา เตา ตุเยฺหา หิฏฐเธ, ธเฐฺธฺย หิฏฐุเตา ฐฺฐฺายิตฺ, ต, หิฏฐเธ, ธเฐฺา เธาธตฺตเรา หิฏฐฺ ธธลิธาเธต ธยุธาธรติ, ธเฐฺธฺย, หิฏฐเธ, หิฏฐุเตา ปฐฺจ ชาติธตาติ อเฐฺากิณฺาติ ธฐฺาติ ตาติ ฐฺาหูฬกุเล ปจฺจาชาตาติ, เสา ตธฺย ฐีฆรตฺตํ ธธลิธาเธา ธยุธาชิเณฺา, ตีเหาธจธฺย ลาย กฏฐฺธํ ผรุธํ ปเรธํ ยยฺฆฐฺตธธตเยธ ลตฺถิ ํ อาชิณฺณธเธต หิ ยย ปุเตฺตา ฉุธํ กเธตี”ติ ธตฺวา ฐยํ กาธยาท –

“អកក្កសំ វិញ្ញាបនិំ, គិរំ សច្ចមុទីរយេ;

យាយ នាភិសជេ កញ្ចិ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តត្ថ អកក្កសន្តិ អផរុសំ។ វិញ្ញាបនិន្តិ អត្ថវិញ្ញាបនិំ។ សច្ចន្តិ ភូតំ។ នាភិសជេតិ យាយ គិរាយ អញ្ញំ កុជ្ឈាបនវសេន ន លគ្គាបេយ្យ, ខីណាសវោ នាម ឯវរូបមេវ គិរំ ភាសេយ្យ, តស្មា តមហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរវត្ថុ បញ្ចវីសតិមំ។

១៩។ អញ្ញតរត្ថេរវត្ថុ

យោធ ទីឃន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

សាវត្ថិយំ កិរេកោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ព្រាហ្មណោ សរីរគន្ធភយេន ឧត្តរសាដកំ អបនេត្វា ឯកមន្តេ ឋបេត្វា គេហទ្វារាភិមុខោ និសីទិ។ អថេកោ ខីណាសវោ ភត្តកិច្ចំ កត្វា វិហារំ គច្ឆន្តោ តំ សាដកំ ទិស្វា ឥតោ ចិតោ ច ឱលោកេត្វា កញ្ចិ អបស្សន្តោ “និស្សាមិកោ អយ”ន្តិ បំសុកូលំ អធិដ្ឋហិត្វា គណ្ហិ។ អថ នំ ព្រាហ្មណោ ទិស្វា អក្កោសន្តោ ឧបសង្កមិត្វា “មុណ្ឌក, សមណ, មម សាដកំ គណ្ហាសី”តិ អាហ។ តវេសោ, ព្រាហ្មណាតិ។ អាម, សមណាតិ។ “មយា កញ្ចិ អបស្សន្តេន បំសុកូលសញ្ញាយ គហិតោ, គណ្ហន”ន្តិ តស្ស ទត្វា វិហារំ គន្ត្វា ភិក្ខូនំ តមត្ថំ អារោចេសិ។ អថស្ស វចនំ សុត្វា ភិក្ខូ តេន សទ្ធិំ កេឡិំ ករោន្តា “កិំ នុ ខោ, អាវុសោ, សាដកោ ទីឃោ រស្សោ ថូលោ សណ្ហោ”តិ។ អាវុសោ, ទីឃោ វា ហោតុ រស្សោ វា ថូលោ វា សណ្ហោ វា, នត្ថិ មយ្ហំ តស្មិំ អាលយោ, បំសុកូលសញ្ញាយ នំ គហិតន្តិ។ តំ សុត្វា ភិក្ខូ តថាគតស្ស អារោចេសុំ – “ឯស, ភន្តេ, ភិក្ខុ អភូតំ វត្វា អញ្ញំ ព្យាករោតី”តិ។ សត្ថា “ភូតំ, ភិក្ខវេ, ឯស កថេតិ, ខីណាសវា នាម បរេសំ សន្តកំ ន គណ្ហន្តី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“យោធ ទីឃំ វ រស្សំ វា, អណុំ ថូលំ សុភាសុភំ;

លោកេ អទិន្នំ នាទិយតិ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – សាដកាភរណាទីសុ ទីឃំ វា រស្សំ វា មណិមុត្តាទីសុ អណុំ វា ថូលំ វា មហគ្ឃអប្បគ្ឃវសេន សុភំ វា អសុភំ វា យោ បុគ្គលោ ឥមស្មិំ លោកេ បរបរិគ្គហិតំ នាទិយតិ, តមហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

អញ្ញតរត្ថេរវត្ថុ ឆព្វីសតិមំ។

២៧. សារិបុត្តត្ថេរវត្ថុ

អាសា យស្សាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ថេរោ កិរ បញ្ចភិក្ខុសតបរិវារោ ជនបទេ ឯកំ វិហារំ គន្ត្វា វស្សំ ឧបគច្ឆិ។ មនុស្សា ថេរំ ទិស្វា ពហុំ វស្សាវាសិកំ បដិស្សុណិំសុ។ ថេរោ បវារេត្វា សព្ពស្មិំ វស្សាវាសិកេ អសម្បត្តេយេវ សត្ថុ សន្តិកំ គច្ឆន្តោ ភិក្ខូ អាហ – “ទហរានញ្ចេវ សាមណេរានញ្ច មនុស្សេហិ វស្សាវាសិកេ អាហដេ គហេត្វា បេសេយ្យាថ, វិស្សជ្ជេត្វា វា សាសនំ បហិណេយ្យាថា”តិ។ ឯវំ វត្វា ច បន សត្ថុ សន្តិកំ អគមាសិ។ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អជ្ជាបិ មញ្ញេ សារិបុត្តត្ថេរស្ស តណ្ហា អត្ថិយេវ។ តថា ហិ មនុស្សេហិ វស្សាវាសិកេ ទិន្នេ អត្តនោ សទ្ធិវិហារិកានំ ‘វស្សាវាសិកំ បេសេយ្យាថ , វិស្សជ្ជេត្វា វា សាសនំ បហិណេយ្យាថា’តិ ភិក្ខូនំ វត្វា អាគតោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, មម បុត្តស្ស តណ្ហា អត្ថិ, មនុស្សានំ បន បុញ្ញតោ ទហរសាមណេរានំ ធម្មិកលាភតោ បរិហានិ មា អហោសីតិ តេនេតំ កថិត”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤១០។

“អាសា យស្ស ន វិជ្ជន្តិ, អស្មិំ លោកេ បរម្ហិ ច;

និរាសាសំ វិសំយុត្តំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ”ន្តិ។

តត្ថ អាសាតិ តណ្ហា។ និរាសាសន្តិ និត្តណ្ហំ វិសំយុត្តន្តិ សព្ពកិលេសេហិ វិសំយុត្តំ តមហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

សារិបុត្តត្ថេរវត្ថុ សត្តតិំសតិមំ។

៣៨។ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរវត្ថុ

យស្សាលយាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ បុរិមសទិសមេវ។ ឥធ បន សត្ថា មោគ្គល្លានត្ថេរស្ស និត្តណ្ហភាវំ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤១១។

“យស្សាលយា ន វិជ្ជន្តិ, អញ្ញាយ អកថំកថី;

អមតោគធមនុប្បត្តំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តត្ថ អាលយាតិ តណ្ហា។ អញ្ញាយ អកថំកថីតិ អដ្ឋ វត្ថូនិ យថាភូតំ ជានិត្វា អដ្ឋវត្ថុកាយ វិចិកិច្ឆាយ និព្ពិចិកិច្ឆោ។ អមតោគធមនុប្បត្តន្តិ អមតំ និព្ពានំ ឱគាហេត្វា អនុប្បត្តំ តមហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

មហាមោគ្គល្លានត្ថេរវត្ថុ អដ្ឋតិំសតិមំ។

៣៩។ រេវតត្ថេរវត្ថុ

យោធ បុញ្ញញ្ចាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា បុព្ពារាមេ វិហរន្តោ រេវតត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ “គាមេ វា យទិ វារញ្ញេ”តិ (ធ។ ប។ ៩៨) គាថាវណ្ណនាយ វិត្ថារិតមេវ។ វុត្តញ្ហិ តត្ថ (ធ។ ប។ អដ្ឋ។ ១។៩៨) –

ᨸᩩᨶ ᨴᩥᩅᩈᩮᨸᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ “ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩔ ᩃᩣᨽᩮᩣ, ᩋᩉᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ, ᩑᨠᨠᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩣᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩪᨭᩣᨣᩤᩁᩈᨲᩣᨶᩥ ᨠᨲᩣᨶᩦ”ᨲᩥ. ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨶᩮᩅ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨶ ᨸᩣᨸᩴ, ᩏᨽᨿᨾᩔ ᨸᩉᩦᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪔᪑᪒.

“ᨿᩮᩣᨵ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᨸᨬ᩠ᨧ, ᩏᨽᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᨾᩩᨸᨧ᩠ᨧᨣᩣ;

ᩋᩈᩮᩣᨠᩴ ᩅᩥᩁᨩᩴ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨽᩮᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨧ ᨸᩣᨸᩣᨶᩥ ᨧ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩈᨦ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩴ. ᩏᨸᨧ᩠ᨧᨣᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ. ᩅᨭ᩠ᨭᨾᩪᩃᨠᩈᩮᩣᨠᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᩈᩮᩣᨠᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩁᩣᨣᩁᨩᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩥᩁᨩᩴ ᨶᩥᩁᩩᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᨲᩣᨿ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ.

ᩁᩮᩅᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶᩅᨾᩴ.

᪑᪐. ᨧᨶ᩠ᨴᩣᨽᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨧᨶ᩠ᨴᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩣᨽᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ.

ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩦᨠᨳᩣ – ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨠᩥᩁ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩅᩣᩈᩦ ᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣ “ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨽᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩈᨠᨭᩈᨲᩮᩉᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨶᩥᩅᩣᩈᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭᩅᩥᨿᩴ ᨣᩮᩣᨸᩣᩃᨴᩣᩁᨠᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨸᩣᨴᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨾᨶᩩᩔᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ. “ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩈᩩᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ. “ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᨸᨶᩔ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨧ ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᩍᨾᨬ᩠ᨧᩥᨾᨬ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ. “ᨠᩉᩴ ᨸᨶᩔ ᨮᩣᨶᩮ ᨣᩮᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ? “ᩋᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᩩᨡᨿᩣᨶᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨣᩮᩉᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᨶᨠᩣ ᩋᩮᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩈᩩᨠᨶᩣᨾᩮ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥ. ᩈᩣ “ᩑᨠᩮᩣ ᨾᩮ ᨬᩣᨲᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩮᨣᩮᨶᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᩈᩥ. ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨾ ᩈᩉᩣᨿᩮᩣ ᨠᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ. “ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᨲᩮᩣ, ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ. “ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩈᩩᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᨾᨾ ᨵᩦᨲᩣ ᩋᩈᩩᨠᩣ ᨶᩣᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨽᩁᨱᩣᨶᩥ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᩈᩉᩣᨿᩔᩣᨸᩥ ᨾᩮ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᩃᩮ ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨽᩁᨱᩴ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᨴᩣᩈᩥ. ᩈᩣ ᨲᩔ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᩃᩮ “ᩈᩣᨾᩥ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ

សទ្ធោសំ តាយំ ចត្វា ព្ទុចត្ថោចត្ថោ ជិត្ត"ត្តិ អាហ។ សោបិស្ស ពត្តត្តាយុត្តកំ ពរិ។

អថ តំ សាយំ សយតេ តិសិន្នោ បុច្ឆិ – "សយ្វ, បព្ទាតបិនេ ចទទេត្តត ទេត ពិំ ពាហុំ ជិដ្ឋបុត្តា"ត្តិ? "អដ្ឋា ត បស្សាមិ, ទត្តសាលា បត ទេយ ពាហុ ទុក្ខា ជិដ្ឋា"តិ។ "ពាហុ ទុក្ខា"តិ? "អាយ, ពាហុ"តិ។ ទេតត ហិ ទេត អយ្យាកំ ចទស្សហឹតិ ទេតត សត្ថិ កក្ខា ទត្តចត្ថតទុក្ខ លិត្តិត្វា បត្ថា សពដសតាតិ បុទទត្វា អាពត្តទត្តា តំ អាហ – "សយ្វ, ពាទាលាសិយំ អសុពដ្ឋាទេត តាយ យយ ទេពហំ, ពាទេលត ពាលំ យយ សត្តិកំ អាពទ្ធេឃ្យាសិ, អទេត្តាត ច ទេយ បណ្ណាពាទេត អទេត្វា តត្តិ, ទត្តសាលទុក្ខ ទុច អាហទេឃ្យាសី"តិ។ សោ "សាឆ្ន"តិ ចត្វា ពាទេលត ពាលំ តស្ស សត្តិកំ អាពទ្ធទត្តា ទត្តចត្ថតទេយច អាហទតិ, សោបិស្ស ពាហុឆតំ ទេតិ។

តទេតា អបទេត សយទេឃត បទិតិត្ថុទេត ពស្សបចសពាទេល បតិដ្ឋិទេត ពត្ថាតឆ្នូប សោ បុទិសោ ពាហុំ ចត្ថតំ អាគាឃ ពាទាលាសិ អពយាសិ។ អឆស្ស សោ សហាឃទេកា ចាលិទេខា ពាហុំ ចត្ថតំ បិសាទេបត្វា បិតិំ បុទទត្វា "ទុហិ, សយ្វ, ឃាច កត្តំ បចតិ, តាច ទេចតិឃពទលដ្ឋាត់ កក្ខា អាពយិស្សាយា"តិ តំ អាគាឃ តត្តុ កក្ខា ចត្ថតបុឌ អពាសិ។ សោបិស្ស បត្ថត្តចាសី សហាឃទេកា ទេចតិឃព្ទុឆ្នំយំ ចត្ថតេតត ចត្ថយល្ហលំ អពាសិ។ ទុត្តពទេយចស្ស បុត្តាពយ្វុំ។

សោ តទេតា ឆុទេតា ទេចចទេលិទេព តិត្ថតិត្វា ទុពំ ពុចត្តទំ តត្តុ ទេលទេបត្វា ព្ទុយសិ៍ ពុចត្តប្យាទេច ទាឌពហតពទេទ ព្រាហ្មលយហាសាលពុទេល តិត្ថតិ។ តស្ស តាកិយល្ហលទេតា ចត្ថយល្ហលសជិសា បកា ដ្ឋហិ, ទេតស្ស ចត្ថាទេកាទេត្វច តាយំ ពរិំសុ។ ទេចតិទេឃ ពិទស្ស ចត្ថយល្ហលពទលតិស្សទេត្ថា ទុស។ ព្រាហ្មលា ចិត្តឃិំសុ – "សក្កា អទេយត្តាំ ព្ទុយំ ពទេហត្វា ទេលិកំ លាជិតុ"ត្តិ។ តំ ឃាទេត តិសីចាទេបត្វា "ទេឃា ព្ទុយស្ស សទឹទំ ហទេត្វត បទាយសតិ, សោ ទុចទុបំ តាយ ព្ទុស្សទិឃសយត្តិ លកតី"តិ ចត្វា ចិចទិំសុ។ សតំ ចា សហស្សំ ចា ចចយាតា ទុច តស្ស សទឹទំ ហទេត្វត ឲុសិតុំ លកត្តិ។ ទេត ទុចំ អត្ថចិចទត្តា សាចត្តិ អត្ថប្បត្តា តពទស្ស ច ចិហាទស្ស ច អត្តទា តិចាសំ ពល្យាសុ។ សាចត្តិឃយ្យិ បត្ថាទេកាជិយត្តា អទិឃសាចកា បុទទេកត្តំ ចាត់ ចត្វា បត្ថាកត្តំ ពត្តយាលចត្វទេកសដ្ឋាជិហត្វា ឆយ្វុស្សចតាឃ ពត្តិ។ ព្រាហ្មលា ទេត ជិស្វា "ពហំ ពត្តចា"តិ បុច្ឆិំសុ។ សត្ថុ សត្តិកំ ឆយ្វុស្សចតាឃាតិ។ ទុឆ តត្តុ កក្ខា ពិំ ពរិស្សឆ, អយ្យាកំ ចត្ថាកស្ស ព្រាហ្មលស្ស អាត្ថកាចសជិសោ អាត្ថកាទេចា តត្តិ។ ទុតស្ស ហិ សទឹទំ ហុសត្តា ព្ទុជំ តាយ លកត្តិ, ទុឆ បស្សឆ តត្តិ។ តុយ្យាកំ ចត្ថាកស្ស ព្រាហ្មលស្ស ទេកា អាត្ថកាទេចា តាយ, អយ្យាកំ សត្វាទេឃច យហាត្ថកាទេចាតិ។ ទេត អត្ថាយត្ថា សត្ថាទេបតំ អសទេក្កាត្តា "ចិហាទំ កក្ខា ចត្ថាកស្ស ចា អយ្យាកំ ចា សត្ថុ អាត្ថកាចំ ឌាតិស្សាយា"តិ តំ ពទេហត្វា ចិហាទំ អពយំសុ។

សត្ថា តស្មិំ អត្តទេតា សត្តិកំ ដ្ឋបសក្កយទេត្តទេឃច ចត្ថាកាឃ អត្តទឆាត់ អពាសិ។ សោ សត្ថុ សត្តិទេព អដ្ឋាទបច្ឆិយំ ពាទេកា ចិឃ អទេហាសិ។ អឆ តំ ទុពយត្តិ តឃិំសុ, អាកា បជិបិពតិពា អទេហាសិ។ បុត សត្ថុ សត្តិកំ អាតឃិំសុ, អាកា តទេឆច អត្តទឆាឃិ។ ទុចំ តិក្ខត្តុំ កក្ខា អត្តទឆាឃយាត់ អាក់ ជិស្វា ចត្ថាទេកា ចិទេត្តសិ – "អយំ អាកាឃ អត្តទឆាតយត្តិ ឌាតាតិ យទេត្ថា"តិ។ សោ សត្ថាទំ បុច្ឆិ – "ពិំ តុ ទេលា អាកាឃ អត្តទឆាតយត្តិ ឌាតាឆា"តិ? អាយ, ឌាតាយីតិ។ ទេតត ហិ ទេយ ទេចឆាតិ។ ត សក្កា អបត្តាជិតស្ស ចាតុត្តិ។ សោ ព្រាហ្មទេលា អាហ – "ទុតស្មិំ យទេត្ត ពហិទេត អហំ សពលឌយ្ទុឹទេប ទេដ្ឋទេកា កចិស្សាយិ, តុទេយ្យាទេត្វច ទេហាឆ, អហំ បត្តាជិត្វា ពតិបិទេហទេតច យត្តិ ពល្យាស្សាយី"តិ។ សោ សត្ថាទំ បត្តាជិ

យាចិត្វា ឧបសម្បជ្ជិ។ អថស្ស ទ្វត្តិំសាការំ អាចិក្ខិ។ សោ “កិំ ឥទ”ន្តិ បុច្ឆិ។ ឥទំ មន្តស្ស បរិកម្មំ, សជ្ឈាយិតុំ វដ្ដតីតិ។ ព្រាហ្មណាបិ អន្តរន្តរា អាគន្ត្វា “គហិតោ តេ មន្តោ”តិ បុច្ឆន្តិ។ ន តាវ គណ្ហាមីតិ។ សោ កតិបាហេនេវ អរហត្តំ បត្វា ព្រាហ្មណេហិ អាគន្ត្វា បុដ្ឋកាលេ “យាថ តុម្ហេ, ឥទានាហំ អគមនធម្មោ ជាតោ”តិ អាហ។ ភិក្ខូ តថាគតស្ស អារោចេសុំ – “អយំ, ភន្តេ, អភូតំ វត្វា អញ្ញំ ព្យាករោតី”តិ។ សត្ថា “ខីណាសវោ ឥទានិ, ភិក្ខវេ, មម បុត្តោ ចន្ទាភោ, ភូតមេវ ភណតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤១៣។

“ចន្ទំវ វិមលំ សុទ្ធំ, វិប្បសន្នមនាវិលំ;

នន្ទីភវបរិក្ខីណំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តត្ថ វិមលន្តិ អព្ភាទិមលរហិតំ។ សុទ្ធន្តិ និរុបក្កិលេសំ។ វិប្បសន្នន្តិ បសន្នចិត្តំ។ អនាវិលន្តិ កិលេសាវិលត្តរហិតំ។ នន្ទីភវបរិក្ខីណន្តិ តីសុ ភវេសុ បរិក្ខីណតណ្ហំ តមហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ចន្ទាភត្ថេរវត្ថុ និដ្ឋិតំ។

១៨។ សីវលិត្ថេរវត្ថុ

យោមន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា កុណ្ឌកោលិយំ និស្សាយ កុណ្ឌធានវនេ វិហរន្តោ សីវលិត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ សុប្បវាសា នាម កោលិយធីតា សត្តវស្សានិ គព្ភំ ធារេត្វា សត្តាហំ មូឡ្ហគព្ភា ទុក្ខាហិ តិព្ពាហិ ខរាហិ កដុកាហិ វេទនាហិ ផុដ្ឋា “សម្មាសម្ពុទ្ធោ វត សោ ភគវា, យោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ ធម្មំ ទេសេតិ។ សុប្បដិបន្នោ វត តស្ស ភគវតោ សាវកសង្ឃោ, យោ ឥមស្ស ឯវរូបស្ស ទុក្ខស្ស បហានាយ បដិបន្នោ។ សុសុខំ វត តំ និព្ពានំ, យត្ថិទំ ឯវរូបំ ទុក្ខំ ន សំវិជ្ជតី”តិ (ឧទា។ ១៨) ឥមេហិ តីហិ វិតក្កេហិ តំ ទុក្ខំ អធិវាសេន្តី សាមិកំ សត្ថុ សន្តិកំ បេសេត្វា តេន តស្សា វចនេន សត្ថុ វន្ទិតាយ អារោចិតាយ “សុខិនី ហោតុ សុប្បវាសា កោលិយធីតា, អរោគា អរោគំ បុត្តំ វិជាយតូ”តិ វុត្តក្ខណេយេវ សុខិនី អរោគា អរោគំ បុត្តំ វិជាយិត្វា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ និមន្តេត្វា សត្តាហំ មហាទានំ អទាសិ។ បុត្តោបិស្សា ជាតទិវសតោ បដ្ឋាយ ធម្មករណំ អាទាយ សង្ឃស្ស ឧទកំ បរិស្សាវេសិ។ សោ អបរភាគេ និក្ខមិត្វា បព្ពជិតោ អរហត្តំ បាបុណិ។

ອເຖກທິວສໍ ພິກ຺ຂູ ທມ຺ມສພາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ “ປສ຺ສຖາວຸໂສ, ເອວຣູໂປປິ ນາມ ອຣຫຕ຺ຕສ຺ສ ອຸປນິສ຺ສຍສມ຺ປນ຺ໂນ ພິກ຺ຂຸ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ມາຕຸກຸຈ຺ຉິສ຺ມິໍ ທຸກ຺ຂໍ ອນຸໂພສິ, ກິມງ຺ຄໍ ປນ ອຎ຺ເຎ, ຕາຫຸ ຈຕ ພຸມິກາ ທຸກ຺ຂາ ນິຕ຺ຕິຓ຺ໂຓ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອາມ, ພິກ຺ຂເວ, ມມ ປຸຕ຺ໂຕ ເອຕ຺ຕກາ ທຸກ຺ຂາ ມຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ອິທານິ ນິພ຺ພານໍ ສຈ຺ຉິກຕ຺ວາ ວິຫຣຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑໔.

“ໂຍມໍ ປລິປຖໍ ທຸຄ຺ຄໍ, ສໍສາຣໍ ໂມຫມຈ຺ຈຄາ;

ຕິຓ຺ໂຓ ປາຣຄ຺ໂຕ ຌາຍີ, ອເນໂຊ ອກຖໍກຖີ;

ອນຸປາທາຍ ນິພ຺ພຸໂຕ, ຕມຫໍ ພ຺ຣູມິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ”ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ໂຍ ພິກ຺ຂຸ ອິມໍ ຣາຄປລິປຖຎ຺ເຈວ ກິເລສທຸຄ຺ຄຎ຺ຈ ສໍສາຣວຏ຺ຏຎ຺ຈ ຈຕຸນ຺ນໍ ອຣິຍສຈ຺ຈານໍ ອປ຺ປຏິວິຌ຺ຌນກໂມຫຎ຺ຈ ອຕີໂຕ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ໂອເຄ ຕິຓ຺ໂຓ ຫຸຕ຺ວາ ປາຣໍ ອນຸປ຺ປຕ຺ໂຕ, ທຸວິເທນ ຌາເນນ ຌາຍີ, ຕຓ຺ຫາຍ ອພາເວນ ອເນໂຊ, ກຖໍກຖາຍ ອພາເວນ ອກຖໍກຖີ, ອຸປາທານານໍ ອພາເວນ ອນຸປາທິຍິຕ຺ວາ ກິເລສນິພ຺ພາເນນ ນິພ຺ພຸໂຕ, ຕມຫໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ວທາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ເທສນາວສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຓິໍສູຕິ.

ສີວລິຕ຺ເຖຣວຕ຺ຖຸ ນິຏ຺ຐິຕໍ.

໓໒. ສຸນ຺ທຣສມຸທ຺ທຕ຺ເຖຣວຕ຺ຖຸ

ໂຍທ ກາເມຕິ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສຸນ຺ທຣສມຸທ຺ທຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ.

ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິເຣໂກ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ສຸນ຺ທຣສມຸທ຺ທກຸມາໂຣ ນາມ ຈຕ຺ຕາລີສໂກຏິວິພເວ ມຫາກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ. ໂສ ເອກທິວສໍ ປຈ຺ຈາພຕ຺ຕໍ ຄນ຺ຘມາລາທິຫຕ຺ຖໍ ມຫາຊນໍ ທມ຺ມສ຺ສວນຕ຺ຖາຍ ເຊຕວນໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ “ກຫໍ ຄຈ຺ຉຖາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ທມ຺ມສ຺ສວນຕ຺ຖາຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອຫມ຺ປິ ຄມິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ທິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຣິສປຣິຍນ຺ເຕ ນິສີທິ. ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ອາສຍໍ ວິທິຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ພິໍ ກຖໍ ກເຖສິ. ໂສ “ນ ສກ຺ກາ

អគារំ អជ្ឈាវសន្តេន សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុ”ន្តិ សត្ថុ ធម្មកថំ និស្សាយ បព្វជ្ជាយ ជាតុស្សាហោ បរិសាយ បក្កន្តាយ សត្ថារំ បព្វជ្ជំ យាចិត្វា “មាតាបិតូហិ អននុញ្ញាតំ តថាគតា ន បព្វាជេន្តី”តិ សុត្វា គេហំ គន្ត្វា រដ្ឋបាលកុលបុត្តាទយោ វិយ មហន្តេន វាយាមេន មាតាបិតរោ អនុជានាបេត្វា សត្ថុ សន្តិកេ បព្វជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ “កិំ មេ ឥធ វាសេនា”តិ តតោ និក្ខមិត្វា រាជគហំ គន្ត្វា បិណ្ឌាយ ចរន្តោ វីតិនាមេសិ។

អថេកទិវសំ សាវត្ថិយំ តស្ស មាតាបិតរោ ឯកស្មិំ ឆណទិវសេ មហន្តេន សិរិសោភគ្គេន តស្ស សហាយកកុមារកេ កីឡមានេ ទិស្វា “អម្ហាកំ បុត្តស្ស ឥទានិ ទុល្លភំ ជាត”ន្តិ បរិទេវិំសុ។ តស្មិំ ខណេ ឯកា គណិកា តំ កុលំ គន្ត្វា តស្ស មាតរំ រោទមានំ និសិន្នំ ទិស្វា “អម្ម, កិំ ការណា រោទសី”តិ បុច្ឆិ។ “បុត្តំ អនុស្សរិត្វា រោទាមី”តិ។ “កហំ បន សោ, អម្មា”តិ? “ភិក្ខូសុ បព្វជិតោ”តិ។ “កិំ ឧប្បព្វាជេតុំ ន វដ្ដតី”តិ? “វដ្ដតិ, ន បន ឥច្ឆតិ, ឥតោ និក្ខមិត្វា រាជគហំ គតោ”តិ។ “សចាហំ តំ ឧប្បព្វាជេយ្យំ, កិំ មេ ករេយ្យាថា”តិ? “ឥមស្ស តេ កុលស្ស កុដុម្ពសាមិនិំ ករេយ្យាមា”តិ។ “តេន ហិ មេ បរិព្ពយំ ទេថា”តិ បរិព្ពយំ គហេត្វា មហន្តេន បរិវារេន រាជគហំ គន្ត្វា តស្ស បិណ្ឌាយ ចរណវីថិំ សល្លក្ខេត្វា តត្ថេកំ និវាសគេហំ គហេត្វា បាតោវ បណីតំ អាហារំ បដិយាទេត្វា ថេរស្ស បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋកាលេ ភិក្ខំ ទត្វា កតិបាហច្ចយេន, “ភន្តេ, ឥធេវ និសីទិត្វា ភត្តកិច្ចំ ករោថា”តិ បត្តំ គណ្ហិ។ សោ បត្តមទាសិ។

អថ នំ បណីតេន អាហារេន បរិវិសិត្វា, “ភន្តេ, ឥធេវ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ ផាសុក”ន្តិ វត្វា កតិបាហំ អាលិន្ទេ និសីទាបេត្វា ភោជេត្វា ទារកេ បូវេហិ សង្គណ្ហិត្វា “ឯថ តុម្ហេ ថេរស្ស អាគតកាលេ មយិ វារេន្តិយាបិ ឥធាគន្ត្វា រជំ ឧដ្ឋាបេយ្យាថា”តិ អាហ។ តេ បុនទិវសេ ថេរស្ស ភោជនវេលាយ តាយ វារិយមានាបិ រជំ ឧដ្ឋាបេសុំ។ សា បុនទិវសេ, “ភន្តេ, ទារកា វារិយមានាបិ មម វចនំ អកត្វា ឥធ រជំ ឧដ្ឋាបេន្តិ, អន្តោគេហេ និសីទថា”តិ អន្តោ និសីទាបេត្វា កតិបាហំ ភោជេសិ។ បុន ទារកេ សង្គណ្ហិត្វា “តុម្ហេ មយា វារិយមានាបិ ថេរស្ស ភោជនកាលេ មហាសទ្ទំ ករេយ្យាថា”តិ អាហ។ តេ តថា ករិំសុ។ សា បុនទិវសេ, “ភន្តេ, ឥមស្មិំ ឋានេ អតិវិយ មហាសទ្ទោ ហោតិ, ទារកា មយា វារិយមានាបិ វចនំ ន គណ្ហន្តិ, ឧបរិបាសាទេយេវ និសីទថា”តិ វត្វា ថេរេន អធិវាសិតេ ថេរំ បុរតោ កត្វា បាសាទំ អភិរុហន្តី ទ្វារានិ បិទហមានាវ បាសាទំ អភិរុហិ។ ថេរោ ឧក្កដ្ឋសបទានចារិកោ សមានោបិ រសតណ្ហាយ ពទ្ធោ តស្សា វចនេន សត្តភូមិកំ បាសាទំ អភិរុហិ។

សា ថេរំ និសីទាបេត្វា “ចត្តាលីសាយ ខលុ, សម្ម, បុណ្ណមុខ ឋានេហិ ឥត្ថី បុរិសំ អច្ចាវទតិ វិជម្ភតិ វិនមតិ វិលសតិ វិលជ្ជតិ នខេន នខំ ឃដ្ដេតិ, បាទេន បាទំ អក្កមតិ, កដ្ឋេន បថវិំ វិលិខតិ, ទារកំ ឧល្លង្ឃេតិ ឱលង្ឃេតិ, កីឡតិ កីឡាបេតិ, ចុម្ពតិ ចុម្ពាបេតិ, ភុញ្ជតិ ភុញ្ជាបេតិ, ទទាតិ អាយាចតិ, កតមនុករោតិ, ឧច្ចំ ភាសតិ, នីចំ ភាសតិ, អវិច្ចំ ភាសតិ, វិវិច្ចំ ភាសតិ, នច្ចេន គីតេន វាទិតេន រោទិតេន វិលសិតេន វិភូសិតេន ជគ្ឃតិ, បេក្ខតិ, កដិំ ចាលេតិ, គុយ្ហភណ្ឌកំ ចាលេតិ, ឩរុំ វិវរតិ, ឩរុំ បិទហតិ, ថនំ ទស្សេតិ, កច្ឆំ ទស្សេតិ, នាភិំ ទស្សេតិ, អក្ខិំ និខណតិ, ភមុកំ ឧក្ខិបតិ, ឱដ្ឋំ បលិខតិ, ជិវ្ហំ និល្លាលេតិ, ទុស្សំ មុញ្ចតិ, ទុស្សំ ពន្ធតិ, សិរសំ មុញ្ចតិ, សិរសំ ពន្ធតី”តិ (ជា. ១.១៩.១០០) ឯវំ អាគតំ ឥត្ថិកុត្តំ ឥត្ថិលីលំ ទស្សេត្វា តស្ស បុរតោ ឋិតា ឥមំ គាថមាហ –

“ᩋᩃᨲ᩠ᨲᨠᨠᨲᩣ ᨸᩣᨴᩣ, ᨸᩣᨴᩩᨠᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉᩅᩮᩈᩥᨿᩣ;

ᨲᩩᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩉᩁᩮᩣ ᨾᨾ, ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩉᩁᩣ ᨲᩅ;

ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩈ᩠ᩈᩣᨾ, ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᨸᩁᩣᨿᨱᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨳᩮᩁᨣᩣ᪨ ᪔᪕᪙, ᪔᪖᪕);

ᨳᩮᩁᩈ᩠ᩈ “ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲ ᨾᩮ ᨽᩣᩁᩥᨿᩴ ᩋᨶᩩᨸᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᩴᩅᩮᨣᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᨿᩮᩣᨩᨶᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᩅ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨲᩴ ᨸᩣᨲ᩠ᩅᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ, ᨠᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩈᩥᨲᩈ᩠ᩈ ᨸᩣᨲᩩᨠᨾ᩠ᨾᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩁᩣᨩᨣᩉᨶᨣᩁᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨽᩪᨾᩥᨠᨸᩣᩈᩣᨴᨲᩃᩮ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩈ᩠ᩈ ᨧ ᨣᨱᩥᨠᩣᨿ ᨧ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᩈ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨩᨿᩮᩣ ᨽᩅᩥᩈ᩠ᩈᨲᩥ, ᨠᩈ᩠ᩈ ᨸᩁᩣᨩᨿᩮᩣᨲᩥ? ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, “ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩈ᩠ᩈ ᨩᨿᩮᩣ ᨽᩅᩥᩈ᩠ᩈᨲᩥ, ᨣᨱᩥᨠᩣᨿ ᨸᩁᩣᨩᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᨳᩮᩁᩈ᩠ᩈ ᨩᨿᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨠᩮᩣᩅ ᩒᨽᩣᩈᩴ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨠᩣᨾᩮ ᨶᩥᩁᨸᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨸᨩᩉᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪔᪑᪕᪨

“ᨿᩮᩣᨵ ᨠᩣᨾᩮ ᨸᩉᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩋᨶᩣᨣᩣᩁᩮᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩᩮ;

ᨠᩣᨾᨽᩅᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩴ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᩈᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩍᨵ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨠᩣᨾᩮ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨣᩣᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨠᩣᨾᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨽᩅᨬ᩠ᨧ ᩋᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩈᩮᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨻᩃᩮᨶ ᩅᩮᩉᩣᩈᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨱ᩠ᨱᩥᨠᩣᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨳᩮᩣᨾᨿᨾᩣᨶᩮᩣᩅ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ, “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩁᩈᩴ ᨶᩥᩈ᩠ᩈᩣᨿ ᨿᨲᩥ ᨶᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨶᩈ᩠ᩈ ᩋᩅᩈ᩠ᩈᨿᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩣᩉᩴ ᩑᨲᩈ᩠ᩈ ᩁᩈᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨻᨴ᩠ᨵᩈ᩠ᩈ ᩋᩅᩈ᩠ᩈᨿᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᩈᨲ᩠ᨳᩈ᩠ᩈ ᨸᨠᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ –

“ᨶ ᨠᩥᩁᨲ᩠ᨳᩥ ᩁᩈᩮᩉᩥ ᨸᩣᨸᩥᨿᩮᩣ,

ᩋᩣᩅᩣᩈᩮᩉᩥ ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩮᩉᩥ ᩅᩣ;

វាតមិគំ គេហនិស្សិតំ,

វសមានេសិ រសេហិ សញ្ជយោ”តិ. (ជា. ១.១.១៤) –

ឯកកនិបាតេ ឥមំ វាតមិគជាតកំ វិត្ថារេត្វា “តទា សុន្ទរសមុទ្ទោ វាតមិគោ អហោសិ, ឥមំ បន គាថំ វត្វា តស្ស វិស្សជ្ជាបេតា រញ្ញោ មហាមត្តោ អហមេវា”តិ ជាតកំ សមោធានេសីតិ.

សុន្ទរសមុទ្ទត្ថេរវត្ថុ ពាត្តឹសតិមំ.

៣៣. ជដិលត្ថេរវត្ថុ

យោធ តណ្ហន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ជដិលត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ.

តត្រាយំ អនុបុព្ពីកថា – អតីតេ កិរ ពារាណសិយំ ទ្វេ ភាតរោ កុដុម្ពិកា មហន្តំ ឧច្ឆុខេត្តំ ការេសុំ. អថេកទិវសំ កនិដ្ឋភាតា ឧច្ឆុខេត្តំ គន្ត្វា “ឯកំ ជេដ្ឋភាតិកស្ស ទស្សាមិ, ឯកំ មយ្ហំ ភវិស្សតី”តិ ទ្វេ ឧច្ឆុយដ្ឋិយោ រសស្ស អនិក្ខមនត្ថាយ ឆិន្នដ្ឋានេ ពន្ធិត្វា គណ្ហិ. តទា កិរ ឧច្ឆូនំ យន្តេន បីឡនកិច្ចំ នត្ថិ, អគ្គេ វា មូលេ វា ឆិន្ទិត្វា ឧក្ខិត្តកាលេ ធម្មករណតោ ឧទកំ វិយ សយមេវ រសោ និក្ខមតិ. តស្ស បន ខេត្តតោ ឧច្ឆុយដ្ឋិយោ គហេត្វា អាគមនកាលេ គន្ធមាទនេ បច្ចេកពុទ្ធោ សមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ “កស្ស នុ ខោ អជ្ជ អនុគ្គហំ ករិស្សាមី”តិ ឧបធារេន្តោ តំ អត្តនោ ញាណជាលេ បវិដ្ឋំ ទិស្វា សង្គហំ កាតុំ សមត្ថភាវញ្ច ញត្វា បត្តចីវរំ អាទាយ ឥទ្ធិយា អាគន្ត្វា តស្ស បុរតោ អដ្ឋាសិ. សោ តំ ទិស្វាវ បសន្នចិត្តោ ឧត្តរាសង្គំ ភូមិបទេសេ អត្ថរិត្វា, “ភន្តេ, ឥធ និសីទថា”តិ បច្ចេកពុទ្ធំ និសីទាបេត្វា “បត្តំ ឧបនាមេថា”តិ ឧច្ឆុយដ្ឋិយា ពន្ធដ្ឋានំ មោចេត្វា បត្តស្ស ឧបរិ អកាសិ, រសោ ឱតរិត្វា បត្តំ បូរេសិ. បច្ចេកពុទ្ធេន តស្មឹ រសេ បីតេ “សាធុ វត មេ អយ្យេន រសោ បីតោ. សចេ មេ ជេដ្ឋភាតិកោ មូលំ អាហរាបេស្សតិ, មូលំ ទស្សាមិ. សចេ បត្តឹ អាហរាបេស្សតិ, បត្តឹ ទស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា, “ភន្តេ, បត្តំ មេ ឧបនាមេថា”តិ ទុតិយម្បិ ឧច្ឆុយដ្ឋឹ មោចេត្វា រសំ អទាសិ. “ភាតា មេ ឧច្ឆុខេត្តតោ អញ្ញំ ឧច្ឆុំ អាហរិត្វា ខាទិស្សតី”តិ ឯត្តកម្បិ កិរស្ស វញ្ចនចិត្តំ នាហោសិ. បច្ចេកពុទ្ធោ បន បឋមំ ឧច្ឆុរសស្ស បីតត្តា តំ ឧច្ឆុរសំ អញ្ញេហិបិ សទ្ធឹ សំវិភជិតុកាមោ ហុត្វា គហេត្វាវ និសីទិ. សោ តស្ស អាការំ ញត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, យោ អយំ មយា ទិន្នោ អគ្គរសោ, ឥមស្ស និស្សន្ទេន ទេវមនុស្សេសុ សម្បត្តឹ អនុភវិត្វា បរិយោសានេ តុម្ហេហិ បត្តធម្មមេវ បាបុណេយ្យ”ន្តិ បត្ថនំ ឋបេសិ. បច្ចេកពុទ្ធោបិស្ស “ឯវំ ហោតូ”តិ វត្វា “ឥច្ឆិតំ បត្ថិតំ តុយ្ហ”ន្តិ ទ្វីហិ គាថាហិ អនុមោទនំ កត្វា យថា សោ បស្សតិ, ឯវំ អធិដ្ឋហិត្វា អាកាសេន គន្ធមាទនំ គន្ត្វា បញ្ចន្នំ បច្ចេកពុទ្ធសតានំ តំ រសំ អទាសិ.

សោ តំ បាដិហារិយំ ទិស្វា មាតុ សន្តិកំ គន្ត្វា “កហំ គតោសី”តិ វុត្តោ “ឧច្ឆុខេត្តំ ឱលោកេតុំ គតោម្ហី”តិ។ “កិំ តាទិសេន ឧច្ឆុខេត្តំ គតេន, តត្ថ តាយ ឯកំ វា ទ្វេ វា ឧច្ឆុយដ្ឋិយោ អាទាយ អាគន្តព្វំ ភវេយ្យា”តិ មាតរា វុត្តោ – “អាម, មាតិក, ទ្វេ មេ ឧច្ឆុយដ្ឋិយោ គហិតា, ឯកំ បន បច្ចេកពុទ្ធំ ទិស្វា មម ឧច្ឆុយដ្ឋិតោ រសំ ទត្វា ‘មយ្ហំ ច មាតុ ច ទស្សាមី’តិ តុម្ហាកម្បិ មេ ឧច្ឆុយដ្ឋិតោ រសោ ទិន្នោ, កិំ នុ ខោ តស្ស មយ្ហំ គហិតស្ស, មាតាហំ មាតុ”ន្តិ អាហ។ “កិំ បន បច្ចេកពុទ្ធេន កត”ន្តិ? “មម ឧច្ឆុយដ្ឋិតោ រសំ បិវិត្វា តុម្ហាកំ ឧច្ឆុយដ្ឋិតោ រសំ អាទាយ អាកាសេន គន្ត្វា បញ្ចសតានំ បច្ចេកពុទ្ធានំ អទាសី”តិ។ សោ តស្មិំ ខណេយេវ តិរត្តំ បីតិយា ផុដ្ឋសរីរោ ហុត្វា “សចេ មេ បច្ចេកពុទ្ធេន ទិន្នឧច្ឆុរសស្ស អធិការោ ភវេយ្យា”តិ បត្ថនំ អកាសិ។ ឯវំ មាតរា តស្សា បត្ថិតាយ បត្ថិតា, នេរយេ បន ឯកបទេនេវ អរហត្តំ បត្ថិតន្តិ ឥទំ តេសំ បុព្ពកម្មំ។

តេ មាតាបុត្តា ចុតា តតោ ចុតា ទេវលោកេ និព្ពត្តិត្វា ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ ទេវលោកេ វសិំសុ។ តេសំ ទេវលោកេ ឋិតកាលេយេវ ទីបង្ករោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បជ្ជិ។ តេបិ ទេវលោកតោ ចវិត្វា ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ កុលគេហេ ខេមោ ខេមោវ, កាលិំ កាលិំ វ ហុត្វា បដិសន្ធិំ គណ្ហិំសុ។ តេសុ ខេមស្ស សេនោតិ នាមំ អកំសុ, កាលិស្ស អបរាជិតោតិ។ តេសុ វយប្បត្តកាលេ កុដុម្ពំ សណ្ឋាបេត្វា ឋិតេសុ ខេត្តេសុ “ពុទ្ធានំ លោកេ ឧប្បត្តិ, ធម្មរតនំ, សង្ឃរតនំ, ទានាទីនិ ចេវ, បុញ្ញានិ គរោថ, អជ្ជ អដ្ឋមី, អជ្ជ ចាតុទ្ទសី, អជ្ជ បន្នរសី, ឧបោសថំ គរោថ, ធម្មំ សុណាថា”តិ ធម្មឃោសកស្ស ពោធយមានស្ស ឃោសនំ សុត្វា មហាជនំ បុរេភត្តំ ទានំ ទត្វា បច្ឆាភត្តំ ធម្មស្សវនាយ គច្ឆន្តំ ទិស្វា សេនកុដុម្ពិកោ “កហំ គច្ឆថា”តិ បុច្ឆិត្វា “សត្ថុ សន្តិកំ ធម្មស្សវនាយា”តិ វុត្តេ “អហម្បិ គមិស្សាមី”តិ តេហិ សទ្ធិំយេវ គន្ត្វា បរិសបរិយន្តេ និសីទិ។

សត្ថា តស្ស អជ្ឈាសយំ វិទិត្វា អនុបុព្ពិំ កថំ កថេសិ។ សោ សត្ថុ ធម្មំ សុត្វា បព្ពជ្ជាយ ឧស្សាហជាតោ សត្ថារំ បព្ពជ្ជំ យាចិ។ អថ នំ សត្ថា “អត្ថិ បន តេ អបលោកេតព្ពា ញាតកា”តិ បុច្ឆិ។ អត្ថិ, ភន្តេតិ។ តេន ហិ អបលោកេត្វា ឯហីតិ។ សោ កនិដ្ឋស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “យំ ឥមស្មិំ កុលេ សាបតេយ្យំ, តំ សព្ពំ តវ ហោតូ”តិ អាហ។ តុម្ហេ បន, សាមីតិ។ អហំ សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិស្សាមីតិ។ សាមិ កិំ វទេថ, អហំ មាតរិ មតាយ មាតរំ វិយ, បិតរិ មតេ បិតរំ វិយ តុម្ហេ អលត្ថំ, ឥទំ កុលំ មហាភោគំ, គេហេ ឋិតេហេវ សក្កា បុញ្ញានិ កាតុំ, មា ឯវំ ករិត្ថាតិ។ មយា សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មោ សុតោ, ន សក្កា តំ អគារមជ្ឈេ ឋិតេន បូរេតុំ, បព្ពជិស្សាមេវាហំ, ត្វំ និវត្តាហីតិ។ ឯវំ សោ កនិដ្ឋំ និវត្តាបេត្វា សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា លទ្ធូបសម្បទោ ន ចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ កនិដ្ឋោបិ “ភាតុ បព្ពជិតសក្ការំ ករិស្សាមី”តិ សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទានំ ទត្វា ភាតរំ វន្ទិត្វា អាហ – “ភន្តេ, តុម្ហេហិ អត្តនោ ភវនិស្សរណំ កតំ, អហំ បន បញ្ចហិ កាមគុណេហិ ពន្ធោ និក្ខមិត្វា បព្ពជិតុំ ន សក្កោមិ, មយ្ហំ គេហេ ឋិតស្សេវ អនុច្ឆវិកំ មហន្តំ បុញ្ញកម្មំ អាចិក្ខថា”តិ។ អថ នំ ថេរោ “សាធុ សាធុ, បណ្ឌិត, សត្ថុ គន្ធកុដិំ ករោហី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា នានាទារូនិ អាហរាបេត្វា ថម្ភាទីនិ អត្ថាយ តច្ឆាបេត្វា ឯកំ សុវណ្ណខចិតំ, ឯកំ រជតខចិតំ, ឯកំ មណិខចិតន្តិ សព្ពានិ សត្តរតនខចិតានិ ការេត្វា តេហិ គន្ធកុដិំ ការេត្វា សត្តរតនខចិតាហេវ ឆទនិដ្ឋកាហិ ឆាទាបេសិ។ គន្ធកុដិយា ករណកាលេយេវ បន តំ អត្តនោ សមានាមកោ អបរាជិតោយេវ នាម ភាគិនេយ្យោ ឧបសង្កមិត្វា “អហម្បិ ករិស្សាមិ, មយ្ហម្បិ បត្តិំ ទេថ មាតុលា”តិ អាហ។ ន ទេមិ, តាត, អញ្ញេហិ អសាធារណំ ករិស្សាមីតិ។ សោ ពហុម្បិ យាចិត្វា បត្តិំ អលភមានោ “គន្ធកុដិយា បុរតោ កុញ្ជរសាលំ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ សត្តរតនមយំ កុញ្ជរសាលំ ការេសិ។ សោ ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ

មេណ្ឌកសេដ្ឋិ ហុត្វា និព្ពត្តិ។

គន្ធមាទនំ បន សត្តរតនមយានិ ទីហិ មហាវាតបានានិ អហេសុំ។ តេសំ អភិមុខេ ហេដ្ឋា សុធាបរិកម្មកតា ពិស្សា បេក្ខរហិមយា

ការេត្វា ចតុជ្ជាតិកគន្ធគេស្ស បូរេត្វា អបរាជិតោ, គហបតិ, បញ្ចវណ្ណានិ កុសុមានិ រោបិរេបសិ តទាកតស្ស អន្តោ តិសិត្តការេន

វាតវេគេន សមុដ្ឋិតាហិ ទេវេហិ សទ្ទស្ស ឧក្កិទេហិ។ គន្ធកុដិទ្វារេការំ គបល្ល រត្តសុវណ្ណមយំ អហោសិ, បវាឡមយា សិលា,

ហេដ្ឋា មណិមយា ឆតនិន្ទកា។ ឱតិ សា តច្ចន្តា ចិយ មេទោ សោភមានា អដ្ឋាសិ។ សត្តសុ បន រតនេសុ គោរេ ឧបត្ថម្ភតុក គោរេ ឧត្វា

ឱទានំ សកលមេវ គេហត្វា ខណ្ណមត្តេន ខ្ចឹតា គន្ធកុដិ បរិក្ខិបិត្វា បរិវេណំ បូរេសិ។

ឯវំ គន្ធកុដិ តិដ្ឋេបត្វា អបរាជិតោ, គហបតិ, ភាតិកបុត្តេ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – “ភន្តេ, តិដ្ឋិតា គន្ធកុដិ, បរិភោគមស្សា បច្ចាសីសាមិ,

បរិភោគេន កិរ មហន្តំ បុញ្ញំ ហោតី”តិ។ សោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា, “ភន្តេ, ឱមិតា កិរ វោ គុជុម្ពិកេន គន្ធកុដិ ការិតា, ឱជាតិ បន

បរិភោគំ បច្ចាសីសតី”តិ អាហ។ សត្ថា ឧដ្ឋាយាសនា គន្ធកុដិអភិមុខោ គន្ត្វា គន្ធកុដិ បរិក្ខិបិត្វា បរិក្ខិត្តរតនរាសិំ ឱលោកេន្តោ

ទ្វារកោដ្ឋកេ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ គុជុម្ពិកោ “បវិសថ, ភន្តេ”តិ អាហ។ សត្ថា តត្ថេវ ឋត្វា តតិយវារេ តស្ស ភាតិកបុត្តេ ឱលោកេសិ។ សោ

ឱលោកិតាការេនេវ ញត្វា កនិដ្ឋភាតរំ អាហ – “ឯហិ, តាត, ‘មយមេវ រក្ខា ភវិស្សាមិ, តុម្ហេ យថាសុខំ វសថា’តិ សត្ថារំ វទេហី”តិ។

សោ តស្ស វចនំ សុត្វា សត្ថារំ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, យថា មនុស្សា រុក្ខមូលេ បវិសិត្វា អនបេក្ខា បក្កមន្តិ, យថា វា នទិំ

តរិត្វា ឧឡុម្បំ អនបេក្ខា បរិច្ចជន្តិ, ឯវំ អនបេក្ខា ហុត្វា តុម្ហេ វសថា”តិ អាហ។ កិមត្ថំ បន សត្ថា អដ្ឋាសិ? ឯវំ កិរស្ស អហោសិ –

“ពុទ្ធានំ សន្តិកំ បុរេភត្តម្បិ បច្ឆាភត្តម្បិ ពហូ អាគច្ឆន្តិ, តេសុ រតនានិ អាទាយ បក្កមន្តេសុ ន សក្កា អមេហិ វារេតុំ, បរិវេណម្បិ រតនេ

រតនេ វោកិណ្ណេ អត្តនោ ឧបដ្ឋាកេ ហរន្តេបិ ន វារេតីតិ គុជុម្ពិកោ មយិ អាឃាតំ កត្វា អបាយូបគោ ភវេយ្យា”តិ ឱមិតា

ការណេន អដ្ឋាសិ។ តេន បន, “ភន្តេ, មយមេវ រក្ខា ភវិស្សាមិ, តុម្ហេ វសថា”តិ វុត្តេ បាវិសិ។

គុជុម្ពិកោ មនុស្សេ រក្ខេ ឋបេត្វា មនុស្សេ អាហ – “តាតា, ឧច្ឆង្គេន វា បច្ឆិបសិព្ពកេហិ វា អាទាយ គច្ឆន្តេ វារេយ្យាថ, ហត្ថេន

គហេត្វា គច្ឆន្តេ បន មា វារយិត្ថា”តិ។ អន្តោនគរេបិ អារោចាបេសិ “មយា គន្ធកុដិបរិវេណេ សត្ត រតនានិ ឱកិណ្ណានិ, សត្ថុ សន្តិកេ

ធម្មំ សុត្វា គច្ឆន្តា ទុគ្គតមនុស្សា ឧភោ ហត្ថេ បូរេត្វា គណ្ហន្តុ, សុខិតាបិ ឯកេន គណ្ហន្តូ”តិ។ ឯវំ កិរស្ស អហោសិ “សទ្ធា តាវ ធម្មំ

សោតុកាមា គមិស្សន្តិមេវ, អស្សទ្ធាបិ បន ធនលោភេន គន្ត្វា ធម្មំ សុត្វា ទុក្ខតោ មុច្ចិស្សន្តី”តិ។ តស្មា ជនសង្គហត្ថាយ ឯវំ

អារោចាបេសិ។ មហាជនោ តេន វុត្តនិយាមេនេវ រតនានិ គណ្ហិ។ សកិំ ឱកិណ្ណរតនេសុ ខីណេសុ យាវតតិយំ ខណ្ណមត្តេន ខ្ចឹតា

ឱកិរាបេសិយេវ។ សត្ថុ បន បាទមូលេ តិបុសមត្តំ អនគ្ឃំ មណិរតនំ ឋបេសិ។ ឯវំ កិរស្ស អហោសិ – “សត្ថុ សរីរតោ សុវណ្ណវណ្ណាយ

បភាយ សទ្ធិំ មណិបភំ ឱលោកេន្តានំ តិត្តិ នាម ន ភវិស្សតី”តិ។ តស្មា ឯវមកាសិ។ មហាជនោបិ អតិត្តោវ ឱលោកេសិ។

អថេកទិវសំ ឯកោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកព្រាហ្មណោ “សត្ថុ កិរ បាទមូលេ មហគ្ឃំ មណិរតនំ និក្ខិត្តំ, ហរិស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា

អាគតស្ស មហាជនស្ស អន្តរេន បាវិសិ។ គុជុម្ពិកោ តស្ស បវិសនាការេនេវ “មណិ គណ្ហិតុកាមោ”តិ សល្លក្ខេត្វា “អហោ វត ន

ករេយ្យា”តិ ចិន្តេសិ។ សោបិ សត្ថារំ វន្ទេត្វា វិយ បិឡន្ធនេ ហត្ថំ ឧបនាមេត្វា មហិំ គហេត្វា ឧទង្គិកាយ គន្ត្វា បក្កាមិ។ កុដ្ឋិកា តស្មិំ ចិត្តំ បសាទេត្វា ភាវក្ខិ។ សោ ឆយ្យោគាចសោភ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – “ភន្តេ, មយា តុម្ហាកំ គន្ធកុដិំ បរិក្ខិបិត្វា ជណ្ណុមត្តេន ឱធិនា សត្ត រតនានិ ឱកិណ្ណានិ, តានិ ចេ កល្យាណត្ថាយ អាយាចេតា នាម នាហោសិ, ចិត្តំ កិលមេយ្យ កិលមេយ្យ បសីទិមេថ។ អជ្ជ បន ‘អហោ វតាហំ ព្រាហ្មណោ មហិំ ន កល្យាណ្យា’តិ ចិន្តេត្វា តស្មិំ មហិំ អាទាយ គតោ ចិត្តំ បសាទេត្វា ភាវក្ខិ”ន្តិ។ សត្ថា តស្ស វចនំ សុត្វា “ភទ្រ, រូបិវក, អត្តនោ សត្ថុំ បទេហិ អនាហរណីយំ កាតុំ សក្កាមី”តិ ភណិ អការិ។ សោ សត្ថារា និត្ថុតមេ ទត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា “អជ្ជ អាទិំ កត្វា មម សន្តកំ ទសិកសុត្តមត្តម្បិ យំ អភិភវិត្វា អនេកសតាបិ រាជានោ វា ចោរា វា គណ្ហិតុំ សមត្ថា នាម មា ហោន្តុ, អគ្គិនាបិ មម សន្តកំ មា ឌយ្ហតុ, ឧទកេនបិ មា វុយ្ហតូ”តិ បត្ថនំ អកាសិ។ សត្ថាបិស្ស “ឯវំ ហោតូ”តិ អនុមោទនំ អកាសិ។ សោ គន្ធកុដិមហំ ករោន្តោ អដ្ឋសដ្ឋិយា ភិក្ខុសតសហស្សានំ អន្តោវិហារេយេវ នវ មាសេ មហាទានំ ទត្វា ទានបរិយោសានេ សព្វេសំ តិចីវរំ អទាសិ។ សង្ឃនវកស្ស ចីវរសាដកា សហស្សគ្ឃនកា អហេសុំ។

សោ ឯវំ យាវតាយុកំ បុញ្ញានិ ករិត្វា តតោ ចុតោ ទេវលោកេ និព្វត្តិត្វា ឯត្តកំ កាលំ ទេវមនុស្សេសុ សំសរិត្វា ឥមស្មិំ ពុទ្ធុប្បាទេ រាជគហេ ឯកស្មិំ សេដ្ឋិកុលេ បដិសន្ធិំ គហេត្វា អឌ្ឍមាសាធិកេ នវ មាសេ មាតុកុច្ឆិយំ វសិ។ ជាតទិវសេ បនស្ស សកលនគរេ សព្វាវុធានិ បជ្ជលិំសុ, សព្វេសំ កាយរុឡ្ហានិ អាភរណានិបិ បជ្ជលិតានិ វិយ ឱភាសំ មុញ្ចិំសុ, នគរំ ឯកបជ្ជោតំ អហោសិ។ សេដ្ឋិបិ បាតោវ រាជុបដ្ឋានំ អគមាសិ។ អថ នំ រាជា បុច្ឆិ – “អជ្ជ សព្វាវុធានិ បជ្ជលិំសុ, នគរំ ឯកបជ្ជោតំ ជាតំ, ជានាសិ នុ ខោ ឯត្ថ ការណ”ន្តិ? “ជានាមិ, ទេវា”តិ។ “កិំ, សេដ្ឋី”តិ? “មម គេហេ តុម្ហាកំ ទាសោ ជាតោ, តស្ស បុញ្ញតេជេនេតំ អហោសី”តិ។ “កិំ នុ ខោ ចោរោ ភវិស្សតី”តិ? “នត្ថេតំ, ទេវ, បុញ្ញវា សត្តោ កតាភិនីហារោ”តិ។ “តេន ហិ នំ សម្មា បោសេតុំ វដ្ដតិ, ខីរមូលំ ហោតូ”តិ ទេវសិកំ សហស្សំ បដ្ឋបេសិ។ អថស្ស នាមគហណទិវសេ សកលនគរស្ស ឯកបជ្ជោតជាតត្តា ជោតិកោត្វេវ នាមំ ករិំសុ។

អថស្ស វយប្បត្តកាលេ គេហករណត្ថាយ ភូមិតលេ សោធិយមានេ សក្កស្ស ភវនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ។ សក្កោ “កិំ នុ ខោ ឥទ”ន្តិ ឧបធារយមានោ “ជោតិកស្ស គេហដ្ឋានំ គណ្ហន្តី”តិ ញត្វា “អយំ ឯតេហិ កតគេហេ ន វសិស្សតិ, មយាបេត្ថ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ វឌ្ឍកីវេសេន តត្ថ គន្ត្វា “កិំ ករោថា”តិ អាហ។ “ជោតិកស្ស គេហដ្ឋានំ គណ្ហាមា”តិ។ “អបេថ, អយំ តុម្ហេហិ កតគេហេ ន វសិស្សតី”តិ វត្វា សោឡសករីសមត្តំ ភូមិប្បទេសំ ឱលោកេសិ, សោ តាវទេវ កសិណមណ្ឌលំ វិយ សមោ អហោសិ។ បុន “ឥមស្មិំ ឋានេ បថវិំ ភិន្ទិត្វា សត្តរតនមយោ សត្តភូមិកបាសាទោ ឧដ្ឋហតូ”តិ ចិន្តេត្វា ឱលោកេសិ, តាវទេវ តថារូបោ បាសាទោ ឧដ្ឋហិ។ បុន “ឥមំ បរិក្ខិបិត្វា សត្តរតនមយា សត្ត បាការា ឧដ្ឋហន្តូ”តិ ចិន្តេត្វា ឱលោកេសិ, តថារូបាបិ បាការា ឧដ្ឋហិំសុ។ អថ “ឯតេសំ បរិយន្តេ កប្បរុក្ខា ឧដ្ឋហន្តូ”តិ ចិន្តេត្វា ឱលោកេសិ, តថារូបាបិ កប្បរុក្ខា ឧដ្ឋហិំសុ។ “បាសាទស្ស ចតូសុ កណ្ណេសុ ចតស្សោ និធិកុម្ភិយោ ឧដ្ឋហន្តូ”តិ ចិន្តេត្វា ឱលោកេសិ, សព្វំ តថេវ អហោសិ។ និធិកុម្ភីសុ បន ឯកា យោជនិកា អហោសិ, ឯកា តិគាវុតិកា, ឯកា អឌ្ឍយោជនិកា, ឯកា គាវុតប្បមាណា។ ពោធិសត្តស្ស និព្វត្តនិធិកុម្ភីនំ បន ឯកមុខប្បមាណំ អហោសិ, ហេដ្ឋា បថវីបរិយន្តាវ អហេសុំ។ ជោតិកស្ស និព្វត្តនិធិកុម្ភីនំ មុខបរិមាណំ ន កថិតំ, សព្វា មុខច្ឆិន្នតាលផលំ វិយ បរិបុណ្ណាវ ឧដ្ឋហិំសុ។ បាសាទស្ស ចតូសុ កណ្ណេសុ តរុណតាលក្ខន្ធប្បមាណា ចតស្សោ សុវណ្ណមយា ឧច្ឆុយដ្ឋិយោ និព្វត្តិំសុ។ តាសំ មណិមយានិ បត្តានិ, សោវណ្ណមយានិ បព្ពានិ អហេសុំ។ បុញ្ញកម្មស្ស ទស្សនត្ថំ កិរេតានិ, និព្វត្តិំសុ។

សត្តសុ ទ្វារកោដ្ឋកេសុ សត្ត ឃណ្ណា អារក្ខ កហ៊ាបុ៎ បឋមេ ទ្វារកោដ្ឋកេ ឃមកោឡម្ព តាយ ឃណ្ណោ អត្តតោ បរិចារកេត ឃណ្ណសហស្សេត សទ្ធិំ អារក្ខ កហ៊ាក្មុតិយេ ក្លប្បលេឋិ តាយ អត្តតោ បរិចារឃណ្ណានំ ទ្វីហិ សហស្សេហិ សទ្ធិំ, តតិយេ ចឌិទេរា តាយ តីហិ សហស្សេហិ សទ្ធិំ, ចតុត្ថេ ចឌិទេឋិហុ តាយ ចតូហិ សហស្សេហិ សទ្ធិំ, បញ្ចមេ កសកេត្តា តាយ បញ្ចហិ សហស្សេហិ សទ្ធិំ, ឆដ្ឋេ ពដេត្វា តាយ ឆហិ សហស្សេហិ សទ្ធិំ, សត្តមេ ឌិសាយុលោ តាយ សត្តហិ សហស្សេហិ សទ្ធិំ អារក្ខ កហ៊ា ឧចំ បិសាឌស្ស អន្តោ ច ពាហិ ច កាឡហក្ខា អហោសិ “ខោតិកស្ស កិរ សត្តរតនមយោ សត្តក្មុមិកបិសាទោ ក្លឌិតោ, សត្ត បិការា សត្តទ្វារកោដ្ឋកា ចតស្សោ តិឌិក្យុម្កិយោ ក្លឌិតា”តិ ឬត្វា ពិម្ពិសារោ រាជា សេដ្ឋិស្សត្តំ បហិណិ សោ ខោតិកសេដ្ឋិ តាយ អហោសិ

តេត បត សទ្ធិំ កតបុញ្ញកម្មា ឰត្តិ ក្លត្តកេក្យុនុសុ តិព្ពត្តិ អឆ តំ ឌេចតា តតោ អានេត្វា សិរិកគ្គេ តិសិទាបេសុំ សា អាកច្ឆមាតា ឧក់ តណ្ហុលតាឡព្ពុំ តយោ ច ខោតិបិសាលោ កហ៊ា តេសំ ឃាចឌីចំ តាយេច តណ្ហុលតាឡព្ពុយា កត្តុំ អហោសិ សេច កិរ តេ សកដសតម្បិ តណ្ហុលេហិ ប្ញុទេត្យកាមា ហោន្តិ, សា តណ្ហុលតាឡព្ពុ តាឡព្ពុយេច ហុត្វា តិដ្ឋតិ កត្តបចតការេល តណ្ហុលេ ក្លក្ខលិយំ បក្ខិបិត្វា តេសំ បិសាណាតំ ក្លបរិ ធេបតិ, បិសាណា តាចឌេច បជ្ជលិត្វា កទេត្ត បក្កមេត្ត តិព្ពាឃត្តិ តេតេច សញ្ញាណោត កត្តស្ស បក្កភាចំ ឌាតន្តិ ប្ញុបេឃ្យាឌិបចតការេលបិ ឧសេច តយោ ឧចំ តេសំ ខោតិបិសាណេហិ អាហារោ បច្ចតិ យលិអាលេលិកេត ច ចសន្តិ, អក្កិស្ស ចា ឌិបស្ស ចា ឰការំ តេច ឌាតិំសុ “ខោតិកស្ស កិរ ឧចនុបិ សម្បត្តិ”តិ សកលឌម្ពុឌីបេ បិកដោ អហោសិ យហាឌេតោ ឃាតាឌិតិ ឃោទេត្វា ឌស្សតត្វាយ អាកច្ឆតិ ខោតិកសេដ្ឋិ អាកតាកតានំ ក្លត្តកេក្យុតណ្ហុលានំ កត្តំ បចាបេត្វា ធាបេសិ “កប្បរុក្ខេហិ ចត្ថានិ កណ្ហថ, អាភរណានិ កណ្ហថ”តិ អាណាបេសិ “កាចុតិកតិឌិក្យុម្កិយា យុចំ ឌិចរាបេត្វា ឃាបតយត្តំ ឆតំ កណ្ហថ”តិ អាណាបេសិ សកលឌម្ពុឌីបចាសិកោសុ ឆតំ កហេត្វា កច្ឆន្តេសុ តិឌិក្យុម្កិយា អង្គុលិមត្តម្បិ ក្លានំ តាហោសិ កត្តក្យុឌិបរិចេណោ ចាលុក់ កត្វា ឰកិណ្ណរតនានំ កិរស្ស ឧសោ តិស្សន្ទោ

ឧចំ យហាឌេតេ ចត្ថាភរណានិ ចេច ឆតញ្ច ឃជិច្ឆក់ អាឌាយ កច្ឆន្តេ ពិម្ពិសារោ តស្ស បិសាឌំ ឌដ្ឋកាមោបិ យហាឌេតេ អាកច្ឆន្តេ ឰការំ តាលត្វា អបរកាលេ ឃជិច្ឆក់ អាឌាយ កតត្តា យតុស្សេសុ យត្តិក្ខតេសុ រាជា ខោតិកស្ស បិតរំ អាហ – “តច បុត្តស្ស បិសាឌំ ឌដ្ឋកាមម្ហា”តិ សោ “សាធុ, ឌេចា”តិ ចត្វា កន្ត្វា បុត្តស្ស កថេសិ – “តាត, រាជា តេ បិសាឌំ ឌដ្ឋកាមោ”តិ “សាធុ, តាត, អាកច្ឆតុ”តិ រាជា យហន្តេត បរិចារេត តត្វ អកមាសិ បឋមទ្វារកោដ្ឋកេ សម្មជ្ជិត្វា កចចរឆឌ្ឌិកា ឌាសី រញ្ញោ ហត្ថំ អឌាសិ, រាជា “សេដ្ឋិឌាយា”តិ សញ្ញាយ លជ្ជមាតោ តស្សា ពាហាយ ហត្ថំ ត ធេបេសិ ឧចំ សេសទ្វារកោដ្ឋកេសុបិ ឌាសិយោ “សេដ្ឋិភរិយាយោ”តិ មញ្ញមាតោ តាសំ ពាហាយ ហត្ថំ ត ធេបេសិ ខោតិកោ អាកន្ត្វា រាជានំ បច្ចុក្កន្ត្វា ចន្ទិត្វា បច្ឆតោ ហុត្វា “បុរតោ ឃាថ, ឌេចា”តិ អាហ រញ្ញោ យណិបថឹ សតបោរិសបបាតោ ចិយ ហុត្វា ក្លបដ្ឋហិ សោ “ឰមិភា មម កហណត្វាយ ឰបិតោ ឍលិតោ”តិ មញ្ញមាតោ បាឌំ តិក្ខិបិតុំ ត ចិសហិ ខោតិកោ “តាយំ, ឌេច, ឰបិតោ, មម បច្ឆតោ អាកច្ឆថា”តិ បុរតោ អហោសិ រាជា តេត អក្កត្តការេល ក្មុមិំ អក្កមិត្វា ហេដ្ឋិមតលតោ បដ្ឋាយ បិសាឌំ ឰលោកេន្តោ ចិចរិ តឌា អជាតសត្តុក្យុមារោបិ បិតុ អង្គុលិំ កហេត្វា ចិចរន្តោ ចិន្តេសិ – “អហោ អន្ធពាលោ មម បិតា, កហបតិកេ តាយ សត្តរតនមយេ បិសាឌេ ចសន្តេ ឧស រាជា ហុត្វា ឌារុមយេ កេហេ ចសតិ, អហំ ឌានិ

រាជា ហុត្វា ឥមស្ស ឥមម្ហិ បាសាទេ វសិតុំ ន ទស្សាមី”តិ។

រញ្ញោបិ ឧបរិមតលេតិ អភិរុហន្តស្សេវ បិតរាវសេវលិ ជាតា។ សោ សេដ្ឋិំ អាមន្តេត្វា, “មហាសេដ្ឋិ, ញាណេន បិតរាវំ រុក្ខិស្សាមា”តិ។ ជានាមិ, ទេវ, សព្វំ ទេវស្សាហារាតិ។ សោ សោវណ្ណមយំ កេន្ទ្រកលលេហិ ឥស្ស្ពា រនិយមេ សេដ្ឋិស្ស និសីទនមណ្ឌបេ បញ្ញត្ត នស្សេវ និសីទនបល្លង្កេ និសីទិ។ អថស្ស ហត្ថទោវត្ថនំ ទត្វា សនុសហស្សគ្ឃនិកាយ សុវណ្ណបាតិយា កិលិន្នបាយាសំ វឌ្ឍេត្វា បុរតោ ឋបយិំសុ។ រាជា “កោនិទ”ន្តិ សញ្ញាយ ភុញ្ជិតុំ អារភិ។ សេដ្ឋិ “និមិទំ, ទេវ, កោនិទំ, កិលិន្នបាយាសោ ឯសោ”តិ អញ្ញិស្សា សុវណ្ណបាតិយា កោនិទំ វឌ្ឍេត្វា បុរិមបាតិមំ ឋបយិំសុ។ នតោ ឧដ្ឋិតាយុនា កិរ តំ ភុញ្ជិតុំ សុខំ ហោតិ។ រាជា មធុរកោនិទំ ភុញ្ជន្តោ បមាណំ ន អញ្ញាសិ។ អថ នំ សេដ្ឋិ វន្ទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ“អលំ, ទេវ, ឯត្តកមេវ ហោតុ, ឥតោ ឧត្តរិំ ជីរាបេតុំ ន សក្កា”តិ អាហ។ អថ នំ រាជា អាហ – “កិំ, គហបតិ, គរុកំ កត្វា កថេសិ អត្តនោ ភត្ត”ន្តិ? ទេវ, នទេត្វំ, តុម្ហាកំ សព្ពស្សាបិ ហិ ពលកាយស្ស ឥទមេវ ភត្តំ ឥទំ សូបេយ្យំ អបិ ច ខោ អហំ អយសស្ស ភាយាមីតិ។ កិំ ការណាតិ? សចេ ទេវស្ស កាយាលសិយមត្ត ភវេយ្យ, “ហិយ្យោ រញ្ញា សេដ្ឋិស្ស គេហេ ភត្តំ ភុត្តំ, សេដ្ឋិនា កិញ្ចិ កតំ ភវិស្សតី”តិ វទនស្ស ភាយាមិ, ទេវាតិ។ តេន ហិ ភត្តំ ហរ, ឧទកំ អាហរាតិ។ រញ្ញោ ភត្តកិច្ចាវសានេ សព្ពោ រាជបរិវារោ នទេវ ភត្តំ បរិភុញ្ជិ។

រាជា សុខកថាយ និសិន្នោ សេដ្ឋិំ អាមន្តេត្វា, “កិំ ឥមស្មិំ គេហេ សេដ្ឋិភរិយា នត្ថី”តិ អាហ? “អាម អត្ថិ, ទេវា”តិ។ “កហំ សា”តិ? “សិរិគព្ភេ និសិន្នា, ទេវស្ស អាគតភាវំ ន ជានាតី”តិ។ កិញ្ចាបិ ហិ បាតោវ រាជា សបរិវារោ អាគតោ, សា បនស្ស អាគតភាវំ ន ជានាតេវ។ តតោ សេដ្ឋិ “រាជា មេ ភរិយំ ទដ្ឋុកាមោ”តិ តស្សា សន្តិកំ គន្ត្វា “រាជា អាគតោ, កិំ តវ រាជានំ ទដ្ឋុំ ន វដ្ដតី”តិ អាហ។ សា និបន្នកាវ “កោ ឯស, សាមិ, រាជា នាមា”តិ វត្វា “រាជា នាម អម្ហាកំ ឥស្សរោ”តិ វុត្តេ អនត្តមនតំ បវេទេន្តី “ទុក្កដានិ វត នោ បុញ្ញកម្មានិ, យេសំ នោ ឥស្សរោបិ អត្ថិ។ អស្សទ្ធាយ នាម បុញ្ញកម្មានិ កត្វា មយំ សម្បត្តិំ បិបុលិត្វា អញ្ញស្ស ឥស្សរិយដ្ឋានេ និព្ពត្តម្ហា អទ្ធា អមេហិ អសទ្ទហិត្វា ទានំ ទិន្នំ ភវិស្សតិ, តស្សេតំ ផល”ន្តិ វត្វា “កិំ ទានិ ករោមិ, សាមី”តិ អាហ។ តាលវណ្ដំ អាទាយ អាគន្ត្វា រាជានំ វីជាហីតិ។ តស្សា តាលវណ្ដំ អាទាយ អាគន្ត្វា រាជានំ វីជេន្តិយា រញ្ញោ វេឋនស្ស គន្ធវាតោ អក្ខីនិ បហរិ, អថស្សា អក្ខីហិ អស្សុធារា បវត្តិំសុ។ តំ ទិស្វា រាជា សេដ្ឋិំ អាហ – “មហាសេដ្ឋិ, មាតុគាមោ នាម អប្បពុទ្ធិកោ, ‘រាជា មេ សាមិកស្ស សម្បត្តិំ គណ្ហេយ្យា’តិ ភយេន រោទតិ មញ្ញេ, អស្សាសេហិ នំ ‘ន មេ តវ សម្បត្តិយា អត្ថោ’”តិ។ ន ឯសា, ទេវ, រោទតីតិ។ អថ កិំ ឯតន្តិ? តុម្ហាកំ វេឋនគន្ធេន អស្សា អក្ខីនិ បវត្តិំសុ។ អយញ្ហិ ទីបាលោកំ វា អគ្គិជាលំ វា អទិស្វា មណិអាលោកេនេវ ភុញ្ជតិ ច និសីទតិ ច និបជ្ជតិ ច, ទេវោ បន ទីបាលោកេន និសិន្នោ ភវិស្សតីតិ? អាម, សេដ្ឋីតិ។ តេន ហិ, ទេវ, អជ្ជ បដ្ឋាយ មណិអាលោកេន និសីទថាតិ មហន្តំ តិបុសមត្តំ អនគ្ឃំ មណិរតនំ អទាសិ។ រាជា គេហំ ឱលោកេត្វា “មហតី វត ជោតិកស្ស សម្បត្តី”តិ វត្វា អគមាសិ។ អយំ តាវ ជោតិកស្ស ឧប្បត្តិ។

ឥទានិ ជដិលស្ស ឧប្បត្តិ វេទិតព្ពា – ពារាណសិយំ កិរេកា សេដ្ឋិធីតា អភិរូបា អហោសិ, តំ បន្នរសសោឡសវស្សុទ្ទេសិកកាលេ រក្ខណត្ថាយ ឯកំ ទាសិំ ទត្វា សត្តភូមិកស្ស បាសាទស្ស ឧបរិមតលេ សិរិគព្ភេ វាសយិំសុ។ តំ ឯកទិវសំ វាតបានំ វិវរិត្វា ពហិ

ຈູໂລກາຍມາຕໍ ອາກາເສຕ ກນ຺ຕ຺ວາ ຈເກາ ວິສ຺ສາເຈເຣາ ຕິສ຺ວາ ສູປ຺ປຕ຺ຕສິເຕເຫາ ຈາຕປິເຕຕ ປວິສິຕ຺ວາ ຕາຍ ສນ຺ທິ ສຕ຺ວມກາສິ ສາ ເຕຕ ສນ຺ທິ ນິວາສມຕ຺ຕາຍ ຕ ຂິຣເສ຺ສຈ ກຕ຺ຖ ປຊິລກີ ອຈ ຕໍ ສາ ຄາສີ ທິສ຺ວາ, “ອຍ຺ຍ, ກິໍ ເອຕໍ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ “ເຫາຕຸ ຍາ ກສ຺ສຖິ ອາຈິກ຺ຂິ”ຕິ ຕາຍ ວຸຕ຺ຕາ ກເຍຕ ຕຸລ຺ຍເສເຫາສິ ສາປິ ຄສຍາສຈ຺ຈເຍຕ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຂາຍິຕ຺ວາ ຕຈກາຂຕໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕໍ ຄາຣກໍ ຕິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ຕໍ ກາຂຕໍ ປິຄຫິຕ຺ວາ ສູປຣິ ປຸປ຺ຜາຍາຕິ ຄເປຕ຺ວາ “ຕ຺ວໍ ສີເສຕ ສູກ຺ກິປິຕ຺ວາ ກຕ຺ຕາຍ ວິສ຺ສເຊ຺ຊຫິ, ‘ກິໍ ເອຕ’ນ຺ຕິ ຈ ປຸຕ຺ຖາ ‘ອຍ຺ຍາຍ ເມ ຕາລິກມ຺’ນ຺ຕິ ວເຄຍ຺ຍາສີ”ຕິ ຄາສິ ອາຫາເປສິ ສາ ຕຖາ ອກາສິ

ເທວຖາກຕ຺ຕາຍມ຺ປິ ເຈ຺ຈ ຕຸຕ຺ຕິເຍາ ຕຸຍ຺ຍມາຕາ ຕໍ ກາຂຕໍ ສູຄເກຕາຫຣິຍມາຕໍ ທິສ຺ວາ ວກາ “ມເຍ຺ຍໍ ກາຂຕ”ນ຺ຕິ ອາຫ ວກາ “ຂໍ ວຕສ຺ສ ອເສຕ຺ຕາ, ຕໍ ມຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ກາຂເສ ສມ຺ເຍຕ຺ຕ ຕໍ ອາຄາຍ ວເລ ຄເປຕ຺ວາ ວິວຣິຕ຺ວາ ຄາຣກໍ ທິສ຺ວາ ວກາ “ມມ ກາຂຕນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕຕາຍ ຄາຣເກາ ມເມວ ເຫາຕີ”ຕິ ອາຫ ວກາ “ຂໍ ກາຂຕສ຺ສ ອເສຕ຺ຕາ, ຕໍ ມເມວ ເຫາຕຸຕິ ວຸຕ຺ຕຕາຍ ມມ ຄາຣເກາ”ຕິ ອາຫ ຕາ ວິວຄມາຕາ ວິຕິຈ຺ຈຍຖາຕໍ ກຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖ ອາເຣາເຈຕ຺ວາ ອມເຈ຺ຈສຸ ວິຕິຈ຺ຈິຕຸໍ ອສເກ຺ກາເຕ຺ຕສຸ ຣເຊ຺ຊາ ສຕ຺ຕິກໍ ອຄມໍສຸ ຣາຂາ ຕາສໍ ວຈຕໍ ສຸຕ຺ວາ “ຕ຺ວໍ ຄາຣກໍ ກຍ຺ຍາຕ຺ວໍ ກາຂຕໍ ກຍ຺ຍາ”ຕິ ອາຫ ຍາຍ ປຕ ຄາຣເກາ ລເທ຺ທາ, ສາ ມຫາກຈ຺ຈາຕເຕ຺ວຣສ຺ສ ສູປຖ຺ຖາຍິກາ ອເຫາສິ ຕສ຺ມາ ສາ ຄາຣກໍ “ຕ຺ວໍ ເອຣສ຺ສ ສຕ຺ຕິເກ ປຊ຺ຊາເຂສ຺ສາມີ”ຕິ ເປເສສິ ຕສ຺ສ ຂາຕຂິວເສ ກຕ຺ຖມລສ຺ສ ເສາຈິຕ຺ວາ ອຕປຕິຕຕາຍ ເກສາ ຂຊິຕາ ຫຸຕ຺ວາ ອຖ຺ຖຸ, ເຕຕສ຺ສ ຂຊິເລາເຕ຺ວຈ ຕາມໍ ກຣິສຸ ຕສ຺ສ ປຄສາ ວິວຣຫກາເລ ເອເສາ ຕໍ ເກຫໍ ປິຕ຺ທາຍ ປາວິສິ ສູປິສິກາ ເອຕໍ ຕິສີຄາເປຕ຺ວາ ອາຫາຣມຄາສິ ເອເສາ ຄາຣກໍ ທິສ຺ວາ “ກິໍ ສູປິສິເກ ຄາຣເກາ ລເທ຺ທາ”ຕິ ປຸຕ຺ຖິ “ອາມ, ກເຕ຺ຕ, ຕ຺ວາມຫໍ ຄາຣກໍ ຕຸຍ຺ຍໍ ສຕ຺ຕິເກ ປຊ຺ຊາເຂສ຺ສາມີຕິ ເປເສສິ, ປຊ຺ຊາເຂຈ ຕ”ນ຺ຕິ ອຄາສິ ເອເສາ “ສາທຸ”ຕິ ອາຄາຍ ຕໍ ກຕ຺ເຕຕ຺ວາ “ອຕ຺ຖິ ຕຸ ເຂາ ຕ຺ວມສ຺ສ ກິຫິສມ຺ປຕ຺ຕິ ອຕຸກຈິຕໍ ປຸຊ຺ຊາກມ຺”ນ຺ຕິ ຈູໂລເກເຕ຺ຕາ “ມຫາປຸເຊ຺ຊາ ສເຕ຺ຕາ ມຫາສມ຺ປຕ຺ຕິ ອຕຸກວິສ຺ສຕິ, ຄເຫເຣາ ວກສ ຕາວ, ຕາລາມ຺ປິສ຺ສ ປຣິປາກໍ ຕ ກຈ຺ຈຕີ”ຕິ ວິເຕຕ຺ວາ ຕໍ ອາຄາຍ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ວກສ຺ສ ສູປຖ຺ຖາກສ຺ສ ເກຫໍ ອກມາສິ

ເສາ ເອຕໍ ວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຂິເຕາ ຕໍ ຄາຣກໍ ທິສ຺ວາ “ຄາຣເກາ ເຈາ, ກເຕ຺ຕ, ລເທ຺ທາ”ຕິ ປຸຕ຺ຖິ ອາມ, ສູປິສກ, ປຊ຺ຊາຂິສ຺ສຕິ, ຄເຫເຣາ ຕາວ, ຕເວວ ສຕ຺ຕິເກ ເຫາຕຸຕີ ເສາ “ສາທຸ, ກເຕ຺ຕ”ຕິ ຕໍ ປຸຕ຺ຕຖາເຕ ຄເປຕ຺ວາ ປຊິຂຄ຺ຄິ ຕສ຺ສ ປຕ ເກເຫ ຖ຺ວາຄສ ວສ຺ສາຕິ ກຖ຺ທກໍ ສູສ຺ສຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ ເສາ ກາມຕ຺ເຕ ກຕ຺ເຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຕມ຺ປິ ຕໍ ກຖ຺ທໍ ອາປຕໍ ຫຣິຕ຺ວາ ຄາຣກໍ ອາປເຕ ຕິສີຄາເປຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ກຖ຺ທກສ຺ສ ມູລໍ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ “ຕ຺ວໍຄຕ຺ວາ ຕ຺ວໍຄຕ຺ວາ ວຕ຺ຕກໍ ຕາຍ ຄຕໍ ກເຫຕ຺ວາ ຄເຄຍ຺ຍາສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ ຕໍຂິວສໍ ຕກຣປຣິກ຺ກາຫິກາ ເຄວຕາ ອຕ຺ຕມເສາ ມຣິວຂິຣກມເຕ຺ຕຕາປິ ອຕ຺ຖິເກາ ຕເສ຺ສວ ອາປຕາກິມຸເຂ ກຣິສຸ ເສາ ຖ຺ວາຄສ ວສ຺ສາຕິ ສູສ຺ສຕ຺ຕໍ ກຖ຺ທກໍ ວກຂິວເສເຕຕ ວິກ຺ກິຕິ ກຸຕຸມ຺ພິເກາ ອາກຕ຺ຕ຺ວາ ອາປເຕ ກິຕ຺ຈິ ອທິສ຺ວາ “ສຕ຺ຖໍ ເຕ, ຕາຕ, ກຖ຺ທກໍ ຕາສິຕ”ນ຺ຕິ ອາຫ ຕ ຕາເສມິ, ສຕ຺ຖໍ ຕຸເຍ຺ຫີ ວຸຕ຺ຕຕເຍເຕຈ ວິກ຺ກິຕໍ, ຕ຺ວຄໍ ອສຸກສ຺ສ ມູລໍ, ຕ຺ວຄໍ ອສຸກສ຺ສາຕິ ກຸຕຸມ຺ພິເກາ ປສີທິຕ຺ວາ “ອເຕເກ຺ຂາ ປຸຣິເສາ, ມຕ຺ຖ ກຕ຺ຕຖິ ຂີວິຕໍ ສມເຕ຺ຕາ”ຕິ ອຕ຺ຕເຕາ ເກເຫ ວມຍ຺ຍຕ຺ຕໍ ຄີຕຣໍ ຕສ຺ສ ຄຕ຺ວາ “ເກຫມສ຺ສ ກເຣາຖາ”ຕິ ປຸຣິເສ ອາຫາເປຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຖິເຕ ເກເຫ “ກຖ຺ທ, ຕຸເຍ຺ຍ ອຕ຺ຕເຕາ ເກເຫ ວສຖາ”ຕິ ອາຫ

ອຖສ຺ສ ເກຫປວິສຕກາເລ ວເກຕ ປາເຄຕ ສູມາເຣ ອກ຺ກຕ຺ຕມເຕ຺ຕ ເກຫສ຺ສ ປຖ຺ທິມກາເກ ຖຸມິ ກິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອສີຕິຫເຕ຺ວ ສຸວຕ຺ຕປຊ຺ຊເຕາ ສູຖຫິ ຣາຂາ “ຂຊິລກຸມາຣສ຺ສ ກິຣ ເກເຫ ຖຸມິ ກິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕປຊ຺ຊເຕາ ສູຖິເຕາ”ຕິ ສຸຕ຺ວາຈ ຕສ຺ສ ເສຖ຺ຖຕ຺ຕໍ ເປເສສິ ເສາ ຂຊິລເສຖ຺ຖິ ຕາຍ

អហោសិ។ តស្ស តយោ បុត្តា អហេសុំ។ សោ តេសំ វយប្បត្តកាលេ បញ្ញាយ ចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា “សចេ អម្ហេហិ សយានកោកំ សេដ្ឋិកុលំ ករិស្សតិ, បណ្ឌិតំ ទស្សន្តិ តេ ចេ, ន ទស្សន្តិ អត្ថិ នុ ខោ ឧប្បដិបេ អម្ហេហិ សយានកោកំ កុល”ន្តិ វីមំសនត្ថាយ សុវណ្ណមយំ ឃដកំ សុវណ្ណមយំ បតោទលដ្ឋិំ សុវណ្ណមយំ បិដកញ្ច ការាបេត្វា បុរិសានំ ហត្ថេ ទត្វា “គច្ឆថ, តយោបិ អាទាយ កិញ្ចិទេវ ខុទ្ទលិកយាគុ វិយ ឧប្បដិបតេវ វិចរិត្វា អម្ហេហិ សយានកោកស្ស សេដ្ឋិកុលស្ស អត្ថិកាចំ ចា នត្ថិកាចំ ចា ញត្វា អាគច្ឆថា”តិ បហិណិ។

តេ ចារិកំ ចរន្តា កណ្ដកវនំ បាបុណិំសុ។ អថ តេ ឯកំ សេដ្ឋិំ ទិស្វា, “តាតា, កិំ ករោន្តា វិចរថា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឯកំ ខុទ្ទលិកត្ថា វិចរាមា”តិ វុត្តេ “ខុទ្ទកំ ខុទ្ទមត្តំ គហេត្វា កិញ្ចិទេវ ខុទ្ទលិកេហិ វិចរណកិច្ចំ នត្ថិ, រដ្ឋំ បរិគ្គណ្ហន្តា វិចរន្តី”តិ ញត្វា, “តាតា, អម្ហាកំ បណ្ណគេហំ បវិសិត្វា ខុទ្ទលិកេថា”តិ អាហ។ តេ តត្ថ អដ្ឋកវីសយេត្វា ផាលេន ហត្ថិអស្សរថបយានេហិ បីឋំ អាហរិត្វា បថវិំ កិត្តេត្វា ឧដ្ឋិតេ គេហេ វុត្តប្បការេន សុវណ្ណលេបនេន ទិស្វា តេសំ អត្តនត្តនោ វិចរិត្វា និក្ខមិំសុ។ អថ តេ សេដ្ឋិំ, “តាតា, ឃំ ខុទ្ទលិកេត្វា វិចរថ, ទិដ្ឋា តេ តេ”តិ បុច្ឆិត្វា “បស្សាម, សាមី”តិ វុត្តេ “តេន ហិ គច្ឆថា”តិ ឧយ្យោជេសិ។ តេ តតោ វ គន្ត្វា អត្តនោ សេដ្ឋិនោ “កិំ, តាតា, ទិដ្ឋំ តេ អម្ហាកំ សយានកោកំ សេដ្ឋិកុល”ន្តិ វុត្តេ, “សាមិ, តុម្ហាកំ កិំ អត្ថិ, កណ្ដកវនេ តេយ្យកសេដ្ឋិនោ ឧទកម្បិ នាម វិករោថា”តិ វត្វា តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិំសុ។ តំ សុត្វា សេដ្ឋិ អត្តមនោ ហុត្វា “ឯកំ តាត សេដ្ឋិកុលំ លទ្ធំ, អបរម្បិ នុ ខោ អត្ថី”តិ សតសហស្សគ្ឃនិកំ កម្ពលំ ទត្វា “គច្ឆថ, តាតា, អញ្ញម្បិ សេដ្ឋិកុលំ វិចិនថា”តិ បហិណិ។

តេ រាជគហំ គន្ត្វា ជោតិកសេដ្ឋិស្ស គេហតោ អវិទូរេ ទារុរាសិំ កត្វា អគ្គិំ ទត្វា អដ្ឋំសុ។ “កិំ ឥទ”ន្តិ បុដ្ឋកាលេ ច “ឯកំ នោ មហគ្ឃកម្ពលំ វិក្កិណន្តានំ គណ្ហនកោ នត្ថិ, គហេត្វា វិចរន្តាបិ ចោរានំ ភាយាម, តេន តំ ឈាបេត្វា គមិស្សាមា”តិ វទិំសុ។ អថ តេ ជោតិកសេដ្ឋិ ទិស្វា “ឥទំ កិំ ករោថា”តិ បុច្ឆិត្វា តយត្តំ សុត្វា បក្កោសាបេត្វា “កិំ អគ្ឃនកោ កម្ពលោ”តិ បុច្ឆិ។ “សតសហស្សគ្ឃនកោ”តិ វុត្តេ សតសហស្សំ ទាបេត្វា “ទ្វារកោដ្ឋកំ សម្មជ្ជិត្វា កចវរឆឌ្ឌនកាយ ទាសិយា ទេថា”តិ តេសំយេវ ហត្ថេ បហិណិ។ សា កម្ពលំ គហេត្វា រោទមានា សាមិកស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា “កិំ មំ, សាមិ, អបរាធេ សតិ បហរិតុំ ន វដ្ដតិ, កស្មា មេ ឯវរូបំ ថូលកម្ពលំ បហិណិត្ថ, កថាហំ ឥមំ និវាសេស្សាមិ វា បារុបិស្សាមិ វា”តិ។ នាហំ តវ ឯតទត្ថាយ បហិណិំ, ឯតំ បន បលិវេឋេត្វា តវ សយនបិដ្ឋេ ឋបេត្វា និបជ្ជនកាលេ គន្ធោទកេន ធោតានំ បាទានំ បុញ្ឆនត្ថាយ តេ បហិណិំ, កិំ ឯតម្បិ កាតុំ ន សក្កោសី”តិ។ សា “ឯតំ បន កាតុំ សក្ខិស្សាមី”តិ គហេត្វា អគមាសិ។ តេ ច បុរិសា តំ ការណំ ទិស្វា អត្តនោ សេដ្ឋិស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “កិំ, តាតា, ទិដ្ឋំ វោ សេដ្ឋិកុល”ន្តិ វុត្តេ, “សាមិ, កិំ តុម្ហាកំ អត្ថិ, រាជគហនគរេ ជោតិកសេដ្ឋិស្ស ឧទកម្បិ នាម នត្ថី”តិ សព្ពំ គេហសម្បត្តិំ អារោចេត្វា តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិំសុ។ សេដ្ឋិ តេសំ វចនំ សុត្វា តុដ្ឋមានសោ “ឥទានិ បណ្ឌិតំ លភិស្សាមី”តិ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “បណ្ឌិតការេយ្យាមិច្ឆាមិ ទេវា”តិ អាហ។ សាធុ, មហាសេដ្ឋិ, បណ្ឌិតាហីតិ ។ សោ គេហំ គន្ត្វា បុត្តេ បក្កោសាបេត្វា សុវណ្ណទណ្ឌំ វជិរកុទ្ទាលំ ជេដ្ឋបុត្តស្ស ហត្ថេ ឋបេត្វា, “តាត, បដិយាគេហ សុវណ្ណបណ្ណតោ សុវណ្ណបិណ្ឌំ ឧទ្ធរាហី”តិ អាហ។ សោ កុទ្ទាលំ អាទាយ គន្ត្វា សុវណ្ណបណ្ណំ បហរិ, បិដ្ឋិបាសាណេ បហដកាលេ វិយ អហោសិ។ តស្ស ហត្ថតោ កុទ្ទាលំ គហេត្វា មជ្ឈិមបុត្តស្ស ហត្ថេ ទត្វា បហិណិ, តស្សបិ សុវណ្ណបណ្ណំ បហរន្តស្ស បិដ្ឋិបាសាណេ បហដកាលេ វិយ អហោសិ។ អថ តំ កនិដ្ឋបុត្តស្ស ហត្ថេ ទត្វា បហិណិ, តស្ស តំ គហេត្វា បហរន្តស្ស កោដ្ដេត្វា រាសិកតាយ មត្តិកាយ បហដកាលេ វិយ អហោសិ។ អថ នំ សេដ្ឋិ “ឯហិ, តាត, អលំ ឯត្តកេនា”តិ វត្វា ឥតរេ ទ្វេ ជេដ្ឋភាតិកេ បក្កោសាបេត្វា “អយំ

សុវណ្ណបព្ពតោ ន តុយ្ហំ និព្ពត្តោ, មយ្ហញ្ច កនិដ្ឋស្ស ច និព្ពត្តោ, ឥមិនា សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា បរិភុញ្ជថា”តិ អាហ។ កស្មា បន សោ តេសយេវ និព្ពត្តោតិ, កស្មា ច ជដិលោ ជាតកាលេ ឧទកេ បាតិតោតិ? អត្តនោ កតកម្មេនេវ។

កស្សបទសពលស្ស ហិ ចេតិយេ ករិយមានេ ឯកោ ខីណាសវោ ចេតិយដ្ឋានំ គន្ត្វា ឱលោកេត្វា, “តាតា, កស្មា ចេតិយស្ស ឧត្តរេន មុខំ ន ឧដ្ឋហតី”តិ បុច្ឆិ។ “សុវណ្ណំ នប្បហោតី”តិ អាហំសុ។ អហំ អន្តោគាមំ បវិសិត្វា សមាទបេស្សាមិ, តុម្ហេ អាទរេន កម្មំ ករោថាតិ។ សោ ឥទំ វត្វា នគរំ បវិសិត្វា, “អម្មា, តាតា, តុម្ហាកំ ចេតិយស្ស ឯកស្មិំ មុខេ សុវណ្ណំ នប្បហោតិ, សុវណ្ណំ ជានាថា”តិ មហាជនំ សមាទបេន្តោ សុវណ្ណការកុលំ អគមាសិ។ សុវណ្ណការោបិ តង្ខណេយេវ ភរិយាយ សទ្ធិំ កលហំ ករោន្តោ និសិន្នោ ហោតិ។ អថ នំ ថេរោ “ចេតិយេ តុម្ហេហិ គហិតមុខស្ស សុវណ្ណំ នប្បហោតិ, តំ ជានិតុំ វដ្ដតី”តិ អាហ។ សោ ភរិយាយ កោបេន “តវ សត្ថារំ ឧទកេ ខិបិត្វា គច្ឆា”តិ អាហ។ អថ នំ សា “អតិសាហសិកកម្មំ តេ កតំ, មម កុទ្ធេន តេ អហមេវ អក្កោសិតព្ពា ចេវ បហរិតព្ពា ច, កស្មា អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នេសុ ពុទ្ធេសុ វេរមកាសី”តិ អាហ។ សុវណ្ណការោ តាវទេវ សំវេគប្បត្តោ ហុត្វា “ខមថ មេ, ភន្តេ”តិ វត្វា ថេរស្ស បាទមូលេ និបជ្ជិ។ តាត, អហំ តយា ន កិញ្ចិ វុត្តោ, សត្ថារំ ខមាបេហីតិ។ កិន្តិ កត្វា ខមាបេមិ, ភន្តេតិ។ សុវណ្ណបុប្ផានំ តយោ កុម្ភេ កត្វា អន្តោធាតុនិធានេ បក្ខិបិត្វា អល្លវត្ថោ អល្លកេសោ ហុត្វា ខមាបេហិ, តាតាតិ។

សោ “សាធុ, ភន្តេ”តិ វត្វា សុវណ្ណបុប្ផានិ ករោន្តោ តីសុ បុត្តេសុ ជេដ្ឋបុត្តំ បក្កោសាបេត្វា “ឯហិ, តាត, អហំ សត្ថារំ វេរវចនេន អវចំ, តស្មា ឥមានិ បុប្ផានិ កត្វា ធាតុនិធានេ បក្ខិបិត្វា ខមាបេស្សាមិ, ត្វម្បិ មេ សហាយោ ហោហី”តិ អាហ។ សោ “ន ត្វំ មយា វេរវចនំ វទាបិតោ, ត្វំយេវ ករោហី”តិ កាតុំ ន ឥច្ឆិ។ មជ្ឈិមបុត្តំ បក្កោសិត្វា តថេវាហ, សោបិ តថេវ វត្វា កាតុំ ន ឥច្ឆិ។ កនិដ្ឋំ បក្កោសិត្វា តថេវាហ, សោ “បិតុ ឧប្បន្នកិច្ចំ នាម បុត្តស្ស ភារោ”តិ វត្វា បិតុសហាយោ ហុត្វា បុប្ផានិ អកាសិ។ សុវណ្ណការោ វិទត្ថិប្បមាណានំ បុប្ផានំ តយោ កុម្ភេ និដ្ឋាបេត្វា ធាតុនិធានេ បក្ខិបិត្វា អល្លវត្ថោ អល្លកេសោ សត្ថារំ ខមាបេសិ។ ឥតិ សោ សត្តក្ខត្តុំ ជាតកាលេ ឧទកេ បាតនំ លភិ។ អយំ បនស្ស កោដិយំ ឋិតោ អត្តភាវោ។ ឥធាបិ តស្សេវ និស្សន្ទេន ឧទកេ បាតិតោ។ យេ បនស្ស ទ្វេ ជេដ្ឋភាតិកា បុត្តា សុវណ្ណបុប្ផានំ ករណកាលេ សហាយា ភវិតុំ ន ឥច្ឆិំសុ, តេសំ តេន ការណេន សុវណ្ណបព្ពតោ ន និព្ពត្តោ, ជដិលស្ស ចេវ កនិដ្ឋបុត្តស្ស ច ឯកតោ កតការណេន និព្ពត្តោ។ ឥតិ សោ បុត្តេ អនុសាសិត្វា សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា កតិបាហេនេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ សត្ថា អបរេន សមយេន បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ តស្ស បុត្តានំ គេហទ្វារំ អគមាសិ, តេ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស អឌ្ឍមាសំ ភិក្ខាទានំ អទំសុ។

ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អជ្ជាបិ តេ, អាវុសោ ជដិល, អសីតិហត្ថេ សុវណ្ណបព្ពតេ ច បុត្តេសុ ច តណ្ហា អត្ថី”តិ។ “ន មេ, អាវុសោ, ឯតេសុ តណ្ហា វា មានោ វា អត្ថី”តិ។ តេ “អយំ ជដិលត្ថេរោ អភូតំ វត្វា អញ្ញំ ព្យាករោតី”តិ វទិំសុ។ សត្ថា តេសំ កថំ សុត្វា “ន, ភិក្ខវេ, មម បុត្តស្ស តេសុ តណ្ហា វា មានោ វា អត្ថី”តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“យោធ តណ្ហំ បហន្ត្វាន, អនាគារោ បរិព្ពជេ;

តណ្ហាភវបរិក្ខីណំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – យោ ឥធ លោកេ ឆទ្វារិកំ តណ្ហំវា យានំ វា ជហិត្វា ឃរាវាសេន អនត្ថិកោ អនាគារោ ហុត្វា បរិព្ពជតិ, តណ្ហាយ ចេវ ភវស្ស ច បរិក្ខីណត្តា តណ្ហាភវបរិក្ខីណំ តមហំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ជដិលត្ថេរវត្ថុ តេត្តិំសតិមំ។

៣៤។ ជោតិកត្ថេរវត្ថុ

យោធ តណ្ហន្តិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ជោតិកត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។

អជាតសត្តុកុមារោ ហិ ទេវទត្តេន សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា បិតរំ ឃាតេត្វា រជ្ជេ បតិដ្ឋិតោ “ជោតិកសេដ្ឋិស្ស មហាបាសាទំ គណ្ហិស្សាមី”តិ យុទ្ធសជ្ជោ និក្ខមិត្វា មណិបាការេ សបរិវារស្ស អត្តនោ ឆាយំ ទិស្វា “គហបតិកោ យុទ្ធសជ្ជោ ហុត្វា ពលំ អាទាយ និក្ខន្តោ”តិ សល្លក្ខេត្វា ឧបគន្តុំ ន វិសហិ។ សេដ្ឋិបិ តំ ទិវសំ ឧបោសថិកោ ហុត្វា បាតោវ ភុត្តបាតរាសោ វិហារំ គន្ត្វា សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុណន្តោ និសិន្នោ ហោតិ។ បឋមេ ទ្វារកោដ្ឋកេ អារក្ខំ គហេត្វា ឋិតោ បន យមកោឡិ នាម យក្ខោ តំ ទិស្វា “កហំ គច្ឆសី”តិ សបរិវារំ វិទ្ធំសេត្វា ទិសាវិទិសាសុ អនុពន្ធិ។ រាជា វិហារមេវ អគមាសិ។

អថ នំ សេដ្ឋិ ទិស្វាវ “កិំ, ទេវា”តិ វត្វា ឧដ្ឋាយាសនា អដ្ឋាសិ។ គហបតិ, កិំ ត្វំ មម បុរិសេ “មយា សទ្ធិំ យុជ្ឈថា”តិ អាណាបេត្វា ឥធាគម្ម ធម្មំ សុណន្តោ វិយ និសិន្នោតិ។ កិំ បន ទេវោ មម គេហំ គណ្ហិតុំ គតោតិ? អាម, គតោម្ហីតិ។ មម អនិច្ឆាយ មម គេហំ គណ្ហិតុំ រាជសហស្សម្បិ ន សក្កោតិ, ទេវាតិ។ សោ “កិំ បន ត្វំ រាជា ភវិស្សសី”តិ កុជ្ឈិ។ នាហំ រាជា, មម សន្តកំ បន ទសិកសុត្តម្បិ មម អនិច្ឆាយ រាជូហិ វា ចោរេហិ វា គហេតុំ ន សក្កាតិ។ កិំ បនាហំ តវ រុចិយា គណ្ហិស្សាមីតិ? តេន ហិ, ទេវ, ឥមា មេ ទសសុ អង្គុលីសុ វីសតិ មុទ្ទិកា, ឥមាហំ តុម្ហាកំ ន ទេមិ។ សចេ សក្កោថ, គណ្ហថាតិ។ សោ បន រាជា ភូមិយំ ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា ឧល្លង្ឃន្តោ អដ្ឋារសហត្ថំ ឋានំ អភិរុហតិ, ឋត្វា ឧល្លង្ឃន្តោ អសីតិហត្ថំ ឋានំ អភិរុហតិ។ ឯវំមហាពលោបិ សមានោ ឥតោ ចិតោ ច បរិវត្តេន្តោ ឯកំ មុទ្ទិកម្បិ កឌ្ឍិតុំ នាសក្ខិ។ អថ នំ សេដ្ឋិ “សាដកំ បត្ថរ, ទេវា”តិ វត្វា អង្គុលិយោ ឧជុកា អកាសិ, វីសតិបិ មុទ្ទិកា និក្ខមិំសុ។ អថ នំ សេដ្ឋិ “ឯវំ, ទេវ, មម

សន្តកំ មម អនិច្ឆាយ ន សក្កា គណ្ហិតុ"ន្តិ វត្វា រញ្ញោ កិរិយាយ ឧប្បន្នសំវេគោ "បព្ពជិតុំ មេ អនុជានាថ, ទេវា"តិ អាហ។ សោ "ឥមស្មិំ បព្ពជិតេ សុខំ បាសាទំ គណ្ហិស្សាមី"តិ ចិន្តេត្វា ឯកវចនេនេវ "ត្វំ បព្ពជាហី"តិ អាហ។ សោ សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា ន ចិរស្សេវ អរហត្តំ បត្វា ជោតិកត្ថេរោ នាម អហោសិ។ តស្ស អរហត្តំ បត្តក្ខណេយេវ សព្ពាបិ សា សម្បត្តិ អន្តរធាយិ, តម្បិស្ស សតុលកាយិំ នាម ភរិយំ ទេវតា ឧត្តរកុរុមេវ នយិំសុ។

អថេកទិវសំ ភិក្ខូ តំ អាមន្តេត្វា, "អាវុសោ ជោតិក, តស្មិំ បន តេ បាសាទេ វា ឥត្ថិយា វា តណ្ហា អត្ថី"តិ បុច្ឆិត្វា "នត្ថាវុសោ"តិ វុត្តេ សត្ថុ អារោចេសុំ – "អយំ, ភន្តេ, អញ្ញំ ព្យាករោតី"តិ។ សត្ថា "នត្ថេវ, ភិក្ខវេ, មម បុត្តស្ស តស្មិំ តណ្ហា"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៤១៦។

"យោធ តណ្ហំ បហត្វាន, អនាគារោ បរិព្ពជេ;

តណ្ហាភវបរិក្ខីណំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ"ន្តិ។

ឥមិស្សា គាថាយត្ថោ ហេដ្ឋា ជដិលត្ថេរវត្ថុម្ហិ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ជោតិកត្ថេរវត្ថុ ចតុតិំសតិមំ។

៣៥. នដបុត្តកត្ថេរវត្ថុ

ហិត្វាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ឯកំ នដបុត្តកំ អារព្ភ កថេសិ។

សោ កិរ ឯកំ នដកីឡំ កីឡមានោ វិចរន្តោ សត្ថុ ធម្មកថំ សុត្វា បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ តស្មិំ ពុទ្ធប្បមុខេន ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តេ ភិក្ខូ ឯកំ នដបុត្តំ កីឡន្តំ ទិស្វា, "អាវុសោ, ឯស តយា កីឡិតកីឡិតំ កីឡតិ, អត្ថិ នុ ខោ តេ ឯត្ថ សិនេហោ"តិ បុច្ឆិត្វា "នត្ថី"តិ វុត្តេ "អយំ, ភន្តេ, អញ្ញំ ព្យាករោតី"តិ អាហំសុ។ សត្ថា តេសំ កថំ សុត្វា, "ភិក្ខវេ, មម បុត្តោ សព្ពយោគេ អតិក្កន្តោ"តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

᪔᪑᪗᪨

"ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩴ ᨿᩮᩣᨣᩴ, ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᩮᩣᨣᩴ ᩏᨸᨧ᩠ᨧᨣᩣ;

ᩈᨻ᩠ᨻᨿᩮᩣᨣᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻ᩠ᩁᩪᨾᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩴ ᨿᩮᩣᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩴ ᩋᩣᨿᩩᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮ ᨧ᪨ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨿᩮᩣᨣᩮᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩏᨸᨧ᩠ᨧᨣᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩴ ᨿᩮᩣᨣᩴ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᩮᩣᨣᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥᨸᩥ ᨿᩮᩣᨣᩮᩉᩥ ᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᨶᨭᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᨬ᩠ᨧᨲᩥᩴᩈᨲᩥᨾᩴ᪨

᪓᪖᪨ ᨶᨭᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨲᩥᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨶᨭᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᩩᩁᩥᨾᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ᪨ ᩍᨵ ᨸᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, "ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᩋᩁᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᨸᩉᩣᨿ ᨮᩥᨲᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪔᪑᪘᪨

"ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᩋᩁᨲᩥᨬ᩠ᨧ, ᩈᩦᨲᩥᨽᩪᨲᩴ ᨶᩥᩁᩪᨸᨵᩥᩴ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩣᨽᩥᨽᩩᩴ ᩅᩦᩁᩴ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻ᩠ᩁᩪᨾᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩁᨲᩥᩴ᪨ ᩋᩁᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩅᩣᩈᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩦᨲᩥᨽᩪᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩴ᪨ ᨶᩥᩁᩩᨸᨵᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩁᩩᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ᪨ ᩅᩦᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨡᨶ᩠ᨵᩃᩮᩣᨠᩴ ᩋᨽᩥᨽᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᨶᨭᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨨᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᨲᩥᨾᩴ᪨

᪓᪗᪨ ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈᨲ᩠ᨳᩮᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩ

ᨧᩩᨲᩥᩴ ᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩦᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᨠᩥᩁ ᩑᨠᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᨲᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩈᩦᩈᩴ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩴ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩦᩈᩴ, ᩍᨴᩴ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ, ᩍᨴᩴ ᨸᩮᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᩈᨿᩮ, ᩍᨴᩴ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ, ᩍᨴᩴ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩦᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ “ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩍᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩁᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᨴᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨩᨶᨸᨴᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ “ᩑᩈᩮᩣ ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨾᨲᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩈᩦᩈᩴ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨬᩣᨲᨠᩣᨶᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨿᨳᩣᨻᩃᩴ ᨴᩈᨸᩥ ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᩅᩦᩈᨲᩥᨸᩥ ᩈᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨬᩣᨲᨠᩣᨶᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩔ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨶᩥᩅᩣᩈᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᨸᩣᨲᩁᩣᩈᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩥᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨳᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᨳ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᨶ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨾᨲᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩈᩦᩈᩴ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨬᩣᨲᨠᩣᨶᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ “ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ , ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨲᩁᩮᩉᩥᨸᩥ “ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᨳᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨳ, ᨴᩣᨶᩥ ᩅᩮᩣ ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈᩔ ᩅᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨩᩣᨶᨶᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩋᨣᨾᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩣᨣᨾᨶᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩥ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᩦᩈᩣᨶᩥ, ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩈᩦᩈᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᩦᩈᩣᨶᩥ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᩃᩮ ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩥᩁ ᩈᩦᩈᩴ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨲᨠᩣᨶᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨩᩣᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩍᨴᩴ ᨠᩔ ᩈᩦᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ? ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩔᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳᩔ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩈᩣᨵᩩ ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨲᩁᩣᨶᩥᨸᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᩦᩈᩣᨶᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩋᩅᩥᩁᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨲᨳᩮᩅ ᨲᩔ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᩈᩦᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩴ ᨠᩔ ᩈᩦᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨠᩥᩴ, ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈ, ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩋᩣᨾ, ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩋᩉᩴ ᨩᩣᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈᩮᩣ ᨿᩣᨧᩥ “ᨴᩮᨳ ᨾᩮ ᩍᨾᩴ ᨾᨶ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨴᩣᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨣᩉᩥᨲᩮ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᩋᩉᩴ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩴ ᩅᩈᨳ, ᩋᩉᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩪᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩮᩣ ᩅᨦ᩠ᨣᩦᩈᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩣᨠᩣᩁᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩉᩥ “ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ “ᩋᩣᨣᨾᩮᨳ ᨲᩣᩅ, ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩮᨶᩮᩅ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩉᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ “ᩋᨽᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨴᩣᨶᩣᩉᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨣᨶ᩠ᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ “ᩋᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨽᩪᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨾᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᩅᩴ ᩋᩅᨧᩩᨲ᩠ᨳ, ᩍᨴᩣᨶᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩥᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

៤១៩។

“ចុតិំ យោ វេទិ សត្តានំ, ឧបបត្តិញ្ច សព្ពសោ;

អសត្តំ សុគតំ ពុទ្ធំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ។

៤២០។

“យស្ស គតិំ ន ជានន្តិ, ទេវា គន្ធព្ពមានុសា;

ខីណាសវំ អរហន្តំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តត្ថ យោ វេទីតិ យោ សត្តានំ សព្ពាការេន ចុតិញ្ច បដិសន្ធិញ្ច បាកដំ កត្វា ជានាតិ, តមហំ អលគ្គតាយ អសត្តំ, បដិបត្តិយា សុដ្ឋុ គតត្តា សុគតំ, ចតុន្នំ សច្ចានំ ពុទ្ធតាយ ពុទ្ធំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ។ យស្សាតិ យស្សេតេ ទេវាទយោ គតិំ ន ជានន្តិ, តមហំ អាសវានំ ខីណតាយ ខីណាសវំ, កិលេសេហិ អារកត្តា អរហន្តំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

វង្គីសត្ថេរវត្ថុ សត្តតិំសតិមំ។

៣៨។ ធម្មទិន្នត្ថេរីវត្ថុ

យស្សាតិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ធម្មទិន្នំ នាម ថេរិំ អារព្ភ កថេសិ។

ឯកទិវសញ្ហិ តស្សា គិហិកាលេ សាមិកោ វិសាខោ ឧបាសកោ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សុត្វា អនាគាមិផលំ បត្វា ចិន្តេសិ – “មយា សព្ពំ សាបតេយ្យំ ធម្មទិន្នំ បដិច្ឆាបេតុំ វដ្ដតី”តិ។ សោ តតោ បុព្ពេ អាគច្ឆន្តោ ធម្មទិន្នំ វាតបានេន ឱលោកេន្តិំ ទិស្វា សិតំ ករោតិ។ តំ ទិវសំ បន វាតបានេន ឋិតំ អនោលោកេន្តោវ អគមាសិ។ សា “កិំ នុ ខោ ឥទ”ន្តិ ចិន្តេត្វា “ហោតុ, ភោជនកាលេ ជានិស្សាមី”តិ ភោជនវេលាយ ភត្តំ ឧបនាមេសិ។ សោ អញ្ញេសុ ទិវសេសុ “ឯហិ, ឯកតោ ភុញ្ជាមា”តិ វទតិ, តំ ទិវសំ បន តុណ្ហីភូតោវ ភុញ្ជិ។ សា

“កេន នុ ខោ ការណេន កុបិតោ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេសិ។ អថ នំ វិសាខោ សុខនិសិន្នវេលាយ តំ បក្កោសិត្វា “ធម្មទិន្នេ ឥមស្មិំ គេហេ សន្តំ សាបតេយ្យំ បដិច្ឆាហី”តិ អាហ។ សា “កុទ្ធា នាម សាបតេយ្យំ ន បដិច្ឆាបេន្តិ, កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ ចិន្តេត្វា “តុម្ហេ បន, សាមី”តិ អាហ។ “អហំ ឥតោ បដ្ឋាយ ន កិញ្ចិ វិចារេស្សាមី”តិ។ “តុម្ហេហិ ឆឌ្ឌិតំ ខេឡំ កោ បដិច្ឆិស្សតិ, ឯវំ សន្តេ មម បព្វជ្ជំ អនុជានាថា”តិ។ សោ “សាធុ, ភទ្ទេ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា មហន្តេន សក្ការេន តំ ភិក្ខុនុបស្សយំ នេត្វា បព្វាជេសិ។ សា លទ្ធូបសម្បទា ធម្មទិន្នត្ថេរី នាម អហោសិ។

សា បវិវេកកាមតាយ ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ ជនបទំ គន្ត្វា តត្ថ វិហរន្តី ន ចិរស្សេវ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្វា “ញាតកេ មំ និស្សាយ ញាតិជនា បុញ្ញានិ ករិស្សន្តី”តិ បុនទេវ រាជគហំ បច្ចាគញ្ឆិ។ ឧបាសកោ តស្សា អាគតភាវំ សុត្វា “កេន នុ ខោ ការណេន អាគតា”តិ ភិក្ខុនុបស្សយំ គន្ត្វា ថេរិំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ “ឧក្កណ្ឋិតា នុ ខោសិ, អយ្យេតិ វត្តុំ អប្បតិរូបំ, បញ្ហមេកំ នំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា សោតាបត្តិមគ្គេ បញ្ហំ បុច្ឆិ, សា តំ វិស្សជ្ជេសិ។ ឧបាសកោ តេនេវ ឧបាយេន សេសមគ្គេសុបិ បញ្ហំ បុច្ឆិត្វា អតិក្កម្ម បញ្ហស្ស បុដ្ឋកាលេ តាយ “អច្ចយាសិ, អាវុសោ, វិសាខា”តិ វត្វា “អាកង្ខមានោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ឥមំ បញ្ហំ បុច្ឆេយ្យាសី”តិ វុត្តេ ថេរិំ វន្ទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា តំ កថាសល្លាបំ សព្វំ ភគវតោ អារោចេសិ។ សត្ថា “សុកថិតំ មម ធីតាយ ធម្មទិន្នាយ, អហម្បេតំ បញ្ហំ វិស្សជ្ជេន្តោ ឯវមេវ វិស្សជ្ជេយ្យ”ន្តិ វត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៤២១។

“យស្ស បុរេ ច បច្ឆា ច, មជ្ឈេ ច នត្ថិ កិញ្ចនំ;

អកិញ្ចនំ អនាទានំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តត្ថ បុរេតិ អតីតេសុ ខន្ធេសុ។ បច្ឆាតិ អនាគតេសុ ខន្ធេសុ។ មជ្ឈេតិ បច្ចុប្បន្នេសុ ខន្ធេសុ។ នត្ថិ កិញ្ចនន្តិ យស្សេតេសុ ឋានេសុ តណ្ហាគាហសង្ខាតំ កិញ្ចនំ នត្ថិ, តមហំ រាគកិញ្ចនាទីហិ អកិញ្ចនំ កស្សចិ គហណស្ស អភាវេន អនាទានំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ អត្ថោ។

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសូតិ។

ធម្មទិន្នត្ថេរីវត្ថុ អដ្ឋតិំសតិមំ។

៣៩។ អង្គុលិមាលត្ថេរវត្ថុ

ឧសភន្តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អង្គុលិមាលត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ “ន វេ កទរិយា ទេវលោកំ វជន្តី”តិ (ធ។ ប។

៣ល៉ិល៉ិ) កាចាចល្លាភាឃ ចុត្តមេច៍ ចុត្តធ៉ៀតត្ត –

កិញ្ចិ អង្គុលិយាលំ បុច្ឆិំសុ – “កិំ នុ ខោ, អាវុសោ អង្គុលិយាល, ភុជ្ជហត្ថិ លត្តំ ឆាទេត្វា ឋិតំ ទិស្វា ភាយី”តិ? “ន ភាយិ, អាវុសោ”តិ៍ តេ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា អាហំសុ – “អង្គុលិយាលោ, ភន្តេ, អញ្ញំ ព្យាកេរាតី”តិ៍ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, យម បុត្តោ អង្គុលិយាលោ ភាឃតិ៍ ខីណាសវចាសភានធ៉ៀអត្តេ ខេដ្ឋទាសភា យម បុត្តសទិសា ភិក្ខូ ន ភាឃន្តី”តិ ចត្វា គាថំ កាឆយាហ –

៣១១៍

“ឲសក៌ បចទ៌ ឌីទ៌, យហេសិ៍ ចិឌិតាចិត៌;

អនេតដ៍ ភ្យាតាកំ ពុទ្ធំ, តយហំ ទ្រូមិ ទ្រាហ្មណ”ន្តិ៍

តស្សត្ថោ – អច្ឆម្ពិតដ្ឋេន ឲសកសទិសតាឃ ឲសក៌ ឲត្តមដ្ឋេន បចទ៌ ឌីទ៌ឃសព្យត្តិឃា ឌីទ៌ យហត្តាត៌ សីលក្ខន្ធាទីត៌ ឲសិតត្តា យហេសិ៌ តិល្លំ យាទាត៌ ចិឌិតត្តា ចិឌិតាចិត៌ ភ្យាតាកិលេសតាឃ ភ្យាតាកំ ចតុសច្ចពុទ្ធតាឃ ពុទ្ធំ តំ ឲចទ្ទុបំ អហំ ទ្រាហ្មណំ ចទាមីតិ អនេត្វា៍

ទេសនាចសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុតិ៍

អង្គុលិយាលត្ថេរចត្ថុ ឲក្កនចត្តាលីសំ៍

៣០៍ ទេចហិតទ្រាហ្មណចត្ថុ

បុនេ្តាតិចាសន្តិ ព្ចំ ឆមុទេសត៌ សត្ថា ជេតចនេ ចិហរន្តោ ទេចហិតទ្រាហ្មណស្ស បច៉ៀអារព្ភ កថេសិ៍

ឲកស្មិំធ៉ៀសមយេ ភកចា ចាតរោគេន អាពាធិកោ ហុត្វា ឲបចាណត្ថេរំ ឲណ្ហោទកត្ថាឃ ទេចហិតទ្រាហ្មណស្ស សន្តិកំ បហិណិ៍ សោ គន្ត្វា សត្ថុ អាពាធិកភាវំ អាចិក្ខិត្វា ឲណ្ហោទកំ ឃាចិ, តំ សុត្វា ទ្រាហ្មណោ តុដ្ឋមានសោ ហុត្វា “លាភា ចត មេ, ឃំ យម សត្ថុ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឲណ្ហោទកស្សត្ថាឃ សាចកំ បហិណី”តិ ឲណ្ហោទកស្ស កាជំ បុរិសេន កាហាបេត្វា ផាណិតស្ស ច បុដំ ឲបចាណត្ថេរស្ស បាទាសិ៍ ថេរោ តំ កាហាបេត្វា ចិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ ឲណ្ហោទកេន ន្ហាបេត្វា ឲណ្ហោទកេន ផាណិតំ អាលោឡេត្វា ភកចតោ បាទាសិ, តស្ស តង្ខណេយេច សោ អាពាធោ បដិបស្សម្ភិ៍ ទ្រាហ្មណោ ចិន្តេសិ – “កស្ស នុ ខោ ទេយ្យធម្មំ ទិន្នំ យហប្ផលំ ហោតិ, សត្ថារំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ សោ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា តមត្ថំ បុច្ឆន្តោ គាថំ កាឆយាហ –

“កត្ថ ទជ្ជា ទេយ្យធម្មំ, កត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលំ;

កថញ្ហិ យជមានស្ស, កថំ ឥជ្ឈតិ ទក្ខិណា”តិ· (សំ· និ· ១·១៩៩);

អថស្ស សត្ថា “ឯវរូបស្ស ព្រាហ្មណស្ស ទិន្នំ មហប្ផលំ ហោតី”តិ វត្វា ព្រាហ្មណំ បកាសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៤២៣·

“បុព្វេនិវាសំ យោ វេទិ, សគ្គាបាយញ្ច បស្សតិ;

អថោ ជាតិក្ខយំ បត្តោ, អភិញ្ញាវោសិតោ មុនិ; (សំ· និ· ១·១៩៩);

សព្ពវោសិតវោសានំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ·

តស្សត្ថោ – យោ បុព្វេនិវាសំ បាកដំ កត្វា ជានាតិ, ឆព្វីសតិទេវលោកភេទំ សគ្គំ ចតុព្វិធំ អបាយញ្ច ទិព្វចក្ខុនា បស្សតិ, អថោ ជាតិក្ខយសង្ខាតំ អរហត្តំ បត្តោ, អភិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ អភិជានិត្វា បរិញ្ញេយ្យំ បរិជានិត្វា បហាតព្វំ បហាយ សច្ឆិកាតព្វំ សច្ឆិកត្វា វោសិតោ និដ្ឋានំ បត្តោ, វុសិតវោសានំ វា បត្តោ, អាសវក្ខយបញ្ញាយ បរិយោសានំ គតោ មុនិ, សព្ពេសំ កិលេសានំ វោសានំ អរហត្តមគ្គញាណំ ព្រហ្មចរិយវាសំ វុត្ថភាវេន សព្ពវោសិតវោសានំ ព្រាហ្មណំ វទាមីតិ·

ទេសនាវសានេ ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ· ព្រាហ្មណោបិ បសន្នមានសោ សរណេសុ បតិដ្ឋាយ ឧបាសកត្តំ បវេទេសីតិ·

ទេវហិតព្រាហ្មណវត្ថុ ចត្តាលីសំ·

ព្រាហ្មណវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

ឆព្វីសតិមោ វគ្គោ·

និគមនកថា

ឲត្តាចតា សព្ពបជេយ ឃយកចក្កេ ទុន្ខស ចត្តុតិ, អប្បយាគចក្កេ តច, ចិត្តចក្កេ តច, ឋុបឫចក្កេ ន្ទាគស, ចាលចក្កេ បត្ថុនស, បល្លិតចក្កេ ឲកាគស, អនហត្តចក្កេ គស, សហស្សចក្កេ ទុន្ខស, បិបចក្កេ ន្ទាគស, គល្លចក្កេ ឲកាគស, ឌនាចក្កេ តច, អត្តចក្កេ គស, លោកចក្កេ ឲកាគស, ញុន្លចក្កេ តច, ឞុឍចក្កេ អដ្ឋ, បិឃចក្កេ តច, កោឆចក្កេ អដ្ឋ, យលចក្កេ ន្ទាគស, ឆយ្ឌ្ឋចក្កេ គស, យក្កចក្កេ ន្ទាគស, បកិល្លកចក្កេ តច, តិនឃចក្កេ តច, តាកចក្កេ អដ្ឋ, ពញ្ញាចក្កេ ន្ទាគស, កិក្ខុចក្កេ ន្ទាគស, ច្រាឃុហចក្កេ ចត្តាលីសាតិ បញ្ចាគិកាតិ ពឹលិ ចត្តុសតាតិ បកាសេត្វា តាតិសព្ពេបតាតិចិត្តានចសេត ខ្លបនចិតា ន្ទាសត្តតិកាហចានបយាហា ឆយុបគស្ស អត្តចល្លុតា តិដ្ឋិតាតិ៍

បត្តិ ឆយុបធំ សេឃត, ឆយុនាឌេតត្តុន៍;

កាធា ឆយុបជេ តេតត, កាសិតា ឃា យហេសិតា៍

សតេចិសា ចញ្ញាស្សតា, ចញ្ញាបន្តុចិកាចិតា;

សតត្តឃឥញ្ញាចត្តុត៍, បញ្ចាគិកា សយុដ្ឋិតា៍

ចិហានេន អធិនាឌេត, កាទិតបិញ្ញាតព្ពុតា;

បិសានេ សិទិក្ខុដស្ស, នទ្ធ្យា ចិហនតា យឃា៍

អត្តញ្ញញ្ញតសប្បត្តំ, អត្តាឃ ច ហិតាឃ ច;

លោកស្ស លោកតាចស្ស, សន្លយុដ្ឋិតិកម្បតា៍

តាសំ អដ្ឋកធំ ឲតំ, កនេនត្តត ឃុតិយុលំ;

ន្ទាសត្តតិបយាហាឃ, កាហចានេហិ បិញ្ញត្តឃា៍

ឃំ បត្តិ ក្សលំ តេតត, ក្សសលិ សព្ពបិលិតំ;

សទ្ធោ ញាណត្ត្យ សក្កប្យា, លកត្តុ យឆុទ់ ចលត្តិ៍

បរមវិសុទ្ធសទ្ធាញុទ្ធិចិរិយបដិមណ្ឌិតេតត សិលាចារជ្ជចមទ្ទចាទិគុណសមុទយសមុទិតេតត សកសមយសមយត្តរកហតជ្ឈោកាហណសមត្ថេត បញ្ញាវេយ្យត្តិយសមត្នាគតេតត តិបិដកបរិយត្តិប្បភេទេ សាដ្ឋកថេ សត្ថុសាសនេ អប្បដិហតញាណប្បភាវេត មហាវេយ្យាករណេត ករណសម្បត្តិជតិតសុខចិតិគ្គតមធុរោទារវចតលាវណ្ណយុត្តេត យុត្តមុត្តវាទិតា វាទិវរេត មហាកវិតា បភិត្តបដិសម្ភិទាបរិវារេ ឆឡភិញ្ញាបដិសម្ភិទាទិប្បភេទគុណបដិមណ្ឌិតេ ឧត្តរិមត្ុស្សធម្មេ សុប្បតិដ្ឋិតញុទ្ធិតំ ថេរវំសប្បទីបាតំ ថេរាតំ មហាវិហារវាសិតំ វំសាលង្ការភូតេតត ចិបុលចិសុទ្ធញុទ្ធិតា ញុទ្ធឃោសោតិ គរូហិ គហិតតាមធេយ្យេត ថេរេត កតាយំ ធម្មបទដ្ឋកថា –

តាច តិដ្ឋតុ លោកស្មិំ, លោកតិត្ថរណេសិតំ;

ទស្សេត្តោ កុលបុត្តាតំ, តយំ សទ្ធាទិញុទ្ធិយា៍

យាច ញុទ្ធោតិ តាមម្បិ, សុទ្ធចិត្តស្ស តាទិតោ;

លោកម្បិ លោកជេដ្ឋស្ស, បចត្តតិ មហេសិតោតិ៍

ឰតិ តេចីសាធិកចតុសតកាថាបដ្ឋាធិកតិសតចត្ថុបដិមណ្ឌិតា

ឞត្ថីសតិចគ្គសមត្នាគតា ធម្មបទចណ្ណតា សមត្តា៍

ធម្មបទ-អដ្ឋកថា សព្ពាការេត តិដ្ឋិតា៍